22

Anul III. No. 600 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Vineri 1 Septembrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb

Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULI[illegible] No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMI[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952 — Telefon: [illegible]AŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — 180 LEI
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

CONFERINTA Micei Antante

Cu prilejul nunţei regelui Alexandru, reprezentanţii Micei Antante reuniţi la Belgrad împreună cu delegatul Poloniei, au hotărât că este în interesul acestor state de a se ţine asemenea consfătuiri cât mai des. Şi, aceasta cu atât mai mult, cu cât situaţia externă din prezent este destul de îngrijorătoare, pentru că acei care poartă răspunderea liniştei în Europa centrală, să-şi aibă atenţia încordată în fie ce moment.

Prin urmare conferinţei dela Praga dintre delegaţii statelor care compun Mica Antantă, trebuie să i se atribuie un caracter de o importanţă deosebită, deoarece acolo se vor lua hotarări care vor privi îndeaproape nu numai politica externă a statelor centrale, ci chiar situaţia internaţională a Europei întregi.

Pentru că lucrul e vădit, în vreme ce cohesiunea dintre statele Marei Antante slăbeşte pe zi ce trece ameninţând astfel liniştea Europei, dimpotrivă unitatea de vederi dintre statele Micei Antante devine din ce în ce mai perfectă, constituind o chezăşie sigură că pacea nu va fi tulburată şi că starea de lucruri statornicită de război în ectul şi centrul Europei va fi menţinută potrivit clauzelor din tratate.

Dar, dacă unii dintre aliaţi privesc cu ochi buni întărirea Micei Antante, alţii se cred stingheriţi în interesele lor de această acţiune întreprinsă aici în centrul Europei şi de aceia aceştia caută pe toate căile să creieze dificultăţi statelor a căror acţiune este îndreptăţită numai în direcţia menţinerei liniştei.

De sigur, că Mica Antantă încă din primele momente ale existenţei, şi-a manifestat tendinţa de a se extinde, în rindu-şi astfel cercul ei de activitate politică şi credem că conferinţa dela Praga dintre delegaţii Micei Antante, vor avea ca obiectiv principal admiterea Poloniei în rândurile acestei constelaţiuni. Dar, tocmai acest lucru nu convine unora dintre puteri şi cu deosebire Italiei, care de câtva timp desfăşoară o mare activitate diplomatică cu scopul vădit de a paraliza acţiunea Micei Antante. Se vorbeşte chiar că guvernul dela Roma, ar fi promotorul unei noui constelaţii politice în centrul Europei, în care ar intra Italia, Ungaria şi Austria.

Astfel stând lucrurile, acum ne putem lesne da seama, de ce privirile tuturor cercurilor europene, sunt aţintite asupra conferinţei Micei Antante, a cărei activitate în actualele împrejurări este considerată ca hotărâtoare în desfăşurarea evenimentelor externe.

In legătură cu perfecta unitate de vederi ce există între statele Micei Antante, telegramele ne anunţă că după acordul intervenit la Marienbad între Cehoslovacia şi Jugoslavia, discuţiunile care au avut loc până acum la Praga între delegaţii celor patru state, au condus la o înţelegere deplină cu privire la tactica ce trebuie de urmat pentru a se ajunge la soluţionarea diverselor chestiuni atât din programul dela Genova, cât şi problemelor ce se vor desbate la adunarea generală a Societăţei Naţiunilor care se va ţinea la Genova în ziua de 4 Septembrie.

Adevărul în „chestia Ucrainei"

Cei cari caută să reabiliteze pe d. Stere încearcă să dovedească cu ori ce preţ cât de temeinice au fost prevederile sale asupra Rusiei, când semnala încă înnainte de răsboi aşa zisa chestiune a Ukrainei.

Dar apărătorii săi desigur că greşesc insistând asupra acestei chestiuni care n'a existat, după cum nu există nici acum, când ar putea într'adevăr să se desemneze cu [illegible] putere.

Iată ce scrie în privinţa aceasta în „Universul", un bun cunoscător al celor ce s'au petrecut şi se petrec şi acum în Rusia, d. I. Basarabeanu: „.... şi ca o dovadă cu câtă autonomie şi independenţă au îmbogăţit Rusia mică, bolşevicii, este că mai toţi comisarii poporului nu sunt ucraineni iar preşedintele Republicii ucrainene nu este decât vechiul nostru cunoscut, bulgarul Christo dr. Racovski. Să credem că Rusia mică a fost aşa de lipsită de elementele sale naţionale, în cât a fost nevoie ca să se puie în fruntea ei ca comisari ai poporului ucrainian evrei din Gomel, Berdicev şi Minsk şi bulgarul Racovski. Nu putem crede, şi mai curând trebuie să vedem în această introducere a elementelor străine în conducerea ţării dovada rezistenţei pasive a întregii populaţii ucrainene faţă de bolşevism inventat de bolşevici, şi care este Republica ucrainiană, comunistă.

Dacă la aceste constatări mai adăogăm faptul că pentru restabilirea Rusiei, cele mai mari jertfe le-au făcut ţăranii şi intelectualii din Rusia mică, (Ucraina) cari au luptat în armatele lui Denikin, Wranghel cu bolşevicii şi că atât în timpul ocupaţiei lui Denikin, cât şi a lui Wranghel, a regiunii, în care d. C. Stere vede o ţară aparte, Ucraina, populaţia din această regiune s'a manifestat pentru o Rusie nouă şi nedivizată — vom înţelege că chestia Ucrainei nu poate fi văzută numai prin prizma acelor cari au creiat această chestiune din interesele proprii lor naţiuni cum au făcut austriacii şi germanii".

Sau, adăugăm noi, din interese care nu ereu proprii naţiunilor lor, ci lor personal cum au făcut d. Stere etc...

Avântul spre lumină

Am mai scris de câteva ori că în massele noastre rurale cari păreau până acum câtva timp atât de nepăsătoare faţă de şcoală, s'a petrecut o schimbare. Ţăranul nostru care nu-şi trimitea decât silit copilul la şcoală, şi-a schimbat mentalitatea. Desigur că la această schimbare au contribuit nevoile răsboiului, împrejurările de după răsboi, toate acele prefaceri sociale şi politice din care a răsărit România nouă. Destul că în vremea din urmă şi cu deosebire în ultimele luni această schimbare s'a manifestat cu o forţă nebănuită, cu o forţă şi cu un ansamblu cari ne deschid noui nădejdi şi ne îngăduiesc un real optimism.

In adevăr de prin toate judeţele vechiului regat vin ştiri că sătenii ridică, prin propriile lor puteri, fiecare contribuind cu ceva localuri de şcoală. Astfel numai în anul acesta se socoteşte [illegible] numărul nouilor clădiri şcolare va fi de peste o mi[illegible] sale. In satele cari [illegible] până eri lipsite de şcoală [illegible] o viaţă prea îna[illegible] se înalţă astăzi [illegible] şcoala [illegible] clădite cu banii şi cu munca ţăranilor, dintr'un îndemn care nu se cerea decât încurajat şi stimulat, ele nu vor fi locaşuri reci, sufletul celor cari au lucrat pentru a le înălţa va bate în ele, sufletul acesta care ni se pare nou pentrucă nu l'am văzut până acum afirmându-se.

Această dragoste şi acest interes al ţărănimei pentru şcoală, acest avânt spre lumină, înseamnă o nouă viaţă în lumea satelor noastre.

Marele rezervoriu de energie naţională, care stătea tăinuit acolo îşi va deschide de acum încolo zăgazurile. Ridicată, întărită şi liberă prin cultură, ţărănimea noastră va putea arăta de acum încolo câte forţe mocnite sălăşluiesc în ea. Mai mult decât toate reformele şi mai profund decât toate sistemele de organizare, această iubire de lumină va chezăşui ţărănimei noastre dezvoltare în raport cu marile ei energii şi facultăţi.

Iată de ce am socotit, că trebuie să stăruim asupra acestei dragoste de şcoală menită să aducă cea mai desăvârşită prefacere în viaţă ţărănimei noastre.

Dar se cuvine ca pilda strălucită, pe care o dau satele din vechiul regat, să trezească şi în lumea satelor ardelene acelaş elan. Căci şi aici ca şi acolo aceiaşi nevoie de şcoală se simte.

Şi tot acum se cade să ne recunoştinţa noastră pentru D-l Dr. Anghelescu, ministrul şcoalelor, care neobosit şi cuprins de o sfântă râvnă, a înţeles, că trebuie cu vorba şi cu fapta sa să sprijine, să sporească şi să îndemne acest avânt spre lumină al ţărănimei noastre.

[illegible]iopie politică

S'a stabilit că un om cu cât face parte din mai multe cercuri de activitate, cu atât poate fi socotit mai înaintat în cultură. Sălbaticul rareori poate depăşi strâmtul cerc al familiei sale; rareori pe acela al tribului său. Numai sufletele de elită îşi pot deschide înaintea lor orizonturi şi prin aceste perspective, ele se pot întâlni cu alte suflete şi se pot înţelege. Unitatea sufletească a omenirii, este de bună seamă ţinta ultima către care ea trebue să se îndrepteze. Cultura este prin urmare calea grea dar sigură a înfrăţirii popoarelor. Toate combinaţiunile chimerice, în frunte cu comunismul, au dovedit că până nu vor fi puncte de legătură cât mai numeroase, nu se poate [illegible] vorbi de o înţelegere [illegible] vor [illegible]. Cum se [illegible] înţelege cei ce nu se [illegible] cei ce sunt închişi în cercuri strâmte, cei ce nu se ridică în vârful picioarelor, pentru a vedea, pentru a admite şi pe alţii?! Comunismul este o formă primitivă de viaţă socială, unde valorile se pierd, unde totul e o apă şi un pământ, unde iniţiativa individuală e o impietate, unde concurenţa, emulaţia, specializarea şi perfecţionarea sunt înăbuşite. Comunismul înseamnă moarte socială şi istoria contemporană s'a însărcinat să ne-o dovedească. Oricât s'ar mai zbate chimera moscovită, oricâte combinaţiuni, oricâte baloane de oxigen va folosi, totul e în zadar. În plin secol de diversitate culturală, de eterogeneitate socială, marea cauză a progresului, comunismul a murit odată cu apariţia sa. Nu pe faţa de jos se poate face înfrăţirea omenirii; acea este faţa animalică şi riscăm a ne mânca unul pe altul; ci pe faţa cea mai înaltă a sufletului, ultimul fruct al evoluţiei omeneşti, se poate face înfrăţirea omenirii.

O conclusie de bun simţ dar este acea că e nevoe de puţină înălţare din partea tuturora, pentru a se putea uni.

Aplicat la diferite chestiuni de ordin intern sau extern, acest adevăr ar putea scoate pe mulţi cari s'au închis în miopia lor politică, miopie cauzată de neputinţa, reaua voinţă sau incapacitatea lor de a se ridica în vârful picioarelor şi de a privi în orizonturi mai largi.

Iată de pildă concetăţenii noştri, Ungurii, ei nu văd decât atât cât le permite orizontul lor strâmt, în care au crescut şi din care cu încăpăţânare nu vor să iasă. Ei nu-şi aruncă o privire pe o hartă, pe o istorie a omenirii, peste fenomenele sociale de ansamblu, peste numărul lor faţă de al celorlalţi, ca să vadă caraghioslâcul zvârcolirilor lor. Dela o mică înălţime măcar, ei ar putea găsi calea de înfrăţire cu noi şi înceta cu combinaţiile cari fatal se vor sparge de mersul hotărât al omenirii.

Dar nu numai Ungurilor li-se potriveşte adevărul de mai sus. Fraţii, cari mai şovăesc în afirmarea naţionalităţii lor, dacă s'ar ridica numai la înălţimea de *Români ai întregei Românii*, ar vedea că nu au de ce să se teamă, că suntem pe drumul firesc, din care nimeni nu ne va mai putea abate, decât miopia noastră politică.

Nu pot uita cuvintele dlui Iorga, fiind vorba de mici dar senţioase aprecieri ale partidelor politice: „Partidul naţional din Ardeal este fără orizont politic." Sau pe limba noastră, el este un partid miop. Şi miopia din [illegible]re şi-a simţit-o, dar [illegible] nefericire caută t[illegible]m dui[illegible] nenorocire nu se pricep, ei [illegible] la cei ce miopi şi [illegible] fiind nişte înain[illegible] din faza cea mai [illegible]. Căci te întrebi: ce orizonturi le vor deschide Ardelenilor d-nul Stere, care n'a văzut viitorul neamului nostru deşi era în cea mai vie lumină?! Ce orizonturi va deschide d-nul Lupu, care nu vede în plină lumină prăbuşirea comunismului?! Ce orizonturi le va deschide mai ales dl Mihalache, care, ce e drept, s'a ridicat un moment acolo, unde nu gândea, pentruca legea valorilor şi a competenţei [illegible] teasca iară de unde a plecat.

Pentru a conduce neamuri şi se ştie odată pentru totdeauna, se cere putere de vedere politică. Căci vai de ţara care va cădea pe mâna miopilor. La şcoală dar dle Mihalache şi nu orbi lumea cu nechemarea d-tale! Inlături d-nule Lupu căci idealul d-tale s'a stins! La o parte d-nule Stere căci destulă umbră ai făcut neamului acesta.

Din fericire pentru noi, geniul neamului românesc, e mai tare decât raza vizuală a miopiei trinităţii Lupu—Stere—Mihalache. Luaţi aminte d-lor Vaida şi Maniu!

Arpătăceanu.

O maşină de scris fără fir

Oficiul poştal principal din Londra face actualmente experienţe foarte curioase.

Este vorba de un aparat, pe care inventatorul l-a numit „Teletip" şi cu ajutorul căruia se pot expedia ştiri fără fir în aşa mod încât staţiunea de recepţiune să le poată înregistra automatic în adevărata scriere de maşina de scris.

Ministerul dela marină din Statele-Unite a experimentat şi el cu acest aparat şi a obţinut rezultate foarte bune în legătură cu aviaţiunea maritimă.

Comunicaţiunile se fac în litere de adevărată maşină de scris şi apar în aparatul receptiv pe benzi de hârtie ca şi la aparatele de telegrafie.

Până acum s'a reuşit a se recepţiona 45 de cuvinte pe minut şi a se expedia acelaşi număr de cuvinte. Aparatul este foarte bun pentru transmiterea de ştiri confidenţiale. Există posibilitatea de a se întrebuinţa în acest scop 129 de alfabete criptogramice prin cari se poate asigura în mod absolut secretul telegrafic.

75083

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Inmormântarea lui Andrei Bârseanu

Slujba religioasă — Cuvântările rostite — Conductul funebru —

Mulți ochi se vor umezi, cetind aceste rânduri, multe piepturi vor ofta — e vorba doară de înmormântarea unuia, care în toată viața sa n'a răspândit decât numai bunătatea, bunătate din belșug, cu amândouă mânile. Sute și sute de preoți români vor fi fost elevii acestui providențial, adevărat dascăl, vor fi ascultat prelegerile lui desăvârșite, vor fi fost părtași de îndemnurile lui sincere, date chiar și numai dintr'o căutătură de ochi, dintr'un strâns de mână, de mustrările lui părintești. Mulți din elevi mărturisesc: că să te dojenească Bârseanu, când nu știai lecția, era de ajuns să te privească odată în ochi — și-ți era destul de grea pedeapsa. Ochii aceia mărturisiau: mi-s pesine miei, încât plecai privirea și te simțiai ca stigmatizat cu fierul roșu, încât repede-repede îți dădeai osteneala să repari crima comisă.

Și-acum, când și în viața de toate zilele și în viața socială, este o trebuință atât de imperioasă de niște ochi sfătuitori și dojenitori ca ai lui Andrei Bârseanu, acum, când coardele vorbesc mai tare decât inima, acum, când răutatea își sorbează orgiile — am petrecut la mormânt pe prototipul bunătății dintre noi.

In mijlocul catedralei românești din Sibiu sta întins în sicriu ceice o viață întreagă a muncit din greu. Nu se afla numai văduva, inimoasa-i tovarășe a vieții, albină și ea, răspânditoare de îndemnuri — ci stăteau văduvite instituțiile culturale-sociale, cărora le fusese fruntașul, sta văduvită și literatura română, a cărei podoabă o fost.

O înmormântare ca cea de acum mai rar a văzut Sibiul. Cu toții, cu mic cu mare, tânăr și bătrân, de aproape și de departe, s'au grăbit să petreacă la groapă pe Andrei Bârseanu.

Cu I. P. S. Sa mitropolitul în frunte, clerul românesc era reprezentat de asesori consistoriali, protopopi, profesori de teologie și diaconi — carî au oficiat slujba înmormântării. Deputațiile număroase și publicul sibian umpleau catedrala și străzile de prin prejur — ear armata a dat onorurile militare.

Predica a ținut-o I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, în ornate de gală. Apoi au urmat celelalți [illegible] reprezentantul Academiei [illegible] și „Asociațiunii", dl Romulus [illegible] din Cluj, Dr. Ioan Lupaș, prof. [illegible] reprezentantul vicepreș. „Asociațiunii", I. P. S. Sa mitropolitul Dr. Suciu din Blaj și reprezentantul bisericii gr.-cat., canonicul V. Macavei, reprezentantul Ligei culturale și al dlui N. Iorga, împiedecat de a veni, scriitorul Lascarov Moldoveanu, reprezentantul ministeriului de instrucție, secretarul geu. la ministr. de instrucție, dl Valaori, reprezentantul școalelor românești, dir. A. Ciortea (Cluj) și dir. Dr. I. Bunea (Sibiiu), reprezentantul școalelor din Brașov, unde a fost lungă vreme A. Bârseanu profesor: dir. Dr. Blaga, reprezentantul armatei române, dl colonel Patița, reprezentantul partidului național, dl. I. I. Lăpădatu.

Toți oratorii aceștia au căutat să dea expresie fidelă a marilor calități de perseverență, de muncă de dragoste de neam, de lege, de omenirea întreagă, a celui dispărut.

N'a fost ochi, care să nu fi lăcrămat în decursul vorbirilor acestora.

După ce s'a sfârșit serviciul bisericesc și după ce și-au rostit vorbirile oratorii anunțați, s'a pornit conductul funebru. Ținem să amintim aici și frumoasele prestațiuni muzicale ale corului Reuniunii meseriașilor români din Sibiiu, condus de dnul C. Popa.

Conductul funebru a urmat după următorul program: Poliția, crucea cu praporii, studențimea universitară, reuniunea comercianților, muzica militară, corul, preoții, carul cu cununi, carul mortuar, familia, membrii comitetului „Asociațiunii", reprezentanții guvernului (prof. Boiu, etc.), clerul, armata, școala, parlamentarii, autoritățile publice, magistrații, societățile culturale, societățile de binefacere, societățile financiare și publicul celalalt.

In rânduri dese, în timp ce străzile erau arhipline și prăvăliile închise — în sunet de clopote și în fâlfâit de steaguri naționale în doliu și de steaguri [illegible] — am petrecut la groapă pe Andrei Bârseanu.

Pe drum — în timp ce tobele băteau lugubru și muzica executa marșuri funebre, își reaminteau unul și altul scene petrecute cu cel ce a fost smuls din mijlocul nostru.

Unul spunea: am ținut odată o prelegere poporului. N'am sa uit niciodată cum m'a luat mai apoi deoparte Andrei Bârseanu și mi-a spus observările sale — o critică binevoitoare, fără de ghimpi, deși sunt conștiu acum că prelegerea a avut multe greșeli.

Voia să îndrepte. Altul mărturisia: cunosc mulți oameni de seamă de ai noștri, cari vorbind cu Andrei Bârseanu, cu toate că trecuse de mult vremea, când le fusese profesor, aveau în ținuta lor respectul, care-l dai profesorului tău idolatrizat.

Iar altul spunea: Acum poposește cu gândul de aici vechiul și minunatul său prietin, tovarășul întru adunarea folkloriului nostru, bătrânul Jarnik, cehul.

Altul își exprima părerea de rău că n'a văzut mai mulți țărani, ca deputație, ca să aducă prinos de mulțămită aceluia, care cu coleuția sa de poezii populare și cu acele minunate glume țărănești, iscălite cu numele de Sandu Pungă Goală, a descrețit atâtea frunți în sate și spitale și a dat nutremânt așa de sănătos caselor noastre.

Toți sântem datornici acestui suflet nobil — a încheiat altul — dela țăran până la cărturarul cel mai înaintat.

In fața mausoleului familiei Boiu, unde a fost depus, deocamdată, sicriul până la ridicarea unui mausoleu, contemplat de văduva decedatului, au rostit cuvinte simțite și pline de vervă tinerească reprezentantul studențimei române, studentul Nazarie, apoi — recapitulând și mulțumind în numele funcționarilor Asociațiunii — secretarul acesteia, dl Ion Georgescu. Muzica militară a cântat „Pe-al nostru steag e scris unire", imnul al cărui text l-a compus [illegible] steagul în- Andrei Bârseanu [illegible] doliat s'a plecat corul a intonat încă o cântare și — l-am pierdut din mijlocul nostru...

Masa lui de scris așteaptă

Notițe bibliografice

Au apărut:

Nr. 92—93 „Pagini alese" din scriitorii români, editura „Cartea Românească. Prețul 2 lei.

•

Nr. 6, Seria C. Cunoștințe folositoare: Basarabia de G. Nastase. Editura Cartea Românească. Prețul 2 lei.

•

Nr. 30. Revista „Raauri" — „Drum drept", cu următorul cuprins:

N. Iorga: Andrei Bârseanu.
N. I.: Seceriș (versuri).
C. V. Butnariu: Biserica noastră (versuri).
I. Agârbiceanu: Lume nouă, (schiță).
N. Batzaria: Scrisoare din Jugoslavia (impresii).
George Baiculescu: Flori de câmp (versuri).
Dim. Gâlman: Pastel (versuri).
G. Bogdan-Duică și K.: Cronica. — Prețul lei 2·50.

•

Anuarul 1921—1922. Școala Politechnică, Timișoara.

înzadar pe muncitorul neobosit
Oare cine-i va putea lua locul? Dormi, odihnește-te, dar dă[illegible] de acolo, unde te afli acum...

H. P. P.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Păreri asupra sufragiului universal

Ca toate statisticele, statistica electorală are nevoie de interpretare; trebue să căutăm în ea cu totul altceva decât suveranitatea brută a unei cifre globale.

Căci nimic n'ar putea înlocui relatările asupra tendințelor unei națiuni procurate prin statistica electorală, care se dublează în acelaș timp cu una socială:

In adevăr sufragiul universal produce în mod rudimentar, dar prin date clare și precise transformarea nevoilor și mișcarea ideilor în societate.

I-se aduce învinuirea acestui sufragiu al maselor populare și cu drept cuvânt, de a nu fi inteligent. Dar inteligența este o calitate individuală, de altminteri puțin răspândită, nu un atribut al colectivității; meritul sufragiului universal este de a fi adevărat, reprezentând toate păturile societății.

Sufragiul restrâns are un viciu iremediabil, acela de a refuza existența politică imensei majorități a acelora cari au o existență socială.

A refuza sufragiul politic oricărui individ care n'are în viața socială o parte independentă de activitate, copil, femeie măritată și fără profesiune, este desigur în interesul societății.

Dar neștiutorul de carte care muncește, e un element efectiv al societății.

Dacă vocea sa e uitată în marea operațiune a adunării de unde pretindem că se degajează orientarea legislativă, totalul este inexact.

In ordinea intereselor concrete, opinia unui lucrător sau a unui țăran valorează cât și aceea a unui profesor universitar; opinia celor dintâi o completează pe ceea a omului de litere, căci aceștia nu au același punct de vedere și nici un punct de vedere nu este neglijabil. Frumoasă misiune de-a încredința clasei cultivate grija de a reprezenta în concertul politic clasa ignorantă și săracă; dar aceasta nu poate fi reprezentată decât de ea însăși, căci clasa bogată în ce privește priceperea intereselor, nu are decât pe ale sale proprii, pe care însă le identifică cu interesele generale. — După cum sufrajul restrâns are un mare defect, care e chiar acela de a fi restrâns, sufragiul universal are mare virtute de a fi universal. A lărgi sufragiul universal înseamnă deci tocmai a face să crească valoarea sa „statistică" care constitue valoarea sa esențială.

Prin aceea că e universal, trebue să conchidem că sufragiul politic trebue să rămâie uniform? Statistica electorală ar fi mai aproape de realitate dacă vocea fiecărula ar fi nu numai socotită, dar și cântărită.

Numai teoreticianii și practicianii politicei nu au găsit încă pentru a doua meritul social, nici o balanță aproximativ exactă.

A acorda dublu, triplu sau împătritul vot instrucției, bogăției, maturității vârstei, situației de familie, înseamnă politicește să amplifici diferențele sociale cari se atenuiază înaintea forței crescânde a numărului și să risti prin urmare de a falsifica sufragiul universal, sub pretext de a-l reda mai adevărat, în conformitate cu realitatea socială.

„Ce este o inegalitate, dacă nu un privilegiu pentru unul și o servitute pentru altul?" a zis nu știu care filozof. Democrația care se închină cu greutate în fața inegalităților naturale, nu se poate de loc împăca cu nici un privilegiu legal sau servitute politică. Și sistemul votului plural nu răscumpără prin siguranța și importanța rezultatelor sale, o mare inegalitate socială.

Reprezentarea intereselor pare inspirată de un spirit pur științific, străin oricărei ideologii. Dar a face din sufragiul politic un sufragiu strict profesional, înseamnă oare a contopi națiunea reală cu națiunea legală? Imi dai unul sau mai multe locuri de deputat pentru sindicatul meu, camera de comerț sau universitatea mea. dar eu nu sunt pe deaintregul omul sindicatului al camerei de comerț sau al universității; eu sunt și omul ideilor mele, a familiei mele, a patriei mele; eu nu sunt numai lucrător, agent de schimb sau sculptor, sunt și tată soț, consumator. Punctul de vedere profesional e literalmente unilateral și ar fi în adevăr absurd de al forma printr'o recrutare profesională adunări legislative care și petrec cea mai mare parte a timpului în reuniunile lor cu elaborarea legilor care nu sunt profesionale. Sistemul reprezentărei intereselor este o manifestare a acestei specii particulare de ideologii, care s'ar putea numai ideologia materialistă.

Cum o statistică ajunge de a fi adevărată? Cu esențială condiție de a fi detaliată. Un total nu prezintă interes decât dacă se poate analiza multiplicitatea elementelor din a căror sumă se compune. Sistemul reprezentărei proporționale răspunde acestei exigențe, căci el fermite unei cât mai mari varietăți posibile de interese și de opinii de a se exprima numeric la fiecare consultație electorală. Intr'un cuvânt el tinde a realiza scopul sufragiului universal, care este acela de a reda vizibile fără nici o convulsiune revoluționară, forțele latente ale națiunei minorităților cât și acelea ale ideilor cât și acelea ale poftelor materiale.

Și mai este apoi un argument hotăritor în favoarea sufragiului universal. Experiența a dovedit că legea, dacă nu este susținută de sentimentul aproape unanim al națiunei, rămâne mai mult sau mai puțin literă moartă. Numărul constitue aproximația cea mai perfectă a datelor echilibrului social în societățile contemporane.

Dacă nu se poate guverna contra numărului trebue deci să guvernezi cu el. Din constatarea că este imposibil de a găsi formula practică a unei reprezentări organice a forțelor vii ale națiunei, a unei sinteze politice formată din energiile reale ale societății, nu trebue să conchidem că aceste forțe nu există, că aceste energii zac în somnolență.

Un parlament trebue să fie deci un microcosm național, pentru ca națiunea să aibă posibilitatea de a se recunoaște în legile ce i se dau.

De un lucru trebue să ție seamă numai partidele politice. Febra electorală este febră ideologică: alegătorul, exaltat de iluzia suveranității, credui față de poezia unui program sau față de elocința unui orator se întrece în generozitate pe însuși. Dar în curând apoi departe de lumea politică, alegătorul se recunoaște și redevine iarăși omul obișnuit, mult mai puțin speculativ și altruist în viața sa de toate zilele decât în exercițiul puterei sale suverane.

Este sufragiul universal al acelor sociale care vine să rectifice sufragiul universal al acelor politice.

E deci necesar pentru a determina în toată sinceritrea tendințele voinței publice, de examina în mod paralel cum votează și cum trăește națiunea.

O nouă cinstire a Bucovinei

Cu prilejul vizitei dlui Ion I. C. Brătianu în Bucovina

Zilele trecute au avut loc împroprietărirea țăranilor din mai multe comune ale Bucovinei. Aceste împroprietăriri s'au făcut așa și în Ardeal în prezența dlui Ion I. C. Brătianu și a altor membri ai guvernului.

Cu prilejul acestei vizite, ziarul „Glasul Bucovinei" scrie sub titlul de mai sus următo ul frumos articol despre marile însușiri și merite ale actualului prim-ministru:

Colțul de țară, care a fost Bucovina, a avut până acum cinstea să fie vizitat de atâtea personalități politice și culturale, atât din România întregită cât și din străinătate. Farmecul rămășițelor istorice, pitorescul regiunilor sale și îndeosebi grija ce o nutrește pentru o cât de grabnică consolidare sufletească a poporului românesc unit l-a atras și pe dl. I. I. C. Brătianu spre grădina binecuvântată a Bucovinei.

După ce, petrecând mai lungă vreme la Dorna, a vizitat o bună parte a pământului Bucovinei și a intrat în legătură cu populația ei, pentru a-i cunoaște nu numai nevoile zilnice, ci și mișcările sufletești, primul ministru al României ne face o vizită oficială.

Cine cunoaște și apreciază cu spirit obiectiv evenimentele istorice din ultimii zece ani trebue să vadă în această vizită o deosebită cinste pentru țărișoara noastră. Căci dl I. I. C. Brătianu este, făcând abstracție de înalta dsale situație politică, înainte de toate omul, căruia provinciile desrobite îi datoresc în bună parte libertățile, de care se bucură astăzi și de numele căruia se vor lega, orice s'ar spune în valtoarea patimilor politice de astăzi paginele de epopee ale izbândei visului nostru de veacuri.

D-Sa este pentru cine-l cunoaște bine, naționalistul chibzuit, în sufletul căruia nu s'a aprins dor mai ferbinte decât binele neamului său. Poate de aceea soarta l-a dat uriașa sarcină, de a fi primul sfetnic al M. S. Regelui în vremurile, în care se cerea atâta înțelepciune, atâta cumpănire, atâta dibăcie, pentru a conduce corabia micului Regat român printre corupția austro germană și printre nerăbdarea firească a majorității intelectualilor români către steaua idealului nostru național. Și poate că jertfa sa neprețuită de atunci i-a adus recompensa de astăzi de a prezida tot d-sa la consolidarea dinlăuntru a victoriei noastre de atunci.

Cine a avut prilejul să-l vadă mai adesea la Iași în timpurile de durere și de suferință, când ciocli idealului nostru, neatins încă, aruncau asupra d-sale toată hula sufletelor lor interesate, cine l-a văzut cu aceeași sobră seninătate în privire, cu aceeași liniște și cumpăneală în vorbă și cu aceiași nestrămutată credință în izbânda luptei noastre desperate, acela a putut, desigur, să aprecieze mai bine înaltele calități ale acestui bărbat de stat, care va fi o podoabă a istoriei noastre în cele mai critice momente ale ei.

Astăzi domnul I. I. C. Brătianu vine în Bucovina, pentru a lua parte la sărbătoarea primelor împroprietăriri.

Țărișoara noastră îmbracă haină de sărbătoare, pentru a-l primi. Recunoscătoare pentru binele desrobirii sale, pe care oaspele ei de acum l-a făcut în mare parte prin meritele sale, ea se simte măgulită de cinstea ce i-o aduce și din reveneala brazdelor sale tătate, pentru a înștiri sutele de mii de țărani, ea-i șoptește un sincer

„Bine ai venit!"

In jurul împrumutului extern

— Răspândirea știrilor tendențioase —

In nenumărate rânduri am vorbit despre dificultățile ce întâmpină normalizarea finanțelor noastre din cauza știrilor neexacte publicate de unele ziare în legătură cu situația economică și financiară a țărei.

Știri, răspândite uneori cu scopul de a servi cititorilor reportagii senzaționale, dar de cele mai multe ori cu intenția vădită de a crea guvernului piedici în realizarea refacerei noastre financiare.

Și, precizăm că dacă îmbunătățirea valutei întârzie, la aceasta a contribuit și acea presă de partid care dintrun sprit de opoziție rău înțeles' în loc ca să informeze streinătatea cu știri care să arate adevărata situație dela noi, dimpotrivă se silește utilizând toate mijloacele, ca să răspândească știri datorită căreora piața streină depreciazp într'o măsură și mai mare moneda noastră.

Nu mai departe decât zilele acestea, unele ziare și-au dat toate silințele să răspândească svonul că împrumutul de două milioane și jumătate lire sterline contractate de România întâmpină mari dificultăți și anunțau chiar că consolidarea bunurilor de tezaur este pe cale de a nu fi înfăptuită.

Știri pe cât de neexacte, pe atât de tendențioase, întrucât telegramele sosite din streinătate anunță tocmai contrariul. Intr'adevăr, Legația noastră din Paris a informat oficial Ministerul de finanțe că tratativele începute la Paris cu deținătorii particulari mai importanți ai bonurilor de tezaur, au fostterminate cu deplin succes.

Dl Victor Antonescu ministrul României la Paris, făcând o vizită guvernatorului Băncei Franței și comunicându-i condițiunile în care a fost încheiat aranjamentul de mai sus, acesta a prezentat felicitările lui spre a fi transmise guvernului român.

Guvernatorul Băncei Franței a organizat apoi pe reprezentantul României de întreg sprijinul pe care d-sa împreună cu guvernul francez îl va acorda pentru complecta reușită a consolidărei bonurilor de tezaur române.

De sigur, că aceste relațiuni dovedesc până la evidență că aranjamentul încheiat de statul nostru cu deținătorii bonurilor de tezaur asigură în primul rând înfăptuirea împrumutului, iar în al doilea rând dovedesc cât e lipsită de scrupule acea presă dela noi, care și-a făcut o îndeletnicire de a lucra de conivență cu speculatorii de bursă, pentru crearea a tot felul de dificultăți operei de consolidare financiară.

Cetiți „Infrățirea"

Iarăși defăimătorii

Nu de mult ziarele au publicat o informațiune, anunțând, că d-l Bizet inspector general de finanțe francez — a sosit în țară într'o călătorie de studii.

D-sa venea din Cehoslovacia și s'a prezentat la ministerul de finanțe, unde d. Bogdănescu directorul timbrului i-a dat toate lămuririle necesare cu privire la legile noastre fiscale.

La minister s'a interesat îndeosebi de modul cum legiuitorul român a înțeles să împiedice eludările de la impozit.

Asta a fost tot.

Dar a fost deajuns ca o anumită presă să lanseze îndată falsul svon, că ministerul de finanțe a fost pus sub controlul financiar francez.

Desigur guvernul s'a grăbit să desmintă această grosolană minciună.

Dar svonul a rămas totuși și rău voitorii neamului și țărei noastre vor ști cum să-l speculeze la bursele străine.

Și iată, cum din pricina unor răi români ne facem coadă de topor în mâna străinilor și împotriva propriilor noastre interese.

Ne folosim de calificativul de rău român pentru a evita un altul mai drastic și fără îndoială mai potrivit.

Dar zadarnic am lua iarăși gama tuturor epitetelor și a calificativelor.

Se pare, că anume indivizi au rămas atât de insensibili la ori ce învinuire, cât de dreaptă fie ea, că e cu totul de prisos să mai pierzi vremea degeaba, asvârlindu-i-o în față.

Există totuși un public destul de mare curat la suflet și cinstit la gând în țara aceasta, care ar putea să intervină.

Publicul acesta a avut deseori prilejul să vadă, că sunt vre o două, trei foi de scandal, care nu fac, decât să scornească zilnic versiuni de acestea dăunătoare economiei naționale, să in ul e tot ce avem mai sfânt și mai nobil în țara asta, să ia apărarea tuturor bandiților, și anarhiștilor să în emne lumea la acte nedemne, să atâțe spiritele, să scoboare cu totul prestigiul nostru în ochii străinilor.

Nu crede publicul, că indiferența lui suverană pentru aceste imunde foi, e prea puțin lucru? Nu cred, cei vizați direct de aceasta de mahala, că a sosit vremea răfuelei.

Doar sunt atâtea mijloace în țara aceasta, — cât se poate de legale, cât se poate de civilizate — pentru a pune pe cei porniți rasna de tot la locul lor.

Paturi de fier

cu somieră cu resorturi, pentru internate, spitale, hoteluri, etc. 400-500 laolaltă sau și cu bucata,

se vând ieftin la

Törs și Ormai

Cluj, Strada N. Iorga 12.

Lloyd 964 2111

Imbunătățirea valutei — eftenirea traiului

Urcarea leului este încetă, dar efectivă și sigură. Micile fluctuații de regresiune sunt din zi în zi mai rare, cu tendința de a dispărea în favoarea îmbunătățirei reale a monedei noastre.

De altfel această situație de însănătoșire financiară o așteptau toți aceia ce au încredere în guvernarea capabilă a conducătorilor de astăzi, cari prin priceperea și experiența lor se străduesc să redea țărei creditul în streinătate ce-l revindică normalizarea vieței în Stat și producția sa bogată în toate ramurile de activitate.

Nu este nevoe să mai reamintim programul de politică financiară în baza căruia s'a efectuat îmbunătățirea valutei noastre. Nu vom mai invoca nic echilibrarea bugetului, nici stârpirea sistematică a inflațiunei monetare, nici consolidarea datoriei noastre pe piețele streine, nici atâtea alte măsuri salutare cari au adus ordine în gospodăria financiară internă și reabilitare economică în străinătate.

Vom constata de astă dată numai efectele acestei sănătoase gospodării financiare, ale cărei rezultat atât de mult așteptate le înregistrăm în fie care zi.

Pentru moment tendința constantă de urcare a leului a adus o oarecare lâncezeală în toate branșele comerciale. Cumpărătorii stau în espectativă, așteptând ca drept consecință a ascensiunei leului, eftenirea mărfurilor. Se cumpără deci foarte puțin. Angrosiștii sunt cei mai dispuși să iasă din această dilemă care-i îndatorează să-și vândă mărfurile cu preț scăzut, pentru a găsi capitalul necesar cu care să-și procure marfă pentru o valută favorabilă. De asemenea, marii comercianți pândesc de mult momentul de a-și începe plata datoriilor în străinătate într'o monedă mai acceptabilă.

Detaliștii vor trebui și ei să-și vândă o parte din marfă mai eftin ca să-și procure bani pentru a cumpăra într'un viitor apropiat altă marfă cu un leu mai bun. Indiferent de socoteala comercianților și de eventualele lor pierderi momentane, deflațiun a prețurilor se va opera în mod sigur și metodic.

Suntem în aceiași situație cu Cehoslovacia a cărei coroană marchează de un timp o urmare vertiginoasă.

Increderea crescândă a pieților internaționale în consolidarea economică a țărei noastre va aduce pe zi ce trece, eftenirea traiului. In ce privește producția națională, aici ne lovim de alt factor, chestiunea salariilor, care au încă tendința de urcare.

Dar și aici influența însănătoșirei valutei noastre va fi de o importanță nebănuită.

Increzători în cei ce ne guvernează și în bogatele resurse ale țărei, putem privi cu mai mult optimism normalizarea vieții de mâine.

Presa Instrăinată

— Hugo Stinnes și unele ziare dela noi —

O semnalează un ziar bucureștian.

Dealminteri de mult o resimțeam cu toții.

Așa că simptomele descrise de gazeta din capitală — „Epoca" — nu fac decât să ne aducă aminte că le-am observat și noi ici, colo, adesea, fără a putea totuși spune precis cărei cauze se datorau.

„Citind zi cu zi presă — scrie ziarul bucureștian — toată presa românească, nu se poate să nu te fi izbit, și nu odată, de impresia că pentru unele ziare, răspunsul la dureroasa întrebare e afirmativ. De sigur faptele precise nu sunt prea multe pe cari punând degetul să afirmi: iată aci se vede mâna lui Hugo Stinnes. „Influența" e doar la începutul ei. Dar otrava care se strecoară zi cu zi, rând cu rând, literă cu literă, nesimțită imediat dar primejdioasă în cantitatea ei risipită de alungul zilelelor — aceasta nu se poate să nu o ghicești din întregul acelor ziare.

Influența lui Hugo Stinnes? Dar aceasta lămurește în totul atitudinea și tonul, neexplicabil altfel, al unor dintre ziarele României-Mari".

Și iată cum se lămurește atitudinea dârză a unor ziare, în privința reabilitărei trădătorilor; iată cum se explică modul cum unele partide politice își duc viața și-și asigură existența cotidianului respectiv.

Nu vrem să spunem desigur, că toți cei cari au luat atitudine binevoitoare față de trădători, ar fi influențați de sclipirile aurului lui Stinnes.

Dar nu e de îndepărtat ideea că mulți din cei cari și-au făcut o cauză din apărarea celor ținuți la stâlpul infamiei, sunt sub puterea magnetică a unor forțe oculte străine.

Și iarăși cei cari ne defăimează valuta, cei cari scornesc tot felul de legende pe socoteala guvernului, cei cari n'au altă îndeletnicire decât să releve numai ce e rău în țara aceasta oțoind metodic tot cea ce bun, toți aceștia să fie ei oare atât de câinoși la suflet ca numai, din convingere pură să facă acea ce fac? Cu neputință.

Români curați sau în ori ce caz cetățeni români, oameni născuți și crescuți alcea. Intrebuințând graiul nostru național de mici copii — și-i vezi totuși năpustindu-se cu o înverșunare fără seamăn împotriva țărei care-i adăpostește binevoitoare la sân terfelind tot ce are bun și accentuând, exagerând până la absurd tot cea ce fatalmente e rău.

Cu neputință ca oamenii aceștia să aibă o atfel de purtare, pentru că așa le dictează sufletul lor. Cu neputință, dictatorul animatorul lor e altul. Poate nu Stinnes. Dar în ori ce caz, altul care le domină conștiința din afară și care posedă tot ce trebue pentru a stăpâni bine o conștiință străină.

Citiți pag. 8-a

Informații

Din loc competent ni se trimite următorul comunicat:

Toate știrile duse în circulație de stupiditățile unui interview oficial în foile maghiare sunt de domeniul fantaziei.

Faptele le vor da cea mai categorică desmințire.

Oficiul aprovizionării din Ungaria a decis să autorize din nou tranzitul liber de vite vii prin Ungaria.

Deschiderea târgului oriental din Lemberg a fost amânată pentru 19 Septembrie.

La Seghedin s'a descoperit o mare contrabandă cu argint jugoslav. Făptuitorii au fost prinși în momentul când voiau să ia trenul spre Budapesta. S'a găsit la ei 50 kgr. monedă de argint.

Contrabandiții fiind arestați au declarat, că au trecut în Ungaria prin viile dela Horgoș peste 30 quintale monedă de argint, pe care au predat o unui agent al Bursei din Budapesta.

Argintul era în monedă de 5 coroane.

In „Monitorul Oficial" No. 113 din 26 August au apărut dispozițiunile reglementând traficul de mărfuri între România și Austria sau Cehoslovacia prin Polonia.

Sunt excluse dela expediere metalele prețioase, hârtiile și obiectele și deburs.

Transporturi de mărfuri între Austria și România prin Cehoslovacia se admit numai în vagoane complecte, sau dacă se plătește pentru cel puțin 5.000 kgr.

In atenția studenților universitari și elevilor de școală.

Dacă voiți a cumpăra ghete bune și eftine pe acele numai la Sucursala din Cluj a celei mai mari și mai bune fabrici universale din Cehoslovacia „Bata" le puteți câștiga.

Vânzarea în prețurile originale a fabricei Calitate garantată.

Cercul regional Studențesc Sibiu va ține adunarea generală ordinară în ziua de 3 Septembrie a. c. orele 3 p. m. la Sibiu.

La împroprietărirea ce a avut loc în Sighet, dl. Ministru Nistor a atras atențiunea d-lui primministru asupra importanței liniei Co na-Ilva Mare-Bistrița, care ar lega Ardealul cu Bucovina. Chestiunea a fost adusă în ultimul consiliu de miniștri care a hotărât să se ieie măsuri pentru terminarea acestei linii.

Inscrierile la școala primară de stat Numărul 5, și grădina de copii din Calea Dorobanților se vor ține în zilele de 1, 2, 4 și 5 Septemvrie.

2122 **DIRECȚIUNEA.**

Ziarul „Argus" și-a înființat redacția și administrația pentru Ardeal, în Cluj str. Iorga 8.

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gherla" cumpără în permanență pe lângă prețurile plății, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci. 1515

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

Cel mai nou tarif poștal, telegrafic și telefonic se poate căpăta la **librăria Lepage Cluj.**

Prețul Lei 5. Pentru provincie împreună cu taxa postală Lei 6. Prețul se poate expedia și în timbre. 2123

Târguri internaționale

Breslau: Pe la 1 Ianuarie 1923, expoziția generală pentru exploatări științifice și munca.

Hanovra: Expoziție de turbă și încurajare la extracția turbei. În toamna anului 1922.

Königsberg: 18—23 Februarie 1923. Al șaselea târg german din est în acest oraș.

Lausane: Septembrie 1922, târg elvețian de articole alimentare și agricole.

Londra: 6—26 Septembrie 1922. Expoziția națională de articole alimentare.

Londra: 6—26 Octombrie. Expoziție medicală.

Londra: 1922. Expoziție generală engleză de textile.

Rio-de-Janiero: Septembrie Noembrie 1922. Expoziția internațională cu ocazia centenarului.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Cetiți „Infrățirea"

In atenția Primăriei

— Strada Barbu Lăutaru —

Din materna atenție a primăriei noastre, avem în această metropolă a Ardealului perpetuate generațiunii actuale și celor viitoare, toate personalitățile aproape, pe care le-a avut vreodată neamul acesta al nostru. Recunoștința noastră pentru atenția ce a dat-o acestor personalități primăria, atunci când a dat străzilor Clujului modelatura românească, este firească.

Cu toate acestea, **ierte-ne Onor. consiliul comunal, că-i aducem și o imputare. I-o facem numai acum, pentrucă numai acum am dat de strada, de care vom vorbi în rândurile acestea.**

Avem în Cluj o Țigănie. Un cartier, în dosul parcului, locuit numai de Țigani: un cartier infect, îngrozitor de infect, cu ulițile strâmte și mlaștinoase, cu cocioabe în care se intră pe brânci, în care lumina zilei nu e lăsată înlăuntru de către ferestrele lipite cu hârtii murdare. In cartierul acesta e o groază să intri.

Și'n acest cartier, primăria comunală a binevoit să consacre o hudiță și lui Barbu Lăutarul!

Trobadurul neamului românesc, Țiganul lăutar, care s'a confundat cu sufletul românului, a cântat gloria și durerea românului; țigan, care e al nostru, al cânteculuî și culturii române, a căpătat și el o stradă în Cluj — în cartierul Țiganilor, o stradă care nu merită nici numele de hudiță, murdară până la infecție, o rușine adevărată.

Nu credea consiliul comunal, că Barbu Lăutaru merită să'i poarte numele o stradă mai în centru? Ori credea poate, că un nume atât de democratic, nu are dreptul la respect din partea noastră? Din partea românilor, al căror a fost, ale căror dureri le-a mângâiat, le-a risipit, ale căror suflete le-a ridicat și le-a ridicat și le-a întărit.

Mica Înțelegere și Grecia

Ministrul Jugoslaviei la Atena, d-l Balukcici, publică în „Elefteros Typos" un articol din care reproducem pasagiile esențiale.

De la formarea Micei Antante opinia publică a prevăzut că acțiunea ei nu va putea fi destul de viguroasă fără de participarea Poloniei la nord și a Greciei la sud.

In cursul tuturor interviewurilor pe care le-a acordat Take Ionescu în această chestiune, el nu înceta d'a preconiza extinderea Micei Antante, care trebuie să domine de la marea Baltică până la marea Egee.

Take Ionescu privea această extindere ca cea mai importantă din acțiunea destinată să întărească Antanta pe bazele ei actuale.

Ministrul român recunoștea totuși că vor fi mari dificultăți în calea realizărei acestui proect.

Printre aceste dificultăți, principalele sunt răceala relațiilor dintre Cehoslovacia și Polonia și starea anormală a relațiilor noastre cu Grecia, datorită întoarcerei regelui Constantin.

Situația rea a pensionarilor

— Un apel la guvern —

Domnule Director,

In interesul cauzei de care mă preocup în scrisul meu de față, vă rog să binevoiți a da loc în coloanele prețuitului dvoastră ziar acestor rânduri:

Glasul funcționarilor publici, ridicat cu toată tăria, dar cu demnitate, în scopul ameliorărei situației lor materiale, care în conformitate cu marele val de scumpete din acestea zile este prea modest, a avut răsunet.

Guvernul luând în socotință justele cereri ale acestor factori de mare valoare în stat, a decis, ca după putință, încă cu ziua de 1 Octombrie a. c. să satisfacă cererea lor justă.

E bine, și ne bucurăm din suflet, că aceasta chestiune, de mare valoare s'a tranșat la timp și în mod pacinic, fără grevă sau alte incidente, după cum ar fi dorit și așteptat răuvoitorii țărei noastre, și mai ales conducătorii anumitor ziare de la noi, cari prin scrisul lor, plin de venin, au intenționat să tulbure funcționarimea atrăgându o în cursă periculoasă.

S'au ferit, așadar, acești oameni cinstiți și muncitori, după cum să spune „de proorocii mincinoși cari au venit între ei îmbrăcați în pei de oae, și pe dinlăuntru sunt lupi răpitori."

Acești soiu de oameni, cari merg după directiva dictatorilor din Moscova și cu rublele acelora, sunt mai răi ca lupii răpitori de cari spuseam mai sus, pentru că, de fapt ei nu voiau să facă bine funcționarilor, ci țineau destrămarea lucrurilor statului, și aducerea „răului pe pământ."

Toți oamenii cinstiți și cu durere pentru țară și neam, se bucură de cuminția funcționarilor noștri, cari sfântă datorință au de a lucra numai și numai în interesul scumpei noastre țări.

Să nu uităm însă nici acea, că deosebit de acești muncitori cinstiți ai statului din activitate mai este o mare pleiadă de cetățeni harnici și cinstiți cari oarecând, mult au asudat în ogorul înțelinit al neamului nostru, și cari astăzi sunt uitați aproape cu totul — trăind în cea mai neagră mizerie, blăstămându-și soarta. Sunt pensionarii, văduvele și orfanii nenorociților, cari au trecut din lume aceasta.

Și decât funcționari activi, și ca ori care clasă a societății, acestea sunt finețele celea mai obidite pentrucă, sdrobiți de munca din trecut, care n'a fost nicicând răsplătită după vrednicie, ajunși acum aproape de pragul mormântului, încărcați mare parte de greul anilor cari îi apasă, nu se mai pot singuri ajuta, ci sunt avizați numai și numai la ajutorul semenilor săi și la mica și nesemnata pensie primită din lună în lună.

Ce fac, rogu-vă, acești oameni cu pensia primită, când scumpetea traiului a ajuns gradul suprem?

Cum pot eu ca pensionar să trăesc cu 112 lei la lună?

La grevă nu ne gândim, căci pentru noi nare rost, noi nu suntem în funcție, dar suntem cu drept cuvânt oameni cei mai nenorociți din cuprinsul țărei, și ar fi cu drept, ca părintescul nostru guvern, care a luat în dreaptă socotință cererile funcț. din activitate, să nu uite nici pe acei cetățeni, cari istoviți de muncă, au ajuns ca blăstămându-și soarta să prindă în mână tolagul de cerșitor la ușile oamenilor.

Tomo Simu,
inv. pens.

Primele litere turnate

Vechea discuție asupra descoperirei artei tipografice a fost din nou pusă pe tapet.

Bine înțeles că este vorba în primul rând de primele litere turnate.

Se spune că literele turnate au fost cunoscute din vechimea asemenea litere turnate s'au găsit ca inscripțiuni păstrate azi în „Muzeul central romano-grec" din Berlin.

Se pomenește astfel de asemenea litere încă din vremea lui Cicero, care amintește de ele într'o comparație interesantă, vorbind de credința că lumea s'a creat din întâmplare.

„Dacă cineva consideră", spune Cicero, „că aceasta s'ar fi putut întâmpla, de ce n'am admite și următoarele:

„Dacă s'ar fi aruncat la întâmplare un număr infinit din cele 21 de forme de litere, fie ele de aur sau din orice alt metal, atunci ar fi putut să apară din aceste litere aruncate pe pământ analele lui Cannius astfel ca să poată fi citite". Se cunosc inscripții cu litere turnate pe clopotele găsite în Germania datând din anul 1000. Un asemenea clopot se găsește în Muzeul provincial din Halle, iar un alt clopot purtând o asemenea în scripție din anul 1098 se găsește la Muzeul din Drondorf (Anhalt). Literele erau făcute din ceară erau învelite apoi în lut, ceara se topea când se uscau formele, iar golurile erau umplute apoi cu metal.

Tot în modul acesta s'au făcut și inscripțiile de pe fântână ca cea de pe fântâna din piața veche dela Braunschweig, care datează din 1408.

Literele acestea nu puteau fi încă întrebuințate cu folos și meritul cel mare al lui Gutenberg constă în găsirea sistemului de litere de metal ce puteau fi culese una lângă alta și cu ajutorul cărora se putea culege orice cuvânt.

Răspândiți „Infrățirea"

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ştiri din Banat

Jubileul de 200 ani dela înfiinţarea comunei Aradul-Nou — Alţi doi poliţişti abuzivi — Arestarea unui falsificator — Un scandal la teatrul unguresc — O doamnă atacată în centrul oraşului — Bătaie — Şcolare

Timişoara 26 August. Comuna Aradul-Nou din judeţul Timiş, îşi sărbătoreşte zilele acestea douăsute de ani de existenţă. Comuna aceasta a fost înfiinţată în anul 1722, după pacea încheiată între prinţul Eugen de Saveva cu turcii (1717) de către colonişti germani veniţi de pe malurile Dunărei din Germania. Deasemenea şi comunitatea religioasă, care s'a înfiinţat cu un an mai târziu (1723) îşi va sărbători tot cu acesta ocazie jubileul de două sute de ani de existenţă.

*

Poliţia criminală a arestat pe sergentul major de gardişti George Cântele şi pe sergentul de oraş Petru Mata, pentru că au siluit două fete, una de 17 şi alta de 18 ani. Fetele se aflau reţinute la poliţie, fapt de care au profitat poliţiştii sus aminiţi, bătându-şi joc de două nenorocite.

*

Poliţia din Arad, a arestat ieri pe fostul căpitan Victor Glogojan, acuzat de a fi făptuit nenumărate excrocherii şi falşuri. In baza unor acte falşe, numitul a înşelat pe mai mulţi comercianţi că le va procura crez şi cafea, încasând dela aceştia suma de lei 300.000. Poliţia din Arad l'a înaintat azi pe Glogojan Diviziei I, aceasta conform unui ordin primit dela ministrul de război.

*

Aseară s'a întâmplat un incident regretabil la teatrul unguresc, incident care a stârnit indignarea publicului. Se juca opereta „Copii de schimb", începuse tocmai actul al doilea în care rolul principal îl deţine Bonvivantul Bela Tompa, care a refuzat să mai joace sub motiv că direcţiun a refuză să-i plătească o sumă ce i se cuvinea. Faptul acesta a stârnit indignarea unanimă, Bela Tompa fiind adoratul publicului timişorean. După cât am putut afla în urmă, acest scandal se datoreşte unui cabotin Friedrich Vajda, care ţine locul de director pe tot timpul lipsei directorului Szabo, şi acest Vajda, invidios de succesele lui Tompa, a profitat de ocazie să se răzbune, dând ordin casierului să nu plătească suma ce i se cuvinea. Sperăm că la întoarcerea dlui Szabo, va lua măsuri contra acestui Vajda, care şi faţă de presa românească are o purtare necuviincioasă.

*

Dna Ericha Strasser trecând în dreptul parcului „Regatel" a fost atacată de un individ rămas necunoscut. La strigătele victimei au sărit câţiva trecători, iar periculosul individ care căută să fure ridichiul dnei, s'a făcut necunoscut.

*

Direcţiunea regională a învăţământului a dat o dispoziţie tuturor şcolilor, după care toţi elevii cari se presintă la cursuri trebuie să aducă un certificat medical precum că nu sunt infectaţi de vreo boală contagioasă.

Friseurii Justin Schimdt şi Vinzenz Dauz, întâlnindu-se aseară într'un local de noapte din cartierul Fabrică, s'au luat la ceartă, înjunghiindu-se reciproc cu cuţitele.

In stare gravă ambii „cambatanţi" au fost transportaţi la spitalul comunal.

*

Agentul de siguranţă cl. I. Armand Friedrich, după ce a făptuit mai multe fapte infamante a dispărut din ţară. Parchetul de Timişoara a telegrafiat tuturor poliţiilor cerând urmărirea acestui agent incorect.

Ultime informaţii

Un groaznic incendiu a isbucnit la Bacău distrugând întreaga fabrică de tăbăcărie Filderman din acel oraş.

Pagubele trec de 200 milioane. Focul continuă. Fabrica Filderman era una din cele mai mari fabrici din ţară. Ea era însă asigurată. Autorităţile lucrează la localizarea incendiului.

*

Vineri, 1 August, se va face inaugurarea liniei ferate normale Ungheni - Chişinău. La această serbare va lua parte d-nul prim-ministru Ion Brătianu, d-nii miniştri Constantinescu şi Moşoiu.

Problema despăgubirilor

Condiţiile comisiunei reparaţiunilor

După Times, Comisia Reparaţiunilor va propune la Berlin următoarele condiţiuni:

1. In realitate nu se va acorda un moratoriu Germaniei. Insă Belgia care are un drept de prioritate asupra despăgubirilor, va accepta poliţe pe şease luni în locul banilor, iar aceste poliţe vor fi girate de către Deutsche Bank, Dormstaedter Bank şi Disconto. Este însă indoelnic ca aceste bănci să primească propunerea.

2. Alte operaţii de credite sunt luate în vedere asupra fabricelor germane.

3. Rezerva de aur al lui Reichsbank va fi transferată ca gaj de către Aliaţi şi considerată ca gaj de către Aliaţi.

4. Un fel de control va fi instituit asupra minelor şi pădurilor — control cerut de Franţa la Conferinţa din Londra — va fi poate admis, cu condiţia ca planul lui Poincare să fie modificat astfel ca să fie primit de Germania.

5. Bradbury va încerca o regulare generală în sensul ca chestia gajurilor să devie de importanţă secundară.

Un plan ce se află la Trezoreria din Londra, recomanda plata a două miliarde mărci aur pe an timp de 30 ani. Celalt plan propune o sumă totală de 100 până la 110 miliarde plătibile tot în 30 ani.

Ultima oră

Ofensiva turcă în Asia Mică

Kemal Paşa atacă cu 10 divizii

Athena. Turcii au reluat ofensiva pe frontul din Asia Mică. Zece divizii au atacat cu sectorul Afion Karahissar, dispunând de o artilerie bună şi de muniţiuni suficiente. Până acum nu se cunoaşte rezultatul acţiunei ofensive a lui Kemal Paşa.

Rezultatele conferinţei dela Praga

Acordul dintre Mica Înţelegere şi Polonia. Declaraţiile lui Beneş.

Praga. — Comunicatul cehoslovac anunţă că în urma tratativelor şi consfătuirilor dela Marienbad şi Praga s'a stabilit un acord complet între Mica Înţelegere şi Polonia privitor la tactica de urmat pentru soluţionarea diverselor chestiuni din programul sesiunei Ligei Naţiunilor. Reprezentanţii celor patru puteri au constatat necesitatea unei acţiuni comune în caz când interesele lor comune ar fi ameninţate. S'a hotărît de asemeni un acord comun pentru menţinerea păcii.

Beneş a declarat corespondentului agenţiei Havas, că conferinţa de la Praga a lăsat reprezentanţilor statelor respective impresia că Mica înţelegere este decisă să colaboreze la Geneva cu marile puteri pentru menţinerea statului politic actual în Europa.

Greva generală în Franţa

Paris. — Conferinţa generală a muncii a lansat proclamaţie pentru greva generală.

Parisul şi-a păstrat însă aspectul obişnuit. Transporturile de alimente, apa, gazul, electricitatea şi tramvaiul funcţionează normal. Unele uzine numai au întrerupt lucrul. Nu s'a apelat la serviciul voluntarilor cari s'au pus la dispoziţia administraţiei publice. Aceleaşi ştiri liniştitoare vin şi din provincie.

Se crede că greva va da fiasco.

Controlul finanţelor germane

Londra. — In chestiunea controlului finanţelor germane, propunerile Randburg relativ la această chestiune nu vor preocupa comisiunea reparaţiunilor.

Un grup pariamentar sârb va vizita ţările Micei Înţelegeri

Belgrad. — Un important grup parlamentar sârb va face în toamna aceasta vizită în ţările Micei înţelegeri trecând prin Bucureşti.

Scufundarea unui vapor, 200 victime

Paris. Lângă Santiago (Chili) s'a scufundat un vapor. Au pierit în valuri 160 călători şi întreg echipajul vasului.

Problemele reparaţiunilor. Condiţiile Franţei

Paris. Comisiunea reparaţiunilor a examinat eri propunerile Germaniei. Azi urmează să la hotărârile. Dificultăţile vor fi înlăturate dacă Germania acceptă gajul. In caz contrar Germania nu va putea obţine acordarea moratoriului. Franţa îşi va relua libertatea de acţiune.

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401. 290. Lloyd M

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

ACTIV

1921 23 Iulie			1922 15 Iulie	1922 22 Iulie
3.859.722.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	4.775.124.362	4.775.124.362
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.455	aur (monete)		
	3.364.263.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
323.681	Argint și diverse monete		748.447	891.522
198.251.507	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat		—	
585.638.089	Efecte scontate		2.202.181.987	2.233.821.764
161.883.298	97.939.500	Împrumuturi pe efecte publice	173.238.860	178.562.214
	126.599.200	„ „ „ „ în cont curent 148.084.450		
	63.943.798 62.655.402	din cari nu s'au ridicat lei 91.182.436		
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului	Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		
1.495.676.533		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		
1.000.000.000		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		
—		„ „ 200 „ (1920 B. P.)		
344.184.021		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)		
399,457.213		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		
		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet.	Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		
355.617.405		Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	7.057.684.006	7.057.683.506
51.900.970	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor		95.134.276	97.332.721
11.997.418	Efectele capitalului social		11.997.418	11.997.418
32.333.207	Efectele fondului de rezervă		32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.		3.785.322	3.785.322
6.961.561	Imobile		47.853.624	47.853,624
2.151.247	Mobilier și mașini de imprimerie		3.715.366	3.723.306
1.654.918	Cheltueli de Administrațiune		2.412.922	2.924.697
16.338.970	Conturi curente		146,153.241	143.420.243
907.567.240	Conturi de valori		154.352.607	151.001.901
1.701.152 506	Conturi diverse		372.271.135	366.903.759
17.744.646.773			20.369.790.652	20.398.162.938

PASIV

12.000.000	Capital		12.000.000	12.000.000
61.786.366	Fond de rezervă		67.350.744	67.350.744
8.142.984	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie		20.349.763	20.349.763
11.355.137.671	Bilete de bancă în circulațiune		14.209.832.239	14.203.105.035
11.693.106	Profit și Pierdere		14.000.618	44.000.618
3.642.357	Dobânzi și beneficii diverse		5.583.543	8.535.399
2 223.087.040	Conturi curente și recepise la vedere		1.700.590.132	1.686.000.347
4.069.157.249	Conturi diverse		4.340.083.613	4.386.821.032
17.744.646.773			20.369.790.652	20.398.162.938

23 Iulie 1921	Efecte și alte valori de restituit	22 Iulie 1922		
269.603.995	Efecte și alte valori în păstrare	311.331.958		
9.495.000.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. împr. Statului	9.164.334.000		
1.076.674.027	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.304.453.552		
10.841.278.022			10.789.328.690	10.784.119.510
1.247.044.178	Conturi de ordine		2.015.664.107	2.030.010.905
12.088.322.200			12.804.992.797	12,814.130.415

Taxa: { Scont 6% / Dobânda 7% }

1429

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 818 2079

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 33

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725
Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Reclama este sufletul comerțului

Viața sportivă

VICTORIA : TÖREKVES (Oradea-Mare) 2:2 (120 minute)

In fața unui public de 8000 oameni s'a dat lupta pentru șampionatul României mari, între aceste două echipe. Jocul a rămas și azi nedecis deși după cele 90 minute obligătoare a mai fost continuat încă 30 minute, când întunericul a curmat lupta.

Echipa Törekvés cu un ansamblu complect luptă cu Victoria, care și de data aceasta joacă cu două reserve. La început ambele echipe joacă cu cea mai mare reser ă, fără a risca nici o situație. Cu timpul jocul se înferbânta. Victoria începe atacurile ei frumoase, când într'o situație bechiul Barta e constrâns să trimită mingea portarului său, neobositul Cip îgan sare la portar și scoțându-i mingea din mâni plasează primul goal. Piblicul românesc aplaudează frenetic. Din acest moment Törekvés începe un asalt puternic contra porții Victoriei. Insă apararea în frunte cu Chifor I, Doci Titus și Szilágyi parează tot. Portarul are puțin de lucru. Intr'un tumult beckul Dima Livius greșește un „hands" din care cauză Törekvés egalează lovind mingea baza stângă a porții și piciorul lui Dima.

Străinii din public aplaudează. Nu ne putem mira deajuns, că o parte din publicul de aici din Cluj dorea victoria echi ei din Oradea-Mare. Lupta continuă mai departe vehement și plină de situații importante pentru ambele echipe. Rez ltatul până la finea jumătății rămâne neschimbat.

In jumătatea a doua jocul indică superioritatea Victoriei, care deja în primele minute ajunge la conducere prin goalul mânat de Barabás, care dela 20 m. plasează o minge în colțul drept al porții. Din greșala apărării Victoriei și acest avans se egalează. Din acest moment avem parte la cele mai frumoase acțiuni. Fiecare echipă vrea să răpească victoria mingea sboară nebună în lungul arenei dela o poartă la cealaltă.

Intr'un moment Victoria apără, în celălalt Törekvés scapă ca prin farmec. De geaba, fluerul arbitrului semnalează finea celor 70 minute. Fiind nevoe de decis matchul se prelungește cu 30 minute. In semiobscurul serei de August aceste 30 minute jucate nu aduce nici o schimbare. Mingea de-abia se vede deja, când corectul arbitru al echipei Gloria CFR din Arad oprește jocul. Ce fericit-e Aradul, care are astfel de arbitri de Talia d-lui Steinbügel, care poate fi luat de model ca obiectivitate și siguranță.

Jucătorii Victoriei au jucat cu toții bine cu devotament. Cei mai buni au fost Chifor I. Doci, Szilágyi, portarul n'a putut apăra nici un goal. La Törekvés centerhalful Kleiu ne a arătat un joc ca în apogeul jocului său. Buni au fost Ströck și Barta, portarul foarte începător.

In decursul jocului nu s'a întâmplat nici un incident.

Nu putem esplica cu ce drept a jucat d-nul Kereszturi în echipa Törekvés, care astă iarnă a venit din Ungaria la Cluj unde a voit să se înscrie în clubul Victoria, fiind acolo refuzat, a intra în Case, unde n'a putut fi legitimat numai după un an. Cum se poate aceea că ce nu poate Cluiul poate Oradea-Mare? E admisibil, ca un jucător care nu poate juca în Cluj să poată lupta pentru șampionat în curtea Clujului Astfel înțelege Com Reg. să-și apere interesele echipelor sale?

*

Anterior a jucat Clubul amplolaților comerciali din loc și MSE Târgul Mures pentru șampionatul Clasa II., eșind învingătoare echipa clujană prin norocul unui goal plasat dela pândă, luptând până aci echipele cu rezultat egal. Rezultatul final 2:1 în favorul Clujului.

*

Tânăra echipa „Unio" din Dej a bătut clubul KAC din Cluj 3:2. Se pare că acasă echipa Unio reprezintă o forță oareșcare. De câteori vine la Cluj, e bătută cu ușurință și sigur. Sport adevărat nu va putea face, pânăce nu-și va disciplina publicul imposibil din Dej.

*

Miercuri 30 August vor lupta echipele e selecționate ale României-Mari A și B pentru a se putea compune echipa aleasă, care va lupta la 3 Septembrie în Cernăuți contra Poloniei. Vor lua parte cei mai buni jucători din toate centrele sportive.

Liniile ferate proectate

— Un nou peron pentru Gara de Nord din București —

D-nul general Moșoiu, ministrul comunicațiilor, a dat următoarele deslușiri ziarului „Adevărul" cu privire la noi e linii ferate ce se vor construi, precum și la lucrările de modernizare a Gării de Nord din București.

Liniile din Basarabia

Un credit destul de important ce se va acorda, ne va pune în măsură să începem importante lucrări de cale ferată de absolută necesitate.

Lucr rile s'au și început mai întâi în Basarabia unde totul este de refăcut.

„Vom normaliza toate liniile ferate din Nordul Basarabiei.

S'a mai lucrat la refacerea a 28 de poduri pe linia Vasile Lupu-Bălți".

Linia Vasile Lupu-Chișinău va fi inaugurată la 1 Septembrie și d-nul ministru general Moșoiu va lua și d-sa parte la solemnitate.

De aseme ea se reface linia Noua Suliță-Gorga.

La toate aceste lucrări armata constructivă din Basarabia a dat cel mai mare concurs pentru care ministrul comunicațiilor mulțumește tuturor comandanților.

Refacerea Gării de Nord

Cu privire la lucrări le de la Gara de Nord — d-nul general T. Moșoiu — ne-a comunicat următoarele:

„Până la iarnă toate lucrările vor fi terminate. Se va face o gară modernă așa cum o necesitează Capitala României Mari.

Vom face un nou peron în B-dul Dinicu Golescu.

D-nul ministru a pus capăt convorbirei adăogând că se lucrează de asemenea cu multă febrilitate la repararea podurilor slabe de pretutindeni".

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

FUNCȚIONAR la stat, caut ocupație particulară de birou, de la orele 3—7 p. m. adresa la ziar.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

În atenția călătorilor!!

În zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**

Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

Article frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

TIPARITURI ADVOCAȚIALA
la
Librăria Lepage Cluj
prim poșta imediat
cu ramburs

1. Cererea pentru intabularea cu taxa de timbru.
2. Acțiunea cambiele c. t. t.
3. Acțiunea în revindecare (igény-kereset) c. t. t.
4. Obligațiune.
5. Precură.
6. Contract de cumpărare și vânzare.
7. Cererea pentru intabularea de ipoteca cu t. de t.
8. Acțiunea c. Jud. de Ocol cu decis de citare și adnotare de emisiune.
9. Cererea p. ordonarea executiei de indestulare cu încheere.
10. Încheere separat.
11. Cererea de licitațiune fonciare.
12. Cererea de licitațiune de ocol și Tribunal.
13. Încheere separat.
14. Cererea p. executarea de asigurare.
15. Încheere separat.
16. Condițiuni de licitație. 100 buc. 100 Lei. Încheere Lei 80.
17. Notă de cheltueli (expensar) 100 coala Lei 120—

TIPARITURI ADMINISTRATIVE.

101. Registrul aruncului darei com. și jud. o coale Lei 1·50
102. Registrul Principal c. Lei 3·—
103. Caz de moarte Lei 1·—
104. Registrul Aruncului pentru taur Lei 2·— 2116

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Reclama este sufletul comerțului

Publicațiune de licitațiune

Spre cunoștință generală se publică, ca în ziua de 14 Septemvrie orele 12 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de reparație și a lucrărilor de asigurarea pereților de sticlă a coridoarelor dela spitalul de femei din Cluj.

Tot în aceaș zi la orele 12 a. m. se va mai ține licitație și pentru instalarea unui paratoner (parafulger) la Institutul de Ortepedie Cluj.

Ofertele se pot înainta până la 14 Septemvrie orele 11 a. m. la Divizia technice din Inspectoratul General Sanitar Cluj, Institutul Pasteur etaj. II. când ele vor fi deschise.

Ofertele întârziate precum și supraofertele nu se vor lua în considerare.

La licitație vor lua parte oferanți sau reprezentanți lor.

Fiecare oferant va depune 4% ca garanție proviziorie sau efecte de stat din suma totală ofertei sale. Aceasta garantă provizorie va intregi-o adjudecătorul înaintea încheerii contractului la 6% după suma oferită, drept garanție definitivă.

Pentru licitație și executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72-85 a legii contabilității, Condițiunilor generale pentru lucrările publice și caetul de sarcini pentru executarea clădirilor.

Oferanți rămân în obligațiune 2 luni dela ziua licitației.

Planul devizului original, caetul de sarcini și condițiunile generale se pot vedea la divizia technică în oarele de lucru și totacolo să pot primi lămuriri mai detailate.

Cluj, la 24 August 1922.

Inspector General: Dr. GANE m. p. 2121 — Șeful Diviziei Technice: Ing. IVASCU m. p.

DELA SUBPREFECTURA JUDEȚULUI COJOCNA.

No. 8912—922.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința Generală ca în ziua de 11 Septemvrie 1922 orele 10, să va ține licitație publică la Subprefectura a județului Cojocna pentru asigurarea oficiului județean cu lemne de foc.

Județul are necesitatea **de 80 (optzeci) vagoane lemne de foc** (uscați, de fag sau stejar în lodbe).

Oferenți cari doresc a lua parte la această licitațiunei se vor înainta ofertele până la termenul de mai sus între orele oficioase la registratura subprefectului a județului Cojocna.

Ofertele sunt ase așeza în plic prevăzut cu inscripția: „Ofert pentru a provede Oficiul Subprefecturei cu lemne de foc."

Plicul este a se sigilat.

Oferenți sunt datori a depune înainte de licitație la Oficiul Supraprefectura 10% a sumei oferată ca garanță.

Ofertele sosite să vor deschide în 11 Septembrie 1922 la 10 ora a. m. în biroul directorului subprefecturei.

Condițiunl de licitație să pot vedea la directorul Subprefecturei până la ziua de licitație intre orele 8—2 a. m.

Cluj, la 20 August 1922.

Subprefect în concediu,
2120 GHEȚIE, primnotar.

Fratii Mártonffy & Co.

Să află de vânzare in-engro sau detail la decurând renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfelul de articolă de blană, furnituri pentru blănari.

Sursă solidă de cumpărare

Cluj, Piața Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.

Adresa telegrafică: Mártonffy pelz. □

Lloyd-Expres 899 2025

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaș și agricultor din **România.** ■ Exepun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta choslovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. □□ **Avantagii excepționale pentru participanții la ancheta, și vizitatorii târgului:** 33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașapoartelor. ingrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc. Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, **„Reclama"** Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2022

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Intrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Uniunea Comercială S. A.

Centrala: București.

Capital fundamental: 25,000.000 Lei.

Filiale: Galați, Iași, Constanța, Craiova, Chișineu, Cernăuți, Timișoara și

CLUJ, Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 32.

Drugi de fier, fier de cercuri, șuruburi, unelte de fier, sape de forme diferite, lopăți, hârlete, cinoane, coase, cuie (Anker) de ascuțit coase și unelte de bătut coase. Totfelul de uleiu (pentru cilindru dela dinamo, vaselină pentru motor etc). Articole de piele: chewreauri, boxuri, piele de infr, talpă, potcoave, etc. Tot felul de echipamente pentru automobile de persoane și poveară. I-i oferă magazinul bineasortat: Aromate și coloniale la□□ pentru automobile și trăsuri. 1944

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de scoală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- **Fabricațiune de plicuri** comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, **plăci de email** și alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu **această branșe**

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Stetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Drogherii	Manufactură	Ghete	Instalații
Rest. Orașului Grădinel, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguarie Piața Unirii.	Luca Niculescu	Turul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi	Rózsa	**Missir** Str. Memorandului 11	**Vasile Bindea** Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	**Automobile**
Central	Emke	Barza	**Coafor**	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Coloniale				
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.			**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Național Piața Unirei 23.	
Atlantica				

Băncile Populare

Rolul și însemnătatea lor în economia națională - Roadele obținute în vechiul Regat

In numărul nostru de eri am anunțat că Luni a avut loc la Cluj inaugurarea Băncii Populare din Mănăștur.

Cu prilejul acestei sărbătoriri domnul Giomag, președintele Băncii a rostit o cuvântare în care face istoricul băncilor populare și arată marea lor importanță în economia națională.

In Ardeal unde mișcarea cooperatistă nu s'a putut desvolta din multe cauze, între cari cea dintâi a fost împotrivirea guvernelor maghiare, este nevoie de o largă propagandă în scopul de a da îndemnul necesar masselor noastre rurale.

Socotind că facem un serviciu acestei mișcări publicăm în numărul nostru de astăzi cuvântarea dlui Giomag.

Ne-am permis să vă rugăm să fiuați astăzi cu noi parte la una din acele manifestări, care sunt menite să strângă laolaltă tot ce este suflet românesc și vă mulțumim cu toată căldura pentru sprijinul moral pe care vedem că-l dați strădaniilor noastre curate și cinstite.

Astăzi pentru noi este o zi mare, zi de sărbătoare — nu numai bisericească; căci dăm viață aci la porțile Clujului — unei asociații românești a celor mici și săraci, asociație, care însemnând „solidarizarea mai multora în vederea aceluiași scop, potrivit celei mai elementare legi de mecanică socială înseamnă astfel putere". Și în adevăr banca pe care o inaugurăm nu este un monopol al câtorva, ci ea este potrivită vremurilor de astăzi, grupând forțele individuale în afară de acele ale statului. „Căci astăzi puterea unei categorii sociale sau economice nu se poate afirma deplin decât prin asociație și de asemeni nici nu se poate concepe reprezentarea și afirmarea intereselor profesionale altfel decât numai prin asociație.

Și trebue să arăt la locul acesta ca însemnătatea zilei de astăzi este cu atât mai mare cu cât banca „Cluj-Mănăștur" este printre cele dintâi, dacă nu chiar cea dintâi bancă, care se înființează în Transilvania după felul celor din vechiul regat, bănci, cari acolo au dat roade atât de minunate.

Și pentru că veni vorba de acele bănci, voesc să vă dau câteva date asupra lor spre a vă putea face măcar o idee de felul cum ele au progresat.

Incercările făcute în vechiul regat după 1864 în 1881 și 1892 cu creditul agricol, creditul funciar, banca agricolă și altele create spre a veni în ajutorul săteanului eliberat, n'au putut aduce rezultatele așteptate pentru creditul popular operă, care era rezervată din capul locului — Cooperației. Și de aceia cum zice și Dr. Ionescu Pascani „din tot ce se făcuse pentru sătean, creind instituțiuni de sus, pare că se vede, că mai mult sătenii folosia instituțiilor, de cât ele lui, de aceea și încrederea lui pentru orice i-s'ar mai fi propus, scăzuse cu totul. Prea îl înșelase toți, că să se mai poată încrede în cineva". Găsindu-l în acestă stare pe țăran, cooperația, e minune, că ea a prins atât de repede, dar totuși la început acolo băncile s'au constituit cu multă greutate.

Prima bancă populară s'a constituit în vechiul regat în județul Buzău în anul 1891. In 1893 se mai fac 3 în jud. Dâmbovița, 2 în Prahova și 1 în Putna; în 1896 se înființează 3; în 1898, 8; în 1899, 15; în 1900, 47; în 1901, 172; 1902, 458; în 1903, 317; 1904, 589; 1905, 235; 1906, 170; 1907, 206; 1908, 197; 1909, 136; 1910, 114; 1911, 99; 1912, 107; 1913, 14 — peste 140; în 1919 aflăm 3114 bănci populare cu 678.000 membri și cu 243 milioane capital social vărsat iar în 1920 găsim 3194 bănci pop. cu 752.000 membri și 301 milioane capital varsat.

Precum ne spune D-l Dr. Ionescu-Sosești în cartea sa „Politica agrară" o națiune clară despre răspândirea și însemnătatea acestor cooperative nu putem dobândi decât comparând numărul lor cu acela al locuitorilor și al suprafeței agricole. In vechiul regat, înaintea războiului, numărul populației țărănești era în cifră rotundă 5 milioane; numărul băncilor populare după ultima dare de seamă din 1913 era peste 2700 ceia ce revine 1 cooperativă de credit la 1800 locuitori dela țară.

Din cele spuse vedem așa dar starea înfloritoare a cooperației în vechiul regat și revenind la stările de aici nu ne putem opri fără a ne gândi puțin la trecutul și suferințele poporului român de dincoace de munți care și economicește a trebuit să sufere tot atât de mult ca și cum a suferit din punct de vedere politic și național. — Cooperația în Transilvania n'a avut continuitate și nici izbândă. Băncile poporale cum se înființau nu după multă vreme, trebuiau să dispară.

Aici, prima propagandă pentru lățirea cooperației s'a făcut de „Solidaritatea", care este o reuniune a băncilor comerciale românești înființate la 1907 cu scop de-a introduce unitate și control în instituțiile financiare și a ajuta diferite întreprinderi economice.

Mai în urmă „Astra", asociația pentru literatura și cultura poporului român, a dus o propagandă mai activă pentru organizarea cooperativelor.

Ca să arăt vitregia timpurilor pentru națiia română din Ardeal e destul să spun că alte națiuni inferioare românilor și ca număr și ca însușiri ale rasei, au progresat uimitor pe terenul cooperației și nu mai departe Secuii, aju ați de fosta monarchie, au creiat o frumoasă mișcare cooperativă.

Dar, D-lor să lăsăm tânguirile — durerile aparțin trecutul, — iar noi acum avem un singur gând: să ne punem pe lucru și să câștigăm prin muncă cinstită acela ce ni s'a răpit în decursul timpului. Avem datoria în primul rând prin cooperație să desvoltăm spiritul de economie, să desvoltăm spiritul de asociație și să creiem o viață economică la sate, viață care vă mărturisesc că nu există.

Astăzi fiecare din noi trebue să fie un propovăduitor pentru desvoltarea culturală, morală și economică a celor de la sate cu cari zilnic ne întâlnim și nu este pentru un om conștient datorie mai frumoasă de cât aceasta.

In legăturile zilnici pe care le vom avea vom căuta să ne cunoaștem mai bine, ne vom mărturisi greșelile și ne vom sili să găsim îndreptarea pentru ca națiia noastră să se întărească moralicește și materialicește.

A și abuza prea mult de bunăvoința D-lor Voastre dacă a și căuta să expun aici programul ce și-a propus banca Cluj-Măn. să înfăptuiască. Faptele noastre vor vorbi mai mult și vă vor convinge la timp de realitatea lucrurilor.

Ajutorarea Austriei

Ungurii urmăresc ocuparea Burgenlandului

Roma. — In urma cererei ministrului de finanțe austriac referitor la împrumutul de 700 milioane, aprobat deja de parlamentul italian, Schanzer a declarat că va invita pe ministrul de finanțe austriac, referitor la deschiderea creditelor în consecință.

Terminându-se conferința, d. Schanzer a primit presa, dându-i informațiuni asupra conversațiunilor care au avut loc.

Apoi d. Seipel a zugrăvit ziariștilor situațiunea politică a Austriei și d. Segur a dat explicațiuni asupra situațiunei financiare.

Misiunea austriacă va părăsi mâne dimineță Verona cu expresul prin Brenner.

Propunerile franceze în chestia Austriacă

Paris. — „Echo de Paris" anunță din sursă oficială; In legătură cu cererile cancelarului austriac ca puterile aliate să ieie măsuri pentru rezolvarea chestiunei austriace înainte de cincisprezece Octombrie guvernul francez, care dorește o cât mai grabnică soluționare a acestei chestiuni, va interveni înainte de această dată ceând ca raportul societății națiunilor cu privire la măsurile de salvare a Austriei, să fie transmise înainte de 1 Octombrie. Guvernul francez e de părere că înainte de a întreprinde reformele financiare, trebue procedat la o reformă administrativă serioase și dacă va fi nevoe la organizație internațională pentru a asigura ordinea în Austria.

IAR BURGENLANDUL

Budapesta. — **Opinia publică ungară urmărește cu mare interes afirmațiile ziarului „Neue Frei Prese", că Ungaria să pregătește să invadeze Austria. Oficiosul ungar nu are intențiunea să agraveze situația din Europa Centrală, cu toate acestea dacă călătoria lui Seipel va aduce o violare a tratatului dela Trianon, atunci guvernul ungar se va vedea obligat să protesteze și să apere drepturile Ungariei, mai cu seamă dacă se vor adeveri știrile despre o desmembrare a Austriei, atunci guvernul ungar se va vedea obligat să valorifice drepturile sale asupra Burgenlandului.**

Un nou avion metalic în Anglia

Pe aerodromul din Norwich, se vor face experiențe cu un avion de bombardament. Toate părțile avionului, afară de pânza aripelor, sunt metalice. Totuși el este mai ușor cu 4 la sută decât celelalte. Aeroplanul are două motoare de câte 500 H. p.

Acest aparat întrunește două avantagii: are o rază de acțiune mare și duce multă încărcătură, ceeace se cere unui avion de bombardament, și este foarte ușor de mânuit, ceea ce se cere pentru un avion de recunoaștere Viteza maximă trece de 200 kilometrii.

Anul III. No. 601 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Sâmbătă 2 Septembrie 1922

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

INFAPTUIREA REFORMEI AGRARE

— Consolidarea economică a proprietății țărănești —

Țărănimea dintre hotarele lărgite ale țărei noastre, a avut marele noroc de a vedea reforma agrară condusă spre deplina ei înfăptuire de către partidul care a înscris în Constituție principiul exproprierei.

In perindarea grăbită din ultimul timp a diverselor partide cu firme noui și pretențioase la cârma țărei, dar cu oameni nepregătiți pentru guvernare și animați de spiritul de demagogie, țăranul nostru nu a putut face deosebirea între politica de vorbe goale și aceia de fapte. I s'a promis atât de mult de către nesăbuita demagogie a partidului țărănesc și averescan cu ocazia alegerilor, pentru ca apoi când a fost să se traducă în realitate aceste promisiuni, să încerce experiența celei mai amare desamăgiri, încât țărănimea își pierduse aproape încrederea în sinceritatea oamenilor de guvernământ. Insăși țărănimea ardeleană a suferit această desiluzie sub regimul guvernului Vaida, când a constatat că realizarea exproprierei e împiedecată de menajamentele ce le avea partidul național față de diversii latifundiari ai partidului sau chiar față de marii proprietari unguri.

A trebuit să vie la conducerea treburilor obștești partidul liberal, cunoscut în vechiul regat prin lupta de decenii pe care a fost nevoit s'o dea față de reacționarismul partidului conservator de odinioară pentru acordarea de pământ țăranilor, ca acest discredit față de conducătorii țărei, să dispară.

Să revedem într'o schiță succintă tot ce a făcut guvernul actual pentru înfăptuirea reformei agrare în special în provinciile alipite, unde opoziția elementelor ostile acestei reforme a fost mai înverșunată.

In Ardeal acordarea cunoscutelor privilegii Băncei Agrare, a întârziat cu trei ani împroprietărirea țăranilor, așa că guvernul a trebuit să pună mari străduințe pentru accelerarea lucrărilor de expropriere, pentru ca odată aceasta terminate, să se poată trece la împroprietărirea efectivă în cât mai scurt timp. Pentru aceasta guvernul actual a convocat parlamentul în sesiunea extra-ordinară din astă vară, care a modificat unele articole din legea agrară existent în Ardeal, articole ce creiau dificultăți serioase întrunirei comisiunilor desemnate să hotărască definitiva parcelare a moșiilor expropriate în loturile de pământ indicate de lege. Cu astfel de măsuri și eforturi, sunt speranțe întemeiate ca transferirea de proprietate dela marii proprietari în mâna țăranilor să se efectueze până către sfârșitul toamnei.

Campania proprietarilor unguri dusă înainte cu atâta rea credință în ziarele maghiare din Ardeal, care atacă reforma agrară de aici ca exclusivistă și părtinitoare, e cu totul lipsită de adevăr. Nu s'au expropiat numai marii proprietari unguri în favoarea exclusivă a țăranilor români, ci expropierea s'a făcut față de toți marii proprietari români sau străini, pământul fiind transferit tuturor muncitorilor de pământ ce au dreptul să fie împroprietăriți potrivit legilor în vigoare, indiferent de naționalitate. A se învinui guvernul actual de șovinism într'o chestiune de interes obștesc, este de sigur o grosolană insinuare.

Cu acelaș spirit de impartialitate și cu aceiaș râvnă și sârguință sunt conduse lucrările de împroprietărire în Bucovina și Basarabia. Și în aceste părți ale țărei guvernul a întâmpinat împotriviri serioase din partea interesaților. In special în Basarabia marii proprietari ruși sau rusificați au făcut tot ce le-a stat în putință, prin intervențiile politice de sub guvernele anterioare, spre a întârzia împroprietărirea țăranilor basarabeni. „Casa noastră" care are un rol atât de important în efectuarea reformei agrare din Basarabia, nu trebue să se uite că a primit tot de la guvernul liberal din 1919 împuternicirea de a împărți pământ sătenilor.

Toate aceste provincii, Ardealul, Basarabia și Bucovina, miniștrii țărei le colindă neobosiți în lung și în lat, pentru a se interesa personal de mersul reformei agrare.

Opera împroprietăririi este deci încoronată cu succes și în curând înfăptuirea ei va fi deplină și definitivă.

Rămâne acum ca odată țăranii puși în stăpânirea loturilor de pământ pe care de atâta timp le reclamă dreptul lor de a-și avea ogorul propriu, să se înceapă pregătirea lor metodică pentru munca intensivă a pământului pe care au fost împroprietăriți. Tot harnicului guvern de astăzi îi incumbă greaua dar frumoasa sarcină de a îndruma munca agricolă a țăranului spre mijloace tehnice superioare, de a pregăti prin numeroase școli de agricultură pe fii de săteni pentru o cultură a pământului sistematică și rațională, fapte care vor contribui în bună parte la normalizarea vieței noastre economice. Și de sigur că guvernul actual nu-și va desminți nici de astădată bunele tradiții de energie și pricepere în rezolvarea chestiunilor de interes social.

e. p.

Regele Alexandru la Marienbad

Praga. — Regele Alexandru însoțit de miniștrii de externe Nincici și Duca, a vizitat uzinele Skoda din Pilsen. După aceea s'a întors la Marienbad.

Răspunsul de mulțumire al sătenilor

Se petrec acum în România două fapte de o importanță capitală, care ar trebui să facă orice inimă curat românească, să tresalte de bucurie. Una e înfăptuirea unei mari și dificile reforme, pe care numai un guvern energic și priceput o putea duce la capăt: și anume guvernul care a și propus-o, care l-a dovedit de mult necesitatea și măreția. Este reforma agrară: împroprietărirea țăranilor, care se înfăptuește acum, mergând din ce în ce mai repede spre limanul desăvârșirei.

In Ardeal, în vechiul regat, în Basarabia, în Bucovina opera aceasta imensă înaintează cu pași gigantici spre cea mai perfectă a ei realizare. In curând toți țăranii vor avea pământul lor, ogorul lor, pe care vor trage brazda adâncă, izvor al bogăției noastre viitoare.

Căci luată din mâna marilor latifundiari cari o neglijau, țarina a ajuns pe mâna celor cărora li se cuvenea de drept: a ajuns pe mâna țăranilor.

Ogorul românesc, bogatul ogor românesc fărâmițat în parcele potrivite cu puterile fiecăruia va da în anii ce vor veni cel mai mare rendement cu putință. Căci acei cari au devenit stăpâni acum, vor ști să pună alt suflet, altă vigoare, pentru a-și munci avutul lor, — decât sufletul și munca udată de lacrimi, depusă până acum pentru îmbogățirea exploatatorilor lor necruțători.

Dar această uriașă transformare, care se petrece sub ochii noștri ai tuturor, pare a nu atrage atenția nimănui. Lumea cuvântului scris și lumea cuvântului cetit, lumea politicei înfrigurate și lumea pestriță a orașelor pare cu totul nepăsătoare, e preocupată de chestii de-o importanță cu totul îndoelnică, cum bună-oară acea a reabilitărei trădătorilor, a viitoarelor întruniri politice, ce se anunță etc.

Toate aceste lumi, toate aceste sfere ale publicului dela noi, nu observă, sau nu vrea să observe marea sărbătoare a satelor în sfârșit înavuțite. Mai mult chiar, neagă existența acestui suflu de mulțumire, care năpădește de pretutindeni, de dincolo de zidurile orașelor; caută să-l mascheze să-l micșoreze prin toate mijloacele.

Și totuși el există. Un alt fapt, celalalt fapt de importanța reformei agrare, care pornește în sens invers, ca un răspuns de mulțumire din sânul țărănimei însăși — și anume avântul minunat, deasupra oricărei laude, al țăranilor din vechiul regat, de a-și construi singuri școli, îl dovedește cu prisosință. In vechiul regat, unde împroprietărirea s'a putut efectua mai repede, roadele ei s'au arătat de-asemeni mai repede. Dar fenomenul se va generaliza fără îndoială: căci odată România întregită, în afară de pătura înăcrită și nervoasă a orașelor, există marea și puternica pătură țărănească, în straturile profunde ale căreia se observă tot mai accentuate simptomele mulțumirei și binefacerilor ce le aduce închegarea României-Mari.

Problema austriacă

Pe lângă alte probleme internaționale de o importanță deosebită, adunarea generală a „Societății Națiunilor" care se va deschide la Genova în ziua de 4 Septembrie a. c. va discuta și chestiunea ausriacă, asupra căreia cercurile diplomatice europene își au aztăzi îndreptate toate privirile lor.

In legătură cu aceasta „Gazette de Prague" spune că vizita d-lui Seipel la Praga a fost procedată de o serie întreagă de știri, pe cât de fantaziste, pe atât de nerealizabile. Intr'adevăr se spunea atunci că cancelarul Austriei văzând situația desasperată a țărei sale, își propusese ca un suprem mijloc de salvare, de a desfășura acțiunea lui politică în funcție de întreagă situație a Europei Centrale.

După această versiune înregistrată atât de presa vieneză, cât și o parte din presa streină, însemna că Austria sau va găsi un sprijin pe lângă vre-un grup de state vecine nu va pregăti alipirea ei la Germania. Se mai vorbea însă de o apropiere de Mica Antantă și chiar de-o eventuală împărțire a Austriei pe care urma să o puie în practică adunarea „Societății Națiunilor". Partizanii acestei din urmă soluții sunt ungurii care nici aztăzi n'au încetat de a face o intinsă propagandă pentru realizarea ei.

In aceia ce privește intrarea Austriei în Mica Antantă, însuși d. Seipel cu prilejul vizitei făcute la Berlin, și-a luat sarcina ca să dezmintă această îngrijorare manifestată tot de Ungaria.

După vizita cancelarului austriac la Praga, se pare că știrile care circulă în jurul acestei chestiuni, au mai multă realitate, deoarece călătoria dlui Seipel la Berlin n'a fost întovărășită de comentarii fanteziste. Comunicatul oficial publicat la Berlin spune că Austria trebuie să aștepte mai întâi hotărârea pe care o va lua adunarea Societății Națiunilor. Până atunci ea are nevoie înăuntru de măsuri economice înțelepte, iar în afară de ajutorul financiar al vecinilor ei. In legătură cu aceasta se vorbește că dl Seipel ar fi dobândit la Berlin siguranța că Germania va acorda Austriei un ajutor material în măsura posibilităților.

Dela Berlin, cancelarul Austriei s'a dus în Italia, unde o avut o întrevedere la Verona cu dl Schanzer, ministrul de externe al Italiei. In urma discuțiunilor urmate, aici a fost sugerată cancelarului o nouă ideie. După această combinație, Austria va primi un ajutor financiar și economic dela vecinii ei. în fruntea cărora va sta Italia, în schimb însă aceștia vor exercita un sever control asupra finanțelor austriace.

In linii generale cam acestea sunt părerile cercurilor diplomatice asupra soluționărei problemei austriace, rămânând de văzut care va fi formula pe care o va adopta Societatea Națiunilor.

In această privință statele Micei Antante s'au pronunțat categoric și au afirmat voința lor ca în Europa centrală să se mențină starea de lucruri în forma dată de tratatele războiului.

Discuțiunile dintre delegații Micei Antante, atât dela Marienbad, cât și dela Praga fără îndoială că în primul rând au avut de obiect problema austriacă și modul cum va fi ea soluționată de către Societatea Națiunilor, la a cărei desbateri cele patru state și a propus să adopte o acțiune comună cu privire la colaborarea lor la tranșarea chestiunilor referitoare la organizarea Europei Centrale.

Relațiunile

dintre Cehoslovacia și România

Conferința dela Genova a dovedit-o că interesele micelor state sunt cu atât mai bine apărate, cu cât ele se prezintă mai unite și sprijinite pe un perfect acord asupra soluționărei tuturor problemelor ce le interesează deopotrivă.

Ne aducem aminte cum la toate conferințele europene ținute dela războiu încoace drepturile micelor state au fost nesocotite, deși acestea au făcut aceleași sacrificii ca și marile puteri, pentru câștigarea războiului.

Lucrurile s'au schimbat însă cu totul atunci când statele Micei Antante s'au prezentat la Genova unite și ferm hotărâte de a nu ceda deloc în cazul când, marile puteri vor intenționa din nou să urmeze calea arbitrarului. Am putut constata cu prilejul conferinței genoveze că datorită solidarității dintre micile popoare, nici unul din drepturile lor n'au fost știrbite, ci dimpotrivă vederile delegaților Micei Antante au fost impuse nu numai în soluționarea problemelor referitoare la statele centrale, ci au fost impuse chiar în tranșarea și celorlalte chestiuni europene.

Dacă lucrurile stau astfel și dacă solidaritatea micilor popoare, s'a dovedit a fi o necesitate, toată lumea va fi de acord că relațiunile dintre statele care compun Mica Antantă vor trebui să fie strânse tot mai mult, nu numai din punctul de vedere politic, ci și din punctul de vedere al celorlalte interese care vizează situația din afară și din lăuntru a acestor țări.

Și, în primul rând trebuie să ne gândim la interesele de ordin economic. In legătură cu această chestiune ziarele ne aduc știrea că între Cehoslovacia și România a intervenit o înțelegere cu privire la facerea unei anchete economice la Praga. In acest scop cele două state au instituit câte o comisiune economică care vor lucra în mod permanent la Praga și la București cu scopul de a coordona interesele economice dintre Cehoslovacia și România.

Inițiativa aceasta este dintre cele mai fericite și ar fi de dorit ca aceiași unitate de vederi din punctul de vedere economic să existe între toate statele care compun Mica Antantă.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Ecouri

Mistificări literare

Acum câtva timp „Le Journal de la Rochelle" publica o bucată de versuri—atribuită compatrioatei noastre Doamna Contesă de Noailles, sora Principelui Brâncovan. Mare sgomot în jurul acelei poezii, și confratele provincial francez se făli cu colaborarea marei poete căreia Belgia, alegând-o membră a Academiei sale, îi făcuse o primire neobișnuită. Din nenorocire, însă, Contesa de Noailles nici nu avusese de gând să trimită ziarului din Rochelle, vre-o poezie. Cel care născocise versurile era un mistificator, cu oarecare talent, fără îndoială, întru cât reușise să alcătuiască versuri ce puteau fi luate drept ale autoarei prezumate. Mistificarea s'a dat la iveală, dar mistificatorul a rămas necunoscut până acuma.

Un ziar parizian citează, unele mistificări, din care câteva de prost gust. In rândul acestora din urmă, voiu reproduce pe aceia a cărei victimă era să fie Victor Hugo.

Christ au Vatican, poem atribuit pe nedrept lui Victor Hugo era să atragă marelui poet al Franței, fulgerele Sfântului Scaun, Victor Hugo a protestat cu drept cuvânt în contra acestei farse periculoase, care, dacă Vaticanul ar fi luat-o în serios, ar fi dus punerea la index a întregei lui opere.

In „Christ au Vatican" Isus-Cristos, gonit de către Papă, se ridică contra papalității ei, prin imprecațiuni anti-clericale, într'un poem mediocru, păcătuind și ca versificație, dovadă netăgăduită că nu putea fi de Hugo, a cărui versificare era impecabilă.

Invincibila armada.

Dezastrul de pe vremi al „invincibilei armada" nu încetează să alimenteze cronica. Nu trece o decadă fără să nu se scoată din ocean ceva sfărâmături din orgolioasa flotă a lui Filip al II-lea. Așa deunăzi s'a pescuit în golful Tobermory niște lemnărie, o tavă de argint și arme provenind de la unul din aceste vase spaniole, iar cu câteva zile mai înainte s'a scos la suprafață un tun cu inițialele P. și I. (Philippe și Isabella) și în felul acesta interesanta colecție se îmbogățește an cu an.

Remy de Gourmont și femeia

Despre eruditul critic și literat francez Remy de Gourmont apar de câteva luni numeroase studii și retipăriri, precum și opere postume. Există și o publicație destinată special studiilor gourmontiene. In ultimul număr din „La revue de l'Epoque", d. Georges Prévot se ocupă de atitudinea lui Gourmont față de femeie și iubire, analizând unele din operele sale și mai ales o broșură: Contrepensées de R. de Gourmont, sur des Pensées de la Bruyere.

Gourmont, care e un epicurian al inteligenții a dat femeii un loc preponderent în operile sale: dar n'a fost captivat de ea ci o privea de obiceiu de sus, cu un surâs ironic, mai mult cu curiositate decât cu simpatie. Pentru el, iubirea e esențial fisică. „Sensualitatea este fermentul naturii feminine"; „platonicii uită prea mult că iubirea e o fisică înainte de a fi o reverie. Inchipuirea bărbaților a înveșmântat actul cu mulți nori și cu multe flori, dar actul e primordial. A iubi, înseamnă a dori".

Oricât ar fi de feluri te, eroinele romanelor sale sunt conduse toate dorința lor, unele iubind plăcerea sexuală, — altele, mai rezervate, își oferă mai puțin trupul dar așteaptă prilejul unei plăceri mai bogate, mai desăvârșite.

Totuși, Gourmont n'a judecat dogmatic femeia numai din punct de vedere sexual. El recunoaște femeii calități mai puțin animalice. Femeia are un rol deosebit în învățământul vorbirii la copii. „Femeia, pentru că vorbește precum pasărea cântă, e singura în stare să învețe copiii să vorbească". Gourmont mai spune: „E atât de mare partea femeilor în opera civilizației, încât nu e exagerat să spunem că edificiul e clădit pe umerii acestor mădioase cariatide".

Moartea artistei Marioara Fărcășanu

Marți noaptea a murit talentata artistă Marioara Fărcășanu de la Teatrul Național din Craiova.

Marioara Fărcășanu a fost o distinsă elevă a Aristiței Romanescu, făcând parte din seria d-rei M. Filotti, La Teatrul Național din Craiova își cucerise un loc de frunte.

Distinsa artistă moare în vârstă de 36 ani.

La Tetrul Național s'a arborat drapelul negru.

Inmormântarea va avea loc Miercuri la orele 4 după amiază.

Discuții în jurul statificării școalelor

— O scrisoare a dlui profesor Ghidionescu —

Din partea d-lui profesor Ghidionescu primim următoarea scrisoare:

Domnule Director,

Vă rog să binevoiți a da publicității următoarea scurtă lămurire, pentru acei cari au urmărit discuția asupra statificării școalelor noastre, din congresul învățătorilor dela Cluj.

Eu declaram în articolul meu „Școala și Biserica", din „Infrățirea" dela 23 August, că înțelegeam să răspund nu numai articolului D-lui A. Lapedatu, dar și articolului D-lui Marin Ștefănescu „Biserica și Școala" publicat în „Patria" dela 12 August, în chiar coloanele acelui ziar.

Dar după atâta timp de așteptare constat că:

1. Ziarul „Patria" nu-mi face cinstea să-mi publice articolul în chestiune, deci atrag binevoitoarea atențiune a d-lui Marin Ștefănescu, că în așa chip obiectiv și leal înțelege „Patria" să-i pună la adăpost de ori-ce discuție științifică, spre „nobleța neamului nostru"!

Atrag binevoitoarea atențiune anonimului „Carpatin" dela „Patria", că cavalerismul său intelectual, de a lua cunoștință de articolul ce-i trimitesem spre publicare în „Patria" și de a răspunde imediat în articolul: „Statificarea școlilor" (Patria, 25 August), prin noui critici contra mea, fără ca susnumitul ziar să se creadă obligat a-mi publica mai înainte articolul meu, constitue un morav cu care nu suntem deprinși noi oamenii de știință în discuțiile noastre, și deci se pune și D-sa singur, la adăpost de orice discuție.

Primiți, vă rog Domnule Director, pe lângă mulțumirile mele, asigurarea deosebitei mele stime.

VI. Ghidionescu
profesor la Universitate.

Deva, 25 August 1922.

Școlare

Concursul de admitere în școlile medii de agricultură din țară încep la 30 Septembrie.

Cursurile se deschid la 1 Octombrie.

Cursurile liceelor militare din întreaga țară încep la 15 Septembrie.

Examenele de admitere la școalele normale de băeți și fete începe la 15 Septembrie.

La toate școalele sunt fixate pentru cl. I 35 burse și 15 suve.

Răspândiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

EXKAISERUL CA ISTORIC

Insfârșit, după ce licitațiunea lor a făcut atâta vâlvă în toată lumea editorilor și a cititorilor, dar mai cu seamă în lumea politică și diplomatică occidentală, memorile fostului kaiser Wilhelm al 2-lea au văzut lumina tiparului în editura casei Hutchinson. Comp din Londra. Volumul, care după cum se știe, a fost cumpărat pe un preț fenomenal la licitația ce s'a ținut la începutul verii la Lipsca, poartă titlul de „*Istorie comparativă*" și se vinde cu opt shillings și 6 pence, un preț, care va îmbogăți fără îndoială în foarte scurt timp bogata editură londoneză.

Deși n'a trecut două săptămâni de la publicarea acestei „Istorii comparative", volumul a făcut senzație în cercurile engleze și în cele franceze și ziarele din Marea-Britanie îi consacră comentarii nesfârșite, dar tot pe atât de defavora ile.

Această primire din partea presei engleze își are explicația într'un alt fapt de cât acela al purei critici. Opinia publică engleză a fost din vreme pregătită pentru primirea memorilor fostului kaiser german. Presa lordului Northcliffe și încă înaintea acesteia ziarul „Chicoga Tribune" au comentat încă acum anul acesta memorii, publicându-le conținutul încă pe timpul, când memoriile acestea circulau în cercurile politice și diplomatice berlineze.

Se datorește și acestui fapt aversiunea cu care au fost primite la Londra.

Dar principalul motiv al criticilor ce li-se aduc rezidă totuși în valoarea intrinsecă a operei lui Wilhelm al II-lea.

Vom preciza în cele de mai jos, după criticile presei engleze scăderile acestor memorii, scăderi, care vom vedea, că nu se datorează unei scăpări din vedere, ci tendinței în care a fost scrisă această falsă „Istorie comparativă".

De însemnat că opera aceasta datează din anii de după război. Ex-kaiserul și-a scrins-o în exilul de la Doorn, și nu era prin urmare obiectiv în aprecierile ce a adus, ba nici chiar în înșirarea unor date. Memoriile și le-a scris cu un scop bine precizat: acela de a-și spăla vina și de a se prezinta lumii nu ca un călău al omenirii culte, ci ca un imaculat.

Nu ne oprim la cele ce spune fostul Kaiser despre vinovăția germană pentru declararea războiului. Scuzele ce aduce Wilhelm II. Germaniei și acuzațiile aduse antantei de a fi vinovată ea și nu Germania pentru pornirea războiului, le cunoaștem de acum un an. Presa română le-a comentat și ea atunci și a arătat lipsa de modestie a aceluia, care cu câțiva ani în urmă declara pe cuvântul lui împerial, că nu se teme nici de Dumnezeu.

Ne oprim la alte scăderi ale „Istoriei comparative" a fostului împărat al germanilor.

Neputându-ne aduce date istorice adevărate, cartea lui se mărginește să ne repete axiome, croite toate, vorba vine, în același scop al autoscuzării. In înșirurirea evenimentelor nu este exact de loc Pe francezi îi acuză că au trecut granița, în timp ce de fapt își retrăsese la 10 km. oștirea.

Tot atunci, în înșirarea evenimentelor ce au precedat războiul și în comentarea pregătirilor pentru marele război, Franța este acuzată, că cheltuia două miliarde pentru construcțiile de linii ferate speciale la granița germană. Totatunci, când afirmă această inexactitate, care s'a probat îndată după începerea războiului mondial, ex-imperialul autor al „Istoriei comparative" uită să pomenească, că francezii s'au găsit în fața opt a linii ferate germane, despre care nu știau, care au fost constuite în secret, special în vederea agresiunii contra Franței.

Am stăruit asupra acestor câteva păcate ale „Istoriei comparative" a fostului Kaiser.

Să ne oprim acum la una, care este cu adevărat ridiculă.

Pirește, exkaiserul, în căutarea scuzelor pentru Germania și pentru sine, s'a izbit mereu de acuzația ce i-s'a adus, că a violat neutralitatea Belgiei. Păcatul acesta trebue să-l fi neliniștit mult, căci în „Istoria comparativă" exkaiserul ține să se scape și de acuzația acestei neomenești violări a neutralității belgiene.

Cam cum socotiți că se apără Wilhelm al 2-lea de păcatul de a fi călcat în picioare neutralitatea și pământul Belgiei?

In „Istoria comparativă" autorul ne arată, că după cele ce i-a spus ataşatul său militar dela Bruxelles, că i-ar fi spus prim ministru belgian de pe atunci, acest prim ministru al Belgiei, d. Brocqueville, ar fi declarat, că dânsul dacă ar fi președinte al consiliului francez sau german și dacă interesele statului său ar cere-o el nu s'ar codi un minut, ca să treacă peste pământul unei țări neutre.

Vedeți ce ridică scuză, pentru o atât de mare vină ca aceea a violări neutralității unei țări vecine! Ce interesează istoria și adevărul, că și alții ar fi făcut — dacă ar fi făcut — vina pe care ai făcut-o tu împărat care arunci în război o lume întreagă? De vina că tu ai făcut păcatul, te scuzi în acest ridicol mod, când scuza serioasă ți-o așteaptă nu un continet, o lume întreagă?

Evident, în urma acestora sunt absolut proprii criticile engleze, care declară asemenea „istorie comparativă" ca fiind naivă, inexactă și fără valoare pentru istorie. „Daily Telegraph" o dă ca pe un exemplu de „suggestio falsi et suppressio veri" și la fel o acuză toate ziarele engleze.

Poate nu e de mirare acest spirit în care a fost scrisă istoria aceasta, după cum găsește nemerit unul dintre occidentalii critici ai exkaiserului, pentrucă trebue să ținem seamă de faptul postbelicei maladii psihotice de care sufere azi o întreagă lume și de care n'a scăpat nici fostul kaizer. Exkaizerul n'a fost nici ca creator de istorie unul care să dureze ceva timpie, din potrivă — și nu este nici ca lămuritor al istoriei un lămuritor de care să se țină seamă.

Dar de mirare este, după cum spune același critic de mai sus, faptul, că această falsă, rea și șubredă istorie a lui Wilhelm al doilea, care este istoria Germaniei, a putut fi suportată de 70 de milioane de oameni vreme atât de îndelungată, până ce au fi dus la catastrofă.

Cetiți „Infrățirea"

Presa independentă și excedentele bugetare

La declarațiile dlui ministru de finanțe că parlamentul în apropiată sesiune extraordinară va discuta soluția ușurării greutăților de traiu ale funcționarilor prin acordarea de noui sporuri din excedentele bugetare rezultate de pe urma exercițiului ambii financiar în curs, presa așa zisă independentă, care e din principiu contra actelor guvernului, oricât de utile ar fi dânsele interesului obștesc — a și sărit ca arsă.

Astfel ziarul „Adevărul" în articolul de fond dintr'un număr recent, se face că nu înțelege de unde provin aceste excedente bugetare și pune două ipoteze: sau provin dintr'o încasare de impozite prea mare față de trebuințele statului, sau din economii exagerate care dăunează mersul treburilor în stat. Și văzând că a se agita de prima ipoteză ar fi pe față ridicol, fiind cunoscută grija guvernului actual de a nu lua contribuabilului decât strictul necesar nevoilor imperioase ale statului, speculează cu o disperată reacredință cea de a doua ipoteză. Conclude, cum era de așteptat, că guvernul pentru a realiza aceste economii, a neglijat refacerea căilor ferate, a lovit în învățământul public prin reduceri în corpul profesional și încă alte fantazii ce nu merită să le relevăm.

Nu vom combate insinuările confratelui nostru, deoarece reaua credință cu care sunt alimentate dă singură în vileag adevărul. Vom constata numai că aceste excedente bugetare într'adevăr le avem, dar printr'un alt soiu de economii și anume acelea raționale și necesare, provenite din înlăturarea sinecurilor, echilibrarea perfectă a bugetului, crearea de noui resurse bugetare prin sporirea producției țării, înfrânarea cheltuelilor inutile și alte chiverniseli chibzuite în gospodăria internă a statului.

Deci economiile bugetare realizate își au o origine cât se poate de justificată și desigur că ele vor servi la îmbunătățirea salariilor într'un mod mult mai real și mai eficace decât urcarea acestor salarii prin emisiunea nesăbuită de hârtie monedă, procedeul de predilecție al partidelor de guvernământ anterioare, care prin sporirea inflațiunei monetare scumpea mai mult viața, dând numai o iluzie de ușurare a existenței funcționarilor.

SPRIJINITORII agenților partidului național

Ziarele din București cari au legături mai mult sau mai puțin strânse cu partidul național din Ardeal, au început iarăși să publice o serie de fantasmagorii, din care ar rezulta existența unui curent regionalist puternic în sânul maselor din Ardeal.

Astfel o gazetă bucureșteană povestește cum „alegătorii" senatorului Aciu din Șimleul-Silvaniei, au venit la aceasta, spunându-i că l'au ales pentru a se duce să le apere interesele nu la București ci la Alba-Iulia.

Pentru a se înțelege cât de adevărate sunt cele relatate, credem că e suficient să le spunem cetitorilor noștri, că ziarul bucureștean le-a reprodus după „Patria".

Pentru cei cari nu sunt însă cunoscători ai stărilor din Ardeal, socotim că e deajuns a afirma o imposibilitate ca aceea că toți alegătorii din circumscripție au venit să spună alesului lor cele de mai sus, pentru a-și face o idee de cât de rea credință sunt cei cari scornesc astfel de lucruri.

Că o ceată de alegători, a cărei dimensiune tocmai „Patria" n'ar avea interes să o precizeze la justa ei valoare, s'o fi dus să benchetuiască după despuierea urmelor cu alesul, e cât se poate de natural. Și că din această ceată vre-o doi-trei vor fi strigat cele afirmate de „Patria" nu este iarăși exclus:

De aci însă și până la „chipul cum se oglindește în mintea ardelenilor, congresul dela Alba-Iulia, etc" — credem că e o distanță considerabilă.

Dar ce putem noi face dacă unele ziare bucureștene și-au de curând vechiul obiceiu, de-a da drept oglindire a conștiinței publice din Ardeal, toate toastele și exclamațiunile agenților partidului național, a chefurile politice, ajutându-i astfel în mod inconștient la nefasta operă a acestora de subminare a ideei de unitate națională.

Atunci și acum...

Din „Patria" cetire:

„De multe ori n'am fost crezuți pe cuvânt. Faptele au venit veșnic să confirme sinceritatea voinței noastre politice. Și într'adevăr că președintele nostru n'a putut afla o asemănare mai fericită pentru a arăta sinceritatea luptei noastre pe azi pentru democrație, legalitate și constituționalism, decât punându-o la același nivel cu lupele duse de noi sub unguri pentru triumful principiului național.

Dușmanii noștri seculari ziceau atunci că suntem agitatori și farsori; câteva secături românești credeau că ei simțesc mai bine porunca principiului național decât partidul național, și vorbeau de reconciliere cu guvernele ungurești.

Dar istoria a arătat că sinceritatea și adevărul era de partea partidului național".

Multă dreptate în cele de mai sus. Istoria a dovedit într'adevăr sinceritatea de atunci a politicei partidului național, cum va dovedi pe viitor, falsitatea și lipsa ei de patriotism de acuma!

Cu adevărat secături erau cei câțiva români cari crezând că simt mai bine porunca principiului național, vorbeau de reconciliere cu guvernele ungurești.

Ar putea însă să ne mărturisească sincer „Patria" cum trebue numiți cei cari spun astăzi că era mai bine sub unguri, cei cari dau interview-uri gazetelor ungurești cu conținut antiromânesc, cei cari în discursuri în ungurește în sate în care jumătate a populației e românească, iar cealelaltă știe românește bine pentru a insulta vechiul regat și pe cei veniți de acolo?

GREVA dela fabrica „Astra" din Arad

— Istoricul grevei — Industria națională în primejdie — Subminările străinilor — În preziua grevei miniere și metalurgice din Banat și Valea Jiului — De ce a trebuit militarizarea fabricei arădane „Astra" —

S'a împlinit azi o săptămână decând consiliul de miniștri într'unit la Sinaia a hotărât militarizarea fabricei de vagoane „Astra" din Arad. Această măsură a fost apreciată de toată lumea, care deși era sumar comunicatul, a înțeles din el în ce primejdie din partea muncitorilor și a ațâțătorilor dușmani statului român se găsește acest stat. Cu toate acestea și cu toată seriozitatea ce implica această chestiune, s'au găsit confrați — printre cei dintâi comunistă „Aurora", — care în loc să discute serios dispoziționea guvernamentală, au ținut partea comuniștilor greviști și au căutat o digresiune și redactarea în stil umorist a articolelor scrise relativ la chestiunea această.

Fiindcă voiam să dăm cititorului o oglindă reală a stărilor de lucruri, am întreprins la fața locului o anchetă, atât printre muncitorii greviști, cât și la direcțiunea uzinelor și la inspectoratul muncii din Arad. Declarațiunile de mai jos, pe care ni-le-a făcut dl P. Popescu, inspectorul muncii, vor documenta pe toată lumea asupra gravității chestiunei acestei greve, precum și a seriozității de care s'a condus guvernul în luarea măsurii militarizării.

Istoricul grevei.

— Credința mea personală — ne spune dl Inspector Popescu — era dela început, că nu cauze economice au determinat mișcările muncitorești dela fabrica „Astra", ci că acestea au fost numai motive, cari mascau tendințe de o altă natură. Încă în luna iunie câțiva bărbați de încredere dela această fabrică și-au manifestat înaintea mea revolta contra fabricei și mi-au declarat, că încurând vor întreprinde mari mișcări spre a obține o parte din beneficiile realizate de fabrică. Le-am explicat atunci, că între muncitori și fabrică există un contract colectiv de muncă, pe care trebue să'l respecte și care nu îndreptățește pe muncitori să vină cu asemenea pretențiuni și mai cu seamă prin terorizarea societății dedându se la diferite mișcări.

Le-am explicat, că ceea ce trebue să intereseze pe muncitori este aceea dacă li-s'a plătit sau nu echivalentul muncii lor, consfințit prin contract și că ori ce mișcare, eventual o grevă, în scopul de a obține o parte din beneficiile societății este ilegală și absurdă. Cei câțiva conducători mi-au declarat, că ei înțeleg aceasta, cu toate acestea vor deschide lupta contra fabricei. I-am făcut atenți asupra consecințelor unor astfel de mișcări și la sfaturile noaste au răspuns că vor fi liniștiți.

Nu au trecut zece zile și la 3 Iulie a. c. muncitorii fabricei „Astra", fără a urma nici o cale legală, neștiind nici fabrica, nici Inspectoratul Muncii și nici o altă autoritate despre ceea ce ar voi, au declarat grevă.

Cercetând motivele grevei, am găsit, că au fost formulate în decursul grevei, ceea ce înseamnă, că ele n'au existat și că muncitorimea nu le a cunoscut. Motivul principal, formulat bine înțeles ulterior, așa că fabrica n'a acceptat contractul, ca atare conducătorii muncitorilor îi cereau rezilierea și tratarea unui contract nou. Am arătat conducătorilor, că pretențiile lor sunt neîntemeiate și că nu există motiv de ruperea contractului. Că era așa, ni-o dovedește faptul, că s'a căzut de acord asupra tuturor chestiunilor și s'a reluat lucrul tot în cadrele contractului.

Am constatat cu ocazia acestei greve, că muncitorii nu cunoșteau motivele declarării ei, și toți cu care vorbiam, îmi răspundeau numai, că fabrica a câștigat prea mult și trebue să le dea și lor 7—8 milioane din beneficii. Ceva mai mult, muncitorii au declarat greva și au reluat lucrul în mod mecanic, din îndemnul conducătorilor. Aceasta ni-a confirmat-o faptul, că de și muncitorimea părea foarte agitată, și nedispusă să înceteze greva totuși conducătorii consfătuindu-se singuri, fără să ia nici un contact cu muncitorii, au adus hotărârea de a se relua lucrul și atunci când a fost comunicată muncitorilor, aceștia fără nici o obiecțiune au răspuns: „Rendben van Șiau reluat lucrul.

Acest fapt are importanța și demască tendințele conducătorilor prin aceea, că înainte de consfătuire ni-au declarat, că greva este făcută spontan de muncitorime și ei nu-i pot propune reluarea lucrului, deoarece nu mai are încredere cu ei și numai singură voește să decidă.

Odata tranșată această grevă, conducătorii au pornit la luptă, instigând pe muncitori și căutând diferite pretexte pentru determinarea unei alte greve, care să ducă la ruperea contractului. Prin ruperea acestuia muncitorimea voia să ia ceva din beneficiile societății sub forma unei urcări excesive a salariilor.

In ziua de 5 August 90 de muncitori din cei 3000 care lucrează la secția de vagoane au părăsit lucrul pe motiv, că nu li-s'au dat haine de lucru. Fiind înștiințat Inspectoratul Muncii, momentan s'a cercetat, întrucât este sau nu dreaptă cererea celor 90. Cu această ocazie au mers la fabrică și reprezentanții parchetului Arad, care se temeau de mișcări mai mari și aceasta în bog informațiunilor ce le aveau, că se pun la cale anumite mișcări. Reprezentanții parchetului chemând la ei pe patru conducători de ai muncitorilor pentru a le lua interogatoriile, imediat întreaga muncitorime dela fabrica „Astra" a declarat grevă demonstrativă, spunând, că nu va relua lucrul decât când va fi sigură, că cei patru conducători sunt pe deplin liberi și nesicanați. Cei patru imediat după luarea interogatoriilor au fost lăsați liberi. Muncitorii însă n'au reluat lucrul.

In ziua de 9 August sosind eu în localitate — deoarece în momentul declarării grevei mă găsiam la minele de aur dela Brad pentru aplanarea unui at conflict — am luat imediat contact cu conducătorii muncitorilor.

Prima mea preocupare a fost, să stabilesc motivele grevei, ca în urmă să căutăm soluționare. Intrebând pe conducătorii muncitorilor, de ce cei 90 de oameni au părăsit lucrul, mi-au spus motivele de mai sus, care, le-am răspuns eu, sunt două și deci îndată ce ele dispar, muncitorimea trebue să reia lucrul. Am fost aprobat. Le-am spus atunci: Cei 90 vor primi haine chiar dacă nu sunt îndreptățiți, iar cei patru sunt liberi. Deci trebue să se reia lucrul.

Conducătorii s'au declarat mulțumiți și au subscris înțelegerea ca a doua zi (10 August) să se reia lucrul. A doua zi muncitorii s'au prezentat în fața fabricei și în loc să reia lucrul, au ținut discursuri, au cântat Internaționala, au vociferat și în urmă au plecat la casele lor. Rechemând a doua zi pe conducătorii lor, aceștia mi au spus, că nu se mai pot înțelege cu muncitorii; de aceasta au demisionat și i-au lăsat să 'și aleagă alți oameni de încredere, care să trateze mai departe conflictul.

Votând să le iau o declarație scrisă, în acest sens, spre a ști cu cine pot trata, mi-au refuzat-o, pe motiv, că nu înțelegeam a nu mai conduce pe muncitori, ci aceasta e numai un truc, spre a-i lăsa să se convingă, că n'au dreptate. De fapt, cei noui aleși sunt tot de către ei conduși și toți ei vor aplana conflictul.

Sâmbătă, în 12 August, întrunind atât pe conducătorii cari ziceau că au demisionat, cât și pe cei noi aleși, cu toții mi-au declarat, că rămân pe lângă înțelegerea dela 9 August și ca garantează, că luni, în 14 August, se va relua lucrul. Această înțelegere a fost deasemenea subscrisă de către toți conducătorii. Luni, în 14 August, s'a petrecut exact același lucru că la 10 August și lucrul nu s'a reluat.

A declara că ești mulțumit, a semna înțelegeri și în urmă a nu le respecta fără să motivezi de ce, a fost considerat din partea fabricei ca o părăsire a ei de către muncitori și ca atare din lipsă de muncitori și-a suspendat activitatea. Cu toată această suspendare, la cererea conducătorilor muncitorilor s'au reluat iar și tratativele și în ultim instanță conducătorii au ajuns să declare, că lucrul nu se va relua decât dacă fabrica va da muncitorilor 5 milioane lei. S'a văzut deci clar, că nu hainele celor 90 și liberarea celor patru erau motivele grevei.

De remarcat, că cu ocazia acestei greve, pentru tratarea ei au venit și alți conducători, dela București și Timișoara. Conducătorii din Arad păreau concilianți, iar ceilalți erau foarte dârji:

și'n timpul tratativelor nu se ocupau într'atâta cu nevoile muncitorimii, cât cu înjurii la adresa autorităților. Aceștia au declarat, că ei nu înțeleg în mișcările lor să respecte procedurile legale, deoarece în țara românească nu există autoritate care să respecte o lege și nu există o lege care să se aplice.

Mișcări șoviniste, comuniste

Din felul cum a decurs greva și din atitudinea conducătorilor cu ocazia tratativelor s'a văzut, că scopul acestei greve nu este limitat la

Greva dela fabrica „Astra" (Urmare)

nevoile muncitorilor, ci este începutul încercării acestor conducători de a întrona tirania în marea industrie, tendințele lor fiind socializarea și în același timp bolșevizarea muncitorimii. Această încercare este foarte explicabilă că se produce la Arad și în special la fabrica „Astra", deoarece muncitorii de azi în totdeauna au făcut notă discordantă, făcând totdeauna o politică comunistă și în același timp șovinistă maghiară.

Că muncitorii au atacat mereu fabrica „Astra", au făcut-o fiindcă știau, că lovesc în interesele statului, deoarece această fabrică lucrează numai pentru căile ferate. Se speculau deci nevoile statului, din cauza cărora această fabrică era mai vulnerabilă.

De ce trebuie oprimată mișcarea dela Arad

Rezultatele acestei mișcări dela fabrica „Astra" vor influința atitudinea muncitorilor din celelalte centre unde interesele statului sunt în joc.

Știu dela conducătorii muncitorilor, că în Valea Jiului, la minele de cărbuni, la uzinele Reșița și la Timișoara, muncitorimea este deja pregătită pentru grevă și așteaptă numai semnalul, care va fi negativ sau pozitiv, după rezultatele grevei dela Arad. Conducătorii s'au și pus în gardă pentru motivarea eventualei grevei, determinând pe muncitori să formuleze anumite cereri.

Atățările celor, cari vin din Ungaria

Greva din Arad este concomitentă cu incendierea atelierelor c. f. r. Grivița și ea nu numai că nu are un caracter local, dar ceva mai mult, cred că este în strânsă legătură cu mișcările, care se produc la vecinii noștrii.

In ultimul timp se remarcă o adevărată avalanșă de muncitori din toate branșele, care vin din Ungaria și se instalează în orașele de graniță.

De remarcat, că toți, care vin, sunt singuri și numai oameni tineri. Ei, dupăce se instalează aici, se observă în diferitele contacturi, că sunt foarte recalcitranți și atățători. Ei trec granița demulteori frauduloș și de cele mai multeori sub diferite motive, că întreprind bunăoară un comerț sau au alte diferite afaceri, deci întotdeauna cer permisune provizorie pentru a rămânea în țară. Muncitorimea își recrutează bărbații de încredere dintre acești noi veniți.

Este cert, că rostul acestora nu este decât instigația și *însiși muncitorii fabricei „Astra" o afirmă, că în cazul când acești tineri n'ar exista, nici când nu s'ar produce în fabrică asemenea mișcări. Muncitorimea ar fi fost foarte dispusă la reluarea lucrului, ea însă a fost terorizată de aceștia.*

Acești instigatori îndeamnă muncitorimea, ca nici în cazul militarizării să nu reia lucrul la fabrică.

O mare întrebare este, de unde trăesc ei și muncitorii care nu lucrează și care spun, că nu au nevoe de lucru. Conducătorii ni au afirmat-o, că pot să stea în grevă oricât, pentrucă dacă n'au ei bani, au alții. Atitudinea acestor conducători este totdeauna sfidătoare și autoritară.

Politica regionalistă și țărănistă în sprijinul agitatorilor.

Conducătorii muncitorilor din Ardeal și în special din centrele dela graniță, speculează în uneltirile lor și acea politică nenorocită de desbinare, care se face în ultimul timp. Politica aceasta, sprijinind mișcarea aceasta a muncitorilor dela „Astra", (cazul „Aurorei") nu poate decât să ne strice în cel mai rău mod. Ațățătorii muncitorilor cel puțin se folosesc de ea ca de una dintre cele mai bune ale lor arme".

*

Declarațiunilor de mai sus nu trebue să le adăogăm nici un comentar, ele fiind pe deplin edificatoare și justificând în totul măsura luată de guvern pentru militarizarea fabricei.

De la Teatrul Național din Cluj

La Teatrul Național din Cluj continuă cu foarte multă activitate, repetițiile începute acum o lună, în vederea noui stagiuni.

S'au pregătit până acum piesele: „Lipitorile Satelor", „Tafun", „Visul unei nopți de vară" „Pescărelul" și „Un domn Pribeag".

Sunt în studiu: „Hamlet" cu d-l Zaharie Bârsean în rolul titular, „Scrisoarea pierdută" cu care se va deschide stagiunea la 16 Septemvrie c, „Noaptea Furtunoasă" și „O carte de Vizită", comedie într'un act de Gârăneșcu.

*

Domnul Zaharie Bârsean, directorul Tertrului Național, este plecat de câte-va zile la București pentru a aranja chestiunea budgetului în curs. Subvenția acordată de minister fiind insuficientă față de noile cerințe ale Teatrului.

D-sa este însoțit de d-nii Stănescu-Papa, membru în comitetul de administrație și Goga Mihăescu, ca delegat al artiștilor.

Cameși de zefir
Oestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14

INFORMATII

După ziarele grecești răspunsul Bulgariei în chestia bandelor transmis guvernului grec a fost considerat ca nesuficient. Grecia, Serbia și România vor pune din nou la cale demersuri pe lângă guvernul din Sofia.

*

Mareșalul Pilsudski, șeful statului polon, a anunțat, că va veni în România la 14 Septembrie.

*

După o informație a ziarului vienez „Arbeiter Zeitung", un membru al comisiei interaliate de control din Budapesta, care descoperise și voia să confiște un depozit de arme la Steinanager — depozit al societății „Ungariei, care se deșteaptă„ — a fost atacat și bătut până la sânge. Automobilul i-a fost complect sfărâmat. Comisia interaliată a aflat, că în anumite locuri în Ungaria se află ascunse mari depozite de arme provenind din Bavaria.

*

După buletinul oficial al serviciului sanitar, nu s'a produs nici un caz nou de holeră în toată țara.

*

Comisiunea reparațiunilor a informat guvernul ungur, că a aprobat contractul încheiat cu Creusot relativ la construcțiunea portului francez de la Csepel.

*

Ministerul de agricultură a fost încunoștiințat, că în țară au căzut ploi generale.

Aceste ploi ajută foarte mult semănăturilor de rapiță și ogoarelor de toamnă, cari se pot face în bune condițiuni.

*

In atenția studenților universitari și elevilor de școlă.

Dacă voiți a cumpăra ghete bune și eftine pe acele numai la Sucursala din Cluj a celei mai mari și mai bune fabrici universale din Cehoslovacia „Bata" le puteți câștiga.

Vânzarea în prețurile originale a fabricei Calitate garantată.

*

Ministru de Răsboiu aduce la cunoștință tuturor Invalizilor, văduvelor, orfanilor și părinților celor morți în răsboiul 1916—1918 ale cărora drepturi la pensiune nu au fost regulate până în prezent, să se prezinte de urgență la primăriile comunelor respective sau la cercurile de recrutare cu cereri scrise, la care vor anexa actele ce posedă pentru sprijinirea indenditați lor, aceasta spre a se putea intra în drepturile lor de pensiune.

Pentru acei care nu vor produce acte cel mai târziu până la 15—IX 1922, drepturile lor de pensiuni se vor prescrie în folosul statului potrivit art 20 din legea decretată Sub No 3531 publicat în monitorul oficial din 2—IX 1922.

Primăriile urbane și Rurale, sunt rugate că se dea tot concursul la complectarea actelor de pensiune prevăzute de lege și regulamentul legei pensiilor gradelor inferioare, pe care le vor înainta direct cercului de recrutare, spre a dispune liberarea titlului de pensiune definitiv.

Comand. Cerc. Recrut. Cluj.

Lt. Colonel Indiscifrabil

*

In atenția studenților universitari și elevilor de școală.

Dacă voiți a cupăra ghete bune și eftine pe acele numai la Sucursala din Cuj a celei mai mari și mai bune fabrici universale din Cehoslovacia **„BATA"** *le puteți câștiga.*

Vânzarea în prețurile originale a fabricei Calitate garantată. 2125

*

S'a pierdut pe Calea Mănăștu ro marchiză cu o piatră antică pe margini cu diamante, cum și un inel antic bu briliant.

Găsitorul este rugat a le aduce la Administrația ziarusui Infrățirea primind recompensă valoarea lor.

*

Direcțiunea Școalei Normale de fete din Cluj face cunoscut modalitatea ținerei examenelor:

18 Sept. examen de admitere pentru cl. I.
18—20 Sept. examen cu celelalte clase și de corigență.
19 Sept. Inscrierea elevelor din cursul inferior.
20 Sept. Inscrierea elevelor din cursul superior.
21 Sept. Deschidere cursurilor.
22 Inceperea cursurilor regulat.

*

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

Pentru comercianți la comandă mai însemnată reducere de prețuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu abur, și de văpsit Cluj,
văpsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbaci tot și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Școala primară germană-evanghelică Cluj. In școala primară evangelică cu 4 clase, limba de învățământ germană anul nou școlar se va începe cu 1 Sep. 1922. Inscrierea elevilor se face până la 31 August a. c. zilnic dela 10—12 a. m. la Dr. G. Adolf Jauernig Strada Iuliu Maniu 2. I. 1. sau la Friedrich Theil Calea Regele Ferdinand 116 2096

*

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Gherla" cumpără în permanență pe lângă prețurile pieței, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producții prelucrate din porci. 1515

*

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

*

Spirtul sărat salvator
Borolin 1825
e cel mai bun leac de casă

*

Toate doamnele care într'adevăr știu ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piața Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate. 2014 — 1.

*

In atențiunea doamnelor!

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă și iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Berlin.

Blănuri moderne cu prețurile cele mai avantagioase.

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

*

Cel mai nou tarif poștal, telegrafic și telefonic se poate căpăta la **librăria Lepage Cluj.**

Prețul Lei 5. Pentru provincie împreună cu taxa postală Lei 6. Prețul se poate expedia și în timbre. 2128

Citiți „Infrățirea"

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

In 27 şi 28 August la conferinţa partidelor socialiste române, s'a făcut fuziunea centriştilor cu federala partidelor socialiste. Singuri comuniştii a rămas pe din afară. Federaţia a hotărât ţinerea la Bucureşti în luna Decembrie a unui congres al partidelor federale socialiste.

•

Ziarul „Viitorul" anunţă că ministerul de finanţe a primit telegrame din partea reprezanţilor consorţiului de bancheri engiezi, anunţând că consolidarea bonurilor noastre de tezaur în străinătate cum şi subscrierile împrumutului extern merg în condiţii bune.

•

„Viitorul află că dl Maniu pregăteşte un memoriu pentru suveran înaintea adunării partidului naţional la Alba Iulia.

•

Tot „Viitorul" anunţă că tratativele pentru eventuală fiziune între partidul naţional din Ardeal şi între cel ţărănist sunt definitiv rupte pe chestiune de program şi de principii, care împiedică orice colaborare.

■

D. C. Banu ministrul cultelor şi artelor, a acordat un ajutor de patru mii lei bătrânului poet ungur Carol Revai, traducătorul poeţilor Coşbuc, Eminescu Vlahuţa.

In urma consfătuirilor dela Vălenii de Munte, partidul naţionalist democrat a trimis presei un comunicat, prin care declară că cele două puncte de credinţă ale partidului sunt că şi după războiu guvernarea ţării nu se poate face deocamdată fără ca direcţia să vină din vechiul regat potrivit tradiţiilor seculare şi sacrificiilor făcute pentru unitatea neamului. Partidul naţionalist democrat adoptă idea înlesnirii formării în Ardeal, Bucovina şi Basarabia a unei asociaţiuni de propaganda pentru solidaritatea naţională, socială a românilor, făcând apel la toţi membrii pentruca să sprijinească iniţiativa formării secţiunilor.

■

Vasul cu motor Zezi sub pavilion polonez, venind pe Prut spre Galaţi s'a scufundat lângă satul Pogoneşti, jud. Fălciu. Scufundarea a fost cauzată de ciocnirea cu o plută.

•

Comuna Dancauţi din judeţul Hotin a fost atacată de bande inarmate, cari au jefuit pe săteni.

Serbările incoronării

— Hotărârile consiliului de miniştrii —

Ieri s'a ţinut un consiliu de miniştri care a discutat programul incoronării

Consiliul se va întruni azi din nou pentru fixarea datei incoronării.

Ziarul „Dimineaţa" crede a şti, că serbarea incoronării dela Alba-Iulia va dura o singură zi, la catedrală se va ceti proclamaţia apoi va fi defilarea trupelor cu câte un detaşament de fiecare unitate, iar la urmă se va da un uriaş banchet şi ospăţuri populare pentru săcenii dela Alba-Iulia. Serbările incoronării se vor continua la Bucureşti începându-se la intrarea triumfală dela şosea. Pe parcursul până la metropolie va fi defilarea trupelor, apoi în parcul Carol se va forma cortegiul etnografic istoric. Cu ocazia aceasta se vor pune în circulaţie mărci postale jubilare care au fost comandate la München.

Invitaţiile către şefii statelor se vor face după fixarea datei incoronării. Se crede că vor sosi toţi principii şi moştenitorii din toate casele regale din Europa. Franţa va fi reprezentată printr'un mareşal.

Programul stabilit de consiliul de miniştri va fi supus aprobării suveranilor.

Cetiti „Infrăţirea"

TELEGRAME

Situaţia pe frontul greco-turc din Asia

Evacuarea localităţii Afion Karahissar

Atena, — Miniştrii de războiu şi interne, Teotokis şi Stratos, au plecat la Smirna pentru a avea o consfătuire cu comandantul suprem. Se vor reîntoarce a doua zi la Atena pentru a prezenta un raport consiliului de miniştri.

Presa greacă arată că evacuarea localităţii Afion Karahissar a fost necesitată de condiţiuni strategice. Retragerea s'a efectuat în perfectă ordine. Materialul de războiu şi cala ferată a fost transportat în noua zonă de unde artileria greacă domină Karahissar.

Ziarele accentuază dificultăţile create Greciei la revizia contrabandelor pe când Kemaliştii primesc pe credit aeroplane şi materiale de războiu.

Situaţia Greciei este îngreuiată şi prin interzicerea atacării Constantinopolului, un punct inamic vulnerabil.

O destăinuire privitoare la Lloyd George

Paris. Ducele de Northumberland într'o scrisoare publicată de ziarul „Morning Post" destăinueşte că un oarecare Shaw a servit de intermediar între Lloyd George şi candidaţii la titluri de nobleţe.

Primul ministru a declarat că nu cunoaşte pe acest Shaw.

Delegaţia bulgară la Liga Naţiunilor

Sofia. — Delegaţia bulgară pentru societatea Ligei Naţiunilor se compune din premierul Stamboliski ca preşedinte, generalul Savoff şi ministrul dela Belgrad Teodoroff. Delegaţia a plecat ieri la Genova în afară de Stamboliski, care pleacă mai târziu. (Rador).

Un colonel american despre spiritu din Germania

Paris. — Ziarul „Le Journal" a interviewat pe colonelul Harry Ayers, membrul legiunii americane, care a călătorit prin Germania. Colonelul a declarat, că a fost la München în ziua recepţiei generalului Hindenburg şi a văzut ofiţerii bavarezi brutalizînd şi trântind la pământ nouă femei care s'au declarat în favoarea republicei. Un copil a fost ucis. Colonelul a adaogat, că mulţi germani şi-au declarat deschis peranţa apropiatei răfuieli militare.

Scrisoare din Săcărâmb

Starea tristă a muncitorimei — Deficitul Statului la minele de aur —

Secărâmbit sau Nagyágit e numele mineralului de teiuriu pentru care am pornit o excursie în munţii Hunedoarei. Doream să cunosc zăcământul mai multor minerale, dintre cari nu unul i-au dat Ardealului nostru un renume european în lumea ştiinţifică şi în special Secărâmbul numit Nagyód de unguri.

Mineralogii streini cred, că Săcărâmbul e un oraş mărişor, cu industrie metalurgică înfloritoare, cum ar fi Calaveras în California, dela care îşi trage numele Calaveritul mineral înrudit cu Nagyógitul. Nu e carte de Mineralogie cât de elementară, în care Secărâmbul nostru să nu fie amintit, graţie raritaţilor mineralogice în cari abundă şi mineralogii ca şi geologii se exprimă despre dânsul deopotrivă de măgulitor.

Dacă acest renume ştiinţific ar fi întrebuinţat cu iscusinţă, ar putea aduce venituri foarte importante prin vinderea, colecţionarea mineralelor pe seama muzeelor tuturor şcolilor noastre şi chiar în streinătate, căci îndeosebi Americanii ne adresează şi acum cerându-ne probe de roce şi minerale asemănătoare cu ale lor, pe cari ar dori să le studieze.

Spre durerea mea însă, în Secărâmbu, localitatea cea mai renumită în Mineralogia noastră, nu am găsit un singur om, care să aibă cunoştinţele necesare pentru aceasta.

Un inginer maghiar conduce minele noastre de stat din Săcărâmb, şi D-sa se îndrumează după sfaturile muncitorilor de mine mai bătrâni. Pentrucă din partea celor de sus s'a cristalizat convingerea că minele din Săcărâmb nu pot lucra decât cu deficit, şi în felul acesta cheltuelile din partea statului se fac — deşi cu pierderi — dar numai pentru a da de lucru muncitorilor, cari au ajuns în cea mai neagră mizerie.

De fapt Nagyágul a fost odată un orăşel de inilor re înaintată adăpostind între conducătorii uzinelor cei mai cunoscuţi mineralogi şi ingineri de mine ai Vienei. Adevărate autorităţi ştiinţifice. Când muncitorii, cari trăiesc astăzi bătrâni şi în mizerie, povestesc despre vremurile frumoase, cari i-au părăsit, ochii-i-se scaldă în lacrimi. Şi de fapt extragerea aurului în Secărâmb s'a pornit pela 1728 — deci aproape 200 ani — cu investiri de capitaluri mari.

Intr'aceea mulţi, cari încunjură în cerc închis Săcărâmbul, au fost găuriţi şi minaţi de-arândul — până când s'a ajuns că în ziua de astăzi nu se lucrează decât pe filoane şi vâne secundare, încât toţi geologii actuali cer cu insisten ă suspendarea mine or, pe care Statul le mai susţine din moştenire, tradiţie, să nu se ruineze capitalul investit, dar mai ales că — în urma crizei a ute de locuinţe, muncitorii nu pot pleca nicăiri (Petroşeni, ori Brad), E o che tiune de umanitate mai mult, ca să nu piară lucrătorii în foame şi mizerie. Noi trebuie să ne îngrijim totuş de dânşii, eroii tăcuţi ai muncii ....

Corespond.

Ştiri din Banat

O intervenţie a Prefectului de judeţ Pentru aprovizionarea oraşului — Crima din Bocşa — Pescuirea unui cadavru în canalul Begei — Un sanatoriu modern în Timişoara — Diverse —

Timişoara 28 August. Prefectul judeţului nostru dl dr. Iuliu Coste, intervenind la ministerul de industrie în senzul ca la acordarea permiselor de export pentru vite, să se ţină seamă de nevoile Timişoarei şi numărul vitelor cuvenite pentru contigentare să se acorde în întregime, ministerul a aprobat această justă cerere. Până acuma au fost predaţi oraşului: 2795 porci în greutate totală de 257,009 kgr. şi 443 vite cornute în greutate de 189,387 kgr. Din permisele în curs mai sunt a se primi din partea exportatorilor: 5420 porci, 5012 vite cornute şi 1167 oi. Dl dr. Coste a mai luat dispoziţia ca nici un permis de export să nu fie vidimat de prefectură până nu se predă cota cuvenită oraşului.

•

O bandă compusă din 16 banditi, a încercat în noaptea de Vineri să spargă casa de bani a Casei de păstrare din Bocşa. Fiind auziţi de servitorul Toma Iovanovici void să dea alarmă, a ieşit pe uşă; aci însă a fost lovit în cap cu un par provocându-i moartea. Au intrat în casa servitorului ucis, unde după ce au bătut soţia şi fiica acestuia, au încercat din nou să spargă cassa de bani. Incercarea nereuşindu-le, au luat cu ei toate obiectele de valoare, după care au dispărut.

•

Eri după amiază a fost pescuit în canalul Begei un cadavru, care după aparenţa hainelor pare a fi al unui muncitor în vârstă de 60 ani, a cărui identitate nu s'a putut încă stabili. Cadavrul a fost transportat la morga din Cetate.

•

Un număr de medici cunoscuţi de aci, dintre cari unii cu renume de specialişti, au luat hotărârea de a înfiinţa în localitate un mare sanatoriu, după modelul celor din streinătate. In acest scop se va constitui o societate anonimă cu un capital de 4 milioane lei, compus din 4 sute acţiuni în valoare nominală de o mie lei una. Prospectele de subscriere au şi fost depuse la băncile principale din localitate.

■

De la 1 Noembrie a. c. se va pune în circulaţie un nou tren accelerat între Timişoara-Arad.

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod sdelal, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perne

CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401. 290. Lloyd 27

Publicațiune de licitațiune

Spre cunoștința generală se publică, ca în ziua de 14 Septemvrie orele 12 a. m. se va ținea licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de reparație și a lucrărilor de asigurarea pereților de sticlă a coridoarelor dela spitalul de femei din Cluj.

Tot în aceaș zi la orele 12 a. m. se va mai ținea licitație și pentru instalarea unui paratoner (parafulger) la Institutul de Ortepedie Cluj.

Ofertele se pot înainta până la 14 Septemvrie orele 11 a. m. la Divizia technice din Inspectoratul General Sanitar Cluj, Institutul Pasteur etaj. II. când ele vor fi deschise.

Ofertele întârziate precum și supraofertele nu se vor lua în considerare.

La licitație vor lua parte oferanți sau reprezentanți lor.

Fiecare oferant va depune 4% ca garanție proviziorie sau efecte de stat din suma totală ofertei sale. Aceasta garantă provizorie va intregi-o adjudecătorul maintea încheerii contractului la 6% după suma oferită, drept garanție definitivă.

Pentru licitație și executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72-85 a legii contabilității, Condițiunilor generale pentru lucrările publice și caetul de sarcini pentru executarea clădirilor.

Oferanți rămân în obligațiune 2 luni dela ziua licitației.

Planul devizului original, caetul de sarcini și condițiunile generale se pot vedea la divizia technică în oarele de lucru și totacolo să pot primi lămuriri mai detailate.

Cluj, la 24 August 1922.

Inspector General: Dr. GANE m. p. 2121 — Șeful Diviziei Technice: Ing. IVASCU m. p.

TIPARITURI ADVOCAȚIALA

la

Librăria Lepage Cluj

prim poșta imediat cu ramburs

1. Cererea pentru intabularea cu taxa de timbru.
2. Acțiunea cambiele c. t. t.
3. Acțiunea în revindecare (igény-kereset) c. t. t.
4. Obligațiune.
5. Precura.
6. Contract de cumpărare și vânzare.
7. Cererea pentru intabularea de ipoteca cu t. de t.
8. Acțiunea c. Jud. de Ocol cu decis de eliare și adnotare de emisiune.
9. Cererea p. ordonarea execuției de indestulare cu încheere.
10. Incheere separat.
11. Cererea de licitațiune fonciare.
12. Cererea de licitațiune de ocol și Tribunal.
13. Incheere separat.
14. Cererea p. executarea de asigurare.
15. Incheere separat.
16. Condițiuni de licitație. 100 buc. 100 Lei. Incheere Lei 80.
17. Notă de cheltueli (expensar) 100 coala Lei 120—

TIPARITURI ADMINISTRATIVE.

101. Registrul aruncului darei com. și jud. o coale Lei 1·50
102. Registrul Principal c. Lei 3·—
103. Caz de moarte Lei 1·—
104. Registrul Aruncului pentru taur Lei 2·— 2116

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Din cauza sezonului înaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Extirpă cu garanție
plosnițele
Ja în antrepriză cele mai noul picturi de camere, execută firme și vopsește.
GRATZ
CLUJ, Str. Saguna 16
Telefon 749
Lloyd 967
2112

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

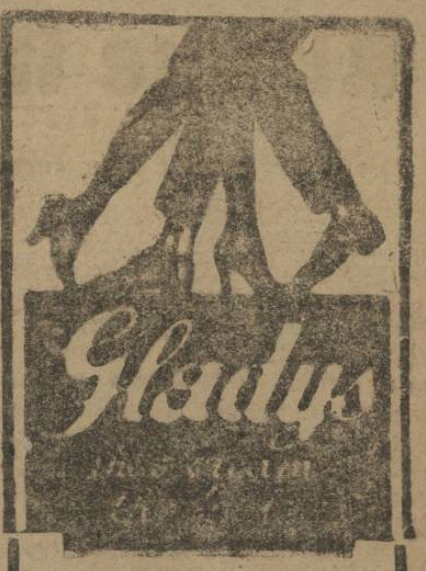

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Alo! Instiințăm pe d-nii comercianți, că firma noastră Alo!
Biroul „Comerțul Românesc“
din Satu-Mare - Casa Albă
a luat reprezentanța exclusiv în Transilvania pentru renumita cacao americană „Morning cacao“ care s'a doveedit superioară tuturor produselor de acest gen și care se vinde cel mai avantajos.
Adresați-vă la Biroul nostru:
SĂTMAR, CASA ALBĂ.
Telefon 26. 2086 Telefon 26.

Doritorii de a cumpăra
CEREALE
pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.
Adresându-se Agenției de publicitate
„SOARELE“
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!
2080
LOUIS DERI
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

CONFERINTA Micei Intelegeri

— Declarațiile făcute presei de dnii Beneș, Duca și Narutovici — Comunicatul oficial

Un interview cu dl Beneș

Corespondentul agenției Havas l'a interviewat pe dl Beneș despre rezultatul conferinței dintre România, Cehoslovacia, Jugoslavia și Polonia. D. Beneș după ce a insistat asupra legăturilor, cari s'au strâns și mai mult între Statele Micei Înțelegeri, a declarat că conferința a lăsat tuturor delegaților impresia că Mica Înțelegere este decisă să colaboreze la Genova cu marile puteri pe baza menținerei Statului public actual al Europei, ori cari a fi soluțiunile adoptate.

Declarațiile d-lui Duca

In prezența reprezentanților presei cehoslovace, dl Duca a exprimat satisfacția sa asupra acordului unanim și ușor de atins din deliberările conferinței, care a oferit ocazia de a strânge și mai mult legăturile între cele două țări, fapt de care este convins.

Ministru a invitat pe ziariștii cehoslovaci să viziteze București.

Declarațiile ministrului de externe polon

Dl Narutovici a declarat presei:

Colaborarea cu țările Baltice, care are analogii cu Mica Înțelegere trebue scoasă în evidență prin importanța sa specială.

Având în vedere coordonarea sforțărilor noastre comune, sunt convins, că în fața Ligei Națiunilor, statele din Mica Înțelegere vor da dovadă de aceiași solidaritate ca și la conferințele precedente.

Cu privire la situația noastră geografică există o colaborare din ce în ce mai strâns, urmărind conservarea păcei în Europa orientală. In consecință avem de gând să acceptăm propunerile Rusiei cu privire la convocarea unei conferințe pentru limitarea înarmărilor, la care vor lua parte state e limitrofe și România. De oarece dezarmarea trebuie să corespundă unui plan general, având în vedere că Rusia nu e singurul vecin al Poloniei, guvernul polon va trebui să țină cont de lucrările Societății Națiunilor cu privire la această chestiune.

Ministrul de externe polon constată că în ultimul timp raporturile între Polonia și Rusia s'au ameliorat.

Comunicatul oficial

Biroul de pr să cehoslovac ne transmite următorul comunicat asupra rezultatului conferinței dela Praga: Intre Statele din Mica Înțelegere și Polonia s'a stabilit un acord complect cu privire la înțelegerea realizată și la deciziunile ce s'au luat atât în ce privește tactica de urmat, cât și pentru soluționarea diverselor chestiuni de pe ordinea de zi a programului Ligei Națiunilor. Delegații celor patru State vor rămâne pe timpul ședințelor Ligei Națiunilor dela Genova, în cel mai strâns contact. Conferința dela Praga s'a ocupat în mod amănunțit cu situația politică și economică a Europei Centrale în legătura cu situația creiată de ultimele evenimente. Reprezentanții celor patru puteri reprezentate la Praga au constatat din nou necesitatea unei acțiuni comune în cazul când interesele lor comune ar fi amenințate. Prin acordul realizat la Praga cele patru puteri au hotărât să continuă în comun acord de-a lucra în senzul păcei generale în Europa.

Adunarea morarilor din Ardeal

— Hotărârile luate —

Morarii mari și mici din Transilvania și Banat făcând parte din „Uniunea centrală a morarilor din Ardeal și Banat“ s'au întrunit în ziua de 26 cor. la Arad în adunare extraordinară pentru a discuta și a hotărî măsurile ce urmează a se lua față de situația critică ce li s'a creat prin decretarea noului regim al grâului și pâinei.

A prezidat d-nul Carol Neumann din Arad.

După ce d-nul Alexandru Minculescu-Vlașca secretarul general al Uniunei, și delegatul ei în comisia de control din ministerul industriei, face o expunere detaiată a noului regim al grâului și pâinei, d-nul Carol Neuman arată, în linii generale, care ar fi modalitatea aplicării unui regim echitabil atât față de populațiunea cât și de industria morăritului din Transilvania și Banat.

Președintele adunărei atrage însă atenția membrilor de față să nu ia nici o hotărîre care ar putea fi considerată ca o manifestare ostilă în contra organelor de conducere ale statului, ci să lase pe calea începută să se poată obține revendicările industriei morăritului din Transilvania și Banat.

Mai departe arată membrilor rezultatul întrevederei avute între delegații Uniunei și d-nul ministru Sassu la Băile Herculane spunând că s'a hotărît să se înainteze ministerului un memoriu cuprinzând toate doleanțele morarilor din Transilvania și Banat și care după examinarea lor se vor lua în considerație ca atare.

Adunarea alege apoi o comisie care să studieze efectele aplicării regimului actual în Transilvania și Banat și măsurile care ar trebui să se ia în consecință precum și studierea celorlalte puncte discutate.

Se hotărește facerea unui memoriu către Oficiul de control al băncei pe lângă ministerul de industrie arătând toate doleanțele morarilor din Transilvania și Banat și modalitatea aplicării unui regim specific provinciilor sus zise.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

FUNCȚIONAR la stat, caut ocupație particulară de birou, de la orele 3—7 p. m. adresa la ziar.

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

EMILINA și **INDIGO**, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.

◆

CLEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

Reclama este sufletul comerțului

Uriașă Senzație în stofe la

Stofe velour de dame

Dubléuri englezești

Magazinul de stofe „AURORA"

Piața Mihai Viteazul 35 Sztehlovits-tér

Accesorii

Preturile fabricei

1 metr. stofă de lână 140 cm. lățime Lei 139

1 m. stofă „Raglan" 140 cm. lățime Lei 179

Publicatiune de licitatie

Spre cunoștința generală să publică, că în ziua de 16 Septemvrie 1922 oara 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de transformare și amplificare la casa serviciului de economat din Calea Regele Ferdinand No. 73 Cluj. Și anume pentru lucrările de pământ de ziderie și așezare fierărie, acoperit, lemnărie, lăcătuș și tinichigiu, sticlărie, conduct de apă și lumină electrică.

Ofertele se pot înainta până la 16 Septemvrie a. c. oarele 11 a. m. la Divizia technică Igienică din Inspectoratul General Sanitar Cluj, Institutul Pasteur etaj II. când ele vor fi deschise.

Ofertele întârziate precum și supra ofertele nu se vor lua în considerare.

La licitație vor lua parte ofertanții sau reprezentanții lor.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizirie sau efecte de stat din suma totală a ofertei sale. Această garanție provizorie va întregio adjudecătorul înaintea încheerii contractului la 6%, după suma oferită, drept garanție definitivă.

Pentru licitație și executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72-85 a legii contabilității Condițiunile Generale pentru lucrările publice și caetul de sărcini pentru executarea clădirilor.

Ofertanții rămân în obligațiune 2 luni dela ziua licitații.

Planurile devizului original, Caetul de sarcini, și condițiunile Generale se pot vedea la Divizia technică Igienică în orele de lucru și tot acolo să pot primi și lămuriri mai detailate.

Cluj, la 25 August 1922.

Inspector General: Dr. GANE m. p. 2124

Șeful Diviziei: Ing. IVAȘCU m. p.

Căldări de fiert rachiu aramaponte de fabrică de spirt, întreprind toiatul de repărări pentru mașini cu preț moderat. Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreținător de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Departamentul Mașinelor

al Reuniunei agricole s. a.

Magazin en gros pentru articole tehnice

Centrala: SIBIU, Strada Sării No. 22.

Sucursale: MEDIAȘ și SIGHIȘOARA.

Biroconto: Institutul de credit fonciar Sibiu.

Furnizăm prompt din depozitele noastre toate articole trebuincioase pentru mori, fabrici de ferstrae, Uzinele de fier, fabrici de mașini, mine, fabrici de pielărie, fabrici de cărămide și țigle, etc. etc. Oferte prompt și gratuit. Avem reprezentația și depozite mari a celor mai renumite fabrici respective. 1921

Au sosit sticle pentru castraveți și compoturi la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de sticlă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 CIMENT ENGLEZESC.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucuresti.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Ilyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Fesian Transilvanean S. A.
Aiud, Fenyvessi László.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kustrevitch
Ucioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădină, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Drogherii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalații

Firma Universum
Th. Urban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Sesiunea treia a Ligei Națiunilor

— Chestia dezarmărei — Acțiunea umanitară —

Cea de a treia sesiune a întrunirei anuale a Ligei Națiunilor, se va deschide la Geno a la 4 Septembrie 1922. Un anumit număr de guverne a făcut dela cunoscut intenționea lor de a trimite reprezentanți și au numit delegații lor.

Întrunirea va avea să se ocupe mai întâi de raportul prezentat de secretarul general asupra operei consiliului și a secretariatului și asupra măsurilor luate spre a executa hotărîrile întrunirei.

Este probabil că la această ocazie se va angaja o discuțiune generală, în cursul căreia vor putea fi abordate toate chestiunile cari nu fac obiectul unui raport deos bit. Această discuțiune va ocupa probabil mai multe ședințe.

Întrunirea va avea să examineze în urmă toate chestiunile cari îi sunt supuse; conform cu regulamentul intern aceste chestiuni se raportă

Alcătuirea societății națiunilor

Asupra acestui punct de vedere întrunirea va avea să se pronunțe asupra proectelor de amendamente la pact, (proectul canadian tinzând la suprimarea articolului 10 și proectul van Karnebeck, privitor la înregistrarea tratatelor), asupra raportului comisiunei însărcinată de a studia procedura de conciliere; în sfârșit va discuta repartizarea cheltuelilor făcute de Societate.

Activitatea organizațiunilor tehnice

Întrunirea va lua cunoștință de rapoartele comisiunei economice și financiare a comisiunei de comunicațiuni și transit în sfârșit de organizarea higienei, unde o secțiune este însărcinată să lupte împotriva propagărei epidemiilor în Europa orientală.

Aceste organizațiuni vor trebui să se întrunească în cursul lunei August, spre a hotări rezoluțiunile pe care le vor prezenta întrunirei.

Dezarmarea

Întrunirea va lua cunoștință despre raportul comisiunei vremelnice mixte pe care cea din urmă întrunire a însărcinat-o să elaboreze un plan de reducere a armamentelor.

Se știe că mai multe planuri de desarmare au fost prezentate comisiunei și că aceasta trebuie înainte de convocarea întrunirei — să se pronunțe asupra aplicărei principiilor stabilite de lordul Robert Cecil. Întrunire va avea de asemenea să la cunoștință de răspunsurile diferitelor guverne, la dorința exprimată la cea de a doua întrunire, privitor la restrângerea cheltuelilor militare.

Bugetul societății

Întrunirea va trebui să stabilească budgetul pe 1923; să verifice conturile acelui de al treilea exercițiu financiar (1921) și să la cunoștință de raportul comisiunei de control.

Va mai hotări indemnitatea de alocat judecătorilor de la Curtea de justiție internațională precum și fondul din care se vor scădea aceste cheltueli.

Acțiunea umanitară

Întrunirea va asculta raportul înaltului comisar al Societății Națiunilor dr. Nansen, privitor la refugiații ruși. Va lua cunoștință de lucrările comisiunei consultative pentru traficul opiumului ale comisiunei permanente pentru lupta împotriva comerțului femeilor și de lucrările comisiunei de anchetă asupra deportării armenilor în Turcia și în sfârșit de raportul comisiunei pentru cooperarea intelectuală.

Afacerile politice

Întrunirea va avea să hotărească asupra cererei de admitere prezentată de Ungaria; va avea să examineze și protestarea guvernului lituan relativ la teritoriul din Vilna.

Este probabil că alte diferite chestiuni politice vor fi deasemenea prezentate în fața întrunirei.

Delegații francezi la Liga Națiunilor

Agența „Havas" desmint știrea despre demisia d-lui Viviani din delegația franceză dela Liga Na iunilor.

Dl Viviani va continua să colaboreze mai departe. Delegația franceză, care va lua parte la sesiunea din Septembrie la Genova se compune din d-nii: Bourgeois, Viviani, Hanotaux, Jouvenel, Noblemaire și Barthelmy.

Austria și Liga Națiunilor

Consiliul de miniștri austriac a hotărât delegarea ministrului de externe austriac, dl Gruenberg la Genova pentru sesiunea Ligei Națiunilor. Ministrul de externe austriac va propune Ligei Națiunilor luare de măsuri grabnice pentru ajutorarea Austriei. În caz dacă ajutorul cerut va fi respins, atunci guvernul austriac va păși pe calea indicată în convorbirile pe care cancelarul austriac le-a avut pe timpul călătoriei sale la Praga. Berlin și Verona.

Memoriile lui Lloyd George

Lloyd George, care a scris o carte asupra evenimentelor din războiu a hotărât să destineze întreg profitul realizat în urma acestei cărți, operelor de ajutor. Deoarece drepturile de autor asupra acestei cărți au dat suma de 100 mii lire sterlinge — suma care constitue recordul oferit până acum — acei cari au suferit în urma războiului vor beneficia în măsură largă. O comunicare declară că primul-ministru nu se simte în stare de a trage folo se pentru dânsul din istoria luptei și suferințelor îndurate de națiune în cursul marelui război și dorește ca întregul venit realizat de această carte să fie destinat binefacerilor în legătură cu ajutorul pentru acei cari au suferit din cauza războiului.

Anuitățile căilor ferate ungare

Statele succesoare vor plăti anuitățile ungare pe baza parității, în franci francezi

La începutul lunei Septembrie se va întruni la Viena conferința statelor succesoare pentru a discuta chestiunea anuităților de cale ferată pe cari România, Cehoslovacia și Jugoslavia le datoresc Ungariei și Austriei.

In această chestiune Direcțiunea căilor ferate austriace urmează tratative la Paris cu comisiunea reparațiunilor și după cum se anunță din Viena, s'a și ajuns la un compromis în ce privește rezolvarea problemei anuităților ungare.

In baza acestui compromis, statele succesoare ar trebui să plătească anuitățile ungare pe baza parității, nu în aur, ci în franci francezi.

Guvernul și localurile de școală

Unele ziare, constatând extinderea activității pentru construirea localurilor de școală — destinate învățământului primar — au găsit de cuviință să acuze guvernul că nu vine în ajutorul țăranilor pentru construirea școlilor primare.

Ca să se vadă cât de neexactă este această afirmațiune, este destul să amintim că Ministerul Instrucțiunii publice a obținut dela consiliul de miniștri, aprobarea necesară pentru ca tot materialul lemnos necesar construcțiilor să fie dat, în mod gratuit, din pădurile Statului.

Și acest material, dat anul acesta se ridică la suma de 160 milioane.

In afară de aceasta județele au contribuit cu o sumă de câteva zeci de milioane pentru desăvârșirea operei sătenilor iar Ministerul Instrucțiunii publice a dat, pentru construirea de localuri toate fondurile de care dispune budgetul acestui departament, pentru anul în curs.

Statul intervine, în marginile posibilităților financiare actuale și va interveni, în mai largă măsură, când situația budgetară o va permite.

Cu toate acestea ținem să recunoaștem marea sforțare și marele avânt al țăranilor, cari, din dragoste pentru cultură, au contribuit, anul acesta, cu sute de milioane pentru clădirile școlare, arătând, prin aceasta, că poporul român s'a deșteptat la viață nouă, manifestându-și — cu ori ce prilej — dorul de lumină.

Deschiderea

CONGRESULUI INTERPARLAMENTAR

Luni s'a deschis la Viena al douăzecilea congres inter-parlamentar. Știrile despre abținerea Italiei și Franței dela acest congres nu s'au adeverit, de oarece eri au sosit delegații italieni și francezi. Nu mai cehoslovacii și jugo lavii nu vor lua parte fiindcă în programul congresului s'a înscris chestiunea minorităților.

Cancelarul austriac Seipel a salutat pe cei 300 de reprezentanți ai cele 24 parlamente din Europa, America și Asia. Congresul s'a deschis sub prezidența deputatului creștin-social Mataja. Fostul ministru de finanțe olandez, d. Treup a făcut o propunere congresului privitoare la comerțul liber și la reintoarcerea la condițiile de dinainte de război. Președintele Reichstagului german, d. Loebe a declarat că e de acord cu fostul ministru de finanțe olandez, dar că împrejurările silesc Germania să reducă libertatea importului și fabricația de marfuri de lux.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Tipărită cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte gratice Cluj, „Cosinzeana".

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 603 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Marți 5 Septembrie 1922

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU [illegible] (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
[illegible]: [illegible] A No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Incoronarea

La 15 Octombrie va avea loc la Alba-Iulia actul național cel mai important dela unire încoace: încoronarea M. S. Regelui ca Rege al tuturor românilor, ca Rege al tuturor ținuturilor românești unite.

Sufletele a tot ce e românesc așteaptă cu mândrie această mare dată a istoriei noastre. Ea va aminti fără îndoială, o altă dată îndepărtată în trecutul nostru istoric, data când voevodul Mihai s'a proclamat domn al voivodatelor unite prin energia temutei sale spede, când o clipă în veșnicia istoriei, Ardealul, Muntenia și Moldova s'au trezit împreună sub puternicul său sceptru.

Dar clipa acea a fost trecătoare: ca în totdeauna trădarea a sfărâmat atunci realizarea unui minunat vis, unor atât de nobile năzuințî, care legănau gândul străbunilor noștri.

Unitatea română, închegată deodată, de vijelia stârnită de marele Mihai s'a prăbușit iarăși în neant. Cele trei state s'au desfăcut unul de altul, pentru a duce fiecare în parte un destin întreg, de care ascunsul însuflețitor al tuturor lucrurilor nu le deslegase încă. Ardealul, în deosebi trebuia abia de acum să [illegible] cel mai penibil al Calvarului său. Și l-a urcat cu cea mai mare siguranță în viitorul său, cu cea mai mare încredere în visul său neclintit, dând o strălucită dovadă de jertfă de sine.

Totul a fost un trecut negru, apocaliptic străbătut de umbre chinuite, de sângeroase vedenii. Dar fioroasa și interminabila viziune s'a turburat deodată pentru a se curma pentru totdeauna. Visul cel negru a făcut loc visului celuilalt frumos, mântuitor, sănătos.

Minunea a venit.

După trei secole, aceași Alba-Iulia, va vedea împlinindu-se aceiași sfânt fapt care i-a determinat nemurirea în vremea viteziosului Mihai.

Coroana voevodului oltean va încununa de astădată pe voevedul Mărășeștilor și-al Oituzului, pe fericitul nostru suveran, căruia îi fu dat să împlinească marea minune.

Și pe fruntea sa și a descendenților săi, coroana aceasta va rămâne pe vecie, căci nici o trădare nu va mai fi în stare cândva să le-o smulgă.

Zadarnic vor căuta agitatorii să tulbure însemnătatea zilei celei sfinte, zadarnic se va strânge demagogia în chiar citadela unirei pentru a bagateliza splendida măreție a acestui moment istoric. Zadarnic va umfla rândurile acestei demagogii, numărul covârșitor al dușmanilor adăpostiți la sânul nostru primitor, al nenumăraților spioni plătiți cu ban vrăjmaș.

Zadarnic.

S'a întâmplat atât de desea, dealungul istoriei, ca disgrațioase cete de bârfitori să întunece măreția faptelor eroilor. Dar praful stârnit de mâinile lor, n'a domnit decât o clipă în limpezimea zilei, s'a depus apoi numai decât acoperind tot pe cei cari îl stârniseră.

Și drumul istoriei a rămas același, drept, clar, neogoiat.

Așa va merge și de-acum înainte, străpungând fără alegere și aruncând de-oparte ca netrebnic, tot ce îndrăsnește să i se pună împotrivă.

Va încerca de sigur demagogia să stârnească și de astădată praf în ochii mulțimei românești, pentru a împiedeca să vadă împlinirea visului ei de veacuri.

Dar atât și nimic mai mult.

Praful nu va fi nici acum în stare să se fixeze etern, în văzduh, orbind pentru totdeauna ochiul enorm al orizontului.

Țărâna nu se va putea niciodată amesteca cu lumina; ea se va lăsa iarăși la pământ, pentru a folosi celor ursiți să se târască veșnic în ea.

Ci momentul dela Alba-Iulia va rămânea deapururi, nu ca o simplă dată în istorie, ci ca simbol al unei închegări de granit, pe care nici o mână omenească n'o va mai putea desface.

Partidul național, minoritățile și Alba-Iulia

Nehotărârea clasică a partidului nehotărâților naționali s'a manifestat acum din nou, nici ei n'o mai știu pentru a câta oară. E vorbă despre invitația ce s'a făcut de mult minorităților pentru a participa la congresul dela Alba-Iulia. De această invitație ne-am ocupat de mult, de mai multe ori. Nu vom caracteriza dar din nou rostul și însemnătatea rățului ce comportă această invitațiune din punctul de vedere singur al populației ardelene românești. Nici nu vom căuta să ne mai întrebăm, ce ar avea de căutat la Alba-Iulia minoritățile, care se știe că dușmănesc această istorică localitate.

La fel nu ne vom întreba, cum își explică gestul invitației acesteia onorabilul deputat al Clujului, care ținuse cu câtăva vreme în urmă să arate ungurilor, că d-sa nu este numai în familie asimilat ungurilor.

Dar vom stărui azi asupra acestei clasice nehotărâri a nehotărâților perpetui din partidul național. După ce au făcut invitația formală, expresă, de care ne-am ocupat mai sus, aceiași fruntași ai partidului național vin și parcă vor să retracteze. Le-ar invita și nu le-ar invita pe minorități la Alba-Iulia.

Nu știu nici ei ce să facă.

Iată dar, cum nehotărârea aceasta a partidului național se perpetuează în toate direcțiunile, și față de minori, toți și față de tot ce este manifestare politică în România. Și totuși oamenii aceștia au pretenția să guverneze ei țara.

Opera de romanizare

Ca toate că atât Statul cât și inițiativa privată au făcut dela înfăptuirea Românei-Mari eforturi lăudabile pentru a întări elementul românesc din provinciile alipite acolo unde era mai șubred și a-l însemânța din nou acolo unde nefasta operă de înstrăinare îl distrusese — să nu ne facem iluzii că nu mai avem nimic de făcut. Din potrivă avem totul de făcut de aci înainte, căci străduințele de până acum nu pot constitui decât un început.

Dacă în primul rând toată puterea de muncă a poporului nostru trebuia îndreptată către asigurarea funcționărei organismului Statului în cât mai bune condițiuni, astăzi odată aceasta asigurată, preocupările noastre, trebue să se îndrepte și către alte probleme de ordin cultural și economic, care formează sub-stratul existenței noastre ca Stat național.

Să începem cu examinarea situației din Ardeal unde elementul etnic românesc e mai puternic decât în orice altă provincie alipită. Și aici chiar, dacă găsim o țărănime conștientă și mândră de naționalitatea sa și o pătură cultă care în de obște își dă seamă de îndatoririle sale românești — sunt centre de o mare însemnătate economică și socială în care elementul românesc dacă nu-i complet desrădăcinat, e în ori ce caz foarte slăbit.

Nu tot așa stăm în Bucovina, unde stăpânirea habsburgică de mai bine de un veac și jumătate a dus cu oarecare succes lupta crânceană de desnaționalizare a populației băștinașe.

Dar cea mai îngrijitoare situație o prezintă Basarabia, a cărei intelectualitate e în genere rusificată până în măduva oaselor și unde numai țărănimea a rămas — și dânsa chiar șovăitoare prin unele părți — isvor de simțiminte românești nealterate de pecingenea rusificărei.

Basarabia, încă mai e minată de un alt pericol, acel al ideilor comuniste de peste Nistru, a căror puternică contagiune trebue stăvilită cu orice preț.

Întâiu de toate cultivarea poporului și naționalizarea lui acolo unde se găsește în defecțiune, pentru ca din sânul lui să pornească reacțiunea salutară contra înstrăinărei păturei orășănești, unde avem de fapt înstrăinare. Aceasta trebue făcută prin crearea de școli noui și inițiativa privată e îndatorită să ajute statul într'o atât de însemnată operă culturală. Eforiile școlare din vechiul Regat fructul exclusiv al inițiativei private, ar fi de dorit să ia ființă și în ținuturile alipite printr'o fecundă imitațiune.

De asemenea acțiunea de propagandă românească prin răspândirea de broșuri și publicații periodice care să pătrundă în massele adânci ale poporului, trebue să secondeze activitatea culturală desfășurată prin școală, concurând la marea operă de românizare.

O [illegible] doleanță maghiară

- Cum înțeleg ungurii autonomia minorităților în Ardeal -

Una din doleanțele ungurilor din Ardeal este și autonomia minorității lor în provincia noastră.

Dela congresul partidului național din Alba-Iulia, ungurii așteaptă chiar autonomie deplină a Ardealului. Cum nici ei însă nu prea dau semne să aibe încredere în succesele nunitului congres, ungurii s'ar mulțumi și cu o autonomie mai restrânsă, autonomia minorității lor în sânul țărei noastre, un fel de stat în stat.

Dacă nu ne înșelăm această doleanță chiar formează obiectul unuia din punctele de vedere ale memoriului înaintat de Uniunea maghiară guvernului român.

Printre alte modificări pe care această uniune le pretinde statului român privitor la conviețuirea ungurilor în țara noastră este și aceia a încasărei dărilor cetățenilor unguri, de către o comisiune aleasă de acești cetățeni, recte de uniunea maghiară.

Aceste încasări ar permite ungurilor ca să-și mențină singuri școlile, cultul, justiția și toate instituțiile lor.

Ideea aceasta năstrușnică a fost însuflată, — pe cât suntem informați, — uniunei maghiare de un oare care domn Paal, fost substitut de prefect sub regimul maghiar. Acest domn este actualmente inspiratorul multor gazete ungurești cu caracter irident, și unul din cei mai activi animatori ai diferitelor întruniri maghiare în Ardeal.

Activitatea sa politică nu este însă de eri, de alaltăeri. Odată cu întronarea regimului românesc în Ardeal, domnia-sa s'a manifestat ca un fervent luptător pentru cauza maghiară. Ca mijloace de luptă s'a servit, ca și acum, de cele ascunse. În deosebi s'a distins prin multele sale scrisori adresate funcționarilor unguri din județele Ciuc și Treiscaune, prin care-i îndemna să nu depună jurământul legiuit guvernului român. Grație felului său depus pe acest teren dl Paal a și fost deținut prin Ianuar 1919 la Odorheiul-Săcuesc și a fost internat multă vreme la Făgăraș și Aiud.

Acum, nu știm dacă mai are și vre-o altă ocupație decât acea, probabil bine retribuită, de suflet al mișcărilor politice iredente ungurești din Ardeal. Am fi curioși să știm dacă prezența sa cu care ne onorează țara se datorește calității, dobândită în urmă de cetățean român sau ca orice luptător sigur de isbândă întârzie prin meleagurile noastre în așteptarea autonomiei despre care am vorbit mai sus.

Fără îndoială însă că personalitatea dlui Paal nu interesează prea mult decât pentru a se putea preciza cine sunt acei cari râvnesc ca dările ungurilor din Ardeal să revină Uniunei maghiare. Cu alte cuvinte pentru a preciza cam ce fel de indivizi vor încasa aceste dări.

In schimb gustul ungurilor de a merge cu ambiția lor autonomistă, chiar până a pretinde să aibă ministrul lor de finanțe, în țara noastră, credem că va produce un viu interes în rândurile celor cari nu cunosc în amănunt memoriul unguresc înaintat guvernului.

Desigur, e greu de precizat cum va satisface guvernul doleanțele maghiare. Socotim însă că doleanța despre care ne ocupăm în prezentul articol nu va avea o soartă fericită.

Căci lăsând la o parte, că e puțin reverențios față de noțiunea de stat românească, o astfel de pretenție ori cât ai fi de sigur a priori că nu are să ți-se aprobe — dar chiar admițând prin absurd că o astfel de fantasmagorie ar putea fi pusă în practică, se poate închipui cu ușurință ce piedeci insurmontabile ar încurca atunci cu desăvârșire mersul mecanismului statului nostru.

Suntem foarte curioși a ști dacă memoriul în chestiune — despre care auzisem vorbindu-se cu totul altfel până acum — mai conține și alte curiozități de felul celei mai de sus. Bunăoară dacă Uniunea și-a formulat cumva pretenția să-și întemeieze și o armată proprie, sau vre-un minister de externe la Oradea Mare.

Și iarăși am fi nespus de curioși să vedem, în caz când guvernul, nu va satisface astfe' de pretenții, se vor duce oare ungurii cu ele ca să le valoreze la Alba-Iulia, la congresul partidului național?

Vizita mareșalului Pilsudski la București

Varșovia. — Mareșalul Pilsudski va pleca probabil în 12 Septembre în București pentru trei zile, însoțit de ministrul externelor M. Narutowiez, de o suită militară și de d. Florescu, ministrul României la Varșovia.

Ședința consiliului Ligei Națiunilor

Lafayette. — Luinones de Leon a prezidat ședința consiliului Ligei Națiunilor consacrată protecțiunei locurilor sfinte.

Balfour a amintit rezoluțiunile consiliului dela Londra din Iulie.

Miercuri se va face cetirea expozeului asupra situației austriace.

In ședință secretă: consiliul a examinat chestiunile în legătură cu teritoriul Sarra.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Nevoile culturale ale Reghinului

— Necesitatea complectării liceului și a înființării unor școli de meserii și elementare —

Reghinul, în colțul NO. al Câmpiei Ardealului este un centru geografic cu vre'o 120 de comune. Însuși orașul Reghin cu Reghin-Satul are aproape 10,000 de suflete, populație mixtă: sași, maghiari și români. Dintre aceștia vre'o 300 sunt români.

In acest centru însemnat de agricultură, de viticultură, centru însemnat de comerț, industrie, centru de târguri de vite, a căror renume a trecut departe peste hotarele țării, centru cu o cultură înapoiată pentru elementul român, bătut de vijelia vitregă a trecutului, cu durere constatăm zic, că în un astfel de centru binecuvântat pentru toate ramurile de activitate umană, elementul român, e primejduit și sortit a rămânea tot în întunerec. Cu restriște constat, că școală elementară pentru pentru două mii suflete române nu există, iar un singur învățător — deși prin 1850—1860 erau trei învățători români în Reghin — ce este, a trăit și în trecut, ca și azi, în parte, din mila sașilor culți și bogați dând, comuna politică săsească, adăpost pentru școala elementară română, în școala lor de meserii. Mai mult au votat anual 5000 (cinci mii) lei pe seama școalei confesionale române.

Pe când școale elementare numeroase maghiare, germane, pe când liceul german din acest oraș cresc; înfloresc, răpind în vârtejul lor tot elementul român, pe atunci liceul român să fie pesființat: în Românța mare?

Școala de meserii de Stat nu este, deși 120 mii suflete, ce gravitează spre Reghin, reclamă și această școală, pentru a da putință și neamului nostru să îmbrățișeze industria, atât de vitreg tratată de neamul român.

Internat pentru elevi, internat pentru eleve nu este. Locuințele unde sunt adăpostiți la gazde, prezintă cele mai înfiorătoare împrejurări pentru educație și instrucție. Condițiile nehigienice, antipedagogice, în care sunt elevii resfirați prin oraș, — îi împiedecă foarte mult, pentru a putea să ajungă limită recerută în studii și în educarea inimei lor.

Școală elementară, local, nu este în Reghin.

Școală de meserii, nici instituția, nici localul nu este în Reghin.

Internat, local, institu ie, nu este în Reghin, nici pentru elevi nici peatru eleve.

Școala secundară, înființată în pripă, abia de doi ani, e adăpostită în un local, ce numai pentru școală nu corespunde, în un local ce în parter are prăvălie, ba până mai eri avea și crâșmă.

Se impune să se facă achiziție, de locale corespunzătoare școalelor de toate categoriile, în acest centru, se impune se facem achiziție de puteri didactice bine pregătite și însuflețite de ideia, idealul român — pentru a putea altoi în plăpândele și receptivele inimi, a fragedelor mlădițe române: virtuțile creștine, sentimentul de respect și administrație pentru eroii, mucenicii, martirii naționali.

Ecouri

O pedeapsă originală

Ziarele italiene anunță zilnic că fasciștii din regiunea Amona, întrebuințează fel de fel de mijloace de presiune în contra conducătorilor socialiști.

Toți capii expulzați, între cari și primarul din San Benedetto, cari nu execută hotărârea de expulzare, sunt siliți de către fasciști să bea zilnic un pahar de recin.

Până unde poate merge barbaria în ziua de azi!

Telefonul fără fir aplicat la aeroplane

La stațiunea aeriană din Croydon prima stațiune telefonică fără fir este în deplină operațiune. Scopul său principal este de a pune în legătură stațiunea de control a traficului aerian, — care este instalată în turnul de control din Croydon, — cu piloții expresselor zburătoare, dealungul căilor aeriene dintre Londra și continent. Această stațiune de legătură fără fir poate pune în contact pe pilotul unui express aerian în cursul zborului său, cu oficiul din aerodrom.

Orașele însărcinate ca stațiuni de control sunt Birmingham, Newcastle, Glasgow, Manchester și Bristol.

O avere de miliarde mâncată de șobolani

Ziarele belgiene anunță că șobolanii au început de mult să atace cele șase miliarde mărci ce se află în pivnița băncii naționale din Bruxel.

Dacă vor mai fi lăsați în pace încă câțiva ani, șobolanii — spun ziarele — vor fi mâncate toate mărcile preluate pe cursul de 1·25 fr.

Influența talei lui Chopin

Pianistul Wladimir Pachmann, s'a retras în mod definitiv în viața privită împlinind de curând vârsta de 74 ani, mărginându-se să cânte din când în când câteceva amicilor săi intimi în locuința sa dela Cartbourne, unde și-a instalat câte un pian, atât în camera de locuit, cât și în cea de culcare.

Cu ocazia aceasta poartă în totdeauna o manta veche și uzată de alpaca iar când e bine dispus istorisește și povestea acestei mantale.

Mantaua a aparținut lui Chopin și Pachmann a obținut cadou reliqua dela nepoata lui George Sand.

După cum se știe George Sand însoțise în 1838 pe Chopin în insula Majorka, unde se dusese să se caute de boala de piept de care suferea. Ea l-a îngrijit și aci cu cea mai mare atenție părăsindu-l însă în momentul când suferința lause un caracter amenințător.

După cum asigură Pachmann, spiritul lui Chopin se coboară asupra lui când îl poartă mantaua și îl face să-i redea în mod sunător și în cele mai mici amănunte, intențiile la pian.

Cine a auzit însă pe neuitatul interpret al lui Chopin, Pachmann, știe că poate să coboare și fără manta spiritul lui Chopin asupra lui.

Pseudonimul lui Anatole France.

Se știe că Anatole France se numește în realitate Thibauld. Nu tot așa de cunoscut este, poate, modul cum a ajuns la armonioșul pseudonim „France"; nu cuprinde oare acest cuvânt un întreg program de naționalism? In realitate pseudonimul acesta s'a format după cum spune „l'Illustration" într'un mod cu mult mai prozaic. Tatăl lui Anatol librarul François Thibault, era din Anjou, unde pentru François se zice bucuros prescurtat „France". Compatrioții i-au zis dar dlui François „monsieur France" și el însuși a admis aceasta, așa că Anatole abia mai târziu a aflat că îl chiamă altfel decât Anatole France. Numele acesta din copilărie și l-a ales apoi ca pseudonim literar.

Răspândiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Antologia literaturii războiului

Zilele trec, trec anii după ani, de nu le observi cursul și 'n goana cotidianismului, care s'a înstăpânit exclusivist peste întreg spiritul uman al acestor postbelice vremuri, ne am deprins să uităm cu desăvârșire grelele zile de grea încercare, prin care am trecut acuma numai.

Materialismul unei vieți de febrilă refacere economică, de arivism precipitat și neomenos, a omorât în noi frumoasa amintire a războiului în sine, sublimul tragediei colective, a acelei aristotelice chatarsis, care ne-a făcut să fim în cele mai grele zile la înălțime: să purtăm cu demnitate soarta de martiri anonimi făuritori de istorii.

A fost un tragic și frumos anonimat acest martiraqiu colectiv al generației noastre.

Modernismul acestor vremuri n'a mai permis omului să fie făuritorul marei istorii moderne. Sarcina a căzut pe umerii colectivității. Anonimă, colectivitatea s'a sacrificat, a biruit, istoria i-a consacrat cel mai mare dintre capitolele sale, dar un capital al anonimatului acesta dăinuește, s'a lăsat peste el grea nerecunoștința psihologiei maselor materialiste de după război. Nimeni nu'și mai aduce aminte de anominatul acestei colectivități, care a scrâșnit, se va fi răzvrătit că e trimisă ca la zalhana, la moarte, dar și-a plecat cu vrednicie capul în fața crucii idealului istoric, ce i-s'a lăsat pe umeri.

Eroii au rămas eroi, un termen vag ca oricare altul. La anumite intervale, orgoliul personal al mititeiului, care vorbește la groapa lor, nu slăvindu-i pe ei, ci ridicându-se pe sine, vorba lui Eminescu, ține în onoarea lor discursuri și toasturi, se pavoazează străzile, cutare pamponată căpetenie de oștire are ocazie săși expună invidiei publice bidivul și autoritățile să arate că există. Incolo, în afară de această rece oficialitate, recunoștința generației de după război pentru marii anonimi ai războiului nu există.

Observi această uitare pretutindeni: i-am uitat noi, care li-am fost cunoscuți sau prieteni, i-au uitat chiar familiarii lor: soțiile s'au supus imperativului existenței și s'au înțovărășit cu alți frați, surorile, cumnații lor, sunt prea ocupați cu materialismul și cotidianismul vremii, pentruca să-și mai amintească de sfințenie străvechiului cult al Larilor. Și sunt parcă cu adevărat particulare cayurile, când îți mai este dat să vezi o mamă bătrână pe care a împietrit-o durerea, o soție care a înebunit pentru pierderea soțului. Trăim vremurile refacerii materiasmului. — zadarnic.

Și în mijlocul acestui blestem căzut peste amintirea acelora care au fost ai noștri, doi scriitori bucureșteni își amintesc că în alte țări se editează în antologii literatura războiului. D. Ion Pas, urmând exemplul și uitând că în țara îmbogățiților din război și a uitării păcătoase acest exemplu nu poate prinde, s'a gândit su publice o astfel de antologie.

Luați cartea și vedeți: chiar și acest solitor gest de recunoștință pentru anonimii războiului a fost lovit de materialismul post-războinic. Editorul n'a găsit de cuviință să consacre și acestei literaturi extensiunea pe care a dat-o bunăoară unui singur volum din „Rasputin", i-a acordat abia o sută de pagini.

Citești această antologie, și observi că nu ne aparține. Ne aparține doar omogenitatea tragicului pe care 'l prezintă războiul din toate țările. Incolo, față de cei câțiva scriitori români cântăreți ai tregediei sociale a războiului, găsești în majoritate pe literații străini, chiar și de cei dinaintea războiului mondial.

Nu prevedem succesul de librărie al acestei antologii. Totuși, parcă nu va fi îmbucurător. Prin natura ei, o antologie care nu'ți oferă complexul unui roman senzațional bună oară, este menită să nu fie răsfoită decât de către amatori, studenți și profesorii de literatură. Cu toatecă, dacă nu le cunoști din volumele apărute, operele pacifiste, ori de război, ale unor Brătescu-Voinești, C. Petrescu, Luca, etc. merită cunoscute.

Nu gândul unei critici a antologiei d-lui I. Pas ni-a dat îndemnul rândurilor acestora despre antologia literatură din război. Ni l-a dat un altul, mai vechi, de mai larg interes național și mai mult literar.

Ne-am amintit despre „Doinele" din război ale d-lui I. U. Soricu. Ne am mai adus aminte despre cele câteva colecții de poezii poporale din război, apărute pe ici pe colo: în câte un volumaș de o coală, speculat de editori pe la târgurile d la sate: în câte o gazetă pentru popor din vremurile războiului și rar de tot în câte o publicație mai cu pretenții.

Ne-au venit în minte acestea când ni-s'a atras atenția asupra antologiei de care vorbeam și ne-am gândit, ce frumos, ce național omagiu, s'ar aduce prin publicarea unei antologii mari anonimilor martiri ai noștri, uitați acolo sub țărna Mărăștilor, Mărășeștilor și tuturor celorlalte localități de pie memorie, unde s'a vărsat sângele românesc: prin Carpați, prin Galiția pustie, pe munții Tirolului și Verdunului — indiferent că s'a sacrificat pentru nații de care l-a legat vitregia istoriei.

Colecția de poezii poporale a lui Teodorescu de pildă este monumentală. Sunt prețioase de asemenea și celelalte câte le avem până azi din vremea de pace. Dar ce prețioasă ar fi o colecție a poeziei poporale din războiul mondial! Câtă aglomerare de sentiment, câtă omenească și patriotică destăinuire a sufletului românesc de pretutindeni nu ni-ar da o astfel de colecție literară. Intreg acest anonimat al martirajului național și totatunci uman ni s'ar desveli acolo în toată măreția lui. Ar fi cea mai frumoasă lectură și ar fi totatunci cel mai mare aducător întru patriotism al marilor mase.

Ni-se pare, că o asemenea operă și-a propus-o de mult cineva. La București avem un muzeu, care și-a propus perpetuarea amintirii războiului de întregire națională și — dacă ne amintim exact — și adunarea acestei poezii din război.

Până când de aci sau de altundeva nu vom vedea această inițiativă, susținem acest îndemn și dacă nu ni se va imputa, că facem o propunere de neumană indiscreție, am găsi cu cale chiar publicarea de scrisori care au fost trimise de pe câmpul de bătae.

Asupra acestei propuneri nu stăruim. Ne dăm seama de serozitatea ei. Dar ne oprim la un alt lucru, în legătură cu inițiativa dlui Pas. In afară de literatura poporală bellică, a cm foarte mare, echivalentă nevoe de literatura artistică a războiului. D. Pas ni-a dat începutul.

In chestiunea aceasta însă lucrurile se schimbă. Nu avem încă o literatură a războiului, nu putem avea dar o colecție a ei, doar mai curând o crestomație Vor veni alte vremuri, vor trece ani, până când, ce e drept mai sublectivă din cauza distanței, mai puțin naturală deci dar tot atât că și acum de necesară, ne va veni literatura războiului întregirii neamului, ne va veni vre-un Tolstoi, care după date din arhive să ne dea un „Răsboi și pace" al nostru. Până atunci, ca o îmbucurare, revistele serioase din ultimul timp, cu bune schițe și nuvele din răsbol, ne, afirmă, că nu ne e deșartă speranța unei nu tocmai îndepărtate asemenea literaturi, pe care străinii, tot deauna înaintea noastră, o și an.

In ziua când vom avea această literatură, în ziua în care ni-se va da astfel de antologie literară (observăm: să se imagineze, că se numește literatură proza comandată de anumite cartiere generale, ca și care au avut toate țările pentru îmbărbătarea, crede-se, a oștirilor și pe care o are încă, singură, Ungaria), în ziua aceea de pe fața anonimatului marilor noștri martiri se va ridica unul din multele văluri, ni-se va trezi amintirea lor, dacă nu întreagă — fiindcă prea suntem porniți spre uitare — cel puțin atâta, cât e necesar pentru menținerea cultului istoriei în generațiile ce se perindă.

Iarăş protestul ungurilor

— Aplicarea reformei agrare în Ardeal —

Telegramele externe ne vestesc că guvernul din Budapesta a protestat din nou în fața streinătăței împotriva exproprierei proprietăţilor magnaţilor unguri din România.

Deastădată, protestul a fost adresat conferinţei ambasadorilor, în cuprinsul următor: **„Autorităţile române au confiscat în totalitatea lor proprietăţile imobilare ale persoanelor care au optat la timp pentru naţionalitatea ungară şi în special cele ale dlor Emeric Kuilin, Arpad Kemeny, baron Zoltan Banffy, contele Paul Teleki, etc.**

Aurorităţile române declară că au lucrat în baza fie a legei agrare, fie a articolului 7 din Constituţia vechiului regat a României care interzice străinilor de a poseda moşii în România.

Un astfel de precedeu este o violaţiune flagrantă a dispoziţiunilor explicite prevăzute de art. 63 din tratatul de pace dela Trianon, după care persoanele care au exersat dreptul de opţiune vor fi libere să-şi păstreze bunurile imobiliare ce ele posed pe teritoriul celuilalt stat în care ar fi avut domiciliul înainte de opţiunea lor".

Deşi această chestiune a fost tranşată definitiv la Londra de Societatea Naţiunilor, care răspunzând memoriului adresat de Ungaria şi Bulgaria în chestiunea minorităţilor, a hotărit că această instituţiune europeană nu are căderea de a se amesteca în afacerile de politică internă ale statelor independente, — şi deşi credem că orice noui agitaţiuni din partea Ungariei pe această temă sunt zadarnice, totuşi amintim magnaţilor unguri că argumentele pe care ei le aduc în susţinerea cauzei lor, nu sunt întemeiate deloc şi nici nu corespund realităţei.

Invocarea de către guvernul maghiar a art. 63 din Tratatul de pace de la Trianon, după care persoanele care au exersat dreptul de opţiune vor fi libere să-şi păstreze bunurile imobiliare ce ele posed pe teritoriul celuilalt stat în care ar fi avut domiciliul înainte de opţiunea lor, — ar putea să vină în sprijinul cererilor magnaţilor unguri, numai în cazul când li s'ar fi aplicat un regim deosebit de cât acel aplicat proprietarilor de moşii români aflaţi în aceiaşi situaţie ca şi proprietarii maghiari supuşi dispoziţiilor reformei agrare.

Ori, se ştie că atât legea agrară din vechiul regat, cât şi legea agrară din Ardeal prevede în mod hotărit că moşiile absenteiştilor, indiferent de naţionalitate, vor fi expropriate în întregime. In baza acestei dispoziţiuni în vechiul regat au fost expropriate în întregime un mare număr de moşii aparţinând proprietarilor de cetăţenie română, dar care trăesc în streinătate.

Prin urmare, dacă statul român în aplicarea reformei agrare n'a făcut nici o excepţiune proprietarilor români, cu atât mai mult nu putea să privilegieze pe absenteiştii maghiari, cu cât aceştia prin faptul opţiunei lor pentru cetăţenia maghiară. sunt consideraţi streini şi deci potrivit art 7 din Constituţia noastră li se interzice dreptul de a poseda moşii în România.

Dar, a admite argumentaţia din protestul guvernului de la Budapesta, însemnează a admite o anomalie în sistemul nostru de guvernare, întru cât este cu neputinţă de admis ca streinilor să li se acorde drepturi mai mari decât acelea ale cetăţenilor români.

Banatul... în Ungaria de sud

— Propaganda făcută de dl dr. Kaspor Muth, fost deputat în parlamentul român — Un manifest edificator —

Timişoara. — Se ştie că în Banatul nostru românesc, a existat şi există încă, o luptă continuă între cele două tabere cari reprezintă populaţia şvăbească: deoparte partidul naţionaliştilor şvabi, a cărui luptă se bazează pe principiul ca şvabii să rămână germani şi în acelaş timp să fie şi cetăţeni loiali ai ţărei, de altă parte partidul autonomist şvăbesc, adecă al şvabilor cari pe timpul dominaţiunei ungare au luptat pentru maghiarizarea elementului şvăbesc. După alipirea Banatului, acest din urmă partid nemai putând aceasta mai mult ca chestie de forma, în fond a rămas însă tot maghiaro-fil să se menţină cu vechiul program de maghiarizare a şvabilor, şi-a schimbat numele în „partidul autonomist" adecă, partidul care vrea să rămână cu Ungaria şi dacă aceasta nu se poate, atunci Banatul să rămână autonom şi în nici un caz alipit la valahi . . . Aceasta este pe scurt programul partidului votat la constituire, imediat după ocuparea Banatului de către români.

Conducătorii acestui partid autonomist sunt d-nii dr. Káspár Muth, fost deputat în parlamentul român şi prelatul catolic Franz Blascovici, preşedintele Băncei Centrale şvăbeşti şi fost deputat în parlamentul maghiar. E bine să mai notăm că nici elementul pur maghiar nu este atât de şovin şi nu nutreşte sentimente de duşmănie faţă de statul român după cum nutresc domnii susmenţionaţi cu aşa zisul lor partid „autonomist".

Văzând, că în ţară, propaganda lor maghiară nu mai prinde, pentru că şi şvabii au ajuns să vadă, că „dracul nu-i aşa de negru după cum îl zugrăvesc oamenii" şi mai ales pentru că erau mai îndeaproape supraveghiaţi de autorităţi, d-nii Muth şi Blascovici, se hotărâsc astăvară să plece în Statele Unite, unde prin o vie propagandă în favoarea ideilor maghiarismului, să ajungă acolo de unde au plecat: realipirea Banatului la Ungaria. Zis şi făcut: la 15 Iunie dr. Muth şi Blascoveci, au plecat în Statele Unite, iar la 7 Iulie au ajuns la New-York.

Ajunşi aci, prima lor grija a fost să înştiinţeze pe şvabii emigraţi din Banat în America, că d-lor au sosit şi vor începe în curând turneul de propagandă. In acest scop au lansat şi un manifest, manifest, care graţie unui prieten şvab (trebuie să adaugăm, că este un şvab, care îşi iubeşte neamul, dar care nu împărtăşeşte vederile d-lui Muth şi consorţii) a putut ajunge şi în mâinele noastre.

Acest manifest poartă ca titlu: „Gruss aus dem Banat-Südungarn" ! (Salut din Banat-Ungaria de sud), iar în textul lui se vorbeşte numai de „Banater Landsleute" şi „Germani maghiari". Pe dosul manifestului se mai află următoarea adnotaţie scrisă de dr. Muth: Sehr Geehrter Herr . . . (numele îl păstrăm deocamdată sub tăcere) Sind Sie vorsichtig mit diesem, insbesondere mit die unterstrichene „Zeilen". (Prea stimate domn. . . . Fiţi prevăzător cu aceasta, în special cu rândurile subliniate). Rândurile subliniate sânt acelea, unde e vorba de Ungaria de sud şi de germani-maghiari.

Curios este şi faptul că în manifest se spune că, d-nii Muth şi Blascovici, sunt trimişi de şvabii bănăţeni în Statele Unite. Cine cunoaşte amănuntele plecărei acestor doi domni, ştie că nici vorbă nu poate fi că au fost trimişi de şvabii noştri. Mai mult dr. Muth a plecat în Statele Unite, ca să se consoleze de votul de blam primit în ultimele alegeri, când Consiliul naţional şvăbesc, ţinând seamă de vederile politice ale acestuia, a hotărât în unanimitate să-i respingă candidatura şi să sprijinească pe acela a d-lui dr. Reiter din Lovrin, şvab naţionalist şi româno-fil. Deci când proprii coreligionari îţi resping candidatura sub motiv că ideile pe cari le reprezinţi sânt periculoase intereselor lor, numai poate fi vorba că tot aceşti coreligionari să te, trimiată în America. Acesta este adevărul şi ori cât susţine d-rul Muth că a fost trimis în America, faptul e dezminţit de cercurile conducătoare şvăbeşti.

Cititi „Infrăţirea"

In jurul comunicatului partidului nationalist democrat

— Desavuarea politicei de gaşcă a partidului naţional —

Era de aşteptat ca dl Iorga în numele partidului său să ia atitudine făţişe contra politicei de învrăjbire socială pe care partidul naţional o continuă cu o criminală perseverenţă.

Şeful partidului naţionalist democrat nu mai putea trece cu vederea repetatele atacuri aduse de către oamenii partidului naţional, vechiului Regat ***şi însăşi Coroanei,*** **care atacuri pline de ură pune piedici serioase unificărei sufleteşti atât de mult dorită de către toţi bunii români** ***şi constituie o rătăcită directivă politică cu consecinţe dezastruase pentru ţară.***

Această condamnabilă acţiune de gaşcă contra intereselor obşteşti o înfierează cu energie dnul Iorga în comunicatul partidului său *prin care răspunde cu această ocazie şi unor necinstite insinuări ale ziarului „Patria" la adresa d-sale.* E o lecţie pe care oficiosul partidului naţional o binemeritează, exprimându-ne totodată speranţa că ziarul în chestiune va şti să tragă învăţămintele de rigoare.

Se vor mai înfrâna poate în urma drasticei morale primite, toate calomniile pe care „Patria" le reeditează zilnic fără să-i pese de buna credinţă care trebue să inspire proza unui ziar.

Dar să trecem la fapte, punând în lumină punctele de vedere pe care comunicatul partidului naţionalist democrat le emite cu acest prilej şi rectificările ce le face faţă de insinuările „Patriei".

Se cunoaşte modul cum a luat naştere guvernul Vaida, format pe iluzia coheziunei blocului parlamentar din 1919 ştie de asemenea că Dl Iorga prin personalitatea sa politică, în calitate de preşedinte al Camerei a întârziat în bună parte căderea acestui guvern haotic, lipsit de idei şi unitate politică, menţinându-l la putere pe cât s'a putut. Dar, după cum recunoaşte şi Şeful partidului naţionalist *„lipsa de disciplină şi cohesiune sufletească din sânul blocului parlamentar"* in mod fatal a adus prăbuşirea regimului. Şi tocmai într'un târziu, după mai bine de doi ani de zile, iată că reprezentanţii oficiali ai partidului naţional, ca Dl Zaharie Boilă, apreciază prin ziarul „Patria" presidenţia Dlui Iorga *„ca o gafă formidabilă şi un blamaj"* acuzându-l în mod indirect pe acesta, de căderea guvernului Vaida.

Faţă de această suprinzătoare lipsă de recunoştinţă manifestată printr'o atitudine atât de cinică din partea conducătorilor partidului naţional, Dl Iorga în numele partidului său a dat cunoscutul comunicat prin care după ce restabileşte adevărul asupra guvernării blocului naţional in 1919, *desavuează în mod categoric politica îngustă şi regionalistă a acestui partid pentru motivele arătate.*

Iată deci cum rând pe rând mai fervenţi apărători de odinioară ai partidului naţional *sunt siliţi să-l desaprobe cu energia cuvenită în acţiunea sa vrăjmaşă intereselor ţărei.*

Şi dacă conducătorii partidului naţional se vor îndărătnici să-şi continue ofera de donegrire şi calomnii faţă de oamenii politici din veghiul regat, întreaga opinie publică care acum îi desaprobă numai, îi vor sili în mod efectiv să-şi schimbe atitudinea, de vor să mai fie luaţi în seamă în ţara aceasta, care ori cât de îngăduitoare ar fi, nu poate suferi să fie batjocorită.

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1538 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

Agenţii lui Héjjas au început ofensiva

— Propaganda partidului naţional înlesneşte accesul lor la noi în ţară —

Nu e mult de când greva de la Astra a pus în lumină meschinele manevre ungureşti pentru sdruncinarea economiei noastre naţionale. Cercetările au adus la rezultate uimitoare: aproape întreg personalul fabricei era maghiar, (român nu s,au găsit de cât 3 la sută), iar printre conducători au fost descoperiţi trei unguri cari stau în ţara noastra dar pe baza unor paşapoarte şi un cetăţean german.

Greva isbucnise în urma instigaţiunilor câtorva agitatori periculoşi, amestecaţi printre lucrători.

Pe de altă parte, cetitorii au luat cunoştiinţă încă din numărul nostru de eri, de marele complot descoperit la Oradea-Mare, complot îndreptat împotriva M. S. Regelui. Patru dintre complotişti au şi fost arestaţi de siguranţa noastră din oraşul vecin; complotiştii erau prevăzuţi cu tot felul de maşini infernale, aveau cu ei lăzi cu ecrasit, ba şi tradiţionala otravă din romanele de fasciculă, pentru a se sinucide în caz dacă vor fi prinşi.

Atentatul trebuia să se producă la Bucureşti. Din fericire complotiştii au fost arestaţi chiar de îndată ce au păşit graniţa şi numai unul a încercat zadarnic să se otrăvească. Asa că o să aflăm din gura lor lucruri nespus de interesante.

Precum se vede vestitul criminal Hejas de la Budapesta, îşi ţine făgăduiala „Loviturile", pe care ni le-a făgăduit nouă şi celorlalte state din Mica Antantă, au început. Primele au dat în gol ce-i dreptul, dar fără îndoială Hejas nu se va descuraja cu una cu două.

Dealtminteri în afară de agenţii lui, prinşi la Oradea-Mare şi în afară de agitatorii dela fabrica Astra — cari direct sau indirect tot de el trebue să depindă — trebue să forfolească la noi o mulţime de alţi indivizi agenţi ai şovinismului maghiar, întreţinuţi din fondurile societăţilor iridente budapestane.

In mediul sufletesc actual al oraşelor ardelene ei trăesc ca'n elementul lor. Cine ar putea să-i ghicească în vremurile acestea, când uniunile maghiare cu sau fără statute cer autonomia justiţiei şi a fiscului minorităţei lor, când membrii clandestini ai partidului naţional lansează comunicate antidinastice, când senatori aleşi de poporul Ardealului, senatori ai aceluiaşi partid care-şi zice „naţional" făgăduesc doamnelor maghiare autonomia Ardealului şi chiamă pe unguri la adunarea dela Alba-Iulia.

Hejas şi-a ales bine momentul. De acea trebue să fim cu ochii în patru. Până se va ţine acea întrunire antinaţională dela Alba-Iulia, vom vedea repetându-se încercările desperate ale agenţilor lui.

Căci în mod indirect inconştient partidul naţional s'a făcut unealta acestui bandit internaţional. Făcând propagandă pentru întrunirea politică neromânească, ce va avea loc în cetatea voevodului Mihai, membrii partidului naţional fac fără să-şi dea seamă pretutindeni în Ardeal atmosferă favorabilă opoşirei agenţilor lui Hejas la noi.

Români ardeleni fiţi cu luare aminte: nu daţi ascultare demagogiei, care înlesneşte înfăptuirea planurilor criminale ale duşmanilor vostri seculari.

Pretutindeni
în Ardeal
se citeşte
ziarul INFRĂŢIREA

INFORMAȚII

Marți va sosi la Cluj dl ministru C. Banu.

Pe pieţele Clujului se observă o uşoară scădere a preţurilor, în urma măsurilor represive luate de dl Prefect al poliţiei.

La ministerul de finanţe au sosit prospectele cari s'au lansat în streinătate pentru împrumutul consolidărei şi împrumutul consolidărei şi împrumutul special exterior al României. Aceste prospecte au fost expediate ministerului şi Băncei Naţionale de către consorţiul de bănci, cu cari guvernul nostru a contractat consolidarea.

Guvernul a hotărît ca nouile biblioteci cari au fost acordate judeţelor Târnava-Mare şi Mureş Turda în toamna anului trecut, să fie puse sub administraţia „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român.

Inscrierile la Internatul „Regina Maria“ se încep dela 10 la 15 Septembrie. La Internat elevele se vor prezenta la 20 cu toate cele cerute ca la oricare internat.

Taxa anuală 3000 Lei, 150 de ouă şi 50 Lei pentru stricăciuni plătite în trei rate.

Direcţiunea Internatului.

In 16 Septembrie a. c. va avea loc prima împroprietărire în jud. Braşov, întrucât comisiunile de ocol au terminat lucrările în aproape toate comunele. Prima împroprietărire va fi acea a ţăranilor din comunele Săcele, Herman şi Sân-Petru.

Din informaţiunile ce avem până acuma vor azista la prima împroprietărire dl Ion I. C. Brătianu, primul ministru al ţării dnii miniştri general Văitoianu, Al. Constantinescu şi general Traian Mosoiu.

Lucrările fiind după cum am spus terminate, în luna Septambrie şi cel mult până la 15 Octomvrie întreg pământul disponibil din jud. Braşov va fi împărţit sătenilor din acest judeţ.

Baia „Diana“ este deschisă Miercuri şi Vineri pentru Dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

Cărţi şcolare pentru toate şcoalele şi clasele să pot comanda la Librăria Lepage. Deoarece asortarea la timp mult, vă rugăm să binevoiţi a face comanda de urgenţă aşa ca firma Lepage să poată expedia cărţile la timp. 2129

Pfeifschy Iosif Cluj Calea Regele. Ferd. Nr. 5 Cel mai bun şi mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialităţi excelente de vin.

Servitul regulat şi cu precauţiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleşi. 1464

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gherla', cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci. 1515

Uzinele „BABI“ Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Cele mai fine bijuterii şi cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Raţiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

In atenţia studenţilor universitari şi elevilor de şcoală.

Dacă voiţi a cumpăra ghete bune şi eftine pe acele numai la Sucursala din Cluj a celei mai mari şi mai bune fabrici universale din Cehoslovacia „BATA“ le puteţi câştiga.

Vânzarea în preţurile originale a fabricei Calitate garantată. 2125

CORON BLEU
(de alabastrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea muştelor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine preţuri.
„LUXOR“
Cluj. 12-97

De vânzare
3 Automobile-Turism
„FORD“, „LAURIN-CLEMENT“, „MARTA“.
A se adresa:
„UNIVERSUM“
Cluj, Str. Bob 5. 2131

Recvizite şcolare, caete, recvizite pentru scris de calitatea cea mai bună, se pot cumpăra la **Librăria Lepage Cluj,** *cu preţurile cele mai avantagioase.* 2128

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY,** *Piaţa Unirei 23 Cluj.* Renovat având cabine absolut separate. 2014—3.

In atenţiunea doamnelor

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.

Blănuri moderne cu preţurile cele mai avantagioase.

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

Cel mai nou tarif postal, telegrafic şi telefonic se poate căpăta la **librăria Lepage Cluj.**

Preţul Lei 5. Pentru provincie împreună cu taxa postală Lei 6. Preţul se poate expedia şi în timbre. 2123

Concertul
Soc. Filarmonica din Braşov la Palatul Peles

Societatea „Filarmonică“ din Braşov, această veche şi admirabilă instituţie de artă, a intrat sub auspiciile „Fundaţiei Culturale Principele Carol“.

Societatea „Filarmonia“ şi-a inaugurat noua ei fază printr'un concert dat Sâmbătă în Casinoul din Sinaia. Concertul a avut un strălucit succes. Au asistat M. Sa Regina Maria şi Alteţele Lor Regale Principesa Ileana, Principesa Irina, Principele Nicolae care au felicitat călduros pe maestrul Richter şi întreaga orchestră pentru arta cu care au executat bucăţile concertului. Publicul venit în număr mare, a aplaudat deasemeni cu multă căldură.

După Concert, a avut loc o masă comună la care au participat şi maestrul Enescu, Marcel Botez, inspector al artelor, Nona Ottescu directorul Conservatorului din Bucureşti. Maestrul Enescu şi d-nul Nona Ottescu s'au înscris ca membrii ai „Filarmonicei“.

„Filarmonica“ a oferit d-lui Marcel Botez un frumos obiect de artă, ca dar în amintirea acestui concert şi a faptului că datorită d-lui Marcel Botez societatea „Filarmonică“ s'a pus sub auspiciile „Fundaţiei Principele Carol“.

: Citiţi Infrăţirea :

Pentru înfrânarea speculei

— Măsura luată de prefectul poliţiei, dl V. Popovici — Fixarea preţurilor de orientare — Înfiinţarea comisiunilor poliţieneşti —

Am pornit de mult încă o violentă campanie contra nerușinărei speculanţilor din Cluj arătând marea necesitate ce se simte de a fixa din nou pentru toate articolele de primă necesitate, preţurile maximale şi pedepse grave pentru contravenienţi, singura măsură care ar fi putut pune odată capăt lăcomiei fără margini a speculanţilor. — In urma acestei campanii prefectura a fixat preţuri maximale la carnea de vacă şi de porc. Această măsură însă nu era suficientă pentru a pune capăt lăcomiei speculanţilor şi pentru a ajuta la câştigarea unei uşurări a traiului pentru bieţii consumatori.

Văzând cum stau lucrurile dl Valer Popovici, prefectul poliţiei a luat o serie de măsuri, menite să pună capăt speculei.

Domnia-sa a înfiinţat trei comisii poliţieneşti formată fiecare din câte 4 membri. Aceste comisii îşi au sediul permanet în fiecare piaţă.

Rostul lor este de a fixa aşa zisele „preţuri de orientare“ pe baza cărora se vor stabili preţurile la toate articolele alimentare, ce se vând pe pieţi.

Fiecare precupeţă, care vrea să-şi desfacă vre-o marfă pe oricare din pieţele Clujului, este obligată, ca înainte de toate să se prezinte la aceste comisii poliţieneşti, pentru a i-se aduce la cunoştinţă preţul de orientare pentru marfa pe care a adus-o în piaţă spre vânzare. Semnul după care se poate vedea, că cutare cofăriţă a trecut pe la comisia poliţienească şi ei i-s'a adus la cunoştinţă preţul de orientare va fi o etichetă specială ce i-se lipeşte pe coş.

Toate cofăriţele precum şi toţi vânzătorii cari vor contraveni la aceste dispoziţii vor pierde dreptul limitat sau definitiv de a mai vinde pe pieţele Clujului.

Ştiri din Banat

— Descoperirea unor neregului la direcţiunea regională a asigurărilor muncitoreşti —

Marţi a fost arestat funcţionarul dela direcţia regională a asigurărilor muncitoreşti, Nicolai Stoicescu, care în complicitate cu Nicolai Kovaci, a falşificat buletine şi bonuri pentru plata pensiunilor muncitoreşti, pe cari prin intermediul a diferite persoane le încasa dela cassa cercuală. Descoperirea acestor falşuri a făcut-o d. Adolf Rittrich, inspector la această casă. In următoarele împrejurări: Eri după amiaz d. Vitrich, a întâlnit pe culoarul direcţiunei un copilaş care-i îi dădu un bon de plată, întrebat de unde îl are copilul răspunse, că un domn care aşteaptă în stradă îi l'a dat să se ducă să-l încaseze. Controlorul bănuind că la mijloc e un lucru necurat, a înştiinţat pe d. maior Zamfir, care eşind în stradă a dat de Nicolai Kovaci, care a declarat că bonurile de plată le are dela Stoicescu. Kovaci şi Stoicescu, fiind imediat confruntaţi, cel din urmă a recunoscut falşurile, declarând că în modul acesta a mai încasat şi alte sume.

Siguranţa fiind avizată, a trimis pe agentul Russu, care a arestat şi condus la Serviciul de siguranţă pe cei doi autori ai falşurilor. A rămas ca autorităţile să stabilească numărul total al bonurilor de plată falşificate şi valoarea cu care a fost frustată casa cercuală.

Accident de tramvai

Dra Letiţia Trimburianu, funcţionară la ambulatorul policlinic din localitate, voind să sară în tramvai pe strada I. C. Brătianu, a alunecat şi căzut sub roţile remorcei care i-a tăiat piciorul stâng. Nenorocita damnă a fost transportată de către salvare la sanatoriul Begeu.

Conferinţa parlamentarilor bănăţeni

La 6 Septemvrie parlamentarii bănăţeni vor ţine o conferinţă comună la băile Herculane. La această conferinţă au fost invitaţi toţi parlamentarii fără deosebire de culoare politică.

Noul prim-notar al comunei

Ca prim-notar al oraşului nostru este vorba să fie numit dl dr A. Şagovici, actual inspector pe lângă secretariatul de finanţe din Cluj. D-sa a servit timp de 12 ani ca funcţionar al parlamentului ungar din Budapesta.

PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES“
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 648 şi 350.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Vizita dlui ministru Sassu la Arad

— Primirea şi vizitele ministrului industriei la Arad. Incetarea grevei dela fabrica „Astra". Prefectul oraşului însărcint cu rechiziţionarea fabricei. Răspunsurile la diferitele delegaţii —

Arad. — Miercuri a sosit în localitate dl V. Sassu, ministrul industriei şi comerţului, Aradul făcând parte însemnată din programul inspecţiunii d-sale în regiunile şi oraşele industriale ardelene. La gară dl Sassu a fost primit de către autorităţile principale din oraş şi după ce a petrecut noaptea în vagon, în gară, în cursul zilei de azi a făcut mai multe inspecţii, printre altele la uzinele de vagoane ale „Astrei", la camera de comerţ, la moara Neumann şi la diferite autorităţi.

La fabrica „Astra" dl ministru al industriei a cercetat cu deosebit interes întreaga chestiune a acestei fabrici, pentru care consiliul de miniştri a decretat — după cum arătasem — militarizarea.

Dispoziţiuni ulterioare privitoare la greva de la această fabrică n'au fost necesare.

Prefectul dl Mărcuş, a adus anume la cunoştinţa ministerialului oaspe, că încă în cursul zilei de ieri s'a stabilit în urma intervenţiei sale un acord între direcţiunea fabricei şi muncitori. Aceştia au declarat prin această învoială, că în cursul zilei de mâine vor relua lucrul. Direcţia s'a obligat să le plătească pe timpul zilelor de grevă jumătate din salarii, iar pentru viitor să le acorde un milion şi jumătate lei cu titlul de spor de scumpete.

Dl ministru Sassu, a făcut cunoscut prefectului, că fabrica „Astra" este rechiziţionată pentru satisfacerea nevoilor Statului şi a însărcinat pe dl prefect Mărcuş cu executarea dispoziţiunii acesteia

In cursul zilei d-nul ministru Sassu s'a întreţinut apoi cu prefectul, căruia i-s'a declarat satisfacut de gospodăria comunală şi mai cu seamă de aprovizionarea alimentară a oraşului.

La camera de comerţ, unde a fost după aceea o recepţie, d-nul Sassu a ascultat doleanţele comercianţilor şi industriaşilor şi a cerut să i-se prezinte un memoriu conţinând doleanţele acestea. Tot atunci a răspuns plângerilor comercianţilor, arătându le, că nu sunt juşti când în înşirarea doleanţelor lor fac comparaţie între stările de lucruri de azi şi cele de înainte de războI. Trebue să se ţină seamă, că am trecut printr'o criză formidabilă, la fel cu celelate state. Singura comparaţie ce se poate face, este o comporaţie între noi şi străinătatea de acuma. Ori, în privinţa aceasta, dupăce facem constatări obiective relativ la munca pentru refacerea dela noi, comparaţia nu ne va fi defavorabilă.

După amiază, dupăce a ascultat toate doleanţele cetăţenilor care i-s'au adresat cu cea mai mare încredere, d-nul ministru al industriei şi comerţului a părăsit Aradul, plecând spre Timişoara.

40.000 de deţinuţi politici în Ungaria

— Protestul socialiştilor scandinavi — Memoriul lui Károlyi, fostul preşedinte al republicei maghiare —

Conferinţa uniunii interparlamentare din Viena, care în afară de refacerea Europei Centrale, care i-a fost principalul punct din program, a discutat şi chestiuni politice, unele într'un stil neurban, a fost surprinsă de către socialiştii unguri — după ce apărase excelent interesele revanşarde ale Ungariei — cu un memoriu în chestiunea deţinuţilor politici din Ungaria. Numărul acestora este rebănuit: de 40 mii oameni, dintre cari abia câteva sute au fost amenstiaţi, câteva sute au fost trecuţi, cu titlul de schimb, în Rusia, o mulţime au sucombat şi câţiva, care au putut, au dezertat. Astfel cifra de mai sus este aproape complectă.

Memoriul care a fost predat socialiştilor scandinavi de la conferinţă, a fost însuşit de aceştia şi pe urmă şi de conferinţă. Datele memoriului-protest sunt precise, rigide şi înfiorătoare în simplitatea lor. Tocmai acest fapt a făcut, ca conferinţa să protesteze împotriva opresiunilor de străini şi de cetăţeni unguri, ce se fac pe o atât de întinsă scară în Ungaria şi într'un chip de o absolută brutalitate. Ca un protest real împotriva acestei opresiuni, toţi socialiştii de la conferinţa interparlamentară au hotărât să renunţe la excursia ce proectaseră în Ungaria.

In afară de acest protest s'a mai împărţit participanţilor la conferinţă unul, semnat de contele Károlyi, fostul preşedinte al republicei maghiare şi de Oscar Iászi, Hoch şi Szende, toţi foşti miniştrii. Protestul acesta s'a împărţit înaintea celui de mai sus. El conţinea lucruri similare celor de mai sus: acuza teroarea horthistă şi cerea intervenţii împotriva ei şi împotriva atacurilor ce se pregătesc şi se fac de către Ungaria împotriva tratatului de pace şi a integrităţii ţărilor vecine. Protestul acesta a fost respins pe motiv că face politică. Ulterior când s'a cetit protestul al doilea, privitor la deţinuţii politici, conferinţa a putut vedea că a greşit respingându-l. Oricum, faptul că a luat cunoştinţă şi ulterior a protestat contra Ungariei, a fost un succes real, după ce l-a început conferinţase schimbase cu desăvârşire într'un organ de propagandă maghiară.

Cetiţi „Infrăţirea"

Ultime informaţii

Comitetul uniunei funcţionarilor publici publică un comunicat, convocând toate organizaţiile pentru 17 Sept. la congresul ce se va ţinea la Bucureşti pentru luarea unei hotarări faţă de comunicatul guvernului.

Două comisiuni lucrează la proectul de lege al chiriilor. Proectul va fi supus în curând consiliului de miniştri.

Buletinul burselor

Ziua de 31 August

Paris.

Londra	5854
New-York	1313 1/2
Brüssel	9490
Bucureşti	930
Milano	57
Zürich	249·98
Praga	4235
Berlin	77 1/2
Viena	002
Varşovia	—
Amsterdam	685
Bruxelles	1210
Kristania	—
Kopehaga	—
Stockholm	—
Helsingfors	—
Roma	7450
Londra	7850
New-York	1725
Paris	132
Zürich	329
Madrid	—
Viena	207 1/2
Praga	57 3/4

Zürich.

Berlin	30 1/2
Amsterdam	20475
New-York	52
Londra	2345
Paris	4015
Milano	2280
Praga	1730
Budapesta	27 1/2
Agram	135
Bucureşti	—
Varşovia	0·6
Viena	0·75
Coroane austriace stamp.	0·7/8

In atenţia d-lui Ministru de interne

Către sfârşitul lunei Iulie s'a arătat în Zlatna un domn Alex. Giroveanu, care se dădea „şeful de cabinet al ministrului de industrie". După o săptămână de şedere la Hotel Moldova „şeful de cabinet" a dispărut lăsând o notă de plată de 550 Lei, masă şi locuinţă, neachitată. Prins la Ighiu de jandarmi şi readus în Zlatna „şeful de cabinet" a trebuit să mărturisească adevărata sa funcţie „*impiegat auxiliar în Ministerul de interne*" în care calitate a semnat o chitanţă, lăsând zălog carnetul de călătorie pe C. F. R.

Avem convingerea, că d-nul Ministru va şti să pedepsească aşa cum merită pe nemernicul, care prezintă astfel vechiul regat, zădărnicind toată opera de înfrăţire a oamenilor de cinste şi omenime!

TELEGRAME

Turcii au ocupat Eskiseir

Constantinopol. — Din Angora se anunţă, că trupele turceşti au ocupat după lupte crâncene oraşul Eskisheir.

Demontarea a 6 vase engleze

Londra — Conform acordului din Washington relativ la dezarmare, amiralitatea engleză a hotărât demontarea a şase vase, care au luat parte la lupta dela Skagerak.

Semnarea tratatului de alianţă dintre Jugoslavia şi Cehoslovacia

Praga. — Tratatul de alianţă între Cehoslovacia şi Jugoslavia a fost semnat ieri la Marienbad de către dnii Beneş şi Paşici.

Pedeapsa Prinţului George al Serbiei.

Regele Alexandru al Jugoslaviei a dat publicităţii un decret regal prin care privează pe fratele său mai mare, Prinţul George, pe timp de 20 luni de toate demnităţile Casei Regale stabilindu-i reşedinţa la Niş.

Prinţul a fost pedepsit pentrucă a publicat ştiri neadevărate.

Relaţiile germano-letone

Reval. — Letonia a cumpărat de 14 milioane ruble maşine dela Germania, necesare căilor ei ferate.

Antanta nordului

Varşovia. — La Reval a avut loc conferinţa miniştrilor de externe a ţărilor baltice, stabilindu-se un acord în privinţa acţiunei comune ce vor duce la Liga Naţiunilor, creând astfel Antata nordului.

Ofensiva turcă

Lafayette — Coloanele turceşti înaintează paralel cu linia ferată Onchak—Afium—Karakisar, cercând să atingă Brussa.

Conferinţa dela Marienbad

Praga. — Un comunicat oficial anunţă că eri s'a semnat la Marienbad alianţa cehoslovacă-jugoslavă.

Turburări la Berlin

Din cauza lipsei şi scumpetei alimentelor, care se anunţă din ce în ce mai gravă, a avut loc o manifestare grandioasă, care a degenerat, dând loc la jefuirea magazinelor şi la ciocniri cu poliţia; manifestanţii au tras în poliţie; sunt 10 gravi răniţi.

Amânarea hotărîrii asupra moratoriului german

Lafayette. — Comisia de reparaţiuni a hotărît amânarea chestiunei moratoriului german după terminarea reformei financiare germane.

Comisiunea a adoptat în unanimitate propunerile delegaţiunei belgiene ca plata datoriilor germane pe anul curent să fie efectuată în obligaţiuni de tezaur cu scadenţă de 6 luni şi cu garanţii. Contrariu bonurile de tezaur să fie garantate prin depozit la o bancă străină, aleasă de Belgia.

O escadră engleză spre Batum

Constantinopol. — Se anunţă că escadra engleză a plecat la Batum sprijinind cererea guvernului britanic pentru liberarea a 3 vapoare de război capturate de Soviete.

Cetiţi „Infrăţirea"

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piaţa Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stănilоiu Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chioșc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

Reclame este sufletul comerţului.

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu abur, şi de văpsit Cluj, văpseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbaci tort şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat Telefon 500.

Lloyd 557 1817

In sezonul de toamnă vopseşte blănării în mod ideal, calcă paltoane de plus, curăţă fulgi de perna CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii exelente uscate, niuelite cu încăpere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290.

Căile ferate din Transilvania

— Ce ne spune dl E. Niţescu, directorul regional Cfr. din Cluj — Convenţia de cale ferată cu Ungaria — Noui trenuri şi modificări în mersul lor —

Dl Em. Niţescu, directorul regional CFR Cluj, a dat un interview ziarului „Argus", din care reproducem următoarele pasagii:

Incărcările în regionala Cluj

— Cum merg încărcările în regionala Cluj?

— Incărcările în această regională merg cât se poate de bine şi am speranţa că după ce va intra în vigoare convenţia cu Ungaria, ele vor merge şi mai bine. Incărcările din luna Iulie fac cea mai bună dovadă.

Pentru consumul intern s'au încărcat în total 13.858 vagoane.

Pentru export s'au încărcat în total 11.588 vagoane.

Totalul încărcărilor pe luna Iulie se cifrează la 25.416 vagoane.

Dela 1—22 August a. c. s'au încărcat 9793 vagoane pentru consumul intern şi 7337 vagoane pentru export; în total s'au încărcat 17.320 vagoane.

Noui trenuri

— Ce trenuri noui proectati să puneţi în circulaţie şi ce modificări veţi aduce celor actualmente în circulaţie?

— S'a propus direcţiei generale CFR ca actualele trenuri accelerate 9 şi 10 Bucureşti—Oradea-Mare să aibă legături directe cu Sighetul-Marmaţiei, cu începere de la 1 Septembrie a. c.

Se proectează înfiinţarea unui nou treu accelerat Oradia-Mare-Teiuş care să aibă legături la Teiuş cu actualele trenuri accelerate 15—16 Bucureşti-Arad. Acest tren va uşura mult circulaţia atât de anevoioasă pe această linie. De asemenea s'a propus ca actualele trenuri mixte Bucureşti-Oradea-Mare să fie transformate în trenuri de persoane.

Se mai studiază înfiinţarea unui nou tren de persoane pe distanţa Feldioara-Războieni-Gherghiceni, iar actualele trenuri de persoane 185—186 Arad—Teiuş să fie prelungite până la Feldioara—Războieni.

Direcţia regională Cluj invită Camera de comerţ sau alte instituţii de stat ca în cazul în care ar avea de făcut propuneri bine justificate în privinţa înfiinţărei sau modificărei de trenuri să le comunice în scris pentru a fi studiate.

M. B.

In atenţia serviciului sanitar

— Falşificarea vinurilor —

Pe lângă că preţurile alimentelor în oraşul nostru sunt mai ridicate decât în oricare altă parte a ţărei, se mai adaugă la aceasta şi inferioara lor calitate, iar de multe ori din cauza lipsei de control, restauratorii pun în consumaţie alimente intrate în descompunere şi ţinute în condiţiuni nehigienice, ceia ce fireşte că periclitează sănătatea publică.

In categoria aceasta din urmă, de sigur, că intră şi vinurile care se servesc publicului în toate localurile de consumaţie din Cluj. Fără nici un control din partea autorităţilor, vânzătorii de băuturi după ce se aprovizionează cu vinuri de cea mai proastă calitate şi după ce le amestecă cu tot soiul de ingrediente interzise de serviciul sanitar, pentru a putea vinde mai cu uşurinţă, aceste vinuri le pun în sticle, reuşind astfel să le desfacă pe viaţă cu preţuri neichipuit de mari. Nu exagerăm de loc când afirmăm că toate restaurantele, bodegile şi cafenelele din localitate pun în consumaţie asemenea vinuri.

In afară de aceasta ni se mai aduce la cunoştinţă că de multe ori, speculatorii nu pun în circulaţie numai vinuri amestecate, ci stăpâniţi de lăcomie pentru a fi mai siguri de câştiguri fabuloase, înlocuiesc vinul cu un fel de cidru fabricat din fructe amestecându-l în modul cum spuneam mai sus, îi dau aparenţa de vin.

Prin urmare publicul din Cluj, pe lângă că este speculat în chipul cel mai barbar, dar i-se periclitează şi sănătatea.

Lucrurile stând astfel ne facem datoria şi atragem atenţiunea autorităţilor sanitare pentru a pune capăt acestei situaţii netolerabile. Ca măsură imediată se impune organizarea unei razii sanitare la toate localurile de consum, cu care prilej să se ia probe din vinuri, cărora să li se facă analiza chimică, iar acei prinşi cu vinuri falşificate pe lângă darea lor în judecată, se impune ca numele lor să fie aduse la cunoştinţa publicului, pentru ca pe viitor să ştie toată lumea de cine trebuie să se ferească.

Credem că ideia raziilor sanitare este cu atât mai bine venită, cu cât în prezent ameninţaţi de tot felul de epidemii şi prin urmare odată cu controlarea alimentelor şi vinurilor se va constata şi starea higienică a localurilor publice, putându-se astfel lua măsuri în interesul salubrităţei publice.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Citiţi pag. 8-a

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

In atenţia călătorilor!!
In zilele acestea să deschide în Str. Regală (Majális) No. 5. etaj II. un PENSION.
Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracţie a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu preţuri moderate
Fraţii Ausländer
Cluj, Piaţa M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

BITUMUL MARITZA S. A.
Capital social Lei 6.000.000
Centrala Bucureşti.
FILIALA CLUJ. Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.
... feluri de lucrări în ... dusele Bitumului, ca ... ţie la case, acoperişe ... ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

Din cauza seronului înaintat toate articolele de vare le vindem pe preţuri foarte scăzute.
Heller, Weiss şi Molnár
magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Depositul fabricăi de tricotaje
„Helios"
Cluj, Piaţa Unirei No. 7
Mare asortiment de tricotaje ciorapi şi mânuşi Preţuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Fraţii Mártonffy & Co.

Să află de vânzare în engro sau detail la decurând renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfelul de articolă de blană, furnituri pentru blănari.
Sursă solidă de cumpărare
Cluj, Piaţa Unirei 29 (Fötér). Telefon 10-25.
Adresa telegrafică: Mártonffy pelz. □
Lloyd-Expres 899 2025

Au sosit
sticle pentru castraveţi şi compoturi
la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul nesmintitei firme.

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!
2090
LOUIS DERI
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

Cărţi şi recvizite scolare
2127 la
LEPAGE

Fraţii Deutsch
casă internaţională de espediţiune.
Fondată în 1904.
CLUJ, Piaţa Unirii 26. WIEN, Rotensturmstrasse 27. BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.
BRAŞOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Calea Rimanoczi 12. ORŞOVA, Cheiul Dunări.
In schimbul unor depuneri fixe angajam spediţiuni la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA şi CEHO-SLOVACIA în ROMÂNIA şi viceversa.
Expoziturî şi reprezentanţe în toate oraşele mai mari din Europa şi la toate gările de frontieră române, maghiară şi austriece. Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondenţă română, germană, maghiară. Lloyd 956 2110

Mica publicitate

Închiriere:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași' Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Extirpă cu garanție ploșnițele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută firme și vopsește.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

Telefon 749

Lloyd 967 2112

Tablile de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de îngrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Se capătă la 1883

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forosuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Uriașă Senzație în stofe la

Stofe velour de dame

Dubléuri englezești

Magazinul de stofe AURORA

Piața Mihai Viteazul 35 Str. Iuliu Maniu 35

Accesorii

Prețurile fabricei

1 metr. stofă de lână 140 cm. lățime Lei 139

1 m. stofă „Raglan" 140 cm. lățime Lei 179

Publicatiune de licitatie

Spre cunoștința generală să publică, că în ziua de 16 Septemvrie 1922 oara 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de transformare și amplificare la casa serviciului de economat din Calea Regele Ferdinand No. 73 Cluj. Și anume pentru lucrările de pământ de ziderie și așezare fierărie, acoperit, lemnărie, lăcătuș și tinichigiu, sticlărie, conduct de apă și lumină electrică.

Ofertele se pot înainta până la 16 Septemvrie a. c. oarele 11 a. m. la Divizia technică Igienică din Inspectoratul General Sanitar Cluj, Institutul Pasteur etaj II. când ele vor fi deschise.

Ofertele întârziate precum și supra ofertele nu se vor lua în considerare.

La licitație vor lua parte ofertanții sau reprezentanții lor.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizirie sau efecte de stat din suma totală a ofertei sale. Această garanție provizorie va întregio adjudecătorul înaintea încheerii contractului la 6% după suma oferită, drept garanție definitivă.

Pentru licitație și executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72-85 a legii contabilității Condițiunile Generale pentru lucrările publice și caetul de sărcini pentru executarea clădirilor.

Ofertanții rămân în obligațiune 2 luni dela ziua licitații.

Planurile devizului original, Caetul de sarcini, și condițiunile Generale se pot vedea la Divizia technică Igienică în orele de lucru și tot acolo să pot primi și lămuriri mai detailate.

Cluj, la 25 August 1922.

Inspector General: Dr. GANE m. p. 2124

Șefui Diviziei: Ing. IVAȘCU m. p.

„ELEONORA SZILÁGYI Societate Anonima, CLUJ."

CONVOCATOR

Domnii acționari și acestei societăți sunt convocați în adunarea generală ordinară, care va avea loc la 19 Septembre 1922 oara 4 p. m. la sediul societății Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 107 cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul direcțiunei și raportul comitetului de cenzori pentru esercitiul 1921;
2. Stabilirea bilanțului, distribuirea profitului net și descărcarea direcțiunei și comitetului de cenzori;
3. Alegerea direcțiunei pe un period de 3 ani;
4. Alegerea comitetului de cenzori pe un period de 1 an;
5. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari voesc o participa la adunare, sunt rugați a-și depune acțiile cu cuponi impreuna și eventual documentul de procură până la 18 Sept. 1922 ora 12 la cassa societății.

BILANȚ GENERAL INCHEIAT LA 31 MAI 1922.

Active			Pasive		
Cassa: Numerar	Lei	475.945'32	Capital social	Lei	500.000'—
Acțiuni	„	63.101'—	Depozit	„	15.000'—
Depozit	„	45.000'—	Fond de rezervă	„	51.821'30
Imobile	„	449.522'89	Fond de pensiune	„	50.000'—
Investițiuni	„	174.289'75	Restanță de impozite	„	60.000'—
Buți	„	827.647'90	Cont-curent	„	6.140.893'29
Mărfuri	„	3.308.060'73	Profit net	„	133.730'86
Fabrica de șampanie	„	1.607.877'86		Lei	6.951.445'45
	Lei	6.951.445'45			

Pierdere			Castig		
Cheltueli generale administrative	Lei	2.484.759'51	Beneficiu din mărfuri	Lei	3.018.490'37
Amortizări	„	400.000'—			
Profit net	„	133.750'86			
	Lei	3.018.490'37			

Cluj, la 31 August 1922.

DIRECȚIUNEA.

Verificat și găsit conform cu registrele.

Cluj, la 31 August 1922.

2132 COMITETUL DE CENZORI.

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana, CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriă.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Alud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Improprietăririle din Bucovina

— Sosirea d'or I. C. Brătianu şi Al. Constantinescu. Discursurile —

Primirea la Suceava

Intru întâmpinarea d-lui prim-ministru Brătianu şi a d-lui ministru Al. Constantinescu au plecat la Burdujeni dl ministru Nistor, însoţit de parlamentarii bucovineni, în frunte cu dl vicepreşedinte al Camerii deputaţilor, dl Iorgu G. Toma şi alţi fruntaşi ai partidului democrat al Unirii, dl general I. Mirescu, comandantul diviziei 8-a, dl colonel Schipor, comandantul jandarmeriei, etc.

Sosind dl prim-ministru I. C. Brătianu cu d-na şi cu dl ministru al agriculturei şi domeniilor Al. Constantinescu, însoţiţi de dl senator de Rădăuţi Dumitru Buzdugan, fost ministru deputatul Tomulescu, directorul general Cipăianu, au fost salutaţi în călduroase cuvinte de dl I. Nistor.

Primirea dela primărie

Conduşi în sala cea mare a primăriei, d-nii miniştri au fost salutaţi de primarul oraşului N. Donisă. Primarul declară că se simte fericit de a putea saluta în capitala vechilor voevozi ai Moldovei pe ministrul-preşedinte al ţării româneşti.

Dl prim-ministru I. C. Brătianu răspunde că simte bucurie sufletească, când păşeşte pe pământul scump al Sucevei.

Urează ca pe aceste temelii să se ridice puterea statului nostru, care este şi trebue să rămâie şi cel mai puternic în răsăritul Europei. Urează ţăranilor să fie demni de simţimântul cu care se dă pământul.

După discursul d-lui prim-ministru, a urmat prezentarea autorităţilor civile şi militare din Suceava. D. prim-ministru s'a dus apoi însoţit de d. ministru Nistor să viziteze mănăstirea şi bisericile din Suceava, iar d. ministru al agriculturii, urmat de toţi parlamentarii şi ceilalţi oaspeţi, a plecat imediat la Sf. Ilie, la faţa locului, unde avea să se îndeplinească cel dintâi act de improprietărire în Bucovina. La ora 11 sosind şi d. prim-ministru Brătianu şi d. ministru Nistor, se începe serviciul divin, făcut de I. P. S. S. Părintele episcop Ipolit a înconjurat de un numeros şi distins cler. După sfinţirea apoi, părintele episcop Ipolit a ţinut o cuvântare plină de învăţături, îndemnând populaţiunea credincoasă la ascultarea preceptelor Sf. scripturi şi la supunere faţă de legile ţării.

Discursul d-lui prim-ministru Bratianu.

După binecuvântarea dată părintele episcop, d. prim-ministru Ionel Brătianu a ţinut un discurs, în care a arătat ţăranilor însemnătatea adevărată a improprietăririi.

„Această zi, a spus d-sa, este o serbare a dragostei şi frăţiei, fiindcă cu dragoste s'a dat pământul acesta, pentru a întări legătura de frăţie între diferitele clase ale neamului nostru. Stând pe temeiul sigur al trecutului nostru, avem încrederea în viitorul neamului nostru, căci temelia noastră este tare, fiind dragostea de neam, munca cinstită şi hotărâtă".

Intâia brazdă

După aceea se procedează la actul propriu zis de improprietărire. Se citeşte de d. judecător Tomovici, preşedintele comisiunei locale de improprietărire, procesul verbal de improprietărire şi se iscăleşte de cei trei miniştri.

In numele ţăranilor improprietăriţi mulţumeşte guvernului ţăranul Ilarion Dulceag, promiţând că vor căuta a munci pământul zi şi noapte, ca în sudoarea feţei lor să stoarcă cât de mult folos din el.

Apoi se duc d-nii miniştri la plugul, la care erau înjugaţi şase boi şi prinzând d. prim-ministru Brătianu şi d. ministru Constantinescu de coarnele plugului, se trage cea dintâi brazdă în pământul dăruit ţăranilor.

Cea dintâi improprietărită este văduva de războiu Sofia Teodos.

Improprietărirea terminată, s'a vizitat şcoala agronomică, unde s'a oferit o masă.

După solemnitate oaspeţii au plecat la Cernăuţi.

Italia şi Austria

In seria preocupărei zilei, chestia austriacă a avansat, zilele acestea, la rangul întâi în urma atitudinei Italiei şi emoţiunei ce această atitudine a provocat-o la Praga.

După terminarea negocierilor sale cu delegaţii austriaci. Schanzer a declarat că problema austriacă va fi studiată de Liga Naţiunilor. Dacă însă liga nu va ajunge la vre-un rezultat, atunci Italia îşi va îndeplini obligaţia de a întreba pe aliaţi şi apoi va proceda cum va crede de cuviinţă.

Presa italiană de toate nuanţele susţine ideia unei intervenţii economice a Italiei în Austria fără ca integritatea teritorială a acesteia să fie atinsă.

Giornale di Roma spune că Antanta e responsabilă de prăbuşirea Austriei care moare pe când medicii se consultă. Italia are un mare interes să susţie Austria.

Iată că în contra acestei străduinţi isbucneşte în Ceho-Slovacia o furtună de protestări.

*

Ziarele din Praga declară că Italia a descoperit cam târziu dragostea pentru bolnavul austriac — şi nimeni nu va crede că-i inspirată numai de pură umanitate — şi vrea să facă o operaţie de salvare. S'a pronunţat la Roma cuvântul de „protectorat" şi aceasta desvălue tendinţa politicei italiene, de a transforma Austria într'o colonie.

„Nimeni, scrie o gazetă cehă, nu va lua Austria în nume de rău dacă pentru a-şi scăpa viaţa e gata să scape din mâna fostului duşman, existenţa de colon. Insă se pune întrebarea dacă cei din Roma sunt capabili să garanteze existenţa Austriei pentru vreme îndelungată".

Intr'un cuvânt presa ceho-slovacă arată că geografia şi istoria au creat în Europa centrală un teritoriu economic care n'a intrat niciodată în sfera de influenţă a Italiei. In această privinţă. Mica Antantă are cuvântul el de zis. Prager Tagblatt scrie ritos, că Mica Antanta va întrebuinţa toate mijloacele spre a zădărnici aspiraţiunile Italiei.

* * *

Pe un ton mai rezervat, Temps discută aceiaşi chestie sub forma unei polemici cu Osservatore romano.

Ziarul francez admite că Austria trebue salvată prin mijloace economice şi financiare. „Dacă „Osservatoare Romano" are însă alt gând, dacă vrea unirea Austriei cu un vecin, atunci organul cancelariei pontificale s'ar pune în contradicţie cu principiile cari după „Tribuna" sunt ale guvernului italian şi ale guvernului francez".

Să binevoiască Italia, încheie Temps, să verse cele 70 miloane lire ce a promis ca împrumut Austriei.

Minunile aviaţiei

Cu ocazia unei serbări sportive ţinută săptămâna trecută la Paris, dl Brequet, directorul uneia dintre cele mai vestite fabrici de aeroplane franceze, a rostit un interesant discurs asupra viitorului de aur al aviaţiei, pe care îl va ajunge şi generaţia de astăzi.

Aviaţia care a progresat în aşa de scurt timp până la nivelul la care a ajuns astăzi, va face adevărate minuni într'un viitor foarte apropiat. Se vor îmbunătăţi aeroplanele şi se vor inventa altele noue, toate urmărind aceeaşi ţintă: să poată parcurge fără aterisare distanţe uimitoare, să poată transporta cantităţi uriaşe şi să atingă maximum de iuţeală.

Nu vor trece doi, trei ani, a lămurit Brequet, până când dela Paris se va putea călători în Algeria în 7 minute, fără aterizare şi aeroplanele acestea vor duce între 30—40 de pasageri, care nu vor plăti decât un sfert din cheltuelile de drum de astăzi, aceasta datorită perfecţiei la care va ajunge aviaţia şi care va face-o cât mai puţin costisitoare.

Aeroplanele mari vor avea de azi înainte viitorul. Vom auzi nu peste mult de aeroplane de sute de tone, care vor face fără aterizare distanţa Paris—New-York. Un astfel de aeroplan, de 155 tone, se pregăteşte de mai bine de un an în Statele-Unite.

Acesta va fi cel mai gigantic dintre câte s'au fabricat până azi. Aripile lui vor fi de 121 metri şi va fi mânat cu un motor de 1200 HP.

Brequet lucrează şi el la planul unui astfel de aeroplan gigantic.

Brequet mai are un vis îndrăzneţ, în care crede cu hotărâre: că nu peste mult se va putea înconjura pământul, fără aterizare, făcându-se o distanţă de 26.000 de km., atâta cât face lungimea meridionalului care străbate pământul în dreptul Parisului. Cu aparatele acelea se va ajunge să se parcurgă 333 de metri pe secundă (1200 km. pe oră), ceeace corespunde iuţelii curentelor aeriene. Iuţeli ca aceasta se vor putea atinge numai la înălţimi însemnate.

Declaraţiunile acestea sunt comentate mult de toată presa, dar mai cu seamă de către cea germană Motivul se ştie: Germania, care lucrează din răsputeri, pe ascuns, la ridicarea aviaţiei ei la un nivel mai mare decât al tuturor aviaţiilor, nu poate să nu rămâne neiertătoare, că aviaţiei franceze îi surâde un atât de minunat viitor, ca cel schiţat ani de către directorul Brequet.

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuţa poştală 12).

Telefon: 347.

Adrs. telegr: Perrum.

Fabrica: Ghiriş-Arieş (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă şi cuie.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 CIMENT ENGLEZESC.

Publicaţiune de licitaţiune

Spre cunoştinţă generală se publică, ca în ziua de 14 Septemvrie orele 12 a. m. se va ţinea licitaţie publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de reparaţie şi a lucrărilor de asigurarea pereţilor de sticlă a coridoarelor dela spitalul de femei din Cluj.

Tot în aceaş zi la orele 12 a. m. se va mai ţinea licitaţie şi pentru instalarea unui paratoner (parafulger) la Institutul de Ortepedie Cluj.

Ofertele se pot înainta până la 14 Septemvrie orele 11 a. m. la Divizia technice din Inspectoratul General Sanitar Cluj, Institutul Pasteur etaj. II. când ele vor fi deschise.

Ofertele întârziate precum şi supraofertele nu se vor lua în considerare.

La licitaţie vor lua parte oferanţi sau reprezentanţi lor.

Fiecare oferant va depune 4% ca garanţie proviziorie sau efecte de stat din suma totală ofertei sale. Aceasta garantă provizorie va întregi-o adjudecătorul înaintea încheerii contractului la 6% după suma oferită, drept garanţie definitivă.

Pentru licitaţie şi executarea lucrărilor sunt în vigoare art. 72-85 a legii contabilităţii, Condiţiunilor generale pentru lucrările publice şi caetul de sarcini pentru executarea clădirilor.

Oferanţi rămân în obligaţiune 2 luni dela ziua licitaţiei.

Planul devizului original, caetul de sarcini şi condiţiunile generale se pot vedea la divizia technică în oarele de lucru şi totacolo să pot primi lămuriri mai detailate.

Cluj, la 24 August 1922.

Inspector General: Dr. GANE m. p. — Şeful Diviziei Technice: Ing. IVASCU m. p.

2121

Reclama este sufletul comerţului

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

Anul III. No. 604 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Miercuri 6 Septembrie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: I. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Partidul național împotriva Încoronării

Cu ocazia hotărârei luate de către guvernul actual de a se înfăptui după dorința națiunei, marele act istoric al încoronărei Suveranilor, partidul național și-a găsit arma *de asă dată* nu prin insinuări ascunse sub masca echivocului, ci printr'o susținută atitudine față, sentimentele de care este animat față de coroană.

Până acum cu caracteristica politicei lor de lașitate și oportunism ca e ocolește totdeauna răspunderile, conducătorii partidului național au desmințit atacurile cele mai evidente. Când însă au bănuit numai posibilitatea ca interesele lor meschine de partid regionalist condus de cel mai îngust spirit de castă, să se ciocnea că de alte interese de ordin superior ale întreg poporului românesc, n'au stat un moment la îndoială să le declare acestora din urmă război pe față.

E fapt cert că partidului național nu-i convine ca încoronarea să se facă în timpurile acestea și din două motive principale pe care le felevează pe toate tonurile în coloanele presei sale oficioase.

Întâiul motiv este că încoronarea le încurcă pregătirea și reușita congresului dela Alba-Iulia, pe care conducătorii partidului național vor să-l țină cu scopurile știute.

Puțin le pasă acestor oameni de covârșitoarea însemnătate istorică și politică a actului încoronărei, mărit încă în grandoarea lui prin simbolul locului unde se va săvârși: Alba-Iulia, cetatea sfântă care a fost sâmburele năzuințelor naționale a atâtor generații de români. Nevrednici urmași ai marilor luptători ardeleni pentru cauza românismului din vremurile trecute, orbiți de patima surdă a regionalismului, ei văd în coincidența aceasta de loc, fatala eșuare a congresului lor politic.

Ce ei același popor venit să-și manifeste dragostea neprecupețită față de Suverani și să-și exprime dorințele neprihănite de contopire sufletească sub sceptrul dinastiei românești de astăzi, nu va putea decât să înfiereze cu disprețul cuvenit, congresul urei regionaliste și a intereselor străine neamului.

Al doilea motiv pentru care partidul național se ridică contra încoronărei are ca temeiu faptul că acest act se va face sub un guvern ieșit din sânul partidului liberal, al cărui trecut se identifică atât de mult cu actele mari istorice ale țărei. Fruntașii partidului național, roși de invidie față de marea popularitate a partidului liberal, nu-i pot erta acestui partid ca destinele politice ale țărei să-i fi hărăzit cinstea de a lua parte efectivă la cel mai însemnat act dela unire încoace.

De aceia nu-și pot ascunde ura lor absurdă și ridicolă și în învârtirile neputinței caută argumente „constituționale" care ar putea sta în calea înfăptuirei încoronărei dela Alba-Iulia. Astfel după cc același partid se declară anul trecut gata să ia parte la serbările încoronărei fără condiția prealabilă a întocmirei nouei constituții a țărei, astăzi în căutarea disperată a motivărei atitudinei sale neromânești, o găsește aceasta absolut necesară.

Nu înțelegem de ce Suveranii nu pot fi încoronați și sub vechea constituție. Desigur că singurul motiv real al acestei pretențiuni este lipsa de încredere în Regele nostru și deci necesitatea pentru conducătorii partidului național de a se lua față de dânsul „toate garanțiile de viitor" care le-ar putea da noua constituție, după cum spune un organ oficios al partidului național.

Ori trebue să știe partidul național că aceste garanții națiunea nu le așteaptă dela un text de constituție, atâta timp cât dânsele isvorăsc cu generozitate din tot trecutul de ohibzuință și neprihănitoare conducere politică a Regelui nostru.

Suveranul la noi este el însuși un înalt factor constituțional, de a cărui obiectivitate și competentă diriguire a destinelor țărei, nimeni nu are a se îndoi. Mai mult încă, el e chezășia supremă că Constituția însăși își va găsi aplicabilitatea după principiil enunțate.

A aduce contra săvârșirei încoronărei argumente constituționale de acest soiu, constitue o mare lipsă de patriotism și de respect față de tron.

Concluzie?

Marele act istoric va lua ființă, după cum o cere imperios întreaga ființă în interesul consolidărei României întregite, iar partidul național va fi blamat pentru sentimentele sale ostile Coroanei de către întreaga opinie publică românească care va aclama încoronarea Suveranilor.

e. p.

Deschiderea noului an judecătoresc

La 1 Septembre a avut loc obișnuita solemnitate a deschiderei noului an judecătoresc.

Distribuitorii dreptății și-au luat loc apoi în fotoliile lor și anul nou de muncă grea a început.

Spunem muncă grea, pentrucă nici una din îndeletnicirile minței omenești, nu este atât de dificilă, atât de mlădioasă și atât de delicată ca acea a împărțirei justiției.

Cele mai felurite, cele mai curioase, cele mai complicate probleme sociale și juridice viu zilnic înaintea forului dreptății, spre a-și găsi soluționarea.

Și nici unei ramuri a activității omenești nu oferă viața un număr mai mare de astfel de probleme, al căror rezultat nu sufere nici o renunțare, nici o amânare, ca justiției.

Magistratul e un veșnic creator. Și munca lui e o continuă întrecere cu sine însuși pentru a dobândi formula perfect echitabilă, care să fie menită a îndulci suferințele tuturor.

S'a spus, și cu drept cuvânt, că legea prin sine nu e creatoare de drepturi ci numai constatatoare a lor. Or magistrații nefăcând altceva decât să aplice legea, afirmațiunile noastre de mai sus ar urma să fie neîntemeiate.

Și totuși nu este așa.

Legea este atât de redusă în dispozițiunile ei, atât de puțin cuprinzătoare, atât de incomplectă, e atât de mare disproporția între sfera ei restrânsă de aplicare și sfera imensă până la limitele cărela ar trebui să fie aplicată, încât dacă n'ar fi admisă de umanitatea tuturor minților luminate facultatea magistratului de a întregi dreptul, lumea ar rămâne aproape în întregime nedreptățită.

Magistratul este deci însuși legea în eternă prefacere, perfecționare, completare.

El e purtătorul puternicei facle a Dreptății, pe care a primit-o dela înaintași săi, — a faclei ce i-a fost transmisă din înaintaș în înaintaș, din depărtarea înfricoșătoare a vremilor, când orbitoarea ei flacără de astăzi era o biată luminiță, ferită cu grijă, în care sufla cu turbarea duhurile tuturor nelegiuirilor primitive.

Or purtătorilor, păstrătorilor, însuflețitorilor acestui sacru și redutabil foc de lumină, alinător pentru cel nedreptățit, înfricoșător pentru cel greșit, li se cuvine cel mai nețărmurit respect, li se cuvine toată cinstea cu care odată părinții noștri înconjurau pe judecătorii lor, pe care îi confunda cu înțelepciunea însăși.

E bine să ne amintim de acest frumos obicel al părinților noștri, fără de care o conviețuire liniștită, — fără de care „pe pământ pace și între oameni bună voire" nu se poate.

Un nou an judecătoresc a început. Și cu acest prilej, am crezut că e necesar să spunem cele ce am avut de spus, pentru a căuta, pe cât ne stă puterile. să preîntâmpinăm o stare de lucruri anormală și dureroasă, care dela un timp de vreme a prins să se încuibe în deprinderile noastre: lipsa mai mult sau mai puțin flagrantă de considerație, față de cea mai nobilă instituție, pe care o are un stat civilizat.

Relațiunile româno-maghiare

Declarațiile baronului Rubido Zichy reprezentantul Ungariei la București

Reprezentanții Ungariei în contactul lor cu streinătatea în același timp cu politica iredentistă pe care ei o întrețin cu multă perseverență, — din când în când găsesc oportun ca să arate streinătății că guvernanții de la Budapesta în ceia ce privește reluarea unor bune raporturi între Ungaria și celelate State vecine, ei sunt pătrunși de o concepție sănătoasă și de cele mai curate intențiuni..

Și, este foarte adevărat, aceste declarații conțin principii politice dintre cele mai întemeiate, care dacă într'adevăr ar fi aplicate, de sigur, că ar conduce la rezultate pozitive. Trebuie să mărturisim însă că este o mare deosebire între ceia ce se spune de către vecinii noștri și între ceia ce ei pun în practică.

In legătură cu aceasta, ne aducem aminte, cum la conferința de la Genova contele Bethlen în discuțiunile avute acolo cu reprezentanții Statelor succesoare, a manifestat o vie dorință din partea Ungariei de a strânge relațiunile de bună înțelegere cu țările vecine și barbatue de Stat maghiar în vederea ajungerei acestui scop a enunțat chiar o serie întreagă de demersuri diplomatice care urmau să fie făcute în cursul verei.

Dar, lucrurile s'au petrecut cu totul altfel. Contele Bethlen reîntors în țară, în loc să pue în practică programul enunțat la Genova, dimpotrivă cu prilejul campaniei electorale, pretutindenea a demonstrat populației, că Ungaria un moment nu poate renunța la ideia de revanșă și la politica iredentistă. Iar convențiile economice pe care le anunțase că le va încheia cu statele vecine, nici una n'a fost încheiată. In schimb guvernul de la Budapesta a crezut nimerit să se amestece din nou în afacerile de politică internă ale țărei noastre, făcând un nou demers pe lângă conferința ambasadorilor, cu scopul de a-i cere sprijin în vederea obținerei unor privilegii pentru minoritatea maghiară din România.

Zilele acestea baronul Rubido Zichy, reprezentantul Ungariei la București vizitând Clujul și ocupându-se de relațiunile dintre România și Ungaria, a făcut ziarului „Keleti Ujság" declarații de o importanță deosebită, din a căror conținut se poate constată că ne aflăm în fața unui bun cunoscător al tuturor problemelor care interesează deopotrivă politica celor două state vecine.

Baronul Zichy, după ce arată necesitatea cu Ungaria și România să trăiască în relațiuni pacinice, strângându-se mai ales legăturile economice prin încheierea de convențiuni, — se ocupă în deaproape de situația politică a minorităților dela noi, accentuând că acum când urmele și patimile războiului n'au dispărut încă cu totul, nu e potrivit să se agite spiritele, punându-se pe tapet chestiuni politice care ar da loc la discuțiuni îndârjite. Iar mai departe reprezentantul statului maghiar, afirmă că ar fi de dorit ca minoritatea maghiară din România să se acomodeze nouei ei situații politice, dovedind prin aceasta că ungurii sunt elemente utile și demne de încrederea nouei lor patrii.

Cu deosebire important este pasagiul în care baronul Zichy declară că Ungaria nu se poate amesteca în chestiunile interne ale țărei noastre, îndemnând minoritatea maghiară să-și dea toate silințele că să învețe limba statului în care are de trăit.

Deși, declarațiile reprezentantului Ungariei sunt făcute aproape concomitent în demersul guvernului din Budapesta pe lângă conferința ambasadorilor într'o chestiune care privește politica internă a României și deși aceste declarații sunt făcute în preajma adunărei Ligei Națiunilor, când statul maghiar intenționează să aducă din nou în discuție chestiunea minorităților, — totuși credem că felul cum baronul Zichy înțelege să-și exercite misiunea lui la noi, constitue un pas destul de apreciabil, pentru restabilirea unor bune relațiuni de prietenie între cele două țări.

Expozeul cancelarului Seipel

Viena. — In ședința comisiunii pentru afacerile străine, cancelarul Seipel a făcut declarațiuni asudra tratativelor sale dela Praga, Berlin și Verona constatând dintru început, că aceste tratative au avut un caracter informativ, dorind să cunoască pe vecinii Austriei și să le facă acestora cunoscută situația Austriei. Constată satisfăcut, că toate state limitrofe părtinesc primirea Austriei în liga națiunilor.

A primit cu plăcere toate sfaturile ce i-au dat oamenii de stat din streinătate și promite că va munci în direcția aceasta, urmând sfaturile ce i s-au dat, pentru refacerea Austriei.

După acest discurs al cancelarului a luat cuvântul d. Bauer, care a criticat cu vehemență politică dlui Seipel pe care o acuză că aservește Austria străinătății. Bauer a propus votul de neîncredere în cancelar pentru această politică de aservire. Comisia, după lungi desgateri, a respins votul de neîncredere.

Cursurile de vara de la Valenii de Munte

Marea operă culturală a dlui N. Iorga a luat anul acesta un avânt neobişnuit. — Cursurile au fost audiate de intelectuali din toate provinciile româneşti şi de toate naţionalităţile. — Cum au decurs cursurile — Vizita M. S. Regina la Văleni de Munte. Un nou sistem de şcoală la Văleni — Vizita şi impresiile a 60 savanţi francezi la Văleni de Munte — Ultima zi a cursurilor

— De vorbă cu dl V. BOGREA, profesor universitar —

Cunoscută fiind marea operă culturală pornită dela Văleni de Munte, creată şi condusă cu atâta osteneală şi putere de sacrificiu de către savantul nostru profesor dl. N. Iorga, şi în acelaşi timp dorind a da cititorilor noştrii o cât mai autorizată dare de seamă asupra modului cum au decurs cursurile la Văleni de Munte în anul acesta ne-am adresat dlui profesor V. Bogrea. care a fost la Văleni în timpul cursurilor unde a ţinut o serie de conferinţe.

Distinsul profesor dela Universitatea din Cluj a binevoit a face pentru publicul ardelenesc o amănunţită expunere a muncii culturale care si îndeplineşte la Văleni cu atâta folos sub îndemnul dlui Iorga.

Cursurile de vară dela Văleni de munte, ne spune dl Bogrea, această admirabilă creaţie a dlui N. Iorga, au început, pentru prima dată. în anul 1909 şi au durat, foarte frecventate de auditori, şi fără nici o întrerupere până la izbucnirea războiului. Războiul a întrerupt şi cursurile de vară dela Văleni de munte. Acum doi ani aceste cursuri au fost reluate.

Anul aceste, ele au avut o amploare neobişnuită şi un strălucit succes.

Ca o notă deosebită faţă de cursurile din anii precedenţă un număr de reprezentanţi ai minorităţilor, în special Maghiari, au audiat în anul acesta, cursurile dela Valeni.

Un profesor maghiar dela Oradea Mare, d. Fr. Báthori, a adresat chiar o scrisoare de mulţumire, publicată în „Neamul Românesc".

Extragem din această scrisoare următorul pasagiu (N. R.):

„Eu nu voiu uita nici odată zilele plăcute şi instructive pe care le-am petrecut la Universitatea populeză — Noi ungurii — care am luat parte la conferinţe vom păstra totdeauna în amintirea noastră nu numai cunoştinţele cu folos ce am căpătat, dar şi sincera ospitalitate ce am aflat din partea conducătorului Universităţei populare din Văleni de Munte.

Alt profesor maghiar, din Sătmar, a scris într'o foaie de acolo un călduros articol despre cursurile ce ascultase. De notat că şi în presa cehoslovacă s'a vorbit cu recunoaştere despre aceste cursuri. Unul dintre auditorii de aceiaşi naţionalitate, d-l Hoványi, fiul rectorului dela Academia de Drept din Oradia Mare, care, când a venit la Văleni, ştia foarte puţin românește, în scurtul timp cât a stat acolo, audiind cursurile, a învăţat aşa de bine limba patriei, în cât a ţinut o cuvântare de zece minute într'o românească surprinzător de corectă, chiar ca accent, şi exprimând idei şi sentimente care e de dorit să le împărtăşească toţi conaţionalii săi şi compatrioţii noştrii.

O menţiune specială se cuvine prezenţei la Văleni de Munte, nu numai a câtorva Bucovineni, Basarabeni şi Ardeleni (cu mult prea puţini!), ci şi a unuia dintre cei mai valoroşi şi mai reprezentativi Români de peste Dunăre: vorbesc de fostul ministru june-turc şi inscrlitor N. Batzaria, o personalitate cu totul distinsă, inspirând simpatie oricui îl cunoaşte. D-sa a ţinut câteva cursuri asupra lucrurilor, pe care le ştie aşa de bine, din Orientul musulman, iar la şezătorile ce se dădeau din când în când, în timpul cursurilor, a făcut gustate lecturi din scrierile sale.

Numărul ascultătorilor a fost în anul acesta mai mare decât în toţi anii precedenţi, şi el va deveni şi mai mare în măsura în care va creşte înţelegerea pentru rostul acestor cursuri care au şi devenit o adevărată nevoie sufletească.

De altfel, la sfârşitul prelegerilor din acest an ascultătorii s'au şi constituit într'o Asociaţie, având de scop propaganda pentru ideile de bază ale Şcoalei de vacanţă dela Văleni.

Caracterul cu totul special şi marea utilitate a acestei creaţiuni a d-lui Iorga, au fost recunoscute în deosebi de doi oaspeţi francezi, cari au vizitat instituţia culturală dela Văleni în zilele de 24 şi 25 Aug. a. c.: d-l Louis Gegil, profesor la Sorbonna, o autoritate de primul rang în geografie şi geologie, şi d-l Jacques Boircart, colaboratorul său, un profund cunoscător al împrejurărilor din Peninsula balcanică şi în deosebi din Albania, asupra căreia a scris de curând o mare lucrare, bine apreciată de d-l N. Iorga în ultimul număr al „Buletinului" francez al Institutului Sud-est europeen", pe care-l conduce.

Învăţătorii francezi cari îşi dau seamă de caracterul cursurilor de vacanţă din Franţa şi de aiurea, au recunoscut imediat fizionomia cu totul distinctă a şcoalei dlui Iorga, care nu intră în cadrul obişnuit al unor cursuri de vară nici în acela, mai pretenţios, al Academiilor sau Universităţilor populare. Urmând să dea unui popor doritor de cultură elementele sufleteşti necesare pentru a face faţă cu vrednicie marilor probleme ale prezentului şi viitorului său, cursurile de vară dela Văleni resping tot ce este erudiţie pentru erudiţie, formalism pedant şi abstract, pentru a oferi, în formele cele mai apropiate spiritului popular şi în funcţiune de conştiinţă românească, elementele fundamentale de orientare în rezultatele actuale ale artei, ştiinţii şi cugetării filozofice.

Pentru a realiza acest program, dl Iorga a avut concursul unui număr de profesori dela Universităţile noastre. Anul acesta, dacă au lipsit unii (puţini) din cei anunţaţi, au venit, în schimb, alţii neanunţaţi.

Au ţinut prelegeri între alţii dnii: Marin Ştefănescu, Cartojan, Gh. Taşcă a cărui conferinţă relativ la valorile economice a inspirat dlui Iorga o piesă, care s'a şi jucat de către auditorii dela Văleni şi care se va reprezinta, fără îndoială, şi la Bucureşti, punând pe scenă ridiculul frazeologiei şi al procedeelor demagogice.

O serie de lecţii care a plăcut cu deosebire ascultătorilor au fost acelea ale dlui Ştefănescu-Goangă, despre „Psihologia aplicată la viaţa socială şi economică".

Poetul I. Sân-Giorgiu, conferenţiar la Universitatea din Bucureşti, care a împărţit cu neobositul d. Ardeleanu toate ostenelile conducerei administrative a cursurilor, a găsit timpul să ţină şi un ciclu de conferinţe despre „Lirica germană contimporană".

Trebue să încetez, însă, cu enumerarea conferenţiarilor şi a conferinţelor pentru că altfel te poţi gândi că aş vorbi şi despre mine.....

O serie de coferinţe care nu pot fi trecute sub tăcere este, cum înţelege oricine, acela făcută de dl Iorga însuşi — despre „Solidaritatea românească." Conferinţele alternau cu explicarea de scrisori istorice româneşti şi fiecare dintre ele întrecea în bogăţie, în limpezime şi frumuseţă, ca şi în putere de a impresiona, pe cea precedentă.

După notele stenografice luate de dl Stahl şi întregite prin însemnările unor auditori, cursul va putea fi reeditat şi publicat în întregime. Vor avea atunci prilejul mai mulţi, de dincoace şi de dincolo de Carpaţi, să înveţe cum trebue înţeleasă şi practicată solidaritatea naţională.

Un moment de o deosebită importanţă, aş zice momentul culminant, al cursurilor de vară dela Văleni, a fost însă vizita M. S. Regina Maria.

Impreună cu A. A. L. L. Regale, Principesa Irina a Greciei şi Ileana a României şi cu Principele Nicolae, Regina a ţinut să onoreze cu înalta sa vizită instituţia de cultură populară întemeiată de dl N. Iorga, — cu atât mai mult, cu cât în curând va lua fiinţă la Văleni, prin stăruinţele aceluiaşi neobosit luminător al neamului, o şcoală de fete, de un caracter cu totul deosebit.

Două spre zece absolvente de liceu, din toate cărţile României Mari, vor fi primite anual acolo pentru a verifica şi adânci, asupra realităţii învăţăturile de multe ori abstracte, artificiale şi superficiale, pe care, din nenorocire, le furnizează conform programului, şcole noastre secundare.

Lăsând la o parte ce e amănunt parasit, neglijând, cum zicea Dsa, „trigonometria sferică şi structura aparatului digestiv la gândaci", profesorii cari se vor succeda la acea şcoală vor trata, în câte două săptămâni, diferite materii din acelea care au mai mult preţ pentru viaţă, verificând inerţia cunoştinţelor schematice din licee, dând astfel elevelor putinţa să devie adevărate misionare morale.

Cu o desăvârşită înţelegere pentru rostul acestei şcoli ca şi pentru însemnătatea cursurilor de vacanţă, M. S. Regina a acceptat să patroneze şcoala proiectată de dl Iorga, accentuând, în termeni profund impresionanţi, datoria ce şi-o simte în opera de înălţare sufletească a neamului întregit şi relevând, în ovaţiunile întregei săli, meritele excepţionale ale dlui Iorga pentru neamul care se mândreşte cu el.

A urmat o scurtă lecţie a dlui Iorga despre „Estetica documentului românesc", după care M. S. Regina a părăsit Văleni, lăsând în inimile tuturor o impresie de farmeç care nu se va risipi nici odată.

Ultima zi a cursurilor dela Văleni a adus surpriza unei minunate conferinţe a dnei Isabela Sadoveanu, în legătură cu congresul de pedagogie dela Geneva. In ucelaşi zi, după prânz a vorbit Ramiro Ortiz, profesor la Universitatea din Bucureşti, expunând, într'o foarte plăcută formă, cele mai sănătoase şi folositoare idei, relativ la rolul bunei tradiţii în materie de frumos şi adevăr. Seara, la 9, în sala cursurilor, ascultătorii şi profesorii s'au întrunit la o masă comună, de rămas bun.

Într'o atmosferă de cordialitate cum rar se vede, se rostesc asigurări de simpatie şi recunoscătoare amintire.

Cel dintâi care mulţumeşte tuturor este dl N. Iorga, acela căruia toţi aveau să-i mulţumească, cum avem să-i mulţumim toţi, câţi înţelegem şi preţuim după cuviinţă uriaşa opera ce îndeplineşte spre binele patriei, la a cărei consolidare se poate lucra, cred, mai cu spor dela Văleni de Munte decât dela Alba-Iulia. S. P.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Redobândirea obiectelor de muzeu

ale Transilvaniei dela Budapesta

Un eveniment recent de importanţă hotărâtoare pentru muzeele ardelene merită a fi descris în câteva cuvinte: comorile muzeelor ardelene depositate la Budapesta în decursul războiului au intrat la 23 Iunie din nou în ţară. România s'a îmbogăţit de-odată cu valori incalculabile pentru arta şi istoria Transilvaniei. Dându-se importanţa acestei reintrări în posesiune, cred, că va fi interesant să arăt cum ea s'a putut realisa, cu atât mai mult cu cât opinia publică a fost din partea ungară tendenţios informată.

Recâştigarea obiectelor de muzeu ale Transilvaniei dela Budapesta nu a fost atât de simplă pe cât de evident a fost dreptul nostru asupra lor. Trei ani au trecut de când ele au fost revendicate pentru prima oară. Demersul a fost făcut în primăvara anului 1919. După ce am atras atenţia publică asupra chestiunei în Neamul românesc al după ce am presentat un memoriu Preşedintelui Consiliului Dirigent şi Ministrului Cultelor din Bucureşti cerând readucerea lăzilor cu obiecte dela Budapesta, am fost delegat pentru a representa această causă la Budapesta atunci când trupele noastre au ocupat oraşul. Aici s'a format o singură comisiune cu delegaţii Consiliului Dirigent, D. D. Russu, Medrea şi Vula, şi cu delegatul Marelui Cartier, Dr. Lascu. Comisiunea noastră a primit după plecarea delegaţilor Medrea şi Vula doi experţi, pe DD. D. M. Teodorescu şi A. Murnu La 9 Sept. au fost expuse pretenţiile noastre înaintea directorului Muzeului Naţional maghiar, L. Fejérpotoky. Delegaţiunea noastră a găsit lăzile cu obiecte din Ardeal încă nedespachetate într'o magazie a Muzeului. La dorinţa Misiunei militare interaliate, la 29 Septembre s'a alcătuit o comisiune mixtă; din partea aliaţilor căpitanul Schatroth din partea maghiară consilierul E. Czakó, din partea noastră mi s'a făcut onoarea să fiu ales alături de ceilalţi. Comisiunea a încheiat în aceeaşi zi un proces verbal prin care se recunoştea că la Muzeul Naţional maghiar se găsesc cu titlul de deposit vre-o 100 lăzi cu obiecte, proprietatea institutiilor culturale şi ale particularilor din Ardeal. In ziua următoare s'a primit chiar o declaraţie în scris a secretarului de stat Iuliu Pekar prin care se declara gata a preda lăzile în cazul dacă se vor aduce chitanţele originale date de Muzeul Naţional directorilor ardeleni şi dacă se vor aduce autorizaţii legale din partea fiecărui muzeu. Cauza adevărată a acestor condiţii a fost probabil teama că sfatul român nu va preda muzeelor proprietare obiectele, ci le va duce la Bucureşti pentru a forma un muzeu al Transilvaniei. Statul nostru de fapt niciodată nu a avut intenţia de a spolia muzeele ardelene. Pentru a înlătura orice bănuială comisarul guvernului nostru, D. Diamandy, şi comandantul trupelor noastre din Transilvania, generalul Mărdărescu, au dat o declaraţie prin care îşi asumau toată răsounderea pentru repartizarea obiectelor. Prezentând această declaraţie la 5 Octombrie directorului Muzeului Naţional, delegaţii maghiari totuşi au refusat a preda lăzile cu obiecte. Această atitudine a delegaţilor maghiari ne-a convins că Ungaria nu intenţionează a restitui vre-odată de bună voie comorile muzeelor ardelene. Generalul Şerbescu care a prezidat comisiunea noastră uşor ar fi putut lua cu forţa lăzile cu obiecte, totuşi ca representant al unei armate civilizate s'a abţinut dela aplicarea forţei la muzeu. Cauza noastră era atât de dreaptă, succesul nostru atât de sigur, încât nu a fost nevoie de nici un act de violenţă. In posesiunea declaraţiilor făcute de delegaţii maghiari a urmat să ne asigurăm pe altă cale drepturile noastre: prin Consiliul Suprem, totodată să obţinem prin Consiliul Dirigent autorizaţiile şi chitanţele. Consiliul Dirigent însă nu le-a putut câştiga pe acestea în timpul cât au mai stat trupele noastre în Budapesta. Cu ocasiunea delegaţiunei noastre. Dl dr. Lascu a reuşit să transporte în ţară două vagoane cu cărţi şi documente ridicate de armata austro-ungară în timpul ocupaţiei dela Academie, Cameră, Senat, Liga culturală şi dela particulari, iar subsemnatul un vagon cu biblioteca „Pentru Maior" dela Budapesta.

Prin aceasta se încheie prima fază a acţiunei. A doua fază cuprinde activitatea în chestiune a Inspectoratului general al Muzeelor din Transilvania între Ianuar 1920 şi Mart 1922. Inspectoratul a considerat chiar dela început ca un punct principal al programului său: revendicarea comorilor ardelene dela Budapesta. In scopul acesta s'a lucrat în două direcţiuni: 1. pentru a întocmi liste precise ale obiectelor ardelene dela Budapesta, spre a obţinea chitanţele şi pentru a câştiga consimţământul muzeelor proprietare pentru readucere; 2. ca aceste obiecte să fie asigurate prin tratatul de pace. Deoarece prima încercare pe cale administrativă nu a dat succesul dorit, autorul a întreprins călătorii prin tot Ardealul. Resultatul acestor călătorii dificile din cauza comunicaţiei grele de pe atunci a fost pe deplin satisfăcător; s'a alcătuit un voluminos dosar cu liste de obiecte, s'au câştigat chitanţele originale, dar mai mult: în procesele verbale încheiate cu conducătorii mu-

„Basarabia pentru basarabeni?“

Un articol care poate sluji regionaliştilor de pretutindeni

In gazeta săptămânală „Soarele“, care apare la Chişinău cunoscutul om politic basarabean dl Pan. Halipa publică un frumos şi foarte judicios articol, sub titlul de mai sus, articol din care spicuim unele lucruri ce, *mutatis, mutandis,* ar putea servi ca puncte de orientare şi multor rătăciţi de la noi.

După ce dl Pan. Halipa arată origina suspectă a acestei formule şi înţelesul ei care nu e altul de cât „că în Basarabia toate slujbele trebue date numai basarabenilor şi nici unui vrednic frate venit de peste Prut, din vechiul regat, Ardeal s'au Bucovina“, — dl Halipa continuă în felul următor:

„Sânt pregătiţi basarabenii mai bine pentru slujbele statului şi obştei? Nu-i adevărat. Şi nici n'ar putea să fie, când ne aducem aminte, că în Statul rus moldvenii din Basarabia niciodată n'au fost scoşi din vorba de batjocură: cap de bou, chiar dacă ajunge unul din moldoveni în slujbe mai însemnate, apoi aceasta cu preţ lepădării lor de neamul şi de ţara din care se trăgeau. Cei mai mulţi moldoveni cari ajungeau să capete slujbe de căpătau slujbe mici, fără însămnătate pentru rosturile Statului. Dar se nu se ştie, că chiar şi slujbele mici erau îndeobşte aca arate de ruşi şi streini. Deci cum se poate spune, că basarabenii sunt mai bine pregătiţi pentru slujbe? Unde au putut ei să capete pregătirea trebuitoare?

„Astfel fiind şi ţinând seamă de faptul, că Basarabia şi sub ruşi a avut nevoe de oameni de aiuns, cari să steie în slujbele statului şi cele obşteşti, astăzi este lucru firesc că aceşti oameni să fie vie de peste Prut, pentru ca să astupe golurile noastre“.

„Că noi basarabenii ştim mai bine împrejurările de viaţa de aici, este adevărat; dar fraţii noştri de peste Prut ştiu mai bine rosturile statului român în trecut, ştiu mai bine maşinăria statului. Şi atunci îmbinarea muncei basarabenilor cu munca celor din vechea Românie ar chezăşui mai bine viitorul şi propăşirea statului nostru şi a României Mari, din care facem parte.

Deci despre aceasta trebue să fie vorba şi nici de cum despre „Basarabia pentru basarabeni“. Cât priveşte chestia, cine-i mai cinstit şi cine-i mai puţin cinstit, — apoi în treaba aceasta şi statul, şi obştea şi noi cetăţenii trebui să ne dăm mâna şi să ne ajutăm cu toţii ca să scăpăm odată de răi, de netrebnici şi necinstiţi — fie dânşii de peste Prut, fie din Basarabia.

Aşa trebui să se pue chestia, şi aşa trebui s'o înţeleagă cu toţii: şi basarabenii şi nebasarabenii. Şi lucrul acesta cu atât mai tare, cu cât Ţara are nevoe de slujbaşi şi povăţuitori buni, harnici şi cinstiţi, şi nu vrea să ştie de unde sunt, ci vrea să vadă o bunătate şi o dulceaţă de pe urma slujbei lor“.

Aidoma ca dl Pan. Halipa vorbea deunăzi un român ardelean într'un cerc de ardeleni: dar un român ardelean care nu e înscris în partidul naţional.

Convorbirea pornise dela congresul dela Alba-Iulia şi ajunsese la . . . regăţeni . . . .

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

Descălecarea partidului naţional

—

La Alba-Iulia se va discuta întinderea partidului naţional în vechiul regat, spune GazetaTransilvaniei

Cetim în „Gazeta Transilvaniei“ şi nu ne vine să credem ochilor. Şi cu toate astea ce'e de mai la vale stau scrise în însuşi articolul de fond al acestui ziar, cu litere nu mai puţin groase decât cele cu care „Gaze a“ înjura ca la uşa cor ului acum câteva luni vechiul regat şi pe regăţeni.

Ascultaţi:

„Congresul dela Alba-Iulia va avea să se pronunţe şi asupra extinderei Partidului naţional peste întreaga ţară — ceea-ce noi credem că este astăzi o necesitate imperioasă.

În înţelesul ei politic de al doilea, dec araţia d-lui Maniu, vine să pună capăt intrigelor proaste şi calomniilor cum că Partidul naţional urmăreş e o politică regionalistă. Dacă ideea formărei unui partid regnicolar nu este străină Partidului naţional român — unde mai este suportul afirmaţiilor interesate, că el ar urmări o politică regionalistă? Unde mai este baza de adevăr a unei afirmaţii recente că „faţă de continuarea campaniei de înteţire împotriva Vechiului regat de către elemente pe cari Partidul naţional din Ardeal nu le poate stăpâni“ este nevoie de cine ştie ce ligă de propagandă?“

Unde mai este suportul afirmaţiunilor intere-ate, că el ar urmări o politică regionalistă? Dar chiar în colecţia „Gazetei Transilvaniei“ în numerile de — numai departe — acum câteva luni.

Însă alta e întrebarea: unde e „suportul“ afirmaţiunilor de acum ale „Gazetei Transilvaniei“, care se bat cap în cap cu afirmaţiunile aceleiaşi gazete de prin luna Mai? Unde e „suportul“ schimbărei de acum la faţă a partidului naţi nal?

Să spunem noi: în teama de a nu da faliment congresul dela Alba Iulia, dacă se mai continuă cu campaniile antidinastică şi anti . . . regăţeană.

Complotul din Oradea-Mare

Cine sunt atentatorii. — Mâna Budapestei. Cum şi unde avea să se producă atentatul

— Noi amănunte —

La serviciul special de siguranţă de aici au fost arestaţi patru inşi, cari din declaraţiile făcute, reese că sunt de origină maghiară. La fiecare s'a găsit între altele paşapoarte cehoslovace, cari în urmă s'au constatat că sunt falşe. Unul dintre dintre arestaţi se numeşte Gheleţchi este originar din Oradea şi face serviciul la Căile Ferate Române în calitate de focar La acesta erau depozitate toate materialiile adu e dela Budapesta

Ceilalţi trei sunt oameni fără nici o meserie.

De cine sunt trimeşi? În Budapesta îşi are sediul soc. „Ebredő Magyarok“, care a pus la dispoziţia acestor mizerabili suma de peste 150·000 lei precum şi 3 maşini infernale, 21 Kgr. ecrasită, o cutie cu feluri te otrăvuri şi toate uneltele necesare îndeplinirei scopului.

Toate acestea au fost introduse în ţară prin contrabandă, de către focarul Gheleţchi ajutat fiin de către un oare care Tiboli, focar la Căile Ferate Maghiare. Contrabanda s'a efectuat prin punctul de frontieră Episcopia Bihorului, căci pe aici trece linia Bihar-Keresteş—Oradea-Mare.

Ce scop urmăreau? În primele declaraţii cei patru arestaţi au spus că aveau intenţia să ajungă la Cluj spre a atenta la viaţa dlor general N. Petala şi Inspector gl de siguranţă Dr. Blanu. Dl Gusti care a conduce personal ancheta, nu s'a mulţumit cu aceste afirmări şi după multă trudă a obţinut dela ei adevărul şi anume:

„Pe patul de moarte al fostului nostru împărat, marele Frantz Iosif şi-a exprimat dorinţa că: Familia Regală Română să fie distrusă. Noi nu voiam să ne facem decât o datorie faţă de fostul monarch“. Au mai spus de asemeni că aveau obligaţia luată prin jurământ: în cazul că vor fi prinşi să se sinucidă.

Acestei cauze se datoreşte deci faptul că asupra fiecărula s'au găsit câte două sau trei doze de stricnină. Programul le era alcătuit astfel:

I. Atentatul să se producă cât mai repede şi în locul unde membrii familiei Regale vor fi mai numeroşi.

II. Prima lovitură era decisă pentru eri 3 Septemvrie ora 5 p. m. la Hipodromul Băneasa.

III. In cazul că nu reuşiau, câte o maşină infernală trebuea să fie montată în cele două sufragerii ale palatelor dela Cotroceni şi Sinaia.

Acum ne putem da seama că orice întârziere din partea siguranţei putea fi fatală Dinastiei.

In legătură cu descoperirea acestui complot atragem atenţia dlor şefi ai vămei şi poliţiei de frontieră din punctul Episcopia Bihorului că:

Subalternii dlor cari sunt însărcinaţi cu facerea aşa zisului control sever, propabil din cauza prafului de cărbuni cari le ar putea murdări hainele, nu fac controlul şi la locomotivele trenurilor şi cu atât mai puţin vagoanelor tender. Cele arătate mai sus sunt probe atât de puternice, încât orice apărare din partea celor vizaţi, nu mai are loc.

Cere p.

---

oelor nu numai că şi-au exprimat dorinţa de a recâştiga obiectele dela Budapesta, dar au arătat şi deplina lor încredere faţă cu statul român.

Fără aceste lucrări — precum s'a dovedit mai târziu — cauza rămânea fără succes. In privinţa punctului al doilea guvernul nostru a fost mereu ţinut în curent cu chestiunea revendicărilor artistice ale Ardealului, Inspectoratul a studiat apoi articolele referitoare la musee ale tratatelor cu Germania, Bulgaria, Austria şi Ungaria.

Deşi lucrările în ambele direcţii erau aproape terminate în 1920, executarea articolului 176 al tratatului de Trianon care ne asigură obiectele de artă, arheologice şi ştiinţifice ajunse în Ungaria după 1 Iunie 1914) numai în April 1922 s'a început.

Executarea art. 176 represintă a treia fază. La fin a lunei Mart Ministerul afacerilor streine a delegat pe D. D. Teodorescu şi pe autor ca să represinte pretenţiile României în privinţa articolului 176.

S'a format „Serviciul naţional român de restituţiuni“ în cadrul „Comisiei de reparaţiuni“; dela Budapesta Preşedintele al Comisiei de reparaţiuni a fost D. Herbert, apoi D. Sandi, preşedinte al Serviciului român D. G. Manolescu.

Ungaria a fost representată în Comisia de reparaţiuni prin consilierul Lingauer, delegat de specialitate a fost pentru art. 176 D. Dr. Tibor Gerevich, director adjunct la Museul Naţional şi docent universitar. Tratativele s'au început la 11 April.

Delegaţiunea noastră a cerut pe basa protocolului tratatului de pace conspectul lăzilor şi listele obiectelor de museu depuse la 1 Iunie 1914 în Ungaria.

Delegaţii maghiari au comunicat un conspect conţinând 68 lăzi şi o cutie Conspectul acesta nefiind complet s'a pretins din partea noastră cu opt colete mai mult. Pretenţiunea noastră a fost mai târziu satisfăcută. Conspectul maghiar nu a conţinut şi listele obiectelor.

Astfel de liste — a afirmat delegaţia noastră — nu ar fi avut niciodată. Şi de aceea delegaţii maghiari au dorit să predea lăzile ca lăzi, iar nu ca obiecte. Acest punct de vedere nu a putut fi acceptat de noi, cu atât mai puţin că Museul Naţional maghiar desfăcuse lăzile sub motivul de a scuti de mult ţesăturile.

Prezentându-se din partea noastră listele, pe bază acestea s'a început identificarea şi inventarierea, care a durat dela 21 April până la 17 Mai. S'a lucrat la Museul Naţional, la Museul de artă industrială şi la Inspectoratul Museelor maghiare încheindu-se 21 procese verbale.

Fiecare ladă al cărei conţinut a fost inventariat obiect de obiect a fost legată în cruci şi sigilată cu sigiliul nostru şi al Museului maghiar respectiv. După aproape o lună de identificare şi inventariere s'a constatat că conţinutul lăzilor a corespuns listelor noastre, iar puţinele deosebiri se pot explica prin graba inventarierei din 1916—18.

Inventarierea noastră s'a făcut în condiţiuni nu tocmai uşoare, în magazii la lumină electrică, la Museul de artă industrială în pivniţă: aproape o lună ilmp de câte 6—7 ore pe zi s'a inventariat în aerul închis, plin de praf şi fum din cauza despachetărei obiectelor şi a sigilărei.

Deşi lucrările de identificare au decurs în deplină înţelegere cu delegaţii de specialitate, Gerevich, Isoz şi Hollriegl, representanţii maghiari în Comisia de reparaţiuni au încercat a face anumite greutăţi. Aşa au încercat să dovedească că obiectele cerute de noi nu sânt „enlevés“ precum spune tratatul, ci „confiés“.

Prin aceasta delegaţii maghiari au vrut să înlăture bănuiala că statul maghiar ar fi ridicat cu forţa obiectele din Ardeal ori poate chiar ca să dovedească că ele nu intră în art. 176. Pe bata protocolului tratatului şi a unui ordin direct al guvernului ungar presentat de delegaţia noastră, prin care se dovedeşte că depositarea la Budapesta s'a făcut la ordin, s'a decis în favorul nostru.

Delegaţii maghiari ţinea mortiş la predarea chitanţelor originale. Cu toate că nici tratatul, niciprotocolul nu prescrie predarea acestora, delegaţiunea noastră, avându-le în posesiune, a pus în vedere representanţilor maghiari redarea lor după luarea în primire de către directorii de museu. După ce din partea maghiară s'a mai încercat a face dificultăţi în ce priveşte restituirea obiectelor particulare, delegaţiunea noastră a trebuit să aştepte aproape o lună până ce a primit un vagon. Mai trebue apoi menţionată şi atitudinea duşmănoasă a presei maghiare, care uneori însăşi amintia sursa, secţia artelor dela Ministerul Cultelor, şi care niciodată nu a avut vre-o desmintire oficială.

La 21 Iunie lăzile cu obiecte au fost depuse în vagon, care a plecat însoţit de D. dr. Kalman Isoz, secretar general al Museului Naţional maghiar, şi de autor. La 2h după masă vagonul a trecut graniţa, iar seara a ajuns la Arad, centrul de reparţisare. Lăzile a fost depuse în Palatul cultural, unde au rămas sub îngrijirea directorului Lazăr Nichi până la luarea în primire de către directorii institutiilor proprietare. Predarea se va face pe lângă formalităţile obişnuite transportul la locul de destinaţie, cu ajutorul Statului.

Lucrările predărei şi executarea articolului 177 încă nu s'au început. Executarea art. 176 nu este terminată până acum, totuşi s'a obţinut partea cea mai însemnată a pretenţiilor noastre. Faptul că România a cerut înainte de toate patrimoniul său artistic şi cultural prin Comisia de reparaţiuni a dat din nou dovadă despre aspiraţiile sale culturale. Grija şi atenţia cu care a lucrat delegaţiunea română a convins pe reprezentanţii maghiari că comorile Transilvaniei readusă dela Budapesta vor fi conservate şi apreciate cel puţin în aceiaşi măsură precum a fost sub stăpânirea maghiară. Multe bănueli neîntemeiate s'au spulberat în vânt...

Arad, 2 Iulie 1922.

Coriolan Petranu

Ancheta noastră

Iredenta maghiară în Ardeal

Discreditarea administrației românești — Acțiunea iredentei la sate — Cum se discreditează vechiul regat în fața populației din satele Ardealului — Secretarii comunali de origină maghiară, de prin satele Ardealului, sunt instrumentele iredentei — Incasarea impozitelor — Măsurile luate de actualul guvern

In ultimul timp luptele politice interne și marile probleme de consolidării statului au făcut ca atenția opiniei publice să fie îndreptată în această direcție. Așa se explică faptul că acțiunea iredentei maghiare n'a fost observată.

Lucrul acesta însă nu a constituit pentru conducătorii acțiunei iredente maghiare dela noi un motiv să nu-și continue în întuneric opera pe care au întreprins'o cu atâta îndrăsneală și stăruință. Din ancheta amănunțită pe care am făcut'o prin Ardeal am constatat o serie de fapte pe care le vom expune mai jos.

Discreditarea administrației românești

Principalul fapt care va trebui să dea mult de gândit conducătorilor țării și opiniei publice românești din Ardeal este acela că acțiunea iredentei maghiare din ultimul timp s'a coborât dela orașe la sate și acolo profitând de situația precară de astăzi a țăranilor le infiltrează în suflete veninul desordinei și al pierderei încrederei în autoritățile și administrația românească. — Pentru a atrage țărănimea de partea lor, propagandiștii maghiari după ce și au câștigat țărănimea maghiară de partea lor oferă fel de fel de avantagii țăranilor români, prin școli prin împrumuturi de bani când sunt strâmtorați, etc.

Odată câștigați prin aceste mijloace bieții țărani sunt înregimentați în rândurile discipolilor iredentei maghiare care le infiltrează în fiecare ocazie idei și sentimente care au de scop pierderea încrederei în administrația românească. Aproape toți șefii administrativi, primarul, secretarul comunal cari sunt de origină maghiară, și care în aparență fac pe cei mai cinstiți și mai loiali cetățeni români sunt de fapt pionierii iredentei maghiare la sate. Ei arată că toată vina scumpetei traiului, toate necazurile cari încearcă lumea se datoresc regimului românesc.

In foarte multe sate din Ardeal în care secretarul comunal este maghiar cu toate că știe românește, toate convorbirile oficiale și particulare pe care le are cu sătenii le face exclusiv în ungurește. După aceia diferitele anunțuri ce le lipește pe ușa oficiului sunt toate numai în ungurește scrise.

Cum se discreditează vechiul regat pela sate

Incasarea impozitelor la sate care după cum se știe se face de către secretatul comunal și de perceptor a devenit astăzi un mijloc extrem de eficace pentru discreditaroa vechiului regat.

Se știe că aproape 40 la sută din secretarii comunali de pe la sate sunt de origină maghiară rămași de pe timpul administrației maghiare și întăriți de Consiliul dirigent. Acești secretari comunali maghiari de origină, știind românește și românizându-și numele sunt cei mai periculoși defăimători ai administrației românești și ai vechiului regat. Iată cum operează acești secretari comunali și cum se servesc ei de încasarea impozitelor pentru a se îmbogăți și pentru ce în acelaiaș timp să discrediteze administrația românească.

Când sosește termenul de încasare a impozitelor secretarii comunali împreună cu perceptorii care de multe ori sunt și ei de origină maghiari pretind dela țărani semne îndoite și chiar întreite ca plată a impozitelor. Dacă se găsește un contribuabil care să ceară o justificare sau să arate că el e om sărac și nu poate plăti acești sbiri ai satelor le spune imediat că ei nu sunt de vină, că așa au primit ordin dela București. Bieții țărani își smulg bucata de pâine dela gură, se împrumută își vând vitele pentru a plăti impozitele cerute de secretarii comunali maghiari de origine, impozite care în fond nu sunt de cât mijoace pentru îmbogățirea acestor sbiri și pentru infiltrarea lurei împotriva regimului românesc.

In ultimul timp prefecții județelor și guvernul sezizați de acțiunea aceasta a secretarilor comunali au luat o serie de severe măsuri de control. După câte aflăm numeroși secretari comunali au fost destituiți și dați pe mâna justiției.

Suntem informați că guvernul a trimis circulare tuturor prefecților de județ prin care li-se dă ordin acestora ca în cel mai scurt timp să se facă în fiecare comună câte un sever control pentru a constata modul cum secretarii comunali își îndeplinesc atribuțiile și în special modul cum se încasează impozitele.

La constatarea celor mai mici neregulii prefecții județelor au ordin să suspende provizoriu pe secretarii și primarii dela sate necinstiți și să-i dea imediat pe mâna justiției.

Credem că prin acest control se va putea pune capăt acțiunei de discreditare care se duce de agenții iredentei maghiare împotriva ideii de Stat românesc și a regimului nostru administrativ.

S. P.

INFORMAȚII

Suntem informați, că D-l Octavian Goga s'a oferit să compună versurile pentru imnul încoronării. Muzica o va face maestrul George Enescu.

*

Reuniunea femeilor române din Diciosânmărtin și jur și-a ținut adunarea generală în 28 August la oarele 3 d. a. în sala cea mare a Prefecturei. S'a constatat, că Reuniunea progresează frumos având o avere de 40.000 lei din interesele cărei sume s'au împărțit ajutoare la văduve și orfani S'a votat mulțămită comitetului în frunte cu vrednica presidentă Dna văd. Anetta Zehan, care a fost releasă de presidentă. In comitet s'au ales 12 doamne ca membre ordinare și 6 supleute, iar ca bărbați de încredere Duil: Dr. Emil Folea, Dr. Ion Zileriu, Simeon Moldovan și Mircea Petrescu, iar ca secretar Nicolae Margineau.

*

Cea dintâiu brazdă, cu care se va face începutul împărțirei pământului, în județul Târnavamică se va trage în ziua de 19 Septembre 1922 în comuna fruntașe Blăjel. Va fi o zi de sărbătoare, la care va lua parte D-l Ionel Brătianu, președintele consiliului de miniștri și D-l Alex. Constantinescu, ministrul agriculturii, representanții comitetului agrar, parlamentarii județului, autoritățile de aici și delegații sătenilor. Până la ziua de 19 Septembre se vor face măsurătorile din partea inginerilor și se vor pregăti toate lucrările.

*

Ziarul „Nasavistnost" ce apare la Sofia, a publicat în numărul din 19 August a. c. textul unei pretinse scrisori pe care M. S. Regina Maria a Iugoslaviei ar fi trimes-o, din Bled, Augustului Său Tată, M. S. Regele Ferdinand.

Conținutul acestei scrisori și forma în care ea a apărut, dovedesc până la evidență că cetitorii numitului ziar s'au găsit în fața unei plăsmuiri de prost gust.

Autorul scrisorii, care pare a fi publicistul și... poetul bulgar Boboșevsky, dovedește prin rândurile plăsmuite nu numai o lipsă completă de cinste profesională dar și pe aceia de talent inventiv.

*

La ministerul de finanțe a avut loc Sâmbăta în prezența d-lui Vintilă I. Brătianu o consfătuire cu privire la sporurile ce urmează a se face la salariile funcționarilor publici.

*

Zilele acestea s'au pus bazele unei Asociații a cafegiilor și a cofetarilor români din Cluj care vor înainta guvernului un memoriu asupra conținutului căruia vom vorbi în numărul viitor.

*

Stagiunea Teatrului Național se va deschide în ziua de Sâmbătă 17 Septemvrie cu „Scrisoarea pierdută", Duminecă la matineu se va juca „O noapte furtunoasă", iar Duminecă seara „Un domn pribeag" de dl N. Iorga.

Dl dr. Aurel Cosma, ministrul lucrărilor publice, însoțit de dl inginer Eugen Ștefănescu, secretar general, va inspecta pe la sfârșitul săptămânei viitoare șoselele din Banat, începând cu cele din Timișoara.

In această inspecțiune dl ministru Cosma va lua toate măsurile necesare pentru buna întreținere a șoselelor din acea importantă regiune a țărei.

*

D-nii Gentil, profesor de geografie fizicală la Sorbona și Bourcart, asiatentul său, după explorațiuni geografice făcute în Africa de Nord și Asia Mică, au trecut în țara noastră.

Savanții francezi au fost la Suceava unde au vizitat ruinele cetății lui Ștefan cel Mare, mormântul marelui voevod și celelalte monumente istorice.

D-nii Gentil și Bourcart au trecut apoi la Cernăuți, unde au luat parte la ședința congresului silviculturilor și au ținut o conferință la Universitatea locală.

*

O comisiune româno-sârbă se va întruni în curând la Orșova, în vederea pregătirei lucrărilor ce sunt de făcut, în legătură cu navigabilitatea vaselor prin Porțile de Fier. Este vorba de a se stabili noul regim al navigabilității pe acest canal, în locul fostului regim de sub dominația austro-ungară.

Acest regim va trebui stabilit după cum prescrie noul statut al Dunărei, întocmit la Paris, în conformitate cu tratatele de pace.

Din partea României a fost delegat în comisiunea româno-sârbă dl inginer inspector Vardala, subdirector general al porturilor și căilor de comunicație pe apă, secondat de dl D. Simu, șeful serviciului de exploatare a navigației.

*

Consistoriul ortodox român din Cluj a hotărât organizarea a patru serbări populare în parcul orașului Cluj în zilele de 9—10—16 și 17 Septembrie a. c. Venitul acestor serbări este destinat sporirei fondului de clădire a catedralei ortodoxe române din Cluj.

Suntem siguri că publicul clujan va da tot concursul pentru reușita acestor serbări

*

Dl Popovici Beyreuth, directoru operei, care a sosit eri în localitate a avut o consfătuire cu artiștii de operă, asupra nouei stagiuni.

*

Zilele acestea va avea loc o nouă consfătuire a reprezentanților autorităților locale în vederea aprovizionărei orașului pentru iarnă.

*

Aflăm că un grup de consumatori din Cluj au luat inițiativa înființărei unei „Ligi a consumătorilor în vederea căreia se va convoca o mare întrunire publică.

*

La resortul de instrucție din Cluj se lucrează la o detaliată dare de seamă asupra învățământului din Ardeal în anul școlar trecut.

Duminecă seara a plecat la Alba-Iulia comisiunea pentru lucrările încoronării compusă din dnii Tanasovici, Saligny etc.

*

La toate școlile din Cluj au început înscrierile pentru noul an școlar.

*

Comitetul uniunei funcționarilor publici publică un comunicat, convocând toate organizațiile pentru 17 Sept. la congresul ce se va ține la București pentru luarea unei hotărâri față de comunicatul guvernului.

*

„Societatea Anonimă pentru îngrășarea porcilor și industria cărnei din Oberle", cumpără în permanență pe lângă prețurile pieței, din proprietatea domeniilor, porci și tot soiul de cereale în cantitate nelimitată și vinde porci grași precum și alte producți prelucrate din porci. 1515

*

Cel mai nou tarif poștal, telegrafic și telefonic se poate căpăta la **librăria Lepage Cluj.**

Prețul Lei 5. Pentru provincie împreună cu taxa postală Lei 6. Prețul se poate expedia și în timbre. 2123

*

In atenția studenților universitari și elevilor de școală.

Dacă voiți a cumpăra ghete bune și eftine pe acele numai la Sucursala din Cluj a celei mai mari și mai bune fabrici universale din Cehoslovacia „BATA" le puteți câștiga.

Vânzarea în prețurile originale a fabricei Calitate garantată. 2125

*

Cărți școlare pentru toate școalele și clasele să pot comanda la Librăria Lepage. Deoarece asortarea la timp mult, vă rugăm să binevoiți a face comanda de urgență așa ca firma Lepage să poată expedia cărțile la timp. 2129

*

Recvizite școlare, caete, recvizite pentru scris de calitatea cea mai bună, se pot cumpăra la **Librăria Lepage Cluj,** *cu prețurile cele mai avantagioase.* 2128

Citiți „Infrățirea"

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele FRENKEL Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ungaria pregăteşte atacuri?

Concentrări de trupe la graniţele austriacă şi cehoslovacă. — „Săptămâna speranţelor în exterior." — Rostul plecării contelui Bánffy dela departamentul externelor. — Uniune ungaro-austro-bavareză sau italo-austro-maghiară. — Pregătiri la frontaria jugoslavă. Agitaţia presei. — Coincidente semnificative

Marele cotidian „Prager Presse" dela 1 Septembre a. c., publică la loc de frunte un lung articol despre pregătirile şi planurile revanşarde ale Ungariei şi ilustrează cu dovezi aceste plănuiri, al căror obiectiv este Austria, Cehoslovacia şi pare-se şi Iugoslavia. Informaţiunile bogate şi controlate ale organului cabinetului din Praga sunt cu adevărat senzaţionale şi demască întreaga mentalitate maghiară.

Comentarii nu trebuesc pentru a ne face idee despre pacifismul practicat de Ungaria, tocmai în momentul când ea 'şi cerşeşte la aliaţi primirea în liga naţiunilor!

Lăsăm să urmeze relaţiunile lui „Prager Presse".

De câteva săptămâni domneşte în Ungaria o stare de spirit excepţională, creată cu mult tact şi cu multă agitaţie, pentru pregătirea unor atacuri diplomatice şi militare împotriva ţărilor vecine. In public situaţia aceasta n'a fost decât prin aluzii arătată. Presa nu pomeneşte despre ea, totuşi aluziile ce face sunt caracteristice.

Ne amintim, că acum câva vreme guvernul a dat judecăţii pe insurgenţii din Austria, în frunte cu faimosul locot. Héjjas Ivan. Peste câteva zile apoi acest sadic ofiţer împreună cu toţi oamenii lui a fost lăsat liber. De ce, nu ne am putut explica. Ori, acelaşi Héjjas declară azi ziarelor, că are un plan splendid şi mare al unui atac contra Austriei, pe care 'l va executa în scurt timp şi în vederea căruia a făcut toate pregătirile. Héjjas se bazează pe faptul, că nici Cehoslovacia nici Iugoslavia nu se găsesc în situaţia de a ataca pe unguri. După această declaraţie, în 24 August, se produce la Czegléd o explozie la depozitele de muniţii. Explozia a fost de operetă numai. In cursul după amiază şi al nopţilor următoare toată muniţia a fost transportată cu căruţe ţărăneşti la graniţă. (Oraşul Czegléd e în apropierea graniţei jugoslave.) Transportul a fost condus de ofiţeri. Tot atunci gazetele vieneze vorbesc de rechiziţionarea în Ungaria a tuturor căilor şi căruţelor ţăranilor. Şi tot atunci ziarele din Budapesta anunţă, că Cehoslovacia şi Iugoslavia nu sunt în stare a se război cu Ungaria şi aceleaşi ziare atacă, concomitent, comisia interaliată pentru controlul armamentului, iar „Nép", „Magyarország", „Uj Nemzedék" şi „Szózat" îndeamnă pe cetăţeni „să omoare pe aceşti câini" (pe membrii comisiei). In 25/VIII., după această instigaţie, e ucis la graniţa dinspre Austria căpitanul francez Hineaux din această comisie.

Şi acum urmează un fapt, care ne va documenta, că toate aceste stări de lucruri se petrec cu ştirea guvernului, plănuite de guvern.

Parlamentul a fost trimis în vacanţă. De câteori se aşteaptă evenimente în politica externă, parlamentarii maghiari sunt trimişi în vacanţă, pentrucă la întoarcere să se găsească în faţa faptului împlinit.

Acest lucru s'a petrecut şi anul trecut cu ocazia întrării exregelui Carol în ţară.

Tot atunci, când parlamentul e 'n concediu, comisia parlamentară pentru afacerile străine a 'nceput subit să lucreze. In şedinţa acestei comisii s'a vorbit despre soluţionarea cu arma a problemei austriace! Tot acolo şi după aceea şi în ziare, înverşunatul revanşard Moser Ernő a declarat, că a sosit momentul când Ungaria poate recuceri tot ce a pierdut.

Răspunzând la aceasta, ministrul externelor, contele Bánffy, a recomandat „precauţiune şi tăcere", iar Andrássy „fapte în loc de precauţiune". In aceeaşi şedinţă contele Ugron, care azi e cetăţean român mâine ungur şi iar român şi aşa mai departe, a declarat, că a sosit vremea, când se poate recuceri totul.

In acelaşi timp ziarele guvernamentale vorbesc despre o uniune ungaro-austro-bavareză şi dau ştirea acestui proect din sursă ministerială. „Az Ujság" vorbeşte apoi despre o alianţă sau uniune austro-ungaro-italiană, care să ţină 'n şah mica antantă.

Concomitent cu aceste preocupări se pregătesc mari mişcări în diplomaţie. Ministrul externelor, Bánffy, va fi trimis ca ambasador la Paris în locul lui Praznovszky, care va fi trimis la Praga. Numirea aceasta a lui Bánffy are o importanţă deosebită când vom afla despre demersurile de mai jos, ce se fac de către Ungaria la conferinţa amboradorilor. Aceste mişcări, faptele de mai sus, pregătirile de mai sus şi toată agitaţia de care vorbiam, s'au produs concomitent cu întunirea conferinţei interparlamentare dela Viena, despre care ştim, că a luat cu înverşunare apărarea Ungariei şi a cerut modificarea frontierelor, exact postulatul Ungariei.

Să amintim în treacăt, că zilele acestea se va decreta restaurarea camerei magnaţilor, care va avea ca menire specială propaganda habsburgistă şi revanşardă. Şi după acestea să trecem la demersurile, ce se fac de către guvernul maghiar la conferinţa ambaşadorilor din Paris.

In afară de atâtea alte cereri, Ungaria a cerut de repetite ori în timpul din urmă modificarea graniţelor sale dinspre Jugoslavia şi Cehoslovacia. Dela Cehoslovacia pretinde regiunea carboniferă Salgotarján şi Rimamurány, care de altfel este în exploatarea maghiară şi alte localităţi dela gura Someşului.

Conferinţa ambasadorilor a respins această pretenţiune, ceeace n'a împiedecat însă guvernul maghiar să repete demersul. Pentru reuşita acestui postulat va fi trimis Banffy la Paris.

Dar Ungaria nu se încrede numai în diplomaţia lui Banffy, ci a început concentrări la graniţa dinspre Cehoslovaci, cu osebire în faţa acestei regiuni de cărbuni. Au fost concentrate acolo trupe regulate şi neregulate şi foarte mulţi dintre ungurii deşteptaţi. De asemenea se observă de două săptămâni transporturi continue de armament şi muniţiuni. In vederea atacului planuit s'a instalat la Miskolcz cartierul general şi în împrejurimile acestei localităţi, la Héőcsaba şi Héőbaba s'au ascuns muniţiuni, arme şi oameni.

Aceleaşi pregătiri le remarcă presa vieneză la graniţa austro-ungară. „Prager Presse" are informaţiuni, că atacul se va produce în acelaşi timp atât împotriva Cehoslovaciei cât şi a Burgenlandului. Organul cehoslovac constată, că nicicând primejdia din partea Ungariei n'a fost mai mare.

La această constatare, pe care o ilustrează cu faptul, că evenimentele se aşteaptă pentru săptămâna ce urmează şi cu declaraţiunile, că acum ori niciodată este momentul când Ungaria ori va recuceri totul ori se va şterge de pe suprafaţa pământului, aceste fiind zilele când se va decide soarta, cum le-a spus contele Ugron — adaogă o declaraţie a deputatului opoziţionist Rossay, care protestează, că 'n aceste zile, când se fac astfel de temerare planuri, parlamentul este închis, pentruca guvernul să nu poată fi controlat în lucrările ce isprăveşte mână 'n mână cu organizaţiile revanşarde.

Poincare apicultor

„Le Matin" reproduce câteva rânduri din scrisoarea adresată de d. Poincaré directorului revistei „Revue Agricole":

„Vai, aveam stupi în grădina mea din Sampigny şi albinele erau amicele mele, dar războiul, bombardamentul le-alungat şi nu ştiu ce s'au făcut. Acesta e încă un motiv de întristare între atâtea altele.

„Sânt însă un apicultor dârz şi voi ridica din nou casele albinilor mele îndată ce voi putea ridica pe a mea. Voi sălăşui acolo alte roiuri, care îmi vor da ca şi înaintaşii lor încredere în muncă şi în forţa vieţei".

Aceste câteva rânduri zugrăvesc de minune caracterul mare lui om de stat, atât de popular în Franţa atât prin activitatea sa politică, cât şi prin viaţa lui ca simplu cetăţean al Republicii.

Cercurile politice din Berlin şi hotărârea comisiunei reparaţiilor

Berlin. — Cercurile politice berlineze au primit mulţumite deciziunea de ieri a comisiei reparaţiunilor. Părerea generală e, că deciziunea aceasta a fost adusă în spiritul politicei engleze implicit, este considerată ca o nereuşită a dlui Poincare.

Cetiţi „Infrăţirea"

Imbunătăţirea situaţiei funcţionarilor

La ministerul de finanţe au început o serie de consfutuiri sub presidenţia D-lui Vintilă Brătianu, ministrul acestui departament, prin care s'a luat în discuţie chestiunea sporurilor ce urmează a seacordă funcţionarilor publici.

In sesiunea extra-ordinară a parlamentului ce va fi convocată în curând, se va prezenta proectul depus de guvern pentru îmbunătăţirea situaţiei funcţionarilor, care urmează a fi tradus în realitate pe data de 1 Octombrie a.c. Fapte îmbucurătoare pentru funcţionarii care au avut încredere în bunăvoinţa guvernului actual faţă de justele lor doleanţe, nesuspectând sinceritatea acestuia.

Dacă guvernul a întârziat până acum cu soluţionarea chestiunei funcţionarosti, a avut desigur motivele sale binecuvântate. Până a nu se fi pus în complectă ordine situaţia finaciară a ţărei prin energicile şi prevăzătoarele măsuri pe care le cunoaşte toată lumea, eră imposibilă o rezolvare a pretenţiunilor clasei funcţionarilor. Sau guvernul ar fi trebuit să recurgă la simple paleative de moment, cum au făcut guvernele trecute, care pe lângă că n'ar fi schimbat decât în mod, iluzoriu situaţia funcţionarilor, ar fi accentuat mai mult criza financiară ce astăzi e aproape definitiv înlăturată.

Există totuşi în sînul funcţionărimei câţiva agitatori de meserie animaţi de un spirit anarchic a căror singură preocupare este de a îndemnă pe funcţionari la grevă. Că greva funcţionarilor este inadmisibilă faţă de legile ţărei care socoteşte o asemenea acţiune drept criminală, ca lovind în însăşi existenţa organizaţiei de Stat—aceasta este în afară de orice discuţie.

Dar o asemenea acţiune anarhică, indiferent dacă ar puteà duce la vr un rezultat sau nu este în esenţă reprobabilă şi guvernul ordinei de astăzi nu va puteà l să nepedepsiţi pe instigatori.

Din fericire însă acestea sunt cazuri izolate şi funcţionarii în marea lor, majoritate dau dovadă de atitudine înţeleaptă şi patriotică.

Un recent şi frumos exemplu îl dau funcţionarii Administraţiei financiare din Chişinău, care printr'un demn şi patriotic comunicat respinge îndemnurile la grevă vestijindu-le cu indignarea meritată.

Funţionarii nu vor avea de ce să regrete purtarea lor cuminte, căci în curând situaţia materială le va fi simţitor îmbunătăţită.

Vizita preşedintelui Poloniei în România

Mareşalul Pilsudsky — preşedintele republicei poloneze — şi-a anunţat sosirea în România pentru ziua de 14 Septembrie. a. c.

Se ştie că, încăde acum câteva luni, preşedintele Poloniei, urma să viziteze România. Călătoria mareşalului Pilsudsky a fost atunci amânată „sine die" din cauza situaţiei politice interne care necesita prezenţa în ţară a şefului statului polonez.

Guvernul va face mareşalului Pilsudsky primirea care în mod obişnuit, se face capetelor încoronate.

Pe tot timpul şederii în ţară preşedintele republicei polone va fi oaspetele M. S. Regelui şi va locui în Palatul regal.

Conferinţa Asociaţiei Dreptului internaţional în Argentina

Conferinţa asociaţiei dreptului internaţional, prima în America de sud, şi-a inaugurat joi lucrările la Buenos Aires. Pulyweedon, ministrul de externe, a salutat pe delegaţii celor 40 de ţări reprezentate. Colin, delegatul francez, a luat cuvântul.

Propunerea lui Bellot delegatul englez, relativ la cererea unei Curţi internaţionale permanente care să judece crimele de răsboi, a fost adoptată cu 31 de voturi contra 22.

O uniune vamală a Statelor succesoare

Roma. — Fostul prim-ministru Nitti a sugerat ideia întrunirii într'un singur teritoriu vamal a Statelor succesoare: Italia, Austria, Ungaria, Cehoslovacia, Jugoslavia şi Polonia formând o unitate economică, Altfel nu e scăpare.

Uniunea nu contrazice tratatele fiind de natură pur economică. Despre împrumuturile pentru Austria, Nitti a declarat că necesitatea şi unitatea le cer.

In jurul incendiului din pădurea dela Băile Herculane

— Noui amănunte —

Iată ultimile ştiri cu privire la incendiul pădurilor din împrejurimile Băilor Herculane:

Pădurile unde s'a produs incendiul sunt la o mare depărtare de Băile Herculane, aşa că nu poate fi ameninţată a fi cuprinsă de flăcări nici una din casele din această staţiune balneară.

In afară de ajutoarele sosite până ieri, a mai fost adusă armata din Lugoj şi Turnu-Severin, care împreună cu celelalte unităţi, lucrează la stingerea incendiului.

Focul pare a fi fost localizat.

Intinderea de pădure arsă se cifrează la circa 150 jugăre.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2125

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funcționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Alo! Instiințăm pe d-nii comercianți, că firma noastră **Alo!**
Biroul „Comerțul Românesc"
din Satu-Mare - Casa Albă
a luat reprezentanța exclusiv în Transilvania pentru renumita cacao americană **„Morning cacao"** care s'a dovedit superioară tuturor produselor de acest gen și care se vinde cel mai avantajos.
Adresați-vă la Biroul nostru:
SĂTMAR, CASA ALBĂ.
Telefon 26. 2086 Telefon 26.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj.** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Articole frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piața Unirii No. 5.** 1385

MAȘINI
Un motor marin, marca Americană, nou, 50 HP. Cină Motoare industriale, marca Americană, nou 45—50 HP. — Patru tractoare marca Fiat în perfectă stare, 70—80 HP. — Nouă Remorce marca Tolotti, cu cercuri de fer noi, poartă kg. 5000 toate în perfectă stare de funcționare
de vânzare.
A se adresa
MARCO MARIA BONOLDI,
București, Str. Atena, 18.
MARCO MARIA BONOLDI,
Galați, Sf. Neculae, 11.
Toate mașinele se pot vedea în stare de funcționare la dl **Pietro Schiavo,** garajul din Str. Zimbrului 13, **Galați.** 2135

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGĂTORIE ȘI — LINIATURA MECANICA
INSTITUTELE DE DESFACERE
Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.
Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.
Bilete de logodnă. Invitații de nuntă
CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.
Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Birouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de birou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.
Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de emailă în alferebile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și în fine tot ce se înrudește cu această branșe
Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.
CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Stefea, Calea Mosilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnitiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.
Agenții Principale deja înființate:
Cluj, în regie propriă.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zalău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighet Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie proprie
Dej, Keresztes Géza.
Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725
Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

De vânzare
3 Automobile-Turism
„FORD", „LAURIN-CLEMENT", „MARTA".
A se adresa:
„UNIVERSUM"
Cluj, Str. Bob 5. 2131

Anunțuri
se primesc la Administrația Ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Reclame este sufletul comerțului.

Stiri din Banat

Instalarea noului primar al Timișoarei. — Fraudele dela Cassa Cercuală — Arestarea complicilor lui Stoicovici — Diverse

Timișoara, 1 Sept.

Astăzi dimineața la ora 11, s'a făcut cu deosebită pompă instalarea noului primar al orașului nostru dl dr. Lucian Georgevici, avocat și prim juristconsult al județ. Timiș—Torontal. Instalarea s'a făcut în prezența dlui prefect de județ dr. Iuliu Coste, care a urat noului primar o activitate spornică pentru prosperitatea orașului. A răspuns dr. Georgevici, spunând că este conștient de greaua misiune ce i-a fost încredințată și va ști să-și facă datoria față de cetățeni și de orașul care îi este atât de scump. Au mai vorbit dnii ing. Vidrighin, fostul primar și Gh. Bir.escu, senator cultural al orașului urând noului numit succes deplin. Tot azi d. Georgevici a depus jurământul în fața dlui prefect Coste. Noul numit este unul din fruntașii românilor bănățeni și se bucură de unanime simpatii în toate cercurile românești și ale minorităților.

*

Noaptea trecută s'a săvârșit un furt prin spargere în comuna Sân Nicolaul Mare, la ciasornicarul Petru Abermann, furându-se mărfuri în valoare de 10 mii lei. Hoții au rămas necunoscuți. Se fac cercetări de către jandarmi pentru prinderea acestora.

*

Cititorii își amintesc, că acum câtva timp s'a săvârșit un furt la oficiul poștal din comuna Lovrin. Tribunalul local a condamnat azi pe autorii acestui furt: stenii Iohann Gass și Iohann Reisser, la câte opt luni închisoare.

*

Am relatat la timp despre descoperirea făcută la Casa cercuală din localitate, unde un funcționar numit Stoicevici a falsificat un număr de bonuri de plată pentru pensii pe cari le-a încassat cu ajutorul unor complici. Cercetările justiției au stabilit că numitul a falsificat în total un număr de 440 asemenea bonuri în valoare de câteva zeci de mii de lei. Astăzi judecătorul de instrucție a dispus arestarea celor șepte complici ai numitului Stoicevici și anume: Ioan Avramescu, Ioan Crișan, Nathan Bercovici, Pavel Udrea, Nicolae Trailovici și Nicolae Kovaci.

*

Eri a fost arestat la Arad, funcționarul poștal Constantin Mândru, dovedit a fi autorul numeroaselor furturi și sustrageri din scrisorile recomandate venite din America. Se crede că numitul are și complici.

Societatea vânătorilor români din Cluj și jur

Comitetul în ședința sa din 31 August a hotărât definitiv organizarea unei vânători cu gonași de deschidere în zilele de 16 și 17 Septemvrie pe teritoriile comunei Oșorheiu. Plecarea în ziua de 15 Septemvrie la ora 3 p. m. din fața hotelului New-York, cu trăsuri de care se va îngriji comitetul. Vânătorii vor aduce cu ei hrana necesară pe 2 zile.

Inscrierile se vor face la d-nul Bota, strada Cogălniceanu No. 10 până în ziua de 8 Septemvrie 8 ore p. m.

Se atrage atențiunea dlor membri că odată înscriși vor achita spesele ce se vor repartiza chiar dacă nu vor putea lua parte.

Comitetul.

Datoriile interaliate

In legătură cu chestiunea datoriilor interaliate, d-nul Poincare în discursul ținut la adunarea Consiliilor Generale din Franța a arătat, că la 1 Mai 1921 comisia reparațiunilor a fixat la 132 miliarde suma despăgubirilor pe care trebue să le plătească Germania.

Să raționăm însă asupra acestei cifre și să punem în față totalul datorilor interaliate, convertite în mărci aur.

Franța datorește Angliei 2 miliarde 863 milioane. Franța datorește Statelor Unite 13 miliarde 791 milioane Mărci în aur.

Anglia datorește Franței 1 miliard 92 milioane Mărci în aur. Ea datorește Americii 18 miliarde 800 milioane Mărci în aur.

Italia datorește Franței 840 miliarde Mărci în aur, Statelor Unite 7 miliarde 420 milioane Mărci în aur, Anglia 9 miliarde 740 milioane Mărci în aur.

Serbia datorește Franței 1 miliard 314 milioane Mărci în aur. România 878 milioane, Grecia 417 milioane și Rusia 5 miliarde 643 milioane Mărci în aur, iar diverse alte State 1 miliard 309 milioane Mărci în aur.

A confunda aceste datorii, este a comite cea mai monstruoasă nedreptate a spus d-nul Poincare.

Referindu-se la nota lui Balfour, care avizează Franța a achita imediat cumpărăturile făcute în Anglia în timpul războiului și care aviz corespunde cu refuzul Germaniei de a plăti cota reparațiunilor scadentă, zice că în asemenea caz Franța ar fi nevoită la rândul ei a se întoarce contra aliaților, debitorii săi, Italia, România, Serbia, Franța însă vrea deocamdată să-și încaseze creanța pe care o are contra Germaiei.

„Voim ca pagubele noastre să fie reparate și vor fi" astfel și-a încheiat discursul său, d-nului Poincare.

Congresul internațional dela Grenoble

Lafajette, Congresul internațional care se ține la Grenoble a hotărât să continue studiul pactului Societății Națiunilor.

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun-ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BĂNCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ALBILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.

◆

ULEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

No. mand. 1—1922.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul notar public, la recererea creditorului banca „Albina" s. p. a. din Sibiiu, fixez pe ziua de 9 Octombrie ora 10 a. m. licitația contra firmei debitoare Albrecht Auner din Mediaș, în baza decisului judecătoriei de ocol din Sibiiu No. 4324—1921 și în baza legii comerciale § 305, pentru lucrurile amanetate și pentru a se stabili pretențiunile și precăderile creditorului la această licitație, care s'a hotărât prin intermediul nostru a se ținea la fabrica de în din Crișturul-săcuesc a d-lui Ion Fiedler.

Se vor licita 6 vagoane de 60.000 kg. de 180.000 lei și 4 vagoane de 400.000 kg. cânepă pt. vânfele, pe prețul de strigare de 400.000 lei.

Lucrurile ce se licitează în această zi când a ultimul termen, nu se vând sub prețul de strigare.

Licitanții sunt datori să depună la subsemnatul în numerar 10% din prețul de strigare drept cauțiune și să semneze condițiunile de licitare.

Licitantul cumpărător este obligat să 'mi livreze momentan în numerar prețul de cumpărare, socotindu-se în acesta și cauțiunea, deasemenea să suporte obligațiunile de licitare și să transporte imediat marfa.

Pentru cantitatea cât și pentru calitatea lucrurile amanetat sunt responsabili firma debitoare Albrecht Auner și fabrica de în din Crișturul-Săcuesc, Fiedler. Doritorii, prin intervenția noastră, vor putea inspecta în prezilele licitației până la ora 6—7, mărfurile ce se vor licita, atât din punctul de vedere al cantității cât și al calității.

In cazul când licitatorul cumpărător nu vor achitu indată prețul de cumpărarea, își pierde cauțiunea și se va ordona în dauna lui licitațiune nouă.

Creditorul „Albina" institut de păstrare și credit, poate licita și fără depunerea cauțiunii.

Crișturul-Săcuesc, la 14 August 1922.

2134 **Dr. Géza Gergely**
notar public regesc.

No. 1797—1922.

Concurs.

Pentru împlinirea postului de notar în Livezeni devenit vaçant și pentru postul de subnotar vacant în notariatul Lupeni și Petrila să publică concurs.

Reflectanții cari au cvalificațiunea prescrisă în art. de lege I. din anul 1883 sau art. de lege I. din anul 1900, sunt invitați a-și înainta cererile de concurs împreuna cu documentele de cvalificație, certificat de serviciu și de naștere, document despre satisfacerea datorințelor militare, declarația despre limbele ce le vorbesc, cel mai târziu până la data de 20 Septembrie 1922 subsemnatului primpretor.

Emonumentele împreunate cu aceste posturi sunt staverite prin Decretul XX. al Consiliului Dirigent publicat în G. O. Nr. 60—1919 și ord. circ. al resort Internelor din 18 Nov. 1919 publicat în G. O. Nr. 76—919 respective prin ord. circ. al resort Internelor Nr. 1770 publicat în G. O. Nr. 89—920.

Petroșeni, la 26 August 1922.

2133 **Dr. DRĂGAN GEORGE'**

Cărți și recvizite scolare

2127 la

LEPAGE ◆ ◆

Frații Deutsch

casă internațională de espediție.

Fondata în 1904.

CLUJ,	WIEN,	BUDAPESTA
Piața Unirii 26.	Rotensturmstrasse 27.	Rákóczi-út 6.
BRAȘOV,	ORADEA-MARE,	ORȘOVA,
Purzengasse.	Calea Rimanoczi 12.	Cheiul Dunări.

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediții la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA și CEHO-SLOVACIA în ROMÂNIA și viceversa.

Expoziturî și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ Jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ligă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Doritorii de a cumpăra

CEREALE

pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.

Adresându-se Agenției de publicitate **„SOARELE"**

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Târgul Internațional de Mostre din PRAGA

De la 3-10 Septembrie 1922

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru orice negustor, industriaș și agricultor din **România.** Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. **Ancheta choslovacă-română, economică, industrială și agronomă: Dela 4—6 Septembrie 1922 la Praga.** Locul de întâlnire al tuturor factorilor industriali, economici și agronomici, competinți, ai ambelor țări. **Avantagii excepționale pentru participanții la anchetă și vizitatorii târgului: 83% reducere** la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza pașaportelor, îngrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc., etc. Legitimații și insigne la: Reprezentanța Târgului, **„Reclama"** Cluj, Piața Unirei 4 și la consulatele cehoslovace. 2021

Reclama este sufletul comerțului

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Oraşului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie şi Droguerie Piaţa Unirii.	Luca Niculescu	Turul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Aughel Strada Bob No. 5.
Pferschi			Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcţionarilor	
Central	Rózsa	Missir Str. Memorandului 11		Automobile
Coloniale			Coafor	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Emke	Barza	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Naţional Piaţa Unirei 23.	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

Stiri din Zlatna

Serbarea. — In ziua de 28 August (Sft. Maria) a avut loc în parcul şi sala festivă a Casinei intelectualilor, o serbare aranjată de către tineretul intelectual, în scopul strângerii fondurilor necesare pentru înfiinţarea unei biblioteci româneşti la Casină.

Serbarea patronată de către d-nii Iuliu U. Ulbini, Traian Baicu, Benkő Kálmán, Ion Cristea, Császár János, Csizmaşi Ianos, Iacob C. Domşa, Partenie Duca, Titu Domşa, Denzel Frigyes, Ioan Todorean, Alex. Fărcăşau, Aurel Fărcăşau, Folberth Vilmos, Sudovic Giurea, Greb Géza, Kiss F. Romulus Murguleacu, Mihailovici G Magyari F., Müller F., Iuliu Naşcu, Gh. Popescu, P. Petringenar, Dr. Ioan Rece, Schweiger Ienő, Tar Istvan, Trèger L. şi Vass G. au avut un succes strălucit.

In parc o animată bătae de confetti şi serpentine, focuri de artifiţii, etc. au distrat societatea până târziu după apusul soarelui. In sala festivă a Casinei dânsul a ţinut până la 5 dimineaţa, viu însufleţit prin alternaţia dansurilor naţionale cu dansurile moderne.

Surpriza principală a petrecerii a fost alegerea Reginei balului, prin vot secret şi universal. Desigur în mulţimea de domnişoare, toate frumoase şi pline de graţii, alegerea devenea dificilă. Despoiarea secretului a hotărât pentru d-şoara Elvira Paul, rămânând ca pentru d-şoarele Grazziela Albini, Jenica Macaveiu şi atâtea alte domnişoare frumoase, şansa să le fie altădată mai puţin ingrată.

Din produsul brut al serbării fondul pentru biblioteca românească a Casinei a obţinut o sumă de circa 2 mii 5 sute de lei.

Industriale. La Uzinele Statului din Zlatna s'a început astăzi rafinarea a cca. 3 sute kgr. argint negru Uzinele lucrează prea puţin acum. Lipsa de cărbuni de piatră — coks — apă şi mai cu seamă minereu, fac să încezează o instalaţie industrială de prim ordin. In ancheta pe care o preparăm ne vom ocupa mai pe larg de această importantă chestiune.

Rafinarea argintului negru este o operaţie foarte interesantă. Minereul venit sfărâmat dela şteampuri, după ce trece prin o serie de operaţii care separă diferitele elemente ale compoziţiei sale, se găseşte sub forma argintului negru în penultima sa stare. Metalul preţios a fost prins la o anterioară operaţie în plumb. Rafinarea înseamnă separarea aurului şi argintului de plumb, diferenţa de existenţă la temperatură înlesneşte operaţia. Uzinele noastre din ţară până aci pot efectua lucrările de separare a metalului preţios. Aurul rămâne după rafinarea argin'ului negru în combinaţiune cu argintul, pentru a căror separare, până ce ne vom face instalaţii propril undeva în ţară, trebue să recurgem la concursul uzinelor streine. Aceasta ar fi ultima operaţie în exploatarea metalelor preţioase.

Târg de vite. Miercuri şi Joi 30 şi 31 August a avut loc în localitate marele târg de vite anual. Spre deosebire de alţi ani târgul a fost foarte slab. Preţul prea urcat al vitelor a făcut să se încheie prea puţine vânzări în prima zi cu tot numărul mare de vite aflat în târg. A doua zi s'a înregistrat o prea uşoară scădere a preţurilor şi câteva tranzacţii mai mult.

In mediu s'a făcut târg c'am în jurul următoarelor preţuri: o oaie 160—200 lei, un viţel 750—900 lei, o vacă 3500—6000 lei, o pereche boi 7000—11.000 lei. La capre preţurile au oscilat foarte tare, iar porcii au înregistrat preţuri până la 20 lei kgr. viu. Purceii de lapte între 170—300 lei unul.

Un dar al lui Rockefeller

Lafajette. — Fundaţiunea Rockefeller a donat 90.000 dolari comitetului pentru higienă al Legii Naţiunilor.

Asociaţia corurilor şi fanfarelor române din Banat

— Adunarea de constituire se va ţine la 21 Septembrie —

Insămnătatea Reuniunilor de cântări şi muzică, a corurilor şi fanfarelor române din Banat este atât de mare şi de vădită, încât ar fi de prisos a mai arăta rolul binefăcător ce l-au avut aceste societăţi în viaţa noastră naţională de ieri, şi importanţa îndoită ce o au azi, când răsuflăm cu toţii aerul limpede şi recoritor al atmosferei de libertate naţională, pecetluită prin unirea fraţilor, de pe cele două coborişuri ale Carpaţilor.

Restriştea vremurilor prin care am trecut ne-a împiedicat adesea în drumul de prospere: iar dacă, în potopul străinismului, odinioară puternic, totuşi am ţinutcu îndărjire la limba şi firea noastră românească, această bărbăţie se datoreşte în cea mai mare parte corurilor, a acelor instituţiuni nobile care necuţând jertfe şi osteneală, au lucrat neobosite la cultivarea cântării noastre naţionale, care prin farmecul melodiilor armonioase înviorează inima şi sufletul bănăţeanului, dela fire cuminte, vesel şi ospitalier.

Dacă virtutea tradiţională a neamului nostru şi vitejia armatei române au pecetluit pentru totdeauna unitatea politică a fraţilor, fii celui mai dârz şi rezistent neam, adus şi aşezat pe aceste mândre plaiuri de marele împărat al Romei, — atunci noi, prin instituţiuni de educaţie şi prin societăţi artistice, prin corurile şi reuniunile norstre de muzică vom obosi să înfăptuim o nouă izbândă: unitatea de suflet, care să înfrăţească în cugete şi simţiri pe toţi fiii neamului românesc.

In această privinţă corurile noastre îşi menţin, prin complexul de servicii o prea vădită înrâurire în mersul progresiv al aspiraţiilor culturale şi sociale, ele consolidează elementul românesc, înfiriează o viaţă artistică şi sunt pârghii puternice în manifestările de ordin cultural şi social.

Câtă vreme în cele mai multe oraşe şi lăsate singura instituţiune culturală e societatea corală, acolo unde este, rolul ei, în viaţa naţională, este îndoit.

Stând astfel lucrul, uşor se naşte idea, că oare aceste societăţi, care au nu numai rol cultural, ci aproape vital la poporul nostru, n'ar putea intra în mai intimă legătură unele cu altele?! Toate au doară acelaşi scop, toate sunt de o seamă şi toate de un singur dor impintenite: de ce nu s'ar interesa una de alta, de ce nu şi'ar împărtăşi una altela viaţa, munca, păsurile şi bucuriile?!

Avem în Banat peste 80 reuniuni de cântări şi coruri vocale şi câteva fanfare române! Singura lor organizare într'un corp mai mare, fără alt scop, decât al evidenţii şi controlului artistic încă ar fi deajuns motiv, ca să se pornească acţiunea dorită şi impusă.

Ideea organizării tuturor societăţilor române de cântări şi muzică din întreaga Ţară s'a conceput deja cu ocazia festivalului coral aranjat la Bucureşti, în arenele romane cu prilejul expoziţiei. Imprejurările grele, ce au urmat acelor serbări au împiedecat realizarea ei.

Ajunşi azi, în situaţia prielnică, revenim şi iniţiăm deocamdată înjghebarea organizării societăţilor noastre din Banat, urmând, ca luându-se pilda noastră din Banat, să se organizeze şi celelalte provincii.

In acest mers de idei dorim să înfiinţăm „Asociaţia corurilor şi fanfarelor române din Banat" — care să devină un focar de cultură muzicală şi un loc de întrunire sufletească pentru toate societăţile corale.

Dorim să pornim o muncă sistematică condusă din centru şi să închegăm într'un mănunchiu de muncă şi însufleţire toate societăţile corale, dându-le sfat şi ndemn.

In acest scop, cu inimă românească ne adresăm către toţi cei chemaţi şi în drept să ne dee concursul binevoitor şi grăbim să convocăm

adunarea de constituire

ce se va ţinea în comuna Chiseteu, (jud. Timiş) cu ocazia serbărilor din 21 Sept. când falnicul cor al plugarilor de acolo îşi va serba sfinţirea steagului.

La această adunare de constituire sunt rugaţi a participa preşedintele, dirigentele şi secretarul fiecărui cor, precum şi câte alţi 2 delegaţi, exmişi din sînul societăţilor corale, care se derează şi nu se pot subtrage dela această îndatorire, vrednică de tot sprijinul.

Iosif Velceanu, prof.
dirigentele corului „Doina" din Timişoara

Ion Vidu, prof.
dirigentele corului din Lugoj

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piaţa Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stănăilou Piaţa Unirii.
Tutungeria din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei,
„ *Hirsch* Piaţa Mihai Viteazul,
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Centr.
„ *Malom* Str. Morii.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piaţa Unirii,
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Kutinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyukay* Str. Memorandului 2

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

Anul III. No. 605 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Joi 7 Septembrie 1922

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIA SIBIIU

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU[illegible] No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COM[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon:
[illegible]ACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Viitorul agricol a țarei

Referindu-se la viitorul agricol al țarei noastre, unele ziare își exprimă îngrijorarea că prin faptul împroprietăririi țăranilor atât de dincolo, cât și de dincoace de Carpați, productivitatea pământului de cultură de acum înainte va marca însemnate scăderi. Problema aceasta, care în adevăr interesează viitorul țărei într'o mare măsură, nu s'a pus în discuție pentru întâia oară numai acum cu prilejul împroprietăririlor din Ardeal, ci încă din primele zile ale elaborărei proectului de reformă agrară din vechiul regat ea a dat naștere la comentarii defavorabile venite mai ales din partea proprietarilor, ale căror terenuri au fost expropriate, în folosul țărănimei.

Ca și acum, se spunea și atunci că din moment ce marea proprietate este deposedată de pământul ei țara noastră eminamente agricolă va fi lovită în productivitate. În susținerile lor, proprietarii se întemeiau pe considerația că țăranii neavând cunoștințe de felul cum se lucrează pământul intensiv și ne având la îndemână mașini agricole moderne de care o exploatare rațională are absolută nevoie, firesc va fi ca producția agricolă să diminueze nu numai în timpul lucrărilor împroprietăririlor, dar chiar pe viitor ea să exprime tendința unui vădit și continuu regres.

Credem că această îngrijorare nu este întemeiată, iar considerațiunile celor interesați nu corespund de loc realității și o spunem aceasta bizuindu-ne pe rezultatele obținute în urma aplicărei reformei agrare în vechiul regat, unde anii agricoli au dovedit că deși pământul marei proprietăți a intrat în stăpânirea țăranimei, totuși atât în anii trecuți, cât și anul acesta productivitatea agricolă a dat însemnate disponibilități pentru export.

Această constatare este cu atât mai îmbucurătoare, cu cât era de așteptat ca lucrările împroprietăririi să producă o întreagă perturbație în situația noastră agricolă. Ar fi iarăși nelogic din partea noastră să susținem că aplicarea reformei agrare n'a constituit o perioadă de tranziție care a influențat mult asupra productivității agricole din punctul de vedere cantitativ, dar în nici un caz nu am putea spune, după cum se pretinde, că împroprietărirea a pus țara într'un impas de pe urma căruia „suntem amenințați să suferim consecințe dintre cele mai grave, cu privire la starea noastră economică.

Dimpotrivă toată lumea e convinsă că împroprietărirea înseamnă începutul unei noui ere de prosperități pentru țara noastră. Deci dacă situația economică a țărei din punctul de vedere agricol n'a încercat o criză prea mare în timpul lucrărilor împroprietăririi, cu atât mai mult acum și pe viitor nu se poate vorbi de stări îngrijorătoare.

Pe lângă școlile de agricultură existente, este în intenția conducătorilor de a completa învățământul agricol prin crearea unui mare număr de ferme model, în care scop legiuitorul reformei agrare a prevăzut terenurile necesare.

În afară de aceasta, mișcarea cooperatistă la sate a luat un avânt neașteptat, datorită căreia țaranii au posibilitatea să-și procure, în condițiuni ușor de suportat, inventarul de care au nevoie pentru facerea unei culturi intensive și raționale.

Iată deci atâtea considerațiuni care ne îndeamnă afirmăm că sunt cu totul înșelați în convingerile lor, acei cari fără a-și da seama de consecințele grave a căror expun țara în tendința ei de refacere economică și financiară, alarmează atât piața economică dinăuntru, cât și cea din afară prin răspândirea unor asemenea știri care nu corespund de loc adevărului.

Dar, privind chestiunea din punctul de vedere politic, constatăm că erorile care se fac nu provin atât din necunoștința acelora care răspândesc date neadevărate cu privire la împroprietărire, cât mai mult din interesele or politice. Cici, în neputința lor de a găsi argumente împotriva actualului guvern, se văd nevoiți ca să recurgă la insinuațiuni, care departe de a-și ajunge scopul pe care îl urmăresc, nu fac de cât să creeze dificultăți țărei și să îngreuieze îndrumarea vieței publice către normalizare.

ȘTIRILE ZILEI

Înlocuirea șefului statului major grec

Atena. — Trupele grecești au fost retrase din motive de tactică.

Eri după amiază s'a ținut la Atena un Consiliu de războiu în care s'a hotărât înlocuirea șefului Marelui Stat Major cu generalul Scopolos.

Trupele turcești la Brussa

Constantinopol. — Trupele turcești își continuă înaintarea și au ajuns la orașul Brussa.

Cancelarul Austriei la Berlin

Viena. — Cancelarul Seipel a plecat la Berlin unde va urma tratative cu guvernanții relativ la situația Austriei.

După știrile ziarelor cancelarul va pleca din Germania la Geneva, unde va urma tratative în aceiaș chestiune cu membrii societății națiunilor.

Frământările din lagarul opoziției

După cum era de așteptat, încercările opoziției de a strânge rândurile în lupta contra guvernului actual prin formarea unui bloc care să pornească o acțiune politică unitară, au trecut în lumea desideratelor irealizabile.

Era de altfel greu de conceput ca diferitele partide și grupări politice ce săltășnesc în tabăra opoziției cu programe, tendințe și scopuri politice atât de deosebite între ele, să poată ajunge la o unitate de vederi care să le permită coaliția atât de mult trâmbițată.

Si dacă prin imposibil s'ar fi putut ajunge la acest rezultat, s'ar fi dat naștere unui conglomerat atât de hibrid și de chinuit de directivele contrarii din sânul lui, că desagregarea ar fi fost fatală în cel mai scurt timp de la realizarea sa.

Cum s'ar fi putut împăca în adevăr ideile de exterminare a burgheziei, nutrite de partidul țărănist cu programul politicei partidului național care are o structură eminamente burgheză? Si aceasta e numai o față a nenumăratelor contradicții flagrante dintre programele și tendințele partidelor de opoziție. Un alt exemplu de isbitoare contradicție este atitudinea demn românească a partidului naționalist democrat al d-lui Iorga și a fracțiunei conservatoare democrate față de politica neromânească a țăraniștilor și grupărei marghilomaniste, care s'au pus cu tot dinadinsul să reabiliteze pe toți trădătorii de patrie din timpul războiului.

Acest fapt dealtfel a determinat în bună parte izolarea partidului naționalist democrat de frământările haotice ale restului opoziției. Numai vorbim de tendințele de nenorocit regionalism ale partidului național, care-l face pentru moment inapt de a înțelege și a se adapta unei politici generale a țărei.

Dl Mihalache în numele partidului său a și recunoscut prin declarațiile făcute în timpul din urmă, imposibilitatea ca opoziția să-și strângă rândurile.

De aceia a rămas la desideratul și acela atât de dubios, a alianței politice exclusive dintre partidul național și țărănist. Am arătat însă pentru care motive gruparea regionalistă din Ardeal și cea demagogică din vechiul Regat nu vor putea ajunge la o înțelegere.

Si ca ultimă remarcă, frământările și desorientarea din lagarul opoziției culminează în alegerea mijloacelor de luptă. Partidul național vrea să rămâie la vechile mijloace de luptă — acțiunea extra-parlamentară, pe când țăraniștii doresc ca parlamentarii lor să părătească espectativa și să participe efectiv la lucrurile corpurilor legiuitoare din toamnă.

Conferința dela Praga

Am relevat la timp însemnătatea politică a conferințelor Micei Antante. În cronica de față ne vom ocupa în special de conferința dela Praga, unde s'au întrunit reprezentanții tuturor țărilor din Mica Antantă și care acum e în toiul activității. La această conferință avem ca reprezentant pe ministrul nostru de externe dl Duca, și înainte de a evidenția directivele politice ale conferinței, e interesant să dăm câteva amănunte asupra modului cum a fost dirmit la Praga reprezentantul nostru.

Aceasta pentru a se vedea cum se exteriorizează în relațiile dintre diplomați, importanța internațională ce o câștigat-o țara noastră după războiu. Aflăm astfel că ministrul nostru de externe a fost primit la gară de însuși primul ministru al Ceho-Slovdciei dl Beneș, acesta fiind întovărășit de către miniștrii Dolansky și Haberman.

La conferință pe lângă reprezentantul nostru dl Duca și reprezentantul Ceho-Slovaciei dl Beneș, participă din partea Jugoslaviei ministrul său de externe dl Nincici, iar ca delegat al guvernului polonez, dl Pilz, ministrul Poloniei la Praga.

Statul polonez ia parte pentru prima oară la o consfătuire a Micei Antante, ceia ce mărește însemnătatea conferinței dela Praga.

Conferința și-a deschis prima sa ședință și spre deosebire de marile conferințe europene din ultimul timp, frământate de interesele atât de contrarii ale țărilor participante, discuțiile sale au urmat în complectă armonie, arătând temeinica solidaritate a statelor care alcătuiesc Mica-Antantă.

Chestiunile puse în discuție sunt de o netăgăduită însemnătate și le enumerăm: 1. cererea Ungariei de a fi primită în Societatea națiunilor; 2. problema minorităților; 3. legitimitatea dorinței Micei Antante de a avea un reprezentant în Comitetul Societății Națiunilor; 4. Diferite amendamente la punctul Societății Națiunilor de care adunarea va avea să se ocupe.

Sunt deci tot chestiuni cari vor fi luate în desbaterile Societății Națiunilor din sesiunea acestui an și față de care Mica Antantă trebue să se prezinte în mod solidar, cu puncte de vedere comune, așa cum le cere identificarea de interese a țărilor ce o compun. Hotărârea ca acestea să fie discutate în mod prealabil între țările cu interese comune, este de o oportunitate nebănuită. În adevăr numai astfel în concertul marilor state europene, statele mai mici își vor putea spune cuvântul lor, cu convingerea că acesta va fi ascultat.

Dar conferința dela Praga nu are numai o însemnătate restrânsă pentru statele participante, ci politica de pace și de strânse legături amicale dintre ele, întărită prin aceasta conferință are o importantă repercusiune asupra refacerei morale și economice a întregei Europe, mai ales acum când defecțiunea Austriei, situația tot mai dificilă a Germaniei și haosul politicei sovietice comuniste a Rusiei, cerea în mod imperios o acțiune de contrabalansare rezultând dintr'o activitate unitară și rodnică. În centrul Europei se găsesc deci patru state care alcătuesc Mica Antantă cu scopul limpurit de a contribui la înfrângerea crizei economice care îngenunche astăzi omenirea. De aceia marele rost a Micei Antante nu poate fi contestat de nimeni și ea câștigă tot mai întinsă preponderanță politică.

A doua și a treia ședințe au urmat cu aceiași emulație de a se ajunge la rezultatele fecunde și în acelaș spirit de armonie.

În cea de a treia și ultima ședință s'a discutat problema austriacă, în care chestiune atitudinea Romîniei a fost rezervată, de oarece nu e direct interesată în cauză, ca Ceho-Slovacia și Jugoslavia.

Rezultatele acestei ultime ședințe nu le știm precis și așteptăm să ni le dea telegramele.

Una din cele mai însemnate chestiuni discutate la conferința dela Praga este de sigur cererea Micei Antante de a avea un reprezentant în Comitetul Societății Națiunilor. De admiterea acestui punct de către Societatea Națiunilor, depinde în buna parte posibilitatea susținerei cu eficacitate a tuturor pretențiunilor și intereselor comune ale statelor ce alcătuesc Mica Antantă, în fața Societății Națiunilor.

Incheiem această succintă cronică cu constatarea că consfătuirile acestea dintre reprezentanții statelor din Mica Antantă ajută imens directivelor ce trebuie să le urmeze aceasta în politica internațională și ar fi de dorit să fie cât mai dese în interesul cimentărei legăturilor dintre cele patru state prietene.

Dela Liga Națiunilor

Ședința de Luni

Genova. — Ședința de eri a societății națiunilor a fost deschisă la 10 și 15 înainte de amiază de către delegatul Brazilian De Gama. Au luat parte în număr complect delegațiile tuturor națiunilor De Gama a salutat pe cei prezenți și a amintit că în anul acesta Brazilia își sărbătorește centenarul independenței și că ar dori ca acest an în care se comemorează această independență, să fie piatra fundamentală a păcii universale.

Bourgeois, delegatul francez și-a exprimat deasemenea dorința pentru pacea universală.

După formalitățile obicinuite și după legitimarea delegaților ședința de deschidere a luat sfârșit

După amiază D-nii Dourgeois și Lord Balfour au avut o întrevedere în chestiunea austriacă.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Școala medie română de stat pentru băeți din Bistrița

Activitatea extrașcolară a profesorilor — Cursul de limba română pentru funcționari — Internatul școalei — Din activitatea elevilor

Școalele medii române din Bistrița înființate și susținute cu multe și mari jertfe sunt și ele acolo, pe plaiurile acelea și în acel colț de țară, un razim, un stâlp din marele edificiu al culturei și consolidărei neamului.

Dascălii, înțelegători ai rostului vremurilor și ai cărei au dat suflet și viață acestor școli conștiente de marea lor misiune și de munca uriașă ce-i așteaptă s'au născut și se nezuiesc să facă din aceste școale: temple ale științei culturei și moralei, fortărețe ale celui mai cald și luminat patriotism.

Primele greutăți cu organizarea și naționalizarea acestor școale le-a învins, iar astăzi în orașe normale și apreciați de societate, de părinți și elevi, sprijiniți și încunjurați de factorii competenți în ale școalei și învățământului, merg mereu înainte pe calea progresului și a înfloririi.

Activitatea extrașcolară a corpului didactic. In anul acesta corpul didactic dela școalele medii a desvoltat și o activitate extrașcolară intensivă. Pe lângă conducerea și instrucția dată funcționarilor publici neromâni ai statului, membrii corpului didactic au ținut conferențe publice: la „Cercul Cultural", la Reuniunea plugarilor români", la „Reuniunea meseriașilor români" din Bistrița, a cărei cor este condus de prof. de muzică dela această școală, Longin Bucur. S'au ținut elevilor și elevelor din partea profesorilor în serile de iarnă, prelegeri cu proiecțiuni din domeniul Istoriei, Geografiei, Științelor naturale, Geologiei etc.

Cursul de limba română pentru funcționarii neromâni ai statului s'a organizat și în anul acesta pe lângă școalele medii.

Cursurile au durat trei luni din 15 Februarie — 15 Maiu 1922 și au fost frecventate de un număr de 46 funcționari și funcționare, sași și unguri, cari au arătat un deosebit interes față de studiul limbei române.

La finea cursurilor s'au dat ascultătorilor certificate de frecvență. Cu conducerea acestor cursuri a fost concrezută din partea direcțiunei prof. Aurelia Rebreanu.

Internatul școalei

Direcțiunea școalei a intervenit la timp și cu orice ocaziune la toți factorii competenți și astăzi chestiunea înființării internatului pentru elevii dela școala medie de băieți este ajunsă în stadiul realizării. Totul depinde numai dela aflarea unui local potrivit pentru scopurile internatului.

Meritul principal îl are Regiunea silvică din Bistrița, care în ședința din 12 Maia 1922 a Comisiunii silvice a votat cu unanimitate și însuflețire, pentru scopurile internatului frumoasa sumă de 50.000 Lei.

Regiunea silvică care a contribuit în cele mai grele împrejurări cu sume enorme la cultura neamului și cu deosebire la susținerea școalelor grănicerești năsăudene, prin acordarea însemnatei sume de 50.000 Lei pentru internatul din Bistrița, scrie din nou la activul său una dintre cele mai frumoase pagini.

In ceia ce privește numărul elevilor au fost înscriși 107 ordinari și 16 particulari. Dintre aceștia o sută români și 23 israeliți.

După locuința părinților elevilor, 66 au fost din Bistrița 40 din Bistrița-Năsăud, 6 din Solnoc-Dobâca, etc.

Din activitatea elevilor

Lucrul manual sub conducerea profesorului Aurel Pop, e în plină desvoltare. Atelierul pentru lucrul manual e provăzut cu materialul și uneltele de lipsă.

Scopul acestui ram nou în învățământ este dublu: să obișnuim pe elevi și pentru munca fizică și să-i pregătim pentru toate nevoile vieții. In anul acesta s'au executat diferite obiecte din argilă, din carton și din lemn. S'au făcut exerciții succese de poleituri și ornamentică, exerciții de crestături. S'au făcut modelajuri și s'au compactat cărți. Pe viitor se va pune treptat în lucrare atelierul de tâmplărie de la care se așteaptă rezultate tot mai frumoase.

12. *Expoziția de lucruri manuale*, desemne, hărți geografice etc. ale elevilor a fost aranjată și anul acesta cu mult zel de profesorul Aurel Pop în una din salele școalei medii de fete.

S'au expus cu această ocaziune: lucruri de desemn și pictură, lucruri variate de argilă și ghips, lucruri de lemn și carton, cărți compactate, mici obiecte pt. mobiliar, etc. dintre cari multe lucrate cu mult simț artistic și admirate de vizitatori.

13. *Starea sanitară*, a fost în general mulțumitoare.

Din cei 123 de elevi înscriși au fost declarați promovați 109 iar restul de 14 au fost respinși la examene

Descoperirea unor noui stațiuni preistorice în Dolj

Intr'o excursiune de câteva zile s'au descoperit stațiuni preistorice la Vela, Ciutura, Terpezița și Plenița.

Cele care au mai multă importanță prin bogatul material, colecționat cu puțină osteneală, sunt cele dela Terpezița și Plenița.

La Terpezița într'un mal de unde locuitorii scot nisip și pământ galben (loes), deasupra în stratul de humus s'au găsit fragmente de ceramică preistorică, arsură și un fund de bordei părăsit în care pe vremuri preistoricii și-au aruncat gunoaele fiindcă întreaga groapă a bordeiului erea plină cu cenușe cărbuni, oase, cioburi de vase sparte și două vârfuri de lăncișoare de silex, dintre care unul lucrat cu foarte mare îngrijire.

Toate obiectele găsite vorbesc de o cultură asemănătoare celei dela Piscul Carnișorului.

Cercetările au fost făcute cu sprijinul material al d-lui Alexandru Ivanovici mare proprietar din Terpezița.

Afară de această stațiune ce este situată în mijlocul satului sau mai descoperit urme și în alte trei locuri în afară de sat și altul la Valea Gabrului.

La Plenița în afară de cetățile dace dela Traian și Rădina, s'a descoperit în oraș în malul drept al văei Fântânilor o stațiune întinsă care în parte a fost distrusă de cărămizarii și țiglarii Pleniței.

Aici se pot vedea și acum două cuptoare săpate în pământ, bine arse și mai multe gropi de bordee săpate în loes și astupate cu pământ negru, în fundul cărora se găsesc multe obiecte preistorice.

De aici s'au colecționat multe fragmente ceramice și două greutăți pe pământ ars.

ECOURI

O comedie necunoscută

Se știa de mult că printre piesele pierdute ale lui Marivaux, se găsea una intitulată „La Provinciale". Paul Champoniere căruia i se datorește cele mai remarcabile studii asupra literaturei secolului al XVIII-lea, a găsit textul acestei comedii pierdute într'un vechi număr din „Mercure de France", pe 1761. Piesa e tipărită aci însoțită de aceste câteva rânduri explicative: „Această comedie n'a fost destinată nici unui teatru și n'a fost jucată decât la țară, de și autorul ei e foarte cunoscut din mai multe piese foarte aplaudate. Am crezut că nu vom displace publicului, inserând o în acest număr".

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

BAHAISMUL

Orientul mistic ni-a dat până astăzi o sumedenie de profeți, mari cu toții prin adevărurile propovăduite de ei, prin felul lor de viață, prin largul spirit umanitar până la confund rea omului, ca parte din dumnezeirea, cu universalul spirit al lumii.

Istoria umanității ni-a păstrat pe mulți dintre ei. Nu vorbim despre marii întemeietori de religii urmate de zeci și sute de milioane.

Ni i-a păstrat pe mulți chiar dintre aceia, cari n'au rămas decât ca îndrumători izolați ai unui popor mic ca număr.

Despre întemeietorii „bahaismului" nu se știe însă nimic, cel puțin la noi nu, cu toate că religiunea aceasta a câștigat aderenți mulți în Orientul apropiat. Nu se știe nimic nici chiar despre religiunea aceasta, deși principiile ei au devenit azi postulatul unei omeniri întregi, un postulat pe care-l urmărește astăzi supremul organ civilizat din lume: Liga Națiunilor.

Să ne oprim puțin la întemeietorii acestei credințe și pe urmă să-i arătăm principiile, care'n ultima linie nu sunt tocmai originale, ci sunt mai mult o reeditare a învățăturii creștine, ceeace însă nu-i scade din importanță în urma aspectului oarecum nou, de reînprospetare, pe care-l are.

Cel care a venit prima dată cu învățătura aceasta ce s'a perfecționat și a cucerit teren numai cu timpul, în secolul nostru, Mirza Ali Mohamed, s'a născut la 1819, în Șiras, în Persia. Era frumos și convingător și de o pătrundere fenomenală. La vârsta de 24 de ani s'a arătat în public ca premergător al lui Dumnezeu pe pământ și s'a botezat cu numele de Bab, „poarta", un nume semnificativ, care a ajuns pe urmă cunossut în toate împrejurmile. Proști și învățați au venit la el din toate ținuturile ca să-i audă predicile și renumele i-s'a dus pretutindeni. Lucrul acesta nu-l puteau ierta preoții persieni și prin intrigile lor a ajuns în temniță și după 6 ani, la 1850, a fost împușcat, crucea fiind încă de pe atunci demodată. Furia mulahilor, a preoților, nu s'a oprit aci, ci ei au aruncat în prinsoare pe toți aderenții cultului babist.

In ce consta religia propovăduită de Mirza Ali Mohamed? Ca și Christos el a spus, că nu vine să strice legea ci ca să o înrăească. A predicat proorocismul și a'irma, că coranul nu este totul, iar despre femei spunea că au și ele drepturile pe care le au bărbații și bucuria poligamiei. Ca și Christos el avea apostoli — 18 de toți — printre care era și asasinată poetă Kurru-t-ul Ayu (Delciul ochilor). In cursul predicilor sale susținea, că peste 16 ani dela revelarea lui care s'a făcut în 1844, va veni acela care va fi va statornici religiunea.

La 1852 s'a comis un atentat. Unul dintre babiștii fanatici a asasinat pe șahul Persiei. Pentru fapte această a fost uciși și au fost omoriți sau aruncați în temnițe 30—40 de babiști, cu gândul să'i extermine.

Totuși religiunea cea nouă n'a pierit. Un tânăr nobil de suflet, cunoscut sub numele de Baha O'llah, „Domnia lui Dumnezeii" s'aridicat dintre perșii babiști și a continuat propovăduirea începută de Bab. Ca și acesta, Baha O'llah a fost și el întemnițat, pe urmă liberat dar i-s'a confiscat proprietatea și a ajuns în stăpânirea sultanului din Bagdad. A trăit la Bagdad unsprezece ani, apoi s'a dus, ca și Christos în pustie și a trăit acolo singur doi ani. Incă acolo a început să fie cercetat de credincioși, iar când s'a întors în lume, vera i-a crescut uimitor. Au peregrinat la el oameni din toate părțile ca să'i asculte.

Fama aceasta nu s'a putut să îi lase reci pe mulahi, care'și temeau slujba de preoți ai poporului persian. In urma uneltirilor Baha O'llep a fost dus în fața judecății la Constantinopol. Pe drum către metropola turcească, în grădina lui Najil paș de lângă Bagdad s'a destăinuit fiului său Abduhl Baha, că el este cel chemat, acela care trebue să vină, Invățătorul profețit odinioară de către Bab. Aceasta s'a întâmplat în April 1863 la 19 ani după întâia revelațiune a lui Bab, așa dupăcum a povestit acesta.

Regimul turcesc l-a închis pe Baha O'llah și pe partizanii săi la Adrianopol și mai pe urmă în fortăreața militară din Akka. Scopul guvernului era să'i vadă morți în această din urmă localitate din cauza climei, nesuferite a regiunii. In scopul aceasta celor 17 babiști li-s'a dat un tratament grozav de sever, de rău, care trebuia să'i omoare. Cu timpul i-s'a permis lui Baha-O'llah și familiei sale să locuiască în oraș. Pe urmă a ajuns în împrejurimile Bagdadului și a ținut predici nenumărate pe muntele Karmel. A murit la 28 Mai 1892, în deplină putere, în vârstă de 75 de ani.

Urmașul său este feciorul său Abdul Baha, care trăește și azi. El a părăsit exilul din Akka la 1908, când guvernul a grațiat pe toți babiștii și a dat libertatea confesională.

Azi noua învățătură se numește bahaism, după actualul ei șef și religiunea aceasta a fost statornicită definitiv, având precepte definite, toate nobil-umanitariste, învățături pe care le vedem propovăduite azi în întreaga lume și a căror ultimă țintă este în occident ținta pe care o are, cum spuneam, Societatea Națiunilor.

Cele 12 puncte ale religiunii acesteia a bahaismului sunt: Lumea umană este una; stăruința în căutarea după adevăr; baza tuturor religiunilor este aceeași: religiunea trebue să se îndrume spre unitate; ea trebue să fie în concordanță cu mintea și cu știința; Egalitatea sexelor; uitarea urii și judecăților; pacea universală. Celelalte patru puncte privesc toate această pace universală, care va schimba cu desăvârșire lumea, va face pe toți oamenii frați și le va deschide raiul încă în lumea aceasta.

Sunt frumoase învățăturile acestea, cu toatecă n'or fi tocmai noi și multe din ele au găsit adepți în toată lumea. Insemnătatea lor o vedem în două lucruri: întâi, că au putut converti un număr însemnat de oameni, care încă acum 74 de oameni era de câteva zeci de mii de nu mai mult, de vremece se cifrează până la 50 de mii numai victimele prigoanei din 1852 începută în urma atentatului de atunci; în rândul al doilea este importanț bahaismul pentrucă complectează numărul de curente umanitariste din zilele noastre, curente care s'au pornit din toate părțile, din India (Tagore) din America, etc.

Și au culminat în acea operă umanitaristă, în Societatea Națiunilor, care dacă este oarecum neputincioasă astăzi, va fi cu vremea garanția păcii în lume.

Limba română în instituțiile din Ardeal

Odată cu deschiderea noului an judecătoresc, în teritoriile alipite se pune din nou în discuție problema întrebuințărei limbei române la instanțele judecătorești.

Unele ziare au adus chiar chiar veștea că Ministrul Justiției a revenit asupra ordinelor anterioare date în aceasta privință. După cât suntem informați știrea aceasta nu corespunde adevărului.

Ce-i dreptul, o parte din minorități a cerut să se revie asupra dispoziției ca la instanțele judecătorești din teritoriile din nou alipite să se întrebuințeze limba română, însă s'a răspuns numai că chestiunea va fi examinată, fără ca să se ia până acum vreo nouă dispoziție.

Noi am spus în mai multe rânduri că este în interesul atât al statului, cât și al majorității, ca magistrații și avocații la dezbateri să utilizeze numai limba română.

Motivul principal pe care cei interesați îl aduc împotriva ordinului dat de Ministrul justiției, este că magistrații și avocații cari aparțin minorității, și au avut până acum timpul necesar, ca să-și însușească cunoștințele limbei române.

Credem că acest motiv nu poate rămâne în picioare, fiindcă pretudindenea magistrații și avocații au învățat limba română, iar dacă în prezent se găsesc instanțe unde se judecă în alte limbi de cât cea română, aceasta se întâmplă din cauza relei voințe.

Dar, pentru ca să întărim această afirmațiune și mai mult vom cita un exemplu:

Zilele trecute tribunalul din Oradea mare, deși magistrații, cât și avocații știau românește, totuși dezbaterile se urmau în limba maghiară. Că aceasta e adevărul reesă din faptul că de îndată ce intervenise un proces al unei instituții al cărei avocat era din vechiul regat, atât părțile, cât și judecătorii au utilizat limba română.

Prin urmare, iată că nu este vorba despre imposibilitate de fapt, ci este vorba despre rea voință, din care cauză nu numai cerem să nu se revie asupra măsurei luate, ci insistăm de a se aplica cele mai severe pedepse acelora care încalcă dispozițiile luate în interesul general al țărei.

Când te ia gura...

Un ziar accentuiază cuvintele d-lui Ion Brătianu, rostite, cu prilejul sărbătoriei zilei de naștere a M. S. Regelui:

„Cu recunoștință pentru trecut, cu încredere pentru viitor, cetățenii conștienți și sincer devotați ai României Mari înconjoară pe Majestatea Ta... cu netărmurită dragoste".

Precum și cuvintele următoare din răspunsul M. S. Regelui:

„Aceste simțiminte cari știu că sunt sădite în inimile tuturor bunilor cetățeni...

...Sunt încredințat că toți cetățenii conștienți din țara întregită vor pune toată munca și toată sârguința pentru dezlegarea marilor probleme..."

Cuvintele „cetățeni conștienți și sincer devotați", „bunilor cetățeni" etc. produc multă nedumerire confratelui.

Va să zică sunt și cetățeni inconștienți în țara aceasta? se întreabă confratele.

Noi credem că întrebarea aceasta este prisos, după cum credem iarăși că adjectivele „bun conștient" rostite de rege și de primul ministru, n'au vizat indirect pe nimeni și au mai figurat și înainte în cuvântările reciproce dintre rege și miniștri săi.

Nu e greu de ghicit însă unde s'a gândit confratele, revenând epitetele de mai sus.

Și e firesc să se gândească așa-fel.

Doleanța funcționarilor basarabeni

Cetim în ziarul „Dreptatea", care apare la Chișinău:

„Primim scrisori de la diferiți funcționari din cuprinsul Basarabiei și intervenții personale de la cei din Chișinău, pentruca în calitatea noastră de foști funcționari să trecem în fruntea mișcarei pornită pentru satisfacerea revendicărilor lor.

Odată cu acestea primim îndemnuri de a supune doleanțele lor a cunoștința d-lui Prim Ministru și membrilor guvernului ce ne vor vizita mâine.

Din scrisorile și întâmpinările primite, desprindem fondul revendicărilor funcționarilor basarabeni. Ele cuprind cu totul altceva față de mișcarea colegilor din restul Țărei.

Ei cer, pretind imperios, aplicarea cu cea mai mare severitate a tuturor dispozițiilor legilor de combaterea speculei.

Suntem rugați să scriem în ziare și reviste, să intervenim personal pe lângă organele de stat respective, să aducem la cunoștința miniștrilor ce vin, că nu mai pot trăi nu din cauza salarilor mici, dar din cauza speculei mari și neomenoase.

Ni se arată tehnica speculanților neobservată de oficialitate, unii expun prețuri de articole alimentare cu diferențe extraordinare dela producătorul din marginea orașului și consumator.

Cu bună dreptate. Căci zadarnic se vor mări lefuri și se vor crea tot felul de surplusuri de salar. Specula va crește și ca proporțională cu aceste „lefuri, ba chiar încunjurată de ele.

Zadarnic va fi împovorat budgetul. Fără o viguroasă campanie administrativă împotriva speculanților cari s'au grăbit cu atâta repeziciune să înfoiască prețurile când leul s'a scoborât și care se fac că nu văd că a început să se urce; fără această razzie puternică și necruțătoare prin registrele acestor spoliatori nu se va ajunge niciodată la nici un rezultat.

Și se vor formula poate noui pretenții, vor urma noui congrese, noui tratative. Totul nu va fi decât un cerc vicios în care ne vom învârti cu toții fără a ști unde ne ducem. Ori cât s'ar ridica leul prin consolidare și prin export, dacă specula nu e înfrânată, zadarnic vor fi toate!

Dar să ne întoarcem la funcționarii-basarabeni.

Un fruntaș al partidului național scria dăunăzi într'un ziar din București, că din toate provinciile țărei românești, în Basarabia conștiința națională este în cel mai redus stadiu.

Curios! Funcționarii acestei provincii cari cel puțin jumătate sunt basarabeni, să nu amenințe cu greva! Și unde? În apropiata vecinătate a țărei lui Lenin?

Ungurii ardeleni și reforma constituțională

Duminecă după amiazi s'a ținut în localitate adunarea partidului național, acea altă fațetă a Uniunei maghiare, pe care o cunoaștem în deajuns cu toții. Discuția s'a urmat în jurul reformei constituționale. Au vorbit aproape toți participanții, câteva zeci de toți, adecă întreg partidul, care după cum am mai arătat în coloanele acestea, este cel mai limitat dintre câte partide există.

Ne oprim numai la moțiunea votată, nu pentru că prezintă un interes deosebit sau pentru că ar fi o moțiune minoritară, deoarece nu confundăm copia aceasta de partid cu minoritatea maghiară, ci pentru că punctele din această moțiune caracterizează întreagă mentalitatea acelora, cari întrețin printre ungurii ardeleni spiritul dictat dela Budapesta.

Moțiunea în chestiune cere, ca ungurii ardeleni să fie și ei reprezentați în comisia parlamentară.

Atragem atenția partidului național maghiar, că comisiunea parlamentară are în sânu ei un membru minoritar maghiar.

Mai cere moțiunea: libertate deplină, dreptul limbei ungurești pretutindeni unde sunt unguri, reorganizarea administrativă, judecarea persoanelor administrative vinovate de ceva fapte etc.

Sunt toate acestea dispoziții, pe care, dacă-și dedeau osteneala, le găsiau și în actuala constituție a României, încât orice discuție era de prisos.

Ne oprim acum, mai ales, la punctele care ni-se par pretențioase.

Întâi de toate se cere autonomia națională deplină, autonomia maghiarilor din România. Lucrul acesta nu știm în ce chip și l'ar închipue partidul național maghiar pentru ungurii din ținuturile, unde sunt în minoritate absolută.

Mai cere moțiunea, ca toate instituțiunile școlare ce vor fi ridicate de particulari unguri, să fie sprijinite de stat în măsura în care sunt sprijinite instituțiunile statului. Tot atunci cere pentru aceste instituțiuni limba maghiară pentru toate studiile. În schimb moțiunea nu pomenește nimic despre școlile ungurești sprijinite de Stat, în care se face propagandă budapestană și din care persoanele trimise de guvern în inspecția obișnuită la toate școlile, sunt date de către elevi pe ușă afară.

Partidul național cere și se reducă prin noua constituție la termenul de trei luni serviciul militar și să se reorganizeze după sistemul milițienesc, cu slujba militară făcută la domiciliu.

Ne-am oprit la acest punct pentrucă caracterizează mai eclatant decât toate ciudata judecată a partidului acestuia. Partidul național maghiar este — o afirmăm — inspirat de către conducătorii budapestani, face în România politica Budapestei, ceeace ni-o dovedește mai bine decât toate faptul, că 'n aceeași adunare s'a votat recunoștință pentru politica ce o fac, ziarelor „Ellenzék" și „Brassoi Lapok", despre care știe toată lumea ce politică fac.

Ori, acest partid, care știe, că Ungaria nu numai că nu respectă dispozițiunile din tratatul de pace privitoare la armată, dar are o armată regulată care întrece cu mult dispozițiunile acestea, are una neregulată, irresponsabilă, cu care terorizează statele vecine și mai are în afară de aceasta poliția cea mai militarizată și mai mare și organizațiuni speciale la frontieră, unde toată lumea este militară, — acest partid vine și cere României reducerea serviciului militar la trei luni, ceeace nu o are nici țara cea mai neprimejduită din Europa.

Pretențiunea aceasta a partidului național maghiar nu mai este ridicol, e revoltătoare, când avem în vedere Ungaria.

Și încă ceva. Partidul magnaților nu consideră suficient să aducă moțiunea la cunoștința guvernului, ci ține să o trimită tuturor parlamentelor și guvernelor din străinătate spre cunoștință și evident intervenție. E și aceasta un lucru, la care nu te-ai aștepta. Și să nu se creadă că își fac lor un serviciu prin aceasta.

Impresia pe care o face opiniei publice de aici și pe care o face întreagă moțiune, nu lasă să se întrevadă acest serviciu la care se așteaptă.

Nedreptate?

Partidul care se numește „național" e ocolit de toate partidele cu adevărat naționale pentru atitudinea sa antinațională

Un ziar din București ține să dovedească nici mai mult nici mai puțin că i-se face o nedreptate partidului național, de către celelalte partide politice din țară — liberal, naționalist democrat, averescan, etc. — prin faptul că aceste partide au început prin presă și prin întruniri publice o vie propagandă împotriva partidului național.

Una din dovezile ziarului în chestiune că afirmațiunile sale sunt adevărate, e că aceasta campanie s'a accentuat în urma publicărei cunoscutului comunicat în care era vizată coroana și pe care partidul național s'a grăbit să-l denege pe urmă.

Or, socotește confratele bucureștean atitudinea aceasta a celorlalte partide nu-i tocmai scuzabilă, căci dacă s'au făcut greșeli dintr'o parte, s'au făcut și din partea cealaltă.

Noi credem, că confratele bucureștian se înșeală. Mai întâi de toate comunicatul cu pricina nu-l chiar o greșeală așa de mică. Apoi partidele de mai sus au întins rând pe rând mâna frățească, partidului național a respins mâna frățească. Ba nu numai atât. Dar s'a făcut vinovat de ațâțarea metodică și progresivă a spiritelor, căutând, — din nefericire cu succes pe alocuri — să nască ura între frații de același sânge. Adunarea de la Alba-Iulia a fost convocată în același scop: în această adunare avea să culmineze propaganda criminală antiromânească și antidinastică a partidului național. Adunarea aceasta a fost anunțată ca o amenințare. Când dl Maniu era din nou în tratative cu vre-o grupare politică din vechiul regat, adunarea de la Alba-Iulia dispărea din preocupările partidului d-lui Maniu; cum aceste tratative nu isbuteau, pentru că dl Maniu avea pretenții imposibile faimoasa adunare, reeșea iarăși pe tapet.

Și dl Maniu manevra astfel cu această gogoriță, cu care credea că înspăimântă lumea politică din regat.

Căci dl Maniu observase un lucru pe care a știut apoi să-l speculeze cu cea mai negustorească dibăcie: observase că cei din vechiul regat căzuseră în grava greșală să creadă cu tot dinadinsul că partidul național e una cu Ardealul și Ardealul una cu partidul național.

Stratagema șefului naționalist a ajuns la culme când cu lansarea faimosului comunicat. Acesta trebuia să fie marea piatră de încercare. Toată lumea trebuia să se cutremure de mânia d-lui Maniu. Lovitura însă n'a fost dibaci calculată.

Precum s'a putut vedea în afară de „Patria" n'a impresionat pe nimeni. Ba, dimpotrivă a stârnit indignarea tuturor.

Odată însă intrat în horă, dnul Maniu trebuia să joace. Congresul dela Alba-Iulia tot trebuia convocat.

Dar curios. Congresul acesta, pe care toți îl socoteau ca o isbucnire de front a regionalismului partidului național, se vestește acum, ca un liniștit congres, în care se va discuta... incredibile dictu, extinderea partidului național în vechiul regat. Și 'n vreme ce presa d-lui Maniu îl arată ca atare, aceiași presă se mânie cu înverșunare contra celor cari o acuză de antidinasticism și antiregățenism.

Dar atitudinea aceasta din urmă a partidului național, nu scuză deloc pe cea dintâi. Rămâne stabilit și va rămâne de-apururi legată de numele d-lui Maniu, încercarea acestuia și a partidului său de a învrăjbi pe frații de același sânge.

Cum să nu facă front comun celelalte partide, care sunt cu adevărat naționale, împotriva acestei stratageme periculoase și a acestei ipocrizii.

Certurile de partide rămân simple certuri de partide: în discuțiunea politică cotidiană nu pot fi opuse decât deosebirile de program. Dar a aduce în vârtejul acestei politici cotidiane amenințarea și chiar instigațiunea desbinărei naționale e o crimă, care merită toate reprobările.

Că dnii conducători ai partidului național își vor schimba definitiv periculoasa directivă, pe care au urmat-o până acuma, asta e cu totul altceva. Vom vorbi altfel atunci când vom vedea că lupul și-a schimbat nu numai părul, ci și năravul.

INFORMATII

Intre direcţia căilor ferate din Cehoslovacia şi între direcţia căilor ferate din România, s'au început tratative în vederea încheierei unei convenţiuni referitoare la linia de pasaj Halmii Valea Vişeului.

Din partea căilor ferate române participă la discuţii următoarea delegaţie: Dl Inginer Dragos Pompei preşedinte, iar membri dnii Inginer Radu Andrei, Paul Nitescu avocat C. F. R., Nador Iuliu, Daucasiu Ilarion, Brându a Visarion şi Adamkovits Aladár, toţi din Direcţia Regională C. F. R. Cluj,

*

Examenele particulare ce urmau să se ţină la liceul român „Simion Bărnuţiu" din Şimleul Silvaniei în ziua de 1—5 Septembrie, în urma unui ordin al dir. Regionale din Oradea-Mare s'au amânat pentru zilele 15—21 Septembrie.

*

Ministerul Muncii (Direcţiunea Plăsării), a respins apelul birourilor de plasare cu plată care funcţionau până acum în Cluj şi publicul e rugat a nu se mai adresa acestor birouri, care vor fi urmărite cu energie, pentru a nu se expune la amenzi şi chiar la închisoare, deorece legea plăsării pedepseşte cu aceiaşi pedeapsă şi pe cel care se foloseşte de plăsările cu plată (sancţiunile sunt: 100—200 lei amendă şi 6 luni închisoare. Art. 41).

*

Episcopul titular Dr. Florian Stan a depus în 29 August jurământul obişnuit în faţa Mons. Francisc Marmaggi, Nunţiul apostolic din Bucureşti. L-a asistat păr. George Dănilă şi pr. Dr. Titus Mălaiu. După depunarea jurământul s'a dat la palatul arhiepiscopiei catolice de acolo un dejun intim, la care participat şi Mons. Benedetti.

*

Se va înfiinţa în Satmar o societate cu intenţiunea de a se răspândi în popor limbele germană, franceză şi engleză.

In acest scop va înfiinţa cazinouri, unde să se întrunească membrii diferitelor secţiuni.

*

Două comisiuni lucrează la proectul de lege al chiriilor. Proectul va fi supus în curând consiliului de miniştri.

*

Cărţi şcolare pentru toate şcoalele şi clasele să pot' comanda la Librăria Lepage. Deoarece asortarea la timp mult, vă rugăm să binevoiţi a face comanda de urgen şi ca firma Lepage s expedia cărţile!

Câţiva intelectuali plini de însufleţire între cari poetul George Mihai-Zamfirescu, au hotărât să scoată în Satu-Mare o revistă literară lunară „Nufărul".

*

Incepând dela 1 Septemvrie, s'a sporit tariful pe calea ferată locală Şebiş-Moneasă a căilor ferate Arad şi Cenad.

*

Guvernul ungar a publicat regulamentul de procedură a tribunalelor arbitrare mixte franco-ungar şi româno-ungar.

*

La 24 Septemvrie se va începe împroprietărirea în comunele Resighea şi Hirip.

Cu această ocazie va avea loc o solemnitate la care va participa dl ministru de agricultură Constantinescu.

Vor fi de faţă deasemenea dl prefect Dragoş, dl Milovan, consilier agricol şi deputaţii şi senatorii guvernamentali din aceste circumscripţiuni.

*

In urma cererei fabricilor de zahăr din ţară de a li-se aproba o majorare a preţului produselor lor, ministrul de industrie şi comerţ a luat hotărârea ca, îndată ce va avea rezultatul anchetei în curs acum asupra industriei zahărului, să reglementeze definitiv producţiunea şi comerţul acestui articol de prima necesitate.

*

Comitetul despărţământului Ţara-Oaşului—Seini al Asociaţiei pentru literatura şi cultura poporului român, a organizat la 3 Septemvrie în sala hotelului „C roana" din Seini o mare serbare populară, iar la orele 8 şi jumătate seara concert şi dans până în zorii zilei.

Tot în această zi la orele 11 a. m. s'a ţinut adunarea despărţământului.

*

Recvizite şcolare, caete, recvizite pentru scris de calitatea cea mai bună, se pot cumpăra la **Librăria Lepage Cluj,** *cu preţurile cele mai avantagioase.* 2128

*

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gherla", cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot solul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte producţii prelucrate din porci.

1515

La librăria

Cartea Românească

din Cluj se află de vânzare

Geografia României
p. cl. III. primară

Geografia Europei
p. cl. V. primară (nou!) de *G. G. Mateescu*, prof. în Cluj.

Geografia judeţului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de *G. G. Mateescu* şi *I. Anghelin*, institutor

România földrajza
p. şcoalele secundare şi

România földrajza
p. şcoalele primare, (nou!)

de acelaşi autor, traduse de *Gr. Litan* profesor, pentru şcoalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învăţători se face 10 la sută reduceri de preţ.

*

Pentru „Asociaţia generală a ziariştilor din provincie" ca să-şi poată clădi un local propriu, au mai donat sume:

Restaurantul „Fortuna" lei 50, Berăria Czell lei 100, dl Szinetar lei 100, S'au strâns cu ajutorul dlui prefect al poliţiei lei 5227.

*

In atenţiunea doamnelor

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.

Blănuri moderne cu preţurile cele mai avantagioase.

Diamantstein şi Moskovics

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

*

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

*

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY,** *Piaţa Unirei 23 Cluj.* Renovat având cabine absolut separate.

2014—3.

CIORAPII Lloyd 117 1890
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Citiţi Infrăţirea

Biroul de închiriere şi criza de locuinţe

Din necazile biroului de închiriere
Un memoriu adresat ministerului de interne de către dl A. Popov, şeful biroului

Sunt trei ani de zile de când una din cele mai discutate şi mai importante chestiuni de interes local, continuă să preocupe opinia publică şi autorităţile locale. E vorba de criza de locuinţe. Odată cu înfiinţarea biroului de închiriere pe lângă cel de cartiruire se credea că se va pune în fine capăt crizei de locuinţe la Cluj.

Rezultatul înfiinţărei acestui nou oficiu de locuinţe a fost că problema locuinţelor la Cluj în loc să se apropie de o soluţionare, s'a încurcat şi mai rău din cauza deselor conflicte ce se iveau între biroul de închiriere şi cel de cartiruire.

In cele din urmă biroul de cartiruire a fost desfiinţat păstrându-se numai cel de închiriere. Nici prin această schimbare nu s'a ajuns la nici un rezultat satisfăcător. Conflictele între cele două birouri au dispărut prin desfiinţarea unuia dintre ele. In schimb însă prin aceia că legea de înfiinţare şi funcţionare a biroului de închiriere prevede că în contra hotărârilor comisiei de închiriere se poate apela la instanţele judecătoreşti, s'au ivit foarte multe conflicte între acestea şi prima. In general aproape toate hotărârile luate de comisia de închiriere sunt apelate la tribunal.

Astăzi a ajuns ca aproape 50 la sută din chestiunile care se „desbat la judecătorii, tribunalul şi curtea de apel să fie chestiuni de locuinţe. Biroul de închiriere din Cluj de sub conducerea d-lui Adonis Popov cu toate munca istovitoare depusă de acesta şi de comisia de închiriere, nu poate da o soluţie favorabilă şi definitivă crizei de locuinţe din Cluj din mai multe motive.

1. Insuficienţa pronunţată ca număr, râvnă de muncă şi pricepere, a personalului ajutător.

2. Lipsa completă a unui cadastru al străzilor şi al clădirilor din Cluj, care să serviască de orientare conducătorului biroului.

3. Lipsa de concurs din partea locuitorilor oraşului care în loc să anunţe la biurou vacanţa camerilor când atunci când le părăsesc ei le negociază pe sub mână.

4. Lipsa mijloacelor de transport pentru personalul biroului, care e forţat astfel să meargă pe jos la diferitele cercetări la faţa locului pe care trebuie să le facă pierzând astfel mult timp.

Toate aceste nevoi ale biroului de închiriere precum şi un proect de reorganizare al lui sunt cuprinse într'un memoriu raport pe care dl Popov, şeful biroului de închiriere l'a înaintat ministrului de interne.

La 6 Septembrie sosesc din Viena

PĂLĂRII

ultimele modele.

Preţuri moderate.

Rog onoratului public a mă sprijini

Elsa Toborits

Chic dela Mode,
CLUJ
Str. Nicolae Iorga No. 2

Cameşi de zefir
Vesminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

De vânzare
3 Automobile-Turism
„FORD", „LAURIN-CLEMENT", „MARTA".
A se adresa:
„UNIVERSUM"
Cluj, Str. Bob 5. 2131

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1725 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de preciziune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis FRENKEL Str. Aprinioarelor (f. Gyufagyár-utca)

Plângeri și lămuriri

Cazul Petringenar

Răspuns ziarelor „Ujság" și „5 Orai Ujság"

D-nul Ioan Petingenar Directorul ziarelor „Foaia Comercianților Români" și „Luminătorul", ne roagă să publicăm următoarele:

Domnule Director!

Fiind atacat de ziarele „Ujság" și „5 órai ujság", cu onoare Vă rog să bine voiți a da loc în mult prețuitul Dvoastra ziar, următoarelor rânduri:

Afirmațiunile tendențioase de sus citatelor ziare, prin care sunt calomniat că aș fi aruncat pe stradă pe chiriașul director Béla din casa subsemnatului din Str. General Gherescu 3, și că aș fi adunat abonamente și anunțuri, punând sumele încasate în buzunar și pe urmă în mod fraudulos aș fi încetat apariția ziarelor, — sunt niște calomnii odioase, pentru care fapt am și făcut proces de presă contra autorilor articolelor din ziarele de mai sus și pentru lămurirea opiniei publice țin să constat următoarele:

Soția mea a cumpărat prin actul autentic încheiat în fața notarului public dr. Nestor, sub Nr. 2535/921—2 D cembrie, imobilul din Strada General Gherescu 3, care prin sentința Jud. de Ocol de sub Nr. 11.145/1921 9 și fost evacuat de fosta proprietară și pus familiei și ziarelor subsemnatului la dispoziție, când toți chiriașii și astfel și d-nul Dieker s'a obligat să părăsească locuința. Insă având în vedere că după ce fosta proprietară s'a mutat din casă, am dat întregul imobil în reparație d-lui Gh. Ckope i din Str. Mălăioasă și pe urmă am plecat în campania electorală în județul Sătmar, de unde abia după câte-va luni m'am înapoiat, având mai multe alegeri parțiale. Chiriașii au profitat de ocazie și nu s'au mutat nici unul, ba din Decembrie 1921 nici chiria n'au plătit.

La 20 August cor. în lipsa subsemnatului, Soția mea s'a înțeles cu d-nul Dieker, ca să-i plătim diferința la Hotelul „Arany Sas" până la 15 Septembrie cor., când va părăsi țara și s'a mutat în camera ce o ocupă Diker. D-nul Diker văzând, că la hotel nu poate gă i „Cuțer", a renunțat la angajamentul avut și a sosit cu poliția și cu avocatul Gherman, aruncând, mobila noastră în stradă și s'a reinstalat în camera în litigiu.

Nu corespunde adevărului că aș fi aruncat pe cineva pe stradă, sau că aș fi calomniat, sau insultat pe cineva. Insă este foarte adevărat, că subsemnatul cu familie de cinci persoane locuim în podul casei noastre proprii, iar chiriașii locuesc în mod ilegal în toată casa, neplătind nici chiria de 9 luni de zile.

Notez că întreg imobilul constă din 2 camere, o bucătărie și cămară și sute ainul refăcut pentru tipografia ziarelor noastre. In acest imobil locuesc cinci familii cu 20 persoane.

Referitor la încetarea apariției ziarelor noastre, cu onoare aduc la cunoștința onor. abonanți, că până când casa nu se va evacua, ziarele nu vor putea reapare, luând totodată la cunoștință, că acesta e te cauza că ziarele „Foaia Comercianților Români", și „Luminătorul au fost silite să-și înceteze apariția dela 1 Martie 9. c

Primiți Vă rog Domnule Director asigurarea distinsei mele considerațiuni.

Ivan Petingenar.

Congresul învățătorilor din vechiul regat

Ședința de deschidere

Omagiu adus de învățători dlui Ministru dr. Anghelescu.

București. — Duminecă dimineață s'a deschis congresul învățătorilor din v. regat. Președintele congresului dl Păunescu a amintit că multe din dezideratele congreselor anterioare au fost traduse în fapte concrete de c tre dl Ministru Anghelesc .

In numele învățătorimei îl exprimă mulțumiri și omagii dlui ministru Anghelescu.

Dl Dr. Anghelescu, ministru instrucției luând cuvântul mulțume te pentru frumoase cuvinte, care au fost rostite la adresa sa și arată situația școlară din județele pe care le-a vizitat în vara aceasta dl ministru asigură că se vor clădi 2000 de localuri noi de școli, la ridicarea cărora țărănimea contribuie cu muncă și cu frumoase sume de bani.

Dl Borcea, profesor nniversitar, fost ministru în guvernul Vaida, arată meritele dlui Angelescu și spune că acesta continuă marea operă de luminare a satelor începută de Spiru Haret.

Ziua II-a.

București. — Congresul învățătorilor a continuat și eri și s'au discutat cu osebire chestiunile economice. S'a trecut la discuția limbii de predare din școlile minorităților și s'a pledat pentru obligativitatea limbii române ti în aceste școli. Rezoluție în privința acea ta nu s'a adus.

S'a decis ca să trimită guvernului un memoriu cerând obligativitatea instrucției dela 6 p nă la 16 ani. Cu redactarea acestei moțiuni a fost însărcinat dl Tomescu care o va prezenta azi după amiază cong esului. (Rador.)

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT

Ultime informații

Prin fir special dela corespondentul nostru din București

Ora 2 p. m.

Din cauza deraierii trenului ce venea dinspre Câmpulung, trenul Timișoara a sosit în capitală cu întârziere de 3 ore.

Suveranul cu prințul Moștenitor vor petrece săptămâna viitoare 6 zile în Ardeal și Banat, unde vor lua parte la mai multe vânători.

Eri după amiază s'a iscat în capitală un uragan care a mai răsturnat mai mulți stâlpi de telegraf. Uraganul a încetat abia la ora 5. Din cauza încercării atmosferei stațiunile radiografice n'au putut funcționa.

Se anunță la Timișoara că parchetul a confiscat ultimul număr al ziarului socialist „Arbeiter Zeitung" din cauza unui articol privitor la greva de la fabrica „Astra", în care se instiga împotriva intereselor Statului. Impotriva autorului, Müller Kálmán, a pornit acțiune.

Sinuciderea cumnatei regentului Horty

Horty va asista la înmormântare. Cauza sinuciderii

Arad. — In comuna învecinată Sofronia și-a curmat eri firul vieței soția moșierului Orgli Laszlo, fostul prefect al Aradului, care este cumnatul guvernatului Horty al Ungariei. La înmormântare care va avea loc Marți, au fost invitate toate rudele, astfel și soții Horthi, care au anunțat încă în cursul zilei de 21 poliția maghiară de frontieră, să ia contact cu autoritățile române pentru a li-se permite intrarea în România. Poliția de frontieră maghiară și cu cea română au intrat în legătură și se speră în cursul zilei de azi că guvernatorul Horthy și soția vor sosi în județul Arad. Călătoria lui nu are nimic oficial.

Cu privire la tragicul sfârșit al cumnatei guvernatorului Ungariei s'a aflat că a fost cauzat de o nelinițitoare boală cronică, care i-a sugerat ideea sinuciderei. Victima s'a spânzurat în odaia de baie unde a fost găsită cu mult după sinucidere.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Complotul în contra suveranilor

Atentatul urma să se producă la hipodromul dela Băneasa cu prilejul serbărilor încoronărei

Organizația teroristă în legătură cu oficialitatea din Ungaria

Siguranța generală a Statului a reușit să descopere un vast complot — urzit de comitetul terorist al iredentei maghiare — împotriva Suveranilor țării și a membrilor guvernului.

Atentatele trebuiau să fie săvârșite la Sinaia, la Cotroceni, la Hipodrom sau la Alba-Iulia.

In seria de atentate, cari urmau să se producă în România, era hotărât și un atentat la Hipodrom, în ziua curselor pentru premiul „Incoronării".

Șeful atentatorilor „contele de Belmont" a luat asupra sa pregătirea atentatului dela Hipodrom.

„Contele" a descins la hotel Continental și — mare amator de sporturi — a reușit să pătrundă în lumea sportivă, spre a-și asigura nesupărat accesul pe câmpul de curse dela Băneasa.

Ce urmărea contele de Belmont la curse?

Venind mereu la cursele de antrenament — cari încep în zo ii zilei — ar fi putut veni și în ziua hotărâtă pentru atentat la ora 4 dimineața, pe întuneric, spre a pune sub loja regală mașina infernală, care urma să explodeze la ora 4 d. a., când Suveranii asistau la alergări.

La începutul lunei Iunie, direcțiunea generală a siguranței statului, a primit dela informatorii săi, diferite rapoarte cu privire la unele atentate ce urmau să fie săvârșite, de societatea **„Ungurilor care se deșteaptă"**, împotriva Familiei Regale și a altor personalități politice cum și împotriva tuturor conducătorilor statelor din Impărtrita Înțelegere.

Urmau să cadă victime atentatorilor Regele Alexandru al Serbiei, Mazarik, președintele republicei, Beneș, ministrul de externe al Cehoslovaciei.

In ziua de 29 Iulie dimineața informatorii și agenții siguranței dela Oradea-Mare, pe când făceau paza frontierei — între Episcopia Bihorului și Bihor Szent Andras, pe unde treceau mulți clandestini ți, au văzut o căruță în care erau trei persoane.

Agenții au lăsat să intre căruța în interiorul țării, după care au somat pe căruțaș să oprească.

In căruță s'au găsit 15 kilograme ecrasită, capse detonante și fitiluri.

Unul dintre atentatorii arestați au fost recunoscut ca făcând parte din grupul terorist G (colonel Gaborescki) din secția militară a teroriștilor unguri, grup pus sub conducerea vestitului colonel Pronay și locotenentului Hejass, cari susțin pe regentul Horthy, prin teroare.

Duși la siguranța din Oradia Mare s'a luat atentatorilor un prim interogator, de către d. A. Gussi, șeful acelui serviciu.

Atentatorii au declarat că aveau misiunea să suprime familia Regală și că șeful lor este contele Belmont, stabilit în București.

Ofițerii unguri au denunțat ca șef al organizației din țară pe „contele Belmont" care se instalase la hotel Continental.

In noaptea de 31 August, contele o fost arestat. S'a găsit asupra lui un carnet de cecuri al „Băncii Th. Banck of Roumania" de unde-și procura sumele necesare organizației.

Cu această arestare s'a dat de firul întregului complot.

Grupul de ofițeri, împreună cu Contele Belmont urmau să mineze tribunele dela Hidropom, când toați Familia Regală, reprezentanții statelor streine, la serbările încoronării, Corpul diplomatic ministrii, autoritățile și miile de delegați din provincie ar fi luat parte la alergările dela Băneasa.

In noaptea de 1 Septembrie doui dintre complotiștii nearestați denunțați autorităților de atentatori — a reușit să dispară.

Frontierile au fost păzite în mod excepțional. Serviciile de poștă și cale ferată au dat tot concursul pentru prinderea celor fugiți.

Unul dintre complici a fost arestat pe câmpul dela Băneasa în timpul curselor de ieri.

Tot în legătură cu atentatul plănuit au mai fost arestați și doui șoferi unguri și un antrenor tot ungur.

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare
I. TRISKA Cluj,
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

Pentru comercianți la comandă mai însemnată reducere de prețuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu abur, și de văpsit Cluj,
vărpsește și curățe, lână, mătasă, materii de bumbaci tort și blănuri. ☐ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

In sezonul de toamnă vopsește blănării în mod ideal, caică paltoane de plus, curăță fulgi de perne
CZINK CLUJ. Fabrica în strada Dézsma No. 5

No. 13. Condițiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate. Divnite cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 27

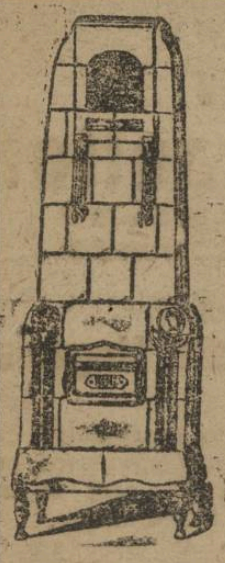

Descoperire Nouă

Cu Lei 3:00 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj**, Strada Moților No. 7

L. C. Harotmuth si Karol Majers fil.

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării

2026

CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de reparări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ Jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

CARTEA ROMANEASCA
INSTITUT de ARTE GRAFICE
SUCURSALA
COSINZEANA
CLUJ
CALEA DOROBANȚILOR

EXECUTĂ CU PREȚURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRĂRI DE TIPOGRAFIE, LEGĂTORIE PRECUM BROSURI, ZIARE ZILNICE ȘI SĂPTĂMÂNALE REVISTE, ETC, ETC. □□

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența până la 28 August 1922 și nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde la licitațiunea publică forțată, ce se va ține în ziua de 29 Septembrie 1922 la ora 8 dimineața în localul

„CASEI DE AMANET"
IONEL N. ILIESCU, CLUJ
Calea Victoriei No. 16

2137

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banch Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Reclama este sufletul comerțului!

Starea recoltei mondiale

„Frankfurter Zeitung" dela 25 August scrie:

Prețurile cerealelor au scăzut în ultimele săptămâni. De exemplu, grâul de toamnă care a costat luna trecută la Chicago 120 cents a scăzut în ultimele zile la 101. Explicația acestui fapt sta pe deoparte în lipsa de perspectivă de a putea vinde în Europa centrală și pe de alta, în știrile favorabile despre starea recoltei în diferitele țări.

In Statele-Unite, timpul este foarte favorabil pentru treeratul grâului de toamnă și pentru recolta grâului de primăvară. In Canada, recolta e bună. Știrile despre recolta porumbului sunt foarte favorabile. Canada așteaptă nu numai o recoltă bogată de porumb dar e sigură că o s'o poată culege de vreme și s'o expedieze din timp la mare pentru export.

In ce privește Europa occidentală s'a crezut că, din cauza ploilor dese, recolta o să sufere, mult. Dar în Anglia păioasele au eșit uscate și în Franța căldurile cari au domnit în sud au făcut mult bine recoltei.

Știrile din Rusia sunt încă foarte contradictorii.

Ungaria se plânge de secetă.

In privința României părerile sunt unanime că o să aibă o recoltă bună. Treerișul se face în condițiuni atmosferice excelente. Rezultatul întrece așteptările. Evaluările vorbesc de 2,400.000 tone (grâu).

In Africa de Nord, producțiunea va fi cu 50 la sută mai redusă, față de aceea a anului precedent. Calitativ, însă e bună.

Ultimile știri din India în privința recoltei nu sunt rele.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Noui trenuri Oradea-Mare — București

Dat fiind marele trafic de călători cu Ardealul, direcțiunea generală a C. F. R. a decis să înființeze în curând noui trenuri de călători între București și Oradea Mare. Unul dintre aceste trenuri va fi accelerat, plecând din București dimineața și având sosirea la ora 12 noaptea la Oradea Mare. Plecarea de aci va fi dimineața și sosirea la București la orele 12 noaptea.

Un al doile tren, care se va pune în circulație, va fi un tren personal, circulând ca personal până la Brașov, și va pleca din gara de Nord la 11 seara.

Dela Brașov acest tren va fi transformat în accelerat până la Oradea Mare, având opriri în toate gările.

Dela Oradea Mare acest tren va pleca dimineața sosind la București la 5 dimineața a doua zi.

Avertismentul din Munich

Cu prilejul sărbătoririi mareșalului Hindenburg

Sub acest titlu, „Le Temps" pune în evidență contractul pe care îl prezintă, pe de o parte discuțiunile dintre Franța și Anglia, asupra gajurilor productive iar pe de alta preparativele Germaniei în vederea restaurării Monarhii și a revanșei militare și care se manifestă aci prin asasinate politice, aci prin manifestațiuni de stradă.

In alt articol ocupându-se în special de sărbătorirea mare a lui Hindenburg, zice:

Această sărbătorire a început prin maltratarea corespondentului ziarului „Vorwerts", și mai departe:

Toate zidurile orașului erau pavoazate dar numai cu drapelele bavareze și al vechiului imperiu. Chiar ministrul de războiu n'a arborat decât drapelul bavarez. In disprețul ordinului ministrului apărării naționale ale Reichului, care interzisese participarea Reichwerului la această serbare monarhistă, un detașament al acestuia a dat onorurile militare mareșalului.

Mareșalul a vizitat pe kronprințul Rupprecht, pe feldmareșalul prințul Leopold, pe generalul von Bothmer, pe președintele consiliului, pe arhiepiscopul și președintele bisericii evanghelice și parcurgând frontul Reichwerului i-a ținut o scurtă cuvântare... In piață era așteptat de prinții Rupprecht, generalul Ludendorf și contele von Bothmer. In tribune sta în picioare toate autoritățile, membrii guvernului și delegații studenților în costume de gală. Hindenburg însoțit de prinți fu salutat cu o furtună de aplauze. In hala muzeului armatei prințul Rupprecht i transmise mulțumirile armatei bavareze și toată asistența intonă: „Deutschland über alles".

Generalul Bothmer ținuse un discurs și zise între altele că armata bavareză este tot așa de credincioasă imperiului ca în ziua când a plecat la războiu.

In fața acestor manifestațiuni și cel mai naiv poate vedea cât de pașnice sunt intențiunile Germaniei și mai ales cât de regretabil e desacordul dintre Anglia și Franța în chestia despăgubirilor și acea a datoriilor interaliate.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar. sub „Tiglr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vigt. tun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de serviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Depositul fabricat de tricotaje
„Helios"
Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânuși Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAT"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 39.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrează instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

Publicațiune de concurs.

„Banca Comercială și Mijlocitoare S. A. Satu-Mare" publică concurs pentru îndeplinirea postului bine dotat de

Șef-Contabil Procurist

devenit vacânt prin avansare.

Dotațiunea se stabilește prin înțelegere reciprocă.

Reflectanții vor dovedi că pe lângă cunoștințele bancare posed în vorba și scris limba română, maghiară și germană, aparținând corespondița șefcontabilului.

Cei de naționalitate română sunt preferiți.

Cererile provăzute cu copie actelor asupra pregătirei și a serviciului de până acum, precum și indicarea pretenziilor de salar, sunt a se adresa Direcțiunei Băncii, până la 30 Septembrie 1922.

Banca Comercială și Mijlocitoare S. A. Satu-Mare.

2136

No. 1797—1922.

Concurs.

Pentru împlinirea postului de notar în Livezeni devenit vacant și pentru postul de subnotar vacant în notariatul Lupeni și Petrila să publică concurs.

Reflectanții cari au evalificațiunea prescrisă în art. de lege I. din anul 1883 sau art. de lege I. din anul 1900, sunt invitați a-și înainta cererile de concurs împreuna cu documentele de evalificație, certificat de serviciu și de naștere, document despre satisfacerea datorințelor militare, declarația despre limbele ce le vorbesc, cel mai târziu până la data de 20 Septembrie 1922 subsemnatului primpretor.

Emonumentele împreunate cu aceste posturi sunt staverite prin Decretul XX. al Consiliului Dirigent publicat în G. O. Nr. 60—1919 și ord. circ. al resort Internelor din 18 Nov. 1919 publicat în G. O. Nr. 76—919 respective prin ord. circ. al resort Internelor Nr. 1770 publicat în G. O. Nr. 89—920.

Petroșeni, la 26 August 1922.

2133 Dr. DRĂGAN GEORGE

Dela Căminul Studentelor din Cluj.

Comitetul director al Căminului studentelor din Cluj dispune de câteva locuri libere pentru anul școlar 1922—1923.

In cămin nu vor fi primite de cât studentele universitare care fac studii serioase și cari vor lua înscris angajamentul că se vor conform cu stricteță regulamentului Institutiei.

Studentele ce doresc se fie primite în Cămin, trebue se prezinte:

1. O cerere în care se va menționa facultatea în care studente intenționează să se înscrie.

2. Certificat de maturitate pentru studentele ce se înscriu în anul întâi, sau, dacă sunt deja studente universitare, proba că an trecut în Iunie cel puțin jumătate din examene.

3. O declarație prin care studente face cunoscut situația ei familiară și mijloacele materiale de care dispun parinții ei.

4. Un certificat medical.

Studentele primesc în Cămin întreținerea în schimbul unei taxe anuale de 3600 Lei. Suma aceasta se va plăti în 9 rate anticipate de câte 400 Lei lunar începând de la 1 Octombrie.

La întrare în Cămin studentele vor plăti o taxă de înscriere de 100 Lei.

Cererile însoțite de actele de mai sus trebuesc adresate până la 15 Septembrie D-nei Dr. Grintzescu, Str. Regală 10a Cluj.

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2030

LOUIS DERI
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

Doritorii de a cumpăra
CEREALE
pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.
Adresându-se Agenției de publicitate „SOARELE"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

CARTEA ROMÂNEASCĂ
SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI
INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ
INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- Fabricațiune de pliuri comerciale, torfe de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mariri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plici de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu aceasti branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 17

Cărți și recvizite scolare
2127 la
LEPAGE

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localităţe.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Oraşului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie şi Droguerie Piaţa Unirii.	Luca Niculescu	Curuh	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi			Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumuk Funcţionarilor	
Central	Rózsa	Missir Str. Memorandului 11.	Coafor	Automobile
Coloniale				
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Emke	Barza	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Naţional Piaţa Unirei 23.	**Leonida.** Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

Pentru serbătorirea lui Avram Iancu

Către despărţămintele şi agenturile „Asociaţiunii" şi către marele public românesc

In ziua de 1—14 Septembre a. c. se împlinesc 50 de ani, de când 37 de preoţi români, în frunte cu protopopul Zarandului Mihăilan şi Balint protopopul şi pe vremuri prefectul dela Roşia montană, pe lângă asistenţă de popor nenumărat dela ţară — veniseră ţărani şi de dincolo de Abrud! — au coborât în mormântul dela Ţebea, la umbra gorunului lui Horia rămăşiţele pământeşti ale celui ce au fost „regele munţilor" şi eroul fără seamăn al Românilor transilvăneni în anii de încercare 1843—1849: Avram Iancu.

Prilejul acesta mare nu poate trece, nu e iertat să treacă, fără de urmă, în viaţa poporului nostru, care în sfârşit, a ajuns la libertatea politică şi naţională pentru care a luptat el şi alţii ca şi el. E o datorie elementară pentru tot Românul şi omul de bine să serbătorească în chipul cel mai demn pe cel mai nenorocit, dar şi cel mai iubit dintre marii eroi ai Ardealului.

Când au vrut să pună sbirii neamului nostru mâna pe ei în 1848 cum au pus mâna şi pe Horia, Cloşca şi Crişan înainte cu 63 de ani, nu s'a găsit nici un Român, care să le descopere locul, unde sta ascuns „regele munţilor". Semn bun de înaintare în solidaritatea românească. Dar mai avem o dovadă neîntrecută despre iubirea şi popularitatea lui Avram Iancu înaintea poporului nostru întreg. Sunt cântecele poporale, care toate răsună ce numele lui şi de amintirea faptelor lui măreţe. Mai rar erou al nostru, care să fie atât de mult cântat de popor, ca Iancu.

Împlinirea celor 50 de ani dela moartea lui trebue să fie un nou prilej de solidaritate naţională în cinstirea aceluiaş mare erou.

Dându-şi seama de acestea „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român" (Astra), cu reşedinţa în Sibiiu, dar cu organizaţii înseminate în tot cuprinsul ţării, invită despărţăminte şi agenturile sale, precum şi pe toţi oamenii de bine să pregătiască serbări demne pentru pomenirea marelui erou pretutindeni între Români.

Ea însăşi a închinat în întregime Nrul 9 (din Septembre) a. c. al revistei sale „Transilvania" amintirii marelui erou, cuprinzând bucăţi literare şi istorice privitoare la Avram Iancu datorite eroului însuşi şi unor scriitori, ca N. Iorga, Ion Borcia, Ion Corun, Ion Georgescu, Virgil Şotropa, C. Hodoş, N. Bălănescu, Ion Borcoş, etc. etc. In „Biblioteca poporală a Asociaţiunii" Nr. 105 se povesteşte pe înţelesul tuturora viaţa, isprăvile şi suferinţele celui mutat dintre noi acum sunt 50 de ani. Din aceste publicaţiuni ale noastre mai noui şi din altele mai vechi, cari se amintesc acolo, oricine se poate lămuri asupra însemnătăţii epocale a acestui erou. „Asociaţiunea" a mai luat iniţiativa unui muzeu istoric al anilor 1843 şi 1849, ce este a se ridica în Vidra de sus, lângă casa părintească a eroului, care este proprietatea acestei „Asociaţiuni" cu scopul, ca acolo să se adune şi păstreze toate obiectele mai de seamă privitoare la persoana eroului şi mişcarea naţională pornită de el. Pentru acest muzeu a dat gratuit lemnul de construcţie trebuincios ministrul de domenii, casa pădurilor. „Asociaţiunea" a semnat 50,000 Lei, iar d-na şi d-l Teodor Doboiu, comerciant în Sibiiu 5000 Lei. Alţi fruntaşi ai neamului alte sume.

Cu prilejul serbărilor, ce se vor aranja la ziua numită sau eventual şi în alte Duminecă şi serbători ale lunei Septembre a. c. să se colecteze bani în acest scop, pentrucă muzeul acesta istoric atât de însemnat să poată fi zidit şi inaugurat în 1924, când se împlinesc 100 de ani dela naşterea lui.

Dacă în 1895 maşiera stăpânire de pe vremuri a oprit orice colectă în favorul unui monument Avram Iancu, astăzi în era libertăţii naţionale depline, trebue să arătăm, că am fost vrednici de eroii, pe cari ni i-a hărăzit Dumnezeu şi de libertatea dobândită prin jertfele lor uriaşe. Şi vrednici ne vom arăta serbătorindu-l pe Avram Iancu în modul cel mai înălţător şi contribuind cu obolul nostru pentru zidirea muzeului şi a monumentelor proectate de „Asociaţiune" în cinstea lui sau cumpărând bilete de la loteria ei organizată, în parte, pentru aceleaş scopuri mari.

Parastasul ce se va ţinea la 1/14 Septemvrie a. c. în Ţebea, la mormântul eroului, credem că nu va fi unicul prilej de serbătorire, ci el va provoca o serie întreagă de comemorări în întraga ţară.

Resumând, îndemnăm din nou despărţămintele şi agenturile „Asociaţiunii", precum şi pe toţi oamenii de bine să aranjeze la data numită sau la altă dată potrivită (vre-o Duminecă sau serbătoare din luna Septemvrie):

1. Festivaluri cu cântări, conferinţe, tecuri etc. privitoare la eroul Avram Iancu. (Unele cântări sunt îndeobşte cu oscute de pildă, „Astăzi cu bucurie, Românilor veniţi!" „Colo în munţii Ţebei" etc. Cântece poporale nou armonizate de prof. Nicolae Oancea se află în Nr. 9 al revistei „Transilvania", — preţul 10 Lei).

2. Cu ocaziunea serbătorii lui Avram Iancu să se colecteze bani pentru ridicarea muzeului istoric şi al monumentului proiectat de „Asociaţiune". Banii colectaţi se trimit ca ei noastre centrale în Sibiiu, strada Şaguna 6.

Cetiti „Infrăţirea"

Ştiri din Oradea-Mare

Sărbătorirea celor 25 ani de serviciu al directorului regional P. T. T.

Vineri 1 Septembrie a. c. Dl Dr Victor Bolchiş director Regional din Oradea-Mare a împlinit 25 ani de serviciu. Cu această ocazie, subalternii domniei Sale, spre a-i arăta dragostea ce-i poartă, au alcătuit următorul program:

I. La ora 11 a. m. majoritatea funcţionarilor oficiilor din Oradea împreună cu delegaţii din provincie s'au prezantat în corpore în cabinetul d-lui director Regional, unde dl Subdirector Crăciunescu prin câte va cuvinte bine simţite arată celor prezenţi meritele sărbătoritului atât ca director cât şi ca coleg. După aceia dl inspector technic Cornu luând cuvântul, face cunoscut dlui Bolchiş că funcţionarii, din iniţiativă proprie au strâns suma de 10.000 lei, din cari bani vor să creze un fond numit „Dna şi dl Dr Victor Bolchiş" pentru ajutoarea văduvelor şi orfanilor P. T.T. Tot domnia Sa mai cite teadresă a direcţiei G-lă P. T. T. prin cari dl Director Regional este felicitat cu ocazia acestei aniversări.

Dra Romandolia funcţionară în numele colegelor şi colegilor săi oferă dlui director un frumos buchet de trandafiri albi.

Mai vorbesc factorii Ciură şi Hering cari mulţumesc directorului pentru deosebita bună voinţă ce acesta are faţă de personalul inferior. La urmă, dl Dr Bolchiş, mişcat mulţumeşte tuturor, pentru această manifestaţie de dragoste, promiţându-le că şi pe viitor ca şi până acum va face tot ce-i va sta în putinţă ca funcţionarul de sub a sa conducere, să simtă cât mai puţin greutăţile acestor timpuri.

II. De pe voinţa generală, după amiazi s'au scos mai multe cliee cu grupuri de funcţionari din toate categoriile şi într'a-e căror mijloc figurează dl director Bolchiş.

III. Seara s'a dat un banchet în onoarea sa la restaurantul „Kis Pipa" unde afară de funcţionarii P. T. T. au luat parte şi invitaţi între cari remarc pe dl Col. Bardoşii cu dna, Samarineanu şi Nicu Ionescu ziarişti şi mulţi alţi al căror nume scapă. Pe la ora 12 p. m. o parte din cei prezenţi s'a retras, iar restul au dansat până la 5 dimineaţa.

Tescov.

Petrolul în Ceho-Slovacia

Noua societate petroliferă cehoslovacă fondată la Praga poartă denumirea de Societate cehoslovacă şi franceză pentru exploatarea petrolului,

Capitalul este de 109 milioane coroane cehoslovace, din care 48 milioane subscrise de Standard Franco-Americaine, 22 milioane preluate de guvernul cehoslovac şi restul de 30 milioane sunt acoperite prin acţiuni de aport înmânate guvernului.

Forajiile încep în regiunea Egbell.

Guvernul va primi 6 la sută din preţul petrolului extras, dacă producţia este până la 100.000 tone, iar dacă producţiunea întrece 100.000 tone, guvernul va primi o redevenţă în numerar de 10 la sută.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 606 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 8 Septembrie 1922

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... 180 LEI
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Ardealul și Incoronarea

Dl Octavian Goga s'a oferit să compună versurile pentru Imnul Incoronării.

Intr'o vreme când partidul național încearcă prin toate mijloacele pe cari le are la îndemână boicotul politic al actului Incoronării, într'o vreme când ura regionalistă a partidului național se dezlănțue cu mai multă intensitate, într'o vreme când acest partid pare a fi uitat orice obligațiuni față de ideia solidarității naționale, dl Goga, reprezentând mai mult decât întreg partidul național, sufletul Ardealului, își oferă prinosul inspirației sale pentru a scrie versurile Imnului Incoronării. Amintindu-și că mai pre sus de toate e poet și poet al Ardealului, dl Goga răspunde la boicotul partidului național printr'un gest care simbolizând întreaga simțire a Ardealului dovedește strălucit cât de adânci e prăpastia dintre sufletul acestui ținut și politica de ură și de egoism a partidului național. Și nici nu putea veni de nicăeri și dela nimeni o osândire mai aspră și mai hotărâtoare a încercărilor de boicotare a actului Incoronării decât dela d-nul Goga. Căci mai mult decât întreg comitetul de o sută și mai mult decât toate organizațiile dlui Vaida, dl Goga reprezintă Ardealul. El reprezintă sufletul cel nou, Ardealul cel tânăr care însetat de viața românească se voește slobod de toate urmele stăpânirii maghiare, de tot ceiace printr'o opresiune și un contact milenar a putut altera viața națională a Ardealului.

Reprezentant al acestui Ardeal, al acestui suflet care a dat noui imbolduri energiei românești de aici, care a luptat pentru a scutura viața românească a Transilvaniei de influență străină, dl Goga simțind toate aspirațiile și toate îndemnurile acestui Ardeal își instrunează lira pentru a oferi actului Incoronării nu numai prinosul unei inspirații de poet ci și omagiul acestui suflet nou, adevăratul suflet al Ardealului.

Poetul care a știut strânge în versuri tot ceiace simțirea românească de aci suferea, tot ceiace ca în zuia, poetul durerilor Ardealului, va fi și poetul bucuriei sale.

Alături de dl Goga, maestrul Enescu va alcătui muzica Imnului Incoronării. Astfel doi din cei mai puternici reprezentanți ai artei și simțirii românești aduc omagiul inspirației lor actului care întregind prin caracterul său simbolic, actul unirii înseamnă nu numai o sărbătoare ci un moment în viața românească.

La acest moment Ardealul românesc ia cu tot sufletul parte. El înțelege că bucuria de azi este plătită cu nenumăratele dureri și jertfe ale trecutului. Dar tocmai de aceia, el voește ca splendoarea acestui act să nu fie cu nimic întunecată, ca bucuria lui să fie întreagă și liberă.

In lumina acestor simțăminte pe cari poetul Goga nu putea să nu le încerce, cât de meschină, cât de străină de sufletul Ardealului se vădește politica partidului care are totuși îndrăzneala să se socotească reprezentantul acestui ținut. Dar ce poate însemna acțiunea de boicotare a actului Incoronării, când pusă la cale pentru interese de partid și străină de sentimentul general, ea nu înfățișează decât meschinăria unei intrigi și neputința partidului național de a se ridica deasupra contingentelor politice.

Ardealul însă osândește încercările acestea. El înțelege, el simte câtă măreție și câtă înălțare este în actul care se va săvârși la Alba-Iulia. Poetul Goga a înțeles și a simțit ceiace a înțeles și a simțit Ardealul. Versurile sale vor fi mărturisirea acestei simțiri unanime. In cadența lor va trăi sufletul național, sufletul acela prin ale cărui forțe am ajuns la realizarea visului de unire și de care partidul național a izbutit prin politica sa să se înstrăineze cu totul.

Budgetul și reforma fiscala în Franța

Sub acest titlu „Le Temps" publică un articol asupra proectelor guvernului nostru în această chestiune.

La începutul anului 1922, zice autorul articolului două căi se ofereau ministrului de finanțe sau să întocmească un buget tardiv creiând și resursele necesare (pentru țara întregită) sau să facă față trebuințelor cu bugetul din 1921—22 ușor mărit, reducând cheltuelile la minimum, a pune ordine în administrație, a opri risipa, a asigura încasarea veniturilor existente și a prepara în liniște reformele care vor trebui să doteze țara cu resursele necesare pentru satisfacerea completă a tuturor trebuințelor. Cum se știe ministrul de finanțe a ales această din urmă cale. Vorbind de sistemul actual fiscal autorul arată că partea care revine contribuțiunilor directe e insuficientă și că reforma s'ar impune chiar și atunci când resursele actuale ar acoperi toate nevoile țării Reforma a și fost dealtfel încercată de dl Titulescu al cărui sistem cuprindea: impozite cedulare pe venit, un impozit progresiv pe venitul global și o preluare extraordinară asupra capitalului combinat cu impozitul pe beneficiile de război și asupra creșterei averii. Proectul care se studiază acum va prevedea probabil o procedură mult mai simplă. Va trebui să se ție cont de regimul impozitelor existente și de faptul că ageuții fiscului și contribuabilii n'au educația necesară pentru a trece ușor peste complicațiile impozitului pe venit care au fost realizate în țările occidentale.

Statul gazdă de banditi

Din dărâpănăturile fostei monarhii austro-ungare n'au mai rămas decât două cocoabe; una care-și pune din zi în zi câte o pröptea ca să nu se prăbușească definitiv, și alta, care a devenit un periculos cuibar de banditi.

Aceasta din urmă, care, se înțelege dela sine că nu poate fi alta decât Ungaria lui Horthy, a fost în vremurile ei grele, pe care și le-a meritat, ajutată prietenește, de acei împotriva cărora se pornise, doritoare de stăpâniri nedrepte, de avutari străine și de jaf.

Insăși țara noastră, pe care a dușmănit-o mai mult decât pe toate, a ajutat-o să se scape de ghiara bolșevică, ce-i pătrunsese adânc în trup, ursind-o celei mai crepezi și mai groaznice morți.

Dar pe cine nu lasă să moară, nu te iasă să trăești.

Țara aceasta strămutată din miezul Asiei în miezul Europei, n'a putut să aibă decât aceiași menire pe care i-au dat-o străvechiul Arpad și cu căpitanii lui: să fie dealungul veacurilor gazdă veșnică de hoți.

Ce putea să folosească acest miez al Europei, — răscrucial drumurilor tuturor popoarelor din continentul cel mai civilizat al globului — acestor urmași ai beutorilor de sânge în cranii transformate în cupe?

Ce putea să le folosească alt, decât să le împrumute civilizația lor pentru ca ei s'o servească pentru a-și rafina mijloacele cruzimilor lor legendare.

Veacuri, după veacuri poporul acesta n'a putut decât să trăiască din stăpânirea, din spoliarea, din jaful avutului altora.

Iar când trâmbița desrobirei a sunat, când libertatea și a întins mâna ei salvatoare, deasupra tuturor, celor ce trăiau sub asprimea jugului lor, când li s'a lăsat stăpânire atât cât li se putea lăsa, năcazul lor n'a mai cunoscut margini.

Acum acest năcaz au vrut să-l reverse prin cele mai mișelnice mijloace asupra Dinastiei noastre, asupra câtorva din slujitorii noștri, asupra unor oameni cari n'aveau să aibe altă vină, decât aceea de a-și sărbători pe Suveranul lor.

Dar stupidul complot, descoperit de siguranța noastră a dovedit că la punerea lui la cale a luat parte însuși șeful statului maghiar Alteța Sa Serenisimă, regentul Horthy.

Faptul acesta este semnificativ pentru mentalitatea care stăpânește Ungaria.

G. Șomuz.

Pagubele războiului

Indată după terminarea războiului ziarele și revistele au început să publice o sumedenie de monografii, de comunicate, de articole care-și propun să comenteze datele oficiale cu privire la costul economic și financiar al războiului, cât și influența sa morală și socială.

Dacă am avea în vedere numai datoriile de război ale statelor beligerante până la sfârșitul anului 1918, găsim că ele sunt de 986 miliarde da franci; iar după experții americani, costul global al războiului s'ar ridica la 200 miliarde de dolari, socotindu-se și distrugerea proprietăților.

O documentare financiară precisă arată că Anglia a cheltuit în mijlociu 47 și jum. milioane de franci pe zi în primele 8 luni ale războiului, cheltuiala care a mers crescând ajungând până la 167 milioana pe zi în 1918.

Cheltuiala zilnică a Franței a fost de 105 milioane, a Italiei de 52 și jum. milioane, a Austriei de 100 milioane, a Rusiei de 235 milioane, iar a Germaniei a ajuns până la 272 milioane pe zi în prima jumătate a anului 1918. Statele Unite n'au cheltuit decât 75 milioane pe zi la început, dar transportul în Europa a armatei sale a costat-o numai puțin de 322 milioane.

Adunând la un loc cheltuelile grupului statelor aliate și asociate cu ale puterilor centrale ajungem la o cheltuială mondială de 1195 milioane de franci, în care intră și împrumuturile contractate în timpul războiului.

O problemă însă mai grea decât a costului financiar al războiului este însă costul său economic-social, care cuprinde totalitatea perderilor publice și private, cauzate de război.

Trebue să considerăm și valoarea materialului de război consumat, distrugerea marinei de comerț, pustiirile în țările ocupate, oprirea producției industriale, micșorarea producției agricole, devastarea pădurilor, valoarea economică a victimelor războiului: morți, răniți, infirmi.

Și toate acestea fără a mai vorbi de împrăștierea forțelor intelectuale, de stagnarea științei, de schimbarea produsă în moravurile vieței și de dezastruoasa scumpete a traiului.

E foarte greu să se poată evalua toate aceste elemente, care se pretează la interpretațiuni foarte variate. Există două păreri în această privință: una pesimistă care găsește din ce în ce mai ridicat costul economic al războiului, una optimistă, care atenuiază dezastrul și nutrește speranța unei refaceri într un viitor nu prea depărtat Dar între una și cealaltă e loc pentru o tendință intermediară, care nu neglijează faptele și nu se lasă deprimată de emoție.

In ce privește consecințele demografice din cele 400 milioane de oameni cât aveau statele care au intrat în războiu, după statisticianul danez Christian Dörig în 1919, populația Statelor Europei scăzuse la 389 milioane. In condițiuni normale, avându-se în vedere coeficentul de creștere, această populație ar fi ajuns la 424 milioane de locuitori.

Morții războiului, după datele oficiale, ar fi de 9.830,000, alrănițiilor și invalizilor de 7 și jum. milioane; gripa a înregistrat 6 milioane de decese numai în 1918 și se mai adaugă 10 milioane de morți de depresiune fizică, din cauza alimentației nesuficiente și durerilor morale.

Proporția numărului bărbaților față de femei a scăzut dela 1000 pentru 1026 femei la 1000 pentru 1080 de femei.

Evoluțiunea economică în chestiunea perderei elementului uman nu poate fi decât foarte aproximativă, căci e foarte greu să poți evalua ce ar fi putut însemna forța musculară și genialitatea mintală umană pierdută de civilizație.

Un alt aspect al chestiunei economice mai general și mai complex e inundarea după războiu a pieței financiare cu hârtie monedă. — Revistele financiare americane găsesc că, circulația financiară dela 37 și jum. miliarde în 1913, a ajuns până în 1921 la peste 450 miliarde.

Războiul a mai distrus și elementul productiv funeamental — pământul, cu toate că pământul — alma percus — cântată de Latini, nu s'a micșorat în întindere măcar, cu un metru. Trebue însă să ținem seamă de enormele devastări. care au ruinat bogățiile naturale ale solului. După capitalul stabilimentelor, al mașinelor, al instrumentelor technice și al materiilor prime, vin fără îndoială și bunurile de consumație, adică totalitatea lucrurilor produse de agricultură și industrie pentru nevoile, comoditățile sau plăcerile vieței — asupra acestora aripa distrugătoare a războiului va lăsa urme timp foarte îndelungat.

Complexa evaluare a perderilor cauzate de război și repercursiunile pe care el le exercită, face din ce în ce mai grea sarcina economiștilor de a schița bilanțul activului și a pasivului.

Și de aceia viața ordonată de progres și de civilizație își va reveni în fire cu mare greutate, mai ales atât timp cât nu se va produce o modificare însemnată în gândirea și sentimentele umanității — âtă de tulburate în urma războiului.

Rezultatul plebiscitului în Silezia-Germană

Berlin. — In Silezia de sus, germană rezultatul plebiscitului este 513700 voturi pentru menținerea Sileziei ca parte integrantă a Prusiei și 50500 pentru autonomie.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Liceul „Dragos Voda" din Sighetul-Marmatiei

In 1921 Ministerul de instrucțiune a acordat ca pe lângă clasele cu limba de propunere românească dela liceul din Sighet să poată funcționa paralel și clasele cu limba de propunere maghiară. Aceasta măsură dovedind **un** înalt spirit de noblețe a fost primită cu foarte multă bucurie și recunoștință de populația maghiară.

Materia tratată la diferitele obiecte de învățământ în anul școlar trecut a fost aceia stabilită de program analitică.

La secția maghiară, în predarea materiei s'a ținut cont și de împrejurarea, că elevii acestei secții, până în anul acesta au urmat vechea programă ungurească. La unele materii s'a adoptat deci un program de tranșițe, păstrându-se însă în întregime programa liceelor de stat. Pelângă obiectele ce se predau în liceele românești, aici s'a predat ca studiu obligator și l. maghiară.

Activitatea extrașcolară a Corpului didactic

Profesorii. întrucât le-a permis aceasta numărul mare de ore au desvoltat o activitate extrașcolară apreciabilă, îndeosebi în conferințe poporale ținute la sate.

Directorul Mihail Șerban, a ținut o conferință la o serată aranjată de „Astra" în Sighet, tratând ideile moderne asupra constituției materiei. A mai ținut prelegeri populare în comunele Moisei, Săcel, Seliște și Dragomirești.

Subdirectorul Emil Eomide, a ținut conferințe poporale în comunele Berbești, Borșa, Rozavlea; Cuhea și Ieud. Ideia fundamentală a acestor conferințe poporale a fost însemnătatea școalei. In jurul acestei idei s'a arătat, că lipsa de învățătură este — în ultima analiză — cauza tuturor relelor sociale, cari cearcă să pătrundă pe furiș, sub diferite forme, și în ținutul nostru stat.

Ținem să remarcăm, că în doi ani școlari din urmă, profesorii liceului nostru au ținut conferințe poporale în 17 comune fruntașe din Maramureș, unde au fost ascultați cu multă luare aminte de sutele de țărani, cari știu să aprecieze cuvintele sincere și pline de iubire ce li se adresează.

Date statistice despre elevii liceului

Au fost înscriși ca ordinari la secția românească 189 elevi iar ca particulari 15. Total 204.

La secția maghiară au fost înscriși ca ordinari 315 elevi iar ca particulari 42. Total 357.

Din această statistică putem constata cu regret numărul mic de elevi români, și zicem mic comparându-l cu numărul elevilor maghiari. E aceasta o simplă constatare regretabilă asupra căreia atragem atenția d-lui Director al liceului Dragoș Vodă din Sighet.

Activitatea elevilor

La secția română din 204 de elevi înscriși au fost declarați la examen, de promovați 179.

La secția maghiară din 357 de elevi înscriși au fost declarați promovați 327.

Activitatea extrașcolară a elevilor s'a desfășurat la sate, cu ocaziunea excursiunilor școlare (v. cap. X.) Credem, că în măsura și felul cum s'a făcut anul acesta, activitatea extrașcolară a elevilor are o mare importanță culturală și națională, fără ca prin aceasta să se fi conturbat mersul normal și liniștit al muncii serioase ce trebue să desvolte elevii în primul rând în școală.

Internatul liceului

1. Internatul, pentru elevii secției române, este susținut de „Asociațiunea p. cultura poporului român din Maramureș". Conducerea efectivă a internatului o are comitetul Asociațiunii în frunte cu președintele ei, dl. Dr. Florent Mihályi, advocat în Sighet și Rev. d. Ilarie Boroș, vicarul Maramureșului, în calitate de rector al internatului.

Disciplina internă au supravegheat-o dnii profesori Emil Domide și Gavril Gavrilaș, în calitate de prefecți.

Societăți școlare

Societatea de lectură. Conducătorul societății a fost prof. Nicolae Angelescu, iar președintele: Dumitru Timiș cl. VII., apoi Vasile Godja cl. VII. Membrii activi ai societății au fost toți elevii claselor IV—VII., iar membrii spijinitori elevii celorlalte clase. S'au ținut în cursul anului 12 ședințe literare și 7 administrative. Programul ședințelor literare a fost compus din recitări, disertații, lucrări de literatură frumoasă și censurarea acestora își cântări. Averea societății la finele anului școlar a fost de 1868 Lei 84 b. Societatea de lectură a secției maghiare n'a funcționat.

Aceasta este activitatea școlară și extra-școlară a liceului „Dragoș-Vodă din Sigetul-Marmației. Sperăm că pe viitor învățământul românesc dela această școală se va prezenta într'o formă mai îmbucurătoare.

Ecouri

Olimpiade... feminină

Grecii din antichitate n'au inventat olimpiada feminină pensimplul cuvânt că în acea apoçă depărtată femeea nu era admisă în stadium.

Astăzi... s'au schimbat lucrurile unde nu e admisă femeea?

Federația sportivă feminină internațională, în care își au reprezentantele lor Statele Unite, Franța, Anglia, Elveția, Italia, Cehoslovacia și chiar Grecia, întrunită zilele trecute, a hotărât crearea unor jocuri olimpice feminine și organizarea lor din patru în patru ani.

Adevărul e că, până azi, din lipsă de deprindere, feminismul a mers cam încet.

Povestea unei statui

Academia de bele arte din Paris a plasat în fața arcadelor sale o statue de bronz, reprezentând pe Mercur. Opera aceasta este modernă însă poate susține orice comparație cu statuile antice expuse lângă ea.

Cu ocazia ultimei vizite a mareșalului Pétain la școala de bele arte el se interesă foarte mult de acest bronz oprindu-se îndelung în fața lui.

Il se povesti origina acestei statui:

Ea este semnată J. L. Brian și poartă data 1864.

Autorul ei, elev al școalei de bele arte avea un viitor strălucit, grație extraordinarului său talent. Era însă foarte sărac.

In iarna grea din 1863—64 el terminase statuia.

Atelierul său, nefiind încălzit, el avu teama într'o noapte ca din cauza frigului să nu plesnească gipsul statuei. N'avea decât o pătură.

Și pentru a-și salva opera, a acoperit statuia cu pătura. Statuia fu într'adevăr salvată.

A doua zi de dimineață, însă I. L. Brian fu găsit mort de frig!

Camarazii săi, făcură atunci o listă de subscripție pentru a putea turna „Mercurul" în bronz.

Cincantenarul Arlesienei

La 1 Octombrie viitor se va serba a 50-a aniversare a reprezentării „Arlesienei" la teatrul „Vaudeville".

Drama aceasta în cinci acte cu simfonii și coruri a lui Alphonse Daudet, care n'a avut succes la premieră se joacă actualmente cu cel mai strălucit succes.

Ea este fără pereche în teatrul marelui romancier al lui „Sapho", „Fromont jeune" și „Relsler aîné".

Partitiunea muzicală a lui Bizet este deasemenea o capodopera.

Toate personagiile „Arlesienei" sunt populare.

„Arleslana" ca și „Mireille" sunt însăși Provensa: soare poezie și amor.

Citiți Infrățirea

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

ANATOLE FRANCE

= OMUL =

Scepticul premiat din anul acesta cu premiul Nobel a ținut să nu ne destăinue în operele sale persoana sa, contrar celor mai mulți dintre scriitori, care nu se pot decât în foarte rari cazuri depersonaliza. Nu înțeleg prin aceasta, că marele romancier francez nu și-ar fi luat cele mai multe inspirații din cele văzute sau trăite de el. Dar a știut să se ascundă într'atâta, încât ne este greu să bănuim din aceste scrieri ale sale pe Anatole France omul pe Thibauld neatorul.

De aceea s'a făcut un deosebit serviciu cititorului prieten al lui France prin volumul „Les Matinèe de la Ville Said, Propos d'Anatole France' publicat acum la Paris de către d. Paul Gzell, în editura lui Bernard Grasset. Găsim în cartea aceasta pe Anatole France din viața privată trăită până la începutul războiului în vila Said, un cămin artistic dintr'o pădurice din Boulogne, care a cumpărat-o după aceea pictorul Olandez Kees van Dongen.

Destăinuirile din volumul acesta ne spun, că la fel cu Goethe, Anatole France este un colecționar pasionat. Viața lui este toată ocupată cu obiecte de artă. Dela intrare până la sfârșit, de jos până sus, locuința lui e numai mobile artistice, numai picturi, statuete și cărți din toate părțile lumii, din toate epocile.

Este cu deosebire interesant de știut, cum își utilizează Anatole France în scrisul său colecțiile acesta artistice. Mediul romanelor sale este mediul acesta din vila Said. In această vilă și-a îngrămădit, în cărți statuete și tablouri, tot ața viața din al său „Thais": sunt obiecte de artă din lumea greacă: capete de studiu, statuete, obiecte de marmură. De altfel „Crinului roșu" îi corespunde o întreagă colecție de faianțe italienești; „Jeanei d'Are" îi corespund gobelinurile din veacul XV, volumului „Zeii însetează" mobile și scule din epoca lui Ludovic al 15-lea și e revoluției. Pe dulapurile sale strălucesc pe asemenea tibelouri scule artistice și de preț din toate timpurile:

Am greși, dacă am crede, că Anatole France, este în privința acestor obiecte de artă un amator ca Oscar Wilde din „Dorian Grey". El nu și-le-a adunat numai pentru delectarea sa. Cărțile și toată îngrămădeala aceasta de artă de pretutindeni și din toate epocile îi sunt mai mult de cât niște prieteni niște mijloace de care se servește în scris.

Scoțându-se din această vilă, autorul memoriilor acestora despre omul Anatole France, ni-l arată pe acesta în mijlocul partidului socialist, al cărui activ membru este — activ nu în sensul obișnuit social — și la care ține deseori discursuri interesante, patetice ca și scrierile sale. Anatole France nu s'a rușinat nici să se amestece în mijlocul vulgului și să-i țină cuvântări în locurile publice din Paris.

Anatole France nu urăște politica, o iubește ideal, și iubește mult pe partizanii ideilor sale sociale.

Ca scriitor, ca gânditor, France face parte dintre aceia; după care, după cum el însuși o spune, meditației îi trebue și ei antrenament, un training ca și acela al sportului. Așt-fel ni-l închipuim ca pe unu, care nici când nu este neocupat, negânditor. Și ne-o dovedește aceasta și mai bine dl Gzell când ni-l arată pe Anatole France la masa de scris, scrîndu-și operele. El nu face parte dintre fericiții, cărora, după cum definia Karinthy odată ironic, pe scriitor, le curg sentimentele din inimă prin mână și prin condei așa de-avalma, de sine ca și Goethe, Anatole France lucrează mult la o operă pe care o scrie. La „Jeane d' Arc", a lucrat douăzeci de ani. Dacă arunci o privire asup a manuscriselor lui — spune în aceste memorii dl Gzell — rămâi mirat, văzând câtă trudă i-a trebuit pentru prețul acelei clarități, care le stăpânește. Corectează mereu, îndreaptă fraze și pasagii, dă o față cu totul nouă scrisului de ieri, taie foi din manuscrise le orânduește din nou, ceeace a fost la început o vezi că a ajuns la coadă și viceversa. I-se întâmplă mereu, ca unele părți pe care le-a culeș deja culegătorul din tipografie, să le scrie din nou și după ce le-a dat din nou l-a tipar, cu ocazia corecturii să le îndrepte de opt până la zece ori în șir".

Câtă migăilă, câtă adevărată trudă de gânditor în această muncă. France are mereu grijă, să fie cât nu se poate mai clar. Este un neîntrecut causeur și tot așa îi sunt și romanele: o causerie filosofică, morală, legată prin o fabulă, povestită cu o ușurință care uimește.

Ar mai trebui ceva de zis despre Anatole France scepticul, despre pacifistul și patriotul Anatole France, pe care, de data aceasta îl aflăm același și'n romanele sale, cum ni'l arată aceste memorii despre vila Said din Boulogne.

Greșește, cine 'l califică pe France drept un sceptic în accepția vulgară. S'a numit el însuși un sceptic. Sceptic este 'n romanele sale și este sceptic și 'n viața ce o duce. Despre scepticii ne spune el însuși, că sunt cei mai mari idealiști dintre muritori; ei visează despre un foarte, foarte frumos tip uman și distanța dintre ei și vulg o cauzează tocmai acest vis. Ironia li-se datorește decepției. Râd, dar veselia lor e acoperită mereu de amărăciune. Râd, spune Anatole France, pentruca să nu plângă."

Un astfel de sceptic este acela, pe care l-au premiat acum cu cel mai mare dintre premiuri. Acestui scepticism se datorește socializmul, pacifizmul, internaționalismul lui, viziunii acesteia a unei minuni de tip uman. Cum ni l-am și putea închipui ca un sceptic în sensul vulgar, când știm, câtă iubire de oameni poartă acest rece, dar rece numai în afară, om al latinității?

Dacă n'ar fi și în viață scepticul acesta, și nu scepticul care îl crede lumea, n'ar fi atât de plin de iubirea de țara sa.

In privința patriotizmului acestuia al marelui romancier, d-nul Gzell ne arată cu citate din chiar opera și din zicalele lui France, că n'ar exista internaționalizm adevărat, dacă n'ar avea ca piatră fundamentală naționalismul. Este exact teoria unui profesor al nostru. Incheierea acestor apropouri despre Anatole France, încheiere luată din chiar opera sa, este minunată: internaționalistul adevărat își iubește patria sa, pentru ca să cinstească în ea patriile altora.

Ce este „Aurora“

Ziarul „Epoca“ explică modul cum partidul ţărănist a căzut în cursa ce i-a întins-o bolşevicii prin agentul lor d-nul N. D. Cocea.

Pentru ziarul bucureştean, declaraţia d-lui Mihalache, dela banchetul dat în ajunul plecării d-lui dr. Lupu, nu e decât mărturisirea de bună credinţă, a unui biet naiv, care nefiind în stare să dejoace pe isteţii târgoveţi, cari l'au prins în iţele lor, se dă legat de mâini şi de picioare unei tovarăşii, de care va regreta amarnic mai târziu.

Dar să lăsăm ziarul bucureştean să complecteze:

„Iată dar ţărănismul instalat oficial şi virtualminte la „Aurora“.

Ce este „Aurora“ se ştie: D. N. D. Cocea forţat şi de împrejurări şi de carantina la care autorităţile supuseseră ziarul bolşevic deschis „Chemarea“, a încetat aparaţia acestei foi pentru a înfiinţa ziarul „Aurora“ pus nominal sub direcţiunea d-nului Lupu, dar condus şi redactat în întregime de către d-nul Cocea cu întreg personalul „Chemărei“ şi astăzi în fiinţă la redacţia acestui ziar. După cum îi arată şi numele împrumutat de la omonimul său francez de tristă memorie şi după cum apropo pe zilnic s'a demascat prin coloanele sale „Aurora“ este tot un ziar bolşevic, dar ceva mai cu perdea de cât „Chemarea“.

Apărând din fonduri pe cât de inavuabile pe atât de suspecte şi permiţându-şi luxul să suporte deficite de sutimi de mii de Lei care se acoperă peste noapte ca prin minune, ziarul „Aurora“ era scos la lumină cu o ţintă precisă: Aceia de a servi drept undiţa pentru prinderea partidului ţărănist în mreajele bolşevismului orăşenesc“.

Într'adevăr, apariţia ziarului „Aurora“ coincide cu punctul culminant al crizei prin care a trecut mişcarea bolşevică în România.

Lovită aproape mortal prin eşecul grevei generale din toamna anului 1920, prin arestarea în masă a tuturor instigatorilor, închiderea cluburilor şi dizolvarea sindicatelor; compromisă în ochii opiniei publice prin contrabandele de bani de la Moscova cu tot cortegiul lor de curieri şi corespondenţe şi mai ales prin odiosul atentat dela Senat, mişcarea bolşevică din ţara noastră părea aproape inemediabil distrusă. Mai rămăsese agenţilor Moscovei o singură portiţă de salvare şi de refacere: Aceia ca imitând tactica bolşevismului rusesc să-şi apropie masa ţărănească prefăcând-o în unealtă de destrucţie până când vor ajunge scopul s'o încalece şi s'o domineze întocmai ca în Rusia prin „gărzile roşii“ de la oraşe.

Mai departe ziarul bucureştean arată cum legătura s'a înnodat prin d-nii Cocea, Lupu, care îşi schimbase dinnaiote părul, devenind din lup roşesc, lup ţărănist, apoi d-nul Stere, care deasemeni, a venit cu metodă, tocmai când ţărăniştii erau pe punctul de a ceda; cum în sfârşit tovărăşia s'a pecetluit definitiv spre nenorocirea d-lui Mihalache şi-a partizanilor săi.

Întrebarea ce se naşte este însă dacă şi în felul acesta, stăpânii secreţi ai d-lor Cocea şi Lupu vor reuşi în felul acesta să asigure desvoltarea comunismului la noi.

Fără îndoială că nu. Căci dacă d-nul Mihalache ministerialiul, n'a putut observa cu cine se întovărăşeşte, în schimb ţăranii adevăraţi au băgat de seamă, că d-nul Mihalache e un fel de păpuşe în ţări, în mâinile altora. Doar s'a observa în alegerile din urmă că majoritatea voturilor obţinute de ţăranişti au fost obţinute la oraşe...

Pe de altă parte cu vremea însuşi d-nul Mihalache, văzând în sfârşit cu cine a de face, se va retrage singur din combinaţie, afară numai dacă nu se va cedului la fonduri inavuabile. Ceea ce ar duce la acelaşi rezultat: falimentul politicei comuniste sub masca ţărănismului.

De geaba triumfă agenţii Moscovei, că au acaparat pe d-nul Mihalache. La noi comunismul nu prinde şi bolşevicii n'au ce căuta aici.

Reorganizarea partidului socialist

Influenţa pe care au exercitat-o agitaţiunile comuniste moscovite, asupra mişcărei muncitorimei oraşelor noastre, a avut darul să compromită aproape în întregime partidul socialist.

Neglijând principiul fundamental al oricărei probleme democratice, că orice formă de organizaţie socială trebue să respecte dezvoltarea integrală şi cât se poate mai liberă a fiecărui individ, fără a nemulţumi dezvoltarea celorlalţi şi a societăţei întregi, adepţii comunismului bolşevic s'au văzut însă în curând părăsiţi de majoritatea masei socialiste.

Cele două fracţiuni mai însemnate social democraţii reprezentând pe socialiştii din noile provincii şi socialiştii centrişti din vechiul regat, văzând că atitudinea lor conciliatoare nu are nici o influenţă asupra atitudinei minorităţei comuniste au hotărât să rupă orice legături cu această minoritate.

In ultimul timp, ambele aceste grupări convinse de răul ce-l pot aduce muncitorimei, tendinţele utopice ce le manifestează comuniştii au început tratative pentru fuzionarea lor într'un singur partid pentru ca acţiunea lor să aibă o mai mare eficacitate.

Hotărâte să păstreze ca principiu fundamental neamestecul politicei în sindicatele muncitoreşti, social-democraţii şi centrişti se vor întruni în curând într'un congres unde vor discuta reorganizarea şi noul program al partidului socialist.

Tot odată pentru a arăta că nu există nici o legătură între partidul socialist şi Internaţionala comunistă din Moscova, conducătorii partidului vor lua parte la Congresul internaţional socialist care se va ţine la Viena în toamna aceasta.

Mai puţin legat de materialismul strâmt şi fatalist al doctrinei marxiste, scăpat de tutela comunismului autoritar, inaugurat de doctrina bolşevică; fără îndoială că existenţa unui partid socialist sănătos la noi, ar influenţa mult evoluţia morală a muncitorimei noastre.

De vânzare
3 Automobile-Turism
„FORD“, „LAURIN-CLEMENT“, „MARTA“.
A se adresa:
„UNIVERSUM“
Cluj, Str. Bob 5. 2131

Infamiile drului Lupu

„Aurora“ oficiosului Drului Lupu nu pierde niciodată ocazia să reproducă injuriile pe care le debitează la adresa ţării noastre, presa duşmană de origină semito maghiară.

Am relevat în repetate rânduri legăturile dubioase ce le are numitul ziar, prin Drul Lupu atât cu cercurile comuniste din Rusia, cât şi cu această presă.

Devenit voiajor spre America, „fruntaşul ţărănist“ nu pierde acum din nou ocazia, să servească publicului prin „Aurora“ nu numai impresiunile sale de voiaj, a căror stil nu e departe de al unui băiat de prăvălie dar în acelaşi timp tot felul de infamii, ca aceea apărută în ziarul „The-News“, cu privire la o pretinsă ucidere fără judecată a 40 de evrei amnestiaţi în Basarabia.

Ziarul românesc „America“ şi'a întârziat să desmintă acest sfruntat neadevăr, totuşi „Aurora“ se simte din nou obligată, cu impulsiunea aceleaşi reacredinţe, să debiteze injurii la adresa guvernului liberal, cu privire la administraţia Basarabiei.

Fiind din ce în ce mai evident scopul pentru care Drul Lupu cheltueşte cu profuziune franci, lire şi dolarii, a căror proveniență nu şi-a putut-o niciodată justifica, nu ne îndoim că cercurile noastre diplomatice vor lua măsurile necesare pentru a opri răspândirea calomniilor cu care propagandistul comunista s'a dus să înşele opinia publică străină.

Cetiti „Infrăţirea“

Statificarea şcoalelor

Nu împotriva bisericei, ci tocmai pentru respectul şi dragostea ei

— Scrisoarea unor învăţători —

Odată cu întruparea visului nostru de 10 veacuri, s'a ivit pe orizontul culturei româneşti şi chestia statificării şcoalelor şi învăţământului primar.

Încă în 1920, învăţătorii întruniţi în uniunile lor judeţene şi-au dat espresiune dorinţei tari pentru statific rea acelora. Dorinţa aceasta a învăţătorilor a emanat, nu numai din „cunoaşterea serioasă a stărilor şi tradiţiunilor de cultură“ cum a spus de prof. A. Lăpădat, ci a emanat şi din dragostea sinceră faţă de cultura acestui neam, precum şi din experienţa de decenii experimentată, destul de tristă de alt fel.

Ci noi umilii dascăli îndurăm nedreptăţi şi jigniri, suferinţe chiar nu numai dela străini, dar şi dela ai noştri.

Oricât de grele au fost acele nedreptăţi şi cât de amare au fost acele suferinţi, noi le-am răbdat şi suferit în tărie pentru „învierea de apoi“, în care credeam cu sfinţenie şi pentru mântuirea acestui neam. Alături de noi însă a îndurat şi suferit şi cauza sfântă a şcoalei, învăţământul şi cultura neamului.

Cu o bogată experienţă în această chestiune — sosind vremea — ne-am spus şi noi cuvântul răspicat: o adevărată cultură a neamului nu se poate închipui, îngrijirea statului.

Numai în statificarea învăţământului am văzut şi vedem mersul regulat şi normal al şcoalei şi desvoltarea culturală a neamului nostru — asigurate.

Nimeni înaintea noastră credem, mare cuvântul în privinţa aceasta, deci să fim ascultaţi!

Se face mult zgomot în jurul statificării şcoalelor (fără învăţători) cu deosebire în ziarele noastre din Cluj. Suntem recunoscători acelor domni profesori universitari, cari discutând chestiunea aceasta cu dovedit atât interes pentru rezolvirea ei.

Dar nu putem lăsa fără răspuns pe anonimul „Carpatin“, care în „Patria“ dela 22 Aug. a. c. vorbind despre statificarea şcoalelor, zice: că n'ar avea de zis nimic, dacă aceasta „s'ar face ca o răsplată binemeritată a preoţilor“, şi pe lângă recunoaşterea „jertfelor ce le-a adus biserica“ pentru susţinerea acelora.

In întreagă discuţia se confundă noţiunea „biserică“ cu preoţimea, mai bine zis, cu autoritatea bisericei, — şi invers de către ceice sunt în contra statificării şi cari, varsă lacrimi de crocodil după şcoala, care după ce va ajunge în „ghiarele statului“ nu va mai creşte fii credincioşi...

Am voi să ştim însă ce înţeleg aceşti oameni sub cuvântul „biserică“?

Adevărata ei noţiune, adecă: „complexul credincioşilor“ ori ce?!

In cazul acesta, adevărat, că biserica a adus jertfe pentru susţinerea şcoalei.

Această biserică nu e împotriva statificării ei, ci e pentru statificare, pe care o doreşte, o aşteaptă, o pretinde chiar.

Noi nu dorim statificarea şcoalelor „din resentimente — pe cari nu le avem — contra bisericei“, — cum a spus dnul prof. Ghidionescu — ci pentru dragostea ce avem faţă de ea — şi pentrucă voim în adevăr, să rămânem fii buni şi credincioşi ai ei — precum şi suntem, pentruca învăţământul şi şcoala primară română să prospereze liber, încurajaţi de tot sprijinul necesar, pentru binele ţării şi fericirea neamului nostru.

In jurul unui fapt divers

Chestiunea ungurilor expulsaţi

Acum câteva zile, într'una din cafenelele Clujului, s'a petrecut un fapt mai sfâşietor decât altele similare, cu mai multe deducţii şi concluziuni, mai pumător pe gânduri, nu pentrucă este vorbă despre sinuciderea unei fete tinere, a unei atrije reputate, ci pentrucă sinuciderea i-a fost provocată de o chestiune socială, care nu ne-a prea preocupat până acuma. Tânăra artistă era expulsată din Ungaria pentru motive politice — cum se ştie, regimul horthist a excelat în direcţia acestor surghiuniri — şi după ce a stat aici câtva timp, i-s'a pus în vedere să iasă din România în decurs de 24 de ore. Nu cunoaştem motivele acestei dispoziţiuni a poliţiei locale — fiindcă se spune, că dela poliţie ar fi emanat ordinul. Dar fie-ne îngăduit, să discutăm lucrul, nu particularitatea cazului acestuia, ci chestiunea în sine a emigraţilor unguri.

Sunt la noi în ţară o sumedenie de unguri de aceştia, refugiaţi din Ungaria odată cu retragerea trupelor noastre dela Budapesta. Cu mulţi dintre ei ne putem chiar lăuda. De unguri de aceştia s'au scris ziarele şi revistele filoromâne, ori dacă nu prietene nouă, cel puţin obiective, ceeace negreşit tot este ceva pentru noi, tot apasă ceva în cumpăna, în care de cealaltă parte avem mişcarea iredentistă cea atât de înverşunată împotriva noastră.

Sunt fără îndoială printre ei şi arivişti. Pe aceştia îi excludem din discuţie. Dar mai sunt unii: aceştia, comunişti înfocaţi, fac parte din seria acelora, care au fost acuzaţi nu demult cu complotul bolşevic descoperit la Bucureşti şi în cercul căruia se găseşte un ungur dintre cei refugiaţi întâi la Viena în urma căderii comunismului lui Bela Kun.

Evident, pe aceştia trebue să-i urmărim.

Chestiunea acestor Unguri din Ungaria nu se prezintă însă numai sub aspectul acesta. Odată cu aceştia, România a fost invadată de o sumedenie de agenţi, de spioni, de complotişti, care, poate sub masca emigratului din Ungaria, poate sub altfel de măşti, reuşesc o bucată de vreme să scape vigilenţei organelor noastre poliţieneşti şi de siguranţă.

Ne amintim de toate comploturile puse la cale de ei, de toată agitaţia lor, mai cu seamă că sântem şi actualmente în primejdia acestor comploturi, toate concomitente: cei dela Bucureşti, dela Orade, din marea industrie arădană, bănăţeană şi de pe Valea Jiului. Şi ne mai amintim, că este atât de greu să-i separi pe aceşti primejdultori al statului de ungurii de mai sus, de victimele politicei ungare din ultima vreme.

Statul român a manifestat faţă de străini o ospitalitate caracteristică românească. A fost chiar neprecant în dărnirea ospitalităţii acesteia. A făcut o faptă umană cu riscul primejduirii propriei sale existenţe.

Gândindu-ne la acest lucru numai, considerăm chestiunea invazorilor unguri ca pe o chestiune de cea mai mare importanţă, o chestiune poate mai importanţă, o chestiune poate mai importantă decât una minoritară.

Ne trebue o vigilenţă îndoită iar tot atunci nu putem trece cu vederea cazul tragic din cafeneaua locală, care ni-a dat îndemnul acestor rânduri. Nu putem scăpa din vedere, că dacă am fost odată ospitalieri, nu putem să ne jucăm cu existenţa străinului ciudat, care ni-a cerşit un loc în această ţară a noastră. Înseamnă aceasta, să ne îndoim paza, pentruca să ştim, cine ne sunt duşmanii şi cine sunt victimele unei neprevederi faţă de cursul istoriei.

De aceea nici nu ne-au preocupat motivele în sine ale expulsării acţiei maghiare de aici. Organele noastre de vigilenţă vor fi fost îndreptăţite să procedeze cum au procedat. Singurul lucru pe care a trebuit să-l spunem în jurul acestui caz a fost acel îndemn de mai sus la o pază mai bună, care să ne poată face să fim în stare în viitor, cunoscând pe duşmani şi pe prieteni, să ştim cui să acordăm larga noastră ospitalitate.

INFORMATII

Plata cupoanelor din împrumuturile româneşti emise în Franţa se efectuiază, cu începere dela 31 August, la ghişeurile băncilor franceze însărcinate cu serviciul financiar al acestor împrumuturi.

*

Domnul general Văitoianu, ministru de interne, desminte ştirea dată de ziarul „Brassoi Lapok" că o direcţiune din minister ar fi întocmit şi înaintat Consiliului ds miniştri un proect pentru restrângerea libertăţei presei.

*

Uniunea metalurgiştilor a obţinut o reducere ee 75 la sută de C. F. R. dela 8—14 Sept. pentru delegaţii care vor lua parte la congresul ce se va ţine la Sibiu în zilele de 10, 11, 12 Septembrie cor.

Legitimaţia se va face cu cartea de membru al Uniunei şi cu mandatul sindicatului respectiv.

*

Serviciul maritim român a fost înştiinţat că guvernul kemalist a închis toate porturile maritime din Asia Mică.

*

In vederea obţinerei la timp a cursului exact al leului dela Bursa din Paris, ministerul de Industrie şi comerţ, în acord cu ministerul de finanţe, au însărcinat pe d. Stoicescu, reprezentantul serviciului datoriei publice la Paris, să comunice zilnic cursul, atât la deschiderea cât şi la închiderea bursei.

S'au luat în acelaş timp măsuri ca odată cursul recepţionat să fie imediat transmis la toate bursele şi centrele comerciale din ţară.

*

Ieri a sosit în localitate un nou transport de 70 de cai din Germania ce vor fi împărţiţi locuitorilor din Cluj şi jur. Transportarea lor s'a făcut în mod corespunzător aşa în cât toţi au sosit sănătoşi.

*

Ieri dimineaţă s'a ţinut la Prefectura locală o consfătuire a morarilor din localitate, în vederea aprivizionărei atât a oraşului cât şi a judeţului cu grâu. Examinându-se situaţia s'a putut constata că atât oraşul cât şi judeţul nu pot fi aprovizionate din judeţele apropiate deoarece şi acolo nu se găseşte în cantităţi prea mari rămânând ca să se facă demersurile necesare pentru aducerea lui din vechiul regat pe preţul maximal de 30.000 lei vagonul.

*

Eri după amiază s'a întrunit la direcţia asistenţei sociale delegaţii societăţilor de presă spre a discuta chestiunea minorilor vânzători de ziare şi a se stabili normele pentru exercitarea acestui comerţ de către copii neştiutori de carte.

Acceleratul 17 plecat din Bucureşti la 10 jumătate seara spre Galaţi s'a ciocnit în staţia Tăbărăşti cu nişte vagoane Oatru lucrători răniţi grav, alţii mai uşor.

*

Trenul 163 pentru Timişoara plecat din gara de Nord la ora 7 seara a deraiat la Ciocăneşti.

*

Guvernul polon a acceptat propunerea sovetelor ca în luna Octombrie să se ţină o conferinţă a dezarmărei a statelor limitrofe Rusiei.

*

La telegrama ce i s'a trimis Suveranului cu prilejul inaugurăril liniei normale Ungheni-Chişinău, M. S. Regele a trimis din Sinaia următorul răspuns:

D-lui ministru Moşoiu
Bucureşti

„Cu deosebită bucurie am primit ştirea inaugurării liniei ferate normale Vasile Lupu-Chişinău. Vă felicit de a fi dus la bun sfârşit această lucrare aşa de folositoare pentru scumpa noastră ţară întregită şi vă mulţumesc din toată inima pentru simţămintele de loialitate şi devotament ce mi arătaţi cu acest fericit prilej.

Ferdinand"

*

Toţi funcţionarii superiori ai ministerului de finanţe au primit delegaţii cu dreptul de a constata contravenţiile la legea impozitului pe lux şi cifra afaceri.

*

Cărţi şcolare pentru toate şcoalele şi clasele să pot comanda la Librăria Lepage. Deoarece asortarea la timp mult, vă rugăm să binevoiţi a face comanda de urgenţă aşa ca firma Lepage să poată expedia cărţile la timp. 2129

*

Recvizite şcolare, caete, recvizite pentru scris de calitatea cea mai bună, se pot cumpăra la **Librăria Lepage Cluj,** *cu preţurile cele mai avantagioase.* 2128

*

„Societatea Anonimă pentru îngrăşarea porcilor şi industria cărnei din Gheria", cumpără în permanenţă pe lângă preţurile pieţei, din proprietatea domeniilor, porci şi tot soiul de cereale în cantitate nelimitată şi vinde porci graşi precum şi alte produceli prelucrate din porci.

1515

*

Dr. ERVIN PAUL NEXNER primsecretar al „Uniunii marilor industriaşi din Cehoslovacia" şi-a deschis cancelăria avocaţială în Bratislava, Uliţa lui Andrássy Nr. 4.

3 ori 2141

Ministerul de război a dat un ordin circular în legătură cu tinerii lăsaţi la vatră şi cei cu dispensă de serviciu militar.

Tinerii contingentelor 1922 incorporaţi cu întârziere şi lăsaţi la vatră, sau cei incorporaţi cu dispensă în baza unor ordine anterioare vor fi lăsaţi la vatră şi nu vor fi incorporaţi de cât cu primul contingent ce se va chema sub arme; ad că cu contingentul 1923.

Tinerii din contingentul sub arme mai vechi ca 1922 lăsaţi la vatră cu autorizaţia consiliului pentru dispensă — vor fi chemaţi tot cu contingentul 1923 — dacă li s'a respins dispensa.

Tinerii dispensaţi şi cari nu au prezentat consiliului de recrutare al clasei 1923 certificatul spre vizare, vor fi incorporaţi tot cu primul contingent ce se chiamă sub arme (contingentul 23). Fac excepţie la dispoziţiile de mai sus acei tineri cari au recurs la mijloace frauduloase.

Aceste din urmă cazuri vor fi aduse, fiecare în parte la cunoştinţa ministerului pentru a decide.

*

In atenţia studenţilor universitari şi elevilor de şcoală.

Dacă voiţi a cupăra ghete bune şi eftine pe acele numai la Sucursala din Cuj a celei mai mari şi mai bune fabrici universale din Cehoslovacia **„BATA"** *le puteţi câştiga.*

Vânzarea în preţurile originale a fabricei Calitate garantată. 2125

La librăria

Cartea Romanească
din Cluj se afla de vanzare

Geografia României
p. cl. VI. primară

Geografia Europei
p. cl. V. primară (nou!) de *G. G. Mateescu*, prof. în Cluj.

Geografia judeţului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de *G. G. Mateescu* şi *I. Angheliu*, institutor

România földrajza
p. şcoalele secundare şi

România földrajza
p. şcoalele primare, (nou!)

de acelaşi autor, traduse de *Gr. Litan* profesor, pentru şcoalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învăţători se face 10 la sută reduceri de preţ.

Citiţi „Infrăţirea"

Pentru îmbunătăţirea transporturilor

Măsurile luate de Direcţiunea căilor ferate
Transporturile efectuate în luna August

Ne-am ocupat în diferite rânduri de situaţia transporturilor din Ardeal arătând străina legătură ce există între ele situaţia economică a ţărei.

Astăzi vom arăta ultimile îmbunătăţiri cari s'au adus C. F. R. din Ardeal pentru a pune în valoarea noua recoltă.

Direcţiunea generală a C. F. R. de comun acord cu ministerul de comunicaţie şi în urma indicaţiilor şi a memoriilor — rapoarte trimese de dl ing. Nitescu, directorul regioanalei C. F. R. din Cluj, a luat o serie de măsuri, unele cu caracter general pentru toate ţara altele speciale — pentru Ardeal.

Printre măsurile cu caracter general amintim pe aceia, că pe viitor toate staţiile din ţară vor avea în mod permanent câte un tablou în care se va preciza în fiecare zi numărul şi felul vagoanelor disponibile pentru transporturi, tablouri care vor merge, în copie, în fiecare săptămână la direcţiunile regionale şi care la rândul lor le vor înainta direcţiunei generale dela Bucureşti. Aceasta pentru a se şti în fiecare săptămână cu preciziune, situaţia transporturilor efectuate şi capacitatea de transport a CFR.

O altă măsură cu caracter general a fost un ordin dat tuturor atelierelor de reparaţie a CFR. şi tuturor fabricilor de vagoane de a-şi mări capacitatea de lucru şi capacitatea de producţie pentru ca astfel să se poată pune în funcţiune toate vagoanele inutilizabile, până astăzi care zac prin toate staţiile ţărei.

In ceeace priveşte transporturile în Ardeal putem afirma că în urma ordinei stabilite de d-nul Nitescu şi în urma măsurilor luate de dsa, situaţia acestor transporturi este foarte bună. E deajuns să spunem că transporturile în luna August au ajuns acolo încât aproape 80 la sută din cereri au fost satisfăcute.

La aceasta a contribuit foarte mult pe lângă repararea sutelor de vagoane de prin staţii şi înfiinţarea unui număr destul de mare de trenuri de marfă noi.

Direcţiunea regională a CFR. din Cluj lucrează la o statistică generală a transporturilor din Ardeal, statistică pe care o vom publica şi noi într'unul din numerile viitoare.

P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului
în Sălaj

In zilele de 26—30 August a făcut P. S. Sa episcopul Nicolae al Clujului vizitaţie canonică în tractul Ungurajului din judeţul Sălaj. In preajma Jimborului a fost întimpinat de un banderiu de călăreţi şi petrecut cu alai până în sat, unde la poarta triumfală a fost aşteptat de poporul din satele din jur şi salutat de par. Cornel Georgiu, de primarul Vasile Pop iar la biserică de par. Gavril Murăşanu.

A făcut apoi serviciu divin, stropind poporul cu apă sfinţită şi a ţinut o cuvântare instructivă credincioşilor.

Peste noapte a fost găzduit în castelul fostului ministru Săulescu.

A doua zi Dumineca a servit sf. liturgie şi a ţinut cuvântare poporului adunat din toate satele din jur la biserică.

La dorinţa credincioşilor, a fost dus dela locuinţă până la biserică cu un car frumos împodobit tras de şase boi.

După recepţiunile obişnuite P. S. Sa a plecat cu întreaga suită spre Hida. In calea sa a fost pretutindenea întimpinat de popor cu porţi triumfale în capul satelor, astfel în Chendrea-Mare de par. Romul Pop, în Sân-Mihaiul deşert de poporul gr. cat. cu preotul Victor Andrei. In Hida a intrat cu un frumos banderiu de călăreţi. A fost salutat de pr. Iuliu Chifa, prim-pretorul dr N. Cristea şi înv. L. Terec.

In proceslune a fost petrecut de preoţi la biserică, unde a săvârşit serviciul divin şi a rostit poporului o cuvântare plină de sfaturi înţelepte.

După obişnuitele recepţiuni P. S. Sa a vizitat şcoala unde i-s'a făcut din partea învăţătorilor şi elevilor o splendidă primire.

P. S. Sa dând sfaturi folositoare a promis un ajutor de 500 lei pentru doi elevi cari vor cerceta şcoli superioare.

După banchet P. S. Sa a făcut mai multe vizite, iar înspre seară a plecat spre Ungaria, unde în ziua de Sf. Mărie a săvârşit sfinţirea bisericei celei noui.

Pelerinajul la sfânta Mănăstire Putna

Domnii şi Doamnele, cari doresc a lua parte la pelerinajul dela Putna, sunt respectuos rugaţi să se prezenteze până la 15 Septembrie, a. c. la secretarul consistorial, în oarele oficioase, pentru a ridica Biletele de legitimaţie, în temeiul cărora pot scoate pe Căile ferate de stat şi somesene biletele de călătorie cu reducere de 75 la sută.

Cluj, 5 Septembrie 1922.

Consistorul diecezan.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** **Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)**

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Consiliul de miniştri de eri

Eri după amiază s'a ţinut un consiliu de miniştri la primul-ministru acasă. Au luat parte toţi miniştrii. Dl Duca, ministrul externelor a făcut o dare de seamă a tratativelor dela Praga. S'a luat apoi în discuţie primirea preşedintelui republicei poloneze, care va sosi în ziua de 14 în gara Bucureşti, unde va fi primit din partea guvernului de către domnul Duca, iar din partea armatei de către dl general Mărdărescu, ministrul de războiu. Din capitală mareşalul Piljusky va pleca la Sinaia însoţit de ministrul afacerilor străine. In gara Sinaia va fi primit de către familia regală, de prinţul Moştenitor şi de toţi membrii guvernului. Preşedintele Poloniei va sta la Sinaia vre-o trei zile şi va fi găzduit în castelul Peleş.

Luându-se apoi în discuţie încoronarea, s'a fixat ziua acesteia pentru 15, 16 şi 17 Octomvrie. Programul execuţiei încoronărei va fi prezentat Consiliului peste câteva zile de către mitropolitul primat.

S'a discutat apoi chestiunea conspiraţiei împotriva Suveranului şi s'a luat cunoştinţă de raportul Siguranţei.

După ce s'a luat mai multe dispoziţiuni de mai puţină importanţă Consiliul de miniştrii a luat sfârşit.

*

Viitorul anunţă, că dl Franasovici, secretarul general al ministerului internelor, a plecat la Alba-Iulia, pentruca să urgenteze sfârşitul lucrărilor pentru încoronare

*

Se anunţă oficial sosirea mareşalului Pilsudski la Sinaia pentru o zi, în ziua de 14 Septembrie, Prezidentul Poloniei va veni însoţit de ministrul de externe Narutovici şi de ministrul României la Varşovia, Florescu.

*

Ieri s'a întrunit la ministerul internelor comisiunea pentru evaluarea bunurilor fostei monarhii austro-ungare în vederea lichidării.

Siguranţa a continuat interogatorul complotistului conte Belmont, care a declarat, că înainte de aceasta a trăit în Irlanda şi şi-a câştigat titlul acolo. Numele-i original era Deresei Miklos.

*

Se anunţă din Huşi, că depozitul de muniţii din comuna Crasna care e la 20 km. depărtare de Huşi, a fost trăznit şi a explodat. Au murit mai mulţi dintre soldaţii de pază şi sunt mai mulţi răniţi.

*

Aseară a sosit cu tren special la Bucureşti, Diadochul George al Greciei.

Cu trenul Simplon A. S. Regală a părăsit Capitala la ora 11 noaptea.

*

Victimele accidentului de tren dela Dârste s'au restabilit complect.

*

Se ştie că unul dintre ofiţerii amestecaţi în complotul contra familiei regale, a dispărut de la Oradea-Mare.

Suntem informaţi că acest individ a fost prins în decursul nopţei de poliţia locală.

*

Pentru a pune capăt contrabandelor şi furturilor dela graniţă ministerul finanţelor a dat un ordin către toate posturile vamale, punându-le în vedere că vămuirea mărfurilor importante se va face de aci înainte în localitatea respectivului importator.

*

Primul avion al societăţii Franco române, care se ştie a încheiat o convenţie cu guvernul român în privinţa unui trafic între Paris şi Bucureşti, va sosi zilele acestea la Bucureşti, transportând deocamdată numai serisori şi pachete postale.

America şi criza din Europa

Londra — „Reuter" anunţă din Washington, că cercurile conducătoare ale Statelor-Unite sunt hotărâte să facă o declaţie cu privire la intervenţia Statelor-Unite în chestiunile relative la refacerea Europei.

In ori ce caz în momentul când conducătorii politicei europene vor începe convorbirile privitoare la ameliorarea economică, Statele-Unite nu vor putea să se abţină, intervenind când se va simţi necesitatea.

România şi reparaţiile germane

Plata în material de cale ferată — Restituirea titlurilor germane

Se ştie că potrivit art. 260 din tratatul de pace de la Versailles, Germania este obligată să depună comisiunei de reparaţiuni toate titlurile pe cari le-a avut înainte de războiu în diferitele întreprinderi, din Statele Europei, titluri cari urmează să fie repartizate apoi ţărilor aliate. Din aceste titluri România revindică titlurile germane din Austria şi Ungaria respunzătoare teritoriilor române alipite precum şi o parte din titlurile din Turcia cari constituesc averea întreprinderii Cablului marin Constanţa-Constantinopol.

Tot în Legătură cu chestiunea reparaţiunilor se ştie că Germania e obligată să plătească României drept reparaţiuni 20 milioane de lei aur, în maşini şi alte materiale.

Cota aferentă acestui an s'a hotărât ca Germania s'o plătească numai în materiale de cale ferată,

*

In ce priveşte materialele şi maşinile pe cari germanii le-au luat din România în timpul ocupaţiei după identificarea lor, ele au fost, aproape toate aduse în ţară şi predate ministerului de războiu. O comisiune care se va înfiinţa în curând şi care va lucra pe lângă direcţiunea despăgubirilor din ministerul de finanţe, va clasifica toate aceste materiale şi le va repartiza apoi industriaşilor dăunaţi.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

La 6 Septembrie sosesc din Viena
PĂLĂRII
ultimele modele.
Preţuri moderate.
Rog onoratului public a mă sprijini
Elsa Tobovits
Chic dela Mode
CLUJ
Str. Nicolae Iorga No. 2
2138

Ciocnirea de trenuri de lângă Halmeu

Un tren de marfă se ciocneşte cu o maşină — 3 morţi şi 2 răniţi — Instituirea unei comisii de anchetă

In noaptea de Duminecă spre Luni s'a întâmptat între staţiunea Halmeu şi Arduv (Ceho-Slovacia) o ciocnire de trenuri care a costat viaţa la mai multe persoane care se găseau în acele trenuri.

Trenul de marfă No. 6852 (tren românesc) s'a ciocnit pe teritoriul Ceho-Slovac cu o maşină cu un vagon ce venia din direcţie opusă.

In urma acestei ciocniri au fost scoşi morţi de supt dărâmăturile vagoanelor şeful de tren, un frânar şi un grănicer, iar grav răniţi un mecanic şi un fochist. Trei vagoane au fost deteriorate iar maşinele au avut de suferit mari stricăciuni. Ajutoarele sosite imediat au transportat imediat pe răniţi.

Până acuma nu se ştie cauzele acestui accident şi asupra cui cade vina.

O comisie a dir. reg. C. F. R. din localitate a plecat spre a ancheta împreună cu autorităţile C. F. R. Ceho-slovace.

TELEGRAME

Războiul greco-turc

Tratativele pentru armistiţiu

Londra — Tratativele greco-turceşti în vederea armistiţiului se fac prin mediaţiunea guvernului englez.

Un vas englez a sosit la Smirna pentru protegerea supuşilor englezi din acel oraş împotriva eventualelor excese ale combatanţilor.

Comunicatul grec

Atena — Guvernul grec a anunţat oficial printr'un comunicat, că din cauza puternicelor atacuri ale turcilor a trebuit să-şi retragă trupele pentru ca să evite vărsarea de sânge.

Dela Liga Naţiunilor

Lafayette. La deschiderea şedinţei Ligei, întrunirea a primit o comunicare despre sosirea delegaţilor Boliviei. Astfel numărul statelor reprezentate în Societatea Naţiunilor se urcă la 45.

Delegatul Britaniei Edwards comunică alegerile preşedinţilor celor 6 comisiuni.

In şedinţa de după amiază, delegatul Albaniei a expus situaţia ţării sale în care domneşte linişte completă.

Delegatul Africei de Sud felicită consiliul pentru succesele obţinute în chestiunea minorităţilor.

Cancelarul Seipel va fi ascultat de consiliu Mercuri.

Un complect acord domneşte între Franţa şi Anglia asupra necesităţii de a aduce o îmbunătăţire urgentă situaţiunei Austriei.

Arestarea unui complotist ungur din cei doi dispăruţi

In ultimul moment aflăm că unul din cei doi complotişti unguri, implicaţi în complotul contra suveranilor şi cari dispăruseră în momentul arestării celorlalţi complotişti a fost arestat azi.

Cărţi şi recvizite scolare
2127
la
LEPAGE

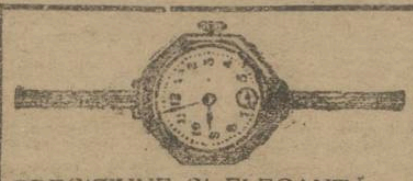
PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 648 şi 350.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2125

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 27

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

ACTIV

1921 6 August			1922 29 Iulie	1922 5 August
493.755.430	stoc metalic	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430		
1.689.111		aur (lingouri)	1.689.111		
14.455		aur (monete)	15.538.776		
3.444.263.115		disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.264.289.114		
3.939.722.111				4.775.230.325	4.775.272.431
423.153	Argint și diverse monete			887.171	418.021
229.647.747	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat			—	—
593.072.800	Efecte scontate			2.284.217.911	2.277.403.066
100.096.100	Împrumuturi pe efecte publice		124.424.500		
126.827.500	„ „ „ „	în cont curent	164.859.800		
58.970.605 67.856.895	din cari nu s'au ridicat lei		89.181.382 75.678.418	183.776.483	200.102.918
159.066.705					
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului	Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000		
1.495.676.533		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854		
1.000.000.000		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
—		„ „ 200 „ (1920 B. P.)	183.735.749		
344.184.021		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000		
399,457.213		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213		
		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet.	Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000		
412.462.655		Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	2.053.192.527	7.057.683.506	7.058.192.527
52.807.111	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor			97.631.370	98.601.880
11.997.418	Efectele capitalului social			11.997.418	11.997.418
32.333.207	Efectele fondului de rezervă			32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.			3.785.322	3.785.322
8.033.055	Imobile			47.853,858	47.853.624
2.156.466	Mobilier și mașini de imprimerie			3.730.624	3.740.070
2.759.467	Cheltueli de Administrațiune			3.075.032	3.317.991
15.755.762	Conturi curente			144.576.239	145,980.122
840,399.041	Conturi de valori			156.012.873	162.208.080
1.737.013.916	Conturi diverse			373.468.817	376.381.881
17.884.853.259				20.467.063.528	20.488.391.942

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
61.786.366	Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.142.984	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
11.550.138.107	Bilete de bancă în circulațiune	14.266.593.522	14.310.934.921
11.693.106	Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
5.355.634	Dobânzi și beneficii diverse	11.424.183	14.309.836
2 207.934.744	Conturi curente și recepise la vedere	1.687.482.610	1.658.346.842
4.031.802.318	Conturi diverse	4.387.862.088	4.391.099.218
17.888.853.239		20.467.063.528	20.488.391.942

6 August 1921	Efecte și alte valori de restituit	5 August 1922		
267.083.795	Efecte și alte valori în păstrare	316.635.014		
9.495.000.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	10.796.990.716	10.829.202.055
1.079.653.741	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.348.233.041		
10.841.737.536				
1.361.373.772	Conturi de ordine		2.032.828.138	2.038.144.775
12.203.111.308			12,829.818.854	12.867.346.830

Taxa: { Scont 6% / Dobânda 7% }

1429

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725
◆
Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Reclama este sufletul comerțului

Săptămâna medicală

CIUMA

Ziarele au anunțat acum câteva zile, apariția unor focare de ciumă în Orient. E o ocazie bună a ne ocupa și de această teribilă epidemie.

Se crede înainte de vreme, că ciuma a luat naștere în secolul al VI-lea, în Egipt. Descrierea completă a lui Rufus din Efes, regăsită și publicată de cardinalul Mai, dovedește că ciuma se cunoștea din antichitate. Tucidide, descrie o astfel de epidemie grozavă, ce s'a dezlănțuit în Atena pe timpul său, cu date remarcabile. Bine se cunoaște această boală în Europa, de pe timpul lui Justinian (542), când a făcut ravagii considerabile în Bizanț. Dar grozavă impresiune a lăsat epidemia începută în 1334 în Kathwar (China) și care s'a împrăștiat în Indii, Persia, Rusia, Polonia, Germania, iar în Norvegia în 1351. Au murit atunci 42 milioane suflete din 105 câte erau în Europa.

In 1755 s'a semnalat ciuma și în provinciile noastre. Nu numai Asia și Europa a fost asaltată de ciumă ci și celelalte continente. In toate aceste epidemii s'a observat însă, că țările certate cu percepțele de igienă, chiar cele mai elementare, cum se observă în Orient, erau decimate repede de bacilul ciumei.

In țările civilizate, unde se aplică cu strictețe măsurile necesare, cerute de împrejurări, chiar dacă apar cazuri sunt imediat izolate și focarul se stinge repede Diferitele rase nu prezintă aceiași receptivitate față de ciumă. Europenii spre ex. sunt mai puțin expuși. La adulți forma clinică a boalei e mai aspră ca la copiii.

S'a dovedit și se știe, că ciuma e o boală *contagioasă, epizootică*, al cărei microb se cunoaște sub numele de bac. lui *Yersin*, după numele descoperitorului (1894. Hong-Kong). Esențialmente e o boală a *Șobolanilor* și în mod secundar atinge pe oameni, prin intermediul *puricilor* (în intestinul lor bac. trăește 5—6 zile), *păduchilor de lemn* și *mușteloi*.

Temperatura cea mai bună de creșterea și înmulțirea bac. e de 30 grade. In puroi uscat bac. trăește 40—60 zile, în pământ și apă luni întregi. Temp. de o sută grade omoară microbul într'un minut, de 58 grade în 60 minute. Sol. de acid fenic 1 la sută și de sublimat 1 la mie, îl omoară repede, iar soare e în 3—4 ore.

La om microbul pătrunde prin piele și atunci avem forma bubonică, sau prin căile respiratorie și atunci avem forma pneumonică. In unele cazuri nu se localizează. Avem atunci forma septicemică, în altele cazuri avem forma emoragică (ciuma neagră). La șoarecii și șobolanii morți de ciumă, bacilii sunt în abundență. Noțiunea importantă de știut e rolul șobolanilor în împrăștierea ciumei. Mortalitatea lor denunță începutul contagiunei.

S'a observat că înaintea apariției unei epidemii de ciumă, mor foarte mulți șobolani. Boala se transmite de la șobolan la șobolan, dela șobolan la om. Așa se explică răspândirea epidemiei în porturile chiar îndepărtate de focarul ptincipal.

Durata de incubație a boalei e socotită maxim opt zile. E necesar de știut acest lucru pentru ca să știi cât durează izolarea. Dar ceace interesează societatea e chestiunea profilaxiei. Profilaxia în cazul acesta e generală și internațională, individuală și locală.

Prima reclamă: poliție sanitară la frontiere, cordoane sanitare, lazareturi, laboratorii, carantine, măsuri sanitare maritime, desinfectarea basîmentelor, omorârea șobolanilor prin orice mijloc; cea de a doua reclamă aceleași măsuri, cu aceiași strictețe ca pentru orice epidemie gravă ca aceasta. Foarte mare importanță e prinderea primelor cazuri și izolarea lor severă, precum și supravegherea strictă a personalului medical ce îngrijește de bolnavi și a izolarea bolnavilor.

Injecțiunile profilactice.

In numeroase cazuri s'a întrebuințat ca mijloc de profilaxie individuală injecțiunile cu serul lui Yersin, care e și antiinfecțios și antitoxic. Calmette și Salimbeni injectează în cazuri grave și intravenos ser puternic, când boala s'a declarat.

Serul antipestos e întrebuințat preventiv dar nu conferă imunitate decât pentru 15 zile, așa că după acest timp trebue repetate în cazuri de epidemii mari.

In orice caz măsurile ce se iau actualmente în toate țările, fac ca ciuma să nu mai înspăimânte atât ca odinioară.

Dr. Od. Apostol.

Suveranul Jugoslaviei în Cehoslovacia

Praga. Regele Alexandru al Jugoslaviei l'a vizitat pe dl Masaryk la Lana reședința sa de vară. Regele Alexandru s'a întreținut cu d. Masaryk asupra problemelor actuale și viitoare, care interesează ambele popoare, precum și asupra raporturilor între cele două state. Agenția oficială cehoslovacă comentând această vizită o consideră ca un semn exterior al punctului culminant în politică față de Jugoslavia pe care d. Masaryk a inaugurat-o încă de la 1891. Alianța între Jugoslavia și Cehoslovacia formează piatra fundamentală a Micei Înțelegeri și ca atare edificiul cel mai important în politica de după războiu a Europei Centrale.

Regele Alexandru după ce a plecat din Lana a vizitat incognit-o Praga.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobiliată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de servicu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Extirpă cu garanție ploșnițele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută firmo și vopsește.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

Telefon 749

Lloyd 967 2112

In atenția călătorilor!!

In zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**

Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

Article frumoase de drogherie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piata Unirii No. 5. 1385

TEODOR HOFFMAN

INGINER

Construcțiuni de Mori

Atelier de Motoare și mașinării

2026

CLUJ,

Strada Regina Maria 38

S'a deschis S'a deschis

Dans de parchet

Seara să petrece cel mai bine în localul

DACIA-BAR

cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.

Radio 2532. 1948

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I, și untură de porc necesară pentru bolnavii Institutului Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72-83 din legea contabilității publice în ziua de 20 Septembrie a. c. la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritorii de a concura pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2140 **Direcțiunea Institutului Pasteur.**

Condițiunile de admitere la Academia de Agricultură de la Cluj, în anul școlar 1922—1923.

La Academia de Agricultură de la Cluj, sunt vacante în anul întâi 30 locuri de burse.

Spre a fi admiși în aceasta școală, candidații trebue să poseada certificatul de absolvirea cursului superior de liceu, sau un titlu echivalent, pe baza căruia se pot înscrie valabil la Universitate.

Cererile de înscriere însoțite de actul de naștere și de certificatul de absolvirea liceului se vor trimite direcțiunii Academiei de Agricultură Cluj, până în seara zilei de 15 Octombrie 1922, când înscrierile se închid.

Candidații cari doresc a obține burse, vor arăta aceasta în cererile de înscriere pe lângă cari vor mai alătura o dovadă că sunt cetățeni români și un certificat de la Primărie, vizat de percetorat că familiile lor sunt lipsite de mijloace bănești și nu-i pot întreține în școală.

Concursul pentru obținerea burselor începe în dimineața zilei de 16 Octombrie a. c. și consta dintr'o probă scrisă și una orală la următoarele materii: științele naturale, matematica și științele fizico chimice, după programul liceului.

Spre a fi admiși ca bursieri, candidații trebue să obțina la concurs cel puțin media generală la 7: cei cu media sub 7 vor fi primiți ca solvenți în limita locurilor disponibile.

Bursierii primesc o alocație de hrană de 12 lei pe zi, precum și locuința și întreținerea în cămin. Li se mai înlesnește organizarea cantinei.

Solvenții locuesc de asemeni în cămin, însă își plătesc hrana. Ei mai sunt obligați, ca și ceilalți studenți nebursieri, a plăti la cancelaria școalei, o taxă de laborator de 50 lei anual, de fiecare.

Anul școlar începe în dimineața zilei de 20 Octombrie când toți studenții trebue să fie prezentați la Academie.

Durata studiilor este de 4 ani, din care 3 ani de teortice cu aplicațiuni în laboratoare și ferma Academiei și un an de practică sau specializare.

Absolvenții Academiei de Agricultură de la Cluj, primesc titlul de inginer-agronom și sunt admiși în corpul agronomic.

Scopul școalei este de-a da o pregătire superioară în domeniul științelor agricole și a contribui la rezolvarea tutulor problemelor ce interesează agricultura țării.

Ea formează:

1. Cercetători în diferite ramuri ale științelor agricole,
2. Profesori pentru învățământul agricol,
3. Funcționari superiori pentru administrațiile publice cu caracter agricol, și
4. Conducători de exploatațiuni agricole.

Regulamentul Acadeiei se poate vedea în Monitorul Oficial No. 132 din 15 Septembrie 1921. 2139

UNIUNEA COMERCIALA

CENTRALA BUCUREȘTI

Sucursala: Galați, Iași, Constanța, Timișoara și

CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.

Capital societar: Lei 25.000.000

Are permanent în depozit tot felul de uleuri brute și rafinate indigene și străine.

Vasilină, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra pe prețuri eftine ale zilei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri și automobilele). articole de fierărie (coase, pietre de șlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie și manufactură.

Acuma a sosit: extras de guebracho și de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanță generală Westboehmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).

Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

Fratii Mártonffy & Co.

Să află de vânzare în engro sau detail la deguștând renoratul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele blănuri de clasă primă, lotelul de articolă de blană, furnituri pentru blănari.

Sursă solidă de cumpărare

Cluj, Piața Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.

Adresa telegrafică: Mártonffy pelz. □

Lloyd-Expres 809 2025

Pardesie Raglane

Paltoane

execută după ultimele jurnale

CROITORIA

PETRICAS & COMPANISTI

Cluj, Str. Memorandului, 8

care a primit un asortiment complect

de Stofe moderne.

2143

Concurs.

Pentru aprovizionarea căminului studențesc pe anul școlar 1922/23 cu carne, unsoare, pâne, lapte, legume, (cartofi, ceapă, fasole, linte, mere, etc.) și coloniale să publică concurs cu data de 25 Septembrie reflectanții vor, înainta ofertele închise la administrația căminilor între oarele 12—1 a. m. când să dau și deslușirile necesare.

Cluj, la 4 Septembrie 1922.

Constantin Popovici

2144 Administrator.

LICITAȚIE

In ziua de 12 cor. ora 3, se va ține licitație pentru închirierea cantinei

Grupului V Aviatie

la Someș-Sat.

2145

Doritorii de a cumpăra

CEREALE

pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară. □

Adresându-se Agenției de publicitate „SOARELE"

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Reclama este sufletul comerțului

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	Luca Niculescu	Curul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghal Strada Bob No. 5.
Pferschi	Rózsa	**Missir** Str. Memorandului 11	**Vasile Bindea** Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	**Automobile**
Central	Emke	Barza	**Coafor**	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Coloniale			**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Național Piața Unirei 23.	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.				
Atlantica				

Problema reparatiilor

Datoriile între aliați o moralitate

Franța și creanțele Angliei

Guvernul francez răspunzând notei d lui Balfour a demonstrat principiul că reparațiunea datorită de Germania trebuia să precedeze rezolvirea datorii'or internaționale contractate în vederea victoriei comune și s'abilește mai ales deosebirea dintre creanțele Marii Britanii, care și-a apărat independența sa și acele ale State'or Unite, care au combătut numai pentru principiile civi izației.

Datoriile dintre aliați imorale

Ziarul „Tribuna" comentând răspunsul d-lui Poincaré la nota d-lui Balfour se bucură de a găsi foarte asemănătoare punctele expuse de premierul francez de aceea expuse de curând de Schanzer cu privire la datoriile de războiu interaliate. In adevăr d. Poincaré repetă în mod substanțial că este nedrept să se asimileze aceste datorii acelor ale datoriilor comerciale. „Tribuna" continuă: Franța și Italia au plătit cheltuelile de războiu cu sacrificii de oameni, care nu sunt inferioare sacrificiilor engleze și cu mult mai însemnate, decât sacrificiile făcute de America. Ele au plătit cheltuelile de războiu suferind daune de invazii imense, de care teritoriile engleze și americane au fost cruțate.

Situația lor politică, financiară industrială colonială în lume, după cum a rezultat din tratate, le pune în consiliul chiar în mod proporțional mai puțin avantajoasă ca aceea ale aliatei lor Anglia și ale asociatei lor, pentru exploatarea noilor raporturi internaționale și pentru repararea rapidă și concretă a sacrificiilor îndurate și a pagubelor suferite. Dar dacă Franța și Italia trebue să fie considerate debitoare în sensul comercial al termenului pentru sumele primite dela aliați și primite în unicul scop de a putea continua lupta pentru cauza comună, asta înseamnă, că ele vor trebui să plătească cheltuelile de război pentru a patra oară. Cu toții recunosc nedreptatea acestei cereri, toți înțeleg, că aceste datorii moralicește n'ar trebui să existe. Națiunile creditoare' lasă să înțeleagă, după cum a spus d. Lloyd George în ultima conferință dela Londra, că nu vor crea piedici debitorilor lor; dar această formulă nu în eamnă renunțarea exprimată a creditului. Legăturile dintre aliați au nevoe dea fi constituite pe baze cu totul diferite dacă vor într'adevăr să contribue le renașterea Europei.

Ar fi de dorit ca bunii morali ti precum și toți bunii economiști să se întâlnească pentru a judeca imoralitatea acestor datorii".

Reducerea creanței Germane la regularea problemei

Președintele comisiunei pentru executarea tratatelor de pace, d-l Klotz a adresat d lui Poincare o scrisoare cerându-i să precizeze moțiunea comisiunei reparațiunilor care conține dispoziții grave neprevăzute cu privire la o reducere a sarcinelor exterioare ale Germaniei. D-l Poincare a răspuns că guvernul francez a semnalat d-lui Dubois inconvenienta redactarei echivoce a moțiunei și că d-l Dubois a asigurat că n'a admis nici odată o reducere a drepturile franceze.

D-l Poincare a adăugat că guvernul francez își menține politica sa și nu va admite o reducere a creanței germane decât cu ocazia regulamentărei generale și lichidării tuturor datorilor interaliate.

Declarațiile guvernatorului Kox la Londra

La o masă în onoarea guvernatorului american Kox, la care au luat parte între alții Vanderlib, colonelul House, ministrul Worington Evans și generalul Townsend. Kox a declarat că așteaptă participarea Statelor Unite la rezolvarea crizei europene în urma desfășurării mulțumitoare pe care a găsit-o deocamdată chestiunea reparațiunilor. Este absolut necesar de a menține în Germania un guvern democratic capabil și leal.

O nouă conferință internațională.

„Daily Mail" anunță că între Londra și Paris au început tratative cu privire la convocarea unei conferințe internaționale care se va ocupa cu datoriile interaliate.

Viitoarea conferință financiară.

Cercurile politice din Londra consideră că viitoarea conferință financiară se va convoca în Noembrie sau chiar în Decembrie.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

O alianță vamală a statelor mostenitoare

— Ce crede ministrul italian Nitti —

Roma. In interviewul său, Nitti a spus între altele:

„Dacă în acest moment aș avea răspunderea guvernului, remediul cel mai eficace care l'aș propune ar fi reunirea într'un singur teritoriu vamal, a tuturor statelor succesoare ale Austro-Ungariei, adică Italia, Ungaria, Austria, Cehoslovacia, Polonia, Jugoslavia, formând o vastă unitate economică, un puternic „Zollverein" cuprinzând 120 milioane oameni, căci altă mântuire nu este. Altfel va cădea neapărat întâi Austria, va cădea Ungaria, va cădea Polonia. Romînia va scădea și vor cădea porturile Triest și Fiume. Austro-Ungaria era un vast imperiu cu multe resurse naturale cari erau utilzate de toate popoarele. Producțiunea era organizată după tipul marei producțiuni, precum fabricele din Viena, Budapesta, Praga, Cracovia. Organizațiunile comerciale din Fiume și Triest aveau un mare debuseu. Fiume era portul Ungariei și Jugoslaviei. Triest era portul Boimei și Austriei germane. Astăzi orice stat ridică bariere vamale. Polonia care are mari resurse naturale este împiedecată în expansiunea ei. Fabricele din Viena, Praga, Budapesta, lucrează pentru țări mici fără a utiliza marile lor instalațiuni. Pentru cine lucrează porturile Fiume și Triest? fiecare stat mic încearcă prin ajutorul hârtiei monede a-și forma industria sa proprie iar marile industrii rămân neutilizate.

Această uniune vamală pe care o sugerează, nu este în contradicție cu tratatul din Versailles sau cu oricare din tratatele absurde cari l'au urmat. Este vorba de o formațiune curat economică, de un vast basin economic în cuprinsul căruia viața popoarelor s'ar putea reface în grabă, un prim pas spre nobila operă a păcii.

Intrebat asupra posibilității practice de a ajunge la înfăptuirea acestui mare „Zollverein", Nitti, declară că toate dificultățile economice vor putea fi îndepărtate cu ușurință. 120 milioane oameni, cari în urma acestui mare războiu, vor începe să participe liberul schimb, vor îndeplini numai prin acest singur fapt, cea mai mare operă de pace și de restaurare economică. Europa este înnebuzită, are nevoe de a respira. Țările precum: Cehoslovacia, Polonia vor avea totul de câștigat. Austria va putea începe refacerea sa și chiar Italia va avea câștig.

Nitti exprimă încrederea sa în succesul ideii sale și spune că n'd judecește să fie susținut de Cehoslovacia și Jugoslavia.

Orice iridență este nejustificată, când folosul este comun. —g.

O nouă conferință interaliată

„Petit Parisien" stabilește relația între decisiunea guvernului francez de-a insista pentru convocarea în curând a unei conferințe a tuturor aliaților fără de excepție și între declarațiile recente ale d-lui Poincare către reprezentanții puterilor din Mica Înțelegere. D. Poincare a declarat:

„Problema datoriilor interaliate nu se va mai discuta în absența voastră. In ziua când se va pune în discuție chestiunea generală. Franța va cere ca reprezentanții statelor din Mica Înțelegere să participe la dezbateri".

„Petit Parisien" observă, că dacă Franța este debitorul unora dintre aliați, e a este totodată creditorul altor aliați. E echitabil conferința destinată a se ocupa cu problema reparațiunilor și a datoriilor interaliate europene să nu aibă loc sub forma simplă a unui Consiliu Suprem care, fără să asculte și micile state să le impună condițiile sale în mod suveran.

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

Anul III. No. 608 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Duminecă 10 Septembrie 1922

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMESC...
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Campania contra Incoronării

Din faptul că guvernul a hotărât ca încoronarea să se facă în luna Octombrie și în acest scop lucrările dela Alba-Iulia se urmează cu înfrigurare — partidul național vede în marele act care se va săvârși în cetatea, atât de bogată în amintiri de glorie și de mândrie națională, o manoperă a guvernului pentru a zădărnici acel triumfal congres pe care dl Maniu l-a anunțat ca pe o amenințare la adresa vechiului regat. Ori de câte ori nevoile electorale ale partidului sau împrejurările politice cereau, partidul național scotea gogoriță congresului. Niciodată nu i-a venit data precisă.

Totu i acum, când guvernul dându-și seama că nimic nu se mai poate împotrivi actului încoronării și că dimpotrivă cerut de sentimentele unanime ale populației el este pretins și de necesități de stat, partidul național se supără, se revoltă și afirmă că guvernul voește stabilind încoronarea la Octombrie să dea o lovitură mortală congresului anunțat cu atâta zgomot și pregătit prin atâtea circulări adresate organizațiilor din provincie ale partidului național.

Indată ce această hotărâre a guvernului fu adusă la cunoștința opiniei publice, partidul național începu prin toate foile pe cari le are la dispoziție, fie ale partidului fie subvenționate, o campanie înverșunată împotrivă încoronării.

Concomitent cu atacurile și insinuările gazetelor sale din Ardeal, anumite gazete din București cări sprijinesc pentru motive lesne de ghicit politica partidului național au deschis focul împotriva actului încoronării.

Toate argumentele și mijloacele căutate în arsenalul de minciuni al celui mai meschin politicianism au fost întrebuințate în coloane întregi de articole pentru a determina în opinia publică de aci ca și de dincolo un curent ostil încoronării prin discreditarea marelui act înfățișat ca o manevră politică de culise.

Nu vom discuta aci nimicnicia argumentelor din atacurile îndreptate împotriva încoronării pentrucă este o chestiune care n are nevoe de discuție. Dar nu ne putem stăpâni o întrebare: Cum ar putea zădărnici succesul congresului proectat de partidul național la Alba-Iulia un act care prin măreția simbolului său, prin caracterul său național, prin nimbul său de glorie, nu poate fi târât în noroiul politicei. Ci tocmai deasupra ei, grandios și înflăcărat de o lumină ca de apoteoză, el n'ar putea fi decât un minunat prilej pentru amuțirea pasiunilor îndârjite, și a tuturor dezbinărilor cari agită viața noastră politică. În această lumină, în mijlocul unui cald entuziasm și al unei îndreptățite bucurii, o mare parte din ceia ce constitue elementele urei și discordiei de azi, s ar găsi spulberată. Incoronarea n ar putea fi decât încă un puternic îndemn la unire și la o colaborare armonioasă a tuturor energiilor naționale, a tuturor voințelor de mai bine.

Iată dar că acest act ar trebui dorit și de lumea politică așa cum îl dorește opinia publică. El trebuie dorit de către toți aceia, cari înțeleg câtă nevoe de unire este astăzi, cât de urât este spectacolul sterilelor frământări politice și câte piedeci pune această descordie operei de consolidare care se cere realizată.

Partidul național în Ardeal, iar în vechiul regat toate elementele unei politici dubioase, elemente pe cari partidul național a știut totdeauna să se sprijine, departe de a voi să înțeleagă nu numai măreția actului încoronării, dar cel puțin folosul pe care el l'ar aduce politicei noastre, au deslănțuit împotriva încoronării o campanie pornită din resentimente neonorabile și din interese politice rău înțelese.

Dar această campanie întreprinsă împotriva sentimentului general, nu va putea face altceva decât să se întoarcă cu toată greutatea împotriva celor cari au pornit-o pentru interesele unei politice de ură și de nestăpânit egoism.

Criza schimbului

Inflațiunea fiduciară a majorității statelor europene a făcut ca moneda statelor scandinave, a Olandei, Elveției, Anglia și mai ales a Statelor Unite să atingă schimburi fantastice.

Un dolar mai ales în oricare din țările Europei centrale sau orientale reprezintă acum, o adevărată bogăție.

La Viena un dolar valorează astăzi 10.000 de coroane, sumă care în 1914 era egală cu 2000 de coroane; nu mai vorbim de Rusia unde dolarul valorează 200.000 de ruble.

Fără a căuta în istoria universului prin ce evoluție a trecut omenirea până la concepția contimporană a monedei, știm că la începutul sec. XX-lea majoritatea oamenilor considerau moneda, constituită din o anumită cantitate de metal prețios și de aceia toate Statele au adoptat ca monedă etalon-aurul.

Regulamente diferite dădeau Statelor facultatea de a tipări bilete de bancă, în altfel de limite ca totdeuna rambursarea să fie asigurată.

Ce s'a întâmplat însă în urma războiului mondial? Regulele tutelare cora limitau emisiunea biletelor au încetat să mai fie respectate.

Convențiunile elaborate în timpe pace, care prevedeau această eventualitate și fixau sumele care trebuau să vie în ajutor pentru consolidarea financiară, au fost neglijate din cauza dispariției de pe piață, nu numai a monedei de argint.

In 1918, pe piețele Germaniei, Austriei, Ungariei, Jugo-Slaviei, României, Poloniei piesele de argint au dispărut cu totul.

Se citează cazul unui țăran austriac, care îngropând 500 de coroane de argint, le a schimbat de curând pentru un milion de coroane de hârtie monedă.

Echilibrul stabilit altădată între circulația monedei și încasarea ei, fiind cu totul răsturnat e imposibil să se prevină acum panicele financiare, care amenință Statele dintr'un moment în altul.

Pentru o schimbare radicală în economia monetară unii financiari ca: Raphaël Lévy au preconizat instituirea unui curs forțat, biletelor de bancă.

Acolo unde volumul hârtiei nu depășește încă limitele raționamentului, s'ar putea astfel înfăptui retragerea gradată a excesului de bilete emise și reîntoarcerea lentă dar sigură, la nivelul monetar dinaintea războiului.

Acolo unde însă fabricarea biletelor de bancă, având curs forțat a atins proporții fantastice, statul în chestiune e chemat să înfăptuiască o devalorizare a monedei existente, adică fixarea unei noui unități, monedă care conservând numele celei ce a fost înlăturată, să nu reprezinte decât o valoare metalică inferioară vechei unități, care astfel cu timpul va dispare, făcând loc la un alt etalon.

Astfel diferitele operațiuni care se fac astăzi ar fi guvernate de cota schimbului țării, care le întreprinde și care găsește măsura cea mai exactă a valorii etalonului său în cota devizelor străine, grație căreia țara poate în orice moment să-și dea seama de depreciarea suferită de moneda sa și de măsurile ce trebue să le ia pentru a prevenitâmpina o criză financiară.

Noile proecte de legi

Ziarul „Dimineața" află că în sesiunea extraordinară a parlamentului român guvernul a hotărât să vie cu următoarele proiecte de legi:

1. Sporirea listei civile pentru familia regală.

2. Rectificarea condițiunilor pentru ștampilarea bonurilor de tezaur.

3. Acordarea unui credit pentru sporirea alocațiunilor funcționarilor statului.

Responsabilitățile guvernului maghiar

Cinismul oficialității ungare — Declarațiile făcute presei române de către Bánffy și Bethlen

Concomitent cu atentatul plănuit de supușii unguri contra dinastiei române — plănuit, cum s'a dovedit, cu învoirea guvernului maghiar, de nu chiar din îndemnul lui — ministrul de externe al Ungariei a ținut să facă presei române declarații, prin care ne asigură despre toate bunele intenții ale Ungariei față de România.

Declarațiile acestea, apărute deunăzi în „Adevărul" au venit în cel mai bun moment. Opinia publică s'a putut documenta mai bine decât oricând în privința intențiunilor Ungariei față de noi. Avea deoparte atentatele, de cealaltă parte declarațiunile de prietenie ale contelui Banffy. Față de aceste declarațiuni de ocazie, realitatea dușmăniei maghiare puse în practică a apăsat în cumpănă cât se poate mai greu și opinia publică românească a rămas definitiv edificată.

Și tot în acelaș timp, totodată cu atentatele descoperite și cu declarațiunile contelui Banffy, primul-ministru al Ungariei, contele N. Bethlen s'a simțit și el îndatorat să facă presei române declarațiuni în chestiunea relațiilor româno-maghiare. Am făgăduit ieri cititorilor declarațiunile acestea, dar azi nu le mai putem publica — agenția telegrafică din partea căreia ni-s'a promis, nu ni le-a transmis din anumite considerațiuni.

Știm însă cuprinsul declarațiunilor acestora. Atunci, când cetățenii noștri sunt alarmați din cauza atentatelor plănuite împotriva coroanei și când se dovedește complicitatea guvernului maghiar cu atentatorii, primul-ministru al Ungariei, în loc să găsească scuze, găsește de cuviință să ne învețe, cum trebue să respectăm tratatul de pace.

Primul-ministru maghiar aduce în discuție chestiunea funcționarilor unguri, care n'au depus jurământul și din pricina aceasta n'au putut fi primiți în serviciul statului român. Și vorbind despre acești funcționari, ne amintește, că ne am obligat prin tratatul dela Trianon, să plătim pensiile foștilor funcționari ai monarhiei austro-ungare.

Știm atât, că România, ca stat învingător, a respectat și respectă mai riguros dispozițiunile tratatului de pace, cum le respecta învinsa Ungarie. Știm chiar mai mult, că aceeași învinsă Ungarie, s'a opus în respectate rânduri tratatului de pace, l-a călcat în picioare și îl calcă mereu și azi. Și cu toate acestea, atrage atenția altora, că tratatul trebue respectat!

E și acesta un lucru, pe care nu'l putem ierta primului-ministru ungar. Dar, fiindcă știm ce e politeța, chiar față de dușmani, nu vom mai insista asupra acestui lucru.

Ne vom opri însă la o altă parte a declarațiunilor președintelui consiliului maghiar. Contele Bethlen, arătându-ne că suntem obligați să ne îngrijim de soarta funcționarilor unguri fără jurământ și spunându-ne, că Ungaria nu se poate îngriji de ei, ne declară, că guvernul maghiar nu poartă nici o vină pentru faptul, că funcționarii aceștia n'au voit să servească statul român, ci au refuzat jurământul de credință.

Declarația aceasta este într'adevăr îndrăzneață. Își închipue poate guvernul maghiar, că uităm atât de lesne, că acești funcționari au fost instigați de către agenții din Ungaria să nu depună jurământul, că au fost subvenționați de către guvernul maghiar și că ziarele „Ellenzek" și „Brassoi Lapok" organele din România ale șovinismului, au îndemnat mereu pe funcționarii unguri să nu ne jure credință, ci să se repatrieze în Ungaria?

Este adevărat: în timpul din urmă aceste două organe maghiare și-au schimbat brusc tactica. Din îndemn ungar au îndemnat pe foștii funcționari la supunere, i-a făcut pe repatriați să se răsgândească și au cerut guvernului român să permită reîntoarcerea repatriaților în România. Știm rostul acestei manevre: pentru ca să nu fie desnaționalizați ungurii ardeleni, guvernul maghiar s'a hotărât să'și repare greșala și să oprească repatrierile.

Dar aceasta nu mai înseamnă, că guvernul Ungariei s'a scăpat de vina mai sus pomenită.

In împrejurările acestea atât declarațiile dlui Banffy cât și ale primului-ministru Bethlen ni se par nespus de ciudate. Firesc ar fi fost, ca aceste declarații să nu se fi făcut deloc, după ce vorbesc împotriva lor și atât de puternic, atentatele plănuite și descoperite recent.

Noul accelerat

București—Oradea-Mare

Pentru ca aglomerația să scadă cu desăvârșire în trenul accelerat București — Oradea Mare și Oradea-Mare — București, vor circula începând dela 20 Septembrie două trenuri accelerate pe această linie pe lângă trenurile obișnuite de persoane. Trenul accelerat București—Oradea-Mare care pleacă din capitală la ora 8 seara va pleca dela 20 Septembrie la ora 11 noaptea, va sosi la Cluj la ora 2 p. m. iar la Oradea Mare la ora 6. Noul tren accelerat va pleca la 6 dimineața din București și va ajunge încă în aceiaș zi la Oradea-Mare.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Școala de arte și meserii din Brașov

Anul acesta s'a încheiat al treilea an școlar dela deschiderea acestei școli. Numărul mic de elevi din primul an astăzi s'a dublat. Iubirea de meserii începe să prindă tot mai mult printre români. E un semn bun că în fiecare an pornesc spre meserii tot mai mulți din absolvenții școalelor primare urmând parcă sfatul marelui Mitropolit Șaguna care se adresa copiilor de școală cu vorbele: „La meșteșuguri turmă iubită, la meșteșuguri.“ Astăzi când înlăuntrul granițelor noastre avem atâta materii prime: lemn, fier, cărbuni, petrol etc., nu ne mai este îngăduit a întârzia să devenim o țară industrială.

Școalele de arte și meserii urmăresc formarea acestor meseriași meniți a deveni măeștri și conducători technici ai atelierelor industriale. Industria noastră națională, spre a putea fi așa cum se cuvine, cu adevărat națională Românească, are nevoe de mulți tineri formați în școli speciale de arte și meserii. Căci în starea ei actuală, elementul românesc e prea neînsemnat mai ales în ce privește personalul de conducere.

Pe lângă atelierele de lemnărie, o sală specială este menită a forma atelierul de forjă, și o alta atelierul de mecanică ce urmează a se înființa spre a complecta astfel școala. Postamentele în beton pentru instalarea mașinelor sunt făcute și numai războiul a împedecat aducerea și instalarea lor.

Școala industrială pentru lucrători

Pe lângă această școală a funcționat și anul acesta o școală serală pentru lucrători, subvenționată de Ministerul Muncei și Ocrotirilor Sociale.

Cursurile s'au deschis la 24 Octomvrie și au continuat până la 15 Iunie. Examenele de fine de an s'au ținut în ziua de 24 Iunie în prezența delegatului Ministerului Muncii.

Școala de meserii din Brașov a avut anul acesta în cele 5 clase cu câte funcționează, 76 de elevi dintre care 67 au fost declarați promovați.

Învățământul a urmat regulat în cele 2 secții de tâmplărie și sculptură în lemn. S'a simțit lipsa manualelor practice și a colecțiilor. Aceste din urmă au fost distruse în decursul războiului.

Biblioteca posedă 2433 vulume în limbi streine în valoare de 34500 lei și 426 volume românești în valoare de 2300 lei.

Activitatea extra-școlară a profesorilor

Au ținut conferințe la Sindicalul meseriașilor „Avram Iancu“.

Dl dr Al. Tălășescu: „Un nou crez Munca“. Ing. A. Schor: Despre industriile chimice din țară. Ing. Gh. Mihailescu: Organizarea științifică a muncei.

Școala are 16 profesori.

Internatul

Au primit hrană, locuință și îngrijire 65 elevi bursieri și 15 ucenici ai căminului care se află instalat în 3 încăperi a școalei. Asemenea au avut locuință 40 ucenici ai atelierelor CFR în o sală deosebită.

Cursurile încep anul acesta la 20 Sept ora 8 a. m.

Cultură pentru Moți

Ministerul Instrucțiunii, Directoratul general din Cluj, pe ziua de 15 Septemvrie a. c, înființează în comuna urbană, minieră Baia de Arieș (jud. T. Arieș) o școală medie de băieți. Școala va începe numai cu clasa I.

Inscrierile se încep la 15 Septemvrie, la direcțiunea școlii.

Taxele fac: 100 Lei.

Baia de Arieș (Ofenbaia) își vede realizat prin această școală un punct din „Elaboratul despre școli“ dela 1850 a Mitropolitului Andreiu Șaguna, care îi destinase o „școală reală“.

Timpurile vitrege, care au urmat, n'au favorizat realizarea scopului, deși Moții la 1848 se bătuseră cu toată sinceritatea pentru împărăția Habsburgilor.

Invităm pe toți doritorii de cultură a sprijini școala medie din Baia de Arieș, care este atât de necesară poporului sărac dar bun, al Moților noștri.

Școlile în Bucovina

„In anul școlar 1921—22 au funcționat în Bucovina 419 profesori și maeștri la școlile statului. Statistica lor se prezintă astfel: au fost 390 profesori și 26 maeștri; dintre profesori au fost 243 titulari și 146 suplinitori, iar dintre maeștri 13 titulari și 13 suplinitori.

După naționalitate au fost: 186 Români, 84 Evrei, 69 Germani, 58 Ruteni, Poloni și 5 de alte nații, deci dară au fost 186 Români față de 230 neromâni ceea ce dă aproximativ 45 procente români și 55 procente neromâni. Dintre titulari, profesori, și maeștri (357) sunt 103 Români și 155 neromâni, ceea ce dă aproximativ 40 procente români și 50 neromâni. Dintre suplinitori, românii dau 52 procente, iar ceilalți 48 procente.

ECOURI

Memoriile lui Asquith

Se știe că Lloyd George a consimțit să-și scrie memoriile sale din războiul mondial în schimbul sumei de 5 milioane franci.

Primul ministru englez nu va avea nici un profit personal de pe urma acestor memorii, căci va consacra întreaga sumă obținută de pe urma lor operelor de binefacere și persoanelor, cari au suferit pe pe urma războiului. Pe de altă parte, în urma exemplului dat de Lloyd George, foarte mulți din bărbații de stat englezi sunt ocupați actualmente să-și scrie memoriile. Intre aceștia este și d-l Asquith, al cărui volum, care va fi publicat în anul viitor, va fi un răspuns la memoriile ex-Kaizerului, de curând apărute. Memoriile d-lui Asquit, nu-i vor produce acestuia tot atât, ca cele ale lui Lloyd George, adică 5 milioane franci, se spune însă că va primi și el o sumă destul de apreciabilă.

50 de ani dela moartea lui Theophile Gautier

Sănătatea Marelui scriitor pe care Baudelaire l'a numit „perfectul magician al literelor franceze“ a fost întotdeauna subredă.

Evenimentele din 1870 au contribuit în mare parte la stingerea vieții sale. Ce emoții purta o inimă ca a sa! Théophile Gautier era trist și simțea decadența sa fizică accentuându-se, văzând cum i-se apropie sfârșitul.

Creerul fecund adormise și el, iar până îi cădea din mâna-i sârguincioasă.

La 2 Mai 1872, Gautier vizită pe Flaubert „ochii cu o expresie vagă, fața albă ca o mască de Pierrot, absorbit, mut și surd“.

La 14 Mai nu s'a mai putut duce la prințesa Matilda. Celebrul chirurgian Ricord îl văzu și aprecie starea sa ca foarte gravă: valvula mitrală a inimei nu-i mai funcționa. La începutul lui Iulie, avu un atac, care-l lăsa în stare de paralizie. Mai trăi două luni într'o semi-conștiință și muri la 23 Octombrie la orele 8'32 dimineața. Corpul său fu depus la cimitirul Montmartre, unde i-se ridică un monument de marmoră, datorit sculptorului Godebski.

Editorul Alphonse Lemerne publică în anul următor o culegere de versuri în onoarea lui Théophile Gautier.

Cât trebue să dormim?

James Leyge, profesor la universitatea din Londra, n'a dormit nici odată mai mult de 5 ore și a murit după o viață plină de studii la vârsta de 82 ani. Inginerul Brunel a lucrat toată viața douăzeci de ore pe zi.

Sir George Elliot nu dormea decât patru ore pe zi, a ajuns la vârsta de 84 ani. Humboldt s'a condus toată viața după aceleași principii.

Littré se da la 8 ore dimineața jos din pat și lucra până la orele 12. Intre unul și șase conținua să lucreze. Apoi își lua dineul și continua apoi să lucreze până la 3 ore dimineața. A murit la vârsta de 80 ani.

Datele acestea sunt publicate de o revistă franceză, fără a trage însă vre-o concluzie asupra valorii somnului scurt.

Cetiți „Infrățirea“

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

ECTOPLASMA

Unul din principalele fenomene ale materializărei spiritelor

Intr'unul din foiletoanele noastre trecute, arătam că Metapsihichismul, adică știința — dacă putem să-i spunem astfel — care se ocupă cu sufletul omenesc după moarte, a început să preocupe chiar pe unii reprezentanți ai științei celeilalte, celei-adevărate, celei recunoscute ca stabilită și definitivă, celei care merită cu adevărat numele de știință. Cum spuneam atunci, unele din cercetări au dus la rezultate neașteptate, bună oară, legăturile recunoscute dintre manifestațiile solare și stările corporale și sufletești ale oamenilor, fenomen studiat în mod imperfect de vechii astrologi. Insă aceste legături pot fi explicate pe baze științifice cu totul independente de cea ce se numește astăzi spiritism. Sunt pure fenomene care n'au nimic face cu sufletul omenesc și mai cu seamă cu manifestările acestui suflet independent de corp. Doar faptul că ele formau preocuparea vechilor ocultiști, cari n'au fost nici odată crezuți și luați în serios de știința oficială venea în sprijinul spiritiștilor de astăzi, înlesnindu-le mai mult credit în lumea științifică prin aceea că și unele din părerile susținute de ei și neadmise de vechea știință, se dovedesc a fi adevărate.

Savanții au căutat însă de curând să se avânte în chiar miezul științelor oculte, în însăși temeiul acestor științe, care dacă s'ar adeveri, ar face din ocultism, o adevărată și indiscutabilă știință: în spiritism.

Astfel profesoul Louis Lapicque, directorul laboratorului de psichologie generală la Facultatea de știință din Paris și trei din colaboratorii săi d-nii Georges Humas, Henri Piéron și Henri Laugier au acceptat să controleze cu vigoarea disciplineior științifice actuale, fenomenele care le vor fi supuse. Autorul volumului care a stârnit oare care senzație la Paris „Les morts vivent ils!“ (Morții trăiesc oare?) și care a arătat un deosebit interes apropierei dintre adevărată știință și spiritism dl Paul Heuse s'au adresat atunci d-nei Juliette Alexandre Bisson, autoarea unei cărți curioase dar foarte suggestive: „Fenomenele zise de materializar“ în care căuta să probeze că după experiențe îndelungate cu ajutorul mediu-nului său. Eva, a isbutit să obțină ectoplasma, materie, despre ale cărei însușiri cetitorii vor putea lua cunoștință din cele expuse mai jos.

Dna Bisson a primit, admițând să fie supusă celui mai riguros control științific. Experiențele au început la 10 Martie anul acesta și au durat până la 23 Iunie, dată la care au încetat în urma unei îndispoziții a d-nei Bisson fără a ajunge la rezultate sigure. S'au ținut 15 ședințe.

Sub indicațiunile d-nei Bisson a fost amenajat un local special, o mică odae fără ferestre, măsurând 2 m. 60—2 m. 50, înaltă de 3 m. 40. La 2. m. 40 de podea s'a pus într'un unghiu al camerei un plafond de lemn înegrit, de care au fost agățate două perdele negre, în înredeschizătura cărora trebuia să lucreze medium-ul, care avea nevoe de întunerec profund până la apariția fenomenului. Din acest moment abia, se putea admite o slabă, foarte slabă lumină de lampă. Restul camerei pereți și ferestre, erau deasemeni tapetați cu hârtie neagră.

Mediul se desbrăca complect într'o încăpere vecină, sub supravegherea unuia din controlori, apoi se îmbrăca cu un costum negru special, examinat din vreme, de aceștia. Deasemenea erau examinate cu atenție, gâtul nărilе, părul. Apoi mediul era adus în sala de ședințe. Acolo era hypnotisat de d-na Bisson, ținându-i de cele două degete mari dela mâini. După adormire mâinile mediumului erau trecute con rolorilor, cari nu le lăsau tot timpul.

Eva, medium-ul cu toate că era adormită de dna Bisson, se amesteca totuși în conversație, dădea sfaturi asistenților, glumea familiar cu ei, îi tutuia, câteva ședințe nu s'a petrecut nimic deosebit.

De câteva ori Eva s'a declarat „cuprinsă“ cea ce însemna că a sosit clipa hotărâtoare. Respirația i-era cu totul precipitată, expirația sforăitoare; urmauapoi gemete scrâșnete contracția intensă a mușchilor abdominali, răcirea extremităților, emisiuni de salivă, pe care o reînghițea, sau care cădea pe costumul ei negru unde putea fi examinată după experiență.

In cursul celei de treia ședințe, la 3 Aprilie, scrie raportul controlorilor apăru pe buzele medium-ului, care reabsorbi apoi curând, un fel de disc mic, de aparență de o substanță mai moale, atârnând în fășii mici ușor cenușii și părând împregnate de mucus, măsurând cam 6 cm. /3 cm. Substanța era cu totul inertă și menționată între buzele medium-ului și n'avea de cât mișcările ce-i erau imprimate de gură. Inainte de exteriorizare, Eva, mestecase cu gura această substanță. O secundă ea puse substanța în contact cu pumnul profesorului Dumas, care a simțit impresia unei materii vâscoase, călduțe și inerte. Când o mică lampă de buzunar a fost apropiată, Eva, întorcând repede capul a reabsorbit substanța înghițind-o complect. La o a doua manifestare — 29 Mai — apăru iarăși câțiva milimetri, de materie, amoloagă ca aspect unei foi de cauciuc, cu o față mai clară și alta mai întunecată. Nici o lumină n'a fost apropiată, nici un gest nu s'a făcut, însă Eva, a înghițit dela sine după câteva secunde această substanță.

Raportul savanților, a conchis că a constat în două rânduri, într'un timp foarte scurt și în condițiuni de lumină insuficiente o substanță pe care medium-ul o face să iese din gură în urma unor sforțări prelungite, cari nu pot în mod fisiologic să fie înterpretate decât ca sforțări de vomitare, substanță care n'are nici mobilitate proprie și care e de parte de cea ce dna Bisson pretindea adică o substanță având mobilitate proprie, luând forme variate, ieșind din diverse regiuni ale corpului, numită ectoplasma.

Până acum așa dar experiențele față de savanți n'au dus la nici un rezultat. Totuși fotografiile obținute de dna Bisson înainte de acest control științific sunt din cele mai curioase și — dacă n'o fi vorba de vre-o iluzie optică inexplicabilă până acum — cât se poate de interesante.

Rămâne de văzut ce se va mai întâmpla cu celelalte experiențe, al căror șir va fi reluat

Cele două Albe-Iulii

A încoronării și a partidului național. Participă sau nu participă naționaliștii ardeleni la încoronare?

De două zile la clubul partidului național ardelean din localul redacției ziarului „Patria" se urmează dezbateri în jurul Albei-Iulii. Comitetul executiv al partidului a fost convocat și-au început tratativele. Se tratează acolo, după uși zăvorite, un atentat împotriva coroanei: se ia hotărârea, dacă va lua sau nu va lua partidul național parte la sărbătoarea încoronării.

Până în momentul de față nu cunoaștem hotărârea ce s'a luat. Până aseară însă informațiunile primite din izvor, sigur ne afirmau, că este ca și sigur, că partidul național, în baza hotărârii ce se ia azi, nu va lua parte la încoronare.

In cazul când aceasta va fi hotărârea definitivă și pertractările nu se vor continua, cum este la clubul național-ardelean obiceiul, hotărârea partidului național echivalează cu un atentat. Se va da prin aceasta dovada adevărată și ultimă a dinasticismului atât de mult trâmbițat de acest partid.

In momentul când acestea se discută la clubul din strada Regina Maria, în momentul, când după ușile zăvorite dezbaterile se urmează, ca după riturile vrăjitorești noaptea, pentru a se putea găsi un mod de a se turbura solemnitatea încoronării suveranilor României, — în afară, cât este Ardealul de lat și de mare, nimănui nu'i trece prin gând să învrednicească printr'o cât de mică atenție hotărârile partidului național. Nici când acest partid n'a fost mai neputincios, și mai izolat, decât în acest moment, când întoarce spatele festivității naționale a încoronării. Pentru partidul național Alba-Iulia înseamnă numai Alba-Iulia a congresului, în care cei câțiva partizani ai lui să fulgere împotriva unității naționale. O Albă-Iulie a încoronării suveranilor României și-a încoronării izbânzii pentru care a luptat de veacuri toată suflarea românească, nu și-o mai poate imagina acest partid, care pe vremuri, când nu 'și uitase încă de sine, a știut să fie și național așa cum trebue, tocmai în această cetate a Albei-Iulia.

„Colaborarea opoziției"

Partidul național a afișat-o în discursuri, dar n'a voit-o sincer nicicând realizată

Intr'un lung articol publicat eri sub acest titlu articol care dovedește încă odată iezuitismul partidului național, „Patria" afirmă că de la început, din clipa când prin unire acest partid a intrat în viața politică a României, el n'a încetat să ceară „colaborarea forțelor democratice și naționale".

Desigur nu vom contesta acest lucru. Partidul național a făcut prin fruntașii săi dese apeluri la colaborare. De cât nu aceste întruniri pe cari le utilizează orice politician abil au însemnătate, ci voința cinstită de a realiza această unire și actele pe cari această voință și-a poruncit să le faci în acest scop.

A fost oare partidul național însuflețit de voința sinceră de a realiza colaborarea pe care o propovăduia cu cuvântul? A săvârșit el un singur act pentru a înlesni o coaliție pe care o afirmă necesară?

Făcut-a el un cât de mic sacrificiu pentru a realiza această idee?

Niciodată.

Toți oamenii politici din vechiul regat ca și din celelalte provincii alipite știu că pricina tuturor falimentelor colaborărilor a fost partidul național.

In adevăr acel faimos „bloc" din primele camere ale României întregite s'a năruit din pricina neputinței partidului național de a privi dincolo de granițele mentalității sale regionaliste. Mai târziu în parlamentul anterior acestuia, numai puțin faimoasa „Federație" s'a spart din cauza partidului național care vedea cu dușmănie încercarea partidului țărănist de a-și întinde organizațiile și în Ardeal.

Dar izolarea sa de astăzi? Căci acum partidul național se găsește cu desăvârșire singur. Acordul cu țărăniștii nu s'a putut realiza, pe dl Iorga a izbutit să-l îndepărteze, cu resturile averescanismului n'a putut ajunge la o înțelegere.

Dl Maniu a tratat cu toate partidele politice ale țării; dar tratând cu toate fără o alegere și neconsimțind să facă cel mai neînsemnat sacrificiu partidul național, a rămas într'o izolare pe care o cer interesele politicei sale regionaliste.

Apelurile și încercările sale de colaborare n'au fost decât pumni de praf în ochi opiniei publice și ai lumei politice.

Dar fapt, partidul național n'a voit nicicând cu sinceritate să realizeze o colaborare. Pentru a dori, el trebuia să-și schimbe mentalitatea. Și aceasta n'a izbutit s'o facă până acum.

Citiți „Înfrățirea"

Uneltirile maghiare

Toți aceștia sunt uneltele „Societății ungurilor care se deșteaptă", subvenționată direct de Horthy.

Deși nu mai rămâne nici o îndoială asupra scopului urmărit de guvernul actual ungar, totuși tot noi suntem acei acuzați în fața opiniei publice mondiale, că suntem asupritori ai „blajinilor unguri din Transilvania".

Astfel la congresul interparlamentar un cunoscut maghiarofil, lordul Newton ne-a atăcat foarte vehement pe această temă.

Atât Ungurii cât și apărătorii lor, gras retribuiți de guvernul ungar pentru a le lua apărarea, trebue însă să priceapă că guvernul român nu se va lăsa un moment intimidat de amenințări și de comun acord cu guvernele celorlalte State din Mica Antantă, va lua cele mai drastice măsuri pentru pedepsirea acelora cari practică sportul instigațiilor și al complotului.

„Tigrii" de la Budapesta nu scapă nici o ocazie să-și afirme apucăturile uralo-altaice, făcându-și chiar o cinste de a-și manifesta în mod public sentimentele dușmănoase față de vecinii lor.

Sunt cunoscute în această privință declarațiile locotenentului Hejjas, mâna dreaptă a lui Horthy.

La cinismul verbal al acestui ofițer ungur, care e și un calău al neamului său s'au adăogat în ultimul timp fapte ce nu mai lasă nici o îndoială asupra rolului pe care-l are guvernul lui Horthy, în complotarea contra siguranței statelor vecine.

Rând pe rând au fost descoperite atentate contra regelui Alexandru al Serbiei, contra lui Massarick, președintele statului cehoslovac, a lui Beneș, primul ministru ceho-slovac iar în timpul din urmă complotul contelui Belmont contra familiei noastre regale și a personalităților noastre politice.

Ordinea noilor încorporări

Ministerul de războiu a dat un ordin circular în legătura cu tinerii lăsați la vatră și cei cu dispense de serviciul militar.

Tinerii contingentului 1922 încorporați cu întârziere și lăsați la vatră, sau încorporați cu dispensă în baza unor ordine anterioare vor fi lăsați la vatră și nu vor fi încorporați decât cu primul contigent ce se va chema sub arme, adică cu contigentul 1923.

Tinerii din contigentul sub arme mai vechi ca 1922 lăsați la vară cu atorizația consiliului pentru dispensă, vor fi chemați tot cu contigentul 1923, dacă li s'a respins dispensa.

Tinerii dl pensați cari nu au prezentat consiliului de recrutare al clasei 1923 certificatul spre vizare vor fi încorporați tot cu primul contigent ce se chiamă sub arme (conting. 1923.)

Fac excepție la dispozițiile de mai sus acei tineri cari au recurs la mijloace frauduloase.

Aceste din urmă cazuri vor fi aduse fiecare în parte la cunoștința ministerului, pentru a decide.

Demascarea opoziției

Plăsmuind declarațiuni inexistente ca aceea atribuită unui parlamentar liberal, parte din opoziție a găsit de cuviință că va putea masca cu ușurință pactul tacit al „nouei democrații" cu dușmanii țării noastre.

In timp ce Ungurii dela Budapesta își trimit agenți cari să atenteze la viața Suveranului nostru și a personalităților mai de seamă ale țării, un reprezentant ai dlor Lupu și Mihalache, trimite acestora vestea că a reușit să obție concursul ziarului ungurese „Keleti Ujság" și al partidelor ungurești: populist și al reformei sociale.

Ori e lucru știut că tocmai aceste partide au declarat în întrunirea ce au ținut-o la Cluj, că vor începe încurând lupta pentru recunoașterea minorității naționale ungare.

Foarte semnificative în această privință sunt și comentariile sus numitului ziar, care afirmă cu tărie că mulți membri ai partidului național găsesc că e absolut necesară, participarea minorităților maghiare la întrunirea dela Alba-Iulia.

Nu e întâia oară când demagogia țărănistă își manifestă intențiile sale bolșevice. Legăturile cu comuniștii ruși cât și cu internaționala verde dela Sofia nu mai sunt o taină pentru nimeni.

Cât despre fariseismul partidului național, care face atâta abuz de fa'sul său dinasticism, multe lămuriri pot să ne dea pe lângă ziarele ungurești și comunicatele anonime ce se strecoară prin oficiosul partidului național.

Sistemul manifestărilor membrilor izolați, „cari nu angajează partidul" — după formula dlui Maniu — a devenit prea cu ochi și cu sprâncene, ca „regățenii" să nu priceapă ce se ascunde sub fățărnicia odioasă a unui regionalism rău înțeles.

„Liftele regățene" cum le-a supranumit frunașul Nicolai Cosma la întrunirea dela Săliște — cu toate cusururile lor bi antine au avut curajul să afirme sus și tare în orice chestiune, părerea lor sinceră.

„Tactica" naționalilor și subtilitățile întrebuințate de ei peetru a mistifica opinia publică și a masca adevăratele intențiuni, desigur că sunt „occidentale". Și în lumina „bizantinismului" vechiului regat, înțelegem din ce în ce mai bine, că recunoștința este o floare care nu crește pe toate cărările Ardealului.

Congresele Partidului Național

— Cine se vor duce la Alba-Iulia —

Cetim în „Viitorul":

Pentru ca opinia publică românească să știe ce sunt cele două partide ungurești, cu cari gruparea țărănistă din Regat a colaborat în alegerile din Transilvania și ce urmăresc acestea vom publica amănuntele următoare:

In ziua de 31 August a. c., s'au întrunit, la Cluj, reprezentanții partidului populist maghiar cu reprezentanții celorlalte fracțiuni politice tot maghiare, și au discutat fuziunea tutulor, în vederea luptei ce vor trebui s'o înceapă „pentru recunoașterea minorității naționale ungare".

In consfătuirea dela Cluj, care a început la 31 August și va continua la 10 Septembrie, pe lângă chestiunea recunoașterei minorității naționale ungare în România s'a discutat și se va mai discuta și în jurul unei eventuale participări a ungurilor la congresul . . . naționalist dela Alba-Iulia.

Ziarul „Keleti Ujság", din Cluj, care promisese concursul în alegerile generale grupării țărăniste din regat ocupându-se de întrunirea dela 31 August, comunică cetitorilor săi, o convorbire cu „un membru marcant al partidului național... ardelean" care i-a spus că „o însemnată parte a partidului național crede că participarea minorităților la Alba-Iulia este absolut necesară, pentru că aceste minorități să-și spună pe față credința lor."

Acelaș „membru marcant al partidului național" a adăogat:

„Minoritatea maghiară nu trebue să ascundă nimic de noi, ci trebue să continue lupta alături de pretențiunile noastre, care în liniamente generale cuprind și pe cele ale minorităților."

Dacă declarațiunea fruntașului anonim, interviewat de „Keleti Ujság", nu are garanția exactității, ceeace denunță, numitul în acelaș număr vre-o importanță și o gravitate deosebită.

Iată ce spune „Keleti Ujság" oficiosul celui mai organizat dintre partidele maghiare:

„De altfel reprezentanții partidului nostru din București au făcut cunoscut acest punct de vedere și partidelor de opoziție, cu care suntem în tratative și speră să obțină și adeziunea acelora, pentru ca minoritățile împreună cu ei să peregrineze la Alba-Iulia".

Așa dar congresul naționalist dela Alba-Iulia va fi . . . internaționalist.

Era și necesar să fie ast-fel.

Căci mai ales acum, după complotul unguresc descoperit deunăzi, cu greu mai puteau veni români adevărați la Alba-Iulia la congresul partidului național.

Congresul trebuește însă cu orice preț ținut; altfel toată faima partidului național e compromisă și concursul minorităților bine voitoare, în special al Ungurilor, este de neapărată nevoe.

Acuma suntem dumiriți. Și suntem de perfect acord cu „Patria"

La „Alba Iulia" va fi într'adevăr un mare și impozant congres.

Căci la fel ca acum trei ani de zile, când un număr covârșitor de români cereau unirea, prezidați de d. Maniu; anul acesta un număr tot așa de covorșitor de unguri, prezidați de același d. Maniu va cere autonomia lor și a Ardealului.

D. Maniu precum se vede e antreprenor și prezident de ori ce fel de congrese.

Iar Alba Iulia, simbolul unirei localul sfânt al revendicărei drepturilor românești, a ajuns grație „naționalistului" român Maniu, tribuna aspiranților maghiare.

Crudă ironie a istoriei!

INFORMATII

La 22 Septembrie dl primministru Bratianu va fi în Careii-Mari, însoţit de dl ministru de domenii Constantinescu. După cum am arătat şi în numărul trecut ambii miniştrii vor trage prima brazdă în pământul care va trece în proprietatea sătenilor.

Ministerul domeniilor a fost invitat să ia parte printr'un reprezentant la congresul federaţiei internaţionale a lăptăriilor care se va ţine la 30 Septembrie la Bruxelles.

Improprietăririle ţăranilor din Banat vor începe în ziua de 27 Septembrie.

Ele se vor face în comunele Utvini, Pesac, Banloc şi Sacoşul turcesc din jud Timişoara.

„Societatea studenţilor şcoalei politechnice" din Timişoara dorind să înfiinţeze biblioteci populare în diferite sate din Banat, roagă pe orice persoană a-i trimite orice fel de ofrande, în special cărţi. Donaţiunile de cărţi sau bani se vor adresa numitei şcoli din Timişoara.

Direcţiunile regionale de poduri şi şosele din Ardeal, Banat şi Bucovina au fost desfiinţate. Toate aceste direcţiuni ca şi cea din Basarabia vor trece pe ziua de 10 Sept. la ministerul lucrărilor publice, formând o singură direcţiune generală de poduri şi şosele pentru România Mare.

Conducerea acestei direcţiuni a fost încredinţată dlui inginer inspector general Vasilie Voiculescu, cu titlul de director general.

Ofiţerii de rezervă mai jos notaţi sunt rugaţi a-şi comunica adresele la reg. 81 inf. în Dej (Transilvania), spre a le trimite ordine.

In caz contrar se va proceda conform regulamtului mobilizării armatei.

Loct. Vulca Simion, locot. Anastasiu Emil, locot. Emilian Iacob, sublocot. Vornsilov M. Nicolae, medic subloc. Erezman Ludovic, medic sublocot. Mureşan Augustin, adrator sublocot. Hart I. Pincu, adrator sublocot. Esenstein Israel.

Cu începere dela 15 Septembrie se va pune în circulaţie un nou tren accelerat Bucureşti-Oradea Mare pentru evitarea aglomeraţiei de până acum.

Recvizite şcolare, caete, recvizite pentru scris de calitatea cea mai bună, se pot cumpăra la **Librăria Lepage Cluj**, *cu preţurile cele mai avantagioase.* 2128

La librăria

Cartea Romaneasca
din Cluj se afla de vanzare

Geografia României
p. cl. VI. primară

Geografia Europei
p. cl. V. primară (nou!) de *G. G. Mateescu*, prof. în Cluj.

Geografia judeţului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de *G. G. Mateescu* şi *I. Anghelin*, institutor

România földrajza
p. şcoalele secundare şi

România földrajza
p. şcoalele primare, (nou!)

de acelaşi autor, traduse de *Gr. Litan* profesor, pentru şcoalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învăţători se face 10 la sută reduceri de preţ.

Comisia română de idenfificare a materialelor ridicate de trupele germane dela noi din ţară, a identificat în Germania o mulţime de materiale. O parte a şi fost trimise în ţară şi a fost depositată parte la Arsenalul armatei parte prin diferite depozite ale ministerului de război.

In câteva zile se va numi o comisiune care să distribue materialul găsit celor ce le-a fost luat.

Din Şimleul-Silvaniei (jud. Sălaj), ne vin plângeri că dnii Meseşanu şi Fülöp, preşedintele şi vice-preşedintele Comisiunei-Agrare de acolo, angajează funcţionare pe care le ţine 2—3 luni fără leafă şi în urmă le concediază motivând că numirea nu le-a fost aprobată de Directoratul General al Agriculturli din Cluj.

A pune pe nişte biete fetiţe să muncească câte 3 luni gratis, în speranţa unei lefi meschine, şi apoi a le concedia, nu este nici cinstit şi nici uman şi de aceea rugăm pe dl Director General al Agriculturii, să cerceteze.

Delegaţii Băncii Naţionale au sosit la Lugoj, pentru a proceda la lichidarea sucursalei Băncii Austro-Ungare, care încă mai continuă să funcţioneze.

Productia sfeclei de zahăr este în anul acesta destul de bună.

Se speră să se extragă 4000 vagoane de zahăr, faţă de 2000 de vagoane din anul recent.

Consumul intern este de 6000 vagoane, aşa că o cantitate de 2000 vagoane va trebui să fie importată.

Directia agriculturii a primit din partea consilierilor agricoli ştirea că ţăranii în bună parte mai ales la şesuri au început arăturile de toamnă.

In unele localităţi s'a început chiar semănarea rapiţei.

S'a deschis pe seama ministerului de comunicaţii un credit extraordinar de lei 10.000.000 necesar pentru acoperirea cheltuelilor ce se vor face cu lucrări noui şi de refacere la poştă, telegraf şi telefon.

Acest credit se va trece prin conturile exerciţiului 1922—1923 şi se va acoperi din disponibilul fondului de comision de 2 la sută.

Ministerul de finanţe a trimes ordine circulare tuturor vămilor să nu mai primească la vămi biletele de hârtie monedă de franci francezi, cari sunt emise de Camerile de comerţ sau de alte instituţii financiare din Franţa.

Se vor primi numai biletele de hârtie monedă ale Băncii Naţionale Franceze.

„Inscrierile la Universitatea din Cluj vor începe în ziua de 20 Septembrie a. c. pentru Facultăţile de Drept, Medicină şi la 1 Octomvrie pentră cele de Litere şi Ştiinţe. Ele vor dura 15 zile la cele dintâiu şi 10 la cele din urmă.

Inscrieri ulterioare se vor face conform dispoziţiilor Regulamentului".

Pierdut din trenul No 178 personal una geantă piele în ziua de 3 Septembrie 1922 conţinând mai multe acte ce priviesc pe Comandantul Companiei de jandarmi Cluj.

Cine a aflat este rugat se adreseze comp. de jandarmi Cluj Calea Moţilor No. 39. care va primi recompensă. 2148

D. dr. Aurel Cosma, ministrul lucrărilor publice, însoţit de d. inginer Eugen Ştefănescu, secretar general, va inspecta pe la sfârşitul săptămânei viitoare şoselele din Banat, începând cu cele din Timişoara.

Cărţi şcolare pentru toate şcoalele şi clasele să pot comanda la Librăria Lepage. Deoarece asortarea la timp mult, vă rugăm să binevoiţi a face comanda de urgenţă aşa ca firma Lepage să poată expedia cărţile la timp. 2129

Şcoala normală din Satu-Mare a luat un frumos avânt. Anul acesta va număra peste 200 înscrişi. Pe lângă instituirea elevilor în materie pedagogică, şcoala în curând va intra în posesiunea unei ferme cu o întindere de pământ de peste 30 jugăre, care va da posibilitate să se facă cu elevii practica agricolă, atât de necesară astăzi.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Scrisori din judeţul Târnava-Mare

Mişcarea culturală-naţională — Deputaţii liberali între popor — Întărirea industriei naţionale — Fortificarea oraşului Sighişoara din punct de vedere naţional

Acest judeţ deşi compus în majoritate de români şi saşi, şi avea sub unguri „fispán" ungur şi funcţionari în parte mare tot unguri, a luat în România mare un avânt românesc, conducătorii lui silindu-se a desvolta tot mai mult caracterul şi viaţa culturală şi naţională românească. Bibliotecile poporale înfiinţate în comunele acestui judeţ şi sărbările culturale aranjate în centrul judeţului la cari a participat însuşi Principele nostru moştenitor, a înaintat şi însufleţit şi mai mult, dând un puternic imbold culturei noastre.

Dela saşii organizaţi în toate privinţele din centrul Sighişoara putem învăţa multe. Diferitele lor societăţi şi coheziunea ce există în toate mişcările lor culturale şi economice, ne poate servi de îndemn şi model. Am putea pune la o parte toată pizma şi invidia noastră şi să urmăm vechei maxime germane: „getrennt marschieren und vereinigt schlagen"!

Poporul dela sate vede cu mulţumire şi bucurie zelul conducătorilor întru îmbunătăţirea sorţei lui.

Înfăptuirea improprietărirei — de mult aşteptată, — a întărit şi mai mult încrederea în guvernul actual, care a răsplătit jertfele şi suferinţele de secole ale ţăranului ardelean şi l-a înstăpânit pe veci în pământul udat odinioară cu lacrimi şi stropit cu sudoarea feţei sale.

Aleşii poporului acestui judeţ au fost în tot decursul lunilor de vară în mijlocul poporului, dovedind prin indemnuri şi fapte că îi voeşte binele. Ministrul Florescu deputat de Cohalm (Rupea) şi avocatul Solomonescu, deputatul Agnita-Ciucu precum şi senatorul Mircea, au cercetat comună de comună interesându-se de nevoile şi dorinţele ţăranilor.

Iar ţăranii merg şi cer în toate cazurile sfatul dela aleşii lor.

Bisericile româneşti despoiate sunt pe rând înzestrate cu clopote, ofrande ale acestor aleşi. De ex. dl deputat Solomonescu a constatat că românii sunt exploataţi de străini, şi nu sunt întreprinderi şi bănci populare româneşti. Intr'o comună a constatat că este potrivit locul pentru o fabrică de doage, în alta pentru o ţesătorie naţională românească, căci cu drept s'a convins că în comunele aceste ascunsă este mai bine păstrată arta naţională a ţesutului şi cusutului. Înfăptuirea acestui plan ar aduce un dublu folos. Ar ajuta la păstrarea artei noastre şi la bunăstarea materială a poporului.

Senatorul Mircea a donat 10000 Lei pentru edificarea unei şcoli de stat în Agnita, un centru comercial şi industrial care trebui sprijinit din punct de vedere cultural, şi unde ar fi de absolută nevoe crearea unei şcoale civile sau industriale.

Deasemenea este tot în intenţia acestor persoane de a înfiinţa în Sighişoara un liceu de stat şi de a muta aici sediul tribunalului, care în prezent se află în Elisabetopole, orăşel armean susţinut şi întărit în mod măestrit de foştii stăpânitori. Toate această vor contribui la întărirea şi fortificarea naţională şi culturală a oraşului Sighişoara, căruia ungurii — meşteri în lucrurile acestea — voise să-i dee, fiind aşezat spre graniţa secuiască, un colorit şi caracter tot mai pronunţat unguresc. „Noi prin întărirea lui ţinem şi întărim legătura dintre Olt şi Târnava spre Mureş".

Eugeniu Munteanu
licenţiat în ştiinţele de stat şi politice.

Datoriile României

Ele au început să se plătească

Ministerul de finanţe a trimes instrucţiuni reprezentantului datoriei noastre publice la Paris ca să înceapă plata cuponului rentei întârziate şi celei nouă.

Plata a şi început să se facă pe ziua de 1 Septembrie.

In acest scop statul prin Banca Naţională a României a expediat la Paris o sumă de 40 mii franci francezi ce-i avea în depozit.

Plata cuponului datoriei noastre în celelalte ţări se va face după ce se vor fi isprăvit operaţiunea de stampilare; afară de Anglia unde plata cuponului se face regulat.

Pentru plata despăgubirilor în natură ce ne datoreşte Germania în valoare de 20 milioane lei aur, conform tratatului de pace, se va lua acest an în material de cale ferată.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piaţa Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

S'au deschis Antrepozitele **FRENKEL** Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

CRONICA SPORTIVA

Matchul de eri

Victoria-Törekvés 2:0 (1:0)

In sfârşit după a cincia întâlnire pe teren a acestor două echipe rivale, matchul de ieri 7 Septemvrie, care a fost al 6-lea, s'a terminat cu rezultat satisfăcător pentru echipa clujană. Echipa campioană a circumscripţiei sportive Oradea Mare, „Törekves" a suferit o decepţie mare, mai ales că a jucat altădată cu echipe mult mai tari decât „Victoria", pe cari totuşi le-a învins.

Matchul s'a început la orele 3 şi un sfert. La început se părea că şi de data aceasta jocul se va termina fără nici un rezultat în favoarea vre-unei părţi, dar în minuta 27, mingea atinge mâna becului Bartha din „Törekves", înlăuntrul liniei de 16, din care cauză arbitrul condamnă o lovitură dela 11 metri, pe care Istvanfy o plasează în poartă (1:0). Din partea echipei „Törekves" se începe jocul cu înverşunare pentru ca să egalizeze, însă toate acţiunile şi combinaţiunile înaintaşilor au fost înfrânte de apărarea „Victoriei".

In repriza a doua jocul începe vehement din partea ambelor echipe. In minuta a 9-a Cipcigan trece cu mingea înainte, şi o aruncă în poarta goală, neavând cine să o apere, căci portarul a ieşit din poartă, cu o uşurinţă condamnabilă, la o depărtare de vre-o 24 metri.

Acest al 2 goal, pe care „Törekves" l-a căpătat exclusiv din vina portarului, decepţionează în mod vizibil echipa „Törekves". In minuta 31 corner în favoarea lui „Törekves", pe care Mokray îl apără minunat. Imediat după aceasta înaintaşii „Victoriei" atacă poarta contrară şi schout-ul tras de Istvanffy, e apărat cu foarte mare greutate de Strök.

Către sfârşitul jocului „Victoria" întreprinde o acţiune frumoasă contra porţei adversare, însă efectul sigur al acestei acţiuni a fost stricat de Rizvan.

Inainte de terminare s'a iscat un scandal — căci altfel nu se poate — între Istvanffy I. „Victoria" şi Szekely „Törekves", care s'a aplanat graţie energiei arbitrului.

S'a remarcat din echipa „Victoria" jucătorii Chifor, de care ar trebui să se ţină seamă la formarea echipelor reprezentative, Cipcigan, Istvantfy, Szantó şi Doci care va deveni un element valoros pentru footbal.

Din „Törekves" am remarcat pe Strök şi Bartha, cari au jucat în echipa aleasă a României la Cernăuţi şi pe Szekely.

Arbitru Steinhübel (Gloria C. F. R. Arad) corect.

L.

Trucuri şi calomnii

In dorinţa de a căuta cu orice preţ nod în papură guvernului, opoziţia recurge la fel de fel de trucuri, cu care tinde să alarmeze opinia publică.

E cunoscută de toţi problema valutară a leului nostru; când leul era scăzut, opoziţia căuta motive de incapacitate ministrului de finanţe, când a început să se urce tot ministrul de finanţe era de vină, căci pierdeau cei ce admiră jocul de bursă.

Cu multă economie şi trudă guvernul a reuşit, pentru prima oară de la războiu încoace să realizeze excedente bugetare, a căror întrebuinţare, bineînţeles că va fi acolo, unde vor fi şi nevoi mai imperioase.

După ce criticase sistemul de economii, prin care dădeau falliment atâtea sinecuri, moşteniri neaşteptate ale guvernării „nouei democraţii" tot opoziţia, ca şi cum ei i s'ar datori aceste economii, găseşte motiv de a ataca guvernul pe chestiunea lefurilor funcţionarilor, care-s foarte dragi şi averescanilor şi ţărăniştilor, când nu sunt d-lor la guvern.

Când ministrul de finanţe a reuşit să consolideze bonurile de tezaur, pentru care guvernul averescan bătuse pe la toate uşile bancherilor, tot guvernului i se găseau greşeli; se vorbea astfel nici mai mult nici mai puţin, că s'au neglijat interesele ţărei de dragul finanţei străine.

Oricât de scurtă de memorie ar avea opoziţia nu poate să uite-aşa de repede, că guvernul averescan în pragul falimentului, deabia a reuşit să încheie un oneros împrumut în Elveţia, primind pentru o parte din sumă, în loc de bani medicamente. Cât priveşte neglijarea intereselor ţărei, trebue să ne aducem cu toţi aminte de încercarea de înstrăinare a bogăţiilor noastre petrolifere de către guvernarea averescană, înstrăinare, care n'a avut loc, decât în urma puternicei campanii, ce a dus-o în această chestiune partidul liberal, pe când era în opoziţie.

Să lăsăm însă opoziţia de astăzi să-şi piardă degeaba timpul; opinia publică e deplin convinsă de roadele rătăcirilor şi calomniilor demagogice.

Primul şi cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj,
Strada Şaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Muncitorii din Arad împotriva venirei lui Horthy în Ardeal

Muncitorii din Arad luând cunoştinţă din ziare, că la înmormântarea soţiei proprietarului Ladislau Purgly, va veni şi guvernatorul Horthy, al Ungariei, care se ştie e cumnat cu decedata, au trimis o delegaţie compusă din muncitorii Alexandru Dragoman, Francisc Lénari, Gheorghe Seneran, Dimitrie Popici şi Pavel Gáll la prefectura judeţului şi oraşului, declarând următoarele în numele întregei muncitorimi din Arad:

„Muncitorii din Arad în urma faptului că greva dela uzinele „Astra", ce a încetat din curând, a fost considerată de unele ziare din Arad şi de către autorităţi ca greva politică, — iniţiată din Budapesta —, cu ocazia venirei guvernatorului Horthy la înmormântarea cumnatei sale, pe teritor român, ţin să declare solemn, că greva a fost pornită numai din motive economice şi de susţinere.

Faţă de svonul ce s'a răspândit în oraş, că guvernatorul Horthy va veni pe teritorul român la chemarea muncitorimei, delegaţii muncitorilor declară că din contră **muncitorimea nu doreşte nici să-i vază pe Horthy şi roagă autorităţile în drept ca să nu permită venirea lui Horthy pe teritor român.**

Delegaţii muncitorilor mai declară că vor porni acţiune, în modul cel mai energic, la judecătorie, în contra acelor cari se vor prezenta înaintea lui Horthy şi-l vor saluta pe acesta în numele muncitorimei.

Ajutorarea Austriei

Ajutorul dat de Italia. — De ce sumă are nevoe Austria

Viena. — Pentru astăzi 8 Septemvrie se aşteaptă ca guvernul italian să acorde ministrului de finanţe austriac prima jumătate din creditul botărât de 20.000.000 lire pentru scopul întemeierei unei noui bănci naţionale austriace şi celelalte rate vor fi plătite de guvernul italian în cel mai scurt timp.

Genova. — In expozeul ce l'a făcut cancelarul austriac Dr. Seipel în şedinţa de Miercuri a ligei naţiunilor a spus că pentru salvarea Austriei e nevoie neîntârziat de un credit de 60,000.000 dolari. Austria se obligă să garanteze ca actualul sistem politic al ei să rămâie neschimbat.

Citiţi pag. 8-a

Ultima oră

Războiul greco-turc

Infrângerea Grecilor

Generalismul armatei greceşti capturat de Turci. Grecia cere armistiţiu şi acceptă evacuarea Asiei Mici. Declaraţiile lui Achmet Riza, fostul preşedinte al Senatului turcesc

Constantinopol. — **victoria turcilor se poate considera ca definitivă. Armatele greceşti au fost respinse cu perderi enorme.**

— **Circulă svonul că însuşi generalismul armatei greceşti, Precupis a fost capturat de armata turcească.**

Faţă de acest dezastru, Grecia au intervenit pentru acordarea imediată a unui armistiţiu. Reprezentanţii Franţei, Angliei şi Italiei a comunicat guvernului turc din Angora că Grecii acceptă evacuarea Asiei mici cu condiţiunea că armistiţiul să fie imediat încheiat. Guvernul din Angora a răspuns că primeşte noua situaţie.

Parlamentarii greci şi turci se vor întruni într'o zonă neutră pentru a stabili condiţiunile armistiţiului.

*

Achmed Riza, fostul preşedinte al senatului turcesc, într'un interview acordat ziarului „Pester Lloyd" a declarat următoarele:

Guvernul kemalist nu are intenţia să profite de pe urma victoriei câştigate şi nici nu urmăreşte scopuri imperialiste. Căci guvernul kemalist renunţă în mod cinstit la posesiunea provinciilor Hedjaff, Mesopotamia, Siria şi Palestina. Dar naţiunea turcă voeşte să stăpânească mai departe Anatolia, fiindcă această stăpânire îi revine de drept.

Chestia minorităţilor la Liga naţiunilor

Genova. — In ultima şedinţă a ligei naţiunilor s'a atins şi chestiunea minorităţilor. Delegatul Africei de sud, Murray a constatat, că procedarea de până acuma a consiliului ligei naţiunilor în problema minorităţilor a dat rezultate frumoase. Acest succes se datoreşte în prima linie conlucrărei loiale a guvernelor interesate, îndeosebi a guvernului Cehoslovac. De altfel chestiunile minorităţilor este în prima linie de natură politică iar metoda tratativelor directe între guvernele interesate este admirabilă şi corespunde cu spiritul ligei naţiunilor.

Greva tipografilor din Viena.

Viena. — Din cauza grevei lucrătorilor tipografi continuă să nu apară nici un ziar. Tratativele între lucrători şi patroni nu au dus la nici un rezultat, fiindcă ambele partide ţin la punctul lor de vedere. Patronii tipografi au dat de ştire greviştilor că dacă până astăzi Vineri nu vor relua lucrul îi vor concedia în massă! Greviştii au îndemnat şi pe lucrătorii tipografi dela imprimeria băncii naţionale să se asocieze la greva lor, aşa că e posibil să înceteze şi tipărirea bancnotelor.

La 6 Septembrie sosesc din Viena
PĂLĂRII
ultimele modele.
Preţuri moderate.
Rog onoratului public a mă sprijini
Elsa Tobovits
Chic dela Mode
CLUJ
Str. Nicolae Iorga No. 2
2138

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— in argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2126

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate, pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 27

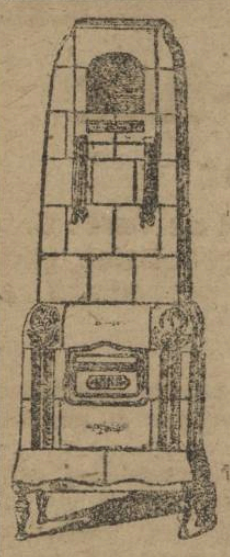

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Motilor No. 7

L. C. Harotmuth si Karol Majers fil.

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ și „Habig“ la Regele Pălăriilor Cluj, Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Uzina electrică orașului
Conducerea societății „GAVE“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

148

TRASUL

dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește elasticitatea și resistență de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.

TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.

Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparlu No. 3. 1401

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2029

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Cărți și recvizite scolare

2127 la

LEPAGE

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

MAȘINI

Un motor marin, marca Americană, nou, 50 HP. Cină Motoare industriale, marca Americană, nou 45—50 HP. — Patru tractoare marca Fiat în perfectă stare, 70—80 HP. — Nouă Remorce marca Tolotti, cu cercuri de fer noi, poartă kg. 5000 toate în perfectă stare de funcționare

de vânzare.

A se adresa

MARCO MARIA BONOLDI,
București, Str. Atena, 18.

MARCO MARIA BONOLDI,
Galați, Sf. Neculae, 11.

Toate mașinele se pot vedeá în stare de funcționare la dl **Pietro Schiavo,** garajul din Str. Zimbrului 13, **Galati.** 2135

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

De vânzare
3 Automobile-Turism
„FORD“, „LAURIN-CLEMENT“, „MARTA“.
A se adresa:
„UNIVERSUM“
Cluj, Str. Bob 5. 2131

Reclama este sufletul comerțului

„AGRICOLA“
Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighetul Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrațirea“

Mișcarea populației în vechiul Regat și Basarabia

Găsim în Monitorul Oficial din 5 Oct. o interesantă expunere demografică a mișcării populațiunii țării în 1919.

Extragem următoarele date și amănunte din această expunere.

Războiul s'ârșindu-se în toamna 1918, anul 1919 ar fi trebuit să fie considerat ca cel dintâiu an de pace; cu toate acestea, în cursul lui armata a fost ținută tot sub arme, ba încă au avut loc chiar serioase operațiuni militare (ocupațiunea orașului Budapesta).

Aceste fapte sunt de natură să influențeze, negreșit, fenomenele demografice.

De aceea, anul 1919 poate fi privit mai de grabă ca un an de tranziție între perioada 1916—1918, epocă caracterizată prin turburările aduse de războiu și perioada următoare de reașezare și refacere.

In ce privește mișcarea populațiunii, datele au fost înregistrate ca în timpuri normale în întreg cuprinsul vechiului regat. In provinciile surori înscrierea actelor de stare civilă s'a continuat după normele obișnuite în țările de cari ele aparțineau.

Serviciul regionale de statistică în Chișinău, pentru Basarabia și în Cernăuți, pentru Bucovina s'au înființat și organizat sistematic de abia în cursul anului 1919.

Pentru Transilvania, Banat și celelalte părți românești de peste Carpați, un asemenea serviciu regional a fost pus în funcțiune la Cluj în anul 1920.

Prin urmare, datele asupra mișcării populațiunii, de care putem dispune pentru anul 1919 sunt privitoare la cele 34 județe ale vechiului regat și la cele 9 județe ale Basarabiei.

Cifra populațiunii la finele anului 1919 a fost evaluată la 7.222.000 locuitori în vechiul regat.

Cifra populației întregei Basarabii poate fi evaluată la 2.500.000 locuitori, ținând seamă de datele cuprinse în anuarul rusesc din 1908 și de sporurile probabile de atunci încoace.

In 1919 s'au înregistrat în vechiul regat, în tot 172.580 căsătorii, din cari 58.144 în comunele rurale și 14.436 în orașe.

Numărul căsătoriilor contractate în acest an, a fost, după cum era și natural, mai însemnat decât cel din anul precedent, căci după zguduirile războiului dorința de a întemeia un cămin, este mai pronunțată.

In Basarabia s'a înregistrat în total un număr de 34.895 căsătorii, așa că proporția căsătoriilor este mai urcată decât cea constatată în vechiul regat. Cele mai numeroase căsătorii s'au oficiat în comunele rurale: 32.035.

Divorțurile înscrise în acest an s'au ridicat la 2.781, față de 865 1918, dar totuși mai puține cu 445 ca în 1915 și cu 652 ca în 1914.

In Basarabia s'au despărțit în total 235 perechi, din cari 107 la sate.

Născuții-vii au fost în număr total de 285.579 sau 39.5 la 1000 locuitori, din cari 248.478 născuții-vii în comunele rurale și 37.101 în orașe. Numărul născuților-vii în Basarabia a fost de 79.983 copii, deci natalitatea arată un coeficient de 31.9 noui născuți la 1000 locuitori.

Morții au fost în număr total de 260.839. Se constată că aproape a treia parte din copii noui-născuți au murit, în 1919, înainte chiar de a împlini un an și mortalitatea infantilă a fost mai pronunțată la sate.

In Basarabia s'au înregistrat în total 66.916 morți.

Să dăm și câteva amănunte asupra mișcării populațiunei, în Capitală, în 1919.

Numărul căsătoriilor în Capitală a fost de 4.161, față de 1.966 în 1918 și 3.553 în 1915.

Divorțurile înscrise în 1919: 308, în 1918: 152, în 1915: 344.

S'au născut vii în 1919 în total 8.137 copii față de 3.931 în 1918 și 10.601 în 1915.

Din aceștia au fost nelegitimi 16.0 la sută în 1919; 29.5 la sută în 1918 ca urmare a ocupațiunii străine) și 18.9 la sută în 1915.

Morții au fost în număr de 10.307 în 1919, pe când în 1918 murise 13.631 persoane, iar în 1915 9.296.

Așa dar în anul 1919, pe de o parte cifra născuților a depășit cu mult pe cea înregistrată în anul precedent, tinzând s'o egaleze pe cea obișnuită înainte de războiu, ba chiar este probabil că în anii următori a întrecut-o, deoarece și populațiunea este mai numeroasă, iar pe de altă parte, cifra deceselor e mai scăzută ca în anul 1918.]

Reînvierea monarhiei austro-ungare

Cum crede un ziar american că ar putea fi înviată vechea monarhie

Ediția din Paris a lui „Chicago Tribune“ se ocupă de un nou plan care s'ar fi ivit în cercuri politico-economice foarte serioase, plan în care să arată cum s'ar putea restabili veghea monarhie (austro-ungară) într'o nouă formă și pune capăt zăpăcelii politico-economice a Europei centrale. Planul este reîmprospătarea a ideei veghii Europe centrale.

Nouile naționalități ale monarhiei să formeze o confederațiune de state cu o centrală comună și în cea mai strânsă legături politico-economică. Intâiul pas ar fi alipirea de Cehoslovacia, apoi ar urma imediat Ungaria. O formațiune a vecheii monarhii în forma aceasta ar fi spijinată de o puternică grupă de financiari americani. După părerea americanilor ideea aceasta a prins rădăcini și la Praga, deoarece dușmaniile acute dintre unguri și cehi se domolesc tot mai mult de la moartea regelui Carol încoace.

Născuți morți au fost în total 497, din cari 163 nelegitimi, față de 316 în anul 1918 și 554 în anul 1915.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de servicin etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Înfrățirea

Article frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PARETI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOEE KING.

◆

ULEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schimbe pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai noue importate.

Segesváry și Șoții
mare depozit de vopseli CLUJ.
Lloyd Expres 465 1742.

REGIA MONOPOLURILOR STATULUI
Direcțiunea Fabricii de Chibrituri, Cluj.

Licitație.

Se aduce la cunoștință generală că la Direcțiunea acestei fabrici se va ține o licitație publică cu oferte închise în ziua de 12 Octombrie a. c. ora 9 dimineața pentru 123 m^3 șipci de brad și 660 m^3 scânduri de brad, necesare lăzilor de ambalaje pentru chibrituri.

Ofertanți vor depune ofertele lor închise și sigilate la Direcțiunea acestei fabrici până în ziua de 12 Octombrie a. c. ora 8 dimineața, în care vor arăta prețul pe metrul cub de lemnărie de brad ce doresc a oferi; acestea aduse în curtea fabricii.

Odată cu ofertele închise și sigilate se va înainta Direcțiunii fabricii și garanția de 3% din valoarea ofertei în numerar ori efecte de Stat.

Caetul de sarcini asupra calității lemnelor, dimensiilor șipcilor și scândurilor și a cantităților parțiale a acestora se poate vedea în ori ce zi la Serviciul Economatului al fabricii.

In ziua licitații ofertanții vor face probe cu acte că au firma înscrisă la Tribunalul din localitate.

2147 **Direcțiunea.**

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I, și untură de porc necesară pentru bolnavii Institutului Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72-83 din legea contabilității publice în ziua de 20 Septembrie a. c. la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritorii de a concurs pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2140 **Direcțiunea Institutului Pasteur.**

JUDECATORIA DE OCOL URBANE, CLUJ

No. 10076—1922.

Publicațiune.

Judecătoria de ocol urbană Cluj, prin aceasta publică, (cum că în urma cererei lui Mihail Șomlya locuitor în Cluj, procedura de anulat asupra libelului de depunere eliberat de către institutul Cassa de Păstrare și Banca de Credit din Cluj Societate pe acții pe numele Pop István Nr. 32548 în care libel fundeaza la 4 Iulie 1922 suma depune de 5000 lei, cu decisul adus sub No. 1922 asupra în curgere.

In urmare prin aceasta se provoacă proprietariul documentului sus scris cum că acest document se prezentează judecătoriei dela publicărei prezentei publicațiuni în Foaia Oficială dela ziua publicărei socotind în un an de zile, căci dacă în decursul acestui an documentul nu se va prezenta judecătoriei, acest document se va declara de nul.

Cluj, la 25 August 1922.

Dr. PUȘCARIU, m. p. jude.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai impodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Fratii Mártonffy & Co.

Să află de vânzare în engros sau detail la decurând renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfelul de articole de blană, furnituri pentru blănari.

Sursă solidă de cumpărare

Cluj, Piața Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.

Adresa telegrafică: Mártonffy pelz.

Lloyd-Express 899 2025

Doritorii de a cumpăra
CEREALE
pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.

Adresându-se Agenției de publicitate
„SOARELE"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilimant industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhaste, Mape de dosare, Dosare-Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, acuarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara și în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 11

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Înfrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localităţe.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante

Rest. Orăşului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie şi Droguerie
Piaţa Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Iuca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcţionarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Naţional
Piaţa Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Roadele guvernării liberale

Normalizarea transporturilor

Ce a făcut până acum guvernul liberal — Îmbunătăţirea situaţiei micilor funcţionari — Mărirea considerabilă a transporturilor pe C. F. R. — Lucrările în curs de executare — Îmbunătăţirile viitoare

Cuvântarea dlui Tancred Constantinescu, directorul general al CFR rostită la Chişinău

Cu ocazia inaugurării liniei normale Iaşi—Chişinău, Dl Tancred Constantinescu, directorul general al C. F. R. a rostit o interesantă cuvântare, care constitue un bilanţ exact al guvernării partidului liberal pe terenul normalizării comunicaţiilor.

Iată cuvântarea d-sale:

S'a vorbit în ultimul timp de căile ferate şi pentrucă sunt om de cifre aşa vreau ca prin câteva cifre să arăt ce a făcut partidul naţional-liberal în aceste 7 luni de când se află la cârma ţării. Guvernul liberal a început printr'un mare act de dreptate — prin căile ferate. A îmbunătăţit considerabil soarta micilor funcţionari dublându-le aproape lefurile; a tratat în mare echitate pe marii funcţionari dându-le şi lor avantajele materiale legitime. Însă cela ce a făcut mai mult, e că a dat libertate drumului de fier mai înainte încătuşat într'un regim neadmisibil şi a făcut astfel ca iniţiativa şi avantajele fiecăruia să crească considerabil.

Care sunt rezultatele?

Iată-le:

In primul rând astăzi întregul personal al C. F. R. din întreaga ţară, de la ultimul acar până la Directorii Regionali sunt mulţumiţi de soarta lor, recunosc că există o dreptate şi lucrează toţi în condiţii pentru care guvernul e dator să şi exprime recunoştinţa sa. Pretutindeni domneşte cea mai mare ordine şi disciplină şi nu se aude nimic ca e ar legitima o măsură violentă care în trecut era considerată ca o necesitate. Din aceste cauze personalul lucrând din toată inima traficul a crescut considerabil.

Pe când în luna Ianuarie 1921 s'a transportat pentru export 704 vagoane lemne, în aceia-şi lună 1922 s'a transportat 8280 vagoane.

Pe când în primul semestru al anului 1921 s'a transportat pentru export 2574 vagoane de lemne în aceia-şi perioadă a anului 1922 s'au transportat 28 mii şi 654 sute de vagoane (însă de fapt 30,359 de vagoane, statistica fiind cu 2 zile în întârziere).

Pe când lunar în anul trecut se încărcau în total 40—50 mii vagoane, azi s'a ajuns la 98,587 vagoane şi în luna August la circa 117 mii vagoane

Pe când trenurile, kilometrice lunare din anul trecut atingiau abia 5—6 milioane, astăzi ele întrec cifra de 11 şi jumătate milioane tone kilometri.

Numărul vagoanelor transportate în 5 luni, întrece 461 mii vagoane, faţă cu o cifră relativ neînsemnată din anul trecut.

Numărul trenurilor de marfă care la venirea liberalilor la guvern era 297, acum este de 531 şi va creşte îndată ce se va începe exportul cerealelor pentru care suntem perfect pregătiţi.

Numărul trenurilor de călători care era în Ianuarie sub 300, azi e de 401 şi zilele acestea vom mai înfiinţa un tren rapid între Bucureşti—Oradea Mare, şi în curând probabil între Bucureşti—Chişinău.

Şi tot aceste sporuri enorme de trafic s'au făcut fără a avea vagoane în plus, ci numai printr'o mai bună utilizare a celor ce existau, iar numărul maşinilor a crescut numai cu 260 piese.

Azi însă o locomotivă parcurge în mod util mai mult de 1 şi jumătate ca anul trecut şi ele sunt întreţinute în perfectă stare de bravii şi conştienţi noştri mecanici.

Dar mai mult. Politica guvernului liberal, a fost şi este de a face cele mai mari sacrificii materiale pentru C. F. Într'adevăr, guvernul a dat anul acesta, mai mult ca anul trecut pentru Căile ferate, următoarele sume:

650 milioane, pentru noui locomotive şi materiale necesare funcţionării atelierelor;

60 milioane pentru schimbarea de traverse şi facerea unor lucrări urgente;

150 mil. pentru reparaţiuni de vagoane de mărfuri în ţară — iar nu după cum făcea vechiul regim, aruncând miliarde în străinătate, plătind până la 3 milioane pentru reparaţia unui vagon de călători şi 5 milioane pentru reparaţia unei locomotive.

Apoi actualul guvern a mai dat: 35 milioane pentru reconstrucţii de poduri;

150 mil. pentru fondul de rulement necesar economatului şi atelierilor;

67 milioane pentru normalizarea liniilor din Basarabia; etc.

Este de notat că din bugetul destinat CFR aproape 350 milioane au fost date personalului CFR, iar din aceste 350 milioane, mai mult de 320 au fost date numai celor mici şi nevoiaşi, pentru ca să poată trăi omeneşte.

Cine vrea să vadă multe din aceste locuinţe să se ducă la Iaşi, Bucureşti, Ploeşti, etc. să vadă frumoasele locuinţe cari se fac pentru personal.

Pentru Basarabia s'a prevăzut la Bălţi, Basarabean a, etc. mai multe milioane în acelaş scop.

Aceasta e opera partidului naţional-liberal la căile ferate în 7 luni de guvernământ. Se poate judeca ce va urma în viitor.

Este însă, bineînţeles, şi datorul să recunosc în public, că ea a fost înfăptuită numai graţie concursului necondiţionat, muncii, sacrificiului şi patriotismului fără de margini a întregului personal dela C. F. dela cel mai mic până la cel mai mare. In mod public şi în numele guvernului, le exprim aci recunoştinţa lui şi a ţării.

Revenind la normalizare, reamintesc că lucrările au fost concepute în 1919 tot de guvernul liberal, pe când era ministru ad-interim dl Al. Constantinescu. Ele se execută tot de guvernul liberal şi se vor termina până la fine e anului viitor tot de guvernul liberal.

După congresul interparlamentar din Viena

- Violenţele lordului Newton -

Există în Anglia un lord Newton, care şi-a făcut o specialitate din atăcurile pătimaşe împotriva României.

Nu se putea ca lordul Newton să lipsească dela şedinţele congresului interparlamentar dela Viena, de oarece la acel congres au participat mai toate personale politice de o importanţă relativă, cunoscute prin inclinaţiile ce au faţă de lumea învinşilor, ca şi prin legăturile ce au cu o anume lume financiară.

Lordul Newton a găsit de cuviinţă, la Viena, să ne atace cu o rară violenţă, sub motiv că... persecutăm pe ungurii din Ardeal şi să afirme, în aplauzele ungurilor, care organizează atentate criminale în România, că Mica Înţelegere fuge de discuţie! Mica Înţelegere n'avea ce căuta într'un congres aşa zis interparlamentar, dar care n'a concentrat de cât tot ce e exotic în diverse parlamente europene.

Reprezentanţii Micei Înţelegeri s'au întrunit la Praga şi Marienbad unde au desfăşurat o activitate mai pozitivă, în interesul păcei şi al civilizaţiei.

Raporturile economice dintre România şi Cehoslovacia

Cu ocazia târgului de mostre din Praga s'a deschis o anchetă economică de către delegaţia română şi reprezentanţii economiei cehoslovace.

Ministrul pe industrie şi comerţ cehoslovac, d. Novak, a declarat că Cehoslavacii au intenţia cea mai bună de-a lega legături economice cu România, de oarece condiţiile sunt pin cele mai favorabile.

Delegaţii români d-nii Hagi Tudorache şi Cristodorescu au declarat, că socot schimbul de mărfuri cu Cehoslovacia ca foarte favorbil, singura piedică însă ar fi dificultăţile transportului. Scopul anchetei e înlăturarea acestor dificultăţi.

Azi s'au încheiat la târgul de mostre mari transacţii în textile şi maşini. Preţurile au fost reduse pentru a spori interesul cumpărătorilor.

Situaţia produselor exportate din România

Direcţia statisticei generale a finanţelor şi comerţului exterior din ministerul de finanţe a întocmit un tablou de principalele produse exportate din România în cursul lunei Iulie 1922.

Din cifrele provizorii înscrise în acest tablou se constată că, în cursul acestei luni recordul exportului l'a atins scândurile de esenţe răşinoase şi trunchiuri de brad (88.516 tone). Vin apoi, pe rând diferite alte cereale şi derivate, vinuri, petroleu rafinat, etc.

De pildă, cantitatea de porumb exportată în Iulie 1922 a fost de 65.200 tone, comparativ cu 590.642 tone exportate în primile 7 luni ale anului 1921, orzul 37.855 tone, grâu 7.365 tone, ovăz 17.127 tone, vin 933.968 litri.

Este de notat că, în cursul lunei Iulie nu s'a exprotat nici un kilogram făină de grâu. De asemenea trebue să menţionăm că, s'au trimes peste graniţă doar 180 bucăţi de ouă.....

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 600 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Marți 11 Septembrie 1922

Infrățirea

„Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Declarațiile ministrului de externe

Trăinicia Micei Antante
România și Cehoslovacia

Una din problemele pe care le-a ridicat noua impărțire a Europei centrale și asupra careia sunt atintiți și ochii opiniei publice din Occident, e problema „Micei Antante".

Infăptuită cu scopul de a garanta interesele comune ale statelor moștenitoare ale fostei monarchii austro-ungare, Mica Antantă tinde din ce in ce mai mult să coordoneze și să consolideze pe baza principiului naționalităților și al democrației, atât politicește cât și economicește Europa centrală.

Declarațiile recente ale delegatului nostru, Dl ministru de externe I. G. Duca, la Conferința dela Praga, unde s'au intrunit reprezentanții ai statelor Micei Înțelegeri cât și ai Republicei polone, pentru a examina situația politică și economică a statelor din centru Europei în urma ultimelor evenimente, întăresc și mai mult convingerea în trăinicia acestei aliante pacifice.

Conform înțelegerii luate de toți reprezentanții țărilor care au luat parte la Conferința dela Praga, dl I. G. Duca în interviewul dat s'a ferit să dea lămuriri mai largi, asupra celor ce s'au discutat în această conferință.

Totuși fără abstracție de amănunte, dl ministru de externe a remarcat că în tot timpul desbaterilor a domnit cea mai perfectă armonie între reprezentanții statelor Micei Antante, cât și a Poloniei.

Față de politica de compromisuri a țărilor din Occident — atitudinea netedă, reală și hotărâtă a politicei Micei Antante va avea o deosebită influență asupra modului cum se vor comporta în viitor acele țări, care neglijând consolidarea păcii, intenționează să nu respecte tratatele și să tulbure o liniște, câștigată cu atâta de mari sacrificii.

Nu e întâia oară, când în fața Ungariei, veșnic dornică de agitații cât și a Rusiei bolșevice mumitoarea de foame, Mica Antantă și nu și-a probat autoritatea.

Când șovinii dela Pesta au încercat să restaureze Habsburgii, același cuvânt rostit cu hotărâre și curaj la București, Praga și Belgrad a fost suficient ca să risipească imediat toate veleitățile belicoase ale turbulenților noștri vecini.

La Genova politica schimbătoare și echivocă a lui Lloyd George a căutat în zădar să dislocheze Mica Antantă, pentru a căuta să triumfe asupra punctului de vedere al politicei franceze.

Alături de Franța și Belgia, statele Micei Antante n'au pregetat un moment să-și dea mâna de ajutor în sprijinul intereselor lor, amenințate atât de pangermanism cât și de bolșevism.

Dându-și seamă că rolul său nu trebue să se mărginească numai la controlul și supravegherea ordinei în Orient, Mica Antantă tinde din ce în ce mai mult să coordoneze în hotarele ei politice, interesele economice ale țărilor care o formează.

In conferința a Dunării din 1920, cât și în recentele conferințe de la Genova și Haga s'a putut face dovada utilității extenței Micei Antante, atât din punct de vedere diplomatic, cât și al intereselor economice.

In actuala criză economică-financiară provocată de deprecierea valutei și de lipsa unei munci intensive, reprezentanții statelor Micei Antante în conferința de la Praga s'au ocupat atât de situația financiară a fiecarei țări în parte cât și de situația internațională.

Austria, lipsită de mijloace de existență, amenință din ce în ce mai mult echilibrul politic și economic al Europei centrale.

Curtea asiduă pe care i-o fac în pragul falimentului, Italienii, financiarii englezi și americani, stăruința pe care o pun monarchiștii Germani pentru unirea republicei austriace la Reichul german, e lesne de înțeles că nu poate lăsa indiferente cercurile conducătoare ale Micei Antante.

Dea cea una din chestiunile cele mai importante care s'au pus în discuție la conferință au fost și ajutorul pe care ar putea să îl dea în natură sau în bani, statele micei Antante, Austriei înfometate, pentru a scăpa de faliment.

In ce privește relațiile țării noastre cu republica ceho-slovacă, dl ministru al afacerilor străine se arată foarte satisfăcut de bună voința pe care și-o manifestată toate cercurile cehoslovace cu privire la România.

România, țară agricolă prin excelență, Ceho-slovacia un fel de Belgie industrială a Orientului sunt menite să întreție cele mai strânse raporturi economice în viitor.

Pentru atingerea acestui scop e nevoe de o cât mai precisă cunoaștere a diferitelor condițiuni comerciale, datorită căreia dezvoltarea economică a ambelor țări să fie încoronată de cel mai deșărvârșit succes.

Târguri de mostre în noile provincii

La ministerul de industrie și comerț din inițiativa directorului general al comerțului, d-l Popescu se pregătește un proiect pentru a se deschide în fiece an în centrele provinciilor alipite câte un târg de mostre în care să se expuie specialitățile fiecărei provincii.

Avram Iancu

Mâine 10 Septembrie se împlinesc cincizeci de ani dela moartea Craiului munților.

Vileazul între viteji, Avram Iancu, regele Moților nebiruiți, spaima ungurilor asupritori, doarme de o jumătate de secol, somnul de veci, în curtea bisericei Țebea de lângă Brad.

Acolo brazdele pământului a toate împăciuitor, au potolit pentru totdeauna această viață tumultoasă, acest suflet neobosit și rănit de moarte încă cu patusprezece ani mai înainte.

Căci rănit de moarte a fost sufletul lancului, de acel pentru care luptase cu tot avântul, cu toată dragostea, cu toată sinceritatea, de împăratul care în loc să-și răsplătească luptătorii și-a răsplătit dușmanii.

Și nu se poate cunoaște pe lumea aceasta o durere mai mare, decât acea a învingătorului care nu poate să se bucure de roadele vitejiei sale.

S'a spus de atâtea ori în cursul nesfârșitei și minunatei povestiri a faptelor omenești: „Vai de învinși!" Dar încă odată nu s'a putut spune „Vai de învingători!" căci aceasta ar fi fost cea mai bizară absurditate pe care ar fi oferit-o înțelegerei noastre eterna prefacere a fenomenelor sociale.

Și totuși lui Avram Iancu i-a fost dat să fie unul din acei, cari au dovedit putința acestei nedreptăți a destinului.

Craiul munților, cu Moții săi a luptat ca un leu pentru ca împărăția Habsburgului dela Viena, să nu fie înjumătățită de lăcomia ungurească.

A luptat Avram Iancu, cu toată nădejdea, cu toată furia, cu toată vigoarea ardoarei sale nemai pomenite, ca să aibă și românii săi nefericiți zile mai bune în viitor.

A luptat și a învins.

Iar rezultatul a fost că Ungurul învins a înjumătățit puterea cu Austriacul trădător.

In sufletul lui s'a petrecut atunci o prăvălire sguduitoare, o năprasnică și dureroasă prăbușire. Peste sufletul luminos al eroului s'a așezat pentru totdeauna vălul doliului.

Cu ochii pierduți în lumea năzuințelor lui înșelate, voevodul munților, a pribegit atunci din sat în sat, purtând prelutindeni melancolia vieței lui amare.

Și după ani și ani de așteptare, văzând că nedreptatea nu numai că nu-e înlăturată, dar se înrădăcinează tot mai mult, și-a purtat greutatea anilor spre Țebea, pentru a fi înmormântat în umbra bătrânului gorun sub care Horia, Cloșca și Crișan își juraseră odinioară împlinirea aceluiași ideal neîmplinit.

Odihnească-se în pace, căci țărâna lui chinuită a fost însfârșit răsbunată de vitejia poporului său, căruia i-a fost de pildă.

Acțiunea profilactică a cehilor

Lupta contra venerianismului — O lege radicală

In toiul agitațiilor politice și al preocupărilor mari ale refacerii materialiste presa dela noi a uitat să dea atenția ce se cuvenia unei măsuri de ordin profilactic, ce s'a luat în republica învecinată, în Cehoslovacia, pentru asigurarea sănătății cetățenești în acea țară. Cu altă ocazie legea în chestiune ar fi dat loc la discuții, medicii ar fi comentat-o și s'ar fi făcut propuneri pentru luarea și la noi a unei măsuri, care să pună capăt unui rău, care ne-a atacat și pe noi poate într'o mai mare măsură decât pe Cehoslovacia.

Observăm, că la noi chestiunile de acest ordin nu prea preocupă pe cineva. Presa de obiceiu fuge de ele, le socoate parcă ca pe niște lucruri rușinoase, nedemne să apară în coloanele, în care de altfel apar demulteori lucruri mai grave, instigațiuni antipatriotice, insulte și sudălmi curate, care înstrăinează pe cititor de gazetă. In Cehoslovacia, ne amintim, proiectul legii ce s'a adus zilele trecute a fost [illegible] cut totatâta propagandă în favoarea lui, câtă face la noi, împotriva intereselor naționale o gazetă de opoziție scăldată în apele bolșevice.

Pe scurt, legea adusă de parlamentul cehoslovac desființează toate localurile publice în care se pune în vânzare carnea umană și interzice peste tot prostituția. Femeile pierdute, răspândirea teribilelor boli care mineză viitorul statelor, sunt puse sub ocrotirea statului, la muncă, sunt readuse la viața cinstită, de care și-au uitat, sunt din nou factori productivi ai societății. Și ca sublim simbol al triumfului asupra răului, localurile cari au servit până acum perdiției, sunt preschimbate în case muncitorești, educative, iar în capitala slovacă un astfel de local a fost schimbat în școală.

Importanța legii acesteia nu mai e nevoie să fie subliniată. Prin votarea ei parlamentul din Praga a căutat să asigure viitorul țării asigurând sănătatea cetățenească. Este același parlament care mai în primăvară a votat legea opririi consumației alcoolice de către minori. Prin aceeași lege de atunci s'au adus pedepse grave împotriva acelora, cari corup tineretul și pe cel prins călcând legea, îl supune unei educații, care să-l facă om întreg.

Vedem din aceste două legi, asupra articolelor cărora am socotit de prisos stăruința, câtă atenție se dă în republica cehoslovacă tineretului. Este cea mai frumoasă politică ce poate preocupa pe oamenii de stat ai unei țări.

La noi guvernele trecute n'au avut gând să se ocupe de această chestiune. Pentru această politică nu existau permise și guvernul cinstei averescane n'a putut prin urmare să se intereseze de ea. Inceputul acestei politici se face numai acuma. Acțiunea pentru înmulțirea școlilor la sate, începută sub acest guvern de astăzi, este primul început. In sesiunea parlamentară ce va urma și în celelalte, va veni și rândul continuării acestei opere.

Deocamdată ne oprim la inițiativa cehoslovacă și ținem să insistăm asupra ei, deoarece o luptă în direcția aceasta este și la noi necesară. Știm, că orașele dela noi, nu stau tocmai bine în privința sanitară, deși progresul medicinei noastre pe acest teren este cu mult mai mare decât sub regimul maghiar.

Mai știu, că în provincie avem multe ținuturi, în care bolile venerice au contaminat toată populația. Cenoa tem câteva ținuturi de acestea și cu toatecă măsurile ce s'au luat ne dau speranțe bune de îndreptare, măsurile noui nu pot fi de prisos.

Am scris toate acestea și ca un îndemn pentru ca presa dela noi să dea atenția ce se cuvine medicinei, chiar aceleia pe care opinia publică o consideră rușinoasă. Viitorul unei țări este în strânsă legătură cu sănătatea cetățenilor și ar fi o greșală din partea noastră, să nu ne intereseze această vitală chestiune.

Exproprierea la Teiuș

Comisia de ocol pentru expropriere, compusă din Dr. Acilinescu judecător, Ștefănescu agronom și Niculiță Radu econom din Rădești, a lucrat Marți și Joi în Teiuș.

Cu toate că, Teiușul care o populație numeroasă și o poziție economică favorabilă, nu are terenuri întinse de cultură, așa că partea expropriabilă e cam mică, față cu numărul îndreptățiților, a căpăta pământ.

S'au expropriat în hotarul Teiușului, o întindere de 212 jugăre cadastrale, rezervându-se și în comuna Galda de jos, o întindere de 50 jugăre cadastrale, așa că Teiușului îi revine în total 262 jugăre.

Comuna a hotărât, ca pentru moșiile ce cad sub prevederile articolului 9 din legea exproprierei, să ceară comitetului agrar prealabila învoire, pentru a reduce pe proprietari, la minimum prevăzut de lege.

Pentru locuri de case, s'a promis că se vor expropria ulterior alte terenuri ce cad în jurul satului, pe o rază de 600 metri.

Au mai reflectat la locuri de case, afară de agricultori și un număr de aproximativ 80 funcționari dela CFR. cari au primit asigurări din partea comisiei, că vor fi satisfăcuți.

Asemenea, s'a promis înzestrarea comunei, cu un teren sportiv.

A mai rămas de pertractat pe Miercuri 12 Septembrie, moșia societății EMKE. care după declarația reprezentantului societății ar fi vândută la micii cultivatori din Teiuș și nu a putut prezenta toate contractele spre aprobare.

R. NEGRU.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Școlile medii (civile) de fete

Defectele actualului sistem de învățământ din școlile noastre de fete — Necesitatea unei reforme

Intre reformele pretinse imperativ de împrejurările create de războiul mondial, e fără îndoială între cele mai importante, reforma învățământului. Această reformă e cerută și de situația economică și socială schimbată, acum după războiu.

Școlile de fete așa cum sunt întocmite astăzi prezintă multe lacune din mai multe puncte de vedere.

Dacă observăm programa analitică a materiilor ce se predau azi în școlile de fete, observăm aceleași materii ca și în școlile de băeți și prin urmare și o tendință spre același scop. Scopul învățământului în școli nu poate în nici un caz să se abată prea tare dela rolul pe care îl are omul în societate.

Fetele sunt duse astăzi la școală unde învață tot felul de materii, își încarcă capul cu fel și fel de cunoștinți și de probleme. O singură problemă nu învață însă, problema cea mai importantă pentru ele și pentru societatea din care fac parte nu învață să fie „femeie". Iată cea dintâi greșeală a școlilor de fete.

Școlile de fete de azi urmăresc scopul greșit de a face din femeie numai o savantă — nu observă că din tendința spre acest scop îndepărtează fetele de [illegible]

Nu se desvoltă în școlile noastre de fete dragostea pentru munca casnică, așa că azi începe să fie pentru femeie o rușine munca aceasta.

Scopul școlilor de fete va trebui să fie să dea societății, gospodine bune, mame ideale și soți credincioase.

In școalele noastre de fete, de azi, gospodăria, educația casnică, lucrul de mână, higiena, chiar și acolo unde se predau, sunt considerate ca studii secundare — deși școlile de fete trebuie să urmărească și o tendință profesională. Ori această tendință, fără a li-se da obiectelor amintite, importanța cuvenită, nu se poate realiza.

Problemele școalei viitoare vor trebui să fie tot mai mult practice. Eleva va trebui să deslege problema costului susținerii familiei pe o vreme oarecare, va trebui să știe câți metri de stofă vor fi necesari pentru confecționarea cutărei bucăți de haină etc.

Intre școlile de fete, (nu înțeleg aci școlile mai mult profesionale), cari ar tinge în câtva scopul, pe care trebue să-l urmărească aceste școli se par a fi: școlile civile de fete. Streine ca origine, ele adaptate cerințelor noastre naționale ar satisface pe deoparte și interesele generale ale neamului și societății, pe de altă parte ar mulțumi și scopurile urmărite de idealurile specifice femeiești.

Aceste școli, în cari se pune, sau măcar ar trebui să se pună, pond deosebit pe lucrul de mână, pe gospodărie, pe industrie, pe desemn, aceste școli zic, cu mici modificări ar putea corespunde și chiar ar fi de ajuns pentru a asigura o pregătire practică femeilor române de mâine. Căci ori ce s'ar zice, alte școli secundare nu pot să dea o cultură generală în cei 4 ani de școală secundară inferioară și nu pot să facă acest lucru din simplul motiv, că materiile în școlile secundare de fete sunt distribuite pe 8 ani, având eleva o cultură generală bine rotunzită și determinată numai după trecerea acestui timp. Singură școala civilă poate să dea și o directivă practică și o cultură generală în timp relativ scurt, iar scopul acesta este.

Școala civilă apoi ar da putință elevelor mai bune să continue mai departe în școli mai superioare. Acele dintre eleve, cari s'ar dovedi mai capabile ar putea trece în o școală care pregătește pentru știință, sau în școală profesională, care să-i dea o pregătire în urma căreia să-și vadă asigurată existența. Câștigul ar fi în cazul acesta, că elevele în 4 ani ar câștiga manifestări exclusiv femeiești, ar fi formate pentru a putea corespunde pretenziunilor sociale și naționale și ar avea și posibilitatea de a-și face o carieră oarecare.

Concluzia: Școalele de fete să fie reformate radical. Aceasta reformă să se facă așa, ca școala de trecere spre o școală secundară superioară să fie școala civilă (medie). Aici să se împartă materiile pe 4 ani, așa ca eleva care termină aceasta școală să aibă și o cultură profesională femeiască, și o cultură generală științifică. In felul acesta ne-am putea asigura și pe mama și soția bună de mâine, dar am avea și femei culte. Și tot de ce avem nevoie cam de odată este aceasta.

In numărul viitor ne vom ocupa de activitatea și de rezultatele [illegible] școlii medii de fete din Ardeal.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

APELUL

Societății acad. socială literară „România Jună" din Viena către scriitorii români, presă și casele de editură

In toamna anului 1916, la isbucnirea războiului nostru, „România Jună" cea mai veche societate academică din streinătate, întemeiată de mai bine de o jumătate de veac de către un grup de cărturari români în frunte cu Mihail Eminescu, a fost disolvată din ordinul guvernului austriac, confiscându-se întreaga avere strânsă cu multă trudă în decursul a 45 de generații.

O bibliotecă cu 5000 de volume a fost vândută universității din Viena cu suma derizorie de 200 coroane; o parte din arhivă conținând manuscrise și scrisori rămase dela cei mai de seamă reprezentanți ai scrisului românesc ca: J. Negruzi, Caragiale, Delavrancea, Vlahuță, etc., a fost vândută cu kgr. mobilierul luat și localul închis.

Studenții români — în majoritate titrați dela diverse facultăți din țară — reîntorși după războiu, având de chezășie trecutul luminos și rodnic al „României Jună" și văzând nevoia unei astfel de societăți în orașul unde se găsește cea mai numeroasă colonie de români, au strâns cu multă pietate rămășițele societății, reînființând-o anii trecuți.

După multe și îndelungate stăruințe, biblioteca a fost regăsită în parte, iar cu bună voința legației române s'a obținut un local provizoriu în mod gratuit.

Cultura și scrisul românesc fiind aproape necunoscute de către numeroșii studenți din provinciile noui, cum și din Macedonia și Istoria, care urmează cursurile universitare la Viena; ignorată de către colonia românească, „România Jună" conștiență de menirea ei a înființat un birou de propagandă culturală luând inițiativa deschiderei unei case de cetire, în Viena, unde suntem încă socotiți ca un popor balcanic, lipsit cu desăvârșire de o cultură națională.

In acest scop „România Jună" spre a desfășura o cât mai intensă activitate culturală, cere sprijin dela instituțiile noastre de cultură și face un apel călduros către scriitorii români, presă și casele de editură, rugând să binevoiască, a ne trimete cărți, broșuri, reviste și ziare pe adresa: Societatea academică „România Jună", Viena, I. Hofburg.

Președintele comitetului executiv:

Octav Moșescu.

Bibliotecar: **Teltaga.**

Viena, Septembrie 1922.

Teatrele vieneze

— „Burgtheater" își deschide stagiunea la 1 Septembrie cu „Coriolan" de Shakespeare.

— Direcția lui „Renaissancebühne" a preluat spre representare în viitoarea stagiune piesa poetului englez de curând decedat „Francis Algernoon-Blair" intitulată „Casa fericirilor".

— La „Nues Wiener Bühne" s'a reprezentat pentru a 50-a oară comedia „Bobby Schlafanzug".

— „Karl Theater" și-a redeschis stagiunea cu opereta lui Kalmann „Die Bajadere".

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Actualități femenine

D-na JANE BURR

O americană poartă costumul bărbătesc pe stradele Londrei.

Presa franceză și engleză cari caturizează gestul.

Ce vedere scurtă!

Haina contimporană a bărbatului este simplă, extrem de comodă și pare-mi se, destul de estetică.

In continentul nostru și aiurea, unde acțiunea bărbatului s'a desfășurat imens, haina a trebuit să cedeze din vechea ei splendoare.

Intorcându-se cu câteva secole în urmă, în chiar Europa noastră, îl găsim pe bărbat înzorzonat, pudrat, vopsit, cu perucă, cu conduri... făcând concurență femeilor actuale!

Chiar și în zilele noastre, transpunându-se în Orient, ne isbim de acelaș fapt al înzorzonării la sexul puternic, — căci viața de acolo molatică, puțin activă, imprimă și îmbrăcămintei bărbatului pecetea ei.

Ba ceva mai mult, Asia foiește de bărbați păstrându-și părul lung până în al. împleti

Prin asociație de idei să reamintim relativ la coafură, că nu cu multe decenii îndărăt, în țările chiar cele mai civilizate europene, părul scurt pentru femei era un adevărat calvar.

Glumele, unele reușite, dar altele triviale, le împroșcau pretutindeni.

Intr'o bună zi, din lipsă de inovații — credem — om impotenți lansatori de modă răspândesc, prin foile lor, tipul femeii cu părul plete sau și mai mic, tuns.

Ca prin farmec opinia publică se domolește, iar ceea ce fusese până aci apanajul mironosițelor, — apanaj servind ca obiect de batjocurire — devine tolerabil...

Numărul amatoarelor noilor coafuri crește până într'atât, încât astăzi și femeile de-o vârstă înaintată nu se mai tem de oprobiul public, dacă adoptă părul tuns.

Lipsa de personalism, prostia și spiritul gregar sânt plăgi ale omenirii.

Lumea în genere urăște și are frică de noutate.

Când însă noutatea apare sub fascinanta egidă a modei, ori sub protecțiunea condițiunilor de viață, — lumea nu mai cârtește.

Și nu ar mai cârti lumea europeană nici contra hainei bărbătești purtată de femei, dacă moda ar lansa-o, ori atunci când condițiunile de viață o vor impune-o și la noi.

Inchipuiți-vă că făuritorii de modă ar vulgariza gestul D-nei Burr, făcându-i reclamă și prezentându-l ca prototip demn de imitat.

La început, firește, numai cele mai curajoase din sexul slab vor urma sugestiile noei mode.

Marea majoritate, sclava tradițiunilor, va rezista dârz o lungă vreme.

Reclama noei mode însă, făcând în juru-i sgomot, ani și ani de-a rândul, va avea cu siguranță reușita de partea ei.

Prozelitele se vor înmulți simțitor.

Condițiunile de viață fiind însă cu mult mai tari de cât chiar enorma forță de subjugare a modei — răstoarnă din calea lor stâncile cele mai colțuroase ale rezistenței rutinei omenești.

Cu mult înainte ca D-na Burr să fi devenit o rara avis pe continentul nostru, cu mult înainte de votarea libertății pentru femeile din Statele-Unite de-a utiliza costumul bărbătesc — ceeace a avut loc de abia anul acesta — au fost profesiuni unde femeile, din pricina împrejurărilor de muncă, și-au pus în spinare haina sexului advers.

In republica Statelor-Unite erau destule: șofere, mașiniste conducătoare de locomotive, minere, inginerese, architecte... cari au precedat gestul d-nei Burr, fără a fi ocrotite de lege, nici susținute de modă — ci susținute și ocrotite numai de acel imperativ categoric al felului de muncă...

Nu pare deci ne dreaptă și sectară atitudinea luată față de d-na Burr? N'ar fi mai bine să facem dovada unei largi toleranțe?

Dânsa socotește costumul ce-l are practic și estetic. Asupra practicității cred că nimeni n'are ce riposta. Asupra esteticei?

Dar ce este estetica?

Și dacă Pascal a zis că trecând Pirineii dai de altă morală tot așa trecând dela o categoric de oameni la alta, dela o națiie la alta, dela individ chiar, întâlnești diverse păreri asupra frumosului.

Și atunci, nu ar fi mai logic mai civilizat să respectăm individualitățile ori cât de excentrice?

Eu aș zice nu numai să respectăm, dar să ajutăm manifestarea individualităților, căci excentricitatea lor ar constitui nu chee de varietate în înfricoșătorul de plicticoasa monotonie, ce ne stăpânește.

Cât de atrăgător ar fi spre pildă, ce ici și colo, unui bărbați să spargă uniformitatea reînviind haina romană, haina greacă, europenizând haine'e aziatice, aducând o umbră de antichitate, de escotism în banalitatea actuală...

Bine înțeles, atari costume, fiind stânjenitoare pentru febrilă noastră muncă, să se exhibeze în orele de odihnă, în sărbătoare...

Femeile, la rându-le, de ce să se supună exclusiv modei, ce are scopul să ne uniformizeze? Din potrivă să tolerăm și chiar să provocăm manifestări varii. Să admitem și ultima modă și antichitatea și costumul bărbătesc, după cum tot așa să admitem tot soiul de coafuri — pentru a creia astfel o nesfârșită serie de tipuri dând vieții cât mai mult colorit, unduiere, farmec, varietate.

Lelia P.

Un sistem al opoziției

De tot ceia ce se întâmplă e răspunzător guvernul

Intre mijloacele pe cari opoziția le folosește împotriva guvernului este și acela de a face răspunzător guvernul de toate faptele, de toate întâmplările neplăcute, cari au loc.

Se întâmplă cumva o deraiere, guvernul e vinovat că n'a luat măsuri din vreme! O fatalitate face ca să ia foc să zicem câteva case, regimul actual e de vină că pompierii n'au venit la timp sau n'a funcționat o gură de apă. Cutare funcționar comite un abuz, guvernul e răspunzător pentrucă l'a tolerat în serviciu.

In sfârșit orice nenorocire sau orice fapt neplăcut care se petrece în cuprinsul hotarelor și chiar dincolo de ele, este aruncat fără multă vorbă în spinarea guvernului.

Mijlocul acesta de a acuza totdeauna guvernul și de a asvârli răspunderea oricărei întâmplări în sarcina lui a devenit pentru o opoziție care nu mai stă să-și aleagă armele. un adevărat sistem.

Dar nu pasiunea politică e cauza că opoziția înțelege să se folosească de acest sistem. Practica lui este o necesitate pentru cele mai multe din partidele noastre de opoziție. Fiindcă incapabile să discute serios și întemeiat o chestiune, lipsite de gândire și de pregătire, ele nu posedă alte resurse de atac împotriva guvernului decât minciuna, insulta și acuzațiile fără temei.

Sistemul acesta la îndemâna oricui fiindcă nu cere nici cultură, nici pregătire specială, nici cercetare serioasă, dovedește singur câtă lipsă de onestitate politică și câtă imoralitate este în lupta dusă de opoziție împotriva guvernului.

Rolul unei opoziții serioase și civilizate este imens. Inutil să arătăm pentru ce. E destul să spunem că o astfel de opoziție ar însemna un vigilent control de guvernământ și un prețios element de colaborare.

Dar o opoziție care folosește minciuna și acuzația neîntemeiată ca sistem, transformă politica țării într'o mocirlă și face imposibilă o atmosferă morală.

Opoziția față de încoronare

Un ziar din București scrie că unele din partidele de opoziție chibzuesc ce atitudine urmează să ia față de încoronare.

Din amănuntele pe cari le posedă gazeta în chestiune reese că aceste partide ar voi să se abțină dela actul încoronării, dar vöesc aceasta într'o formă care n'ar constitui o indelicatețe față de Coroană. Sau cu alte cuvinte, ar voi să nu participe... participând totuși.

Atitudinea aceasta — dacă le poate fi socotită ca atare — dovedește încă odată neseriozitatea și ridicolul procedeelor opoziției.

Incoronarea este un act la care fără întreagă ia parte, pentrucă el este al nostru, al tuturora...

Neparticiparea unora dintre partidele de opoziție la săvârșirea acestui act ar constitui o jignire adusă sentimentului general.

Și astfel de jigniri se răzbună totdeauna împotriva celor, cari le-au conces.

Așteptăm hotărârea opoziției cu convingerea, că oricare ar fi această hotărâre, ea nu va putea nici spori măreția și nici întuneca strălucirea de glorie a unui act, care înseamnă un simbol al victoriei românești.

Legăturile noastre cu Cehoslovacia

La Praga s'a ținut săptămâna aceasta o anchetă româno-cehoslovacă pentru discutarea chestiunilor economice reciproce ale României și Cehoslovaciei. Am anunțat programul acestei conferințe. Cele discutate acolo ni-au dovedit, că republica cehoslovacă poartă României un interes mult mai mare decât celorlalte state cu care are relațiuni strânse și că același interes îl poartă la rândul ei România Cehoslovaciei.

Faptul acesta e îmbucurător. Incunjurați la răsărit, miazăzi și apus de popoare care ne pândesc cu ochi vicleni și răi, este interesul nostru să ne întărim legăturile amicale cu puținele state cu care le avem. De întărirea raporturilor noastre politice cu aceste state se îngrijesc guvernanții. Recenta conferință diplomatică dela Praga ne poate edifica. Dar există un domeniu, în care legăturile acestea trebue să le întărim noi cetățenii. Din partea Cehoslovaciei ni-a venit un îndemn în direcția aceasta, ni-a venit încă înainte de existența ei. Sunt în acea țară oameni cari ne cunosc de mult și care lucrează de mult pentru durarea unei amicități puternice între România și Cehoslovacia.

Din partea noastră primul îndemn l-au dat comercianții. Legăturile lor cu republica cehoslovacă au devenit cu adevărat trainice și satisfăcătoare, ceeace interesează nespus de mult țara când avem în vedere că suntem două țări, care economicește se complectează perfect, România o țară agricolă și de materii prime și Cehoslovacia una industrială.

In asemenea condițiuni este ciudat, că intelectualii nu se interesează și ei la fel de republica vecină. Relațiunile ce le avem cu Cehoslovacia le avem sau în limba germană, sau într'altă limbă. Iar studenții cari pleacă de aici la Praga, nu poartă nici un interes universității cehoslovace.

Ne gândim în urma acestora, că universitățile noastre ar trebui să ia o inițiativă și să introducă o catedră cehoslovacă. Inițiativa din partea Cehoslovaciei există: avem acolo catedra profesorul i Jarnik.

S'ar strânge astfel prin aceasta în mod și mai trainic legăturile ce le avem cu Cehoslovacia, lucru pe care trebue să'l urmărim nu numai din punct de vedere economic, ci și îndemnați de ideia perpetuei dușmănii de care ne vom bucura din partea Ungariei.

Apelurile partidului național

— Regionalism la sate, iar la Cluj apeluri prietenești —

In timp ce „Gazeta Transilvaniei" își informează cetitorii, că „în sfârșit" comitetul executiv al partidului național s'a întrunit la Cluj, „Patria" publică un călduros apel către celelalte partide din opoziție, ca să dea partidului național concursul pentru întrunirea politică dela Albalulia.

Se știe propaganda deșănțată pe care partizanii d-lui Vaida și Maniu, o face prin satele Ardealului pentru a aduce la Albalulia cel puțin câte doi oameni de comună.

Se știu eșirile agenților naționaliști împotriva vechiului regat și a regățenilor.

Se știu tratativele secrete cu grupările clandestine unguresti precum și propaganda ce se face pe față printre Unguri de a veni în număr cât mai mare la Albalulia, pentru a da un aspect cât mai impozant întrunirii.

Dar șefii naționaliști nu se mulțumesc numai cu atât. Văzând, că spiritele cinstite ale țăranilor ardeleni stau în cumpănă, văzând, că strigăte ca „liftele din vechiul regat" nu prind deloc și nu produc decât desgust, au început să-și schimbe atitudinea față de regățeni.

Partidele, cu care d Maniu făcea interminabile și repetate tratative, care nu ajungeau nici odată la vre-un rezultat, sunt invitate acum stăruitor la Albalulia.

Astfel articolul principal al „Patriei" de ieri este o adevărată scrisoare de faire-part, din cele mai călduroase și plină cu tot felul de argumente.

„Solia aceasta scrie „Patria" am trimis-o mereu tuturor, pentru închegarea unei colaborări puternice am luptat necontenit.

Dela unire încoace noi am simțit necontenit extraordinarele greutăți între cari trăește neamul nostru, și am propagat adevărul că interesele națiunii și ale țării trebue să covârșească cele de partid, pe cele de ordin personal, și ne-am închipuit mereu că nu-i sub demnitatea cuiva să-și uite de resensuri personale pentru a putea închega o colaborare în interesul țării".

In acest înțeles, președintul partidului național dl Iuliu Maniu, în recentele sale declarațiuni politice face un nou apel la forțele vii ale țării.

Iată cum scrie „Patria" la adresa partidelor de opoziție din vechiul regat, în vreme ce agenții electorali ai partidului național strigă regățenilor în întrunirile dela sate „lifta din vechiul regat."

Iată cum își închipue partidul național că se pot uita „resensurile" personale.

Vor avea oare vre-un efect aceste apeluri?

Nu-i cu neputință. Sunt desigur destui politicieni în vechiul regat, care nu-și simt obrajii înroșind când li-se strigă „lifta", ba dimpotrivă îți întind și mâna și se prefac că înțeleg că această denumire nu-i ating pe ei, ci numai pe prietenii de până acum.

Dar pe oamenii politici conștienți și cu sentimente democratice adevărate, aceste apeluri iezuite nu-i vor înșela.

Bucuroși a întinde mâna tuturor ardelenilor curați sufletește și cu sentimente adevărat românești, ci se vor feri să se alieze, cu cei înregimentați într'un partid, care nu dă înapoi nici dela cel mai reprobabil mijloc demagogic, pentru acapararea partizanilor și înșelarea mulțimei.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Afirmații ridicole

Atăcând din nou guvernul în chestiunea funcționarilor. Patria comentează cu multă asiduitate o informație apărută în unele ziare din București, care și fac specialitate din răspândirea zvonurilor alarmante, care neliniștesc opinia publică.

E copilăresc, ca cineva să să poate crede că, din cauza demisiei a câtorva funcționari, ministrul de Finanțe ar fi în imposibilitate de pune în circulațiune moneda divizionară de metal.

„Patria" nu se mulțumește însă numai la relatarea și comentarea acestei informații de o vădită rea credință și acuză guvernul că ar fi luat „măsuri disciplinare" contra răzvrătirilor funcționarilor publici.

Seriozitatea acestor afirmări e egală că aceea, pe care o făcea nu de mult același ziar, asupra grevei generale a funcționarilor, care contaminase nici mai mult nici mai puțin de 20 de județe.

Dar atâta nu e destul. Dela chestiunea funcționarilor, Patria trece și la chestiunea serbărilor încoronării, care sunt periclitate din cauza situației atât de grave ce și-o creiază guvernul prin așa zisa „rădărnicire" a adunărilor partidului național liberal, deși fecare număr al oficiosului partidului național e plin cu dări de seamă, asupra acestor adunări și cu telegrame trimese Dlui Iuliu Maniu, de partizanii partidului național.

Din fericire funcționarii cari și-au manifestat încrederea în bunele intenții ale guvernului și cari vor avea ocazia să-și arate doleanțele și în congresul dela 17 Septembrie nu ține seamă de divagațiile presesei regionaliste sau a celei de rea credință din vechiul regat.

Oricât ar căuta opoziția să mistifice adevărul, opinia publică are destul discernământ ca să pricèapă scopul acestor afirmații ridicole și odioase manevre.

O nerușinare fără pereche

Fostul raportor al legei agrare în parlamentul Averescu acaparează moșiile mari pentru sine, înșelând țărănimea

Din Aleșd (Bihor) primim următoarea corespondență:

Zilele trecute, pe când dl prof. Bănescu, deputat al cercului se afla în Aleșd a fost întimpinat de o delegație a țăranilor din comună și jur, care l'a rugat să intervină ca locuitorii să fie puși sub adăpost față de dl dr. Ioan Jacob, care deși sub guvernul Averescu a fost raportorul legei pentru reforma agrară, deci cel mai indicat să a ere interesele țărănimei, — cumpără moșii mari dela magnații unguri și le oferă pe urmă țărănimei cu prețuri înzecite.

Toată lumea cunoaște de altfel pe acest d. Iacob, este acela care a fost raportosul legei agrare după cum am spus mai sus. Renumele însă l'a câștigat nu cu activitatea d-sale de raportor, ci prin faptul că el a fost acela, care a cumpărat sau a intervenit la cumpărările moșiilor din Salonta, Tileagd, Hotar și toată lumea știe cum a fost înșelată țărănimea la toate aceste târgueli rușinoase. Cea mai rușinoasă pată este însă pentru dl Iacob cumpărarea ultimă dela Aleșd, unde a pus mâna pe 11.000 jugăre de pământ și toate edificiile cari odinioară erau ale contelui Bethlen. Față cu adevărate valoare a acestor imobile, prețul de cumpărare de 2.700.000 Lei este ridicol de mic. Chiar această diferință a făcut însă pe idealistul raportor al legei agrare, pe dl Iacob să facă târgul și cu toatecă după prevederile legei agrare prețul de vânzare al pământului nu ar putea fi decât 4—500 lei jugărul, el azi oferă țărănimei jugărul cu că se 8—10.000 lei.

Deci un triplu câștig de 2000 la sută pentrucă el l'a cumpărat cu 250-400 lei.

Cel ce va crede însă, ca acest târg atinge numai interesele țăranilor, se înșeală. Statul însuși a fost păgubit cu milioane și aceasta va fi încă un motiv ca să se strice scandalosul târg.

Contele Bethlen și Sofia sunt absenteiști și în baza legei averile lor reveneau Statului, expropriindu-se pe urmă după necesitate. Statul ar fi primit astfel vre-o 6—7 mii jugăre pădure și edificiile moșiei, între altele castelul din Aleșd, ceeace inteligența din plasă aștepta de mult fiind că în lipsa de fonduri și a altui edificiu în acest edificiu voia să înființeze un liceu românesc de Stat.

Erau aproape siguri că vor putea înființa această școală și au adunat și fonduri, cari azi sunt depuse la primpretura plășei la Aleșd.

Deodată însă vine acest târg și pe de-o parte lipsește pe țăranii de pământ, îi spoliară și pe de altă parte tot ceea ce ar fi fost să intre în posesiunea unei persoane particulare, care nici măcar nu merită să le albă.

Țărănimea din patru comune Aleșd, Tinoud, Peștiș și Lugaș este furată de pământ arabil și de păsune; plasa cu 60 comune curat românești, care în trecut nu și-a putut face liceu, azi este împiedecată de către un român lipsit de simțul de dreptate ne mai vorbind despre sentimente naționale.

Țărănimea văzând cum este înșelată de către o persoană care înțelege să-și bată joc de legi, a hotărât să înainteze un memoriu d-lui prim-ministru și d-lui ministru al domeniilor, cerând dreptate Dl profesor universitar Bănescu, care a fost chiar la fața locului și a luat din partea lusărcinarea de a susține cu energie cauza țărănimii nesocotite în chip atât de nelegiuit.

Credem, că țăranii vor primi o satisfacție complectă. Căci nu ne putem închipui ca un îmbogățit-al fostului regim, care este la a treia moșie cumpărată, să fie lăsat a-și bate joc de lege și dreptate, în ciuda celor îndreptățiți.

Mişcarea socialistă şi comunistă din ţară

Muncitorii şi-au pierdut încrederea în conducătorii lor de până acum şi un curent de socialism naţional a pornit între ei — Acţiunea comunistă din v. regat Coaliţia tacită a partidului comunist din v. regat cu anumite partide din opoziţie

II.

Am început în numărul de alaltăieri o serie de articole prin care vom arăta cititorilor noştri opera de subminare a statului nostru, operă pornită cu atâta lipsă de conştiinţă românească şi cu atâta cinism de toţi cari nu-şi mai pot îndeplini ambiţiile de cât prăbuşind edificiul actual al statului.

N'am fost nici odată în contra nici unui principiu social, enunţat şi manifestat cinstit, dar nu putem admite, modul cum se face astăzi socialism la noi.

Frazeologia pedantă, plină de ură şi de spirit de distrugere, a socialiştilor dela noi, a ajuns astăzi să desguste până şi pe aceia cari mai ieri se entuziasmau de principiile lor, până şi pe cei mai credu'i dintre muncitorii noştri.

Înşelaţi în credinţele lor, dându-şi seama că aceia cari îi îndemnau la greve şi la dezordine sub motiv că numai aşa cauza muncitorească va putea învinge, nu sunt decât agenţi deghizaţi, puşi în slujba duşmanilor noştri dându-şi seama că toată lupta aceasta pornită şi întreţinută de conducătorii socialiştilor de azi, nu e pusă decât în serviciul unor interese personale sau a unor interese complect străine de nevoile şi interesele neamului, muncitorimea românească şi-a pierdut încrederea în conducătorii ei de până acuma şi un curent de socialism naţional român s'a pornit de pretutindeni.

Pentru a clarifica şi mai bine sistemul de acţiune al socialiştilor extremişti, internaţionali sau comunişti din ţară dela noi, vom da astăzi câteva amănunte şi asupra.

Acţiunei comuniştilor din vechiul regat

Fracţiunea comunistă-revoluţionară din vechiul regat cu toate că mai mult sau mai puţin pare a opera izolată de acţiunea comunistă din Ardeal, nu este în fond de cât o filială a acesteia şi amândouă nişte instrumente a Budapestei şi a Moscovei. Singurile deosebiri cari par posibile sunt că acţiunea comunistă din Ardeal este subvenţionată de Budapesta şi cea din vechiul regat de Moscova, b) că acţiunea comunistă din Ardeal are majoritatea susţinătorilor ei formată din maghiari pe când cea din vechiul regat din evrei şi dezertori din Rusia: c) că acţiunea comunistă din Ardeal urmăreşte revoluţia internă pentru ca astfel să poată îndeplini mai uşor restabilirea Ungariei vechi, pe când cea din regat urmăreşte revoluţia internă pentru a prăbuşi actuala ordine socială şi actualul sistem de guvernământ pentru ca astfel conducătorii ei să-şi poată satisface o serie de criminale ambiţii şi interese personale.

Deosebirea principală însă rezidă în aceia că pe când în Ardeal acţiunea comunistă cu mijloacele şi scopurile ei, a început din nenorocire, să prindă şi în masele muncitoreşti şi ţărăneşti, în vechiul regat aceste mase au rămas refractere şi neatinse, o parte din ele îmbrăţişând cel mult socialismul-naţional.

Coaliţia tacită a partidului comunist din vechiul regat cu anumite partide din opoziţie

Un fenomen de o extremă originalitate şi gravitate s'a produs în evaluarea mişcărei comuniste din vechiul regat.

Anumite partide din opoziţie şi în special acelea care se organizează şi activează cu concursul finanţei străine, şi cazul tipic e ultima evoluţie a partidului ţărănist de sub conducerea dlor Lupu şi Mihalache, prin mijloacele de luptă ce le întrebuinţează, prin îndârjirea cu care presa lor apără pe comunişti şi chiar prin ideile pe care le răspândesc prin această presă şi prin diferitele cuvântări, ne forţează să constatăm o coaliţie tacită între ele şi mişcarea comunistă-revoluţionară. E de ajuns să urmărim zi cu zi articolele apărute în presa partidului naţional din Ardeal, pentru a putea face cu uşurinţă constatarea de mai sus. Fenomenul acesta s'a manifestat în special de când a început judecarea procesului comuniştilor dela Bucureşti. De atunci şi până la terminarea procesu'ui în toate ziarele ţărăniste din Bucureşti zi de zi au apărut câte 3—4 articole în fiecare număr, articole prin care nu se apăra acuzaţii din proces (în cazul acesta n'am avea poate nimic de zis) dar se făcea o îndârjită apărarea comunismului ca ideie şi ca mijloace de realizare al lui.

In acelaş timp alături de aceste articole criminale vom găsi în toate aceste ziare alte 3—4 articole prin care se critică şi se batjocureşte cu răutate şi tendenţios toate instituţiile româneşti, toate încercările de unificare şi normalizare, se atacă cu o îndrăsneală lipsită de orice scrupul Coroana etc. etc.

Toată această operă negativă a presei ţărăniste nu constitue altceva decât un larg concurs dat în mod indirect mişcărei comuniste-revoluţionare din vechiul regat — şi secundarea mişcărei comuniste şi a iredentei maghiare din Ardeal.

Iată dar coaliţia tacită a comunismului şi a iredentei maghiare cu anumite partide din opoziţie.

Bey.

INFORMATII

La fabrica de ghete „Transilvania" din Arad a fost o grevă de o zi. In urma intervenţiei inspectorului muncii de acolo, conflictul a fost aplanat.

*

După statisticele întocmite de direcţia plasării din ministerul muncii; numărul muncitorilor intraţi şi eşiţi din ţară dela 1 Aprilie la 30 Iunie a. c. este următorul intraţi 3955; eşiţi 5879 din care 3963 emigraţi în America.

*

Ministerul de finanţe a depus la Banca Naţională o cantitate de 3 kg. aur, provenit dela minele Statului din Ardeal.

*

După 10 Septembre se va întruni la ministerul de industrie şi comerţ, sub preşedinţia d lui secretar general Mrazeck, comisiunea pentru aprobarea înfiinţărei de noui societăţi anonime în Ardeal şi majorări de capital.

*

La librăria

Cartea Romanească
din Cluj se afla de vanzare

Geografia României
p. cl. III. primară

Geografia Europei
p. cl. V. primară (nou!) de *G. G. Mateescu*, prof. în Cluj

Geografia judeţului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de *G. G. Mateescu* şi *I. Angheliu*, institutor

România földrajza
p. şcoalele secundare şi

România földrajza
p. şcoalele primare, (nou!)

de acelaşi autor, traduse de *Gr. Litan* profesor, pentru şcoalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învăţători se face 10 la sută reduceri de preţ.

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru Dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

*

Cele mai fine bijuterii şi cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Raţiu Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

*

Pferschy Iosif Cluj Calea Regele. Ferd. Nr. 5 Cel mai bun şi mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialităţi excelente de vin.

Servitul regulat şi cu precauţiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleşi. 1464

Uniunea industriaşilor pentru fabricarea hârtiei, din Ardeal, a intervenit la ministerul de finanţe ca să reducă taxele vamale de import la hârtia maculatură dela 200 lei suta de kgr. la 20 lei.

Ei susţin, că vagonul cu astfel de hârtie costă între 6—9000 lei, iar taxele vamale sunt de 20.000 lei vagonul.

*

D. G. Hotnog, comisar special cl. I. dela inspectoratul de siguranţă Basarabia, a fost mutat la Oradea-Marea.

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

*

Tincturatul (văpsitul) părului după metoda lui „Braux" Paris, cu „Henne" execută PASCU, coaforul Teatrului Naţional, elev al casei „Louis" din Bucureşti, *Piaţa Unirei Nr. 23, Cluj.* — Cabine separate. Discreţie garantată. 2014 Nr. 3.

*

In atenţiunea doamnelor
Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.
Blănuri moderne cu preţurile cele mai avantagioase.
Diamantstein şi Moskovics
Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

*

Recvizite şcolare, caete, recvizite pentru scris de calitatea cea mai bună, se pot cumpăra la **Librăria Lepage Cluj**, *cu preţurile cele mai avantagioase.* *2128*

*

Pierdut din trenul No 178 personal una geantă piele în ziua de 3 Septembrie 1922 conţinând mai multe acte ce priviesc pe Comandantul Companiei de jandarmi Cluj.
Cine a aflat este rugat se adreseze comp. de jandarm. Cluj Calea Moţilor No. 39. cari va primi recompensă. 2148

*

Cărţi şcolare pentru toate şcoalele şi clasele să pot comanda la Librăria Lepage. Deoarece asortarea la timp mult, vă rugăm să binevoiţi a face comanda de urgenţă aşa ca firma Lepage să poată expedia cărţile la timp. 2129

*

Dr. ERVIN PAUL HEXNER primsecretar al „Uniunii marilor industriaşi din Cehoslovacia" şi-a deschis cancelăria avocaţială în Bratislava, Uliţa lui Andrássy Nr. 4.
3 ori

Ministerul de industrie şi comerţ ne informează, că nu s'a hotărât încă nimic în chestiunea arendării băilor Herculane.
Ministerul studiază deabia chestia dacă contractele actualilor antreprenori pot fi reziliate.
In caz când acest lucru s'ar putea, ministerul ar scoate la licitaţie publică arendarea acestor băi.

*

Acum a apărut:
„Abizuri"
de dr. Eugen Mezei.
Amintiri, aventuri, idei şi gândiri, din domeniul iubirii şi vieţii sociale române din Areal.
Interesantă, senzaţională, originală.
Ediţia specială pe hârtie violetă, cu copertă artistică, 214 pag. Preţul 25 lei,
Se află de vânzare la toate librăriile din Ardeal şi Bănat, comandă directă la LIBRARIA LEPAGE Cluj, pe lângă trimiterea costului înainte, sau cu ramburs. 2152

*

Magazinul „RENAISSANCE"
Calea Regele Ferdinand No. 15
Mare reducere !! de preţuri !!
STOFE de LÂNĂ
începând dela **lei 89.—**
91—130—198 metru,
pentru Doamne şi Domni
MĂTĂSURI FINE
toate culorile
VELOURE „à Côte"
Lei 98.— metru
CHIFOANE
şi pânzăr'e dublă lată
MOLTOANE şi barheturi.
STOFE
pentru plăpumi şi mobile
COVOARE
PRESURI
2151 **şi LINOLEUM**
INCĂLŢĂMINTE fină
pentru Doamne, Domni şi copii.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin
UNIO
Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

S'au deschis Antrepozitele FRENKEL Str. Aprinjoarelor (f. Gyufagyár-utca)

Ultima oră

Războiul greco-turc

Prada luată de Turci — Demisia guvernului grecesc — Condiţiile armistiţiului — Cererile Turcilor ar contraria România? — Ce cred cercurile engleze

Angora. **Prada de război luată dela greci de către armata kemalistă este de 700 tunuri, 2000 de mitraliere, 11 avioane şi uriaşe cantităţi de muniţiuni de războiu, precum şi 950 de auto-camione.**

La luptă au participat 350.000 de turci din armata kemalistă cu o rezervă de 150.000 de oameni. Cavaleria turcă a aparut pe coasta Mării Negre şi Mării Egeei.

Atena. **Ziarele anunţă demisia guvernului. Regele va însărcina cu formarea noului cabinet pe Caloveropulos.**

Svonurile despre grave turburări la Atena şi despre plecarea regelui sunt neîntemeiate. In capitală ca şi în tot restul ţărei domneşte cea mai diplină ordine. In cursul zilei de astăzi se va publica lista membrilor noului guvern.

Angora. — Condiţiunile de armistiţiu puse grecilor care sunt totodată şi condiţiunile de pace ale guvernului dela Angora sunt: Complecta evacuare a Traciei, cu oraşul Adrianopol şi a Anatoliei şi stabilirea graniţelor după pacea din Constantinopol dela 1913 cu Bulgaria.

In sensul acestor condiţiuni, Turcia ar avea iarăşi o graniţă comună cu Bulgaria.

Londra. — In cercurile engleze se crede că cercurile turcilor vor întâmpina o vie opoziţiune nu numai în Grecia, dar şi în Serbia şi România, care desigur că nu voesc ca Turcia să aibă graniţă comună cu Bulgaria.

In chestia locuinţei Băncii „Cetatea" din Cluj

In afacerea de locuinţă, Banca „Cetatea" cu Weinstein Beni, cu care s'a ocupat aproape toate ziarele din loc, primim următoarele lămuriri:

Numita bancă a fost introdusă de autorităţi încă în anul trecut în posesiunea localului din Strada Regina Maria 19, în urma hotărârilor definitive ale Directorului General al Ministerului de Interne din Cluj, Nr. 21148 şi 14938/921 aprobate de Ministerul competent prin deciziunile Nr. 9756 şi 12489/921. In urma acestora cu aprobarea oficiului inginerese al oraşului Cluj, banca a transformat localul combinându-l cu localul vechiu, instalând un local de bancă modern cari instalaţiuni se evaluează la circa 4 sute de mii Lei.

In vremea aceasta Ministerul Minorităţilor sub Nr. 17314—1921 a adus o deciziune contrară deciziunilor ministeriale de mai sus, şi pe baza acestei deciziuni, direcţiunea oficiului central de locuinţe din Bucureşti, a cerut dela prefectura poliţiei din loc, reintregrarea în local a lui Weinstein Beni.

Acest caz a devenit unic în felul său în istoria chestiunilor de locuinţe nu numai prin contrarietatea celor două hotărâri ale aceluiaş oficiu, ci şi prin imprejurarea că ultima hotărâre este absolut neexecutabilă în urma transformărilor de mai sus, nemai existând localul cu pricina.

Informat fiind Ministerul de Interne despre aceasta stare a lucrurilor, a suspendat executarea hotărârii de mai sus.

Weinstei Beni originar din Hajduszálás (Ungaria) nu avea nici un contract asupra acestui local, care îi servea de crişmă şi al cărei brevet, din cauze sanitare îi fusese retras. Dealt fel în 1920 s'a şi obligat a preda localul băncii, ulterior însă voia să şantajeze banca cu o sumă de 130,000 lei.

In toată aceasta afacere în urma acţiunii intentată de bancă va delibera judecătoria urbană din Cluj, în zilele proxime."

Comunicatul partidului national

Comitetul executiv şi parlamentarii partidului naţional, întruniţi în şedinţă în zilele de 6, 7 şi 8 Septembrie, au făcut azi cunoscut pressei, un comunicat. Trecând în revistă situaţia politică a ţării, după vederile naţionale, bine înţeles, comunicatul anunţă convocarea congresului de la Alba-Iulia, iar în chestia încoronării, că partidul naţional se abţine de a lua parte la acest măreţ act istoric, şi că se va prezenta în această chestie un protest Maiestatei Sale Regelui.

In Numărul viitor vom reveni asupra acestui comunicat.

: Citiţi Infrăţirea :

Ultime informaţii

Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti

Ora 2 p. m.

Interne.

Azi Sâmbătă la ora 11 a avut loc un nou consiliu de miniştri.

Dl Ministru de justiţie, Jean Th. Florescu care se află acum în Arad va mai vizita Timişoara, iar pe finele săptămâna viitoare în Ardeal vor face o vânătoare de 6 zile în pădurile din împrejurimile Sovatei.

Dl Ministru al comunicaţiilor, Generalul Moşoiu a fost Joi la Dej unde a inspectat căile Someşene. Vineri a fost la Arad, unde a vizitat uzinele Astrei. Azi dimineaţa s'a întors în Capitală.

Externe

Genova. — In şedinţa comisiunei Ligei naţiunilor s'a citat expozeul francez cu privire la dezarmare. După consilierii technici francezi, Franţa ar putea face faţă imprejurărilor cu 32 de divizii.

Londra. — Ministrul de finanţe englez a declarat că un consorţiu de bancheri englezi ar fi dispuşi să garanteze cu iscăliturile lor bonurile de tezaur germane ce trebue să se dea Belgiei în valoarea de 3.000,000 lire sterlinge.

Berlin. — Tratativele între delegaţii belgieni şi delegaţii germani au fost suspendate. Delegaţii belgieni se vor întoarce la Bruxel ca să ia dispoziţiuni noui dela guvernul lor.

Paris. — Ziarul „United Press" din Washington află că din partea Americei se pregăteşte o conferinţă mondială pentru stabilirea valutei. Guvernul american a avut un schimb de idei cu băncile de emisiune în acest scop.

Primul şi cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Şaguna (fosta Barth M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

Prelungirea contractelor de închiriere

Declaraţiile d-lui Jean Th. Florescu, ministrul justiţiei

O parte din presa de opoziţie a încercat să speculeze chestiunea contractelor de închiriere amăgind guvernul că lucrează la un proect de lege care ar răpi chiriaşilor o mare parte din drepturile câştigate de aceştia prin legea închirierilor ce i în vigoare.

Pentru a pune capăt unor svonuri cari ar fi putut da loc la neliniştie în rândurile chiriaşilor, ministrul justiţiei, d-l Ion M. Florescu a făcut ziarului „Viitorul" următoarele declaraţiuni:

„Proectul de lege al chiriilor pe care l'am adus în discuţiunea Corpurilor legiuitoare, a fost atât de amplificat, în Parlament în cât o nouă lege a chiriilor ar fi inutilă.

Nu se lucrează — nici la ministerul de justiţie, nici alurea — la redactarea unui anteproect de lege; ceea ce se discută, astăzi, la ministerul muncii, este un proect de lege pentru încurajarea efectivă a construcţiilor.

Ministerul justiţiei va depune, în sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare, un proect de lege, care va cuprinde un articol unic, cu următorul cuprins:

„Aplicarea legii regulamentării raporturilor dintre proprietari şi chiriaşi, aflată în vigoare, se prelungeşte până la 1925".

D-l ministru de justiţie a mai declarat că va lăsa la aprecierea Parlamentului prelungirea termenului şi peste data fixată prin articolul de mai sus."

Lămuririle acestea curmând compania de mişcluni dusă de anumite ziare în chestiunea închirierilor, sunt făcute să spulbere orice temere pe care ar fi putut-o avea chiriaşii.

CIORAPII Lloyd 147 1000
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastru mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea muştelor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine preţuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu abur, şi de văpsit Cluj,
văpseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbaci tort şi blănuri. ☐ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Depozitul Central:
TUNGSRAM S.A.
Cluj, Str. Kőmálalja No. 25
☐ Telefon 201. ☐ 1290-2

MAGAZINUL
„MISSIR"
Str. Memorandului (Unió-utca) No. 11
Cel mai bine asortat
Preţurile cele mai reduse!
STOFE
Velours de Laine
Peau de Marmoţ
Pluche „Lutre"
Gabardine prima
Marocain de Lână
Jérsé de Lână
MĂTĂSURI
Charmandi
Charmeuse
Satin de Chine
Crêpe Satin
Crêpe de Chine
Crêpe Marocain
Crêpe Georgette
Pongés toate colorile
2150 Foulard cu desen.
Stofe englezeşti pentru Costume şi Paltoane Bărbăteşti.
Incălţăminte cele mai noi forme.

No. 13. Condiţiile cele mai favorabile, cele mai urcate împrumuturi pe lombard. Magazii excelente uscate. Pivniţe cu încapere vastă. Linie industrială. Telefon No. 401, 290. Lloyd 27

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
—în argint, aur, platină—

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind toffelui de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

BITUMUL MATITZA S. A.
Capital social Lei 6.000.000
Centrala București.
FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolație la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 838 2079

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Frații Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zalău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Frații Deutsch
casă internațională de espediție.
Fondata în 1901.

CLUJ, Piața Unirii 26. WIEN, Rotensturmstrasse 27. BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.
BRAȘOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Calea Rimanóci 12. ORȘOVA, Cheiul Dunări. ARAD, Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediții la termen din **UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA** și **CEHO-SLOVACIA** în **ROMÂNIA** și viceversa.

Expoziturî și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

Industria Sârmei S. A.
Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.
Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai împodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Chestia reparațiilor

— O propunere a ziarului „Le Temps —

Ziarul „Le Temps", face în chestia reparațiunilor o interesantă propunere. După acest ziar Banca imperiului (Reichsbank) ar transfera băncii Angliei sau altei bănci străine alese de comun acord, cantități de aur care ar reprezenta câte 50,000.000 mărci în aur pentru lunile August, Septemvrie, Octomvrie și la nevoe 60,000.000 pentru luna Noemvrie.

Acest aur ar procura Belgiei resursele echivalente celora care sunt prevăzute prin decizia din 21 Martie a. c. a comisiei reparațiunilor. Banca ce ar primi acest aur, ar pune la dispoziția guvernului belgian, creditele egale sumelor enumerate și prevăzute în decizia menționată. Guvernul belgian va uza de aceste credite cum îi va conveni, în schimb se va considera ca și când ar fi primit aceste sume și prioritatea belgiană s'ar ști stinsă până la concurența sumei datorite.

Acest aranjament ar fi valabil până la convocarea unei noui conferințe care ar soluționa definitiv chestiunea reparațiunilor și acea a datoriilor interaliate. Acest aranjament nu ar lega, nici nu ar supăra pe nimeni: nici pe Belgia care ar obține regulat resursele la care are dreptul, nici pe Germania care a luat deja inițiativa de a trimite aur în străinătate (se știe că Reichsbank a depus o fracțiune din încasările în aur — 50,032.000 mărci, după bilanțul din 15 August — la Banca Angliei, transfert care s'a făcut încetul cu încetul și care nu a dat naștere la nici un protest din partea presei germane, nici ansamblul aliaților, care ar face să se respecte creanțele lor dând în acelaș timp Germaniei o speranță reconfortantă...

In cazul când conferința ar rămâne fără rezultat, aurul ar rămâne câștigat băncii străine care l'a primit și care a acordat creditele corespunzătoare Belgiei.

Citiți pag. 8-a

Taxele de export pentru porumb

Monitorul Oficial din 6 Sept. publică decretul regal prin care s'a aprobat taxa vamală de export de 30.000 lei de vagon de 10.000 kg. de porumb ce va ieși din țară cu începere dela 1 Septembrie 1922.

Această taxă de export se va percepe în valută forte, devize sau în numerar de aceleași valute, iar baza calculului va fi lira sterină, la care se va raporta pe paritatea pieții orice valută forte care este admisă la plată.

Orice alte taxe sub orice titlu, ce ar fi de comune ori județe, în afară de cele impuse prin legi, sunt prohibite pentru porumbul care va ieși din țară. Deasemenea nu vor mai percepe taxe de comision pentru ministerul de industrie și comerț, pentru comisiunea superioară de cumpărarea cerealelor, ori pentru vre-o altă autoritate, afară de taxa prevăzută mai sus și taxele stabilite pdin legile fiscale.

Citiți „Infrățirea"

Normalizarea liniilor ferate în Basarabia

— Proectele ministrului comunicațiilor —

Cu ocazia ultimei inspecții în Basarabia d-l general Mojoiu ministrul comunicațiilor. a studiat la fața locului chestiunea normalizărei tuturor liniilor de cale ferată, precum și proectele unor noi rețele, cari urmează să se construiască în provincia de peste Prut. Basarabia prin normalizarea liniilor ferate va face progrese importante. mai ales pe terenul economic.

Traseul actualelor căi terate n'a fost întocmit în trecut decât pentru un trafic cu interiorul Rusiei și în special cu Odesa. De aceia pentru propășirea economică a Basarabiei este absolută nevoe de o linie ferată care se pornească dela Lipcani pe malul stâng al Prutului, până la Reni pe Dunăre. Această linie ferată având legături și cu rețeaua Moldovei, va face ca majoritatea produselor agricole exportabile să se dirijeze spre poturile Dunărene. Linia proectată mai are și o foarte mare importanță strategică în cazul unei agresiuni dela Est. In acest caz ea ar servi ca o linie de rocadă pentru frontul Nistrului. Bine înțeles că în acelaș timp se necesită pentru provincia de peste Prut și șosele practicabile. Actualmente în Basarabia nu există decât 3 șosele pietruite: Kișinău-Orhei, Kișinău-Hâncești și Noua Sulița-Hotin. Odată toate aceste lipsuri complectate e de sperat că Basarabia va căpăta cu totul o altă importanță în ceeace privește căile de comunicație interne ca și cele cari fac legătura cu provinciile vechiului regat.

Prelungirea legei chiriilor

Dl I Th. Florescu a declarat că nici o comisiune n'a fost însărcinată de guvern cu elaborarea unei noui legi a chiriilor.

Guvernul va propune Parlamentului o lege care va cuprinde un singur articol prin care se va prelungi aplicarea actualei legi pe încă doi ani.

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

BANCI, Fabricanți, Industriași, Comercianți cari au nevoe de contabili, dactilografi, agenți, oameni de reciviciu etc. pot găsi adresându-se Administrația ziarului Infrățirea

Vânzări și Cumpărări

MOSIE de vânzare. Circa 440 jug. cu edificiu propriu de primul rang, cu toate dependințele și recoltă în județul Alba inferioară. A se interesa se poate în Str. Regală No. 19 2149

Depositul fabricei de tricotaje

„Helios"

Cluj, Piața Unirei No. 7

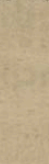

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, trnnsformează și repară.

Aur de dentistică și forostuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stiniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului2

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2080

LOUIS DERI

CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

Din cauza sezonului înaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

In atenția călătorilor!!

In zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**

Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

Table de asbest „Meteor"

sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.

Se capătă la 1883

Fabrica de Eternit METEOR S. A.

Oșorheiu jud. Bihor.

Au sosit

sticle pentru castraveți și compoturi la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I, și untură de porc necesară pentru bolnavii Institutului Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72-83 din legea contabilității publice în ziua de 20 Septembrie a. c. la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritorii de a concurs pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2140 **Direcțiunea Institutului Pasteur.**

JUDECATORIA DE OCOL URBANE, CLUJ

No. 10076—1922.

Publicațiune.

Judecătoria de ocol urbană Cluj, prin aceasta publiçă, (cum că în urma cererei lui Mihail Şomlya locuitor în Cluj, procedura de anulat asupra libelului de depunere eliberat de către institutul Cassa de Păstrare și Banca de Credit din Cluj Societate pe acții pe numele Pop István Nr. 32548 în care libel fundeaza la 4 Iulie 1922 suma depune de 5000 lei, cu decisul adus sub No. 1922 asupra în curgere.

In urmare prin aceasta se provoacă proprietariul documentului sus scris cum că acest document se prezentează judecătoriei dela publicărei prezentei publicațiuni în Foaia Oficială dela ziua publicărei socotind în un an de zile, căci dacă în decursul acestui an documentul nu se va prezenta judecătoriei, acest document se va declara de nul.

Cluj, la 25 August 1922.

Dr. PUȘCARIU, m. p. jude.

Publicațiune.

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadența până la 31 August 1922 inclusiv și nerescumpărate în termenul legal se vor vinde prin licitație publică forțată ce se va ținea la 2 Octombrie 1922 orele 8 în localul casei, din Calea Victoriei No. 25.

Casa de Imprumut pe Amanet

2153 VICTOR ILIESCU.

Doritorii de a cumpăra

CEREALE

pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară. □

Adresându-se Agenției de publicitate „SOARELE"

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Camete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Assortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIURO și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mări ri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de emăil în alterabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țara în fine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictura.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publiçitate.

Reclama este sufletul comerțului

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante.

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
Încălțăminte, etc

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Plățile Germaniei

Cum au decurs lucrările comisiei reparațiilor. — Delegații belgieni la Berlin — Reprezentantul american participă la lucrări

De fapt moratoriul cerut de Germania s'a acordat sub o altă formă, înlocuindu-l prin polițe pe cari guvernul din Berlin le va remite Belgiei de oarece ce'e de 270 milioane pe care Reichul le are de plătit până la sfârșitul anului, sunt destinate Belgiei. Soluția aceasta fusese adoptată de comisia reparațiilor în unanimitate după ce propune ea delegatului englez, cerând ca să se acorde Germaniei un moratoriu fără condițiuni, fusese respinsă cu 2 voturi contra unul, Italia abținându-se.

•

Acum se pune chestia garantării acestor polițe germane și, în vederea acestei garanții delegații belgieni pleacă acum la Berlin. Este interesant de constatat că, pentru prima dată unul din Aliați negociază direct cu Germania îndeplinirea unor condițiuni care îl privesc în special.

Bradburg declară că aranjamentul pentru garantarea polițelor — bonuri de tezaur — va fi complectat până în câteva zile „spre satisfacția guvernelor din Berlin și Bruxelles". Metoda de urmat a fost chiar propusă de delegatul englez. Nu e de prevăzut că în ultimul moment o încăpățânare a Germaniei, să zădărnicească toată operația.

Și acum un amănunt foarte important. La ultimele discuții în sânul C. R., a aziștat și delegatul american. Iată ce zice dl Cox, într'o cuvântare ținută la American College Club, în Savoy Hotel, Londra, asupra atitudinei acelui delegat.

„In criza reparațiunilor deocamdată aplanată, reprezentantul Statelor-Unite, care a fost neatușat până acum printr'o desinteresare aparentă, a primit permisiunea să vorbească. Sfaturile sale au dat rezultate bune".

A a dar, America nu se mai desinteresează complect de greutățile în care se sbate Europa. Delegatul ei nu mai este un simplu observator; are voe să intervină și vorba lui trage greu la cântar. Cox a mai adăugat „că o națiune singură nu poate contribui la progresul universal. America nu se poate izola. Europa nu-i așa de abjectă pentru ca americanilor să le fie teamă de a se infecta. Europa este mama Americei, și întrucât am recoltat ceeace părinții noștri au semănat, trebue să-i restituim cu gratitudine. Înțelegerea în chestia reparațiunilor este provizorie. O hotărâre care să se ție seama de toate interesele va veni. Europa centrală trebue menținută, altfel Franța nu va primi niciodată compensații pentru perderile sale înspăimântătoare. In ziua când marca va ajunge la nivelul coroanei austriace, s'ar putea ca și francul să scadă. Interesele continentale sunt atât de strâns legate încât o nenorocire nu poate rămâne una singură".

„Temps" dă următoarele amănunte asupra ședinței preliminare a Comisiei Reparațiilor.

In aceasta ședință premergătoare în urma unui schimb de vederi s'a constatat că există o majoritate care recunoaște că Germania este actualmente în imposibilitate de a efectua plățile mensuale și că mai există o majoritate spre a respinge confiscarea minelor și pădurilor germane.

Dacă guvernul francez ar menține strict modul său de a vedea expus la Londra, Franța riscă de a fi pusă în minoritate cu trei voturi contra unul.

Pe de altă parte reprezentantul american a declarat că sentimentul lui e în acord cu majoritatea.

In fața acestei situațiuni, dl Dubois a propus o amânare a ședinței oficiale ca să se înțeleagă cu Poincare. S'a dus la ministerul de externe și arătat acolo primejdia la care se expune Franța de a rămâne izolată în sânul C. R., consecințele ce ar decurge dintr'o asemenea izolare, interesul ce-l are Franța de a menține o umanitate în sânul C. R. față de Germania și a terminat declarând ca ordinea de zi propusă de Belgia ar putea întruni unanimitatea voturilor.

Poincare a răspuns că și d-sa vrea acordul aliaților, însă nu poate da moratoriul fără gajuri. Atunci din spirit de împăciuire, a admis propunerea belgiană cu toate că o respinsese la ultima conferință din Londra.

După această convorbire, Dubois s'a întors la Hotel Astoria și C. R. a procedat la vot.

Prohibirea imigrării ungurilor din teritoriile deslipite

Un ziar budapestian publică o serie de informații cu privire la soarta grea a imigranților noui din teritoriile alipite la Statele succesoare.

Numărul imigranților era într'un rând excesiv. Astăzi însă numărul lor pare a mai fi scăzut, adică s'a micșorat numărul imigranților din clasele inferioase.

Astăzi, aproape toți cei, cari optează pentru cetățenia ungară sunt din clasa intelectualilor, de obiceiu funcționari cu familii. Chestiunea acestor imigrări preocupă foarte serios autoritățile ungare. Dacă nu vor mai interveni incidente de natura celui petrecut în timpul din urmă în Jugoslavia, se așteaptă ca în vara anului viitor, după un an dela termenul acordat pentru optare, să se oprească cu desăvârșire imigrarea din ținuturile deslipite de Ungaria.

Cetiți „Infrățirea"

Un tribunal arbitrar Româno-Maghiar

— Regulamentul de funcționare —

„Monitorul Oficial" publică astăzi următorul regulament:

Conform art. 239, lit. d. al tratatului dela Trianon din 4 Iunie 1920 și paragrafului 2 al anexei acestui articol, tribunalul mixt româno-ungar stabilește regulele de procedură următoare:

Sediul tribunalului arbitrar se fixează la Paris 57, rue de Varenne.

Această dispoziție nu se abate în nimic dela paragraful 9 al anexei articolului 239 al tratatului, care conferă președintelui sarcina de a determina în fiecare caz particular locul ședințelor cari se pot ține în Franța, în Ungaria, în România sau în alte parte.

Instanța se introduce la tribunal printr'o cerere adresată secretarlatului.

Cererea trebuie prezentată cel mai târziu până la 31 Decembre 1923.

Totuș, chiar după expirarea acestui termen, cererea va putea fi primită, cu condiția să fi fost înaintată cu mai puțin de 3 luni după data când reclamantul a luat cunoștință de faptele cari dau loc la litigiu.

Cererile înaintate după expirarea termenelor vizate la art. 3 nu vor fi primite, dacă partea adversă o cere, totuș tribunalul le va putea admite, dacă, dat fiind circumstanțele speciale, o va crede echitabil. Partea care vrea să se prevaleze de întârzierea cererii, trebuie să ridice această excepțiune, în prima sa piesă de procedură, ca răspuns la această cerere. Președintele va hotărî dacă chestiunea primirii cererii va fi examinată într'o audiență specială a tribunalului sau la audiența principală.

Rezolvarea chestiunei loturilor demonstrative

— Reducerea lor la a 5-a parte —

Ministerul de agricultură a hotărât ca, din suprafața de 32432 ha. oprită prin legea de împroprietărire, să rămână nu mai 600 ha., care să servească în diferite regiuni ale țării ca puncte agronomice.

Restul de 26432 ha. se va împărți în loturi și se va împărți îndată celor îndreptățiți la împroprietărire.

Suprafața de 6000 ha. oprită pentru puncte agronomice se va arenda chiar din această toamnă în loturi de 2 ha.

Arendarea acestor loturi se va face sătenilor îndreptățiți la împroprietărire, cari însă n'au primit nici un lot. Ordinea de preferință va fi aceea din tablourile împroprietărire. Dacă toți sătenii vor fi fost împroprietăriți prin partea locului, arendarea se va face în ordine în care s'a făcut împroprietărirea dacă sătenii sunt amatori.

Prețul arenzii va fi egal cu dobânda de 5 la sută pe an asupra prețului maxim de vânzare acordat pentru un hectar din acea moșie adică, dacă ha s'a plătit în locatitate cu 1500 lei arenda anuală deutru un asemenea hectar va fi de 75 pe an.

Aceste locuri nu se vor arenda decât sătenilor cultivatori de pământ și îndreptățiți la împroprietărire.

Funcționarii publici, chiar și cei îndreptățiți nu vor putea lua cu arendă asemenea pământuri.

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 610 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Joi 8 Septembrie 1922

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU[illegible] No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COM[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon:
[illegible]TIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Politica de fățărnicie

— Cu prilejul comunicatului partidului național —

In ultimele zile a avut loc la Cluj adunarea comitetului executiv al partidului național. Motivul principal al acestei adunări a fost desigur tot congresul dela Alba-Iulia.

Fruntașii partidului național țineau mult să-și consulte în această privință, partizanii din prima subordine.

Dar acești partizani n'au răspuns dela început la apel.

Dovada acestei afirmațiuni a noastre stă tocmai într'o informațiune apărută în „Gazeta Transilvaniei" care părea foarte satisfăcută să anunțe cetitorilor ei că „în sfârșit" comitetul executiv al partidului național s'a putut aduna în Cluj.

Discuțiunile, după cum afirmă „Patria" au durat trei zile și n'au dus decât la eternul rezultat: „comunicatul", care a și fost dat publicității.

Fructul celor trei zile de discuțiuni naționaliste nu se deosebește întru nimic de un articol obișnuit din „Patria".

Aceleași invective cotidiene, aceleași informațiuni inexacte și de rea credință, aceleași neadevăruri sfruntate cu care „Patria" își întreține cetitorii de foarte multă vreme.

Și nu aduce nici o noutate. Partidul național va face și în urma acestei adunări, exact ceace „Patria" ne spusese de mult că o să facă. Adică va ține congresul dela Alba-Iulia și nu va participa la serbările încoronării.

In schimb comunicatul acesta conține în cuprinsul lui o flagrantă contradicție, care nu poate scăpa nici celui ce l'ar parcurge dintr'o privire fugară.

Cu câteva rânduri mai sus de pasajul în care ni se face cunoscut că partidul național nu va lua parte la serbările încoronării, comunicatul încearcă să desvinovățească de antidinasticism și antipatriotism, pe ceice l'au întocmit.

„Coborârea unui astfel de act istoric, — scrie comunicatul despre încoronare, — la rolul unei simple demonstrațiuni de partid, tulbură legăturile sufletești dintre țară și tron".

Cum însă partidul național nu este țara, întreaga țară și nici întregul Ardeal, litera comunicatului pare a suna astfel: îndeplinirea acestui act istoric sub actualul guvern va avea de rezultat să tulbure legăturile sufletești dintre noi și tron.

Dar nici această amenințare nu e o noutate.

Toată lumea știe de câte ori partidul național s'a folosit de astfel de amenințări la adresa tronului, fie directe, fie deghizate. A uzat atât de mult de ele că acum, numai pot să aibe nici măcar efectul să stârnească reprobarea lumei.

Rămâne însă întrebarea: de ce se mai desvinovățește atunci partidul național de antidinasticism. „Partidul național, scrie comunicatul, se ridică cu legitimă indignare împotriva acestor manopere de ponegrire a partidului care reprezintă voința poporului din Ardeal și Banat". Iar mai sus: „A prezenta în mod oficial o treime a țărei ca dușmană statului și suveranului e o operă de descurajare și subminare etc".

Credem că nu mai e nevoe să insistăm asupra lipsei de adevăr cuprinsă în prima frază, după care partidul național ar fi voința întregului Ardeal. Intrucât este acest partid voința întregului Ardeal s'a putut vedea în trecutele alegeri. Cât privește afirmațiunea următoare, ea chiar ne neliniștește pe dea-întregul asupra seriozității celor ce au emis-o. De unde și până unde partidul național „o treime a țării". Credem că dl Maniu ar dori mult ca partidul său să fie cel puțin o treime a Ardealului, treime însă de care e cu totul departe.

Trebue să lămurim deci:

Nimeni, dar absolut nimeni n'a acuzat Ardealul sau vre-un ținut de dincoace de munți de antidinasticism și de antipatriotism. Dinpotrivă mai toată lumea a acuzat partidul de aceste două atitudini incompatibile cu un adevărat partid politic românesc și l'a acuzat cu drept cuvânt. Însăși această calculată confuzie, pe care o face chiar comunicatul în care partidul național se desvinovățește, nu este decât o insinuație abilă, spre deosebire de celelalte până acum, care n'aveau cel mai mic merit al abilității și prin care conducătorii partidului național se străduiau să sugereze poporului de dincoace, tot felul de animozități față de poporul de dincolo de carpați. Colecția unuia în special, din ziarele oficioase ale partidului național, stă, — pe lângă atâtea altele, — imediată mărturie în sensul spuselor noastre.

Cât privește antidinasticismul partidului național — lăsând la o parte deasemeni atâtea probe și atâtea credințe din trecut, ne este suficient că-l determină mai bine decât orice, tot comunicatul recerut. Cici în afară de amenințarea la adresa coroanei cu „disgrația" ce i-o rezervă partidul național, și cu „îngrijorările patriotice" ce l'a cuprins de când cu încoronarea; dar însăși învinuirea adusă M. S. Regelui că se face cu știință și voință instrumentul unui partid politic, este o insultă, care e cu totul departe de a face vre-o onoare partidului ce-și zice național.

Comunicatul acesta ca toate celelalte comunicate ale partidului dovedește că întreaga politică a partidului național nu este decât o rețea de fățărnicii.

Ilarion Pușcariu

La Sibiu a închis ochii acum câteva zile octogenarul arhiereu Ilarion Pușcariu.

Cu el dispare încă una din distinsele intelectualități ale Ardealului, care și-a afirmat rostul în răspândirea culturii naționale și în lupta dusă o viață întreagă, contra asupririlor maghiare.

Născut în Sohodolul-Branului, leagănul familiei Pușcariu, la poalele Bucegilor cu toate greutățile ce le-a avut să le întâmpine în opera mare și grea de cultură în Ardeal, arhiereul Pușcariu a păstrat ca și mai de mult răsposatul său frate Ioan Pușcariu, până la moarte acea senină tate a omului învățat să înfrunte și vitregia vremurilor și răutatea oamenilor.

Tânăr învățător, ia parte activă la lucrările corporațiunilor școlare și bisericești, dând ajutor și nerefuzând nici un serviciu școalei și biserice românești din cercurile Brașovului și al Făgărașului.

Ochiul ager al marelui Șaguna îl remarcă și tânărul învățător Pușcariu, pe atunci purtând încă numele de Bucur e trimis după stăruința sa, să studieze teologia în străinătate.

Reîntors apoi de la Lipsca, unde și-a luat și licența în Filozofie, Pușcariu, în nouă carieră de profesor de teologie la Sibiu, se arată mai mult, decât un îndrumător al generațiunilor tinere.

Cunoscător al cărților, Pușcariu a fost și un cunoscător al oamenilor.

Ne putând să admită politica pe care a încercat s'o înfăptuiască renegatul mitropolit Vasile Mangra, acel ce-și consacrase o viață întreagă de învățătură și de luptă pentru ridicarea bisericei și școalei naționale e silit să se retragă de la postul ce-l ocupa, ca vicar al Mitropoliei din Sibiu.

Conștiinciozitatea și devotamentul său i-au fost însă răsplătite fiindcă soarta l'a crutat să ajungă zilele de entuziasm și de mărire națională ale Unirei.

Bătrânul cu privirea scrutătoare, înfățișarea majestoasă de apostol, pe care i-o dădea barba albă și strălucitoarea frunte palidă, rechemat ca vicar al mitropoliei de Sibiu, e numit ca arhiereu al acestei mitropolii și e învestit și cu titlul onorific de episcop de Făgăraș. Vice-președinte al „Asociațiunei", membru corespondent al Academiei române — prietin cu răposatul Andrei Bârsanu, la opera căruia a fost unul din cei mai apropiați părtași — cu arhiereul Ilarion Pușcariu, neamul românesc pierde nu numai un învățat sau un îndrumător al tinerimei. S'a pierdut cineva mai mult decât aceștia, un luptător înzestrat pe lângă podoaba culturală și cu nobilul dar al moralei.

De aceea pe drumul veșniciei, la mormântul îndrumătorului iscusit și vrednic, depunem ofranda neînsemnată a recunoștinței și admirației noastre.

Propaganda anti-românească în America

Am publicat zilele trecute un crîmpei dintr'un manifest senzațional scris în nemțește și semnat de dl dr Kaspar Muth și prelatul Blascovici, către șvabii din Statele-Unite, cărora cei doi corifei ai autonomiei Banatului li se adresează în termenii următori: „Salut din Banat, Ungaria de Sud." El a fost viu comentat în toate cercurile bănățene, minoritare și românești, fiindcă ridică în mod hotărît vălul care acoperea adevărata față a partidului autonomist șvab: de agent de propagandă al ministerului de externe dela Budapesta. Dovada e concretă. Nimeni și nimic nu o poate contesta.

Organul partidului șvab autonom, „Schwäbische Volkspresse", a cărei [illegible]volte-face de onomastica suveranului nostru am remarcat-o la timp (a publicat atunci un editorial plin de supunere față de suveran și statul românesc, care însemna o abandonare fățișă a politicei preconizată de drul Kaspar Muth și tovarășul său), comentează azi documentul dat în vileag de noi acum șase zile și se întoarce iarăși cu privirea spre cei doi propagandiști filo-maghiari. „Schwäbische" categorisește drept „naivitate" concluzia categorică ce reese din documentul citat, că dnii Blascovici și Muth nu sunt nimic mai mult decât niște instrumente conștiente ale propagandei maghiare în țara noastră și antiromânești în afară. El spune, că e posibil ca societățile șvabilor bănățeni din America să nu-și fi schimbat denumirea de „germani din Ungaria de sud", e treaba lor" (!). El ignorează sau se face că ignorează că documentul pomenit nu e semnat de șvabii refugiați în America ci de însuși dnii Muth și Blascovici. Ori, nu credem că organul șvab să ne socotească atât de naivi încât să ne poată face să credem că cei doi propagandiști maghiari nu știu încă nimic despre schimbările geografice survenite în ultimul timp în ... „Ungaria de Sud."

Singurul răspuns pe care sunt datori să-l dea conducătorii organului șvebesc în această chestie este:

Se solidarizează ei sau nu cu actele devenite publice ale dlor dr Kaspar Muth și prelat Blascovici?

Răspunsul trebue să fie tot atât de limpede ca și acțiunea celor doi domni, pentrucă altfel, întreg partidul autonomist șvab, cu ziar cu tot, înseamnă că este o anexă a ministerului de externe ungar. Și răspunsul trebue dat imediat, nu la întoarcerea drului Muth, a cărui sosire e anunțată peste o lună.

Reorganizarea Curților cu Juri

Câțiva publiciști francezi, scandalizați de boroboațele Curților de Juri, de indulgența lor nepotrivită și de achitările lor imprudente, se cred autorizați a cere în numele opiniei publice, d științarea lor. Nu trebue să se uite însă că ele au și partizani serioși. Magistrații care le-au văzut la lucru, care cunosc independența lor, scrupulele lor și străduirea lor de a judeca bine, nu ezită a recunoaște că, în general vorbind, Curțile cu Juri, s'au achitat într'un mod satifăcător de înalta și delicata lor misiune.

Asta nu însemnează însă că sânt la adăpost de orice critică. Curțile cu Juri au dat dovadă de o indulgență excesivă, față de unele crime pe care le-au găsit scuzabile și chiar legitimate de pasiune. Excesul de indulgență e cu atât mai regretabil cu cât încurajează pe răi făcători și lezează societatea.

Cea mai mare parte din criticile ce se aduc Curților de juri, țin de un ansamblu de circumstanțe care nu depind de ele întru nimic, dar la a căror influență se supun în mod fatal.

Pe deoparte aspectul Curții, atmosfera înfrigurată în care se desbate procesul, loviturile de teatru, pornirile acuzatului, gâlcevirile acuzării cu apărarea, discuțiile depărtându-se mereu dela drumul drept, dela fapte, pentru a face victimelor sau martorilor, și adesea chiar al societății, procesul unui doctrine filozofice, atâtea cauze de turburare, pentru jurați; iar pe de alta imposibilitatea ca juratul să poată grada pedeapsa întrucât el nu are să răspundă de cât „da" sau „nu" la întrebările formulate gata, asupra culpabilității sau neculpabilității acuzatului, cauze ce l fac să achite mai bine de cât să-și încarce cugetul cu o condamnare, care poate fi pe 10, pe 20 de ani, pe viață, atunci când juratul se îndoește chiar dacă acuzatul n'ar trebui lăsat liber ...

Remediu ar fi ca jurații să ia parte la gradarea pedepsei. In adevăr când jurații vor ști că verdictul lor n'ar provoca pedepse prea severe nu vor mai ezita de a declara culpabilitatea acuzatului. In Franța s'a și depus pe biroul Camerei Deputaților un asemenea proiect.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

APEL*)
către corp. prof. dela școalele medii

Adunarea corpului profesoral din ședința congresului ținut la 10 și 11 Septembrie a. c. în Cluj a însărcinat pe subscrișii cu compunerea proiectului reformei școalei a administrației și salarizării corpului profesoral de la școalele medii; care are să fie prezentat prin membrii „comisiunei regnicolare" din București însărcinată cu compunerea proiectului de lege care se va depune în sesiunea de toamnă pe băncile parlamentului.

Pentru a putea satisface în de ajuns acestei chemări, pentru să nu fie pretențiune care să nu fie ascultată și propunere care să nu-și aibe rezolvirea facem apel la corpul profesoral să se întrunească în ședință și și să ia în discuție următoarele puncte:

1. Scopul școalei civile; în special în cadrul raportului vieții culturale și economice din țară, față de minoritățile cari au acaparat centrele mari industriale ale țării (eventual generalizarea acestor școli).

2. Obiectele de învățământ și distribuirea lor pe 4 ani în așa fel, ca cultura generală, să constitue un întreg organic.

3. Obiectele cari pot diferența în mod norocos educația de la aceste școli de cea îndatinată la școlile cu 8 clase.

4. Împărțirea specialităților de profesori pentru a putea provedea 4 clase.

5. In ce ar consta practicismul introdus în programa analitică și la cari obiecte de învățământ s'ar evidenția mult (Geografie, Matematică, Știința, Desemn, Slöyd).

6. Dreptul calificativ al școalelor medii pentru serviciul militar, pentru ocuparea oficiilor publice și pentru continuarea de studii (trecerea la alte școli și invers.

7. Dreptul profesorilor în ce privește calitatea lor de profesori secundari (o școală cotidiană cu prelegerile făcute pe specialități are caracterul logic de școală secundară).

8. Lucrul de mână ca educație care însă nu dă criteriu de școală profesională, ci o lasă în caracterul indiscutabil de școală pentru cultură generală.

9. Incadrarea profesorilor și echivalența școlii normale cu 8 clase de liceu secundar. Școala normală cu 8 clase nu a fost numai școală profesională, ci a avut scopul de a întregi în 4 ani cultura generală câștigată deja în 4 clase secundare.

10. Legalitatea pe care s'a bazat învitarea profesorilor la școli medii și normale. (Legea ungurească lasă libertate Ministrului Instrucțiunii de a învita la catedre de școli medii și normale membrii merituoși ai corpului didactic primar în calitate de titulari fără examene de capacitate.)

11. Inspecția școlară prin organe selecționate și recunoscute din corpul profesoral al acestor școli (inspecție pe specialități).

12. Cvalificarea profesorilor viitori (școală normală superioară pe specialități, nu numai pentru studii pedagogice).

13. Salarizarea corpului profesoral și pragmatica profesorilor. (Egalarea lor în salarii cu profesorii secundari).

14. Asociarea obligătoare a membrilor corpului profesoral, cu încurajarea din partea Statului.

15. Penzionarea.

16. Anteproiecte de programe pe specialități. (Clase de clase).

17. Manualele didactice pentru aceste școli, redactarea lor prin membrii corpului profesoral dela aceste școli.

18. Chestiunile școlare și adunarea colecțiunilor școalei de către profesori prin încurajarea din partea Statului.

19. Ateliere, mijloace speciale de învățământ. (Aranjamente de Slöyd, de desemn industrial, de technologie, de arpentaj, de experiențe pe teren, de examinarea solului și grădini botanice).

20. Limitarea limbilor streine în cele 4 clase inferioare secundare și potențarea culturii naționale.

21. Administrația școalei și organele de control.

22. Eforia școlară și opera ei de activitate.

Dacă doriți progresul școalei noastre și a ridica autoritatea corpului profesoral și prin el al instituției, Vă rugăm, să nu pierdeți din vedere, că această muncă să se facă grabnic și bine. Dacă careva membru are vre-un proiect de reformă, ori vre-un gând bun și ar dori, să contribue cu puterile sale la organizarea învățământului; — să iee peana în mână, să scrie ce crede și cum cugetă.

In două săptămâni rapoartele să se trimită, ca comisiunea, să aibe timp a le studia. Or-ce hotărâre, să fie subscrisă de întreg corpul profesoral.

In așteptarea, că dorul de a ridica școala medie și autoritatea corpului profesoral o vrea oricare membru al ei, Vă așteptăm cu drag munca D-voastră.

Cluj, la 11 Septembre 1922.

Ioan Cosișiu
președinte
Anton Domide
Anonie Boldor
Dumitru Lăpădat
Teodor Bucurescu
Ioan Micu
membrii comisiei.

*) Toate gazetele sunt rugate a reproduce acest apel.

ECOURI

Cum trebue să ne comportăm în călătoriile aeriene

Jumătate din pasagerii cari întreprind zilnic sborul între Paris și Londra sunt doamne și foarte multe dintr'insele fac cu această ocazie prima cunoștință cu sborurile aeriene. Un aviator cunoscut dă doamnelor acestora anumite sfaturi cum să se comporte în timpul zborului. Se recomandă în primul rând a nu se începe cu un sbor prea lung sau cu unul în cursul căruia aparatul atinge iuțeli prea mari. Inainte de a se întreprinde zborul se recomandă unul de probă.

Inainte de zbor se spune în genere pasagerilor să nu devină nervoși, în momentul în care mașina părăsește solul. In primul rând, să se evite, ceeace fac de cele mai multe ori doamnele, de a-și încorda mușchii și a aștepta cu frică momentul începerii sborului.

Pasagerii să stea întinși comod în fotolii și să nu se gândească de loc că zboară ci să contemple în liniște panorama ce li se desfășoară înaintea ochilor. Pasagerii nervoși molipsesc și pe ceilalți. Un caz destul de concludent s'a petrecut de curând în timpul unui zbor. In „acceleratul aerian" care sboară cu o iuțeală de 150 kilometri pe oră dela Londra la Paris, se afla și un vechiu aviator care observă că ceilalți pasageri, cari erau novici în cea mai mare parte, se simțeau foarte nelalocul lor.

Aviatorul își scoase ziarul din buzunar și începu să-l citească cu atâta liniște, ca și cum ar sta în tramvai. Exemplul acesta avu mare influență asupra celor prezenți și atmosfera se calmă cu totul într'un foarte scurt interval.

Cetiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Rabindranath Tagore

Relațiunea insului cu Universul

— Traducere din originalul englez „SADHANA" (Realizarea vieții) —

de I. TOLAN

I.

Civilizația Greciei antice s'a nutrit între zidurile orașelor. De fapt toate civilizațiile moderne își au leagănurile lor de cărămidă și tencuială.

Zidurile acestea își întipăresc adânc urmele în spiritul oamenilor. Ele aduc în spirituala noastră supraveghere în principiu de „divide et impera", care dă naștere în noi unui obicei de a ne asigura toate cuceririle fortificându-ni-le și separându-ni-le de alții. Împărțim popor și popor, știință și știință, om și natură.

Se produce în noi o puternică bănuială a tot ce e dincolo de barierele construite de noi și orice ar intra în recunoașterea noastră, trebue să lupte dârz pentru această intrare.

Când cei dintâi năvălitori Arienieni au apărut în India, aceasta era o vastă țară de codri și nouii veniți au tras curând folos din împrejurarea aceasta.

Acești codrii i-au apărat de dogoreala crudă a soarelui și de daunele curentelor tropice, li-au dat pășuni pentru vite, combustibil pentru focul sacrificiului și material pentru clăditul colibelor. Diversele triburi ariene, cu patriarhalele lor căpetenii, s'au așezat în diferitele ținuturi păduroase, care le dedeau avantagii speciale în privința protecției naturale, alimente și apă în abundență.

Civilizația noastră din India a luat astfel naștere în păduri și a primit un distinct caracter al acestei origini și al împrejurimilor. A fost înconjurată de vasta viață a naturei, a fost nutrită și îmbrăcată de aceasta și a avut cu variatele ei aspecte cea mai strânsă și mai constantă comunicație.

O astfel de viață, ar fi să ne închipuim, tinde să albă efectul de a slăbi inteligența omenească și de a micșora îmboldurile spre progres, coborând nivelul existenței.

In vechea Indie însă găsim că circumstanțele vieții de codru n'au biruit intelectul omului și n'au slăbit curentul energiilor sale, ci i-au dat numai o îndrumare particulară. Fiind în constant contact cu creșterea vie a naturei, spiritul lui n'a fost supus dorului de a-și extinde stăpânirea prin ziduri de granițe ridicate în jurul cuceririlor sale. Ținta lui nu era să cucerească, ci să realizeze, să-și lărgiască cunoștințele, crescând împreună cu ele și în cuprinsul celor dimprejurul lui. El a simțit, că adevărul e atotcuprinzător, că nu există ceva asămănător izolării în existență și că singura cale pentru pătrunderea adevărului este interpenetrația ființei noastre în totalitatea lucrurilor. Realizarea armoniei acesteia grandioase între spiritul uman și între spiritul lumei, aceasta a fost obiectul străduințelor filosofilor sălășluiți prin pădurile anticei Indii.

Cu trecerea timpului, a venit o vreme, când pădurile acestea primitive au făcut loc terenurilor cultivate și au răsărit din toate părțile orașe întărite. S'au statornicit împărății puternice, cu comunicații cu toate marile puteri ale lumii. Totuși, și'n zilele de voioșie ale prosperității ei materiale, inima Indiei a căutat mereu cu adorație la vechiu-i ideal de zeloasă autorealizare și la demnitatea vieții simple de sihăstrie de codru și și-a luat cele mai frumoase inspirații din înțelepciuuea adunată acolo.

Se pare, că Apusul se mândrește gândindu-se, că natura trebue subjugată; ca și când am trăi într'o lume dușmană, în care tot ce dorim, trebue să răpim unei nedorite și străine orânduieli a lucrurilor.

Sentimentul acesta e produsul obiceiului zidurilor de cetate și al industriei intelectului. Pentru că în viața de cetate, omul își îndreaptă în chip firesc concentrata lumină a viziunei spirituale asupra propriei sale vieți și propriilor sale lucruri și aceasta crează o disociație artificială între el și natura universală, la al cărei sân viețuește.

In India însă, punctul de vedere este altul; el închide atât lumea cât și pe om, ca pe un mare adevăr. India își pune toată emfaza în armonia ce există între individual și universal. Ea a simțit, că n'am putea avea nici un fel de comunicație cu cele ce ne înconjoară, dacă acestea ni-ar fi cu adevărat străine. Ne plângem contra naturei din cauza că trebue să cucerim prin sforțările noastre cele mai multe din ce ne trebue. Da, dar sforțările acestea nu ne sunt zadarnice; prin ele secerăm zilnic noui succese și aceasta dovedește, că e o rațională legătură între om și natură, pentrucă ni-ar fi peste putință să ne însușim vre-odată ceva, dacă nu e înrudit cu adevărat cu noi.

La un drum ne putem uita din două diverse puncte de vedere. Ne putem uita la el ca la ceva, ce ne desparte de ținta dorinței noastre; în cazul acesta, orice pas din călătoria ce-o facem pe el, îl socotim ca pe ceva atins cu forța în fața obstrucției. Din celălalt punct, îl privim ca pe drumul, care ne duce la destinație și ca atare, el e o parte a țintei noastre. Ne este începutul ajungerii și făcând acest drum, nu putem câștiga din parte-i decât ceeace ne oferă în sine. Acest de al doilea punct de vedere e acela al Indiei față de natură. Pentru ea, marele fapt e că, omul e 'n armonie cu natura; că poate să gândească, fiindcă gândurile îi sunt în armonie cu lucrurile; că poate întrebuința forțele naturei pentru scopurile sale numai întrucât puterea lui e 'n armonie cu puterea care e universală și că 'n lunga-i călătorie, scopul lui nu se poate niciodată ciocni de scopul care lucrează în natură.

In Apus, predominanta convingere e, că natura aparține exclusiv lucrurilor neînsuflețite și animalelor, că e o incalculabil de bruscă zvâcnire acolo, de unde începe natura umană. Potrivit acesteia, orice e inferior pe scara ființelor, e numai natură și tot ce poartă pecetia perfecției, fie intelectuală sau morală, e natură umană. E ca și acum ai despărți bobocul de floare, în două categorii separate, și le-ai pune frumusețea la creditul a două diferite și antitetice principii. Spiritul indic însă n'a ezitat nici-când în mărturisirea înrudirei sale cu natura, a nedesfăcutei sale legături cu totul.

Unitatea fundamentală a creației n'a fost numai o simplă speculațiune filosofică pentru India; ea i-a fost scopul vital pentru realizarea acestei mari armonii în simțiri și fapte. Prin meditație și muncă, prin regularea vieții sale, ea și-a cultivat convingerea în așa fel, încât toate au pentru ea un înțeles spiritual. Pământul, apa și lumina, poamele și florile, n'au fost pentru ea numai fenomene fizice, pe care să le întrebuințeze și să le arunce apoi. I-au fost necesare pentru ajungerea la idealul perfecției, dupăcum toate notele sunt deopotrivă de necesare pentru complexul simfoniei. India a simțit intuitiv, că lucrul esențial din lumea aceasta are pentru noi o însemnătate vitală; trebue să-i recunoaștem deplin și să statornicim o conștientă legătură între el și noi, nu numai mânați de curiozitatea științifică ori de gradul favorului material, ci realizând-o în spiritul simpatiei, cu un larg sentiment de bucurie și de pace.

Situația Teatrului Românesc

— Declarațiunile Dlui Ministru al Artelor —

Înainte de a pleca la Cluj, unde a venit să se informeze personal pe nevoile artiștilor Teatrului Național, dl Ministru C. Banu a făcut interesante declarațiuni cu privire la situația teatrelor naționale din vechiul regat, cât și a proectelor ce Domni Sa le va pune în aplicare pentru propășirea artei dramatice în provinciile unite.

Vorbind de orașul Oradia Mare, în care populația de limba maghiară e mai numeroasă, dl Ministru C. Banu a găsit că cea mai bună soluție care să ajute și propaganda limbei române și să mulțumească în acelaș timp elementul maghiar creiarea a unui teatru mixt româno-maghiar, în al cărui comitet au fos desemnați să între: primarul, prefectul de poliție al orașului, și directorul trupei maghiare, în alară bine înțeles de directorul trupei române ce va juca pe scena teatrului mixt, ce se va înființa în acest oraș.

Cât privește soluționarea problemelor artistice, datorită înființărei comitetelor teatrale în Ardeal, în curând ne vom bucura de puternică organizație teatrală în provinciile alipite, a cărei roade se vor manifesta și pe terenul propagandei naționale și culturale.

Pentru a satisface celelalte două cen re mari ale provinciilor unite: Cernăuți și Chișinău, unde se simte o imperioasă nevoe de propaganda culturii române, dl Ministru al Artelor a luat lăudabila inițiativă de a creia o companie dramatică a ministerului, pusă sub conducerea eminentului artist Petre Sîruza.

Compania va avea la Chișinău o stagiune iar în restul anului va da reprezentații a ât la Cernăuți cât și în centrele cele mai însemnate ale Ardealului.

In legătură cu toate aces e înbunătățiri ce se vor aduce atât instituției teatrale cât și a artiștilor dramatici în provinciile unite, dl Ministru C. Banu a declarat că era pregătit un proect de lege pentru reorganizarea teatre'or, care va fi supus aprobărei Corpurilor Legiuitoare în viitoarea sesiune parlamentată.

Activitatea parlamentarilor în vacanță

— D. Const. G. Solomonescu, deputat de Cincul-Mare în mijlocul alegătorilor săi —

In vreme ce dușmanii țării, cari confundă interesele lor de partid cu cele ale țării, se frămîntă și caută a pregăti congresul în care să ceară „desrobirea" Ardealului dela Romînia — deputații din partidul național liberal își văd în tihnă de datoriile lor, căutând a se executa în mod cât mai cinstit și demn de mandatul ce le-a fost dat din increderea și dragostea unanimă a alegătorilor.

Precum în toate județele din Transilvania deputații și senatorii liberali își vizitează circumscripțiile lucrînd necontenit pentru binele locuitorilor, așa și în județul nostru domnul Const. G. Solomonescu, deputat de Cincul-Mare, după ce a vizitat pentru a nu știu câta oară comunele din plasa Cincului, în zilele de 1, 2 și 3 Septemvrie a venit din nou în mijlocul alegătorilor săi din plasa Agnita.

Cu un zel și o stăruință deosebită, d-sa ascultă pe rînd plîngerile fiecărui locuitor, pe care apoi cu aceeaș bună voință și răbdare caută a le și alina. In fiecare comună și interesează de aproape de modul de viață al locuitoriior, caută să se convingă personal dacă lucrările de reformă agrară au mulțumit pe toți îndreptățiții deopotrivă și prin frumoase și mici conferințe ținute în limbaj popular caută a sădi în inimă plugarilor români dragostea de muncă, solidaritatea și a desvolta în ei spiritul de întreprindere, arătîndu-le că numai printr'o muncă intensă datorită în bună parte și inițiativei particulare se poate contribui la îmbunătățirea situației actuale, care în munca sa de prosperare nu trebue considerat el singur ca un „sac fără fund" în stare să satisfacă trebuințele tuturor cetățenilor în mod absolut. La munca stăruitoare a organelor statului trebuie să se afilieze în mod necondiționat inițiativa particulară, căci numai prin combinarea acestor 2 elemente se poate ajunge în timp mai scurt și în mod complect la deslegarea perfectă a problemei îmbunătățirii traiului.

Consecvent acestor principii dl deputat C. Solomonescu îndeamnă pe locuitori să se solidarizeze, să se iubească unii pe alții, lăsând la o parte zavistia și ura, să se asocieze micilor lor forțe înființând societăți, cari prin strângere de capitaluri să valorifice produsele lor agricole, etc., căci nu trebuie să se bizuie numai pe plugăria din lunile de vară, ci prin munca lor stăruitoare de peste întreg anul să caute a-și aduce o ușurare vieții.

Cuvintele frumoase și pildele folositoare au fost ascultate cu însetare de toți locuitorii, cari au văzut că acum vremile s'au schimbat și că „domnii deputați" vin în mijlocul poporului și după alegeri, iar nu numai atunci când au nevoe să-i ceară voturile.

Entuziasmul și dragostea pentru partidul național-liberal și pentru șeful lui este de nedescris în aceste comune. Momente înduioșătoare au fost în comuna Ighisdorful românesc, când dl deputat după ce a fost bătut cu flori din partea sătenilor a fost mereu întrerupt în vorbirea sa de către locuitorii cari strigau „Trăiască dl Brătianu, desrobitorul nostru". Și mai frumos moment a fost când în capul aceluiaș sat o ceată de copii sglobii văzând trecerea automobilului și-au fluturat pălăriile strigând „Trăiască Brătianu"!

Așa sunt primiți în satele românești din Ardeal deputații liberali și așa lucrează ei pentru binele poporului cu reprezentarea intereselor căruia au fost încredințați.

Și în vreme ce oamenii partidului național pregătesc congrese desbinătoare, de care poporul cinstit și muncitor al Ardealului nici nu vrea să audă, partidul național-liberal pus la cîrma statului prin încrederea unanimă a țării pune zi de zi câte o piatră la consolidarea României întregite.

Un român ardelean.

Anchete juridice în Ardeal

Dificultăți în aplicarea legei chiriilor

Prin faptul neexistenței în Ardeal a unei legi speciale care să reglementeze raporturile dintre proprietari și chiriași, încă dela începutul aplicărei ei, noua lege a chiriilor din 14 Aprilie 1922 a dat loc la multe dificultăți în rezolvirea crizei de locuințe din coace de Carpați.

De aceia autoritățile judecătorești din Cluj, pentru a învinge mai cu înlesnire aceste dificultăți, au crezut nimerit ca de comun acord cu celelalte autorități administrative de aici, să stabilească anumite norme care să facă posibilă aplicarea noue legi a închirierilor și în Ardeal.

In acest scop în ziaua de 3 Mai 1922 a avut loc în Cluj o conferință, la care au participat reprezentanții Directoratului de justiție, Curții de apel, Tribunalului, Judecătoriei urbane, Oficiului de închiriere și a Comisiunei deliberative a oficiului de închiriere, — conferință care într'adevăr a sfabilit o serie de norme pentru interpretarea noue legi a chiriilor, potrivit cărora aceste instanțe urmau să se conducă în rezolvirea tuturor diferendelor ce se vor fi ivit între proprietari și chiriași.

Dar, lucrurile n'au decurs în modul acesta, ci dimpotrivă unele instanțe trecând peste competința ce li s'a atribuit, au făcut imposibilă aplicarea legei, din care cauză multe diferende dintre proprietari și chiriași, au rămas nerezolvite până acum.

De pildă, prin normele dela 3 Mai, în linii generale, s'a stabilit că majoritatea cazurilor de evacuare prevăzute de noua lege a chiriilor să fie atribuite spre rezolvire Comisiunei deliberative a oficiului de închiriere, iar judecătoria de ocol să se ocupe numai de litigiile dintre proprietari și chiriași de competința dreptului comun. Și, era firesc să fie așa întrucât în cazul când se ordonă o evacuare fără îndoială că trebuie să se puie la dispoziția evacuatului și o locuință, ori aceasta nu o poate face decât comisiunea deliberativă a oficiului pentrucă numai ea este în măsură să știe locuințele libere din oraș.

Cunoscând toate acestea, acum lesne ne putem da seama de ce multe din diferendele dintre proprietari și chiriași rămân nerezolvite. Și, lucrul e explicabil: comisiunea deliberativă a oficiului nerespectând îndatoririle ce i s'au atribuit, decăteori vine înaintea ei vre-o cauză de evacuare își declină competința în favoarea judecătoriei urbane de ocol, iar aceasta la rândul ei, potrivit normelor stabilite, își declină deasemenea competința în favoarea comisiei deliberative a oficiului, așa că din pricina acestui sistem cauzele rămân nesoluționate.

Credem că aceste convingeri, pe care, după cât suntem informați le împărtășește și domnul Dr. Puscariu, judecător al ocolului urban din localitate și pe care ni-le însușim și noi, — vor fi luate în considerare de guvern la alcătuirea proiectului de lege asupra modificărilor ce urmează să se aducă legei chiriilor în viitoarea seziune parlamentară. Până la votarea nouei legi, ar fi de dorit ca ministrul justiției, pe calea de circulară ministerială, să intervie pe lângă instanțele judecătorești din Cluj, pentru ca normele stabilite în conferința ținută aici la 14 Aprilie 1922, să fie respectate atât de autoritățile judecătorești cât și de comisiunea oficiului de închiriere din Cluj.

ALTERNATIVE

— Partidul Național, Incoronarea și Congresul dela Alba-Iulia —

Două preocupări are acum guvernul", scrie Patria.

Și anume: „să iee toate măsurile ca la serbările încoronărei să asiste lume cât mai multă.

Și: să iee toate măsurile ca poporul să nu ia parte la congres și ast fel congresul partidului național să nu reușească.

Desigur că în cea ce privește prima informațiune „Patria" are dreptate.

Căci deși nu știu dacă guvernul a hotărât sau nu iee toate măsurile în vederea serbărilor încoronărei, dar dacă este într'adevăr nu guvern cu dragoste pe țară și de Dinastie va trebui să ia.

Ii cerem noi acest lucru, făcându-ne ecoul dorinței generale.

Cele mai mari înlesniri trebuesc făcute atuncia, în ce privește transportul, găzduirea etc. ca și cei săraci, cari vreau să vadă pe regele lor, în timpul înnălțătoarei sărbători cari simbolizează împlinirea aspirațiunilor noastre naționale, să l poată vedea.

Cât privește a doua afimație a „Patriei" credem că ea e datorită obișnutei manii de persecuție, de care sufere mai mulți din conducătorii partidului național.

Și mai e ceva: e începutul aplicărei cunoscutei metode a „Patriei". Prepararea spiritului public, în cazul când întrunirea va da chix. Și de acest fapt cine poate fi făcut vinovat de către un partid de opoziție, de cât de bună seamă guvernul.

E nostim însă cum „Patria" a început să pună la concurență importantul eveniment național care privește întreaga țară, cu întrunirea politică fixată de partidul național la Alba Iulia, care nu poate privi decât pe acest partid.

La cel dintâi nu numai guvernul, dar întreaga țară are interes să fie cât mai multă lume și va fi fără îndoială cât frunza și cât iarba, în amândouă localitățile unde se țin serbările; la cea de a doua acest lucru depinde de propaganda pe care va ști să și-o facă partidul național și de nouile combinațiuni ce le va mai face cu minoritățile și în deosebi cu Ungurii.

Dar să vedem acum și ce ar vrea „Patria" și partidul național. Și lucrul acesta reese evident din însăși alternativa de mai sus a „Patriei".

Ce poate să vrea partidul național, decât tocmai contrariul acestei alternative:

La încoronare să vină cât mai puțină lume; iar la congresul partidului național să vie atât de multă, că nici să n'ai loc unde să-ți tragi sufletul.

Cât privește partea doua a alternativei din urmă, n'avem nimic împotriva partidului național. Doar acesta este visul tuturor politicienilor și oratorilor populari în ajunul întrunirilor.

Dar nu înțelegem de ce dorește cu tat dinadinsul acest partid partea întâia a alternativei?

Pentru a-și dovedi oare dinasticismul, de care face atâta caz de la un timp de vreme?

STATIFICAREA școalelor confesionale

— Conferința dela Blaj —

Una dintre problemele principele ale învățământului la noi, continuă să fie, problema statificărei școalelor confesionale. Toate guvernele care s'au perindat la cârma țărei dela unire încoace au avut în programul lor de activitate, pe tărâmul instrucției, această problemă.

In toate congresele învățătorilor și a profesorilor s'a desbătut această chestiune s'au dat fel de fel de soluții și s'au făcut fel de fel de propuneri, fără ca cu toate acestea să se găsească soluția definitivă și cea mai echitabilă.

In liniamente generale situația se prezintă sub următoarea formă Bisericile, catolice în special, dispun de un foarte mare număr de localuri de școală prin toate județele, orașele și comunele Ardealului.

Toate aceste localuri de școală însă nu pot fi puse în serviciul scopului pentru care au fost destinate, din cauza însuficienței mereu crescânde a fondurilor de întreținere și din cauza lipsei de învățători și profesori.

Pe de altă parte statul român este pus în imposibilitate de a perfecționa și de a răspândi instrucția în Ardeal tocmai din cauza lipsei de localuri de școală a căror clădire în timpurile de astăzi ar fi fantastic de costisitoare.

In acelaș timp statul român dispune și de profesori și de fondurile necesare întreținerei tuturor școlilor confesionale. In esență situația se prezintă astfel: Bisericile catolice au localuri de școală suficiente, n'au însă fonduri învățători și profesori.

Statul român n'are localuri de școală are însă fonduri învățători și profesori.

Prin urmare elementele necesare unei perfecționări a instrucției în Ardeal există.

Chestiunea este găsirea unei soluții care să combine aceste elemente în așa fel ca ambele părți să fie mulțumite.

Pentru găsirea acestei soluții a fost convocată în săptămâna trecută la Blaj, o conferință la care au luat parte trei reprezentanți ai ministerului de instrucție dela București, dl Matei directorul general al resortului de instrucție din Cluj și patru reprezentanți al bisericei catolice S'a discutat chestiunea statificărei școlilor confesionale, ajungându-se la hotărârea ca o nouă conferință să fie întrunită mai târziu pentru luarea unei hotărâri difinitive în această chestiune, hotărâre care apoi să fie introdusă în noua constituție. Până atunci însă, și pentru ca instrucția în Ardeal să nu sufere, s'a ajuns la următoarea înțelegere între reprezentanții bisericei catolice și între reprezentanții statul român.

Bisericile catolice vor pune la dispoziție localurile de școală, păstrându-și cu mici modificări și programul de învățământ, iar statul român va pune la dispoziție fondurile învățătorii și profesorii necesari funcționărei regulate a acestor școli.

Soluția aceasta de altfel provizorie, a mulțumit ambele părți.

Ș. P.

INFORMATII

Sâmbătă la 11 a. m. d-l Popovici, prefect l poliţiei, a convocat o consfătuire a tuturor restauratorilor şi a proprietarilor de hoteluri, de cafenele din Cluj pentru ca de comun acord să poată stabili preţurile maximale pentru toate articolele alimentare.

Consfătuirea a durat până la ora 3 după prânz ajungându-se la o înţelegere perfectă.

S'au fixat preţuri maximale la toate articolele alimentare prin care traiul va fi eftenit cu cel puţin 40 la sută faţă de preţurile de până acum.

In numărul de mâine vom da pe larg dezbaterile care au avut loc cu această consfătuire şi în acelaş timp vom publica şi lista preţurilor maximale stabilite.

*

Cele două serbări populare din parcul oraşului, anunţate pentru zilele de Sâmbătă 9 şi Duminecă 10 Sept. serbări date pentru sporirea fondului de clădire a catedralei române din Cluj, au fost amânate pentru Sâmbăta şi Duminecа viitoare, din cauza ploilor.

*

D-l ministru C. Banu care se găseşte de Sâmbătă în localitate a avut lungi convorbiri cu artiştii dela Opera şi Teatrul Naţional din Cluj, discutându-se chestiunea îmbunătăţirei stărei materiale a artiştilor.

*

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Local cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

*

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piaţa Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate. 2014—1.

*

Diamantstein şi Moskovics Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

*

Recvizite şcolare, caete, recvizite pentru scris de calitatea cea mai bună, se pot cumpăra la **Librăria Lepage Cluj**, *cu preţurile cele mai avantagioase. 2128*

*

Cărţi şcolare pentru toate şcoalele şi clasele să pot comanda la Librăria Lepage. Deoarece asortarea la timp mult, vă rugăm să binevoiţi a face comanda de urgenţă aşa ca firma Lepage să poată expedia cărţile la timp. 2129

Dela Academia de Studii Cooperatiste, Bucureşti

Cursurile Academiei de Studii Cooperatiste din Bucureşti se redeschid pentru anul şcolar 1922—1923 la 1 Noemvrie a. c.

Inscrierile încep pe ziua de 15 Septemvrie a. c.

Doritorii de a urma aceste cursuri trebue să posedă următoarele studii:

Licenţa în drept sau matematici, Licenţa în ştiinţele Comerciale. Absolvenţii ai şcoalelor superioare de comerţ, Absolvenţii ai şcoalelor de comerţ, curs seral, Absolvenţi a 8 cl. de liceu, Absolvenţi ai şcoalelor Normale, Seminarii şi şcoalei Medii de Agricultură.

Cursurile durează un an din care 8 luni cursuri teoretice şi 4 luni cursuri practice.

Inscrierile se primesc la Secretarul Academiei la Centrala Băncilor Populare, Str. Brezianu Nr. 17, Bucureşti.

*

Cu începere de mâine vom începe publicarea posturilor vacante din învăţământul primar din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş.

*

Acum a apărut „Abizuri“

de dr. Eugen Mezei.

Amintiri, aventuri, idei şi gândiri, din domeniul iubirii şi vieţii sociale române din Ardeal.

Interesantă, senzaţională, originală.

Ediţia specială pe hârtie violetă, cu copertă artistică, 214 pag. Preţul 25 lei,

Se află de vânzare la toate librăriile din Ardeal şi Bănat, comandă directă la LIBRARIA LEPAGE Cluj, pe lângă trimiterea costului înainte, sau cu ramburs. 2152

*

Dl Bura profesor a alcătuit o statistică generală a învăţământului din jud. Cojocna, cuprinzând situaţia acestui învăţământ pe tot timpul dela unire până astăzi. In curând această statistică va apare în broşura.

*

In atenţia studenţilor universitari şi elevilor de şcoală.

Dacă voiţi a cumpăra ghete bune şi eftine pe acele numai la Sucursala din Cuj a celei mai mari şi mai bune fabrici universale din Cehoslovacia **„BATA“** *le puteţi câştiga.*

Vânzarea în preţurile originale a fabricei Calitate garantată 2125

Dela 1. Oficiul Telegrafo-Postal Central comunică: In ultimul timp constatându se că abonaţii telefoniei fac mutări, transformări, noi instalaţiuni de posturi suplimentare sau cedionează posturile lor altor persoane însuşindu-şi prin aceasta un drept contrariu legei şi regulamentului P. T. T. se aduce la cunoştinţa abonaţilor ca acest drept e exclusiv rezervat Direcţiei Poştelor pe care trebue să o anunţe la timp şi de la care să capete autorizaţie.

Cel ce-şi va însuşi acest drept va risca să-şi peardă dreptul la postul său principal pe lângă taxele ce se vor hotărî ulterior, de care statul a fost lipsit şi care taxe se vor incasa conf. art. 124 şi 125 din legea telegr. postală prin Adţia Financiară.

2. Oficiul Telegrafo-Poştal Cluj, roagă pe proprietari de magazine, în interesul lor propriu, să anunţe la magazin strada şi N-rul unde locuesc, ca astfel corespondenţa telegrafică sau poştală ce le vor sosi în timpul ce magazinul e închis, să le fie adusă acasă.

CIORAPII Lloyd 147 1690

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

MAGAZINUL „MISSIR“

Str. Memorandului (Unió-utca) No. 11

Cel mai bine asortat

Preţurile cele mai reduse!

STOFE

Velours de Laine
Peau de Marmoôt
Pluche „Lutre“
Gabardine prima
Marocain de Lâna
Jérsé de Lâna

MĂTĂSURI

Charmandt
Charmeuse
Satin de Chine
Crêpe Satin
Crêpe de Chine
Crêpe Marocain
Crêpe Georgette
Pongés toate colorile
Foulard cu desen.

2150

Stofe engleseşti pentru Costume şi Paltoane Bărbăteşti.

Incălţăminte cele mai noi forme.

O sentinţă judecătorească monstruoasă

Eroare judiciara sau rea credinta in impartirea dreptatei?

Nimeni nu ar putea afirma că pe toţi străinii cari trăesc sub oblăduirea statului nostru, îi putem socoti ca prieteni. Având în vedere însă firea generoasă a românului atât de ingăduitor şi de conciliant, avem tot dreptul de a nu aştepta de la dânşii acte de ostilitate, dacă prietenie sinceră e poate o pretenţiune cam hazardată.

E deci o constatare regretabilă când vedem că uneori această nejustificată ostilitate se strecoară până şi în cea mai înaltă sferă de activitate socială: justiţia.

Ne referim la cazul unui funcţionar superior al Statului dl Inginer Inspector silvic N. Puşcariu, care în urma unui proces între dsa chiriaş şi proprietarul, are de suferit consecinţele unei sentinţe judecătoreşti surprinzător de nejuridice din punct de vedere al principiilor de Drept, şi pur şi simplu monstruoase din punct de vedere al echităţei în aplicarea textelor de legi. Dsa ne trimete o plângere pe care noi ne facem o datorie s'o relevăm în esenţă în coloanele ziarului nostru, atrăgând în modul cel mai serios atenţia celor în drept asupra acestui caz concret care, credem noi, desvălue o dureroasă stare de lucruri, ce nu trebue acoperită cu vălul complice al tăcerei.

In rezumat, lucruri stau astfel: Proprietarul casei unde domiciliează chiriaşul N. Puşcariu cu o familie de 6 membri în două camere, intentează acestuia proces de evacuare pe baza dreptului de lărgire al proprietarului în casa sa.

Cauza vine în faţa judecătoriei urbane Cluj, ca' judecător fiind dl Petersberger.

Dsa se deplasează la faţa locului, ia şi planul odăilor şi constată „de vizu“ că proprietarul locueşte într'o cameră cu soţia şi trei copii, toţi mai mici de 10 ani; că chiriaşul părât locueşte cu 4 copii ai săi, dintre care cel mai mic în etate de 16 ani şi cel mai mare, şi el funcţionar, în etate de 26 ani. Tot în acelaş corp de casă, într'o cameră mai locueşte un oarecare evreu, în mod fraudulos păsuit de proprietar, fără bon sau ştirea oficiului de închiriere.

In sentinţa ce o dă acest judecător, nu ţine câtuşi de puţin seamă de spiritul clar al legei chiriilor, care crează categoria privilegiată a chiriaşilor funcţionari şi în loc de a-l invita pe proprietar să evacueze pe păsuitul său chiriaş, ca fiind singurul evacuabil conform legei, decide următoarele:

Restrânge pe chiriaşul părât, funcţionar superior, împreună cu soţia sa şi cu cei 4 copii ai săi (dintre care unul a luptat pe front pentru întregirea neamului) **într'o singură cameră şi îl la dreptul de bucătărie comună** cu proprietarul făcându-l astfel viaţa imposibilă şi trimiţându-l cu o casă de copii să mănânce la restaurant. Bine înţeles are grija ca pe evreul chiriaş, care nu i funcţionar, să nu-l supere nici măcar cu o **aluzie în juridica sa sentinţă!?!**

. Şi această **hotărâre** se dă în favoarea unui **nexustor evreu**, îmbogăţit de război, **plaga societăţei de astăzi, care a cumpărat imobilul de speculă, cu un preţ ridicol în timpul turburărilor revoluţionare de înainte de unire, pentru ca astăzi să ceară pe casă preţuri fantastice şi să speculeze pe bieţii chiriaşi, ameninţându-i în ori ce moment cu spectru procesului de evacuare.**

O asemenea **sentinţă nu poate sta în picioare pentru demnitatea justiţiei noastre, care are atât de frumoase tradiţii de obiectivitate şi înalt spirit juridic. Suntem convinşi că instanţa de apel îşi va face datoria, reformând-o din temelie ca lezând legea şi jignind cel mai elementar simţ de echitate socială.**

Totuşi atragem atenţia opiniei publice şi în special D-lui Ministru al Justiţiei pentru modul părtinitor sau eronat cum aplică unii judecători din Cluj, ca spre exemplu Dl Petersberger, legea chiriilor.

Improprietăririle în Ardeal

— Programul noilor improprietăriri —

In vreme ce partidul naţional răspândeşte în toate părţile ştirea neexactă şi tendenţioasă că guvernul fără ca să-şi dea toate silinţele pentru improprietărirea ţăranimei ardelene, nu face decât să-şi facă o reclamă de interes politic, — conducătorii de astăzi conştienţi de îndatoririle lor nu încetează o clipă de a lucra cu cea mai mare râvnă pentru ca ţăranii de dincoace de Carpaţi să fie îndestulaţi cu pământul strămoşesc ce li se cuvine după secole întregi de suferinţă şi asuprire străină.

După improprietările făcute în tot cursul verii în aproape toate judeţele din Ardeal, — începând cu săptămâna viitoare, se va face o nouă serie de improprietăriri, în ordinea următoare:

Târgul Mureş la 18 Septembrie; Târnava Mică 19 Sept., Alba Inferioară 20 Sept., Cojocna 21 Sept., Solnok Dobica şi Bistriţa 22 Sept., Sălaj 23 Sept. Satu Mare 24 Sept., Bihor 25 Sept., Arad 26 Sept., Timiş-Torontal 27 Sept., Caraş-Severin 28 Sept., Huniedoara 29 Sept., Odorhei şi Ciuc 30 Sept, Trei Scaune şi Braşov 1 Oct.

Se cumpărăm 1788 dela Drogueria

„EMKE“

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.

Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu pret eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 440.— 4 metri fag sau stejar despicate Lei 600.—

Ultima oră

Războiul greco-turc

Turcii au au ocupat Smirna. Armata greacă în debandadă. Noul guvern grec. Kemal Paşa nu voeşte armistiţiu. Condiţiile de pace ale Turcilor.

Ocuparea Smirnei

Angora. — Armata kemalistă a ocupat Smirna.

Armata greacă în debandadă

Viena. — Stiri venite de pe frontul de luptă din Asia-Mică, confirmă că aripa de nord a armatei greceşti a fost nimicită. Soldaţii greci fug aruncând armele.

Noul cabinet grec

Atena. — Noul cabinet Trandafilagos a depus eri jurământul şi este astfel constituit:
Trandafilagos, preşedenţia, războiul şi marină.
Cavaleropulos, externele.
Buslos, internele.
Extaxios, finanţele.

Comunicatul grec

50.000 pierderi, 15.000 prizonieri

Paris. — Comunicatul grec confirmă că generalii greci Trikupis şi Dighenis împreună cu alţi 5 ofiţeri au fost făcuţi prizonieri de turci la Ushak.

Perderile grecilor se evaluiază la 50.000 oameni, dintre cari 15.000 sunt prizonieri.

Un detaşament al armatei de nord turceşti au ajuns până la coasta Mării Egeice.

Trei divizii ale armatei de nord greceşti a fost nimicite.

Turcii nu vor armistiţiu

Constantinopol. — Kemal Paşa a decis că în actualele împrejurări, să nu mai acorde nici un armistiţiu grecilor.

Englezii vor apăra Constantinopolul

Londra. — Consiliul de miniştri englez s'a ocupat eri cu situaţia creată prin războiul turc, şi a decis să apere sub orice împrejurare Constantinopolul şi Dardanelele.

Condiţiile de pace turceşti

Roma. — Reprezentantul guvernului din Angora, Ferid Bey, a declarat unui ziarist dela Corriere dela Sera, că turcii prin următoarele condiţiuni de pace: Integritatea imperiului turc, plebiscit în Kars, Tarivan, Batum şi Tracia. In fine asigurarea că nu se va pune nici un protectorat asupra Constantinopolei şi mărei Marmara, iar Dardanelele vor fi deschise şi pentru comerţul otoman.

Campania contra guvernului austriac

Viena — Partidul social-democrat austriac a deschis acum o campanie contra Cancelarului Seipel, fiindcă se afirmă că dânsul nu s'a ridicat contra aducerei la Viena de trupe şi poliţie internaţională. Presa socialistă critică politica actualului guvern, care se teme să ia măsuri radicale pentru a salva Austria, şi una din aceste măsuri bune ar fi după socialişti, dacă statul austriac ar confisca tot aurul, efectele şi valuta străină ce se găsesc în mari cantităţi la particulari.

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piaţa Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATĂ
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Un atac în contra francezilor la Dantzig

Varşovia. Marinarii francezi de pe vaporul „Marne" ancorat la Dantzig, au fost atacaţi de germani, cari i-au bătut cu drugi de fier.

După ce marinarii francezi au fost crunt bătuţi, au mai fost şi arestaţi de poliţie, care nu i-a apărat. Polonii, cari au încercat să vie în ajutorul francezilor, au fost deasemenea atacaţi de o mulţime de peste 1000 de oameni, care profera înjurături la adresa Franţei, Angliei şi Americei.

La 6 Septembrie sosesc din Viena
PĂLĂRII
ultimele modele.
Preţuri moderate.
Rog onoratului public a mă sprijini
Elsa Tobovits
Chic dela Mode
CLUJ
Str. Nicolae Iorga No. 2
2138

Primul şi cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Şăguna (fosta Barth M.-u.) No. 14.
Telefon 419
977

Au sosit piane noi.

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu abur, şi de văpsit Cluj,
vărsește şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbaci toit şi blănuri. ☐ Pachetele postale să expedieze regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Magazinul „RENAISSANCE"
Calea Regele Ferdinand No. 15
Mare reducere !! de preţuri !!
STOFE de LÂNĂ
începând dela lei 89.— 91—130—198 metru, pentru Doamne şi Domni.
MĂTĂSURI FINE
toate culorile.
VELOURE „à Côte"
Lei 98.— metru.
CHIFOANE
şi pânzărie dublă lată.
MOLTOANE şi barheturi.
STOFE
pentru plăpumi şi mobile.
COVOARE PRESURI
2151 **şi LINOLEUM**
INCĂLŢĂMINTE fină
pentru Doamne, Domni şi copii.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Reftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

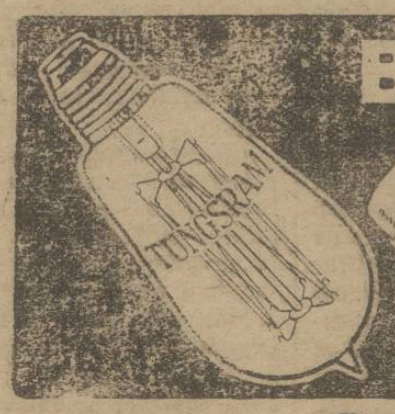

BECUL TUNGSRAM
ESTE CEL MAI RESISTENT CEL MAI ECONOMIC LUMINA PERFECTĂ
Depozitul Central: TUNGSRAM S. A.
Telefon 201. Cluj, Str. Kőmálalja No. 25. Telefon 201.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 36
100 kg. lemne cojite . . . . . Lei 40
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 şi 290.

Cărți și recvizite scolare

2127 la

LEPAGE

Pardesie Raglane

Paltoane

execută după ultimele jurnale

CROITORIA

PETRICAS & COMPANISTI

Cluj, Str. Memorandului, 8

care a primit un asortiment complect

de Stofe moderne.

2143

Extirpă cu garanție ploșnițele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută firme și vopsește.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

Telefon 749

Lloyd 967 2112

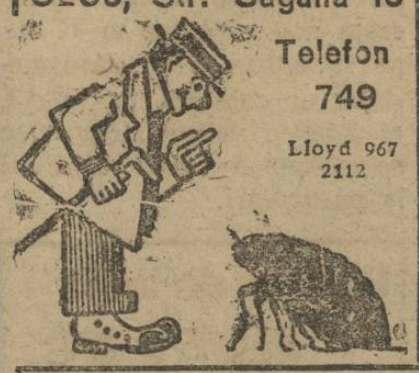

Fraţii Mártonffy & Co.

Să află de vânzare în engro sau detail la decurând renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfelíul de articolă de blană, furnituri pentru blănari.

Sursă solidă de cumpărare

Cluj, Piața Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.

Adresa telegrafică: Mártonffy pelz. □

Lloyd-Expres 899 2025

Depositul fabricăi de tricotaje „Helios“

Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

S'a deschis S'a deschis

Dans de parchet

Seara să petrece cel mai bine în localul

DACIA-BAR

cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.

Radio 2532. 1948

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Alo! Înștiințăm pe d-nii comercianți, că firma noastră **Alo!**

Biroul „Comerțul Românesc“

din Satu-Mare - Casa Albă

a luat reprezentanța exclusiv în Transilvania pentru renumita cacao americană „**Morning cacao**“ care s'a dovedit superioară tuturor produselor de acest gen și care se vinde cel mai avantajos.

Adresați-vă la Biroul nostru: SĂTMAR, CASA ALBĂ.

Telefon 26. 2086 Telefon 26.

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Uzina electrică orașului

Conducerea societății „GAZ“

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30. (Palatul Széky) Telefon No. 40

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□

143

TEODOR HOFFMAN INGINER

Construcțiuni de Mori

Atelier de Motoare și mașinării

2026

CLUJ,

Strada Regina Maria 38

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind toffelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2029

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Articole frumoase de droguerie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piata Unirii No. 5. 1385

Reclama este sufletul comerțului

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ și „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Românii din America fără păstori sufletești

— Destăinuirile senzaționale ale unui membru al consistorului —

Un preot, care își vinde biserica la licitație

Din raportele sosite din America și aduse în discuția consistoriului, se poate vedea că biserica românească de acolo domnește o completă anarchie, aceasta mai mult din cauza că nu s'au trimis oameni conștienți de chemarea lor păstorească. Așa, Episcopii ruși dela New-York și Cleveland, au hirotonit, în ultimul timp, un număr de 12 persoane, fără nici o chemare și pregătire în rîndul celor bisericești.

Unul dintre acești „preoți“ a vândut biserica la licitație.

Un alt caz adus în discuția consistoriului, este acela al preotului Octavian Mureșanu, care după ce a fost condamnat pe aci pentru cauze infamante, a plecat la America unde cu multă ușurință și prin bună-voință unui episcop rus, s'a instalat ca protopop gr. or. Imediat după instalare, acest Mureșanu a trimis un memoriu Mitropoliei din Sibiu, precum și Mitropolitului primat, prin care aduce la cunoștință, că nu mai recunoaște autoritatea bisericească a mitropoliei din România.

Adunarea Consistorială ținând seamă de această stare de lucruri, a hotărât ca să trimită un arhiereu în Statele Unite, unde se va înființa un Vicariat. In acest scop se va face și o intervenție pe lângă guvern.

In Statele Unite ale Americei se află un număr de 19 parohii și o protopopie la Youngstown, pentru cei 250 de mii de români gr. or. stabiliți acolo.

Convertirea drept credincioșilor gr. or. la baptism și adventism

O altă chestiune importantă, care a preocupat adunarea consistoriului, a și aceia convertirei în masă a drept credincioșilor bisericei gr. or. la adventism și baptism.

In special în județele limitrofe au Ungaria și Jugoslavia, cutreieră misionări cari convertesc cu multă ușurință pe români la diferite secte religioase. Zilnic se înființează comunități și se sfințesc biserici noui.

In fruntea acestei mișcări stă un teolog Socaciu, venit din America, unde a crescut pe la diferite facultăți teologice baptiste. S'a mai adus la cunoștință consistoriului, că se așteaptă, în curând, sosirea din America a câtorva misionari noi pentru a răspândi diversele credințe ale sectelor.

Timișoara. In zilele de 5 și 6 Septembre crt., s'a ținut la Sibiu, adunarea Consistoriului arhi-diecezan, discutându-se diferite chestiuni importante, care privesc biserica gr. orient din țară, Iugoslavia și America.

Primul punct din discuțiunile urmate, a fost acela al bisericilor și școlilor românești din Jugoslavia, luându-se hotărârea pentru facerea unei intervenții pe lângă guvern, că să regulieze situații acestora și să ceară guvernului vecin ridicarea tuturor măsurilor vexatorii. In acest scop va pleca în curând la Belgrad, o comisiune compusă din domnii dr. Corneanu, assesor consistorial, dr. Moise Enciu, inspector la culte, dr. Gh. Popovici, senator și protoereul jud. Caraș-Severin și Traian Oprea, protopopul Vârșețului. Aceasta chestiune va rezolvi și chestiunea înființărei unui vicariat la Vârșeț.

Ca titular al acestui vicariat este probabil, că va fie desemnat d. dr. Cornel Corneanu.

Episcopia din Timișoara

Consistoriul mitropolitan, a mai însărcinat pe părintele Triteanu, să vină la Timișoara, ca să studieze chestiunea înființărei Episcopiei gr. or. române.

Lămuriri cu privire la asigurarile sociale

Ministerul sănătățel publice, într'o ordonanță apărută de curând explică rostul și principiul pe care se bazează asigurarea muncitorilor în caz de boală, precum și technica stabilirei cotizațiilor pentru această asigurare.

Broșura care apare cu titlu de mai sus, pe lângă că are darul a înlătura pe viitor ideea greșită pe care o au mulți asigurați, că cotizațiile obligatorii de asigurare e o contribuție de fiscalitate fixată în mod arbitrar de lege, sau organele prevăzute de lege, ea contribue și la cunoașterea acestei instituțiuni cu caracter social.

După ce broșura, lămurește noțiunile de asigurare mutualitate, ea dă lămuriri ample, asupra asigurărilor în caz de boală, după legea din 1912 din vechiul regat. Ea arată care sunt drepturile asiguraților; la cât se evaluează asigurările și cum stabilesc cotele de asigurare.

Broșura explică apoi că noua majorare a cotizațiilor de asigurare nu este propriu zis o majorare, dacă se ia în considerare salariile actuale ale lucrătorilor, față de cele din 1912 când a luat ființă legea și încheie cu programul de îmbunătățiri a asistenței medicale, realizat de casa centrală a asigurărilor în ultimul timp.

Broșura are ca anexă un tablou de cifre, care arată situația fondului asigurărilor de boală la 31 Martie 1922.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

CAUT cameră mobilată de se poate în centru, plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Vânzări și Cumpărări

MOSIE de vânzare. Circa 440 jug. cu edificiu propriu de primul rang, cu toate dependințele și recoltă în județul Alba Inferioară. A se interesa se poate în Str. Regală No. 19
2149

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.

◆

OLEIURI BECK, KOLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I, și untură de porc necesară pentru bolnavii Institutului Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72-83 din legea contabilității publice în ziua de 20 Septembrie a. c. la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritorii de a concurs pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2140 **Direcțiunea Institutului Pasteur.**

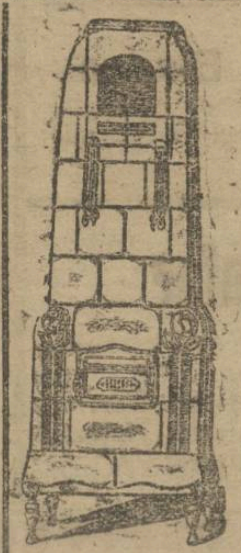

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj.** Strada Moților No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majers fil.

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2080

LOUIS DERI

CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Alud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Candelabre electrice

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI —
LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- **Fabricațiune de plicuri** comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moților 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionniță, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pierschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Știri din Banat

Serbările „Astrei" au fost amânate

Anul acesta se va ține numai o adunare generală de ordin administrativ.

Timișoara. — Din cauza morții regretatului președinte al Asociațiunei pentru cultura și literatura poporului român, Andrei Bârseanu, adunarea generală urmată de festivități care trebuia să se țină în zilele de 24, 25 și 26 crt., a fost amânată pentru la anul, când festivitățile și adunarea generală se va ține tot în Banat, la Timișoara. In anul acesta nu se va ține decât o adunare de ordin administrativ, la Sibiu, când se va face și alegerea președintelui Asociației. Pentru acest loc sunt depuse trei candidaturi: aceia a d-lui dr. Valeriu Brănișteanu, a d-lui dr. Ion Lupaș, profesor universitar și aceia a d-lui Vasile Goldiș. Cele mai multe șanse le are d-l Valeriu Branișteanu. Se observă un orecare curent și pentru d-l Ioan Petrovici, directorul regional al învățământului din Banat.

In jurul anchetei dela vama locală.

Se știe că parlamentarii bănățeni s'au plâns ministerului de finanțe în contra funcționarilor vămei din Timișoara, acuzându-i pe aceștia de nereguli și abuz. Drept urmare la această plângere direcțiunea generală a vămilor a delegat pe d l Floru Constantinescu, inspector vamal, ca să facă o anchetă la fața locului. După o muncă de 8 zile, în care timp d-l Constantinescu, a verificat toate registrele și actele vămei nu s'a găsit nimic compromițător pentru funcționarii vamali din localitate. Mai mult încă, cu toate provocările precei șoviniste maghiare din localitate, care a căutat să atâțe pe comercianți și industriași ca să profite de ocazie și să facă reclamațiuni în contra vămei locale, nu s'a găsit nimeuea — deși d-l Constantinescu se instalase la camera de comerț — care să aibă ceva reclamat de Totul s'a mărginit numai la o campanie de ură dusă de presa șovinisă maghiară în contra unor funcționari din vechiul regat d-l Constantinescu a declarat imediat după terminarea anchetei, că a rămas mulțumit de rezultatul ei și de cele constatate.

Razie polițienească

Spargerile și furturile înmulțindu se în ultimul timp în mod simțitor, șeful poliției criminale Atanasie Guțu, a luat lăudabila inițiativă de a se organiza razie în zona orașului Timișoara și în suburbiile. Asemenea razii au avut loc în seriile de 5 spre 6 și 6 spre 7 Septemvrie, sub directa conducere a șefului poliției criminale și au avut ca rezultat, strângerea tuturor derbedeilor, hoților și spărgătorilor cuibăriți prin localități. Primele două razii s'au făcut în cartierul Iosefin, la acele locuri cunoscute poliției, unde declasații societății se adăpostesc atunci când voiesc să se odihnească de greaua „muncă" a nopții. Incepând dela gara Domnița Elena, razia a parcurs străzile: Gărei, Fröbl, Splaiul stâng și cel drept al canalului begeu, parcurile Regata și Scudier. Poliția criminală a constatat de astădată că majoritatea acelora, care operează acum, sunt minori — veteranii găsindu-se momentan, grație măsurilor luate la timp, la adăpost. Cei arestați, în majoritate minori, luați în cercetare, au recunoscut aproape toate spargerile și furturile făptuite în ultimul timp în Timișoara.

Intre cei arestați se găsește și un cunoscut spărgător, Ladislau Szabo Vecseri, originar din comuna Cierna, jud. Arad, care la 26 Aprilie a. tr., trecând frontiera din Ungaria în România, în mod clandestin și venind la Timișoara, a predat în gara locală un mic pachet cu lucruri fără nici o valoare la „bagaje de mână" luând în schimb recepisa No. 30. In aceiași zi, seara, Vecseri, a pândit când la bagaje era de serviciu un bătrân și dându-i recepisa No. 30, ia cerut să-i elibereze coletul cu No. 39, proprietatea unui domn jurist Vârnaz Imbre din Budapesta, pe care l'a pândit de cu ziuă când depunea cufărul. Bătrânul neobservând bine deosebirea cifrele 30 și 39 — i a eliberat cufărul, care conținea haine și alte obiecte de valoare în sumă de 50.000 lei. De aci Vecseri a plecat la Lugoj și de aci la Arad, unde a vândut unele din obiectele însușite în modul știut. O parte din lucruri, s'au găsit asupra hoțului. Vecseri a mai recunoscut că este unul din cei patru „atleți" care au încercat acum câtva timp o lovitură monstră la băile Buziaș fapt despre care am relatat la timp. El a fost prins și arestat la razia făcută în noaptea de 5 spre 6 crt., într'un cunoscut „azil de zi" al spărgătorilor. pe strada Fröbl la casa cu No. 40. Cercetările ce se fac la poliție au de scop să aducă lumină deplină asupra vieței de până acum a lui Ladislau Szabo Vecseri, atlet, chelner și... operator de noapte. După ce ancheta va fi terminată, Vecseri ve fi înaintat Parchetu'ui.

La razille făcute până acum au fost strânși și o mulțime de indivizi fără nici o ocupație, care, care pentru moment au fost reținuți în „hotelul poliției și dacă cercetările poliției vor dovedi că n'au nimic pe suflet vor fi trimiși la urmă.

Vizită ministerială

Cu Simplonul au sosit în localitate dnii general Văitoianu, ministrul de interne și dr. Aurel Cosma. ministrul lucrărilor publice.

Plecarea copiilor Würtenburgezi

Vineri 8 cir. au plecat din gara Domnița Elena, un tren special ducând în patrie pe copii Würtenburgezi, veniți în Banat pentru recreiare,

Revista presei străine

„L'Europe Nouvelle" (2—IY) vorbind despre criza europeană spunea că în orice parte te-ai întoarce — fie înspre Germania unde există o criză pe care au deslănțuit-o o politică imprudentă și o rea voință neprăvăzătoare; fie înspre Austria unde un popor în zdrențe strigă de desperarea foametei și a mizeriei — nu vezi remediu decât în cooperarea generală. Azi exemplele ne vin din Praga, Belgrad și București. Strângându-și alianță și preparând desvoltarea și extinderea Micei Antante prietenii noștri din Europa Centrală dau Marei Antante o mare lecție. Aceasta lecție este în acelaș timp și o exortațiune.

„Le Figaro" (2—IX) reproduce după ziarul „Freiheit": Bolșeviștii dețin recordul cheltuelilor de propagandă. Astfel în Germania ei au cheltuit în cursul anului 1921, 60 milioane mărci iar în Franța 30 milioane.

„Vorwärts", despre chestiunea reparațiunilor: Ceiace este foarte prețios pentru noi este că Comisiunea reparațiunilor a confirmat insolvabilitatea completă a Germaniei. In rezumat se poate vorbi despre o detantă momentană; noi am câștigat timp.

„Journal des Débats" (3—IX) Ziarul "Dail/ News", cu privire la răspunsul D-lui Poincare către nota Balfour, suggerează ideia ca Anglia să remită Germaniei și Franței datoriile lor cu condițiile ca Franța să remită Germaniei o sumă egală cu ceia pe care o datorește Anglia. Ziarul stimează că datoria franceză către Anglia este o creanță rea și ci nu poate servi decât pentru ca să facă să se anuleze datoriile germane.

„Le Figaro" (3—IX) Ziarele engleze reproduc hotărîrile publicate la Ierusalim cari stabilesc viitoarea formă de guvernământ a Palestinei sub mandatul britanic. Aceste deciziuni prevăd numirea unui înalt comisar, comandant în șef al unui consiliu legislativ de 10 membrii oficiali și 10 neoficiali. Inaltul comisar și consiliul său executiv vor fixa data la care Consiliul legislativ va înlocui Consiliul consultativ. Consiliul legislativ va avea depline puteri sub mandatul britanic pentru a stabili o lege asigurând pacea și buna administrațiune a Palestinei și prevăzând măsurile necesare pentru a garanta libertatea de conștiință și egalitatea între diversele rase.

„Avanti" (3—4—IX) se ocupă de problema austriacă, comentând un articol publicat în oficiosul „Tribuna". Problema austriacă interesează Italia mai ales din punctul de vedere economic. Delegatul austriac, Schuller, care se găsește de câtva timp la Roma, asigură guvernul italian că nicio schimbare nu se va produce în Austria, fără ca guvernul italian să nu fie înștiințat. Mai mult, delegatul austriac asigură că va ține într'un permanent contact pe diplomații și economiștii italieni cu cele ce se petrec în Austria.

„Il Comunista" (3—IX) publică o notă franceză în ceiace privește delictele de războiu. Nota invită guvernul ceho-slovac de a supune delictele de războiu unui tribunal special. Ziarul „Rote Fahne" comentând notița observă că e înzadar să nădăjduești dreptate dela un astfel de tribunal fiindcă, delicvenții vor fi judecați de alți delicvenți. Arată apoi că delicvenții cei mari ai războiului sunt Poincare și Ludendorff.

Prădarea unei biserici

In una din nopțile trecute hoți necunoscuți s'au introdus în biserica din comuna Anina, de unde au furat diverse obiecte în valoare de 15000 lei. Jandarmeria face cercetări pentru prinderea spărgătorilor.

Un birou de presă pe lângă prefectura de poliții

D. inspector general administrativ M. Cantuniari, delegat a gira agendele prefecturei de poliție, a dispus înființarea unui birou al presei pe lângă prefectura de poliție din localitate. Ca șef al acestui birou a fost numit d. Ștefan Vlădescu.

Coresp.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

Anul III. No. 611 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 15 Septembrie 1922

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

Infrăți...

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Primejdia Roșie

— Planurile Sovietice —

Din când în când ecouri din haosul rus răzbat până la urechile noastre.

Ele vin și ne lămuresc într-o măsură asupra stărilor și asupra evenimentelor în mijlocul cărora, înconjurată ca de o taină, se desfășoară viața rusă.

Aceste știri ne vestesc că în fostul imperiu al țarilor, foametea își plimbă spectrul pe întinsul câmpiilor ca și prin mahalalele orașelor.

Un imens ajutor de ajutor s'a ridicat din nesfârșitul imperiului rus, un țipăt al cărui sfâșietor ecou a străbătut lumea întreagă.

Și de pretutindeni cu toată ororoarea pentru conducătorii Rusiei de azi, lumea civilizată a simțit că trebuie să vină în ajutorul unui popor care ferecat în lanțurile unei robii de mii de ori mai grea decât aceea pe care o îndurase până acum, slăbit de dureri și copleșit de nevoi, nu mai are energia de a reacționa și se lasă ucis zi cu zi.

Popoarele toate au trimis ajutoare poporului rus ai cărui conducători înțeleg să facă apel la umanitarismul burgheziei, pentru a-și prelungi stăpânirea, dar nu voesc să facă nici un sacrificiu din atotputernicia lor și sunt incapabili să realizeze sforțarea necesară pentru a ridica Rusia din mijlocul nevoilor cari o apasă. Dimpotrivă, după ce au isbutit să prefacă în ruină viața rusă, ei sunt preocupați acum de gândul de a deslănțui revoluția comunistă în toate statele. In loc să desfășoare în Rusia uriașa muncă necesară pentru a o scăpa de moarte, ei nu se gândesc decât să stârnească în lumea întreagă nebunia roșie.

Ziarele au publicat zilele trecute destăinuirile senzaționale făcute de corespondentul unui ziar străin, întors de curând din Rusia, unde a avut prilejul să vorbească cu actualii conducători ai Rusiei și să vadă lucruri cari lămuresc preocupările stăpânilor sovietici.

Astfel preocuparea lor de căpetenie este pregătirea de război. Intreaga lor activitate este îndreptată în direcțiunea aceasta. Ei organizează armata și se străduesc s'o înzestreze cu tot utilajul modern necesar războiului. Ei întrețin spiritul războinic în oștire pe care o pregătesc pentru un război de ofensivă.

Concomitent cu această pregătire tehnică și morală a armatei, comisarii sovietici sunt preocupați și de pregătirea politică și diplomatică a războiului. Astfel ei pun la cale alianțe cu acele popoare din Europa sau din Asia pe cari pacea nu le satisface. Tratatul cu Germania, alianța secretă cu Bulgaria și înțelegerea cu Kemal-Pașa, sunt etapele acestei pregătiri. Și în vreme ce ca poză și ca paravan șefii sovietici au cerut la toate conferințele internaționale dezarmarea, ei se înarmează și pregătesc războiul.

A doua preocupare a Sovietelor o constitue propaganda pentru revoluție în toate statele. Căci războiul se face mai lesne la adăpostul unor revoluții cari pot aduce bolșevismului rusesc alianța și sprijinul unor forțe proaspete.

Această propagandă se urmărește cu mai multă grijă în țările vecine Rusiei în cari revoluția comunistă ar fi de un folos imediat Sovietelor ruse.

Activitatea acestor propagandiști roșii la noi în țară o cunoaștem. Complotările și atentatele cari s'au descoperit până acum, propaganda făcută în rândurile muncitorimei sunt suficiente dovezi.

Dar când actualii conducători ai Rusiei se dovedesc stăpâniți numai de preocuparea pregătirii războiului și a revoluției comuniste în toată lumea, se poate spune că nu există o primejdie roșie? Și nu este oare de datoria tuturor oamenilor dela conducerea statelor să ia măsurile necesare pentru a pune la adăpost civilizația lumii de încercările de cucerire ale barbariei sovietice?

In memoria lui Avram Iancu

In colecția legilor administrative ungare a lui Alex. Dárday, (în vigoare și azi, în România Mare!), se găsește în vol. III. art. XL. 1879 V. 426 din 1895 Martie 15, eroica zi serbătorită de maghiari, ordinul Ministrului ungar de Interne, care spune: „să interzice colectarea de sume de bani pentru ridicarea unui monument lui A. Iancu.“ In acel ordin Ministrul ungar ordona în baza § 1 din art. XL. 1879, că oricine care ar contribui prin orice măsură în interesul monumentului proiectat lui A. Iancu, sau va face donațiuni și colecte, comite o infracțiune și urmează a fi pedepsit cu 15 zile închisoare și 100 florini amendă“.

Ordonanța aceasta a și fost executată și aplicată cu rigoare întocmai față de români. In urma acestei ordonanțe mulți tineri români patrioți au fost amendați, închiși și izgoniți dela școalele ungurești, iar sumele colectate, s'au confiscat și banii s'au folosit în scopul culturii și politicei maghiare.

Am amintit cele de mai sus, pentruca măsurile acestea să servească de îndemn publicului nostru și să contribue cu atât mai vârtos și cu tragere de inimă la ridicarea monumentului lui Avram Iancu în Cluj, orașul în care ni s'au făcut atâtea nedreptăți și ni-au prigonit deatâteaori stăpânitorii și asupritorii noștri de odinioară, precum și ca să contribue la ridicarea unui muzeu ce proiectează a se ridica de către „Asociațiunea“ în Vidra de jos, în care să se păstreze lucrurile istorice de pe timpul lui Iancu în legătură cu mișcarea lui națională și în care scop se vor aranja în 14 Sept. mari serbări cultural-naționale.

Și când Ungurii dela noi vin cu pretențiuni exagerate și nutresc sentimente ostile Statului nostru și încearcă atentate politice atât de grozave, e bine să ne reamintim de multele noastre suferințe îndurate pe nedrept, trebue să ne gândim la martirii noștri la legile și ordonanțele draconice ale foștilor guvernanți, precum trebue să ne preocupe și planurile criminale pe cari le nutresc în prezent.

Căci mărinimia noastră de până acum față de Unguri este folosită de aceștia în contra noastră. Aceasta mărinimie a permis ungurilor ridicarea de statui bărbaților mari ai maghiarimei, precum și organizarea în societăți culturale-naționale, ba chiar și politice, deși pe vremuri noi nu ne-am bucurat de acest drept și am fost persecutați în mod atât de barbar.

Toate aceste ni-le reînoește în minte amintirea lui Avram Iancu!

Duhul lui mustră acum pe acei fii ai neamului cari și azi își mai plecă urechea la pretențiunile dușmanilor noștri de ieri, rămași și azi tot dușmani și blestemă pe aceia cari îi întind mâna, înverșinând neamul și slăbind țara.

In amintirea lui măcar, în amintirea visului pentru care a luptat, a suferit și a murit, ar trebui ca vrajba să înceteze și frăție adevărată să stăpânească inimile românești acum la comemorarea morții lui înduioșătoare.

Eugen Munteanu.

Situația din Anglia

Peste un milion de lucrători fără lucru

Londra. Lipsa de lucru în Anglia ia proporții tot mai îngrijitoare. Cel mai nou buletin al ministerului muncei anunță, că la finele lunei August în registrele oficiale erau înscriși 1,331.000 muncitori fără lucru.

Lucrările Societății Națiunilor

A treia adunare a Societății Națiunilor și a deschis prima ședință în ziua de 4 Septemvrie, la Genova.

Ca și cum Genovezii s'au deprins cu acest fel de manifestări internaționale, ora nu prezintă nici un fel de caracter particular în legătură cu deschiderea conferinței.

Între reprezentanții celor 44 de țări ce participă, se remarcă Leon Bourgeois, Gabriel Hanotaux, de Jouvenel, delegații francezi, Balfour și D-na Tennant, delegații britanici, Scialoja (italian), Chadsko (polonez), Beneș (cehoslovac), London (olandez), Zahle (danez), Edwards (chilian), Tielding (canadian) etc.

Delegația română e compusă din domnii C. G. Dissescu, profesor universitar și fost ministru, Sextil Pușcariu, profesor universitar și membru al Academiei Române și Simionescu-Râmniceanu, fost președinte al Curței de Casație.

In tribunele publice pline se remarcă fostul președinte al republicei poloneze, Paderewski, cu doamna și celebrul ziarist belgian, senatorul Lafontaine, acum un an delegat al Belgiei în Liga Națiunilor.

Ședința e prezidată de da Gama, ambasadorul Braziliei la Londra, președintele în exercițiu al consiliului Societății Națiunilor, înconjurat de sir Eric Drummond, secretar general și Camerlynck ca interpret.

După numirea unei comisiuni de opt membri care să verifice mandatele delegaților Societății Națiunilor, în ședința următoare, în aceeași zi la ora 4 p. m., după raportul comisiunei însărcinată cu verificarea împuternicirilor se procede la alegerea unui nou președinte.

El e un reprezentant al statului Chili, Edwards, ales cu 42 voturi din 44.

Cele 6 comisiuni ale adunărei sunt deasemeni constituite și prezidate în felul următor:

1. Chestiunile constitutionale și juridice — Scialoja — (Italia).
2. Organizarea tehnică și cooperația intelectuală — Chodsko — (Polonia).
3. Reducerea armamentelor — Forrientes — (Cuba).
4. Buget—Zahle (Danemarca).
5. Chestiuni sociale și umanitare — Fielsing (Canada).
6. Chestiuni politice — London (Olanda).

Comitetul economic al Societății Națiunilor alege ca prezident pentru această seziune pe Serrnys, delegat francez.

La ordinea zilei au fost înscrise nu mai puțin de 26 de propuneri. Unele din ele sunt deja cunoscute, astfel e chestiunea minorităților și a Statutului lor, în România, Jugoslavia și Cehoslovacia.

Altele privesc cererea de inscriere în Societatea Națiunilor, ca a Austriei și Ungariei. Se prevede că din cauza intereselor politice care vor intra în conflict, desbaterile asupra acestor admiteri vor fi foarte aprinse.

Austria mai are propus și un proect pentru refacerea financiară a Austriei; cancelarul Seipel cere deschiderea unui credit de 60 de milioane dolari.

Până în prezent Germania n'a făcut nici un demers pentru a fi primită în Societatea Națiunilor.

Un alt proect asupra căruia s'a discutat și în adunarea Națiunilor de acum un an, e al lordului Robert Cecil — privind chestiunea reducerii armamentelor. Paragraful 2 al acestui proect împărtășește punctul de vedere al Franței și al Micei Antante și admițând că „în interesul general al păcii mondiale, cea mai mare parte din țări nu pot să-și asume responzabilitatea unei serioase reduceri a armamentelor“.

O propunere, care va ridica multă discuție e aceea a delegației Canadiene, care cere aprobarea articolului 10 din Statutul Societății Națiunilor, articol care tocmai garantează integritatea teritorială a națiunilor aderente.

Cererea Canadei, se zice inspirată de Statele Unite a ridicat o vie surprindere în delegațiunile din Centru și răsăritul Europei.

Reprezentanții Franței au dat însă, asigurări formale delegaților țărilor mici că această cerere nu va putea fi sprijinită de majoritatea celorlalți reprezentanți ai Societății Națiunilor.

Turburări muncitorești la Triest

Roma. Din Triest sosesc știri că acolo s'au produs grave desordine. Muncitorii fără lucru au demonstrat pe stradă și s'au dedat la devastări. In grupuri compacte au parcurs străzile principale și au jefuit numeroase prăvălii cu articole alimentare.

Carabinerii au restabilit ordinea.

Urcarea salariilor muncitorilor germani

Germania cheltuește un miliard ca să nu aibă de unde plăti Franței.

Berlin. Guvernul german a încheiat cu organele conducătoare ale sindicatelor funcționarilor și muncitorilor un acord, sub rezerva de a fi aprobat apoi de parlament, după care cu începutul lunei acestea se urcă salariile lor cu 30 la sută.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

CONFERINȚELE DIDACTICE din jud. Cojocna din zilele de 10 și 11 Sept.

— Care au fost punctele care s'au discutat în aceste conferințe —

I.

Membrii corpului didactic primar și al grădinilor de copii, titulari și suplinitor, din județul Cojocna s'au întrunit în conferință generală la Cluj în sala Prefecturei în zilele de 10 și 11 Septembrie anul 1922.

Având în vedere importanța reformei învățământului primar și normal în curs de pregătire pentru legiferarea ei în parlament s'a crezut de bine a cere în conferințele acestui an și părerea corpului didactic la elaborarea proiectelor de legi. Materialul, care va ieși pe urma acestor studii va servi de bază la alcătuirea elaboratelor Ministerului de instrucție în chestiunea unificării învățământului.

Discuțiunile și lucrările în conferințe conform programului următor:

1. „Te deum" împreunat cu invocarea Duhului Sf. în biserică.

2. Cuvântarea de deschidere a revizorului școlar despre: „Problema unificării învățământului primar și normal".

3. Grădinele de copii din Ardeal. Bănat etc. și din Vechiul Regat, Studiu comparativ:

a) Etatea copiilor la intrare,
b) Obligativitatea; programei;
c) Regulamentele; vacanțe;
d) Legătură în școala primară,
e) Recrutarea personalului didactic,
f) Pregătirea personalului:

(școala normală froebeliană:

g) Organele de control și recrutarea lor.
h) Eforii

4. „Școala primară din Transilvania, Banat, și din Vechiul Regat", Studiu comparativ.

a) Etatea copiilor la intrare,
b) Durata cursurilor, (4 5 7 8 ani) la sate și orașe Gratuitatea.
c) Învățământul alternativ (Ardeal) și divizii (Regat).
d) Programa, direcția școalei: practică, teoretică,
e) Tipul școalei primare viitoare. Organizația ei.
d) Școale model.
e) Trecerea învățătorilor din învățământul rural în cel urban. Criteri de selecție.
f) eforii școlare.

5. „Cursurile complimentare din Vechiul Regat,

a) Orariile și programele analitice.
b) Durata cursurilor.
c) Pregătirea personalului.
d) Controlul.

Învățământul normal.

a) Școala normală tip. 6 clase (avantagiii scăderii).
b) Școala normală tip. 8 clase (avantagii-scăderiii).
c) Legătură școalei normală cu școala primară.
d) Recrutarea elevilor normaliști din liceu ori școala primară.
e) Complectarea culturii profesionale a corpului didactic.
f) Examene de definitivat și înaintare pe loc.

Problema se va lucră de 3 raportori.

Controlul învățământului primar și normal

a) Revizorii și subrevizorii școlari.
b) Inspectorii regionali și generali.
c) Cercul lor de atribuții.
d) Recrutarea și pregătirea personalului de control.
e) Disciplinarea corpului didactic.

Mișcarea pedagogică literară mai nouă română și străină

Expozeul revizorului școlar asupra stării învățământului primar din județ.

Alte chestiuni eventuale fixate de revizorul școlar în acord cu Comitetul secției județene.

Conferința pe baza discuțiunilor și propunerilor raporturilor a adus concluziuni precise asupra tuturor chestiunilor fixate în puncte programului. Lucrările și discuțiunile s'au limitat la fixarea principiilor generale privitoare la reforma învățământului.

Toate concluziile le care au ajuns diferiții conferențiari în chestiunile arătate mai sus au fost înaintate ministerului de instrucție spre a servi de orientare la formarea proectului de reformă și unificarea învățământului din toată țara.

Trebuie să se știe ca din ordinul ministerului de instrucție aceste conferințe didactice, cu același program și în aceleș zile, s'au ținut în toate județele țărei.

Citiți „Infrățirea"

ECOURI

Ce face viața fericită

La Neapole s'a găsit cadavrul unui sinucigaș care purta un bilet, pe care erau scrise următoarele rânduri:

„Trei lucruri sunt cari fac viața fericită: mama, patria și amorul.

Mama mi-a luat-o moartea, când eram încă copil. Patria mea a fost devastată îngrozitor de inamici. Amorul nu l am gustat. De acea m'am hotărît să trec în tăcerea viitoare spre a căuta aceste trei lucruri."

Recordul iuțelii cu aeroplanul

Cea mai mare iuțeală cu care s'a mișcat până acum un om în aer fost de curând atinsă la Turino de aviatorul italian Brakpa, care a isbutit să sboare cu aeroplanul său, cu o iuțeală de 336 km. pe oră.

Recordul deținut până acum de Franța a fost întrecut cu aproape 20 km.

Brakpa a parcurs un km. în 10.69 secunde, ceeace corespunde într'adevăr unei iuțeli de 336.470 pe oră.

Un aducător de ploae.

In Italia de sud n'a plouat de cinci luni. După cum anunță „Mattino" guvernul italian a invitat pe făcătorul de ploaie american Hatfield în Italia spre a-și desfășura acolo activitatea sa ingenionasă.

Hatfield a avut succes în Canada, căci imediat ce a pus în activitate instrumentele sale făcătoare de ploae, a început, într'adevăr să plouă.

El asigură, că cel mult într'o lună va face să plouă cu găleata și în Italia de Sud.

Un hidroavion englez gigantic

„Petit Parisien" anunță că ministerul de aviație englez a comandat construcția unui hidroplan gigantic, putând să transporte o torpilă cântărind 1250 kilograme, putând fi manevrat cu ușurință pe mare. Va fi prevăzut cu câteva mitraliere, și va avea un motor de 1000 H. P., asigurând o viteză de 240 km.

Se crede că această mașină este în măsură de a ataca vasele cele mai bine cuirasate.

Cât câștigă autorii dramatici

Gerhard Hauptmann a încasat pentru primele reprezentații ale „Țesătorilor" suma de 475.000 mărci, pentru „Clopotul scufundat" 450.000 mărci, iar pentru „Cărutașul Hentchel" 240.000 mărci.

Și marca nu era atunci la cursul de azi!

Tolstoi, cu „Puterea întunerîculuî" a câștigat vre-o 400.000 franci.

„Cyrano de Bergerac" întrece aceste cifre. La a 680-a reprezentație, piesa lui Rostand făcuse rețete de 4.000.000.

Și de atunci..

Titluri de nobleță la negri

Și negrii vor să-și aibă aristocrația. De curând a avut loc o solemnitate pentru acordarea acestor titluri, în genul celor ce au loc în Anglia.

Actualul „Președinte al Africei", conducătorul mișcării negrilor din America, care vor să înființeze „Imperiul mondial al oamenilor negri" a ridicat pe o mulțime de negri la rangul de duci, conți, baroni, cavaleri, etc.

La festivitatea acordării noilor titluri au asistat negri din toate colțurile lumii, îmbrăcați în frac sau în uniformele pompoase ale diferitelor societăți de negri.

Cele două mai înalte titluri decernate au fost duce de Uganda și duce de Niger. S'a păstrat în totul ceremonialul în uz la diferite curți europene prin aceea că și-a făcut intrarea în curte și diferite mirese cari s'au înclinat în fața președintelui cu ocazia recepției lor.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Rabindranath Tagore

Relațiunea insului cu Universul

— Traducere din originalul englez „SADHANA" (Realizarea vieții:) —

de I. TOLAN

II.

Omul de știință știe, într'o privință, că lume nu e numai ceeace apare ca atare simțurilor noastre; el știe, că pământul și apa de fapt jocul forțelor care ni-se manifestă că sunt pământ și apă, — cum, aceasta n'o putem decât în parte pătrunde. In același chip, omul cu ochii spirituali deschiși, știe, că ultimul adevăr despre pământ și apă rezidă în concepția noastră despre voința eternă, care operează în timp și ia întruchipare în forțele, pe care realizăm sub aspectele acelea. Aceasta nu e numai o cunoaștere, după cum e știința, ci e o percepție a sufletului prin suflet. Ea nu ne duce știința, ci-îl dă semnătatea care e produsul unirei cu lucrurile înrudite. Omul, pe care legătura nu-l duce mai adânc de cum l-ar duce știința, nu va înțelege nici când, ce e aceea. ce găsește omul cu viziune spirituală în fenomenele acestea. Apa nu numai îi curăță membrele, dar îi purifică inima; pentrucă-i atinge sufletul. Pământul nu numai că-l ține, dar îi înveselește spiritul; pentrucă contactul cu el mai mult decât o atingere fizică — e o prezență vie.

Omul, care nu-și realizează înrudirea cu lumea, trăește într'o temniță, ai cărei pereți îi sunt streini. Când se întâlnește cu spiritul etern din toate lucrurile, el se eliberează, pentrucă descopere atunci cea mai mare semnificație a lumii în care trăește; omul se simte atunci în adevărul perfect și armonia lui cu universalitatea e atunci statornicită. Lumii din India i-se poruncește, să fie mereu trează asupra faptului, că, trup și suflet, ea e în cea mai strânsă legătură cu lumea din prejurul ei și că este datoare să se închine soarelui ce răsare, apei curgătoare, pământului încărcat cu roade manifestări toate ale aceluiași adevăr vin care ne ține strânși la sânu-i. De aceea textul cotidianei noastre rugăciuni este Gayatri, niște versuri, care sunt socotite ca prescurtări ale tuturor Vedelor.

Cu ajutorul lor, noi încercăm să înfăptuim esențiala unitate a lumei cu sufletul deplin convins al omului; învățăm din ele, să pătrundem unitatea ținută la olaltă de către Spiritul deapururea unul, care prin puterea lui a făcut pământul, cerurile și stelele, și care tot atunci luminează mințele noastre cu lumina unei conștiințe, care se mișcă și există în nedesfăcută continuitate cu lumea din afară.

Nu e adevărat, că India a căutat să ignoreze deosebitele valori ale diverselor lucruri; pentrucă ea știe, că aceasta ar face viața imposibilă. Sentimentul superiorității omului pe scara creațiunilor nu a lipsit minții ei. Ea însă și-a avut ideia ei, despre ceea, în ce constă superioritatea lui reală. Aceasta nu costă în puterea stăpânirii, ci 'n aceea a unirii. De aceea India își alege locurile pentru pelerinaj ori unde, există în natură ceva special grandios sau frumos, încât spiritul ei să poată ieși din lumea lui de necesități înguste și să'și statornicească locul în Infinit. Acesta a fost motivul, pentru care în India un întreg popor, care fusese odinioară carnivor, s'a lăsat de consumația alimentelor animalice, pentruca să cultive universala simpatie pentru viață, — un eveniment unic în istoria omenirii.

India a știut, că zmulgându-se violent, prin bariere fizice și spirituale, din viața nesilită a naturei și devenind tot mai mult om, un om în univers, omul își crează probleme zăpăcitoare și oprindu'și izvorul dezlegării acelora, încearcă tot felul de metode artificiale, care toate își aduc recolta lor de greutăți nesfârșite.

Ca să'și părăsească locul de odihnă din natura universală, să umble numai pe frânghia umanității, înseamnă pentru om, că trebue ori să danseze, ori să cadă, și astfel trebue să-și încoarde fără contenire toți nervii și mușchii, pentruca să'și țină la tot pasul echilibrul, și atunci, la intervalele oboselii sale, el fulgeră împotriva Providinței și simte o secretă mândrie și satisfacție gândindu-se, că s'a purtat nefrumos cu întregul sistem al lucrurilor.

Aceasta însă nu poate dura pentru totdeauna. Omul trebue să'și realizeze plenitudinea existenței, locul lui în infinit; el trebue să știe, că oricât de dârz s'ar strădui, nu-și poate face mierea în celulele stupului său, pentrucă perenala provizie din mânarea vieții sale este dincolo de pereți. El trebue să știe, că smulgându-se din atingerea vitalizatoare și purificatoare cu infinitul și aruncându-se înapoi după hrană și alinare, se atață nebun, se rupe în bucățele, și-și mănâncă propria provizie. Lipsită de sprijinul celor din dărăt, puterea lui își pierde acea una calitate, care e simplicitatea și devine murdar și rușinat. Bogăția nu-l mai e marinimoasă; ea crește doar extravagant. Apetiturile nu-i mai îngrijesc viața, ci-i opresc limitele pentru scopurile lor; ele devin un scop în ele însele. îi pun foc vieții și-i cântă din vioară la lumina lurida a focului.

Improprietărirea în Bucovina

In zilele de 27, 28 şi 29 August s'au făcut celea dintâiu improprietăriri în Bucovina, fiind de faţă Dl prim-ministru Ion I. C. Brătianu şi alţi miniştrii şi parlamentari. Au fost improprietăriţi în celea dintâiu trei zile satele „Sf. Ilie" (jud, Suceava). Rarancea (jud. Siret).

Au luat parte zeci de mii de ţărani din toate comunele învecinate.

Miniştrii dela Bucureşti au venit în mijlocul ţărănimii bucovinene ca să-i arate că cunosc de aproape nevoile ei. şi că guvernul centrul se îngrijeşte de ţară. Au venit mai ales, miniştrii, pentru a face cele dintâi acte de împroprietărire, dovedind prin faptă că guvernul este hotărât să dea pământul ţăranilor, cari îl lucrează, ca să le rămâe de veci proprietatea lor.

Cea dintâiu comuna unde s'a început împroprietărirea, a fost comuna „Sf. Ilie".

Vorbirea d-lui Brătianu

După binecuvântarea dată de părintele episcop, d. prim ministru Ionel Brătianu a ţinut un înflăcărat discurs, în care a arătat ţăranilor însemnătatea adevărată a împroprietăririi. Această zi, a spus d-sa, este o serbare a dragostei şi fraţiei, fiindcă cu dragoste s'a dat pământul acesta, pentru a întări legătura de frăţie între diferitele clase ale neamului nostru. Pământul acesta se dă pe veci, se dă cu dragoste, ca să rodească din belşug nu numai pentru cei ce-l muncesc, ci pentru neam şi ţară. Cu pământul acesta să se unească nu numai trupul, ci şi sufletul tuturora, ca din această legătură nedesfăcută să resară adevărată iubire pentru această ţară, care este Statul român, gata de a face operă de dreptate socială. Pământul s'a dat cu credinţă în cei de azi şi cu nădejde în cei de mâne. Nicăiri nu se poate vorbi mai cu nădejde, decât acolo, unde brazda se înfrăţeşte cu muncitorul, care o răstoarnă, ca să dea roade binecuvântate pentru toţi cetăţenii acestei ţări. Stând pe temeiul sigur al recutului nostru, avem încrederea în viitorul neamului nostru, căci temelia noastră este tare, fiind dragostea de neam, munca cinstită şi hotărâtă. Urează ca pe aceste temelii să ridice puterea statului nostru, care este şi trebuie să rămâie şi cel mai puternic în Răsăritul Europei, să fie organ de putere şi civilizaţie, de apărare a păcii la gurile Dunării şi de aici încolo, cum a fost pe vremea lui Ştefan cel Mare.

Urează ţăranilor să fie demni de simţimântul cu care se dă pământul, să înţeleagă solicitudinea guvernului şi adânca dragoste de ţăran, a Regelui nostru, care a tras spada ca să înlăture hoardele mesteşugite, trase de puteri duşmane în trupul Moldovei. In aceste clipe solemne, când pământul se dă cu dragoste şi cu frăţie celui ce se cuvine, strânşi uniţi şi stăpâniţi de acelaş sentiment, credinţă şi devotament, să strigăm să trăiască M. Sa Regele Ferdinand. Acest discurs înălţător a fost primit cu urale nesfârşite.

Cea dintâi brazdă

După ceea ce se procedează la actul propriu zis de împroprietărire. La ordinul d-lui ministru al agriculturii Al. Constantinescu, se citeşte de dl judecător Tomovici, preşedintele comisiunei locale de împroprietărire şi se iscăleşte de cei trei miniştri. procesul verbal de împroprietărire.

Apoi se duc d-nii miniştrii la plugul la care erau înjugaţi şase boi şi prinzând dl ministru Constantinescu de coarnele plugului, se trage cea dintâi brazdă în pământul dăruit ţăranilor. Insufleţiţi peste măsură, ţăranii i-au însoţit pe miniştri până la capătul locului în strigăte de să trăiască, cu lacrimi de cea mai sinceră bucurie în ochi. Cea dintâi împroprietărită este văduva de războiu Sofia Teodos.

Când au plecat miniştrii dela locul împroprietăririi, au fost ovaţionaţi în mod furtunos de imensa ţărănime adunată şi până la Suceava, ţărani şi ţărance, răspândiţi de-alungul drumului le mulţumiau miniştrilor, escortaţi în goana cailor, de călăreţii din Suceava.

La Rădăuţi

La orele 5 sosesţe şi dl prim-ministru, însoţit de dl ministru Nistor şi mai mulţi parlamentari în Dornesti, unde sunt întîmpinaţi la hotarul satului de flăcăi călări care-i conduc prin arcul ridicat la intrarea în sat. In faţa bisericii, prefectul judeţului, dl Traian Bădăluţă, făcând raport asupra situaţiei din judeţ, îl salută în cuvinte călduroase pe dl prim-ministru, prezentându-i autorităţile locale.

Dl prim-ministru mulţumeşte pentru primirea frumoasă ce i-s'a făcut şi promite că se va îngriji, în cadrele posibilităţilor şi de nevoile locale din Dornesti. In strigăte „Să trăiască", tinerii flăcăi din Dornesti înjosesc automobilele până la hotarul satului.

De ambele părţi ale drumului înaintau măreţ, două şiruri lungi de ţărani călări, îmbrăcaţi în haine de sărbătoare şi în ţinută demnă ca vechii plăeşi ai voevozilor noştri din vremurile trecute. In Piaţa Unirii, acoperită cu iarbă şi flori, un arc de triumf.

Sub arcul acesta, primarul oraşului l'a salutat în cuvinte pline de însufleţire, toată populaţiunea acestui istoric oraş se bucură de vizita primului-ministru.

De acolo dl Brătianu a mers la Cernăuţi capitala Bucovinei, unde a primit pe reprezentanţii autorităţilor şi unde s'a dat o masă comună în onoarea primului-ministru.

La 6 Septembrie sosesc din Viena

PĂLĂRII

ultimele modele.

Preţuri moderate.

Rog onoratului public a mă sprijini

Elsa Tobovits

Chic dela Mode

CLUJ

Str. Nicolae Iorga No. 2

2138

Ce scrie „Aurora"

Oficiosul bolşevico - ţărănist „Aurora" ţine să servească cetitorilor săi, în afară de calomniile zilnice la adresa guvernului, cât se poate mai multă cultură şi politică internaţională.

Din drumul său spre Statele Unite, Drul Lupu nu scapă ocazia să-şi trimită insipide reflecţii, care bineînţeles ocupă loc de cinste în proza „Aurorei", ca articole de fond.

Pe lângă lamentabilele articole ale Domniei Sale, al căror stil nu întrece pe al unui elev de clasa II-a de liceu „Aurora" însă se face şi ecoul declaraţiilor primului ministru bulgar Stambulinsky.

Am relevat şi cu altă ocazie, care e cauza, pentru care ţăraniştilor li-s aşa de simpatice părerile iniţiatorului „internaţionalei verzi".

E aceiaşi afinitate de concepţie, care i face şi pe unii şi pe alţii să vadă în loc de verde, totdeuna coloarea complimentară-roşul.

De aceia nu ne miră nici faptul că ţăraniştii n'au găsit un cuvânt de protestare contra jafului şi cruzimilor, la care se dedau în cuadrilater comitagiile bulgăreşti.

„Aurora" poate apăra foarte bine interesele bolşevice ale Drului Lupu, Racowski, Stambulinski, dar niciodată interesele ţărei româneşti.

Principiile adevăratului comunism nu admit aceasta.

Statutele Uniunei maghiare

— Un paragraf iredent —

S'a împlinit o lună, decând s'a votat în „marea" adunare a uniunei maghiare, adunare la care au luat parte abia 200 de persoane, modificarea statutelor vechi din pricina cărora Uniunea a trebuit dizolvată. Statutele şi toate uneltirile acestui organ iredentist pentru a asigura reuşita iredentismului maghiar la noi, le cunoaşem şi nu trebue să mai stăruim asupra lor. Deasemenea nu mai e necesară nici comentarea statutelor modificate. La timpul său, acum o lună, ne-am ocupat de ele. Voim însă cu ocazia aceasta să ne oprim, deşi târziu, la un paragraf, care ni-a scăpat din vedere.

Reporterul ziarului local „Ellenzék" s'a interesat la prefectură, dacă noile statute, care au fost înmânate acum două săptămâni d-lui prefect, au fost înaintate la minister. D-nul prefect Meteş i-a răspuns, că trebue să le mai studieze, deoarece a găsit printre punctele noilor statute unele, asupra cărora trebue atrasă atenţia ministrului. Printre altele d-sa a indicat punctul al 4-lea, care în redacţiunea lui autentică sună astfel:

„Membru al Uniunei maghiare este fiecare bărbat sau femee maghiară, care mărturiseşte, că e ungur".

Observăm, că redacţiunea aceasta a punctului în chestiune este cât nu se poate mai elastică. A fost anume aleasă. Prin aceasta Uniunea maghiară silea pe toată lumea maghiară să se declare membru al ei, deoarece fiecare ungur declarat este considerat de ea ca membru.

E şi acesta unul din vicleşugurile de care se serveşte asociaţia aceasta, pentru a se putea menţine în această ţară un curent antiromânesc. Mărturisim, nu ne-am fi închipuit nici când, că o adunare de 200 inşi să poată să se simtă îndreptăţită să vorbească astfel; oficial în numele unei minorităţi.

Remarcăm acest lucru şi pentrufaptul, că întotdeauna, decâteori s'au ridicat proteste în numele minorităţii maghiare, le-a ridicat o mână de oameni, care nu avea nici o împuternicire pentru aceasta. Este un caz, de care trebue să ţinem seama şi pe care avem datoria să-l arătăm organelor superoare competente, dar în primul rând străinătăţii, care într'un chip aproape inexplicabil, manifestă faţă de această minoritate o atenţie specială, în general unilaterală.

Activitatea guvernului liberal

Normalizarea Ardealului

— Importantele declaraţii ale dlui General Moşoiu, ministrul Comunicaţiilor —

D-nul General Traian Moşoiu Ministrul Comunicaţiilor. a bine voit să facă prin agenţia „Rador" următoarele declaraţiuni pentru presă din Ardeal:

Atelierele căilor ferate din Cluj

In scurtă vreme atelierele Cfr. din Cluj vor deveni una din uzinele cele mai bine organizate ale Ardealului. In vederea atingerei acestui scop li se vor aduce toate îmbunătăţirile necedându-li-se în primul rând materii prime suficiente. Astfel ele vor fi în starea să repare 500 de vagoane şi 50 de locomotive în fiecare lună. Actualmente atelierele sunt ocupate cu echipele volante de reparaţiuni.

S'au luat măsuri ca în cel mai scurt timp să se creeze cel puţin 30 de ateliere volante care să repare vagoanele, concentrate în acest scop, pe anumite artere şi în diverse staţii ale Ardealului. Această măsură va fi cât se poate de salutară pentru normalizarea transporturilor în general şi a traficului de cereale în special.

Poşta Ardealului.

In general serviciile poştale din Ardeal au nevoie de o refacere radicală într'u cât atât liniile talegrafice cât şi cele telefonice sunt uzate. De câţi va ani n'a mai fost întreţinută în mod satisfăcător nici o linie telegrafică, neglijându-se aproape cu desăvârşire complectare şi renovarea materialului de toate categoriile. In inspecţia pe care am făcut'o zilele trecute în Ardeal, am întâlnit stâlpi telegrafici putrezi, cabluri uzate, rupte şi inădite în cea mai mare parte şi aparate telegrafice învechite şi de eriorate. Ca să demonstrez şi mai bine lipsurile din trecut, citez numai cazul legăturei telegrafice dintre Bran şi Rucăr care a fost ruptă în timpul războiului şi lăsată în acest hal şi până astăzi. Am luat măsuri urgente ca să se aducă imediat toate îmbunătăţirile necesare telegrafului de peste munţi. Din fondul de zece milioane acordat de Ministerul Finanţelor Direcţiunei Generale a P. T. T. o parte a fost rezervat şi necesităţilor de îndeplinit în Ardeal.

Radio-comunicaţiile de peste munţi

Relativ la utilizarea într'o măsură mai largă a telegrafiei fără fir, cu scopul de a înlesni comerţul şi chiar pe particulari, în comunicaţiile ce au de făcut, deocamdată am hotărât să se complecteze în Ardeal oficiul de T. F. F. din Oradea-Mare, care până în prezent nu transmite telegramele ci numai le recepta. Ceva mai târziu se vor organiza câte un post complect de telegrafie fără fir la Timişoara şi la Cluj.

Direcţiunile regionale CFR.

In ceeace priveşte organizarea actuală a direcţiunilor regionale CFR. m'am convins că ele sunt exploatate după regulamente incomplecte şi defectoase. Dezic să avem mai multe direcţiuni regionale cu un personal nepregătit şi insuficient, ar fi de dorit ca în viitor ele să existe într'un număr mai redus, corespunzând scopului lor, adică descentralizării.

Este nevoie absolută ca aceste direcţiuni să aibă un caracter mult mai autonom şi să poată rezolva o mulţime de chestiuni. Vom scuti astfel pe un locuitor, spre exemplu din Maramureş, să vie la Bucureşti pentru deslegarea unor afaceri pe cari prea bine le-ar putea rezolva la el acasă în Ardeal.

Trenuri noui pentru Ardeal

Pentru a înlătura aglomeraţia de persoane din gările Oradea-Mare, Cluj şi Teiuş am dispus înfiinţarea unui nou tren accelerat care pornind dela Braşov, în legătură cu trenul de persoane care pleacă la orele 6.30 dimineaţa din Bucureşti, va merge până la Oradea-Mare.

O garnitură a aceluiaşi accelerat, nou înfiinţat, va parcurge în acelaşi timp distanţa Oradea-Mare—Braşov. Am prelungit de asemenea itinerarul trenului Zam—Orăştie până la Vinţul de jos şi de acolo la Teiuş.

Concluziuni

In general am constatat cu cea mai mare satisfacţie cu ocazia ultimei mele inspecţii în Ardeal că acţiunea de refacere a tuturor administraţiilor dependinte de departamentul comunicaţilor de roade destul de frumoase.

Nu este depărtat timpul când vom înregistra o situaţiune absolut normală.

Cetiti „Infrăţirea"

INFORMATII

Mai mulţi ofiţeri români ardeleni, activi, veniţi din Rusia ca voluntari în armata română, cari n'au putut beneficia de termenul acordat pentru rectificarea vechimei lor în grad, roagă pe dl ministru de Răsboiu a le acorda un nou termen, pentru a-şi putea înainta şi ei cererile pentru această rectificare.

Aceasta cu atât mai mult cu cât unora din ofiţerii cu mult mai tineri li s'a acordat vechimea.

•

Duminecă s'a ţinut în sala festivă a primăriei o adunare a corpului didactic primar din Bihor în care s'a discutat asupra reformei învăţământului.

•

Subcomisarul Iancu Rogozanu din poliţia oraşului Ghiorgheni, jud. Ciuc, Transilvania, împreună cu şeful secţiei de jandarmi a descoperit sub duşumeana grajdului locuitorului Bartolici Calman din comuna Lazarea 38 de arme, 4 lăzi cu cartuşe şi 2 lăzi cu grenate.

Cazul se cercetează.

•

D-nii dr. Coriolan Bugariu, consilier comunal al oraşului Timişoara şi Valeriu Linca, tutor comunal la acelaş oraş, cel dintâiu a fost numit ofiţer al stării civile şi cel de al doilea substitut al ofiţerului de stare civilă, ambii la Timişoara.

•

La şcoala normală de fete din Sf. Gheorghe sunt vacante următoarele locuri pentru cl. I. 2o burse, 3 semi-burse, 1o solve şi 24 burse la şcoala de aplicaţie.

Examenul pentru ocuparea acestor locuri se va ţine în ziua de 15 Septembrie.

•

Acum a apărut

„Abizuri"

de dr. Eugen Mezei.

Amintiri, aventuri, idei şi gândiri, din domeniul iubirii şi vieţii sociale române din Areal.

Interesantă, senzaţională, originală.

Ediţia specială pe hârtie violetă, cu copertă artistică, 214 pag. Preţul 25 lei,

Se află de vânzare la toate librăriile din Ardeal şi Bănat, comandă directă la LIBRARIA LEPAGE Cluj, pe lângă trimiterea costului înainte, sau cu ramburs. 2152

la librăria

Cartea Romaneasca

din Cluj se afla de vanzare

Geografia României

p. cl. IV. primară

Geografia Europei

p. cl. V. primară (nou!) de *G. G. Mateescu*, prof. in Cluj.

Geografia judeţului Cojocna

p. cl. II—III (nou!) primară de *G. G. Mateescu* şi *I. Angheliu*, institutor

România földrajza

p. şcoalele secundare şi

România földrajza

p. şcoalele primare, (nou!)

de acelaşi autor, traduse de *Gr. Litan* profesor, pentru şcoalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învăţători se face 10 la sută reduceri de preţ.

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

Recvizite şcolare, caete, recvizite pentru scris de calitatea cea mai bună, se pot cumpăra la **Librăria Lepage Cluj,** *cu preţurile cele mai avantagioase.* *2128*

Cărţi şcolare pentru toate şcoalele şi clasele să pot comanda la Librăria Lepage. Deoarece asortarea la timp mult, vă rugăm să binevoiţi a face comanda de urgenţă aşa ca firma Lepage să poată expedia cărţile la timp. 2129

•

Consiliul de miniştri a admis cumpărarea unei porţiuni din parcul Bunjitay dela societatea economică a judeţului Bihor pentru construirea unei policlinici.

Cumpărarea terenului costă 370.000 lei. Construirea policlinicei va începe în curând.

•

D. Ion Păcuraru, prim-pretor al plăşii Năsăud (Bistriţa Năsăud) a fost numit ca administrator al plăşii Măcin (Tulcea), în locul d-lui M. Pomârleanu, mutat.

•

In ziua de 17 crt. ora 10 a. va avea loc în sala prefecturei din Cluj primul Congres, la care vor lua parte reprezentanţii tuturor casselor de transporturi internaţionale şi expediţie din întreaga ţară pentru constituirea unui Sindicat.

Cu începere dela 10 Septembrie, direcţiunile de poduri şi şosele din Transilvania şi Banat şi din Bucovina au trecut sub conducerea direcţiunii generale de poduri şi sosele.

O delegaţie a muncitorilor de pe valea Jiului s'a prezentat la ministerul muncei în vederea viitoarelor tratative pentru modificarea convenţiei colective de muncă în vigoare.

Muncitorii cer o nouă majorare a salariilor şi alte îmbunătăţiri privitoare la procurarea alimentelor şi articolelor de prima necesitate.

Biroul de presă din ministerul de externe, trimite următorul comunicat:

„Se aduce la cunoştinţa generală că toţi supuşii români, foşti supuşi austro-ungari, cari cu ocazia readucerii bunurilor din Ungaria au fost supuşi la taxa sau impozite pe capital după data de 3 Noembrie 1918, sunt rugaţi a comunica neîntârziat ministerului de finanţe orice lămuriri privitoare la perceperea acestor taxe ilegale, ce urmează a fi restituite de guvernul ungar conform art. 249 al tratatului din Trianon.

Inscrierile la şcoala de aplicaţie de pe lângă şcoala normală de fete din Cluj se vor face la 15 şi 16 şi 17 Sept. a. c.

Direcţiunea

Dr. ERVIN PAUL HEXNER primsecretar al „Uniunii marilor industriaşi din Cehoslovacia" şi-a deschis cancelăria avocaţială în Bratislava, Uliţa lui Andrássy Nr. 4. 2141

Scumpetea în Cluj

O statistică interesantă şi îngrijitoare

Se ştie că fluctuaţia preţurilor era o piedică serioasă pentru încheerea contractelor de muncă pe un termen mai îndelungat. Patronii şi muncitorii, pentru a remedia acest neajuns au subordonat salariile acestei fluctuaţii. O comisie mixtă sub direcţiunea unui delegat al Inspectoratului Muncii constată din 2 în 2 săptămâni fluctuaţia preţurilor pieţei Cluj, iar urcarea sau reducerea salariilor prevăzute în contracte, se face în mod automat după rezultatele obţinute, ţinându-se seama de preţurile celor 70 de obiecte socotite de prima necesitate.

Penultima constatare s'a făcut la 23 August când s'a constatat o ridicare a preţurilor pieţei Cluj de 66·55% iar la ultima constatare făcută zilele acestea s'a constatat o ridicare de 78·43% faţă de preţurile care erau la 24 August 1921. Cu răbdarea îngerească a autorităţilor locale, putem paria de pe acum că peste o săptămână, ridicarea va fi de 100%!

Voci din public

În atenţia dlui ministru al Agriculturii

Dreapta cerere a unor Preoţi

In Martie c. DI Ministru Constantinescu, luând în consideraţie Memoriul preoţimei din fruntaşa şi puternica comună de la graniţa apuseană. Pecica (Română şi Ung.) jud. Arad şi condus de motivele curate româneşti — exprimate în acel memoriu — a binevoit să aprobe schimbul celor trei sesiuni parochiale de acolo cu alt pământ expropriabil, proprietatea Statului.

Prin aceasta DI Min. al Agriculturii — în baza informaţiilor precise date atât din partea D-lui Inspector general pentru Transilvania Dr. Monţia, cât şi a D-lui Secretar Gen. Cipăianu a înţeles ca să repare greşala făcută preoţimei române cu decenii înainte de către organele administraţiei ungureşti.

DI Ministru prin aceasta a dat şi preoţilor români în schimbul unui pământ slab — altul mai bun, la fel cu acel al preoţimei catolice maghiare, făcând dreptate celor asupriţi în trecut.

Dar cu toată aprobarea D-lui Ministru, organele sub alterne, de şase luni, n'au adus încă la îndeplinire ordinul ministerial.

Cum iarna bate la uşă, şi cum preoţimea din Pecica nu poate intra în noua sa posesiune, se cere respectuos ca DI. Ministru al Agriculturii să intervie pentru a-i-se respecta ordinul.

Plângerile inginerilor şi funcţ. cadastrali

In ziarul nostru am publicat de mai multe ori despre mişcarea funcţionarilor aplicaţi în oficiile aparţinătoare Inspectoratului General Geodezic şi Cadastral din Cluj începută pentru îmbunătăţirea stării lor materiale.

Rezultatul mişcării a fost că dl ministru de agricultură Constantinescu a comunicat delegatului ca sporul de salar votat de parlament în 1921 cu începutul lui Aprilie 1922 se va solvi tot personalului dela oficiile aparţinătoare Inspectoratului General Geodezic şi Cadastral respective, salarele se vor întregi corespunzător indemnizaţiilor beneficiate de funcţionarii direcţiei din Bucureşti.

Un ordin mai nou al ministerului asignează însă sporul numai pnrsonalului dela Inspectoratul General geodezic şi cadastral iar celelalte oficii aparţinătoare nu se vor împărtăşi din acest spor.

Astefel funcţionarii Inspectoratului Cadastral, Inspectoratului Geodezic, biroului de triangulaţie şi cartografie de stat, cu toate că trăesc în acelaş oraş simţesc la fel scumpetea traiului, totuşi nu beneficiază de sporul de salar.

Inregistrând acest fapt nu credem că dispoziţiunea aceasta s'ar fi interpretat corespunzător intenţiunilor dlui ministru, deoarece nu se poate închipui o dispoziţiune care să jignească competinţele juste ale altora Spiritul de dreptate cunoscut al dlui ministru Constantinescu exclude faptul acesta.

DI ministru a voit desigur să vină în ajutorul tuturor funcţionarilor.

Deci părerea noastră este că sub noţiunea de „centru" nu numai personalul Inspectoratului Geoeral este de înţăles ci toţi funcţionari geodezici şi cadastrali aparţinători de Inspectoratul General cu domiciliul în Cluj.

Funcţionarii geodezici şi cadastrali din Cluj au înaintat zilele aceste o rugare către dl. Ministru pentru a se schimba dispoziţiunea catuală stabilind drepturi egale pentru toţi funcţionarii inspectoratului.

Bogsza

Răspândiţi „Infrăţirea"

PRECIZIUNE ŞI ELEGANŢĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"

Ceasornice de buzunar

Ceasornice-brăţară

— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld

Bijoutieri

CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 359.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 440.— 4 metri fag sau stejar despicate Lei 600.—

Ultima oră

Războiul din Orient

Grecii au renunţat de a mai apăra Smirna. — Guvernele aliate nu intervin în conflict. — Entuziasmul la Constantinopol.

Paris. — Frontul armatei de greceşti de Sud a fost retras pe o întindere de 80 kilometri, dela Smirna până la Salihi. Trupele greceşti au distrus toate podurile, pentru a zădărnici înaintarea turcilor.

Londra. — Telegrame sosite aci din Smirna anunţă că grecii au renunţat să mai apere acest oraş. Vapoarele de război ale Antantei au debarcat acolo trupe pentru a ocroti proprietatea supuşilor ei.

In ce priveşte situaţia în Orient, guvernele aliate au declarat că situaţia militară în Asia mică nu atinge pacea între turci şi aliaţi.

Constantinopol. — Înfrângerea armatei greceşti şi perspectiva unei eliberări a teritoriilor ocupate în Asia mică, a provocat aci manifestaţiuni de un entuziasm indescriptibil din partea tuturor claselor populaţiei turceşti. Manifestaţiile acestea se desfăşoară însă într'o moderaţiune remarcabilă şi nu s'a semnalat nicăieri demonstraţii ostile contra populaţiei greceşti. Succesele armatei turceşti n'a fost folosite de turci ca un nou prilej pentru noui revendicări. Tot ce cer turcii se referă la respectarea integrităţii teritorilui lor naţional.

Ştiri din Turda

— Spionajul maghiar în România — 2 spioni arestaţi în jud. Turda-Arieş — Comemorarea morţii lui Avram Iancu — Diverse —

Nu mult după arestarea agenţilor îndrăznelului atentat pregătit de unguri contra suveranilor români, au fost arestaţi în comuna Ghiriş de Arieş din acest judeţ, 2 spioni unguri cari fac parte din organizaţia de spionaj din Seghedin, a cărei centrală se află în Budapesta. La percheziţia ce li s'au făcut, s'a găsit asupra unuia o cantitate de otravă, care după declaraţia sa i-a fost dată pentru ca în cazul când ar fi prins, să se omoare, pentru a nu divulga secretele.

După interogarea lor de către postul de jandarmi şi centrul de siguranţă Turda, ambii au fost înaintaţi, prin Serviciul special de siguranţă Cluj, Inspectoratului general de siguranţă care cercetează cazul. Deocamdată ne oprim aci, urmând ca după terminarea cercetărilor, să revenim cu noi amănunte.

Comemorarea împlinirii 50 de ani dela moartea lui Avram Iancu, la Vidra

In ziua de 11 Septembrie crt, din iniţiativa dlui prefect al judeţului, s'a comemorat împlinirea a 50 ani dela moartea marelui român Avram Iancu, în comuna Vidra la casa marelui dispărut.

Serbarea s'a început la ora 11 a. m. oficiindu-se un parastas de către protopopul Gombos din Câmpeni şi preoţii din jur. A urmat un festival dat de corul din Câmpeni organizat pentru acest scop.

Diverse

Din cantitatea vitelor exportate din judeţul Turda-Arieş, rămânând şi acestui judeţ o cotă pentru consumul intern, administraţia locală a început de câtva timp să distribue funcţionarilor carne de vită, porc şi grăsime, cu preţuri destul de mulţumitoare, faţă de preţurile cu care măcelarii localnici speculau populaţiunea, şi în special funcţionărimea. In fie care Luni şi Mercuri se distribue, de fie care persoană câte 250 gr. carne de vită cu preţul de 6 lei kgr., iar Sâmbătă carne de porc cu 12 lei kgr. şi grăsime cu 20 lei kgr.

Această măsură luată de autorităţi este binevenită, şi din informaţiunile, ce le avem, această aprovizionare este asigurată funcţionarilor aproape un an. In curând se vor aduce şi cereale care de asemenea se vor distribui funcţionarilor.

De câteva zile a început să funcţioneze fabrica de sticlă din localitate, care este una din cele mai frumoase şi importante industrii româneşti din Ardeal, cu instalaţiuni mai moderne şi cu capital românesc.

Deocamdată fabrica produce sticle de vin, bere, diferite sticle pentru farmacii, de calitate foarte bună. Producţia va fi de 2 vagoane zilnic.

Din cauza opririi exportului de vite, vânzările au fost reduse. Preţurile la vitele cornute au început a scădea, vânzându-se pe rechea de boi buni de muncă cu 8—10.000 lei; vacile de lapte de la 3—7.000 lei; oile cu 200 lei bucata; în schimb porcii au fost foarte scumpi, vânzându-se cu 35 lei kgr. viu.

De 2 zile a început să plouă încontinua. Din cauza ploiei, treeratul în curs a stagnat. Porumburile au început să se culeagă, dând o producţie slabă din cauza lipsei de ploaie la timp

Corespondent

Congresul proprietarilor de case

Braşov, 11. — Eri la ora 10 s'a deschis în localitate în sala restaurantului „Gwerher-Verein", congresul proprietarilor de case din Ardeal şi Banat.

Şedinţa este deschisă de dl Maior, preşedintele Reuniunei proprietarilor din Braşov, care arată scopul congresului.

Se alege ca preşedinte dl Arsenie Vlaicu.

Se trimete o telegramă Regelui, primului ministru şi ministrului de justiţie.

Au vorbit d-nii: Ghiulă, dr. Wiscke Victor, Segheden Naghy Bela etc. Constatarea este că nu s'a adus nici-o îmbunătăţire situaţiei. Soluţia ar fi intensificarea construcţiilor.

S'a votat un proect pentru înfiinţarea unui Institut ipotecar de o sută milioane lei în care Statul să participe cu 50 milioane şi plătibil în 50 ani pentru intensificarea clădirii de locuinţe. Se mai votează un proect referitor la memoriul legii de locuinţe.

O delegaţie va prezenta guvernului hotărârile.

După congres a avut loc o masă.

MAGAZINUL „MISSIR"

Str. Memorandului (Unió-utca) No. 11

Cel mai bine asortat

Preţurile cele mai reduse!

STOFE

Velours de Laine
Peau de Marmodt
Pluche „Lutre"
Gabardine prima
Marocain de Lâna
Jérsé de Lâna

MĂTĂSURI

Charmandt
Charmeuse
Satin de Chine
Crêpe Satin
Crêpe de Chine
Crêpe Marocain
Crêpe Georgette
Pongés toate colorile
Foulard cu desen.

2150

Stofe englezeşti pentru Costume şi Pantoane Bărbăteşti.

Incălţăminte cele mai noi forme.

Marea explozie din Anglia

Londra. O gravă catastrofă minieră, s'a produs în urma unei explosiuni a gasului grisou în mina Whitohavon, din Cumberland, pe coasta de nordest a Angliei. In primul moment au fost scoase zece cadavre de muncitori. Alţi 30 lucrători cari lucrau într'o galerie care se întinde sub mare pe o lungime de doi chilometri, sunt baricadaţi de stâncile de cărbuni din mină cari s-au surpat. Operaţiile de salvare sînt extrem de periculoase. Mulţi dela salvare coborând în mină s'au asfixiat.

Incunoştinţare

Ofiţerii de rezervă notaţi mai jos sunt invitaţi a trimite de urgenţă adresele la Comandamentul Teritorial al Corpului 6 Armată Cluj, pentru a primi ordine. In caz contrariu vor fi urmăriţi şi daţi în judecată conform Codului Justiţiei Militare.

Maior Cernătescu Nicolae fost în reg. 41—71 Inf.

Locotenenţii: Grecu Vasile, Vasiliu Andrei, Căpiţeanu Victor foşti în reg. 51—52 Inf., Iordache Haralamb, Mărgineanu Ioan, Vlădescu Marin, Dobrescu Ioan, Chiriţescu Alexandru, Antonescu Vasile foşti în reg. 62—70 Inf., Teodosie Constantin, Georgescu Gheorghe foşti în reg. 42—66 Inf., Braşoveanu Ioan, Cioca B. Atanasie foşti în reg. 57—58 Inf., Nicolaescu Gheorghe din infanterie.

Sub Locotenenţii: Voiculescu Theodor, Constantinescu Toma, Popa Mihai, Dincă Smarand, Mihail M., Mihăescu Visarion, Dumitrescu Damian, Dumitrescu Florea, foşti în reg. 57—58 Inf., Ivanovici Mihail, Bârlea Ioan, Chirtoş Victor, Demian Titu, Rocaş Ioan, Mihăilescu Constantin, Laurenţiu Nicolae, Costea Nicolae, Balomir Octavian, foşti în reg. 81 Infant., Voicu A. Petre fost în reg. 2 Vânători.

Intendant Lt Colonel Teutselännder August fost în Divizia 19-a, Intendant Căpitan Dumitriu Ioan fost în Divizia 8-a, Adm-tor Căpitan Caţafani Victor fost în Bucureşti Str. Orăscu No. 9, Adm-tor Căpitan Schied Ioan fost în Târnava Mare, Adm-tor Locot. Mihăilescu Ioan din Caracal jud. Romanaţi, Don oroz V. Aurel fost în Tecuci Str. Carol No. 1, Mănescu M. Cristea fost în Tecuciu Str. Cojocari No. 2, Medicii: Nădejde Constantin fost în Cluj şi Rosenbaum Desideriu fost în Taşnad, judeţul Sălaj.

Din Ordin
Şeful de Stat Major al Com. T. Corp. VI. Arm.
Colonel, *Nicolau.*

Cetiţi „Infrăţirea"

Darul Ţăsului

la încoronarea Suveranului

Iaşi, 11. — Aseară a avut loc o consfătuire la primărie convocată de cl C. Toma, primarul oraşului. Au luat parte artiştii, scriitorii şi intelectualii Iaşului. S'a discutat chestia darului pe care Iaşul îl va oferi Suveranilor cu prilejul încoronării dela Alba-Iulia.

In unanimitate s'a hotărât a se da un album asupra celor mai importante episoade din timpul războiului şi din refugiul dela Iaşi.

S'a ales o comisiune compusă din dnii Sadoveanu, Tafrali, profesor universitar, Gh. Popovici, directorul şcoalei de Belet-Arte, N. Bogdan, scriitor, Mateescu şi Emil Diaconescu care va lucra la alcătuirea albumului.

Inchinarea va fi scrisă de dl Mihail Sadoveanu.

Vizita Mareşalului Pilsudski

Aseară acceleratul de Cernăuţi a plecat spre staţia Ghica-Vodă, în întimpinarea mareşalului Pilsudski. Comisia de recepţie se compune din dnii Franasovici, secretar general la ministerul de interne, în numele guvernului, Tancred Constantinescu, Romulus Voinescu, Maior Scheletti, General Petala, Constantinescu, Loptav şi dl Narutovici. In gara Răcăciuni se va ataşa trenului special, un vagon ministerial în care va lua loc dl Constantinescu, ministrul domeniilor. De la Adjud, când se va face ziuă şi până la Sinaia, toate gările vor fi pavoazate cu drapele româneşti şi polone.

De la Societatea Naţiunilor ce discută comisiunile

Comisia I-a a societăţei Naţiunilor, se ocupă cu chestiuni constituţionale şi cu metoda consilieratelor în diferendele dintre State; a II-a, studiază forma organizării higienice; comisia III-a, discută proectul de dezarmare al lui Robert Cecil; a IV-a, a abordat proectul bugetar internaţional; a V-a, a terminat examinarea raportului comisiei consultative; comisia a VI-a, continuă examinarea problemei minorităţilor. **Robert Cecil, a spus în această comisiune că ocrotirea lor a intrat în dreptul public european.**

Reclame este sufletul comerţului.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.

Lloyd 873 2125

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 36
100 kg. lemne cojite . . . . . Lei 40
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 şi 290.

UNIUNEA COMERCIALA

CENTRALA BUCUREȘTI
Sucursala: Galați, Iași, Constanța, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.
Capital societar: Lei 25.000.000

Are permanent în depozit tot felul de uleiuri brute și rafinate indigene și străine.

Vasilină, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra pe prețuri eftine ale zilei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri și automobilele). articole de fierărie (coase, pietre de șlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie și manufactură.

Acuma a sosit: extras de guebracho și de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanță generală Westboehmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).

Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

In atenția călătorilor!!
In zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**
Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

A apărut 2151
Manualul de limba engleza
„English book for children in Rumania"
de Maud Griffiths-Belbin și Sanda I. Mateiu.
Prețul lei 30.—
Editura **Dr. S. Bornemisa**
Cluj, Piata Cuza Voda 16

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piața Unirii No. 5.** 1385

PELERINAJUL la Mănăstirea Putna

Plecarea la pelerinajul dela Putna, aranjat de P. S. Sa episc. Nicolae al Clujului, va fi Luni în 5/18 Septembrie din Cluj cu trenul dela 2 ore dimineața. Oaspeții vor ajunge Miercuri în Rădăuți, unde se va face încuarturirea. Joi în 8/21 Sept. dimineața la 4 ore va fi plecarea la Putna cu un tren special, care va aduce oaspeții după amiazi la 5 ore iar la Rădăuți, de unde se vor întoarce Vineri acasă. La Putna se va face serviciu duru și parastas, se va vizita, mănăstirea și localitatea și se va oferi oaspeților o masă comună în trapeza mănăstirii.

2157

Pardesie **Raglane**
Paltoane
execută după ultimele jurnale
CROITORIA
PETRICAS & COMPANISTI
Cluj, Str. Memorandului, 8

care a primit un asortiment complect
de Stofe moderne.
2143

Cărți și recvizite scolare
2127 la
LEPAGE

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Acțiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

Propaganda sovietică în lumea musulmană

— Propaganda este încurajată de Germani — Rezultatele ei —

„Internaționala Comunistă invită, zice Zinowiev, popoarele din orient și din Colonii, a desființa pe tiranii lor prin forța armelor. La aceste cuvinte o excitare fantastică cuprinse pe toți delegații, sute de pumnale și săbii se ridicară în aer din toate părțile. Toată lumea se ridică în picioare și jură să nu înceteze lupta până ce inamicul nu va fi înfrânt. După congres se răspândiră milioane de manifeste prin care acest popor era chemat la un războiu sfânt contra câinilor de burghezi în general și în special contra Angliei.

Nemulțumindu-se de propaganda verbală începură planuri de realizare practică. In 1918—12 organizară republici Sovietice autonome, a tătarilor din Volga, a circazilor din Turkestan, fiind în capul statelor autonome oameni de ai lor, începând să recruteze oameni pentru armatele roșii. Organizară 2 revoluții sociale la Ktiva și la Boukhara pentru a pune mâna pe rezervele de aur a celor doi Khani detronați. O altă revoluție mai importantă din punct de veder internațional fu cea din Avganistan, unde bolșevicii agitau prin ajutorul unui profesor Bartunella fost agent al Statului-Major german în timpul războiului. După aceia distrug republicile nesovietice din Caucaz, Armenia și Georgia.

Crezând că au terminat cu propaganda lor în Asia și Caucazia, bolșevicii se îndreaptă spre Africa de Nord, unde urmează o linie de conduită după sistemul militarismului german. Intr'un raport secret al Statului-Major al armatei Kaizerului se poate vedea instrucțiunile adresate agenților politici în timp de războiu. „Trebue încurajate mișcările în Rusia și africa de Nord este un mijloc de a paraliza forțe inamice". Statul Major a realizat parte din aceste planuri el a încunjurat mișcări în Rusia acuma bolșevicii se căsnesc să realizeze a 2-a parte a programului german.

Aceasta a făcut pe dl Poincaré să arate că toate manifestele prin care se îndeamnă la revoluție sunt tipărite la Berlin. Insă nu credem că în Africa, bolșevicii vor ajunge la un rezultat.

In Turkestan populația moare de foame din cauza că bolșevicii le-au luat toate bogățiile.

Tătarii din Vosgi sunt și ei atinși de foamete, 25 la sută din populație a murit de foame. Presa sovietică constată în aceste regiuni scene de canibalism. Musulmanii din Crimeia cea bogată moare și ei de foame și blestemă în fiecare zi regimul bolșevic.

Musulmanii din Azerbeidjan și Dagestan sunt în aceiași situație.

Foamea și moartea sunt binefacerile bolșevice în țările musulmane.

Se observă de câtva timp marea propagandă ce bolșevicii o fac în țările musulmane; începutul acestei propagande datează dela înființarea regimului sovietic în Rusia, când secțiunea orientală a comisariatelor afacerilor străine, fu însărcinată să lucreze în țările musulmane în sensul favorabil bolșevicilor. In 1918 și 1919 s'a înființat la Moscova un comisariat special pentru afacerile musulmane, și o academie musulmană pentru prepararea propagandiștilor și a agitatorilor. Mai multe tipografii au fost înființate pentru tipărirea jurnalelor și proclamațiilor bolșevice în limba turcă, arabă, în dialect hindus în Kurda, eu bakir, etc. Pe lângă Moscova centrale de propagandă au fost instalate la Kazan, Taschent și mai târziu la Rakon.

In acelaș timp liga berlineză pentru eliberarea Islamului, condusă de junii turci germanofili, deschiseră o filială la Moscova. In 1919, bolșevicii convoacară o conferință musulmană la Kazan, și votară o declarație de solidaritate pan-islamistă și bolșevică. După 3 luni liga pentru eliberarea Islamului, convoacă altă conferință la Berlin, unde musulmanii Moscoviți și Berlinezi declară solidaritatea lor cu pangermaniștii.

Când Mustafa-Kemal întinse dominațiunea lui peste Anatolia, bolșevicii intrară în raport cu guvernul lui, însă kemaliștii acceptând sprijinul politic și militar, se arătau contra programului social bolșevic. Sovietele legară relațiuni cu Enver-Pașa. La începutul lui Septemvrie un congres al popoarelor din orient fu organizat de către bolșevici la Baku. Enver-Pașa adresă acestui congres o declarație și își ia titlu de reprezentant al organizațiilor revoluționare din Maroc, Algeria, Tunis, Tripoli, Egipt, Arabia și Kurdistan și preconizează toate mijloacele revoluționare, pentru a rupe dinții monștrilor sălbateci ai Antantei.

Propaganda contra Antantei a fost adevăratul scop al congresului dela Baku, cum se poate vedea din publicațiile din presa oficială Sovietică.

„Când Zinewiev (care dirija congresul) vorbește de Antantă, asistența este în picioare și în fiecare dată când pronunță numele lui Lloyd George și Millerand, strigăte de ură ies din toate pieptu'le.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Comerciant român

caută post ca conducator a unei magazii sau prăvălii mixte, cu garanță de 15—20 mii lei, vorbește perfect limba române și ungurește, cunoaște perfect administrația Cooperatistă, ocuparea postului 1—10 Novembrie 1922

GHEORGHE PERENI
Conducătorul Conz. Coop. Dacia
BAIA-MARE. 2155

Extirpă cu garanție ploșnițele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută firme și vopsește.

GRATZ
CLUJ, Str. Saguna 16
Telefon 749
Lloyd 967
2112

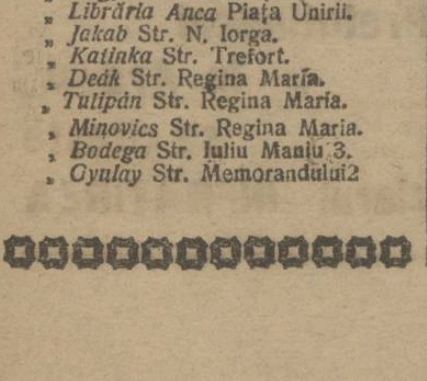

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de poșta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

C. F. R. DIRECȚIUNEA IV REGIONALĂ CLUJ.

No. 25893/922. M.

Publicație.

Se aduce la cunoștință amatorilor că în ziua de 20 Septemvrie 1922 orele 11 se va ține licitație publică în localul Direcțiunei IV-a Regională din Cluj pentru construirea unui chiosc pentru *Cassa de-schimb* în stația Salonta-Mare.

Chioscul se va construi de către concesionar pe spesele proporii conform unui plan care se va prezenta pentru aprobare împreună cu oferta. Termenul de închiriere va fi 5 (cinci) ani, după care chioscul costruit va rămâne proprietatea Direcțiunei Generale C. F. R.

Licitația se va ține numai cu oferta închisă și sigilată. Ofertele se vor adresa până la data arătată la Direcțiunea IV-a Regională Cluj Serviciul P. cu referire la No. de mai sus. Supra oferte nu se primesc.

Orice deslușire se dau la Direcțiunea IV. Regională etaj II. Camera 36.

Cluj, la 7 Septemvrie 1922.

2156 *Direcțiunea IV-a Regională.*

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I, și untură de porc necesară pentru bolnavii Institutului Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72-83 din legea contabilității publice în ziua de 20 Septembrie a. c. la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritorii de a concurs pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2140 **Direcțiunea Institutului Pasteur.**

Cassa de Compensațiune din Cluj.

Joi, în 7 l. c. la orele 11 a. m. în localul Sucursalei Băncii Naționlae din Cluj s'a ținut consfătuirea tuturor băncilor din localitate în vedere înființării unei Casse de Compensațiune.

La această consfătuire au luat parte reprezentanții următoarelor bănci:

Banca Agrară,
Banca Centrală pentru Industrie și Comerț,
„Albina" Filiala Cluj,
„Economul"
„Vatra"
Banca Marmorosch, Blank & Co, Sucursala Cluj,
Banca Generală a Țării Românești,
Banca Românească, Sucursala Cluj,
Banca Ardeleană și Cassa de Economii,
Banca de Credit și Cassa de Economii din Cluj,
Banca Ardeleană de Scont și Schimb,
Banca Hipotecară Transilvăneană Ungară,
Institutul de Credit Comercial,
Banca de Agricultură,
Banca Comercială Clujană,
Banca Comercială și Industrială,

In urma discuțiunilor, ce au avut loc, s'a hotărât înființarea Cassei de Compensațiune astfel, ca operațiunile să se înceapă cât de curând, aprobându-se actul constitutiv și tegulamentul de funcționare, care concoreă cu acel al Cassei de Compensațiune, ce funcționează la București.

Membrii fondatori sunt: Banca Națională a Românici, Sucursala Cluj, Banca Agrară, Banca Centrală pentru Industrie și Comerț, Banca Românească sucursala Cluj, Banca Marmorosch, Blank & Co. sucursala Cluj, „Economul" „Albina" Filiala Cluj, Banca Generală a Țării Românești Sucursala Cluj și Banca Ardeleană și Cassa de Economii.

In cursul desbaterilor s'a exprimat dorința unanimă ca asemenea casse de compensație să se înființeze și în celelalte centre financiare de importanță, pentru-ca cu timpul, făcându-se o legătură între ele, să se poată ajunge la o legătură de giro în scopul, de a se transmite sumele de bani dela o localitate la alta cu ușurință și cu cele mai mici spese posibile.

Conferința a exprimat mulțumiri Băncii Naționale a României pentru osteneala, bunăvoința solicitudinea și jertfele materiale, ce le depune întru săvârșirea acestei instituțiuni importante pentru economia națională.

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriu.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Alud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Doritorii de a cumpăra
CEREALE
pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.

Adresându-se Agenției de publicitate
„SOARELE"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mariri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țara Infine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7. TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

Reclama este sufletul comerțului

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Drogherii	Manufactură	Ghete	Instalații
Rest. Orașului Grădinej, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	**Luca Niculescu**	**Turul**	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi			**Vasile Bindea** Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	
Central	**Rózsa**	**Missir** Str. Memorandului 11 Stofe, mătăsuri, încălțăminte, etc.	**Coafor**	**Automobile**
Coloniale				
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	**Emke**	**Barza**	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Național Piața Unirei 23.	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

Situația Cfr. în Iulie 1922

— Lămuririle dlui Tancred Constantinescu dir. gen. Cfr. —

Asupra situației generale a căilor ferate române în luna lulie c., dl Tancred Constantinescu, directorul general al Cfr. a dat ziarului „Argus" următoarele interesante lămuriri:

Incasarile Căilor Ferate

Ce ne-ați putea spune despre încasările căilor ferate?

— Datorită intensificărei transporturilor, prin mărirea numărului trenurilor de marfă și călători, veniturile căilor ferate cresc mereu. Cifrele de mai jos fac dovada.

In luna lulie s'a încasat din transportul călătorilorsuma de patru milioane, 166,445 lei față de 63 milioane, 597.537 lei încasați în luna lunie.

Din transportul bagajelor s'a încasat în luna lulie suma de patru milioane, 166,415 lei față de trei milioane, 315,778 lei încasați în luna lunie.

In total s'a încasat în luna lulie suma de 77 milioane, 97o mil, 993 lei, față de 66 milioane 914,315 lei încasați în luna lunie, deci cu o diferență în plus de 11 milioane, 56,678 lei.

Traficul de mărfuri a fost și el în creștere, căci deși ne lipsesc conturile a 425 stațiuni, din cari 2o mari ca: Oradia-Mare, Cluj, Brașov, Timișoara, Satu-Mare, etc., veniturile au fost de 86 milioane, 551,343 lei față de 9o milioane, 39,672 lei, încasați în luna lunie, când au fost contate toate stațiunile.

Conducta de petrol a încasat în luna lulie suma de un milion, 985.894 lei, față de un milion, 626,64o lei încasați în luna lunie. Venitul total pe luna lulie a fost de 166 milioane 5o8.23o lei față de 16o milioane 152,271 lei încasați în luna lunie, fără a socoti veniturile extraordinare.

Situația vagoanelor

— Cum stăm cu vagoanele? Sunt ele suficiente pentru actualul trafic?

— La începutul lunei August am mai fi avut nevoie, pentru satisfacerea nevoilor normale ale traficului, de cel puțin opt mii vagoane de marfa și trei sute vagoade de călători.

In vederea traficului de cereale s'a continuat și se continuă cu reparația vagoanelor pe loc în diferite stațiuni prin echipele volante CFR. și particulare, dînd rezultate remarcabile, întrucât un foarte mare număr de vagoane, cu mici reparațiuni, au fost repuse în circulație. De asemeni s'a continuat cu lucrările de magazii, garaje. trieje, halte noui, etc., indispensabile pentru satisfacerea continuu crescând a traficului.

Incărcările de vagoane

— Care a fost situația încărcărilor totale în luna lulie?

— In luna lulie s'au încărcat în toată țara 98,587 vagoane de marfă, față de 96.483 vagoane încărcate în luna lunie și 70438 vagoane încărcate în luna Maiu.

După cum se vede situația este dar destul de satisfăcătoare.

Numărul tonelor kilometri parcurși în luna lulie este de 1,663,063 la călători și de 1 mil. 464,567 la marfă, adică în medie zilnică de 101,000 tone kilometri. Tonele brute transportate în luna lulie sunt de 11,339,690.

Situația locomotivelor

— *Care este numărul locomotivelor în circulație și în reparație.*

— Numărul locomolivelor în serviciu la 24 August a fost de 1621 față de 1650 în luna lulie și față de 1522 în luna lulie.

Numărul locomotivelor în reparație în ateliere, la începutul lunei Auaust, a fost de 1363 față de 1288 în luna lunie și față de 977 în luna Aprilie,

Numărul trenurilor de călători în luna lulie, a rămas la 401; iar numărul trenurilor de marfă la 500.

Războiul din Orient

— Punctele de vedere francez și englez — Chestia strâmtorilor și interesele românești —

Este una din ironiile Istoriei ca singura dintre puterile învinse care reușește acum să obțină, în parte cel puțin, o revizuire în favoarea ei a tratatului de pace, este Turcia cea slabă, „Omul bolnav", după porecla conoscută. Incă o dovadă că o națiune care vrea să trăiască și nu-și pleacă capul, isbutește să înfrângă toate greutățile.

Mai este de relevat că, dacă Kemal a reușit să ridice într'atât moralul trupelor sale, este că acestea știau că luptă, de data aceasta, nu pentru Padișah ci pentru existența țării lor. Turcii n'au combătut pentru cuceriri ci pentru a-și conserva pământul strămoșesc.

Acum, după bătaie, ies la iveală o mulțime de prooroci cari asigură că de mult au prevenit pe greci că se aruncă, în Asia Mică, într'o aventură periculoasă. Nimeni însă n'a prevăzut că în câteva zile Mustafa Kemal, în capul unei armate de aproape o jumătate milion de soldați, va distruge pe adversar, îi va captura o bună parte din combatanți și material de război, silindu-i să ceară pacea și renunțând la Asia Mică.

Intr'o singură săptămână s'a risipit visul grecilor, un vis care i-a îndemnat să facă atâtea sacrificii timp de trei ani.

Acum cuvântul și-a pronunțat verdictul său, diplomația reintră în acțiune și marea problemă de rezolvat este propunerea de acord al Franței și al Angliei în deslegarea problemei orientale.

* * *

Franța susține că tratatul din Sévres a dat Greciei teritorii prea întinse pe care nu le poate stăpâni și a cerut ca grecii să evacueze Asia Mică — ceea ce o obține azi — dar ca să evacueze și Tracia.

Anglia vede altcum lucrurile. Cabinetul din Londra e de acord că grecii să iasă din Asia Mică însă, în ce privește Orientul european, — peninsula balcanică cu alte cuvinte, — nimic nu se poate schimba și tratatul de pace să rămână neatins.

In cazul acesta, revendicarea turcilor referitoare la Adrianopol și Tracia ar fi irealizabilă.

Cabinetul din Londra nu admite ca turcul să se stabilească în Europa și în prima linie nu consimte ca strâmtorile să recadă sub suveranitatea Turciei.

Aici este nodul problemei și n'avem nevoe să sublinem cât de aproape atinge această problemă interesele vitale ale României. Pentru țara noastră, Bosforul și Dardanelele sunt plămânii prin cari respiră întreaga economie și e de așteptat, că în momentul hotărâtor, când Aliații vor decide de regimul viitor al strâmtorilor, cuvântul României să fie rostit sus și tare. Este aici un interes suprem asupra căruia nu încape nici un echivoc.

Iată de altfel ce scrie, în această privință, oficiosul guvernului, ziarul „Viitorul":

De sigur Strâmtorile și Constantinopolul trebuesc să rămâe internațional. Nici pretențiile grecești, nici cele turcești nu pot fi exclusive. Statele interesate trebue să ia serios în mână această chestiune și să creeze un stat neutru viabil între Grecia și Turcia, altfel antagonismul dintre cele două popoare va înceta și interesele europene vor fi slavgardate. Pentru a pune capăt viitoarelor complicațiuni și eventualelor pretenții ce s'ar ridica, chestia Strâmtorilor trebuește definitiv rezolvată acum, cu participarea efectivă a tuturor celor interesați, adică trebuește internaționalizarea lor și crearea unui drum liber și nestânjenit de contingente dat traficului mondial.

Numai soluția de mai sus ține seamă de interesele României.

* * *

Până în momentul când scriem aceste rânduri. Știrile relative la mișcări populare în Atena, la plecarea regelui Constantin la rechemarea lui Venizelos, nu se adeverese. Poate, că la Atena publicul nici nu cunoaște încă întinderea dezastrului militar. Poate, pe de altă parte ea se așteaptă la Atena, că Anglia nu'și va retrage mâna ei ocrotitoare și nu va consimți ca câștigurile teritoriale ale Greciei în Europa să fie știrbite. Deoarece una din condițiunile Turcilor pentru încheerea armistițiului este evacuarea Traciei și în acest sens sunt sprijiniți de Franța, reese, că greutățile pentru un acord sunt deocamdată foarte mari.

Rechiziționarea fabricilor

Monitorul Oficial din 6 Octomvrie publică următoarea decziune a consiliului de miniștri:

„Direcțiunea generală a căilor ferate române este autorizată de a procede în baza art. 41 și 16 din legea pentru reglementarea conflictelor colective de muncă, la rechiziționarea localurilor, a materialelor, a personalului de conducere și de execuție, precum și a tot ce este necesar pentru a se asigura funcționarea normală a fabricii de vagoane „Astra", din Arad.

Dreptul de rechiziție de mai sus îl va putea exercita sus numita direcțiune, după nevoie și asupra altor întreprinderi particulare în care încetarea colectivă de lucru ar pune în primejdie însăși funcționarea căilor ferate române".

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească institut de arte grafice Cluj, „Cosinzeana".

Anul III. No. 612 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Sâmbătă 16 Septembrie 1922

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [...] No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — 180 LEI
„ 6 LUNI — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Somnul Iancului

De cincizeci de ani regele Moților își doarme somnul de veci sub umbra bătrânului stejar din Țebea, sub care Horia, Cloșca și Crișan și-au jurat credință în crucis de săbii.

De cincizeci de ani la același 15 Septemvrie, zi în care Craiul Moților a fost coborât în mormânt, cele dintâi frunze veștede ale aceluiași stejar coboară tremurătoare spre mormântul eroului, împrăștiindu-se pe movilița de pământ ca palidele luminițe de candele creștinești.

De cincizeci de ani, Iancu stă în puterea aceluiași vis fără urmare împietrit de moarte pentru veșnicie.

Același vis care i-a legănat copilăria, care i-a frământat tinerețea, care i-a chinuit cu înverșunare apusul vieții lui fără noroc.

In nepătrunsul gropii sale, Voevodul Munților se străduește poate și acum să distingă în freamătul svonurilor de afară, răsunetul tânguitor al buciumului libertății care l'a făcut de atâtea ori să tresară, să apuce paloșul, să dea deslegare vijeliei din suflet.

Poate cu gândul acesta și-a lăsat corpul trudit de umblet, de rătăcire fără țintă, sufletul nimicit de nimicnicia omenească, să ațipească în somnul drepților.

Poate cu gândul la acest răsunet de bucium, care îi pătrundea atât de adânc în suflet odinioară, încât își închipuia că l'ar putea deștepta chiar din somnul adormiților întru Domnul, a cedat viteazul acesta morții care-i cerea tributul.

Dar aceasta a fost cea din urmă înșelare, în viața lui, care a avut parte numai de amăgiri: amăgirile prietenilor pentru care luptase, amăgirile soartei care-i hărăzise cruda nefericire a visătorului ce tinde zadarnic mâinile după idealul lui.

Buciumul libertății a sunat cu putere pe tot întinsul plaiurilor românești, ecoul lui prelung și dătător de fiorii vijeliei, a vibrat triumfător, chiar deasupra mormântului viteazului vitejilor.

Dar chemarea lui viguroasă n'a fost în stare să-l trezească din somnul cel fără de sfârșit: Iancu a rămas nemișcat în adâncul mormântului său, iar golul orbitelor sale a continuat să fixeze același vis împietrit, fără urmare, cu care a dormit pentru totdeauna.

Vor veni acum lângă mormântul acesta legendar toți trimeșii oficialităților, toți cei ce se pretind moștenitorii cu drept sau fără de drept ai faimei sale de viteaz fără seamăn, de luptător pentru împlinirea destinelor românești.

Vor vorbi cu toți fraze frumoase, vor picura lacrămi de tristețe și de bucurie pe mormântul eroului, îi vor adresa vorbe de mulțumire pentru purtarea lui frumoasă de atunci și-l vor asigura că nu se vor abate din drumul croit de dânsul.

Dar toate vorbele acestea se vor opri în stratul de pământ ce desparte pentru totdeauna pe erou de lumea din afară. Până la cel adormit pe veci, nu va pătrunde nici măcar ecoul lor, iar Iancu va stărui să privească înainte prin cele două orbite înfricoșătoare același vis fără început și fără sfârșit.

Și ast fel viteazul Iancu nu va ști nici odată că urmașii săi uniți într'un frățesc și formidabil elan, au făcut un fapt real, material, din ceea ce el a crezut că nu poate fi decât un vis.

Și astfel el nu va ști nici odată, că acei cari se dau drept cei mai apropiați de dânsul, tăgăduesc altora, tot așa de buni români ca și ei, dreptul de a se socoti la fel cu dânșii. Ast-fel nu va ști nici odată că acești moștenitori exlusivi și cu dela sine imputernicire, valorifică gloria lui sfântă și scumpă tuturor românilor în întruniri de suburbie, ca pe un bun propriu și îndeamnă în numele ei, la subminarea și ura între frații de același sânge.

El nu va ști nimic din toate acestea și poate că e mai bine ast-fel; căci bucuria vestei celei mari a visului împlinit i-ar veni întunecată de meschinăria celor ce nu știu prețui vremurile mari, ce ne-a fost hărăzit să le trăim.

Și iar fi pentru el aceasta cea din urmă dar și cea mai mare din decepțiile avute.

Amintirea Craiului Munților

Jumătate de veac, de când Craiul Munților, fala nebiruiților Moți, doarme somnul de veci în cimitirul de la Țebea, de lângă Brad, umbrit de gorunul lui Horia.

Emoționantă și adânc înțelegătoare, pomenirea lui, ne aduce aminte de zbuciumul neistovit al vremurilor, când timpul pare el însuși că se frământă ca să dea naștere la închegări noi.

Fiu al munților Apuseni, simbol al luptelor naționale ce le-a dus românimea iobagă în Ardeal contra asupritorilor unguri, Avram Iancu, nu numai că n'a cunoscut recompensele și situațiile ce i-se cuveneau, dar gloria lui a fost întunecată de alții, cari s'au mulțumit să culeagă doar fructele dureroaselor lupte vitejești pe care le-a adus el cu Moții săi.

Firea neastâmpărată și sfântă de revoltă a aceluia căruia îi scăpărau ochii de vitejie, iar glasul îi tuna de parcă se prăvălise Detunata, a fost neînduplecată la toate favorurile, pe care falsa bună-voință a împăratului Franz-Iosef le acorda până atunci, cel mult acelora cari duseseră lupta pentru căpătarea de drepturi politice, numai prin petiții și memorii trimise la Viena.

Acel ce a știut să organizeze legiunea celor 6 mii de săteni, comandați de tribuni iscusiți ca Axente Sever și Simeon Balint, biruind un număr îndoit de unguri, zbuciumat de durerea că Moții săi și-au vărsat în zadar sângele, pribegind prin munți, fără ca să-și găsească odihnă și alinare a purtat până la mormânt nenorocirea sa și a semenilor săi.

Sufletul chinuit și neîmpăcat al acestui viteaz idealist a supravețuit însă vremurilor.

Cântecele populare, i-au păstrat și răspândit strălucitoarea sa faimă de erou.

La mormântul lui Iancu, ca și la casa lui din Nidra, în fiecare an pelerini pioși vin să-și aducă aminte de măreţele fapte de vitejie ale acestui arhanghel al suferinței românești.

O neglijență, o nepăsare condamnabilă umbrește însă ca și în alte ocaziuni, respectul pe care trebue să-l avem față de amintirea marilor bărbați ai neamului nostru.

Ca și casa în care s'a născut Creangă, sau Eminescu, cea de la Vidra, unde Iancu a văzut lumina zilei e aproape în ruină.

Apoi, deși așa de bine ținut în mintea poporului, deși purtat în toate cântecele Moților, deși trăiesc încă mulți martori ai vremurilor de la 1848, dintre cari chiar câțiva luptători de ai lui — nimeni nu s'a încercat până acum să strângă la un loc și să cerceteze toate cele știute despre erou, pentru a face să se cunoască de către toți fiii pământului românesc, adevăratul luptător Avram Iancu.

Odihna nedreptățitului său suflet o cere de la generația de astăzi, ca umilă recunoștință, pentru lupta ce a purtat-o spre înfăptuirea unui ideal de care se bucură urmașii săi.

Expulzarea străinilor din Austria de sus

Din cauza greutăților de aprovizionare pentru populațiunea indigenă din Austria de Sus, administrația politică a provinciei a invitat, prin comunicate publicate în presă, pe străinii, cari se află pe teritoriul acestei provincii să caute a părăsi teritoriul cât se poate mai curând, pentru a nu îngreuna prin aprovizionarea lor, aprovizionarea populațiunei băștinașe.

Pe de altă parte se mai motivează această invitațiune pentru a se evita acte de agresiune din partea acestei populațiuni foarte chinuită de lipsurile în care trăește.

Amintiri despre Avram Iancu

Eroul marei epoci de redeșteptare națională, cel care a prins să traducă în faptă idealul proclamat pe „Câmpia Libertății", sufletul care a știut să se întrupeze într'un semizeu al acțiunii vitejești fără seamăn, al apărării noastre energice, și înțelepte, și umane, — își trăia ultimii ani ai martiriului său.

Era în anul 1869, toamna în Septembrie. Deși eram copil abia de 8—9 ani pe atunci, mi-l reamintesc ca aievea, — îl văd deschizând uneori încet ușa casei noastre părintești și intrând sfios, înfășurat ca de obicei, până peste barbie, în șuba lui neagră... Atunci, în toamna acelui an, tatăl meu, pretor în Hălmagiu, rugase pe oamenii lui de pe la Lazuri, Albac și Vidre, ca unde îl vor întâlni, și cum vor putea, cu binișorul să-l aducă pe Iancu la dânsul.

Se apropia ziua hotărîtă pentru desvălirea monumentului ridicat lui Buteanu la Iosășel, și dorința fruntașilor inițiatori ai acelui monument era: să fie și Iancu de față... Dar de unde să-l iei pe Iancu? Regele munților n'avea de reședință.

... Zbirii Împăratului înfruntat de Regele Munților, care n'a voit să-i primească decorațiile, ci stăruia pentru drepturile și libertatea poporului, căci „pentru acestea luptase", — zbirii l-au aruncat în temniță, l-au scuipat și l-au pălmuit, ca pe un alt Mântuitor...

Când l-au slobozit din închisoare, — acasă, ai lui nu l-au mai cunoscut pe Iancu. Plecase un Rege, și se întorcea — o umbră.

O umbră! Nimic mai potrivit. Căci chiar de n'ai fi știut că umbra lui Iancu, omul acela înfășurat în șuba lui neagră, — dacă te-ai fi uitat bine în ochii aceia adânci și tulburi, în fața aceea brazdată, tăcută, care totuși iți vorbea, nu se putea să nu te fi cutremurat tragica expresie a întregei lui figuri. — Tragedia întregului neam românesc trăia acolo, în fața aceea brazdată, în ochii aceia tulburi....

Veni Iancu, și tata îl ospătă ca de obicei, — apoi îl luă pe departe:

— Bine că veniși, dragă Iancule; te-au căutat Frâncu și Borlea și Hodoș, cu Mircea Stănescu dela Arad...

Dar Iancu se și ridică dela masă, cu un pas spre ușă.

— Nu mă duc la Baia de-Criș...

— Nu, nu... Vor veni ei aici, — apoi vom pleca cu toții la — Buteanu.

Își încruntă sprâncenele stufoase:

— La Buteanu? — care Buteanu?

— La Iosaș!

O tresărire, ca de bucurie, îi lumină fața, în vreme ce o licărire de memorie părea a-i reveni.

— Atunci... nu-i adevărat că l-au omorât ungurii?

Tata se folosi de o stratagemă:

— Nu! Să vezi: Ungurii nu l-au putut omorî. El va trăi cât va trăi nația românească! A reînviat ca Isus Hristos. Vii cu noi să-l vezi?

— Viu, răspunse Iancu hotărât, viu!...

Și iarăș se îndreptă spre ușă.

Câteva zile l-am împresurat, toată familia, cu tot ce am putut noi născoci, să nu i se urască, să nu plece.

Iancu iubia muzica și singurătatea. De aceea tata îl lăsa singur în odaia de oaspeți și-i aducea câte fluere găsia pe la ciobanii din împrejurimi.

In ziua memorabilă, se adunară la noi în Hălmagiu fruntașii Zarandului. Cei din Arad așteptau la fața locului. Iosașul, era în comitatul Aradului. Comite suprem (prefect) în Arad era atunci vrednicul român Gheorghe Popa.

Coborârăm jos în vala Crișului. Pe mal, în apropierea unei sălcii bătrâne, pletoase, la câțiva pași de albia râului, pe un teren nisipos, era așezat monumentul, învăluit în postav negru. Simeon Balint, Sever Axente, dintre marii tribuni dela 48, însoțiți de Gheorghe Barițiu, sosiră și ei, venind din Sibiiu, în vreme ce preoții începură sfeștania. Ascultam pitică, între cei mari, cu respirația oprită, cuvântările pe cari le rostiră fruntașii neamului.

Din amintiri de lupte, de prigoniri și de jale, de vitejii și speranțe de o clipă, apoi iar de prigoniri și înfrângeri, țâșnia cuvântul ca din flacări fierbinți, din focul lăuntric al unui vulcan arzător. Și oftările înăbușite în piepturi izbucniră, în strigăte de durere, scrâșniri de amenințări înverșunate; din mii de glasuri se auzi clocotul răsvrătirii: Crișenii lui Iancu, cari luptaseră sub steagul lui, înțelegeau mai viu nedreptatea, gemeau sub povara ei și cereau lumina, răsplata vitejiei lor, pentru ei și pentru Iancu, Regele lor. Auziseră că a venit, că era aci, între ei, și îl aclamau. Iancu trebuia să vină la tribună, să se arate mulțimii... Dar unde era Iancu?

O clipă îl văzusem, posomorît, încruntat, când se porniră cuvântările. Apoi atenția-mi fu atrasă iar de sgomotul manifestărilor... Cu câteva clipe înainte era aci, lângă noi; tata îl păzea ca pe o comoară — dar răpit de entuziasm se ridicase și el un moment, — și acuma iată, nu mai era aci lângă noi... nu mai era nicăeri!

Tata alergă prin mulțime. în dreapta, în stânga, întrebând și căutându-l, — dar nimeni nu-l văzuse, nu-l recunoscuse.

Nu-l am mai văzut de atunci pe Iancu. N'a mai venit prin Hălmagiu.

Peste doi ani l-au găsit mort pe o bancă din fața școalei reformate din Baia de Criș.

Trăiau încă mulți din aceia, cari îl cunoscuseră în vitejia tinereții, și cu adâncă durere au înmormântat subt gorunul lui Horia dela Țebea, umbra tristă, rătăcitoare, a aceluia care fusese odinioară Avram Iancu...

(Transilvania.)

Constanța Hodoș

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

„Numai cu o moarte"

— Eram copil de 9—10 ani, când am văzut pe acest om ciudat, intrând pe poarta casei noastre. Am rămas nedumerit când am văzut respectul religios cu care părinții mei tratau pe acest om, atât de simplu după port și înfățișare, cu fața arsă de soare și brăzdată de sute de încrețituri, cu privirea întunecată sub sprâncenele stufoase și aspre.

„S'a așezat afară pe un scaun a cerut apă și a rămas toată vremea mut și nepăsător la toate întrebările ce i se făceau. Apoi s'a sculat, a zis „bună ziua" și a plecat mai departe."

— Tată, cine a fost ăsta?

Tata m'a dus în casă și mi-a arătat în perete portretul unui om tânăr, o înfățișare războinică în frumosul port muntenesc, cu puşca la spate.

— Dar ăsta e Avram Iancu, — zic eu.

— El a fost!

„El! Eram copil și n'aș fi înțeles această schimbare, decât ca o nenorocire, ca o catastrofă, cum n'aș fi putut înțelege moartea" . . .

Apoi: — „Peste un an, era o mare înmormântare la Țebea, sub stejarul lui Horia. — Era o mulțime imensă de oameni: veniseră țărani până de dincolo de Abrud și din tot Zarandul.

„Murise Iancu, — murise umbra lui Iancu.

„Câțiva copii țineau făcliile lungi de ceară, pe când o mulțime de preoți spuneau rugăciunile de mort.

„Ca prin vis îmi aduc aminte cum, în mijlocul unei tăceri ce te cutremura când vedeai miile de capete ce se pierdeau în depărtare în toate părțile, un cosciug simplu se lăsa încet în groapa săpată subt crengile uriașe ale stejarului din mijlocul, cimitirului . . .

„Ce se petreceu oare, în acele momente, în sufletul atâtor oameni adunați la această funebră ceremonie? . . . Astăzi știu, își aduceau aminte și-și jurau să-și aducă aminte în veci, că acest om, conducătorul lor din lupte glorioase, dar neräsplătite încă, murise de două ori: îl ucisese de mult falsitatea și perfidia — și abia acum îl atingea și coasa vremii" . . .

Ion Gorun

Temperamentul lui Avram Iancu

Iancu care asculta cu se împărtășesc „domnii" pe pielea țăranilor gemea ca un taur ferecat și tremura ca a varga.. îl scuturau frigurile.

A trebuit să-l duc cu silă de acolo, mă temeam că va face scandal. Pe drum către casă m'am încercat să-l liniștesc; el însă mi-a zis: „Frate Șuluțiu! Nu te supăra pe mine,; oricât de bun Român ai fi, tu nu poți simți durerea, ce am simțit-o eu azi. Tu și familia ta nu sunteți robi ca mine și ca părinții mei. Când acel nobil baron.. a zis că:

„Nici acel pământ de trei coți care ne va acoperi trupul după moarte nu este proprietatea noastră", eram să mă arunc din galerie între ei și să-i izbesc de perete. Nu cu argumente filozofice și umanitare vei putea convinge pe acei tirani ci cu lancea ca Horia". Ajuns acasă se preumbla cu pași mari prin odaie, fără a zice un cuvânt. Din când în când își strângea pumnul de la mâna dreaptă și suflând greu tăia cu brațul drept în aer, par' că ar fi tăiat cu o sabie. Râdea și plângea cu hohot. Dovadă despre lupta ce'l frământa sufletul lui agitat.

Iosif Sterea Șuluțiu: Bibliografia lui Avram Iancu.

La moartea unui viteaz

In țară nu mai conteneşte plânsul
E mort biruitorul în războaie,
Stejar pe care cerul îl îndoaie,
El singur mai puternic decât dânsul!

Și 'n toată țara prins-au să vuiască
A jale clopotele la biserici,
Când se pornirâ și mireni și clerici,
Să-i dea cu toții cinstea cea obștească.

Să-și poată trage brazda 'n pace plugul,
Făcut-a armă coasa și toporul!
Spre vești, a odihn' acum poporul
Cu jale mută-i însoțea cosciugul.

Pornește 'ncet alaiul de 'ngroapare...
Și pașii grei dau vuiet surd în cale...
Resună zurgăitul trist de zale,
Ca o străveche pentru morți cântare...
. . . . . .

Se pleacă acum spre culmi bătrânul soare,
Veșmânt cernit s'așterne peste țară...
E mort!... Dar din mormânt va să răsară
Viteazul suflet care 'n veci nu moare!

Ion Borcia.

Cum e înregistrată moartea lui Avram Iancu

In protocolul morților parohiei gr.-crt. române din Vidra de sus, județul Turda-Arieș cetim la pagina 47 anul 1872 următoarele: „Nr. curent 42, anul morții 1872, luna August 29, ziua îngropării Sept. 1. Numele polecra și meseria celui mort: Avram Iancu Eroul Românilor. Patria, locul nașterii, locul preturei și al prefecturei, unde au locuit mortul: Transilvania, Albalulia, Câmpeni, Vidra de sus. Vârsta mortului 41 ani. Religia mortului gr.-or. Starea mortului adecă fostau căsătorit sau june? June. Fostau mortul grijit sufletește sau nu, de n'au fost grijit, din ce cauză n'au fost grijit? Fost. Feliul boalei de care au murit: Firească. Locul, unde s'au înmormântat: Răposat Baia de Criș, înmormântat la bis, din Tiebia. Numele și polecra preotului îngropător: Protopopl M. Valțianu. (Mihălțianu) din Zarand, Balint gr.-cat. din Roșia și 36 Preoți cu mine V. Gomboș".

Ungurii despre Avram Iancu

„O persoană de o soartă tragică stă în fața noastră. Acea figură, care sub greutatea calamităților s'a încovoiat, care poartă pe sine urme din înfiorătoare uragane, odinioară era voinic, când în pomposul lui costum național împărția mandate la sute de mii.

Acest spirit, care odinioară locuia în acea figură frumoasă, care s'a împărechiat cu sine însuși, și acuma decade — odată se însufleția pentru cele mai nobile idei".

Lukács Béla: „Hazánk és a Külföld" Nr. 51 a. 1866.

*

„Acele familii maghiare, cari au ajuns pe mâna lui Iancu, au fost fericite; viața bărbaților și onoarea femeilor au fost cruțate și respectate".

Réthy Lajos: „Vasárnapi Ujság"

*

„Iancu a fost un inamic uman și că el a luptat pentru principii. Cu toate acestea bine a făcut guvernul că o oprit colecta pentru monumentul lui Iancu, pentrucă acel monument ar fi fost Mecca, unde ar fi peregrinat Valachii spre a demonstra în contra statului maghiar. Și de acest zeu n'avem trebuință".

Ormössy Lajos: „Budapesti Hirlap" 25 Iulie 1895.

*

„Iancul cel onest și serios a fost inamicul faptelor neomenoase; acei Maghiari, cari au căutat scut la el, a fost părtași de cea mai onestă tratare. Acesta e fapt pe care nimeni nu'l poate nega; Iancu căuta lupta pe față, el a vrut să se războiască ca soldat".

Nemes Ödön: „Hazánk és a Külföld" Nr. 39 a. 1872.

*

„Iancu n'a fost asemenea lui Horia. Năzuințele lui Iancu nu se pot și nu este iertat să se condamne, pentrucă scopul lui a fost curat și desinteresat: a elupta o soartă mai bună pentru poporul român."

Lukács Béla: „A reform tárczája" 1872.

*

„Fața lui exprimă mai mult un cinism, privire rece, seamănă cu generalul Görgey cu ochi pătrunzători, ageri, frunte înaltă rotundă, cutezătoare. Mai mult urât decâte frumos, în total însă e un personagiu fermecător (megigéző egyéniség), care ne silește ca să simțim, fără voie (ellenálhatatlanul), față cu el, „slăbiciunea noastră".

Dr. Jancsó Benedek în „Szabadságharczunk és a daku-román törekvések" pag. 170.

*

„Iancul acesta e un om extraordinar; e om cu sânge rece, talentat, dară când vorbește despre suferințele națiunii sale, e fanatic, îi schintează ochii și poți vedea înfrânții făclia revoluțiunii aprinsă."

Vasvári la Iosif Sterea Șuluțiu: Biografia lui Avram Iancu 1897.

Cetiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Avram Iancu

— Din memoriile răposatului Ioan Cavaler de Pușcariu —

Avram Iancu era fiu de țăran. Tatăl său a fost pădurar fiscal la Vidra de jos și fiul său Iancu fu crescut în ambițiunea părinților, de a ajunge funcționar pe la domniile camerale din Munții Abrudului. Când studiam în Cluj filozofia, Iancu era student în drept, matriculat sub numele de Jánk Ábrahám, ca romano-catolic.

Eu care cunoscusem pe fratele său, așa zisul popa Lebedeu, care studiase teologia în Sibiu împreună cu alții brașoveni colegi ca: Secăreanu, Costi Ioan Lacea, Gâitanu știam însă că Iancu e român greco-ortodox.

Iancu, care se ținea în Cluj mai mult de petreceri intră în societatea noastră și după terminarea dreptului plecă la Târgul Mureșului să facă advocatură. Aici el se întâlni cu tinerimea română refugiată din Blaj, în urma procesului scandalos cu episcopul Lemènyi.

In capul ei era Bărnuțiu, fost profesor la Sibiu.

La adunarea din Blaj (1848) Iancu sosi în capul muntenilor ca comandant al lor. In urma persecuțiunilor ce au suferit oameni săi, ce au luat parte la adunare. Iancu se retrage la Sibiu, unde nici odată nu lipsea de la întâlnirile românilor. La curtea Mediașului. Aici în Sibiu Iancu devine prieten intim cu Bărnuțiu, care devine idolul său Bărnuțiu era însă și el un idealist, cu totul izolat de lume.

Lumea lui era filozofia lui Kant în care se încurcase ca profesor de filozofie, iar în privința afacerilor politice nu ieșia nici odată din codicile lui Justinian. ca și cum Ardealul s'ar guverna numai de consuli romani.

La organizarea revoluției poporului, Iancu se face prefect în munții Abrudului, unde muntenii sub conducerea lui Axenta Sever și a lui Simeon Balint se apără cu vitejie până la ocuparea Ardealului de Muscali.

La prima întâlnire a Rușilor cu Iancu și cu ceilalți prefecți și tribuni, comandanții ruși le-au acordat decorații și însemnate sume de bani. Să vorbia că Iancu să fi căpătat atunci, la 2000 de galbini ruseşti.

Guvernul austriac vrea să răsplătească de asemeni pe Iancu și luptătorii săi. Sași influenți dela Curte au împiedecat însă acordarea ordinului Francisc Iosef — făcând ca Românii să fie răsplătiți numai cu decorații inferioare.

Iancu pleacă apoi la Viena, unde Nemții erau curioși să vadă pe marele erou al Românilor — lucru de altfel foarte lesne, deoarece Iancu după vechiul obiceiu din Cluj, se întâlnea în fiecare seară la berărie cu studenții români, unde cânta și benchetuia de se mirau vienezii.

Șaguna, care se afla atunci la Viena auzind de aceasta, chemă pe Iancu la el și-i zise: Domnule Iancu, d-ta ca mare bărbat al Românilor, dute și ia la hotelul Munsch câteva camere cu chirie opt zile, pune-ți un lacheu în livrea la ușe, îmbracă-te bine, ia o stăsură și fă vizite tuturor miniștrilor și comandanților supremi militari spunându-le numai atât „eu sunt Iancu", apoi așteaptă timp de opt zile reîntoarcerea vizitelor, iar a opt zi fă-te nevăzut. Numai asa vei susține prestigiul d-tale și al națiunei.

Iancu însă nu ascultă sfatul lui Șaguna, ci pe acel al tinerimei care-i băgă în cap ideea că „Șaguna vrea ca el să plece din Viena, ca să mânce singur colacii!"

După ce devine comun în Viena, Iancu reîntors acasă în munți, unde ia ca advocat apărarea muntenilor, devine obiect de persecuție al organelor camerale și administrative.

Șaguna, prieten bun cu guvernatorul Schwarzenberg, îi făcu atent pe acesta, că rău s'a purtat regimul austriac față de Iancu și muntenii săi. Ocaziunea cea mai bună pentru a-și repara greșala e găsită cu ocazia vizitei împăratului Franz Josef prin Munții Abrudului.

Cu o seară mai înainte de sosirea împăratului la Deva, veni aci și Iancu cu mai mulți tribuni din Munții Abrudului ca, — după cum se înțeleseră deja la Sibiu cu Șaguna, să roage pe principele Schwarzenberg, să mijlocească ca împăratul să-și schimbe ruta de călătorie și dela Deva să treacă prin munții lor spre Alba-Iulia. ca să vadă locurile și locuitorii, pe care revoluțiunea lui Kossuth nu le-a putut străbate. Schwarzenberg promite aceasta și ordonă ca peste noapte să se cruțe drumurile cele primitive, — muntenii urmând să aștepte pe împăratul pe vârful muntelui Găina, unde se face trecătoare din Valea Crișului spre Valea Arieșului.

Pornind cu suita sa spre Băița în Zarand și de aci spre muntele Găina, unde în tot anul se adună Muntenii la așa numitul — târg al fetelor, — împăratul fu condus de cortegiul acestora, repetând deseori întrebarea: Allso heute sehen wir den Iancu!

Pe vârful Găinei erau pregătite porți triumfale, colibe de frunzari, mese așezate în mijlocul mulțimei, îmbrăcată în haine sărbătorești. Că e teacă că epungă, că Iancu e bolnav, că Iancu nu se poate înfățișa. „Heute sehen wir allso den Iancu nicht" ar fi zis atunci împăratul. — Cauza dispariției lui Iancu nu se cunoaște, se zice că ar fi o scrisoare pe care ar fi primit-o dela Bărnuțiu, pe când aștepta pe împărat pe vârful muntelui Găina. Cum a cetit Iancu această scrisoare s'a retras în pădure și s'a făcut nevăzut.

Impăratul a plecat dela Găina în jos supărat, guvernatorul cătrănit foc, iar poporul întreg consternat.

Când a trecut conductul împăratului prin Vidra de jos, pe dinaintea casei lui Iancu, mama acestuia i-a eșit cu un steag înainte pe care guvernatorul l'a aruncat cât colo.

Inconjurat de aristrocrația ungară și de Sași împăratul a călătorit mai departe prin Alba-Iulia, Sibiiu, Brașov, Țara Săcuiască până la Cluj. In acest timp foștii tribuni convingând pe Iancu că a făcut mare greșală și pagubă prin fuga lui au hotărât să se prezinte cu toții la sosirea împăratului în Cluj.

Iancu ar fi cercat și la Câmpeni, unde a dormit împăratul să intre la el, dar a fost respins de aghiotantul împăratului. Porniți din Abrud călări, Iancu cu tribunii săi au fost însă opriți în drum de Unguri, care le-a confișcat caii sub pretext că ar fi furați din revoluție.

Astfel din nou Iancu nu a putut să se prezinte împăratului Nemulțumit și disperat, persecutat de Unguri e în cele din urmă arestat la Alba Iulia, unde izbucnește în el furiile nebuniei de care îngropat de viu n'a mai scăpat decât în mormântul de la goronul lui Horia.

Unirea in jurul unei idei

— O imposibilitate pentru partidele noastre de opoziție —

Intr'un articol cu titlul „Unire" dl Nicolae N. Lahovari analizând situația politică, nu vede scăparea de cât într'o unire a tuturor partidelor de opoziție.

Și cum omul în jurul căruia s'ar putea face această grupare de forțe politice lipsește, autorul articolului cere ca această grupare să se realizeze în jurul unei idei și aceasta ar fi ideia de conservațiune socială.

„Prea mult ne-am unit — spune dl Lahovari — în jurul oamenilor, prea mult am părăsit ideile. Unirea împrejurul unui om este mai totdeauna interesată, deci viciată la bază; ne fiind sinceră nu poate fi durabilă. Unirea în jurul unei idei este prin esența ei dezinteresată, deci curată. Nepurtând în ea sâmburele descordiei poate dăinui cât trăește ideia".

Desigur că are mare dreptate dl Lahovari. Nenumărate greșeli ale politicei noastre provin din faptul că ne-am strâns de multe ori în jurul unui om și nu în jurul unei idei.

Dar referindu-se la situația actuală a opoziției nu vedem cum s'ar putea realiza ceia ce cere dl Lahovari.

Căci, în adevăr, care este ideia în jurul căreia opoziția și-ar strânge rândurile? Fiecare din partidele politice cași toate la un loc nu duc împotriva guvernului o luptă de idei, ci o meschină luptă de interese și de pasiuni. Unde este ideia pentru triumful căreia partidul național ar face sacrificiul intereselor și ambițiunilor oamenilor de la conducerea sa?

Dacă lupta opoziției s'ar da pentru o idee, unirea forțelor politice ale diverselor partide ar fi fapt împlinit de mult și n'am asistat astăzi la desbinarea care le încearcă.

Incercările de coaliție ale opoziției nu s'au făcut în jurul unui program sau al unei idei. Coaliția s'a voit realizată prin ură și de aceia ea n'a putut lua ființă.

Cum s'ar putea ralia, de pildă în jurul ideii de conservațiune socială pe care o rostește d-nul Lahovari, partidul d-nului Dr. Lupu, când acest partid afișează un program revoluționar și face o politică de instigație la lupta de clasă?

Cum ar înțelege spiritul reacționar al d-nului Marghiloman această idee și cum ar voi-o d-sa realizată? Cum ar privi această idee partidul național care lipsit de orice ideologie politică este după împrejurări când de un reacționarism medieval, când de un democratism vecin cu bolșevismul?

Unirea în jurul unei idei este desigur o formulă ispititoare, dar din nenorocire numai o formulă.

Opoziția noastră nu s'a ridicat până acum la înălțimea luptei pentru o idee. Ea trăește încă în regiunile joase ale politicei de patimi și de interese.

Memoriul partidului național la rege

— După amenințări la adresa Coroanei, memoriul și plecăciuni

Potrivit hotărârilor luate în consfătuirea pe care au ținut zilele trecute, partidul național va prezenta M. S. Regelui un memoriu în care va explica pentru ce înțelege să nu ia parte la actul Incoronărei.

Acest memoriu va fi înmânat regelui de către dl Mihai Popovici.

In țările civilizate sunt folosite astfel de mijloace. Ele sunt însă îndreptate numai împotriva guvernului.

Cu memoriul pe care partidul național voește să-l înfățișeze Suveranului, lucrurile nu stau tocmai așa.

Căci nu trebuie să se uite un lucru, și anume: acest memoriu vine după acel faimos comunicat împotriva Coroanei lansat de anumite cercuri al partidului național; el vine după o întreagă serie de manifestări antidinastice a'e aceluiaș partid.

Astfel după ce arvestecând Coroana în noroiul politicii, a îndrăznit să încerce o campanie anti-dinastică, astăzi când constată impresia nenorocită pe care a produs-o în opinia publică acest odios atac împotriva Coroanei, partidul național urmându-și politica sa de fățărnicii, se prezintă umilit și respectuos Regelui cu un memoriu care afirmă „neclintita iubire și nemărginitul respect al partidului național față de Dinastie".

Iată încă o dovadă de cât fățărnicie este în stare conducerea partidului național, care nu se dă în lături dela folosirea unor mijloace proprii celui mai abiect politicianism.

ECONOMIA ARDEALULUI

— Partidul național împotriva românizării vieței economice din Ardeal —

Regionalismul partidului național nu s'a mărginit la terenul politic, el s'a întins și la cel economic.

Viața comercială și industrială a Ardealului este în mâna străinilor. Stăpânirea ungurească de pe vremuri a făcut tot ceiace a putut pentru ca puterea economică a românilor din Ardeal să fie cât mai redusă. Căci orice progres economic însemna în acelaș timp o posibilitate mai mult pentru continuarea luptei naționale. Inferioritatea economică a românilor era o garanție pentru dominația maghiară.

Prin unire situația s'a schimbat. Economia Ardealului trebuia să încapă în mâini românești.

Și dacă posibilitățile Ardealului românesc nu erau suficiente pentru a determina această schimbare, disponibilitățile în capitaluri și energii din vechiul regat nu numai trebuiau, dar aveau datoria să vină aci pentru a desăvârși opera de românizare.

Partidul național n'a voit să înțeleagă această necesitate. Alături de boicotul politic al vechiului regat, el a întreprins și boicotul economic. Instituțiile financiare, întreprinderile industriale și comerciale, toate capitalurile și energiile românești de dincolo venite să nationalizeze viața economică a Ardealului, au fost ținta atacurilor partidului național. Căci în orbirea regionalismului său, partidul național preferă capitalului și energiilor românești din vechiul regat, capitalul și energia celor dela Budapesta sau aiurea.

Iată cât de românească este politica partidului care are cinismul să se socotească singurul reprezentant al Ardealului românesc.

Maghiarismul evreilor

La intervale mai scurte sau mai îndepărtate presa maghiară ridică mereu acuzațiuni evreilor de aici, că încearcă să se smulgă dintre unguri și să se prezinte ca naționalitate aparte, nemaghiară. Presa aceasta a protestat mereu până acum împotriva tendințelor acelor conducători ai evreilor, care în concordanță cu interesele de stat, încercau să înlăture din școlile lor limba maghiară și s'o înlocuiască cu limbile română și ebraică.

Protestele acestea ale ungurilor dela noi, s'au semnalat și cu alte ocaziuni de către presa românească. Era în aceste proteste prea vădită expresia panmaghiarismului, pe care-l văd periclitat prin ruperea evreilor de unguri. Evident, stând astfel lucrurile, opinia publică română trebuea să primească cu precauțiune aceste manifestări de întărire a tendințelor acaparatoare ale unui nefiresc panmaghiarism, căruia războiul i-a pus de fapt capăt.

Zilele acestea s'a afirmat din nou tendința aceasta a panmaghiarismului, la conferința sionistă dela Arad. Fruntașul maghiar Barabas, s'a revoltat la acea conferință, în cuvântarea adresată ca salut și ca răspuns la invitație, împotriva faptului, că a fost salutat în limba germană. Fruntașul maghiar, care este unul dintre conducătorii mișcării ungurești inițiată la Cluj de către Uniunea Maghiară, n'a știut cum să creadă, că de fapt evreii nu sunt unguri și s'a revoltat împotriva lor.

Cazul acesta fără importanță pentru noi l-am relevat pentru unele motive, la care ar trebui să ne gândim mai serios.

De fapt, pentruce se străduesc atâta ungurii, ca să mențină maghiarizată evreimea și aceasta într'un timp, când se știe, că și penetrației evreiești i-se datorește căderea Monarhiei maghiare și când în Ungaria e o prigoană turbată contra semiților? Străduința aceasta a lor se explică și prin faptul, că laolaltă cu evreii, minoritatea maghiară câștigă din punct de vedere numeric și aceasta e important, când ne gândim, că se trimit străinătății atâtea proteste în numele atâtor unguri din Ardeal — a două milioane de unguri, cum sunt toate acestea proteste.

Noi însă știm și o altă cauză a acestei străduințe maghiare și nu ne îndoim, că este cea mai adevărată. Cunoscătorii ungurilor știu, că toate manifestațiunile culturale ungurești proveniau în timpul din urmă dela evrei. Cu o altă ocazie am prezintat o statistică oficială maghiară, din care rezulta, că în abia 20—25 cazuri la sută mișcarea culturală maghiară este reprezintată prin evrei. De fapt toată cultura maghiară era îndrumată și acaparată de evrei.

După constatarea aceasta să ne mai oprim la un lucru. Mișcarea maghiară din Ardeal este și ea în 50 de cazuri la sută în mâna evreilor. Viața culturală, artistică, economică maghiară din Ardeal este pe bună cale evrească. Ziaristica lor e făcută în 75 de cazuri la sută, dacă nu mai mult, de evrei. Insuși organul cel mai șovinist maghiar — Ellenzék — este redactat aproape în întregime de evrei. De celelalte gazete nu mai vorbim.

Rezultă din acestea un lucru: Că ungurii au în evreii maghiarizați niște strașnice elemente de luptă în primul rând împotriva românilor. Rezultă iarăși, că fiind conducătorii de fapt ai mișcării ungurești de aici, evreii le sunt ungurilor necesari. Le sunt una dintre cele mai proprii unelte și de automenținere și de penetrație, iar în fața străinătății un sprijin real al pretențiunilor ungurești.

In urma acestora chestiunea evreo-maghiară este o chestiune care trebue să se intereseze. Trebue să ne intereseze tot atât de mult, cât chestiunea în sine a minorității ungurești, chestiune cu care în urma acestora se confundă. De aceea trebue să urmărim atenți toate aceste străduințe ale ungurilor îndreptate împotriva evreilor naționaliști, după cum trebue să urmărim și atitudinea oficială română față de străduințele acestea, față de care, din păcate, atitudinea română neoficială este prea indiferentă.

Singura intrebare...

Confratele bucureștean, care cerea deunăzi tratamentul celmai bun pentru anarhiștii ungurii, descoperiți de siguranță, înnainte de a-și pune înfiorătorul plan în aplicare, a fost foarte neplăcut surprins de trecerea fostului fruntaș al naționaliștilor ardeleni Metzianu, în rândurile partidului liberal.

Cea ce a surprins în deosebi pe acest confrate din împrejurarea de mai sus a fost motivul părăsirei partidului național de către d. Iancu Metzianu.

Intr'adevă noul membru al partidului liberal, a părăsit partidul național din cauza atitudinei neromânești, acestuia față de serbările încoronărei.

Or tocmai frumusețea acestui motiv n'o poate înțelege confratele bucureștean.

Căci acest confrate ca și încă vre-o doi, trei, se istovește de la o vreme, în a face cea mai vie propagandă împotriva participărei publicului la serbările încoronărei și iarăși, o propagandă tot așa de vie ca acelaș public să participe în număr cât mai mare la congresul partidului național, unde se vor deslănțui toate patimile separatiste.

Că ziarul în chestiune se arată așa de bine voitor partidului național nu are nimeni de zis nimic. Fără îndoială, că și partidul național și-a arătat deasemeni bunăvoința lui față de acest ziar, dacă nu și o arăta-o și acum.

Dar nu înțelegem de unde și până unde atâta pornire împotriva unor serbări, care les deasupra preocupărilor politice cotidiane și au caracter cu totul național?

Oare pentru că, Acel pentru care se pregătesc aceste serbări și care are toată buna voința pentru întreagă această țară și pentru tot ce cuprinde în ea, nu se pricepe să-și manifeste această bunăvoință în felul cum știe să și-o manifeste partidul național?

Aceasta e singura întrebare, ce-ți mai rămâne să-ți pui, în fața unei atât de neașteptate și îndărătnice îndârjiri, față de tot ce nu este pe placul partidului național din Ardeal, fie chiar vorba de Coroană, scumpă tuturor adevăraților români.

Specula continuă...

Cu toată campania ce am dus-o în repetite rânduri contra nerușinărei unor restauratori și negustori din Cluj, specula continuă cu acelaș furie.

Autoritățile locale deși complect cunoscătoare de jaful cae l sufără bieții consumatori în fiecare zi încurajează prin tăcerea lor această specula, ne luând nici o măsură ca s'o împiedece.

Ziarele din București ne aduc zilnic prețurile pieței, care ne par ridicole în comparație cu cele cele pe care le zărim afișate cu emfază, la vitrinile magazinelor din Cluj.

Spre deosebire însă de ceia ce se întâmplă la noi, pe lângă că organelor de control din București nu tolerează specula neomenească a alimentelor, îmbrăcămintei etc, cetățenii sunt mai mult conștienți și reacționează așa cum trebue, față de nerușinarea acelor negustorli, care caută să-i prade ziua în amiaza mare.

Deaceia inzistăm din nou pe lângă autoritățile locale să să exercite un control riguros asupra prețurilor obiectelor de prima necesitate, mai ales în ce privește hrana și îmbrăcămintea și rugăm publicul să nu fie îngăduitor față de speculatori, sesizând organele administrative competinte ori de câteori au ocazia s'o facă.

Demonstratii la Constantinopole

O conferință balcanică la care va participa și România

Din Constantinopol se anunță că au avut loc mari manifestații populare pentru sărbătorirea succeselor armatei turcești cu care prilej au fost devastate localurile tuturor legațiunilor aliate.

Și la legațiunea română, au fost deasemeni sparte geamurile.

Trupele aliate au luat măsuri de pază arborând drapelele aliaților la Galipoli.

Se pare că un acord comun s'ar fi stabilit între aliați, cel puțin în ceiace privește faptul că Constantinopolul și Strâmtorile să nu fie lăsate turcilor.

Mai este vorba de convocarea imiuentă a unei conferințe balcanice la care să fie invitată și România.

INFORMATII

Din cauza morții regretatului președinte al „Asociațiunei pentru cultura și literatura poporului român", Andrei Bârseanu, adunarea generală urmată de festivități, care trebuia să se țină în zilele de 24, 25 și 26 cor. a fost amânat pentru la anul, când festivitățile și adunarea generală se va ține tot în Banat, la Timișoara. In anul acesta nu se va ține de cât o adunare de ordin administrativ, la Sibiu, când pe va face și alegerea președintelui Asociației. Pentru acest loc sunt depuse trei candidaturi: aceia a d-lui dr. Valeriu Braniște, a d-lui dr. Ion Lupaș, profesor universitar și aceia a d-lui Vasile Goldiș.

Pentru intensificarea transportului din Ardeal către vechiul regat și porturile dunărene — ministerul comunicațiilor studiază construirea unei linii ferate pe valea Buzăului.

Birourile publice de plasare și-au extins activitatea și în domeniul agricol, viticol etc. Consilieratele Agricole au fost rugate să colaboreze cu birourile de plasare regionale în vederea organizărei pieței muncii agricole. Ni-se semnalează în același timp, că biroul de plasare din Cluj, a făcut în cursul lunii precedente 209 plasări, în total, și că pe zi ce trece acest birou, primește tot mai multe cereri și oferte.

Ministerul de industrie și comerț a decis prohibirea la export a coarnelor de vite.

Comisiunea pentru verificarea lucrărilor de evaluarea bunurilor foste proprietatea statului român a fost convocată pentru 20 crt. în localul directoratului de interne din Cluj ca să continue lucrările.

Congresul micilor industriași din întreaga țară se va ține în ajunul deschiderei seziunei extraordinare a Parlamentului.

O telegramă anunță că este vorba ca miniștrii de finanțe ai Micei Înțelegeri să se întrunească la Paris către sfârșitul acestei luni spre a discuta stabilizarea valutei.

Cu începere de la 15 Septembrie a. c. se reîntroduce serviciul schimbului de scrisori cu valoare declarată în relațiune cu toate țările, cari au reluat până în present acest serviciu.

Atât pentru scrisorile cu valoare declarată cât și pentru coletele poștale externe, existând oarecari prohibițiuni, atât la import, cât și la export, publicul este rugat a se adresa, pentru informațiuni, oficiilor poștale din toată țara.

Anteproectul de lege privitor la statutul funcționarilor publici a fost întocmit definitiv.

Comisiunea însărcinată de ministerul de finanțe cu redactarea lui, va prezenta acest anteproect d-lui Vintilă Brătianu pentru aprobare.

Cele două serbări populare din parcul orașului, anunțate pentru zilele de Sâmbătă 9 și Duminecă 10 Sept. serbări date pentru sporirea fondului de clădire a catedralei române din Cluj, au fost amânate pentru Sâmbăta și Dumineca viitoare, din cauza ploilor.

Guvernul român a întocmit un memoriu răspuns la cererea de despăgubiri făcute de unguri la comisiunea de reparații pentru acțiunea militară română în Ungaria.

Memoriul va fi înaintat înainte de 25 Septemvrie, comisiunei de reparații.

S'a acordat Ministerului de comunicații un credit extraordinar de 1,730.000 lei pentru executarea lucrărilor de punere în circulație a liniei Borgo-Prund — Dorna-Helgei și consolidarea liniei Dorna-Helgei — Vatra-Dornei.

Rectoratul Universității și Comisia Căminurilor aduce mulțumiri următorilor pentru sumele colectate în favoarea Căminului Universitar al studenților:

Notariatul „Noul Român" 6 lei. Colecta văd. Aurelia Popescu Topliță 1300 lei. Colecta N. Togan Sibiu 1253 lei. Colecta L. Guguian Cluj 715 lei. Colecta studenților M. Adamescu, V. Drăgan, V. Merean, Fl. Bodor, T. Petrașcu 1495 lei. Colecta făcută în Brașov 6100 lei.

In atențiunea doamnelor

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă și iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena și Berlin.

Blănuri moderne cu prețurile cele mai avantagioase.

Diamantstein și Moskovics
Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Intre lucrătorii și proprietarii de cherestea de pe valea Mureșului s'a încheiat prin arbitragiu un contract colectiv de muncă valabil de la 25 Aug.

Căile ferate Arad—Cernad își ridică tariful de transport pentru călători și mărfuri cu 20 la sută, începând dela 15 Septembrie.

Ministrul de război a acordat tuturor soldaților de rit mozaic concediu în zile de 22, 23 și 24 Septembrie precum și în zilele de 1, 2, 7, 8, 13, 14 și 25 Octombrie când sunt sărbătorile israelite.

Foarte multă atenție se dă la spălatul și tincturatul (vopsitul) părului, de către personal competinte, la salonul de coafură *Pascu & Erdelyi Piața Unirei 23, Cluj.* — Cabine absolut separate. Decreție garantată. 2

La librăria

Cartea Romaneasca
din Cluj se afla de vanzare

Geografia României
p. cl. IV. primară

Geografia Europei
p. cl. V. primară (nou!) de *G. G. Mateescu*, prof. in Clu

Geografia județului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de *G. G. Mateescu* și *I. Angheliu*, institutor

România földrajza
p. școalele secundare și

România földrajza
p. școalele primare, (nou!)

de același autor, traduse de *Gr. Litan* profesor, pentru școalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învățători se face 10 la sută reduceri de preț.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Pentru comercianți la comandă mai însemnată reducere de prețuri

„Kristály"
fabrică de spălat cu abur, și de văpsit Cluj,
văpsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbaci tort și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Pregătirile pentru încoronare

— Un serviciu special de poștă cu prilejul încoronării suveranilor —

— Noul serviciu al avioanelor — Timbre poștale comemorative —

Pentru informarea străinătății de solemnitatea care va avea loc la Alba-Iulia cu prilejul încoronării Suveranilor României, direcțiunea poștelor a luat o serie de măsuri în acest scop.

Astfel la Alba-Iulia se lucrează la instalarea unei mari instalațiuni de telegrafie fără fir care va fi deservită de peste 50 de funcționari, având legături directe cu centrele principale din țările balcanice și din Europa.

Trei fire speciale, recepționând câte 20.000 cuvinte pe oră vor fi puse la dispoziția presei.

Pentru a asigura și mai mult comunicația cu Alba-Iulia, pe lângă cele 20 fire telegrafice și tot atâtea fire telefonice cu Capitala. Direcția poștelor a luat măsuri ca o escadrilă de aeroplane să facă serviciu poștal la fiecare jumătate oră cu București.

Timbrele încoronării comandate la München vor sosi în țară pe la începutul lunei Octombrie.

Dela Teatrul Național din Cluj

Sâmbătă 16 Septembre se deschide stagiunea Teatrului Național din Cluj cu „Scrisoarea pierdută" comedie în 4 acte de I. L. Caragiale.

Piesa se va juca cu montare nouă și în costumele timpului.

Toată trupa Teatrului își va da concursul, pentru comemorarea a 10 ani dela moartea celui mai mare scriitor dramatic al nostru.

Dl Zaharie Bârsan, înainte de reprezentație va rosti un cuvânt de închinare memoriei marelui dispărut.

Duminecă 17 Septembrie în matineu la orele 3 se va juca „O noapte furtunoasă" de I. L. Caragiale.

Duminecă 17 Septemvrie seara: „Scrisoarea pierdută".

Marți 19 Septembrie „Un domn pribeag", piesă istorică în 5 acte de N. Iorga.

Joi 21 Septembrie „Un domn pribeag".

Sâmbătă 25 Septembrie „Scrisoarea pierdută".

Duminecă 26 Septembrie în matineu „Noaptea furtunoasă", seara „Un domn pribeag".

Vor urma apoi din Marți în Marți (ziua de Marți va fi în toată stagiunea, ziua de premieră) piesele: „Taifun", „Hamlet", pentru cari se fac mari pregătiri, apoi „Amorul veghează", „pescărelul", „Trandafirii roșii", „Visul unei nopți de vară", etc.

In fiecare Marți se va juca altă piesă, fie o piesă nouă, fie o reluare din repertoriul anilor trecuți.

Direcțiunea Teatrului Național cu avizul Comitetelor a hotărât să se reducă prețurile în așa fel ca să nu mai facă nici un fel de reducere la nimeni.

Prețurile astfel întocmite sunt cele mai ieftine prețuri dela Teatrele Naționale din țară.

A mai hotărât să nu se mai facă nici o diferență între prețurile premierelor și ale celorlalte spectacole.

On. public este rugat să vie exact la spectacole, ca să nu se turbure spectatorii veniți la vreme și artiștii de pe scenă.

Spectacolele se încep precis la 8 seara, matineurile la 3 p. m.

Odată spectacolele începute, intrarea în parter e oprită.

Sămânța de viermi de mătase

— Modalitățile obținerei ei —

Ministerul Agriculturei spre a veni în ajutorul cultivatorilor de viermi de mătase ameliorând astfel lipsurile constatate în campania trecută a hotărât următoarele:

Stațiunea sericicolă dela Băneasa-Ilfov primește înscrieri pentru sămânța de viermi de mătase necesară culturilor pentru campania 1923, în care se va specifica:

a) Cantitatea de sămânță de viermi de mătase ce doresc a cultiva;

b) Adresa exactă, satul, comuna, plasa și județul, oficiul poștal sau gara cu care are legătură didactă.

Odată cu cererea de înscriere solicitatorii vor înainta prin mandat postal stațiunei sericicole valoarea seminței ce doresc a avea socotind pe prețul de 5 lei kgr. rămânând ca la distribuție să complecteze costul în caz când valoarea va fi mai mare.

Distribuția se va începe după 1 Martie 1923, până la această dată se va îngriji și conserva pe seama ministerului.

Termenul de înscriere se fixează până la data de 31 Octombrie 1922, astfel că orice cerere ulterioară nu se va ține în seamă.

In interesul cultivatorilor și în dorința ce ministerul are în a da o extensiune cât mai mare culturilor de viermi de mătase ministerul sfătuește pe toți cultivatorii ce doresc a avea sămânță sănătoasă și în cantitate suficientă a se înscri din timp spre a nu rămâne fără sămânță.

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 440.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 600.—

Ultima oră

Sosirea mareşalului Pilsudski.

Azi dimineaţă a plecat din Bucureşti cu un tren special Dl I. I. C. Brătianu, prim-ministru pentru a întimpina la Ploeşti pe mareşalul Pilsudski. Dela Ploeşti vagonul primului ministru a fost ataşat la trenul mareşalului până la Sinaia.

Hotărârile funcţionarilor.

Funcţionari a hotărât să nu mai facă grevă şi să aştepte împlinirea făgăduelilor guvernului.

Incoronarea nu se amână.

Se desminte afirmaţia ziarului „Aurora“ în privinţa amânării încoronării.

Constituţia Palestinei aprobată.

Se anunţă din Londra că regele Angliei a aprobat constituţia Palestinei.

România şi situaţia Grecei

Din sorginte autorizată se anunţă din Atena că Jugoslavia şi România ar avea intenţia să sprijinească pe Greci. Intr'un eventual conflict balcanic, se crede că Serbia ar mobiliza de teama unei alianţe turco-bulgare împotriva statelor balcanice.

Situaţia Orientului în discuţia Marilor puteri. Demersurile lui Venizelos. Franţa sprijineşte aspiraţiile Turcilor.

Venizelos a avut lungi discuţii cu Poincare, în privinţa situaţiei din Orient. Azi Joi, a plecat la Londra pentru a se sfătui cu Lloyd George.

Imputernicitul francez la Londra, a asigurat pe ministrul de externe englez, că guvernul francez e de acord asupra principiului libertăţii strâmtorilor. Franţa e gata să examineze în comun regulamentul şi întreaga chestiune, apărând însă aspiraţiile turceşti.

RETRAGEREA GRECILOR

Primele trupe elene îmbarcate la Smirna au şi ajuns la Pireu. Războiul a luat de fapt sfârşit, încheerea unui armistiţiu nu mai are nici un interes practic... Nici chiar conferinţa care era să se adune la Veneţia, pentru regularea conflictului grec n'are, în momentele de înfierbinţeală actuală, raţiune de a fi. Sunt atâtea chestiuni complicate de aplanat încât, după toate probabilităţile, conferinţa din Veneţia va fi amânată.

Presa oficioasă din Anglia, comentând succesul ofenzivei turceşti, arată că nu valorează mult din punctul de vedere militar.

Sunt însă unii care se întreabă dacă politica urmată până acum de cabinetul englez şi mai ales încurajarea ce s'a dat atunci nu conţine greşeli mari de tactică. Se poate că grecii să se fi înşelat asupra naturei ajutorului pe care îl aşteptau din partea englezilor. In acest caz însă, precum o spune presa opoziţionistă din Londra, ar fi trebuit de cu vreme să le spună verde la ce se pot aştepta şi să nu se urmeze timp de an de zile o politică care împiedeca orice soluţie raţională.

Fapt este că sferele conducătoare din Atena contau pe un sprijin englez efectiv şi de aceia au refuzat să adere la deciziunile conferinţei ambasadorilor întrunită în Martie la Paris, înainte de conferinţa din Genova. De aceea a putut să nască la Atena, la un moment dat ideia ocupărei Constantinopolului. Nu s'a socotit acolo că o asemenea acţiune este imposibilă cât timp Italia are o flotă.

E probabil că în ultimul timp s'a depreciat prea mult la Londra forţa ofensivă a Turciei, cu toate avertismentele date de unii englezi, ca generalul Toevnstend, care avusese personal prilejul să cunoască pe de aproape calităţile militare ale armatei kemaliste. Townstend s'a dus chiar la Angora însă s'a întors prea târziu pentru ca sfaturile sale să mai aibă vr'un efect. Lloyd George n'ar fi comis greşala de a nu primi măcar pe Fethi Bey, trimisul special al guvernului din Angora, venit la Londra spre a încerca încheerea unui angajament.

Azi guvernul britanic este pus în faţa sarcinei ingrate de a scoate Grecia din impasul în care s'a vârât.

Acum se pune problema lichidărei stărei de război în Orient.

După ştirile oficiale, guvernele aliate sunt înţelese să nu se îngădue violarea zonei neutre stabilită pe coastele Asiei; s'a hotărât ocuparea militară, de către trupe engleze, franceze şi italiene a punctelor ocupate până azi numai de un singur aliat în parte. Iar naţionaliştilor turci li s'a atras atenţia că nu li se va îngădui ocuparea Constantinopolului precum nu s'a tolerat aceasta nici Grecilor.

Ultime informaţii

Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti

Ora 2 p. m.

Interne

Trupele bolşevice de peste Nistru au început iar să se mişte şi să neliniştească populaţia basarabeană. O bandă de 14 bolşevici a trecut ieri Nistrul în apropiere de statul Loneghneţ. Banda a fost aruncată peste Nistru.

*

La Direcţia generală a Cfr. se va ţinea zilele acestea o conferinţă, în care se vor discuta măsurile de luat pentru acoperirea lipsei de vagoane în legătură cu încoronarea.

*

Sesiunea parlamentară extraordinară va ţinea dela 10 Oct. până în 20 Oct. Guvernul va face tot posibilul, pentruca parlamentarii să participe la şedinţe în număr deplin, mai cu seamă că se va lua din discuţie şi chestiunea orientală în legătură cu ultimele evenimente neliniştitoare.

*

Externe

Atena. — Gheorghiades comandantul suprem al Smirnei s'a îmbarcat pe vasul român „România“ pentru Constanţa, de unde va lua drumul spre Elveţia.

*

Constantinopol. — Kemal pa a a încunoştiinţat guvernul englez, că este dispus să încheie pace cu grecii şi să înceapă tratativele pentru armistiţiu.

*

Paris. — Cu privire la rezolvirea chestiunei orientale, ziarul „Le Temps“ face aluzie la agenţia de presă engleză, care face direct responsabilă Franţa de dezastrul armatei greceşti pe care îl atribue sprijinului dat kemaliştilor împotriva englezilor în orient. Oficiosul francez scrie, că presa engleză nu este de bună credinţă. Franţa urmăreşte realizarea păcii în orient pentru apărarea drepturilor sale şi ale tuturor celorlalţi. Franţa reclamă participarea tuturor la încheierea acestei păci.

*

Atena. — Guvernul a hotărât să menţină 150.000 oameni pe frontul dela Ceatalgea pentru apărarea Traciei. In interiorul ţării vor fi opriţi numai soldaţii necesari pentru păstrarea ordinei.

Ştiri din Satu-mare

— Monumentul „Soldatului Român“ — Iredentismul maghiar dela Of. P. T. T.

Incă de mult se aştepta înfrumuseţarea pieţei „Victoria“ din oraşul nostru, prin ridicarea unui monument „Soldatului Român“.

Monumentul „Soldatului Român“, este opera cunoscutului sculptor bucureştean Gheorghe Tudor, şi reprezintă un soldat român desbrăcându-şi haina şi pornind la atac simbolizând gestul soldaţilor români la Mărăşeşti.

Monumentul trebuia ridicat încă din luna Mai, însă în timpul transportării lui dela Bucureşti statuia a fost desfigurată fapt care a necesitat o reparaţie destul de serioasă.

Astăzi statuia este complect reparată dat fiind munca depusă de dl I. Zaharia profesor la şcoala normală, care a reparat minunat stricăciunile. Instalarea se va face pe la începutul lui Octomvrie, când va sosi la Satu-Mare, dl general Andrei Butunoiu, iniţiatorul monumentului şi care a depus o muncă uriaşă pentru strângerea fondurilor.

Cu ocazia dezvelirii monumentului, soc. „Ocrotirea“ din Satu-Mare va organiza o serbare culturală şi naţională la care vor lua parte diverse delegaţiuni.

*

Şovinismul maghiar dela Of. P. T. T. din Satu-Mare, a devenit cu adevărat revoltător. Românii nu pot să se înţeleagă fără tălmaci mai ales la ghişeuri unde funcţionarele la orice întrebare în româneşte, răspund „nem tudom“ şi închid îndată uşa ghişeului. Dl şef al oficiului ar trebui să ia măsuri urgente de romanizare a oficiului pe care îl dirigează. *Ag*

Cameşi de zefir
Vestminte de pânză
Pantaloni pentru tennis
se află
1588 la Firma
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14

PELERINAJUL la Mănăstirea Putna

Plecarea la pelerinajul dela Putna, aranjat de P. S. Sa episc. Nicolae al Clujului, va fi Luni în 5/18 Septembrie din Cluj cu trenul dela 2 ore dimineaţa. Oaspeţii vor ajunge Miercuri în Rădăuţi, unde se va face încuarturirea. Joi în 8/21 Sept. dimineaţa la 4 ore va fi plecarea la Putna cu un tren special, care va aduce oaspeţii după amiazi la 5 ore iar la Rădăuţi, de unde se vor întoarce Vineri acasă. La Putna se va face serviciu duru şi parastas, se va vizita, mănăstirea şi localitatea şi se va oferi oaspeţilor o masă comună în trapeza mănăstirii.

2157

1290 No. 1
Depozitul Central:
TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kőmálalja No. 25. Telefon 201.

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 36
100 kg. lemne coiite . . . . . Lei 40
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 şi 290.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Au sosit
sticle pentru castraveți și compoturi la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

CARBUNI DE PIATRA
și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziționi de vagoane sau magi
Sigismund Kohn
Cluj, Str. Barițiu 10. Telefon 259
Radio 2269 2142

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

TRASUL

dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește elasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.
TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.
Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Cipariu No. 3. 1401

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I, și untură de porc necesară pentru bolnavii Institutului Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72-83 din legea contabilității publice în ziua de 20 Septembrie a. c. la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritorii de a concurs pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2140 **Direcțiunea Institutului Pasteur.**

Totdeauna s'au probat ghetele

TURUL

fiind ieftine, trainice și elegante

Sucursala CLUJ,
Str. Regele Ferdinand
No. 14

Depozite Sucursale:

ALBA-IULIA, P. Mihai Vitezul, 5
ARAD, Andrássy-ut, Minoriták épülete.
BAIA-MARE, Rákóczi-tér 14.
BISTRIȚA, König Ferdinand I. tér 32.
BRAȘOV, Kapu-utca 8.
CERNĂUȚI, Fő-utca 9.
CAREI-MARE, Széchenyi-u. 32.
DEJ, Piața Unirii.
DEVA, Városház-épület.
FĂGĂRAȘ, Str. Regală 2.
GHEORGHENI, Kossuth L.-u. 5
LUGOJ, Izabella-tér és Deák-u. sarok.
ODORHEI, Kossuth-u. 9.
ORADEA-MARE, Kossuth-u. 5.
SIGHETUL-MUREȘ, Korona-szálloda épület.
PETROȘENI, Str. Reg. Ferd.
SATU-MARE, Deák F.-tér 3.
SIGHIȘOARA, Baier-u. 5.
SIBIU, Nagydisznódi-utca 31.
TÂRGU-MUREȘ, Kossuth L.-u. 5
TIMIȘOARA, Belváros, Jenő herceg-tér.
TIMIȘOARA, Gyárváros, Buziási-uá 15.
TIMIȘOARA, Józsefváros, Kossuth Lajos-utca 31.
TURDA, Piața Regina Maria, 18.

și magazine comision în celelalte orașe mai mari din țara. 1370

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

ACTIV

1921 20 August			1922 12 August	1922 18 August
3.999.722.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430	4.775.281.801	4.775.321.046
	1.689.111	stoc metalic: aur (lingouri)	1.689.111		
	14.455	aur (monete)	15.587.390		
	3.504.263.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.264.289.115		
345.652	Argint și diverse monete			375.306	368.450
266.624.481	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat			—	
622.650.012	Efecte scontate			2.383.122.991	2.467.472.359
172.923.100	100.514.000	Imprumuturi pe efecte publice	125.740.950	199.082.808	193.361.536
	132.539.100	„ „ „ „ în cont curent	169.698.350		
	72.409.100 60.130.000	din cari nu s'au ridicat lei	102.077.764 67.620.586		
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane	(1914—1918)	1.600.000.000		
1.495.676.533	„ „ 1.500 „	(12 Mai 1919)	1.498.942.854		
1.000.000.000	„ „ 1.000 „	(16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
—	„ „ 200 „	(1920 B. P.)	183.735.749		
387.738.929	„ „ 400 „	(9 Apr. 1921)	400.000.000		
399,457.213	„ „ 2.500 „	(5 Ian. 1921)	399.457.213		
	„ „ 200 „	(30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet. Impr de 5 miliarde	(11 Iunie 1920)	5.000.000.000		
566.629.225	Impr. de 2½ miliarde	(5 Ian. 1921)	2.058.196.079	7.058.196.709	7.058.196.079
52.954.732	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor			98.852.935	98.380.804
11.997.418	Efectele capitalului social			11.997.418	11.997.418
32.333.207	Efectele fondului de rezervă			32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.			3.785.322	3.785.322
9,226.246	Imobile			47.853,624	47.853.624
2.254.255	Mobilier și mașini de imprimerie			3.756.159	3.764.872
4.239.065	Cheltueli de Administrațiune			3.664.135	5.759.328
15.650.980	Conturi curente			141.588.318	146,588.783
780.523.674	Conturi de valori			116.280.573	117.073.889
1.595.447.236	Conturi diverse			371.682.031	392.391.620
18.028.228.947				20.538.656.709	20.645.751.709

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
61.786.366	Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.142.984	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
11.762.897.009	Bilete de bancă în circulațiune	14.313.918.658	14.411.813.345
11.693.106	Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
7.416.827	Dobânzi și beneficii diverse	17.211.072	19.728.713
2 184.378.688	Conturi curente și recepise la vedere	1.597.283.614	1.653.039.966
3.979.913.967	Conturi diverse	4.496.542.240	4.447.468.560
18.028.228.947		20.538,656.709	20.645.751.709

20 August 1921		Efecte și alte valori de restituit	18 August 1922		
10.863.307.416	268.480.645	Efecte și alte valori în păstrare	316.546.183	10.839.956.404	10.841.933.154
	9.495.000.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000		
	1.099.826.771	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.361.052.971		
1.343.852.344		Conturi de ordine		2.022.247.860	2.023.840.752
12.207.159.760				12,862.204.264	12.865.773.906

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

1429

Reclama este sufletul comerțului

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

CAUT cameră mobilată de se pezte în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

A apărut 2154

Manualul de limba engleza

„English book for children in Rumania"
de Maud Griffiths-Belbin și Sanda I. Mateiu.

Prețul lei 30.—

Editura Dr. S. Bornemisa Cluj, Piata Cuza Voda 16

Alo! Instiințăm pe d-nii comercianți, că firma noastră Alo!

Biroul „Comerțul Românesc"
din Satu-Mare - Casa Albă

a luat reprezentanța exclusiv în Transilvania pentru renumita cacao americană „Morning cacao" care s'a doveedit superioară tuturor produselor de acest gen și care se vinde cel mai avantajos.

Adresați-vă la Biroul nostru:
SĂTMAR, CASA ALBĂ.
Telefon 26. 2086 Telefon 26.

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Keller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriu.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zalău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Publicațiune.

Direcțiunea Clinicilor. Universitare din Cluj publică concurs pentru liferarea următorilor articli de alimentație necesari Clinicilor:

70.000	kgr.	cartofi
40.000	„	varză (1000 buc. să fie cu rădăcină 1000 buc. varză roșie, din care 500 cu rădăcină)
10.000	„	ceapă
12.000	„	morcovi
5.000	„	petrinjel
3.000	„	zeller
5.000	„	guli
5.000	„	țeclă
2.500	„	linte
4.000	„	mazere (numai despicată)
300	„	herean (numai rădăcini groase)
8.000	„	fasole uscată albă

Aceste articli să fie călitatea I.

Articli vor fi cântăriți și predați în curtea bucătăriei centrală a Clinicilor, iar de aci transportate de către furnizor, în Strada Bogdan P. Hajdeu (fost Kőkert) No. 39.

Contra costul articlilor, se va plăti imediat după preluare.

Ofertele pentru acest scop, însoțite de mostre, sunt a-se înainta la aceasta Direcțiune, cel târziu până la 29 Septembrie a. c. ora 10 a. m.

Cluj, la 12 Septembrie 1922

ADMINISTRATOR:
2160 CR ȘANUL.

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Candelabre electrice
dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Acțiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor la prețuri.

Cărți și recvizite scolare
2127 la
LEPAGE

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legă- torie de cărți. **Fabricațiune de pliuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă, invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, execuțare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 IMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

Doritorii de a cumpăra
CEREALE
pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.
Adresându-se Agenției de publicitate
„SOARELE"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Reclama este sufletul comerțului

RELAȚIILE ECONOMICE ROMANO-CEHOSLOVACE

— Lucrările comisiunei pentru ancheta economică româno-cehoslovacă la Praga —

Am dat în numerele precedente ale ziarului nostru telegramele anunțând deschiderea ședințelor anchetei economice Româno-Cehoslovacă.

Suntem în măsură a um a da amănunte complecte asupra lucrărilor.

Delegația Română, în frunte cu d-l D. Hagi Tudorachi, președintele Camerii de Comerț din București, a sosit în Praga în ziua de Sâmbătă 2 Septembrie.

Primirea delegației române

Ea s'a bucurat din partea oficialității din Ceho-Slovacia de cele mai măgulitoare atențiuni.

La frontiera Ceho-Slovacă (la Kiralihazi) un vagon special a așteptat pe membrii comisiunei române iar la gara Praga a fost primită călduros de către membrii comitetului Târgului în cap cu d. Votruba, adtor-delegat și de inițiatorul acestei anchete d. R. Tuffli, fostul nostru atașat comercial la Praga.

Delegația română a azistat a doua zi la inaugurarea Târgului de mostre care s'a făcut în prezența unei azistențe imense cari delegați din toate părțile Europei și atașații comerciali ai tuturor Statelor.

Inaugurarea târgului de mostre.

Aci Primarul din Praga doctorul Baxa, ține discursul inaugural salutând pe numeroșii oaspeți și relevând importanța Târgului din Praga.

Apoi ministrul comerțului, d-l Novak, relevă voința industriei Ceho-Slovace de a susține concurența mondială prin munca intensivă, căutând să compenseze valuta ridicata prin calitatea produselor.

Prezidentul Târgului, Farmacistul Bochaci, vorbește despre grava criză industrială prin care trece Ceho-Slovacia și care va trebui să ia un sfârșit prin măsuri înțelepte și prin concursul industriașilor și al lucrătorilor, căci altfel sărbătorile Crăciunului vor găsi mai toate fabricele ceho-slovace închise, lucrătorii pe drumuri și populația fără pâine. Vede soluția nu în scăderea valutei, ci în reducerea la jumătate a prețurilor, chiar dacă această reducere ar lăsa oarecare victime. Bineînțeles că aceasta reducere va trebui să aibă ca efect imediat scăderea salariilor și reducerea impozitelor.

După aceea s'a vizitat Târgul care se prezintă în condițiuni splendide.

Lucrările anchetei economice româno-cehoslovacă

Luni 4 Septembrie s'a inaugurat oficial ancheta româno-cehoslovacă în prezența oficialității, a membrilor comisiunilor din București și Praga și a numeroșilor reprezentanți ai vieței economice cehoslovace.

A asistat și cunoscutul filoromân Doctorul Urban Jarnic.

Cel dintâi ia cuvântul doctorul Waneg, vice-președintele comisiei interimare a orașului Praga, care salută delegația română în numele orașului, exprimându-și satisfacția că vede la olaltă pe reprezentanții comerțului și industriei românești împreună cu colegii din Ceho-Slovacia.

Ministrul de industrie și comerț, Novac, exprimă dorința pe care o are guvernul Ceho-Slovac ca lucrările acestei anchete să contribuie la intensificarea raporturilor comerciale între ambele țări.

Urează spor lucrărilor pe cari guvernul ceho-slovac le va studia cu multă atențiune.

Cuvântarea delegatului ministerului român de industrie și comerț

D. Gh. Christodorescu, delegatul ministerului de industrie și comerț, rostește următoarele cuvinte:

Am urmărit cu cel mai mare interes lucrările preliminare ale anchetei economice româno-cehoslovace, al cărei scop este de a găsi mijloacele necesare în vederea restrângerei din ce în ce mai mult a legăturilor comerciale între cele două popoare vecine și amicn. Aș fi foarte fericit dacă eforturile comune întreprinse în această direcțiune ar duce la scopul dorit.

Ancheta economică româno-cehoslovacă va avea sarcina grea de a examina și aceste circumstanțe și de a propune soluțiuni noui.

Eu mă însărcinez, domnilor să iau notă de toate dorințele și de toate propunerile dv. și îmi voiu face o datorie de a le aduce la cunoștința ministrului meu.

* * *

Vorbește apoi dl D. Hagi Tudoraky.

Mai vorbesc dnii Gaster și Mărgulici.

Conferința secretarului uniunii industriașilor cehi

Urmează apoi conferința d'ui Doctor Hodaci, secretar general al Uniunei Industriașilor, vorbind despre relațiunile româno-cehvslovace.

D-sa mulțumește în primul rând dlui Tuffli fostul nostru atașat comercial la Praga care lucrează pentru o apropriere cât mai mare între țări și din ale cărui lucrări și-a putut alimenta conferința.

D-sa arată că înainte de războiu fosta monarchie Austro-ungară contribuia cu circa 27 la sută la importul în România, pe când acum participarea Cehoslovaciei, care era principala regiune de export nu este decât de 55 la sută, deci este încă un câmp larg de activitate.

Este îmbucurător totuși, spune d-sa, că în 1921 relațiunile comerciale au fost ceva mai active decât în 1920 notându-se un spor la importul de textile, zahăr, hârtie, articole ceramice și la exportul din România către Cehoslovacia a benzinei vinului și vitelor.

Arată că totalul transacțiunilor anul trecut cu Cehoslovacia s'a ridicat la circa 200.000.000 lei.

Lucrările Secțiunilor

Lucrările anchetei în secțiuni au început Marți dimineața.

Secțiunea cerealelor

Secțiunea cerealelor a ținut ședința în sala Bursei de producte.

Dl Schwarz, președintele comitetului Bursei, a vorbit despre greutățile transportului de cereale și despre dificultățile ce le întâmpină contractanții cu executarea hotărârilor judecătorești.

Dl dr Fischl, vorbind în acelaș sens, propune încheerea unei convenții juridice, care să regulieze această chestiune.

Dl Brancovici, relevă mai întâi nevoia organizării transporturilor în special pe Dunăre, care este calea cea mai ieftină și mai lesnicioasă. Pentru aceasta ar trebui ca prin colaborarea ambelor părți să se creieze un serviciu de navigație să se construiască instalații moderne pentru încărcarea și descărcarea cerealelor în toate porturile principale, asemenea este nevoie de bazine de iernare.

D sa arată apoi că România cu toată mărimea consumului va păstra și în viitor aceiași importanță în comerțul internațional de cereale așa că Cehoslovacia poate compta în aceeași măsură ca și înainte pe importul de cereale din România.

In ceia ce privește dificultățile juridice, dl Brancovici spune că este în proect înființarea unei camere arbitrale speciale pentru rezolvirea diferendelor în materie de cereale.

Secțiunea financiară

Secțiunea financiară a ținut ședința în vechiul local al primăriei sub presidența dlui Würst, președintele Băncei Comerciale Boemene și al Camerei de comerț din Olmetz.

D-sa referă asupra dificultăților valutare sperând încă că prin colaborarea miniștrilor de finanțe ai Micei Antante s'ar putea îmbunătăți oarecum situațiunea de astăzi care în special pentru Cehoslovacia, este păgubitoare pentru că împiedecă exportul.

* * *

Dl V. M. Ioachim arată că urcarea bruscă a valutei cehoslovace face aproape imposibil orice import din Cehoslovacia de către România deoarece prețurile transformate în lei revin aproape cu 400 la sută mai scumpe ca în România.

Tot din această cauză unii neguștori români, cari au cumpărat pe credit anul trecut, când coroana era mult mai ieftină, nu pot acum să-și achite creanțele la cursul ridicat de acum.

Propune cererea unei Bănci Româno-Cehoslovace, care acordând credite lungi să poată înlesni lichidarea creanțelor vechi și încheerea de noi transacțiuni.

In ceea ce privește participarea capitalului Cehoslovac în industria românească, d-sa arată că acest capital ar fi bine primit și că la valuta actuală ar fi momentul cel mai prielnic pentru această participare.

Transplantarea de indus. trii ceh̆e în România

D. Tuffli arată foloasele transplantării unor industrii Cehoslovace în România și crede, că acum când Cehoslovacia trece printr'o puternică criză industrială această transplantare ar da posibilitatea multor industrii să-și continue activitatea ocupând în acelaș timp și o parte din tehnicieni, cari altfel sunt amenințați să rămâe fără de lucru.

Această transplantare s'ar face în colaborare cu capitalul și munca românească.

* * *

Ședința secțiunei de turism și informațiuni s'a ținut tot în sala vechii primării relevându-se nevoia cunoașterei reciproce a bogățiilor și frumusețelor naturale din ambele țări.

Banchetul

Seara s'a dat un banchet de către Târgul de Mostre în onoarea delegaților din toate Statele, la care a luat parte oficialitatea Cehoslovacă și delegați din mai toate țările.

In numele delegației române a vorbit d. Hagi Tudoraky, care a mulțumit pentru primirea făcută.

Ședința plenară de închidere

Mercuri dimineața s'a ținut în sala cea mare a Uniunei Camerilor de comerț ședința de închiderea anchetei.

A prezidat dnul D. Hagi Tudoraky, președintele Comisiunei, asistat de dnul V. M. Ioachim.

D-nul președinte rezumă lucrările din secțiuni și arată că după discuțiunile ce se vor mai face în această ședință plenară urmează să se ia, asupra chestiunilor puse la ordinea zilei, rezoluțiuni cari vor fi prezentate guvernelor ambelor țări spre a se cunoaște desideratele reprezentanților comerțului și indu triei din ambele state.

In prima chestiune a comerțului de cereale și a transporturilor a vorbit în discuțiunea generală, d-nul Brancovici care a accentuat din nou nevoia organizării transporturilor repezi și ieftine pe Dunăre.

In a doua chestiune a vorbit d-nul Chir. D. Staicovici, expunând stadiul în care se află în România, chestiunea lichidării datoriilor vechi în valută străină ale negustorilor români.

D-sa arată că institutia Camerilor de comerț stă la dispoziția industriașilor și exortatorilor ceho-slovaci în cazul când aceștia ar fi eispuși să ajungă la o înțelegerii cu debitorii din România.

In chestiunea financiară vorbește d-nul Wust.

S'a votat apoi în unanimitate o moțiune cuprinzând și rezoluțiunile anchetei asupra chestiunilor discutate.

Prada de războiu

— Luată dela unguri, pretențiile acestora și răspunsul României —

Comisia, compusă din d-nii miniștri I. G. Duca, V. Brătianu, și g-ral G. Mărdărescu și din d-nii Carp, ministru plenipotențiar la externe, g-ral Gorski, șeful Marelui Stat-Major al armatei, Emil Giuan, directorul general al despăgubirilor de războiu, ing. Zamfir Cristodorescu, inspector general al C. F. R. și delegatul guvernului în comisia de reparațiuni a statelor moștenitoare ale fostei monarhii habsburgice, și col. Bârzotescu dela Marele Stat-Major, — s'a întrunit eri la ministerul de externe în cabinetul ministrului și a ținut o consfătuire privitoare la redactarea memoriului pe care guvernul nostru îl va trimite comisiei de reparațiuni din Paris până la 25 Septembrie a. c., drept răspuns la pretențiile de despăgubiri ale ungurilor pentru ocuparea Budapestii.

In acest răspuns — memoriu, se face un expozeu amănunțit al tuturor despăgubirilor datorite de unguri nouă și invers, conform tratatului de pace și legilor de războiu care îndreptățesc pe învingător de-a lua ca pradă de războiu tot materialul ce-l capturează în lupte și în ocuparea pozițiilor și orașelor vrăjmașului învins.

Garanțiile Germaniei

Singurul efect ce l'au avut până acum convorbirile germano-belgiene în chestia garanțiilor, este o nouă scădere a mărcei. Delegații belgieni s'au întors la Bruxelles iar Temps află că negocierile s'au rupt pentru că Berlinul a cerut o prorogație a bonurilor de tezaur pe 18 luni în loc de șase. Rămâne a se vedea care va fi hotărârea C. R. în această stare de lucruri și măsurile pe ca i Franța le va crede de cuviință.

Anunțările făcute de curând de către colonelul House în chestia unei agresiuni germane sunt atacate atât de Daily News cât și de Manchester Guardian. Ambele zia e sunt contra unor angajamente militare ce le va lua Anglia și exprimă părerea că numai liga Națiunilor poate oferi Franței garanții reale.

Congresul Trades-Union-ilor-engleze a adoptat o moțiune zicând că refacerea Europei nu e posibilă dacă nu se renunță la ocupația Rinului. Temps arată că această cerere echivalează cu renunțarea la ori care clausă de siguranță pe care tratatul de pace îl acordă Franței și Belgiei. Ocuparea țărmului stâng al Rinului este un gaj care va fi liberat după ce Germania va fi îndeplinit toate obligațiunile conținute în tratatul din Versailles.

Citiți „Infrățirea“

Reclame este sufletul comerțului.

Tipărit cu masina rotativă Cartea Românească institut de arte gratice Cluj, „Cosinzeana“.

Anul III. No. 613 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Duminecă 17 Septembrie 1922

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrăți-ea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Un oaspe ilustru: Mareșalul Pilsudski

Președintele republicei poloneze, mareșalul Pilsudsky este oaspele nostru. Venind întâia oară în capitala țării, acel ce a luptat pentru reîntemeierea statului polonez, înfruntând din tinerețe și jugul țarist și asupririle germane e cu atât mai călduros primit, cu cât se identifică aceleeași concepții idealiste, pe care au nutrit-o bărbații politici ai țărei noastre, cari au dus războiul.

Dintr'o veche familie boerească lituană, crescut în atmosfera unui patriotizm fanatic, Pilsudsky e un strănic luptător pentru irredenta încă din timpul adolescenței, pe când își făcea liceul în orașul său natal, Vilna. Mai târziu surmându-și studiile universitare la Charkow, e expulzat, din cauza amestecului ce-l avea totdeauna în manifestațiile studențești.

Reîntors la Vilna, coborându-se în popor, Pilsudsky devine un fervent partizan al grupului „Tinerimea revoluționara polonă".

Deși condus de principiile unui idealism revoluționar, jertfindu-și toate interesele prin participarea la toate suferințele poporului, cunoscând adânc psihologia mulțimei, Pilsudsky se declară adversar hotărât al acțiunii teroriste, atunci când i se propuse să participe la un atentat contra țarului Alexandru III-lea.

Întărit și mai mult în credințele sale, în urma exilului suferit în Siberia creiază la reîntoarcere, partidul socialist polonez, care-și propune în primul rând ca scop, cucerirea independenței poloneze.

Imprimând și redactând aproape singur, câțiva ani un ziar clandestin de propagandă și redeșteptare națională, Pilsudsky are nenorocul să fie descoperit și închis de autoritățile rusești la Varșovia, de unde un prieten medic îi ajută să evadeze.

Neobosit, Pilsudsky profită de starea spiritelor creiate de războiul raso-japonez, contribuind de aci înainte la creiarea armatei naționale poloneze.

La Cracovia, sub toleranța mai mare a autorităților austriace, Pilsudsky întemeiază legiunile poloneze, cere luptă contra Rusiei chiar dela începutul războiului, dar în același timp e și sufletul unei organizații militare secrete, îndreptate contra celuilalt dușman, Puterile Centrale.

Când în 1916, legiunile sale intrară triumfătoare în Varșovia, primite cu entuziasm de populație, Puterile Centrale în speranța că vor reuși să trimită aceste legiuni pe frontul francez recunosc independența Poloniei și Pilsudski devenit membru al Consiliului de Stat, sfătuește legiunile să refuze jurământul de credință, armatelor Puterilor Centrale. Legionarii sunt arestați în masă, iar Pilsudski cunoaște din nou închisoarea, de data aceasta la Germani în cetatea Magdeburg. Revoluția din 1918 îl eliberează, în momente critice pentru statul polon, când grație energiei sale, ajutat numai de voluntari, proclamând dictatura militară, pune bazele statului polon de astăzi.

Faima lui se mărește și mai mult apoi, cu ocazia marei bătălii de pe Vistula, când respinge hoardele bolșevice, care amenințau tot orientul Europei.

Vizita sa, urmare firească a legăturilor de strânsă amiciție ce există între două țări vecine, ca Polonia și România capătă o importanță deosebită în momentele actuale, când e lucru știut că pivotul politicei din Europa centrală o formează Mica Antantă.

Prietenă în același timp cu Jugoslavia și Ceholovacia, România e cea dintâi chemată să contribue la nivelarea micelor neînțelegeri ce există între Cehoslovacia și statul polonez.

Perfecta comunitate de interese, în fața pericolului bolșevic fac deasemeni pe ambele state să întărească și mai mult alianța lor, care garantează echilibrul european, câștigat prin victoria Aliaților și e cel mai bun paznic al civilizației occidentului, în răsăritul Europei.

Întâmpinat cu entuziasm și respect, ilustrul nostru oaspe, mareșalul Pilsudski va cunoaște nu numai admirația ce se cuvine eroului luptător ci și încrederea ce i-o acordă poporul nostru pentru marile sale merite.

Partidul Național și Avram Iancu

Am sărbătorit cu toții zilele trecute amintirea lui Avram Iancu, a acelui erou care înfățișează pentru noi simbolul durerilor, jertfelor și eroismelor Ardealului în lupta sa împotriva unei stăpânirei străine.

Partidul național a înțeles că trebuie să fie alături de toți aceia cari mărturiseau cultul lor pentru acest erou. „Patria" a închinat un număr omagial amintirei lui Avram Iancu un număr desigur foarte frumos. Dar a lipsit din el tocmai ceiace eram în drept să așteptăm dela un partid care se voește continuatorul luptei lui Iancu: adică un articol care să cuprindă mustrarea de cuget a conducătorilor partidului național pentru toată acțiunea lor de îndepărtare dela lupta lui Avram Iancu.

Căci dela Unire încoace întreaga activitate a partidului național n'a fost decât o necontenită îndepărtare dela ceiace constituia lupta lui Iancu, visul lui Iancu. Continuatorii acestei lupte, părtașii acestui vis? Cine Dl Boilă sau dl Bontescu, dl Socol sau dl Tășlăanu, dl Aurel Vlad sau Osvadău? Și alături de aceștia, toți aceia care în epoca fertilă a Consiliului Dirigent și-au știut agonisi averi și s'au lansat în afaceri?

Cred oare conducătorii partidului național că lupta lui Iancu nu-și mai are rost acum după unire? Că prin acest act națiunea românească din Ardeal și-a căpătat locul la care are drept și a șters toate urmele unei stăpâniri milenare? Ca și atunci lupta aceasta era necesară acum.

Unde este însă în toată activitatea partidului național dela unire încoace, ideia națională? Depărtându-se de ea cu o grabă neînțelesă, partidul național s'a coborât în mocirla unui politicianism care a întrecut tot ce ne puteau închipui în această privință. Ademenit de toate în unor vremi de dezordine morală, partidul național a uitat că azi, în Ardeal pe deasupra oricărui democratism, ideia națională trebuie cultivată.

Lupta lui Iancu, visul pentru izbândirea căruia acest erou a ajuns nebun visul lui cuprins în două cuvinte: Națiunea română, visul acesta este străin cu totul de preocupările partidului național. O mână de ambițioși și de demagogi, de oameni de afaceri și de îndârjiți arivești, iată ce este partidul național acum. Continuatorul luptei lui Iancu? Dar tot ceiace a făcut partidul național dela unire și până azi nu înseamnă decât o zilnică înstrăinare dela ceiace avea datoria să păstreze și să se continue.

Acum când am sărbătorit amintirea lui Iancu, în fața umbrei lui, am fi voit ca reamintindu-se visul eroului, partidului național să încerce o remușcare pentru toată acțiunea sa de îndepărtare dela o luptă pe care trebuie s'o continue.

Iată ce a lipsit din numărul pe care partidul național l'a închinat lui Avram Iancă. Este o lipsă pe care negreșit n'a simțit-o nici dl Bontescu nici dl Boilă și nici mulți alți membri din faimosul comitet de o sută al partidului național.

România invitată să intervie în conflictul greco-turc.

După agenția „Reuter" ministrii Angliei și Greciei din București și Belgrad, ar fi invitat guvernul român și jugoslav să intervie în conflictul greco-turc, pentru a se menține statul grec.

Societatea Națiunilor și Europa Centrală

Cea de a treia adunare a Societății Națiunilor s'a deschis zilele trecute la Genova. Primele ședințe au fost consacrate alegerii biuroului și a diverselor comisiuni.

Mica Antantă și Polonia — care au hotărât la Praga bazele, unei acțiuni comune — sunt reprezentate în biurou de către d-l Ninčici, ministru de externe al Jugoslaviei.

Se știe de altă parte, că cele patru puteri astfel grupate vor ține conferințe regulate pentru a fi de acord asupra atitudinei lor în fața diferitelor chestiuni puse la ordinea zilei.

Printre acestea trei par chiar de acum, că trebue să atragă cu deosebire atenția lor, pentrucă ele constituesc în clipa de față problemele cele mai grave ale Europei Centrale.

Este vorba de chestiunea minorităților, de problema austriacă și de admiterea Ungariei în Liga Națiunilor.

Chestiunea minorităților este în general, considerată ca una din cele mai spinoase. Ea a fost pusă Societății Națiunilor de către Conferința genoveză. Ne aducem aminte, că delegații Ungariei la această adunare au supus problema conferinței. Aceasta a hotărât să transmită memoriul unguresc Societății Națiunilor. Dar pentrucă vorbim de „problema" și de „chestiune" se cuvine să ne înțelegem și prin urmarea să precizăm. Societatea Națiunilor nu este chemată să rezolve chestiunea minorităților. Soluția adevărată a fost adusă de Conferința Păcii și formulată în tratatele, cari regulează definitiv în țările Europei Centrale, cu deosebire în statele moștenitoare ale imperiului austro-ungar, statului minorităților atât etnice, cât și religioase.

E te vorba astăzi de a ști dacă Statele semnatare ale acestor tratate își împlinesc bine obligațiunile, pe cari le-au luat în această privință. Unii se plâng; ei pretind, că consângenii lor înglobați într'un alt Stat nu se bucură acolo de toate drepturile, cari li sunt recunoscute prin tratatele de pace. Un adevărat proces se va deschide deci în fața Societății Națiunilor. El va avea toată partea delicată a proceselor, cari prin pasiunea, pe cari o aduc deseori părțile interesate în cauză, nu va putea să nu miște sau chiar să turbure opinia publică.

Se pare, că din această cauză, Societatea Națiunilor nu îmbrățișează chestiunea cu simpatie. Așa se explică declarațiile d-lui Murrey, care arată, că Societatea ar preferi să amâne desbaterile acestei chestiuni.

Dimpotriva Liga Națiunilor pare a acorda un mare interes problemei austriace, pe care evenimentele din urma au adus-o în primul plan al preocupărilor europene. Situația Austriei este în adevăr foarte gravă. Ea poate fi totuși îmbunătățită. Lucrul acesta este înțeles și la Viena și dacă judecăm după declarațiile făcute la Geneva de cancelarul Seipel, Austria are voința fermă de a munci. Cancelarul cere în acest scop ajutorul puterilor. Dar problema austriacă nu e numai de ordin economic, ea atinge de asemeni și politica. Lucrul era știut dealtfel, iar utopicile proiecte fie ale unei realipiri la Germania, fie ale unei uniuni vamale cu Italia stau dovadă. Această parte politică a problemei austriace n'a scăpat naobservată de marile puteri și după o știrei agenției Havas, în urma unei conferințe ținute de dnii Bourgeois și Lloyd Balfour, delegații Franței și Angliei s'au pus de acord pentruca Societatea Națiunilor să obțină față de Austria garanțiile unei siguranțe politice fără de care orice ajutor economic n'ar fi posibil.

Pare ca astfel privită, problema va fi favorabilă rezolvită O sub comisiune a fost însarcinată special cu studiul problemei austriace.

Chestiunea admiterei Ungariei în Societatea Națiunilor va pricinui desigur mai puține dificultăți. Budapesta nu va fi silită și de data asta să-și retragă cererea pentru a evita un eșec. Singura împotrivire pe care Ungaria ar fi putut o întâmpina este acela a Micei Înțelegeri.

Pentru a avea o certitudine în privința asta contele Bánffy a avut o întrevedere cu dl Beneș. Nu știm ce a spus primul ministru cehoslovac contelui Bánffy, dar în esență dsa trebuie să fi spus următoarele: „Noi n'avem mai vie dorință decât de a trăi în termeni buni cu vecinii noștri. Nu cerem decât un lucru: respectul absolut al angajamentelor luate și cu deosebire respectarea statutului creiat prin tratate în Europa Centrală. Dacă Ungaria va voi să dea asigurarea întemeiată pe garanții, că nu va pune în discuție, printr'o restaurarea a Habsburgilor, acest statut, noi nu vom avea nici un motiv să ne împotrivim la admiterea ei în Liga Națiunilor.

Acesta este punctul de vedere al Micei Înțelegeri și el este și înțelepciunei. Pentru pacea Europei socotim că el va fi ținut în seamă.

Trandafilakos cere votul de încredere

Atena. — Primul-ministru Trandafilakos a declarat că va cere Camerei votul de încredere, fără de care nu poate guverna.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Cu prilejul serbărilor încoronărei

SCRISOARE PASTORALA

A sfântului Sinod al Sfintei biserici autocefale ortodoxe române

Către clerul și poporul român dreptcredincios

Cu prilejul încoronării M. S. Regelui Ferdinand I. și a soției Sale Regina Maria

Care se va citi în ziua încoronării în toate bisericile din țară, înaintea „Doxologiei" omițându-se părțile cari nu primesc decât pe preoți.

Noi:

Membrii Sf. Sinod al Sf. biserici ortodoxe autocefale române și ai voștri păstori sufletești: — Vouă, tuturor Românilor dreptcredincioși din România întregită, vă dorim dela Dumnezeu pace și sănătate; vă dorim cuget credincios și cinste în casele voastre; și ne rugăm Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, ca binecuvântările Noastre să se pogoară preste voi, ca roua cerului! (I Moise 27, 29).

Iubiților Creștini!

Vă vestim azi bucurie mare, care va fi la tot norodul! Voi știți, că Dumnezeul părinților noștri ne-a scos în cursul vremurilor din mari nevoi și din multe necazuri și ne-a adus, cu a Lui purtare de grijă și cu a Lui neajunsă înțelepciune, la liman de bucurie și la loc coprinzător și înalt.

Privim, în urma noastră, căile priporoase și pline cu jertfele neamului nostru; și inima noastră e naputincioasă să lămurească și să spună acum în vorbe toată românească noastră bucurie.

Dumnezeu a fost milostiv cu neamul nostru!

Dumnezeu a voit să mângâie sufletele voevozilor, strămoșilor și părinților noștri; și — pentru multele lor lupte și osteneli — le-a dat lor răsplată și izbândă în mâinile urmașilor, adecă în mâinile noastre și în zilele noastre.

Dumnezeu a îndeplinit cu noi un cuvânt scris în Sfintele Scripturi; și din cămara îndurărilor Sale, deapururi nesecate, a revărsat peste noi untdelemnul prorociei, care zice:

„Și voiu face pe ei un singur neam și un singur domn va fi domn peste toți!" (*Ezechiel 37, 22*).

Ca o rugă puternică de mulțumită, ridicată cerului de tot neamul românesc, se înalță azi, din inima Ardealului, biserica catedrală a încoronării.

Anul acesta, 1922, luna Octomvrie ziua 2 (15) măritul nostru Domnitor, M. Sa Regele Ferdinand I, va urca, alături de grațioasa noastră Doamnă, M. Sa Regina Maria, treptele catedralei încoronării și înaintea Sf. altar se vor închina Impăratului Impăraților, zicând cu psalmistul: „Fi-voiu ca un măslin roditor, în casa lui Dumnezeu! Nădajduit-am în mila Domnului în veac și în veacul veacului. Lăudate-voi pe Tine în veac, căci Tu ai făcut aceasta!" (*Psalmul 52, 10, 11*).

Deci, în arătata zi, bucuria neamului românesc va fi deplină și inimile noastre și sfintele noastre biserici cuvine-se să răsune de laudele Celui-Prea-Inalt: „Aceasta este ziua, pe care a făcut-o Domnul! Să ne veselim și să ne bucurăm, întrânsa!" (*Psalmul 118, 24*).

Drept aceea, gândindu-ne la această zi, vă poftim în deosebi pe voi, Preacucernicilor protopopi și preoți și pe toți cei din sînul preoțesc și călugăresc, din toată biserica ortodoxă română, să pregătiți toate cele cuvenite, ca să sărbătoriți, după toată vrednicia și măreția ei, înaintea Domnului și în mijlocul norodului, această zi de mare bucurie pentru tot neamul nostru.

Vă mai poftim pe voi, care unde aveți cădere și putere, să nu uitați cu nici un chip pe cei ce trăiesc alături de noi Românii, adică pe concetățenii noștri de alt sânge și de altă credință, și să-i chemați frățește în deplină înțelegere cu autoritățile Statului la bucuria poporului român. In biserică și alături de biserică, după putință și după împrejurări, să vă dați osteneala, ca glasul vostru să ajungă până la auzul inimilor și să-i lămuriți și să-i ziditi sufletește, tâlcuindu-le și cântându-le: „Veseliți-vă neamurilor, împreună cu poporul Lui!" (*Romani 15, 10*); (*Moise 34, 43*).

In deosebi dispunem, ca în întreaga țară:

1. In ajunul zilei de încoronare să se slujească în toate bisericile priveghiere.

2. In ziua încoronării se va sluji mai întâi:

a) Sfânta leturghie și după terminarea ei

b) O doxologie (Tedeum) de mulțumită, pentru că ne-a învrednicit Dumnezeu a ajunge această zi istorică, pentru îndelunga domnia a Majestății Lor Regelui și Reginei și pentru sănătatea întregii familii domnitoare.

3. După doxologie se rostește următorul polihron

PENTRU REGE:

Majestății Sale Prealnălțatului și Mulțstăpânitorului nostru Domn Ferdinand I, din mila lui Dumnezeu Rege al României și dezrobitor al mănoasei Basarabii, al dulcei Bucovine, al falnicului Ardeal, al mândrului Banat, al fericitei Crișane, al Satmarului și al Sălajului. Celui ce a reînviat țara lui Negru Vodă dela Olt și istoricul Maramureș al lui Dragoș Vodă: —

Dă-i, Doamne, zile bune și îndelungate, pace, sănătate, mântuire și biruință asupra dușmanilor și să trăiască întru mulți și fericiți ani.

PENTRU REGINA:

Majestății Sale Măritei noastre Doamne și Regine Maria, ajutătoare celor săraci și în strâmtorare, — mângâitoarea celor bolnavi și în suferință, — alinătoarea de dureri a celor răniți și pe patul de moarte, — ocrotitoarea văduvelor și a celor orfani, — protectoarea artelor, a științelor și a tuturor mișcărilor nobile pentru propășirea obștească: —

Celeia ce, în cele mai grele zile ale neamului, a revărsat pretutindenea din comoara sufletului ei, ca dintr'un izvor bogat, încredere și însuflețire: —

Dă-i, Doamne, mulțumire și sănătate și o păzește întru mulți și fericiți ani.

Se cântă Imnul Regal: „Trăiască Regele".

Slujba din ziua încoronării trebue astfel rânduită, ca polihroniul dela doxologie să se citească la orele 11, când se vor trage și clopotele bisericilor din localitate. Astfel toate clopotele bisericilor din țară vor suna cam la acelaș ceas.

La doxologie se invită autoritățile tuturor oficiilor și oaspeții.

Acestea sunt îndemnul și porunca, pe cari vi le dăm, din timp, Vouă, Preacuviosilor și Preacucernicilor păstori sufletești ai poporului nostru drept credincios, cu bună încredințare, că acestea și mai mult decât acestea veți face.

Veți face adică, să lumnieze în toate cugetele și să se pătrundă orice inimă și să priceapă orice minte cuvintele Sf. proroc și împărat David, strălucind azi, ca un șirag de stele prooroace, deasupra țării noastre, deasupra slăvitului nostru Rege:

„Doamne, de ocrotirea Ta puternică se veselește Regele și ajutorul Tău îl umple de bucurie. Tu i-ai dat ce-a dorit inima lui, și de cererea buzelor lui nu l-ai lipsit. Că l-ai întimpinat pe el cu binecuvântarea bunătății; pus-ai pe capul lui cunună de pietre scumpe!" (Psalmul 21, 1, 4).

Iar pe voi pe toți, Români drept măritori de pretutindeni, Dumnezeu să vă cerceteze cu plină măsură a îndurărilor Lui, și bucuria, cu care a bucurat pe Rege și pe popor, să rămână statornică între noi.

Darul Domnului nostru Isus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și paza cea deapururi a Sf. Duh, care ne străjuește și ne ține, să fie cu voi toți. Și numele Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos să se preamărească în toată lumea și în tot neamul românesc în toate zilele și în toți vecii, până la venirea Lui, Amin!

București, în ziua
Bunei-Vestiri 1922

Dr. Elie Miron Cristea, Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungro-Vlahiei; exarh al plaiurilor, primat al țării românești, președinte al Sf. Sinod, locțiitor al scaunului din Cesarea Capadochiei etc.; **Dr. Pimen Georgescu,** Arhiepiscop al Iașilor, Mitropolit al Moldovei și Sucevei, exarh al plaiurilor etc.; **Dr. Vladimir Repta** Mitropolit al Bucovinei; **Dr. Vartolomeiu Stanescu,** Episcop al Râmnicului Noului Severin; **Visarion Puiu,** Episcop al Argeșului; **Nicodim Munteanu,** Episcop al Hușilor; **Ioan I. Pop,** Episcop al Aradului, Ienopolei, Halmagiului și al părților din Banat; **Roman R. Ciorogaru,** Episcop al Oradiei-Mari; **Evgenie Humulescu Pitești eanu,** Arhiereu vicar-delegat Arhiepiscopiei Bucureștilor; **Meletie Dobrescu Constanțeanul; Dr. Nicolae Balan,** Arhiepiscop al Alba-Iuliei și Sibiului, Mitropolit al Transilvaniei, Banatului, Crișanei și al Maramureșului; **Gurie Grosu,** Arhiepiscop al Chișinăului și Hotinului; **Theofil Mihailescu,** locotenent Episcop al Buzăului; **Teodosie Atanasiu,** Episcop al Romanului; **Platon Ciosu Ploeșteanu,** Episcop al Dunării de jos; **Dr. Iosif Tr. Badescu,** Episcop al Caransebeșului; **Nicolae Ivan,** Episcop al Vadului, Feleacului și Clujului; **Iacob Antonovici Barladeanu,** Arhiereu vicar-delegat al Arhiepiscopiei Iașilor; **Dionisie Ierhan,** Arhiereu vicar al Arhiepiscopei Chișinăului și Hotinului.

ECOURI

Un ziarist de 102 ani

Din toate părțile se recomandă mijloacele cele mai sigure pentru a deveni centenari și de cele mai multe ori cei ce dau asemenea sfaturi mor destul de tineri.

Confratele nostru dl A. Maille-Saint-Prix n'a întrebuințat nici una din rețetele acestea pentru a trăi mult și a ajuns în deplină sănătate la vârsta de 102 ani.

El scrie câte un articol pe săptămână, îl corectează și se duce să asiste în tipografie la paginarea lui.

— Nu pot atribui spunea el de curând, vâlva ce se face în jurul numelui meu de cât unui singur fapt: Acela de a vedea un om de 102 ani scriind articole în ziare.

Aceasta nu înseamnă că ceeace scriu are vreun merit oarecare, dar faptul în sine pare extraordinar și foarte puțin obișnuit.

Dl Maille-Saint-Prix mai face însă și versuri și este în acelaș timp și artist.

Tatăl său a fost pictor și el însuși a cunoscut pe Troyon și Corot și picta piesagii frumoase. N'a părăsit paleta de cât acum șapte ani, la vârsta de 95 ani, din cauză că i-a slăbit vederea.

Dl Maille-Saint-Prix trăește într'un frumos castel din Seine-et-Oise, unde acest decan al ziariștilor termină în seninătate o existență liniștită și dulce.

Teatrele germane

— Din cauza situației precare a teatrului din Eisenach s'a hotărât contopirea acestuia cu teatrul din Gothe.

— Teatrul de Stat din Mainz va reprezenta în cursul iernii „Uniunea atleților" a cunoscutului scriitor pacifist francez Georges Duhamel.

— La Teatrul Comunal din Lipsca se vor reprezenta următoarele premiere în cursul viitorei stagiuni:

„Din Nonnen von Kemmede" de Alfred Doblin; „Wunken Vendt", de Knut Hamsun, „Noli me tangere", de Georg Kaiser; „Der Tausch", de Paul Olau del; „Der Tausch", de Erich Moses.

— „Leipziger Schauspielhaus" pregătește pentru viitoarea stagiune între altele: „Frauenopfer", de George Kaiser; „Bocksgesang", de Franz Werfel; „Wolfe", de Alfred Bruzt; „Vatermord", de Arnold Bronnen; „Soldaten", de Lenz, prelucrată de Leopold Stahl.

Pogoz

Cetiți „Infrățirea"

ATENTATELE MAGHIARE

— Tonul identic al polemnicilor partidului naţional şi Budapestei —

Numai cei porniţi să caute nod în papură, au putut să scornească insulta, că nu reprobăm atentatul maghiar descoperit acum două săptămâni. Din primul moment şi până astăzi am dus cea mai înverşunată campanie împotriva complotatorilor acestora, far guvernul, ca singurul în drept să ceară satisfacţii, n'a pregetat din chiar primul moment să se poarte, aşa cum impunea datoria naţională, faţă de Ungaria.

Şi cu toate acestea se găsesc români, se găsesc partide, care să atace guvernarea pe chestiunea atentatului maghiar plănuit împotriva suveranilor.

Ne referim la primul articol de aseară al ziarului „Patria". Cusută peste tot cu aţă, reaua credinţă să vede cât de colo din rândurile ziarului naţionalist.

Să ne oprim şi să stabilim chestiunea de fapt, aşa cum s'a produs până acum în momentul acesta şi nu după cum insinuiază anumite ziare, care şi în privinţa atentatelor puse la cale de străini, au faţă de statul român aceeaşi atitudine, pe care o au faţă de el în chestiuni de ordin pur intern.

Din primele zile după descoperirea atentatului, guvernul român a luat imediat contact cu guvernele din Belgrad şi Praga în privinţa măsurilor de luat faţă de Ungaria, aceasta după ce s'a stabilit complicitatea oficială maghiară în acest atentat la adresa României.

In numele Micei Antante, care şi-a însuşit ofensa adusă României, s'a făcut la Budapesta un demers colectiv, foarte energic. Diplomaţia abilului partid din Ardeal voia însă imediat o rupere a legăturilor şi nu în comun cu toţii vecinii, ci numai în ce ne priveşte.

Unde ajungem cu această rupere a relaţiunilor diplomatice? Care-ar fi fost avantajul? Guvernul român, procedând la un loc cu Mica-Antantă întreagă, a dat chestiunii acesteia, care era numai a noastră şi a Ungariei, o importanţă mai mare, făcând din ea o chestiune a Micei Antante.

Eficacitatea acestui procedeu nimic n'o va proba mai evident, decât împrejurarea, că s'a făcut tocmai în momentul, în care Liga Naţiunilor începea să discute primirea Ungariei în Ligă. Ori, transformată chestiunea acestui atentat într'o chestiune a Micei Antante, Mica Antantă a luat în comun atitudine faţă de primirea Ungariei în Liga Naţiunilor şi rezultatul îl avem: Ungaria putea fi primită din primul moment în sânul ligei în urma propagandei ce-şi făcuse, cu toate acestea ea e şi azi în afară de Societatea Naţiunilor, datorită numai impresiei ce a produs protestul comun al Micei Antante împotriva comploturilor ungureşti.

In loc să facă un gest de operetă dintre cele obişnuite în diplomaţie, în loc să-şi cheme cu paradă acasă reprezentantul pentruca apoi să şi-l retrimită la Budapesta după ce guvernul maghiar va făgădui satisfacţie şi va da judecăţii pe un individ sau altul, pe care l'ar face ţap ispăsitor de ochii lumii — în loc să facă toate aceste acte teatrale pe care le-ar dori diplomaticul partid al dlui Vaida, guvernul român a procedat în alt chip, mai serios, mai potrivit intereselor naţionale. Primejdiei maghiare nu-i poţi pune capăt prin gesturi de paradă atâta vreme, cât ştii, că în interiorul ţării ai o mulţime de cetăţeni maghiari cari fac cauză comună cu conspiratorii şi complotatorii. Mult mai nemerit, guvernul a hotărât să se scape de indesirabili. Expulsările în massă, care au au fost hotărâte şi care s'au şi început, sunt o măsură mult mai eficace, decât oricâte altele preconizate de oameni, cari acum îşi fac iniţierea în diplomaţie.

Răul trebuia cărmat din rădăcină, şi rădăcina răului acestuia era în interiorul ţării.

Ar mai fi de zis ceva şi despre tronul pe care-l întrebuinţează în chestiuni ca aceasta partidul naţional. Este exact acelaşi ton al gazetelor budapestane. „Patria" insinuează, că se face din chestiunea atentatului o chestiune de partid. La fel gazetele budapestane insinuiază că atentatul în chestiune nu e indefinitiv ceva serios şi pe un ton batjocuritor, ţin să ia apărarea partidului naţional, acuzând că toată chestiunea complotului este opera guvernului român, pusă la cale pentru compromiterea partidului naţional. Care va să zică, polemica partidului naţional, fi cută într'un chip cu adevărat denaţional, a dat posibilitate Ungariei să caute să se scape de vina atentatului şi să prezinte afacerea întreagă ca pe un neadevăr, ca pe o manevră de politică internă a României. Iese învederat din aceasta, după cum învederat s'a văzut şi cu alte ocazii, că propaganda partidului naţional şi mai cu seamă felul cum se face ea, dau posibilitate Ungariei să se amestece în chestiunile noastre şi ce e mai mult, să găsească chiar scăpare de anumite vine ce i-se impută şi pentru care altfel ar fi să fie singur responsabil.

Ar trebui din aceasta să se tragă o învăţătură. Cel puţin faţă de străinătate opoziţiunea română ar trebui să se poarte mai românește faţă de Statul român.

La 6 Septembrie sosesc din Viena

PĂLĂRII

ultimele modele.

Preţuri moderate.

Rog onoratului public a mă sprijini

Elsa Tobovits

Chic dela Mode

CLUJ

Str. Nicolae Iorga No. 2

2138

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

Fantezii cinice

„Îndreptarea" a adoptat de câtva timp în totul felul de a scri al odiosului pamflet „Aurora".

Nu e zi în care, oficiosul averescan să nu publice reportaje senzaţionale asupra „conflictelor", creiate de imaginaţia lustrilor săi scribi.

Dacă opinia publică ar urmări numai pretinsele conflicte, pe cere „Îndreptarea" le pune pe seama membrilor guvernului, desigur că n'ar rămâne nici un ministru, care să nu se fi certat măcar odată cu fiecare din colegii săi.

Aceste fantezii, ne aduc însă aminte de completa înţelegere ce domnea în timpul guvern rei averescane, între membrii cabinetului, când în parlament se stabilia recordul dezavuărilor, pe care le sufereau miniştrii averescani, din partea colegilor lor.

Au uitat oare leaderii averescani ce părere aveau despre proectul financiar al d-lui Titulescu, sau campania de culise ce o ducea d-l Argetoianu contra politicei răposatului Take Ionescu?

Recunoaştem însă că în alte ocaziuni, miniştrii averescani s'au declarat complect solidari, în chestiunile care priveau de aproape, interesele ţării.

Reamintim numai apărarea făţişă făcute de generalul Averescu, ministrului de tristă memorie „Tăzlăoanu" şi bunăvoinţa cu care a fost întâmpinată de guvernul averescan „afacerea Brutinel", pendinte de altă capacitate a guvernării averescane, generalul Văleanu.

Să mai ai curajul să vorbeşti de funie în casa spânzuratului.. înseamnă evident că trebue să ai un obraz cel puţin de grosimea celui al d-lui Argetoianu

Iar pertractările...

Cerând amânarea încoronării şi schimbarea guvernului, fruntaşii partidului naţional au început din nou pertractările.

Astfel în timp ce unul din principalii leaderi ai partidului Popovici Navetă e primit în audienţă de M. Sa Regele d-lui Iuliu Maniu tratează cu d-nii Averescu, Mihalache, Marghiloman, pentru a pune la cale mult trâmbiţată coaliţie a opoziţiei.

Nesimţindu se nici odată în staro de a-şi lua răspunderea situaţiei, partidul naţional a dus totdeauna o politică de oportunism, care să-i dea posibilitatea să se afilieze unor concepţii cu totul contrarii, principiilor înscrise în programul lui.

Politica sa negativă, atât de bine cunoscută de opinia publică se relevează şi acum, când fruntaşii partidului naţional cerând amânarea încoronării, propun schimbarea regimului, instituirea unui guvern de coaliţie şi decreta ea unor noi alegeri.

Cei ce-au dat dovadă de incapacitate în timpul vestitului Consiliului dirigent şi ca miniştri ai ţării, pe lângă că se feresc să dea vre o indicaţie asupra partidelor politice şi a oamenilor, care ar urma să facă parte din coaliţie, se sfiesc să declare în mod sincer soluţiile lor, în diferitele chestiuni, care privesc problemele de refacere la ordinea zilei.

Recunoaştem că în calomniarea guvernului şi în pertractări partidul naţional e specialist, numai că nici cu una, nici cu celelalte nu se îndreaptă ţara.

Mormântul lui Avram Iancu

Presa de scandal aduce învinuiri guvernului de starea în care se găseşte mormântul lui Avram Iancu.

Şi totuşi lipsa de îngrijire a acestui mormânt nu e de eri, de alaltăeri.

Cei mai îndrituiţi să ia măsuri de îngrijire credem că ar fi fost tocmai bunii prieteni ai acestei prese de scandal, adică domnii din partidul naţional.

De ce nu şi-au adus aminte aceşti domni de mormântul lui Avram Iancu atunci când erau la putere, când aici în Ardeal era stăpân consiliul dirigent, care se dădea singur în măsură să cunoască toate nevoile Ardealului.

Dar şi în opoziţie partidul naţional trebuia să aibă grija de mormântul aceluia, pe care-l socoteşte părintele partidului naţional.

Şi dacă nu-i era în putinţă să-l întreţină în starea în care s'ar fi cuvenit, n'avea decât să atragă atenţia guvernelor ce l-au urmat la putere, ca să facă ceea ce nu s'a priceput şi a uitat să facă el singur,

Dar partidul naţional a arătat cea mai mare indeferenţă faţă de mormântul marelui luptător, al cărui nume, nu e întrunire, să nu-l citeze. Atâta lipsă de pietate, atâta inconştienţă mai rar din partea unui partid, care-şi mai zice şi naţional.

Dar în sfârşit.

Cea ce au uitat să facă acei cari se dau drept moştenit ori excluzivi ai gloriei viteazului Iancu, o va face tot guvernul actual, guvernul muncei şi al refacerei. El singur va şti să răzbune memoria eroului, de inconştienţa celor care-i precupeţesc vitejia la toate răspântiile.

In jurul „memoriului" partidului naţional

Partidul naţional a trimis prin dl Mihail Popovici M. S. Regelui, un memoriu în care sunt arătate cauzele, care opresc partidul naţional a asista la serbările încoronării.

Memoriul cere schimbarea regimului, instituţiunea unui guvern de coaliţie şi decretarea unor noui alegeri, fără de care M. Sa nu va putea să se bucure de călduroasele felicitări ale d-lor Maniu, Vaida şi Mihai Popovici în persoană şi — nu e exclus — poate nici măcar prin poştă.

Nu cunoaştem în amănunt memoriul pentru a şti dacă s'a şi indicat într'însul, M. Sale persoanele şi partidele care să formeze guvernul de coaliţie sub care partidul naţional ar bine-voi să asiste la serbări.

Fără o astfel de indicaţie considerăm memoriul în chestiune ca prezentând o lacună de o gravitate capitală.

Căci partidul naţional trebue să precizeze până la cel mai din urmă punct, dorinţele şi gusturile sale. Altfel e cu neputinţă să se ajungă la mulţumirea acestui parid.

Se ştie doar câte tratative n'a făcut acest capricios partid cu toate partidele ce există în ţara această fără să ajungă le vre-un rezultat satisfăcător.

Cu toţii s'a tocmit, tuturor le-a făgăduit pe toţi i-a înşelat.

Şi fără îndoială că acelaşi lucru se va întâmpla şi în viitor.

Cu nimeni nu va putea să facă partidul naţional casă bună afară numai dacă nu i se dă dolanul cel mare şi libertatea de a dispune cum va vroi comitetul de o sută de întregul Ardeal. Adică aşa cum s'a petrecut pe vremea guvernării Vaida-Mihalache.

Acum însă nici cu ţăraniştii n'ar mai putea face vre-o treabă partidul naţional. Ca dovadă e faptul neajungerei la nici o înţelegere în tratativele ce au avut loc nu de mult între naţionaliştii dlui Maniu şi ţăraniştii.

Afară de aceasta a se face un guvern de coaliţie, însemnează a se admite în el nu numai fruntaşi năzuroşi şi incomplecţi a două partide mărunte ci câte unul, doi sau trei reprezentanţi de fiecare partid din ţară, după însemnătatea şi mărimea partidului respectiv

Ori s'ar desfăşura atunci în faţa ochilor noştri un spectacol, care ne-ar înveseli în modul cel mai dep'in cu putinţă, dacă n'am şti că ţara singură trage consecinţele acestor incalificabile spectacole.

Nemulţumirile, certurile, invectivele reciproce ar începe din nou într,o măsură incomparabil mai mare decât până acum. „Memoriile" ar curge atunci cu nemiluita la rege, protestările şi demisiunile se vor ţine lanţ. Iar deţinătorii administraţiei interne şi poliţieneşti ar avea în harababura generală, cel mai bun prilej pentru a da rezultatului eventualelor alegeri, directiva ce le va conveni. Fapt care va stârni un scandal parlamentar, cum nu s'a mai văzut în nici un parlament.

Iar partidul care va fi cel mai nemulumit dintre toate va fi desigur tot acel al comunului Vaida şi Maniu, adică partidul a cărui lăcomie n'a putut fi îmblânzită de nici unul din partidele politice din ţară.

Dar fără îndoială Dumnezeu ne va scuti de o atare privelişte.

Epoca experienţelor nesigure a trecut.

Cu venirea actualului guvern la cârmă am intrat deplin în era realităţilor şi a faptelor serioase.

Cât priveşte memoriul partidului naţional, opinia publică nu-l poate judeca de cât la justa lui valoare: o simplă manifestare opoziţionistă la fel cu multe altele. Un obicei înrădăcinat în politica de toate zilele de a te arăta veşnic supărat, chiar pe capul statului, că te lasă să lâncezeşeşti prea mult în opoziţie.

Primul şi cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare

I. TRISKA Cluj

Strada Şaguna (fosta Barth M.-u.) No. 14.

Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Aprovizionarea Clujului

— Luminatul — Alimentele — Incălzitul — Înţelegerea dintre Primărie şi Direcţia regională a Cfr. Cluj —

Una din chestiunile care preocupă în deaproape autorităţile locale cum în aproprierea iernei şi care pretinde o grabnică soluţionare este fără îndoială chestiunea aprovizionărei Clujului.

Eri a plecat la Bucureşti dl Iuliaa Pop, primarul oraşului, pentru a lua parte la o conferinţă a primarilor din întreaga ţară, conferinţa în care se vor lua o serie de hotărâri în vederea încoronărei care după cum se ştie va avea loc la 15 Octombrie.

Cu ocazia acestei călătorii a dlui Pop la Bucureşti, dsa va căuta să tranşeze definitiv şi chestiunea aprovizionărei Clujului cu cele necesare pentru iarnă.

In ceea ce priveşte aprovizionarea oraşului nostru cu alimente primăria locală, în urma unei prealabile dar provizorie aprobări a guvernului, a făcut angajamente în valoare de aproximativ 40 de milioane. Executarea acestor angajamente ar aproviziona Clujul cu cele necesare, pe tot anul. — Cu ocazia plecărei la Bucureşti a dlui Pop acesta va căuta să obţie dela guvern aprobarea definitivă a acestor angajamente asigurând astfel Clujul cu alimente pe tot anul.

In ceia ce priveşte iluminatul oraşului, se ştie că la 31 Decembrie expiră termenul contractului cu uzina Gantz aşa că e o nevoie urgentă de a se găsi o modalitate prin care să se poată rezolva chestiunea iluminatului oraşului. — In vederea acestui fapt trebuie să se soluţioneze chestiunea aducerei la Cluj, a gazului metan.

O a treia chestiune care interesează în deaproape populaţia Clujului este aprovizionarea oraşului cu lemne.

In această privinţă autorităţile administrative locale au făcut deja o serie de angajamente. In acelaş timp s'au făcut şi intervenţiile necesare pe lângă Direcţia CFR. care a promis că va pune la dispoziţia primăriei vagoanele necesare pentru transportarea lemnelor la Cluj.

Ca o încheere a acestui articol ţinem să facem o simplă observaţie:

Găsim că aprovizionarea de fapt, a oraşului în special cu lemne şi alimente nu trebuia lăsată până acum.

Situaţia Cfr.
şi a transporturilor în Ardeal

— Interview cu dl E. Niţescu, dir. regional a Cfr. Cluj —

Direcţiunea regională Cluj, ne spune dl Niţescu se găseşte într'o situaţie privilegiată. Având mai multe puncte de frontieră şi fiind în apropiere de locurile de producţie, scurgerile mărfurilor de export se poate face mai uşor de cât pe celelalte Direcţiuni regionale.

Această direcţiune beneficioasă şi de faptul că prin aranjamentul făcut cu M. A. V. are la dispoziţie zilnic 350 vagoane ungureşti cari ni se trimit goale pentru încărcare.

De asemenea transporturile de cherestea, una din cele mai mari bogăţii ale Ardealului, sunt asigurate prin trenuri speciale zilnice şi sunt în proprţie mai mare decât transporturile de cherestea din Bucovina şi Regat.

Datorită acestor împrejurări direcţia din Cluj ţine recordul încărcărilor în întreagă ţara.

In cursul lunei August s'a putut ajunge la un total de 25677 de vagoane încărcate, care reprezintă cifra lunară cea mai urcată atinsă până acum.

Din acestea 11404 vagoane au fost încărcate pentru export şi 14273 pentru traficul intern.

Cheresteaua transportată în cursul lunei reprezintă 3514 vagoane din totalul sus citat.

Credem că acesta este cel mai bun răspuns dat acelor cari se îndoiau de bunul mers al direcţiei precum şi persoanelor cari au fost nemulţumite evetual prin faptul că nu li s'au satisfăcut anumite cereri.

In timpul din urmă s'a căutat a se regula şi chestiunea trenurilor de călători şi sperăm, că încurând încă două perechi de trenuri nouă, din care una va fi tren accelerat, vor fi puse în circulaţie între Bucureşti—Orade şi totodată se va da o legătură Clujului prin un tren nou cu trenul internaţional 15—16 Arad—Bucnreşti. Singurul lucru care se opune, este lipsa de vagoane de călători. Cu sforţarea însă, pe care o face Direcţia generală, sperăm că în scurt timp această dificultate va fi înlăturată.

O chestie, care interesează de aproape lumea industrială din Ardeal este chestiunea liniilor de gâraj. In această privinţă direcţiunea generală studiază acum îndeaproape chestiunea pentru a se fixa condiţiunile technice proprii circumstanţelor din Ardeal, în care se vor putea acorda pe viitor noui concesiuni de linii de garaj.

De asemenea în curând se va da o soluţie definitivă şi în chestia taxelor pentru întrebuinţarea liniilor de garaj rămase neachitate din trecut.

In ceia ce priveşte încărcările, în linia curentă se caută de asemenea o modalitate, cere să împace interesele industriei cu normele generale pentru siguranţa circulaţiei şi o raţională exploatare".

: Citiţi Infrăţirea :

INFORMAŢII

Dl ministru al comunicaţiilor împreună cu consilierii technici ai ministerului lucrează la un nou proect de lege pentru organizarea şi exploatarea căilor ferate.

Ministerul sănătăţii publice aduce la cunoştinţa celor interesaţi că termenul pentru depunerea lucrărilor de puericultură se prelungeşte până la 1 Octombrie a. c.

Direcţia vânătoarei roagă societăţile vânătoreşti din ţară să recomande inspectori de vânătoare onorifici în regiunile acelea unde ministerul n'a numit pe nimeni.

Direcţiunea generală a poştelor şi telegrafelor a început lucrările pentru instalarea unui post de telegrafie fără fir la Alba-Iulia. Postul va avea legături directe cu Praga, Belgrad şi alte centre europene.

Direcţia vânătoarei din ministerul de domenii face cunoscut celor cari doresc să vâneze cu copoi să ceară autorizaţie dela minister pentru acele localităţi unde nu sunt inspectori de vânătoare sau inspectori regionali.

Ministerul de finanţe a dat un ordin administraţiilor financiare prin care le încunoştiinţează să preceapă la contractele de închiriere nevizate în termen de o lună dela data încheerii lor, pe lângă taxa legală de înregistrare o amendă care să echivaleze cu suma taxei de înregistrare.

Guvernul român va fi reprezentat la congresul internaţional al muncii ce se va ţine la 18 Octombrie, prin dl Petrescu Comnen, având consilier technic pe dl Setlacec directorul general al muncii. Deasemenea vor mai face parte din delegaţie, un reprezentant al industriaşilor şi unul al lucrărilor.

Ministerul de domenii a autorizat deschiderea următoarele târguri de vite: două târguri anuale în comuna Căiţa din jud. Făgăraş la 20—21 Martie şi 20—21 Iulie; patru târguri anuale în Târnava Mică; trei târguri în Comuna de jos (Făgăraş).

In urma tratativelor urmate s'a hotărât ca direcţia teatrului unguresc din Oradia-Mare să pue de două ori pe săptămână sala la dispoziţia trupelor româneşti, în schimbul unei subvenţi ce i-o va acorda statul.

Contractele de închiriere suficient timbrate, dar nevizate în termenul prescris de lege, adică o lună de când începe închirierea, vor putea fi vizate de către Administraţiile Financiare din ţară, percepându-se însă ca amendă redusă încă odată taxa de timbru.

Oficiul de control al făinei din Ministerul de industrie şi Comerţ a adunat dela morile din Capitală mostre din calităţile de făină ce se vor pune în circulaţie din grâul din noua recoltă.

Asemenea mostre se vor trimite tuturor morilor din ţară, spre a se extrage acelaş fel de făină.

După cum am anunţat, o comisiune lucrează la strângerea datelor pe baza cărora se va alcătui proctul modificător al actualei legi a pensiilor, ce va fi discutată în viitoarea sesiune parlamentară.

Secţia serviciului edil din Cluj se va numi, cu începere dela 1 Aprilie 1921: „Direcţiunea de poduri şi şosele din Transilvania"; iar toate celelalte secţii edile din Transilvania şi din teritoriile alipite se vor numi „Servicii de ponduri şi şosele."

Ministerul instrucţiunii a revocat pe ziua de 1 Septembrie toate detaşările învăţătorilor la revizoratele şcolare, lăsând câte un singur învăţător detaşat de fiecare revizorat.

Delegaţiunea română care a luat parte la deschiderea târgului de mostre dela Praga s'a înapoiat în ţară. In tot timpul şederei sale în Ceho-Slovacia, delegaţia s'a bucurat de o atenţie specială din partea autorităţilor ceho-slovace, evidenţiindu-se încă odată importanţa ce se acordă bunelor relaţiuni dintre cele două ţări.

Ministrul instrucţiunii a trimis o circulară tuturor revizoratelor şcolare prin care le face cunoscut că directorii de şcoale sunt autorizaţi de ministerul instrucţiunii a supravegea lucrările de reparaţii şi construcţii şcolare, pentru care vor raporta personal ministerului de instrucţie în fiecare săptămână de mersul acestor lucrări.

Administraţia şi controlul tuturor şcolilor normale din teritoriile alipite, se va face pe viitor de către ministrul de instrucţie.

Pentru fiecare şcoală normală din teritoriile alipite se va delega câte un inspector general care să facă situaţia şcolilor respective.

Biroul internaţional al muncii din Geneva, a cerut ministerului muncii un raport asupra şomajului şi asupra activităţii serviciului de plasare în România. Datele ce se vor trimete, vor fi inserate în raportul general ce va fi prezentat congresului de la Geneva, care se deschide la 18 Octombrie.

La librăria

Cartea Romaneasca

din Cluj se afla de vanzare

Geografia României
p. cl. IV. primară

Geografia Europei
p. cl. V. primară (nou!) de *G. G. Mateescu*, prof. in Clu

Geografia judeţului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de *G. G. Mateescu* şi *I. Angheliu*, institutor

România földrajza
p. şcoalele secundare şi

România földrajza
p. şcoalele primare, (nou!)

de acelaşi autor, traduse de *Gr. Litan* profesor, pentru şcoalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învăţători se face 10 la sută reduceri de preţ.

Magazinul „RENAISSANCE"
Calea Regele Ferdinand No. 15

Mare reducere !! de preţuri !!

STOFE de LÂNĂ
începând dela lei 89.— 91—130—198 metru, pentru Doamne şi Domni.

MĂTĂSURI FINE
toate culorile.

VELOURE „à Côte"
Lei 98.— metru.

CHIFOANE
şi pânzărie dublă lată.

MOLTOANE şi barheturi.

STOFE
pentru plăpumi şi mobile.

COVOARE PRESURI şi LINOLEUM
2151

INCĂLŢĂMINTE fină
pentru Doamne, Domni şi copii.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133
23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 440.— 4 metri fag sau stejar despicate Lei 600.—

Drama din Capitală

Profesorul Cristescu dela Şcoala Politechnică din Timişoara, împuşcă pe fostul ministru Antonescu şi pe doi avocaţi. Fiind dezarmat de mulţime, el se otrăveşte, sucombând imediat

In birourile societăţii miniere technica din str. Iernii Nr. 15 din capitală s'a petrecut ieri o senzaţională tragedie.

Societatea, în direcţiunea căreia fac parte personalităţi cunoscute, şi-a ţinut ieri după amiază, adunarea publică. Tocmai în momentul când inginerul Cristescu, profesor la politechnica din Timişoara şi membru în comitet, îşi făcea intrarea, fostul ministru Antonescu declară în numele societăţii, că societatea se găseşte aproape de faliment şi într'o situaţie imposibilă.

In momentul aceasta preşedintele a tras la răspundere pe fraţii Nicolae şi Ioan Mihăescu, conducătorii administrativi ai socetăţii, pe care i-a acuzat de nepăsare.

Cristescu, a cărui întreagă avere de 500.000 lei era în această întreprindere s'a ridicat şi a făcut şi dânsul responsabili pe cei doi fraţi. In numele acestora a luat cuvântul dl Georgescu, avocatul întreprinderii, în decursul cuvântării căruia s'a produs un violent schimb de cuvinte, care a degenerat într un adevărat scandal.

Cei doi fraţi Mihăescu au amenin,at cu bastoanele pe inginerul Cristescu, care înfuriat a scos revolverul şi a tras. Glonţul a nemerit în dreptul urechii stângi pe fostul ministru Antonescu, care a căzut imediat plin de sânge. D-nii Mihăescu şi Georgescu au căutat să fugă dinaintea inginerului Cristescu care i-a luat la goană, Avocatul Georgescu a fost ajuns pe scări şi împuşcat. Inginerul Cristescu s'a luat apoi după Mihăescu, pe care l-a ajuns şi l-a împuşcat în prăvălia „Penchas". Trecătorii n'au putut decât cu mare greutate să-l prindă pe inginer. Acesta, după ce s'a văzut desarmat de către public, a înghiţit o fiolă sucombând la moment.

Fostul ministru Antonescu a fost transportat la sanatorul Gerota, unde a fost operat. Starea lui, întrucât glonţul i a atins şi creerul, este foarte critică. Ion Mihăescu a fost transportat la spitalul Colţea. Starea lui este de asemenea disperată.

Pretectul Nicoleanu şi procurorul Negrea a făcut îndată descindere la locul sinistrului şi au luat măsuri pentru transportarea victimelor.

Cazul a făcut senzaţie uriaşă în Capitală.

Agresiunea din Timişoara

Un ofiţer insultă în plină şedinţă pe un judecător, pe care îl bate apoi în mod barbar. Un alt cetăţean paşnic cade victimă bătăuşului

Dela corespodentul nostru.

Timişoara 14 Sept. — Locotenentul din artilerie Vasile Dancu, a insultat în plină şedinţă pe judecătorul Petre Popescu, preşedintele comisiunei deliberative a oficiului de închiriere local. Provocând apoi la duel pe judecător, acesta a refuzat, reclamând cazul superiorilor.

Intâlnind azi pe judecător, locotenentul Dancu, l'a bătut în mod barbar în chiar centrul orasului. Mai înainte însă, a fost bătut tot de către acest ofiţer şi tot pe stradă, asistentul Manuchevici de la şcoala politechnică, care a fost luat de ofiţer drept judecătorul Popescu. Magistraţii şi baroul local sunt în fierbere.

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piaţa Cuza-Vodă 12

2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA

EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

Marele

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanenţa cu:

Bijuterii fine. Ceasornice de precizione. Argintărie.

Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Vizita Mareşalului Pilsudski

Sosirea la Sinaia. Polonia intră în mica înţelegere. Scopul vizitei mareşalului. O alianţă româno-polonă. Un articol semnificativ al ziar. „Viitorul"

Mareşalul Pilsudski, preşedintele republicei poloneze, a sosit ieri la 11 şi jumătate la Sinaia unde a fost întâmpinat la gară de către Suveran, Prinţul Carol şi de toţi membrii guvernului. Primul ministru i-a ieşit în cale la Ploeşti, de unde au călătorit împreună până la Sinaia.

La sosirea prezidentului polon muzica a intonat imnul polonez apoi mareşalul Pilsudski a trecut în revistă compania de onoare. Regele i-a prezintat apoi pe prinţul Carol şi pe ceilalţi din suită. A urmat plecarea în trăsură la castelul Peleş.

După amiază primul ministru Brătianu a avut o lungă întrevedere cu ministrul de externe polonez Narutovici.

Ieri după amiază s'a zvonit în cercurile politice şi diplomatice de la Sinaia, că Polonia ar fi intrat în Mica Inţelegere.

„Viitorul" se ocupă în primul articol al său de aseară de călătoria mareşalului Pilsudski şi constată, că scopul acestei călătorii este întărirea relaţiunilor româno-poloneze. Nimeni dintre români nu se va împotrivi acestei apropieri, care se face pentru asigurarea păcii răsăritene. Alianţa româno-poloneză nu trebue să aibă numai un caracter politic ci şi unul economic.

Având în vedere scopul acestei apropieri, când este asigurarea păcii, statele apusene nu pot de cât să o sprijinească.

Răspândiţi „Infrăţirea"

Cărţi şi recvizite scolare

2127 la

LEPAGE

PELERINAJUL la Mănăstirea Putna

Plecarea la pelerinajul dela Putna, aranjat de P. S. Sa episc. Nicolae al Clujului, va fi Luni în 5/18 Septembrie din Cluj cu trenul dela 2 ore dimineaţa. Oaspeţii vor ajunge Miercuri în Rădăuţi, unde se va face încuarturirea. Joi în 8/21 Sept. dimineaţa la 4 ore va fi plecarea la Putna cu un tren special, care va aduce oaspeţii după amiazi la 5 ore iar la Rădăuţi, de unde se vor întoarce Vineri acasă. La Putna se va face serviciu duru şi parastas, se va vizita, mănăstirea şi localitatea şi se va oferi oaspeţilor o masă comună în trapeza mănăstirii.

2157

BANCA ROMANEASCA

SOCIETATE ANONIMA

Capital 200.000.000 lei deplin varsat

Rezerve 86.000.000 lei

PROSPECT

Emisiunea VII-a à 160.000 actiuni la purtator

In conformitate cu hotărârea adunărei general extraordinare din 6 Martie 1921 a acţionarilor Societăţei **„BANCA ROMÂNEASCĂ" se face o nouă emisiune de 160.000 acţiuni la purtător a 500 lei valoarea nominală, sporindu-se astfel capitalul Societăţei dela 200 milioane lei la 280 milioane lei.**

Acţiunile din această nouă emisiune se pot subscrie între 25 Septembrie şi 15 Octombrie inclusiv a. c. în proporţiune de una acţiune nouă pentru două acţiuni din emisiunile făcute înainta de 1 Aprilie 1921 şi care poartă numerile 1 până la 320.000 inclusiv.

Subscrierile se vor face prezentându-se spre ştampilare aceste acţiuni.

Acţionarii cari deţin acţiuni tip vechi din emisiunile I şi II sau certificate provizorii din emisiunile făcut înainte de 1 Aprilie 1921 sunt rugaţi a le prezenta spre preschimbare în acţiuni tip nou, odată cu exercitarea opţiunii la noua emisiune, la care au drept, pe bază lor.

Cursul de emisiune al unei acţiuni noui este de lei 525 (500 lei capital şi 25 lei cheltueli de emisiune) din care se va vărsa la subscriere 275 lei (lei 250 capital şi lei 25 cheltueli de emisiune) şi restul de lei 250 între 1 şi 20 Ianuarie inclusiv 1923.

Acţiunile acestei emisiuni vor avea drept la divident pe trei luni din anul 1922 în proporţiune cu suma vărsată din capital la subscriere şi la divident întreg pe anul 1923.

Subscrierile se vor face:

IN BUCUREŞTI la sediul BANCEI ROMÂNEŞTI din str. Smârdan No. 5 în zilele de lucru între orele 15 şi 18.

In provincie **La SUCURSALELE BANCEI ROMÂNEŞTI** *şi următoarele bănci:*

Banca Dunarea Românească din Braila
„ Iaşilor din Iaşi
„ Creditul Prahovei din Ploeşti
„ Bacăului din Bacău
„ Mehedinţului din T.-Severin
„ Generală a Ţării Românesti din Craiova
„ Caracal din Caracal
„ Piteşti din Piteşti
„ Putnei din Focşani
„ Tache Protopopescu din Bârlad
„ Botoşeneana Română din Botoşani
„ Petrodava din P.-Neamţ
„ Românească a Banatului din Lugoj.

Neexercitarea în termenul dela 25 Septembrie până la 15 Octombrie inclusiv a. c. a dreptului de subscriere în baza prezentărei acţiunilor cari dau dreptul la această sbscriere şi neefectuarea primului vărsământ atrag perderea acestui drept, rămânând ca Consiliul de Administraţie să hotărască asupra distribuirei acţiunilor nesubscrise.

2158 **CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE.**

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.

Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 36
100 kg. lemne cojite . . . . . Lei 40

Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 şi 290.

1553 Lloyd 272

Impresii din ţara Sovietelor

— Călătoria unui publicist francez — Cele patru clase — Birocraţia — Naţionalismul rus —

Cunoscutul publicist englez Huntly Carter, care timp de două luni a făcut o călătorie de studii prin Rusia, a comunicat impresiile sale unui colaborator al ziarului „Münchner neueste Nachrichten."

Carter spune că azi este imposibil să pricepi situaţiunea rusească, fără să fi trăit în mijlocul poporului rus.

Extragem din impresiile publicate de Carter următoarele:

Viaţa la Moscova, cu foarte modeste pretenţiuni, costă pe un străin 20 de lire sterline. La Riga i s'a luat lui Carter pentru un bilet de tren până la Moscova, 33 milioane ruble, apoi cu suplimente l'a ţinut încă 62 milioane ruble, ceace face vreo.. şeapte lire sterline.

Oraşele sunt cu totul în mâinile lucrătorilor; iar satele în mâinele ţăranilor. Peste aceste două clase se află, ca o a treia clasă, o birocraţie puternică şi mult mai întinsă şi mai complicată ca înainte de războiu, care numără 600.000 de comunişti.

Birocraţia aceasta trăeşte incomparabil mai bine; ea e nutrită, îmbrăcată şi adăpostită mult mai bine decât massa cea mare a poporului şi ce mai există din lux, este al ei.

Marea massă a lucrătorilor şi a ţăranilor e politiceşte indiferentă şi incapabilă de orice iniţiativă.

A patra clasă o formează resturile burgheziei ruseşti şi „inteligenţa", în număr ca de vreo trei milioane şi care rătăceşte prin străinătate. Interesele tuturor acestor patru clase sunt opuse, nu există o adevărată conlucrare între ele: Nici nu se poate descrie ce îngrozitoare este starea de azi a Rusiei. E o ţară în care de opt ani de zile s'a distrus şi nu s'a reclădit nimic. In oraşe şi sate casele sunt aşa de ruinate, încât nu se mai pot repara, ci trebuesc reconstruite.

Peste tot starea sanitară este din cele mai rele. Hrana e mizerabilă. Străzile, cu gropile lor adânci, nici nu mai merită numele acesta. Guvernul are planuri ... grandioase de reconstruire, dar pentru înfăptuirea lor îi lipseşte totul: bani, credit, materiale şi înainte de toate, conducătorii şi tehnicienii. Massele lucrează numai ca să nu moară de foame; lucrătorii cutreeră cu miile străzile îngroziţoare.

Totul inclusiv guvernul, stă pe loc şi aşteaptă.

Comunismul, care predomina anul trecut, a mai slăbit. Introducerea comerţului liber a creiat mari deosebiri de clase aşa că în teatrele statului sunt iar trei categorii de locuri. Încătuşarea şi chiar suprimarea libertăţei cuvântului, a presei şi a cugetării este azi mai aspră şi mai nemiloasă ca oricând, şi izolarea Rusiei de influenţe streine a influenţat asupra literaturei, artei şi ştiinţelor.

După Carter internaţionalismul guvernului sovietelor este numai o mască spre a înşela pe naivii din occident; în realitate are sentimente cât se poate de naţionaliste, şi în această privinţă e de acord cu poporul, care are sentimente extraordinare de naţionaliste, după cum s'ar convinge orice putere străină, care ar voi să facă din Rusia o colonie.

Carter a constatat că influenţa Germaniei a crescut în Rusia sovietică.

Ungaria şi liga Naţiunilor

— Părerile presei Cehoslovace —

Ziarul „Prager Presse" primeşte dela corespondentul său din Viena următoarea informaţiune relativă la primirea Ungariei în Liga Naţiunilor:

„Ştirile sosite aici relativ la primirea Ungariei în Liga Naţiunilor sunt comentate ca nefavorabile. Subcomisiunea comisiunei a treia şi comisiunea însărcinată cu studierea chestiunei desarmărei au fost însărcinate, la iniţiativa Micei Antante, cu facerea unui raport detailat asupra situaţiei actuale a armatei Ungariei şi a armamentului militar. După terminarea acestei lucrări, aceasta va fi presentată comisiunei maghiare, cu invitarea de a răspunde la întrebările ce vor fi formulate în acest raport. Abia după răspunsul comisiunei maghiare se va discuta chestiunea primirei, dacă va mai fi timp pentru aceasta.

Scriind despre aceeaşi chestiune ziarul socialist cehoslovac „Pravo Lidu", îşi precizează părerile sale în următorul mod:

„Liga Naţiunilor numai atunci îşi poate îndeplini complect misiunea sa dacă va cuprinde în sânul său de fapt toate popoarele respective, toate statele. Împrejurarea aceasta face ca nici un stat, care ar dori să între în Liga Naţiunilor şi să ia asupra sa îndatoririle internaţionale împreunate cu calitatea de membru al Ligei, să nu poată fi exclus.

Această condiţie, ca respectivul stat să ia asupra sa îndatoririle împreunate cu calitatea de membru al Ligei, trebue să fie luată în considerare şi la hotărarea relativă la cererea de primire în Liga Naţiunilor a Ungariei. Se înţelege de sine, că la luarea acestei hotărâri nu trebue să se ţină seamă numai de aceeace promit maghiarii în cererea lor, ci înainte de toate trebue să se ia în considerare toate manifestările şi întreaga atitudine precum şi spiritul politicei maghiare. In general s'a format pentru primirea fiecărui membru condiţiunea, ca să dovedească prin fapte că voieşte să îndeplinească obligaţiunile internaţionale şi să introducă un regim democrat în interiorul statului său. Cu chestiunea felului cum şi-a îndeplinit Ungaria obligaţiunile sale internaţionale şi în deosebi cum a executat dezarmarea se va ocupa o comisiune specială la conferinţa din Genova. Dacă cercetările acestei comisiuni se vor mărgini numai la formalităţile exterioare, atunci se poate ca ele să aibă rezultate favorabile. O cercetare obiectivă şi generală nu va putea însă să treacă peste curioasele documente ale guvernărei democratice în formă de lagăre de internare şi alegeri maghiare, nici peste anumite documente de „bună voinţă" pentru satisfacerea obligaţiunilor internaţionale, manifestate prin acţiunea bandelor lui Héjjas, susţinute şi tolerate de guvernul maghiar, ca şi prin atitudinea făţişă a unor factori maghiari importanţi.

Felul, cum a reacţionat presa maghiară şi în deosebi cea guvernamentală la situaţia din Austria după călătoria lui Seipel şi mai cu seamă ştirile despre atentatul plănuit de ofiţerii maghiari împotriva regelui României şi a altor personalităţi din Mica Antantă, sunt documente, după care se poate judeca spiritul, ce domneşte în Ungaria.

Luând în considerare toate aceste împrejurări nu ne putem închipui, că s'ar putea hotărî admiterea Ungariei în Liga Naţiunilor fără a-i cere mai întâiu garanţii sigure şi temeinice".

Acţiunea monarchiştilor ruşi

— Destăinuirile unui agent Bolşevic —

Berlin. 12. — Cu privire la intenţiunile marelui duce Kyril de a se proclama regentul tronului rusesc şi la manifestele ce le-a publicat în această privinţă, fără a avea asentimentul consiliului monarhist din Belgrad şi Reichenhall, care susţine candidaiura marelui duce Nicolai Nicolaevici, — ziarul „Slovo" din Paris reproduce o scrisoare a comunistului Popov din Sofia, care anunţă tovarăşilor săi următoarele:

„Citadela monarchistă rusă din Belgrad e ceva mai puternică decât cea din Bulgaria. Petrilik, care conduce organizaţia bolşevică din Budapesta urmăreşte de aproape activitatea partizanilor lui Kyril, cari fac o propagandă energică între monarhiştii ruşi şi caută să-şi asigure ajutorul monarhiştilor unguri în favoarea lui Kyril. Horty menajează deocamdată intrigile lor. Agenţiile bolşevice au căpătat instrucţiuni de la centru nu numai ca să nu opună nici un fel de rezistenţă activităţii manarhiste, ci să susţină pe cât pot candidatura lui Kyril. Am aflat între altele că partizanii lui Kyril, au primit din Londra 30.000 de lire sterline, pe cari le-au depus la „Unionbank" din Budapesta...."

Propagandă în favoarea scolilor confesionale din Ardeal

In Ardeal anumite cercuri ungureşti au început o intensă propagandă prin populaţia maghiară îndemnând-o a nu-şi da copii la şcolile naţionalizate şi a contribui cu sume de bani la susţinerea şcolilor confesionale.

In anumite comune, unde propaganda a găsit teren, populaţia maghiară a şi oprit pe copii de a mai frequenta şcolile statului.

In alte regiuni, unde şcolile confesionale lipsesc, iar tinerii urmează la şcolile statului populaţia e impusă la anumite taxe anuale care sunt vărsate la fondurile şcolilor confesionale.

In comuna Abasa, jud. Târnava-Mare, — de exemplu — fiecărei familii i-s'a impus să plătească 100 Lei anual.

In alte comune taxa este şi mai mare.

Scopul acestei progagande este de a face imposibilă funcţionarea şcolilor etatizate în regiunile ungureşti din cauza lipsei de elevi şi a arăta guvernului necesitatea şcolilor confesionale.

Conservatorul Muzică şi Artă Dramatică din Cluj.

Inscrierile se vor ţine din 18—24 Septembrie.
Reînscrierile din 18—30 Septembrie.
Examene amânate şi particulare 30 Sept.
Examene de admitere din 26 29 Sept.
Cursurile încep în 1 Octombrie.

Reînscrieri şi examene amânate şi particulare, afară de terminele de mai sus nu se vor admite pentru nimeni şi pe lângă nici un motiv.

Inscrieri şi examene de admitere — prin excepţie — pentru cei ce din diferite motive bine-justificate nu s'au putut prezenta la timp se vor admite între 1—10 Octombrie acesta va fi însă ultimul termin, pentru oricine.

Acte necesare pentru înscriere:

1. Cerere de înscriere (formular dela Dir. Cons.) 2. Actul de naştere. 3. Certificat de studii. 4. Autorizaţia părinţelui sau tutorelui cu iscălitură legalizate, pentu minori. 5. Certificat de perfectă sănătate. 6. Lista de piesele studiate pentru examenul de admitere. 7. Bilet de date personale (formular dela Dir. Cons.

Acte necesare penttu reînscriere:

1. Cerere de reînscriere, şi 2. Bilet de date personale (formulare dela Dir. Cons.)

Se vor deschide următoarele cursuri principale:

1. Armonie. 2. Contrapunct-compoziţie. 3. Pian. 4. Vioară (vioară). 5. Violoncel. 6. Flaut. 7. Cânt. 8. Declamaţie şi artă dramatică, fiecare cu cursuri auxiliare obligate.

Taxele anuale vor fi:

de înscriere 40 lei.					
De frecventare secţia pian lei	300	curs. inf.		400	sup.
Vioară . . . . . „	250	„	„	350	„
Cânt . . . . . „	250	„	„	350	„
Declamaţie şi artă dramatică „	200	„	„	300	„
Armonie . . . . . „	100				
Contrapunct-compoziţie . „	200				

Violoncel şi flaut nu plătesc taxă de frecventare.

Elevii claselor de pian vor plăti pentru întreţinerea instrumentului şcoalei taxe de 50 lei.

Elevii claselor de violoncel şi flaut sunt scutiţi de taxa pentru întreţinerea instrumentului.

Taxele se vor plăti întregi (nu în rate) şi anume elevii vechi la reînscriere, elevii noi imediat după comunicarea admiterii lor în Conservator.

Se înfiinţează cu acest an şcolar şi:

Secţia pentru pregătirea profesorilor de Muzică cu timp de studiu de 4 ani. Condiţiunile de admitere la această secţie sunt: să aibă auz muzical, simţul ritmului, etatea de cel puţin 16 ani, **cel puţin 6 clase secundare, cu condiţiunea ca în decursul studiilor să-şi facă examenul de maturitate** şi trecerea unui examen din sofegiile făcute. Nu se primesc elevi decât în anul I (prim). Taxa de frecventuare e 100 lei anual.

Cursurile (toate principale) cari sunt a se urma în aceşti 4 ani sunt: principiile muzicii (2 ani), solfegiul şi dictatul muzical (2 ani), armonia (2 ani), pian auxiliar (3 ani), teoria instrumentelor (1 an), teoria formei (1 an), istoria muzicii (2 ani), acustică (1 an), estetică (1 an), citire cu voce tare şi dicţiune (1 an), declamaţie (1 an), cânt (2 ani), psichologie (1 an), pedagogie (1 an), pedagogie muzicală şi practică pedagogică (1 an) şi ansamblu coral (tot cursul).

2159 **Direcţiunea Conservatorului Cluj.**

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 şi 725

Cumpără şi vinde soiu de monete streine. Concurenţe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Article frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piata Unirii No. 5. 1385

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

CAUT cameră mobilată de se poate în centru plătesc ori cât. Adresa la ziar sub „Tinăr".

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Broșura 2163

„Noua denumire a străzilor"

din Cluj se va vinde de astăzi înainte numai la librăria **Onișor,** Piața Unirei. Stocul fiind foarte redus și netipărindu-se o altă ediție, publicul este rugat a cumpara grabnic această broșură.

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

◆

LAC VERDE pentru PEREȚI german, de toate nuanțele.

◆

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

◆

ANILINA și INDIGO, sistem Meister Lucius.

◆

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.

◆

ULEIURI BECK, ROLLER & Co.

◆

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai nou importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

Convocare

Asociația de Consum a Personalului dela Uzinele și Minele de Fier ale Statului din Hunedoara își va ținea în virtutea §§ 2 utelor a

XXXV adunare generală ordinară

la 24 Septembrie 1922 la oarele 10 a. m. în sala cea mare a restaurantului minelor din Ghelari, la care sunt invitați a lua parte toți membrii asociației în număr complet.

Hunedoara, la 26 August 1922.

(ss) ing. IOAN ONCIU director. (ss) LADISLAU ÉCSY secretar.

Ordine de zi:

1. Apel nominal pentru a se constata dacă membrii prezenți sunt în număr complect pentru decide. (§§ 24 și 26 a statutului.)
2. Designarea notarului și a persoanelor, cari vor verifica procesul verbal. (§ 24 a statutelor.)
3. Cetirea procesului verbal al ultimei adunare generală, ținută la 17 Iulie 1921.
4. Raportul direcțiunei despre anul 1921.
5. Raportul comitetului de supraveghere asupra verificării socotelilor, stabilirea bilanțului, împărțirea profitului și darea absolutoriu lui. (§ 23 punct 2.)
6. Alegerea tuturor funcționarilor, atât la stabilimentul principal, cât și la filială (§ 23 a stat. punct 1) și anume: la Hunedoara secretar, la Ghelar conducător la filială; contabil la Hunedoara și Ghelar.
7. Alegerea comitetului de supraveghere la Hunedoara și Ghelar (un președinte comun și câte 3—3 membrii.)
8. Alegerea membriilor în comitet, 12 la Hunedoara și 12 la Ghelar.
9. Propunerea referitoare la modificarea statutelor.
10. Eventuale propuneri, cari sunt a se înainte cu ce[illegible] zile înaintea adunării generale.

2162

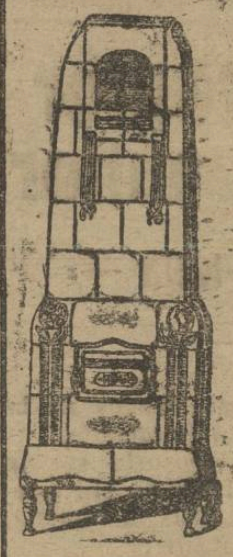

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harótmuth si Karol Majers fii.

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I, și untură de porc necesară pentru bolnavii Institutului Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72-83 din legea contabilității publice în ziua de 20 Septembrie a. c. la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritorii de a concurs pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2140 **Direcțiunea Institutului Pasteur.**

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

ACTIV

1921 27 August			1922 18 August	1922 26 August
4.049.722.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430	4.775.321.046	4.775.321.046
	1.689.111	aur (lingouri)	1.689.111		
	14.455	aur (monete)	15.587.390		
	3.554.263.115	disponibil, trate și bonuri de tezaur aur	4.264.289.115		
303.868	Argint și diverse monete			368.450	380.558
285.380.958	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat			—	—
656.271.706	Efecte scontate			2.467.472.359	2.487.142.272
168.373.774	101.707.400	Împrumuturi pe efecte publice	126.407.950	193.361.536	204.903.315
	133.064.000	„ „ „ „ în cont curent	170.915.450		
	66.666.374 66.397.626	„ din cari nu s'au ridicat lei	92.420.085 78.495.365		
8.042.556	Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului	Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000		
1.495.676.533		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854		
1.000.000.000		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
—		„ „ 200 „ (1920 B. P.)	183.735.749		
395.426.022		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000		
399,457.213		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213		
64.250.000		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet.	Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000		
569.814.069		Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	2.058.196.079	7.058.196.709	7.058.196.079
53.090.506	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor			98.380.804	97.259.996
11.997.418	Efectele capitalului social			11.997.418	11.997.418
32.333.207	Efectele fondului de rezervă			32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizării imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.			3.785.322	3.785.322
9.226.246	Imobile			47.853.624	47.853.624
2.274.599	Mobiler și mașini de imprimerie			3.764.872	3.769.697
4.391.532	Cheltueli de Administrațiune			5.759.328	6.073.618
15.692.268	Conturi curente			146.888.783	133.902.757
799.901.536	Conturi de valori			117.073.889	129.202.124
1.587.445.931	Conturi diverse			392.391.620	381.870.911
18.212.864.375				20.645.751.709	20.664.795.316

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
61.786.366	Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.142.984	Fondul amortizării imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
11.853.556.702	Bilete de bancă în circulațiune	14.411.813.345	14.448.142.828
11.693.106	Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
8.456.151	Dobânzi și beneficii diverse	19.728.713	23.319.796
2 199.550.481	Conturi curente și recepise la vedere	1.053.039.966	1.525.570.230
4.057.678.585	Conturi diverse	4.447.468.560	4.554.061.337
18.212.864.375		20.645.751.709	20.664.795.316

27 August 1921	Efecte și alte valori de restituit	26 August 1922		
269.308.545	Efecte și alte valori în păstrare	308.813.353		
10.935.758.731	9.561.666.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	10.841.933.154	10.842.773.724
	1.104.784.186	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.369.626.371		
1.326.576.742		Conturi de ordine		2.023.840.752	2.016.028.920
12.262.335.473				12,865.773.906	12.858.802.644

Taxa: { **Scont** 6% **Dobânda** 7%

Sărbătoarea tuturor Românilor

Programul festivităţilor Incoronărei Suveranilor

— Solemnitatea dela Alba-Iulia —

— Serbările din Capitală —

După cum am anunţat la timp încoronarea suveranilor se face în zilele de 15, 16 şi 17 Octombrie a. c.

Programul festivităţilor — cari vor avea loc cu prilejul sărbătoarei naţionale a încoronării — a fost definitiv stabilit de comisiunea specială care a lucrat sub preşedinţia primului ministru.

In ziua de 15 Octombrie M. M. L. L. Regele şi Regina, împreună cu Familia Regală şi capetele încoronate, principii şi reprezentanţii statelor streine, vor sosi la Alba-Iulia.

Suveranii şi suita vor fi primiţi de membrii guvernului, misiunile străine, foştii primi-miniştri preşedinţii Corpurilor legiuitoare cu soţiile şi de reprezentanţii autorităţilor.

O companie de onoare — cu muzică şi drapel — va da onorurile militare.

La ora 10 a. m. oficialităţile şi invitaţii vor pleca spre Catedrala din Alba-Iulia spre a primi, acolo Suveranii.

Cortegiul regal va porni peste 10 minute din Gara Alba-Iulia spre Catedrală.

La Catedrală vor eşi întru întâmpinarea Suveranilor, misiunile străine, principii, membrii guvernului şi ceilalţi invitaţi — în număr de 300 cât pot încăpea în biserică.

Va urma serviciul divin care va fi oficiat de Mitropolitul Primat, dr. Miron Cristea, înconj. de toţi înalţii prelaţiai ţării: Mitropoliţi şi Episcopi.

După încoronare — care va avea loc în interiorul Catedralei — M. S. Regele va ieşi din biserică — sub un baldahin (la 40 m. de Catedrală sub clopotniţă) şi se va prezenta poporului îmbrăcat în mantie regală pe cap şi cu toate insignele Regale.

M. S. Regele va călări — după estrada de sub baldahin, — proclamaţia către popor, pe care, apoi, heralzii o vor reciti în cele patru puncte cardinale ale oraşului Alba-Iulia.

După citirea proclamaţiei, M. S. Regele se va întoarce în Catedrală, spre a depune insignele Regale şi, apoi, va merge în apartamentele construite lângă biserică, unde va sta atât cât va fi nevoe pentru ca invitaţii să treacă în „Sala Unirii", unde M. M. L. L. Regele şi Regina vor face cerc.

După ce M. M. L. L. se vor întreţine cu cei prezenţi, se va trece în sala de banchet, unde vor lua masa invitaţii cari au asistat la serviciul divin din Catedrală.

La această masă vor lua parte şi preşedinţii şi vice preşedinţii Corpurilor Legiuitoare. Ceilalţi parlamentari vor lua masa în oraş.

La ora 2 şi jumătate d. a. va începe revista armatei şi defilarea care va ţine până la ora 5 d. a.

MM. LL. Regele şi Regina, principii, suita, membrii guvernului şi misiunile străine, vor pleca — chiar în seara zilei de 15 Octomvrie, spre Bucureşti şi vor sosi la gara Mogoşoaia în dimineaţa de 16 Octomvrie.

Din gara Mogoşoaia se va forma cortegiul încoronării pentru intrarea triumfală în Capitală, în ordinea următoare :

Drapelele tuturor regimentelor; M. S. Regele călare, înconjurat de A. S. R. Prinţipele Moştenitor Carol, Principele Nicolae, capetele încoronate cari vor asista la sărbările încoronării, misiunile străine, corpul diplomatic, ofiţeri, superiori şi suita Regelui.

M. S. Regina şi Principesele în trăsuri de gală şi celelalte principese în trăsuri „ a la Daumont".

Cortegiul va fi încheiat de Regimentul de escortă şi se va îndrepta spre Mitropolie, unde se va oficia un nou serviciu divin.

După slujba religioasă de la Mitropolie MM. LL. Regele şi Regina vor merge la statua lui Mihai Viteazul, împreună cu suita, unde va primi defilarea cortegiului istoric şi etnografic

Defilarea va dura până la ora 2 d. a.

In după amiaza aceleiaşi zile va avea loc un prânz de gală la Palat, în timp ce muzicele militare şi corurile vor cânta pe toate pieţele publice ale Capitalei.

Seara retragere cu torţe şi luminaţii.

Ziua treia a serbărilor încoronării este rezervată reprezentaţiilor de gală şi populare.

Suveranii vor primi, la Arenele Romane, omagiile celor 10 mii primari din întregul cuprins al României întregite. Societăţile corale vor da concerte ; muzicile militare vor cânta în Parcul Carol.

La ora 12 va începe ospăţul primarilor care se va face tot în Parcul Carol, unde toate aleele principale — acoperite cu scânduri — vor fi ocupate cu mesele.

Va urma o recepţie la Palatul regal şi reprezentaţiuni teatrale şi concerte simfonice.

Chestia expertului lemnului

Sâmbătă 16 Septemvrie a. c., orele 4 jum. d. a., va avea loc la Ministerul de Industrie şi Comerţ şedinţa plenară a comisiunei de import-export la care va lua parte şi comisia lemnului.

Ca informatori în chestia problemei lemnului au fost convocaţi, din partea Uniunei generale forestiere din România-Mare d-nii Dr. P. Groza fost ministru şi preşedinte al Asociaţiei forestiere ardelene „Deva", Iulius Stern, directorul general al Societăţii „Naschtz" din Arad, Al. Eichner directorul firmei L. Rosche şi Dawas din Oradea-Mare, iar din partea Uniunei generale a micilor industriaşi d-nii Al. Santoil, preşedintele Uniunei, N. Marinescu şi D. Diaconescu.

Prinderea unor periculoşi bandiţi

Călătorii accceleratului de la Oradia spre Cluj au avut ocazia să vadă o privelişte neobişnuită. Jandarmii au prins pe cinci dintre bandiţii cari de şase săptămâni încoace terorizau întreg ţinutul Bihorului, Clujului şi Sălajului.

Banda compusă din 13 inşi, în cea mai mare parte ţigani evadaţi din închisori, săvârşeau zilnic spargeri şi crime.

Alaltăeri au încercat să spargă prăvălia unui negustor din Huedin, dar au fost izgoniţi.

Jandarmii în număr de patru împreună cu trei sute de gonaci din patru comune au urmărit pe hoţi prin pădure, izbutind abia a doua zi dimineaţa să prindă cinci dintre ei, printre cari o femee.

Ei au recunoscut cinci omoruri săvârşite în ultimul timp. Asupra tâlharilor s'au găsit granate precum şi bani pătaţi de sânge, probabil sângele victimelor.

Populaţia exasperată de nenumăratele atacuri ale bandiţilor, a vrut să-i linşeze.

Acum zece zile răufăcătorii au încercat să spargă şi locuinţa d-lui Octavian Goga în lipsa d-sale de acasă, dar au fost alungaţi cu focuri de arme de către păzitori.

Tâlharii au fost transportaţi la jandarmeria din Huedin.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piaţa Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piaţa Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hitsch* Piaţa Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Nővérek* Piaţa Unirii.
„ *Librăria Anca* Piaţa Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

A apărut 2154

Manualul de limba engleza

„English book for children in Rumania"
de Maud Griffiths-Bel in şi Sanda I. Mateiu.

Preţul lei 30.—

Editura Dr. S. Bornemisa Cluj, Piata Cuza Voda 16

Uzina electrică a oraşului
Conducerea societăţii „GAU"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 39.
(Palatul Székyj)
Telefon No. 40.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalaţii de motoare electrice. □ Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. □□□
148

Veniturile regiei monopolurilor statului

Incasările din vânzarea produselor Regiei monopolurilor Statului în luna August a. c., au fost de 165.327.393 lei.

Aceste incasări se împart astfel : 117.408.716 din vânzarea tutunurilor, 16.703.752 de la hârtia de ţigaretă 15.846.138 de la sare, 13.791.576 de la chibrituri, 1.030 247 de la explozibile şi 546.963 de la cărţile de joc.

Incasările generale din toată ţara de la 1 Aprilie până la 31 August a. c., au fost de 769.320.774 lei, cu un plus de 231.269.453 lei faţă de încasările efectuate în acelaş interval din anul trecut.

Cea mai mare parte din această sumă a fost incasată anul acesta din vânzarea tutunurilor şi anume 552.927.373 lei, cu un plus de 131.740.108 lei faţă de Aprilie-August anul trecut.

Urmează apoi la încasări hârtia de ţigaretă cu 79.351.369 lei, cu un plus de peste 56 milioane patru sute de mii faţă de anul trecut ; sarea cu peste 63 milioane şi un plus de peste 21 milioane ; chibriturile cu aproape 62 milioane şi un plus de peste 17 milioane ; explosibile cu peste 8 milioane şi un plus de aproape două milioane şi jumătate faţă de anul trecut şi cărţile de joc cu 3.820.264 lei, cu un plus de aproape două milioane şi un sfert faţă de anul trecut.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 şi 3—7. Reducere 30% pentru toţi funcţionarii publici şi particulari, precum şi familiile lor. 1253

CARTEA ROMANEASCA
INSTITUT DE ARTE GRAFICE
SUCURSALA COSINZEANA
CLUJ
CALEA DOROBANŢILOR

EXECUTĂ CU PREŢURI MODERATE TOT FELUL DE LUCRĂRI DE TIPOGRAFIE, LEGĂTORIE PRECUM BROSURI, ZIARE ZILNICE SI SĂPTĂMÂNALE REVISTE, ETC, ETC. □□

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

„Infrăţirea" Cititi

Publicaţiune.

Direcţiunea Clinicilor Universitare din Cluj publică concurs pentru liferarea următorilor articli de alimentaţie necesari Clinicilor:

70.000	kgr.	cartofi
40.000	„	varză (1000 buc. să fie cu rădăcină 1000 buc. varză roşie, din care 500 cu rădăcină)
10.000	„	ceapă
12.000	„	morcovi
5.000	„	petringei
3.000	„	zeller
5.000	„	guli
5.000	„	teclă
2.500	„	linte
4.000	„	mazere (numai despicată)
300	„	herean (numai rădăcini groase)
8.000	„	fasole uscată albă

Aceste articli să fie călitatea I.

Articli vor fi cântăriţi şi predaţi în curtea bucătăriei centrală a Clinicilor, iar de aci transportate de către furnizor, în Strada Bogdan P. Hajdeu (fost Kökert) No. 39.

Contra costul articlilor, se va plăti imediat după preluare.

Ofertele pentru acest scop, însoţite de mostre, sunt a-se înainta la aceasta Direcţiune, cel târziu până la 29 Septembrie a. c. ora 10 a. m.

Cluj, la 12 Septembrie 1922

ADMINISTRATOR:
CRŞANUL.

2160

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice Cluj

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul III. No. 614 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Marți 19 Septembrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRA[illegible]ANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNU[illegible]
Director: D. TOMES[illegible]
Telefon: RED ACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN [illegible] LEI
„ 6 LUNI [illegible] 90 „
„ 3 [illegible] 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

POLITICA DE IDEI

Intr'un număr trecut al ziarului nostru am relevat un articol publicat de o gazetă bucureșteană, articol care cuprindea un îndemn la unire a partidelor de opoziție. Autorul apelului cerea însă ca această unire să se facă în jurul unei idei și propunea ideia de conservațiune socială. El se ridica împotriva politicii de persoane și arăta ca numai în jurul unei idei se poate înjgheba un organism politic serios și trainic. Comentând acest articol, noi am dovedit că o coaliție a opoziției în jurul unei idei este irealizabilă întrucât partidele politice de opoziție n'au făcut niciodată o politică de principii și că trăind în subteranele politicii de interes, de persoane și de pasiuni, pe ele nu le-a încercat nicicând dorința, să se înalțe în lumea senină a ideilor.

Să 1 rgim cadrul discuției și să îmbrățișăm întreaga noastră politică din vremea din urmă și cu deosebire după războiu.

Inainte de a ne arunca în vârtejul măcelului, politica noastră cunoștea două mari partide: partidul conservator, reprezentant al ideii conservatoare și partidul liberal, reprezentant al ideii naționale și democratice. Lupta dintre aceste două partide era o luptă de idei. Deceea cu toată lipsa noastră de educație politică, viața politică prezinta un aspect civilizat, oricum incomparabil mai civilizat decât cel de astăzi.

Dar veni războiul, - războiul cu toate prefacerile, cu toate durerile și cu toate nevoile lui.

O mână de aventurieri politici, de demagogi și transfugi din vechile partide profitând de desordinea morală stârnită de război au știut exploata necazurile, naivitatea și nădejdile masselor. Au răsărit atunci ca din pământ câteva grupări noui care fără să întrupeze o ideie, fără să se lege de o doctrină, s'au aruncat în politică pentru interesele, pentru ambițiile, pentru poftele celor cari le înjghebasera.

Politica țării se schimbă într'un câmp de luptă unde nu se mai ciocneau ideile, doctrinele, curentele, ci se ciocneau cu o inversunare și cu o violență extreme pasiunile, ambițiunile și poftele unor oameni pe cari nu-i încalzea nici un ideal și nu-i mâna nici o credință.

Dela războiu încoace politica noastră n'a înfățișat decât convulsiunile acestei formidabile ciocniri de patimi și de interese. Glasul ideii e mut, vorbește numai patima.

Desigur însă că această învălmășeală nu va mai putea dura. Semne că ideile vor triumfa și în politica noastră s'au arătat.

Iată partidul poporului, strălucită pildă de slăbiciunea unei organizații politice întemeiată pe popularitatea unui om și nu pe o idee, — s'a disolvat, a dispărut din viața politică, și a dispărut cu o repeziciune uimitoare.

Gruparea țărănistă a cărei viață ale celei mai demagogice agitații pâlpâie trist, va avea negreșit aceiași soartă.

Cât despre partidul național, câtă deosebire între ceeace reprezinta înainte de unire, când îl încălzea ideia națională, și ceiace reprezintă astăzi când, părăsind ideia națională, s'a cufundat în băltoaca politicii de persoane și de interese.

Politica de idei își va relua locul și la noi. Incetul cu incetul ea se va cristaliza în formele ei trainice și firești. Iar toate acele înjghebări politice cari nu vor înfățișa o ideie sunt osândite pierei.

Regionaliști și „Regățeni"

Politica de învrăjbire pe care o duc regionaliștii ardeleni contra vechiului regat desparte mai adânc sufletele fraților de același sânge, decât însăși hotarele ce existau între dânșii înainte de unire.

Entuziasmul pe care l'a adus unirea e din ce în ce mai umbrit de nemulțumirea și de îndoiala, pe care și-o manifestă ardelenii, față de tot ce e „regățan".

Smulși de lumea ideatului și aruncați în cea a realităților, descoperim zilnic tot mai multe neajunsuri, care pentru noi se transformă în tot atâtea prilejuri de suferință.

Distanța dela ideal la realitate e mult mai mare decât ne-am așteptat.

O ciudată mentalitate stăpânește tot mai puternic pe toți acei, care formează „inteligența" Ardealului.

Pentru dânșii toți ceea ce vin din vechiul regat, sunt inferiori mai ales sub raportul moral, băștinașilor ardeleni.

Ardelenii care s'au plimbat câtva timp la București, cunoscând localurile de petrecere și luxul care există în capitala oricărei țări, răspândesc superficialitatea și imoralitatea bulevardierilor și a jucătorilor la bursă și asupra tăcuților muncitori intelectuali, asupra muncei nepregetate a tuturor acelor ce formează imensa majoritate a populațiunei satelor și orașelor din vechiul regat.

Lăsând însă la o parte acest fel de a judeca vechiul regat al regionaliștilor, admițând însă că, chiar expansivitatea celor din vechiul regat e stricăciune morală, față de severul pedantism ardelenesc — este însă un adevăr pe care Ardelenii totdeauna îl omit sau îl mistifică, când se pune în discuție aportul pe care-l aduc „regățenii" la unificare — e pregătirea lor intelectuală și răspândirea limbei românești în Ardeal.

Intelectualitatea ardeleană, crescută la școala birocratismului austro-maghiar, slabă imitație a celei germane s'u arătat cu mult inferioară celei din vechiul regat.

Ori de câteori c avut loc concurență, așa că zisul „superficial" a trecut mai înaintea ardeleanului, [illegible] în formule doctorale, dar complect lipsit de spontaneitatea gândirei.

S'a încercat să se acopere această insuficiență prin o pretinsă virtute morală, și prin nimbul sub care se adăpostesc acei ce-și revendică martiraiul vechilor luptători ai Ardealului s'a căutat să se întunece valorificarea adevărată a „regățenilor".

Cei ce au fost robii evenimentelor, sluți la politica martirajului, cât timp erau sub dominația maghiară n'au știut cum să-și canalizeze energia, să înfrunte dezbinările pentru a desfășura o activitate din care să se desprindă elementele unei concepții politice bine definite.

Cea mai semnificativă dovadă a inferiorității regionaliste e lipsa oricărui individualism politic în felul de conducere al partidului național.

Oportunismul pe care și l'au arătat în atâtea ocaziuni oamenii politici ai partidului național, evidențiază lipsa de pregătire și frica de răspundere, a acelor ce până acum n'au fost obicinuiți decât să fie guvernați.

Cât despre inferioritotea noastră morală, — chiar dacă ar exista — totuși suntem folositori nu numai pentru aportul intelectual, dar și pentru serviciul ce-l aducem răspândirei cult. românești. Ori unde a pătruns elementul românesc din vechiul regat, progresele naționalizărei n'au întârziat să se arate. Clujul cultural de astăzi e o puternică afirmare a operei pe care o îndeplinesc „regățenii" pentru naționalizare Ardealului

Grave conflicte în perspectivă

Berlin. — Kemal Paşa, amenință să atace Constantinopolul în cazul când orașul n'ar fi evacuat de aliați. Anglia întărește garnizoana iar Franța pregătește trimiterea a 20.000 de soldați. Cotidianele engleze arată importanța consiliului de miniștri ce se va ține azi, în care se va discuta cooperarea cu Franța în Orient. „Petit Parisien" crede că nu va fi un conflict între Turci și aliați.

Venizelos sa hotărât să reintre în arena politică.

Fascismul maghiar

El nu este de cât o deghizare a asociației „Ungurilor cari se deșteaptă". Considerații generale asupra fascismului. Ce fac cetățenii români?

De câteva zile presa budapestană se ocupă stăruitor de opoziția în Ungaria a unei noui manifestațiuni naționale-șoviniste: fascismul, care vine acum să potențeze mișcarea „Ungurilor care se deșteaptă". Până în momentul acesta nu se știe, cine este căpetenia acestei mișcări. Friedrich, fostul prim ministru, din partea căruia se crede că s'a pornit inițiativa, a tăgăduit că ar avea vr'un amestec cu ea. La fel a declarat și Gömbös, mâna de fier a mișcării celelalte fasciste, a „Ungurilor deșteptați". Declarațiunea acestora a fost chiar potrivnică mișcării „fasciste" în Ungaria. Comandantul Ungurilor „care se deșteaptă" a afirmat prin presă, că fascismul reprezintat prin oamenii săi este indeajuns de instare să asigure Ungariei un viitor național, pentru ca să nu mai fie cazul.

Noua manifestațiune națională din Ungaria a dat de lucru și parlamentului, care însă, prin rezoluția comisiei externe, a căutat să o tăgăduească în fața străinătății.

Faptul constatat în deobște este, că fascismul s'a introdus în Ungaria pentru a doua oară Puternic manifestat prin întâia mișcare fascistă, aceea a „Ungurilor care se deșteaptă", fascismul maghiar era în interior aproape ceea ce este în Italia. Deosebirea mică de fascismul italian consta numai în aceea, că fasciștii italieni nu se amestecă în politica externă a țării lor, câtă vreme „Ungurii cari se deșteaptă" au fost tot timpul cel mai puternic element complotar al Ungariei, de care această țară s'a servit mai cu seamă împotriva României.

Și acum acest fascism vine și se întărește prin un fascism nou, despre care nu știu al cui e, de cine este condus și cine e responsabil pentru faptele lui. In tot cazul, putem constata un lucru: că noua mișcare nu este oprimată din cercurile oficiale. Nu va fi oprimată nici în momentul când va intra în acțiune.

Cronicari conștiencioși ai manifestațiunilor poporale din zilele noastre, trebue să ne dăm bine seamă de această mișcare, s'o apreciem așa cum trebue și întâi de toate să căutăm să ne punem la adăpost, întru cât știm mai dinainte, că și această mișcare este îndreptată împotriva vecinilor Ungariei. Ea are exact același scop, pe care-l are și asociația iredentistă a „Ungurilor cari se deșteaptă". Inseși aceste două mișcări se confundă. Și dacă nu greșim, fascismul care și-a făcut acum opoziția în Ungaria, nu este de cât mișcarea acestei asociații a „Ungurilor cari se deșteaptă". Două lucruri ne îndreptățesc să credem aceasta:

Intâi faptul, că acest fascism maghiar apare îndată după descoperire atentatului din România. Și în rândul al doilea faptul, că se produce îndată după vizita în Ungaria a membrilor conferinței interparlamentare dela Viena.

Dupăcum se știe, această conferință, dupăce a făcut o straşnică propagandă maghiarofilă, a trebuit să afle despre opresiunile barbare la care sunt supuși în Ungaria cetățenii străini și cetățenii unguri cu idei liberale. Se cunoaște și efectul ce a produs acest lucru printre interparlamentarii socialiști din țările nordice. Acest efect a dat fără îndoială de gândit Ungariei. Și cum vina acestor barbarii [illegible] „Ungurii cari se deșteaptă", a trebuit să se schimbe firma acestora.

Deacea spunem, că este aproape de sigur, că noua mișcare fascistă e în fond a eiași mișcare a „Ungurilor care se deșteaptă."

In genere însă acest lucru nu trebue să ne preocupe. Ori sub care firmă, mișcarea fascistă ungurească este tot vechea mișcare, al cărui singur obiectiv este aceeași reîntregire a Ungariei. Aparițiia fascismului maghiar; apariție oficială, de vreme ce este înregistrată chiar de presa budapesteană, este reîntărirea mișcării ungurești, care caută să re anșeze înfrângerea din 1918 și 1919 a Ungariei.

Controlat acest lucru, nu ne putem opri de a nu face câteva apreciri generale la adresa fascismului. Ajuns acum la apogeu în Italia, fascismul se transplantează în același timp atât în Ungaria cât și în Jugoslavia. In această din urmă țară au și început ciocnirile fasciste cu populația patriotic îndoelnică. Aceeași mișcare o găsim și în Germania, Franța și Anglia, precum și în Balcani, unde mișcarea comitagiilor nu este altceva decât un fascism cu caracter de politică pur externă.

Văzând toate aceste mișcări șovino naționale din străinătate, e firesc să ne întrebăm, cărui fapt se datorește indolența națională din această țară care în tot timpul de după războiu a căzut din punctul de vedere național într'o letargie păcătoasă. Lăsăm răspunsul la discreția conștiinței cetățenești și ne mulțumim, să constatăm, că este un fapt absolut caracteristic faptul acestei aparații pretutindeni a fascismului, în timp ce singură România dintre toate țările care s'au războit nu este un teren prielnic unei mișcări naționale cu toate că motivele pentru ai fi mai multe decât oriunde.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Reforma si unificarea invațamantului

— Concluziile la care au ajuns conferințele didactice din jud. Cojocna — Școalele primare cu 7 clase — Școalele normale cu 7-8 clase și examen de definitivat —

Chestiunea principală care s'a desbătut, în conferințele ținute Sâmbăta și Dumineca trecută, de către învățătorii din jud. Cojocna, a fost chestiunea reformei și unificărei învățământului primar și găsirea celei mai bune soluții pentru intensificarea instrucției la sate și prin urmare pentru scăderea procentului de analfabeți.

S'au făcut fel de fel de propuneri de către conferențiari, s'au analizat cu amănunțime situația și împrejurările în care funcționează astăzi școlile primare, pentru ca în cele din urmă să se ajungă la concluzia că cu ocazia reformei învățământului primar, hotărâte de guvern, să se introducă sistemul școlilor primare cu 7 clase — atât pentru orașe cât și pentru sate.

Programul învățământului din aceste școale primare a fost admis să fie regional pentru cursul superior adică pentru clasele 5, 6 și 7.

Prin acest regionalism în programul învățământului se înțelege luarea în considerare a împrejurărilor din punctul de vedere al naționalității, a situației economice și sociale, a diferitelor regiuni ale țărei.

Pentru a ușura sarcina învățământului de [illegible] s'a ajuns la concluzia că cea mai eficace soluție în atingerea acestui scop este sistemul cursurilor alternative — sistem de origină germană și care a dat roade admirabile. După acest sistem vor funcționa în anul întâi clasele 1, 3, 5, 7, iar în anul II clase 2, 4, 6.

Prin urmare recrutarea elevilor se va face din doi în doi ani.

Acest sistem se va aplica însă numai până când școlile normale din țară vor putea da un contingent de învățători suficient, pentru funcționarea regulată a tuturor claselor școlilor primare.

Pentru încurajarea instrucției, s'a propus ca absolvenții școalei primare cu 7 clase să aibă o reducere de jumătate de an la serviciul militar.

*

Un alt mare avantaj al acestor școale primare este acela că absolvenții lor, pot trece în urma unui examen diferențial, la liceu în clasa treia.

Programul școalelor primare va fi cât mai practic și cât mai descărcat de materiile inutile.

Școlile normale

Tot în aceste conferințe didactice a învățătorilor din județul Cojocna, s'a dezbătut și chestiunea școlilor normale ajungându se la următoarele concluzii:

Cel mai bun și mai practic sistem de școală normală este cel din vechiul regat adică școalele normale cu 7 sau 8 clase echivalente cu liceul.

Absolvenții acestei școli vor [illegible] nului de definitivat.

Recrutarea elevilor în aceste școli normale, atât dela țară cât și dela orașe se va face prin concurs.

*

Pe lângă fiecare școală primară și școală normală va fi câte o eforie care va administra bunurile școlare și va îngriji de întreținerea localului.

*

Cursurile complimentare cât și cele de reparație din Ardeal, cari n'au dat încă un rezultat după introducerea tipului școalei primare de 7 ani se vor desființa.

*

Statul va trebui să înființeze un foarte mare număr de grădini de copii mai ales în localitățile poliglote dându-le toate cele necesare unei perfecte funcționări.

*

Acestea sunt câteva din concluziile principale, la care au ajuns conferințele didactice, ale învățătorilor din județul Cojocna. Ele au fost redactate într'un raport ce va fi trimis Ministerului de instrucție spre a servi de orientare la redactarea proectului de reformă a învățământului.

Amânarea serbărilor „Astrei"

Din cauza morții regretatului președinte al „Asociațiunei pentru cultura și literatura poporului ro[illegible]", [illegible] adunarea generală urmată de festivități, care trebuia să se țină în zilele de 24, 25 și 26 a. c. Timișoara a fost amânată pentru la anul, când festivitățile și adunarea generală se vor ține tot la Timișoara.

In anul acesta nu se va ține decât o adunare de ordin administrativ, la Sibiu, când se va face și alegerea președintelui Asociației,

O carte bună

Un manual foarte bine venit pentru școlile cu limba de predare maghiară e: *Manualul de limba română pentru cl. III-a liceală (Román Nyelvkönyv) al Dlor Dr. Victor Cheresteșiu, Iuliu Deri și N. Georgescu Tistu.*

Scrisă în spiritul pedagogiei moderne, cartea cuprizând toate chestiunile aflate în programul școlilor secundare, are dorul să înlocuiască sistematizarea brută a materiilor și să elimine datele statistice, care obosesc memoria capului.

Chiar de la primele pagini prinzi lăudabila intenție a autorilor de a infiltra în mintea și sufletul elevului, nu numai asimilarea cunoștințelor, ci a-i dezvolta dragoste și încredere în ceia ce face zilnic, stimulându-i spiritul de observație.

Astfel prin descrierea vieței animalelor și plantelor sunt mai izbitor scoase în relief, legile morale, cu care se încheiau de obiceiu fabulele și anumite bucăți de citire ale clasicelor manuale didactice.

Spiritul de economie, se relevează fără silă prin sfaturile gospodărești ce se dau în primele două părți ale cărței: Școala și Satul.

Arta noastră națională cât și obiceiurile, care caracterizează viața noastră țărănească nu sunt deasemeni trecute cu vederea.

Cu o deosebită îngrijire sunt alese de pretutindeni bucăți din [illegible] sunt cu atât mai de folos elevului, cu cât sunt însoțite de biografia scriitorului, în care se amintește viața și însemnătatea operei lui.

Lucrările date acasă, gramatica nu prea încărcată și mai cu seamă desemnurile originale și ilustrațiile ce întovărășesc atât bucățile literare cât și cele relative la cunoștințele științifice și la sfaturile practice, ajută metoda directă, pe care o întrebuințează autorii în predarea limbei române.

Menită să umple un gol, care se resimte, fiind în același timp și un element de propagandă pentru apropierea dintre noi și minorități, ne facem o datorie să recomandăm cu toată căldura școalelor primul manual didactic românesc, scris pentru populația maghiară.

Unitatea națională a României

Sub acest titlu într'o broșură de format mare, cuprinzătoare de treizeci pagini imprimate cu literă mărunță și deasă, d-nul A. Giannini expune, cu amănunțime exactă, toate documentele și împrejurările unificării naționale a țării noastre, a României întregite.

Broșura de care vorbim e o scriere interesantă și prețioasă, precum puține sunt, care apără cauza noastră și oferă cititorilor străini, într'un cadru complet, actele întregirii României până deunăzi robită și îmbucătățită de vecini puternici și lacomi.

Tipărită la Roma, de institutul pentru Europa orientală, scrierea, studiul d-lui Giannini începe cu menționarea scriitorilor români, mulți la număr, care au apărat, în străinătate, revendicările naționale și încheie cu următoarele cuvinte:

„In toată lupta care a dus România la concluziunea fericită a unității sale naționale, Italia a fost prietena sa constantă și stăruitoare în momentele cele mai dificile".

Broșura, apărută de curând, se vinde cu prețul de 2 lire exemplarul.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Rabindranath Tagore

Relațiunea insului cu Universul

— Traducere din originalul englez „SADHANA" (Realizarea vieței:) —

de I. TOLAN

III.

Cum e atunci, prin auto-expresia noastră încercăm să speriem și nu să atragem; în artă umblăm după originalitate și pierdem fața adevărului, care, bătrână cum e, e totuși mereu nouă; în literatură pierdem în fățișarea completă a omului, care este simplă și totuși mare. Omul apare în loc de aceasta ca o problemă psichologică, orica o întrupare a pasiunei, care e intensă fiindcă e anormală, expuse fiind în lumina unei crud de emfatice lumini artificiale. Când conștiința omului e restrânsă numai la imediata vecinătate a eului său uman, rădăcinile mai adânci ale naturei lui nu-și găsesc solul permanent, spiritul îi e în totdeauna pe marginea inanității și 'n locul unei tării sănătoase, substituește ocolurile stimulării. Omul își pierde atunci perspectiva internă și-și măsoară mărimea după cantitatea acesteia și nu după vitala ei legătură cu infinitul; își judecă activitatea după mișcarea ei și nu după repaosul prefecției — repaos, care e în cerul înstelat, în veșnic curgătorul dans ritmic al creației.

Intâia invazie din India își are paralela exactă în invaderea Americei de către coloniștii europeni. Ele se compară prin pădurile primitive și printr'o sălbatică luptă cu rasele aboslene.

Lupta aceasta dintre om și om și dintre om și natură a durat până la adevăratul sfârșit; ei nu au ajuns nicicând la vr'o înțelegere. In India, pădurile care erau domiciliurile babarilor, au devenit sanctuarele profeților, în America însă aceste mari catedrale ale naturei n'au avut pentru om vr'o însemnătate mai adâncă. Ele i-au prolungat bogății și târle și poate i-au servit uneori plăcerile frumosului și au inspirat vr'un poet solitar. In inima omului n'au câștigat nici când o asociație sacră ca loc al unei mari reconciliații sufletești, în care sufletul omului să'și dea întâlnire cu sufletul lumii.

Nu vreau pentru moment să sugerez, că ar fi trebuit să fie altfel. Ar fi și adevărat mare pierderea de oportunități, dacă istoria ar trebui să se repete orișiunde exact în același chip. E cum nu se poate mai bine pentru comerțul spiritului, că popoare situate deosebit trebue să aducă pe piața umanității produse deosebite, dintre care fiecare complimentar și necesar celuilalt. Tot ce aș dori să spun, e că India, la începutul carierei sale, a dat peste o specială combinație de circumstanțe, care n'au fost o pierdere pentru ea. Potrivit ocaziilor ce i-s'au dat, ea a gândit, a cumpănit, s'a străduit și a suferit, s'a coborât în adâncurile existenței și a câștigat ceva ce de bună seamă nu e fără valoare pentru un popor, a cărui evoluție în istorie a apucat un drum cu totul deosebit. Omul, pentru creșterea lui perfectă, are nevoe de toate elementele vii, care'i constitue complexul vieții; pentru aceasta mâncarea trebue să i-se producă în câmpuri diferite și să fie adunată din diferite izvoare.

Civilizația e un fel de tipar, pe care fiecare națiune, se străduește să și'l facă pentruca să'și croească bărbații și femeile potrivit celui mai bun ideal al ei. Toate instituțiile lor, legislația, lozincile în aprobare și condamnare, învățământul lor conștient și inconștient, tind spre acest scop. Moderna civilizație a apusului încearcă prin toate sforțările ei organizate, să producă oameni perfecți în eficacitate fizică, intelectuală și morală.

Vastele energii ale națiunilor sunt întrebuințate acolo la extinderea puterii omului asupra vecinătății și lumea combină și-și opintește toate facultățile pentru posedarea și valorificarea a tot pe ce-și pune mâna, pentru biruirea tuturor obstacolelor din drumul ei spre cucerire. Se disciplinează acolo mereu pentru lupta cu natura și celelalte rase; armatele lor sunt zi de zi tot mai uimitoare; mașinile, mijloacele, organizațiilor se multiplică mereu într'un grad îngrozitor. E o splendidă ispravă aceasta, fără îndoială și o minunată manifestare a iscusinței omenești, care nu cunoaște piedeci și are pentru obiectele sale supremația sa însăși asupra tuturor celorlalte lucruri.

Civilizația veche a Indiei și-a avut al ei ideal al perfecției, spre care i-se îndrumau sforțările. Ținta ei nu era să câștige în forță, și a neglijat să-și cultive la extrem capacitățile și să-și organizeze oameni pentru defensive și ofensive, pentru cooperația între achiziția bogățiilor și pentru ascendență politică și militară. Idealul, pe care a încercat India să-l realizeze, i-a condus bărbații ei cei mai buni la izolarea unei vieți contemplative și bogățiile câștigate de ea pentru omenire prin penetrarea în tainele realității, o costă scump în sfera succesului mondial. Da, și aceasta a fost o ispravă sublimă, — a fost o supremă manifestare a acelei aspirațiuni umane, care nu cunoaște limita și care are ca scop nimic mai puțin de cât realizarea Infinitului.

Am avut acolo pe virtuoși, pe curajoși; am avut pe regii și împărații Indiei: dar pe cine dintre toate aceste clase s'a bizuit ea și i-a ales ca bărbații reprezentativi ai săi?

(Va urma)

Cultura Poporului

— Interesul care se arată față de școală —

Dintre ce în ce mai mult se evidențiază interesul, pe care-l arată țărănimea față de școală.

Cu ocazia congresului învățătorilor, d-nul ministru C. Anghelescu a arătat însemnata contribuție pe care ea a adus-o la clădirea de localuri școlare, ușurând mult sarcina financiară a țării.

Fapte noi vin să ne arate ce frumoase și lăudabile roade a adus munca și ajutorul bănesc, pe care l'au dat țăranii, comitetului de construcțiuni de localuri școlare din județul Dorohoi.

In acest județ au adunat pentru școală o sumă care întrece suma de un milion.

Din această sumă comitetul compus din d-nii Timuș, prefectul județului Ion I. Pilat, deputat și Racoviță, revizor școlar a reușit să construiască și să repare, nu mai puțin de 21 localuri de școli, care vor fi depuse la dispoziția Ministerului Instrucțiunei, chiar de la începutul acestui an școlar. In afară de aceste localuri, în primăvară se va începe construirea în acest județ a 51 localuri de școală noi, care vor fi gata în toamna anului 1923. Se va ajunge astfel să se satisfacă complect județul Dorohoi, cu numărul de școli necesare, învățământului primar.

Demn de relevat e și solicitudinea, pe care o arată față de problema învățământului, marii proprietari și intelectualitatea Dorohoiului. Insemnate donațiuni au făcut familia Dintevici și dl M. Holban, care și-au luat însărcinarea să construiască pe cheltuiala lor proprie câte un local de școală.

Autoritățile nu se lasă nici ele mai prejos. Astfel în Dorohoi, grație muncei și stăruințelor dlui Tomaziu, președintele comisiei interimare se construește o frumoasă școală primară, care va fi amenajată după toate cerințele științei moderne.

Nu putem decât să ne bucurăm de interesul din ce în ce mai însemnat ce și-l manifestă opinia publică față de școală și felicitând pe cei ce-i dau sprijinul, munca și banul lor — avem dorința ca exemplul lor să găsească cât mai mulți imitatori.

Presa maghiară și atentatul

— O voce maghiară pentru expulsarea indezirabililor —

Chestiunea atentatului maghiar proectat contra siguranței statului nostru a fost atât de mult comentată de toată presa dela noi, chiar și de cea maghiară, și în atât de multe feluri, dintre care însă nici unul n'a ajuns la modul de exprimare al organului, care vrea să reprezinte opinia publică „națională ardeleană".

Pentru a se vedea, câtă deosebire de calm in aprecieri există între un organ „național-român" și 'ntre unul maghiar, insistăm în rândurile acestea asupra aprecierilor pe care le aduce în primul articol al său de alaltă seară ziarul „5 Orai Ujsag". Acest ziar, care nu e în slujba nici unui partid, dar care totuși are mai multă simpatie pentru partidele din opoziție, deși este ziar maghiar, a știut să se ridice de asupra organelor opoziționiste române și să judece așa cum trebue măsurile luate de guvern împotriva complotatorilor unguri.

Ocupându-se de expulzarea indezirabililor unguri ordonată de guvern, ziarul citat aprobă măsura aceasta și spune, că este singura în măsură să curme răul, care este un rău și pentru minoritatea maghiară ardeleană. Ungurii ardeleni au fost tot timpul expuși din cauza aventurierilor, cari văzându-se printre ei, au țesut planuri împotriva României și i-au făcut oarecum complici ai lor. In interesul ungurilor cinstiți din România, gazeta pomenită sprijinește expulzarea tuturor elementelor primejdioase statului, aceasta pentruca să ia odată sfârșit suspiciunea, cu care motivat se poartă față de unguri națiunea română.

Este firesc, ca atâta vreme cât complotiștii și atentatorii străini pot să'și găsească complici printre minoritarii dela noi, noi să nu avem toată încrederea în minoritățile etnice. De aceea glasul izolat din localitate îl considerăm ca un bun început pentru apropierea dintre unguri și națiunea română. Intelegem, ca și gazeta maghiară, că nu trebue să ne purtăm totdeauna bănuitori față de minorități. Dar aceasta era imposibil atâta timp, cât din partea acestora nu vedem o judecată sinceră. Ca să înceteze această suspiciune — care, notăm, n'a fost atât oficială, cât a fost din partea opiniei publice — a trebuit dispoziția ministerială în chestiune, dar a trebuit și această izolată voce maghiară, pe care ne-ar plăcea s'o aprobe toată ungurimea ardeleană.

Deschiderea congresului italo-oriental

Roma. — La Triest s'a deschis congresul italo-oriental.

Congresul a cerut luarea de severe măsuri contra întrebuințării drapelului italian de către vapoarele străine.

Buna credința . . .

Sub titlul „Zelul d-lui general Văitoianu", cetim în „Indreptarea".

„Un comunicat al Biroului Presei, din ministerul de interne, dezmiate unele afirmațiuni cuprinse într'un articol apărut în ziarul nostru și anunță, că d-nul general Văitoianu, care era vizat, a dat judecată pentru calomnie pe autorul articolului.

Luăm act de rectificarea d-lui Văitoianu. S'ar putea ca buna noastră credință să fie fost surprinsă de informațiuni eronate".

După d-nul Sassu, d-nul general Văitoianu. Când cel dintâi a dat în judecată „Patria" gazeta naționalistă a cerut amnestirea delictelor de presă. Când d-nul general Văitoianu dă în judecată „Indreptarea" aceasta începe să se îndoiască singură de buna ei credință.

Păcat că n'au mai mult timp liber miniștrii noștri insultați de o anume presă, pentru a se adresa Justiției, ca să pună la locul lor pe calomniatori.

In felul acesta s'ar putea descoperi multe lucruri amuzante asupra așa zisei bune credințe a unor anumite ziare. Ne prindem că un număr destul de respectabil din gazetele noastre de scandal, și-ar aduce singure cele mai grave învinuri și mustrări, numai să împace mânia oamenilor noștri politici lezați.

Iată cum înțeleg libertatea presei anume ziarele din țara noastră. In numele acestei libertăți, pe care o vrem și noi cât mai mare, am ruga gazetele în chestiune, să renunțe la apărarea libertății presei, căci modul lor de a o concepe, strică iremediabil această cauză sfântă tuturor gazetarilor.

„Aurora" și politica externa

Ocupându-se de întrevederea ce va avea loc între prmul nostru ministru și dl Gabriel Narutowici, ministrul de externe al Poloniei „Aurora" are pretenție să facă și politică externă.

Și pentru a arăta că numai „demagogia țărănistă" reprezintă în România adevărata democrație, oficiosul bolșevic vrea să facă un serviciu ministrului de externe polon, înfățișând pe dl I. I. C. Brătianu ca un fel de Korfanty, iar pe partidul liberal ca un dușman al poporului în spatele căruia a fost pus să-l guverneze.

Cu alte cuvinte „Aurora" nu se mulțumește numai să împrăștie străinătății calomnii perfide la adresa guvernului, ci atacă și Coroana.

Țăraniștii noștri nu pot concepe posibilitatea unei înțelegeri și nici măcar a unei discuții între premierii celor două țări, fiindcă ei identifică concepțiile socialiste ale dlui Narutowici cu cele bolșevice ale drului Lupu, dar numai ei pot să conceapă că credințele politice ale ministrului de externe polon, îl mână spre cursul apei înroșite de sânge a Sovietelor.

Desigur că singurul om politic al României, dacă se poate numi astfel, care ar putea sta de vorbă cu premierul polon ar fi numai drul Lupu. Fără îndoială că domnia-sa ar propune ministrului de externe polon să încheie o alianță cu România, în sensul unei politici de prietenie cu Rusia sovietică.

De ce nu spune însă „Aurora" ministrului de externe polon, cum cheltuește drul Lupu lire și valori în străinătate, în contul populației oropsite?

Ar fi poate mai de folos pentru cunoașterea acelor ce își ascund toate infirmitățile morale și intelectuale, sub steagul demagogiei țărăniste dela noi.

Glasuri din partidul național

pentru încoronare și împotriva cong.-lui dela A.-Iulia

Era fatal ca purtarea antinațională a partidului ce-și zice național, să trezească în ultimele clipe, o reacțiune în rândurile populațiunei ardelenești față de politica comitetului celor de o sută. Oameni cari fac parte din acest partid, oameni cari sunt în directă legătură cu el și care au jucat un rol de seamă în Ardeal, dându-și seama de panta periculoasă pe care a început să alunece partidul d-lor Vaida și Maniu de la o vreme, își manifestă libertatea lor de acțiune și desaprobă fățiș modul de a se comporta al fruntașilor naționaliști.

Am arătat la timp, cetitorilor noștri, demisiunea d-lui Iancu Mețianu din partidul național pe motivul atitudinei acestui partid față de încoronare și înscrierea sa în rândurile partidului liberal.

Acum de curând ziarul „Libertatea" organul din Orăștie al partidului național ziar ce apare sub direcția părintelui Ioan Moța publică următoarele rânduri, cari vădesc cum este privit de către naționaliștii ardeleni, animați de sentimente adevărat românești, marele eveniment național care este încoronarea.

„Dacă guvernul a hotărât încoronarea, asta înseamnă că majestatea Sa Regele a dorit-o și El, și s'a hotărât să primească pe Capul Său Coroana în o zi din Octombrie ce vine. Și atunci nouă, nu ne rămâne altceva de făcut, decât: „să punem sabia războiului de partid în teacă" și de azi până la Incoronare de pe buzele noastre să nu răsune alte vorbe, decât rugăciuni către Dumnezeu ca să ne ajungă cu pace acea mare și luminată zi, — iar după ea, luni de zile să aducem cântări de de mulțumită lui Dumnezeu, că ne-a ajuns să trăim ziua cea mai mare ca toate zilele mari din istoria neamului nostru: de a fi încoronat pe Regele României la Alba-Iulia, ca Regele al nostru al tuturora!

„Iar luptele de partid să se iee de nou numai târziu-târziu, după aceste sfinte serbări.

„Așa ne spune nouă inima".

Astfel scrie unul din marii luptători români din Ardeal într'una din cele mai vârstnice și mai serioase foi românești din această provincie.

Pe de altă parte dl colonel de rezervă C. G. Pietraru, fostul șef de stat major al corpului voluntarilor români din Rusia trimete unui confrate bucureștean o scrisoare în legătură cu congresul partidului național, din ale cărei rânduri edificative extragem următoarele:

Ce vor spune la Alba-Iulia poporului acești conducători ai partidului național Dacă vor îndrăzni să-i spună ca să se revizuiască Unirea fiindcă nu li se dă lor puterea, vor comite o infamie. Dacă partidul liberal trebue să părăsească puterea în folosul lor, se vor face de râs. Poporul, mulțimea, are un bun simț natural care-l ferește de panglicăriile politicianilor demagogi.

El știe că d. Ion I. Brătianu șeful partidului liberal și șeful guvernului actual a susținut cu demnitate interesele României la Versailles și la Geneva și a ridicat așa de sus prestigiul țării românești, cum nu a făcut-o nici un om politic al nostru dela Marele Ion C. Brătianu. Poporul știe de asemenea, că d. Vintilă I. Brătianu a scos țara din faimentul în care o dusese nenorocitele guvernări de după război, în care cea mai mare parte de răspundere o au conducătorii partidului Național. D-sa a făcut un buget echilibrat, a îndreptat finanțele țării, ceeace i-a permis să consolideze datoria flotantă a Statului român.

Iar mai departe:

„Unirea pe veci și fără condițiuni s'a făcut apoi prin politica prevăzătoare și bine chibzuită a statului român și sacrificiul celor câteva sute de mii de vieți românești din vechiul Regat, ca și a atâtor milioane de români tot din vechiul Regat, cari de bună voe s'au jertfit și au suferit pentru desrobirea fraților lor din Ardeal și Bucovina.

Când așa stau lucrurile și când în acele timpuri de restriște unii din ceice azi au îndrăzneala să vorbească de desființarea unei rei făceau declarațiuni de credință față de monarhia Habsburgică, este mai mult ca ridicol ca să spună că ei au făcut unirea și este monstruos ca să declare că vor să o desfacă".

Imediat după demisiunea d-lui Iancu Mețianu din partidul național „Patria" s'a grăbit să scrie:

„Guvernul se laudă cu telegrame primite dela nouii săi aderenți din Ardeal, cum e dl Iancu Mețianu, în care se susține teza liberală în jurul încoronării.

Glasurile răzlețe din Ardeal nu pot avea nici o însemnătate pentru politica partidului, mai ales când acele glasuri, — cum e cazul — nu mai prezintă opinia dominantă în sânul partidului nostru, ci, din cine știe ce motive le mai place să răsune singuratice și, deci, în gol".

Ce zice însă „Patria" de articolul din „Libertatea" părintelui Moța articol care lămurește punctul de vedere al unei regiuni întregi și ce zice de scrisoarea d-lui colonel Pietraru?

Nu crede „Patria" că nu sunt tocmai așa puțini acei cari condamnă politica partidului național?

Nu crede „Patria" că dacă va mai continua pe calea pe care apucat-o, tocmai ea va fi acea care va striga singură în gol?

: Citiți Înfrățirea :

Din necazurile satelor.

Un funcţionar comunal şovinist ungur

— Ţăranii români prejudiciaţi —

Se ştie, că în timpul revoluţiei din anul 1918 şi în războiul nostru cu ungurii din anul 1919, comuna Năşfălău (jud. Sălaj) a fost cuibul săcuilor. Aci a fost depozitată muniţia, armele şi mitralierele lor. Aci au fost excortaţi şi chiar maltrataţi zeci de ţărani şi intelectuali români de către armata săcuilor.

Şi, destul de regretabil, până azi puţin s'a schimbat Năşfălăul. Atât doar, că avem aci jandarmerie română.

Voi arată aci numai puţine din necazurile mari ale bieţilor ţărani români din Năşfălău şi împrejurimi.

Ca secretar, domneşte în Năşfălău, pionerul iredentei maghiare, Szaplonczai András, de origină maghiară, cumnatul fostului primpretor de sub regimul maghiar al plăşii Şimleul-Silvaniei, Nagy Gyula, rămas încă de pe timpul administraţiei maghiare şi întărit de „regretatul" Consiliul Dirigent.

Iată cum operează acest secretar în administraţia română.

Pe uşa biroului este scris în ungureşte: „Körjegyzői iroda". In birou lucrează secretarul Szaplonczai cu un aghiotant de origină maghiară şi un al treilea, subsecretarul Octavian Hendea, notar diplomat de origine română.

Toate vignetele de pe registre cum şi toate afişele sunt scrise numai în ungureşte, şi chiar şi icoanele de pe pereţii biroului sunt de pe timpul lui Ferencz [illegible]

Văzând astfel de lucruri, m'am interesat mai cu deamănuntul de modul cum se face aci administraţia română.

Şi iată-l:

Un intelectual îmi spune, că intrând în birou şi schimbând vr'o câte-va vorbe în româneşte cu subsecretarul, secretarul-şef şi-a luat numai decât pălăria şi luleaua şi a părăsit biroul la ora 10 din zi.

Unul fruntaş ţăran, care l a rugat, să-i dea un Certificat Comunal, i-a răspuns morocănos:

— Nu aud, nu te înţeleg!

Şi ori-cât de tare a strigat fruntaşul nostru, secretarul Szaplonczai, nu l-a auzit şi nu l-a înţeles pentru-că nu vrea să-l înţeleagă româneşte.

Un alt ţăran, având afaceri urgente la secretariat, a mers şi dânsul cu o doleanţă. Mare i-a fost mirarea, căci intrând în birou secretarul tot în timpul orelor de lucru juca şah din care cauză bietul ţăran român se înapoiase acasă fără ispravă.

La fel spune chiar şi şeful postului de jandarmi din acea localitate, că în repetite rânduri l-a găsit jucând şah în timpul orelor de lucru, ba ce e şi mai mult, convorbirile oficiale şi particulare ce le are cu sătenii — adaogă şeful postului de jandarmi — le face exclusiv în ungureşte etc.

Astfel bieţii ţărani sunt înregimentaţi în rândurile discipolilor iredentei maghiare pe cari îi infiltrează cu fiecare ocazie, cu idei şi sentimente, care au de scop pierderea încrederei în [illegible]

Autorităţile superioare sunt rugate să cerceteze şi să ia măsuri.

Pa. Ch.

INFORMAŢII

Domnii membri ai comitetului judeţean al partidului naţional liberal sunt rugaţi a participa la şedinţa ce se va ţinea, în localul clubului Duminecă 17 c., orele 11 dimineaţa.

■

DI general Cristescu, şeful marelui stat major, a fost primit la Sinaia, de mareşalul Pilsudski, cu care a avut o lungă întrevedere.

S'a discutat aplicarea convenţiei militare româno-polone.

•

Se afirmă că în actuala sesiune extraordinară guvernul va trece prin parlament legea de autonomie a căilor ferate române.

■

Marii industriaşi fabricanţi din Timişoara vor adresa guvernului un memoriu, prin care cer deschiderea canalului „Bega" ce a rămas închis dela plecarea sârbilor din acel oraş.

■

In comuna Vălcăul de jos (judeţul Sălaj) zilele trecute a izbucnit un incendiu, arzând complect o maşină de îmblătit a proprietarului Avram Duca. Cercetările făcute de către şeful postului de jandarmi din acea localitate n'au ajuns la nici un rezultat.

Proprietarul bănuind pe cei cari ar fi pus la cale focul, a cerut să se facă noui cercetări, cu cari a fost încredinţat de către compania de jandarmi din Zălău şeful postului de jandarmi din Năşfălău dl plot. major Emanuel Iluţiu.

D. S. Boştină a fost delegat consilier agricol al judeţului Făgăraş.

•

Conferinţa economică şi politică româno-germană, care trebuia să se întrunească în cursul lunei Septembrie, s'a amânat pentru altă dată, când se va socoti că împrejurările sunt mai prielnice.

•

Consiliul Casei centrale a asigurărilor sociale a botărât să acorde asiguraţilor un ajutor de scumpete de 1000 lei peste ajutoarele legale de înmormântare cari suut de 255 şi 375 lei, după clasa de cotizaţie.

•

DI ministru al finanţelor a fos autorizat să trateze şi să încheie, cu Banca Naţională a Românlei deschiderea unui credit în cout-curent, pe seama Centralei cooperativelor săteşti. pentru suma de 200 milioane lei, spre a fi întrebuinţată la aprovizionarea internă cu porumb.

■

DI Narutorici, ministrul de externe al Poloniei, a avut la Sinaia o lungă întrevedere cu dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe.

■

La Banca Naţională se ard din două în două zile, în faţa comisiei compuse din reprezentanţi guvernului şi ai băncii, bancnotele uzate retrase, pentru cari s'au emis altele noui.

•

In cursul acestei luni se vor face călătorii de comandament la care vor participa colonelii şi generalii armatei noastre.

Aceste călătorii se vor face în diferite regiuni şi pe corpuri de armată.

■

Ancheta făcută de delegaţii ministerului de industrie şi comerţ şi a ministerului de interne la Oradea Mare, cu privire la modul cum s'a făcut contingentarea vitelor la export, a constatat o perfectă regulă cu manipularea cotelor.

Raportul încheie, recomandând organizaţia aprovizionărei acestui oraş pentru toate celelalte oraşe din ţară.

■

Un grup de pensionari a trimis un memeriu guvernului asupra pensiilor funcţionarilor publici din Ardeal, cerând că până la rezolvarea cererilor pentru stabilirea pensiunilor, fiecare petiţionar să primească un avans pe lângă acordarea unui spor de scumpete corespunzător mărimii pensiei şi sarcinelor familiare.

■

Pferschy Iosif Cluj Calea Regele. Ferd. Nr. 5 Cel mai bun şi mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialităţi excelente de vin.

Servitul regulat şi cu precauţiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleşi. 1644

Din despăgubirile ce se cuvin ţării dela Germania, s'a atribuit o sumă de 250 milioane CFR. Această sumă va fi plătită de germani cu materiale de cale ferată, în special material de linie. In acest scop serviciile căilor noastre ferate au fost însărcinate cu întocmirea tablourilor de materiale care se vor comanda în Germania.

■

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru Dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

•

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

•

Cele mai fine bijuterii şi cele mai bune ceasornice se află la ciasornicăria Ioan Raţiu Cluj Calea Regele Ferdinand Nr. 3. 1147

■

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi căruciore pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

■

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piaţa Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate. 2014—1.

■

In atenţiunea doamnelor

Au sosit pentru dame paltoane de toamnă şi iarnă după cea mai nouă modă din Paris, Viena şi Berlin.

Blănuri moderne cu preturile cele mai avantagioase.

Diamantstein şi Moskovics
Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 25. (Vis-a-vis de posta centrală). 2032

■

România la târgul internaţional de mostre din Viena: 10-18.-IX-1922

Deşi industria noastră este încă foarte tânără şi cu toate că are debuşeu vast în ţară, totuşi o vedem reprezentată şi alci prin fabrica de piele FRAŢII RENNER & CO. S. A. CLUJ, care acum caută a se estinde şi în Bulgaria şi Jugoslavia, concurând cu streinetatea.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand I

Băile Sângeorgiul Român (Bistrita-Nasaud)

La Nord-Estul Transilvaniei, în Comitetul Bistriţa-Năsăud, pe romantica Vale a Someşului Mare poziţia băilor Sângeorgiu-Român este una din cele mai pitoreşti, fiind aşezate în infundătura unei văi a Carpaţilor, Valea „Borcutului" înconjurată de livezi şi Munţi, a căror vegetaţie au mult farmec.

Aceste băi sunt recomandate de toate somităţile medicale, pentru boalele acute şi cronice de stomic şi intestine. Dispepsia nervoasă; boli cronice de ficat, de splină şi rinichi. De asemenea rachitismul şi diferitele afecţiuni ale oaselor şi plămânilor, îşi găsesc aici vindecarea.

Apele minerale au aceeaşi eficacitate ca apele minerale din Wischy, Faschingen. Gleichenberg, Biliu, Malnas-Bikszad.

După analiza făcută de prof. Universitar dr Ludwig (Wiena) şi dr Wilhelm Hanko (Budapesta), apele conţin: Kaliumchlorid o.3353 gr. Natriumclorid 2.4878. Natrimsbicarbonat 3.457o. Calciumbicarbonat 1.8219 Magnesiumbicarbonat o,5219, Ferumbicarbonat o.o153 gr. Hydrogensilicat o.o.535. Acid carb. lib. 2—4. După constatarea mai multor medici specialişti în boli de stomac, băile Sângeorg-Român rivalizează cu Karlsbadul.

Am cunoscut aci vizitatori cari au suferit în cel mai înalt grad de stomac cari au fosti aduşi că targa şi astăzi sunt complect vindecaţi şi vin numai de plăcere să aducă salutul de recunoştinţă Isvorului tămăduirei, numit „Hebé", Zeiţa vindecătoare şi făcătoare de minuni.

Un singur păcat au băile de aci, că duc lipsă de locuinţe, iar cele care sunt nu au confortul necesar. Cauzele sunt multiple şi ne vom ocupa de ele cu altă ocazie.

Stând de vorbă cu directorii băilor, mi s'au plâns, că au lipsă de capital pentru a face cele necesare şi că ar fi dispuşi să le concesioneze unui consorţiu de capitalişti, cu capital românesc, pe timp de 30—50 ani cu obligaţia să construiască hotelurile şi vilele necesare băilor precum şi să dea o îndrumare mai serioasă băilor cari ar fi vizitate cu siguranţă de toţi suferinzii de stomac din România mare, cari ştiind, că găsesc confortul necesar ar veni cu toţi aci, unde s'ar vindeca sigur şi cu 50 la sută mai eftin ca la celelalte băi similare. Afară de aceasta un izvor sigur de câştig ar fi şi de pe urma apelor minerale „Hebé" umplute în sticle şi cari au căutare în toată ţara.

La drept vorbind nici că s'ar putea plata un capital mai bine şi cu un profit mai mare şi sigur ca în această întreprindere, care este o adevărată mină de exploatat şi de îmbogăţit în scurt timp.

Sute de vizitatori părăsesc localitatea, din cauză, că nu au unde sta, deci ar fi de dorit să intervină Societăţile Capitaliste şi slavă Domnului, sunt destule în ţară şi pe lângă că ar face o afacere strălucită după urma căreia ar realiza milioane, ar aduce şi un mare serviciu suferinzilor.

S. M.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 440.— 4 metri fag sau stejar despicate Lei 600.—

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

D-l Em. Antonescu, rănit alaltăori la cap de către inginerul Cristescu în împrejurările cunoscute, a fost operat ieri şi cu toate, că glonţul nu a putut fi scos din cap, doctorii speră, că va putea scăpa.

■

D. Ionel Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri, este bolnav în pat din cauza unei răceli. Starea sănătăţii primului ministru nu este neliniştitoare.

■

Nenorocirea dela Braşov

La Predeal, cu ocazia manevrei regimentului de vânători din Braşov, s'a întâmplat o gravă nenorocire, care a cauzat moartea mai multor soldaţi. Unul dintre soldaţii regimentului în timp ce săpa un tranşeu, a dat peste un obiect tare, în care a început să izbească cu cazmaua. Obiectul, care nu era decât o granată îngropată, a explodat şi a rănit şapte soldaţi, dintre care unul a sucombat momentan, iar alţi doi au murit după ce au fost transportaţi în sat. Alţi doi au murit pe drum în timp ce erau transportaţi la spitalul din Braşov. Starea celorlalţi doi este gravă.

Suveranul, prinţul moştenitor şi mareşalul Pilsudski îndată ce au auzit despre această nenorocire, au venit la faţa locului şi s'au interesat despre cele întâmplate. Regele a făgăduit, că se va îngriji de întreţinerea familiilor victimelor.

■

In legătură cu consiliul de miniştri de ieri „Viitorul" declară, că încoronarea se va face irevocabil la 15 Octom re.

■

Mareşalul Pilsudski preşedintele republicei poloneze părăseşte azi la amiazi Sinaia împreună cu suita.

■

Generalul Sterghiades, fostul comandant al Smirnei, a sosit ieri la Bucureşti şi pleacă cu peste două zile la Londra.

■

Automobilul în care erau colonelul Sulu, fostu ataşat militar din Paris, bancherul Crisoveloni şi soţia şi fata acestuia, s'a ciocnit pe şoseaua Craiovei cu un car. Femeile s'au rănit grav.

•

Comitetul executiv al partidului poporului a decis convocarea congresului general al partidului într'o localitate ardeleană, pentru o dată care va fi fixată mai târziu.

Ieri înainte de amiază a fost la Predeal o mare paradă militară în onoarea mareşalului Pilsudski. La serbarea au asistat Regele, Regina, Prinţul moştenitor, ministri de externe Narutovici şi Duca şi întreg personalul legaţiunii poloneze. La orele unsprezece prinţul Carol a condus o defilare în urma căreia a fost felicitat de către preşedintele Poloniei

■

Cu ocazia vizitei mareşalului Pilsudski s'a încheiat între România şi Polonia o convenţie militară, politică şi economică. Convenţia are un caracter ofensiv şi defensiv şi va intra în vigoare după ratificarea ei de către parlamentele român şi polon.

•

Externe.

Constantinopol. — După ştiri din Smirna o mie de oameni au murit în decursul incendiului de Joi din acel oraş. 60.000 de armeni şi greci au rămas fără adăpost. Daunele sunt de aproximativ 60 milioane dolari.

■

Constantinopol. — Se aşteaptă sosirea la Constantinopol a unei însemnate trupe franceze.

•

Roma. — Colonia greacă din Londra a trimis la Atena o moţiune cerând abdicarea Regelui Constanţin şi revenirea lui Venizelos.

■

Constantinopol. — Din Angora se anunţă, că două treimi din armata greacă au căzut în prinsoarea armatelor kemaliste. Trei corpuri de armată şi 12 divizii au fost complect distruse de turci.

După ştirile mai nouă, cinci divizii greceşti şi întreg statul major au căzut în prinsoarea turcilor. Generalul Principis comandantul armatelor greceşti este şi el printre prizonieri.

•

Constantinopol. — In portul Cornului de aur a sosit crucişătorul englez Kentaurus şi se aşteaptă sosirea unui nou vas cu trupe.

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea muştelor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine preţuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

Starea victimelor dramei din Capitală

Starea sănătăţii dlui Em. Antonescu se ameliorează. Starea dlui Mihăescu este foarte gravă.

Acum a apărut
„Abizuri"
de dr. Eugen Mezei.
Amintiri, aventuri, idei şi gândiri, din domeniul iubirii şi vieţii sociale române din Ardeal.
Interesantă, senzaţională, originală.
Ediţia specială pe hârtie violetă, cu copertă artistică, 214 pag. Preţul 25 lei,
Se află de vânzare la toate librăriile din Ardeal şi Bănat, comandă directă la LIBRARIA LEPAGE Cluj, pe lângă trimiterea costului înainte, sau cu ramburs. 2152

La librăria
Cartea Romaneasca
din Cluj se afla de vanzare
Geografia României
p. cl. IV. primară
Geografia Europei
p. cl. V. primară (nou!) de *G. G. Mateescu*, prof. in Clu
Geografia judeţului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de *G. G. Mateescu* şi *I. Angheliu*, institutor
România földrajza
p. şcoalele secundare şi
România földrajza
p. şcoalele primare, (nou!)
de acelaşi autor, traduse de *Gr. Litan* profesor, pentru şcoalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învăţători se face 10 la sută reduceri de preţ.

Depozitul Central:
TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kőmálalja No. 25
□ Telefon 201. □ 1290-2

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

La 6 Septembrie sosesc din Viena
PĂLĂRII
ultimele modele.
Preţuri moderate.
Rog onoratului public a mă sprijini
Elsa Tobovits
Chic dela Mode
CLUJ
Str. Nicolae Iorga No. 2
2138

MAGAZINUL „MISSIR"
Str. Memorandului (Unió-utca) No. 11
Cel mai bine asortat
Preţurile cele mai reduse!
STOFE
Velours de Laine
Peau de Marmodt
Pluche „Lutre"
Gabardine prima
Marocain de Lâna
Jérsé de Lâna
MĂTĂSURI
Charmandl
Charmeuse
Satin de Chine
Crêpe Satin
Crêpe de Chine
Crêpe Marocain
Crêpe Georgette
Pongés toate colorile
Fonlard cu desen.
2150
Stofe englezeşti pentru Costume şi Paltoane Bărbăteşti.
Încălţăminte cele mai noi forme.

Ciclonul...

Câteva ziare din Bucureşti au publicat o telegramă, ca venind din oraşul nostru, după care Clujul ar fi fost distrus pe jumătate de un teribil ciclon, care a secerat mii de vieţi omeneşti.

Curios lucru. Ziarele, care au publicat această senzaţională fantezie a unor corespondenţi lipsiţi de scrupule sunt tocmai acelea, cari şi în domeniul politicei Ardealului, dau la iveală cele mai nesăbuite închipuiri.

Aşt-fel când e vorba de vre-o moţiune a partidului naţional aceste gazete scriu: „Ardealul a vorbit!" când e vorba de vre-o întrunire a comitetului de o sută, la care ca de obicei nu asistă, decât 15 la sută din membrii acestui comitet, aceste gazete se grăbesc să anunţe: „Ardealul împotriva guvernului"; iar când vre-un agent de-al acestui partid are vre-un conflict cu câte-un jandarm tot aşa de ardelean ca şi primul scriu deasemenea: „Semne neliniştitoare în Ardeal: ţăranii ardeleni în plină fierbere!"

Precum se poate vedea, toate aceste informaţiuni alarmante şi de prost gust nu sunt decât tot nişte teribile cicloane, care nu se petrec decât în capul celor ce le inventează.

Uniforme scolare, Raglanuri
au sosit în mari cantităţile diferite
1588 la
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu abur, şi de vapsit Cluj,
vapseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbaci tort şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 567 1817

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 36
100 kg. lemne cojite . . . . . Lei 40
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 şi 290.
Lloyd 272

Pardesie **Raglane**

Paltoane

execută după ultimele jurnale

CROITORIA

PETRICAS & COMPANISTI

Cluj, Str. Memorandului, 8

care a primit un asortiment complect

de Stofe moderne.

2143

Fraţii **Mártonffy** & Co.

Să află de vânzare în engro sau detail la decurând renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfelîul de articolă de blană, furnituri pentru blănari.

Sursă solidă de cumpărare

Cluj, Piaţa Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.

Adresa telegrafică: Mártonffy pelz. □

Lloyd-Expres 899 2025

Fraţii Deutsch

casă internaţională de espediţiune.

Fondata în 1901.

CLUJ,	WIEN,	BUDAPESTA
Piaţa Unirii 26.	Rotensturmstrasse 27.	Rákóczi-út 6.

BRAŞOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Calea Rimanóci 12. ORŞOVA, Cheiul Dunări. ARAD, Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediţiuni la termen din **UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA** şi **CEHO-SLOVACIA** în **ROMÂNIA** şi viceversa.

Expoziturî şi reprezentanţe în toate oraşele mai mari din Europa şi la toate gările de frontieră române, maghiară şi austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondenţă română, germană, maghiară.**

Lloyd 956 2110

BITUMUL MARITZA S. A.

Capital social Lei 6.000.000

Centrala Bucureşti.

FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 53, I.

1203 Telefon 10-09.

Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolaţie la case, acoperişe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

---

Depositul fabricăi de tricotaje

„Helios"

Cluj, Piaţa Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi şi mânuşi Preţuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Extirpă cu garanţie

plosniţele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută firme şi vopseşte.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

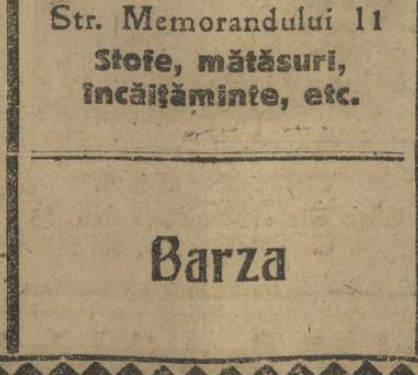

Telefon 749

Lloyd 967 2112

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO

2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă

Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.) Telefon 213.

Ţine constant în depozit lanţuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branşă, trnnsformează şi repareză.

Aur de dentistică şi forosfuire! Sârmă şi placă de aur şi argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

In atenţia călătorilor!!

In zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**

Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Oraşului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie şi Droguerie Piaţa Unirii.	**Luca Niculescu**	**Turul**	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi			**Vasile Bindea** Fabricant de ghete Palatul consumul Funcţionarilor	
Central	**Rózsa**	**Missir** Str. Memorandului 11 Stofe, mătăsuri, încăiţăminte, etc.		**Automobile**
Coloniale			**Coafor**	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	**Emke**	**Barza**	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Naţional Piaţa Unirei 23.	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

EUGEN SZABO

Magazin de mode pentru DAME

Cluj

Str. Reg. Ferdinand No. 5

OFERĂ:

Stofă scoțiană
120 cm. lată
65 lei metrul

Stofă gabordin
120 cm. lată
90 lei metrul

Stofă pentru costum
140 cm.
115 lei metrul

Stofă velour
pentru palton 140 cm. 225 lei metrul

Stofă vînăt-închisă pentru internate.

Mare asortiment în stofă-velour pentru paltoane, în catifele pentru paltoane și stofă-mătasă pentru costumuri și haine.

Telefon interurban
479

2161

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Din cauza sezonului înaintat toate articolele de vară le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

„FIDUCITATE"

INSTITUT PENTRU PĂZIREA ȘI ACOMPANIREA TRANSPORTURILOR
S. C. G. L.

CENTRALA: CERNĂUȚI

SUCURSALE:
Galați, Brăila, Bacău, Brașov și Sibiiu

va deschide în curând și o

Sucursală în CLUJ

Reclama 2303 2165

Se atrage atențiunea Băncilor, Firmelor comerciale și Industriale, precum și a Particularilor asupra acestui institut, care dispune de un personal bine instruit, de încredere, și care exercită un control sever.

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Au sosit
sticle pentru castraveți și compoturi
la Eisenstädter
1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13
1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2030

LOUIS DERI
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I, și untură de porc necesară pentru bolnavii Institutului Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72-83 din legea contabilității publice în ziua de 20 Septembrie a. c. la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritorii de a concurs pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2140 Direcțiunea Institutului Pasteur.

Industria Sârmei S. A.
Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.
Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

A apărut 2154
Manualul de limba engleza
„English book for children in Rumania"
de Maud Griffiths-Bellin și Sanda I. Mateiu.
Prețul lei 30.—
Editura Dr. S. Bornemisa
Cluj, Piața Cuza Voda 16

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Frații Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai împedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Prețurile maximale pentru restaurante

Prețurile maximale pentru restaurante

I.

	Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1. Supă de carne — — — — — Lei	2·50	2.—	1.75
2. Supă falsă (de legume) — — — „	3.—	2.50	2.—
3. Ciorbă cu carne — — — — — „	3.50	2.75	2.50

II.

1. Rasol cu sos — — — — — — Lei	7.—	5.50	5.—

III.

1. Legume fără carne — — — — Lei	5.50	4.50	3.75
2. Legume cu carne de vită — — — „	8.—	6.50	5.50
3. Legume cu carne de viel — — — „	9.—	7.—	6.25
4. Legume cu carne de porc — — — „	10.—	8.—	7.—

IV.

1. Ardei, gulii (2 bucăți umplute) — — Lei	10.—	8.—	7.—
2. Pătl gele roșii și varză (umplute) — „	10.—	8.—	7.—

V.

1. Friptură de vită la tavă cu garnir — Lei	7.50	6.—	5.25
2. Pulpă sau fricando de vițel sugaciu — „	11.—	8.75	7.75
3. Pulpă sau fricando de porc — — „	18.—	14.50	12.50

VI.

1. Tocană de vită sau papricaș — — Lei	7.50	6.—	5.25
2. Tocană de vițel sau papricaș — — „	10.—	8.—	7.—
3. Tocană de porc și gulaș secuesc — „	15.—	12.—	10.—

Intr'aceste prețuri la toate restaurantele sunt cuprinse atât impozitul de lux, cât și serviciul. Bacșișul strict oprit.

Toate restaurantele și localurile publice sunt obligate a servi publicul cosumător dela orele 12—14·30 și seara dela orele 19—21·30. In acest restimp restuurantele de cl. I-a trebue să aibă cel puțin 5 feluri de mâncări maximate, în cele de clasa II-a 4, și în cele de clasa III-a cel puțin 3.

Prețuri maximale pentru funcționari și gazetari

Pentru funcționari și gazetari se statorește în restaurantele de clasa I-a următorul menu:

Prânz:

Restaurante clasa I.:

1 supă sau ciorbă, 1 legume fără carne, 1 friptură de vită sau vițel din cele maximate și prăjitură — Lei 15.—

Restaurante clasa II.:

1 supă, rasol cu sos și prăjitură — — — — — Lei 10.—

Cină:

O mâncare de carne (friptură sau legume) și prăjitură Lei 10.—

Prețul beuturilor se va statori de către proprietari în conformitate cu dispozițiile decretului-lege Nr. 2969 ținând seamă cu cea mai mare strictețe de câștigul permis de lege.

In fiecare restaurant și local public de consum va trebui afișat în loc vizibil câte un exemplar al prețurilor acestora controlate de noi. Orice contravenție la această ordonanță se va pedepsi în conformitate cu dispozițiunile decretului lege Nr. 2969.

Prețurile maximale pentru cafenele și cofetării

	Cl. I.	Cl. II.	Cl. III.
1. lapte fără zahăr — — — —	2.— Lei	1·50 Lei	1·25
2. lapte cu zahăr — — — —	2·50 „	2·— „	1·75
3. cafea cu calmac — — — —	3·— „	2·50 „	2·—
4. cafea cu spumă (frișcă) — —	3·50 „	2·75 „	2·50
5. cafea neagră — — — — —	3.— „	2·50 „	2·—
6. capuținer — — — — — —	3·— „	2·50 „	1·75
7. cafea turcească — — — —	3·— „	2·50 „	2·
8. un ouă fiert sau în pahar — —	1·50 „	1·25 „	1·—
9. două ouă fierte — — — —	3·— „	2·50 „	2·—
10. paparada din 2 ou sau 2 ochiuri	4·50 „	3·75 „	3·—
11. ciai fără lămâie și fără rum —	2·— „	1·75 „	1·50
12. ceai cu lămâie fără rum — —	3·— „	2·50 „	2·—
13. ceai cu rum — — — — —	3·50 „	3·25 „	2·75
14. chocolată — — — — —	6·— „	5·— „	4·25
15. grock — — — — — —	8·— „	6·50 „	5·75
16. ciaiă — — — — — —	10·— „	8·— „	7·—
17. punci de ouă — — — —	12·— „	9·75 „	8·50
18. marghiloman — — — —	4·— „	3·25 „	3·—
19. o porție unt de 25 gr— — —	5·— „	2·50 „	2·—
20. șuncă cu hrean sau mustar 100 gr.	14·— „	11·25 „	10·—
21. o porție salamă circ. 100 gr. —	18·— „	14·50 „	12·75
22. hann-and. eggs (cu 2 ouă) —	20·— „	16·— „	14·—
23. imbis fin (circ. 100 gr.) — —	18·— „	14·50 „	12·75
24. bucată sardea cu lămâie — —	2·50 „	2·— „	1·75
25. porția sardea (2 bucăți) — —	5·— „	4·— „	3·50
26. pereche virșli (mari) cu hrean —	7·— „	5·75 „	5·—
27. pereche debrețeni cu hrean sau cu mustar — — — —	10·— „	8·— „	7·—
28. ringli (o bucată) — — —	2·50 „	2·— „	1·75
29. zacusca (pește) — — — —	25.— „	20·— „	18·—
30. castraveți — — — — —	2·— „	1·75 „	1·50
31. o bucată prăjitură (tortă) — —	3·50 „	3·— „	2·50
32. o bucată franzele — — —	—·50 „	—·50 „	—·50
33. o sticlă de sodă — — —	2·— „	2·— „	1·50
34. o limonadă — — — —	5·— „	4·— „	3·50
35. sirop de smeură sau altceva —	5·— „	4·— „	3·50
36. un păhărel de sirop — — —	3·— „	2·50 „	2·25
37. un păhar de licheur (dulce) —	3·50 „	3·— „	2·50
38. un păhar knikebein — — —	10·— „	8·— „	7·—
39. cognac — — — — —	2·50 „	2·— „	1·75
40. un pocal rum — — — —	2·— „	1·75 „	1·50
41. un pocal silvorium — — —	2·50 „	2·— „	1·75
42. un pocal de vinars de drojdie —	2·50 „	2·— „	1·75
43. o sticlă bere albă — — —	8·— „	8·— „	7·—
44. vinurile, conform dispozițiilor legii			

In prețurile acestea se cuprind atât impozitul cât și serviciul.

Prețurile maximale pe piață

I. Lapte și derivatele sale:

1. Un litru lapte de vacă — — — — — —	Lei 3·—
2. Un litru lapte de bivoliță — — — — — —	„ 4·—
3. Un kgr. brânză de vacă — — — — — —	„ 12·—
4. Un kgr. unt nepresat — — — — — —	„ 45·—
5. Un kgr. unt presat — — — — — —	„ 75·—
6. Un kgr. brânză de oaie, cl. I. — — — — —	„ 32·—
7. „ „ „ „ „ „ II. — — — — —	„ 24·—
8. „ „ „ „ „ „ III. — — — — —	„ 18·—
9. Un kgr. caș de oaie — — — — — —	„ 32·—
10. Un kgr. cașcaval — — — — — —	„ 35·—

II. Zarzavaturi:

1. Un kgr. varză albă — — — — — — —	Lei 1·50
2. Un kgr. varză roșie — — — — — — —	„ 2·50
3. Un kgr. cartofi — — — — — — — —	„ 2·—
4. Un kgr. pătlăgele roșii — — — — — —	„ 2—3
5. Ardei, 4—8 bucăți — — — — — — —	„ 1·—
6. Ardei lungăreți (de Seghedin), 8—10 bucăți — —	„ 2·—
7. Una legătură mică de morcovi — — — — —	„ —·50
8. Una legătură mai mare de morcovi — — — —	„ 1·50
9. Una legătură mică de petringei — — — —	„ 1·—
10. Una legătură mai mare de petringei — — —	„ 1·50
11. Una bucată mai subțire sau două de tot subțirele —	„ —·50
12. Una bucată de țeller — — — — — — —	„ 1·—
13. Un kgr. castraveți — — — — — — —	„ 3·—
14. Un kgr. dovleac — — — — — — — —	„ —·50
15. Una legătură hrean — — — — — — —	„ —·50
16. Unu kgr. ceapă roșie — — — — — — —	„ 3·—
17. Unu kgr. ceapă albă — — — — — — —	„ 4·—

III. Fructe:

1. Un kgr. struguri — — — — — — — — —	Lei 6—8
2. Un kgr. pere, cl. I. — — — — — — — —	„ 3·—
3. „ „ „ „ II. — — — — — — — —	„ 2·—
4. „ „ „ „ III. — — — — — — — —	„ 1·—
5. Un kgr. pere de tot frumoase de specialitate —	„ 4·—
6. Un kgr. mere, cl. I. — — — — — —	„ 3·—
7. „ „ „ „ II. — — — — — —	„ 2·—
8. „ „ „ „ III. — — — — — —	„ 1·—
9. Un kgr. mere de tot frumoase de specialitate —	„ 4·—
10. Un kgr. prune de Bistrița sau altă specialitate —	„ 1—3
11. Un kgr. prune de alt soiu — — — — —	„ 1—2
12. Un kgr. persece (caise) — — — — — —	„ 8—10
13. Un kgr. pepene ordinar — — — — — —	„ 3·—
14. Un kgr. pepene ananas — — — — — —	„ 5·50
15. Lubeniță — — — — — — — — —	„ 2—3

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ȘI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Vizita prințului Carol la Brașov

— Inspecția făcută batalismului Pionieri de munte —

A. S. R. Principele Carol, comandantul trupelor de munte, a inspectat zilele aceste batalionul pionieri de munte stabilit dela înființarea sa, în garnizoana Brașov.

Batalionul se găsea pe terenul grupului de aviație, unde erau și lucrările centrului de pionieri al trupelor de munte.

După ce comandantul batalionului, dl colonel Turbatu, a dat raportul, trupa acestui nou corp a defilat într'o ținută ireproșabilă care a făcut cea mai bună impresie.

Terminându-se defilarea, A. S. R. Principele Carol a inspectat lucrările centrului de pionieri și aplicațiile ce s'a făcut cu ofițerii de vânători de munte.

Dela centrul pionierilor A. S. Regală și-a exprimat dorința să vadă cum s-au instalat pionieri de munte. In acest scop le-a vizitat cazarma și toată gospodăria. A. S. R. a trecut apoi la popota ofițerilor unde unde s'a servit o mică gustare, cu care prilej s'au ținut mai multe toasturi.

A. S. R. Principele moștenitor s'a înapoiat în aceiaș zi trebuind să se reîntoarcă la Sinaia.

Congresul învățătorilor din jud. Arad

In ziua de 10 Septembrie a. c. a avut loc în sala Palatului cultural, congresul anual al învățătorilor din jud. Arad. Congresul s'a deschis sub președinția d-lui Iosif Moldovan revizor școlar. Președinte de onoare a fost ales d-nul Mihai Marcus, prefectul județului — fiind fiu de învățător. După urările de bună venire ale d-lor Mihail Marcus și Ioan Robu primarul orașului, s'au discutat următoarele chestiuni la ordinea zilei:

1. Necesitatea înființărilor grădinelor de copii cu participare obligatorie a tuturor copiilor dela etatea de 4—7 ani. Raportor a fost d-na Elena Popa.

2. Prelungirea duratei cursului primar (pe regiuni) pe timp de 7 ani — ultimii trei ani socotindu-se numai elementelor școlare cari nu intenționează cursuri superioare. Pe regiuni, se înțelege noțiunile de specialități practice ce se vor da elevilor în comparație cu regiunile cărora le vor fi de folos ca oamenii de societate.

Raportor dl Lucuța învățător Pau iș.

3. Asigurarea unui traiu convenabil învățătorimii, precum și încadrarea tuturor școlilor cu elemente suficient ca număr și ca chemare.

4. Unificarea generală a învățământului în concordanță cu actuale interese ale statului. Raportor la ultimele două aliniate d-nul Cristea N.

Cu ocaziunea acestui congres s'a sărbătorit și împlinirea a 40 ani de muncă școlară a d-lui Iosif Moldovan revizor școlar, căruia întreg corpul învățăto esc și-a depus omagiile în semn de desăvârșit respect.

Cetiți „Infrățirea"

Tipărit cu mașina rotativă Cartea Românească „Cosînzeana". institut de arte grafice Cluj.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 615 **Opt pagini 1 LEU Opt pagini** Miercuri 20 Septembrie 1922

Infrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon:
[illegible]ȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... 180 LEI
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

VECHIUL CANTEC

Un comunicat al partidului poporului anunță că acest partid va lua parte la încoronare.

Așa dar în afară de partidul dlui Iorga, încă un partid politic românesc dovedește că atunci când e vorba de interesele generale ale neamului și de prestigiul acestei țări, neînțelegerile mărunte trebuesc să treacă pe planul al doilea.

Mai rămâne acum de văzut hotărîrea țăraniștilor.

Până atunci însă, numai partidul național rămâne izolat față de celelalte partide politice ale noastre.

Atitudinea nenațională a partidului ce-și zice național nu trebue să surprindă pe nimeni.

Fruntașii actuali ai acestui partid moștenind un titlu și o glorie, care sunt străine de persoanele lor, fac acum cea mai desperată politică de interes.

Abia deslipiți de pe mănosul budget al fostului Consiliu dirigent de tristă memorie, pe care se cramponaseră ca lipitorile, acești fruntași nu mai cunosc odihna, pentru a-și recăpata ce le-a scăpat.

Dedulciți la acel consiliu, dedulciți la puterea vremurilor aceleia de nisichie, foștii consilieri dirigenți ai Ardealului nu se dau îndărăt dela nimic, pentru a recăpata posibilitatea de a stoarce din nou Ardealul de bogățiile și comorile lui.

Pentru îndeplinirea acestui unic scop, acestui unic ideal al lor politic, fruntașii partidului național, nu s'au sfiit nici chiar să învrăjbească frații de același sânge, nici chiar să uneltească la desagregarea unității naționale abia împlinite.

Și n'au avut nici măcar cavalerismul să-și arăte gândurile lor ținte. S'au servit totdeauna de mijloacele mai iezuitice, cele mai perfide.

Astfel nu s'au sfiit ca prin agenții lor claudestini să amenințe coroana, în vreme ce pe de altă parte conducerea centrală a partidului desavua această manifestație antidinastică.

Afară de aceasta, acum în urmă în „Gazeta Transilvaniei" și în „Patria", partidul național publică o vie protestare în potriva acelora cari-l învinuiau de antidinasticism și antipatriotism. Comunicatul comitetului executiv, pe care l-a redactat cu prilejul ultimei întruniri e foarte drastic în această privință.

Transpira atâta indignare din acest comunicat împotriva celor cari acuzau partidul național de antipatriotic și anti . . . regățean, că aveam cel puțin mulțumirea că acest partid și-a revenit în sfârșit la adevăratele sentimente românești.

A fost o iluzie.

Pentru a se putea vedea de câtă prefăcătorie, de câtă minciună fără jenă, era îmbibat acel comunicat, e suficient a se vedea motivele pentru care partidul popoporului a rupt de curând relațiile cu partidul național.

Cele mai însemnate sunt două, asupra cărora ne dă cele mai complete amănunte un confrate bucureștean:

„Condițiunile puse de dnii Iuliu Maniu și Vaida-Voevod la baza fuziunei au fost considerate de dl Averescu ca inacceptabile.

Șeful partidului poporului a spus că i s'a cerut în primul rând destrămarea organizațiilor averescane din Ardeal și Banat.

A doua condițiune, a fost aceea ca, într'o eventuală guvernare, partidul național al poporului să aibă zone diferite de acțiune, adecă averescanii să dispună de conducerea vechiului regat, iar naționalii de aceia a Transilvaniei.

Dl Averescu neînțelegând cum ar putea un singur partid să aibă două conduceri, repartizate pe regiuni, a cerut lămuriri dlui Maniu pe cari s'a grăbit să i le dea dl Vaida.

Acesta a spus:

„Vă repet, die general, ceia ce am spus deunăzi unui profesor regățean. Fuzionăm cu orice partid sau grupare politică dela București, care își va lua angajamentul ca, în prima zi a venirei la putere, să formăm în gara Clujului trei-patru trenuri speciale în care să suim pe toți magistrații, profesorii, avocații și funcționarii ce ne-au fost trimiși în Transilvania și Banat după unire.

Rămași singuri, noi acasă la noi și dvoastră acasă la dvoastră vom putea să muncim mai bine fiecare la locul unde l-a fost dat să se nască."

Așa dar tot vechiul cântec.

Iată, prin urmare, adevărata stare de spirit care domină încă în rândurile partidului național. Iată ce înțeleg naționaliștii prin așa zisa lor politică regionalistă, pe care vreau s'o inaugureze. Iată de ce nu pot ajunge la nici o înțelegere cu celelalte partide politice, care au într'un grad mai desvoltat simțimântul național, iată de ce partidul dlui Maniu nu poate lua parte la serbările încoronărei.

Toți bunii români însă înțelegând tendințele periculoase ale acestui partid vor ști să-l țină din timp în supraveghere. Îl vor lăsa deci să-și țină în pace și în plata Domnului, congresul, în care vechiul regat va fi din nou insultat și Coroana din nou amenințată. Ci bunii români, adevărați români, din Ardeal, Muntenia, Moldova, Basarabia și Bucovina, vor sărbători cu tot elanul sufletului lor cinstit și petriotic, pe Regele tuturor Românilor, în ziua sfântă a încoronărei, în ziua simbolului unirei noastre pe veci, pe care nici un partid cu mască națională, nu o va putea sdruncina vreodată.

Austria si Ungaria [illegible] Societătei Natiunilor

Lucrările celei de a treia adunări a Societății Națiunilor prezintă un deosebit interes pentru Europa centrală, având în vedere importanța chestiunilor care s'au pus acum în desbatere. Cele mai însemnate sunt fără îndoială, ajutorarea Austriei și, admiterea în Societate a Ungariei.

Toate statele cari formează Societatea Națiunilor au dorința să soluționeze grava problemă austriacă, pentru a evita complicații, care ar avea influență, nu numai asupra republicei austriace ci și asupra statelor învecinate.

Discuții preliminare au și avut loc între delegații pute ilor interesate mai de aproape: Anglia, Franța, și Cehoslovacia.

Măsurile, care se vor lua în primul loc, vor căuta să remedieze defectele regimului economic-financiar al Austriei.

Discursul pe care l'a ținut în această privință Seipel, cancelarul federal al Austriei a produs cea mai bună impresie, căci el admite existența acestor defecte propunând însuși stabilirea unui control.

Un ajutor folositor nu se poate da Austriei, până când nu se întărește siguranța ei interioară și nu i se asigură un control eficace al finanțelor.

Opoziția pe care o întâmpină în această privință cancelarul, din partea partidului socialist democrat va fi imediat înlăturată, când se va înțelege că acest control, nu scoboară deloc prerogativele de stat suveran.

Rămâne de determinat forma acestui control. Societatea națiunilor a însărcinat în acest scop o sub comisiune să studieze chestiunea din toate punctele de vedere: economic, financiar și politic. Ea trebue să examineze nu numai bugetul, ci întreg regimul economic al Austriei.

Cu această ocazie vor fi înlăturate și proiectele fanteziste care visau o uniune fiscală italo-austriacă, care făceau ca raporturile dintre Italia și Ceho Slovacia să nu fie dintre cele mai cordiale.

Chestiunea Austriei, care interesează mai cu seamă Europa centrală, totuși e de o importanță mai mică pentru statele care alcătuesc Mica Antantă, decât admiterea Ungariei în Societatea Națiunilor.

Ultimele telegrame din Geneva arată că admiterea a fost acordată în principiu.

Comisiunea a 6-a, prezidată de London (delegat olandez) a fost însărcinat cu examinarea cererei guvernului ungar și a crezut de cuviință să asculte imediat pe contele Banffy, delegatul ungar.

Din partea Micei Antante D-l Beneș, delegat ceho slovac a remarcat că în lucrările anterioare ale Societății, totdeauna când era vorba de o admitere, cererea se supunea studiului unei subcomisiuni.

Această sub-comisiune după ce asculta pe delegații țărei, care cereau admiterea sa în Societatea Națiunilor, cercetau îndeplinirea angajamentelor internaționale a țărei în chestiune, conform pactului Societății Națiunilor.

Aceiaș procedură bineînțeles, că trebuia urmată și față de Ungaria și de aceia admițându-se incidentul ridicat de dl Beneș, o sub-comisiune a fost însărcinată cu studiul acestei chestiuni.

Ea trebuia să constate în primul rând în ce măsură a procedat Ungaria la dezarmarea, prevăzută prin tratatul de pace.

Reprezentanții Franței, Angliei și Italiei aducând obiecțiuni Ungariei că n'a procedat la dezarmare în măsura obligațiunilor internaționale ce aceasta și le luase sub-comisiunea a decis să amâne continuarea discuției, după ce va lua avizul autorităților militare aliate.

Fără a anticipa asupra deciziunei, care se va lua în această privință se poate însă constată că Societatea Națiunilor ține să se asigure de o sinceră executare a angajamentelor luate.

Într'un interview acordat ziarului „Pesti Napló" contele Apponyi acuză Mica Antantă de ostilitate contra Ungariei, mirându-se în acela timp că Polonia se asociază totdeauna la părerile Micei Antante, deși tot el e acela care arăta nu de mult în un articol din „Pester Lloyd" ce beneficiu ar realiza partizanii „integrității Ungariei", dacă Ungaria ar reuși să fie primită în Societatea Națiunilor.

Contele Apponyi știe că toți aceia, care judecă la rel cu el se gândesc la restaurarea Habsburgilor. Pentru că în ochii șovinișților unguri un Habsburg reprezintă „Ungaria integrală", restaurarea vechiului regat al Sfântului Ștefan.

Mica Antantă știe de asemeni acest lucru și de aceia doritoare de a vedea stabilită în Europa centrală o pace definitivă, ea are grijă să se respecte strict toate angajamentele internaționale luate.

Opera lui Caragiale

Cu un omagiu adus amintirii singurului mare talent pe care l-a avut literatura noastră dramatică, Teatrul Național din Cluj, urmând pilda celui din București, și-a deschis Sâmbătă stagiunea cu „Scrisoarea pierdută" fără îndoială, cea mai puternică lucrare a lui Caragiale.

Și e un bun prilej acesta pentru a adaoga în lumina actualității câteva cuvinte despre opera acestui uriaș al scrisului românesc. Aceasta cu atât mai mult, cu cât opera lui Caragiale, într'o bună măsură cunoscută în vechiul regat, este foarte puțin cunoscută în Ardeal.

Teatrul lui Caragiale a fost scris într'o vreme de prefacere. Societatea românească trezită la o nouă viață, împrumuta grăbită toate acele forme de civilizație pe care Occidentul le cucerise după încercări și eforturi nenumărate și continui, realizate în curs de veacuri. Dela o civilizație pe care o creiase, ea trecea la alta care-i era străină prin mai mult decât o parte. Deaceia adoptând de multe ori formele, ea nu putuse să prindă și spiritul lor. O nouă lume românească se plămădea. Formele civilizației occidentale luau locul vechilor forme; moravuri noui se creiau; o altă mentalitate își făcea drum. Această uriașă prefacere care îmbrățișa întreaga activitate socială, se îndeplinea cu grabă, cu o grabă pe care o explică avântul irezistibil al unui popor căruia i s'a arătat mirajul unei noui vieți.

Această epocă de tranziție a societății românești, epocă bogată în contraste, plină de oameni în cari se luptau două mentalități, două civilizații, a sedus spiritul satiric al lui Caragiale. El își îndreptă sarcasmul și ironia împotriva tuturor exagerărilor și tuturor slăbiciunilor ființei și altele inerente vremilor de prefacere. Cu pătrunzătorul său spirit de observație, Caragiale știu prinde ridicolul situațiilor și moravurilor născute prin adoptarea grăbită a unor forme de civilizație al căror spirit rămânea totuși neînțeles.

In politică, în administrație, în presă, în literatură, pretutindeni unde prefacerea se îndeplinea mai grăbită, în viața de familie chiar, Caragiale găsi figuri reprezentative ale acestei epoci de tranziție. Și pentrucă prefacerea se realiza cu deosebire în lumea orașelor, pe aceasta o întâlnim, plină de adevăr și de viață, în toate comediile lui Caragiale.

Demagogul, politicianul meschin, ziaristul incult care nu înțelege înima din marile idei cari agită spiritele, burghezul revoluționar, înșelat de cuvintele „democrație" și „republică" al căror înțeles îl denaturează cu totul, funcționarul obedient și abuziv, „cetățeanul turmentat" mahalagioaica romantică, iată eroii lui Caragiale.

Opera lui Caragiale nu e însă numai zugrăvirea unei vremi de tranziție. Merele maestru al dramei românești a avut darul de a creia oameni.

Eroii lui sunt figuri reprezentative, sunt tipuri. Această valoare simbolică o personagiilor teatrului lui Caragiale constitue unul din marile sale merite. Dar mai mult decât atât, eroii lui Caragiale nu sunt numai oamenii unei anume epoci.

Astăzi eroii lui Caragiale sunt de o actualitate mai puternică parcă decât oricând. Cafavenci întâlnim la toate răspântiile, Pristanda n'a pierdut nimic din adevărul lui, Agamiță Dandanache, Ipingescu, jupân Dumitrache, Rică Venturiano, etc. și acum, toi atât de numeroși, utilizând desigur alte mijloace mai potrivite vremii, dar în fond aceiași. Pentrucă toți aceștia nu sunt numai eroi reprezentativi ai unei epoci de tranziție, ci sunt și suflete, și prin aceasta nemuritori.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Deschiderea stagiunii Teatrului Național din Cluj

— O scrisoare pierdută de I. L. Caragiale —

A patra stagiune a teatrului românesc în Cluj!

Bun început și spor la muncă!

Și mai ales bună armonie între toți cei cari dau întreaga lor putere de muncă pentru bunul mers al acestei instituțiuni, dela cel mai mic, până la cel mai mare!

Fără de această armonie, fără de această înțălegere reciprocă, zadarnic va fi totul.

Fără de ele, teatrul nu mai poate fi o adevărată instituție culturală, ci un focar de intrigi și o școală de invidie.

Apoi luare aminte, multă luare aminte, din partea celor mari, față de cei mici. O perfectă înțălegere a aptitudinilor personale, a făgăduelilor ce le arată talentele embrionare.

Să nu se uite niciodată, sau mai degrabă să nu rămână un cuvânt pe hârtie, sau o vorbă spusă în vânt, ceeace domnul director al Teatrului asigura alaltăieri seară:

„Toată recunoștința trebue să o datorim elementelor tinere, ansamblului, muncei tuturor dela mic până la mare, căci ei ne-au dat teatrul de astăzi."

De mult eram de această părere.

Ne-a surprins deci plăcut când și d-l Bârsan s'a arătat de aceiași părere cu noi. Și ne place să credem că într'adevăr se va ține de cuvânt, în cea ce privește recunoștința pe care o promite celor ce l-au ajutat în drumul greu.

Stagiunea s'a deschis cu cea mai bună comedie a repertoriului nostru.

Nemuritoarea „Scrisoare pierdută" ne-a făcut iarăși, să rădem cu lacrămi, deși am văzut-o mulți, pentru a nu știu câtea oară.

Inainte de începerea spectacolului, dl Bârsan a dat unele indicațiuni cu privire la Caragiali. Din nefericire manuscisul, din care cetea prețioasele d-sale lămuriri, îmbrăcate în măestre figuri retorice s'a întrerupt brusc. Zadarnic a fost căutată continuarea: chiar puternicul foc al rampei, aprins îndată pentru înlesnirea găsirei rândurilor rebele n'a slujit la nimic.

Fapt, care a determinat pe distinsul lector să adopte metoda comodă a celuilalt Zaharia, din piesa care a urmat, și anume să sară dela „pași opt la plebicist"; și cum dl Bârsan era în criză de improvizație, expunerea pornită de pe departe s'a terminat cu totul pe neașteptate.

Incidentul fără îndoială n'are nici o importanță. Ba poate a folosit la ceva, căci publicul devenise și mai nerăbdător să asculte pe Farfuridi, iar actorii păreau deplin satisfăcuți că cel puțin de două luni de acum înnainte bâlbâielile li vor fi scutite de amendă.

Buna dispoziție odată căpătată comedia lui Caragiali a culminat-o într'o adevărată deslănțuire de veselie.

Eroii nemuritori ai „Scrisoarei pierdute" au trecut iarăși prin fața ochilor noștri mai vii și mai adevărați ca oricând.

Cine a putut să spună că piesa aceasta va dispare din gustul nostru? Ce deosibire există oare între moravurile sintetizate atât de măestru într'ânsa și moravurile politice de astăzi, între discursul Cațanvencului caragelian din discursurile Cațavencilor actualității, între „Răcnetul Carpaților" de atunci și răcnetele de acuma de dincoace și de dincolo de Carpați?

Câți Farfurizi nu se mișcă în jurul nostru, cari au, n'au de lucru, la orele cutare trecute fix se duc la tribunal sau se întorc acasă; câți zaharisiți de „nenea Zaharia", în politica fiefului lor electoral, a comitetelor și comițiilor în sfârșit a instituțiunilor ce conduc nu dau zilnic veselul și tuși atât de ialnicul spectacol al bătrânului Tranhanache, care ține înnainte de toate la „onoarea lui de familist?" Și câți Pristanda și câți cetățeni turmentați, vițioși dar cinstiți, cari n'au decât dorința de a ști cu cine vor „vota", nu forfotesc în jurul nostru?

Și tocmai de aceea, tocmai din cauza unui atât de vast material omenesc, cât se găsește într'ânsa, „Scrisoarea pierdută" este una din cele mai grele piese de interpretat.

Un cuvânt neaccentuat, spus alături, nesubliniat de gestul, care i se cuvine, e în stare să strice înțălesul unui pasagiu întreg.

Din fericire n'am avut de înregistrat decât foarte puține greșeli de acestea în interpretarea de alaltăieri seară, — atât de puține, că au trecut aproape neobservate.

Spectacolul de deschidere a fost deci unul din cele mai reușite.

D. I. Stănescu-Popa, a jucat cu naturalețea-i obișnuită rolul lui Zaharia Tranhanache, pe care l'a redat cu o bogăție de amănunt, care ne-a interesat în cea mai mare măsură.

Deasemeni d. Dem. Mihălescu-Brăila s'a dovedit deplin stăpân pe multele nuanțe ascunse și subtile, pe care le oferă rolul cetățeanului turmentat, rol, pe care credem noi, cade tot accentul piesei.

Ne obișnuisem cu un Farfuridi mai solemn și mai prostănac. D. Virgil Vasilescu ne-a dat unul pliu de vervă și ne-a surprins prin originalitatea acestei interpretări.

Cațavencu al d-lui Neamțu-Ottonel a fost studiat cu multă luare aminte și meschinăria lui de fanfaron fără scrupule, redată cu multă dibăcie.

D. N. Dimitriu a isbutit să facă din nolul cel mai ingrat din piesă, căci este cel mai șters — al lui Tipătescu — un prefect cât se poate de energic și de violent.

D. Al. Ionescu-Ghibericon ne-a dat un Agamiță Dandanache, de o imbecilitate înduioșetoare.

In polițistul Pristanda, d. Mișu Ștefănescu a făcut exces de slugărnicie și de șiretenie naiv disimulată de funcționar nevoiaș și agramat.

O apariție simpatică d. Potcoavă în „Brânzovenescu".

In rolul coanei Joițica a jucat d-na Ecat. Stănescu cu multă emoție, energie și corectitudine.

G. ȘOMUZ

Moartea lui St. C. Hepites

— Câteva note biografice —

Vineri 15 Septembrie a încetat din viață Ștefan C. Hepites, fostul director al institutului meteorologic central, membru al Academiei Române, vicepreședinte de onoare al Soc. Regale Române de geografie, delegatul României în comisiunea internațională permanentă de sismologie.

Inmormântarea va avea loc în București, Marți 19 curent la orele 3 d. a.

Ștefan C. Hepites s'a născut la Brăila în 1851.

El a fost cel mai mic fiu al decedatului doctor Constantin C. Hepites, om învățat, fost profesor al școalei Naționale de medicină și autorul mai multor opere științifice între cari și prima Farmacopeeă Română.

A făcut școala specială de artilerie și geniu din Bruxelles.

A studiat matematicile la Universitatea din acel oraș, după ce a lucrat la observatorul astronomic și în laboratorul de fizică a reușit a lua, în 1873, cu cea mai mare distincțiune, diploma de doctor în științele fizice și matematice.

Intors în țară în Septembrie 1875, a fost numit inginer al portului Brăila, unde a funcționat până la declararea războiului în 1877, când în calitate de locotenent milițian de artilerie, a comandat în tot timpul războiului, bateria de coastă care a operat la luarea Rahovei.

După terminarea războiului, s'a dus pentru mai multe luni în străinătate, unde a studiat organizațiunea următoarelor servicii meteorologice; Institutul central de meteorologie și de magnetism pământesc dela Hohe Warte lângă Viena, biroul central al Franței la Paris; Observatorul meteorologic dela Parc St. Maur și serviciul meteorologic din Observatorul Regal din Bruxelles, iar în 1880 a studiat Meteorologial Office din Londra: Observatorul meteorologic și magnetic dela Kew, Observatorul meteorologic dela Hontsouris, precum și Institutele meteorologice din Muenchen și Budapesta.

Academia Română la ales membru corespondent în 1880.

A fost numit profesor de fizică la școala specială de artilerie și geniu din București în 1881 și apoi a fost trimes pentru un an de zile la Dortmund în Germania, pentru construcțiunea materialului de drum de fer.

In acest timp s'a înființat noul minister al agriculturei, al cărui titular, și-a propus înființarea unui serviciu meteorologic.

El a condus institutul meteorologic și serviciul de măsuri, până la Aprilie 1907 când a rămas cu director superior onorific.

Lucrările publicate de Ștefan C. Hepites relative la meteorologie, magnetism și climatologia României sunt foarte numeroase.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Rabindranath Tagore

Relațiunea insului cu Universul

IV.

Pe **rishi**. Ce-au fost **rishi** aceștia? Sunt acela, cari atingând supremul suflet în cunoștință, erau plini de știință și găsindu-l în uniune cu sufletul, erau în armonie perfectă cu eul lor interu; aceștia, realizându-l în ființa lor, erau lipsiți de orice dorință egoistă și după ce l-au încercat în toate activitățile lumii, au obținut liniștea.

Rishi erau acei, cari atingând pe supremul Dumnezeu din toate părțile, au găsit pacea statornică, sau unită cu totul, au intrat în viața Universului".

Starea, așadar, de realizare a relativității noastre cu totul, de intrare în tot prin unirea cu Dumnezeu, a fost considerată în India ca ultimă țintă și desăvârșire a umanității!

Omul poate să distrugă și să prade, să capete și să adune, să inventeze și să descopere, e mare-însă pentru că sufletul lui pătrunde toate cele.

E o îngrozitoare nimicire pentru el, când își învelește sufletul în coaja nesimțitoare a unei haine groase și când o furie de lucruri se învârtejește în juru-i ca un involburat val de praf, închizându-i orizontul.

Aceasta evident ucide adevăratul spirit din ființa lui, acel spirit care e al comprehensiunei. In esență, omul nu este un sclav nici al său însuși, nici al lumii; este însă un amant. Libertatea și desăvârșirea lui e în dragoste, care e un alt nume al priceperii perfecte. Prin puterea aceasta a comprehensiunei, prin această pătrundere a ființei sale, dânsul e unit cu spiritul atotștiutor, care este deasemenea o sufiare a sufletului lui. Când cineva încearcă să se ridice la eminență îmbrâncind și lovind pe toți ceilalți, să câștige o distincție cu care să se mândrească, că e mai mult decât toți ceilalți, omul acesta este înstrăinat de acest spirit.

De aceea îi descriu Upanishadele pe cei cari au atins ținta vieții umane ca fiind „plini de pace", și „Una cu Dumnezeu", înțelegând prin aceasta, că sunt în perfectă armonie cu omul și natura și prin urmare unire cu Dumnezeu.

O licărire a aceluiași adevăr o avem în învățăturile lui Isus, când ne spune: mai ușor îi este cămilei să treacă prin urechile acului, de cât bogatului să între în împărăția cerurilor", ce-e ce implică, că ori ce înmagazinăm pentru noi, ne separă de ceilalți; posesiunile ne sunt îngrădirile noastre. Cel, care pleacă să adune bogății, este incapabil, ducându-se tocmai la fund cu cu eul lui, să treacă porțile pătrunderii lumii spirituale, care e lumea armoniei perfecte; acela e închis între pereții strâmți ai mărginitelor lui achiziții.

De aceasta spiritul învățăturilor Upanishadelor este: Pentru ca să-L găsești, trebue să îmbrățișezi totul. Zbătându-te după averi, dai cu adevărat ori ce, pentru ca să câștigi niște lucruri neînsemnate și nu aceasta e calea pentru a ajunge la cel, care este totul.

Unii dintre filosofi Europeni, care sunt direct sau indirect îndatorați Upanishadelor, departe de a-și realiza datoria, susțin, că Brahma al Indiei este numai o abstracție, o negație a tot ce e pe lume. Cu un cuvânt, că ființa infinită n'o poți găsi nicăeri de cât în metafizică. Se prea poate, ca o doctrină ca aceasta să fi dominat și să mai domine încă la o parte dintre conpatrioții noștri. Dar, de bună seamă ea nu e în acord cu spiritul care stăpânește spiritul indic. Dimpotrică, practiva e aceea a realizării și afirmării prezenței infinitului în toate lucrurile, care au fost inspirația lui statornică.

Nouă ni s'a poruncit cu dinadinsul, „să privim lumea de pretutindeni ca fiind învelită de către Dumnezeu".

„Inchinându-mă iară și iară Dumnezeului, care este în foc și în apă, care susține întreagă lumea și-L găsești și'n rodul anual întocmai ca'n copacii pereniali".

Poate acest Dumnezeu să fie deosebit de lume? Contrariu, înseamnă nu numai să-l vezi în orice lucru, ci să-l cinstești în toate obiectele din lume. Atitudinea față de Univers a omului, Upanishadelor, conținut despre Dumnezeire, este aceea a unui adânc sentiment de adorație. Obiectul cultului său e oriișiunde de față. Este acel adevăr unul și viu care face adevărate toate, toate realitățile. Adevărul acesta nu este numai un adevăr al cunoștinței; ci și al devoțiunei. „**Namonamah**" — pretutindeni, iară și iară să i-ne închinăm. El este recunoscut în inspirațiile acelui Rishi, care se adresează lumii întregi astfel, într'un țâșnitor extaz de bucurie: „Ascultați-mă, voi fii ai spiritului nemuritor, voi, care sălășluiți în localurile cerești, eu am cunoscut pe Suprema Persoană a cărei lumină strălucea departe dincolo de întuneric".

Nu găsim care în această plăcere copleșitoare a unei experiențe directe și pozitive în care nu e nici cea mai mică urmă de goliciune și pasivitate?

Buddha, care a descoperit partea practică a instruirii Upanishadelor, a predicat aceeași învățătură când a spus; „Voi trebue să păstrați un raport de nemărginită iubire, fără de ură și fără vre-o dorință de a-le ucide, față de orișice, fie ele de sus sau de jos, îndepărtate sau invizibile. Viețuirea într'o astfel de conștiință în timp ce stai sau umbli, în timp ce ședzi san te îndrepți la culcare, aceasta este Brahma vihara, sau cu alte cuvinte este viețuirea și mișcarea și bucuria în spiritul lui Brahma."

Trad. de I. TOLAN

Invățătorii din Ardeal și Incoronarea

In ținutul Transilvaniei s'au întrunit zilele acestea toți învățătorii în al 3-lea congres anual.

După ce s'a discutat chestiuni cari priveau organizarea învățământului rural și urban, luminătorii satelor și ai orașelor au ținut de a lor datorie să expedieze, din fiecare județ câte-o telegramă prin care Coroana este asigurată de devotamentul națiunei întregi, care așteaptă nerăbdătoare sărbătorirea de la Alba Iulia. Publicăm azi primele telegrame ce s'au expedi.t guvernului în această privință:

Dlui I. I. C Brătianu

București.

„Azi învățătorii din județul Turda Arieș întruniți în al 3-lea Congres județean în capitala județului, luând act despre vestea încoronărei de mult și cu atâta căldură așteptată, aducem omagiile noaste de devotament, fidelitate și neclintită iubire Majestății Sale Regelui tuturor Românilor și iubitei noastre Regine, rugându-vă a depune la treptele Tronului Majestătei Sale stăruințele noastre solicitatoare ca Actul încoronărei la Alba-Iulia să consfințească cât mai curând unitatea noastră națională".

COMITETUL CENTRAL.

A doua telegramă are conținutul următoare:

Dlui I. I. C. Brătianu

București

„Invățătorimea județului Ciuc, în majoritate Secui întruniți în conferința anuală Miercurea Ciuc a trimis Majestății Sale închinarea supunerii și credință. Ca purtători ai culturei din popor și înțelegători ai vremei celei noui asigurăm stăpânirea Patriei de necondiționata ascultare a legilor și îndrumare satelor pentru viața sănătoasă a noului Stat Român Așteptăm cu nerăbdare grbnica încoronare a înțeleptului Domnitor pentru a ne bucura de fericirea consfințită a Istoriei, a Dinastiei, căreia am jurat supunere ce voim a o dovedi. La încoronare vom fi prezenți",

Președintele Conferinței,

LATES.

Președinții Secției județene a asociației învățătorilor.

SIMION și SSLAIA.

Partidul Național și Incoronarea

— Atitudinea ostilă încoronării a partidului național osândită în Ardeal —

Un comunicat al „Patriei"

Incă de când s'a publicat comunicatul redactat în urma întrunirii comitetului de o sută, noi am afirmat — cunoscând împrejurările și sentimentele opiniei publice din Ardeal — că atitudinea luată de partidul național, față de actul Incoronării nu numai că nu este împărtășită de Ardealul românesc, dar că această atitudine a întâmpinat osânda tuturor oamenilor de bine de aci.

Cât de mare trebuia să fie indignarea stârnită în Ardeal de atitudinea partidului național față de Coroană, ni-o arată faptul că din înșiși rândurile partidului național s'au ridicat glasuri din cele mai autorizate și mai îndreptățite cari au osândit hotărîrea d-lor Vaida și Maniu.

Astfel după scrisoarea d-lui senator Iancu Mețianu, părintele Moța, printr'un articol publicat în „Libertatea" din Orăștie, se rostește împotriva atitudinei partidului național, spunând că în fața măreției actului Incoronăuii, glasul patimilor politice trebuie să amuțească.

Iată dar hotărîrea conducătorilor partidului național condamnată de către oameni din chiar acest partid, oameni cari înțeleg deosebirea dintre un act politic și un act național.

In legătură cu aceste glasuri de protestare „Patria" a publicat în numărul său de Sâmbătă un fel de comunicat al cărui sfârșit sună astfel:

„Glăsurile răzlețe din Ardeal nu pot avea nici o însemnătate pentru politica partidului, mai ales, când acele glasuri — cum e cazul — nu mai reprezintă opinia dominantă în sânul partidului nostru, ci din cine știe ce motive le mai place să răsune singuratice, și deci, în gol".

De acord cu „Patria" credem și noi că aceste glasuri nu reprezintă opinia dominantă în sânul partidului național. Ele reprezintă în schimb altceva: opinia dominantă a poporului român din Ardeal. Și aceasta are o însemnătate neasemuit mai mare decât opinia partidului național.

Regionalism

și lipsă de patriotism

Comunicatul pe care l-a dat partidul poporului, relativ la încetarea tratativelor, privitoare la o posibilă fuzionare cu partidul național și la reluarea deplinei libertăți de acțiune ia ultimă nădejde a domnului Maniu, care a plecat intenționat la București să reînceapă sistemul pertractărilor pe toate fronturile.

Declarațiunile pe care le face însă domnul general Averescu, cu adevărat senzaționale, sunt însă mai interesante decât acest comunicat, prin faptul că scot la iveală ferocele regionalism, pe care-l nutresc fruntașii politici ai partidului național.

Se dovedește pe lângă aceasta încă odată, că acei ce pretind că reprezintă Ardealul pentru a-și mulțumi partizanii, înțeleg să pună chestiunile personale, înaintea intereselor superioare de Stat.

Desigur că domnul Vaida va regreta mult această nouă dovadă de pedant sectarism, mai ales că ea va influența mult și asupra atitudinei ce o vor lua țărăniștii, solicitați de a pertracta din nou, pe chestiunea unei fuziuni sau coaliții contra guvernului.

Cât privește campania ce o duc contra încoronărei ea devine din ce în ce mai ridicolă prin faptul că, din toate părțile Ardealului, populația românească prin conducătorii satelor și ai orașelor își arată via dorință de a înconjura cu dragostea ei pe Regele Ferdinand, încoronat la Alba-Iulia.

Hotărârea necugetată a partidului național de a se obține dela serbările încoronărei e criticată de oricine pune mai presus politica țărei, de interesele particulare ale partidului.

Participarea partidului naționalist, cât și a partidului poporului la încoronare aruncă o vie lumină asupra modului cum sunt privite interesele neamului, de acei ce înainte de toate sunt buni români și blamează în același timp atitudinea partidului național.

Cum și-a ocrotit fosta Ungarie minoritățile

— „Ellenzék" și paradisul din fosta monarhie austro-ungară — Cum au civilizat ungurii România și Jugoslavia, sau cum combate organul magnaților pe Scotus Viator —

Eram până acum obișnuiți să vedem criticată în pressa maghiară numai Românla de astăzi, nu și mica Românie de ieri, cu care Ungaria nu și-a bătut capul.

Tradiția aceasta a călcat-o ieri organul oficios al reacționarismului maghiar — „Ellenzék" — care căutând să atace tratamentul minoritar din România Jugoslavia, ni-o arată pe fosta Ungarie drept un paradis al minorităților, ba și mai mult, drept civilizatoare a patriilor mume ale minorităților etnice ale ei de ieri.

Datele pe care le aduce confratele sunt date de un savant ungur anonim. Am fi vrut să știm și noi numele acestui savant, dar organul dlor Grandpierre și Josika are o tradiție, după care atacurile aduse cuiva, trebue c să fie totdeauna apărate printr'un păcătos anonimat. Ne-am obișnuit de mult cu savanți inexistenți, autori ai interviewurilor confratelui, savanți la fel cu anonimul acela american, ale cărui observațiuni au costat astăiarnă materialicește cam mult administrația lui „Ellenzék".

Articolul în chestiune este tot ce poate fi mai tendențios și mai lipsit de obiectivitate. Spune inexistentul savant anonim al lui „Ellenzék", că primele manifestațiuni culturale românești și sârbești au venit din Ungaria, îndemnate și sprijinite de Unguri.

Că România a tipărit cărți românești cu mult în urma cărților românești tipărite în Ungaria, în tipografiile ungurești.

Că, în sfârșit, Românii ardeleni și în primul rând oficialitatea maghiară au civilizat România veche și la fel și vechea Sârbie.

Confratele pornește în toată această fantastică afirmație de acolo, că principii Ardealului au tipărit cărți bisericești în românește.

Ori numai acela care nu vrea să vadă, numai acela nu știe, că tocmai acest fapt în sine, tipărirea aceasta de cărți românești cu sprijinul principilor ardeleni, era pur și simplu un atentat împotriva minorității etnice românești din Ardeal. Era o încercare — zadarnică nu'i vorbă — de a se maghiariza românimea prin convertirea ei la calvinism. Lucrul acesta confratele „Elenzék" îl putea ști și din istoria literaturii române tipărită anul acesta de profesorul de l. română dela institutul „Marianum", profesor, care este în serviciul acelora i patroni ai lui „Ellenzék" și prin urmare nu avea de ce adula pe români.

Dupăce știi pe deplin cât de barbar se purta Ungaria cu minoritățile, dupăce cunoști toate acele șicane monstruoase ale lui Apponyi, Banffy, Tisza și toți ceilalți — barbarii de care „Ellenzék" trebue să'și amintească, după ce ne aduce aminte, că acest ziar șoviinist de astăzi pe când făcea opoziție guvernului maghiar, a protestat violent și contra lor — după toate acestea este absolut ignobil din partea acestui ziar să mai vină să apere în felul acesta vechea guvernare a monarhiei și să mai aibă îndrăzneala să învinovățească pe Scotus Viator, că a minții scriind cele ce a scris despre barbarul tratament al minorităților fostei monarhii austro-ungare.

Framântarile din sânul partidului național

In primele zile, când anumiți conducători ai partidului național au agitat ideia convocării unui congres la Alba-Iulia, noi am destăinuit opiniei publice indignarea, pe care a provocat-o în rândurile membrilor din provincie ai partidului național proectatul congres, privit de toată lumea ca o încurajare a acțiunei separatiste dusă de iredenta maghiară.

D-nii Maniu și Vaida au primit atunci numeroase scrisori din partea membrilor partidului, prin cari se cerea renunțarea la ideia congresului în termeni a căror energie a pus pe gânduri pe domnii dela conducerea partidului național.

In urma acestei manifestări a multor devotați membri ai partidului, agitația în jurul congresului dela Alba-Iulia încetă. S'a părut chiar, că d-l Maniu a renunțat la congres. Faptul, că nu se lua nici o hotărâre în privința ținerii congresului și că nu se fixa nici dată lui, întărea credința, că șefii partidului național, aduși la realitate, au părăsit o ideie, pe care întreaga opinie publică românească o condamna.

In realitate se făcuse numai tăcere în jurul congresului, pentrucă anumiți emisari ai conducerii partidului să poată printr'o propagandă activă determina o schimbare în opinia celor cari protestează împotriva congresului. Nu știm în ce măsură această propagandă a izbutit.

Iată, că se anunță încoronarea. Comitetul executiv al partidului național, preparat prin compania contra încoronării dusă de „Patria" se întrunește în Cluj și hotărăște:

1. Neparticiparea partidului la serbările încoronării și

2. Ținerea congresului la Alba-Iulia.

Această rezoluțiune a conducătorilor partidului național a stârnit indignarea întregului Ardeal românesc, care a văzut în această hotărâre un gest de impoliteță față de Coroană și o sfidare sentimentului națiunei.

Dar atitudinea adoptată de conducerea partidului național a întâmpinat și osânda a numeroși membri din partid, cari văd o primejdie pentru viitorul partidului în campania întreprinsă de conducere contra încoronării.

In privința aceasta, în afară de manifestările publice ale părintelui Moța și ale senatorului Mețianu, suntem informați din loc competinte, că hotărârea de neparticiparel a serbările încoronării nu este împărtășită de mulți membri ai partidului. Parte din ei și-au manifestat prin scrisori trimise domnilor dela conducerea partidului indignarea față de hotărârea comitetului executiv. Unele din aceste scrisori au un ton foarte energic și cuprind amenințări cu demisiunea.

Acestea sunt faptele, cari ni s'au relatat.

Este probabil, că d-nii Maniu și Vaida vor stărui, cu toate riscurile, în hotărârea luată.

In cazul acesta congresul dela Alba-Iulia va însemna o adevărată ruptură în sânul partidului național, pe care conducătorii săi actuali ambițioși și pătimași, îl duc spre dizolvare.

INFORMATII

Primesc comenzi lucru de mână, tot felul de ajur, broderie românească, ajur fille, etc. Efectuez lingerie de corp şi de pat, perdele, couverturi, rochii etc., în timpul cel mai scurt şi în condiţiuni foarte avantagioase Strada General Gherescu 3 (Bástya-ut) Melle Ellene. 2167

In cursul lunei August s'au încasat ca impozite în jud. Bihor, 24 milioane lei.

Regia monopolurilor Statului a pus în vânzare un nou tip de ţigarete „Carpaţi" cu vârf aurit şi fără carton a bani 80 bucata, ambalate în cutii de tablă a 10 bucăţi.

Tinerii recrutaţi în artilerie, potrivit art. 53 din legea de recrutare în armată, vor fi chemaţi la şcoala de tragere a artileriei la Râsnov, la un curs pregătitor, cu începere dela 1 Mai 1922 până la 25 Septemvrie 1922.

Direcţiunea generală a poştilor telegrafelor şi telefoanelor a pus sub tipar o serie de timbre festive care vor fi date în circulaţie cu ocazia serbărilor încoronărei Regelui şi Reginei.

Căile ferate române au fost invitate la o conferinţă ce se va ţine la Berna în cursul lunei viitoare.

Se va discuta admiterea vagoanelor particulare în traficul internaţional.

Ministerul Industriei şi comerţului a fost înştiinţat de guvernul italian că la Milano se organizează pentru luna Maiu 1923 un târg internaţional de mostre.

Acum a apărut

„Abizuri"

de dr. Eugen Mezei.

Amintiri, aventuri, idei şi gândiri, din domeniul iubirii şi vieţii sociale române din Ardeal.

Interesantă, senzaţională, originală.

Ediţia specială pe hârtie violetă, cu copertă artistică, 214 pag. Preţul 25 lei,

Se află de vânzare la toate librăriile din Ardeal şi Bănat, comandă directă la LIBRARIA LEPAGE Cluj, pe lângă trimiterea costului înainte, sau cu ramburs. 2152

La Brăila a decedat Ştefan Hepites, fost profesor universitar, director al Institutului meteorologic şi membru al Academiei române.

D-l dr. Friedrich Teutsch, episcop în Transilvania, a fost decorat cu Marea Cruce a ordinului Coroana României.

D-l Gh. Manolescu inspector general zootechnic s'a înapoiat dela Budapesta pentru a lua relaţii dela ministerul de externe cu privire la animalele ce urmează a le restitui Ungaria conform tratatului dela Trianon.

Dl Vasile Bumbu, învăţător în comuna Gold judeţul Solnoc-Dobâca, se numeşte provizoriu în funcţiunea de controlor clasa 3 pentru Transilvania, în locul vacant în serviciul de inspecţie şi control al Centralei băncilor populare şi dl Gh. Ioanovici, actual şef de biurou clasa I în funcţiunea de şef de biurou principal cl. II în centrala băncilor populare.

Pe ziua de 21 Septembrie va sosi din Germania un nou transport de cai.

La 20 Septembrie încep examenele de admitere al toate şcoalele de agricultură din ţară.

Reprezentanţa Uniunii Comunităţilor Israelite din vechiul regat împreună cu dl mare rabin dr. I. Niemirower va trimite în săptămânei viitoare tuturor comunităţilor israelite din ţară un program, la care se lucrează actualmente, privitor la modul cum va fi sărbătorită încoronarea de către evrei.

Dl Alexandru Minculescu-Vlaşca, secretarul general al Uniunei morarilor din Transilvania şi Banat, a plecat în inspecţia morilor din jud. Cluc şi din Tg.-Mureş.

Această inspecţie este în legătură cu faptul că oficiul de control al grâului, făinei şi pâinei a fost sesizat că morarii din Ardeal oferă pentru vagonul de grâu preţuri mai mari decât cele stabilite de acest oficiu.

Cu începutul anului şcolar 1922-1923, va lua fiinţă în Cluj, unica şcoala profesională de fete de stat, gr. I. din Transilvavia, deschizându-se deocamdată cu 3 clase. Cursurile la această şcoală vor fi de 5 ani din care 2 ani preparatori şi 3 ani în care elevele se vor pregăti pentru profesiunea ce va îmbrăţişa fiecare.

Inscrierea se va face:

1. In baza certificatului obţinut dela cursul primar.

2. In baza altui certificat obţinut dela o şcoală a statului profesională, medic sau liceu.

Inscrierile se vor face dela 18 Septembrie a. c. până la 23 Septembrie între orele 9—1 dimineaţa la direcţiunea şcoalei din strada Avram Iancu 13 unde se vor lua şi informaţiile necesare.

Taxele de inscriere 50 lei, didactru 50 lei.

Direcţiunea.

Tenorul Const. Stroesc, cunoscut prin succesele ce a repurtat pe scena operelor din străinătate, fost timp de 5 ani la Londra şi alţi doi în America, iar în timpul din urmă angajat la „Opera comique", din Paris, în trecere spre oraşul său natal Iaşi s'a oprit în Cluj.

Aflăm cu deosebită plecere că cunoscutul tenor al Operei din localitate, Dl Grozăvescu a fost invitat şi a cântat la Palat, cu ocazia visitei mareşalului Pilsudski.

Deschiderea sanatoriului dela Toria

Societatea pentru profilaxia tuberculozei a deschis sanatoriul dela Toria. In acest sanatoriu se primesc bolnavi cu leziuni limitate ale plămânilor, de oarece pentru aceştia mai cu deosebire, cura de altitudine este indicată.

Bolnavii vor fi primiţi după ce vor fi examinaţi de medicii societăţei sau de medicii practicianí spre a se constata dacă corespund condiţiilor de tratament. Plata pentru tratament la sanatoriu variază între 90—150 lei zilnic, după camerele ocupate.

Pentru ca bolnavii cari îndeplinesc condiţiile de tratament să fie definitiv primiţi, e nevoie ca datele asupra lor — stărei boalei — să fie înaintate la sediul societăţei pentru profilaxia tuberculozei. Li se va putea răspunde dacă sunt locuri disponibile şi comunica informaţiile necesare asupra zilelor de primire la sanatoriu, cu vehiculele care îmbarcă bolnavii în gara Bicsadul Oltului.

Un credit de 200 milioane lei pentru aprovizionarea populaţiei cu porumb

Guvernul a autorizat centrala cooperativelor săteşti să cumpere orice cantitate de porumb necesară populaţiei. Distribuirea porumbului se va face de către organele cooperativelor conform legilor sale de organizare, astfel că riscurile eventuale vor fi suportate de Stat. Ministerul de agricultură are să fixeze comisionul cuvenit cooperativelor.

In vederea finanţării acestor operaţiuni, precum şi pentru asigurarea cheltuelilor de transport, înmagazinare şi distribuţie, ministerul de finanţe a deschis un credit de 200 milioane lei.

In vederea aceasta serviciile CFR şi NFR au primit instrucţiuni să servească cu precădere transportarea şi înmagazinarea porumbului cumpărat şi distribuit de centrale e cooperativelor săteşti.

Improprietăririle in Ardeal

— Ordinea în care se vor face —

In vreme ce partidul naţional răspândeşte în toate părţile ştirea neexactă şi tendenţioasă că guvernul fără ca să-şi dea toate silinţele pentru împroprietărirea ţăranimei ardelene, nu face de cât să-şi facă o reclamă de interes politic, — conducătorii de astăzi conştienţi de îndatoririle lor nu încetează o clipă de a lucra cu cea mai mare râvnă pentru ca ţăranii de dincoace de Carpaţi să fie îndestulaţi cu pământul strămoşesc ce li se cuvine după veacuri întregi de suferinţă şi asuprire străină. După împroprietăririle făcute în tot cursul verii în aproape toate judeţele din Ardeal, — începând de azi, se va face o nouă serie da împroprietăriri în ordinea următoare:

Mureş-Turda

La 18 Septembrie ora 9 a. m., împroprietărire în Comuna **Breaza** distanţă 4 Km. de Reghin.

Târnava-Mică

La 19 Septembrie ora 9 şi jumătate a m., împroprietărire în Comuna **Blăjel,** distanţă 14 Km. de Dicio-Sân-Martin.

Alba-Infer.

La 20 Septembrie ora 8 şi jumătate împroprietărire în Comuna **Vinţul-de-jos,** distanţă 4 Km. de Alba-Iulia. La ora 11 a. m., împroprietărire în Comuna **Galda-de-jos.** La ora 4 p. m. împroprietărire în comuna **Rădeşti**, distanţă de 8 Km. de Galda.

Bihor

La 25 Septembrie ora 9 a. m. împroprietărire în Comuna **Dăcăneşti**; la ora 3 şi jumătate după amiază împroprietărire în Comuna **Nojorid,** distanţă 10 Km. de Oradia.

Arad

La 26 Septembrie ora 8 a. m. împroprietărire pe moşia **Kişinău**; la ora 5 după amiază împroprietărire în comuna Odvoş; distanţa 15 Km. de **Radna.**

Timiş-Toronta!

La 27 Septembrie ora 8 şi jumătate a. m., împroprietărire în Comuna **Pesac**, distanţă 7 Km. de gara Sandra. La ora 4 şi jumătate după amiază împroprietărire în Comuna **Sacoşul-Turcesc**, distanţă 23 Km. de Timişoara.

Braşov

La 1 Octombrie ora 4 după amiază, împroprietărire în Comuna **Herman**, distanţă 10 Km. de Braşov.

Cojocna.

La 21 Sept. 9 jumătate a. m. împroprietărire în comuna **Gilău** distanţă 16 Km. de Cluj.

După amiaz la **Vişa** distanţă 30 Km. de Cluj.

Solnoc-Dobâca.

La 22 Sept. ora 9 a. m. împroprietărire în comuna **Cuzdrioara**, distanţă de 5 Km. de Dej.

Bistriţa.

La 22 Sept ora 5 după amiază, imporoprietărirea în comuna **Galaţ.**

Sălaj.

La 23 Sept. ora 9 jum. împroprietărire în comuna **Ungureş,** distanţă 19 Km. de Zălau.

Satu-Mare.

La 24 Sept. ora... dimineaţa împroprietărire în comuna **Resigsea,** distanţă 4 Km. de Careii Mari; după amiază împroprietărire în comuna **Bixad,** situată pe drumul dintre Satu-Mare şi Baia Mare.

Caraş-Severin.

La 28 Sept. ora 9 jum. a. m. împroprietărire în Comuna **Honoriciu,** distanţă 10 Km. de Lugoj.

La ora 5 p. m. împroprietărire în comuna **Sărăzani**, distanţă 20 Km. de Lugoj.

Hunedoara

La 29 Sept. ora 9 a. m. împroprietărire în comuna **Simeria** distanţă 1 Km. de gara Simeria; la ora 4 după amiază împroprietărire la **Năloţi-Vad**, 1 Km. de Haţeg.

Odorhei.

La 30 Sept. ora 9 jum. împroprietărire în comuna **Păuleni,** distanţă 18 Km. de Odorheiu; La ora 5 jum. după amiază împroprietărire în comuna **Jigodin judeţul Ciuc.**

Trei Scaune.

La 1 Octombrie ora 11 a. m. împroprietărire în comuna **Hadig,** distanţă 5 Km. de Feldioara.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu abur, şi de văpsit Cluj,

vărseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbac toit şi blănuri. ☐ Pachetele postale să expediază regulat

Telefon 500.

Lloyd 557 1917

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 440.— 4 metri fagsau stejar despicate Lei 610.—

Ultima oră

Situaţia în Balcani. Părerile presei engleze.

Presa engleză atacă vehement extravagantele cereri ale kemaliştilor. Trebuesc forţe suficiente pentru înlăturarea urmărilor victoriei şi pretenţiunilor turceşti. Închiderea strâmtorilor loveşte greu România, iar o alianţă bulgaro-turcă, ar primejdui grav liniştea peninzulei balcanice. Guvernul britanic va face de aceea un apel puterilor balcanice pentru apărarea zonei neutrale. Italia s'a declarat solidară cu acţiunea Aliaţilor dar refuză trimiterea de trupe, care, zice ea, ar înrăutăţi şi mai mult situaţia.

Amânarea grevei funcţionarilor

Congresul funcţionarilor a hotărât amânarea grevei, după 25 Octomvrie, aşteptând realizarea promisiunilor guvernului până atunci.

Marele incendiu din Bucureşti

Uzina nouă electrică, distrusă. Capitala în întuneric

Cu prilejul unor serbări în parcul Carol, mai multe artificii au căzut printr'un ventilator în clădirea nouei uzine electrice din Capitală, producând incendierea uzinei. Focul a ţinut toată noaptea de Duminică spre Luni. Inginerii după mari sforţări, au reuşit să scurgă în pivniţi şi să salveze marile cantităţi de motorină ce se aflau în uzină. Motoarele principale au fost complect distrus aşa că de aci încolo Capitala va fi luminată numai în partea care primea lumină de la vechea uzină, adică un sfert de oraş.

Congresul general al expeditorilor

Ieri s'a ţinut în localitate congresul general al expeditorilor din România, la care au luat parte în număr considerabil expeditori din toate părţile, mai cu seamă însă din Banat şi oraşele apusene.

Indată după deschidere congresul a proclamat infiinţarea asociaţiei expeditorilor din România. S'a luat apoi în discuţie între prinderea unei intervenţii la Guvern, pentru a se înfiinţa pe lângă gări depozite de mărfuri, care să uşurează transporturile. Depozitele acestea vor face posibilă o vămuire mai grabnică şi liberarea mai curând a vagoanelor şi vor aduce servicii atât statului cât şi pubiicului.

S'a luat apoi în discuţie camionajul şi s'a luat atitudine împotriva sistemului acestuia, cerându-se disfiinţarea lui.

Congresul a hotărât apoi înfiinţarea unei comisii generale de arbitri, care să judece diferendele dintre expeditori şi particulari. Tot odată s'au stabilit şi statutele funcţionarilor acestei comisii.

Delegaţii din Arad şi Oradea au adus apoi în discuţie chestiunile speciale dela frontieră şi au adus la cunoştinţă, că unii dintre fruntaşii locali ai cfr. fixează individual taxe prea mari, speciale, pentru mărfuri şi în urma acestora se scumpesc articolele de pe piaţă.

Constituindu-se comitetul, a fost ales preşedinte executiv d. Hermann Deutsch din localitate. Centrala asociaţiunii va fi în Cluj. Organizaţia va avea organizaţiuni regionale în centrele principale.

După congres, la care au participat şi delegaţii autorităţilor, s'a dat seara un banchet, la care s'a ovaţionat M. S. Regele şi s'au citit telegramele adresate Regelui, ministerului de industrie şi comerţ, ministerului finanţelor, comunicaţiilor, direcţiei generale a vămilor şi camerei de comerţ din Capitală.

Congresul funcţionarilor

In mijlocul unei atmosfere extrem de agitate, s'a deschis ieri în sala „Dacia", în Capitală Congresul funcţionarilor publici. După furtunoase discuţii, Comitetul Uniunii voind să hotărască declararea grevei pe ziua de 20 Octombrie, a fost desaprobat de congres şi comitelul a fost nevoit să demisioneze.

Congresul a hotărât apoi să aştepte ziua de 25 Octomvrie când după declaraţiile guvernului, justele cereri ale funcţionarilor vor fi îndeplinite.

Stiri externe

Sedinţa Ligei Naţiunilor

Genova. — Comisiunile ligei naţiunilor s'au întrunit toate în şedinţă Sâmbătă.

Comisiunea întâia a discutat bugetul Ligei Naţiunilor ce-a de a doua contractele privitoare la garanţii, comisiunea a treia a ascultat rapoartele biroului internaţional al muncii, a patra a adus mulţumiri lui Nansen pentru activitatea supraomenească ce a depus pentru repatrierea prizonierilor de război şi pentru ajutorarea ruşilor înfămânziţi. Comisiunea a VI-a a adoptat: propunerea dlui Beneş de a se cere consiliului Societăţii Naţiunilor ca să nu discute numai doleanţele minorităţilor, ci cu fiecare prilej să examineze şi acela, dacă minoritatea pârâtoare îşi îndeplineşte îndatoririle faţă de Stat.

Franţa şi chestia strâmtorilor.

Paris. — In răspunsul adresat guvernului englez în chestiunea strâmtorilor, guvernul francez declară, că pretinde menţinerea unei zone neutre şi a independenţei strâmtorilor. Inştiinţează că a dat instrucţiuni plenipotenţiarului său din Constantinopol, să anunţe în comun cu colegul său englez guvernul din Angora că aliaţii au încredere în promisiunea guvernului turcesc privitoare la respectarea zonei neutre.

Rusia va ajuta pe Turci.

Londra. — Guvernul sovietic a adresat Angliei o notă în care declară că nu se simte angajat faţă de aliaţi în nici una din hotărârile ce se vor aduce în chestiunea orientală şi anunţă în prealabil că va da Turcilor cel mai larg sprijin.

Incendierea Smirnei

In chestia incendierii Smirnei, o telegramă din Constantinopol anunţă că incendierea oraşului se datoreşte bandelor armeneşti, cari având depozitate în centrul oraşului mari cantităţi de arme şi muniţiuni pe care nu le mai puteau salva, au preferat să dea foc cartierului. Turcii nu aveau nici un interes să ardă un oraş a cărui posesiune nu mai e de nimeni contestată azi.

Bulgaria păstrează neutralitatea

Sofia. — Guvernul bulgar a hotărât să-şi păstreze neutralitatea în conflictul greco-turc.

Memoriile ex-kaiserului

Berlin. — In 24 Septemvrie se va da publicităţii prima parte a memoriilor ex-kaiserului, eare sunt aşteptate cu mult interes.

In jurul agresiunii din Timişoara

Timişoara 15 Septembrie. Am relatat zilele trecute despre scandalul provocat de un locotenent în şedinţa comisiunei deliberative a biroului de închiriere, când judecătorul Popescu, preşedintele acestei comisiuni a fost insultat în mod grav de către un ofiţer. Se ştie că acest caz a fost reclamat autorităţilor în drept, urmând ca cestea să dea cuvenita pedeapsă ofiţerului scandalagiu. Eroul acestui scandal, locotenentul de artilerie Vasile Danacu, nu s'a mulţumit însă să aştepte pedeapsa ce îi se vine, ci aseară în plin centru al oraşului, într'o cafenea, a tăbărît asupra profesorului Manuchievici şi l'a bătut în mod sângeros, crezând că acesta este judecătorul Popescu, pe care îl aştepta. Nu trecură nici cinci minute, în timpul ce publicul în număr mare condamna gestul ofiţerului, trece într'adevăr judecătorul Popescu, pe care eroul locotenent îl aştepta. Locotonentul Danacu, tăbăreşte asupra judecătorului, pe care cu pumnii şi cu cismele îl bate în mod barbar. Intervenţia mulţimei scandalizată de purtarea brutală a ofiţerului scandalagiu, a pus capăt acestei penibile scene.

Imediat o delegaţie a magistraţilor compusă din d-nii prim-procuror Stinghe, judecătorii de şedinţă Emil Dumitrescu, Vasile Călinescu, precum şi consilierul Constantin Popescu, s'au prezentat d-lui colonel Jucu, comandantul garnizoanei şi locţiitor al d-lui general Găvănescu, reclamând cazul, cerând pedepsirea ofiţerului bătăuş şi deplină satisfacţie pentru corpul magistraţilor adânc lezaţi prin lovirea judecătorului Popescu, un magistrat întegru şi care se bucură de aprecieri unanime simpatii în toate cercurile lor.

Dl colonel a propus delegaţiunei magistraţilor să numească doi membri din partea acestora care împreună cu delegaţii diviziei să ancheteze cazul.

Azi dimineaţă întregul corp al magistraturei s'a întrunit sub preşedinţia d-lui dr Alex. Morţa, primul-preşedinte al curtei de apel.

Adunarea aceasta s'a declarat solidară cu judecătorul Popescu şi a hotărât delegarea d-lor prim-procuror Feher şi a d-lui consilier George Al. Antonescu, cari împreună reprezentanţii autorităţilor militare se vor întruni încă mâine sub preşedinţia d-lui colonel Jucu, pentru a ancheta această chestiune şi a dispune în consecinţă.

Tot pentru azi a fost convocat consiliul Baroului Avocaţilor din Banat, pentru ca şi aceasta să ia hotărârile dictate de împrejurări.

Şedinţa s'a deschis la orele 4 p. m. sub preşed'nţia d-lui dr. Cornel Nicoară, decanul baroului. Consiliul a hotărât să se solidarizeze cu magistraţii şi să trimeată telegrame de protestare miniştrilor de răsboi şi justiţie, prin care se cere pedepsirea locotenentului Danacu şi garantarea pentru viitor a libertăţei şi siguranţei corpului judecătoresc.

„Magazinul RENAISSANCE"
Calea Regele Ferdinand No. 15
Mare reducere !! de preţuri !!
STOFE de LÂNĂ începând dela **lei 89.**— **91—130—198** metru, pentru Doamne şi Domni.
MĂTĂSURI FINE toate culorile.
VELOURE „à Côte" **Lei 98.**— metru.
CHIFOANE şi pânzărie dublă lată.
MOLTOANE şi barheturi.
STOFE pentru plăpumi şi mobile.
COVOARE PRESURI ŞI LINOLEUM
2151
INCĂLŢĂMINTE fină pentru Doamne, Domni şi copii.

Depozitul Central: TUNGSRAM S. A.
Telefon 201. Cluj, Str. Kőmálalja No. 25. Telefon 201.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 36
100 kg. lemne cojite . . . . . Lei 40
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 şi 290.
1553 Lloyd 272

Publicație de licitație.

Dintr'un vagon **zăhar cristalizat,** american, cumpărat de la firma N. GHEORGHIU & Co. din Constanța, de către Ignatz Goldfried, comerciant din Cluj, o cantitate de **1385 Kgr.** în 28 saci, sosind aci, din culpa vânzătorului, în stare improprie de a fi întrebuințată ca aliment și deoarece vânzătorul se desinteresează de această marfă, neluând nici o măsură, nici despre reluarea mărfii, nici despre păstrarea ei, pe baza legii comerciale § 317, această marfă se va vinde la licitație publică, pe spesele și riscul firmii vânzătoare.

Licitație se va ține în ziua de 21 Septembrie 1922, orele 3 d. amiazi, în str. Regele Ferdinand Nr. 129, prin notarul public Laurențiu Nestor.

Strigarea va începe de la lei 26·50 Kgr., iar adjudicatarul va trebui să plătească cu bani gata. Taxele privesc pe adjudicatar. Marfa va trebui ridicată imediat. 2169

Pardesie **Raglane**

Paltoane

execută după ultimele jurnale

CROITORIA

PETRICAS & COMPANISTI

Cluj, Str. Memorandului, 8

care a primit un asortiment complect

de Stofe moderne.

2143

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spiri, întreprind totfelul de reparări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO

2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Notoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate

Frații Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39

Telefon 954. 1582

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stiniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Maiom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

ARTA NAȚIONALA

ATELIER PENTRU INDUSTRIE NAȚIONALĂ ȘI COVOARE PERSIANE
CLUJ, STRADA N. BĂLCESCU No. 21

DIRECTOARA
DOAMNA VETURIA O. GHIBU

Efectuează în cele mai excelente condițiuni orice fel de cusături, galoane, șabace, fileuri, lingerie de corp, de pat, de masă, precum și scoarțe românești (oltenești, basarabene etc.) și covoare persiane cu motive orientale sau românești. La 1 Oct. a. c. „Arta Națională" deschide un curs pentru învățarea țesutului de covoare persiane. Inscrierile au loc până la 22 Sept. Durata cursului e de 6 săptămâni. 2108

Cea mai buna mașina de scris

Reprezentanta fabricei:

Librăria Lepage Cluj,

Palatul Status.

Mașine de scris și de socotit se repară de către mecanici specialiști. Prin telefon 438. Deasemenea se repară conștiincios mașini trimise din provincie. In depozit accesorii pentru mașină de scris, litere românești, pandlici și perne, hârtie pentru mașină de scris, hârtie carbon etc. etc. 2166

Frații Deutsch

casă internațională de espediție.

Fondata în 1904.

CLUJ,	WIEN,	BUDAPESTA
Piața Unirii 26.	Rotensturmstrasse 27.	Rákóczi-ut 6.

BRAȘOV,	ORADEA-MARE,	ORȘOVA,	ARAD,
Purzengasse.	Calea Rimanóci 12.	Cheiul Dunări.	Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spedițiuni la termen din **UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA** și **CEHO-SLOVACIA** în **ROMÂNIA** și viceversa.

Expoziturî și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Coresponденță română, germană, maghiară.**

Lloyd 956 2110

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	**Luca Niculescu**	**Turul**	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pierschi				
Central	**Rózsa**	**Missir** Str. Memorandului 11 Stofe, mătăsuri, încălțăminte, etc.	**Vasile Bindea** Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	**Automobile**
Coloniale			**Coafor**	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	**Emke**	**Barza**	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Național Piața Unirei 23.	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 cartier 3.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Article frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piata Unirii No. 5. 1385

Alo! Instiințăm pe d-nii comercianți, că firma noastră **Alo!**
Biroul „Comerțul Românesc"
din Satu-Mare - Casa Albă
a luat reprezentanța exclusiv în Transilvania pentru renumita cacao americană **„Morning cacao"** care s'a doveeit superioară tuturor produselor de acest gen și care se vinde cel mai avantajos.
Adresați-vă la Biroul nostru:
SĂTMAR, CASA ALBĂ.
Telefon 26. 2086 Telefon 26.

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

A apărut 2154
Manualul de limba engleza
„English book for children in Rumania"
de Maud Griffiths-Belbin și Sanda I. Mateiu.
Prețul lei 30.—
Editura **Dr. S. Bornemisa**
Cluj, Piata Cuza Voda 16

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

EUGEN SZABO

Magazin de mode pentru DAME

Cluj

Str. Reg. Ferdinand No. 5

OFERĂ:

Stofă scoțiană
120 cm. lată
65 lei metrul

Stofă gabordin
120 cm. lată
90 lei metrul

Stofă pentru costum
140 cm.
115 lei metrul

Stofă velour
pentru palton 140 cm. 225 lei metrul

Stofă vînăt-închisă pentru internate.

Mare asortiment în stofă-velour pentru paltoane, în catifele pentru paltoane și stofă-mătasă pentru costumuri și haine.

Telefon interurban
479
2161

MAGAZINUL „MISSIR"
Str. Memorandului (Unió-utca) No. 11
Cel mai bine asortat
Prețurile cele mai reduse!

STOFE
Velours de Laine
Peau de Marmodt
Pluche „Lutre"
Gabardine prima
Marocain de Lâna
Jérsé de Lâna

MĂTĂSURI
Charmandt
Chirmeuse
Satin de Chine
Crêpe Satin
Crêpe de Chine
Crêpe Marocain
Crêpe Georgette
Pongés toate colorile
Foulard cu desen.

2150
Stofe englezești pentru Costume și Paltoane Bărbătești.
Incălțăminte cele mai noi forme.

La 6 Septembrie sosesc din Viena

PĂLĂRII

ultimele modele.

Prețuri moderate.

Rog onoratului public a mă sprijini

Elsa Tobovits
Chic dela Mode
CLUJ
Str. Nicolae Iorga No. 2
2138

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Reclama este sufletul comerțului

No. 600—1922.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea cu carne de vită calitatea I, și untură de porc necesară pentru bolnavii Institutului Pasteur pe timp de un an se ține licitație publică conform art. 72-83 din legea contabilității publice în ziua de 20 Septembrie a. c. la ora 4 p. m. în biroul administrativ al acestui Institut.

Doritorii de a concurs pentru furnizare pot lua informațiuni în fiecare zi p. m. dela ora 3-6 p. m. în biroul sus amintit.

2140 Direcțiunea Institutului Pasteur.

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupierstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografică „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNĂTORIE
— LEGĂTORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabilisment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

◆◆

Caete de școală, Caraete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de pliante** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

◆◆

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

◆◆

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

◆◆

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

◆◆

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

◆◆

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 IMISOARA, Piața Tepeș-Vodă 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Politica vamală a României

O interesantă expunere a dlui Dimitrie Gheorghiu

In ultimul număr special din „Manchester Guardian“, dl Dimitrie Gheorghiu, secretar general al ministerului de finanțe, publică un studiu interesant asupra politicei vamale a României.

După ce arată în ce condițiuni s'a denunțat, după război, tariful general vamal din 1906, care fusese până atunci în vigoare, amintește că acel tarif a suferit o schimbare în Mai 1920 prin faptul că dela acea dată, s'au încincit atât taxele din tariful general cât și cele convenționale. Chiar această cotă de percepere a fost scăzută întrucât nu reprezintă nici jumătate din scăderea de acum a valutei

Dar s'a admis această cotă scăzută, ca să se poată înlezni importul de mărfuri, de care piața României era avidă și să poată intra în deprinderea contribuabililor fără a fi prea simțită. Dar acest tarif astfel aplicat n'a durat decât până la 3 Iulie 1921, când s'a pus în aplicare un tarif general vamal, care nu este decât adaptarea vechiului tarif din 1906 la situația României de după război și la valoarea actuală a mărfurilor.

Taxele din tariful vamal pe 1921

Mai toate taxele din tariful vamal din 1921 s'au sporit astfel ca să dea cel puțin cota de protecție, pe care o dădea industriilor românești tariful vamal din 1906, ținând seamă de schimbul depreciat al valutei române.

Taxele tarifului din 1906 erau în realitate taxa în aur și de această valoare a taxelor s'a ținut seamă, când s'a alcătuit tariful vamal pus în aplicare la Iulie 1921.

Acest tarif vamal în vigoare dela Iulie 1921 asigură numai viața industriilor existente în România și dă bugetului Statului resursele de care are nevoe.

Este un tarif minim pe care îl opunem la baza tratărilor pentru încheierea de convențiuni comerciale, care până la o stabilizare a valorii mărfurilor, nu pot fi încheiate pe baze de tarife convenționale. Convențiunile de comerț și acordurile ce s'ar încheia cu diferite țări trebuie să fie bazate pe principiul clauzei națiunei celei mai favorizate pe principiul de libertate a comerțului pentru toți, de libertatea tranzitului a înlesnirei transporturilor. Actualmente relațiunile de comerț ale României cu toate statele sunt dominate deci de tariful general vamal din 3 Iulie 1921.

Dacă acest tarif asigură întrucât viața industriilor din România, el nu este o piedică în desvoltarea relațiunilor de comerț ale României cu celelalte țări. Taxele sunt astfel așezate ca să înleznească importul articolelor industriale ori a materiilor prime, de care România are nevoie să importeze, și să nu oprească unele articole pe cari consumațiunea internă a țării le cere.

Totuși situația noastră valutară ne-a impus să facem o politică de restrângere a comerțului de import mai ales a articolelor de lux.

Articolele de lux

Balanța noastră defavorabilă a comerțului de 1919—1920 ne-a adus în cea mai mare parte scăderea valutei până la 7 franci francezi suta de lei. Supraiaxele cu cari fură lovite articolele de lux și unele prohibițiuni nu au adus nici o îmbunătățire serioasă balanței de comerț de oarece acele articole nu reprezintă o sumă considerabilă în totalul importului. Ele se ridică la vr'o 300 milioane ceeace nu înseamnează mare lucru față de un import de câteva miliarde grosul importului României îl formează torturile de bumbac, țesăturile de bumbac și de lână, metalele și mașinile.

Inmagazinarea mărfurilor

In privința întrepozitărei mărfurilor, d. Gheorghiu arată că mărfurile depuse în antrepozitele vamale din București, Galați, Brăila Constanța se bucură de un nou regim de înmagazinare mult mai sigur și mai puțin costisitor ca în magazine particulare.

Ele se bucură de creditarea taxelor vamale și de consumație până în momentul depunerei declarațiunei de import, iar mărfurile de transit sau de export față de un întrepozit fără a plăti nici o altă taxă vamală decât cea de magazinaj. In urma revenirei Transilvaniei, Bucovinei și Basarabiei la Regatul român, s'a prevăzut că noulle birouri vamale create la Sibiu, Temișoara, Arad, Brașov, Cernăuți și Cluj să aibă întrepozite vamale. Mai e în studiu înființarea de zone libere în porturile Galați, Brăila și Constanța. Ele sunt chemate a înlesni mult comerțul de tranzit al țărilor occidentale ale Europei ca Rusia în Orientul Europei și cu Asia.

Comerțul de transit

Inainte de război, comerțul de transit prin România n'a prezentat mare importanță, n'a întrecut 100.000 tone pe an. Articolul principal de transit a fost lemnul și derivatele sale. Acum însă în România mărită transitul capătă o însemnătate mai mare.

In adevăr, Austria și Ungaria în starea actuală, vor avea mai mari înlesniri pentru a scurge produsele lor prin porturile Constanța, Galați, etc. către Europa orientală, Asia, Egipt, decât prin porturile Fiume și Triest. Apoi prin Basarabia, Europa occidentală va fi mai ușor unită cu Ucraina și Rusia, Polonia va avea mare interes a transita prin România produsele sale de export și a aduce pe la porturile sale de export și a aduce pe la porturile românești produsele de cari va avea nevoie din țările occidentale. Apoi Dunărea fiind drumul cel mai lesnicios pentru transportul produselor din Occident și din centrul Europei către Marea Neagră și mai departe în Orientul Europei, Egipt, etc. România nu va economisi nici un sacrificiu, pentru ca această cale neutrală de transport care se întinde pe o mare lungime să nu fie de aci înainte la dispoziția tuturor pavilioanelor. Situația geografică actuală rezervă României o mare importanță în ceeace privește transitul de călători și mărfuri. Călătorii și mărfurile străine nu vor întâlni nici o dificultate și și nu vor plăti nici o taxă pentru tranzitul prin România, în condițiuni însă de reciprocitate.

Exportul

In ce privește exportul, România ca și alte state a fost nevoită, să pună taxe pe articolele ce exportă. A fost și este un interes nu numai de ordin fiscal, pentru ca să poată să-și procure resursele cu cari să facă față numerioaselor nevoi născute din război, mai ales pentru plata datoriei sale publice în străinătate, dar și de ordin economic. Taxele de export puse pe articole de mare consumație, cum sunt cerealele sunt un regulator al prețurilor. Aceste taxe bine așezate fac ca prețul articolelor produse în țară de primă necesitate să fie mai scăzute și să contribue astfel la scăderea costului vieții. Politica bugetară a României nu este însă să menție taxele de export. Ele vor ajunge mai normal și conjectura traficului internațional nu va mai permite o desfacere lesnicioasă a mărfurilor.

România a avut după război aceiași cale pe care mai toate țările au urmat-o de tarife protecționiste și de restricțiuni în materie de import. In contra acestui protecționism s'au ridicat voci, pretutindeni, spunând că urcarea taxelor și împiedicarea importului aduce scumpirea traiului.

Pe altă parte s'a spus că un protecționism exagerat duce la stânjenirea comerțului între popoare. De sigur că aceste obiecțiuni nu sunt fără oarecare temei. printr'o protecțiune exagerată, toate popoarele ar căta să producă ceace le trebue, atunci schimbul internațional ar fi împiedicat în desvoltarea sa și economia multor țări ar fi în suferință, Cred însă că această teamă nu trebue să preocupe lumea în vremurile de acum. Civilizația și buna starea popoarelor va aduce o creștere a consumațiunii și popoarele vor continua să importe și să consume chiar articole din acelea de cari ele însăși le produce. La baza consumațiunii va fi deci perfecțiunea produselor. Problema ce se pune acum este ca producțiunea să crească. Și tot ce va contribui ca bogățiile să fie puse în valoare sunt astăzi mijloace bine venite. Cu cât producțiunea va crește în lumea întreagă, cu atât schimbul de produse forțat va spori și cu aceasta îndestularea popoarelor. O armonie este în circulațiunea generală a bunuri lor.

Acolo unde producția este împiedicată, circulația scade și corpul economic tânjește, Dovada este situația economică a Rusiei. Producția în această țară fiind aproape încetată, corpul ei economic e bolnav și factorii ei economici, capitalul și munca sunt amenințate de moarte. România a intrat pe calea normală a producției regulate.

Producând, exportul ei devine din an în an mai activ și în aceași măsură, consumația sporind importul crește. Schimbul deci mai intens al unei țări atârnă de producțiunea ei. Dar este banal de repetat că pentru a produce și a spori producțiunea trebuie să dispui de muncă și capital. Munca n'a lipsit și nu lipsește poporului român. Capitalul a lipsit României după război, din cauza distrugerilor ce acesta i le-a provocat. Credite i-au trebuit României și de acestea mai are nevoe. Tările cari au scăpat din război, din cu aparatul economic întreg, sunt datoare să ajute cu capital țările secătuite de război, ajutându-le să ajută pe ele însăle și contribuie astfel la reconstrucțiunea economică generală. Este posibil însă ca în goana după producțiunn și după perfecțiunea produselor o împiedicare să se producă în circulațiunea și schimbul internațional Cine știe dacă în viitor nu se va pune problema contingentării producțiunii și a schimbului international, ca fiecare popor să producă numai acele produse, pentru cari are materii prime specifice și le-au adus la perfecțiune. Dar viitorul acesta este îndepărtat.

Rolul magistraților neromâni față de țară și interesele românești

— Interesantele declarațiuni făcute de ministrul justiției magistraților din Timișoara —

Timișoara 13 Septembrie. După cum v'am relatat la timp, ministrul de justiție d-nul Jean Th. Florescu, a vizitat orașele Caransebeș, Lugoj și Timișoara, inspectând toate forurile judiciare din Banat.

Cu ocazia inspecției făcută Luni 11 crt., la Curtea de apel din localitate, ministrul justiției a făcut în fața întregului plan al magistraților din Timișoara, interesante declarațiuni, cari prin felul și gravitatea lor credem, că nu trebue să fie scăpate din vedere.

D-nul Florescu, adresându-se magistraților, a spus: „Majoritatea dintre D-voastră sunteți de altă naționalitate, mai presus însă de toate sunteți funcționari ai Statului și cetățeni români. Trebuie să constat cu regret și cu cea mai mare uimire, că reprezentanții de altă naționalitate ai acestui select corp, care este magistratura, stau într'o pasivitate demonstrativă față de tot ce privește interesele și demnitatea țărei. O mare parte din presa minoritară duce zilnic și fără nici o jenă, cea mai tendențioasă campanie contra Statului nostru, împotriva oamenilor de stat români și contra instituțiunilor și intereselor românești. Pe teritoriul țărei se descoperă comploturi susținute și încurajate de iredentismul maghiar dela Budapesta; la toate acestea clasele culte ale naționalităților stau pasive și prin indiferența lor voită și calculată, comit un act de complicitate tacită și condamnabilă. Dacă cetățenii particulari de altă naționalitate, au până la un punct, scuza sentimentelor lor de dușmănie față de noua lor patrie, nu pot înțelege ca reprezentanții minorităților, cari sunt funcționari ai statului să rămână într'o condamnabilă pasivitate față de acțiunea de subminare a țărei.

D-voastră d-lor magistrați, aveți datoria ca printr'o contra acțiune de loialitate, să produceți un reviriment de simpatie și devotament pentru noua D-voastră patrie. Cu atât mai mult este de dorit acest lucru din partea d-voastră pentru că prin rolul și situația socială ce ocupați, aveți autoritatea morală ca s'o puteți face. In mâna D-voastră este dreptatea pentru toți cetățenii țării — și D-voastră sunteți, a spus ministrul justiției ca încheiere, o rotiță indispensabilă pentru buna funcționare a mecanismului care se numește: Stat, țară și neam.

Declarațiunile ministrului de justiție, au făcut o impresie adâncă, dar nu s'a găsit un singur magistrat de naționalitate străină, care să obiecteze ceva sau, cel puțin de formă, să asigure pe sfetnicul tronului de loialitatea magistraților neromâni rămași în serviciul statului.

* * *

Trebuie să mai adaugăm la capitolul „magistrați neromâni“ și următoarele, că o întărire a celor declarate de ministrul justiției: Când un ziar românesc sau un ziarist român scrie ceva, care cât de puțin ar putea fi luat drept atac în contra statului sau a Coroanei — cazul preotului St. At. Opreanu, — imediat justiția locală compusă în mare majoritate din maghiari, deschide acțiune publică, face percheziții, confișcă și aresteează; în schimb însă unele din ziarele minoritare atacă zilnic țara, forma de guvernament, armata și tot ce este românesc, fără ca d-nii magistrați maghiari, să se grăbească să intervină așa cum fac când în cauză este un român.

Sperăm că cel puțin acum când lucrurile au fost observate și de ministrul justiției, se va face în sfârșit ordine, iar d-nii magistrați, vor fi puși în cunoștință că legile sunt făcute pentru toți cetățenii țărei și ele nu trebuie să fie îndreptate numai în contra acelor cari sunt români.

La librăria

Cartea Romaneasca
din Cluj se afla de vanzare

Geografia României
p. cl. IV. primară

Geografia Europei
p. cl. V. primară (nou!) de *G. G. Mateescu*, prof. în Clu

Geografia județului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de *G. G. Mateescu* și *I. Angheliu*, institutor

Románia földrajza
p. școalele secundare și

Románia földrajza
p. școalele primare, (nou!)

de acelaș autor, traduse de *Gr. Litan* profesor, pentru școalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învățători se face 10 la sută reduceri de preț.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“, institut de arte grafice Cluj,

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 616 **Opt pagini 1 LEU Opt pagini** Joi 21 Septembrie 1922

Înfrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [illegible]ANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESC[illegible]
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ——— 180 LEI
„ 6 LUNI ——— 90 „
„ 3 ——— 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Aportul regățenilor

Politica regionalistă a partidului național, campania sa de discreditare a vechiului regat, ostilitatea sa față de toate elementele venite de acolo în Ardeal, par a fi ajuns la paroxism.

„Patria" se silește pe toate terenurile să ne convingă că partidul național este însuflețit de cele mai bune sentimente față de vechiul regat și de „regățeni", că marea lui dorință este să vadă unificarea realizată cât mai repede etc. Dar această atitudine a oficiosului naționalist nu constitue decât o fățărnicie în plus de adăugat la nesfârșitul alai de ipocrizii din care e țesută politica partidului național.

Căci în vreme ce „Patria" are tonul acesta, partidul național desfășoară în umbră o acțiune intensă pentru a determina în Ardeal un curent ostil vechiului regat și tuturor oamenilor de dincolo veniți aci. Manifestările acestei campanii se pot constata la tot pasul.

Toți câți ne bucurăm de o activitate mai largă, am fost în măsură să verificăm zilnic spectacolul întristător al acestei acțiuni odioase și primejdioase.

Vom nota aci numai două fapte recente cari vădesc cele singure până unde poate merge ura regionalistă și ce mentalitate stăpânește conducerea partidului național.

Astfel la o adunare electorală, unul din corifeii partidului național, după ce a aruncat obișnuitele insulte la adresa vechiului regat nu s'a sfiit să spună despre regățeni că sunt „lifte spurcate".

Acesta aste primul fapt; al doilea îl constitue declarația făcută de d-l Vaida, generalului Averescu în legătură cu o viitoare colaborare a partidelor respective. Lepădându-se de orice scrupul de delicatețe sufletească, cu un cinism pe care nu-l știm califica, dl Vaida a spus că primește o colaborare într'un viitor guvern, cu condițiunea ca în clipa realizării acestui guvern, patru trenuri formate în Cluj să încarce pe toți cei de dincolo veniți în Ardeal și să-i transporte înapoi.

Ce comentarii s'ar putea face în jurul acestor cuvinte cari ilustrează pe fect mentalitatea celor dela conducerea partidului național. Cât de străin de spiritul românesc trebuia să fie acela care gândind ca dl Vaida are și cinismul să-și mărturisească gândirea.

Nu vom încerca aci o apărare a vechiului regat pentru că ar fi de prisos. Ar fi în acelaș timp și un act de impietate față de morții prin a căror jertfă s'a desrobit Ardealul. Nu vom încerca nici cel puțin o apărare a regățenilor veniți la noi în numele marei opere naționale pe care au realizat-o în Ardeal. Suntem gata să admitem că ei n'au venit aci ca misionarii acestei idei naționale, ci au venit în virtutea unei legi naturale care carmuește activitatea oricărei societăți: legea circulației valorilor și energiilor. Chiar așa fiind, regățenii au săvârșit aci o uriașe operă națională. Căci indiferent de valoarea lor, ei au adus în Ardeal, în Ardealul în care o stăpânire străină izbutise în curs de veacuri să altereze caracterul românesc al ținutului, într'o mare măsură la orașe și destul de simțitor și la sate, ei au adus un puternic suflu de viață românească.

Acest uriaș aport de energie națională a contribuit într'o măsură nebănuit de mare la romanizarea vieții în orașele ardelene. Iată de pildă în orașele unde s'au stabilit mai puțini regățeni, romanizarea a făcut progrese mai mici. Dimpotrivă acolo unde sunt regățeni mai mulți, orașul a luat o înfățișare românească.

Desvoltându-se slobod de orice influență străină, într'un mediu de educație și de cultură prielnic spiritului românesc, regățeanul a adus în Ardeal un prisos de viață românească care se cerea imediat la orașe. Căci necesitățile și împrejurările pretindeau un număr de energii românești mai mare decât putea da Ardealul. Desigur că cu vremea lumea românească a satelor Ardelenești își va trimite prisosul de energii la orașe. Deocamdată însă era nevoie de mai multă viață românească în orașele din Ardeal ca și în toate ținuturile alipite, și acest surplus de energie națională numai vechiul regat îl putea da.

Încă odată spunem că nu vom discuta dacă din vechiu regat au venit la noi valori superioare celor locale, energii mai bogate și mai viguroase. Lucrul acesta ar cere o discuție mai îndelungată cu argumente și pro și contra. Ceiace nu poate fi tăgăduit însă deoarece constitue o realitate evidentă, este faptul că regățenii au sporit într'un mod considerabil prin aportul lor viața românească a Ardealului și forța de expansiune a energiei naționale de aci.

Acest lucru trebue să-l aibă în vedere regioniștii cari sunt la conducerea partidului național sau aiurea. Nu-l înțeleg poate? N'ar fi de mirare. Căci ei au dovedit — cum constată cu o explicabilă satisfacție „Ellenzek" — cu sunt și azi mai aproape de Budapesta decât de București.

Stabilirea echilibrului economic

Criza mondială economică, consecință a războiului a mărit și mai mult antagonismul dintre capital și muncă.

Greutățile vieței, micșorarea puterii de producere, spectacolul averilor nepermise ridicate cate pe ruinile și dolul războiului, au agitat adânc clasa celor nevoiași.

Evoluția omenească e însoțită de lupta pentru existență. Banul a devenit stăpânul lucrătorului în societatea capitalistă, el i-a dictat legea sa și l'a forțat să lucreze; astăzi însă din ce în ce mai mult munca a trecut înaintea banului; din cauză că mecanismul financiar, bazat pe hârtia monedă a dat faliment.

Incontestabil că aplicațiunea oricărui sistem de economie politică, trebuie să aibă la bază un fond moral, care să mulțumească nu numai binele individual ci și cel comun.

Pentru aceasta fiecare om trebuie să aibă un drept inalienabil și egal cu mijloacele de producere, născute din opera lui.

Și în civilizația modernă acest lucru nu poate fi atins, decât prin însușirile colective ale muncei mai multor indivizi.

Nu trebue însă confundat colectivismul cu comunismul, care neagă cu totul proprietatea privată.

Condițiunile și plata muncei în o societate colectivistă trebue să fie bazate pe principiul că, fiecare individ să posede o normă de câștig, proporțională cu sforțarea întrebuințată.

Astfel economia individualistă nu va fi distrusă, iar capitalismul va suferi cu ușurință, consecințele primelor experiențe socialiste.

Conducătorii țărilor se sforțează să rezolve în mod cât mai pacific conflictele dintre capital și muncă și să rărească grevele, care stânjenesc opera de producție indispensabilă refacerei.

Arbitrajul încurajat sau impus, relațiunile constante dintre patron și lucrător, perfecționarea și modernizarea procedeelor de remunerare a lucrătorului manual, participarea lucrătorilor la beneficii sau chiar la gestiunea întreprinderiior, mijloace numai preconizate altă dată pentru a împăca munca cu capitalul sunt din ce în ce mai mult adoptate introducând factorul uman în raporturile dintre patron și lucrător.

Războiul a fost un prețios câmp de experiențe în materie socială. Lucrătorii reclamă recunoștința dreptului lor la gestiune. Patronii trebue să recunoască că timpul autocrației industriale a trecut. Deaceia programul din care trebue să se inspire cei trei mari colaboratori ai operei productive trebue să admită contactul periodic al patronului cu personalul său, consultându-l la fixarea orelor de lucru, admițându-i siguranța iar lucrătorul trebue să înțeleagă că proprietatea sa e legată de prosperitatea întreprinderei, dând astfel capitalului sprijinul ce-i incumbă contractul colectiv.

Cât despre Stat el trebue să lupte contra răului nefast pentru clasa muncitoare: șomajul. O sinceră înțelegere între acești trei factori e singura care poate garanta stabilirea unui echilibru economic.

JURUL ATENTATULUI

— Cum încearcă Ungaria să scape de răspunderi —

Dovada complicității

In urma descoperirei firelor odiosului atentat, pe care Ungurii îl pregătesc contra suveranilor noștri, aliații și toate statele foste neutre din Europa, și-au dat seama de pericolul ce-l constitue în mijlocul bătrânului nostru continent, statul neastâmpărat al descendenților lui Arpad.

Pe de altă parte, Ungaria și-a dat la rându-i seamă că lucrurile pe care le potrivise așa de bine spre mulțumirea ei și nenorocirea noastră au dat greș și că creditul maghiar în străinătate a fost puternic sguduit.

De acea ea caută, pe toate potecile, ca să dovedească intențiile ei pașnice și neamestecul în urzeala pe care o țesea la București contele Belmont.

La început Ungaria a dat să se înțeleagă că atentatul nu era propriu zis decât o inscenare a autorităților noastre.

Dar minciuna era prea evidentă pentru a putea amăgi pe cineva.

Acum ungurii au lansat alt zvon care, de altminteri nu-i mai temeinic decât cel dintâi. Și anume că contele Belmont este un cavaler de industrie, un aventurier, un bigam, un excroc, un fost client al închisorilor.

Intrucât guvernul regentului Horthy, crede că arătând adevărata personalitate a contelui Belmont, se scuză — această îl privește pe el.

Doar de bună seama, trebuia un om certat cu justiția, un borfaș ordinar, care să se preteze la crime ca acea plănuită de Belmont în complicitate cu societatea „Ungurilor cari se deșteaptă".

Doar nu era să vină Conrad Weiss, Hegedűs sau Hir în persoana, sau însfârșit dl Bánffy sau dl Horthy.

Trebuia neapărat un criminal de rând ca să se preteze la împlinirea planurilor patriotice ale Ungurilor.

S'ar putea răspunde totuși că guvernul maghiar dacă ar fi plănuit într'adevăr atentatul pe care trebuia să-l săvârșească contele Belmont, ar fi procedat mai abil, s'ar fi folosit de ofițeri devotați cu totul patriei maghiare și gata ori de reușită, ori de moarte și nu de un excroc, care e gata ori când să-și demaște complicii, numai să i se ușureze pedeapsa.

Dar se poate răspunde și acestei obiecțiuni, că în Ungaria nu se face nici o deosebire între ofițeri și excroci de vreme ce animatorul tuturor atentatelor e locotenentul Héjjas și de vreme ce în ajutorul contelui Belmont venise chiar trei ofițeri maghiari.

Aceștia deși jurasera că vor goli sticluțele cu otravă, ce aveau la ei, îndată ce vor fi prinși, s'au dovedit totuși mai slabi de îngeri și au preferat să înfunde pușcăriile românești, decât să înfunde mormântul.

Acesta nu poate fi decât un aviz pentru ca guvernul unguresc să se mai tempereze. El poate vedea de aci că și cei mai patrioți oameni, în fața morței ezită și fac pocinogul celor cari contau pe moartea lor; — așa că e cu totul exclus ca unui atentat de felul celui despre care vorbim, — chiar dacă reușește, — să nu i se descopere firul și origina.

Dar să ne întoarcem la contele Belmont și să admitem că guvernul unguresc ar fi fost mai prevăzător și nu i-ar fi dat de complici pe doi ofițeri, ci tot pe alți excroci.

In cazul acesta tot s'ar fi știut de unde pornesc ițele atentatului.

Căci un excroc nu se amestecă într'o afacere necurată, fără perspectiva vre-unui mare câștig material personal. Or el personal n'ar fi avut nimic cu suveranii români și nici cu atâta public românesc, care s'ar fi găsit în ziua atentatului în tribunele dela Hyppodrom. De la sine s'ar fi înțeles că contele Belmont nu e decât un instrument în mâna unei organizații politice, recte a unui stat.

„Piedicile"

„Patria" trece printr'o acută criză de manie a persecuției. Intr'unul din numerele sale trecute ea scrie:

„Cu toate piedicile pe care administrația, la ordinele guvernului liberal, le pune organizării congresului nostru dela Alba Iulia, cu toate că bărbații partidului, încredințați cu această organizare, sunt urmăriți pas cu pas, de organele politicei — întreg Ardealul și Banatul se pregătesc într'o adâncă și sărbătorească înșuflețire pentru congres, — stând zid în jurul partidului național".

„Patria" ca de obicei afirmă inexactități. Ea singură povestește aproape zilnic despre întrunirile pe care le ține partidul național pe la sate și unde membrii acestui partid înjură și amenință „liftele regățene"; ea singură inventează cele mai fantastice lucruri asupra acestor întruniri, unde asistă mii și mii de oameni (ai zice că fie care e un congres dela Alba Iulia unde e cea mai mare însuflețire cea mai călduroasă atmosferă cea mai etc. etc, și tot ea se plânge pe urmă că guvernul împiedecă partidul național să-și organizeze congresul.

Dar dacă e „Patria" nu e în stare să-și observe singură contradicțiile flagrante de care zilnic dă dovadă publicul cetitor fără îndoială va avea această grijă.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Activitatea Comisiunei Monumentelor istorice

(Secțiunea din Transilvania și ținuturile mărginașe)

D-l Alex. Lapedatu, președintele Comisiunii Monumentelor istorice, secția din Transilvania, a întocmit un interesant buletin despre activitatea acestei secțiuni în Ardeal, buletin din care se poate vedea, ce rol important are mai ales pentru această provincie, plină de atâtea amintiri istorice, această comisiune. Dăm mai jos un scurt rezumat al acestui buletin.

Pentru constituirea organelor chemate să se ocupe de conservarea monumentelor și obiectelor istorice și artistice din nouile teritorii ale țării, Comisiunea Monumentelor Istorice din vechiul Regat (acum centrală) a instituit, în fiecare din aceste nouă teritorii câte o comisiune regională cu atribuția:

de a îngriji de conservarea stațiunilor sau localităților preistorice, clasice, medievale și în genere istorice;

de a supraveghia toate săpăturile și căutările de monumente și obiecte vechi;

de a inventaria monumentele cum și odoarele vechi dela mănăstirile și bisericile din țară, cât și cele particulare;

de a înlesni înființarea de muzee regionale, cari nu vor putea funcționa decât cu aprobarea și supravegherea Comisiunii;

de a publica studii cu privire la monumentele istorice și la lucrările sale.

Pentru Transilvania (cu părțile maramureșene, sătmărene și crișene), Comisiunea centrală a numit pe următorii domni ca membri ai Comisiunii Monumentelor Istorice din Transilvania.

Csáki Michael, Custos al Muzeului Brukenthal, Sibiu.

Dăianu Elie, Protopop gr.-cat. al Clujului.

Lapedatu Alex., Prof. de ist. veche a Rom. la Univ., Cluj.

Lupaș Ioan, Prof. de ist. nouă a Rom. la Univ., Cluj.

Marțian Iulian, Maior în retragere, publicist (arheolog).

Roska Márton, Directorul Muzeului Soc. „Carpații", Cluj.

Teodorescu, D. M., Prof. agr. de arheologie la Univ., Cluj.

*

Membrii nouei Comisiuni și-au început activitatea la 1 Aprilie 1921, alegând președinte pe d-l Alex. Lapedatu și stabilind un program provizoriu de lucrări, în care chestiunea întocmirii inventariului general al monumentelor și obiectelor istorice și artistice din Transilvania și părțile mărginașe ocupa, firește, locul de căpetenie.

De la 1 Aprilie 1921 până la 1 Septemvrie 1922, Comisiunea a ținut douăsprezece ședințe.

Chestiunile tratate și, în cea mai mare parte, rezolvate în aceste ședințe au fost următoarele:

I. Inventarierea monumentelor și a obiectelor istorice și artistice.

S'a decis ca până la întocmirea inventariului general al monumentelor istorice și artistice din Transilvania și ținuturile mărginașe, lucrare încredințată d-lui Iulian Marțian, Comisiunea să utilizeze inventarile deja în ființă.

Pentru adunarea datelor necesare la inventarierea obiectelor istorice și artistice din bisericile românești s'a hotărât să se adreseze epitropiilor respective, un chestionar redactat după modelul celui întocmit de Comisiunea centrală.

II. Păstrarea și îngrijirea monumentelor și a obiectelor istorice și artistice.

S'a dat o adresă circulară către capii autorităților administrative, județene și orășenești, din Transilvania și regiunile mărginașe, prin care au fost rugați să privegheze de aproape ca dispozițiile legii privitoare la conservarea monumentelor istorice să fie observate și aplicate cu scrupulozitate și rigurozitate.

Relativ la monumentul dela Mirislău, ridicat de regimul maghiar, constatându-se că inscripția nu are nimic ofensător în sine, s'a opinat a se conserva întocmai, iar ce privește momentul lui Paul Chinezul de pe Câmpul Pânii (Șibot), s'a decis a se înlocui numai inscripția de pe tabla comemorativă cu o altă, în conformitate cu adevărul istoric tăgăduit și denaturat în inscripția existentă.

Pentru menținerea bisericuțelor de lemn atât de prețioase pentru cunoașterea meșteșugului de clădire și împodobire în vechia noastră arhitectură și artă bisericească populară — față de curentul devenit aproape general de a le dărâma și înlocui cu biserici nouă, de zid, Comisiunea s'a văzut silită să adreseze Episcopiilor române cererea de a nu se mai autoriza nici a dărâmare de astfel de biserici, fără avizul său prealabil.

Castelul dela Buia (localitate în jud. Sibiu, fostă cândva proprietate a lui Mihai Viteazul) fiind trecut, prin cumpărare, în seama Statului, a fost pus sub îngrijirea Comisiunii. Situația și starea lui sunt de așa, natură că nu e de gândit la o restaurare și întreținere numai ca monument istoric. De aceea Comisiunea a fost de părere să fie oferit Societății Orfanilor de război ori altei instituțiuni filantropice sau culturale, spre a fi întrebuințat ca local pentru vreun orfelinat, azil sau școală.

III. Lucrări de întreținere și restaurare

Fondul pus la dispoziția Comisiunii pentru astfel de lucrări prin bugetul anului 1921—22 — de Lei 500.000 — a fost distribuit pentru restaurarea bisericii lui Brâncoveanu din Făgăraș; pentru repararea și, pe unele locuri, așezarea din nou a acoperemântului Castelului Corvinilor din Hunedoara; pentru spălarea și curățirea picturilor (frescurilor) dela biserica ort. din Săliște (Sibiu); pentru restaurarea casei din Rășinari, fostă pe vremuri locuință episcopală etc. etc.

IV. Săpături și cercetări arheologice

Din fondul pus la dispoziția Comisiunii prin exercițiul bugetar încheiat, pentru săpături, excursii etc. s'au acordat:

Lei 20.000·— pentru săpăturile dela cimitirul din Vărarea (Bistrița-Năsăud).

Lei 5.000·— pentru adunarea de material, documentar și istoric — fotografii, planuri, desemnuri, descrieri etc. — privitor la bisericile de lemn din Bihor.

V. Stadii și lucrări

Comisiunea a publicat studiul arheologic al d-lui Iul. Marțian: Urme din războaiele Romanilor cu Dacii. Ea are în manuscris, gata de tipar: raportul d-lui prof. D. M. Teodorescu despre Cercetările arheologice din munții Hunedoarei în campania anului 1921—22 și acel al d-lui M. Roska despre Săpăturile din peștera dela Cioclovina. Asemenea lucrarea d-lui M. Csáki despre Activitatea Sașilor din Transilvania în domeniul artelor plastice și, în pregătire, memoriul d-lui M. Roska despre Săpăturile dela cimitirul din Vărare.

In scopul deșteptărei interesului public din Ardeal pentru monumentele istorice din țara cea veche, Dl Alexandru Lapedatu a ținut două conferințe în cursul anului (cu proecțiuni) una la Turda, despre Descoperirile arheologice dela Curtea-de-Argeș, a doua, la Cluj, în localul Universității, despre: Vechile cetăți românești.

*

Aceste sunt în linii generale lucrările din primul an de activitate al Comisiunii Monumentelor Istorice din Transilvania și ținuturile mărginașe. Din expunerea lor se poate vedea că această nouă instituțiune a Statului român la Cluj, e menită să aibă un rol însemnat în viața culturală viitoare a acestei țeri, cu monumente și resturi istorice atât de numeroase, variate și prețioase, din toate epocile trecutului său multimilenar.

Nădăjduim în concursul pe care-l va da publicul înțelegător prin ajutorarea societății pentru îngrijirea monumentelor și localităților istorice mai importante, cum și a resturilor de cetăți și castre romane.

ECOURI

Succesorul lui Ernest Lavisse

Viitoarea adunare trimestrială a celor cinci Academii a Institutului Franței, va trebui să aleagă pe succesorul regretatului Ernest Lavisse în funcția de conservator al muzeului Condé dela Chantilly.

Se crede că succesorul acestuia va fi Paul Bourget.

După moartea lui Alfred Mézières, fusese foarte mult vorba de candidatura lui Paul Bourget.

Aceasta însă cu delicatețea-i cunoscută, renunță imediat în favoarea candidaturii lui Lavisse.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Rabindranath Tagore

Relațiunea insului cu Universul

V.

Ce e acest spirit? Upanishada ne spune; „Este ființa, care 'n esența ei e lumina și viața tuturora, care e conștiința lumii, e Brahma". Spiritul lui este simțirea a toate cele, este cunoașterea a orice. Noi suntem cufundați cu trup și suflet în știrea lui. Cu această știință, soarele atrage pământul; cu știrea aceasta valurile de lumină se transmit dela o planetă la alta.

Nu numai în spațiu e această lumină și viață, această atot simțitoare ființă, ea e și 'n sufletele noastre. E atot știutoare în spațiu, sau în lumea extinderii; și e atot știutoare în suflete, în lumea intensiunei.

Ca să ajungem deci la știința lumii, trebue să ne unim simțimintele cu acest infinit simț atoate pătrunzător. De fapt, singurul progres uman adevărat coincide cu lărgirea aceasta a îndinderii simțirii. Toată poezia noastră, toată filosofia, știința, arta și religia noastră, servesc pentru extinderea ființei științei noastre față de sferele mai înalte și mai întinse. Omul nu câștigă drepturi prin cuceriri de spații mai largi și nici prin purtarea lui externă, ci drepturile i-se întind numai atâta, cât este de mare dânsul în realitate și realitatea lui e măsurată cu tendința lui spre cunoaștere.

Negreșit, avem să plătim un preț pentru câștigarea acestei libertăți a cunoașterii. Și ce este prețul acesta? Este cedarea eului nostru din noi. Sufletul nostru nu se poate realiza, decât negându-se. Spune Upanishada: Trebue să câștigi dând. Trebue să nu rămnești la ceva.

In Gita ni-se dă sfatul să lucrăm dezinteresați, lăpădându-ne de toate poftele de dragul rezultatului. Din învățătura sceasta mulți din afară conchid, că concepția despre lume, ca ceva ireal, se găsește la rădăcina așa numitei dezinteresări propovăduite în India. Adevărul este însă contrarul.

Omul care țintește spre automărire. Comparat cu dânsul, restul lumei e ireal. Astfel, ca să fie plin de cunoașterea realității comp'exului, omul trebue să fie el întâi lipsit de dorințele personale. Prin disciplina aceasta avem să trecem ca să ne pregătim pentru datoriile noastre sociale, pentru ușurarea sarcinilor ființelor tovarășe nouă. Ori ce străduință spre ajungerea la o mai largă viață, îi cere omului „să câștige dând, și să nu poftească". Și astfel străduința umanității e să dezvolte cunoștința un tăiu individului cu întregul.

Infinitul n'a fost în India numai o inexistență, goală de ori ce conținut. Rishii Indiei au susținut cu emfază: „Ca să-L cunoști în viața aceasta, înseamnă să fii drept; ca să nu-l cunoști în această viață, aceasta e dezolarea morții". Cum să-l cunoști? „Realizându-l în fie care și în toate cele". Nu numai în natură, dar și în familie, în societate și în Stat, cu atât e mai bine pentru noi, cu cât realizăm mai mult în toată cunoașterea Lumii. Neizbutind să înfăptuim aceasta, ne întoarcem fețele spre prăpădire.

Mă umple o mare bucurie și o înaltă nădejde pentru viitorul omenirii, când știu, că a fost în trecutul îndepărtat o vreme, când poeții noștri profeți stăteau sub risipa de soare a unui cer indic și salutau lumea cu fericita recunoaștere a înfrățirii. N'a fost aceasta o halucinație antropomorfică. N'a fost căutarea pretutindeni a reflecției omului în icoane grotesc exagerate și n'a fost aceasta mărturisirea dramei umane jucată pe o scară gigantică în arena cu fluturi de lumini și umbre a naturei. Dimpotrivă, a însemnat trecerea barierelor individualului, devenirea omului tot mai mult om și una cu totul.

N'a fost numai un joc al închipuirii, ci a fost liberarea cunoașterii de sub toate mistificările și exagerările individului:

Acești antici prooroci au simțit în adâncul senin al minților lor că aceași energie care vibrează și se schimbă în nesfârșitele forme ale lumii, se manifestă în noi ca cunoaștere; și că în unitate nu este nici o spărtură. Pentru acești prevăzători, în luminoasa lor viziune a perfecției n'a fost nici o știrbitură. Ei nici moartea n'au văzut-o nici când ca pe una, care ar deschide o prăpastie în câmpul realității. Ni-au spus: Reflecția Lui e și moartea întocmai ca nemurirea". Intre viață și moarte ei n'au recunoscut nici o opoziție esențială și afirmau cu absolută siguranță: „Viața este moartea." Ei salutau cu aceeași seninătate a bucuriei „Viața în aspectele ivirii ei și cu acele ale despărțirii" „Ceeace a trecut, este ascuns în viață, precum și ceeace are să vină". Ei au știut, că apariția și dispariția sunt numai la suprafață întocmai ca valurile deasupra mării, viața însă, care este veșnică, nu cunoaște ședere sau micșorare.

„Toate cele au răsărit din viața nemuritoare și vibrează cu viața" pentrucă „viața este imensă".

Aceasta nu e nobila moștenire dela străbuni, care așteaptă să le-o pretindem ca pe a noastră proprie; este idealul supremei libertăți a cunoașterii. Ea nu este numai intelectuală sau emoțională ci are și o temeiie etică și așteaptă să fie tradusă în acțiune. Apanishada ne spune: „Suprema existență — este atot — știutoare, de aceea este bunătatea înăscută în toate". Unirea adevărată în cunoștință, iubire, faptă a tuturor ființelor și prin urmare realizarea ta însuți în Dumnezeu atot-știutorul, iată esența bunătății și iată cheea învățăturilor Upanishadelor: „Viața a imensă".

Cazul de pomină din Aleșd

La articolul nostru din-r'un nr trecut, cumpărătorul moșiei pe care o așeptau, după lepe, îndreptățiți, ne trimete o întâmpinare. Tipărind-o, punem între paranteze comentariile și rectificările cuvenite respectului de adevăr și dreptate.

Scrisoarea dlui Dr. Ioan Iacob:

Am cumpărat dela contele Bethlen Aladar și contesa Batyanyi o *mică parte* **(mică de tot: 11.000 jug. cad!)** din proprietatea lor și anume *exact atelea imobile*, pe cari în anul 1877—pi-le-a răpit justiția maghiară prin sentințele aduse în procesul de proporționare de sub *nrul 5051—1872* dela tribunalul din Oradea-Mare. Aceste imobile sunt înregistrate în foaia funduară *nr. 85 și 600* din Aleșd; *nr. 70* din Peștiș *nr. 195* din Lugoșul de sus; și *nr. 5 din* Tinăud **(Legea s'a făcut pentru țăran, nu pentru reabilitarea bogaților certați cu justiția maghiară și cari au însă milioane, pentru a cumpăra pământul cuvenit robilor brazdei).** Afară de imobilele din Aleșd celelalte fac un *complet foreșter* terenul fiind potrivit pentru culturi silvice și deloc nu pentru culturi agricole. **(Pentru asta, să vedem părerea celor competenți, nu a Dlui Iacob),**

Expropriera acestor imobile s'a făcut luându-să tot *terenul necesar pentru păsune și păduri comunale.* **(Așa de mult, în cât comunele înzestrate prin expropriere sunt toate în plină agitație. Vezi apelurile îndreptate din toate părțile, telegramele date pretutindeni, delegațiile puse pe drumuri, necazul și cheltuiala sutelor de oameni fericiți).**

Asemenea s'a luat și terenele potrivite pentru fânațe, — In Aleșd s'a luat 350 jug. cad. lăsându-ni-să 40 jug, cad, arător. In Peștiș s'a luat aproape 2000 jug. cad. — iar în Tinăud 500 jug cad. — **(Și în Aleșd și în Peștiș locuitorii au apelat, strigat și telegrafiat; cei din Tinăud înjură că au fost păcăliți. Noi știm cum).** In urma exproprierel în general a rămas pentru mine exlusiv terene de *p duri*, cari în mare parte *sunt de protecțiune*, **(Au rămas: castel în Aleșd, parc, intravilane, trei mori, vie enormă, fânături și mii de jugăre de pădure).** Din registrele silvice să poate convinge ori și cine despre exactitatea ziselor mele.

Credem că în România Mare voi fi având dreptul să'mi răscumpăr averea strămoșească. — Imobilele cumpărate a făcut proprietatea strămoșilor mei, pe cari le-au avut pur donațiune regală dela regele *Matei u Corvinul.* — **(Cu desgroparea problematică a strămeșilor D-voastră am ajunge fărăși toți robi pe pământul muncit de bieții anonimi fără strămoși).** Din timpuri demult familia noastră a folosit aceste imobile neconturbat și neîntrerupt până la anul 1877, când ni le-a răpit justiția maghiară. In cazul acesta nimenea nu poate afla „înșelarea țărănimei", ori „furătură de pământ".

Acesta este adevărul și nimic mai mult. Toate afirmațiunile din articolul menționat sunt inexacte, pe cari indivizi incoștienti **(ba foarte conștienți!)** și de rea credință **(se va vedea în curând!)** abuzând de naivitatea morală colportează fără nici un respect la adresa publicului și a adeverului.

Cu deosibit respect
Dr. Ioan Jacob

P. S. *Și acum, personal d-lui Dr. Iacob, din partea redacției,* **o constatare.**

Prin „răscumpărarea" dv., v'ați interpus între țărani și stat, schimbând calitatea de **absenteist** *a Contelui și încălcând, prin toate cele rescumpărate, drepturile Statului român.*

Toate imobilele trecute de Dv. cu vederea (sub cifre de dosar), sunt avere, care e **după lege,** *a Statului. Stăpân pe această avere, el ar fi dat dintr'insa locuitorilor* **tot ce li-ar fi trebuit** *și n'ar fi fost strigăt și indignare.*

Casa cea mare ar fi avut-o târgul ca local de școală (după care umblă!) căci țărănimea despuiată de lăcomia milionarilor n'are loc în școlile dela orașe (nu-i dă mâna!) și nația e bine să fie luminată, ca săși poată mai bine și face datoria și apăra drepturile în potriva sălbătăciei avuților fără inimă.

Iar un cap sănătos și un suflet cinstit **nu poate admite,** *ca în zilele exproprierii, să sară cel cu milioanele și să ia, pentru că le are, pământul pe care abia îl așteptau singurii lui muncitori.*

Dacă am fi în locul Dv., ne-am lua banii înapoi și am lăsa săracului ce i-se cuvine lui **și după legea oamenilor și după dreptatea lui Dumnezeu.**

Acesta e singurul gest impus de o conștiință onestă!

La librăria

Cartea Romaneasca
din Cluj se afla de vanzare

Geografia României
p. cl. IV. primară

Geografia Europei
p. cl. V. primară (nou!) de *G. G. Mateescu*, prof. în Cluj

Geografia județului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de *G. G. Mateescu* și *I. Angheliu*, institutor

România földrajza
p. școalele secundare și

România földrajza
p. școalele primare, (nou!)

de același autor, traduse de *Gr. Litan* profesor, pentru școalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învățători se face 10 la sută reduceri de preț.

Partidul national incearca sa mistifie Ardealul

— O desmințire care minte — Tratativele de fuziunea între partidul național și partidul poporului au avut loc — Un comunicat care dovedește contrariul de ce vrea să desmintă —

Partidul național e în criză acută. Abilitățile politicei d-lor Maniu și Vaida au vârât din nou pe tea conducerii partidului național în gard și vor să o scoată cu comunicate.

De la comunicatul celebru cu hotărârile în vederea evenimentelor de la Alba Iulia, partid l național o nimerește mereu ca Irimia, din fabulă. Destăinuirile conducătorilor partidului poporului cu privire la tratativele secrete pentru fuziune, și participarea a estui partid la serbările încoronării au zăpăcit complect conducerea partidului național, care numai prididește cu comunicatele Comunicat pentru prezicerea patriotismului, comunicat pentru ilustrarea dinasticismului inedit, comunicat pentru explicarea „concepției" parlamentare inexistente a partidului, și alte multe alte comunicate de acest soiu.

Ultimul, după cum era firesc desminte afirmațiunile d-lor Averescu și Argetoianu cu privire la tratative de fuziune, cunoscute publicului abia acum în urma unei neașteptate rupturi. Dar vrând să o dreagă, noul comunicat mai rău încurcă trebile necurate ale partidului național.

Astfel, după o lungă introducere în care se aduse o nouă și imbecilă repetare a tuturor afirmațiunilor pe cari partidul național le face la adresa guvernului fără să li fi dovedit niciodată, comunicatul publicat de „Patria" de eri, scrie:

„Conducerea partidului național a declarat de la început, că vede azi, mai mult ca o necesitate politică absolută, menținerea partidului național cu menirea de a susține în interesul întregei țări o politică hotărâtă națională și democratică și de a apăra interesele juste ale Ardealului și Banatului, din atâtea părți amenințate, și că prin urmare nu poate să admită o înțelegere care ar atinge ființa distinctă și continuitatea istorică a partidului național.

„In conformitate cu aceste vederi a hotărât apoi comitetul executiv al partidului național, că nu poate discuta fuziunea partidului național cu partidul poporului și că stă și pe mai departe pe baza unei coaliții oposiționale pentru răsturnarea guvernului de azi, și pentru reintronarea parlamentarismului și constituționalismului necesar oricărei vieți și propășiri sănătoase politice. Hotărârea aceasta s'a comunicat conducerii partidului poporului în 14 Septemvrie.

„Acesta este curatul adevăr. Toate celelalte afirmații sunt de domeniul fanteziei sau se bazează pe informații greșite".

Să zicem că așa stă adevărul faptelor, cum ni-l prezintă comunicatul „Patriei". Rămân însă unele chestiuni cari nu sunt suficient lămurite și ne grăbim a oferi partidului național prilejul să publice un nou comunicat.

Mai întâiu, opinia publică ar vrea să știe pentru cari motive dl Maniu a plecat pripit la București și a sosit acolo tocmai în momentul când dl Averescu anunța hotărârea partidului poporului de a participa la încoronare, iar dl Argetoianu destăinuia că însuși prezidentul partidului național căzuse de acord cu dsa cu privire la schimbarea caracterului geografic al partidului național priutr'o fuziune cu unul din partidele politice din vechiul regat?

Sau se știe că dl Maniu a plecat la București chemat de generalul Averescu să asiste la adunarea comitetului executiv al partidului poporului care avea să hotărască dacă e cazul sau nu să se facă o fuziune cu partidul național și să se creieze așa botezatul partid național al poporului.

Prezența dlui Maniu în București co firmă afirmațiunea aceasta pornită din cercurile averescane; lipsa oricării explicațiuni asupra acestei chestiuni din comunicatul partidului național o întărește. Partidul național face însă odată dovadă de rea credință față de opinia publică.

Apoi dacă în adevăr n'au fost tratative de fuziune cu partidul poporului ce utilitate putea să aibă răspunsul de la 14 Septemvrie. Înțelegerea de colaborare oposițională cu partidul poporului este cunoscută opiniei publice încă din Iulie. Colecțiile oficioase celor două partide e cea mai bună dovadă. „Indreptarea" a stat alături cu „Patria" și Gazeta Transilvaniei" cu prilejul a ținutelor extra-parlamentare de a tă vară cu prilejul manifestațiunilor în chestiunea modificării reformei agrare pentru Ardeal și Barat și a retragerii privilegiilor fimoasei citadele naționaliste: „Banca Agrară", etc.., ca de altfel și oficioasele partidului țărănist și marghilomanist.

Partidul poporului, ca și partidul național, ca și cel țărănist și marghilomanist, a declarat în scris că nu participă la lucrările sesiunei extraordinare a parlamentului; și toate aceste partide coalizate au dus campanie contra partidului liberal în alegerile parțiale

Dar campaniile concentrice contra consolidării bonurilor de tezaur și operii de refacere?

Toate acestea dovedesc cu prisosință că înțelegerea oposițională a existat și că răspunsul dela 14 Septemvrie nu s'ar fi putut produce dacă partidul național ar fi rămas strict la afirmația că:

„a declarat dela început, că vede azi, mai mult ca o necesitate politică absolută, menținerea partidului național".

Prin urmare au fost tratative la cari s'a răspuns la 14 Septemvrie, și deoarece aceste tratative nu priveau acțiunea de colaborare oposițională, ele priveau direct fuziunea pe care încearcă acum să o escamoteze comunicatul publicat de „Patria".

Și deci o nouă incorectitudine față de opinia publică.

Dar comunicatul mai dă odată de gol morala politicei cu două fețe a partidului național.

Astfel se afirmă că partidul național „nu poate să admită o înțelegere care ar atinge ființa distinctă și continuitatea istorică a partidului național". Sau asupra acestui punct atât declarațiile comunicatului cât și ale domnului Argetoianu concordă.

Dl Argetoianu a declarat că dl Maniu ar fi acceptat o fuziune care garanta partidului național exclusiva exploatare politică, ceea ce este egal cu menținerea „ființei distincte" din comunicat și numai faptul că averescanii n'au acceptat acest lucru a determinat ruperea tratativelor.

Așadar au fost tratative de fuziune și numai neînțelegerea asupra modalităților de înfăptuire li-a pus capăt; iar comunicatul partidului național nu este altceva decât o sfruntată încercare de mistire a opiniei publice ardelenești.

A. R. Gus.

Partidul național își mărturisește regionalismul

De ce nu s'a făcut fuziunea cu partidul poporului —

„Patria" de eri publică un „comunicat oficial" al biroului partidului național care voește să lămurească cum au decurs tratativele cu partidul poporului și pentruce în loc de fuziune s'a ajuns la o ruptură între cele două grupări politice.

Dar căutând să lămurească aceste lucruri, partidul național se demască fără să vrea poate și-și arată mentalitatea-i regionalistă.

Căci iată ce spune comunicatul oficial cu privire la fuziune:

„Conducerea partidului național a declarat dela început că vede azi mai mult ca o necesitate politică absolută menținerea partidului național cu menirea de a susține în interesul întregei țări o politică hotărâtă națională și democrată și de a apăra interesele juste ale Ardealului și Banatului, din atâtea părți amenințate, și că prin urmare nu poate admite o înțelegere care ar atinge ființa distinctă și continuitatea istorică a partidului național".

Conducerea partidului național mărturisește într'o formă destul de categorică politica sa regionalistă pe care încearcă s'o justifice prin necesitatea apărării „intereselor Ardealului și Banatului din atâtea părți amenințate".

Vă așteptați desigur ca partidul național să lămurească eșuarea tratativelor de fuziune cu averescanii invocând motive serioase: chestiuni de moralitate politică, nepotriviri de ideologii, deosebiri de metode, în sfârșit tot ceiace poate despărți două partide politice.

Ei bine, nu. Conducătorii partidului național mărturisesc că tratativele s'au rupt din cauza regionalismului lor.

Mărturisirea aceasta nu ne miră. O așteptam chiar. Căci toate pertractările pe cari le-a încercat cu diferite grupări politice, partidul național au avut acelaș fatal sfârșit: ruptura. Închiși ca înăuntrul unui zid chinezesc în limitele regionalismului lor, conducătorii partidului național nu pot înțelege că în țara românească politica nu poate fi decât aceeași pretutindeni. Înțelegerea lor politică nu poate trece însă dincolo de fostul hotar.

INFORMAŢII

Toţi membrii clubului naţional-liberal sunt rugaţi să se întruneascâ mâine, Mercuri, la orele 1 p. m., în saloanele clubului, fiind a se lua hotărâri importante.

*

In localitate a avut loc astăzi adunarea unui consorţiu de capitalişti cu privire la alimentarea populaţiei locale cu lapte pasteurizat, păsări t late, vânaturi, peşte vin, etc. articole alimentare pe care societatea se angajează să le procure populaţiei cu un preţ mult scăzut celui după piaţa Clujului.

Promotorul acest idei este dl Andrei Kuhn om cu experienţă suficientă pentru asigurarea acestei întreprinderi.

*

Guvernul publică un comunicat în chestiunea funcţionarilor publici repetând asigurarea, dată până acum de câteva ori, că va prezenta Parlamentului, în sesiunea extraordinară din Octombrie, o lege prin care se va îmbunătăţi situaţia funcţionarilor.

Adaugă că nu se va tolera nici o acţiune care ar putea să pericliteze bunul mers al statului.

*

Dl Gh. Manolescu, inspector general zootechnic, s'a înapoiat dela Budapesta, pentru a lua relaţii dela ministerul de externe cu privire la animale ce urmează a le restitui Ungaria conform tratatului dela Trianon.

*

Ziarele engleze anunţă cu guvernul englez a luat iniţiativa ca la conferinţa unde se vor discuta problema Orientului să fie invitate România şi Serbia.

*

La concertul de gală dat la Sinaia în onoarea mareşalului Pilsudski au dat concursul d-nii George Enescu (vioară) Alfred Alessandrescu (pian) şi d-ra Marica Bernard (violoncel).

De asemenea d-nele Grozăvescu şi Yvonny dela Opera română au cântat câteva bucăţi de operă.

*

Ministerul de agricultură a autorizat deschiderea unui târg săptămânal de vite în comuna Daia Săsească.

*

Comisiunea Superioară vamală, care lucrează în Ministerul de finanţă pregăteşte modificarea radicală a tarifului vamal în vigoare. Noul proiect va menţine politica de protecţie industrială.

*

Parchetari, buni lucrători angajează îndată fabrica *„Silva"* din Bucureşti, Şoseaua Pantilimon 181. Oferă şi locuinţă.

A se adresa: Creditul Technic Transilvănean, Calea Victoriei No 23 Cluj.
2170

Pentru dl director regional al R. M. S.

Direcţia Salinelor din Uioara a dat ordin de evacuare dintr'un imobil al Salinelor, dlui Gh. Boeriu, directorul şcolii medii civile de acolo, pentru a instala în patru camere pe o funcţionară de o purtare foarte dubioasă şi care se laudă mereu cu înalta protecţie a directorului general al R. M. S.

Intrebăm pe dl director regional, dacă are cunoştinţă de acest lucru şi dacă permite ca un funcţionar al Statului, cu o atât de importantă misiune chiar pentru funcţionarii şi lucrătorii Salinelor din Uioara, să fie evacuat în preajma iernii dintr'un local aprobat anul trecut chiar de d-sa, pentru simplul motiv că dir cţia Salinelor din Uioara, se impresionează atât de mult de o „protecţie", fantezistă de sigur.

După cât ştim, sub trecutul regim, direcţia Salinelor din Uioara avea dimpotrivă ca normă, protecţia şi ajutorarea şcolilor şi bisericilor de acolo. Să se fi schimbat azi obiceiul?...

Vom mai reveni la nevoie.

*

Sa pierdut un livret de depunere pe numele Maria Felicia Bârsan, găsitorul e rugat al aduce contra recompensă în str. Matei Basarab 9 (Zrinyi). Cluj.
2175

*

Primesc comenzi lucru de mână, tot felul de ajur, broderie românească, ajur fille, etc. Efectuez lingerie de corp şi de pat, perdele, couverturi, rochii etc., în timpul cel mai scurt şi în condiţiuni foarte avantagioase Strada General Gherescu 3 (Bástya-ut) Melle Elfene. 2167

*

Stimată Doamnă!

Am onoare să vă anunţ că am deschis un atelier de industrie naţională şi Covoare persiane în Cluj Str. Nicolae Bălcescu 21.

Efectuăm cu cele mai modeste preţuri la comandă, după dorinţă, orice fel de cusături, galoane, şabace, fileuri, în lingerie de corp, de pat, de masă etc. Cu războaiele noastre producem scoarţe ţesute şi alese. Vă atrag îndeosebi binevoitoarea atenţiune asupra covoarelor noastre lucrate după metodul persan cu utilizarea ornamenticei vechi româneşti. — Binevoiţi a face cunoscut acest aviz al nostru în cercul cunoştinţelor D-Voastră,

Primiţi, Vă rugăm, stimată D-nă, expresiunea distinselor noastre consideraţiuni;

Veturia O. Ghibu

Atragem atenţiunea publicului nostru asupra cursului pentru învăţarea ţesutului covoarelor persiane, care se va deschide la 10 crt. înscrierile se primesc până la 22 Septembre în ateliер

Recolta porumbului în special în regiunea Arad şi Valea Someşului este foarte în multe locuri compromisă din cauza secetei, care a durat mult timp. Ploile din săptămâna trecută nu mai ajută aproape nimic recoltei porumbului din aceste regiuni, fiind târzii. In regiunea Cluj şi pe Valea Târnavelor recolta porumbului este mai bună.

Situaţia viilor este favorabilă, încât în unele părţi, de pildă în partea Sătmarului, s'a şi început culesul. Ploile din săptămâna trecută n'au stricat recoltei.

*

„Centrala cooperativelor" va avea în 25—26 Septemvrie un congres la Bucureşti, pentru aranjarea chestiei cooperativelor ardelene. La acest congres se vor lua şi hotărâri referitoare la cooperativele „Hangya" din România, autorităţile ardelene fiind reprezentate prin dl dr Láday Ştefan, consilier ministerial.

*

Relativ la unele svonuri că România ar interveni în chestia ocupării Constantinopolului, ziarul „Viitorul" publică următorul comunicat:

„Se dă în unele ziare ştirea că României i s'ar fi făcut propuneri şi că ea ar fi discutat intervenţia noastră în chestiunea ocupării Constantinopolului."

Ştirea este absolut inexactă.

Nu s'a făcut nici o propunere, n'a urmat nici o discuţiune între guvernul român şi aliaţii pe această chestiune.

*

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piaţa Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate.
2014—1.

*

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

*

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Primul şi cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Şaguna (fosta Barth M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

BATJOCURA cu preţurile maximale

— Unde va duce maximarea aceasta a preţurilor — Favoritismul unor speculanţi — Se impune revizuirea maximării —

Am fost cel dintâi ziar, care am salutat iniţiativa luată de oficialitate pentru înfrânarea speculei neomeneşti ce se face peste tot în oraşul nostru, în care, în comparaţie cu celelalte centre ardelene, traiul a devenit insuportabil de scump. Dacă ne răzvrătim azi împotriva listei de preţuri ce s'a fixat şi pe care am publicat-o şi noi Sâmbătă, este pentrucă această listă, departe de a înfrâna specula a scumpit din potrivă preţurile existente şi totodată a făcut să dispară de pe piaţă articolele ce se aduc de ţărani, punându-ne astfel în faţa unui şi mai mare rău decât acela, din care credeam că ne vor scoate preţurile maximale.

Situaţia aceasta nu s'ar fi creat, dacă maximarea se făcea cu minte, de către o comisie bineorganizată, în care să nu fie reprezentate — cum am fost acum — numai câteva întreprinderi de specula ordinară, ca „Centralul". Trebuia să intre în comisia aceasta oameni din toate păturile sociale, mai cu seamă oameni, cari n'au la trecutul lor păcatul speculei, ca patronii localurilor care au făcut parte din comisia, în care nici autorităţile n'au figurat decât cu numele.

*

Pentruca să nu fim invinuiţi de lipsă de discernământ, vom arăta cu cifre numai în ce constă maximarea aceasta.

Intâi de toate constatăm, că nu s'a specificat la restaurante cantitatea, încât astfel, nu suntem cu nimic salvaţi de speculă. S'a fixat de exemplu rasolul la 7 lei, şi o friptură la 7·50 lei. Unde e proporţia.

Comisia afirmă, că a voit să vină în ajutorul funcţionarilor. De aceea a introdus menu-ul fix. Intr'un restaurant clasa II-a, va mânca funcţionarul şi gazetarul o supă, rasol şi o prăjitură cu 10 lei, câtă vreme nefuncţionarii nu după menu, plătesc aceiaşi consumaţie numai cu 50 bani în plus. Unde este reducerea? Constatăm tot atunci, că menuul de clasa I-a, mai bogat, plătit 15 lei, este relativ mai ieftin.

*

Observăm, că preţurile din cafenele şi cofetării au fost urcate sirnţitor. (Membrii comisiei erau cafegii şi cofetari)!

Un ceai gol s'a fixat la 2 lei, cu o felie de lămâe 3 lei, cu rum 3 lei 50 bani, (tot atunci păhărelul de rum separat s'a fixat la 2 lei). Prăjiturile nemţeşti s'au vândut în tot oraşul între 2—3 lei, cele franţuzeşti 3 lei 50 bani. Comisia le-a unificat şi-a fixat preţul de 3 lei 50 bani, cu toate că numai o singură cofetărie avea prăjituri cu 3 lei 50 bani. Prăjitura de clasa 3-a, care se vindea cu 1 leu, a fost fixată la 2 lei 50 bani. Păhărelul de sirop s'a fixat la 3 lei; ori, considerând că kilogramul costă 80 de lei, se dă posibilitate să se câştige 220 de lei la kilogram. — Liqeurul se vinde până acum cu 3 lei şi s'a fixat cu 3 lei 50 bani. — Kilogramul de rum se cumpără cu 27 lei 50 bani en gros, şi vânzând păhărelul cu 2 lei, patroni vor câştiga până la 100 lei. (Până acum era păhărelul 1 leu!)

Constatăm aci, că mâncările reci (de ca e are bodega „Central"!) n'au fost maximate.

Mai constatăm, că untul adus de ţărani a fost maximat cu 45 lei, pentruca să poată fi acaparat de speculanţi şi vândut ca unt presat, în baza aceleiaşi liste de care ocupăm, cu 75 lei. Feliа de unt, de 25 grame, este maximată la 5 lei şi patronii câştigă astfel 150 de lei, la 45 respectiv 75 lei. Virştlii, cari luaţi cu kilogramul costă până la 30 lei, se vor vinde cu 7 lei perechea şi cum sunt 14 perechi într'un kilogram, câştigul e de 100 lei la 30 lei.

*

In general, comisia a favorizat într'un chip inexplicabil localurile de consumaţie şi tot odată a fixat greşit preţurile de pe piaţă, pentruca să dispară de pe piaţă articolele într'o zi două.

Şi în afară de aceasta, observăm, că aproape toate preţurile existente au fost urcate.

Ar mai fi încă ceva de zis, aceasta în ce priveşte menu-urile. De ce s'au introdus acestea numai pentru funcţionari şi gazetari, iar pentru ofiţeri nu? în cea ne priveşte, nu credea comisia, că şi bate joc de un gozetar, când face reducerea aceea de 50 de bani, ca o batjocură?

Aşa cum au fost fixate, preţurile acestea maximale nu pot să rămână. Ele trebue maximate de o comisie în care să figureze patroni din toate breslele şi cetăţeni din toate categoriile şi în primul rând să se caute, ca nu cumva în urma unei maximări, să ne trezim şi cu preţurile urcate şi cu articolele de pe piaţă dispărute.

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu abur, şi de văpsit Cluj, văpseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbaci tort şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 440.— 4 metri fagsau stejar despicate Lei 600.—

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

Consiliul de miniştri de ieri

Sporirea lefurilor funcţionarilor. — Prohibirea exportului porcilor.

Aseară s'a ţinut un consiliu de miniştri care s'a ocupat cu chestiunea uzinei electrice. Guvernul a hotărât să ia toate măsurile pentru ca în decurs de o lună uzina să fie restaurată.

Consiliul a luat apoi în discuţie dolenţele funcţionarilor şi a hotărât să dea mâine, în chestiunea acesta un comunicat.

Sporul de leată, care s'a hotărât să se acorda funcţionarilor va începe cu 1 Octombrie şi va fi supus spre ratificare parlamentului în şedinţa dela 17 Octombrie. Sporul va avea un caracter retroactiv.

Consiliul a aprobat apoi prohibirea exportului procilor cu începere de azi şi a autorizat pe ministrul internelor să cumpere prin bună învoială cu producătorii, porumb populaţia lipsită dela munte. A luat apoi cunoştinţă de lucrările în vederea încoronării care vor fi terminată în curând.

Dl. Goga la Rege

D-l Octavian Goga s'a prezentat ieri în audienţă la Rege şi i-a adus la cunoştinţă hotărârea partidului poporului de a participa la serbările încoronării.

In jurul arderii uzinei electrice din Capitală.

După cum am anunţat în Nr. de ieri, uzina nouă electrică din capitală a fost distrusă de incendiu. Ministrul internelor a făcut eri o inspecţie la uzina electrică. Guvernul a dispus suspendarea circulaţiei tramvaielor.

Reconstruirea uzinei va reclama cel puţin 6 luni şi astfel cu excepţia a 3 circumscripţii, Capitala va rămânea tot timpul acesta fără lumină.

Uzina era asigurată cu 8.000.000 lei. Consiliul comunal a ţinut o şedinţă extraordinară în care s'a ocupat cu urmările incendiului uzinei şi cu măsurile necesare. La şedinţă a luat parte şi d-l general Nicoleanu prefectul poliţiei.

Externe

Alţi soldaţi greci prisonieri.

Constatinopol — Şapte mii de Greci din ultima armată grecă au căzut în prinsoarea kemaliştilor.

Prinţul George în potriva regelui Serbiei.

Belgrad. — Prinţul George al Serbiei a refuzat să se supună ordinelor fratelui său, Regele Alexandru. El va candida în alegeri pentru a lupta contra Regelui prin parlament. Alegerea sa în Scupcină este sigură datorită sprijinului ce i-l dă opoziţia.

Moartea mitropolitului grec din Smirna

Atena — Se confirmă că Mitropolitul Crisostomos a murit în masacreie dela Smirna.

Apărarea strâmtorilor

Londra. — Ministrul de externe englez a comunicat că Franţa Anglia şi Italia sunt hotărâte să apere libertatea strâmtorilor şi vor trimite în acest scop trupe în orient.

Ciocniri între englezi şi turci

Constantinopol. — Detaşamentul englez care a pornit întru apărarea Dardanelelor ar fi avut ciocniri cu Turcii lângă Constantinopol.

Venizelos şi situaţia din Grecia

Paris. — Venizelos va sonda guvernele aliate în ce priveşte poziţia ce vor lua o aceste guverne în cazul abdicării regelui Constantin. Venizelos nu se va întoarce la Athena dacă actualul parlament nu va fi disolvat.

Schimb de vederi între guvernul român şi sârbesc

Belgrad. — Intre guvernele român şi jugoslav a avut loc un schimb de vederi în privinţa înaintării Bulgarilor la Dedeagaci. Nu s'a luat încă nici o decizie.

Pagubele din Smirna

Constantinopol. — Două treimi din oraşul Smirna au fost distruse. Numărul celor fără adăpost e de 300.000. Pagubele se evaluează la două miliarde şi jumătate franci francezi.

Demobilizarea armatei greceşti

Athena.— Consiliul de miniştrii a hotărât demobilizarea generală a amatei greceşti,

Chestia Constantinopolui.

Atitudinea Francezilor şi Italienilor

Constantinopol. — Personalităţi franceze şi italiene imporiante au pornit acţiune pentru evacuarea Constantinapolului de către aliaţi şi pentru răsturnarea stăpânirei turceşti. Englezii protezează energic impotriva acestei iniţiative.

Turci spre Bagdad

Constantinopol. — După ştiri din izvor de încredere o parte a armatei turceşti din Asia minoră fost trimisă pe frontul din Mesopotamia impotriva Bagdadului.

Agitţiile Kemaliste din Constantinopol

Constantinopol. — Se spune că au sosit la Constantinopol numeroşi ofiţeri şi soldaţi kemalişti deghizaţi care fac agitaţie aprinsă impotriva aliaţilor.

Manifestaţiile din Bulgaria

Ziarul „Lupta“ află că situaţia din Bulgaria este foarte serioasă. Sâmbătă au fost mari manifestaţii şi cu ocazia aceasta s'au produs ciocniri între poliţie şi manifestanţi, rămânând mai mulţi morţi şi răniţi.

Bolşevicii se agită

Londra. — „Times află că la Moscova s'a ţinut o conferinţă sovietică extraordinară în care a hotărât să se concentreze forţe în Caucaz. Se vorbeşte de trimiterea flotei bolşevice în Marea-Neagră. Un corp de armată de la graniţa turcă din Asia va pleca spre Constantinopol ca să sprijinească pe Kemal Paşa.

Dominion-urile nu sprijinesc Anglia

Londra. — Apelul guvernului englez nu a fost ascultat de toate dominionurile. Singură Australia şi noua Zeelandă au hotărât să sprijinească efectiv acţiunea de la Constantinopol a guvernului englez. Africa de sud a refuzat ajutorul. India nu va participa la acţiunea militară a Angliei.

Populaţia turcă din Constantinopol împotriva Aliaţilor

Constantinopol. — In legătură cu sosirea ofiţerilor şi soldaţilor kemalişti deghizaţi, aliaţii au luat măsuri în consecinţă. Populaţia musulmană din Constantinopol este foarte înverşunată împotriva aliaţilor.

Oribila crimă din comuna Herneacova

(Jud. Timis-Torontal)

— Criminalii sânt descoperiţi după 15 zile, graţie ingeniosităţii unui jandarm — Soţia victimei a îndemnat pe criminal, promiţându-i recompensă de 3000 lei, ca să-i ucidă bărbatul —

Timişoara 16 Septembrie. Pe teritoriul comunei Herneacova în apropiere de reşedinţa de plasă Recaş, din acest judeţ, s'a făptuit în noaptea de 30 spre 31 August tr., o teribilă crimă a cărei victimă a fost săteanul Iancovici Tvela, din comuna Stanciova. Criminalii au lucrat cu multă dibăcie, nelăsând nici o urmă de corp delict la locul crimei, fapt care a îngreuiat foarte mult cercetările justiţiei şi ale jandarmilor din comună.

Cum au fost descoperiţi criminalii.

Şeful secţiei de jandarmi din comuna Recaş, Ch. Hortopan, însărcinat de Parchetul local cu facerea cercetărilor şi descoperirea criminalilor, nu s'a dat bătut de faptul că nici o urmă n'a fost lăsată de criminali şi cu multă intensitate şi tu un tact deosebit a continuat cercetările până în cele din urmă, după 15 zile de continue urmăriri a reuşit să dea de urma criminalilor cari sunt: Ion Nicolae Cadariu din com. Bencecul român: Gh. Ion Alexe din din Stancievaţ femeia Marta Iancovici (soţia celui ucis) şi Sofia Ion Alexandru ambele din Stanciova.

Crima a fost pusă la cale de nevasta victimei

Cercetat mai îndeaproape, criminalul Cadariu a făcut mărturisiri complecte. El recunoaşte, că în noaptea de 30 spre 31 August, a ucis cu focuri de armă pe Iancovici Tvela, îndemnat fiind de nevasta acestuia, care i-a promis o recompenere de 3000 lei. Marta Ianovici soţia legitimă a victimei şi iubita criminalului Cadariu, îi propuse acestuia, ca să tăbărească în casă asupra bărbatului ei şi să-l omoare. Cadariu a răspuns, că primeşte să se scape de adversarul său, însă a pus condiţia ca să fie ademenit pe câmp, unde îl va împuşca, refuzând să comită crima în casa victimei, de teamă poate ca să nu fie văzut sau să se audă detunătura armei. In acest scop şi pentru a-ş pune planul infernal în aplicare Marta Iancovici, se serveşte de un alt sătean Gh. Ion Alexa, care îl ademeneşte pe Tvela ca să meargă cu ei la staţia Recaş, de unde vor lua trenul pentru Timişoara, spre a regula o veche afacere a victimei. Iancovici încântat de propunerea lui Alexe, care s'a oferit să plătească cheltuelile de drum, a primit şi amândoi au pornit spre Recaş.

Cadariu împreună cu complicii săi au fost adus azi la Timişoara şi predaţi Parchetului. După luarea interogatorului de către judecătorul de instrucţia au fost depuşi în arestul parchetului.

D-nul prim-procuror general dr. Christof Fehér, a făcut demersurile necesare pentru ca şeful secţiei de jandarmi să fie medaliat cu „Serviciul credincios“ clasa I.

Bogszd

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantităţile diferite la

1588

M. Neumann

Cluj, Piaţa Unirii No. 14

Telefon 431

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piaţa Cuza-Vodă 12

2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATĂ

EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

Marele

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő şi Braunfeld

Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanenţa cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.

Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 36
100 kg. lemne cojite . . . . . Lei 40

Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel

Telefon No. 401 şi 290.

1553 Lloyd 272

Pentru informaţiuni comerciale, intervenţii la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresaţi-vă biroului

TERMINUS

autorizat Trib. Comerţ. No. 1369—1922.

Bucureşti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă serveşte cu cea mai mare promptitudine. Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignaţiune, facem reprezentanţe cu cele mai favorabile condiţiuni. 2171

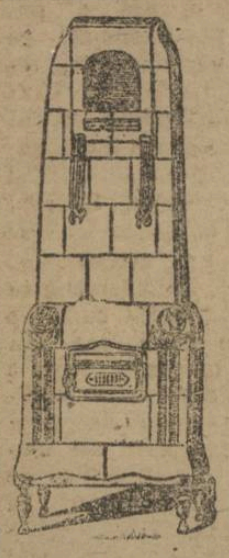

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ţinând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spaţiu de 10 m³.

Ori şi cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicaţiuni imediat în ori şi ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan şi Teracotă. **Cluj,** Strada Moţilor No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

Extirpă cu garanţie ploşniţele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută firme şi vopseşte.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

Telefon 749

Lloyd 967 2112

Reclama este sufletul comerţului

CAROL LASSEN

Transporturi interne
Transporturi colective
Transporturi maritime

Sucursale şi Expoziturî în cele mai mare orase şi porturi din Continent.

Casă internaţională de spediţiuni şi transporturi

CLUJ,
Piaţa Unirei Nr. 4

Telefon Interurban Nr. 333
Telegrammadr.: Carlasen

Sucursale:
Bucureşti
Cernauţi
Oradea-Mare
Arad
Satu-Mare

2178

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcţiuni de Mori
Atelier de Motoare şi maşinării

2026

CLUJ,
Strada Regina Maria 33

Cautăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

Prima Fabrică de Potcoave Soc. Anon.

CLUJ,
Şoseaua Bacîului
6.
TELEFON: 1092

Fabrică şi livrează:
Potcoave de cal
Potcoave de cizme
Colţi de potcoave
Ferării pentru paturi

2177

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

UNIUNEA COMERCIALA

CENTRALA BUCUREŞTI
Sucursala: Galaţi, Iaşi, Constanţa, Timişoara şi
CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.
Capital societar: Lei 25.000.000

Are permanent în depozit tot felul de uleiuri brute şi rafinate indigene şi străine.

Vasilină, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra pe preţuri eftine ale zilei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri şi automobilele). articole de fierărie (coase, pietre de şlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie şi manufactură.

Acuma a sosit: extras de guebracho şi de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanţă generală Westboehmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).

Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

Reclama este sufletul comerţului

Anglia va apăra libertatea strâmtorilor

Ziarul „Morning Post" spune: „Faptul predominant al momentului în situaţia răsăritului de mijloc, este hotărârea guvernului britanic de a nu se retrage sub nici o împrejurare din Constantinopole şi de a căuta prin toate mijloacele posibile să limiteze mijloacele de armistiţiu dintre Grecia şi Turcia în chestiunea Asiei Minore, lăsând ca paza viitoare a strâmtorilor, să fie hotărâtă altădată.

Punctele de vedere ale guvernului britanic asupra chestiunei generale a păcii dintre Aliaţi şi Turcia, nu sunt întru nimic atinse prin noua situaţie militară creiată în urma conflictului greco-turc. Nimic nu se va tolera în măsură cât de neînsemnată putând atinge libertatea strâmtorilor acestia fiind una din chestiunile, pentru care s'a făcut războiul cu Turcia.

In editorialul său asupra situaţiei, ziarul „Times", se referă la relaţiunile kemaliştilor victorioşi cu bolşevicii din Moscova. „Times" spune, că Moscova s'a grăbit să felicite Angora iar Angora a primit cu deosebită satisfacţie felicitările guvernului, care a fost cea dintâi putere, care ne-a dat mâna de ajutor în zilele de grea cumpănă". „Times" urmează combinarea barbariei crude a turcilor cu barbaria degenerată a sovietelor este semnificativă. Este o prevenire pentru popoarele civilizate din apus, arătându-le necesitatea imperioasă, care există pentru o acţiunea armonioasă din partea lor, în tratarea tuturor fazelor din chestiunea apropiatului şi mijlociului răsărit.

Publicul englez va saluta declaraţiunea după care guvernul său nu vrea să audă de nimic ce ar putea atinge în cel mai mic grad libertatea strâmtorilor, precum şi modul hotărât prin care se exprimă. Această libertate a fost una din chestiunile pentru care s'au dat luptele cu Turcia şi nu poate fi vorba să renunţăm la ceeace s'a câştigat. Această declaraţiune este făcută la timp şi lipsită de orice exagerare.

Ocuparea districtului Bigha pe ţărmul asiatic al Dardanelelor de către forţele britanice, credem că poate fi privită deot probă evidentă că guvernul gândeşte să persiste prin toate măsurile care ar fi cu putinţă.

Moscova mărturiseşte că ambiţiunea bolşevistă-kemalistă este de a vedea Marea Neagră transformată într'un lac inaccesibil ruso-turc. Sub nici o împrejurare nu se poate permite înfăptuirea acestui lucru. Totuşi kemaliştii triumfători par a ridica pretenţiunea ce neadmis nu numai cu privire la strâmtori sau în Anatolia. Li vor cere probabil Constantinopolul; vor cere mai mult ca sigur Tracia răsăriteană. Cereri de acest fel trebuiesc întâmpinate cu hotărâre. Abandonându-le Constantinopolul ar insemna să li se deschele strâmtorilor, a le retroceda Tracia răsăriteană a fi de a accelera un nou războiu balcanic.

România şi Dardanelele

Dl Auguste Gauvain scrie în „Journal des Débats" într'un articol de fond asupra catastrofei ele ne:

In Europa şi pe Strâmtori, rolul puterilor semnatare ale tratatului de Sèvres este diferit. Nu numai Anglia, Franţa şi Italia au interes ca rezultatele obţinute la sfârşitul anului 1918, după mai bine de patru ani de războiu îngrozitor, să fie asigurate şi consolidate. Statele balcanice cari, lupte seculare, au reintrat în posesiunea moştenirei lor uzurpate de otomani nu pot admite ca aceştia să reia poziţiuni ameninţătoare. Este firesc ca diplomaţia română să fi protestat deja contra proectului de a se restitui strâmtorile turcilor. Ea n'avea nevoe pentru aceasta de nici un stimulant din afară; grija siguranţei sale era de ajuns pentru a-i ordona acest demers. România a suferit în mod prea cumplit de închiderea Dardanelelor de la 1914 până la 1918 ca să consimtă de a se expune din nou unei astfel de primejdii. Cât despre puterile maritime, inclusiv Franţa, interesul lor sare deasemenea în ochi. Ar fi criminal din partea guvernului nostru de a restitui turcilor sau de a-i lăsa să reia paza strâmtorilor.

De altfel, dacă turcii se vor arăta cât de puţin inteligenţi, ei vor adera la internaţionalizarea strâmtorilor şi la supravegherea lor de către o comisiune internaţională. In 1878, România victorioasă a permis cu multă înţelepciune ca tratatul din Berlin să specifice cu tot dinadinsul că comisiunea europeană a Dunărei, creată în 1856 îşi va exercita atribuţiunile „în deplină independenţă de autoritatea teritorială." Turcia, învinsă de puterile occidentale şi care n'a bătut până acum de cât o armată greacă, poate să accepte în mod foarte onorabil un regim pentru strâmtori care i-ar favoriza interesele economice totodată cu menţinerea păcei generale şi a comerţului tuturor naţiunilor.

Citiţi pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

ANGAJĂM dactilografă perfectă în scrisul limbei române, Cluj, str. I. Rațiu. Biroul „Pallas".

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE splendid covor românesc Calea Victoriei 29 D-nul Van San. 2176

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Depositul fabricăi de tricotaje

„Helios"

Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 39.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stănilloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazul.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Nagy Növérek* Piața Unirii.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.
„ *Gyulay* Str. Memorandului 2

Nr. 1382—1921 c. f.

Extras
din publicațiune de licitație.

In cauza reclamantei societatea bancrutară abrudbányai tkp. representată prin advocatul Dr. George David cu curator massei falimentului în Abrud, contra pârâților Frenal Gyula representat prin Dr. Ödön Mayer advocat în Alba-Iulia, Árpád Frenal domiciliat în Budapesta (X. Hotam-utca 9) și Balázs Frenal executor domiciliat în Turda autoritatea fonduară cu a ordonat cu eficacitatea dreptului de licitațiunea executională licitația juridică, pentru încetarea comunității, într'o grămadă pe inmobilele aflator e pe teritorul Tribunalului Alba-Iulia și cuprinse în cartea fonduară Nr. 589 din Roșia-Montană de sub Nr, ord. A. 1. 4. și ntpgf. 1152. 1153-1. 1153-2. 1741. 1742 în preț de strigare 1675 Lei.

Licitația se va ține la 22 Noembrie 1922 la oarele 10 p. m. în casa comunală din Roșia-Montană.

Inmobilele cari vor fi licitație nu se pot vinde cu prețul mai jos de prețul de strigare.

Doritorii de licitație sunt datori a depune la mână delegatului 10 la sută a prețului de strigare ca vadiu în numerar sau în acțiuni (Hârtie de valoare) bune de cauțiune, sau a preda chitanța (recipia) pespre depunerea anticipativa a vadiului și a subsemna condițiunile de licitație (1881. art. LX. § 147. 180. 170. 1908 art. XII. § 21).

Acela care a făcut pentru înmobil o promisiune mai înaltă de cât prețul de strigare, e dator dacă nimeni nu voiește a promite mai mult de a întregi imediat vadiul stator după procente și prețul de strigare.

Abrud, la 19 Ianuarie 1922.

2172 Dr. SZILÁGYI m. p. judecător.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT-ENGLEZESC.**

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2080

LOUIS DERI

CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO

2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Cea mai buna mașina de scris

Reprezentanta fabricei:
Librăria Lepage Cluj,
Palatul Status.

Mașine de scris și de socotit se repară de către mecanici specialiști. Prin telefon 438. Deasemenea se repară conștiincios mașini trimise din provincie. In depozit accesorii pentru mașină de scris, litere românești, pandlici și perne, hârtie pentru mașină de scris, hârtie carbon etc. etc. 2166

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU
în anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

ARTA NAȚIONALA

ATELIER PENTRU INDUSTRIE NAȚIONALĂ ȘI COVOARE PERSIANE
CLUJ, STRADA N. BĂLCESCU No. 21

DIRECTOARA
DOAMNA VETURIA O. GHIBU

Efectuează în cele mai excelente condițiuni orice fel de cusături, galoane, șabace, fileuri, lingerie de corp, de pat, de masă, precum și scoarțe românești (oltenești, basarabene etc.) și covoare persiane cu motive orientale sau românești La 1 Oct. a. c. „Arta Națională" deschide un curs pentru învățarea țesutului de covoare persiane. Inscrierile au loc până la 22 Sept. Durata cursului e de 6 săptămâni. 2168

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propril.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Alud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrațirea"

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	**Luca Niculescu**	**Turul**	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pferschi	**Rózsa**	**Missir** Str. Memorandului 11 Stofe, mătăsuri, încălțăminte, etc.	**Vasile Bindea** Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	**Automobile**
Central			**Coafor**	
Coloniale				
„COLOMBO“ Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	**Emke**	**Barza**	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Național Piața Unirei 23.	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

Congresul învățătorilor din județul Maramureș

In zilele pe 9-10-11 Sept. a. c. s'a ținut în capitala jud. Maramureș în Sighet, a III conf. a corpului didactic primar din întreg județul, fiind de față vre-o 120 de inși.

Programul:

In ședințe publice, la cari au luat parte autoritățile civile și bisericești și alți oaspeți cu trugere de inimă față de interesele școalei s'au desbătut următoarele;

1. Grădinele de copii din Ardeal, Bănat etc. și din Veghiul Regat.
2. Școala primară din Transilvania și din Vechiul Regat. Studiu comparativ.
3. Cursurile complimentare din vechiul Regat și școlile repetiție.
4. Invățământul normal.
5. Controlul învățământului primar și normal.

Toate acestea s'au desbătut în vederea unificării învățământului primar și normal din întreaga țară. S'au arătat scăderile învățământului din Ardeal și s'au ținut și 2 disertații reușite cu titl l; „Mișcarea pedagogică literară mai nouă, română și streină“.

Starea înv. primar din Maramureș

Pentru ca să avem o idee clară, despre inv. primar din Maramureș, dau câteva date seci dar grăitoare din expozeul revisorului școlar: T. Stoia.

In cele 59 localități din Maramureș avem; 58 școli primare de stat cu 185 posturi organizate 43 școli confesionale gc. române cu 45 posturi organizate 43 școli minoritare cu 34 posturi organizate. Total: 122 școli cu 262 posturi organizate.

Din acestea au funcționat:

50 școli de stat cu 97 învățători, 16 școli conf. gcat, române cu 16 învățători, 21 școli minoritare cu 28 învățători.

Total: 87 școli cu 144 învățători.

Nu au funcționat de loc:

8 școli de stat în 8 comune cu 10 posturi 27 școli conf. gcat. române în 27 comune cu 29 posturi 8 școli minoritare în 8 comune cu 8 posturi.

Total; 43 școli în 43 comune cu 47 de posturi.

Deci 43 de școli au stat goale în anul acesta școlar.

Se obsearvă că statul nu are școală înființată în 9 localități; dar cu toate acestea în întreg județul numai comunele: Cuhea, Cornești, Slătioara, Valea porcului, Bistra și Crasna au fost fără nici un fel de învățător.

Rezultă deci, că din cele 185 de posturi de stat plus 45 la școlile confesionale române gcat. au fost ocupate: 113, iar vacante 117.

Personalul didactic.

Personalul didactic dela școlile de stat și conf. gcat. române, față de anul școlar 1920—21, s'a sporit numai cu doi (zi: 2), mai rămânând față de anul școlar 1919—20 o lipsă de 80 învățători.

Numărul copiilor de școală?

Numărul copiilor în vrstă de școală (7—12 ani) face 23.787. Din aceștia s'au înscris: 7.779 copii, rămânând departe de școală 16.008. Adecă: 32·7 la sută.

O comparație cu anii trecuți!

In anul școlar 1917—18 erau înscriși: 10.020 copii în 1919—20 s'au înscris: 5155 copii; în 1920-1921 s'au înscris: 6.175 copii, față cu cari în anul 1921—22 avem un spor de 1704 copii înscriși.

Repartizarea și promovarea lor!

Repartizând numărul copiilor înscriși avem 5—4 elevi pe un învățător.

Din numărul total al elevilor înscriși au fost promovați la sfârșitul anului, români 2.357; unguri 1.179; germani 213; ruteni 425 și evrei 1.470. De toți 5.644, din care număr revine unui învățător 39 de elevi.

Numărul elevilor promovați în școlile minoritare face 1.473 față de 4.171 dela școlile statului.

Cheltuelile statului cu susținerea școlilor.

Cheltuelile împreunate cu susținerea școlilor de stat (cheltueli materiale lei 271.522 și salarile corpului didactic și administrativ 1,756.733 lei) fac = 2,029.255 lei, adecă mai bine de 2 milioane.

Cât costă pe stat un elev promovat?

Acum calculând, cât cheltuește statul pentru instruc ia unui elev promovat, primim cifra de 486 lei, adecă pe fiecare elev promovat, statul a cheltuit aproape 500 de lei. Cifrele vorbesc dela sine.

Cor.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Comerțul liber de cereale în Cehoslovacia

— Rezultatele primului an de experiență —

Rezultatul campaniei de cereale din 1921—1922 — primul an de politică a comerțului liber, inaugurată în Cehoslovacia, — a fost excelent. El se poate rezuma în două cifre:

In Septembrie 1921, suta de kilograme de grâu costă 430 coroane cehe, iar în Septembrie 1922 suta de kilograme costă 150 coroane.

In cursul anului orice cantitate era disponsibilă în comerț. Faina, care în comerțul de detail costă 8 coroane se vinde azi en-gros cu 3 până la 3.50 coroane, iar în detail cu 4.40 coroane. Acest rezultat este datorit presiunei constante a importului liber cu scutire de taxe vamale.

Campania comerțului de cereale din acest an a trecut prin evenimente pline de peripeții.

Comerțul a fost declarat liber numai pentru acea parte a cerealelor indigene care a rămas în mâna producătorilor după ce au livrat contingentul obligatoriu.

Prețurile au marcat la început o cotă sub paritatea prețurilor mondiale, din care cauză țăranii nu voiau să vânză cerealele ce leau rămas disponibile după livrarea cantității contigentate cu prețul cotat atunci de 430 coroane, care le părcau un preț prea mic, Au așteptat deci urcarea prețurilor din care cauză nu s'a desvoltat de cât un trafic slab influențat de cota valutelor occidentale și de ofertele prețurilor mondiale în creștere.

Apoi veni mobilizarea. Comercianții și morarii au cumpărat cantitățile necesare. O urcare a prețurilor a urmat imediat, așa în cât conducătorii Bursei de cereale din Praga s'au văzut siliți să previe publicul în contra prețurilor excesive.

Până în luna Decembrie au durat cumpărările armatei care plătea câte-va sute de milioane coroane peste prețul mondial. Urcarea însă se produse și la valuta cehă în acelaș timp cu urcarea cursului cerearelor.

Cu urcarea valutei cehe a intrat în acțiune și ministerul aprovizionarei care acumpărat 10.000 vagoane făină americană și ungară și le vanduse pe piață sub cost.

Prin această acțiune prețurile interne au suferit o sdruncinare.

In fie care săptămâne prețurile scădeau. Comercianții și morarii căutau să se desfacă de stocurile lor destui de însemnate și astfel se produse deruta cronică.

Acțiunea mintsterului de aprovizionare prin desfacerea directă la consumatori a făinii cu mult sub prețul de cost a distrus speranța agricultorilor într'o îmbunătățire oare care a prețurilor. După anul nou, era vizibil ca stocuri importante de cereale zăceau în hambare, din care numai cantități foarte mici și încă cu ezite erau aduse pe piață. Intre timp comerțul liber aducea neîncetat stocuri mari din străinătate fără taxe vamale.

In primăvară, 50 la sută din recoltă rămăsese nevândută în mâna agricultorilor, Starea favorabilă a însemănărilor și urcarea coroanei a provocat o nouă reacțiune. Ungaria, a cărei valută scădea într'una, căutase o compensațiune într'un export de făină spre Cehoslovacia pentru pierderile monedei și aducea cantități mari pe piață din stocurile ei de tranzit întrepozitate la Viena și Pressburg.

La începutul verii, morarii încetară măcinatul și acoperiră nevoile mici cu calități străine în speranța că, regularea prețurilor pentru cerealele indigene se va face și mai intensiv după noua recoltă, ceea ce s'a și întâmplat.

In concordanță cu prețurile mondiale, secara a cotatin ultimele zile 1,20 până la 1,90 kilogramul. Grâul 1,50 coroane kilogramul.

Producătorii preferă să dea ca natreț vitelor cereale nobile, la care fi îndemnă de altfel prețul ridicat ce-l pot obține pentru vite.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“. institut de arte grafice Cluj,

Anul III. No. 617 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 22 Septembrie 1922

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... 180 Lei
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 43 „
„ 1 AN Pentru autorități ... 240 „

In retorta Albei-Iulii

— Analiza moravurilor noastre politice cu prilejul încoronării —

Serbările încoronării Suveranilor noștri, hotărîte pentru ziua de 15 Octombrie, pe lângă marea lor însemnătate istorică și națională, vor fi și un excelent prilej de experimentare a moravurilor noastre politice și sociale.

Actul încoronării poate fi socotit o simplă ceremonie, o formalitate de curte; cu atât mai puțin el nu trebue privit prin prizma combinațiunilor, speranțelor sau animozităților politice. Serbătorirea de la 15 Octombrie sintetizează în ceremonia încoronării izbânda suferințelor seculare ale ținuturilor românești nedreptățite prin vicisitudinea împrejurărilor istorice ale trecutului; simbolizează sforțările uriașe ale nucleului de românism rămas independent al celor două provincii Muntenia și Moldova, și care în cei 60 de ani de la unirea lor au luptat pentru pregătirea unirii mari de astăzi. Actul încoronării Suveranilor noștri este consfințit de martirajul atâtor păstrători și apărători de datină și credință românească în ținuturi subjugate, ca și de ultima și dureroasa jertfă a celor din urmă 800.000 de viteji din România liberă și mică de altădată, morți luptând pentru câștigarea drepturilor noastre istorice în concertul statelor europene.

A privi altcum actul încoronării, și a căuta să se facă din el altceva, este o impietate față de ceea ce avem mai curat ca avere națională.

Din fericire fondul moral al existenței noastre de astăzi pare să fie mai puțin alterat decât îl arată aparențele. Știrea încoronării a produs în massele largi ale cetățenilor o profundă mulțumire. Din toate unghiurile țării pornesc manifestații de simpatie și aprobare pentru hotărîrea luată. Poporul aștepta de mult consfințirea unirii tuturor Românilor prin actul unic și definitiv al încoronării Suveranilor.

Massele populare au dovedit astfel credința lor nestrămutată în temeinicia drepturilor noastre istorice, ca și nețărmurita dragoste de care se bucură Dinastia în sânul lor.

Alături de ele, partidele politice urmând firul logic al faptelor, nu puteau decât să urmeze sentimentul general. Adeziunile la încoronare se succed în mod firesc. Partidului liberal i-a urmat partidul naționalist democrat al dlui Iorga; apoi tachiștii, averescanii și acum în urmă marghilomaniștii. Animozitățile de partid au dispărut, în câmpul luptelor politice; ziua de 15 Octombrie va însemna un pios-armistițiu.

Din totalitatea partidelor noastre politice partidul țărănist nu s'a pronunțat încă dacă participă sau nu la încoronare. Partidul țărănist pare a ezita între a lua o hotărîre care să corespundă dorințelor maselor populare, și alta care fiind dictată de combinație politice de oportunitate ar contribui să-i îndepărteze orice simpatie populară. Singur partidul național s'a grăbit să anunțe că nu va participa la actul încoronării, încăpățânându se să considere ceremonia de la 15 Octombrie ca prilej de exploatare politică cu efect imediat avantajos.

Desigur partidul național s'a înșelat amarnic. Hotărîrea luată în ultima adunare a comitetului executiv este, pe lângă dovada unei iremediabile lipse de patriotism în fapte, cel mai formidabil bluf al politicei de fantezie pe care o fac conducătorii partidului național.

Neparticiparea partidului național la serbările încoronării nu trebue să întristeze nici să îngrijoreze. In politica românească partidul național de astăzi e cu totul altceva decât ceea ce a însemnat partidul național de pe vremuri. Lipsit de pricepere politică la conducere, lipsit de orice concepție politică serioasă și mai cu seamă incapabil să se adapteze politicei generale a României, partidul național și-a îndepărtat toate simpatiile Ardealului.

Vechiul partid național reprezentând Ardealul sub stăpânirea vitregă ungurească, reprezenta real în fața Europei românismul de pretutindeni nedreptățit de împrejurările istorice ale trecutului, și era chezășia unirii noastre de astăzi. Actualul partid național a isbutit să rupă orice legătură cu tradiția. El nu mai reprezintă astăzi decât o tristă asociație a unei infime minorități de politiciani roși de patima ambițiunilor insuficient satisfăcute.

Așa stând lucrurile, partidul național nu avea ce pierde luând o hotărîre care nu corespunde sentimentului general ardelenesc față de Coroană și actul simbolic al încoronării. La serbările de la Alba-Iulia și București românismul va fi integral reprezentat și partidul național care se complace a sta pe fundul retortei de analiză, alături de rezidurile antidinasticismului internațional al socialiștilor.

D. I. C.

Partidul progresist asistă la serbările încoronării.

Dl Al. Marghiloman, șeful partidului progresist, a publicat în ziarul „Steagul" un comunicat, prin care spune că d-sa va lua parte la serbările încoronării, în calitate de fost președinte al consiliului de miniștri.

Izbânda turcească

— O strălucită dovadă de energie națională —

Știri sosite din Constantinopol ne vestesc că în cetatea Khalifului, populația turcă entuziasmată până la delir de biruința oștilor Kemaliste, a făcut mari manifestații naționaliste. Pornind din Stambul, ca un val uriaș mulțimea s'a revărsat în toate cartierele Constantinopolului, delirând de bucurie și de mândrie, plină de nădejdi. In Constantinopolul în care lumea musulmană părea amorțită, pregătită să primească cu o resemnare fatalistă îngenunchierea mândriei turcești, sacrificiul oricărei puteri politice, izbânda trupelor lui Kemal-Paşa a trezit toate energiile naționale. Dela Sultanul, prizonier în minunatul Ildez-Kiosk până la cel din urmă cetățean, întreaga lume musulmană din Constantinopol s'a mișcat. Goarnele victoriei au deșteptat-o. O nouă viață pare că începe pentru ea. Căci uriașa sforțare pe care poporul turc a realizat-o acum a uimit pe cei mai mulți. El a dat dovadă de o energie și de un elan național nebănuit.

Toți ne obișnuisem să socotim poporul turc ca un neam care se stinge. Infrângerile suferite de Turcia în ultimele veacuri ca și în ultimele decenii n'au însemnat slăbiciunea unui popor a cărui energie s'a epuizat. Ele n'au fost decât etapele stabilirii unui echilibru de forțe. Dominația turcă asupra altor națiuni carî cerea dreptul la o viață națională de libertate și de independență, trebuia să ia sfârșit. Infrânți atunci când nu aveau de apărat nici un drept al vieții lor naționale, turcii dădură dovadă acum când se văzură loviți în patrimoniul lor național, de o energie și de o voință cari nu puteau să nu-i ducă la izbândă.

De aceia în victoria trupelor Kemaliste nu trebuie văzută numai o victorie militară și politică, ci și o impresionantă și grandioasă pildă de elan național.

Dar strălucirea biruinței nu trebue să orbească pe conducătorii poporului turc. Păstrând viziunea realităților ei nu trebue să se lase mânați de glasul orgoliului. Ei trebue să înțeleagă cari sunt limitele naturale înăuntrul cărora se poate dezvolta viața națională a poporului turc. Orice încercare de a trece dincolo de aceste hotare este plină de primejdii, iar realizarea ei nu poate fi decât trecătoare. Istoria oferă numeroase pilde în această privință. Toate dominațiile, oricât de viguroase au părut, au sfârșit prin a cădea.

E un învățământ care trebuie să fie prezent acum în mintea celor cari au răspunderea conducerii poporului turc. Să nădăjduim că vor ști ține seamă de el.

...NTRU „PATRIA"

— Un răspuns —

D. General Văitoianu, Ministru de Interne, fiind întâmplător ieri în Cluj și luând cunoștință de „întrebarea" ziarului partidului național, ne-a declarat, textual:

„E un neadevăr sfruntat; de altminterea nu e cel dintâiu!"

Criza socialismului mondial

Războiul a surprins pe toți socialiștii. Ei nu mai credeau în posibilitatea unui război, neputându-și imagina că conducătorii popoarelor ar putea fi așa de nechibzuiți, ca să desfășure un război, care odată pornit avea să se transforme într'un cataclism mondial.

Dezorientarea socialiștilor a fost aceiaș în toate țările, căci au considerat războiul țărei lor, ca un război de apărare răspunzând la apelul patriei.

Astfel s'a întâmplat în Germania, în Franța, în Belgia. Și totuși e o deosebire între socialiștii germani și ceilalți, fiindcă nu mai există nici o îndoială că guvernul german a provocat războiul. Masele populare germane n'au observat această distincție; leaderii socialiști, sau n'au observat-o, sau au ignorat-o intenționat.

In Anglia masa condusă de o abilă campanie de presă a fost pentru războiul răsbunător, al călcărei neutralității Belgiei.

Leaderii socialiști au fost însă divizați; mulți fiind contra războiului, unii din spirit pacific, alții din principii socialiste, cea mai mare parte din principii creștine.

Astfel au fost Keir Hardie, Bruce Glasier, Ramsay Mac Donald. Nici unul însă n'a prevăzut revoluția gigantică care va urma războiului. In Italia în afară de mici excepții, leaderii socialiști au fost contra războiului.

In Germania de abia în 1916, socialiștii se desfac în trei grupări, pe chestiunea atitudinei față de război, 1. *majoritarii* (Scheidemann, Sudekum), 2. *independenții* (Bernstein, Ledebour, Haare) 3. *comuniștii* (Spartacus, Liebknecht, Roza Luxemburg). Nemulțumirile și desbinarea șefilor socialiști a avut ca consecință că socialismul și idealul socialist a câștigat spiritul de opoziție și de revoltă a maselor.

Revoluția rusă a fost ca o lovitură de biciu pentru masele socialiste occidentale. Condițiunile economice și psihologice ale Rusiei au fost însă un factor de represiune pentru masele socialiste din occident în timp ce erau un factor de excitație în Europa centrală. „Materialul uman" — adus de americani n'au compensat depresiunea revoluției ruse.

Armistițiul odată încheiat, Occidentalii au uitat momentan pagubele războiului, cuprinși de beția triumfului și bucuria păcei, iar în Europa centrală au izbucnit sentimentele de nemulțumire, comprimate atâția ani.

In Germania social democrații de frica revoluției servesc interesele capitaliste. Liebknecht, Roza Luxemburb. Kurt Eisner, Landauer, Haase și mulți alții plătesc cu viața dragostea de libertate și voința de a transforma patria. Revoluția germană tinzând să dea mâna cu cea rusă, natural că reacționarii germani s'au alipit instinctiv de aliați, deși dușmanii lor.

Aceste evenimente, simțite în mod instinctiv de mase au îndreptat socialismul din ce în ce mai spre stânga.

Acelaș fenomen în Franța și Anglia unde sub influența tratatului dela Versailles, leaderii socialiști s'au arătat neputincioși să impue o pace, conform celor 14 puncte emise de idealistul Wilson.

Reacțiunile șoviniste care au rezultat din război au aruncat din ce în ce, mai multă neînțelegere între masele populare, care se îndreaptă spre extrema stângă, în în timp ce conducătorii lor spre o politică a dreptei. Haosul economic a făcut ca masele să se îndrepte în mod inconștient de revoluție, care le apare ca un „Deus ex machina" al întregei situațiuni.

Conducătorii au conștiința distinctă a acestei stări morbide a socialismului. Și lumea întreagă asistă la o reacțiune de grade diferite, după țări mergând până la terorismul alb din Ungaria și Finlanda, opus terorismului roș.

Leaderii socialiști nu mai pot înfrâna masele, care în setea de pace, de egalitate economică văd în realizarea revoluției, transformarea integrală a lumei.

Și astfel Moscova, sediul bolșevismului apare ca Meca, unei noui religii.

Pretutindeni socialismul e acum în plină criză. Scopul socialismului științific: răsturnarea ordinei sociale capitaliste actuale și înlocuirea prin o ordine socialistă ale cărei modalități să varieze de la țară la țară, după cultura și civilizația industrială și comercială, e întunecat de mijloacele diferite ce se întrebuințează pentru atingerea acestui scop.

Din aceste antagonisme și sciziuni lumea capitalistă se bucură deocamdată, totuși e lucru cert că creșterea socialismului e de netăgăduit pentru observatorul, care nu se lasă influențat de aparențe; ea se va evidenția când va trece valul de reacțiune ce e natural să urmeze după terminarea ostilităților.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Din trecutul scolilor noastre

După cum ne arată istoria, viața neamului nostru în Dacia superioară a fost plină de suferințe din leagăn până în zilele noastre. Încă înainte de a-și putea forma deplin caracterul său etnic, fiind părăsit de puterea ocrotitoare în a împărăției romane și lipsit de conducători, e năpădit de puhoiul popoarelor barbare dinaintea cărora timp îndelungat a aflat scut și adăpost în adâncimile văilor și în codrii munților cu care a legat cea mai intimă frăție, cântată atât de frumos în jalnicele sale doine.

Dar mai târziu aflându-l și aici, în stare primitivă și neorganizat cum era, au început a-l aservi, l'psindu-l mai apoi cu totul de liberate. Veacuri dearândul a zăcut încătușat în lanțurile grelei robii trupești și sufletești.

Pe când în cursul veacurilor, ce au urmat, la alte popoare începeau a licări razele binefăcătoare a culturii, poporul nostru era ținut în cea mai neagră noapte a neștiinței și întunerecului, și nici vorbă nu putea fi de luminarea minții și cultivarea sufletului. Nu numai că n'a fost sprijinit, ori cel puțin lăsat în pace, ca singur să se poată îngriji de cultivarea și ridicarea s'a din starea tristă în care se afla, dar tot mai tare era apăsat și până în veacul al XVIII deadreptul oprit de a-și putea înființa și susține școli. Fiilor bieților iobagi, legați de glie pe care o munceau, nu putea învăța carte nici chiar în școlile streine, deoarece domnii erau îndreptățiți să-i oprească dela cercetarea școlii, că nu cumva să li-se împuțineze brațele de muncă sau luminându-se să-i piardă pe toți.

In timpul acesta, românul numai în puținele mănăstiri sau pe lângă preotul și cantorul bisericei în așa numitele „școli parohiale" primitive și-au putut câștiga puțina învățătură, carea se reducea la rugăciuni, puține cunoștințe din domeniul religiunii, cetitul și mai rar scrisul, predate și acestea în modul cel mai primitiv.

Purtătorii și conducătorii destinelor țării și popoarelor, de tot streini de interesele neamului nostru, abia în veacul al XVIII decretează și permit deschiderea de școli românești, dar și atunci mai mult îndemnați de interese lor propril și cu anumite tendințe.

In Ardeal primele școli românești cu caracter public s'au deschis în Blaj la anul 1754, iar mai târziu pe la an. 1782 marele istoriograf și însuflețitul dascăl George Șincai înființează și deschide 300 școli primare în diferite sate de pe teritorul Arhidiecezei gr. cat. de Alba-Iulia, toate cu limba de propun re română. Intre anii 1763—64 și mai târziu pe timpul Mariei Terezia, se înființează școlile grănițerești în partea sudită a Ardealului, pe teritorul Reg. I. grănițăresc și în Năsăud. In acestea școli, numite unele școli normale, iar altele triviale, instrucția se făcea în limba română și germană.

Aproape aceeaș soarte au avut-o și Românii din Banat și Ungaria, cari tocmai ca și Ardelenii, exclusiv numai în școlile de pe lângă mănăstiri și casele protopopilor se puteau împărtăși de puțină carte românească. Dar și acestea nu peste mult a trebuit să apună, deoarece în urma diplomei regelui Leopold I din anul 1691 Românii din Bănat ajungând sub cârmuirea ierarhiei sârbești, în biserică și în puținele școli. Mai târziu pe la anul 1764 împărăteasa, Maria Terezia, ordonează, ca în fiec re comună românească sau cel puțin la fiecare companie de graniță să se înființeze câte o școală cu învățător din „națiunea germană", iar Iosif II în anul 1780 a dispus, ca pe teritoriul fiecărei companii a granițel bănățene să se înființeze câte o școală germană în comunele românești. Școli de acestea au existat 97 în Bănat.

De aici putem vedea, că aceste școli: în unele locuri cu limba de propunere, iar în altele cu învățători germani, numai în spirit românesc și în scopul promovării culturii românești nu puteau fi conduse. Și cu toate acestea ne-au făcut mari servicii.

Tot așa de modest și umilit e și începutul școlilor pregătitoare pentru învățători, numite mai târziu preparandii (școlile normale), cari au avut un rol atât de important în viața noastră școlară — culturală.

La început se țineau cu candidații de învățători, — recrutați mai cu seamă din cantorii bisericilor, obștitari sau alți indivizi cu puțină cunoștință de carte, — cursuri de câteva luni, cum a fost cel din Timișoara prin anul 1789, Sibiiu 1811, și Blaj de la anul 1833 încoace. Aici li se predau viitorilor dascăli puținele cunoștințe pentru a putea propune religia, cetitul scrisul și puțină aritmetică. Cu acest capital modest de cunoștințe erau trimiși apoi la diferite școli, ca să provăduiască carte și învățătură românească. Aceștia au fost cei dintâi apostoli ai slovei și culturii românești.

Din aceste școli modeste s'au desvoltat preparandiile noastre de mai târziu, în cari s'au crescut și pregătit întreaga pleiadă de învățători din trecut și present, cari luptându-se din greu cu nenumărate lipsuri, năcazuri și suferințe de tot soiul, au împrăștiat multă lumină și cultură în mijlocul poporului nostru.

Primele preparandii sistematice s'au deschis: în Sibiiu la anul 1811, Arad 1812, Năsăud 1859, Blaj 1865, Caransebeș 1876 și Oradea Mare. După 10 ani de activitate rodnică preparandia din Năsăud trece în Gherla, iar celelalte au rămas în funcțiune până în zilele noastre. In timpul din urmă s'au mai înființat altele noui: în Lugoj și Gherla pentru învățătoare, iar cele vechi s'au desvoltat și conformat, după cât le-au permis împrejurările, — nouil r necesități reclamate de cerințele școlii moderne.

După ce opresorii neamului nostru prin diferite mijloace, veacuri dearândul ne-au ținut în întunerec, în secolul al XVIII văzând, că sub influința timpului și a razelor de lumină revărsate de modestele noastre școli, poporul român începe a se trezi din lunga-i letargie la o viață mai conștientă și dorește a se cultiva, la inzistența conducătorilor noștri luminați, nu numai că nu se mai opun în măsură atât de mare, ca și în trecut, ca să nu ne deschidem școli, ci precum am văzut, în acelaș timp pe teritorul regimentelor de graniță ei înșiși ne înființează școli, dar nu școli românești cu dascăli și limbă românească, ci școli cu învățători și limbă germană, ca să poată folosi și acest institut de cultură în detrimentul nostru.

Acum se începe o epocă nouă în viața poporului român, epoca de desnaționalizare. Tendința aceasta realizată mai întâiu în biserică, se continuă acum și în școală, pentruca punând stăpânire pe ce are un popor mai prețios și scump: pe lege și limbă, ajungerea scopului să fie deplin asigurat. Mulțumită însă providinței divine, prevederii și înțelepciunii conducătorilor noștri însuflețiți și luminați din acele vremuri, am scăpat de primejdia germanizării. Conservatismul și tăria neamului nostru au fost și ele zid de apărare contra acestor valuri cutropitoare, cari în loc să ne înece, ne-au deschis ochii și o'elit.

Tendința de germanizare i-a atins și pe compatrioții noștri unguri, din care pricină la începutul veacului trecut s'au încins în luptă desperată cu Austriecii, pe urma căreia deșteptându-se încep a-se organiza pe teren cultural și politic.

Prin revoluția din 1848 ne eliberăm din cătușile robiei, devenim oameni liberi și în parte stăpâni pe soarta noastră. Pe timpul absolutismului ne surîde puțin și nouă norocul și putem răsufla mai liber. Folosindu-ne de drepturile câștigate, organizăm puținele institute de învățământ, ce avem și deschidem altele noui. După împăcarea din 1867 dintre Ungaria și Austria, la anul se aduce legea obligativității învățământului (art. XXXVIII din 1868). In baza acestei legi bisericele sunt îndreptățite, iar comunele obligate a deschide și susține școli cu limba de instrucție liber statorită. Dar acest drept cu timpul începe a fi restrâns din ce în ce tot mai mult.

Vechia tendință de desnaționalizare se menține și urmărește și acum cu singura deosebire, că tendința de germanizare se înlocuește cu cea de maghiarizare cu mult mai primejdioasă, carea își ajunge culmea prin legea școlară din anul 1907 art. XXVII, izvorul atâtor suferințe și sbuciumări.

Nu e mirare deci, dacă învățământul nostru primar, robit dela început de astfel de uneltiri, fiind nenatural și în contrazicere cu principiile didactice, n'a putut străbate destul de adânc, după cum ar fi trebuit, în massele poporului și n'a avut rezultate mai mari. Contrar chemării sale adevărate era angajat în primul loc în serviciul distrugerii noastre și numai în al doilea rând pentru răspândirea culturei.

Peste toate aceslea acum putem arunca vălul uitării, ca peste lucruri trecute dupăce vom scoate și reține din ele învățătura de lipsă și să privim cu nădejde și încredere în viitorul frumos, care ne surîde.

Ion Mango
revizor școlar.

ECOURI

Locatari fideli

Se știe că mai ales scriitorii și artiștii se atașează mult de liceul unde și-au petrecut tinerețea, unde au cunoscut primele succese.

Așa se explică de ce de pildă în Franța: Ernest Lavisse locuia de mai bine de 50 de ani apartamentul ce-l ținea cu chirie; Francois Fertiault a fost chiriașul aceluiaș apartament 60 de ani; pe Emile Faguet nimeni nu-și aduce aminte să-l fi văzut mutându-sediu modesta locuință ce ținea cu chirie în str. Monge. Asemni locatari fideli au fost și Jules Simon și fiul său Gustave Simon.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Câteva idei pentru reforma învățământului

de **Gh. B. Boieriu**
directorul școalei medii
din Ocnele Mureșului

I.

Adevărata armă, cu care stăpânesc azi popoarele, e cultura.

Poporul ale cărui masse sunt în posesiunea acestei arme stăpânește nu numai viața politică și socială ci și viața industrială, comercială și financiară, cu un cuvânt, întreaga viață a unui stat.

Noi Românii, popor de păstori și plugari, trăind veacuri de-arândul cu o mână pe coarnele plugului și cu alta pe armă pentru a ne apăra moșia strămoșească întâiu și mai pe urmă comoara sufletească, limba și legea, nu am avut nici timpul, nici putința ca să ne împărtășim de binefacerile învățăturii și să ne apăpăm isvorul dătător de viață și lumină al culturii.

Prin vitejia fără seamăn și prin jertfa neprecupețită a soldatului român ne-am văzut acum stăpâni peste aproape întreg întinsul pământului românesc. Stăpânirea noastă însă nu este deplină, căci dacă cu poporul nostru de plugari putem spune că stăpânim întinsul ogoarelor și al satelor, orașele, cari sunt principalele artere în organizmul unui stat, se găsesc în stăpânirea streinilor. Ei stăpânesc în cea mai mare parte industria, comerțul și finanțele, ei stăpânesc deci în cea mai mare parte viața economică a statului. Și fiindcă adevăratul stăpân al țărei e acela care stăpânește viața economică, stăpânirea noastră numai atunci va fi deplină când vom avea în mână nu numai conducerea vieții politice, ci și întreaga viață economică: industria, comerțul și finanțele țării, pentru că numai atunci vom putea spune că stăpânim și orașele, că stănim întreg organizmul vieții de stat.

Pentru cucerirea orașelor și a vieții economice trebue să dăm de azi înainte o luptă grea și de o durată mai lungă, mai aprigă chiar decât lupta pentru cucerirea pământului. Armele de care trebue să ne servim în această luptă, nu sunt altele decât munca stăruitoare și cultura, pe care nu ne-o poate da decât școala. Astfel școala are pentru noi acum cu atât mai mare însemnătate cu cât în trecut ne-am adăpat așa de puțin la acest isvor al lumii și culturii.

Școala și îndeosebi școala civilă (medie) e chemată să ne crească viitoarea oaste de luptători nu numai cu mintea, ci și cu brațul pentru cucerirea vieții economice și a orașelor înstreinate și de aceea școala nouă trebue să fie ferită de a mai cădea în greșelile școlii de până acum, care s'a menținut aproape numai la pure abstracțiuni, neavând contact cu viața și constituind un organism aproape cu totul de prins de realitate în stare să dea decât titluri, ai căror posesor se găseau în fața vieței cu totul desorientați.

Am auzit chiar observația că școala e periculoasă, că pe foarte puțini îi luminează, iar pe ceilalți îi prostește, umplându-le capul cu abstracțiuni goale, cari împiedică observarea realității, judecata și inițiativa personală și de aceea un avocat, un negustor etc. după ce sfârșește școala se grăbește să uite ce a învățat și se pune să învețe la școala vieții.

Astfel reforma ce se pregătește e reclamată nu numai pentru a satisface nouile trebuințe cerute de împrejurările schimbate ale neamului nostru, ci ea este reclamată și pentru a îndrepta greșelile trecutului, greșelile școalei de până acum. Și declarația dlui ministru adresată comisiei însărcinată cu alcătuirea reformei învățământului că: „legea pe care o voiu întocmi nu este a mea, ci a dvoastră, cari veți datoria să o aplicați", e o dovadă că această reformă ce se pregătește, ne mai fiind ca în trecut o emanațiune a birourilor ministeriale, copiată după legiuirile streine va fi ferită de multele greșeli ale trecutului. Principiul aceluiaș tip de școală, unitară, adoptat de comisie pentru toți elevii cursului secundar inferior, e un pas înainte și o piatră solidă la temelia construcției viitoarei școale, care va desvolta sentimentul de solidaritate socială și națională potrivit cerințelor democratice. Avem astfel un indiciu mai mult că reforma ce se pregătește merge pe calea cea bună dacă cumva reducerea cursului inferior la 3 ani nu e un regres față de trecut. Dar atât însă nu e suficient!

Învățământul de azi e prea depărtat de viața reală, lipsindu-i și temelia: observarea individuală a obiectului real, sub stimulul dragostei și al curiozității sincere; lipsindu-i și acoperișul: ascuțita elaborare dialectică a observațiilor culese.

Izolarea partidului național

— Regionalismul și atitudinea față de actul încoronării au îndepărtat toate partidele de partidul național —

Situația partidului național în politica țării nu este desigur de invidiat.

Ferecați în lanțurile unui regionalism care a ajuns azi o adevărată boală, conducătorii partidului național au săvârșit în vremea din urmă o serie de acte politice cari înstrăinându-i cu totul de sentimentele obștești, i-a îndepărtat și de toate partidele politice din țară.

După ce rând pe rând au pertractat fuziunea cu toate partidele — ceeace dovedește că lipsiți de orice ideologie politică, conducătorii partidului național sunt gata să îmbrățișeze orice program — ei n'au ajuns la nici un rezultat. Toate pertractările s'au terminat cu un fiasco complet.

Spiritul regionalist al conducătorilor a făcut imposibilă fuziunea sau cel puțin o colaborare de guvern a partidului național cu altă grupare politică.

Dar acest regionalism n'a făcut imposibilă numai fuziunea sau o colaborare în baza unui program de guvernare. El a împiedecat orice conlucrare a partidului național cu celelalte partide Ca un zid s'a ridicat între partidul național și grupările politice din țară, regionalismul conducătorilor s i cari n'au voit să facă nici o sforțare pentru a trece dincolo de acest zid. Dimpotrivă, conștienți sau inconștienți — lucrul n'are importanță, rezultatul fiind acelaș — conducătorii partidului național au îngrămădit unele peste altele fapte cari denotă o mentalitate atât de copleșită de regionalism încât a nimicit nădejdile celor mai binevoitori.

Este de prisos să reamintim acum tot ceiace constitue o manifestare a acestui feroce regionalism. Acțiunea aceasta a partidului național s'a desfășurat sub ochii tuturor, iar noi n'am lipsit de a o demasca.

Atitudinea adoptată față de actul încoronării a pus însă vârf la toate. Ea dovedește atâta neînțelegere a sentimentului general al țării, atâta patimă, o mentalitate atât de înstrăinată de spiritul românesc și atâta miopie politică, încât a produs un gol imens în jurul partidului național. Datorită conducătorilor săi, partidul național este astăzi un izolat, un străin în viața politică a țării.

Schimbarea de tactică

Pentru că „Patria" a apucat să se desvinovățească de acuzările ce i se aduceau că ar duce cea mai vie propagandă împotriva vechiului regat și a regățenilor; acuma nu mai îndrăznește să se ridice împotriva acestora.

Cum însă năravul din fire, n'are leac: „Patria" a găsit un metod mai practic și mai ușor, pentru a-și răcori fobia ce o nutrește față de frații de același sânge.

Metodul cel nou e cât se poate de simplu: „Patria" a început să culeagă de prin gazetele minorităților, cea ce ea singură scria mai înainte. Și ca intenția de învrăjbire să-i fie cât mai deghizată, se ocupă mai ales de stările de lucruri din celelalte provincii.

Ast-fel, în numărul de eri, ea reproduce cu litere mari după o gazetă săsească câteva pasagii privitoare la vechiul regat și la Basarabia:

In vechiul Regat lucrurile totuși merg ceva mai bine. Să ne înțelegem: nici acolo nu se fură mai puțin decât în provincii, dar se fură cu mai multă școală, cu mai multă eleganță și abilitate. Oamenii de acolo sunt mai umblați în d'al de-aceste, fiincă tot al treilea politician a fost deja odată ministru sau cel puțin deputat.

Funcționarii din Basarabia sunt adevărate monstruozități. Corpul funcționarilor a fost alcătuit din toate rămășițele vechiului Regat fiindcă localnicii în zăpăceala primului moment și-au părăsit posturile. Și-au venit atunci cei de peste Prut flămânzi și setoși. Aci era bine, aci se renta să-ți faci căsuță. Mai erai pe urmă și purtător al culturei și-ți luai atitudini arogante".

In ajunul congresului partidului ale cărui interese le susține, „Patria" nu se sfiește ca să reproducă după o gazetă străină insultele ce ni se adresează direct neamului și statului nostru. Mai mult decât atât, nu se sfiește chiar să le afișeze cu caractere cât mai groase.

Oare „Patria" o fi crezând cu toată sinceritatea în cele ce reproduce după gazeta nemțească. Oare crede ea cu tot dinadinsul că lucrurile stau acum în țară, exact ca acum trei-patru ani, în Ardeal pe vremea domniei consiliului dirigent?

Opoziția și încoronarea

Declarațiunile, pe care le-au făcut d-l N. Iorga, șeful partidului naționalist și d-l general Averescu, șeful partidului poporului cu privire la participarea la serbările încoronării, arată tuturor acelor, cari se încăpățânează într'un regionalism feroce că acuma și totdeauna Coroana trebue pusă deasupra patimelor politice și a intereselor de partid.

Un articol al cunoscutului om politic Matei Cantacuzino, publicat în „Adevărul", căruia partidul național nu poate să-i atribue, vre-o pretinsă înțelegere cu guvernul, insistă deasemeni asupra greșelei ce o fac toți acei, cari caută să slăbească prestigiul Dinastiei, prin amestecul luptei politice în chestiuni, care n'au nici o legătură cu cadrul luptei interne politice. Consfințirea față de străinătate și mai cu seamă față de dușmanii noștri, că în jurul Dinastiei actuale, faptul unirei nu e întunecat de nici o umbră de nemulțumire nu trebue întru nimic știrbită, prin agitațiuni și neparticipări, care pot fi privite dincolo de hotarele țării și altfel decât cum le privește spiritul îngăduitor al poporului nostru.

Dinte pentru dinte

— Ungaria expulzează și internează pe străini—România trebue să răspundă și ea la fel

Descoperirea atentatului plănuit de ofițerii unguri împotriva suveranului României ni-a deschis ochii și ni-a arătat întreaga primejdia latentă care ne amenință din partea Ungariei.

Cu ocazia descoperirii acesteia, guvernanții români au văzut, că nu e bine să se prea practice acea frumoasă și străveche datină a ospitalității, deoarece te joci de multeori cu focul atunci când dai adăpost străinului din zilele noastre. S'a văzut cu ocazia aceasta, că suntem în permanentă primejdie din partea Ungarilor de peste granită, care ne-au năpădit și ne mînează fără pic de mustrare de cuget.

Constatată primejdia, guvernul a hotărât să ia măsură de pază și a pus în vedere expulsarea. Presa la rândul ei a preconizat mijloace de pază și mai radicale. Un organ bucureștean cerea capul câte unui ungur cetățean român pentru fiecare cap de român căzut victimă complotatorilor unguri. Măsura aceasta ar fi cea mai eficace, pentruca singur guvernul maghiar să înte vină și să pună capăt conspirațiilor și complotului.

La măsura aceasta nu s'a remis. S'au hotărât însă expulsările. Dar nu credem, că acestea se vor putea face radical, pentrucă prea suntem invadați de Unguri clandestini și în ultima linie este îndeobște cunoscută bunătatea inimii românești.

Atunci însă când la noi se dă față de Unguri dovada unei mărinimii nu tocmai bune, Ungaria, în care străinii nici gând n'au să comploteze, hotărăște expulsarea tuturor străinilor. Ziarul budapestan „Az Ujság" publica deunăzi știrea, că ministrul internarea evreilor cetățeni străini. Acum vine ministrul internelor și rectifică știrea, declarând, că nu numai evreii vor fi expulrați, respectiv internați, ci toți cetățenii străini.

Declarația e categorică și este foarte cindată mai cu seamă partea, în care ministrul internelor vorbește despre internări, pe care le vor excuta organele în subordine acolo unde vor crede de cuviință și vor socoti, că respectiva persoană străină pericliteză siguranța Ungariei.

Este atât de elastică această declarație și ne miră, cum de a fost în stare s'o facă un ministru. Pe semne ministrul maghiar socotea că nu va ajunge și la urechea străinătății.

Această dispoziție a guvernului maghiar ne miră mai ales dacă socotim, că nu era de loc necesară, cu atât mai puțin îndreptățită. S'a descoperit în Ungaria vr un complot străin? Vr'o conspirație? Vr'un spionaj? Sau numai un început de instigație? Nu.

Și dacă a recurs Ungaria la dispoziția aceasta, România este îndreptățită s'o ia și numai ca un răspuns la portul Ungariei și cu atât mai mult pentru a se apăra. Noi am avea motive să mergem la expulsări. Dacă Ungaria a făcut gestul acesta, nu e rău că l-a făcut: vom învăța și noi, cum trebue procedat. Mai cu seamă că dupăcum arătam mai ieri cu reproducerile respective dintr'un ziar maghiar local, minoritatea maghiară cinstită dela noi dorește și ea. în propriul său interes, expulsarea indezirabililor.

D. Vaida desminte

— Caracteristica actualei politici a partidului național —

Politica partidului național se caracterizează acum prin desmințirile metodice a celor făcute sau afirmate de membrii acestui partid cu câteva zile mai înainte.

Ne amintim cu toții de acel insolent comunicat al acestui partid, prin care Coroana era direct amenințată. A doua zi comunicatul a fost desmințit, iar origina lui a fost atribuită unor străini de partidul național.

Pe de altă parte ne amintim deasemeni de acel revoltător interview, acordat unei gazete maghiare din localitate, de către dl Al. Vaida, interview care a nemulțumit chiar gazetele amice ale partidului național din București.

Acest interview a fost desmințit apoi îndată de „Patria". Adică „îndată" e un mod de a vorbi. De fapt desmințirea a urmat somațiunei mai mult sau mai puțin amicale a ziarului „Dacia" adresată dlui Vaida și nu imediat, cum ar fi fost de așteptat, după publicarea acestui interview în gazeta ungurească din Cluj.

Astăzi cetim în „Patria", aceste rânduri, cari pe motive diferite, conțin în esență cea ce ne-am obișnuit să găsim aproape zilnic în „Patria":

— „In „Viitorul" cu data de 19 Sept. în raportajul politic dela p. 3 se pune în gura dlui Averescu declarațiile pe care i le-ar fi făcut dl Vaida. Intrebându-l pe dl Vaida, d-sa ne-a răspuns că dl Averescu e autorizat să se pronunțe asupra autenticității acelor declarații.

Dl Vaida s'a desobișnuit de mult a răspunde la informațiuni supte din degete.. etc.

Pasagiul cu declarațiunile de care e vorba mai sus l'am reprodus în numărul nostru de eri. Il reproducem încă odată, pentru a putea vedea cât de mult reese din forma și conținutul acestor declarațiuni mentalitatea politică a dlui Vaida:

„Condițiunile puse de dnii Iuliu Maniu și Vaida-Voevod la baza fuziunei au fost considerate de dl Averescu ca inacceptabile.

Seful partidului poporului a spus că i s'a cerut în primul rând desființarea organizațiilor averescane din Ardeal și Banat.

A doua condițiune, a fost accea ca, într'o eventuală guvernare, partidul național al poporului să aibă zone diferite de acțiune, adecă averescanii să dispună de conducerea vechiului regat, iar naționalii de aceea a Transilvaniei.

Dl Averescu neînțelegând cum ar putea un singur partid să aibă două conduceri, repartizate pe regiuni, a cerut lămuriri dlui Maniu pe cari s'a grăbit să i le dea dl Vaida.

Acesta a spus:

„Vă repet, d-le general, ceia ce am spus deunăzi unui profesor regățean. Fuzionăm cu orice partid sau grupare politică dela București, care își va lua angajamentul ca, în prima zi a venirei la putere, să formăm în gara Clujului trei - patru trenuri speciale în care să suim pe toți magistrații, profesorii, avocații și funcționarii ce ne-au fost trimiși în Transilvania și Banat după unire.

Rămași singuri, noi acasă la noi și dvoastră acasă la dvoastră vom putea să muncim mai bine fiecare la locul unde i-a fost dat să se nască."

Acum d-l Vaida așteaptă ca d-l Averescu să-l scoată din încurcătură. Cum acesta n'are nici un interes s'o facă, lucrurile vor rămâne baltă, spre deplina satisfacție a d-lui Vaida, care se sperie de proprille sale vorbe, îndată ce le a pronunțat.

Că d-l Vaida s'a desobișnuit a mai răspunde la astfel de învinuiri e foarte natural; căci și opinia publică se desobișnuise de mult a-l mai crede pe cuvânt. Afară de aceste agitațiile d-lui Vaida împotriva regățenilor s'au petrecut sub atâtea forme și în atâtea rânduri, că ar fi într'adevăr obositor pentru d-sa să se desvinovățească de atâtea acuze.

Și de la un timp, d-l Vaida a observat că merge și așa; d-sa înjură vechiul regat ca la ușa cortului, îi poartă cea mai fanatică ură, iar presa de scandal din vechiul regat îi ține isonul.

Având cine să-l apere, de ce s'ar mai osteni d-să personal?

Și iată cum știu unii oameni să facă politică în țara românească.

Procedeele partidului național

— Cazul părintelui Moța —

Se știe că părintele Moța s'a rostit printr'un articol publicat în „Libertatea" din Orăștie împotriva hotărîrii partidului național de a nu participa la serbătorile Incoronării.

Părintele Moța a arătat toate cauzele care fac din actul Incoronării o mare sărbătoare națională. Mărturisindu-și astfel o convingere pe care o împărtășește oricine nu e orbit de patimă, părintele Moța a înțeles să-și facă în acelaș timp o datorie de bun român. Scuturând lanțurile politicei de partid, d-sa și-a expus o părere care se găsea în contrazicere cu hotărîrea conducătorilor partidului național.

Acest fapt a fost de ajuns pentruca „Patria" să publice un articol plin de cele mai meschine insinuări la adresa părintelui Moța, al cărui trecut politic și cultural îi da dreptul desigur la mai mult respect dinpartea oamenilor pe ale căror mâini a încăput conducerea partidului național.

Procedarea „Patriei" față de părintele Moța, unul din cei mai demni reprezentanți ai culturii românești din Ardeal, dovedește cu prisosință această lipsă de scrupule morale a conducătorilor partidului național

INFORMATII

Ardealul adevărat şi încoronarea.

Parintele dr. **Vasilie Lucaciu**, neînfricoşatul luptător pentru dreptatea cauzei româneşti în Ardeal, acum când se află ţintuit pe patul de boală, aflând că ziua încoronării s'a fixat, a trimis primului ministru următoare telegramă:

D-lui Ioan I. C. Brătianu

Boala grea mă împiedică de-a mai lua parte la viaţa politică. Totuşi, un moment escepţional de grav îmi porunceşte să'mi ridic cuvântul într'o cauză mare patriotică. Cu cel mai sincer entuziasm vă gratulez pentru hotărârile aduse în cauza încoronării glorioşului nostru rege Ferdinand I. şi a adoratei noastre Regine.

Providenţa dumnezăiască a binecuvântat aspiraţiunile noastre seculare şi am fost fericiţi să vedem înfăptuit visul de veacuri: Unirea tuturor românilor.

Acum, de pe patul greu al boalei văd desăvârşindu-se această unire prin încoronarea regelui României întregite.

Toţi bunii români suntem în jurul regelui care se încoronează la Alba-Iulia.

Dr. VASILIE LUCACIU.

D. Ion I. C. Brătianu a răspuns următoarele părintelui Lucaciu:

Cu adâncă emoţiune, dar fără mirare, aflu patriotica însufleţire cu care priviţi încoronarea ecumpilor noştri suverani.

Toţi cei care ca D-voastră cu credinţă sinceră au luptat pentru întregirea neamului văd într'această sfântă sărbătoare o sublimă răsplată a propriilor jertfe şi muncă.

IOAN I.C. BRATIANU

*

Prin glasul parintelui, vorbeşte întregul şir de martiri ca Ardealului de ieri şi prin glasul celui ros de temniţele şi persecuţiile ungureşti, vorbeşte mai bine de cât orice „comunicat", glasul Ardealului adevărat de azi.

*

Cu începerea dela 15 Octomvrie până la 30 Noemvrie 1922 se ţine viza livretelor şi certificatelor Model „D. 1.".

Toţi oamenii cari fac parte din elementele armatei aflaţi la vetre se vor prezenta la centrele de viză pentru a-şi viza livretele de serviciu militar şi certificatul Model „D. 1.". Cei cu situaţia militară neclarificată vor primi livrete de serviciu militar şi li se vor comunica corpurile şi serviciile unde contează.

Cei cari nu se vor prezenta vor fi daţi ca nesupuşi şi li se vor aplica sancţiunile prevăzute de legile militare.

*

In ziua de 25 Octomvrie va avea loc concertul de vioară al tânărului maestru *Gheorghe Popa Grama* la Teatrul Naţional.

Biletele se vând la Teatrul Naţional.

Improprietărirea din jud. Cojocna.

Solemnitatea celei dintâi improprietăriri din judeţul nostru va avea loc, după cum s'a anunţat, în presenţa d-lui Ministru-Preşedinte Ion I. C. Brătianu şi d-lor Miniştri de Agricultură şi Interne.

In vederea acestui lucru, membri partidului naţional-liberal din Cluj a fost convocaţi azi, la orele 1.

Preşedintele organizaţiei, d. Bănescu, a expus însemnătatea actului săvârşitor al al reformei care e pârghia consolidării interne a Statului: Caracterul puclic al acestui act chiamă la inagurarea lui pe orice om cu dragoste de binele şi propăşirea ţării, peste orice alte consideraţii de interes local.

Organizaţia a hotărât unanim a da recepţiei iluştrilor oaspeţi şi actelor legate de presenţa lor toată sărbătorirea ce li se cuvine.

*

Cererile ofiţerilor activi şi de rezervă, proveniţi din armatele regulate streine, pentru recunoaşterea gradului, să se înainteze ministerului de războiu, serviciul personalului, conform deciziunei ministeriale no. 30 publicată în Monitorul Oficial no. 207 şi 216 din 1920, care termen s'a prelungit până la 15 Octomvrie 1922.

Acei ofiţeri cari au solicitat odată primirea lor în armată şi nu au fost publicaţi în Monitorul Oficial — nu vor mai cere din nou.

Cererilor li se vor da curs, numai după ce vor fi toate actele complecte, întocmai după prescripţiunile deciziunei ministeriale no. 30 din 1920 mai sus citată.

S'a numit o comisiune compusă din dnii: Const. Popescu, directorul general al direcţiunii judeţene şi comunale din Ministerul de interne; C. Zguriadescu directorul poliţiei generale şi de frontieră, şi dl Ionescu, şeful atelierelor „Monitorului Oficial", care va studia şi va propune modificările ce trebuiesc aduse legii asupra controlului străinilor.

*

Prin intermediul Ministerului muncii, s'au încheiat contracte colective de muncă între lucrătorii şi patronii institutului de arte grafice român din Craiova, fabricei de pielărie „Soc. Anonimă" din Satu-Mare, lucrătorii şi patronii franzelari şi brutari din Iaşi, între muncitorii şi patronii tapiţeri din Cluj.

*

Ministerul instrucţiunii a prelungit termenul de înscriere în şcolile particulare, până la 1 Octomvrie.

*

DI Iulian Peter, prefectul judeţului Bihor, a fost delegat să îndeplinească şi funcţiunea de prefect al oraşului Oradia-Mare, în locul dlui dr Iustin Ardeleanu demisionat.

Congresul inginerilor.

Intre 1—7 Octomvrie va avea loc la Timişoara congresul inginerilor din întreaga ţară.

In acest scop se fac pregătiri mari pentru reuşita congresului, iar programul întocmit în acest scop cuprinde între altele, vizitarea tuturor fabricilor şi excursiuni în diferite centre industriale din Banat.

Domnii Dr. Vâlcovici, rectorul şcoalei politechnice, şi domnul inginer Teodorescu, subdirectorul acelei şcoale, se găsesc în fruntea comitetului de primire.

Cu ocaziunea congresului atât prefectura de judeţ cât şi comuna vor oferi câte un banchet participanţilor.

*

D-şoara HARETTI SCRIDON, Blaj şi dl IOAN MUNTEAN, învăţător, Şeica-mică, logoditi, cărora pe această cale le transmitem felicitările noastre.

*

Primesc comenzi lucru de mână, tot felul de ajur, broderie românească, ajur fille, etc. Efectuez lingerie de corp şi de pat, perdele, couverturi, rochii etc., în timpul cel mai scurt şi în condiţiuni foarte avantagioase Strada General Gheresçu 3 (Bástya-ut) Melle Ellene. 2167

*

In atenţiunea d-lor industriaşi şi comercianţi!

Prăvălii de închiriat

într'o casă care să află pe o stradă cu cea mai intensivă circulaţie oraşului Cluj (str. Regele Ferdinand la colţul str zii aproape de centru oraşului pe timp de 4—6 ani-de zile.

Aşi lua contact cu proprietarul Cafeului „DACIA"

2179 **Iosif Szinetar.**

LA LIBRARIA

Cartea Românească

din Cluj se afla de vânzare

Geografia României

p. cl. IV. primară

Geografia Europei

p. cl. V. primară (Nou!) de G. G. Mateescu, prof. în Cluj

Geografia Judeţului Cojocna

p. cl. II—III (nou!) primară de G. G. Mateescu şi I. Angheliu, institutor

România földrajza

p. şcoalele secundare şi

România földrajza

p. şcoalele primare (nou!)

de acelaşi autor, traduse de Gr. Litan profesor, pentru şcoalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învăţători se face 10 la sută reduceri de preţ.

Ministrul internelor la Cluj

— D. general Văitoianu, ministrul internelor, despre sporul lefurilor funcţionarilor, despre uniunea maghiară şi activitatea politică a minorităţilor —

Ieri după amiază d-l general Văitoianu, ministru de interne a fost oaspele Clujului, întrerupându-şi aici turneul de inspecţie întreprins prin Ardeal. La amiază d-sa a vizitat prefectura judeţului şi a luat contact cu d. prefect Meteş şi cu prefectul poliţiei, cu care a discutat chestiunile locale la ordinea zilei.

Presei, care l-a interviewat în chestiunile de ordin general ce se agită azi, d. ministru al internelor i-a făcut declaraţiuni importante, printre altele cu privire la greva funcţionarilor şi la acţiunea politică a minorităţilor cu referinţe speciale la funcţionarea Uniunii maghiare.

D. ministru al internelor a arătat, că funcţionarii se agită fără rost, deoarece şi fără să hotărască ei greva, guvernul a luat măsuri pentru a li-se spori salariile în raport cu traiul de azi. Guvernul li-a făgăduit, că le va aranja situaţia materială la începutul lui Octombre şi nu aveau prin urmare de ce se agita, deoarece guvernul îşi ţine cuvântul.

A se hotărî greva înainte de a aştepta ca guvernul să le satisfacă doleanţele, înseamnă să se agite fără căpătâi. Dealtminteri guvernul a făcut cunoscut lucrul acesta funcţionarilor înainte de congresul de Duminecă. Dacă totuşi funcţionarii n'au procedat cum trebuia, au făcut-o într'un chip inexplicabil.

De aceea e mare responzabilitatea acelora, care vor întra în grevă fără să asculte guvernul şi fără să'i lase posibilitatea soluţiei şi de răspunderea aceasta nu se pot feri.

*

D. minstru al internelor a vorbit apoi despre încoronare, care se va ţinea irevocabil la 15 Octombre, după ce la 14 Octombre se va întruni parlamentul. Incoronarea nu poate fi amânată pentru capriciile partidului naţional. Ea e un act istoric, pe care politicianii nu'l pot opri, fiindcă este un act, pe care 'l aşteaptă ţara.

Cu privire la minorităţi dl general Văitoianu a răspuns presei maghiare care l-a interviewat în chestiunea aceasta, declarându-i, că consideră trebuincioasă activitatea politică a minorităţilor. Minorităţile pot şi trebue să facă politică în România, dar nu o politică de felul celei de până acum, în tot cazul nu o politică cum a fost cea din trecut a Uniunii maghiare.

Vorbind despre Uniunea aceasta dsa a declarat că nu se poate pronunţa asupra viitoarei ei funcţionări de oarece n'a primit încă statutele. Dar şi până atunci Uniunea poate funcţiona ca o orgaizaţiune culturală, aşa dupăcum i-s'a permis mai dinainte. Nu va putea însă nicicând să funcţioneze ca autoritate în sânul statului român.

(Trebue să reamintim la acest loc, că nouile statute ale Uniunii maghiare nu se deosebesc decât în privinţa stilului de statutele din trecut. Am arătat deunăzi, că şi în statutele acestea se cuprind puncte autoritare, ca d. e. acela, prin care Uniunea declară cu dela sine putere pe toţi ungurii din România membrii ai Uniunei).

Hotărârea ministerială se va aduce de altfel îndată ce statutele vor ajunge la Bucureşti. Vom avea atunci din nou prilejul să ne ocupăm de Uniunea aceasta.

*

După ce a vizitat apoi expoziţia dela prefectură şi a luat contact şi cu alte personalităţi din localitate, ministerul internelor a plecat încă în cursul zilei de ieri la Bucureşti.

Jar specula

După îndelungate protestări din partea publicului şi a presei, autorităţile locale s'au hotărât în sfârşit să stabilească preţuri maximale atât pentru restaurante cât şi pentru alimente de prima necesitate.

Cela ce nu au hotărât însă autorităţile locale e supravegherea pe care ele sunt datoare s'o aibă ca aceste preţuri să fie respectate, de către vânzători, pedepsindu-se cu strictete atât majorarea lor, cât şi vinderea produselor în mod clandestin.

Căci pe deoparte majoritatea vânzătorilor nu se sfiesc să vândă în ochii organelor poliţieneşti, marfa lor cu preţuri mult mai ridicate, decât cele stabilite prin tariful maximal, iar unele din alimente ca de ex. Laptele au dispărut cu totul de pe piaţă, în urma fixării preţurilor maximale, vânzându-se numai pe ascuns, la acei ce încurajează specula.

O altă dovadă de nerespectarea preţurilor maximale şi de lipsa organelor de control e afişajul preţurilor în vitrine, care a rămas acelaşi, ca şi mai înainte, cu deosebire că pentru unele din alimente, la care nu se prevede de loc preţul, ele întrec chiar preţurile anterioare stabilirei preţurilor maximale.

O altă constatare, pe care o remarcăm organelor competinte e că pentru a-şi putea vinde produsele mai scump, vânzătorul din piaţă nu vrea să ofere marfa sa consumatorului decât în cantităţi mari.

Cele mai multe legume se vând astfel cu sacul, cu grămada sau cu coşul. Datorită acestui fapt pe lângă cu cel ce cumpără e înşelat, de cele mai multe ori cumpărătorul, mai ales dacă e funcţionar n'are posibilitatea materială să-şi procure alimentele în cantităţi aşa de mari!

Deaceia cerem autorităţilor de control să ia măsuri cu întrebuinţarea sistemului de greutăţi oficial să fie ori şi unde respectată, orice în desfacerea produselor către consumator.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 440.— 4 metri fagsau stejar despicate Lei 600.—

Ultima oră

Accidentul de aviație de la Herestrău

Un aparat pilotat de pilotul comandor Racoveanu și având ca pasager pe sublocotenentul farmacist Alexandru Constantinescu din Focșani, aparat venit pentru a asista la solemnitatea inaugurării noului aeroport de la Herestrău, pe când voia să aterisseze, s'a lovit de antenele telegrafiei fără fir, prăbușindu-se la pământ. Atât pilotul cât și pasagiul au fost omoriți.

In jurul accidentului de la Valea Largă

Imediat ce s'a aflat la Sinaia de noul accident de tren dela Valea Largă, au plecat la fața locului, cu un tren special, M. Sa Regele și Principele Nicolae, cari s'au interesat în deaproape de starea răniților. Mecanicul trenului prăbușit acum, este acelaș mecanic, care a condus trenul și cu ocazia primului accident întâmplat tot la Valea Largă acum câtăva vreme.

Ultimatum-ul lui Kemal

Kemal Pașa a cerut Aliaților evacuarea Constantinopolului în șase zile. Situația este cu atât mai critică cu cât Kemal este admirabil pregătit și cu cât Francezii nu cooperează cu Englezii la operațiile militare.

Desmințirea unor tratative româno-ruse

Din sursă oficială se desmint știrile publicate de unele ziare relativ la existența unor tratative româno-ruse în chestia dezarmării.

Măsurile Angliei pentru apărarea Dardanelelor

Față de refuzul Franței și al Italiei de a coopera cu forțele britanice la apărarea Constantinopolului, Anglia, izolată, a început să-și transporte în Constantinopol o parte din trupele de ocupație din Egipt și artileria din Malta.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Bogyay

Depozitul Central:
TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kőmálalja No. 25. Telefon 201.
1290 No. 1

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Nou accident de tren dela Valea-Largă.

— Aseară târziu s'a svonit în oraș că podul dela Valea-Largă care a fost reparat deunăzi s'a prăbușit sub un tren accelerat. Târziu știrea a fost confirmată de sucursala din Brașov la agenției „Rador" care anunță că trenul accelerat Nr. 16 dintre Arad și București a căzut în Prahova.

Dl Moșoiu ministrul comunicațiilor și dl Tancred Constantinescu directorul general al căilor ferate a sosit cu un tren special la fața locului. Trenurile circulă deocamdată cu transbordare. Știrea despre accidentul de lângă Comarnic s'a răspândit în capitală după amiazi la oarele 1. S'a trimis imedat un tren de ajutor. Răniții au fost transportați la spitalul Sinaia. Șeful gării din Sinaia ne-a înștiințat că în accident s'au rănit numai o ceferistă de la vagonul poștal și focarul Mecanicul și șeful vagonului de bagaje s'au rănit mai ușor.

Faptul că accidentul nu a avut urmări mai grave se datorește măsurilor luate în ultimul consiliu de miniștri, întrucât se dăduseră ordine ca trenurile să treacă încet peste pod. N'au căzut în apă decât locomotiva și vagonul de bagaje.

Bolșevicii vor dezarmarea vecinilor

Cu ocazia vizitei sale în România Dl Narutovici ministru de externe al Poloniei, a discutat cu dl Duca, nota prin care guvernul sovietic invită statele vecine la conferință pentru discutarea desarmării. Conferința se va ținea la 22 Septemvrie în Varșovia și vor participa la ea și șefii statelor majore din diferite țări.

Răspunsul guvernului român la propunerea dlui Narutovici nu e încă cunoscut.

Sporirea lefurilor funcționarilor

Consiliul de miniștri a fixat pentru funcționari un spor de 800 Lei lunar, care va fi acoperit dintr'un împrumut de 600 milioane ce va fi votat în ședința extraordinară a parlamentului.

Deraiarea trenului București-Cernăuți.

Trenul București—Cernăuți a deraiat eri lângă gara Poriș. Circulația a fost întreruptă pentru câteva ore.

Capitala în întuneric

Aseară la 7 curentul electric s'a întrerupt din cauza că motorul cel mare al uzinei electrice era să se aprindă fiindcă funcționase încontinuu peste 12 ore și amenință din pricina aceasta să se strice complect. Spre a se evita un accident motorul a fost oprit și capitala a rămas 2 ore în întuneric. Răcindu-se osiile motorului, luminația a fost restabilită.

Externe

Chestia Constantinopolului

Italia se desolidarizează de acțiunea Angliei

Constantinopol. — Se anunță că Kemal pașa înaintează în fruntea câtorva divizii spre Ismid în direcția mării Marmara.

* * *

Londra. — Însărcinatul de afaceri francez a comunicat guvernului englez punctul de vedere al Franței cu privire la chestiunea orientală. Trupele franceze nu pot lupta de partea Greciei. Guvernul francez a hotărât să dea ordin de retragere diferitelor batalioane franceze staționate în zona neutră, aceasta spre a evita conflictele.

Italia evită deasemenea un conflict în Balcani.

Kemal-Pașa dispus să cedeze

Constantinopol. — Se anunță că Kemal pașa a telegrafiat guvernului britanic că el nu privește Anglia ca pe un dușman și este dispus să înceapă tratativele de pace.

Adunarea națională din Angora la Smirna

Constantinopol. — Membrii adunării naționale din Angora au sosit la Smirna unde se vor întruni în consiliu.

Grecia își retrage armatele și demobilizează.

Atena. — Guvernul grec s'a întrunit într'un consiliu extraordinar, la care a luat parte și felul armatei. S'a hotărât retragerea tuturor forțelor de pe front și demobilizarea imediată.

Măsurile Angliei pentru apărarea strâmtorilor.

Londra. — Eri și azi au avut avut loc importante consilii de miniștri, la care au participat și comandanții armatelor maritime aeriană și de uscat. S'au discutat chestuni politice și măsurile de luat pentru apărarea Dardanelelor. S'a luat apoi în discuție răspunsurile date de colonii la nota prin care guvernul britanic le invită să participe la acțiunea militară pentru apărarea strâmtorilor.

Aliații vor evacua Constantinopolul

Constantinopol. — Însărcinații de afaceri ai Aliaților au luat toate dispozițiile pentru evacuarea Constantinopolului.

Intrevederea Curzon-Poincarè

Londra. — Lord Curson va pleca în curând la Paris spre a discuta cu dl Poincare chestiunea orientală.

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

In atenția călătorilor!!
In zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**
Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul **JANKY** Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 36
100 kg. lemne cojite . . . . . Lei 40
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 și 290.
Loyd 2721 1553

Totdeauna s'au probat ghetele

TURUL

fiind ieftine, trainice și elegante

Sucursala CLUJ,
Str. Regele Ferdinand
No. 14

Depozite Sucursale:

ALBA-IULIA, P. Mihai Viteazul, 5
ARAD, Andrássy-ut, Minoriták épülete.
BAIA-MARE, Rákóczi-tér 14.
BISTRIȚA, König Ferdinand I. tér 32.
BRAȘOV, Kapu-utca 8.
CERNĂUȚI, Fő-utca 9.
CAREI-MARE, Széchenyi-u. 32.
DEJ, Piața Unirii.
DEVA, Városház-épület.
FĂGĂRAȘ, Str. Regală 3.
GHEORGHENI, Kossuth L.-u. 5
LUGOJ, Isabella-tér és Deák-u. sarok.
ODORHEI, Kossuth-u. 9.
ORADEA-MARE, Kossuth-u. 5.
SIGHETUL-MUREȘ, Kossuth-szálloda épület.
PETROȘENI, Str. Reg. Ferd.
SATU-MARE, Deák F.-tér 3.
SIGHIȘOARA, Baier-u. 5.
SIBIU, Nagydisznódi-utca 31.
TÂRGU-MUREȘ, Kossuth L.-u. 5
TIMIȘOARA, Belváros, Jenő herceg-tér.
TIMIȘOARA, Gyárváros, Buziási-uá 15.
TIMIȘOARA, Józsefváros, Kossuth Lajos-utca 31.
TURDA, Piața Regina Maria, 18.

și magazine comision în celelalte orașe mai mari din țara, 1370

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

Tablile de asbest „Meteor"
sunt cele mai durabile. Acoperemântul nu are nevoie de ingrijire și reparare și e mai bun și mai eftin ca cel de tinichea.
Se capătă la 1883
Fabrica de Eternit METEOR S. A.
Oșorheiu jud. Bihor.

ULTRAMARIN, german și francez, puritatea garantată.

LAC VERDE pentru **PEREȚI** german, de toate nuanțele.

VOPSELI germane chimice și de pământ, de prima calitate.

ANILINA și **INDIGO**, sistem Meister Lucius.

LACURI pentru smalț, trăsuri, mobilă și podele, sistem **REICHOLD, FLÜGGER-BOECKING.**

ULEIURI BECK, KOLLER & Co.

VOPSELI ART. Schminke pe cel mai scăzut preț al zilei, din articolele cele mai noui importate.

Segesváry și Șoții

mare depozit de vopseli CLUJ.

Lloyd Expres 465 1742

Aviz Surorilor de Ocrotire.

Adunarea Gen. a Societății Surorilor de Ocrotire să va ține începând din 28—30 Septemvrie la Cluj, unde sunt rugate toate Surorile să ea parte. Conform deciziunei Min'st. cu No. 17225 13/922 toate surorile vor beneficia pe C. F. R. o reducere de 75% arătând carnetul de identitate.
2180 DIRECTIUNEA.

Articole frumoase de drogherie au sosit la parfumeria **D'or**
Cluj, **Piața Unirii No. 5.** 1335

Reclama este sufletul comerțului

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.
DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie propriu.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Lilyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Techaic Transilvaneau S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie propriu
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

SITUAȚIA IN ORIENT

— Consecințele victoriei Turcilor — Atitudinea Aliaților și interesele României — Grave evenimente în perspectivă —

Dacă în 1918—1919 se putea spune că popoarele organizate conform regulilor dreptului islamic, erau pe punctul să accepte fără rezistență, prin forța imprejurărilor, o organizare teritorială și politică, în funcție de interesele puterilor occidentale și de cerințe e poruncitoare ale civilizației, — azi, nu se mai poate susține așa ceva.

Azi, Turcia face figură de putere și victoria kemaliștilor din Anatolia a avut un mare răsunet în lumea islamică. De altă parte, complicitatea kemaliștilor cu sovietele rusești sporește îndrăsneala Turciei și poate rezerva și alte surprize neplăcute în Balcani.

Câteva fapte petrecute de la 1919 încoace au schimbat considerabil aspectul lumei islamice și au modificat complect situația în Orient. Prin tratatele de la Paris și de la Sevres, s'a recunoscut protectoratul Angliei asupra Egiptului, proclamat în Decembrie 1914. In 1922 am înregistrat independența Egiptului și o accentuată mișcare naționalistă egipteană. In 1919, prin acordul anglo-persan, Marea Britanie dispunea de armata și finanțele Persiei. După câțiva ani, Persia a denunțat convenția și bolșevicii ruși în acord cu kemaliștii, au luat sub protectoratul lor, Persia.

In 1918—1919 Turcia nu poseda o forță armată organizată; nu avea un guvern cu deplină autoritate. De o mișcare naționalistă turcă, în acea epocă, nu se pomenea! Occidentalii nu credeau că Turcia va fi capabilă de o acțiune de resvrătire împotriva tratatelor de la Paris și de la Sevres. Iată că Turcia, a doua zi după înfrângerea ei, se reculege și profitând de neînțelegerile dintre aliați, ia poziție ostilă față de toți învingătorii. Un guvern revoluționar se instalează la Angora. O adunare națională se întrunește în capitala Anatiei. Mustafa Kemal organizează armata turcă cu concursul bolșevicilor ruși și susține un război victorios în potriva grecilor.

Pretențiile Turciei și interesele României

După ce grecii au fost goniți din Asia Mică, Mustafa Kemal a și ridicat pretenții asupra Constantinopolului, strâmtorilor și Traciei. La Constantinopol, ca și la Angora; la Meca ca și la Cairo, victoria oștilor turcești din Anatolia este interpretată ca o victorie câștigată împotriva puterilor europene; ca o manifestare evidentă și simțită a forței islamice; ca o redeșteptare a poftei de cucerire a osmanlilor.

In spatele hordelor turcești asiatice se proiectează umbre neliniștitoare.

Acum ese și mai în relief greșala săvârșită de aliați în 1918—1919, când ei au lăsat Orientul în plină ferbere din cauza provizoratului periculos, care nu e nici pace, nici război. Tratatul dela Serves n'a fost ratificat și Orientul reclamă un regulament, care să pună capăt provizoratului de azi și multiplelor surse de conflicte armate.

La întocmirea noului regulament România e directă interesată. In Balcani există totdeauna focare, care pot provoca marile incendii și noul regulament va trebui să le distrugă asigurând un echilibru al forțelor, în funcție de interesele europene și deci ale civilizației.

In privința regimului strâmtorilor, România e direct interesată și de aceea ea trebue să fie reprezentată în viitoarea conferință, care se va ocupa cu examinarea și rezolvirea problemelor orientale.

Dacă Mustafa Kemal va încerca să atace Constantinopolul, să violeze zona neutră, să înceapă ostilități în Tracia, nu sunt excluse grave complicațiuni în Balcani.

Citiți pag. 8-a

FLOTA
comercială germană

O cercetare superficială a ultimelor statistice ale lui Lloyd's Register relative la tonajul mondial de navigațiune comercială permite să ne dăm seama de desvoltarea rapidă a marinei comerciale germane în ultimii doi ani.

Flota Reichului, redusă la 419 mii tone în Iulie 1920, numără în anul următor 654.000 tone, și 1 milion 783.000 tone la 1 Iulie 1922.

Creșterea este așa dar cu 1 milion 354.000 tone din care 1 milion 129.000 tone pentru anul care se termină la 1 Iulie 1922.

Pe lângă industria construcțiunilor navale, lucrând în plină capacitate pentru a înzestra Reichul în cel mai scurt timp cu o flotă care să nu fie inferioară celei dinainte de război, Germania încearcă să răscumpere cât se poate mai multe din vapoarele pe care le-a furnizat Antantei în virtutea tratatului dela Versailles.

Citiți „Infrățirea"

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

ANGAJĂM dactilografă perfectă în scrisul limbei române, Cluj, str. I. Rațiu. Biroul „Pallas".

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE splendid covor românesc Calea Victoriei 29 D-nul Văn San. 2176

Închirieri:

CAUTĂM o cameră bine mobilată în centru pe timp de 3 luni plătim ori cât. Adresa la Banca Centrală Secția Cereale Cluj Regina Maria 1 2182

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Extirpă cu garanție plosnițele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută frme și vopsește.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

Telefon 749

Lloyd 967

2112

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Padrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Reclama este sufletul comerțului

Nr. 1132—1922.

Edict de licitație.

Subscrisul emis dl Judecătoriei de ocol în senzul §-lui 102 al Art. de lege LX. din anul 1881, prin această publică ca în urma decisului din anul 1922 de sub Nrul C. 784/2 al judecătoriei de ocol Uioara de Mureș efeptuindusă în anul 1922 Maiu 30 pentru suma de 4500 Lei și acc., execuțiunea de escontentare în favoarul lui Lalu Costandin repr., prin advocatul Dr. Béla Lőrinczi contra lui Iuon Dan cu domiciliul de Herepea mișcătoarele cuprinse cu această ocaziune și prețuite cu 6300 Lei, animale de casă (și anume) 2 vaci, 1 cal, 1 scroafă și 2 purcel, se vor vinde prin licitație publică.

Deci în urma decizului de sub Nr. C. 784/2 1922 al Judecătoriei de ocol Uioara de Mureș pentru incasarea pretenziunei de 4500 Lei capital acc. se defice termin de licitație pe **25 Septembre 1922 la orele 2 p. m. în Comuna Herepea la casa lui Juon Dan** la această licitație cumpărătorii se invită cu aceia observare ca mișcătoarele de sus în înțelesul Art. de lege LX. din anul 1881 §§-ii 107, 108, din partea celui mai mult promitător au se fie plătite momentan în bani gata și ca în caz de lipsă aceasta mișcătoare se vor vinde și sub prețul estimator.

Intrucât mișcătoarele lițitande le-a cuprins și supracuprins și alții și acestia și au aquirat drept de escontentare asupra acestora aceasta licitație în intelesul §-lui 120, al legii LX. din 1881 se va efeptui și în favorul lor.

Uioara, la 11 Septembre 1922.

NICOLAE ROȘCU
cancelist ca comis. judecătoresc.

2173

Condițiunile de inscriere

în anul I-iu la Facultatea de Medicină Veterinară din București, pe anul școlar 1922-1923, publicate în Monitorul Oficial Nr. 117 din 30 Aug. 1922.

Inscrierile se primesc numai până la seara zilei de 9 Octombrie 1922, iar cursurile incep pe ziua de 15 Octombrie 1922.

Actele ce se cer sunt:

1. Actul de absolvirea liceului (original).
2. Actul de naștere.
3. Actul de naționalitate.
4. Actul de revaccinare.

Candidații minori, vor aduce și consimțământul părinților, legalizat prin judecătoriile de ocol.

Pentru ajutoarele de învățământ, 300 (Treisute) Lei lunar, se va ține un concurs la 10 Oetombrie 1922.

Candidații, care concurează pentru ajutoarele de învățământ trebue să dovedească prin acte oficiale ca sunt lipsiți de mijloace.

Concursul se dă din științele fisico-chimice și naturale (botanică și zoologia) după programul cursului superior dela liceu.

N.B. Domnii studenți pot avea camin în chiar incinta facultății, iar masa o pot lua la cantinele universitare.

Prima Fabrică de Potcoave Soc. Anon.

CLUJ,

Șoseaua Baciului

6.

TELEFON: 1092

Fabrică și livrează:

Potcoave de cal
Potcoave de cizme
Colți de potcoave
Ferării pentru paturi

2177

Cea mai buna mașina de scris

Reprezentanta fabricei:

Librăria Lepage Cluj,

Palatul Status.

Mașine de scris și de socolit se repară de către mecanici specialiști. Prin telefon 438. Deasemenea se repară conștiincios mașini trimise din provincie. In depozit accesorii pentru mașină de scris, litere românești, pandlici și perne, hârtie pentru mașină de scris, hârtie carbon etc. etc. 2166

CAROL LASSEN

Transporturi interne
Transporturi colective
Transporturi maritime

Sucursale și Expoziturî în cele mai mare orase și porturi din Continent.

Casă internațională de spediții și transporturi

CLUJ,

Piața Unirei Nr. 4

Telefon Interurban Nr. 333
Telegrammadr.: Carlasen

Sucursale:
București
Cernauți
Oradea-Mare
Arad
Satu-Mare

2178

Frații Mártonffy & Co.

Să află de vânzare în cngro sau detail la decurând renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfelul de articolă de blană, furnituri pentru blănari.

Sursă solidă de cumpărare

Cluj, Piața Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.

Adresa telegrafică: Mártonffy pelz.

Lloyd-Expres 899 2025

ARTA NAȚIONALA

ATELIER PENTRU INDUSTRIE NAȚIONALĂ ȘI COVOARE PERSIANE
CLUJ, STRADA N. BĂLCESCU No. 21

DIRECTOARA
DOAMNA VETURIA O. GHIBU

Efectuează în cele mai excelente condițiuni orice fel de cusături, galoane, șabace, fileuri, lingerie de corp, de pat, de masă, precum și scoarțe românești (oltenești, basarabene etc.) și covoare persiane cu motive orientale sau românești La 1 Oct. a. c. „Arta Națională" deschide un curs pentru învățarea țesutului de covoare persiane. Inscrierile au loc până la 22 Sept. Durata cursului e de 6 săptămâni. 2168

UNIUNEA COMERCIALA

CENTRALA BUCUREȘTI

Sucursala: Galați, Iași, Constanța, Timișoara și

CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.

Capital societar: Lei 25.000.000

Are permanent în depozit tot felul de uleuri brute și rafinate indigene și străine.

Vasilină, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra pe prețuri eftine ale zilei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri și automobilele). articole de fierărie (coase, pietre de șlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie și manufactură.

Acuma a sosit: extras de guebracho și de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanță generală Westbochmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).

Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Lucа Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalații

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Reparațiunile întârzie.

Eșuarea negocierilor germano-belgiene

— Insuficiența garanțiilor propuse de guvernul Reichului —

— Avertismentul dlui Poincaré —

Negocierile cari au urmat, timp de cinci zile la Berlin, între delegații belgieni, dnii Delacroix și Bemelmans și guvernul Reichului, asupra garanțiilor cu cari trebuesc dotate bonurile tezaurului german, admis ca plată pentru sumele datorite până la sfârșitul acestui an, — n'au dus la nici un acord.

Încercările Germanilor

Din prima zi a negocierilor cu delegații belgieni, germanii s'au străduit prin toate mijloacele a face să prevaleze interpretarea ce o dau ei hotărârii comisiunii reparațiunilor și a obține, nu înțesniri, ci o adevărată reducere a obligațiunilor lor. Or, se știe, comisia reparațiunilor, după ce a respins cererea de moratoriu a Germaniei pentru plățile în speță, a decis, în unanimitate ca Belgia, căreia îi revin apropiatele vărsăminte cu titlu de prioritatea sa, va putea să accepte bonuri din tezaurul german pentru șase luni, dotate cu garanțiile pe care guvernul belgian le-ar socoti suficiente, sau acoperite, în lipsa unui acord asupra acestor garanții, prin depozite de aur echivalente! La Berlin s'a vorbit ca această decisiune să fie considerată ca un moratoriu deghizat și s'a concluzionat în urmă că, din moment ce Belgia s'arătase atât de conciliantă în comisia reparațiunilor, va da aceeași dovadă de spirit de conciliațiune, în cursul negocierilor cu Reichul și va accepta garanții mai mult sau mai puțin iluzorii, numai pentru a salva aparențele.

Intransigența Belgienilor

Dar germanii s'au înșelat odată mai mult asupra intențiunilor guvernului belgian, care desigur, e dispus la conciliațiune, dar nu la slăbiciune și care are perfect conștiință de responsabilitățile morale, care-i incumbă față de comisiunea reparațiunilor prin însuși faptul, că aceasta s'a raliat unanim formulei, pe care dânsul o preconizase. Instrucțiunile date de guvernul belgian d-lor Delacroix și Bemelmans erau de așa fel încât nu era posibil să se înăițeze decât garanții comportând certitudinea, că bonurile de tezaur ce urmau să fie date ca plată Belgiei vor putea să fie comptate în condițiuni normale. Or, nici într'un moment măcar, guvernul Reichului n'a făcut propuneri concrete de această natură. A preconizat, doar la început, garanția unui consorțiu de industriași germani, pe care delegații belgieni au socotit-o insuficientă, iar după aceea o garanție nu pentru cele 27 de milioane de mărci — aur — din cele cinci scadențe prevăzute, ci numai pentru 100 de milioane de mărci — aur — din scadențele dela 15 August trecut și 15 Septembrie. In sfârșit, propunerea germană asupra căreia negocierile au luat sfârșit, implică, nici mai mult nici mai puțin decât un moratoriu, de fapt și de lungă durată: guvernul Reichului a propus să se achite în cinci plăți, sub formă de bonuri ale tezaurului — trei de 50 milioane de mărci aur și două de 60 de milioane — eșalonate în așa fel ca să nu ajungă la scadență decât în 18 luni, ceeace ar fi fost contrariu stipulațiunei formale a deciziei comisiunii reparațiunilor, care fixează scadența bonurilor la 6 luni. Pe deasupra, chiar pentru aceste bonuri cu termen lung, Germania nu oferea de cât garanții socotite insuficiente, căci dacă banca imperiului (Reichsbank) intervenea pentru o treime din această garanție, responsabilitatea altei treimi trebuia să fie asumată de un consorțiu de industriași germani — aranjament, pe care delegații belgieni îl respinseseră deja — și ultima treime urma să fie acoperită de garanția unor bănci străine a cărei acceptare fusese tărăși înlăturată.

Intenția Reichului

Se distinge, deci, perfect de bine ținta jocului german, care tinde pe de o parte la a convinge pe belgieni că numai strictia limitare la 6 luni a scadenței bonurilor de tezaur este aceea care împiedică facerea unui acord pentru plățile de care trebue să beneficieze Belgia, și, pe de altă parte, a obține de fapt un moratoriu de lungă durată, așa încât scadența bonurilor tezaurului în 1923 și 1924 să poată fi invocată pentru a refuza eventual toate plățile cari ar fi stipulate în sarcina Germaniei, cu titlu de reparațiuni, pentru acești doi ani.

Dacă Germania se eschivează...

Se poate spera, totuși, că guvernul Reichului nu va reuși să mai înșele pe nimeni și că, dacă nu se va sili ca într'un foarte scurt termen — comunicatul belgian, așa cum a redactat, lasă poarta deschisă unei reluări a negocierilor, — să reînceapă negocierile cu Bruxelles-sul, oferindu-i garanții strict conforme cu spiritul și litera deciziunei comisiei reparațiunilor, Belgia va fi nevoită să constate refuzul Germaniei de a se executa și să supue faptul comisiei reparațiunilor.

Bunăvoința Belgiei nu va fi servit mai bine, decât a face să reese reaua credință germană și atunci când eșecul negocierilor va fi definitiv stabilit, aliații vor avea în mod natural, să tragă concluziunile cari se impun.

Iată ceeace d-l Poincaré, președintele consiliului francez, a arătat lămurit în discursul său din 10 Septembrie cor., cu prilejul aniversărei bătăliei dela Marna, — când a spus că, dacă Germania se va eschiva de la legitimele exigențe ale Belgiei, ar însemna că își nesocotește angajamentele și în acest caz, Franței nu i-ar mai rămâne decât să uzeze de o libertate pe care Germania nu i-a alienat-o.

Ajutorarea Austriei

Berna, — Comitetul afacerilor austriace, coprinzând delegați ai Angliei, Austriei, Franței, Italiei și Cehoslovaciei a ținut sâmbătă dimineață sub președinția lordului Balfour, o ședință, care pare să însemne un vădit progres.

Membrii comitetului vor întreba guvernele respective dacă consimt să garanteze acea parte a împrumutului care ar asigura trebuințele Austriei timp de doi ani, însumând un total de douăzeci și șase milioane lire sterline.

„Le Temps" de unde e extrasă această știre — socoate că-i vorba doar de a se obține asentimentul Londrei, celelalte guverne fiind gata să ajute Austria la realizarea planului constructiv și a controlului.

Guvernul austriac ia măsuri împotriva străinilor

In urma unei campanii dusă mai cu seamă de ziarele din Viena, guvernul austriac a decis să ia măsuri energice împotriva consecințelor marei afluențe de streini. Guvernul are intențiune să perceapă taxe mari de intrare și de ședere pentru streini și să introducă taxe diferențiale pentru locuințe, după naționalitatea călătorilor.

In jurul convenției militare dela Marienbad

Praga. — Locurile competente cehoslovace constată că textul publicat de „Vossische Zeitung" al pretinsei convențiuni militare din 31 August din Marienbad, între Jugoslavia, Polonia și Cehoslovacia nu corespunde adevărului.

„Prager Tageblatt" a obținut cu privire la această pretinsă convențiune secretă, niște informațiuni din cercuri militare interesate și care ne arată ca false publicațiunea berlineză.

Ministerul de externe din Praga a declarat că la Marienbad s'au mărginit să se consfătuiască cu Jugoslavia asupra unor stipulațiuni militare cu privire la lărgirea și întărirea convențiunii din Iunie anul trecut. Toate aceste stipulațiuni inclusiv convențiunea militară, au fost ratificate se vor publica. Conținutul lor a și fost comunicat, săptămâna trecută legațiunilor cehoslovace.

Din alt cerc diplomatic „Prager Tageblatt" a primit asigurarea că nu există decât tratate defensive iugoslave-cehoslovace și că la Marienbad n'a fost nici o chestiune de alianță militară cu România și Polonia.

Tiparit cu masina rotativa Cartea Românească „Cosinzeana", institut de arte grafice Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul III. No. 618 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Duminecă 24 Septembrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

ROMANIA ȘI PROBLEMA ORIENTULUI

— Anglia și Mica Antantă — Declarațiile dlui I. G. Duca —

Primele impresiuni asupra catastrofei armatelor grecești odată trecute isbânda lui Kemal Pașa nu se mai rezumă la reducerea Asiei minore, ci tinde la ocuparea cu orice preț a Constantinopolului, la recâștigarea Strâmtorilor.

Astfel problema orientului iese din cadrul preocupărilor politicei balcanice, îmbrățișând pe lângă Europa centrală și sud-estică și pe cea Occidentală.

Lupta pe care o dau acum armatele turcești, în spatele cărora pândesc gândurile agresive ale lumei asiatice, fomentate de propaganda bolșevică, poate să aibă repercursiuni periculoase pentru stăpânirea engleză atât în Indii cât și în Egipt și Mesopotania.

O colaborare militară a Asiaticilor cu bolșevicii ar putea să-și îndrepte acțiunea asupra părței celei mai vulnerabile a frontului european în orientul Europei care e canalul de Suez, paralizând întreg comerțul Angliei cu dominiunile sale.

In fața acestor grave perspective desigur că Anglia e cea dintâi din puterile occidentale, care are interesul să-și apere prestigiul ei în Orient.

Pe deoparte Lloyd Geoge, dându-și seamă că cel mai bun mijloc de a lupta contra musulmanilor e de a provoca desbinări între ei, caută să se folosească de nemulțumirile Arabilor contra guvernului din Angora, promițând pentru sprijinul lor, asigurarea supremației acestora asupra lumei mahomedane.

Cum însă importanța eventualului conflict arabo-turc ar puteă să fie micșorată prin intervenția bolșevicilor, care sunt gata să coopereze cu trupele din Caucaz contra oricărui dușman, care ar stânjeni întoarcerea lui Kemal Pașa spre Constantinopol Anglia s'a gândit că ea însăși trebue să ia măsuri militare urgente.

In ședințele din urmă ale consiliului de miniștri britanic, la care au luat parte și șefii forțelor navale militare și aeriene s'a hotărât întărirea cu noi unități a flotei concentrate la Ceanac și s'a făcut apel la concursul coloniilor.

Australia și Noua-Zelandă s'au arătat dispuse să trimeată trupe în regiunea strâmtorilor, Canada și Sudul Africei par să nu aprobe acțiunea engleză; cât despre India ea a dat un răspuns negativ, împotrivindu-se la trimiterea de trupe care să lupte contra mahomedanilor.

Presa franceză e de părere că atitudinea Angliei în chestiunea orientului poate provoca complicațiuni, a căror consecință să vateme interesele franceze din Siria pe aceia inspirată de indicațiile date de la Quai d'Orsay recomandă guvernului britanic multă moderațiune.

Italia împărtășind punctul de vedere francez, bucuroasă și de dezastrul grec a declarat că își va păstra o strictă neutralitate, chiar când libertatea strâmtorilor ar fi amenințată, neînțelegând să angajeze trupe sale în cazul unei întinderi a conflictului, pe care ea a voit să-l evite, provocând „negocieri de pace" — zice „Tribuna" — oficiosului ministrului de externe italian.

In fața acestei situațiuni politice și diplomatice e foarte natural ca Anglia, înțelegând să apere tratatul din Sèvres pe calea armelor să caute sprijinul Micei Antante, care la Genova fusese neglijată de cercurile engleze, de dragul bolșevicilor.

Direct interesate în privința libertății strâmtorilor sunt Jugoslavia și mai ales România, care după cum a declarat D-l I. G. Duca într'un interview acordat ziarului „Le Temps", „nu poate să rămâie indiferentă la posibilitatea unor turburări sau transformări în peninsula balcanică", atrăgând atenția aliaților și asupra neglijării României de către Consiliul Suprem, în stipulațiunile tratatului din Sèvres.

Înțelegând că restabilirea păcei în Balcani, trebue să aibă în vedere nu numai chestiunea turcă dar să liniștească veleitățile de cucerire a vecinilor noștrii Bulgari, România va căuta să fie de perfect acord cu aliații ei din Marea și Mica înțelegere.

Animat de cele mai pașnice sentimente, guvernul român, dorind o cât mai repede refacere economică, nu se va hazarda însă în nici o întreprindere aventuroasă.

Deschiderea școlilor

Și iarăși, cu luna aceasta a începutului de toamnă, înfrigurarea a început și ea în lumea celor mici și celor tineri.

E luna când librăriile gem de lume; e luna când ești surprins din nou de grămezile mari de omuleți mărunți în vreun colț de stradă. In vremurile acestea de întruniri și congrese, un gând șugubăț, te face să-ți închipui cine știe ce congres al vre-unui partid național liliputan. Ridici ochii și vezi o casă largă, încăpătoare, cu ferestre mari și boltite, cu clopot lângă ușa din față.

— A, s'au deschis școlile.

E aceiași exclamație, pe care o faci an cu an, în aceiași lună, în același început de toamnă posomorât și rece.

— S'au deschis școlile!

Și cu cât ești mai îndepărtat de anul, când pentru cea din urmă dată s'au deschis școlile și pentru tine, cu atât exclamația aceasta e mai îmbibată de amărăciunea regretului, cu atât vine însoțită de un noian mai mare de amintiri.

Privesc pe gânduri la mulțimea aceasta mărunță și gălăgioasă tăbărată în fața unei librării românești. Prăvălia de cărți și lumină nu-i deschisă încă. Strengarii s'au cocoțat pe bara de alamă a magazinului, se agață de clanța ușii, comentează sgomotos desemnele cărților din vitrină.

Apoi deodată ușa mare se deschide și puli de om se năpustesc grămadă înăuntru spre supărarea prefăcută a vânzătorului.

Ceva nelnțeles m'a pironit locului. Aștept. Nici eu nu știu ce. Amintirile vin cu nemiluita din trecut, din ce în ce mai îndărătnice. Se înghesuesc buluc, se îmbrâncesc, vreau care mai de care să-mi rămână stăpân în minte. Nu știu pe care s'o aleg. Și nu știu mai ales de ce am rămas așa înțipt pe trotuar în fața librăriei.

A, uite primul școlar care a ieșit din prăvălia de cărți. In mână ține două, trei volumașe cu chipuri pe coperți. Le privește cu bucurie, le răsfoește cu luare aminte, le pipăe hârtia gălbue. O bucurie fără de seamăn îi sclipește în ochi. Inchide cărțile și le pune subțioară. Dar nerăbdarea iarăși îl mușcă de inimă. Trage de sub braț una din ele și o privește iar cu drag nespus.

A trecut pe lângă mine și am putut vedea scris mare: „Carte de Cetire". Apoi a ieșit altul, și altul, și încă unul și mulți alții. Stăteam împietrit locului și ochii mei fugeau dela cartea unuia la a celuilalt. Pe toate scria: „Carte de Cetire", „Aritmetica", „Gramatica", „Fizica". Pe toate scria românește și copii vorbeau tare și românește și numai în românește își exprimau bucuria lor.

In fruntea unei cete, unul țintea deschisă, cu amândouă mâinile, o carte de format mare. Toată ceata privea într'însa, comentând cu aprindere. Privii la rându-mi: potretrele familiei regale. Unul din strengari întinse degetul și-l puse pe un chip:

— E prințul Nicolae, l'am văzut și eu... zău l'am văzut..

Un altul alături fredonă: „Trăiască regele!" Și mica ceată se îndepărtă ușor fredonând toată imnul regal...

In sfârșit m'am urnit din locul meu. Și nu știu cum, o întrebare neașteptată, de sigur fără nici un rost, îmi veni în gând:

— Ce însemnătate poate să aibă pentru unii că nu se duce partidul național la încoronare?

Armata cehoslovacă

— Organizarea și armamentul — Situația ei într'un eventual conflict cu Germania sau Ungaria —

Evenimentele din Asia-Mică au împiedecat opinia publică europeană să dea atenția cuvenită marilor manevre ale armatei cehoslovace cari au avut loc dela 10 August până la 6 Septembrie.

Ca vecini și ca aliați ai Cehoslovaciei este evident că pe noi ne interesează într'un mare grad forțele și posibilitățile de apărare ale unei armate cu care se poate întâmpla să fim siliți de evenimente a colabora într'un eventual conflict care s'ar aprinde în Europa centrală. Desigur că atât România cât și toate statele cari alcătuesc Mica Înțelegere sunt însuflețite de un spirit pacific de care au dat dovadă cu prisosință. Nu este mai puțin adevărat însă că ele vor ști să se împotrivească solidare la orice încercare de a turbura statutul actual al Europei centrale.

Anul trecut, la sfârșitul lui Octombrie, în cursul experienței de mobilizare provocată de nebuna aventură a decedatului Carol de Habsburg, armata cehoslovacă și-a dat seama de valoarea sa: de pregătirea ei de război, de suplețea unei organism pus pe picioare în trei ani.

Legea de recrutare din 19 Martie 1920 fixează la 150.000 oameni efectivul legal în timp de pace al armatei până în 1924: două clase chemate pentru doi ani, fiecare formând un contingent de 70.000 oameni aproximativ. O reducere este însă prevăzută în durata serviciului clasele încorporate dela 1923—1925 vor servi numai 14 luni. In timp de război toți cetățenii valizi de la 17—60 de ani sunt soldați. Această ridicare în massă are asigurat armamentul în condițiuni hotărît satisfăcătoare de către industria cehoslovacă care poate face chiar de acum față oricăror necesități de acest ordin.

Armata este organizată în 12 divizii de infanterie, 2 brigade de munte, 10 regimente de grăniceri, și 3 brigade de cavalerie. Geniul și artileria sunt reprezentate printr'un număr suficient de unități pentru a înzestra diviziile mobilizate și a creia în plus acele rezerve de armată a căror netăgăduită utilitate a demonstrat războiul, cu deosebire în ce privește artileria grea. In privința aviației în curând armata cehoslovacă va dispune de peste 300 avioane în serviciu, afară de aparatele pentru instrucția cadrelor.

Bugetul războiului, în sumă de 2 miliarde coroane, dintr'un buget general de 14 miliarde, nu împiedecă întru nimic ridicarea coroanei cehoslovace.

Ba se pare că această urcare a valutei este cauza crizei pasagere prin care trece desvoltarea economiei naționale.

Lipsa de homogeneitate în trupă din pricina diversității de origină, slavi 69 la sută, germani 24 la sută, maghiari 7 la sută, precum și defectul de neunificare în cadrele de ofițeri, consecință temporară a recrutării lor variate, unii provenind din fosta armată austro-ungară, alții din legiunile formate în timpul războiului în Franța, Italia și Siberia, aceste două cauze de slăbiciune inerente tinereții statului cehoslovac, vor înceta cu timpul.

Incet, incet, o mentalitate militară comună se formează sub energica impulsiune a conducătorilor. Atenți la îngrijirile continui cari i se aduc, armata cehoslovacă își dă seama de utilitatea ei socială și națională. Ea știe că conducătorii se ocupă de nevoile ei: construcții de cazărmi noi pentru comfortul soldaților, manevre pentru instrucție, reviste militare, solicitudinea pe care toți i-o arată, pe scurt, armata cehoslovacă este pe cale de a deveni unul din factorii preponderanți pentru menținerea păcii în Europa centrală.

Vecinii săi știu acest lucru. Deaceia unii cu amărăciune o văd mărindu-se, iar prietenii se apropie de ea cu încredere. Căci armatele țărilor Micei Înțelegeri pot fi într'o bună măsură armate și înzestrate cu material de război furnizată de industria cehoslovacă.

In cazul unei năvăliri bolșevice, cu toată afinitatea slavă, armata cehoslovacă își va apăra cu energie frontierele.

In privința unui atac unguresc, ea este gata să furnizeze imediat efortul său maxim. Lucrul acesta s'a văzut anul trecut. Cât despre Germania, desproporția de forțe unită cu forma învăluitoare a frontierei și cu apropierea de granită a capitalei, dă loc la grijă. Obligată să facă front unui atac german, armata cehoslovacă s'ar găsi într'o destul de rea situație strategică. Ea va trebui să fie atentă și la loialismul suspect al elementului german din Cehoslovacia, neîncetat supuși unei propagande nocive dictată simultan dela Berlin și dela Munchen. Este de presupus însă că din pricina identității de interese naționale că atât marii Aliați cât și Mica Înțeleggere nu vor sta pasivi în fața unui atac german împotriva Cehoslovaciei.

O nouă conferință pentru stabilirea păcei

Paris. — Poincare, lord Curzon și Contele Sforzza, au căzut de acord asupra necesității de a se convoca cât mai curând o conferință, la care vor fi reprezentate Anglia, Italia, Franța, Japonia, Grecia, România, Jugoslavia, și Turcia, pentru a stabili condițiunile păcei viitoare.

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cronica teatrală

„Un domn pribeag" poem dramatic în 5 acte de d. N. Iorga

Se vorbise atâta în jurul Teatrului d-lui N. Iorga şi se vorbise atât de rău, că m'am dus la spectacolului de Joi cu toată neîncrederea.

Imi închipuiam o piesă grea, fără nici un subiect, fără nici un interes dramatic, lăbărţându-se încurcată şi indigerabilă dealungul a cinci acte.

Dar n'a fost aşa. Dimpotrivă. Piesa m'a interesat în cel mai înalt grad. Era piesa istorică a unui istoric : îmi închipuiam, că cetesc pagini inedite şi perfect veridice din opera unui savant — ale cărui merite sunt incontestabile — asupra frumosului nostru trecut.

Aveam dela început siguranţa că nu sunt înşelat : că nu mi se oferă o operetă aşa cum fac unii autori de reviste, când se simt obligaţi iarna să ne dea şi o piesă istorică, pentru a-şi reface — cred ei — prestigiul sdruncinat de operetele de sezon.

Tabloul I. — căci la piesa aceasta actele ar trebui să se chieme mai de grabă tablouri — cu şcoala acea iezuită, apoi tablourile celelalte cu scene din viaţa medievală mai recentă, în sfârşit pictura perfect riguroasă a modului cum trebue să fi trăit românii noştri printre străini toate-acestea sunt suficiente, pentru a urmări cu un viu interes piesa d-lui N. Iorga.

Dar nu e numai atât. In afară de interesul istoric, piesa are o mulţime de calităţi literare. Are şi defecte fără îndoială, — care toate s'ar concentra într'unul mare şi regretabil.

Anume că d-l Iorga n'a stat mai mult să-şi perfecţioneze piesa; s'o pună sub controlul tehnicei celei mai severe; să-i precupeţească cu cea mai mare sgârcenie, chiar amănuntele cele mai neînsemnate. Din materialul, pe care ni l'a arătat, că îl posedă şi că ştie să-l aleagă (vorbesc de materialul dramatic) d-sa s'a dovedit un dramaturg de rasă, dar un dramaturg grăbit.

Şi e păcat de aşa material.

Ast-fel mai întâi subiectul. Un fecior de domn român, pribegind prin străini. Străinii se străduesc prin toate mijloacele ce le stă la îndemână, a-l face să-şi uite obârşia, să-şi înnăbuşe în suflet aspiraţiile. Totuşi câţi va soli, veniţi de-acolo, din ţara depărtată, îi amintesc trecutul drag.

Unul dintre ei îi aduce chiar întărirea lui Mihai-Viteazul, de a-şi se ocupa tronul pierdut precum şi mâna fetei marelui voevod. Pribeagul Ştefan rămâne uimit de acest noroc neaşteptat. Dar el iubeşte pe fiica gazdei sale, o fată case îl iubeşte deasemeni, dar care nu vrea să se pună deacurmezişul strălucitului său viitor. Fata moare de durere că iubitul ei trebue s'o părăsească, iar Ştefan pleacă pe calea destinului, pentru a afla în capitala Moldovei mult dorite, ca Mihai Viteazul a fost înfrânt şi deci cauza amândorară pierdută. Un fel de „L'Aiglon" din istoria noastră. Un subiect deci de toată frumuseţea şi apt pentru ori ce broderie dramatică.

Dar în afară de subiect, în afară de sinceritatea tablourilor, piesa d-lui Iorga mai are şi alte calităţi : ast fel graiul abrupt şi grandiloquent, singurul cu putinţă în piesele istorice, apoi pictura uşoară clară şi duioasă a sufletelor, meşteşugul de a pregăti ciocniri dramatice de mare interes etc.

Păcat cum am spus mai sus, că piesa nu-e strânsă şi acţiunea nu se desfăşoară cu repeziciune. Am fi avut atunci o „mare" piesă istorică, nu numai una „bună" cum trebue calificată „Un domn pribeag".

In repertoriul Teatrului Naţional din Cluj ea îşi are fără discuţiune locul de seamă. Prevăzătorul d. Bârsan a înţeles lucrul acesta şi s'a gândit că nu poate fi decât folositor pentru toată lumea a introduce piesa d-lui Iorga în repertoriul anului acesta. Intr'o privinţă nu s'a înşelat: publicul a primit cu multă simpatie lucrarea dramatică a istoricului nostru.

Interpretarea a fost în întregime bună. Rolurile de seamă au fost jucate de d-na Jeana Popovici şi de d-nul Mihăilescu Brăila, care s'au achitat într'un mod desăvârşit.

De asemeni au fost cât se poate de naturali şi la locul lor: Dl Al. Ionescu-Ghibericon, în rolul unui pedagog beţiv, C. Potcoavă în rolul gazdei micului domn pribeag, Arsene Popovici în Hatmanul Gheorghe; V. Vasilescu în rolul unui preot catolic; Angelo Stătescu, d ra N. Adamidi, C. Simionescu etc. în roluri de şcolari.

Dintre noui angajaţi ai Teatrului, au jucat d-nii N. Borgovan, al cărui ton cald convingător, patetic, a fost potrivit cu piesa şi cu rolul interpretat şi dl V. Potoroacă, unul din absolvenţii recenţi ai Conservatorului, al cărui joc corect şi mai cu seamă a cărui dicţiune clară, accentuată, perfect inteligibilă, ne-a surprins plăcut.

G. Ş.

Cetiţi „Infrăţirea"

ECOURI

Ironia soartei

In 1890, Kaiserul a cumpărat castelul Urville în Moselle (Franţa) la 20 km. de Metz, în care venea câte o dată să facă vânătoare.

Se povesteşte însă că Wilhelm al II-lea intenţiona să facă din acest castel cartierul său general, pe când visa să pătrundă în Charmes şi chiar împărtăşise această dorinţă consilierului său de răsboi von Haeseler care totuşi l-a pus în curent cu prevederile lui pesimiste Se zice chiar că în ceasul ambiţiilor lui nebune, împăratul ar fi hotărât să îmbrace aci mantia albă pentru triumfala lui intrare în Nancy.

*

Astăzi — ironie a soartei — peste 300 de copilaşi ai coloniilor şcolare franceze de vacanţă, se recreiează în frumoasele aleie ale parcului din Urville.

Universitatea vest-europeană dela Moscova

In timpul din urmă s'a deschis la Moscova o universitate bolşevică vest-europeană, cu catedre pentru studiul situaţiei din România, Ungaria, Letonia, Polonia, Lituania şi a chestiunii evreeşti. Universitatea aceasta, în care se vor preda toate ştiinţele bolşevice-comuniste, are menirea de-a furniza amintitelor ţări propagandişti bolşevici, cari să bolşevizeze populaţia lor.

O universitate similară, cu numele de „Universitatea estică", exista şi până acum în capitala Rusiei sovietice. Cursurile acestei universităţi erau cercetate de aproximativ 60 studenţi, cari pe urmă erau trimişi spre a bolşeviza India, China, Turcia şi Persia.

Locuinţa lui Molière

Intr'o broşură de curând apărută : „La fille de Molière et ses séjours dans le sexième arondissement" a lui P. P. Plan se fixează un punct al istoriei lui Molière în legătură cu locuinţa poetului.

Contrariu credinţei generale, autorul „Misantropului" n'a locuit decât foarte puţin timp — exact şapte luni — în casa din strada Richelieu cunoscută de toţi moliêriştii. Inainte şi anume dela căsătoria sa cu Magdeleine Béjart, el a locuit în strada Saint-Thomas-du-Luvre, strada Saint-Honoré sau piaţa Palais Royal. Imobilul avu fără îndoială, mai mult decât o intrare, deoarece actele rămase îi atribue aceste trei adrese.

Actuala piaţă Palais Royal era ocupată atunci de un grup de case, mărginit la vest de strada Frementau, aceasta fiind actualmente în faţa actualului magazin Louvre care ocupă locul fostului oficiu des „Quinze-Vingts." La nord, grupul de case termina cu un castel din faţa lui Palais Royal. Dacă ar fi fost o intrare lângă acest castel s'ar justifica cele două adrese : piaţa Palais-Royal şi strada Saint-Honoré.

Bogza

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Câteva idei pentru reforma învăţământului

de Gh. B. Boieriu
directorul şcoalei medii din Ocnele Mureşului

II.

Până acum am avut un învăţământ, pentru care adesea şi copiilor le lipsia înţelegerea: un învăţământ exclusiv de memorizare, care lăsa inima rece şi care în definitiv nici creerul nu-l prea hrănia.

Şcoala nouă însă trebue să fie cât mai aproape de viaţa reală, să instrueze pe elev în raport cu aptitudinile lui şi cu cariera căreia se destinează, pentru că nici o materie de învăţământ nu-şi va ajunge pe deplin scopul dacă rămâne numai un bagaj rece de teorii, adese ori inutile, şi dacă nu contribue la sporirea şi hrănirea înclinaţiunilor şi aptidudinilor copilului către o muncă productivă şi ordonată.

Şi pentru ca învăţământul să satisfacă pe deplin tuturor cerinţelor vieţii reale, nu e de ajuns să reformăm numai structura şcolii, ci e imperioasă nevoe să reformăm pe de-a întregul şi să adaptăm necesităţii atât programele analitice, cât şi metodele folosite până acum în instrucţie.

Reformarea metodelor de instrucţie în raport cu scopul însuşi al învăţământului formează desigur, problema cea mai însemnată şi totodată şi cea mai anevoioasă a şcoalei viitorului, pe care am putea-o numi mai potrivit şcoala activă, ori şcoala muncii libere şi ea e menită să aibă o înrâurire hotărâtoare asupra generaţiilor viitoare şi asupra culturii umane în general.

Exemplul ce urmează, luat din practica instrucţiei ne va arăta mai bine deosebirea între metodele vechi şi cele noui şi astfel şi dintre şcoala veche şi şcoala nouă.

Să presupunem că unui copil, care dela naştere şi-a petrecut viaţa pe un vapor, în mijlocul oceanului şi care nu a avut nici odată prilej să vadă plante, trebue să-i facem un curs de botanică. Desigur că nu-l vom pune să memorizeze din carte, nici nu-i vom explica ex-catedra întrebuinţând metoda expozitivă, ci printr'o vie convorbire, pornind dela un herbar, pe care-l avem la îndemână îl vom aduce pe copil să cunoască plantele şi să derive toate însuşirile lor din anumite legi generale în raport cu mediul înconjurător al fiecărei specie. Oare vom desvolta pe calea aceasta dragostea şi interesul copilului pentru lumea vegetală? Desigur că nu! Florile herbarului sunt sarbede, căci între ele şi cele din grădină sunt deosebiri, ca între viaţă şi moarte : nuanţele de culoare, moliciunea de catifea, graţia contururilor, parfumul îmbătător şi atâtea altele. Oare ce herbar şi ce discuţie le-ar putea înlocui toate acestea? Dragostea înmulţeşte cunoştinţele şi interesul le menţine; lipsa de interes le înnecă în negura uitării.

Pe copil îl atrage realitatea viaţa, — nu cartea.

Sute de mii de ani a învăţat omul isbindu-se de realitate, isvorul plăcerilor şi al durerilor noastre. Cântarea plăcerilor şi dorinţa de a evita durerile l-au împins deopotrivă să observe mediul ambiant, să judece, să stabilească legi, iar cunoştinţele câştigate să le comunice urmaşilor în mijlocul realităţii şi cu prilejul ciocnirii de această realitate. Aceasta-i e adevărata metodă.

Nici o expunere nu poate înlocui excitaţia cerebrală, pe care o provoacă realitatea; nici o descriere cât de amănunţită nu poate înlocui o singură privire asupra realităţii şi nici o dialectică nu poate da siguranţa, pe care ţi-o dă generalizarea făcută de tine însuţi pe baza propriilor tale observaţii...

Abstracţiunile şi generalizările primite de-agata sunt palide, reci neconvingătoare şi negeneratoare de acţiune. In ştiinţă, ca şi în artă, oameni de geniu, creatorii, n'au pornit atât dela ştiinţa îngrămădită de precedesorii lor, cât mai mult direct, dela realitate. Primul impuls mai totdeauna trebue să-l dea realitatea însăşi...

Principiul fundamental al noue metode de predare e ca înainte de toate să se deştepte interesul copilului pentru domeniul în care vreai să-l introduci. Când sileşti pe cineva să mănânce, fără ca să-i fie foame, alimentele consumate trecând nedigerate în intestin, irită intestinul şi produc toxine, cari otrăvesc organismul. Şi chiar dacă substanţele alimentare sunt digerate, neputând fi arse de sânge, ele lucrează cu otrăvuri şi depun săruri şi grăsimi păgubitoare organismului.

Tot aşa se comportă şi cunoştinţele primite fără interes şi rău asimilate, depunându-se ca elemente moarte, ele paralizează gândirea, simţirea şi voinţa.

A îndopa o clasă întreagă cu aceleaşi fapte şi teorii, înseamnă a aduna la aceiaşi table d'hote un Englez, un negru din Africa şi un Cirghiz din Siberia. Lasă pe fiecare elev să-şi facă observaţiile lui pentru satisfacerea curiozităţii lui, potrivit cu firea lui şi cu puterea lui aperceptivă. Nu importă însă câtă materie s'a făcut în clasă, nici câte cunoştinţi s'au adunat, ci în primul rând importă să se deştepte dragostea pentru un obiect, să se stimuleze spiritul de observaţie şi să se ascuţă mintea.

Reducându-se la strictul necesar balastul de fapte brute ce trebuesc memorizate, dar desvoltându-se în schimb dragostea pentru ştiinţă şi ascuţindu-se mintea elevului, acesta odată ajuns la maturitate se va pasiona pentru anumite probleme nerezolvite încă, şi, sub stimul pasiunii îşi va face drum cu o iuţeală vertiginoasă prin stufărişul de fapte îngrămădite, ca un câine de vânătoare, pe care mirosul fin îl educe deapreptul către prada urmărită.

Improprietărirea dela Breazu, jud. Mureș-Turda

— Sosirea dlui Ministru Alex. Constantinescu în gara Reghinul-Săsesc — Cuvântările — Răspunsul dlui Constantinescu — Plecarea la Breazu — Primirea — Cuvântarea țăranului Macarie Ion — Cuvântarea dlui Ministru Alex. Constantinescu — Cuvântarea dlui deputat Simeon Mândrescu — Procesul verbal al improprietăririi — Tragerea primei brazde — Hora — Banchetul Toasturile — Toastul dlui ministru Constantinescu —

Cu ziua de 18 Sept. a. a. a început a doua serie de improprietăriri în Ardeal, serie începută de Luni 18 Sept. la Reghinul-Săsesc și care se va termina în Brașov la 8 Octombrie 1922.

Prima improprietărire din această a doua serie, care de fapt e a 40-a la care asistă personal și d-nii miniștri a fost o nouă ocazie pentru țărănimea ardeleană de a se convinge că guvernul actual nu e un guvern de vorbe ci de fapte, și o nouă ocazie de a-și manifesta încrederea și dragostea față de guvernanții de astăzi ai țării.

Sosirea d-lui ministru Constantinescu la Reghinul Săsesc — Cuvântarea d-lui ministru

Luni dimineața, la orele 8 și jumătate, sosește în gara Reghinul-Săsesc dl Alex. Constantinescu ministrul agriculturei, care a fost întimpinat la gară de către d-nii: Emil Petrini, directorul general al agriculturei din Ardeal, I. Marțian, directorul c. sei pădurilor, Senatorul Protopop Duma, Senatorul Simeon Mândrescu, Eh. Augustin președ. comisiunei județene pentru expropriere, Prefectul jud. Mureș-Turda, I. Drăghiescu procuror general, Senator Protopop Rusu, S. Popovici, prim procuror din Tg.-Mureș, Ciupea și Bersan consilieri la Curtea de apel din Tg.-Mureș, reprezentanți cu presei și câteva sute de persoane din Reghiu.

Scoborârea din tren a d-lui Ministru Constantinescu care însoțit de d-nii: deputat Rusu Abrudeanu, deputat C. Bursan, și general Nămoianu a fost salutată de muzica militară și de uralele mulțimei venite întru întâmpinarea înaltului oaspete.

Dl Popovici, prefectul jud. Mureș-Turda, urează d-lui Ministru, bun sosit, în numele județului; dl Alex. Constantinescu răspunzând d-lui Prefect, spune următoarele:

„Am venit în mijlocul d-voastră cu drag și cu mare bucurie, dar și cu mare regret, pentru că d-nul I. I. C. Brătianu. care ținea foarte mult să vie și el, din cauza unei boli n'a putut veni.

Am venit aci la D-voastră, d-lor pentru ca cu proprii noștri ochi să vedem înfăptuirea marei opere — improprietărirea — pe care atât noi cât și țara întreagă o așteaptă de atât amar de vreme.

Vrem să vadă țara întreagă că suntem un guvern care știm să ne ținem cuvântul.

Pământul trebuie să intre în mâinile acelora cari l'au muncit și-l muncesc.

Astăzi voi înfăptui aci la Breazu împroprietărirea celei de-a 40-a comuni din Ardeal. La aceste împroprietăriri am asistat personal.

Opera exproprierei va fi terminată în tot Ardealul până cel mai târziu la 1 Noembrie.

Improprietărirea care necesită mult timp pentru parcelare și măsurare se va termina ceva mai târziu. Țăranul să fie absolut sigur — și aceasta o spune un ministru al țării românești — că pământul stăpânit astăzi de el sub formă de arendă forțată va fi trecut în curând în veșnică a lui stăpânire.

Alte cuvântări

Urmează o scurtă cuvântare a d-lui primar al orașului Reghin, care urează bun sosit d-lui ministru, în numele populației orașului, accentuând că există cea mai perfectă pace și armonie între toate naționalitățile care formează populația orașului.

D-rul ministru Constantinescu răspunzând d-lui primar spune că e foarte mulțumit, că există bună înțelegere între naționalități și declară că atâta timp cât naționalitățile își vor înțelege rostul lor în cadrele statului român, se vor bucura de cea mai mare dragoste și de cel mai mare sprijin din partea guvernului. Dacă, naționalitățile reclamă drepturi, spune d-nul ministru, trebuie să cunoască și datoriile.

Urmează urarea de bun sosit, din partea comunității izraelite, din partea bisericei române, din partea bisericei catolice și luterane, din partea Sașilor și din partea Ungurilor din Reghin.

Plecarea spre Breazu. — Sosirea

Dela gară, înconjurate de populația Reghinului, de țăranul și țărancele de toate naționalitățile de prin satele din jur, în frunte cu 100 de țărani călări, automobilele cari purtau pe dl Ministru și pe cei cari îl însoțeau au primit în sunetele muzicei și în uralele mulțimei spre Breazu unde urma să se sărbătorească prima împroprietărire din comună.

La intrarea în hotarul comunei fusese ridicat de către țăranii din Breazu, un admirabil arc de triumf împodobit cu drapele, flori și brad, pe care sta scris cu litere făcute din crenguțe de brad: **„Trăiască dezrobitorii țărănimei !“**

Pe terenul unde urmă să se taie prima brazdă fusese ridicat deasemenea un minunat umbrar de brad.

Sosit la fața locului, dl Ministru a fost primit în urale și strigăte de „Să trăiască !“

Restabilindu-se liniștea, **țăranul Macarie Ion,** adresându-se dlui Ministru a spus următoarele :

Cuvântarea țăranului Macarie Ion

Domnule Ministru,

In numele poporului muncitor, căruia i-se face parte de pământul trebuincios pentru viață și pe care l'a știut și'l va ști și apăra, vă mulțumesc azi, D-Voastră, care reprezentați la bucuria noastră pe Maiestatea Sa, marele nostru Rege Ferdinand I desrobitorul și D-Voastră, care la fața locului, ați aplicat rânduielile legi de expropriere și împroprietărire, dând pământul în mâinile celor ce înșiși îl muncesc și cari Vă promit că îl vor și munci pentru trebuințele țării și întărirea neamului. Să trăiască M. Sa Regele Ferdinand. Să trăiți Dle Ministru.

Cuvântarea d-lui Ministru Alex. Constantinescu

„Fraților! Sunt peste măsură de fericit că aud atâtea cuvinte de încredere din partea voastră. Făcând împroprietărirea voastră, a țăranilor, fără deosebire de naționalitate și de credință, noi am făcut cel mai mare act nu numai de dreptate ci și de întărire a neamului acestuia atât de necăjit până astăzi.

Ajungând stăpâni de veci pe pământul acesta și muncindu-l cu râvnă și cu cinste, veți contribui într'o largă măsură nu numai la îmbunătățirea situației voastre materiale ci și la prosperarea generală a țării.

Avem convingerea nestrămutată că de azi înainte țara noastră n'o să mai aibă nevoie de cetăți și de tunuri că să se apere, căci fiecare ogor al nostru va fi o cetate de granit pe care nu va fi forță pe lume să o cucerească.

România va fi presărată de azi înainte de sute de mii de astfel de cetăți pe care voi veți ști să le apărați.

Brațele, coasă, plugul și sufletul vostru vor fi tunurile și armele în fața cărora nu va putea rezista nici o putere.

Cuvintele d-lui Ministru Al. Constantinescu au fost acoperite de nesfârșite urale, după care slujba religioasă, oficiată de doi protopopi și de 3 preoți. După oficierea serviciului divin, dl Prof. universitar și deputat de Reghin, Simion Mândrescu, a ținut următoarea cuvântare:

Cuvântarea dlui deputat Simion Mândrescu

Regretăm cu toții că nu putem saluta în mijlocul nostru pe dl I. I. C. Brătianu, pentru că el nu e numai acela care a semnat declarația de război în urma căreia noi suntem astăzi cu toții liberi, dar e și acela care a iscălit hotărârea că pământul trebuie să treacă în stăpânirea țăranilor.

Avem însă mângâierea să avem în mijlocul nostru pe cel mai înțelept și mai harnic co'aborator al Dsale, pe dl Alex. Constantinescu. Acesta o viață întreagă a fost omul faptelor și nu a vorbelor.

Ca unul care cunosc istoria politică și socială a regatului, pot spune că năpraznică a fost lupta și acolo pentru ca pământul să treacă din mâna ciocoilor în mâna țăranilor. Lup'a aceasta a fost începută de Tudor Vladimirescu și continuată de atunci și până astăzi de partidul liberal.

In Vechiul Regat s'a dat aceiași luptă ca aceia pe care au dat'o strămoșii noștri aci, pentru a scăpa de iobăgie.

Marele nostru, Brătianu a spus două vorbe mari care-l vor face să trăiască câte zile va avea țara și neamul acesta : „Ori murim cu toții, ori suntem una în România-Mare“ și „Ori dăm pământul țăranilor ori ne prăpădim cu toții“. Și I. I. C. Brătianu omul hotărârilor și al faptelor a îndeplinit amândouă aceste promisiuni.

Voi, ungurilor, dacă nenorocul ar fi făcut ca și acum grofii și baronii să fie stăpâni pe aceste țărâmuri, n'ați fi avut parte de pământul pe care România-Mare vi-l dă astăzi, căci vedeți cu toții, cu câtă îndârjire protestează ei contra exproprierei și a împroprietăririi.

Spuneți copiilor voștri, voi țărani de toate naționalitățile, că în țara românească domnește dreptatea și libertatea.

Răspunsul domnului Alex. Constantinescu

Ascultând admirabila cuvântare a domnului Simeon Mândrescu și auzindu-l vorbind cu atâta evlavie de v. Regat, pe el care e de aci din Ardeal dar care a cunoscut Regatul cum îl cunoaștem și noi, dați mi voie să vă mai spun câteva cuvinte:

Când S. Mândrescu vă vorbește cu atâta căldură de jertfele Regatului pentru desrobirea voastră, vedeți în cuvintele lui simțirea omului care vă cunoaște și ne cunoaște.

Mândrescu înainte de 1916 a luptat cu noi cei din vechiul Regat pentru desrobirea voastră. Regatul a jertfit 800.000 de suflete — floarea țării — pentru a vă desrobi. Aveți o datorie mare față de neamul acesta. Lăsați deoparte pe ticăloșii, ambițioșii și intriganții acestui neam și prima pâine albă ce o veți lua din pământul acesta, să o dați prinos bisericei pentru cei 800.000 cari și-au jertfit viața pentru desrobirea Ardealului.

Sunt convins că oricare va fi ticăloșia unora, nimic și nimeni nu ne va mai putea despărți de azi înainte“.

Cum s'a împărțit pământul

Judecătorul citește după aceasta, procesul-verbal al împroprietăririi din comuna Breazu din care reese că s'au expropriat 894 de jugare din moșia Breazu, proprietatea Baronului Zoltan Banfy, absenteist. Lotul tip e de 4 jugăre. — Au fost împoprietăriți 139 de săteni. (rom. ung. și sași). Au fost rezervate 136 jugăre pentru interese generale, s'au dat 4 jugăre pentru biserici, 10 jugăre pentru locuri de casă și 214 jugăre pentru islaz comunal.

Tragerea primei brazde. Hora

După citirea procesului-verbal, a urmat tragerea primei brazde. Plugul tras de 6 boi a fost ținut de coarne de însuși Dl Ministru Alex. Constantinescu și de dl General Șerbescu.

După tăierea brazdei, s'a încins o horă enormă la care au luat parte miile de țărani împreună cu dl Alex. Constantinescu și toate oficialitățile care erau de față.

La ora 11 jumate festivitatea din Breazu a luat sfârșit.

Banchetul

La ora 1 a avut loc în restaurantul orașului un banchet de 38 de persoane, banchet dat în onoarea Dlui Ministru Alex. Constantinescu.

Primul toast este ținut de d-l Ministru Constantinescu, care bea pentru M. S. Regele urmează toastul d-lui S. Mândrescu, care în cuvinte emoționante face o scurtă expunere a evenimentelor și a suferințelor din anii neutralității, arătând nenumăratele ajutoare morale și materiale, pe care dl Constantinescu le-a dat refugiaților ardeleni din V. Regat.

Scriitorul Radu Cosmin pune în evidență marinimia Românilor și meritele d-lui Constantinescu în făurirea României mari.

Trecând la altă ordine de idei, oratorul atinge chestiunea încoronării M. S. Regelui și arată crima acelora, cari nici în fața unui asemenea act nu-și pot stăpâni patimile și ticăloșia sufletească.

Toastul d-lui Alex. Constantinescu

Orice partid și orice țară are nevoie de întruniri'e bătrânilor cu maturii și cu cei tineri.

Bătrânii sunt necesari pentru că multele experiențe din trecutul lor pot fi is oare fecunde de bine pentru viitor. Maturii sunt necesari pentru experiența și pentru puterea lor de muncă, iar tinerii sunt necesari pentru că în e'anul tinere el lor găsesc și cei maturi și cei bătrâni forțe noi de regenerare.

Poetul Cosmin se pornise mai înainte cu un cumplit elan, să condamne pe acei cari nici în fața încoronării M. S. Regelui nu găsesc putere de stăpânire ca să uite patimile politice și ambițiile personale. E mult adevăr în spusele Dlui Cosmin — dar cu toate acestea eu nu poatribui nici unul Român, cuget rele față de România noastră, căci aceia vor întâlni zidul inexpugnabil al poporului acestuia care nu se lasă orbit de patimi.

Fiecare deci crede că cela ce face, face mai aine decât noi. In această ordine de idei trebuie judecată atitudinea acelora cari cred de bine să nu ia parte la încoronare. Suntem convinși însă că tot ce e cinstit și românesc în țara aceasta va face un zid în jurul cetății dela Alba-Iulia.

Urmează toasturile dlor, General Șerbescu, N. Popovici și prefectul județului.

Banchetul a luat sfârșit la ora 3. A urmat vizitarea orașului după care dl Ministru și cei cari îl însoțiau au plecat la Tg.-Mureș. Aci s'a vizitat orașul iar la ora 5 s'a luat drumul spre Dicio-Sânmărtin unde Marți a avut loc prima împroprietărire și acolo.

Șt. P.

Răspândiți „Infrățirea“

Sărbătorirea Dlui Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei

— Banchetul oferit de organizaţia liberală din Cluj — Invitaţii — Toasturile — Toastul dlui ministru Al. Constantinescu — Toastul dlui N. Bănescu, preşedintele organizaţiei liberale locale, ai dlor Popov şi Dr. Gane — Toastul dlui Gavril Tripon — Răspunsul dlui Ministru Constantinescu —

Cu ocazia primei împroprietăriri înfăptuite în jud. Cojocna, împroprietărire la care, ca şi la alte 40 de împroprietăriri din diferite judeţe ale Ardealului, a luat parte şi d-nul Ministru Constantinescu, organizaţia liberală din oraşul şi judeţul nostru a ţinut ca o datorie să sărbătorească după cum se cuvine pe cel mai valoros colaborator al d-lui prim ministru I. I. C. Bratianu, pe d-nul Alex. Constantinescu. Această sărbătorire a fost extoriorizarea unui simţământ de recunoştinţă şi de administraţie faţă de acela care la vârsta de 63 de ani, după 40 de ani de muncă neobosită şi rodniçă, cutreeră de trei luni de zile toate provinciile ţărei, pentru a grăbi şi a vedea cu ochii proprii, înfăptuirea atât de mult aşteptatei împroprietăriri a ţăranilor.

Prin îndemnul, hotărârea şi activitatea d-lui Ministru Constantinescu, reforma agrară a eşit din stadiul unei promisiuni sau a unei platforme politice şi a ajuns să fie azi **fapt** împlinit. Astăzi ţăranul român este cu adevărat, stăpân pe pământ ul lui.

Sentimentele de dragoste şi de recunoştinţă faţă de dl Alex. Constantinescu au fost concretizate printr'un prietenesc banchet oferit de organizaţia liberală clujană în saloanele cercului de studii ale partidului liberal.

Au luat parte la acest banchet aproape 80 de persoane dintre care remarcăm pe d-nii: N. Bănescu, deputat, C. Tănăsescu, deputat, Th. Mihali, senator, Gavril Tripon, deputat, C. Pordea, deputat, Prof. Ganea, St. Meteş, prefectul Judeţului, Al. Lapedatu prof. şi deputat, A. Popov, avocat, Mişu Stefănescu, artist, I. Bianu, senator, e c. etc.

Banchetul a început la ora 9 şi a durat până la ora 12, într'o atmosferă de admirabilă, intimitate şi bucurie.

Toastul d-lui ministru Alex. Constantinescu

„Seria toasturilor este deschisă de dl Ministru Alex. Constantinescu care spune următoarele:

„Noi Românii, urmând o sfântă tradiţie, avem datorie de a nu pierde din vedere, nici odată, din sufletele noastre, pe acela pe care D-zeu în înţelepciunea şi sufletul lui l'a hotărât de a domni peste România Mare. Acest viteaz astăzi a ştiut să fie credincios jurământului depus, şi să fie cel dintâi bun Român. Atunci când interesele şi viitorul poporului pe care îl conducea au fost puse în joc, a ştiut să-şi uite copilăria, familia şi glasul sângelui şi să se dea cu trup şi suflet poporului său,

Alături de el, buna noastră regină maiestoasă pe tron şi atât de blândă şi consolatoare la capul răniţilor, ne răpeşte primul nostru gând. Aceste două mari suflete de Români simbolizează pentru noi unirea sufletească a tuturor Românilor.

Peste 25 de zile, Românii din toate colţurile ţărei vor sărbători încununarea lor. In acea zi toate inimile cinstite şi curate din această ţară, toţi acei carl au în sufletele lor fermentul iubirei de ţară şi de neam, vor veni la Alba-Iulia şi vor încununa pe Rege cu cele patru diamante pecare îe formează cele patru provincii ale României mari.

Ridic paharul meu în sănătatea M. M. L. L., Regale şi D-zeu să ni-l ţie".

Toată sala în picioare aplaudă şi strigă să trăiască.

Toastul dlui profesor N. Bănescu

Dl N. Bănescu ridicând paharul arată în scurte cuvinte marile merite dle dlui ministru Constantinescu în înjghebarea şi consolidarea României-Mari, documentând cu date precise covârşitoare contribuţia dlui Constantinescu la consolidarea acestei ţări.

Trecând la opera împroprietăririi, dl Bănescu spune că această operă constitue cel mai important eveniment social şi economic dela unire încoace şi că această mare operă se datoreşte în întregime dlui ministru Constantinescu.

Oratorul termină urând dlui Ministru, în numele organizaţiei liberale clujene, ani mulţi şi plini de sănătate, exprimându-şi marele regret că la bucuria de faţă n'a putut lua parte şi dl I. I. C. Brătianu.

Dl Adonis Popov

luând cuvântul spune următoarele:

Ca reprezentant al ucenicilor acestui partid cari aşteaptă să muncească, îngăduiţi-mi să vă spun două cuvinte.

Intrarea mea în partidul liberal coincide cu data când, întors de pe front am găsit la Iaşi, pe dl Constantinescu în puşcărie, aruncat acolo de un guvern patronat de Mackensen, şi pentru crima de-a fi contribuit într'o foarte mare măsură la aclamarea războiului unirei.

Au trecut zilele grele şi azi avem ideal'ul îndeplinit.

Generaţia noastră însă se găseşte în faţa unui gol. Îi trebue, imperios un nou ideal — acestui popor. — In brazda nouă pe care d-voastră, domnule Ministru, a-ţi tras-o, se spune sămânţa idealului viitor.

Pe cât de ideal a fost idealul săvârşit pe atât de practic este cel început acum.

Munca aceasta e noul ideal care trebue poporului nostru. Acei cari reprezintă acest nou ideal sunt maeştrii noştri, ai celor tineri.

In cinstea acestui nou ideal pe care, ca şi pe celalalt, tot d-voastră îl simbolizaţi, permiteţi-mi să beau acest pahar.

•

Toastul dlui Dr. Gane

Dl Dr. Gane spune că marile opere pe care dela unire încoace le-a înfăptuit şi le va înfăptui partidul liberal, sunt muncite şi cristalizate în principii şi legi de către dl Constantinescu, în timpul zilelor şi nopţilor nedormite petrecute în puşcăria dela Iaşi.

Făcând un scurt dar documentat istoric al activităţii dlui Constantinescu ca român, ca ministru şi ca om, d-sa ajunge la concluzia că activitatea dlui Alex. Constantinescu are 3 mari etape:

I) pregătirea sufletească a războiului;

II) Războiul şi unirea tuturor Românilor, şi înfăptuirea reformei agrare. Bea pentru dl Constantinescu.

Toastul dlui Gavril Tripon, deputat

Vechiul şi cunoscutul luptător, într'o cuvântare pe cât de impresionată, pe atât de plină de sinceritate şi de adevăr, arată covârşitoarele contribuţii pe care V. Regat le-a adus pentru eliberarea Ardealului. Cu adâncă durere arată cum unele suflete slabe şi înventnate de duhul cel rău caută să răspândească discordia şi ura între fraţii aceleiaşi mame.

Noi, spune dl Tripon, ne căutăm cu orice preţ duşmani cu toate că în fond toată lumea ne iubeşte.

Sunt azi nespus de fericit că pot trăi zilele acestea. Altă dată, dacă am fi îndrăznit să fi făcut şi să fi vorbit ceea ce fac şi vorbesc astăzi, lanţul robiei m'ar fi aşteptat la uşă.

Există dragoste de neam în toţi Românii, dar un şearpe a străbătut în unele suflete, înveninându-le. Ne trebuie o contra otravă pentru acest şarpe. Veniţi cât mai des la noi, voi cei din vechiul regat căci avem mare nevoie de noblefea şi spiritul vostru de jertfă.

Dacă am rezistat 1000 de ani, încheie dl Tripon, sub jug străin, ce minteomenească îşi poate închipui că azi, liberi şi fericiţi cum suntem, vom pieri.

Toastul răspuns al dlui Ministru Alex Constantinescu.

Mărturisesc că sunt peste măsură de emoţionat de cuvintele ce le-am auzit — şi patriotice şi înţelepte. Dlor, putem să îmbătrânim în vrâstă dar când hrănim în suflete ideaiuri şi speranţe suntem totdeauna tineri.

Mi-aţi amintit de viaţa mea politică de 40 de ani în care timp nu am lipsit să fiu bărbatul cinstit al aceluiaş drapel care n'a ştiut ce este dizidenţa politică chiar atunci când era între ciocan şi nicovală.

Sub acelaş drapel m'am născut, am trăit şi voi muri.

Tata îmi citea când eram copil episoade din Heliade şi din Rosetti despre Ardeal şi de atunci a încolţit în mine dorinţa realizării idealului naţional.

Dacă am fost fericit în viaţa mea, este că am putut dea dela poarta verde dela Iaşi, să pot contribui cu ceva la făurirea României aşa cum este azi. Dacă acei cari m'au aruncat în puşcărie, în orbirea lor au crezut că mă distrug, s'au înşelat căci eu m'am ridicat pe piedestalul pe care ei mi l'au ridcat.

Trecând la altă ordine de idei dl Constantinescu făcând aluzie la cele spuse de dl Tripon, spune că nu se teme de şarpele veninos de care pomenea dl Tripon, căci **am prea mare încredere în puterea de viaţă a neamului meu care e atât de mare încât chiar şerpii sunt nimicuri.**

Am învins atâtea şi noi poporul român vom şti să învingem şi şarpele urei şi al discordiei.

Cred în puterea de viaţă a neamului acestuia căci prea mult a suferit şi prea mare a fost răsplata Dumnezeirii pentru suferinţa lui, pentru ca azi să se mai teamă de peire. Bem pentru sănătatea sufletească a tuturor Românilor. Banchetul a luat sfârşit la ora 12.

INFORMAŢII

Ţăranii ardeleni faţă de împroprietărire şi încoronare.

Sătenii din Comuna Gilău-Cojocna, împroprietăriţi zilele acestea, au trimis M. Sale Regelui şi primului ministru, următoarele telegrame:

M. S. REGELUI

Bucureşti.

Sătenii din comuna Gilău judeţul Cojocna adunaţi pentru a sărbători întâia împroprietărire din acest judeţ, luând în stăpânire deplină şi veşnică pământul strămoşesc, aduc Măjestăţii Voastre închinarea întregii lor supuneri şi recunoştinţe pentru înfăptuirea acestui mare act de dreptate naţională şi socială urând Majestăţii Voastre sănătate şi fericire pentru binele patriei şi al neamului. Rugăm pe bunul Dumnezeu să Vă aducă cât mai curând în cetatea de glorie a lui Mihai Viteazul, ca să Vă vedem fruntea încoronată cu coroana de oţel, pecetluind astfel unitatea noastră naţională.

In numele miilor de săteni

Dr. Victor Pop, preot.

Domnului Ion I. C. Brătianu, Prim ministru

Bucureşti

Regretând din suflet că **nu** V'am putut saluta în mijlocul nostru cu prilejul primei împroprietăriri în jud. Cojocna, Vă rugăm să binevoiţi a primi odată cu mulţumirile noastre recunoscătoare pentru graba şi iubirea cu care guvernul D-Voastră înfăptuieşte reforma agrară şi urările noastre de însănătoşire spre a putea răspunde dorinţei noastre de a ne prezida personal actul unei noi împroprietăriri din judeţ.

In numele asistenţei de ţărani din Gilău şi comunele vecine şi intectualilor din Cluj.

Dr. Victor Pop preot.

•

Generalul Petala, însărcinat de guvernul român de a reprezenta România la Conferinţa de dezarmare propusă de guvernul sovietic vecinilor, a sosit la Varşovia, unde e vorba să se ţie conferinţa. Mandatul delegatului român este limitat. O conferinţă preliminară a delegaţilor Micei Antante, a stabilit programul comun ce se va discuta în conferinţă.

•

In cercurile politice se afirmă că dl Octavian Goga va candida la Baia-Mare pentru mandatul rămas vacant în urma morţii lui Take Ionescu. Guvernul nu-i va pune contra candidat.

•

Cunoscutul compozitor român Ioan Scărlătescu, atât de apreciat în lumea noastră muzicală, a încetat din viaţă la Bucureşti.

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin **UNIO** **Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133** 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.— 4 metri fagsau stejar despicate Lei 650.—

Reclamă este sufletul comerțului

Dl ministru de interne general Văitoianu a vizitat ieri, însoțit de domnii prefecți Meteș și Popovici, pompoasa **expoziție de tablouri** *din sala de expoziție a Prefecturei și stând acolo mai bine de o oră și jumătate, și-a exprimat satisfacția cu privire la cele văzute. Mai cu seamă i-a plăcut dlui ministru și dlor din suită peisagiile solitare ale lui Ion Molnar de Pentelei, tablourile de animale ale lui Aladar Edvi Illés, un portret al lui Fr. Inocent, și peisagiile lui Kézdi Kovács și Olgyai. De altcum dl ministru a reținut patru dintre tablourile numiților pentru colecția d-sale de tablouri evident bogată.* 2181

Quartetul de vioară

Waldbauer - Kerpely

va da Luni în 25 Sept. la ora 8 seara în sala Colegiului Unitar

Unicul CONCERT din Cluj.

Quartetul cu renume mondial va prezinta de data aceasta un program absolut nou. — Interesul față de concertul acesta este uriaș. Bilete, de câte 50, 40 și 30 lei, se mai găsesc încă la *Lepage*, dar numai în număr foarte mic. (2184)

Curse de Automobile

Totdeauna mai Eftine ca la alții!! Telefon 999 Perry-Ford. Telefon 999, Calea Regele Ferdinand 99. 1823

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

Parchetari, buni lucrători angajează îndată fabrica *„Silva"* din București, Șoseaua Pantilimon 181. Oferă și locuință.

A se adresa: Creditul Technic Transilvănean, Calea Victoriei No 23 Cluj. 2170

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

CIORAPII Lloyd 147 1690

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Toate doamnele care într'adevăr știu ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piața Unirei 23 Cluj.* Renovat având cabine absolut separate. 2014 — 1.

Primesc comenzi lucru de mână, tot felul de ajur, broderie românească, ajur fille, etc. Efectuez lingerie de corp și de pat, perdele, couverturi, rochii etc., în timpul cel mai scurt și în condițiuni foarte avantagioase Strada General Gherescu 3 (Bástya-ut) Melle Ellene. 2167

In atențiunea d-lor industriași și comercianți!

Prăvălii de închiriat

într'o casă care să află pe o stradă cu cea mai intensivă circulație orașului Cluj (str. Regele Ferdinand la colțul străzii aproape de centru orașului pe timp de 4—6 ani de zile.

Ași lua contact cu proprietarul Cafeului „DACIA" 2179 **Iosif Szinetar.**

Prohibirea exportului de porci

Prin deciziunea ministerială No. 59271 din 20 Septembrie 1922, Ministerul industriei și comerțului a decis ca cu începere de la 20 Septembrie 1922, exportul de porci să fie prohibit.

Toate aprobările principiale acordate anterior datei de mai sus și pe baza tablourilor respective, se consideră ca drepturi câștigate pentru export, însă numai cu observarea condițiunilor anume stipulate prin acele aprobări.

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantitățile diferite la 1588

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

Cititi „Infrățirea"

Ultima oră

Arderea podurilor de la Putna-Seacă

Eri la orele 5 după masă, un violent incendiu a distrus podul de la Putna-seacă. Focul a fost provocat de o mașină izolată. Trenurile au sosit cu mari întârzieri. Circulația a fost restabilită.

Concentrări de trupe bolșevice la Nistru

La București s'au primit eri telegrame cari anunță că pe malul Nistrului se observă mari concentrări de trupe bolșevice. Guvernul a hotărât să se urmărească cu atenție mișcările acestor trupe.

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Externe

America nu se amestecă în Orient

Londra — Președintele Statelor Unite, Harding a declarat că America e deinteresată în ceeace privește chestiunea orientală.

Chestiunea Orientului. Ce cer Turcii

Constantinopol — Ca să se pue capăt zvonurilor referitoare la chestiunile din Orient se precizează punctul de vedere turc: 1. Adunarea națională a precizat că acceptă libertatea strâmtorilor prin urmare chestia strâmtorilor nu mai există. E gata însă să discute detailele acestei chestiuni. 2. Constantinopolul și Tracia vor fi cerute de guvernul din Angora pentru Turcia.

Conferința Orientală

Ce declară delegatul român

Mâine se întrunește conferința pentru chestiunea orientală. Din partea României va lua parte ministrul Antonescu, din partea Serbiei ministrul de externe Nincici. Dânșii au declarat, că țările lor doresc o aplanare pașnică și vor face tot posibilul pentru aceasta.

Trupele Kemaliste au intrat în zona neutră

Constantinopol. — Trupele Kemaliste înaintând au atins câteva orașe din zona neutră.

Români atacați de Bulgari la Varna

Un grup de 30 români transilvăneni cari se întorceau din Statele Unite pe bordul vaporului „Megali Hellas" au fost nevoiți să debarce în portul Pireu și să se îmbarce pe bordul vaporului italian „Celio". Grupul de români ajungând cu vaporul italian la Marna, autoritățile bulgare au refuzat în mod categoric să aprovizioneze acest vapor sub motiv că pe bordul vaporului se află români. Un grup de români ducându-se în oraș, au fost atacat cu pietre. Huiduiți de bulgari, cei atacați deabia au putut scăpa de furia bulgarilor. Doi din români au înebunit de spaimă. La protestarea căpitanului vasului autoritățile bulgare nu au luat nici o măsură.

Întrevederile Poincaré - Curzon

Ministrul României la Paris ia și el parte

Paris. — Ministrul de externe sârb Nincici, care se află în Paris și ministrul României Antonescu iau parte la convorbirile între Poincare și lordul Curson. Se crede, că se va stabili o înțelegere, deoarece Anglia dorește rezolvarea chestiunei orientale de acord cu ceilalți aliați.

Desmințirea convenției poloneze cu Mica Antantă

Varșovia. — Să desminte oficial textul convenției militare între Polonia și Mica Înțelegere, care ar fi fost semnat la Praga precum a anunțat „Vossische Zeitung".

De la Liga Națiunilor. Ajutorarea Austriei și Condițiile

Comisiunea de 5 a Ligei Națiunilor a adoptat rezoluțiunea subcomisiunei financiare în privința ajutorării Austriei. Condițiunea principală constă în garanția, că Austria să-și păstreze independența. Comisiunea a acordat un credit 520 milioane coroane aur, la care s'au înscris proceptual toate puterile interaliate, cu condiția, că în Austria să se facă reforma internă și un control din partea aliaților.

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare

I. TRISKA Cluj

Strada Șaguna (fosta Barth M.-u.) No. 14.

Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Pentru comercianți la comandă mai însemnată reducere de prețuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu abur, și de văpsit Cluj,

văpsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbaci tot și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat

Telefon 500.

Lloyd 557 1817

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piața Cuza-Vodă 12

◆ 2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

Tungsram

Depozitul Central:

TUNGSRAM S. A.

Cluj, Str. Kömálalja No. 25

□ Telefon 201. □ 1290-2

:::: Marele ::::

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanență cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34

Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel

Telefon No. 401 și 290.

Loyd 2721 1553

Cea mai buna maşina de scris

Reprezentanta fabricei:

Librăria Lepage Cluj,

Palatul Status.

Maşine de scris şi de socotit se repară de către mecanici specialişti. Prin telefon 438. Deasemenea se repară conştiincios maşini trimise din provincie. In depozit accesorii pentru maşină de scris, litere româneşti, pandlici şi perne, hârtie pentru maşină de scris, hârtie carbon etc. etc. 2166

Alo! Alo!

Ir stiinţăm pe d-nii comercianţi, că firma noastră

Biroul „Comerţul Românesc"

din Satu-Mare - Casa Albă

a luat reprezentanţa exclusiv în Transilvania pentru renumită cacao americană „**Morning cacao**" care s'a doveelt superioară tuturor produselor de acest gen şi care se vinde cel mai avantajos.

Adresaţi-vă la Biroul nostru: SĂTMAR, CASA ALBĂ.

Telefon 26. 2086 Telefon 26.

Au sosit

sticle pentru castraveţi şi compoturi

la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

Prima Fabrică de Potcoave Soc. Anon.

C L U J,

Şoseaua Baciului

6.

TELEFON: 1082

Fabrică şi livrează:

Potcoave de cal
Potcoave de cizme
Colţi de potcoave
Ferării pentru paturi

2177

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 şi 725

Cumpără şi vinde soiu de monete streine. Concurenţe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Articole frumoase de drogherie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, **Piata Unirii No. 5.** 1385

S'a deschis S'a deschis

Dans de parchet

Seara să petrece cel mai bine în localul

DACIA-BAR

cel mai distins loc de distracţie a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.

Radio 2532. 1948

CARBUNI DE PIATRA

şi ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziţiuni de vagoane sau magi

Sigismund Kohn

Cluj, Str. Barităiu 10. Telefon 259

Radio 2269 2142

TEODOR HOFFMAN

INGINER

Construcţiuni de Mori

Atelier de Motoare şi maşinării

2026

CLUJ,

Strada Regina Maria 38

TRASUL

dă betonului şi mortarului densitatea deplină şi impermeabilitatea măreşte clasticitatea şi resistenţa de tracţiune şi de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.

TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.

Prospecte şi certificate oficioase stau la dispoziţie. Representant pentru jud. Gojocna şi Turda-Arieş precum şi depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparlu No. 3. 1401

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe preţuri foarte scăzute.

Heller, Weiss şi Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" şi „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Uzina electrică a oraşului Conducerea societăţii „GAMA"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 403

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. 148

Reclama este sufletul comerţului

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind toffelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă

Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infraţirea"

Franţa şi chestia orientală

Ziarele franceze consideră în unanimitate, că sfârşitul notei engleze, relativ la măsurile militare în contra lui Kemal, este în contradicţie flagrantă cu deciziile anterioare ale Aliaţilor, cu interesele britanice şi aliate şi în special periculoase din pricina actualei situaţi din Orient. Ziarele franceze socotesc, că atitudinea Angliei nu poate duce la o soluţie paşnică a conflictului. Această atitudine este dictată de dorinţa de a distruge puterea otomană pentru a asigura linişte în colonille engleze din Orient.

O asemenea politică nu poate reuşi; ea nu poate produce decât un efect invers, provocând o răsculare generală a populaţiunei musulmane.

Părerea ziarelor este, că va fi foarte greu de a avea forţe militare suficiente pentru acţiunea proiectată în contra turcilor. „Le Matin" scrie, că puterile balcanice doresc înainte de orice, menţinerea păcii, pe care n'au dobândit-o, decât cu mari sacrificii şi vor susţine atitudinea pacifică a Franţei. Ziarele sunt de părere ca Anglia să se întoarcă la o concepţie politică mai realistă şi la concepţia sinceră a unui acord, aşa cum a fost definită, scrie ziarul „Le Temps", de răspunsul francez, care a fost redactat în urma recentelor demersuri ale lordului Hardinge, ambasadorul englez de'a Paris.

Ziarul „Petit Parisien" aminteşte, că Anglia a împins Franţa la moderaţiune atunci, când a fost vorba să ocupe inutul Ruhr' pe motiv că Germania nu trebue redusă la disperare şi constată că de astă dată, rolurile s'au inversat; acum Franţa sfătueşte Anglia la moderaţiune.

In 1914, frica de Rusia a făcut ca Turcii să se arunce în braţele Germaniei. N'ar trebui ca astăzi, de teamă ca englezii să pue stăpânire pe Constantinopole, să se arunce în braţele sovietelor, fapt care ar provoca un nou război în Orient, şi poate în Europa.

Toate ziarele fac apel la prietenia şi la bunul simţ al naţiunii britanice ca să se oprească la timp şi să nu întreprindă o expediţie atât de periculoasă. Insistând asupra necesităţii unei politici comune preconizată întotdeauna de Franţa, ziarele declară ca numai solidaritatea aliată va putea clarifica diferendul Oriental. Intârzierea unei soluţii îl agravează pe zi ce trece.

Ziarul „Times" lasă să se înţeleagă că expunerea oficioasă a atitudinei engleze făcută de d. Lloyd George, ar fi fost publicată fără autorizarea ministerului de externe. Toate ziarele engleze subliniază necesitatea absolută a unei bune înţelegeri între aliaţi. Dezlănţuirea unui nu război mondial, scrie ziarul „Morning Post", a fost evitată graţie înţelepciunei Franţei. Toată lumea recunoaşte că Poincare a făcut un mare servici cauzei păcii în Europa.

Citiţi pag. 8-a

Cooperaţia intelectuală

— Propunerile făcute de filosoful Bergson —

Henri Bergson a fost ascultat de consiliul Ligii Naţiunilor, în calitatea sa de preşedinte al comisiunii de cooperaţie intelectuală. El a expus primele rezultate ale lucrărilor acestei comisiuni, care vrea să facă operă utilă şi precisă.

Ea a făcut — a zis Bergson — constatări curioase în ce priveşte opera lucrărilor muncii intelectuală în unele ţări este amenţată şi la toate echilibrul este rupt între muncitorii intelectuali şi muncitorii manuali. Dacă această stare de lucruri continuă, carierele intelectuale vor fi ocolite. In ce priveşte valoarea însăşi a muncii intelectuale, ea a suferit o slăbire de la război încoace. Comisiuuea a crezut că prima sa datorie ar trebui să fie un act de solidaritate internaţională în favoarea muncitorilor intelectuali şi prima sa anchetă va fi asupra condiţiunilor muncii mintale.

Studiul comisiunii s'a întins şi asupra cooperaţiei internaţionale în materie de cercetări ştiinţifice. Ea preconizează institutirea unei casse internaţionale de credite şi împrumuturi pentru aceste cercetări, crearea uneia sau a mai multor biblioteci complete, cerându-se obligatoriu în aceste biblioteci depunerea legală de cărţi şi reviste. In această privinţă, se crede că guvernul francez ar fi dispus să ofere pentru una din aceste biblioteci castelul din Vincennes.

Atenţiunea comisiunii s'a îndreptat şi asupra mijlocelor de a înlesni cercetările arheologice, asupra proprietăţii intelectuale şi a dreptului inventatorilor, asupra apropierii dintre universităţi, etc.

Apropiind — a conchis Bergson — pe muncitorii intelectuali, vom putea, poate contribui a stabili mai multă fraternitate între naţiuni, ceea ce este ideia călăuzitoare şi sufletul însuşi al Legii Naţiunilor.

Pretutindeni în Ardeal se citeşte ziarul INFRĂŢIREA

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE splendid covor românesc Calea Victoriei 29 D-nul Văn San. 2176

Închirieri:

CAUTĂM o cameră bine mobilată în centru pe timp de 3 luni plătim ori cât. Adresa la Banca Centrală Secția Cereale Cluj Regina Maria 1 2182

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Totdeauna s'au probat ghetele

TURUL

fiind ieftine, trainice și elegante

Sucursala CLUJ, Str. Regele Ferdinand No. 14

Depozite Sucursale:

ALBA-IULIA, P. Mihai Viteazul, 5
ARAD, Andrássy-ut, Mincrităk épülete,
BAIA-MARE, Rákóczi-tér 14.
BISTRIȚA, König Ferdinand I. tér 32.
BRAȘOV, Kapu-utca 8.
CERNĂUȚI, Fő-utca 9.
CAREI-MARE, Széchenyi-u. 32.
DEJ, Piața Unirii.
DEVA, Városház-épület.
FĂGĂRAȘ, Str. Regală 3.
GHEORGHENI, Kossuth L.-u. 5
LUGOJ, Izabella-tér és Deák-u. sarok.
ODORHEI, Kossuth-u. 9.
ORADEA-MARE, Kossuth-u. 5.
SIGHETUL-MUREȘ, Korona-szálloda épület.
PETROȘENI, Str. Reg. Ferd.
SATU-MARE, Deák F.-tér 3.
SIGHIȘOARA, Baier-u. 5.
SIBIU, Nagydisznódi-utca 31.
TÂRGU-MUREȘ, Kossuth L.-u. 5
TIMIȘOARA, Belváros, Jenő herceg-tér.
TIMIȘOARA, Gyárváros, Buziási-uá 15.
TIMIȘOARA, Józsefváros, Kossuth Lajos-utca 31.
TURDA, Piața Regina Maria, 18.

și magazine comision în celelalte orașe mai mari din țara, 1370

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. Reducere 30% pentru toți funcționarii publici și particulari, precum și familiile lor. 1253

Publicație de licitațiune.

Spre cunoștința generală se publică ca în **ziua de 30 Septembrie 1922, ora 11 a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor: de împrejmuire cu beton și îngradire cu sârmă, lucrări de vapsire, furnizarea și montarea vanelor, pentru Inst. Ortopedic Cluj.**

Ofertele se pot inainta până în 30 Septembrie ora 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică Cluj, (Institutul „Pasteur" et. II.) când ele se vor deschide.

Ofertele intârziate, precum și supra ofertele nu se vor lua în considerare.

La licitație vor lua parte ofertanții sau reprezentanții lor.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizorie sau efecte de stat din suma detală a ofertei sale. Această garanție va intregi-o adjudecatorul inaintea incheerei contractului la 6% după suma oferită drept garanța definitivă.

Pentru licitațiune sunt în vigoare art. 72—85 a legii Contabilității Publice, condițiunílor generale pentru lucrările publice și caetul de sarcini pentru executarea clădirilor.

Ofertanții rămân obligați 2 luni dela ziua licitațiunei.

Devizul, original, caetul de sarcini și condițiunile generale se pot vedea la Devizia Tehnică în orele de lucru și tot acolo se pot primi lămuriri mai detailate.

Inspector General: Dr. GANE m. p. — Șeful Diviziei Techn.: Ing. IVASCU m. p.

2183

Aviz Surorilor de Ocrotire.

Adunarea Gen. a Societății Surorilor de Ocrotire să va ține începând din 28—30 Septemvrie la Cluj, unde sunt rugate toate Surorile să ea parte. Conform deciziunei Minist. cu No. 17225 13/922 toate surorile vor beneficia pe C. F. R. o reducere de 75% arătând carnetul de identitate.

2180 DIRECTIUNEA.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 CIMENT ENGLEZESC.

ARTA NAȚIONALA

ATELIER PENTRU INDUSTRIE NAȚIONALĂ ȘI COVOARE PERSIANE CLUJ, STRADA N. BALCESCU No. 21

DIRECTOARA
DOAMNA VETURIA O. GHIBU

Efectuează în cele mai excelente condițiuni orice fel de cusături, galoane, șabace, fileuri, lingerie de corp, de pat, de masă, precum și scoarțe românești (oltenești, basarabene etc.) și covoare persiane cu motive orientale sau românești La 1 Oct. a. c. „Arta Națională" deschide un curs pentru învățarea țesutului de covoare persiane. Inscrierile au loc până la 22 Sept. Durata cursului e de 6 săptămâni. 2168

Pentru informațiuni comerciale, intervenții la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresați-vă biroului

TERMINUS

autorizat Trib. Comerț. No. 1369—1922.

București, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă servește cu cea mai mare promptitudine. Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignațiune, facem reprezentanțe cu cele mai favorabile condițiuni. 2171

CAROL LASSEN

Transporturi interne
Transporturi colective
Transporturi maritime

Sucursale și Expoziturí în cele mai mare orase și porturi din Continent.

Casă internațională de spedițiuni și transporturi

CLUJ, Piața Unirei Nr. 4

Telefon Interurban Nr. 333
Telegramadr.: Carlasen

Sucursale: București Cernauți Oradea-Mare Arad Satu-Mare

2178

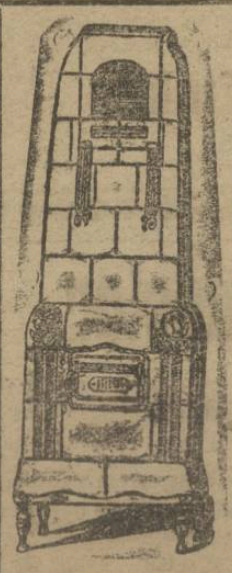

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj.** Strada Motilor No. 7

L. C. Harótmuth si Karol Majers fii.

Frații Deutsch

casă internațională de espediție.

Fondata în 1904.

CLUJ, Piața Unirii 26. — WIEN, Rotensturmstrasse 27. — BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.

BRAȘOV, Purzengasse. — ORADEA-MARE, Calea Rimanóci 12. — ORȘOVA, Cheiul Dunări. — ARAD, Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediții la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA și CEHOSLOVACIA în ROMÂNIA și viceversa.

Expoziturí și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Soc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Soc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante	Droguerii	Manufactură	Ghete	Instalatii
Rest. Orasului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie şi Droguerie Piaţa Unirii.	Luca Niculescu	Turul	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pierschi			Vasile Bindea Fabricant de ghete Palatul consumul Funcţionarilor	
Central	Rózsa	**Missir** Str. Memorandului 11 **Stofe, mătăsuri, încăltăminte, etc.**		**Automobile**
Coloniale			**Coafor**	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.	Emke	Barza	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Naţional Piaţa Unirei 23.	**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Atlantica				

Urmarirea contrabandelor

— Comunicatul Ministerului de finanţe —

Ministerul de finanţe prin direcţia generală a vămilor a trimis oficiilor vamale din toată ţara următorul ordin:

„Am avut prilejul să constatăm că unul din mijloacele prin care se introduc în contrabandă mătăsării sau alte mărfuri prohibite la import este sub formă de bagaje, în modul următor:

„Călătorii, în special comercianţii sau comisionari ai lor, vin din străinătate cu cufere întregi pline cu mărfuri în care pun numai deasupra câteva efecte uzate ca să mascheze adevăratul conţinut al cuferelor. Fie că controlul se face cu totul superficial, fie că sunt şi funcţionari de rea credinţă, aceşti călători reuşesc să treacă prin vama de frontieră, fără să plătească vreo taxă şi fără să li se facă vreo formă vamală.

„Fiindcă ministerul, simţind acest lucru, a luat măsură să se facă contrarevizii în staţiile de sosire, aceşti contrabandişti au găsit mijlocul să descindă în staţiunile unde nu există biurou vamal cum este Piteşti etc. crezând că pot scăpa cu acest mod oricărui control.

„Sau descoperit cazuri de acest fel.

„Atrăgându-vă cu toată seriozitatea, atenţiunea, asupra celor arătate mai sus, vă punem în vedere că am luat măsuri să se facă verificări şi control atât la staţiile de sosire a acestor bagaje cât şi la magazinele comercianţilor în conformitate cu dispoziţiunile art. 199 din legea generală a vămilor.

„Pentru cazurile ce vom dovedi, funcţionarii dela frontieră cari au făcut verificarea şi au lăsat să treacă astfel de mărfuri rămân direct răspunzători şi li se vor aplica cu toată rigoarea penalităţile prescrise de legea vămilor.

„Veţi lua deci cele mai severe măsuri ca bagajele călătorilor, destinaţi pentru o localitate unde nu există biurou vamal să fie verificate cu multă minuţiozitate pentru ca să nu se strecoare mărfuri supuse vămuirii sau prohibite la import.

„Cele destinate localităţilor unde există birou vamal se vor transita la vămile de interior cu formele cerute de lege, luând înţelegere cu organele căilor ferate să ia toate măsurile ca să nu fie sustrase coletele în cursul transportului".

* * *

In urma denunţurilor primite de direcţiunea generală a vămilor că la o mare parte a negustorilor din Capitală se găsesc mărfuri introduse prin contrabandă, ministerul de finanţe a luat dispoziţiuni ca agenţii vamali să facă cercetări minuţioase ca se descopere fraudele.

Primele descinderi făcute Sâmbătă la câteva magazine mari de pe strada Lipscani şi calea Victoriei se pare că şi-au ajuns scopul. S'au găsit cantităţi însemnate de mărfuri dintre care unele prohibite la import, iar altele fără documente doveditoare de plata taxelor vamale.

Cum proprietarii mărfurilor au declarat că vor fi în măsură să facă ulterior dovezile ce li s'au cerut, mărfurile au fost sechestrate până la terminarea anchetei.

Ministerul, a primit înştiinţări că asemenea descinderi s'au făcut şi în alte oraşe.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraş.

Administraţia ziarului.

Apropiere româno-polonă

Cu prilejul vizitei mareşalului Pilsudsky la Sinaia, şeful statului polon şi-a manifestat dorinţa faţă de membrii guvernului român să se facă un schimb de profesori, oamenii de ştiinţă şi militari dintre România şi Polonia pentru o mai bună cunoaştere a ţărilor amice.

Suntem informaţi din izvor oficial că guvernul polon a hotărât să roage pe mai mulţi literaţi poloni să vie în România şi să ţină conferinţe despre mişcarea culturală şi artistică în Polonia.

Primii conferenţiari vor veni în Bucureşti în luna Decembrie.

De altă parte guvernul român va invita pe dl profesor N. Iorga să se ducă la Lemberg şi Varşovia pentru a ţine câteva conferinţe despre România.

Deasemenea „Fundaţia culturală principele Carol" va începe o intensă propagandă pentru o apropiere culturală între Polonia şi România.

Preţul zahărului

După-cum se ştie, în Europa, zahărul se fabrică cu două milioane de tone mai puţin ca înainte de războiu. In 1914 Europa a fabricat atâta zahăr încât a ajuns pentru jumătate din lumea întreagă. In America însă, de curând, fabricaţia zahărului, a luat mare avânt. Da dovadă e că încă din vremea războiului mondial, America a aprovizionat ţările aliate şi neutre din Europa şi acum la noi în ţară, caută de asemene să ne aprovizioneze cu zahăr, pe preţuri mult mai ieftine, făcând astfel concurenţă fabricelor de zahăr din România.

In legătură cu această concurenţă se anunţă că vor sosi în toamna aceasta pentru România, un însemnat stoc de zahăr, care va inunda pieţele făcând astfel concurenţă speculatorilor şi acaparatorilor lor de zahăr, cari ascund acest aliment de prima necesitate, în scop de a produce criza şi de a urca preţul.

Relaţiile româno-bulgare

Declaraţiile dlui Stamboliisky

Ziarul „Pobeda a publicat un interview cu d. Stamboliisky primul ministru al Bulgariei, relativ la acordul dela Marienbad şi la relaţiunile româno-bulgare.

D, Stamboliisky a declarat:

„E sigur că a fost reînoită la Marienbad şi Praga convenţia militară împotriva Ungariei, între Cehoslovacia şi Jugoslavia.

„Sunt sigur că atâta vreme cât Cehoslovacia face parte din Mica Înţelegere, nu va fi chestiunea de un complot împotriva Bulgariei, sau unui stat slav oarecare.

„De altă parte România n'a reuşit nici de data asta să câştige Cehoslovacia şi Jugoslavia la cauza Basarabiei. (?)"

Ocupându-se de relaţiunile româno-bulgare, d. Stamboliisky a spus:

„Lichidarea tuturor chestiilor pendinte între Bulgaria şi România a început. O comisie româno-bulgară lucrează la Bucureşti. Dată fiind buna-voinţa ce există de ambele părţi, comisia nu va întârzia să termine misiunea sa. Această operă terminată, calea stabilirii raporturilor de amiciţie durabilă e deschisă.

Suntem hotărâţi să ne angajăm pe această cale fără întârziere".

Criza natalizării în Franţa

Sub acest titlu „Figaro" publică un articol din care rezultă că naşterile în Franţa au scăzut simţitor în cursul acestui an.

In Paris în primul semestru al anului 1921, s'au înregistrat 27.489 de naşteri iar în acelaş semestru, în anul 1922 s'au înregistrat numai 24.238.

La Marsilia 6303 în anul 1921, numai 6173 în 1922.

La Lyon 5088 în anul 1921, numai 4583 în 1922.

La Bordeaux, la Lille, la Strassburg, la Nantes, la Toulouse, la Saint Ettenne, la Nice, se observă aceeaşi împuţinare a naşterilor.

In scurt timp la 1921 au fost înregistrate 53.551 de naşteri în aceste oraşe; iar în 1922 (primul semestru) 48.528. In toată Franţa naşterile s'ar fi împuţinat în acelaş interval cu 80.000. In Camera francez s'a discutat şi chiar s'a votat anul trecut un proect de lege care prevedea o mică alocaţie pentru familiile prea împovărate.

O altă măsură care s'a recomandat este urmărirea severă a manoperilor criminale pentru evitarea naşterilor. Poate că nu ar fi rău să se cerceteze şi la noi statistica din acest punct de vedere.

Timbrarea contractelor de inchiriere

— Noulle dispoziţiuni luate de ministerul de finanţe —

Ministerul de Finanţe, Direcţiunea Generală a Timbrului şi Inregistrărei a amânat până la 15 Octombrie 1922, termenul acordat pentru plată, fără amendă, a taxelor de timbru proporţional de 50 bani la sută la prelungirile de contracte de închiriere.

Când contractele, deşi timbrate suficient, n'au fost vizate în termen de 30 zile, dela începerea închirierei s'a admis în mod excepţional până la 1 Ianuarie 1923 să se perceapă drept amendă numai încă odată taxa.

Tot în mod excepţional până la 1 Ianuarie 1923 s'a admis să se perceapă la contractele de închiriere fie scrise, fie verbale netimbrate sau insuficient timbrate, taxele de timbru legale cu amenda redusă la o treime.

Cei interesaţi urmează a se prezenta în termenele arătate la Administraţiunile financiare care sunt autorizate a proceda conform dispoziţiunilor sus zise.

Cei cari se vor prezenta după acest date la Administraţiunile financiare nu vor mai beneficia de aceste dispoziţiuni şi vor plăti amendă egală cu de zece ori taxa iar organele fiscale vor dresa procesele verbale de contravenţiune conform legii.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosinzeana". Institut de arte grafice Cluj.

Anul III. No. 619 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Duminecă 24 Septembrie 1922

Infrăţirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
şi
AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Partidele politice şi ţărănimea

De când sufragiul universal uriaşa forţă politică care zăcea neştiută la sate fu chemată la viaţă, numeroşi politicieni cari până atunci nu se dovediseră cu nimic prietenii ţăranimii, au înţeles ce nemărginit câmp de exploatare oferea lumea rurală ambiţiilor şi poftelor lor de parvenire.

In adevăr minunat teren de exploatare politică înfăţişea ţărănimea noastră. Căci acum după război când atâtea dureri îşi strigau nevoia de alinare, când atâtea greutăţi se ridicau copleşitoare, când atâta dorinţă de mai bine fierbea acolo la sate, când atâtea energii îşi căutau căile de expansiune şi când atâtea năzuinţe se voiau înfiripate, nimic nu era mai lesne pentru politicianii lipsiţi de scrupule, pentru vânturătorii de vorbe şi pentru agitatorii de profesie decât să amăgească ţărănimea care fără experienţă politică, plină de bunăcredinţă şi gata să acorde oricui o încredere nelimitată, se putea lăsa sedusă de mirajul strălucitor al tuturor făgăduelilor şi al tuturor minciunilor risipite din belşug.

Inveşmântaţi în aureola unei glorii militare unii, îmbrăcaţi în ţări şi cămaşă, alţii, nenumeraţi agitatori au coborât din oficinile cluburilor politice în lumea curată şi tihnită a satelor aducând cu ei fermentul nemulţumirilor şi al neîncrederii în autoritatea şi în prestigiul statului. Momindu-i cu făgăduell, exploatându-le nevoile, politicianii aceştia îşi îndeplinea opera de agitaţie. Fu o clipă chiar când ideia de ordine, z runcinată de pe piedestalul ei, era gata să se prăbuşească. Numai datorită acelei imense rezerve de cumintenie şi acelei tradiţionale înţelegeri a ordinei, cari constituesc una din marile însuşiri ale gândirei româneşti, ordinea morală îşi biruitoare.

Ţăraniştii şi averescanii şi-au văzut astfel fălimentul operei lor de agitaţie. Căci şi unii şi alţii n'au înfăţişat o singură clipă idealurile şi urinţele lumei noastre rurale, ei au fost doar agitatorii ei.

In vremea ce în ţara veche ţărănimea era supusă acestei opere de agitaţie, aci în Ardeal alţi oameni îndeplinea aceeaşi operă. Căci de două ori găsindu-se în situaţia de a realiza ceva pentru ţărănimea ardeleană ce-a făcut partidul naţional? Aşezămintele forţate, pactul cu magnaţii unguri şi Banca Agrară, o instituţie financiară de partid pentru exploatarea politică şi economică a ţărănimei.

El a afirmat cel dintâi nevoia exproprierei într'o vreme când aceasta era socotită ca un act revoluţionar şi tot el a realizat marea operă de dreptate care este improprietărirea ţăranilor. El a dat ţărănimei, prin sufragiul universal, posibilitatea de a manifesta în politică, iar prin bănci e populare, prin cooperativele săteşti şi prin Casa rurală, i-a asigurat independenţa economică. Înţelegând însă că ridicarea ţărănimei noastre nu este numai o problemă de ordin politic şi economic ci mai presus de acestea şi una de ordin cultural, partidul liberal a făcut toate sforţările pentru a da satelor lumina de care aveau atâta nevoie. Opera culturală realizată de marele Spiru Haret nu poate fi tăgăduită de nimeni.

Guvernul actual continuă această tradiţie. In vechiul regat el desevârşeşte opera de improprietărire pe care tot el a început-o, iar în Ardeal unde reforma agrară a fost trei ani întârziată de oameni cari n'au înţeles decât să exploateze ţărănimea, el a început aplicarea improprietăririi.

Opera culturală iniţiată de Spiru Haret îşi găseşte în actualul ministru al instrucţiei, un vrednic şi hotărât continuator. Mii de clădiri şcolare se ridică la sate. Cu cuvântul şi cu fapta ministrul încurajează elanul spre lumină a ţărănimei.

Aproape de sufletul ei, înţelegându-i năzuinţele, sprijinindu-i sforţările şi preţuindu-i însuşirile, partidul liberal prin reprezentanţii săi în guvern şi în parlament, pregăteşte energiei rurale posibilităţile de afirmare şi de progres.

Lucrurile acestea se cereau spuse într'o vreme când aci în Ardeal, prin grija şi prin silinţa guvernului, pământul intră în posesiunea celor cari de drept l'au stăpânit în totdeauna prin jertfa lor de muncă şi de sânge.

Societatea şi individul

Obiceiurile fac legile şi tot ele conduc legile, de aceia în legi există totdeauna prescripţiuni, care să mărginesc să legitimeze beneficii câştigate, în timp ce altele premeditate nu reuşesc să se impună şi să-şi manifeste autoritatea lor.

De exemplu recunoaşterea dreptului de divorţ, de grevă n'au aşteptat textele legislative ca să intre în practică, pe când obligativitatea învăţământului şcolar a rămas literă moartă. Mărturie preţioasă a caracterului intern şi moral, care trebue să întovărăşească orice reformă.

Sociologii pretind că individul nu face altceva decât să-şi însuşească ideile sau sentimentele corpului social în care trăesc; după ei individul e atras de forţa anonimă a mediului colectiv. Patriotismul li se pare naţional înainte de a aparţine patrioţilor şi au ajuns să spuie chiar că oamenii au căpătat noţiunea de număr, fiindcă au învăţat să se numere în întâlnirile lor primitive. Există desigur un adevăr în aceste afirmări căci se creiază curente de moravuri, moda îşi exercită tirania sa, convenienţele şi prejudecăţile o legiferează; se poate defini o civilizaţie prin trăsăturile sale generale şi descrie un popor ca pe o persoană. Dar e o răsturnare a adevărului istoric şi natural, să determini individul după societate.

Dacă rădăcina emoţiunilor comune e senzibilitatea; cum societatea este făcută pentru individ, ea valorează ceia ce valorează individul.

Acel care a iubit totdeauna igiena nu poate suporta ideia de a nu-şi avea corpul curat, de a se îmbrăca prost, de a-şi turbura inteligenţa prin un exces de hrană sau băutură. Pe când vagabondul m[illegible] poate fi readus la o mai s[illegible] concepţie a existenţei fiz[illegible] e pus faţă în faţă cu per[illegible]ce igienii. Neofiţii, care se reintorc la vechile obiceiuri, par că-şi regăsesc patria după un lung exil. Viaţa întreagă presupune o perfectă armonie între mediu şi individ. Astfel se explică faptul că nici o reformă socială nu se poate impune, dacă nu e precedată de o reformă morală.

Cultura din fineţe, opera lentă de educaţie, exemplul şi constituţia mediului formează baza pe care trebuie să se edifice viitorul.

Nu trebue aşteptat ca omul adult să fie pus în prezenţa inerţiei, a viţiului şi contrazicerilor lui. Şi pentru cultivarea individului, societatea are datoria să reprezinte în legile care le formulează, totdeauna sinteza forţelor unite, ale inteligenţei cu ale sufletului.

Englezii vor apăra cu armele Constantinopolul

Londra. — Consiliul de miniştrii englez a hotărât în şedinţa de eri să nu permită trecerea trupelor kemaliste în Europa până ce nu se vor cunoaşte condiţiunile de pace. In consecinţă flota engleză se va opune trupelor kemaliste.

Kemal paşa a fost prevenit că o încălcare a zonei neutrale va face inevitabil, războiul.

Fascismul din Italia

— De vorbă cu d. Peretti Oreste, unul din conducătorii organizaţiei „Grupe di fasci italiani di combattimentes"

— Corespondenţă din Timişoara —

De două zile se află în Timişoara capitanul Peretti Oreste, unul din conducătorii fasciştilor italieni şi comandantul „excadrei" din Trieste. D-sa vine dela Budapesta, unde după cum se ştie, chiar din telegramele şi articolele publicate mai înainte în ziarul nostru, au avut loc tratative între o delegaţie a fasciştilor italieni în frunte cu Musselini şi societatea „Ungurii cari se deşteaptă", cu scopul de a se constitui o Uniune fascistă comună între Italia şi Ungaria. Tratativele aceste n'au dus însă la nici un rezultat din cauză încăpăţinărei ungurilor. Asupra motivelor rupturei dintre delegaţia fascistă italiană şi ungurii, cititorii noştri vor găsi amănunte interesante în altă parte a ziarului.

Profitând de vizita dsale, am crezut nimerit să-i cerem unele lămuriri asupra fascismului. Capitanul Peretti Oreste, se grăbeşte să ne răspunde la întrebări.

La întrebarea:

— Cum şi din ce motive s'a născut mişcarea fascistă? — capitanul Peretti ne răspunde:

— Fascia — grupul bunilor fii ai Italiei, este emanaţiunea violenţei şi operei de distrugere a socialismului italian. Grupul acesta, mic la început dar mare acuma, s'a născut din nevoia de a contrabalansa ideile subversive venite mai cu seamă din afară graniţelor Italiei. Şi ca să fiu cât mai concis, fascismul apără statul, monarhia şi forma de guvernământ actuală.

— La izbucnirea războiului, toată intelectualitatea italiană, inclusiv celelalte clase buurgheze, au răspuns cu drag la chemarea patriei. In acelaş timp muncitorii socialişti, pe atunci foarte puternici, au rămas mobilizaţi pe loc, specializându-se în diferitele industrii ale războiului. Se înţelege că după încheierea păcei, când sutele de mii de combatanţi cari au luptat pentru mărirea Italiei, întorcându-se acasă au găsit toate locurile ocupate de roşii şi de speculanţii, cari cu pretutindenea au ştiut a se învârti. Pe acea vreme, combatanţii, ofiţeri şi trupă, eram grupaţi în diferite asociaţiuni soldăţeşti, toate însă răzleţe.

— Pe la sfârşitul anului 1918 însă, când pretenţiunile socialiştilor au mers prea departe, aceştia având ca scop principal provocarea războiului civil şi proclamarea sovietului italian, asociaţiunile de soldaţi, observând pericolul, la strigătul lui Musselini, s'au contopit toate în grupul „Fascia". La izbucnirea grevei generale din acelaş an, fascismul era sortit să devie o putere în stat chemată să-i apere integritatea şi armenia socială. Intr'adevăr când muncitorii dela poştă, căile ferate, din fabrici, încatasera de a mai lucra, timp de trei săptămâni viaţa economică şi industrială a fost complet stagnată. Faptul acesta era un motiv destul de puternic, pentru a îndemna pe conducătorii şi militanţii organizaţiunei fascistă să înceapă lupta, care la început a fost din cele mai grele şi a costat destule jertfe omeneşti.

— *Este adevărat că mişcarea dv. urmăreşte un scop antisocial?*

— Da de unde! Mi s'a spus şi mie că într'o gazetă din Bucureşti, au apărut câteva articole contra fascismului. Şi faptul acesta mă miră cu atât mai mult cu cât acea gazetă se crede naţionalistă. Pot să vă asigur, şi aceasta o ştie toată lumea care cunoaşte fascismul, că mişcarea noastră nu poate şi nu este antisocială. Voiţi o dovadă? Ultima grevă a funcţionarilor poştali din Italia a fost provocată de organizaţia noastră, pentrucă ne-am putut convinge că cererile acestor funcţionari au fost drepte şi n'au avut nici un substrat politic. Atâta vreme cât revendicările muncitorimei vor fi de ordin economic ea se va bucura de sprijinul nostru. In momentul însă ce acţiunea acestora este politică şi mânată de interese străine, vom lupta cu cea mai mare îndârjire contra lor.

Venind vorba de Musselini, conducătorul suprem al grupului fascist, dl Peretti ne spune următoarele:

— Afară de D'Annunzio, nu mai este de un al treilea care să se bucure de atâta popularitate şi dragoste în mijlocul masselor ca şeful nostru — il nostre generalissimi — Musselini. Guvernul lui de Facta, se poate considera ca îngropat şi mâine când un nou guvern va fi chemat să ia destinele ţării, acela nu poate fi decât unul compus din fascişti şi partidele dreptei.

Peretti Oreste, ne mai spune că este încântat de ţara şi poporul român.

— Mi-am propus ca în curând să revin în România, unde voi rămâne mai mult timp.

In chestiuni de ordin extern, Peretti se ţine foarte rezervat şi cu greu se poate afla ceva dela dsa. Despre coridorul slav plănuit de cehi şi sârbi, Peretti ne spune:

— Atâta timp cât va mai fi un fascist şi un italian, acest plan nu se va realiza. Din contra vom lupta ca întreaga Adria cu Dalmaţia până la Cattaro, să redevie italiană.

Aceste sunt în rezumat interesantele declaraţii ce ni le-a făcut signor Peretti Oreste, un mare italian şi tot aşa de mare prieten al ţărei noastre.

Conducătorul fascist într'o convorbire avută cu cunoscuţii fruntaşi politici Romulus S. Molin şi dr. Ioan Teicu, foşti deputaţi, le-a spus:

— Când va fi vorba de integritatea Banatului, România poate conta pe prietenie şi concursul fasciştilor italieni.

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Geniul american

Dintr'un foarte interesant articol al filozofului R. B. Perry asupra „Realismului filozofic în America", apărut în „Revue de Métaphysique et de Morale" extragem o analiză a geniului american, care reprezintă în acelaşi timp şi o analiză foarte fină a unui american, obişnuit să studieze mişcările intelectuale şi psihice, fără a face prea mult caz de verbiaj. R. B. Perry e profesor la Universitatea din Harvard.

Geniul Americei este un miracol, dar nu un mister. Pentru ca o ţară de mărimea unui continent şi locuit de o diversitate aşa de mare de rase să fi căpătat un nou tip naţional, un nou suflet a trebuit să se înfăptuiască în adevăr un miracol. Dar tipul însuşi, luat în parte nu e misterios. Forţa ca şi slăbiciunea lui constă în simplicitate: lucru ce-l poţi remarca de la prima vedere. Esenţa geniului american e încrederea locuitorului unui continent întins, cu resurse multiple.

Americanul, fie că e un descendent din „Pilgrim fathers" sau un nou emigrant venit de peste Ocean, poartă o continuă speranţă în sufletul său. Nu se aşteaptă nici odată să capete ceva, dar nădăjduieşte să câştige cât îi trebuie prin munca sa.

Criticii europeni au obiceiul de a acuza America de materialism. Ei îi impută o dragoste exagerată pentru bani şi pentru tot ceia ce se capătă cu ajutorul lor.

Poate că această credinţă a fost înlăturată, de când Europenii au cunoscut pe Wilson, în orice caz părerea aceasta nu reprezintă decât jumătate din adevăr. E drept că geniul americanului e practic în sensul că se sprijină pe munca personală, întrebuinţează forţele naturii şi caută prin organizaţie şi experinţă să-şi perfecţioneze instrumentele.

Pe de altă parte, e tot atât de drept că aspiraţiunile sale plutesc în infinit. El se pasionează pentru tot ce e frumos şi bun, nu numai pentru bani, ci şi pentru artă, pentru religie, pentru ideal social.

Dacă America este ţara marilor averi, este deasemeni şi ţara unde aceste averi sunt consacrate educaţiei, descoperirilor ştiinţifice, artei, caritaţei publice. Căci nu există cauză, ori cât de fantastică ar fi ea, care să nu-şi găsească în America un protector bogat, care să fie tot atât de prudent ca să strângă o avere cât şi un Don Quichotte ca să o piardă. Marea grijă a învăţământului, care a dublat în ultimii zece ani numărul studenţilor în universităţile şi colegiile americane este un simptom de ambiţie şi de idealism; căci în America s'a ajuns la concepţia că instrucţiunea dă armele necesare pentru cucerirea naturei, cât şi pentru dezvoltarea individului.

Poţi să spui unui american că Roma n'a fost construită într'o zi, totuşi nu poţi să-l convingi cu toată înţelepciunea secolelor, că nu ar putea să construiască Roma într'o zi sau să facă oricare alt lucru.

Credinţa sa e bazată în parte pe faptul că a văzut atâtea mari opere, construite într'un timp scurt cât şi pe elasticitatea şi antrenamentul caracterului său.

Rezultatul nu e însă totdeauna bun, căci nu ţine socoteală de curentele adânci ale istoriei şi de puterea forţelor cosmice. El neglijează triumful geniului omenesc, în ce priveşte arta sau ştiinţa, care cere ani întregi de lentă acumulaţie şi de rafinament.

Americanul e nedisciplinat, nerăbdător, adesea superficial şi face altora promisiuni ca şi lui însuşi, mai mult decât îi îngăduie puterea de realizare.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Moartea lui Gabriel Séailles

Se anunţă din Paris moartea lui Gabriel Séailles, profesor onorar de filosofie la Sorbonna, vicepreşedinte al „Ligei drepturilor omului", decedat la Barbizon în vârstă de 71 ani, după o scurtă boală.

Gabriel Séailles, fost elev al Şcoalei normale superioare, a succedat lui Paul Janet la catedra de filosofie dela Sorbonna. Printre operele lui mai de seamă, se citează: „Essai sur le genie de l'art" precum şi o serie de studii asupra lui Leonardo da Vinci, Eugene Carriere şi Watteau. Deasemenea Seailles a terminat o Istorie a Filosofiei" începută de Paul Janet.

Intelectual fin şi savant de primul ordin, Gabriel Séailles a fost în acelaş timp un umanitar idealist, care intervenea cu cuvântul şi cu pana oridecâteori era vorba de apărat o cauză dreaptă şi umanitară.

De aceea, conferinţele şi cursurile, dese pe cari le ţinea pe la toate universităţile populare create pentru cultivarea masselor, erau tot atât de frecventate, ca şi prelegerile de filosofie dela Sorbona, unde verbul lui potolit dar incisiv, — aducând cu al răposatului Titu Maiorescu, — distila în sufletele auditorilor acea evlavie pentru cugetarea senină şi acel respect pentru ştiinţă şi adevăr, care sunt baza oricărui idealism.

Cugetarea şi ştiinţa franceză pierd prin moartea lui Séailles încă una din gloriile cele mai pure.

Bogszd

ECOURI

Raza verde

Sunt foarte mulţi cei cari caută să vadă seara, în apropierea mărilor, misterioasa rază verde.

Marea nu are însă monopolul acestei raze şi dacă vă aflaţi la munte, veţi putea s'o vedeţi şi acolo.

Nu vă obosiţi ochii fixând apusul soarelui, înainte de momentul în care orbita acestuia a dispărut aproape cu totul.

In momentul acela se produc două fenomene distincte.

In primul rând, ultima parte vizibilă a soarelui ia un ton verde sau albastru, ce se poate observa mai bine cu ajutorul unui ochean.

După aceea se produce faimoasa rază verde, despre care locuitorii din munţii Scoţiei spun că: „vă face să vedeţi limpede în inima voastră şi în inima altora".

Apare în momentul în care dispare ultima părticică de lumină o iradiare întunecată şi strămtă de culoare verzuie, care are aproape o optime din diametrul solar.

Malul Mării este cel care se pretează mai bine la observarea acestei anomalii luminoase.

Ea se poate produce şi la răsăritul soarelui, în momentul în care acesta îşi face apariţia.

Veterani britanici

Acu câteva zile lua masa la Camera Comunelor în compania generalului sir Archibald Hunter un veteran al armatei britanice, sir Geo Higgison, tot general.

Sir Geo Higgison, care din cochetărie, îşi ascunde vârsta, a asistat pe când era încă copil la incendiului care a mistuit Parlamentul englez la 1834, cu trei ani înainte de suirea pe tron a reginei Victoria.

El aminteşte cu mândrie că regele George IV l'a tras odată de ureche în semn de prietenie şi că a prânzit cu feld mareşalul Grosvenor.

Veteranul acesta nu este o excepţie în Anglia.

In armata engleză, ca şi în flota, cei cari scapă de războiu şi de pericolele acestei meserii, trăesc de cele mai multe ori până la adânci bătrâneţe.

Un curs internaţional de ştiinţă la Viena

La sfârşitul lui Septembrie se va deschide la Viena un curs internaţional de ştiinţă, patronat de însuş preşedintele republicei austriace, dl Heinisch. Presidenţia acestui curs (aşezat în universitatea din Viena) se compune din savanţi englezi şi austriaci şi consiliul îl prezidează dl dr. George Tugendhat, secretarul general al universităţei din Londra.

Intre conferenţiarl se găsesc Sir William Beveriage fost secretar al lui Lloyd George, care va ţine o serie de conferinţe asupra problemei muncitoreşti din Anglia; H. I. Laski, Walker, genialul fizician, care va vorbi asupra teoriei lui Einstein; B. H. Taconoy, cunoscutul economist, unul dintre cei mai de seamă mineralogi ai Angliei şi publicistul Novinsen.

Statele succesoare vor fi asemenea studiate din punct de vedere cultural, economic şi social, de cei mai distinşi savanţi. Profesorul dr. Heiderich va ţinea curs despre navigaţia Statelor dunărene: prof. de Leiter dela Academia orientală va examina situaţia economică din Ceho-Slovacia: iar profesorul dr. Kunz, secretar la Liga Naţiunilor, şi profesorul dr. Seifert, vor vorbi de problema pacifismului şi a ideii panslave.

Răspândiţi „Infrăţirea"

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Câteva idei pentru reforma învăţământului

de **Gh. B. Boieriu**
directorul şcoalei medii din Ocnele Mureşului

III.

Trei principii fundamentale trebue să ne călăuzească la instrucţia din şcoala nouă: 1. localismul, adică aranjarea şi adaptarea instrucţiei şi cunoştinţelor potrivit împrejurărilor locale; 2. concentraţia şi 3. activitatea (munca) liberă.

Interesul copilului pentru cunoştinţele predate fiind piatra unghiulară a nouii metode, rezultă de aici că învăţământul nu poate fi uniform pentru o ţară întreagă. Pentru copilul din Munţii Apuseni e desigur mai apropiat şi mai interesant ţinutul muntos, decât şesul şi de aceea la ştiinţele naturale, industria lemnului, plantele şi animalele de munte şi minealele, cari se exploatează în partea locului îl interesează incomparabil mai mult decât cultura tutunului, sau a ori cărei plante dela şes. La aritmetică e fir să-i dai probleme relative la suprafaţa pădurii, numărul arborilor, volumul lor, numărul lucrătorilor, preţul de tăiere, preţul lemnului, costul transportului etc. Cifrele să fie însă reale, căci acestea prezintă pentru elev un interes practic incontestabil.

Locul de naştere e o nesfârşită serie de puncte de plecare pentru învăţământul ştiinţelor naturale, al geografiei, al etnografiei, al istoriei, al industriei şi tehnologiei etc. Trebue discutată viaţa animală şi vegetală a locului natal, formaţiunea solului, peisagiile locului natal, mai ales întru cât ajută la înţelegerea naţiunilor fundamentale ale geografiei, caracteristica climei locale, aparii cereşti locale, raporturi între ocupaţiunile locuitorilor şi natura locului natal, mijloace de locomoţiune în tinutii de cultură, bărbaţi şi femei de însemnătate istorică locală, amintiri şi monumente istorice, legende, poezii proverbe, expresiuni, cântece, obiceiuri şi serbări populare locale, îmbrăcămintea, aranjamentul şi stilul casei, lumea numerilor în locul natal: depărtări, înălţimi, suprafeţe, numărul locuitorilor, preţul pământului şi al produselor lui, al mijloacelor de existenţă, salarii şi lefuri, importul şi exportul locului natal şi al ţinutului, rentabilitatea solului ca ogor, livadă, pădure, grădină de fructe şi zarzavat, veniturile şi cheltuelile comunei, impozite etc.

Dacă toate acestea vor întra în cadrul învăţământului, atunci abia va căpăta el preţ şi va deveni îndoit de interesant pentru copii. In legătură cu împrejurările natale se va îndrepta apoi privirea dincolo de planul satului, sau al oraşului. De cunoaşterea amănunţită a locului natal se leagă dragostea de ţară şi de neam, ca şi înţelegerea aspiraţiunilor lui culturale şi economice.

Invăţătura din şcoală nu trebue să contrasteze cu cunoştinţele, pe cari părinţii elevilor le-au adunat din viaţa practică şi cari au pentru ei un deosebit interes, ci trebue să le cuprindă şi să le lărgească pe acestea.

* * *

Al doilea principiu fundamental al nouei metode e concentraţia.

Nu se poate nega că astăzi, după mii de ani de civilizaţie, unii copii arată foarte de timpuriu înclinaţie către abstracţiuni, dar aceştia sunt numai excepţii. Marea majoritate a copiilor e străsă de realitatea însăşi şi nu de abstracţiunile stoarse dintr'insa. Deci realitatea trebue să stee la baza învăţământului.

Pe copilul din Munţii Apuseni îl preocupă industria lemnului şi pe care băeşitul are în fiecare clipă dinaintea ochilor şi de care sunt legate durerile şi bucuriile părinţilor, rudelor, prietinilor şi cunoscuţilor.

Vom trata deci această teamă din punctul de vedere: botanic, metereologic (despădurirea) geometric (volum etc.) aritmetic, economic, social, geografic (drumurile de transport), istoric, gramatical (naraţiuni compoziţii;) din punctul de vedere al lucrului manual (executând unele din lucrările caracteristice acestei industrii) şi în acelaş timp al gimnasticei, iar ca desemn, desemnând diferitele lucruri făcute din lemn etc. Profesorul va alunecă pe nesimţite dintr'un punct de vedere într'altul şi fiindcă ele se complectează, unul pe altul, atenţia copilului nu va slăbi nici un moment. Profesorul îşi face el însuş programa analitică şi planurile lecţii, aşa că la sfârşitul anului elevul va trebui să posedă o cantitate de cunoştinţe, al cărui minim e fixat de autoritatea şcolară numai în liniamente generale, aşa că profesorul are toată libertatea de mişcare.

Lecţiile făcute după această metodă sunt incomparabil mai vii decât cele făcute după faimoasele trepte formale, la cari profesorul aduce totul pregătit de acasă şi la cari spontaneitatea elevului este înăbuşită.

Averescanii si înfometarea țării

Nu e chestiune de organizație și de administrație internă, asupra căreia averescanii să nu-i spuie părerea, insultând guvernul că ar fi cauza tuturor neajunsurilor de care sufere astăzi țara.

Acei a căror nume până mai eri era în combinațiile cele mai odioase ex. Argetoianu-Schuller-Tăzlăvanu; generalul Văleanu-Brutlnel etc., care au încercat să înstrăineze bogățiile naturale ale țărei pentru a se înstări pe contul țărei, profită încă de faptul că nu le a venit timpul să fie trași la răspundere.

„Îndreptarea" acuză guvernul și pe ministrul Industriei că înfometează țara, prin exportul de vite și de porci, relatând afirmații cu totul contrare adevărului.

Ancheta pe care a făcut-o d-nul ministru Sassu dezvăluie urmările dezastruoase ale guvernării averescane și numai lasă nici o îndoială asupra relei credințe a celor ce caută să mistifice adevărul, pentru a se pune la adăpost de greșelile și de furturile comise cât au stat la guvern.

Când guvernul liberal a venit la cârmă, a găsit numeroase permise eliberate de ministerul industriei sub guvernul averescan, *pe un termen de 3 luni*, permise care au trebuit să fie executate, ca Statul să nu fie expus la daune considerabile.

Din cifrele statistice se stabilește astfel că profitând de permisele averescane, timp de 3 luni au ieșit din țară aproape șeasezeci și două mii de kgr. de untură, iar fără permise, în urma regimului de control al d-lui ministru Sassu, numai una mie două sute șeasezeci și opt kilograme.

Numai avem nevoie să facem nici un comentariu. Datele statistice sunt suficiente pentru a arăta populației cui i-se datorește înfometarea de astăzi a țărei.

Demagogia la răspântie

Cum era și de așteptat, partidul țărănesc, neputându-și tăgădui trecutul de cea mai rușinoasă demagogie nici cu ocazia serbărilor încoronărei, s'a afiliat la hotărârea luată de partidul național, abținându-se dela ele.

Totuși simțindu-se vinovat în fața țărei și a Dinastiei pentru hotărârea luată, comitetul executiv al grupării țărăniste caută să-și explice această atitudine, printr'un manifest pe care dl I. Mihalache îl va lansa către.... țară.

Acest fel de-a judeca al învățătorului dela Topoloveni ne surprinde, deoarece dacă d-sa vede în încoronarea Suveranului un simbol al unirii definitive, orice argumente va aduce nu va putea justifica neparticiparea la actul ei, plecând dela interesele de persoane, dela antipatia care poate exista între partide politice contrare.

Coroana, a rămas totdeauna în afara luptelor interne de partid, pentru a-și conserva prestigiul, atât în fața opiniei publice din țară cât și din străinătate.

Dacă grupările anarhice, răsărite după războiu au căutat în repetate rânduri să turbure liniștea țărei prin atacuri ascunse și prin intrige de culise contra Dinastiei, rezultatul acestor încercări dă cea mai bună dovadă că demagogii „bolșevismului românesc" au fost primiți de masele poppulare, așa cum o cerea sentimentul de iubire de țară și de rege, infiltrat în sufletul poporului nostru.

Astăzi în vederea venirei la cârma Statului partidele național și țărănesc prin atitudinea lor de cel mai „perfid fariseism" caută să amenințe prin gestul lor, Dinastia.

Cu toate acestea, nu mai e un secret pentru nimeni, că din cauza atitudinei antidinastice, în ambele partide se manifestă din ce în ce, mai multe nemulțumiri contra extremei stângi.

Nereușita tratativelor de până acum, dintre partidul național și cel țărănesc pentru o colaborare evidențiază acest lucru, mai ales că și într'o parte și în alta se mărește grupul parlamentarilor, care nu mai înțeleg să se obție de la lucrările parlamentului, care se vor deschide în curând.

Situația internațională e și ea de natură a arăta „nouii demo-craților" că trebue să-și clarifice cât mai curând situația.

Țara trebue să știe care i sunt fii credincioși și care-i sunt dușmani și trădători de neam.

LA LIBRARIA

Cartea Românească

din Cluj se afla de vânzare

Geografia României

p. cl. IV. primară

Geografia Europei

p. cl. V. primară (Nou!) de G. G. Mateescu, prof. în Cluj

Geografia județului Cojocna

p. cl. II—III (nou!) primară de G. G. Mateescu și I. Anghelin, institutor

România földrajza

p. școalele secundare și

România földrajza

p. școalele primare (nou!)

de același autor, traduse de Gr. Litan profesor, pentru școalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învățători se face 10 la sută reducere de preț.

Se cumpărăm 1733 dela Drogueria

„EMKE"

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.

Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

CORON BLEU

(de alabăstrit rufele)

Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru ștărpirea mușteloor. Vopsele pentru padiment. 1357

Calitate garantată.

Cele mai eftine prețuri.

„LUXOR"

Cluj. 12-97

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantitățile diferite la 1588

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

Știri și fapte politice

Comitetul executiv al partidului țărănist a hotărât neparticiparea la serbările Incoronării. Impreună cu partidul național sunt singurele grupări politice, cari înțeleg să boicoteze mărețul act.

Hotărârea grupării domnilor Stere și Lupu nu e făcută însă să uimească. Antidinasticismul lor de astăzi, dar cu deosebire politica din trecut a unora dintre fruntașii țărăniști, îi împiedică să înțeleagă bucuria poporului român la Incoronare și să ia parte la ea. Dealtfel cum ar putea înțelege acestea oameni cari s'au rostit împotriva războiului de desrobire, cari în timpul jertfelor și durerilor retragerii au rămas să se vândă dușmanului și nu s'au sfiit să ceară detronarea Regelui care fusese alături de poporul său în marea luptă. Cum ar putea înțelege acestea aceia cari prin vorba și prin scrisul voesc să pregătească țării fericirea bolșevismului rusesc!

Iată dar de ce hotărârea partidului de sub conducerea domnilor Stere și Lupu nu ne surprinde. Ea nu e decât consecința logică a unei politici care s'a manifestat totdeauna împotriva națiunei.

•

Partidul național se bucură că nu e singur în acțiunea de boicotare a actului Incoronării. Nici nu se putea închipui o tovărășie mai bună pentru cei cari nesocotind jertfa celor opt sute de mii de ostași morți pentru Ardeal, fac tot ce le stă în putința pentru a creia o prăpastie între cei de aici și cei de dincolo, decât tovărășia oamenilor cari au fost trădătorii războiului.

•

Intr'un articol de fond „Patria" mărturisește toată amărăciunea și tot necazul partidului național împotriva partidelor cari n'au voit să se realizeze la acțiunea de boicotare a Incoronării. Desiluzia partidului național este explicabilă. Decât era lesne de presupus că acele partide cari știu trece peste patimile și interesele politicei de partid atunci când e vorba de un act național, nu puteau să fie alături de partidul național. Miopia politică a conducătorilor acestui partid i-a împiedecat însă să vadă un lucru evident pentru toată lumea.

•

Partidul național pare că regretă, astăzi când se vede izolat în politica țării, graba cu care a hotărât neparticiparea la serbările Incoronării. Aceasta este singura hotărâre precisă și clară pe care a luat-o partidul național. O regretă acum și regretă totodată vremea acelei politici de echivocuri și de nehotărâri care caracteriza acțiunea politică a partidului național.

Dacă ar fi știut ce-are să se întâmple, conducătorii partidului național ar fi lăsat negreșit pe alții să se decidă sau nu s'ar fi rostit cu... atâta energică hotărâre. Dar le-a lipsit „puțintică răbdare". De aceia regretă acum singura hotărâre... hotărâtă pe care au luat-o vr'odată.

PARTIDUL NAȚIONAL și-a găsit tovarășii

— Țărăniștii nu iau parte la serbările încoronărei —

In sfârșit partidul național și-a mai găsit un tovarăș, care să-i țină de urât, în timpul serbărilor încoronării.

Este... care putea fi al'ul... partidul țărănist.

E singurul partid cu care partidul național a putut cândva ajunge la un capăt, fără a se înțelege deplin nici cu acesta.

A putut însă guverna împreună cu el căci nici unul dintre ele nu se amesteca în treburile celuilalt. Astfel partidul național lichida Ardealul, iar partidul țărănist cu neexperiența lui de conducere, întrona anarhia în vechiul regat. Și amândouă împreună cedau jumătate din Banat vecinilor.

Mai târziu în opoziție, sub averescani, aceleași partide au fost împreună; admirându-se mutual știind să provoace rând, pe rând scandaluri, transformând parlamentul țărei într'o școală de box. Dealtminteri cine putea admira pe un Madgearu de cât un Țiteo Pop și cine putea admira pe dl Romul Boilă de cât fostul jandarm Florea Niculescu deputatul țărănist de pe vremea averescanilor.

Cele două partide se înțelegeau așa de bine că într'un rând erau chiar să fuzioneze. Dar ori cât de nepricepuți și ori cât de demagogi ar fi fost țăniștii tot au găsit în inimile lor un pic de patriotism pentru a nu semna separarea Ardealului de a vechiului regat. Căci a cădea la învoială cu partidul național, nu înseamnă altceva, decât a face din nou din Carpați, bariera despărțitoarea între frații de același sânge. Pentru că e știut dar că singura condiție pe care partidul național o pune celor cu care tratează fuziunea, e golirea Ardealului de regățeni.

Acum însă țăranișții s'au trezit iar alături de partidul național lucrul nu trebue să mire. Căci dacă în chestie de patriotism pot fi deosebiri chiar între naționaliștii din Ardeal și țăranișții din vechiul regat; în chestie de dinasticism același politică de fățărnicie îi leagă și pe unii și pe alții.

Prin satele dela granița maghiară

Din partea unui cititor al ziarului nostru primim rândurile de mai jos, cărora, fiind de un interes obștesc le dăm cu plăcere publicitatea:

Intreprinzând la începutul toamnei acesteia o călătorie prin comunele arădane și bihorene dela fruntaria dinspre Ungaria a României, am avut ocaziunea de a face o seamă de observațiuni, care m'au mulțumit mult și care nu sunt lipsite de interes, pentru toți. Pretutindeni sate instărite, curate, oferă călătorului un înălțător prilej de încredere în progresul economic al părții acesteia de țară. M'a interesat mult granița și din punctul de vedere al economiei naționale, asupra căreia contactul cu minoritățile puternice economicește a avut o înrâurire bine simțită. Totuși ceeace interesează aici mai mult pe oricare român din inima țării, este spiritul românesc, pe care l-am căutat și eu pe unde am trecut.

Insuflețirea ce se constată pretutindeni în direcția culturală, dar mai cu seamă națională, este foarte mare. Intelectualii se străduesc din răsputeri să ridice nivelul cultural potrivit cerințelor speciale naționale.

Munca lor este secondată în cele mai multe părți de ofițerime, care în unele sate a luat inițiative frumoase, ca înființarea de biblioteci și case poporale de lectură, de case naționale, etc.

Trebue însă să remarc la acest loc, că în toate comunele există o colaborare a intelectualilor. Exemplul marei comune, Șirla este dezolant. In această comună intelectualii sunt înfrățiți într'o măsură de mirat și certurile au ajuns de domeniu public, încât scandalizează chiar populația.

Lucrul acesta m'a întristat și e bine să se atragă pe calea aceasta atenția intelectualilor dela graniță, că mai mult, decât intelectualilor din alte părți ale țării, lor le incumbă datoria unei armonice colaborări pentru apărarea intereselor țării în acest expus capăt al țării.

Un alt fapt, pe care de asemenea nu 'l pot tăcea, este atenția ce se dă de către intelectualii din multe părți, literei ungurești. Am constatat cu mâhnire, că se citesc aproape exclusiv numai ziare maghiare, care de altfel sunt culturalicește insuficiente unui intelectual, iar din punctul de vedere românesc nu ne sunt spre laudă.

La acest loc mai constat, că orașe îngrădite puternic de Români, orașe cu puternic element românesc și cu frumos trecut național ca Aradul, au ajuns să se ungurizeze și mai mult sub regimul românesc. In acest oraș — și în aceeași măsură aproape și în Oradea-Mare — am ajuns să auzim și azi tot atâta, dacă nu mai multă limbă maghiară, decât sub Unguri.

Față de acestea sunt satisfăcătoare cu adevărat constatările ce le-am făcut la țară.

Prin sprijinul societății studențești din Cluj „Crișana" multe sate dela graniță au ajuns azi de au biblioteci poporale. Cât despre intelectuali, munca ce-o depun pentru ridicarea simțimântului național și a culturei naționale este cu adevărat vrednică de laudă. Amintesc numai comunele Pecica, Tăuții, Șiclăul etc. Am observat însă, că în cea dintâi dintre acestea în bogata comună Pecica, țăranii sunt cam nepăsători față de școală, netrimiț nău și copiii la carte, cu toate că au acolo o pătură intelectuală harnică.

Mă opresc acum la comuna Cheresig din Bihor, care dintre toate satele dela graniță m'a impresionat mai mult. Am găsit aici atâta naționalism, atâta iubire de țară, ca nicăeri altundeva, poate tocmai pentru faptul, că granița trece la câțiva pași de sat numai. Tot în bună stare, cu cărturari buni îndrumători și cu popor pornit spre învățătură, Cheresigul, care are și o bibliotecă poporală înființată de pomenita societate a studenților creșeni, este o fală a României și este tot ce eu aș dori să fie toate comunele noastre grănicerești.

Ca un lucru care m'a înduioșat mai mult decât orice pe lume, țin să amintesc aci un fapt unic până azi, un fapt care dovedește mai mult decât orice de ce vitregă soartă se bucură Românii noștrii din Ungaria.

INFORMAŢII

Aflăm din sursă sigură că la serbările de încoronare dela Alba-Iulia, va lua parte unul din cei doi fii ai regelui Angliei, generalul Franchet d'Esperay din partea Franţei, ducele de Genova din partea Italiei în locul principelui moştenitor italian, care e bolnav, suveranii Jugoslavi şi Diadocul cu principesa Elisabeta din partea greciei. Dela celelalte state nu s'a primit încă răspuns.

Aflăm din sursă sigură, că la serbările de încoronare dela Alba-Iulia, va lua parte unul din cei doi fii ai regelui Angliei, generalul Franchet d'Esperay, din partea Franţei, ducele de Genova din partea Italiei în locul principelui moştenitor italian, care e bolnav, suveranii Jugoslavi şi Diadocul cu principesa Elisabeta din partea Greciei. De la celelalte state nu s'a primit încă răspuns.

•

D-nii Iosef Körtuelyfay şi S. Domokos, au fost numiţi cel dintâi în funcţiunea de consilier clasa I, încadrându-se în clasa VII de salarizare, gr. I şi cel de al doilea în funcţiunea de consilier cl II, încadrându-se în clasa VIII de salarizare, gr. I, ambii în serviciul oraşului Odorhei.

•

Ziarul „America" din Cleveland Ohio, ne informează că aromânii dela Pind, emigraţi în noul continent, au luat frumoasa iniţiativă de a zidi în oraşul Woonsocket, o biserică şi a face în corpul clădirei şi un loc unde tinerii şi bătrânii aromâni să înveţe dulcea limbă românească.

•

Dl. Inspector general administrativ M. Cantuniari a fost însărcinat cu inspectarea permanentă a tuturor autorităţilor administrative ce cad sub autoritatea ministerului de interne din judeţele Timiş-Torontal şi Caraş-Severin.

•

Ministerul de industrie şi comerţ primind atât raportul delegatului său cât şi răspunsul fabricilor de zahăr în chestia modului cum s'ar putea împiedica o ridicare a preţului zahărului indigen va lua în curând o deciziune, conformă propunerilor făcute.

•

Primesc **comenzi** lucru de mână, tot felul de ajur, broderie românească, ajur fille, etc. Efectuez lingerie de corp şi de pat, perdele, couverturi, rochii etc., în timpul cel mai scurt şi în condiţiuni foarte avantagioase Strada General Gherescu 8 (Bástya-ut) Melle Ellene. 2167

•

Până la 24 Septembrie stă încă deschisă la dispoziţia publicului expoziţia artistică de pictură în sala judeţului. Ar fi de dorit că întreg publicul să cerceteze această frumoasă expoziţie.

•

Pfeschy Iosif Cluj Calea Regele. Ferd. Nr. 5 Cel mai bun şi mai frumos Restaurant Bucătărie română-franceză specialităţi excelente de vin.
Servitul regulat şi cu precauţiune. Locul de întâlnire a oamenilor mai aleşi. 1644

•

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piaţa Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate.
2014—1.

•

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru Dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

•

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Local cel mai modern român Specialităţi de beuturi. Bere albă şi neagră de butoi. I-622

•

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

•

Curse de Automobile

Totdeauna mai Eftine ca la alţii!! Telefon 999 Perry-Ford. Telefon 999, Calea Regele Ferdinand 99.
1823

•

Parchetari, buni lucrători angajează îndată fabrica „*Silva*" din Bucureşti, Şoseaua Pantilimon 181. Oferă şi locuinţă.
A se adresa: Creditul Technic Transilvănean, Calea Victoriei No 23 Cluj.
2170

•

Quartetul de vioară
Waldbauer-Kerpely
va da Luni în 25 Sept. la ora 8 seara în sala Colegiului Unitar
Unicul CONCERT din Cluj.
Quartetul cu renume mondial va prezinta de data aceasta un program absolut nou. — Interesul faţă de concertul acesta este uriaş. Bilete, de câte 50, 40 şi 30 lei, se mai găsesc încă la *Lepage*, dar numai în număr foarte mic. (2184)

•

Domnul Virgil Cloflec, Directorul Artelor, invită personal compozitorii români, să scrie o bucată muzicală „La mormântul lui Scărlătescu".
Lucrările se primesc la Ministerul Artelor până la 1 Ianuarie 1925. — Premiul 4.000 lei.
2188

•

Din taxele vamale în valută forte, statul a încasat, dela aplicarea lor şi până în prezent, suma de 120 de milioane de lei.

•

D. Bolfa Al., director clasa III al prefecturii poliţiei Satu-Mare, şi detaşat cu serviciul la prefectura poliţiei Cluj, este înaintat în funcţiunea de poliţai clasa II al oraşului Bistriţa în locul vacant prin demisia dlui Rebleanu Emil.

Casa de economie, credit şi ajutor a corpului didactic, anunţă pe membrii săi, că împrumuturile pe termen lung sunt suspendate pe timp de şase luni din cauză că, în ultimele luni s'au acordat sume de circa 674.000 lei, ceeace depăşeşte puterea de împrumut a Casei, şi ar atrage stânjenirea împrumuturilor pe termen scurt.

•

Pierdut

Un port-vizite conţinând între altele delegaţia personală No 1154, biletul de identitate, autorizaţiunea M. R. pentru purtare de armă şi biletul de concediu pe care le declar nule în mâna oricui s'ar afla.
Cel ce l-a găsit e rugat să le trimită la adresă primind bună recompensă.
Medic Lt. L. Mirohorian
1—2 Piaţa Unirei 13.

•

Cunoscutul bariton Laurian Nicorescu, întors dela studii din Viena şi Milano, va da un mare concert în sala prefecturei locale, Joi 28 Septembre orele 8 seara.
Acompaniamentul la piano va fi ţinut de dl Schiller, dirijorul Operei.
Biletele sunt de vânzare la librăria Anca.

Pe munţii de pe valea Trotuşului şi a Ghimeşului, până la munţii Ciucului, a căzut zăpadă al cărei strat a ajuns până la vreo jumătate de metru.
Din această pricină în regiunea Moineşti Tg.-Oçna s'a lăsat un frig simţitor.

•

Şcolile muncitoreşti din Bucureşti vor face sub conducerea dlui Stavri Cunesc, directorul învăţământului muncitoresc din ministerul muncitoresc din ministerul muncii, însoţit de mai mulţi inspectori şi profesori ai învăţământului muncitoresc o excursiune de studii pe Valea Prahovei, Braşov, Sibiu, Petroşani, Valea Oltului.

•

La Academia de agricultură din Cluj sunt vacante în anul întâiu 30 locuri de burse.
Spre a fi admişi la această şcoală, candidaţii trebuie să posede certificatul de absolvirea cursului superior de liceu, sau un titlu echivalent, pe baza căruia se pot înscrie valabil în universitate.
Cererile de înscriere însoţite de actul de naştere şi de certificatul de absolvirea liceului se vor trimete direcţiunei Academiei de agricultură din Cluj, până în seara zilei de 15 Octombrie 1922, când înscrierile se închid.

Scrisori din Arad

— Marele incendiu din b-dul Regina Maria — Aeroportul arădan — Exportul de vinuri — Un preot necuviincios — Chestia gazului metan — Prăbuşirea şi arderea palatului Neuman —

Unul dintre cele mai încăpătoare palate care împodobea frumosul bulevard Regina Maria, al Aradului, vis-a-vis de marele hotel „Central", azi este o ruină fumegândă. Palatul, proprietatea baronilor Neumanu, a fost zidit acum 72 ani. Acum vr'o 30 ani, inginerii oraşului au atras atenţiunea atât a proprietarilor cât şi a primăriei, că acest edificiu, ameninţă a se surpa, din cauză, că temeliile lui sunt zidite pe nisipul adus acolo de vechia curgere a Mureşului. S'au şi făcut în cursul anilor, unele reparaţiuni, fără a fi înlăturată însă primejdia năruirii. Cu abia 24 ore înaintea catastrofei, baronii Neumann însărcinaseră pe un architect să facă alte reparaţii, cari să prelungească viaţa acestui palat. Această procură fusese dată architectului la 15 l. c. orele 2 d. a. La orele 7 şi 20 asemenea unei avalanşe, palatul cu două etaje, al baronilor Neumann, a început a se desface în bucăţi. Zidurile dinspre est şi nord ale palatului s'au prăbuşit de-alungul trotuarului, — şi nu se ştie încă pe cine dintre paşnicii trecători au îngropat subt ele. Locatarii, 72 familii cu 283 membrii, între cari şi familia alui Haralamb, directorul băncii „Marmorosch Blank", au năvălit îngroziţi pe poartă palatului în stradă, lăsând în urmă toată averea. După prăbuşirea năprazncă a frontispiciului şi a întregului colţ al palatului, de-asupra căruia se afla o grandioasă cupolă, a izbucnit un violent incendiu, provocat de un scurt circuit, datorit ruperii sârmelor electrice şi a cutremului de pământ.

Pompierii sosiţi în grabă, au început, cu ajutorul unei companii de infanterie, munca eroică de salvare.

Incediul a distrus puţine mobile; registrele şi averea băncii „Casa de Păstrare a Judeţului Arad" instalată la primul etaj al palatului, au fost de asemenea în întregiune salvate. 12 pompe au fost puse în activitate, pentru a localiza focul, ce lumina întreg oraşul şi ameninţa cu distrugere un întreg cartier, — cel mai frumos al Aradului. Pagubele se evaluiază la 20 milioane. Chiriaşii, au fost plasaţi de oficiul de încartiurire, abandonându-se orice formalitate, în curs de 24 ore,—fapt pentru care merită cea mai largă laudă. S'a deschis o anchetă, pentru stabilirea responsabilităţii. Averea distrusă a fost asigurată pentru 7 milioane lei.

Aeroportul

Avioanele societăţii franco-române, ating în drumul lor spre Bucureşti şi Aradul, care este unul dintre cele mai importante staţiuni, port aeronautic,—al acestei societăţi. Avioanele se aprovizionează aici cu benzină şi la caz de nevoe, execută reparaţiunile ce ar necesita maşinile. Avioanele franco-române îşi fac apariţia de asupra oraşului la fiecare două zile.

Avioanele societăţii au pentru Arad, totdeauna o bogată poştă. Monotonia ce caracteriza până acum viaţa oraşului nostru de graniţă, şi din „Zona de război" a fost astfel simţitor atenuată.

Exportul vinurilor

Ministrul de industrie şi comerţ a satisfăcut în întregime cererile formulate de exportatorii vinurilor renumite din Podgoria Aradului. Operaţiunile vamale au fost simţitor uşurate, astfel că azi este posibil, să treacă frontiera câte 2—3 trenuri încărcate, cu nectarul preţios al podgorenilor — în special în spre Germania şi Elveţia.

Iar chestiunea gazului metan

Se ştie de 4 ani, că subsolul oraşului Arad este străbătut la o adâncime de 80—130 m. de o puternică arteră de gaz metan. Ardealul de răsărit are zăcăminte de gaz metan, a căror valoarea în bani se evaluiază la sute de miliarde.

Această imensă avere a ţării, nu poate fi însă azi exploatată intensiv, pentrucă lipsesc banii necesari instalaţiunilor de exploatare. Aradul, este unul dintre oraşele Ardealului cel mai înglodat în datorii. Abia are bani să întreţină oraşul cu apă şi lumină electrică. Abia se ajung bani pentru ţinerea în bună stare a pavajului — pe strada principală.

Cu toate acestea, un inginer ungur, — cu diplomă din Paris, a făcut cerere oraşului, să-i pună la dispoziţie mai multe zeci de milioane lei, pentruca să poată exploata slaba arteră de gaz metan, rătăcită prin părţile Aradul. Planurile inginerului ungur au fost comentate cu simpatie, de presa maghiară de aici şi din — Budapesta, însă conducătorul oraşului, dl primar Robu, i-a arătat inginerului ungur, că oraşul ar dori să aibă întâiu un tramvai electric, şi numai după aceea, ar fi stare să cheltuiască câteva milioane pentru săpăturile de recunoaştere, asupra gazului metan.

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu abur, şi de văpsit Cluj,
văpseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbaci tort şi blănuri. ☐ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.— 4 metri fagsau stejar despicate Lei 650.—

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Evitarea unui război entalori

Ziarul „Dimineața“ anunță după informațiuni primite din cercurile oficiale, că se speră într'o evitare pe cale pașnică a războiului oriental. Aliații luptă în comun impotriva unei schimbări a dispozițiunilor fundamentale ale tratatelor de pace, iar de altă parte guvernul francez care are influență la Turci, va putea cu singurantă să-i convingă pentru pace.

Atentat contra unui tren în Basarabia.

După informațiunile ziarului „Universul“, în apropierea gării Văşcăuți din Bucovina s'a făptuit un atentat. O bandă înarmată a aruncat bombe asupra trenului distrugând complect un vagon şi deteriorând un altul. Trenul a putut scăpa numai grație conducătorului care l'a mânat cu iutaia maximă. Din cauza că banditii au desfăcut șinele, circulația pe linia aceasta este întreruptă.

Măsuri pentru siguranța încoronării.

In legătură cu serbările încoronării siguranța a procedat mai intens la controlul şi expulzarea străinelor. S'a constat că sunt o mulțime de străini în țară cu acte falşe şi foarte mulți fără nici o dovadă. Se speră că măsurile severe vor avea efect.

Eminenta rechiziționare a porumbului.

Guvernul este decis să recurgă la rechiziționarea porumbului în cazul când din priciza contravenienților exportatorilor, unele regiuni nu s'ar putea aproviziona cu porumb.

Desmințirea mobilizării

Demonstrațiile militare dela încoronare

In legătură cu știrile lansate în Capitală despre o eventuală mobilizare, Ministerul de război a dat un comunicat arătând că nu este vorbă de nici o mobilizare, ci s'au dispus numai unele concentrări pentru a se satisface necesitățile de personal în legătură cu marea paradă şi manevră ce va fi cu ocazia încoronării. Între Ploești şi Buzău se va face o manevră în stil mare, apoi soldații vor fi concentrați toți la Alba-Iulia. La manevră vor lua parte şi ofițerii de rezervă ai diferitelor corpuri de armată.

D-l I. I. C. Brătianu la Arad

Primul ministru d-l I. I. C. Brătianu şi ministrul internelor d-l Gh. Vătoianu vor sosi Marți la Arad.

Pentru apărarea podurilor de cale ferată

Direcția generală a căilor ferate a cerut Ministerului de război un număr corespunzător de patrule pentru apărarea podurilor impotriva cărora, după convingerea direcțiunii generale, se fac şi se vor mai face atentate.

Măsuri contra ceferiştilor neglegenți

Direcția generală a căilor ferate a hotărât să dea în judecata Curții Marțiale pe conducătorii de trenuri cari nu-şi îndeplinesc datoria cu precauțiunea necesară.

Mobilizarea Ungariei

— Se trimit număroase corpuri de armată la granița României. —

Guvernul a fost înştiințat că Ungaria face mari pregătiri militare în vederea unei acțiuni iminente. S'au făcut în o zi număroase şi s'au trimis mai multe corpuri de armată la granița română.

Guvernul va cere în chestiunea aceasta intervenția Aliaților.

Ziarul „Indreptarea“ află că guvernul român împreună cu guvernele Micei Antante va cere Ungariei să suspende imediat ori ce acțiune militară, întrucât se calcă prin aceasta tratatul de pace.

Noua reformă impozitară

D-l Vintilă Brătianu, ministrul finanțelor a pregătit noul proiect de impozite, cari se bazează pe reforma impozitară cedulară. Impozitul pe capital din legea Titulescu a fost suprimat, iar partea privitoare la impozitul băncilor a fost modificată.

Boala dlui I. I. C. Brătianu

Primul ministru Ionel Brătianu este din nou uşor bolnav. Medicii i-au recomandat mai multe zile de odihnă.

Externe

Expozeul dlui Poincare în chestia orientală

Paris. — In consiliul de miniştri francez dl Poincaré a făcut un expozeu al tratativelor în chestiunea orientală. Membrii guvernului au aprobat întru toate punctul de vedere al dlui Poincare.

Președintele Millerand a semnat decretul pentru convocarea Camerei pe ziua de 10 Octombrie.

Panica din Constantinopol

Constantinopol. — In cercurile comerciale constantinopolitane a izbucnit o mare panică. Comenzile în străinătate au fost contramandate. Armenii părăsesc în mare număr orașul. Locurile din trenul Express-Orient sunt ocupate pentru 2 săptămâni. Familiile ofițerilor şi soldaților englezi au părăsit Constantinopolul.

Convocarea Sobraniei

Sofia. — Consiliul de miniştrii bulgar a hotărît convocarea Sobraniei pe ziua de 22 Octombrie.

Muncitorimea engleză impotriva unui nou războiu

Londra — Muncitorimea engleză a protestat în mai multe manifestațiuui impotriva unui nou războiu. In fruntea acțiunei anti-guvernamentale sunt muncitorii Magdonald şi Smillie.

Un avertisment Bulgariei.

Paris. — Guvernul bulgar a fost prevenit să se abție dela ori ce acțiune în Tracia.

Tracia nu va fi evacuată

Londra — Consiliul de miniştri a hotărât să nu evacueze Tracia atâta timp cât Kemal pașa nu-şi va fi arătat intențiunile.

Tulburările din Atena.

Atena. — Aci a avut loc mari turburări de stradă, provocate de demobilizați impotriva actualului regim. Manifestanții au deschis porțile închisorilor eliberând pe delicvenții politici.

Inlocuirea lui Lenin.

Varşovia. — **Sosesc aici ştiri după care Kamenetz a fost numit președinte în locul lui Lenin.**

Grecia cearcă o apropiere de Franța.

Atena. — Deputații din Tracia au înaintat un memoriu guvernului cerând să ia măsuri militare şi reluarea raporturilor de prietenie cu Franța. Ei arată că la frontiera Traciei se observă mişcările militare ale bulgarilor.

Saci, Musamale
Cumparare. ♦ Vânzare.
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

Mare asortiment
de blănarii şi paltoane de toamnă şi iarnă pentru dame la firme
Diamantstein si Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Cetiți „Infrățirea“

Incepând din 24 Sept. Duminecă va juca în fiecare seară în grădina de iarnă a
Hotelului „Central“
Olga şi Teddy
Myriam Barka
artistă de dans din Sudan
Lossen Gizella şi Sims Clary
artişti Alhambrei din București
Kállay Zoltán
recunoscutul comic şi
Georgis
originala Jazz Band.
Deschiderea seară la oara 9. Pentru publicul care se rentoarce dela teatru program de sinestătător cu începere de 12 oare. 2192

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES“
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— in argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 şi 350.

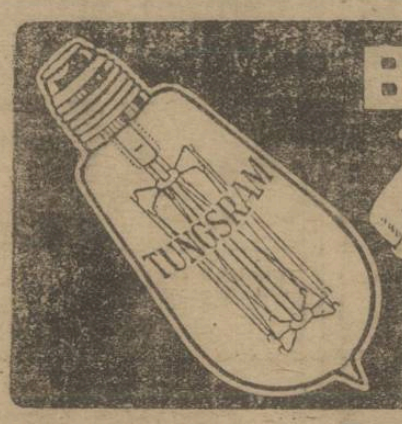

BECUL **TUNGSRAM**
ESTE CEL MAI RESISTENT CEL MAI ECONOMIC LUMINA PERFECTĂ
Depozitul Central: TUNGSRAM S. A.
Telefon 201. Cluj, Str. Kőmálalja No. 25. Telefon 201.

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 şi 290.
Loyd 2721 1553

Impozitul pe lux si cifra afacerilor

— Câteva lămuriri —

Ministerul de finanțe publică următoarele lămuriri:

Toate localurile, zise de consumațiune, restaurante, berării, bodegi, cofetării, cafenele, baruri, etc. pentru consumațiunile făcute în local, cât și hotelurile, sunt supuse, în folosul statului, la impozitul de 10 la sută, 6 la sută ori 3 la sută, după clasificarea localurilor menționate, asupra încasărilor brute efectuate, conform legei impozitului pe lux și cifra afacerilor.

După instrucțiunile date de ministerul finanțelor acest impozit nu se mai calculează deosebit, prin nota de plată, căci în prețul consumației este cuprins și impozitul.

Pentru orice consumațiune, efectuat în local, trebue să se libereze consumatorilor cupoane de control, din carnetele speciale cu matcă ce localurile sunt obligate să aibă, în care se va trece totalul consumației și numele chelnerului, care a servit. Cuponul de control va purta același număr de ordine ca și bonul dela care s'a detașat.

Carnetele vor avea număr de ordine pe fiecare filă și sunt valabile nu mai acelea ce poartă pe ultima filă viza și sigiliul percepției, care le-a înregistrat și numerotat.

Plățile făcute fără respectarea acestor dispoziții sunt frauduloase și prejudiciază statul de drepturile sale, cât și pe consumatorul, care a plătit impozitul în momentul consumațiunei.

Neregulile semnalate de oricare consumator trebuesc relevate imediat, încunoștințându se organele ministerului de finanțe: inspectorii financiari și administrațiile financiare, pe orice cale, chiar printr'o carte poștală.

Numai astfel procedând, contribuabilii, îndeplinesc un rol social important, ajutând la stricta aplicare a legei menționate, care va înceta să-i pue la contribuție, cu cât își va ajunge mai de grabă scopul pentrucare a fost elaborată.

In toate localurile citate, sunt afișate pe cartoane dispozițiunile de mai sus, cu sancțiunile respective, pentru cei, cari le nesocotesc.

Același obligațiune de a libera note de plată, din carnete speciale, o au și magazinele ori stabilimentele de comerț, care vând articole și obiecte de lux și la care percep, în momentul vânzărei, impozitul respectiv de 15 ori 10 la sută, cuprins în preț, dar pe care au grija să nu-l verse caselor publice, neliberând notele de control, ce cumpărătorii sunt datori a le pretinde.

TRATATIVELE

dintre fasciștii italieni și societatea „Ungurii cari se deșteaptă"

— S'a încercat formarea unei grupe fasciste maghiare în alianță cu „Grupe fasciste italiane" — Mussolini, în fruntea unei delegațiuni, a tratat la Budapesta cu ungurii — De ce au fost întrerupte tratativele? —

Relatăm în altă parte a ziarului sosirea în capitala Banatului a dlui Pieretti Oreste, unul din conducătorii fasciștilor italieni și comandautul unei „escadre" din Trieste.

In convorbirea avută cu d-sa a binevoit să ne dea interesante lămuriri și informațiuni asupra tratativelor ce au urmat acum de curând între delegația fasciștilor italieni în frunte cu Mussolini și delegația societății „Ungurii cari se deșteaptă", pentru o uniune fascistă italiană-maghiară, — fapt de care ziarul nostru a vorbit acum câtva timp. — Intr'adevăr, ne spune dl Pieretti, acum câteva zile șeful nostru suprem Mussolino, împreună cu o delegație a conducătorilor fasciști a tratat la Budapesta, înființarea unei grupe fasciste ungare. Aceste tratative n'au dus însă la nici un rezultat, întrucât fasciștii nu pot admite o alianță cu o organizație din cele mai șoviniste, cum gândesc ungurii s'o facă. Și această din mai multe motive:

1. Fasciștii italieni nu vor admite nici odată ca organizația lor pornită din cel mai înalt patriotism să fie compromisă printr'o acțiune antisemită ca aceea a ungurilor.

2. In altă ordine de idei, fascismul nu poate admite iredentismul ungurilor față de statele succesoare ale monarhiei. Conducătorii fasciștilor italieni au pus ungurilor ca prima condițiune: să înceteze cu tentativele de subminare ale României, Jugoslaviei și Cehoslovaciei.

Șoviniștii unguri cari au înțeles cu totul greșit fascismul, n'au admis aceste două puncte, așa că tratativele au fost imediat întrerupte, iar delegația fascistă italiană s'a reîntors în patrie".

„In cursul tratativelor dintre Mussolini și Unguri, venind vorba despre chestia evreiască, delegația maghiară a declarat că Ungurii nu vor înceta campania antisemită atâta timp cât vor fi evrei în Ungaria.

La aceasta Mussolini s'a ridicat și adresându-se lui Gombos, vestitul mâncător de evrei îi spune: „Alde Finzi și deputatul Philipsen, cari sunt veniți cu mine ca să trateze cu d-voastră, sunt evrei și totuși cei mai buni fasciști italieni, dovadă că fac parte din statul major al fasciștilor. Și tratativele s'au rupt și desigur că pentru totdeauna.

Teatrul National

Programul Spectacolelor

Sâmbătă 23 Septembrie
Scrisoarea pierdută.

Duminecă 24 Septembrie
Matineu:
O noapte furtunoasă
Seara:
Un domn pribeag

Marți 24 Septembrie
Premieră: *Taifun*

Joi 28 Septembrie
Taifun

EUGEN SZABO

Magazin de mode pentru DAME

Cluj

Str. Reg. Ferdinand No. 5

OFERĂ:

Stofă scoțiană
120 cm. lată
65 lei metrul

Stofă gabordin
120 cm. lată
90 lei metrul

Stofă pentru costum
140 cm.
115 lei metrul

Stofă velour
pentru palton 140 cm. 225 lei metrul

Stofă vînăt-închisă pentru Internate.

Mare asortiment în stofă-velour pentru paltoane, în catifele pentru paltoane și stofă-mătasă pentru costumuri și haine.

Telefon interurban
479
2161

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Industria Sârmei S. A.
Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.
Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

Cea mai bună mașina de scris
Reprezentanta fabricei:
Librăria Lepage Cluj,
Palatul Status.

Mașine de scris și de socotit se repară de către mecanici specialiști. Prin telefon 438. Deasemenea se repară conștiincios mașini trimise din provincie. In depozit accesorii pentru mașină de scris, litere românești, pandlici și perne, hârtie pentru mașină de scris, hârtie carbon etc. etc. 2166

TEODOR HOFFMAN
INGINER
Construcțiuni de Mori
Atelier de Motoare și mașinării
2026
CLUJ,
Strada Regina Maria 38

BITUMUL MATITZA S. A.
Capital social Lei 5.000.000
Centrala București.
FILIALA CLUJ, Calea Reg. Ferdinand No. 55, I.
1203 Telefon 10-09.
Execută tot felul de lucrări în legătură cu produsele Bitumului, ca asfaltare izolație la case, acoperișe din ciment de lemn (Holzzement) etc. Material totdeauna la magazie

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Frații Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.
Aur de dentistică și forosțuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

In atenția călătorilor!!
In zilele acestea să deschide în Str. Regală (Majális) No. 5. etaj II. un PENSION.
Se pot primi camere împreună cu vipt complect. ☐ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

Reclama este sufletul comerțului

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice
I. KRAMER
AGHIRIȘ jud. Cojocna.
PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 CIMENT ENGLEZESC.

Iar se găsește

2174-1

pretutindeni, în calitatea cea mai bună ca în timp normal, neîntrecutul și veritabilul

Săpun Schicht Marca „Cherb"

Puterea sa de spălat și de spumegat, spornicia și curățenia sa est neîntrecută. Aceste avantaje ale săpunului SCHICHT economisesc timp, muncă, bani și rufărie. Observați marca „Cerb" (marca depusă).

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

TÂNĂR bucureștean de familie bună. Inteligent, cult și muncitor caută ocupație onorabilă. Oferte cu arătarea ocupației și salariului la ziar sub „Harnic". 2190

Perderi:

CÂINE, mic, alb, tuns pe corp, părul pe cap lung, respunde la numele Jef. Cinel va aduce în Strada Elisabeta 25 va fi bine recompensat 2191

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Extirpă cu garanție ploșnițele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută firme și vopsește.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

Telefon 749

Lloyd 967 2112

Depositul fabricăi de tricotaje „Helios"

Cluj, Piața Unirei No. 7

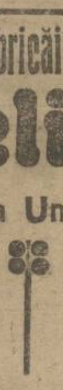

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Direcțiunea Căilor Ferate Someșene.

No. 12.275/AII.

Publicațiune.

Direcțiunea Căilor Ferate Someșene S. A. în urma hotărârei luate de către adunarea generală, ținută în 1 a. c. aduce la cunoștință generală, că cupoanele a acțiilor de prioritate în valoare nominală de 1.000 Cor. din 1920 cari se găsesc în circulația, se vor schimba începând din 1 Octomvrie a. c. cu á 25 Lei.

Schimbările se vor face de către casieria centrală a C. F. Someșene, Dej, casa Schoeller & Co. Wiena (I. Wildpretmarkt 10) și de către „Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület" din Budapesta.

Dej, la 12 Septembrie 1922.

2187 Direcțiunea a Căilor Ferate Someșene.

Teatru de Varietăți

„Moulin Rouge"

București, Bulevardul Elisabeta 17

Director-Proprietar C. V. IONESCU

Aduc la cunoștința onor. public și în special clientelei mele; că am deschis sesiunea de iarnă a Teatrului și a Restaurantului de prima ordine, unde se servește ziua și până la ora 3 noaptea, cu un bogat program și un special profesor de dans francez modern, **Lambrecht et Violette.** Profesor de dans fantesie **Max Soltes** cu partinera **Elsa Bob si Petrică** răsfățații Capitalei precum și alte numere alese de dansuri și canto.

O muzică vieneză aleasă și clasică sub conducerea virtuosului violoncelist **Heinrich Schmiedt.** Începutul spectacolului la o a 9 seara. 2185

Au sosit sticle pentru castraveți și compoturi la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana, CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Publicație de licitațiune.

Spre cunoștința generală se publică ca în **ziua de 30 Septembrie 1922, ora 11 a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor: de împrejmuire cu beton și îngrădire cu sârmă, lucrări de vapsire, furnizarea și montarea vanelor, pentru Inst. Ortopedie Cluj.**

Ofertele se pot înainta până în 30 Septembrie ora 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică Cluj, (Institutul „Pasteur" et. II.) când ele se vor deschide.

Ofertele întârziate, precum și supra ofertele nu se vor lua în considerare.

La licitație vor lua parte ofertanții sau reprezentanții lor.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizorie sau efecte de stat din suma detală a ofertei sale. Această garanție va întregi-o adjudecatorul înaintea încheerei contractului la 6% după suma oferită drept garanța definitivă.

Pentru licitațiune sunt în vigoare art. 72—85 a legii Contabilității Publice, condițiunilor generale pentru lucrările publice și caetul de sarcini pentru executarea clădirilor.

Ofertanții rămân obligați 2 luni dela ziua licitațiunei.

Devizul, original, caetul de sarcini și condițiunile generale se pot vedea la Devizia Tehnică în orele de lucru și tot acolo se pot primi lămuriri mai detailate.

Inspector General: Dr. GANE m. p. Șeful Diviziei Techn.: Ing. IVASCU m. p. 2183

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2080

LOUIS DERI

CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

Prima Fabrică de Potcoave Soc. Anon.

CLUJ,

Șoseaua Baciului

6.

TELEFON: 1092

Fabrică și livrează:

Potcoave de cal
Potcoave de cizme
Colți de potcoave
Ferării pentru paturi

2177

Convenţia secretă a Micei Antante

— Ea este desminţită categoric —

Ziarul „Le Temps“ din 18 Septemvrie reproduce după ziarele din Berlin, cu titlul de document o pretinsă convenţiune secretă a Micii Antante.

Reprodocem şi noi această convenţie tot cu titlu de document, deşi a şi fost desminţită de guvernul polon.

Iată care ar fi textul petinsei convenţiuni:

„Preşedintele Republicei cehoslovace, regele Jugoslaviei, Regele României şi şeful de stat al Republicei polone, reprezentaţi prin miniştrii afacerilor străine, au semnat următorul contact:

1. Părţile contractante se angajează să apere în comun statutul quo al Europei centrale şi orientale.

2. Orice ameninţare a uneia sau mai multor puteri străine contra uneia sau mai multor părţi contractante, va fi considerată ca o ameninţare a ansamblului acestor din urmă.

3. In cazul în care una sau mai multe puteri contractante s'ar vedea puse în nevoia de a interveni pe lângă puteri străine pentru protecţiunea intereselor lor legitime, ele ar fi ţinute să să informeze în prealabil pe aliaţi pentru a se înţelege asupra modalităţilor unei acţiuni comune.

4. Orice plângere legitimă pe care una sau mai multe puteri contractante ar putea adresa unei puteri străine va fi sprijinită de toţi aliaţii după un acord prealabil.

5. In caz de război părţile contractante se angajează să se susţie reciproc cu toate forţele lor.

6. Părţile contractante vor pune îndată în legătură staturile majore pentru a examina mijloacele comune care le ar părea mai apropiate în vederea execuţiunei celei menţionate mai sus.

7. In fine acest contract nu va fi publicat.

Redijat la Marienbad, în 4 exemplare, la 31 August 1922.

Beneş, Pasici, Duca,
Narutowicz.

*

Cum am menţionat însă, din Varşovia se desminte oficial textul unei convenţiuni politice şi militare între Polonia şi Mica Înţelegere, care ar fi fost semnată la conferinţa din Praga. Nici o convenţie, spune comunicatul polon, de asemenea natură n'a fost semnată la Praga între Polonia şi Statele Micei Înţelegeri.

Atitudinea puterilor în conflictul oriental

— România invitată la negocierile din Paris —

In răspunsul său către Puteri, Mustafa Kemal a precizat punctul de vedere turc declarând că chestia strâmtorilor nu există întrucât guvernul din Angora „a primit acum doi ani, într'un pact naţional, principiul libertăţei strâmtorilor“. Oricât de straniu ar părea declaraţia de mai sus, ea este conformă adevărului. Teza turcească din Ianuarie 1920 a fost recunoscută de puteri, în ceace priveşte Asia Mică.

Conferinţa puterilor, din Martie 1920 hotărâse chiar cedarea către Turcia a oraşului Rodosto, de la marea de Marmara însă şi cedarea către Grecia a peninsulei Galipoli sub cuvânt că este locuită în mare parte de Greci şi că e nevoe acolo de o bună pază. Cu un an mai înainte, la conferinţa din Londra, experţii militari francezi au declarat că aparţinerea ambelor ţărmuri ale strâmtorilor uneia şi aceleiaşi puteri ar primejdui libertatea navigaţiei. Anglia a aderat la acest mod de a vedea, dar lord Curzon a adăogat că Galipoli trebue să aparţină Grecilor.

*

Dacă asupra acestui punct s'ar face azi politica de prestigiu la Paris sau la Londra, am fi departe de pacea în Orient. Intrebarea este dacă politica britanică în Orient va fi destul de elastică spre a se ajunge la un acord. Tot aşa de însemnată este chestia Traciei cu Adrianopol.

Compromisul din Martie 1920 a retrocedat Turciei o bucată importantă din Tracia orientală spre a-i da un punct de contact pe Marea Neagră cu Bulgaria. Conferinţa însă a dat Adrianopol Grecilor.

Aci, consideraţiunile diplomaţiei engleze au fost paralele cu interesele României şi Jugo-Slaviei cari n'ar fi aderat la retrocedarea Adrianopolului Turcilor, căci ar fi distrus echilibrul balcanic aşa cum a fost stabilit prin tratate.

*

Pe când însă Turcia Kemalistă s'ar fi hotărât probabil acum un an să pue cruce Adrianopolului a i, după succesul ei anatolian, ea cere înapoi Tracia până la Mariţa plus Adrianopol. Iar în caz când Turcii merg spre îndeplinirea programului lor atunci primejdia unui nou război balcanic ar putea să devină iminent.

Iată însă noui complicaţii cari apar pe orizont: Guvernul din Angora a ridica pretenţia de a negocia direct cu Grecia, cu excluderea puterilor: problema Constantinopolului şi a strâmtorilor are însă un caracter internaţional şi a permite Turcilor s'o rezolve ei singuri, ar echivala cu o revenire a Europei spre stadiul din 1453.

*

Greşele diplomaţiei europene comise până acum pot fi reparate numai printr'o conferinţă europeană la care ar participa puterile mari plus România şi toate ţările balcanice.

In acest senz au avut loc ultimele convorbiri la Paris, între Curzon şi Poincaré, convorbiri la care a participat şi ministrul României la Paris.

S'a căzut de acord asupra nevoei convocărei grabnice a unei conferinţe la care vor lua parte, Anglia, Franţa, Italia, Japonia, Grecia, România, Jugo-Slavia şi Turcia pentru a se stabili condiţiunile păcii viitoare.

Intrebat de Curzon asupra cauzei retragerii armatei franceze din Orient, Poincaré a insistat asupra moderaţiunei lui Kemal care n'a manifestat până acum nici o intenţie da a ataca Strâmtorile.

*

In legătură cu aceasta, publicăm în altă parte comunicatul guvernului român în chestia strâmtorilor.

O notă a agenţiei Reuter spune: Miniştrii englezi se vor întruni azi de dimineaţă şi vor confirma hotărârea că în nici un caz nu se va permite trecerea trupelor kemaliste în Europa, până nu se vor stabili condiţiunile de pace.

Miniştrii sunt convinşi că acest lucru poate fi obţinut, printr'o simplă acţiune navală.

Frământările din Bulgaria

— Agitaţiile extremiştilor reprimate — eşuarea loviturei de stat proectată de opoziţie —

Sofia. Agenţia bulgară telegrafiază următoarele: După represiunea turburărilor de acum doi ani, cari fusese puse la cale de încercările extremiştilor de-a turbura ordinea publică şi de-a pune mâna pe putere, situaţia internă a ţării se consolidase. Acest fapt nu putea conveni partidelor din stânga, cari fuseseră discreditate în faţa naţiunii, din cauza politicei catastrofale pe care au preconizat-o în ultimii ani. Aceste partide fiind ameninţate cu pieirea, n'au avut răbdarea să aştepte expirarea mandatului actualului parlament, mandat care nu va lua sfârşit decât peste doi ani, şi au întreprins o campanie de răsturnare a guvernului, sprijinită pe mijloace ilegale, cu scop de-a lua puterea. Extremiştii au organizat bande de fascişti, au întemeiat organizaţii aşa zise profesorale, formate din ofiţeri şi subofiţeri de rezervă şi au intrat în raporturi cu rămăşiţele armatei Wranghel, care primise ospitalitatea în Bulgaria cu titlul de refugiaţi. Lovitura de stat după cum s'a dovedit din documentele descoperite, trebuia să pornească din Târnovo cu ocazia congresului partidelor blocului. Mulţumită măsurii luate din timp şi mai cu seamă rezistenţii populaţiei, complotul a fost paralizat şi atmosfera s'a limpezit. Incercările partizanilor blocului au fost înăbuşite şi situaţia guvernului s'a consolidat. In ţară domneşte liniştе deplină, ceia-ce dovedeşte că acţiunea blocului a fost izolată şi că nu corespunde cu nici o aspiraţie naţională.

Jugoslavia şi conflictul greco-turc

Presa sârbă e unanimă în a sublinia marele interes al Jugoslaviei în regulara conflictului greco-turc privitor la teritoriile europene, şi cere guvernului să ia atitudine. Ziarul „Novosti“ scrie că modificarea tratatului de Sèvres ar alcătui un precedent pentru violarea tratatelor dela Neuilly şi Trianon şi ar încuraja pe bulgari şi maghiari, dar Jugoslavia şi Antanta sunt destul de puternice militaricește spre a se opune oricărei încercări dușmane.

Oficiosul „Politica“ scrie că în nici un caz Tracia nu trebue să revie Turciei, căci Turcia ar avea comunicaţii lesnicioase cu Bulgaria şi ar putea alcătui un bloc militar. Pentru aceaş motiv Jugoslavia trebue să se împotrivească cu energie restituirei Adrianopolului către turci, căci Turcia trebue să rămână depărtată de frontiera jugoslavă şi trebue să albă o frontieră puţin întinsă spre Bulgaria, altmiteri pacea viitoare va fi expusă să fie necontenit turburată. Cea mai bună soluţie e de a lăsa Adrianopolul grecilor.

Pentru informaţiuni comerciale, intervenţii la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresaţi-vă biroului

TERMINUS

autorizat Trib. Comerţ. No. 1369—1922.

Bucuresti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă serveşte cu cea mai mare promptitudine. Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignaţiune, facem reprezentanţe cu cele mai favorabile condiţiuni. 2171

S'a deschis
Cluj, Calea Regele Ferdinand 141
Cel mai mare Magazin din ţară de
„Articole de sport şi vânătoare“
NICOLAE ROSCA.
In permanenţă tuburi de deosăbite calibre, alice şi accesori cu preţuri convenabile. In curând v'a sosi un mare sortiment de Arme de vânat şi buzunar.
Pentru revânzători rabate corespunzătoare. 2193

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai împodobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 şi 220 volţi se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros şi en detail, la revânzători se dă favor în preţuri.

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă
Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Fraţii Mártonffy & Co.

Să află de vânzare în engro sau detail la decurând renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfelul de articolă de blană, fornituri pentru blănari.
Sursă solidă de cumpărare
Cluj, Piaţa Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.
Adresa telegrafică: Mártonffy pelz.
Lloyd-Expres 899 2025

ARTA NAŢIONALA
ATELIER PENTRU INDUSTRIE NAŢIONALĂ ŞI COVOARE PERSIANE
CLUJ, STRADA N. BĂLCESCU No. 21
DIRECTOARA
DOAMNA VETURIA O. GHIBU
Efectuează în cele mai excelente condiţiuni orice fel de cusături, galoane, şabace, fileuri, lingerie de corp, de pat, de masă, precum şi scoarţe româneşti (olteneşti, basarabene etc.) şi covoare persiane cu motive orientale sau româneşti La 1 Oct. a. c. „Arta Naţională“ deschide un curs pentru învăţarea ţesutului de covoare persiane. Inscrierile au loc până la 22 Sept. Durata cursului e de 6 săptămâni. 2168

Reclama este sufletul comerţului

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“. institut de arte gratice Cluj,

Anul III. No. 620 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Miercuri 27 Septembrie 1922

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

Infrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU[illegible]o. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMIT[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon:
[illegible]A No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN _ _ _ _ _ _ _ LEI 180
„ 6 LUNI _ _ _ _ _ _ 90 „
„ 3 „ _ _ _ _ _ _ 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

In preajma încoronărei

Cu cât se apropie mai mult ziua încoronărei, cu atât se observă în opinia publică o nerăbdare vădită, o neliniște binecuvântată, așa cum se întâmplă totdeauna în ajunul marilor evenimente, în preziua marilor sărbători.

In presă, faptul acesta se poate constata mai bine. In mai toate ziarele, chiar și cele cari s'au arătat mai nemulțumite de imprejurările politice recente, se vede mai ales această nobilă stare de spirit, care învederează simțul patriotic al românilor.

Și e nespus de îmbucurător.

Căci dacă ai fi urmărit acum două-trei săptămâni toate ziarele noastre, doar câteva zile în șir, ai fi rămas uimit de câtă contrarietate de păreri, de cât suflu de ostilitate, de câtă dușmănie acerbă, găsești între'nsele, unele împotriva altora.

Iată însă că un eveniment de ordin general survine. Atunci toate diversunile se evaporează în fața acestui eveniment, toate animozitățile dispar un moment — și cu toate că polemica continuă vie și înverșunată pe teme secundare planul principal al conținutului acestor gazete e cedat evenimentului național.

Față de acest eveniment, toată această lume războinică e de comun acord și săgețile cari până acum sburau în toate părțile, par a fi gata să-și ia drumul deavalma, asupra celui sau celor cari s'ar opune prin vre-un mijloc mai activ de cât o simplă abținere, dela această mare și sfântă bucurie națională.

Aproape mai toate ziarele — excepțiunile sunt infime — își exprimă deplina lor satisfacție că ziua cea mare în care va culmina însemnătatea vremilor noastre este atât de apropiată și că încurând de tot va fi prezentă pentru a pecetlui pe vecii vecilor împlinirea aspirațiunilor noastre de veacuri.

Ziua aceasta abia era întrezărită în visurile noastre, cu un deceniu înainte și nici chiar cu un deceniu întreg.

Ne gândeam la ea ca la o fericire prea mare, pentru a nădăjdui că nouă ne va fi dat norocul de a o avea.

Știam că are să se întâmple e dreptul; toate judecățile și toate logicile din lume spuneau că dreptatea este cu noi și ori ce s'ar întâmpla, mai curând sau mai târziu, cea ce ni se cuvine, ne va reveni; dar nimeni nu îndrăznea să creadă că ziua aceasta a dreptății va veni așa curând.

Și iată ziua dreptății a sosit; și iată a venit chiar sărbătoarea care simbolizează în cel mai înalt grad măreția vremilor prin care trecem și care va fi an de an, secole și milenii dearândul, sărbătoarea cea mare a românismului.

Toată lumea românească așteaptă cu nerăbdare marea și sfânta sărbătoare. Până și cei împotriva cărora s'a pronunțat dreptatea ce ni se cuvenea, până și ungurii rămași în țara noastră își arată dorința să ia parte la bucuria noastră.

Fi-va sinceră sau nu dorința lor? Până la dovada contrarie nimeni n'are voe să suspecteze prietenia celui ce în fața lumei vine cu inima deschisă spre tine.

Dar în vreme ce foștii dușmani, recunoscând poate temeinicia judecății destinului, vin și ne întind mâna prieteniei; — e regretabil că tocmai acei cari pretind că au luptat din răsputeri pentru venirea acestei zile, tocmai aceștia să cârtească pe de lături și să îndemne, și pe alții a nu se bucura, și a nu lua parte la celebrarea ei.

Așa de mult te uimește această paradoxală stare de lucruri, că îți vine să crezi că mulți dintre cei cari pretind astfel n'au făcut atunci când spun că au luptat, decât cea ce fac acuma, adecă s'au servit de ideea românismului, care dăinuia puternic în sufletul țăranilor din Ardeal, ca în sufletul românilor de pretutindeni, — ca de o trambulină pentru satisfacerea ambițiunilor proprii.

Dar, câțiva mai puțini, n'au nici o însemnătate. Legenda Vogorizilor e prea veșnică, prea generală ca să nu se petreacă și în vremurile noastre, fără alt efect decât al unei și mai mari întăriri a simțimintelor solidarității, în fața rătăcirei câtorva desorientați.

Ci sfânta încoronare va avea loc, solemnă și definitivă ca o taină bisericească. Ea se va petrece în mijlocul celui mai mare, celui mai nobil elan, pe care l-a avut națiunea românească.

Și va fi atât de mare acest avânt, atât de fără zăgaz această mulțumire, că bicisnicia nevolnicilor nici nu se va observa în bucuria generală.

Noile brazde

Pretutindeni în cuprinsul Ardealului se răstoarnă brazdele simbolice ale împroprietăririi. Miniștrii țării cutreeră ținuturile noastre dela un capăt la celalt pentru a lua parte la cele dintâi acte de împroprietărire. Ele se săvârșesc cu o deosebită solemnitate pentrucă în Ardeal mai mult decât în vechiul regat opera de împroprietărire înfățișează deschiderea unei ere noui.

Căci pentru țărănimea ardeleană aceste prime brazde răsturnate pe ogorul ei materializează ideia de dezrobire nu numai națională ci și socială. Ele despart două epoci în viața țărănimei. Trecutul de oprimare și de suferință, de sbucium și de luptă se șterge. O nouă viață începe pentru țărănimea noastră, o nouă viață pe care brazdele întoarse acum o concretizează.

Ele mai înseamnă totodată cea dintâi faptă săvârșită în folosul țărănimei. De patru ani satele noastre de aci ca și de dincolo trăesc supuse unei opere de demagogie care voia să trezească, pentru a avea ce exploatat, aspirațiuni deșănțate în sufletul țărănimei. Coborându-se la sate cu poala plină de făgăduieli, oamenii noui și pretinși democrați risipiră vorbe și creiară țărănimei năzuințe irealizabile.

După patru ani de agitație și de făgăduieli, de vorbe goale și de îndemnuri vinovate, brazdele noui trase în atâtea părți ale Ardealului constituesc primul act care împrăștiind fără de deșănțare și de minciună de până acum, lămurește țărănimea asupra drepturilor și năzuințelor ei și o pune în fața realităților.

Cu fiecare act de împroprietărire care să săvârșește în Ardeal puterea noastră crește, siguranța stăpânirei noastre sporește. Cum a spus, dl ministru Constantinescu, într'o cuvântare ținută la una din solemnitățile împroprietăririi, cu fiecare brazdă tăiată în ogorul țărănimei se ridică și o cetățuie.

România nu va mai avea nevoie de tunuri și de puști pentru că mai strâns legată de pământul care este astăzi al ei, țărănimea va face cu pieptul ei zid împotriva oricărei primejdii.

Pământul care a fost al nostru și pe care l'am pierdut din pricina vitregiei vremurilor reintră în stăpânirea noastră. Dar într'o mie de ani de dominațiune străină, noi n'am pierdut numai pământul, odată cu el și ceva din sufletul nostru național.

Pentru cine urmărește cu atenție politica partidului național este imposibil să nu vadă că în adevăr am pierdut o parte din ceiace prin naștere este sufletul național. Redobândit pământul vom redobândi desigur și sufletul nostru întreg. Țărănimea intrând în stăpânirea pământului ei ne va pune și în posesiunea acelei părți de suflet românesc pe care vremea maștera ni-a silit s'o pierdem.

De aceia în Ardeal împroprietărirea era un înțeles mai adânc.

Conferința aliată dela Paris și chestiunea orientală. Hotărârile luate

Paris. — Eri după amiază s'a ținut o nouă conferință aliată în chestiunea orientală. In privința Turciei conferința a primit soluția aceasta ca să se dea Turcilor suveranitatea pe lângă un control al Ligei Națiunilor. Deasemenea va fi retrocedat sultanului Constantinopolul. Dardanelele și Marea-Marmara rămân însă neutre sub controlul aliaților. In cazul acceptării acestor condițiuui va intra în vigoare un armistițiu imediat.

Protecția muncei intelectuale

Comisiunea internațională de cooperare intelectuală, care se află atașată pe lângă Societatea Națiunilor după ce s'a preocupat de mijloacele de conservare și de răspândire a cunoștințelor umane s'a gândit și la protecția muncei intelectuale.

In domeniul științei, specialiștii sunt stăpâni absoluți. Cooperațiunea între savanții unei aceleiași specialități a început să se formeze *Consiliul internațional de cercetări* care-și are sediul la Bruxelles.

Nu sunt reprezentate în această cooperațiune toate specialitățile și toate națiunile, totuși acest organizm tinde să îmbrățișeze din ce în ce mai mulți savanți ai științelor exacte și naturale. Pentru științele istorice, filologice, sociale, *Uniunea internațională a Academiilor* tinde să joace un rol asemănător.

Comisiunea prezidată de Bergson, reprezentând Franța a dat de curând o rezoluție, redijată de *P. de Reynold*, celebrul profesor de literatură de la Universitatea din Berna.

Comisiunea crede că în domeniul cercetărilor științifice cooperația intelectuală reprezintă cel mai bun mijloc de a apropia spiritele, făcându-le să lucreze la opera comună de pace și civilizație.

Ea dorește ca această cooperație să se desvolte, dar pune ca principiu, că ea trebue să fie opera a însăși institutiilor științifice.

In consecință comisiunea doritoare de a nu se amesteca în organizația, nici în lucrările lor, e bucuroasă totuși să le asigure concursul ei.

Pentru a ușura cercetările științifice, comisiunea e de părere, să se întocmească un proect internațional de credit".

Acest studiu a fost încredințat profesorului *Milkian*, fizician american, bine cunoscut, membru supleant al Comisiunei. E o inițiativă de foarte mare interes, acum când știința sufere, din cauza sărăciei produsă de războiu.

Resursele pe care unele țări pot să le puie la dispoziția savanților nu sunt totdeauna proporționate, cu valoarea și cu numărul acestor savanți, cât și cu serviciile pe care ei pot să le aducă omenirei întregi.

O bancă internațională, girată de o comisiune de savanți, va putea să aducă repede un ajutor prețios progresului științei, acolo unde bugetul țărei e mic sau unde izolarea unui cercetător ar putea să împiedice contribuții importante, în domeniul științelor.

Ea va putea deasemeni să subvenționeze marile întreprize științifice internaționale prin definiție, prea costisitoare pentru bugetul unui singur stat.

* * *

Dar cercetarea în laborator sau în bibliotecă nu reprezintă toate posibilitățile producției intelectuale. De multe ori descoperirea științifică însăși e foarte adesea smulsă proprietarului, care nu are nici un beneficiu material; numai lucrătorii de mâna a doua, care caută descoperirei, aplicațiuni industriale sau comerciale, pot să-și asigure un brevet.

Până acum nici proprietatea artistică, nici cea literară nu sunt destul protejate.

Henri Bergson a propus și a făcut să se adopte de Comisiune următoarea rezoluție:

„Comisiunea considerând că proprietatea intelectuală nu este destul de protejată, iar cea științifică aproape deloc, însărcinează o comisiune compusă din: *Destrée* (fost ministru al instrucției publice și senator belgian), *Milkian*, *Ruffini*, (fost ministru al Instrucției publice și senator italian) și *de Torres Quévedo* (membru al Academiei de Științe din Madrid), să studieze mijloacele prin care această protecție poate să fie asigurată".

Productorul, nu numai producțiunea, deasemeni trebue să fie protejat, fiind acum mult mai puțin avantajat ca înainte de războiu.

In Austria foamea amenință intelectualii; un centru de mare cultură ca Viena este amenințată cu dispariția.

Pretutindeni se pune problema morală și socială a retribuției muncei intelectuale; disproporția între beneficiile oamnnilor de afaceri și a celor cari trăesc din produsul spiritului, devine din ce în ce mai mare.

Comisiunea a atras în special atenția Consiliului Societății Națiunilor asupra „stărei disperate a vieței intelectuale în unele țări ale Europei și asupra urgenței unei intervenții".

D-na Curie și *de Reynold* au fost însărcinați să prepare două expuneri documentare asupra mizeriei vieței intelectuale a savanților din Polonia și Austria. Membrul indian al Comisiunei *Banerjee* profesor la Universitatea din Calcutta, a atras atenția colegilor săi că munca intelectuală nu sufere numai din lipsa de mijloace materiale; se mai impune și problema educației populației, care nu-și dă seama îndeajuns de valoarea acestei munci, pentru instrucția omenirei și desvoltarea civilizației. El a propus Comisiunei „instituirea unei anchete asupra situației muncei intelectuale în toate țările, asupra relelor de care sufere viața intelectuală și asupra remediilor care ar fi necesare".

Acesta este bilanțul primei întruniri a celor 12 mari tovarăși ai gândirei, adunați la Geneva sub președinția marelui gânditor francez, Henri Bergson.

Credem că activitatea ei nu va fi indiferentă, istoriei intelectuale a epocei noastre.

Pesimismul presei engleze

Londra. — Presa engleză vede războiul inevitabil și cere guvernului să i-a toate măsurile pentru apărarea prestigiului și intereselor Angliei.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Anarhie literară

In chestia plagierii lui Caragiale de către d. A. de Lorde

Revista pariziană „Revue Bleue“ publică în numărul ei ultim o foarte elogioasă apreciare a piesei scriitorului francez dl Andre de Lorde: „Des yeux dans l'ombre“. Ori această piesă nu e alta decât contrafacerea piesei „Năpasta“ a lui Caragiale al nostru.

Subiectul este identic ca cel din „Năpasta“ mersul intrigei exact la fel, personagiile poartă chiar numele cu care le-a botezat Carageale. Și totuși nu se pomenește nimic despre acest lucru în „Revue Bleue“.

Se știe că acum câțiva ani, când s'a reprezentat pentru întâia oară piesa „Des yeux dans l'ombre“ la Paris, pe afiș se scria ca subtitulatură: „după o legendă orientală“. Atât și nimic mai mult.

Dl Matei Russu, un talentat ziarist român, care stă la Paris, a protestat atunci împotriva acestui fapt, arătând că piesa d-lui de Lorde e luată direct din „Năpasta“ lui Carageale.

Nu știm ce s'a petrecut mai târziu. Totul a intrat în cea mai deplină tăcere, până acum în urmă, când, după cum se vede, revistele franceze au început să se ocupe din nou de piesa d-lui de Lorde, ignorând complect sau afectând că ignorează origina ei.

Ce că se fi întâmplat?

Să fi dovedit dl de Horde că piesa sa se aseamănă numai ca subiect ca piesa lui Caragiale, forma fiind alta? Acesta e doar procedeul de care se servesc cei cari vreau să se desvinovățească de incursiunile lor în domeniile literare ale altora.

Decât în cazul de față scuza nu merge deloc. Oricât va fi schimbat dl de Lorde unele riposte, subiectul, așa cum ni-l redă „Revue Bleue“ e atât de perfect asemănător cu al „Năpastei“ noastre, chiar în cele mai neinsemnate amănunte, că teoria de până acum admisă în estetică după care identitatea de subiecte n'ar constitui un defect literar, cade dela sine.

Sunt margini și în artă, peste care nici cea mai generoasă teorie nu poate să treacă. Intr'o piesă inventiunea constitue una din cele mai esențiale elemente, dacă nu cel mai esențial. Și dacă se pot admite unele asemănări de ordin general, asemănările de amănunt dovedesc cu prisosință influența autorului anterior asupra urmașului. Când însă toată construcția, toate amănuntele, chiar și numele personagiilor, sunt asemănătoare cu acele ale piesei din nainte, atunci numai poate fi vorba nici măcar de influență; dimpotrivă e plagiat curat.

Ori plagiatul trebue elucidat și pentru aceasta avem o „Societate a scriitorilor români“ care ar putea să se agite în această chestiune, dovedind astfel că are într'adevăr o menire pe acest pământ. Franța nu-i la capătul lumei și suntem legați de ea prin atâta legături de amiciție, că nu va întârzia să facă de bunăvoe dreptate nu numai memoriei lui Caragiale, dar nouă înșine, căci opera marelui nostru scriitor a intrat în patrimoniul național.

Altfel, ar fi nespus de regretabil, dacă și scriitorii noștri ar lua subiectele pieselor franțuzești „en vogue“, localizându-le cu atâta măestrie că numai subiectele s'ar asemăna cu originalul. Ce scandal ar mai face atunci societatea oamenilor de litere francezi! Și cu drept cuvânt! Căci ar însemna inaugurarea unei adevărate anarhii în lumea literaturei universale.

Teatrul National

Programul Spectacolelor

Marți 24 Septembrie
Premieră: *Taifun*

Joi 28 Septembrie
Taifun

Răspândiți „Infrățirea“

EVREII și serbările încoronării

D-nul Chaim S. Schor, prim rabin face următorul apel tuturor coreligionarilor din întreaga țară:

Iubiți Coreligionari din întreaga Țară!

Intocmai ca în toți anii urmând aceluiași îndemn firesc, gândul meu se îndreaptă și astăzi, către voi, iubiții mei coreligionari din întreg cuprinsul României mari.

După cum știți, sărbătorile noastre sfinte încep la 22—23 Septembrie. In toate sinagogile noastre se vor aduna drept credincioși pentru a înălța rugil. lor către Cel A-tot-puternic! Dar reamintindu-ne sfintele noastre percepte:

„Fiecare israelit este cetățean credincios al Tronului și Țării în care trăește, având datoria sfântă de a se ruga pentru binele ei“. (Exodul C. 3 Eremia C. 29 — Abos C. vers 2 etc. etc.) Vă chem la datorie! De bună seamă, voi sunteți pătrunși de însemnătatea acestor percepte! Tot trecutul este o mărturie vie! Evreii și-au vărsat cu drag sângele pentru realizarea Idealului Național și pentru propășirea țării.

Dar astăzi, iubiții mei evrei, suntem în preajma unui mare și înălțător eveniment: „Incoronarea M. Sale Regelui Ferdinand I al României!“

Evrei!

Nici odată n'am fost însuflețiți de o mai adânca și mai bine justificată bucurie!

Viteazul Suveran al României Mari a fost Acela, care în pofida tuturor greutăților, a dus armata română la izdândă.

Alăturea de el; mândral grațioasa și de o bunătate divină — Regina Maria — și-a însemnat cu litere de aur în Cartea Națiunei jertfele nenumărate pe care Le-a tăcut întru fericirea Țării.

Rugați-vă, deci, iubiții mei coreligionari, în sinagogile voastre pentru viața MM. LL. Regele, pentru toată Dinastia română, pentru înnălțarea scumpei noastre Țări, și pentru viața înalților demnitari ai Statului.

Aibe Dumnezeu în pază întreaga noastră Familie Regală să fie ca rugăciunile din toate Sinagogile din țară să se înalțe la Cer.

Amin!

CHAIM S. SCHOR
Prim rabin
Confesorul garnizoanei.

ECOURI

Un nou monument al lui Eminescu ridicat într'o pădure din județul Constanța

In urma inițiativei luate de câți-va admiratori ai marelui nostru poet clasic, zilele acestea a avut loc la Cuzgun (în județul Constanța) desvelirea monumentului lui M. Eminescu.

Monumentul este ridicat în mijlocul pădurei, lângă o cișmea, iar desvelirea a avut loc Duminecă 3 Septembrie a. c., în prezența unei mari mulțimi de săteni și orășeni.

Trusoul prințesei moștenitoare a Japoniei

Prințul regent Hirohito al Japoniei se va căsători în curând cu prințesa Nagako Kuni. Serbarea nunții ce se va face cu cea mai mare simplicitate a fost amânată până acum din cauza morții prințului Highaschi Fusçhimi.

Prințul regent a început să facă acum pregătiri pentru trusoul miresei sale.

Primul său dar de nuntă va fi o sabie mică lăcuită în mod splendid, care a fost comandată la un renumit fabricant din Osaka.

Trusoul prințesei Nagako cuprinde toalete în portul național japonez și altele după moda europeană, pentru toate anotimpurile.

Kimonourile comandate la Kisto costă mai mult de 2000 lire sterline. Valoarea coroanei și a colierului de perle pe cari le va purta la nuntă este evaluată la aproape 100.000 lire sterline.

Garderoba prințului regent va fi mărită cu ocazia căsătoriei sale cu încă zece costume europene.

Cu toate că se spune că nunta va fi foarte simplă, totuși festivități și banchete, date de împărat în onoarea prințului regent.

Prințesa Nagako, viitoarea suverană a Japoniei este fiica prințului Kuni. Ea s'a născut la 6 Martie 1903. Are cultură muzicală, pictează și face poezii; știe să și fotografieze, să scrie cu mașina și este o jucătoare talentată de tennis.

Povestea unei coroane imperiale

Democrații germani erau foarte neliniștiți, la un moment dat, de dispariția simultană a coroanei imperiale, purtată de regii Prusiei și a actelor de abdicare ale împăratului și fiului său — documentele păstrate în arhivele Statului neflind decât duplicate.

Aceste temeri fură potolite când se află că coroana și documentele erau păstrate în cancelaria „Reich“-ului până la reglementarea tuturor chestiunilor financiare cu familia Hohenzollern.

Era însă ceva excesiv de a se vorbi despre „o coroană imperială“.

Obiectul acesta nu există în realitate. Nu este de cât un schelet metalic elastic, care se poate adapta capetelor suveranilor și pe care se fixau, cu ocazia serbărilor de încoronare, pietre prețioase ce erau apoi scoase. Și această montură este de o origină dubioasă. Nu se știe dacă servea altă dată, sau a fost refăcută în timpul noului imperiu.

Wilhelm II a executat el însuși desenul coroanei actuale, anume aranjamentul pietrelor cari de data aceasta, au rămas pe montura metalică.

I. Bogsza

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Câteva idei pentru reforma învățământului

de Gh. B. Boieriu
directorul școalei medii din Ocnele Mureșului

IV

Programa analitică de acum reprezintă un plan de cultură sistematic, noua programă un plan de cultură typologic. Tipuri din vremuri vechi și noui, din patria mai apropiată și mai depărtată, cu observarea principiului localist sunt puse la baza învățământului și aceste subiecte sunt luate nu din sistemul științelor, ci din lumea înconjurătoare copilului.

Din exemple de până aci reese și al treilea principiu al nouii metode: munca intelectuală liberă.

Metodele de învățământ au trecut prin mai multe faze. Faza medievală de memorizare, în care elevul e îndopat pe nemestecate cu alimente numai pe jumătate preparate și grele de mistuit. Faza herbartiană (a treptelor formale) când elevului i-se dau alimente preparate în cazane mari, de cazarmă, nu prea grele de mistuit, dar e pus să mistue după comanda profesorului. Desavantajele și ale acestei metode sunt, întâiu, că hrana e uniformă pentru toți atât în cantitate, cât și în calitate. Silind pe toți elevii să mănânce cantitativ și calitativ la fel, vei produce desgust și deci digestie proastă și anemiere. — Deprinzând pe elev să primească hrana de-a-gata dela profesor și să mestece după comandă, el va rămânea foarte încurcat când îi va lipsi profesorul, hrana și comanda.

După metoda nouă a muncii intelectuale libere, profesorul călăuzește numai discret pe elev în căutarea hranei, lăsându-i totuși libertatea alegerii, a pregătirii și a mestecării ei...

Pune-l deci pe elev în fața diversității infinite a alimentelor pentru creer și inimă, pe cari le oferă viața și natura, că să-și aleagă el ce-l interesează și să extragă el ceea ce i trebue.

După metoda veche, profesorul întâiu explică și probează și apoi experimentează; metoda nouă însă cere ca fiecare copil mai întâiu să experimenteze și apoi cu toții ajung singuri, încetul cu încetul, la teorie și abstracțiune.

Cercetări îndelungate au dovedit că mărimea unui om, ori a unui animal reprezintă de fapt suma eforturilor ce le face (în căutarea hranei, etc.) iar creșterea organismului mușchi, oase, creer, nervi, etc.) — este rezultatul acestor eforturi. Facultățile fizice și psihice de aceea sunt ereditare, fiindcă se moștenește instinctul funcțiunii lor, care funțiune apoi le desvoltă.

Ne apare deci ca o necesitate fundamentală la copil, nu numai mișcarea în general, ci și maimuțărirea tuturor activităților exercitate de ascendenții lui și între aceste activități lucrul manual ocupă locul cel dintâiu, pentru motivul foarte simplu că lucrul manual a fost timp de sute de mii de ani ocupația întregii omeniri, fără nici o deosebire.

Până acum profesorul căuta să înfrâneze pornirea spre activitate și joc a copilului: „mâinile pe bancă!“ „mâinile la piept!“ etc. Astăzi sunt introduse în program toate aceste jocuri, activități și meșteșuguri, cari le fac copiilor așa de mare plăcere ca: formarea de figuri prin îndoirea hârtiei, prin tăerea ei cu foarfecele, construirea unor obiecte din carton, din lemn, pictarea, modelarea lor și altele, activitate care în clasele primare e aproape numai un joc, iar în cele dintâi patru clase secundare, în atelier, lucru introdus în tehnica principalelor meserii.

Importanța acestei activități pusă în serviciul lucrului manual este incontestabilă, căci ea are influență la formarea judecății, a ochiului și a mâinii, la formarea simțului de exactitate între clasele sociale, ajungând astfel elevii să înțeleagă valoarea, frumusețea și demnitatea meseriilor.

Stăpânirea vieții economice și financiare și astfel adevărata stăpânire e țării, numai scoala noua ne-o poate da și tot numai dela această scoală putem aștepta și refacerea noastră, atât materială cât și morală.

Gh. B. Boieriu, director.

Improprietărirea ţăranilor ardeleni

Improprietărirea locuitorilor din Blăjel, jud. Târnava-Mică

— Sosirea Dlui Ministru Alex. Constantinescu în Diciosânmartin. In drum spre Blăjel. Călduroasa manifestăţie din Boziaş. Primirea la Blăjel. Cuvântările de bună venire. Cuvântările Dlui Ministru Alex. Constantinescu. Serviciul divin. Cuvântarea profesorului Eug. Munteanu şi a deputatului C. Motăş. Telegramele trimise M. S. Regelui şi Dlui I. I. C. Brătianu, primministru. Răsp. dlui Ministru Constantinescu. Tragerea primei brazde. Reîntoarcerea la Diciosânmartin. Recepţiile autorităţilor. Plecarea —

După improprietărire ţăranilor din com. Breazu, jud. Mureş-Turda, despre care am vorbit în No. de Vineri al ziarului nostru, Dl Ministru al Agriculturii, urmând intinerarul fixat pentru improprietăriile din Ardeal, aplecat încă în ziua de 18 Sept. din Tg.-Mureş, spre Diciosânmartin, unde a doua zi trebuia să aibă loc prima improprietărire din jud. Târnava-Mică, improprietărirea locuitorilor din comuna Blăjel.

Sosirea d-lui Ministru Constantinescu în Diciosânmărtin. — Plecarea spre Blăjel

Luni seara 18 Septembrie, Dl ministru Al. Constantinescu, însoţit de d-nii I. Chirculescu, secretar general la agricultură, Gh. Cipăianu, directorul general al Casei centrale a cooperaţiei şi improprietărilor, I. Russu-Abrudeanu, deputat, etc. a sosit în Diciosânmărtin, venind cu automobilul din Tg.-Mureş. A doua zi dimineaţa, când trebuia să aibă loc plecarea spre Blăjel, Dl Ministru a fost întimpinat de autorităţile şi locuitorii din oraş în frunte cu Dl Prefect Dr. Emil Folea care a salutat pe înaltul oaspe, urându-i bună venire în judeţ. Dl Ministru Constantinescu, însoţit de prefectul judeţului, de membrii comisiunei agrare, de parlamentari şi de reprezentanţii presei, a plecat spre Blăjel, unde trebuia să se facă improprietărirea.

Călduroasa manifestaţie de dragoste din Boziaş

In drum au fost intimpinaţi lângă com. Boziaş de toţi locuitorii satului sub un frumos arc de triumf, făcut din verdeaţă şi flori. Aici dl Ministru a fost salutat printr'o scurtă vorbire de Dr. Aug. Folea. A răspuns Dl Ministru, arătând scopul venirei sale în judeţ, şi dând sfaturi sătenilor cari vor primi pământ să'l păstreze cu sfinţenie şi să'l muncească cu dragoste. Cuvintele D-lui Ministru au fost salutate cu urale de poporul adunat şi o mişcătoare manifestaţie de dragoste a avut loc, ţăranii acoperind cu flori pe Dl Ministru şi însoţitorii săi.

Primirea din Blăjel

La 9 ora au sosit în Blăjel. La distanţă de un kilometru de sat au fost întimpinaţi de-o ceată de 100 călăreţi cu steaguri naţionale cari au înconjurat automobilele şi astfel s'a făcut intrarea solemnă în Blăjel. La intrarea în sat aşteptau câteva mii de oameni din toate satele de prin prejur şi din mari depărtări.

Delegaţiile satelor au venit cu steaguri naţionale şi cu table, pe care era scris numele comunei, cu preoţi, învăţători şi primari în frunte. Erau de faţă mulţi din satele: Bazna, Velţ, Boiau, Şirlaua, Cetatea de baltă, Căpâlna de jos, Proştea, Şaroşu ..., Păucea, Cuciu, Dârlos, ..., Bagăciu, Hărănglab, Deaj, Şaul-român, Alma, Boziaş. Erau reprezentate şi sate din îndepărtare ca Micăseasa, Biia, Bâlciu şi sate din apropierea Ibaşfalăului ba chiar de lângă Sighişoara cum est Boiul-mare. Intreg satul a fost pavozat cu steaguri şi covoare naţionale de toată frumseţa.

Păr. Gh. Oprean în numele celor prezenţi a salutat pe dl Ministru arătând marea însemnătate a sărbătorii.

Luând cuvântul dl ministru Constantinescu a răspuns următoarele:

Vă găsesc în zi de sărbătoare a eliberării ca neam şi a desrobirei ca popor care ajunge stăpân pe pământul său. Au trecut multe zile grele peste noi şi după urgia care a fost peste neamul nostru a învins dreptatea. După zile noroase acum a răsărit mândru soarele care încălzeşte sufletele voastre şi a copiilor voştri. Pământul care vi-se dă acum să-l păstraţi cu drag în amintirea celor 800.000 de fraţi ai noştri cari au murit pentru el şi cari acum din lumea cealaltă se uită spre voi. — Să nu înstrăinaţi pământul, pentru că legământul de pământ este tăria unui neam. Avem credinţă, că veţi îndepărta şoaptele viclene de înstrăinare a pământului, ca să-l ţineţi pentru copiii voştri. Astfel Dumnezeu vă va binecuvânta pe voi şi pe urmaşii voştrii!

Urale nesfârşite au acoperit cuvintele ministrului, care în frunte cu cei 100 de călăreţi şi în urmă cu miile de oameni au plecat de-a lungul străzei principale a satului, împodobită cum n a fost nici odată, cu arcuri de verdeaţă, steaguri şi covoare naţionale.

Un pavilon uriaş construit din ramuri de stejar era destinat pentru serviciul dumnezeesc cu care s'a început solemnitatea.

In numele ţăranilor a vorbit astfel **ţăranul Gh. Precup** din Blăjel, des întrerupt de uralele adunării:

D-le Ministru, în numele poporului adunat vă zic din inimă un: Bine aţi venit! Căci mare este bucuria noastră astăzi şi vă mulţumim pentru cinstea care ne-o faceţi Noi ţăranii, până acum am fost iobagii tuturor; astăzi ne simţim cei mai fericiţi, pentru că aţi venit să ne daţi pământul. D-voastră fraţii din vechiul regat aţi făcut războiul la 1916, ca să eliberaţi Ardealul. Fără de acest războiu noi nu aveam ziua de azi. Cu venirea D-voastră ne-aţi eliberat de jugul străin. Astăzi ne simţim fericiţi în ţara noastră unde ne vedem stăpâni. Domnule Ministru, nu ştiu cu ce să vă mulţumim, decât să vă făgăduim că vom fi cu credinţă şi dragoste neţărmurită faţă de Majestatea Sa Regele nostru şi faţă de Familia Domnitoare (adunarea face o-aţii prelungite şi strigă: „Trăiască Regele"!) Binefacerea nici odată nu o vom uita. Vă mulţumim Domnule Ministru, pentru cinstea ce ne o faceţi şi vă dorim din inimă să trăiţi la mulţi ani! Să trăiască dl prim-ministru Ionel Brătianu!

Dl Ministru Constantinescu, a răspuns:

Ai pus întrebarea, că cu ce ne veţi mulţumi pentru ceea ce vă facem noi. Eu vă răspund scurt: Mă veţi mulţumi aşa că atât voi cei de aci şi toţi fraţii de pe pământul României întregite veţi trăi ca fraţii şi veţi avea dragoste între voi. Să fiţi cu alipire şi cu respect faţă de biserică, limbă, lege şi şcoală. Pământul eliberat cu jertfe grele să-l păstraţi şi să-l munciţi bine, pentru ca neamul să-l vedem întărit şi fericit!

Serviciul divin

Au servit împreună 24 de preoţi de amândouă confesiunile gr. cat. şi gr. or.

In decursul serviciului soseau mereu cete de săteni din comune mai depărtate, cu steaguri şi cântând cântece naţionale. Inimile tuturor erau pătrunse de fior şi ochii multora erau umeziţi de lacrimi. Sfârşindu-se serviciul, în numele preoţilor a vorbit profesorul Eugen Muntean, de la liceul din Ibaşfalău, astfel:

Cuvântarea prof. Eugen Munteanu

In viaţa omenească sunt evenimente de acelea, cari nu se pot descrie ci numai simţi. Evenimentul de azi il simţim în adâncul sufletului nostru. Visul cel mare al improprietărirei se face azi trup. Pământul stropit cu sângele fraţilor noştri de altă dată îl primesc acum fraţii plugari după o aşteptare nespus de lungă. Cu nădejde în Dumnezeu am aşteptat ceasul acesta şi nădejdea aceasta nu ne-a înşelat.

După faptele strălucite din trecutul partidului liberal, acum vine rândul improprietăririi. Opera aceasta mare va rămânea pentru totdeauna, pentru că vor povesti-o dealurile şi luncile, câmpiile şi lanurile, ţăranii cu plugurile şi ciobanii cu oile. Părinţii vor povesti copiilor, iar bătrânii celor mai tineri.

In anul 1918 când am alergat cu toţii la Alba-Iulia şi am făcut unirea tuturor Românilor, atunci în fruntea guvernului din Bucureşti sta ca şi azi dl Ionel Brătianu, care atunci a vestit reforma agrară. Acum partidul naţional se reţine dela bucuria poporului, care ajunge în posesiunea pământului stăpânit până acum de asupritorii de ieri.

Dvoastră însă Domnule Ministru, care aţi venit în numele guvernului să vestiţi acel cuvânt dumnezeesc: „creşteţi şi vă înmulţiţi şi stăpâniţi pământul", fiţi încredinţaţi de recunoştinţa noastră.

Vorbirea deputatului Motăş

A luat cuvântul apoi dl Dr. ing. C. I. Motăş, deputat, care a spus următoarete:

Ca deputat ales prin libera voinţă a poporului din cercul Ibaşfalău, de care se ţine şi comuna Blăjel, mulţumesc în numele poporului, Domnului Ministru, pentru că n'a cruţat osteneala, ca să vină la serbarea aceasta şi-l rog să fie interpret pe lângă Maj. Sa Regele a dragostei şi recunoştinţei noastre.

Au trecut zile grele peste neamul nostru când aproape nu mai aveam speranţă. Am văzut însă, că norii grei s'au risipit şi soarele dreptăţii ne-a răsărit.

Blăjelul unde se face prima improprietărire ne aduce aminte de Blajul, unde si află câmpia libertăţii dela 1848. Aici în Blăjel acest câmp înseamnă o doua eliberare. Suntem aici Români din toate părţile ţării. E de faţă dl Ministru din Bucureşti, sunt aici eu deputatul vostru ca reprezentant al Moldovei de unde m'am născut şi sunteţi aici Dv. cei din Ardeal. De-acum încolo suntem toţi fraţi într'o unire, întrun gând şi-o simţire ca Ro-români.

D-sa a propus apoi şi adunarea a primit cu mare însufleţire să se trimită următoarea telegramă:

M. S. Regele României
Sinaia.

Poporul de pe Târnave adunat în comuna Blăjel pentru prima împroprietărire din judeţul Târnava-mică de faţă fiind Domnul Ministru Al. Constantinescu depune la picioarele Tronului expresiunea sentimentelor sale de gratitudine pentru părintească oblăduire şi asigură Tronul şi Dinastia de neţărmurita şi respectuoasa sa dragoste. Rugăm cerul, să vă dăruiască mulţi ani pentru fericirea neamului românesc, pe care la vreme l'aţi apărat cu sabia şi acum îl întăriţi prin înţelepciune şi iubire.

Şi a doua telegramă:

Domnului I. Brătianu
primministru
Bucureşti.

Poporul de pe Târnave adunat în comuna Blăjel pentru prima împroprietărire din judeţul Târnava-mică de faţă fiind Dl Ministru Al. Constantinescu exprimă profunda sa recunoştinţă pentru dragostea ce aţi arătat-o totdeauna, înainte şi acum, păturei ărăneşti.

Regretând din adâncul sufletului neparticiparea Domniei voastre la solemnitatea de astăzi vă asigurăm de dragostea şi devotamentul nostru în lupta, ce o duceţi pentru înălţarea şi întărirei României întregite.

Răspunsul D-lui Ministru Constantinescu.

Aţi ascultat cu cât simţ patriotic şi cu inimă românească a spus păr. Munteanu ceea ce simţim cu toţii. Preoţimea română a fost aceea, care a ţinut în neam aprinsă iubirea şi speranţa în un viitor mai bun, pe timpul când restriştea înnegrea eceste văi şi colibe.

Oamenii bisericei au ţinut trează în Ardeal credinţa şi iubirea de neam, care v'a ridicat ori ce perdea de pe ochi ca să puteţi vedea peste Carpaţi. Iată acum avem în fruntea noastră slujitorii credinţei aceluiaşi neam. Sunt tot acei vrednici conducători pe cari până acum i-a lovit răutatea duşmanului.

Ascultaţi de preoţii şi dascălii vostri! Dacă nu erau în trecut jerfele, cari au fost, nu puteam să vă dăm azi ogorul strămoşesc. Să trăiţi şi de acum încolo în dragoste ca fraţii şi să fiţi slujitori credincioşi ai neamului. Daţi-vă copii la şcoală să înveţe carte şi trimeteţi-i la biserică.

Vă fac cunoscut, că guvernul va duce la îndeplinire reforma agrară. Regret că nu a putut veni şi Dl I. Brătianu pentru că s'a îmbolnavit în Bucovina şi s'a întors la Bucureşti.

Fiţi asiguraţi, că el cu inima este în mijlocul nostru, căci el are o moştenire scumpă a numelui acelula, care a făcut România mică de ieri. In acestea simţăminte vă mulţumesc celor ce aţi venit aici şi vouă ţăranilor vă dau sfat, că să vă faceţi vrednici de pământul pe care îl luaţi în stăpânire. Binecuvântarea va fi atunci cu voi pururea!

Tragerea primei brazdea

Dl Ministru Constantinescu şi însoţitorii săi au pornit apoi în capătul pământului pe care urma să se tragă cea dintâi brazdă şi unde aştepta plugul la care erau înjugaţi 6 boi frumoşi.

Entusiasmul era la culme şi inimile băteau cu putere. Preotul I. Măria stropi brazda cu apă sfinţită, un ţăran prinse de coarnele plugului, dl Ministru Constantinescu prinse de-o parte, deputatul Dr. Motăş şi prefectul Dr, Folea de cealaltă parte. Muzica intonă „Deşteaptăte română", un moşneag albit de zile plecă inaintea boilor, iar

(Continuare pe pag. 4-a)

Improprietărirea ţaranilor Ardeleni

(Urmare de pe pag. 3-a)

doi săteni mai tineri îi mânară. Plugul răsturnă prima brazdă de pământ, în chiote de bucurie şi vorbe de adâncă mulţumire. Peste brazda nouă se încinse apoi o horă mare în frunte cu Dl Ministru, parlamentarii şi alţi oaspeţi. O trupă de 12 tineri anume veniţi din Lasläul român jucă „Căluşerul" şi alte jocuri naţionale.

Sfârşindu-se serbarea, oaspeţii în frunte cu dl Ministru plecară spre capitala judeţului la orele 11.

Reintoarcerea la Sânmărtin

La întoarcerea în oraşul Diciosânmărtin, sub un admirabil arc de triumf, Dl Ministru era aşteptat de locuitorii oraşului şi de-o mare mulţime de câteva sute de săteni şi intelectuali veniţi din toate comunele învecinate, cu steaguri naţionale. Aici fu salutat de dl Dr. D. Kövárz primarul oraşului iar după aceea toată mulţimea merse la prefectura judeţului.

De pe balconul dela prefectură a vorbit mai întâiu Dr. V. Hâncu, deputatul cercului Diciosânmărtin arătând însemnătatea zilei şi constatând cu deplină mulţumire că astăzi s'a început împroprietărirea sătenilor.

Dl Ministru Al. Constantinescu adresă mulţimei următoarele cuvinte:

Mare bucurie avem astăzi fraţilor, când vedem, că pe pământul desrobit al Ardealului ajunge Românul să joace hora pe moşia lui. Venim să împărţim pământul pe care voi şi strămoşii voştri l'aţi udat cu sudori şi lacrămi. Acum în ţara liberă intraţi în glia strămoşească. Munciţi pământul şi lăsaţi-l copiilor voştri, şi să nu înstrăinaţi nimic din ce, să dă. Fiţi supuşi la legi şi la stapânire, care este patria noastră a tuturora. In capul ţării noastre iubite stă un mare căpitan, un Rege iubit care cu oastea sa a venit în Ardeal şi l'a desrobit. Peste trei săptămâni îl vom încorona la Alba-Iulia cu coroana de oţel ca pe regele României întregite dela Nistru până la Tisa.

Cu toţii să ne închinăm şi să mulţumtm lui Dumnezeu că am ajuns să încoronăm pe pământul Ardealului pe Regele României mari.

Să trăiască în veci poporul român!

Recepţiile autorităţilor

După acestea dl Ministru primi în saloanele prefecturei delegaţiile.

Veniră întâiu preoţii români gr.-cat. şi gr. or cari îşi prezintâii omagiile lor faţă de reprezentantul guvernului. Biserica română din Ardeal şi în trecut spuse un preot, a fost loială faţă de stat, cu atât mai vârtos este astăzi, când ne-am împlinit visul nostru. Pentru aceea aşteaptă tot sprijinul guvernului.

Dl ministru a răspuns, arătând rolul frumos ce l'a avut biserica în trecutul neamului nostru asigurând pe cei prezenţi de toată solicitudinea guvernului:

„Chiar şi minorităţile e spus d-sa, pot spera acest spijin dar cu atât mai vârtos cele 2 biserici unită şi neunită. cari ambele de-opotriva sunt considerate ca biserici naţionale".

Se prezintară apoi reprezentanţii maghiarilor cari veniră în numele societăţii economice în frunte cu dl dr. Gyárfás care vorbi în limba franceză. El îşi arată oarecum nemulţumirea faţă de legea agrară care ia pământul dela proprietari.

Dl Ministru a răspuns tot în franţuzeşte, arătând, că înţelege durerea maghiarilor pentru ceea ce au pierdut şi spune că statul român asigură pentru toate popoarele libertate deplină pentru desvoltarea culturală.

Crede că proprietarilor maghiari nu le convine exproprietarea moşiilor, dar statul român împarte pământul la toţi locuitorii fără deosebire. A adus ca pildă judeţul Odorheiului din săcuime unde sunt numai unguri şi unde pământul se împărţeşte la ţăranii unguri. Rigorile legii agrare ating pe toţi proprietari de-opotrivă. Regatul român prin improprietăriri vrea bunăstarea poporului dela ţară.

Reforma agrară o cere glasul vremii de azi, ea este evenimentul fatalităţii, la care trebue să se plece toţi.

Ori câtă durere ar avea maghiarii pentru ţara pe care au pierdut-o, acum trebue să fie cetăţeni fideli ai României, care îi ocroteşte şi să nu privească cu ochii peste graniţe. Soarta lor le va fi aşa precum înclină dânşii.

Se prezintară apoi învăţătorii conduşi de dl Revizor P. Giura, apoi delegaţia Saşilor şi a Evreilor.

A urmat o masă comună de 150 persoane în sala festivă a Prefecturei, unde a toastat întâiu dl Ministru Constantinescu descriind în frumoase cuvinte împlinirea idealului naţional şi închinând pentru Majestatea Sa Regele.

După discursurile prefectului, a deputatului sas Hedich, a dlui Russu-Abrudeanu etc., dl ministru Constantinescu a plecat spre Alba-Iulia.

INFORMAŢII

Improprietăririle în Ardeal

Inaugurarea lucrărilor de împropietărire în Ardeal urmează după programul stabilit, în prezenţa d-lui ministru Al. Constantinescu.

Joi, 21 Septembrie, a avut loc împroprietărirea sătenilor din comuna Gilău, jud. Cojocna.

Vineri, 22 Septembrie, au avut loc două împroprietăriri: una în jud. Solnoc-Dobîca, a sătenilor din com. Cuzdrioara, şi alta în jud. Bistriţa-Năsăud, a sătenilor din com. Galaţi. La solemnitatea împroprietării din Cuzdrioara a asistat şi P. S. S. Episcopul Hossu al Gherlei care a rostit în faţa sătenilor o cuvântare plină de cele mai frumoase îndemnuri.

Sâmbătă, 23 Septembrie, a avut loc împroprietărirea sătenilor din com. Unguraş, jud. Sălaj, La această împroprietărire, pe lângă dl ministru Al. Constantinescu, a luat parte şi dl ministru general Moşoiu.

In n-rile viitoare vom publica pe larg darea de seamă a fiecărei împroprietăriri.

■

La 1 Octombrie încep regulat cursurile şcoalelor de ofiţeri activi şi de rezervă din toate armele.

•

S'a aprobat regulamentul pentru funcţionarea bibliotecilor şcolare şi populare ce se vor înfiinţa pe lângă şcolile urbane rurale.

•

D-nii general Gorski şi lt. colonel Dragalina au fost delegaţi de guvernul român în Comisia de reparaţii pentru chestiunile privitoare la cererile de despăgubiri ale Ungariei.

•

D. Petre Popa a fost suspendat din postul de şef al biroului de locuinţe din Oradia-Mare, de oarece s'a dovedit că a luat mită.

•

In cursul săptămânei viitoare regele Ferdinand împreună cu principele Carol, vor face o vânătoare în Ardeal.

La această vânătoare vor lua parte unii dineminiştri plenipotenţiari.

•

La spitalul civil din Braşov a încetat din viaţă soldatul Dumitru Dojan a cincea victimă a exploziei petrecătă la manevrele făcute la Predeal cu prilejul vizitei mareşalului Pilsudski.

•

Ducele de York, al doilea fiu al Regelui Angliei, va reprezenta Anglia la încoronarea regelu Ferdinand al României.

Mi se comunică din Gherla că Simbătă 23 Septembre, ora 9 seara, a avut loc în palatul episcopal o masă dată în onoarea reprezentanţilor guvernului cu prilejul împroprietăririlor în Ardeal.

La această masă au luat parte dnii miniştri Al. Constantinescu şi general Moşoiu, d. d. deputaţi Bălănescu şi Bursan, d. Petrini, directorul general al Agriculturii în Ardeal, d. Cipăianu, director general al Agriculturii din Bucureşti, precum şi un mare număr de personalităţi ardelene în frunte cu d. Th. Mihali.

La cuvântarea P. S. S. Episcopului Hossu, care a vorbit despre datoria de azi a conducătorilor Ardealului, au răspuns toţi miniştri Al. Constantinescu şi general Moşoiu.

•

Direcţiunea generală a regiei ne informează că actualmente se instalează în fabricele sale nouile maşini aduse din străinătate.

Se speră că în curând regia va pune la dispoziţia publicului cantităţile suficiente de ţigarete de o calitate mai bună.

■

Ministerul de interne a trimis serviciului de siguranţă din Ardeal o nouă dispoziţie privitoare la controlul străinilor.

Acei străini, cari nu se vor anunţa în timp de 24 ore dela sosire în oraş sau comună, organelor respective de control, sau nu se vor anunţa aceloraş organe la plecare, sunt expuşi a fi izgoniţi din ţară sub escortă.

■

D. Virgil Cioflec, directorul artelor, invită personal compozitorii români să scrie o bucată muzicală „La mormântul lui Scărlătescu".

Lucrările se primesc la ministerul artelor până la 1 Ianuarie. Premiul de 4000 lei.

•

In urma aplicării legii plasării s'au înfiinţat până în prezent un număr de oficii de plasare, în următoarele localităţi:

Braşov, Sibiu, Lugoj, Timişoara, Arad, Oradea Mare, Cluj, Tg. Mureş şi Satu Mare.

Aceste oficii se ocupă cu plasarea salariaţilor din orice categorie industrie, comerţ, agricultură, etc. Serviciul plasării este gratuit atât pentru patroni cât şi pentru lucrători.

•

Reprezentanţa Uniunii Comunităţilor Israelite din Vechiul Regat, în ultima sa şedinţă a hotărât între altele ca, împreună cu d-l Mare Rabin dr. I. Niemirower, să trimeată o adresă tuturor comunităţilor izraelite din ţară, prin care să fie solicitate de a organiza în ziua încoronării, în toate templele şi sinagogile servicii divine urmate de predici.

•

Tenorul Traian Grozăvescu va cânta în câteva reprezentaţii extraordinare la Opera Română din Capitală.

Ziarul maghiar „Ellenzék" din localitate ne informează, că unguri din România vor trimite delegaţi la guvern şi la Palat pentruca să protesteze împotriva exproprierii latifundiilor ardelene ale magnaţilor.

•

In primele zile ale lui Octomvrie dl Dr. C. Anghelescu, ministrul instrucţiunei, va ţine o conferinţă cu personalul de control al învăţământului din întreg cuprinsul României Mari.

In această consfătuire, ministrul instrucţiunei va da indicaţiunile preliminare de felul cum trebueşte aplicată reforma învăţământului, pentru ca atunci când ea va fi votată să poată fi aplicată, imediat, spre a se realiza chiar în cursul acestui an şcolar, unificarea învăţământului.

•

In legătură cu resoluţiunile de la Genua, luate de către comisiunea consultativă tehnică de pe lângă Societatea Naţiunilor, s'a hotărât ţinerea unei conferinţe de specialişti în căi ferate, la Paris, pentru ziua de 17 Octomvrie.

Conferinţa se va ocupa cu elaborarea unei convenţiuni generale pentru uniformizarea sistemelor de exploatare între diferitele administraţiuni de căi ferate.

România va fi reprezentată la această conferinţă prin dl ingine inspector Mercuţă, directorul serviciului comercial dela căile ferate

•

Cu începutul anului şcolar 1922 1923, va lua fiinţă în Cluj, unic şcoală profesională de fete d stat, gr. I. din Transilvania, des chizându-se deocamdată cu clase. Cursurile la această şcoal vor fi de 5 ani din care 2 a preparatori şi 3 ani în care el vele se vor pregăti pentru prof siunea ce va îmbrăţişa fiecare.

Inscrierea se va face:

1. In baza certificatului obţin dela cursul primar.

2. In baza altui certificat obţ nut dela o şcoală a statului pr fesională, medie sau liceu.

Inscrierile se vor face dela Septemvrie a. c. până la 23 Se temvrie între orele 9—1 diminea la direcţiunea şcoalei din stra Avram Iancu 13 unde se vor l şi informaţiile necesare.

Taxele de inscriere 50 lei, dactru 50 lei.

Direcţiun

■

Primesc comenzi lucru mână, tot felul de ajur, br derie românească, ajur fille, e Efectuez lingerie de corp şi pat, perdele, couverturi, roc etc., în timpul cel mai scurt în condiţiuni foarte avantagioa Strada General Gherescu Nr. (Bástya-ut) Melle Ellene. 21

•

Curse de Automobile

Totdeauna mai Eftine la alţi!! Telefon 999 Per Ford. Telefon 999, Ca Regele Ferdinand 99.

18

Vopseşte şi curăţă bine în timpul cel mai scurt cu preţ eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500. 4 metri fagsau stejar despicate Lei 650.

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

Reprezentantul Italiei la încoronare

Regele Italiei a însărcinat pe Prinţul de Genova să-l reprezinte la încoronarea Regelui României. Prinţul de Genova este unchiul regelui Italiei.

Prăbuşirea unui aeroplan al soc. franco-române

Un avion de al companiei franco-român a căzut lângă Viena. Pilotul e grav rănit.

Pregătirile pentru încoronare

După cum am anunţat guvernul a luat măsuri să concentreze trei divizii pentru efectuarea manevrelor militare, ce se organizează cu prilejul serbărilor încoronării.

După informaţiile date de oficialitate, vor fi concentrate : o divizie de vânători, una ardeleană şi una care se va numi a „ordinului Mihai-Viteazul".

Cum data încoronării se apropie, transporturile de trupe vor începe chiar de săptămâna viitoare.

Măsuri pentru imediata aplicare a reformei învăţământului

In primele zile ale lunei Octombrie dl dr. C. Anghelescu, ministrul instrucţiunei, va ţine o conferinţă cu personalul de control al învăţământului din toată ţara.

In această consfătuire, ministrul va da indicaţiunile preliminare de felul cum trebueşte aplicată reforma învăţământului, ca atunci când ea va fi votată să poată fi aplicată, imediat, spre a se realiza chiar în cursul acestui an şcolar unificarea învăţământului.

Pierdut

Un port-vizite conţinând între altele delegaţia personală No 1154, biletul de identitate, autorizaţiunea M. R. pentru purtare de armă şi biletul de concediu pe care le declar nule în mâna oricui s'ar afla.

Cel ce l-a găsit e rugat să le trimită la adresă primind bună recompensă.

Medic Lt. L. Mirohorian
2—2 Piaţa Unirei 13.

Externe

Interviewul lui Cicerin. Cum judecă Cicerin situaţia din Orient.

Berlin. — Cicerin a declarat într'un interview că sovietele recunosc pe deplin pretenţiunile naţionale ale turcilor şi vor proceda de comun acord cu guvernul turcesc. Rusia nu se simte angajată decât în tratatul rusoturc încheiat în 1921 la Moscova. Actualmente nu există o mişcare panslavistă ca sub Abdul Hamid şi nu vedem decât o mişcare a naţiunilor asiatice pentru a-şi dobândi libertatea. In ce priveşte strâmtorile, Franţa vede că Kemal paşa nu va putea nici când să le cucerească dacă Anglia i-ar declara războiu. Ii e teamă ca în cazul acesta Anglia va fi singură stăpână a Constantinopolului ceiace explică stăruinţele franceze pentru a convinge Britania să nu recurgă la ultimele mijloace.

Kemaliştii sunt pregătiţi pentru atacul Constantinopolului

Paris. — Englezii şi-au concentrat întreaga flotă mediterană în faţa Dardanelelor şi controlează sever toate vasele ce ies din marea Marmara. Kemaliştii îşi concentrează forţele în faţa Ismidului pentru ca în cazul unei nereuşite a conferinţei parisiene, să înceapă imediat atacul.

Controlul englez la Dardanele

Iminentă ciocnire cu forţele kemaliste

Londra. — Amiralitatea engleză a ordonat vaselor de războiu engleze să controleze sever circulaţia vaselor de pe Marea Neagră şi Marea Marmara şi să deschidă foc asupra vaselor nesupuse. Guvernul englez a adus hotărârea aceasta la cunoştinţa tuturor statelor interesate, înştiinţându-le totodată că va proceda în cel mai drastic mod faţă de kemalişti în cazul intrării acestora în zona neutră.

Trupele kemaliste stau în linia de bătaie în faţa englezilor şi atacul este iminent. Ele au ocupat oraşul Ezina şi ameninţă Kumhala, punctul cel mai puternic de pe ţărmul asiatic al Dardanelelor. In faţa acestui punct a fost concentrată artileria turcească de cel mai greu calibru.

Prima ciocnire între Turci şi englezi

Constantinopol. — Pe frontul din Mesopotamia a fost o ciocnire sângeroasă între turci şi englezi. O mulţime de soldaţi englezi şi de ofiţeri au căzut în această ciocnire.

Presa engleză cere evitarea unui conflict

Londra. — Cercurile politice şi toate ziarele sunt de părere că diplomaţia tuturor statelor trebue să facă tot posibilul pentru înlăturarea conflictului, care poate avea urmări neprevăzute. Anglia trebuie să iasă neatinsă din conflagraţia aceasta în care nu din vina ei a intrat.

Italia încheie o alianţă economică cu Turcii

Roma. — Consiliul de miniştri italian hotărât să nu se amestece în conflictul greco-turc. Italia va încheia cu turcii o convenţie economică.

Sovietele protestează contra controlului englez al strâmtorilor

Moscova. — Consiliul sovietic de sub preşedinţia lui Kamenev a hotărât să nu încuviinţieze controlul Angliei asupra strâmtorilor şi cere ca în chestiunea Dardanelelor să se ţină seamă şi de punctul de vedere rusesc.

Congresul ziariştilor unguri

Ieri înainte de amiază s'a ţinut în localitate congresul gazetarilor unguri din Transilvania, participând în număr considerabil delegaţi ai presei din localitate şi din oraşele Braşov, Arad, Timişoara şi Oradea-Mare.

După ce s'a verificat gestiunea fostului comitet şi s'au citit respectivele rapoarte, congresul a ales noul comitet în frunte cu dnii Paál Arpad ca preşedinte şi Emerik Kádár preşedinte executiv.

Congresul a luat apoi în discuţie participarea la congresul general al presei din România, ce se va ţinea la Bucureşti şi a hotărât să trimită la acest congres şase delegaţi, trei din Cluj şi alţi trei din partea presei provinciale.

S'a votat apoi o telegramă de omagiu M Sale Regelui şi una către Asociaţia gazetarilor din Bucureşti.

: Citiţi Infrăţirea :

Ultima or

Kemaliştii au şi pătru în zona neutră

Cavaleria turcă a pătruns ieri în zona neutră la Har în urma tratativelor cu comandantul englez, se speră forţele turceşti, vor fi retrase.

Descoperirea un complot în Grec

„Le Temps" anunţă descoperirea unui cump pentru răsturnarea regimului actual din Grecia. A f arestat doctorul Corylos şi alte personaţii politice

Indiile sunt alături de Tur

Comitetul central al Califatului Indiilor a adresat telegramă omagială lui Ferid-Bey, reprezentantul Angor la Paris, protestând contra expulzării Turcilor din Co tantinopol.

Apelul Aliaţilor pentr salvarea păcii în Orie

Aliaţii au lansat un apel, în care arată că comun acord vor salvgarda interesele Turciei, as gurându-se sub auspiciile Societăţii Naţiunilor, libe tatea strgmtorilor şi protecţia minorităţilor. Apel declară că Aliaţii vor sprijini întrarea Turciei în S cietatea Naţiunilor şi că trupele aliate vor provo retragerea forţelor greceşti pe linia hotărîtă, suge rând şi o conferinţă preliminară la Mudania.

Aliaţii speră că apelul lor va fi ascultat de K malişti.

Intrunirea de ieri democraţilor din Clu

15 arestări printre comunişti. — Indrumarea socialiştilor spre o politică sănătoasă

Reorganizarea partidului social-democrat din România, impusă de faptul sciziunei intervenite acum câteva luni, între socialiştii şi comuniştii dela noi, sciziune, care i-a împărţit în două tabere adverse — s'a început în toate şi în centrele celelalte ale Transilvaniei Banatului. Seria conferinţelor în vederea acestei reorganizări s'a început, dupăcum anunţasem, acum zece zile şi s'a continuat ieri la chioşcul din parc.

Intrunirea de ieri a fost foarte agitată. La început însă a fost calmă şi numai după câtva timp, gruparea comunistă, care nu vedea cu ochi buni întărirea social-democraţiei, a început să turbure liniştea cu o violenţă şi o cutezanţă nebănuită.

A vorbit întâi dl dr. Roman, avocat, care a arătat direcţia sănătoasă, pe care trebue s'o urmeze muncitorimea, păstrând media între cei doi adversari ai ei, între capitalişti şi comunişti, aceştia din urmă fiind duşmani mai răi ai muncitorimei decât chiar capitalismul.

Cuvântarea d-lui Roman a fost mereu întreruptă într'un chip deosebit de violent de către comunişti, cari aclamau pe Lenin şi Trozki şi împreună cu ei revoluţia proletară.

In acest timp dl Chendi căpitanul Serviciului Special de siguranţă îşi face apariţia în sală la privirea căruia unii dintre „Ifju Munkások" muncitorii tineri se avertizau cu cuvintele a sosit Chendi cu ochii lui de „Argus", care trebue bine „păzit!..."

In urma acestui fapt, întrunirea luând un caracter primejdios a fost necesară intervenţia poliţiei şi a serviciului de siguranţă, care au arestat pe 15 dintre comunişti.

Intrunirea a decurs după aceasta într'o atmosferă agitată.

A mai vorbit dl Budean, arătând, la fel cu dl Roman, primejdia ce-i ameninţă pe muncitori din partea comunismului şi insistând asupra necesităţii unei reorganizări şi îndrumări sănătoase a muncitorilor.

Reclame este sufletul comerţului.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.

Lloyd 873 2126

In grădina de iarnă a hotelului Central vor dansa în fiecare seară artistele Myriam Barka din Sudan, Olga si Teddy vor dansa Jazz-Band cel mai atracţios dans.

2199

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 şi 290.

Loyd 2721 1553

ANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

ACTIV

1921 3 Septembre			1922 26 August	1922 2 Septembre
493.755.430	stoc metalic	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430	
4.099.722.111	1.689.111	aur (lingouri)	1.689.111	4.775.321.046	4.835.325.674
	14.455	aur (monete)	15.592.019	
	3.604.263.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.324.289.114	
424.567	Argint și diverse monete			380.558	480.251
336.316.143	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat			—
685.627.584	Efecte scontate			2.487.142.272	2.596.022.342
	101.208.600	Imprumuturi pe efecte publice	126.018.450	
178.501.026	135.135.400	„ „ „ „ în cont curent	170.866.950	204.903.315	218.632.608
	77.292.426 57.842.974	din cari nu s'au ridicat lei	78.252.792 92.614.158	
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului	Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000		
1.495.676.533		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854		
1.000.000.000		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
—		„ „ 200 „ (1920 B. P.)	183.735.749		
395.426.022		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000		
399,457.213		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213		
130.250.000		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet.	Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000		
569.701.328		Impr. de $2^1/_2$ miliarde (5 Ian. 1921)	2.058.250.557	7.058.196.079	7.058.250.557
53.118.763	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor			97.259.996	97.409.458
11.997.418	Efectele capitalului social			11.997.418	11.997.418
32.908.657	Efectele fondului de rezervă			32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.			3.785.322	3.785.322
9.259.331	Imobile			47.853.624	47.893,531
2.300.643	Mobilier și mașini de imprimerie			3.769.697	3.772 704
4.688.787	Cheltueli de Administrațiune			6.073.618	6.253.096
15.655.000	Conturi curente			133,902.757	129.097.820
743.378.232	Conturi de valori			129.202.124	61.638.232
1.536.481.939	Conturi diverse			381.870.911	374.347.836
18.312.726.175				20.664.795.316	20.768.043.428

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
61.786.366	Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.142.984	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
11.946.231.326	Bilete de bancă în circulațiune	14.448.142.828	14.569.673.400
11.693.106	Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
9.514.631	Dobânzi și beneficii diverse	23.319.796	26.508.943
2 230.608.803	Conturi curente și recepise la vedere	1.525.570.230	1.488.203.372
4.032.748.959	Conturi diverse	4.554.061.337	4.569.956.588
18.312.726.175		20.664.795.316	20.768.043.428

3 Sept. 1921	Efecte și alte valori de restituit	2 Sept. 1922		
276.255.145	Efecte și alte valori în păstrare	312.038.303		
9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	10.842.773.724	10.847.433.297
1.105.573.536	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.371.060.994		
11.076.162.681				
1.310.976.023	Conturi de ordine		2.016.028.920	2.008.474.357
12.387.138.704			12.858.802.644	12,855.907.654

Taxa: { **Scont 6%** **Dobânda 7%**

Mare asortiment

de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firme

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. **Reducere 30%** pentru toți **funționarii** publici și particulari, precum și **familiile lor.** 1253

Reclama este sufletul comerțului

Mica Antantă și problema orientală

— Ea stărue pentru acordul anglo-francez —

In chestiunea orientală, guvernul nostru a dat un comunicat, care spunea în esență că interesele noastre sunt vitale și că vom cere ca să participăm la regularea chestiunei strâmtorilor.

Din Mica Antată, numai România și Jugoslavia sunt direct interesante la această chestiune. Lor nu le poate fi indiferent nici cum se rezolvă chestia strâmtorilor, nici chestiunea graniței turco-bulgare. In acest scop au avut loc convorbiri între cele două guverne cari au dus și în această chestiune la un complect acord.

Intreaga Mica Antantă va proceda în sensul acestui acord pe lângă marile puteri aliate. Stăruințele ei merg în direcțiunea de a determina înțelegerea între Franța și Anglia. pentru ca astfel, aliații din marile răsboi să opuie turcilor un front unic.

Reprezentanții statelor Micei Antante la Paris și Londra și în special dl Nincici, ministrul de externe al Serbiei, au stăruit în acest sens. Mica Antanta care de data aceasta a jucat un rol foarte important. a avut de înregistrat până acum un rezultat satisfăcător.

Există aproape siguranță că în chestia orientală, Anglia și Franța se vor înțelege. Acest rezultat nu a fost obținut fără ca atidudinea s atelor Micei Antante să fie influențat considerabil, hotărârile ambelor guverne.

Imprumutul austriac în America

Un grup de bănci americane sub conducerea firmei Kahn, Loeb și Monrgenthan s'a declarat gata să intre în tratative pentru plasarea unui împrumut austriac de dolari în America cu condiția ca Italia Cehoslovacia și Elveția să garanteze serviciul dobânzilor și ca Liga Națiunilor să stabilească bazele controlului financiar relativ la întrebuințarea dată împrumutului.

Expoziția din Cluj a pictorilor din Budapesta

Duminecă înainte de amiază s'a deschis în Cluj expoziția de pictură a artiștilor din Budapesta. Această expoziție prin tablourile bine alese ne face să cunoaștem treapta la care a ajuns pictura maghiară prin discipolii lui Muncacsi și Benczur.

In Fruntea pictorilor stau *Ivani Grünvald Bela* cu tabloul „Păstorul supărat“ și *Komaromi Kacz Endre* cu tabloul „Savantul“. Numai puțin de admirat sunt apoi: „Târgul de varză“ a lui *Deak Ebner Lajos*, apoi tablourile lui *Pentelei Molnar Janos* „Natură moartă“. Admirabile sunt apoi tablourile: „Către casă cu uscăturile“ de *Revesz Imre* și „La fântână“, din care se constată că ele sunt operile celor mai buni discipoli ai lui Munkacsi. *Edvi Illes Aladar* se distinge prin pictura animalelor O adevărată artă ni-se prezintă în tablou „Cloșca cu pui“ și „Pisica de Angora“ a lui *Heyer Artur*, *Kezdi Kovacs Laszlo*, *Ujvary Ignatz* și *Olgyai Ferenc* iau parte la expoziție cu câteva peisaje. Vrednice de amintit sunt și tablourile din Tatra ale lui *Eugen Kuszka*.

Peste tot expoziția este aranjată cu cea mai mare grijă și se recomândă tuturor amatorilor de artă bine venită.

Tragedia Smirnei

— Descrierea unui martor ocular —

Trimisul special al lui „Corriere della Sera“ care a plecat la Smirna cu vaporul „Barleta“, trimis pentru a lua pe bord pe refugiații italieni, descrie astfel drama desfășurată în orașul incendiat.

Primele origine ale focului rămân și acum obscure; pare cert că focul a fost pus simultan în cartierele grecesc și armean. Primele flăcări s'au zărit Miercuri la amiază, între biserica și spitalul armean; focul, alimentat de vânt s'a întins repede asupra întregului cartier. Din casele încendiate populația îngrozită se revărsa în centrul orașului și în port, fiind oprită de patrulele turcești. In haotica învălmășeală au răsunat primele focuri de armă, se auziră urlete și țipete sfâșietoare: începură devastările și jaful Pe când focul mistuia cartierele, drame îngrozitoare de sânge, obscenitate și jaf se desfășurau în case și în străzi. Cartierul grecesc sf. Constantin lângă podul Karavan a fost deasemenea repede învadat de flăcări și tragedia brutalității îi însângera străzile.

In cursul nopței tragedia a asumat o grandiozitate groaznică. Impinse de foc, de urletele muribunzilor, de ferocitatea turmelor de asasini, mii și mii de persoane înnebunite alergau desperate spre port, întinzând brațe implorătoare spre vasele cari singure puteau să le salveze. Mii de persoane au pierit înecate, căutând să ajungă pe bordul vapoarelor. Căldura produsă de încendiu era așa de insuportabilă, încât vapoarele au fost silite să se retragă spre marea largă. Aerul era infectat de fum și de un miros îngrozitor de carne arsă. In centrul orașului au fost devastate magazine în valoare de multe milioane de lire sterline. Medicul englez Murphi a fost ucis; o întreagă familie olandeză a fost deasemenea ucisă. S'au petrecut scene de o cruzime de nedescris. Afară de cartierul turcesc, tot orașul nu mai este de cât un morman de dărâmături.

Citiți pag. 8-a

AVIZ.

Aduc respectuos la cunoștința clienților că în sfârșit am reușit să reiau relațiunile cu fabricanții vechi solizi și că astfel mi am putut aranja prăvălia, care există de 35 de ani, din nou conform tuturor pretențiilor dinainte de război

Vânzare începe Marți

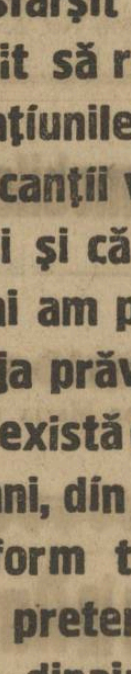

Rugând sprijinul onoratului public, semnăm cu distinsă stimă

VOITH MIKLOS

2196

DELA CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

No. 5670—1922.

Concurs.

Pentru școalele industriale de ucenici ale orașului Cluj publicam următorul concurs:

Sunt a se provedea 20 clase serale pentru cunoștințele generale și 14 clase pentru desemnul industrial.

Cursurile vor fi a se prevedea în timpul de după masă și seara iar orele de desemn Dumineca înainte de masă.

Pentru provederea acestor ore se va înainta cerere și ofert la consiliul orașului Cluj, în care se vor justifica aptitudinile respectivilor petenți.

Pentru 1 ora săptămânală se va plati lunar o diurna de 100 Lei.

Concursul espira în 26 Sept. la orele 12.

2195 Primar: Dr. POP.

CARȚI ȘCOLARE ȘI RECHIZITE

Găsiți la toate librăriile societății

„Cartea Românească"

BULEVARDUL ACADEMIEI, 3-5

Librăria Sfetea, Calea Moșilor, 62/64 și Calea Victoriei, 68
Librăria Th. Ionnițiu, Str. Șelari, 12
și la toate sucursalele sale din:
Cluj: Piața Unirei, 7. □ Timișoara: Str. Țepeș-Vodă, 2. □ Diciosânmartin. □ Iași: Librăria, Ion V. Ionescu și Alba-Iulia: Librăria, Francisc Schässer. 2189

Direcțiunea Căilor Ferate Someșene.

No. 12.275/AII.

Publicațiune.

Direcțiunea Căilor Ferate Someșene S. A. în urma hotărârei luate de către adunarea generală, ținută în 1 a. c. aduce la cunoștință generală, că cupoanele a acțiilor de prioritate în valoare nominală de 1.000 Cor. din 1920 cari se găsesc în circulația, se vor schimba începând din 1 Octomvrie a. c. cu á 25 Lei.

Schimbările se vor face de către casieria centrală a C. F. Someșene, Dej, casa Schoeller & Co. Wiena (I. Wildpretmarkt 10) și de către „Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület" din Budapesta.

Dej, la 12 Septembrie 1922.

2187 Direcțiunea a Căilor Ferate Someșene.

Cea mai buna mașina de scris

Reprezentanta fabricei:

Librăria Lepage Cluj,

Palatul Status.

Mașine de scris și de socotit se repară de către mecanici specialiști. Prin telefon 438. Deasemenea se repară conștiincios mașini trimise din provincie. In depozit accesorii pentru mașină de scris, litere românești, pandlici și perne, hârtie pentru mașină de scris, hârtie carbon etc. etc. 2166

S'a deschis

Cluj, Calea Regele Ferdinand 141

Cel mai mare Magazin din țară de

„Articole de sport și vânătoare"

NICOLAE ROSCA.

In permanență tuburi de deosăbite calibre, alice și accesori cu prețuri convenabile. In curând v'a sosi un mare sortiment de **Arme de vânat și buzunar.**

Pentru revânzători rabate corespunzătoare. 2193

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

TÂNĂR bucureștean de familie bună. Inteligent, cult și muncitor caută ocupație onorabilă. Oferte cu arătarea ocupației și salariului la ziar sub „Harnic". 2190

Vânzări și Cumpărări

URGENT DE VÂNZARE instalație complectă pentru prăvălie mai mare de coloniale, precum și casă de fer „Wertheim". Tratează: Bela Pethe, Cojocna-Kolozs. 2200

VÂND ieftin gramofon, patefon, câine vânătoare, Strada Moților 2 parter, stinga. 219

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

ARTA NAȚIONALA

ATELIER PENTRU INDUSTRIE NAȚIONALĂ ȘI COVOARE PERSIANE CLUJ, STRADA N. BĂLCESCU No. 21

DIRECTOARA

DOAMNA VETURIA O. GHIBU

Efectuează în cele mai excelente condițiuni orice fel de cusături, galoane, șabace, fileuri, lingerie de corp, de pat, de masă, precum și scoarțe românești (oltenești, basarabene etc.) și covoare persiane cu motive orientale sau românești La 1 Oct. a. c. „Arta Națională" deschide un curs pentru învățarea țesutului de covoare persiane. Inscrierile au loc până la 22 Sept. Durata cursului e de 6 săptămâni. 2168

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LEI

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg. Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, :: Registre de Contabilitate, etc., etc. ::

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 IMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Article frumoase de droguerie au sosit la parfumeria **D'or** Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pierschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Lupta pentru Constantinopole

— Un scurt istoric — O prietenie ciudată: prietenia turco-rusă — Dorințele Englezilor — Acordul franco-englez —

UN SCURT ISTORIC.

Guvernul din Angora a cerut ca la conferința pentru încheerea pă cei să participe și Sovieții. Aceasta pare a fi o urmare a unor înțelegeri între Kemal și Moscova.

Cu secole în urmă, înainte ca Turcii să fi desfășurat drapelul lor în Constantinopole, împărații bizantini au avut să preîntâmpine atacurile unor pirați barbari cari au intrat pentru prima oară în istorie sub numele de „Ruși". Acțiunea acestor pirați a amintit lumei că importanța Constantinopolului nu rezidă numai în faptul că e un pod între două continente ci și o poartă prin care popoarele riverane ale Mării Negre au acces spre ape depărtate, mai calde.

In vremurile Romanilor și Grecilor din antichitate teritoriile acele erau așa de slab populate încât acel fapt nu a apărut ca un e*lement important al politicei.*

Mai târziu, migrațiunea popoarelor turanice cari au invadat Europa au respins pe Ruși spre cursul superior al Volgei iar în jurul Constantinopolului s'au așezat triburi de Tătari din care nici unul n'a fost destul de puternic spre a lupta cu Kaliful. Indată însă ce imperiul rus s'a consolidat, după ce a recucerit Ukraina în al 17-lea secol, a apărut deodată limpede însemnătatea capitalei turcești, cheia Mării Negre.

De atunci, în jurul Constantinopolului a fost o luptă continuă ba cu arma, ba cu mijloace diplomatice din partea Rușilor pentru o pradă pe care Turcii o contestau. Acum 45 ani Rușii erau un moment stăpânii Constantinopolului și au fost siliți să-l abandoneze în urma unui cuvânt al Angliei.

Petru cel Mare n'a reușit să înfrângă puterea semilunei; Caterina II era așa de convinsă de prăbușirea apropiată a Turcilor în cât a conferit favoritului el, Potemkin, coroana Daciei și nepoților ei a dat numele de Alexandru și Constantin, acest din urmă considerat fiind ca moștenitor al imperiului bizantin.

O PRIETENIE CIUDATA.

De atunci, peirea dinastiei Romanov n'a astâmpărat pofta Rușilor după cheia spre Mediterana. Și este desigur o ironie a istoriei ca astăzi Turcul să ofere el însuși Rusului un loc la conferința care va avea să decidă asupra întregei probleme orientale. Și tot așa de straniu va apare faptul, în cazul când această cerere va fi admisă, ca la aceiași masă verde să se aseze delegatul Franței și delegatul bolșevic.

Acesta este însă numai un intermezzo. Mult mai importantă este știrea că forțele militare ale lui Kemal s'au apropiat de zona neutră ocupată de aliați și că, prevenit de Englezi, să nu facă un gest de atac, a răspuns „că Turcia are aceleași drepturi de a navig prin strâmtori ca și grecii, iar dacă Englezii ar împiedica pe Turci de la acest lucru un act ostil al Angliei."

Dăm acest răspuns sub toată rezerva, dată fiind gravitatea sa.

Acordul franco-englez. Ce vor zice vor face Englezii.

Ori cum, cu toate deosebirile de vederi între Paris și Londra în fața cerbiciei turcești pare ca o înțelegere s'a putut stabili între Curzon și Poincaré ceaice o dovedește nu numai limbajul mult mai conciliant al lui „Le Temps", dar și faptul că trupe de ocupație franco-engleze au părăsit teritoriile renane pentru a fi trimise pe frontul Dardanelelor. Deci, nici guvernul francez nu poate admite pretenția lui Kemal de a ocupa ambele țărmuri ale strâmtorilor lor.

Intr'o proclamație către populație generalul Hartington, comandantul forțelor aliate în Constantinopole exprimă speranța că zonele neutrale vor fi respectate și aruncă răspunderea asupra acelora cari le vor ataca. El arată că o proclamație identică a fost lansată în Iulie trecut când Grecii voiau să atace Constantinopolul.

O notă oficială din Londra zice că libertatea strâmtorilor este principiul apărat de toți aliații și de aceia trupele engleze nu vor părăsi cu nici un chip punctul Ceanak, pe care îi vor apăra la nevoie singure, cu toate că Franța a retras de acolo trupele ei.

Anglia nu dorește războiul, dar a luat toate precauțiunile „spre a înlătura extinderea sa".

In comentariile ei asupra situației, presa engleză zice că în cazul unui atac Kemalist, rolul forțelor navale va fi hotărâtor.

Temps amintește rolul împăciuitor al guvernului francez și se felicită că lordul Curzon a adoptat ideia unei conferințe.

In urma acestei deciziuni, „situația poate fi considerată cu mai multă încredere".

O notă a agenției Reuter spune :

Miniștrii englezi se vor întruni azi de dimineață și vor confirma hotărârea că în nici un caz nu se va permite trecerea trupelor kemaliste în Europa, până nu se vor stabili condițiunile de pace.

Miniștrii sunt convinși că acest lucru poate fi obținut, printr'o simplă acțiune navală.

Cititi „Infrățirea"

Vizita lui Clemenceau în America

— Cum explică ilustrul om de stat călătoria sa de propagandă —

Clemenceau, care trăește de câtva timp retras din viața politică, s'a hotărât să facă o călătorie în America. Telegrama pe care a trimes'o ziarului New-York World, anunțând această hotărâre, a făcut o mare vâlvă.

Un ziarist parisian a întrebat pe Clemenceau, despre scopul călătoriei sale.

— N'ar trebui să răspund nimic, a răspuns Clemenceau, cu americanii voi să vorbesc și cu ei este urgent să vorbesc; dacă ți-aș povesti ceeace gândesc să le spun, la ce bun să mai iau vaporul ? Imi vei spune că America va ceti astfel părerea mea în ziar. Firește este o vorbă care, spusă de un ziarist unui confrate al său, nu cade în urechia unui surd. Dar ceeace trebue ,.. nu este să mă fac ceiit ci asculiat. . .

Și apoi, după ce a tăcut un moment și figura sa a devenit gravă, neobositul om de stat a adăogat:

— Nimeni nu vorbește pentru Franța ... Nimeni, și totuși momentul a venit de a spune Statelor Unite că se înșală, că nu suntem nici militariști, nici imperialiști, că poporul francez merită încrederea entuziastă a amicului său, poporul liber a Americei.

„America îmi cere opinia mea i-o voi da. Oh! pentru a pleda cauza noastră, nu este nevoe nici de preparațiune, nici de dosare: argumentele nu lipsesc. Și nu este vorba să fac o călătorie triumfală, ci o călătorie utilă".

Clemenceau a precizat totuși că va vorbi despre războiu, pentru a aminti acest adevăr primordial, că scopul războiului este pacea: că dacă aliații ar rămâne ceeace au fost în războiu și în pace, lumea nu s'ar sbate de atâtea dificultăți și mizerii.

— Tot ce voi spune americanilor, le voi spune în mod simplu și amabil. Simplu, pentru că America este țara lucrurilor simple și drepte; amabil, pentru că americanii sunt marii noștri amici".

Parastasul dela mănăstirea Putna

Joi s'a oficiat, în mănăstirea Putna, un parastas pentru Ștefan cel Mare, întemeetorul episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Au luat parte mitropolitul Moldovei, episcopul Nicolae al Clujului, care a organizat această măreață pomenire, episcopul Visarion al Argeșului; Platon locotenent al episcopiei Dunărei de jos; Ipolit al Rădăuților; d-nii Banu, ministru cultelor; Nistor, ministrul Bucovinei; Ispir secretarul general al ministerului cultelor; Teodosie, episcopul Romanului; starițiі mănăstirilor din Bucovina; membrii consistoriului din Cluj; numeroscler din toate eparhiile țării și locuitorii statelor dimprejur.

Slujba privigherei a fost oficiată de episcopul Visarion al Argeșului și de către arhiereul Platon; iar parastasul a fost săvârșit de tot clerul în frunte cu mitropolitul Moldovei. Au rostit înălțatoare cuvântări episcopul Nicolae al Clujului, mitropolitul Moldovei, părintele Lupaș, colonel Marcovici, diaconul Vasca și părintele Munteanu dela Oradea-Mare.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana". institut de arte gratice Cluj,

Anul III. No. 621 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Joi 28 Septembrie 1922

„ASTRA" SIBIIU

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Ziarist și cultură

Prin chemarea masselor la conducerea treburilor publice, se afirmă că democrația a triumfat.

Parlameotul indeplinește in majoritatea țărilor rolul de organ al opiniei publice, dar in afară de el o altă putere in Stat prinde din ce in ce mai mare importanță, exercitând uneori chiar o influență covârșitoare asupra opiniei publice. Această putere e presa. In numele ei opinia publică judecă evenimentele, dând sancțiunea cuvenită, care garantează sentințele ei.

Din nefericire însă eficacitatea presei, in țara noastră e micșorată din cauză că se arată uneori inferioară moralității publice și culturii generale.

Mai ales sub raportul culturii o parte din presa noastră nici nu poate intra in discuție.

Majoritatea ziarelor având scopuri pur politice se crede că cultura e specialitate, pe care ele n'au nevoe să și-o insușească.

Cultură și politică sunt însă două faze ale unei desvoltări care incepe prin politică și sfârșește a avea influență asupra mulțimei tot printr'insa.

Ca să poți obține increderea, pe care o solicită zilnic, ziarul nu trebue să ignoreze sentimentul public, care apreciază felul cum sunt privite evenimentele.

Pe lângă partea informativă cetitorul trebue să-și găsească in ziar și oglindirea propriei sale judecăți asupra faptelor ce sunt la ordinea zilei.

Deaceia pe lângă relatarea ideilor politice, economice, culturale ale timpului, presa se impune, prin ingrijirea cu care sunt redate toate aceste idei.

Când ideia in sine n'are nici o valoare practică, valoarea ei constă tocmai in credința care o inconjură și in onestitatea cu care e servită.

Vedem deci că pe lângă rolul de reprezentant al opiniei publice, ziarul are unul și mai important mai ales din punct de vedere cultural și moral. El are datoria să formeze ideile și sentimentele generale. Ideile politice ca și oricare altele plecând de la cultură găsesc mediul lor, numai in rezultatul ultim al unei culturi largi răspândite.

Felul de a gândi se imprimă mulțimei de către o minoritate, care prin cultura sa creează idealuri, a căror înfăptuire stă numai in puterea mulțimei.

La inceput idealul intregirei noastre naționale n'a găsit sprijin decât din partea câtorva, dar a pătruns in sufletul masselor, in mod inconștient datorită intruniriior publice și mai ales campaniei de presă.

De la tribuna ziarului, prin scrisul său se formează ideile mulțimei, se creiază sentimentele opiniei publice.

Având misiunea de a face educația mulțimei, de a răspândi ideile generoase, pentru a infiltra aceste idei o condiție a ziarului e de a se putea bucura de libertate in exprimarea gândirei și in răspândirea ei.

Această libertate e necesară, pentru a face posibilă libertatea discuțiunilor. Dar această libertate fiind rău înțeleasă de către unii nechemați ai presei, ea s'a arătat de multe ori periculoasă.

In majoritatea cazurilor violența expresiunilor și eroarea convingerilor vine din faptul că odată cu terminarea războiului, anumiți politiciani pentru a-și susține o platformă așa zisă „democratică", au făcut apel la elemente fără nici o pregătire morală sau culturală, a căror mentalitate e in funcție de porunca stăpânului ziarului.

Se intâmplă de multe ori ca o convingere să fie eronată; atunci când e făcută dintr'o conștiință curată, valoarea morală a celui ce o răspândește nu sufere, căci izvorul de unde a plecat, are ca fundament nesinceritatea.

Căci ceia ce e indispenzabil pentru afirmarea rolului ziarului in opinia publică pe lângă cultura sau priceperea ziaristului e sinceritatea, pe care o pune acesta in expunerea faptelor.

Ideile inaintate sau inapoiate își afirmă răspândirea și folosul lor in lumea inconjurătoare, după prețuirea care se dă de către ziarist culturei sale și sinceriății, cu care sunt expuse evenimentele.

Problema dezarmării

Problema dezarmărilor este din nou la ordinea zilei. In ziare, în lucrări, în reviste oameni de seamă discută posibilitățile și mijloacele prin care s'ar putea ajunge desigur nu la o dezarmare completă dar la o reducere a armamentelor și a cheltuelilor militare.

In desbaterile Ligii Națiunilor chestiunea a fost deasemeni discutată cu multă aprindere. Acum de curând, Sovietele au propus statelor vecine Rusiei o conferință pentru a căuta soluțiunea acestei procleme cel puțin în ceeace privește aceste state. La Varșovia s'a deschis chiar o conferință preliminară a statelor invitate de Soviete, conferință al cărei scop este să stabilească un punct de vedere comun pentru toate țările participante.

Așa dar în Orient cași în Occident și tocmai într'o vreme când încă odată războiul se dovedește, prin victoria trupelor kemaliste, singurul mijloc pentru deslegarea nodului gordian preblema dezarmărilor pe care conferința dela Vashington n'a putut-o soluționa, agită din nou spiritele.

Desigur că această propuneee este foarte nobilă. Prin faptul că în ciuda împrejurărilor turburi de astăzi problema dezarmărilor este în primul plan al preocupărilor mondiale, se face dovada că o schimbare este pe cale să se producă în mentalitatea cel puțin a unei părți din omenire. Totuși astăzi nu se poate încă spune că realizarea dezarmărilor este posibilă. Imposibilitatea căderii tuturor de acord asupra unei soluțiunt dovedește că ne despart nu numai deosebiri de condițiuni materiale dar și deosebiri de mentalitate. Cum va putea de pildă, dezarma Franța când ea știe că Germania nu trăește decât numai pentru revanșă? Cum am putea dezarma noi când chiar sovietele cari fac propunerea de dezarmare se arată animate de un spirit hotărât ostil nouă și ne vorbesc cu toate prilejurile de Basarabia, când Ungaria lui Horthy nu părăsește ideea de revanșă și când vecinul dela Sud își organizează bande pe teritoriul nostru?

In această situație sunt fără îndoială și alte națiuni.

Numai când acelaș spiril pacific va anima toate popoarele se va putea încerca o dezarmare. Câtă vrem sunt state cari cultivă spiritul de cucerire, cari se închină religiunei forfat, cari trăesc din ura împotriva vecinilor dezarmarea va rămânea un simplu deziderat, una din cele mai dragi utopii cu care se amăgește lumea.

Cum a spus delegatul Franței la Soc. Națiunilor, întâi o dezarmare morală și apoi o pace militară. Aceasta însă nu se poate realiza decât atunci când pacea intelectuală va domni între națiuni.

Crâmpei de polemică

In numărul său de Sâmbătă, „Patria" aprobând hotărârea partidului țărănist de a nu lua parte la serbările incoronări, scrie că această rezoluțiune cași acela a partidului național dovedește dinasticismul și democratismul grupărei din jurul d-lui Lupu.

„Partidul țărănesc cași cel național, aducând această hotărâre, a ținut să facă și o profesiune de credință monarchică", incheie „Patria".

Desigur că cei cari conduc partidul național și inspiră „Patria" nu cetesc „Aurora", căci altminteri „Patria" n'ar putea scrie cele de mai sus. Atacurile, insultele și impertinențele ziarului țărănist la adresa Coroanei, mărturisirea d-nului Lupu că e republican hotărât și în general întreaga atitudine a grupării țărăniste față de rege dovedesc dimpotrivă că partidul țărănist nu scapă nici un prilej pentru a'și dovedi ura contra Coroanei.

Dar, poate, „Patria" crede că tocmai insultând, ofensând și bârfind Tronul îți manifești respectul și iubirea față de el. Desigur că acesta este un mod foarte original de a înțelege dinasticismul.

Doua manifestațiuni împotriva României

— Protestul Ungariei la Liga Națiunilor și protestul minorității maghiare la guvern și Rege —

Avem și de data aceasta ocaziunea de a înregistra un fapt care de altfel se repetă sistematic: Ungaria protestează împotriva statului român iar minoritatea maghiară de aici pregătește un demers similar, dar rupând obiceiul, protestul ce se pianuește se va face la București și nu la Geneva sau la guvernele aliate.

Până acum obiceiul ungurilor dela noi era altul. Guvernul și statul român erau neglijate, erau chiar disprețuite și toate demersurile ce se făceau, se făceau la străini, într'un chip, care jignea România.

Protestul Ungariei la Ligă.

Protestul contelui Banffy ridicat în ședința din săptămâna trecută a Societății Națiunilor a fost mai energic decât cele din trecut. Faptul, că Ungaria a fost primită în această Societate, i-a dat îndrăzneala, de a ne ataca cu mai multă violență decât atunci, când protestele sale trebuiau făcute diplomatic, cu vicleniе și adulare. Protestul de acum al Ungariei nu este decât o reeditare a protestelor din trecut. Ungaria protestează din nou împotriva tratamentului minorității maghiare din România și împotriva exproprierii latifundiilor magnaților de aici. Se pare că energia cu care a fost făcut acest protest a impresionat pe membrii ligii națiunilor care n'au pregetat de a se arăta învoiți să accepte propunerea contelui Banffy de a se trimite în România o delegație pentru studierea sitnației minorității maghiare.

Inregistrăm ca pe ceva semnificativ faptul, că tot atunci, dela Budapesta, primul ministru contele Bethlen, face demersuri la Paris la conferința ambasadorilor, ceràndu acesteia să intervină împotriva exproprierilor din România, întrucât acest lucru ar fi de competința acestei conferințe, intrând între stipulațiunile tratatului de pace.

Nu ne miră într'atâta stăruința ce-o depune Ungaria în această chestiune, cât interpretarea fantastică ce o dă guvernul maghiar paragrafelor tratatului de pace. Guvernul și parlamentul român au știut, atunci când au hotărît împroprietărirea, că procedează nu numai potrivit intereselor naționale, ci și dispozițiunilor tratatului de pace și nimeni, în afară de Ungaria, nu s'a găsit să ne învinuiască pentru acest act de dreptate socială — împroprietărirea țăranilor, — cari, observăm, sunt și romani.

Observăm însă un alt lucru: Tot atunci, când contele Bethlen stărue că această chestiune a împroprietăririi din România intră în competința conferinței ambasadorilor, tot atunci ministrul Banffy o deferă Societății Națiunilor, Este aceasta o dovadă, mai mult încă a vicleniei ungurești și a asentimentelor pertue numite de noi.

Nu vom mai face de data aceasta comparație între rratamentul minorităților din Ungaria și al celor dela noi. Dar vom insista asupra faptului, că potrivit hotărârii aceleași ligi a națiunilor, minoritatea care are de protestat impotriva statului, are să dea socoteală, cum s'a purtat față de acest stat pe care l acuză. De această hotărâre adusă în urma propunării domnului Beneș trebuia să țină seama Ungaria, înainte de a cere comisiunea în chestiunea.

Pentru că poartă comisiune, în afară de tratamentul civilizat al minorității maghiare de aici, va vedea și avea că de foarte multe ori acest tratament n'a fost meritat.

Protestul minorității maghiare

Și acum să ne ocupăm fugitiv și de protestul minorității maghiare. Este imbucurător, minoritatea maghiară a rupt cu tradiția protestelor la guvernele străine.

Dar în afară de această constatare, mai trebuie reținută una: aceea, că nu s'a rupt definitiv cu această tradiție, întrucât constatăm, că acest protest al minorității maghiare este identic cu protestul Ungariei, și se face concomitent cu protestul guvernului maghiar, la comanda acestui guvern, așa după cum totdeauna s'a făcut până acum.

Și minoritatea maghiară de la noi ar trebui să se gândească adânc cât de apăsător este pentru ea această procedare.

Hotărâri și avertismente

După hotărârea partidului țărănesc de a nu participa la serbările de încoronare, deputații și senatorii țărăniști au găsit cu cale să trâmbițeze știrea, că nu vor participa la seziunea extraordinară a parlamentului.

Cu toate acestea suntem informați că acest act care tinde să intimideze guvernul, nu va fi repetat cu ocazia deschiderei ordinare a Corpurilor legiuitoare la 29 Noembrie.

Parlamentarii țărăniști nu vor renunța niciodată la diurnele lor cu atât mai mult cu cât tendința de participare în parlament. prinde tot mai mult aderenți și între parlamentarii part. național.

Pe de altă parte, pentru a-și valorifica neparticiparea partidului la serbările încoronărei, țărăniștii caută să atragă atenția partidului național, asupra sprijinului ce i-l dau prin această neparticipare.

Astfel se și explică avertismentul din comunicatul dat la „Astoria" de partidul țărănesc D-lui Maniu și Vaida, avertisment care cere partidului național să înceteze orice tratative cu partidele „oligarhice".

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Ședința de deschidere a Academiei Române

După două luni de vacanță, Academia Română și-a reluat seria ședințelor săptămânale, prin ședin a ținută în ziua de 22 Septembrie la ora 3 d. a.

Cu această ocaziune d-l D. Onciul, președintele Academiei a evocat în cuvinte mișcătoare memoria regretaților Andrei Bârseanu, George Bengescu, St. C. Hepites, membri activi și arhiereul Ilarion Pușcariu, membru de onoare, decedați în cursul vacanței.

Vorbind de Andrei Bârseanu, mort în ziua de 19 August în etate de 64 ani, după ce arată în puține cuvinte activitatea și devotamentul regretatului fruntaș în ogorul culturii naționale, d-l D. Onciul zice:

— Cu duioșie îmi reamintesc anii de studii la universitatea din Viena, unde în acelaș timp cu răposatul am urmat facultatea de filosofie și eram membri în societatea „Romania Junâ“ la ale cărei ședințe literare eram amândoi nelipsiți, el ca președinte al Comisiunii literare, eu ca vicepreședinte și conducător efectiv al Societății. Din inițiativa comitetului se face un concurs pentru un imn propriu al societății, care până atunci avea drept imn „Deșteaptă-te Române“. La cercetarea manuscriselor înaintate, a fost aclamat cu însuflețire imnul: „Pe-al nostru steag e scris unire“. Autorul era Andrei Bârseanu.

Noul imn al „României June“ a fost pus în muzică de decedatul Ciprian Porumbescu, pe atunci de asemenea student la universitatea din Viena și membru al societății, în sânul căreia organizase un cor excelent. Neuitată îmi este ședința, în care prima dată s'a cântat imnul nostru, deșteptând un entuziasm extraordinar. Era în anul 1880. Treizeci și șease de ani pe urmă, în seara marii zile de 14—27 August 1916, când goarna chema feciorii români la luptă pentru desrobirea Ardealului, primul cântec de luptă ce am auzit răsunând în parcul dela Călimănești, unde mă aflam pentru cură era: „Pe-al nostru steag e scris unire“. Nu pot descrie adânca emoțiune ce m'a cuprins atunci la auzul acestui imn, care mi-a încălzit sufletul în tinerețe și mi-a întinerit bătrânețele în acel mare moment de însuflețire. In sunetul lui, un mănunchiu de studenți români au pornit la luptă pentru cultura națională; în sunetul lui, ostașii români au pornit la luptă pentru desrobirea neamului; în sunetul lui s'a înfăptuit unitatea națională“.

Trecând la George Bengescu, care a încetat din viață la Câmpulung în ziua, de 23 August, în vârstă de 74 ani, președintele Academiei arată rolul jucat de ilustrul defunct în diplomație timp de un pătrar de veac și renumele ce și-a câștigat ca scriitori, prin lucrările sale literare și istorice, între cari mai multe privitoare, la istoria română, aproape toate publicate în limba franceză. Ales membru al Academiei Române în 1921, el a pregătit un studiu „Despre activitatea literară a unor membri a familiei Golescu în cursul secului al XIX-lea“ spre al rosti ca discurs de recepție pentru primirea lui în sânul inaltei instituțiuni. Boala l-a, împiedicat de a-și face această datorie în cursul sesiunii generale trecute, iar moartea l-a ridicat înainte de a și-o putut face vreodată.

Vorbește apoi despre St. C. Hepites, care și-a găsit sfârșitul subit în ziua de 18 Septembrie la Brăila în etate de 72 de ani.

— Activitatea lui Ștefan Hepites — spune președintele academiei — ca om de știință și ca academician, cum și în altele multe institute de cultură pentru cari a lucrat, nu poate fi destul de apreciată în câteva cuvinte de pioasă amintire. El nu avea altă preocupare mai mare decât știința, n'a urmărit în viață alt interes decât să servească știința și cultura națională, cu tot devotamentul și cu toată râvna ce-l distingeau și na trăit decât pentru știință“.

In fine arată în puține cuvinte activitatea arhiereului Ilarion Pușcariu trecut la cele de veci în ziua de 8 Septembrie la Sibiu și încheie frumoasa cuvântare evocând memoria celebrului reprezentant al științei mondiale, marele istoric Ernest Lavisse, încetat din viață în luna August la Paris, în vârstă de 80 de ani. Amintirea acestui savant ne este scumpă nu numai pentru aportul său în domeniul științei, dar și pentru simpatia arătată Românilor atât prin unele lucrări ale sale, cât și prin atitudinea ce a avut cu privire la procesul memorandului românilor din Ardeal și față de românii retrași la Paris în timpul războiului care ne-a împlinit revanșa.

Teatrul National

Programul Spectacolelor

Marți 26 Septembrie:

Premieră: *Taifun*

Joi 27 Septembrie

Taifun

Criza teatrelor din Ungaria

In România, teatrele ungare (actualmente 8 la număr) funcționează în deplină ordine și absolută libertate, și nu este axiomă, că teatrele ungare din România sunt mai bine tratate decât teatrele din — ungaria. La noi teatrele ungare sunt supuse cu totul unei taxe de 16 la sută, asemeni trupelor române, și totuși șovioiștii unguri (cari uită exemplul din Cehoslovacia și Jugoslavia, unde teatrele minorităților nu sunt recunoscute de stat), au atacat de nenumerate ori pe acei ce au tolerat cu-o adevărată eleganță sufletească arta ungară, recunoscându-i meritele ce le are. Ungaria însă după cum se vede, nu mult — ori poate nimic preț nu pune pe viața teatrală ungară, căreia îi pune piedeci enorme materiale și morale. Teatrele ungare din Ungaria plătesc de cel puțin trei ori atâtea impozite, ca teatrele ungare din România. In urma taxelor pe spectacol urcate, la cari se adaogă și taxele polițienești, teatrele ungare din provincie au fost silite să-și închidă porțile și seria a început-o teatrul din Debrețin, care a fost obligat să plătească taxele urcate ale Poliției de Stat și care s'a desființat.

Zilele acestea Societatea Actorilor din Budapesta, a convocat la o consfătuire pe toți directorii de teatru din Ungaria și s'a hotărât ca să se redacteze un memoriu guvernului, în care să cere reducerea la 16 la sută a taxelor de spectacole. S'a ales o comisiune de 5. care vrând se prezinte în audiență la membrii guvernului n'a fost primită nici de ministrul cultelor și nici de ministrul de interne ungar. In urma acestei atitudini a guvernului ungar, teatrele ungare din provicie vor fi închise de directorii lor, iar artiștilor li se vor rezilia contractele.

Iar în România după cum am mai spus, funcționează cum nu se poate mai bine. 8 teatre ungare....

Incă un document că țara noastră pesecută pe unguri.

Memoriile ex-Kaizerului Wilhelm II.

Agenția franceză Radio a cumpărat, pentru Franța și coloniile franceze, dreptul exclusiv de publicare a Memoriilor lui Wilhelm II-lea.

Aceste memorii vor apare, cu începere dela 24 Septembrie, în câteva din marile ziare franceze. Memoriile au fost vândute de fostul Kaizer unui editor din Lipsca.

Marea casă americană de editură „The Mc Clure Newspayer Syndicate“ din New-York, a cumpărat dela editura din Lipsca, dreptul de proprietate pentru toate țările, afară de Germania.

Lumea franceză așteaptă cu interes povestirea în care sângerosul fost împărat al Germaniei, va istorisi peripețiile ultimelor sale zile de domnie. Ea e curioasă să asculte apărarea aceluia asupra căruia apasă grozava acuzațiune a deslănțuirei marelui carnagiu din 1914.

Bogsza

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Pelerinajul la mănăstirea Putna

Plecarea de la Cluj

In atmosfera vieții publice, atât de încărcată de lupte politice, sufletul nostru adeseori se întoarce spre vremurile glorioase ale trecutului, spre a se întări la lumina faptelor mărețe ale marilor figuri din istoria națională. Cum însă viața noastră națională a fost în toate vremurile strâns legate de viața bisericească, marile figuri a vieții de Stat au întruchipat și aspirațiile noastre sub raport religios-moral. Astfel cultura eroilor naționali se contopește adeseori cu al cititorilor multor așezăminte bisericești. In acest înțeles aprofundarea marilor fapte naționale adeseori devine izvor nesecat de îndemn spre însănătoșare și întărire morală.

Aceste considerente de ordin moral-național precum și simțeminte de adâncă pietate creștinească și recunoștință față de memoria lui Ștefan, au inspirat I. P. S. Sale Episcopului Nicolae al Clujului ideea unui pelerinaj la mănăstirea Putna unde se odihnesc rămășițele pământești ale marelui Voevod.

Convoiul pelerinarilor condus de P. S. S. Episcopul Clujului și format din o pleiadă de fruntași ai clerului și mirenilor din diecesă — între cari am putut observa pe profesorul universitar Dr. I. Lupaș, protopopii diecesei Clujului: Gan, Murășan, Duma, Rusu cu Doamna, Gomboș, Man, protopopii Giuvalescu dela Maria-Radna, Munteanu dela Tileagd, Pap cu Doamna, dela Beiuș, asesorul consistorial Dl Magier și secretarul consistorial Dl Iercan, ambii dela Oradea-Mare au plecat din gara Cluj în ziua de 19 Septembrie la orele 4 dimineața.

La gara Dej se atașează la suita P. S. S. și colonelul Marcovici, comandantul brigăzii 41 ca delegat al comandamentului corpului 6 de armată precum și un număr mare de preoți ai diecezei.

La intrarea pe pământul Bucovinei se face primire la Vatra-Dorna de către Prefectul județului Gura-Humorului, dl Constantin Leontieș.

In ziua de 8—21 Sept. — praznicul nașterii Maicii Domnului și totodată hramul mănăstirii Putna — să săvârșește parastasul pentru pomenirea marelui voevod, Ștefan cel Mare.

Liturgia și parastasul s'au oficiat de către I. P. S. Sa Pimen, mitropolitul Moldovei, de episcopul Nicolae a Clujului, episcopul Visarion al Argeșului, episcopul Platon al Dunării de jos, episcopul Ipolit al Rădăuților, episcopul Teodosie al Romanului precum și de mai mulți protoerei și diaconi în față unui public de mai multe mii. Răspunsurile liturgice au fost date de corul mixt al țăranilor din Putna. Serbarea a fost onorată și cu prezența domnilor miniștri Banu și Nistor.

Cuvântările

După terminarea parastasului, P. S. Sa episcopul Nicolae al Clujului, inițiatorul acestei sărbări, rostește un discurs festiv în care zugrăvește înalta concepție religioasă a lui Ștefan, și relevează importanța cea mare a Episcopiei Vadului și Feleacului pentru păstrarea credinței strămoșești în părțile nord-estice ale Ardealului.

I. P. S. Sa mitropolitul Pimen al Moldovei arată importanța actelor de glorie națională săvârșite de Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul și îi înfățișează ca mari figuri eroice ale ortodoxismului românesc.

Profesorul univ. dr. I. Lupaș glorifică măreția zilelor de nemărginită bucurie și mândrie națională, întrezărită prin avântatele versuri ale bardului Goga. Profeția venirii unui Crai nou biruitor — în versurile scrise cu prilejul marilor sărbări aniversare din 1904 — a stors lacrimi de bucurie din ochii ascultătorilor.

La lumina criticei istorice ne înfățișează figura marelui erou și atlet al lui Hristos, care a fost Ștefan cel Mare.

Insistă asupra rolului important ce l'a avut pentru apărarea creștinătății față de Islamism.

Cucerirea politică a Ciceului, din părțile nordice ale Ardealului, a adus cu sine și înființarea Episcopiei Vadului pentru întărirea ortodoxiei în aceste părți Această Episcopie azi reînviată aduce prinosul recunoștinței ca să-și întărească puterile sufletești la lumina virtuților marelui Ctitor.

Diaconul Mitropoliei bucovinene, dr. Vasca, cu competința teologului erudit, rostește predica ocazională pătrunsă de cele mai înalte sentimente religioase.

Col. Marcovici, reprezentantul armatei și unul dintre eroii dela Mărășești, ne transpune cu sufletul în viiejia marilor lupte dela Mărășești din 6 August 1918, când soldatul român, întocmai ca plăeșii lui Ștefan au putut înscrie cea mai frumoasa pagină de glorie națională în istoria contimporană.

Seria vorbirilor o închee protopopul Muntean dela Oradea-Mare prin o inspirație poetică proslăvind memoria lui Ștefan.

Astfel s'a săvârșit marele act de închinare și preamărire a memoriei nemuritorului Ștefan cel Mare.

După o agapă comună, servită în încăperile mănăstirei unde P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului, închină pentru Maestatea Sa Regele, pelerinii vizitează Muzeul de obiecte vechi și sfinte dela mănăstire, conduși fiind de marele istoric, profesorul Iorga, care impreună cu un grup de profesori francezi încă a participat la serbare.

Vizitarea Cernăuților.

Ziua de-a doua a fost destinată vizitării capitalei Bucovinei, unde pelerinii au fost primiți de Mitropolitul Vladimir de Repta, care invită pe toți la o cină cumună în splendidul palat al Mitropoliei. La acest banchet au luat parte toți fruntașii vieții publice din Bucovina în frunte cu Mitropolitul Repta și Ministrul Nistor.

Programul serbărilor fiind terminat, pelerinii se reîntorc spre casă, întăriți în credința strămoșească și mângâiați că și-au îndeplinit una dintre cele mai imperioase datorii naționale și creștinești, cercetarea și închinarea la locurile sfinte, unde se odihnesc marii noștri eroi și mucenici.

Un pelerin.

Improprietăririle in Ardeal

—Improprietărirea locuitorilor din comunele: Vinţul de Jos, Galda de Jos şi Rădeşti—

— Primirea dlui Ministru Alex. Constantinescu în Alba-Iulia — Plecarea spre Vinţul de Jos — Improprietărirea locuitorilor din Vinţ — La Galda de Jos — La Rădeşti — Cuvântările rostite — Asistenţa —

In dimineaţa zilei de 20 Septembrie, urmând programul stabilit pentru improprietărirea ţăranimei ardelene, au sosit în Alba-Iulia venind din Diciosânmărtin, D-nii: *Alex. Constantinescu*, ministrul Agriculturei şi Domeniilor, *Ioan Rusu-Abrudeanu*, deputat, *Cipăianu*, director general al Casei de improprietărire şi cooperaţie şi alţii.

La gară au fost întâmpinaţi de toate autorităţile locale în frunte cu dl dr. Camil Velican prefectul judeţului, care printr'o cuvântare le-a urat bun sosit, la care a răspuns dl Ministru Constantinescu. După aceasta a urmat recomandarea autorităţilor aflătoare în gară. In urmă cu auto itaţile, s'au îndreptat spre cetate unde au vizitat biserica pentru încoronare.

De aci cu automobilul au plecat spre Vinţul de jos unde s'au făcut prima improprietărire. La podul dela C. F. R. din Vint, oaspeţii au fost întâmpinaţi de întreaga populaţie.

Aci dl prim-pretor Hetegan a urat bun sosit, mulţumind guvernului, în numele locuitorilor pentru frumosul act ce'l săvârşeşte.

A răspuns dl Ministru Alex. Constantinescu cu cuvinte calde şi bine simţite a arătat că tot actualul guvern a înscris această improprietărire în anul 1917 şi soarta i-a hărăzit tot lui să şi ţină făgăduiala. A făcut apel la locuitori să îngrijească cu dragoste de pământul dobândit cu atâta greutate şi după aşteptări seculare.

Din partea sătenilor a vorbit locuitorul *Ion Datu* care a mulţumit guvernului spunând următoarele: Astăzi a sosit vremea, ca şi noi ţărani să fim proprietari.

Pământul acesta, pe care guvernul ni'l dă astăzi, noi l-am muncit veacuri întregi fără să avem vr'un folos. In sfârşit a sosit ceasul să ne bucurăm şi noi, păstrând pentru acei cari au ştiut să ne lecuiască rănile, dragostea şi recunoştinţă.

Oaspeţii, înconjuraţi de întreg satul s'au îndreptat spre pavilioane unde urma să se oficieze serviciul religios. Slujba s'a oficiat de către protoereii Teculescu al Vinţului de jos şi de Sergiu Median al Sebeşului Săsesc, secondaţi fiind de 5 preoţi.

După terminarea serviciului dl Dr. Felix Dumitrean preşedintele comisiei de improprietărire a citit actul. Dl ministru Constantinescu, a tras prima brazdă pe locul ce se cuvenea orfanei Barbu Maria care a recitat poezia „România Mare". Al doilea act l'a căpătat invalidul de răsboi N. Datu, al treilea o văduvă de răsboi, etc.

La această frumoasă serbare au luat parte toate autorităţile şi comisia de improprietărire. Printre asistenţi erau: dl Dr. Camil Velican, prefectul judeţului, dl Dr. Aurel Sava, primarul oraşului, dl Dr. Colbazi, dl Dr. Constantinescu, preşedintele tribunalului, dl prim-procuror Velican etc.

Din partea organelor însărcinate cu reforma agrară în judeţ, au luat parte dl Dr. Felix Dumitrean, preşedintele comisiei judeţene, asistat de dl Consiiier agricol V. Danilescu şi Iulian Vulcu. Din partea comisiunei de ocol care a făcut exproprierile în comuna Vinţ, asistau şi domnii judecători: Semproniu Muntean, preşedintele comisiei, Jean Tanase, agronom regional şi Emanuel Comanescu, delegatul ministerului de agricultură şi alţii.

Dela Vint, însoţit de cei prezenţi, dl ministru Alex. Constantinescu s'a îndreptat spre comunele *Galda de jos* şi *Rădeşti*, unde în mijlocul unei mari însufleţiri s'au făcut improprietăririle locuitorilor şi din aceste comune. La Rădeşti s'a dat în onoarea domnului ministru un banchet.

Prin Aiud, domnul ministru Constantinescu a plecat apoi spre Cluj pentru a fi de faţă la improprietărirea locuitorilor din comuna *Gilău*.

IMPROPRIETARIRILE DIN JUD. COJOCNA

— Improprietărirea sătenilor din comunele Gilău şi Vişa —

— Improprietărirea din Gilău — Asistenţa — Serviciul divin — Cuvântările păr. Dăianu, ale dnilor Dr. Pordea şi Bianu şi a săteanului Mirea — Cuvântarea Dlui Ministru Alex. Constantinescu — Improprietărirea din Vişa — Banchetul din Cluj, oferit Dlui Ministru de organizaţia liberală — Cuvântarea Dlui Prof. Nicolae Bănescu, deputat, şeful organizaţiei —

Joi, 21 Septembrie, au avut loc, în prezenţa d-lui Ministru al Agriculturii Al. Constantinescu însoţit de d. Cipăianu, directorul Casei improprietăririlor, şi de d. Petrini, de Secretarul general, şi de d. deputat Bursan cele dintâi improprietăriri ale sătenilor din judeţul nostru.

Dimineaţa improprietărirea s'a făcut la Gilău. Odată cu d. Ministru, au sosit în comună toţi parlamentarii liberali şi o mare mulţime de public din Cluj. A oficiat părintele *Dăianu*, care a pronunţat apoi un frumos discurs, arătând însemnătatea actului îndeplinit. Traian a făcut pe plaiurile noastre cea dintâi improprietărire, — a zis păr. Dăianu; acum se face a doua improprietărire. Adresându-se poporului, Sf. Sa îl sfătueşte să primească cu drag acest pământ ce i se cuvine şi să nu uite de Regele şi ţara care îl dă; să privească cu iubire la Românii din Vechiul Regat, cari se dovedesc astfel fraţi buni ai Ardelenilor.

D. *dr. Pordea*, ca deputat al Cercului Gilău, ia apoi cuvântul, rostind o înălţătoare cuvântare de mulţumire a sătenilor ardeleni către guvern şi către fraţii de dincolo de Carpaţi.

Fraţii de dincolo, cu imensele lor jertfe de sânge, ne-au liberat de sub jugul secular; tot ei vin azi cu marele act al împroprietăriri, punând pe ţăranul liber în stăpânirea de veci a pământul ce-i aparţine. D. Pordea roagă pe d. Ministru să asigure pe şeful guvernului de recunoştinţa ce-i poartă poporul aici, în Ardeal, pentru toate aceste binefaceri, pe care-el le preţueşte.

D. *dr. Bianu*, senator al cercului, grăeşte de asemenea, insistând asupra legătorilor strânse dintre guvernul d-lui Brătianu şi ţară:

In numele ţăranilor, *săteanul Mirea* exprimă d-lui Ministru mulţumirile lor şi afirmă solidaritatea lor cu Tronul şi guvernul.

In urmă, d. Ministru Constantinescu mulţumeşte tuturor, în numele guvernului. Intr'o cuvântare primită cu ovaţii, d. Ministru explică legăturile istorice ale poporului nostru, peste barierile vremelnice ce-i despărţiau, Liberarea de care s'a vorbit şi a fost de cât o recuperaţie a leagănului neamului nostru, o datorie a fiilor faţă de urma lor. Ca fii recunoscători am venit aici, şi de aceia întâmpinăm iubire pretutindeni.

Trecând la actul de azi, dl Ministru se declară fericit a putea săvârşi împroprietărirea menită a cimenta definitiv ţara mărită prin vitejia fiilor ei.

Dreptul săteanului la bucata de pământ muncită de ei liberalii l-au proclamat, în România veche, cei dintâi; ei l-au înscris în Cartea cea mare a ţării şi tot ei vin azi să îl înfăptuiască ştiind că întăresc prin aceasta însăşi clădirea statului.

Urează sătenilor să-l stăpânească sănătoşi, să-l muncească cu cinste şi, când vor culege întâiele lui roade, să nu-şi uite de aceia cari cu sângele lor au făcut cu putinţă acest lucru mare.

La sfârşit, în uralele mulţimii, dl Ministru a tras cea dintâi brazdă în pământul care trece definitiv în stăpânirea ţăranilor din Gilău şi satele vecine.

La orele 1, dl Ministru, cu însoţitorii săi şi parlamentarii au fost invitaţi la dejun la dl deputat Pordea.

La orele 4 p. m., a avut loc, în prezenţa aceluiaşi numeros public, a doua împroprietărire, în com. Vişa. Preotul Moldovan a oficiat, rostind frumoase cuvinte de mulţumire către guvern.

Dl deputat Tripon a vorbit de asemenea, dl Ministru încheiând solemnitatea printr'o inimoasă cuvântare, în care a acentuat politica de dreptate a Statului român faţă de Maghiari cari, şi la Gilău şi la Vişa, au fost puşi în proprietate alături de Români, fără nici o deosebire.

Banchetul din Cluj
Discursul d-lui Prof. N. Bănescu

Seara dl Ministru Constantinescu a fost sărbătorit de organizaţia liberală din Cluj, printr'un banchet în saloanele clubului naţional-liberal.

Au resumat în numărul de alaltăieri, discursurile rostite cu acest prilej. Dăm azi în-extenso cuvântarea d-lui prof. N. Bănescu, şeful organizaţiei liberale.

Domnule Ministru,

Organizaţia naţional-liberală din Cojocna se simte fericită a avea în mijlocul ei, astă seară, pe unul nu numai dintre cei mai distinşi şi mai autorizaţi membri ai Guvernului, dar dintre cei mai destoinici şi experimentaţi bărbaţi politici ai ţării.

Ne-aţi făcut să trăim astăzi, domnule Ministru, un moment de înălţare patriotică, de sporire a încrederii, pe care toţi o avem în puterile vii ale neamului acum întregit. In cele două locuri unde v'am însoţit, la Gilău şi la Vişa, am putut vedea fericirea norodului setos de brazda pe care din tată în fiu o munceşte. Mulţumită înţelepciunii partidului nostru, ea trece azi pentru tot d'auna în stăpânirea singurilor ei muncitori.

In clipa în care plugul trage, sub mânile D-voastră, cea dintâi brazdă în pământul sfinţit prin acest mare act de dreptate socială, nu ştiu dacă D-voastră, care repetaţi în zecimi de locuri săvârşirea actului simbolic, mai simţiţi emoţia ce se strecoară în inimile noastre, ale celora ce'l vedem acum întâia oră: Ceva ca o adiere din sacrele mistere care în lumea veche, înconjura cu deosebită măreţie cultul pământului — mamă **Gaia mater,** *brazda ce ne hrăneşte şi ne-adoarme pe toţi.*

Opera la care cu atâta râvnă prezidaţi, nu se face, d-le Ministru, fără dificultăţi. Lacunele unei legi elastice şi masive; abuzul, care e o veche tradiţie nu numai la noi; rapacitatea sălbatică a îmbogăţiţilor de războiu (şi-i au, din nenorocire, şi satele!), provoacă de multe ori conflicte cu prilejul exproprierilor ce se execută. Autoritatea magistraturii noastre şi spiritul D-voastră de dreptate sunt însă pentru noi o garanţie sigură, care ne linişteşte. Iar d-voastră, dle Ministru, care nu cruţaţi nici o osteneală, pentru a fi pretutindeni, supraveghind, îndreptând, îndrumând şi grăbind o operă care prea mult a întârziat, v'aţi câştigat un titlu de mare recunoştinţă din partea poporului de ţărani. Ca unii cari, în toată acţiunea noastră, punem mai presus de orice interesele tocmai ale acestei mulţimi, prea adesea nesocotite şi prea adesea ignorate, împărtăşim, dle Ministru, din toată inima noastră, această recunoştinţă şi, ca un omagiu cuvenit, am ţinut să vă sărbătorim în astă seară prin această modestă masă comună.

Avem, dle Ministru, în mijlocul bucuriei noastre, o singură şi mare părere de rău: aceia că d. Preşedinte al Consiliului, iniţiatorul reformelor cardinale, menite a preface adânc structura vieţii interne a Statului, că d. Ion I. C. Brătianu, adevăratul **demiurg** *al vieţii politice a ţării, în mijlocul* **logomahiei** *sterpe a altora, nu este acum printre noi. In numele organizaţiei, a cărei valoare morală o puteţi aprecia privind în jurul Dvoastră, vă rog, dle Ministru, să binevoiţi a fi pe lângă d. Preşedinte al Consiliului interpretul acestei sincere mâhniri şi a-l încredinţa de iubirea şi devotamentul cu care toţi îl înconjurăm.*

Iar d-voastră, dle Ministru, fiţi sigur că aveţi în noi ostaşi credincioşi, gata a vă sluji în opera laborioasă pe care cu atât tineresc avânt o întreprindeţi.

Mulţumindu-vă în numele organizaţiei, pentru onoarea ce ne-aţi făcut astăzi, prezidând actele împroprietăririi în judeţul nostru, ridic păharul meu în sănătatea D-voastră.

Desmintirea mobilizărei

— Ce declară Dl Ministru de război —

Epuizând calomniile cu privire la serbările de încoronare opoziţia caută din nou nod în papură guvernului în chestiunea pretinsei mobilizări a unor unităţi de trupă, care ar urma să fie trimisă spre Constantinopol.

Fără îndoială că opinia publică deprinsă cu asemenea farse, nu poate lua în serios afirmări lipsite de temei.

Pentru a nu lăsa însă nici o urmă de bănuială asupra intenţiilor paşnice pe care le are guvernul în chestiunea conflictului ivit între trupele lui Kemal şi guvernul englez, într'un interview acordat ziarului „Lupta" Dl general Mărdărescu, ministru de război a declarat că nu poate fi vorba de mobilizare.

Concentrările de trupe din regiunea Buzăului sunt făcute în vederea manevrelor ce vor avea loc, cu ocazia încoronărei.

La încoronare luând parte mai mulţi suverani străini se va da o deosebită amploare acestor manevre pentru a se înfăţişa străinătăţei valoarea armatei noastre. Vor lua parte la concentrare unităţi de elită şi anume: o divizie a ordinului „Mihai Viteazu", formată din câte o companie aleasă din toate regimentele ce au fost decorate cu acest ordin, o divizie de vânători şi o divizie ardeleană.

Marile manevre vor avea loc imediat după serbările de încoronare în zona Bucureşti-Ploieşti.

Lămuririle precise pe care le-a dat Dl ministru de război arată că concentrările n'au nici o legătură cu evenimentele de politică externă, dovedind şi cu această ocazie rea credinţa acelora care şi-au făcut un obiceiu din colportarea zvonurilor eronate, menite să neliniştească opinia publică.

INFORMATII

Țărănimea ardeleană față de împroprietărire

Populația județului Bistrița-Năsăud, a cărei împroprietăriri a avut loc în ziua de 22 Sept. a. c., a trimis cu această ocazie, M. S. Regelui și dlui Prim-ministru I. I. C. Brătianu, următoarele telegrame:

M. Sale Regelui

București

Populația județului Bistrița-Năsăud prin reprezentanții săi adunați în ziua de 22 Sept, în comuna Galați cu ocazia împroprietăririi locuitorilor, își exprimă profundele sale sentimente de recunoștință față de prea bunul și gloriosul nostru Rege și față de Majestatea Sa Regina și imploară harul ceresc asupra întregei Dinastii. Dumnezeul părinților noștri să Vă călăuzească cu slavă și mărire la actul încoronării pecetluind pe vecie unitatea neamului românesc.

Ion Păcuraru,
senator.

Dlui Ion I. C. Brătianu

București

Țăranii din comuna Galați și reprezentanții poporului din județul Bistrița-Năsăud adunați la actul împroprietăririi din 22 Septemvrie transmit celui mai strălucit reprezentant prin fapte, al democrației, și înțeleptului conducător al guvernului și al țării, cele mai sincere și mai călduroase simțeminte de recunoștință și admirațiune. Trăiască marele român și guvernul care a conceput și acum aduce la îndeplinire cea mai însemnată reformă socială, reclamată de cele mai vitale interese naționale.

Ion Păcuraru, senator.

•

Am vorbit deunăzi de marea contrabandă de argint din Sighetul Marmației.

După evaluările făcute de comisia de anchetă, s'au trecut prin contrabandă în Cehoslovacia vreo 10 mii de kgr. argint.

•

La ministerul de industrie s'au prezentat cereri pentru permiterea exportului de ouă.

Ministerul a refuzat aceste cereri pe motivul că în cursul verei diferiți comercianți au adunat o mare cantitate de ouă spre a le exporta, iar acum cerințele populației nu sunt îndestulate.

Prin împiedicarea exportului guvernul va readuce în comerțul intern cantitățile de ouă adunate.

■

Punerea în circulație a noilor trenuri personale și accelerate între București-Predeal-Cluj-Oradea-Mare, a fost amânată până la refacerea podului dela Valea-Largă.

Sesiunea extra-parlamentară

Consiliul a mai hotărât ca sesiunea extra-ordinară a Corpurilor leguitoare să fie convocată pentru ziua de 12 Octombrie a. c. adică cu trei zile înainte de serbările încoronării Suveranului.

In ziua de 12 Octombrie — cu ceremonialul obișnuit — se va deschide Parlamentul care se va proroga până după terminarea serbărilor încoronării.

In ziua de 13 Octombrie parlamentarii vor pleca la Alba Iulia de unde se vor întoarce în ziua de 16 Octombrie.

Până acum s'a hotărât ca în sesiunea extra-ordinară să se voteze proectul de lege pentru îmbunătățirea situației materiale a salariaților de stat.

Un nou consiliu va fixa: celelalte proecte de lege cari vor veni în discuția sesiunei extraordinare.

•

Ministerul de agricultură a întocmit complect regulamentul pentru reorganizarea școalelor medii de agricultură, viticultură și horticultura din țară.

Prin noul regulament se complectează programul de cultură generală a elevilor, introducându-se pe lângă științele agricole și cursuri de limba franceză, istorie, geografie economică și noțiuni de pedagogie.

Absolvenții vor beneficia de art. 52 din legea de recrutare, caș absolvenții de liceu.

•

Examenul de înaintare al învățătorilor și conducătoarelor de grădini de copii, care era fixat pentru 1 Noembrie a fost amânat pentru 1 Decembrie a. c.

•

Azi a sosit în Capitală dl Gaston Serverva, delegatul Franței pentru circulația de cale ferată în Europa Centrală.

D-sa se va consfătui cu dl Tancred Constantinescu și inginer Perieteanu, în vederea congresului feroriar din Octombrie ce va avea loc la Paris.

■

Primesc comenzi lucru de mână, tot felul de ajur, broderie românească, ajur fille, etc. Efectuez lingerie de corp și de pat, perdele, couverturi, rochii etc., în timpul cel mai scurt și în condițiuni foarte avantagioase Strada General Gherescu Nr. 3 (Bástya-ut) Melle Ellene. 2167

■

Curse de Automobile

Totdeauna mai Eftine ca la alții!! Telefon 999 Perry-Ford. Calea Regele Ferdinand 99.

1823

Direcțiunea școalei profesionale de fete, gr. I. Cluj.

Se aduce la cunoștință publică că în a. c. s'a înființat în acest oraș, o școală profesională de fete românească de stat gr. I; care va funcționa după programa analitică a școalelor similare din București. Durata cursurilor acestei școli este de 5 ani, după care se vor libera elevilor promovate diploma de absolvire.

Elevele meritorii care ar dori apoi să se specializeze, pentru a deveni profesoare de lucru, la școlile statului, vor urma școala superioară gr. II. ale cărei cursuri durează doi ani. Pot fi înscrise la această școală absolventele cursului primar și elevele care au urmat câtva timp la o școală secundară de stat.

Inscrierile se fac la direcțiunea acestei școli, în Strada Avram Iancu 13, din Cluj, între orele 8-12 a. m. și 3-6 p. m. până la 1 Octombrie.

•

Au sosit la Direcția generală c. f. r. 18 locomotive „Pacific" dela Cassel.

•

Toate doamnele care într'adevăr știu ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piața Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate.
2014 — 1.

•

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Local cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

Tribuna publică

Calomniile dlui O. Ghibu

In numărul 207 al ziarului Patria Dl O. Ghibu, profesor universitar, găsește cu cale să ridice din nou chestiunea Casei Invățătorilor din Cluj, pe care a pierdut-o pentru totdeauna, și să-și bată joc de tot ceea ce se muncește cinstit în jurul acelui Cămin, care face fală și cinste învățătorilor români de pretutindenea.

Neconvenindu-i faptul că a rămas fără titlul de director al fostului Colegiu Latin, de amară și rușinoasă amintire, D-sa se năpustește cu cuvinte grosolane și nedemne de un profesor universitar, asupra tuturor celor cari conduc cu atâta abnegare destinele căminului învățătoresc, și mai ales, asupra mea, care nu odată l'am așezat la locul cuvenit oamenilor de seama D-sale.

Opinia publică este însă edificată de mult asupra acestui domn și asupra procedeelor lui, din discuțiile purtate mai de multe ori prin așa că știe câtă seriozitate se poate pune pe atacurile și insultele sale. Din parte-mi, întrucât Dl Onisifor Ghibu, profesor universitar, a fost condamnat la 3 zile închisoare, declar că nu pot sta de vorbă cu D-sa.

ANDREI PORA, deputat.

Augmentarea apaductului Clujului

Lucrările în curs. — Clujul va fi aprovizionat cu apă suficientă. — Cheltuelile de instalație. Imprumut la stat, la bănci sau imprumut comunal

Creșterea excepțională a numărului populației Clujene a pus apeduc ul comunal în situația de-a nu mai putea aprovizionă nici pe jumătate cu apăsuficientă pe locuitorii acestui oraș, așa încât primăria s'a văzut nevoită să mărească instalațiunile existente, să facă altele noui și în sfârșit, până când se va putea pune în funcțiune noul apeduct, să asigure provizoriu, într'un chip sau altul, necesara alimentație cu apă a orașului.

Cum arătam cu altă ocazie, lucrările s'au început. Actualmente ele se găsesc într'un stadiu foarte înaintat și sunt mai mult decât satisfăcătoare.

Intâi de toate primăria a avut grijă să asigure apa suficientă populației din Mănăștur și străzile Regalei, Trefort, Felegvâr, precum și cazărmilor și spitălilor, c re sufăr de câteva săptămâni din lipsa de apă. In scopul acesta s'a comandat și se instalează acum un nou motor în Mănăștur, care să poată ridica la încă odată atâta cantitatea de apă necesară părților amintite ale orașului.

Lucr rile pentru amplificarea și renovarea apeductului se fac lângă comuna Feneș. S'a dat aici, la 9 m., de un rezervor de apă în înălțime de 4—4·50 m. Apa nu e calcaroasă și e minunată la băut, cu o temperatură de 10 grade celsius. La sondele în funcțiune prin care se încearcă abundența bazinului, se sondează de opt zile apa și în toate aceste opt zile cantitatea de apă extrasă a fost uneori dovadă, că nu scade și va garanta alimentația orașului cu apă suficientă. Sonda scoa e pe fiecare secundă 15 litre de apă, adecă 10 mii metri cubi în jumătate de zi, o cantitate aproape îndoit mai mare decât cea furnizată de vechiul apeduct, care are dealtmintri o rază de extracțiune încăcdată ca aceasta. D-nul Sava, directorul apeductu ui ne asigură, că se vor putea scoate până la 20 mii m³, din acest apeduct nou, cantitate, care singură va fi suficienta orașului.

Apa din bazin este închisă între două groase straturi impermeabile; jos e un strat lutos de 40 m., iar de-asupra un strat de 4·5 m., care după exper iza bacteorologică, va apăra în mod sigur apa din bazin de infecția ce ar veni din straturile superioare.

Noul rezervor se va instala pe o coță de 435 m., în susul fabricei pe strada Donat. Din cauza acestei altitudini, presiunea, va, fi suficient de mare. (Observăm că vârful Feiegvarului este numai de 310 m.)

Lucrările acestea de sondaj și expertiză vor mai dura vre-o săptămână și în primele zile ale lui Octombre planul întreg va fi înaintat la București.

Ar urma atunci lucrările de instalațiune, care preocupă mult consiliul comunal, întrucât comuna nu are banii necesari. La începutul anului s'au făgăduit dela București cele 12 milioane lei necesare acestor instalațiuni, dar până acum tratativele n'au dus la nici un rezultat. Primăria va face acum din nou intervenții, de astădată mai serios, întrucât la primăvară intenționează să înceapă lucrările. Dacă statul sau vre-o bancă a statului nu'i va acorda un împrumut convenabil, primăria orașului va emite acțiun, pentru un împrumut comunali care de altfel a început să i-se ofere.

Sunt în privința lucrărilor de instalare, două alternative: ori se vor începe lucrările în stil mare (dacă primăria va avea pe atunci banii necesarii) și în acest caz lucrările vor fi terminate până în Octombrie, când apeductul ar fi pus în funcțiune; ori se va lucra, în cazul contrar, mai încet și în cazui acesta lucrările vor re lama doi-trei ani, dar mai puțini bani. In acest caz primăria va amplifica apeductul existent, pentruca-să fie asigurată pentru acești 2—3 ani apa necesară.

Rep.

O destăinuire

— Părintele Moța afirmă că în comitetul partidului național au fost glasuri împotriva neparticipării la serbările încoronării —

Am relevat într'un număr trecut al ziarului nostru atacul perfid pe care „Patria" și „Gazeta Transilvaniei" l'au îndreptat împotriva părintelui Moța din pricina că acesta s'a rostit prin ziarul „Libertatea" pentru participarea tuturor bunilor români la marele act al Incoronării Suveranilor.

Răspunzând acestui atac, părintele Moța își justifică atitudinea și-și mărturisește indignarea împotriva faptului că este insultat un om pentrucă mărturisește o convingere contrară hotărârei partidului din care face parte. Părintele Moța se întreabă de ce nu sunt atacați și acei membrii ai partidului național cari la întrunirea comitetului au fost pentru participarea la serbările Incoronării.

Destăinuirea părintelui Moța este foarte importantă. Ea dovedește că chiar în sânul conducătorilor săi, atitudinea adoptată și acțiunea de boicotare a Incoronării intreprinsă de partidul național nu se bucură de asentimentul tuturor.

Faptul confirmă spusele noastre de mai inainte și pune în lumina adevărată hotărârea partidului național.

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantități diferite la

1588

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

Vopsește și curăță bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin

UNIO

Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.— 4 metri fagsau stejar despicate Lei 650.—

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

Congresul naţionaliştilor-democraţi de la Craiova

Naţionalişti-democraţi au ţinut un congres la Craiova cu participarea a 700 de delegaţi. Au vorbit dnii Batzaria, Cihodaru şi Popovici. A fost ales un comitet sub prezidenţia dlui Batzaria. Acesta va candida pentru alegerea dela Baia Mare. La banchet au asistat şi câţiva bănăţeni.

Refacerea podului de la Valea-Largă. Când vor fi terminate lucrările.

Toate lucrările pentru refacerea podului dela Valea-Largă vor fi terminate până la 10 Octomvrie când treenurile vor circula fără transbordare. Dela această dată va fi reluat pe linia aceasta traficul de mărfuri.

Trenuri pentru serbările încoronării.

Cu prilejul încoronării vor circula 13 trenuri între Albalulia şi Bucureşti la intervale scurte.

Imposibilitatea fuziunii între averescani şi marghilomanişti.

Fuziunea marghilomaniştilor cu partidul poporului este imposibilă după condiţiile puse de averescani, cari refuză primirea fruntaşilor marghilomanişti.

Mişcarea dela primăria din Târgul-Săcuesc

La primăria oraşului Tg.-Săcuesc, judeţul Trei-Scaune, s'a făcut următoarea mişcare, fiind numiţi: Ludovic Horvath, consilier I; Zoltan Török, consilier II; Ion Fenechiu, jurisconsult; Dionisie Tordai, prim-contabil; Geza Treger, notar; Francisc Szücs, medic-veterinar; Alexandru Szalay, controlor; Daniel Tóth, conducător de cadastru; Alexandru Kirisz, oficial de dare; Alexandru Barcsa, executor; Daniel Turoczy, scriitor.

Falimentul „Tehnicei Miniere

Banca Românească a Orientului a cerut schestru pentru „Tehnica Minieră", Desbaterea falimentului începută eri s'a amânat până în 13 Octomvrie din cauza că fostul ministru Antonescu care este şi acum bolnav n'a putut să se prezinte.

Arderea unor vagoane cu mărfuri

Pe linia Chişinău Vasile Lupu au fost incendiate 16 vagoane cu mărfuri.

Externe

In jurul apelului Aliaţilor

Kemal-Paşa ocoleşte participarea la Conferinţă

Apelul Aliaţilor semnat de Poincaré, lord Curzon şi Sforza, publicat în No. de ieri al ziarului nostru, a fost imediat expediat la Angora, unde a şi sosit.

Kemal-Paşa a declarat însă, că deşi ar dori participarea la conferinţa propusă de Aliaţi, nu va participa la ea, neputând părăsi comanda trupelor.

Lloyd George şi chestiunea Strâmtorilor.

Londra. Dl. Llyod George a declarat ziariştilor că strâmtorile trebue puse sub auspiciile Ligei Naţiunilor.

Bolşevicii trimit trupe în Caucaz.

Paris. Două divizii bolşevice au sosit la Batum constituind avangarda armatei sovietice trimise în Caucaz.

Demobilizarea Greciei.

Atena. — Guvernul grec a dat un ordin conform căruia numai soldaţii depe frontul Smirnei sunt demobilizaţi, iar despre concedierea soldaţilor depe frontul din Tracia nu poate fi deocamdată vorba întrucât de aceştia e nevoe pentru apărarea Traciei şi Macedoniei.

Rechemarea lui Cicerin

Berlin. — Cicerin a fost rechemat în Rusia.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Venizelos rechemat spre a forma cabinetul

Paris. — Se afirmă că generalul Sterghiades, fostul comandant al Smirnei, plecat acum în Anglia, are misiunea de a propune lui Venizelos formarea cabinetului grec.

Starea de asediu în Macedonia

Atena. — Guvernul grec a proclamat starea de asediu în Macedonia şi în insulele din marea Eggeei

Scufundarea unui vas de pescari în Marmara

Constantinopol. — Un contratorpilor englez a scufundat în marea Marmara un vas de pescari. Optzeci şi şepte de oameni cu fost salvaţi şi 10 s'au înecat

Fraudele din Rusia. Un minister întreg arestat.

Moscova. — Intreg ministerul de comerţ din Rusia a fost arestat pentru fraude.

Ex-împărăteasa Zitta cere să se restabilească în Ungaria.

Madrid. — Ex-împărăteasa Zitta a cerut guvernului maghiar să poată sta în Ungaria. Guvernul i-a răspuns să se adreseze consiliului suprem din Paris.

Flota engleză din Gibraltar pleacă spre Constantinopol

Paris. — Douăsprezece crucişătoare engleze au plecat din Gibraltar spre Constantinopol.

Ultima oră

DI I. I. C. Brătianu în Ardeal

Azi dimineaţă a plecat din Bucureşti cu trenul de Timişoara, dl. I. I. C. Brătianu, venind în Ardeal.

Răspunsul Bulgariei la nota Aliaţilor

La nota trimisă de Aliaţi, guvernelor din Angora, Bucureşti, Belgrad, Atena şi Sofia, guvernul bulgar a răspuns că Bulgaria vrea pace dar intervine şi ea pentru autonomia Traciei.

Ajutorarea refugiaţilor din Smirna. -- Apelul lui Balfour

Faţă de exodul şi mizeria populaţiei din Smirna, Balfour a lansat un apel pentru ajutorarea ei, prin o subscripţie publică. Anglia a oferit 50.000 livre sterlinge. Nansen va trata cu guvernele balcanice, transporturile de provizii destinate refugiaţilor. Apelul lui Balfour e semnat în numele asociaţiei femeilor de pretutindeni de D-şoara Elena Văcărescu.

Expozeul lui Poincare

Ce crede presa franceză despre situaţie — Închiderea conferinţei orientale

Paris. — Dl Poincaré a făcut în consiliul de miniştri un expozeu al tratativelor sale cu Lord Curzon şi Sforza în chestiunea orientală.

Ziarele constată că s'a făcut o esenţială apropiere între Frenţa, Anglia şi Italia în chestiunea orientală. Presa urmăreşte cu încredere misiunea însărcinatului francez Franklin Bouillon la Angora şi speră ca acesta va putea domoli pe kemalişti. Consideră însă în tot cazul necesar, ca englezii să suspende transporturile de trupe şi să evacueze de tot ţărmul asiatic. Se afirmă că Mustafa Kemal şi-a schimbat punctul de vedere de până acum privitor la pretenţiunile fixate prin pactul naţional şi ar fi dispus în interesul păcii orientale să aducă sacrificii.

„Le Temps" arată că nu trebue pierdut timpul cu chestiuni de mai puţină importanţă, atunci când situaţia se complică în fiecare moment şi când între englezi şi trupele turceşti neregulate pot interveni incidente cu urmări neprevăzute. Franţa a trimis la Smirna pe dl Bouillon pentru ca să încerce o înţelegere cu turcii şi să-i convingă ca să se abţină dela o compromitere a ostenelelor guvernelor din Paris şi Roma.

Primul şi cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Şaguna (fosta Bart M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piaţa Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATĂ
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Pentru comercianţi la comanda mai însemnată reducere de preţuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu abur şi de văpsit Cluj,
văpseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbac toit şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piata Unirii No. 15 în localul fost D. S Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de preciziune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

1290 No. 1
Depozitul Central:
TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kőmálalja No. 25. Telefon 201

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No 401 şi 290
Loyd 2721 1553

CARȚI ȘCOLARE ȘI RECHIZITE
Găsiți la toate librăriile societății
„Cartea Românească“
BULEVARDUL ACADEMIEI, 3-5
Librăria Sfetea, Calea Moșilor, 62/64 și Calea Victoriei, 68
Librăria Th. Ionnițiu, Str. Șelari, 12
și la toate sucursalele sale din:
Cluj: Piața Unirei, 7. □ Timișoara: Str. Țepeș-Vodă, 2. □ Diciosânmartin. □ Iași: Librăria, Ion V. Ionescu și Alba-Iulia: Librăria, Francisc Schässer. 2189

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR
Direcțiunea Regională a Poștelor Telegrafelor și Telefonelor.

Publicațiune.

Se aduce la cunostința celor interesați ca în ziua de Oct. a. c. la ora 11 dimineața se va ține licitație blica cu oferte închise în cancelaria Direcțiunei Reg. T. T. Cluj pentru reparațiile de tencueli și vopsitorii edificiul P. T. T. Cluj conform devizului în limita mei de Lei 95.827 bani 95.

Informații se pot lua în orice zi de lucru între orele)—12 a. m. la cancelaria acelei Direcțiuni la Biroul rchitecturei sau al Direcțiunei Generale P. T. T. din ucureşti.

Concurenții vor depune o garanție provizorie de 6%

Lucrările se vor executa conform devizului caetului sarcini și condițiunilor generale de întreprinderi.

Licitație se va urma conform dispozițiunilor din le- ea contabilității gle a statului.

Supra oferte nu se primesc. 2197

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai împedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai împrodobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

nunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrațirea“

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.
Heller, Weiss și Molnár
magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GANZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40.
Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□ 148

Depositul fabricăi de tricotaje „Helios“
Cluj, Piața Unirei No. 7
Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrica. Radio 2559 2051

ARTA NAȚIONALA
ATELIER PENTRU INDUSTRIE NAȚIONALĂ ȘI COVOARE PERSIANE
CLUJ, STRADA N. BĂLCESCU No. 21
DIRECTOARA
DOAMNA VETURIA O. GHIBU
Efectuează în cele mai excelente condițiuni orice fel de cusături, galoane, șabace, fileuri, lingerie de corp, de pat, de masă, precum și scoarțe românești (oltenești, basarabene etc.) și covoare persiane cu motive orientale sau românești La 1 Oct. a. c. „Arta Națională“ deschide un curs pentru învățarea țesutului de covoare persiane. Inscrierile au loc până la 22 Sept. Durata cursului e de 6 săptămâni. 2168

TRASUL
dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește clasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.
TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.
Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparlu No. 3. 1401

Reclama este sufletul comerțului

Doritorii de a cumpăra
CEREALE
pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară. □
Adresându-se Agenției de publicitate „SOARELE“
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

România și Jugoslavia

— Nu Turcii, ci Bulgarii cauzează îngrijorări Sârbilor și Românilor —

Ziarul „Le Matin“ publică urnătoarele:

Ziarele engleze au colportat cu unăvoință zvonul că dacă turcii r relua în posesiune partea Traiei ce posedau înainte de războ tatele balcanice aliate ale Antanei și mai ales Jugoslavia, vor rotesta cu indignare și ar vedea ntr'aceasta o atingere a interesenor lor. Putem afirma, pe baza nformațiunilor absolut sigure, că unctul de vedere din Belgrad este diferit.

Punctul de vedere Jugoslav.

Guvernul Jugoslav nu vede dușmani în kemaliști. Numai Franța și Anglia să fie de acord, și el va admite foarte bine ca frontiera turcă să fie repusă acolo unde se află înainte. Prin urmare el nu face nici o obiecțiune unei frontieri comune turco-bulgare.

Ceea ce, din contra, ar constitui pentru Jugoslavia un fapt nou ingrijitor, și pentru a spune cuvântul, intolerabil, ar fi ca în momentul tratatului de pace grecoturc, Bulgaria să primească avantagii. Nu se va admite la Belgrad debușeul bulgar la marea Egee, despre care guvernul d-lui Stambolinsky având la creditul său patru ani de răbdare, începe să vorbească cu insistență.

Pentru motive de familie cât și de echilibru, curtea din Belgrad nu ar voi de asemenea ca Grecia să fie redusă a ceda o parte din teritoriul său național.

Punctul de vedere Român.

La București opinia e oarecum diferită, și se pare că faptul de a avea o Turcie și o Bulgarie mare limitrofe una de alta, lângă coasta Mării Negre, provoacă oarecare emoție.

Toți aliații noștri din Balcani sunt de acord pentru a gândi că turcii nu trebuesc împinși la extrem prin ultimate de felul acelui ce meditează cabinetul britanic. Un conflict între o mare putere și Turcia ar constitui o amenințare pentru pacea Orientului. Românii și Sârbii au plătit în adevăr destul de larg partea lor în ultimul război pentru a nu dori un altul nou.

Ei speră dela guvernul francez o acțiune mijlocitoare eficace și e probabil că această acțiune va pu'ea avea șanse de succes în ce privește strâmtorile. Totuși punctul mare negru la orizont rămâne chestiunea Gallipolei. Intre Turcia și Anglia se pare că nu există nici o conciliere posibilă și că niciodată Mustafa Kemal nu se va decide să accepte transformarea peninsulei într'un Gibraltar mai mult sau mai puțin camuflat.

Masurile siguranței în vederea Incoronărei

In legătură cu serbările încoronării, serviciul siguranței Statului, de acord cu ministrul de interne, a hotărât expulzarea străinilor „indezirabili“.

In virtutea dispozițiunilor de până acum, atât ministerul de interne, cât și siguranța generală a Statului. permitea intrarea în țară a străinilor din Ungaria și Bulgaria, cărora li se elibera un bilet de liberă petrecere în țară, pe timp limitat.

Cu ocazia verificării actelor tuturor străinilor s'a constatat că mulți din cei veniți în țară și-au prelungit șederea peste termenul acordat și alții s'au introdus în țară prin fraudă.

Valorile străine depuse în Tezaurul dela Moscova

— Declarația lor spre a obține duplicate dela guv. străine —

Ministerul afacerilor străine pune în vedere tuturor băncilor, instituțiilor și persoanelor particulare, care au depus în tezaurul dela Moscova titluri de de rentă, acțiuni, și obligațiuni streine, să comunice zisului minister, la direcția executării tratatelor, în cel mult o lună — în vederea unei intervenirl pe lângă guvernele statelor respective pentru a li se libera duplicate, — următoarele date:

Numele posesorului cu adresa;

Banca unde s'au depus pentru a fi transportate la Moscova;

Denumirea titlurilor, obligațiunilor sau acțiunilor cu numărul curent;

Anul de emisiune;

Suma valorii nominale;

Dacă erau nominale sa la purtător;

Ultimul cupon neîncasat: și

Orice alte lămuriri.

Programul guvernului Bethlen

Se anunță din Budapesta, că partidul unitar guvernamental a ținut, înainte de a se închide sesiunea parlamentară, o adunarea generală la care au participat și miniștrii, cari au făcut dări de seamă asupra situației politice.

Ministrul Klebelsberg a făcut unele declarații cu privire la politica internă. In ce privește politica externă a Ungariei, ministrul a declarat că ar fi inoportun să se vorbească despre planuri definitive în situația grea în care se află statul sub toate raporturile.

Să se aștepte — a spus ministrul Klebelsberg — desfășurarea evenimentelor mondiale. Guvernul va lua atitudinea care va corespunde nevoilor reale ale Ungariei.

Ministrul de interne Rakovszky a făcut un raport asupra mersului reformei administrative, spunând că ea va fi o operă temeinică.

Apoi ministrul Kallay a făcut o dare de seamă asupra finanțelor țării; iar Nagyatadi, ministrul agriculturii, despre reforma agrară.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

VÂND ieftin gramofon, patefon, câine vânătoare, Strada Moților 24. Parter, stinga. 2194

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

A apărut în editura

Cartea Românească

Cunoștințe Folositoare Seria C. No. 4. Finlande de Prof. I. Simionescu. Prețul lei 2.

„Cunoștințe Folositoare" Seria C. No. 6 Basarabia de G. N stase. Prețul lei 2.

Pagini alese No. 88. Nuvele de N. Gane. Prețul lei 1.

Pagini alese No. 89. Din Viața Meseriașilor Ardeleni de Ion Popovici Bănățeanu. Prețul lei 1.

Pagini alese No. 92 și 93. Dridri de Vasile Alexandri. Preț. lei 2

Sub Călcâi de I. Viserion. Prețul lei 20.

Amintirile Căprarului Gheorghiță de M. Sadoveanu. Prețul lei 20.

„Cunoștințe Folositoare" Seria B. No. 8. Sifilisul și alte boale lumești de Dr. Emil Gheorghiu. Prețul lei 2.

Cunoștințe Folositoare Seria B. Nr. 9. Temeiul Inbunătățirei Vitelor de D G. Chițoiu. Prețul lei 2.

Biblioteca Miner a Nrul 26. Niverneza de Alphonse Daudet. Prețul lei 3.

Bibliotece Minerva Nrul 27. Louis Jacolliot In țara Fachirilor traducere de Nicolae Pandelea. Prețul Lei 3.

Sărmana Leila (Roman) de N. Batarie. Prețul lei 22.

Pierre Loti Pescar de Islande traducere de Sandu C. Aldea. Prețul lei 18.

Pagini Alese Nrele 94 și 95. Doamne Chiajna de Al. Odobescu. Prețul lei 2.

Artele Frumoase No. 7. Revista Artelor Plastice, Arhitectura — Pictura — Sculptura — Artele Decorative. Prețul lei 10.

Pagini Alese No. 90 și 91. Dănilă Prepeleac de Ion Creangă. Prețul lei 2.

Sbuciumul unui Savant de Maria N. D. Costeanu. Prețul lei 16.

De vânzare la principalele librării din țară.

S'a deschis

școala de dans a maestrului de balet **Ligeti** în sala de sport a Academiei Comerciale.

Inscrieri se primesc: în str. Cotița (Forduló) 2, dela ora 1 p.m. in sus.

Compani Masinelor de Scris „YOST"

București, 54, Calea Victoriei

caută de urgență

2198

representant local

Reclama este sufletul comerțului

Pentru informațiuni comerciale, intervenții la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresați-vă biroului

TERMINUS

autorizat Trib. Comerț. No. 1369—1922.

Bucuresti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă servește cu cea mai mare promptitudine. Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignațiune, facem reprezentanțe cu cele mai favorabile condițiuni. 2171

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2080

LOUIS DERI

CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

S'a deschis

Cluj, Calea Regele Ferdinand 141

Cel mai mare Magazin din țară de

„Articole de sport și vânătoare"

NICOLAE ROSCA.

In permanență tuburi de deosăbite calibre, alice și accesori cu prețuri convenabile. In curând v'a sosi un mare sortiment de Arme de vânat și buzunar. Pentru revânzători rabate corespunzătoare. 2193

Prima fabrică de ghips, (ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țigla
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Cea mai buna mașina de scris

Reprezentanta fabricei:

Librăria Lepage Cluj,

Palatul Status.

Mașine de scris și de socotit se repară de către mecanici specialiști. Prin telefon 438. Deasemenea se repară conștiincios mașini trimise din provincie. In depozit accesorii pentru mașină de scris, litere românești, pandlici și perne, hârtie pentru mașină de scris, hârtie carbon etc. etc. 2166

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO

2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Descoperire Nouă

Cu Lei 3.20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi. 1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

Citiți

„FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pierschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Liga națiunilor, dezarmarea și reparațiile

Probleme însemnate hotărâtoare pentru pacea Europei au fost discutate zilele acestea de către Liga Națiunilor și rezoluțiunile luate, grație atitudinei pacinice a delegatului Franței, vor produce la sigur în curând o destindere a situației politice generale.

Revirimentul aavut ca punct de plecare un discurs al lordului Cecil care a făcut o adâncă impresiune asupra auditorului. Lord Robert Cecil a relevat ca starea economică a continentului, inspiră cele mai mari griji și că o catastrofă se poate produce de la un moment la celalt. In Austria ea s'a și produs. Dacă pier și Austria și Germania, consecințele pot fi incalculabile pentru lume.

Afară de aceasta există o stare de neîncredere și de neliniște inconciliabilă cu o pace adevărată. Fără o desarmare morală, o desarmare materială n'are nici un sens.

Cari sunt însă ăcauzele ce paralizează mecanism ulcomerțului internațional?

*

Datoriile cari apasă asupra tuturor popoarelor. Problema aceasta trebue soluționată dacă voim ca situația economică a Europei să fie restabilită, Lord Robert Cecil citează aici fraza cunoscută din raportul comitetului bancherilor:

„Un Stat poate plăti datoriile sale externe numai atunci când creditorii sunt înțeleși pentru a primi excedentul de producție al Statului debitor".

Nu comisiunea Ligei Națiunilor este chemată a da soluția ci Liga însusi va indica condițiunile prealabile necesare pentru ca problema să fie rezolvată în întregimea ei atât reparațiile cât și datoriile interaliate. In cea ce privește numai reparițiile, urmează ca să ne dăm bine seama că ele pot f iplătite numai în urma unui împrumut internațional Cecil încheie: „Comisiunea Ligei Națiunilor își permite a exprima nevoia unei acțiuni repezi de oare ce, cât timp greutățile financiare ale Europei nu sunt regulate, nu există, speranța, într'o restabilire a încrederei politice și fără dânsa nu e posibilă desarmare morală fără care nu se se poate ajunge la o reducere a armamentelor.

După această cuvântare delegatul francez, senatorul Jouvenel a declarat că planul lui Cecil vine la momentul oportun desarmarea materială depinzând de desarmarea morală. Arată nevoia stabilirei unei păci efective economice:

„Trebue găsit acum mijloacele de execuțiune practică. Delegația franceză a și remis celorlalte delegațiuni modul ei de a vedea".

Din această declarație toți cei prezenți au princeput ca planul lui Robert Cecil a și fost obiectul unor convorbiri, aparte cu Franța.

*

A doua zi, propunerea lui Jouvenel a fost pusă la vot. Ea a fost formulată astfel:

„A treia comisiune emite dorința ca Societatea Națiunilor să dea atenția ei constant sforțărilor guvernelor interesate în vederea unei regulări de ansamblu al **problemei reparațiilor și a datoriilor interaliate, drept condițiune prealabilă a unei desarmări, întru cât aceasta are nevoie de o atmosferă de siguranță și de încredere mutuală".**

Patru zeci de sate au adoptat în unanimitate pretențiunile delegatului francez.

Un pas decisiv, scrie „Debats" s'a făcut spre o pace efectivă și pentru ca Europa să-și recâștige echilibrul ei economic. Societatea Națiunilor, constată că regularea reparațiilor în unire cu chestia datoriilor interaliate, numai prin concursul națiunilor europene (adecă și fără Statele-Unite) poate duce la desarmarea morală și materială".

„Temps" constată că condițiunile în care a fost primită dorința exprimată de comisia Ligei Națiunilor, crează o atmosferă favorabilă în jurul conferinței ce se va întruni în curând care va examina chestia reparațiilor și va pregăti terenul pentru încheerea unui împrumut internațional.

Congresul
camerelor de Comert din Banat

Timișoara 20 Septembrie. Duminică 17 crt. s'a ținut la Reșița, un congres al camerelor de comerț din Banat. La congres aluat parte un mare număr de delegați din Timișaora, Lugoj, Caransebeș, Oravița, Bocșa, Sîn Nicolaul Mare, Lipova, Reșița și Orșova. Congresul a fost deschis de către d. Arpad Flesch, președintele camerei de comerț din Reșița, care salută în mod călduros pe delegații prezenți și în special pe d. Richard Kuhn, președintele cam. de comerț din Timișoara. A răspuns d. Kuhn, mulțumind pentru cuvintele frnoase ale d-lui Flesch. Se procede la alegerea biroului congresului și sunt aleși: Richard Kuhn, ca președinte și d-nii Armin Marossy (Reșița) și dr. Heinrich Nade (Lugoj) ca secretari.

D. Rudolf Deutsch, vice-președintele camerei din Timișoara, Karl Endre, secretarul camerei, au depus raoartele asupra gestiunei anului trecut. D. Eugen Lendvay, propune camerelor de comerț să elaboreze un regulament cu privire la repauzul duminical. D-sa mai cere ca în comunele dela frontieră să se permită comercianților ă țină magasinele deschise până la orele 5 p. m. D. Martin Grünwald (Timișoara) cere ca să revină la comerțul liber, Congresul să mai ceară revizuirea tarifelor vamale și a dărilor. D. Emmerich Klein, mulțumește presei pentru concursul neprețuit ce'i dă comerțului și speră că și de acum încolo, comerțul se va bucura de acelaș concurs. Congresul hotărăște apoi trimiterea unei telegrame Dlui ministru de comerț Sassu, în care să se exprime doleanțele comercianților. După închiderea congresului delegații în corpore au vizitat uzinele și domeniile din Reșița.

Este deci permis de a vorbi de astă dată de o destindere care deschide calea spre un acord definitiv.

Convocarea conferinței orientale de pace

— Un acord de principiu între aliați — Se va încheia mai întâiu armistițiul — Turcii recapătă Constantinopolul —

Situația din orient poate fi formulată astăzi în cuvintele următoare: Nu a intervenit încă un acord, care să pună capăt greutăților, dar s'a făcut un pas însemnat către el. Conferința marilor puteri, care se ține la Paris a ajuns la anumite hotărâri promițătoare.

S'a stabilit în primul rând încheerea unui nou armistițiu cu Turcii și în al doilea rând convocarea ulterioară a unei conferințe de pace. Este drept, că detaliile condițiilor ce vor fi puse de puteri la aceste tratative nu au fost încă stabilite, dar hotărârea de principiu rămâne totuși un fapt foarte important. Iată pentru ce:

Armistițiul — dacă încheerea lui va reuși — va pune capăt ostilităților actuale și primejdiei unor ostilități viitoare, care era atât de mare. Incheerea lui ar înlătura toate temerile, care există și la noi cu privire la o eventuală acțiune militară. Armistițiul cu Turcii nu va putea fi încheiat decât cu prețul unor concesii politice importante. Odată realizat el va fi netezit pe deplin calea tratativelor de pace.

După cât pare, Turcii nu sunt dispuși să înceteze ostilitățile, decât dacă li se garantează întoarcerea la Constantinopol și revizuirea totală a tratatului de'a Sèvres. Dacă Anglia va satisface această condiție, pacea va fi pe jumătate încheiată.

In ce privește tratativele de pace propriu zise, există încă o divergență serioasă între Franța și Italia deoparte și Anglia de altă parte. Dar divergența este mai mult formală, deoarece ambele tabere par a fi de acord în principiu, că tratatul dela Sèvres trebuește supus unei revizuiri generale. Deosebirea constă în faptul, că Franța și Italia sunt de părere, că odată cu convocarea la tratative să se dea Turciei asigurări anticipate în privința întoarcerii la Constantinopol și a modificării regimului din Thracia, iar Anglia susține, că toate concesiunile nu trebuesc făcute, decât în cursul tratativelor și în mod progresiv. Este de adăugat, că Anglia nu s'a pronunțat încă formal asupra retrocedării Constantinopolului.

Intr'un comunicat al agenției Havas se expune o soluție transacțională care ni se pare sugestivă și asupra căreia un acord ni se pare probabil: Ar fi vorba în primul rând ca Tracia împreună cu Adrianopolul să revie Turciei, fiind supusă numai unui control din partea Ligei Națiunilor. Constantinopolul ar fi lăsat sub suveranitatea Sultanului, trupele aliate urmând a fi retrase. In ce privește peninsula Galipoli și zona învecinată cu strâmtorile, ele ar fi demilitarizate așa cum este demilitarizat malul drept al Rinului. Marile puteri ar exercita un control permanent pentru a garanta libertatea navigației și neutralitatea strâmtorilor. Turcia ar trebui deasemenea să accceapte cunoscutele clauze pentru protecția minorităților. Rămâne, firește ca Anglia să adere la acest proiect, dar lucrul nu e cu neputință.

Trecând acum la situația statelor balcanice, trebue să menționăm că Grecia va fi repusă sub raportul teritorial aproape în starea dela 1916. Toate anexiunile datorite abilității politice a lui Venizelos vor fi pierdute pentru pentru ea. Bulgaria nu va profita nimic din schimbarea aceasta. I se va garanta probabil, ca și până acum, trecerea liberă spre Dedeagaci. Puterile au făcut chiar un demers colectiv la Sofia avertizând guvernul bulgar că nici o intervenție militară sau politică a Bulgariei în Tracia nu va fi tolerată. Despre Jugoslavia și Romănia se poate spune numai că ele vor sprijini soluția ce se va stabili în comun de marile puteri.

: Citiți Infrățirea :

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana". institut de arte gratice Cluj,

ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul III. No. 622 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Sâmbătă 30 Septembrie 1922

lips. Nr. 602, 607.

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Politica partidului național

Indată după unire și tocma. într'o vreme când, cei dintâi oamenii politici de aici trebuiau să se dovedească însuflețiți de gândul unei ștergeri cât mai repezi a deosebirilor dintre Ardeal și vechiul regat, partidul național a înțeles să urmeze o politică regionalistă care se găsește astăzi întinsă până la ultimile limite.

Astfel din chiar clipa când s'a văzut intrat în mișcarea politicei românești, partidul național s'a lăsat condus de un spirit strâmt a cărui înțelegere politică nu trecea dincolo de vechea graniță. Dealtfel în afară de firmă și de câțiva fruntași, partidul național de după unire nu mai era partidul național dinainte de unire. Căci cel dinainte nu era un partid politic, ci o formă de organizare a energiei românești în luptă cu opresiunea străină. Odată cu realizarea integrității naționale, partidul național pierdu acest caracter și deveni o grupare politică ca oricare alta din cuprinsul țării.

Dar intrând în politica românească acest partid național se dovedi dela început adversar hotărît al acțiunei politice și culturale care voia să șteargă tot ceia ce alterase viața și sufletul românesc din Ardeal și impiedica desăvârșirea unității de gândire și de suflet a națiunii. El se dovedi străin și-i plăcu să rămâe izolat de celelalte partide politice.

In primele camere ale României întregite, în loc să auzim un cuvânt de omagiu din partea partidului național pentru toate acele minți și suflete românești cari au îndrumat energiile naționale pentru realizarea unirii, ne-a fost dat să vedem pe conducătorii acestui partid aplaudând cuvântarea de reabilitare a unui om care rostindu-se limpede împotriva războiului de dezrobire nu se sfiise să se facă și o unealtă a dușmanului. Aceasta a fost cea dintâi dovadă despre acest spirit străin de spiritul românesc și care avea să se cristalizeze în politica regionalistă a partidului național.

Incetul cu încetul această politică devine mai hotărîtă, mai dârză, mai îndrăzneață. Regionalismul, lupta împotriva vechiului regat, lupta împotriva unificării, iată lozincile cu cari se aruncă în politică partidul național. Toate actele sale, toate hotărîrile, întreaga sa atitudine, acțiunea politică pe care a desfășurat-o, și-au avut ca obârșie regionalismul.

Campenia sa electorală din timpul regimului averescan, acțiunea sa parlamentară în camerile trecute, atitudinea față de guvernul Averescu, toate se inspirau din aceeași politica regionalistă. Lupta partidului național împotriva guvernului averescan n'a fost nici un moment o luptă împotriva unui regim de corupție și de incapacitate ci lupta unei mentalități regionaliste împotriva unor încercări de unificare, cari păcătuiau uneori prin pripeala și lipsa lor de coordonare, dar cari înfățișau totuși un pas spre desăvârșirea grabnică a operei de unificare.

Lupta partidului național împotriva actualului guvern nu este inspirată de cât de acelaș spirit regionalist. Ea este mai violentă, mai patimașă acum pentrucă actualul regim înfățișează o tendință hotărîtă, perfect echilibrată și coordonată, o străduință continuă, care ținând seama de tradițiile și realitățile vieții ardelenești, înțelege să realizeze marea operă de unificare și de consolidare a energiei românești.

Iată de ce acțiunea regionalistă, a partidului național este astăzi mai violentă și mai dârză decât oricând. „Libertatea alegerilor", „constituționalism", lupta împotriva oligarchiei" etc., nu sunt decât cuvintele de amăgire ale unei demagogii atât de folosită astăzi. De fapt, lupta partidului național nu e decât ultima sforțare, cea mai disperată încercare de a supraviețui a regionalismului. Căci regionalismul partidului național nu înfățișează o idee, el este o stare de spirit. Politica partidului național, dela unire și până astăzi dovedește că în adevăr sufletul nostru național a pierdut ceva din el aci în Ardeal într'o mie de ani de prigoană străină. Partidul național este alcătuit în mare parte din intelectuali, cari plecați din lumea românească a satelor, crescuți într'o cultură și o educație străină, dezvoltându-se și lucrând într'un străin, au împrumutat o mentalitate străină. Ceva, dacă nu tot, din sufletul, din spiritul, din tradiția românească, ei au pierdut prin comerțul lor cu o cultură și cu spirit străin. Sunt foarte mulți membri ai partidul național cari n'au o carte românească in biblioteca lor și sunt alții cari au cumpărat cărți românești numai de formă. Străini de cultura românească, ei sunt străini și de sufletul național. O pildă între multe altele, care dovedește această înstrăinare de cultura românească: dl Vaida, a cărui locuință este chiar în fața Teatrului Național din Cluj, n'a găsit de cuviință ca cel puțin odată să cinstească cu prezența sa o instituțiune de cultură națională care funcționează de trei ani. Ce înseamnă acest dispreț, pe care de altfel nu numai dl Vaida a dovedit, ci foarte mulți ardeleni, decât manifestarea unei mentalități înstrăinate? Această mentalitate se ridică prin partidul național împotriva tuturor străduințelor cari se depun aci pentru a șterge urmele unei influențe străine, pentru a reda sufletului național din Ardeal ceiace el a pierdut. Aceștia sunt oamenii cari văd în „regățeanul" venit aci un dușman, cari nu înțeleg spirtul vechiului regat, cari nu pot pricepe că a redobândi ceiace am pierdut din sufletul național este acțiunea în jurul căreia trebuie să se adune toate energiile românești ale Ardealului.

Dar în ciuda tuturor rezistențelor Ardealului își va redobândi integritatea sufletului său național. Această redobândire va veni cu deosebire dela sate, din acea lume românească care reintrând acum în stăpânirea pământului său ne va face să intrăm și în posesiunea sufletului național.

Răspuns unei insinuații perfide

— Desmințirea dlui Dr. N. Zigre —

Am publicat zilele trecute o scurtă și viguroasă desmințire a d-lui Ministru de interne, Gl. Văitoianu, cu privire la o pretinsă declarație pe care d-sa ar fi făcut-o și pe care „Patria" o publica de câteva zile cu litere strigătoare.

In loc să primească lecția meritată și să tacă, organul național a avut însă perfidia să insinueze că declarația în chestie ar fi fost făcută de dl Gl. Văitoianu. d-lui dr. N. Zigre, înpingând neruşinarea până acolo încât să someze chiar pe dl dr. Zigre de a răspunde.

Adresăm deci „Patriei", cu onorurile cuvenite, răspunsul mult așteptat al d-lui dr. N. Zigre:

— La comunicatul ziarului „Patria" intitulat „Un răspuns pentru dl Văitoianu" din N-rul 206 din 23 Septembrie 1922, răspund:

Intru nimic nu corespunde adevărului declarația imputată d-lui ministru Văitoianu și fiindcă nu-mi zace în fire a afirma neadevăruri, nici declarația atribuită mie nu am făcut-o nimănui.

Oradea-Mare, la 26 Septembrie 1922.

Dr. Nicolae Zigre.

Preocupațiile diplomației maghiare

Urmărind inițiativele și șovăelile din timpul din urmă ale guvernului maghiar în materie de politică externă, am fost nedumeriți de înfrigurarea neobișnuită manifestată de Ungaria în direcția aceasta în tot acest timp, da mai cu seamă în preziua și în urma primirii sale în Liga Națiunilor.

Ne-am înșela, dac'am presupune, că toată această agitație urmărea numai primirea Ungariei în sânul Ligei.

Această primire a fost numai o etapă a aspirațiunilor maghiare — o etapă negreșit de prima însemnătate. Dacă observăm însă mai cu dinadinsul agitația guvernului budapestan, vedem, că ne găsim în fața unei campanii mult mai serioase, pe un teren mult mai larg, cu aspirațiuni care culminează în faimoasa reintregire a Ungariei.

Izbucnirea conflictului balcanic

Evenimentul acesta n'a schimbat întru nimic diplomația maghiară. Cu toate zvonurile serioase despre apropierea italo-maghiară, orientarea Ungariei era și în acest moment către Germania. Fapt este, că după căderea Smirnei, adunarea națională maghiară a votat o moțiune de felicitare către Kemaliști. Felicitarea nu s'a trimis, hotărându-se să se aștepte desfășurarea evenimentelor. Este însă fapt că Ungaria a văzut in conflictul balcanic un serios prilej de răfuială.

Și mai este un fapt de o deosebită gravitate: mobilizarea și concentrările de trupe maghiare la granița română.

Conflictul dintre Europa și Turcia a adus în diplomația maghiară două lucruri, ce trebuesc serios ținute minte:

Telegramă de felicitare către Kemaliști și manifestația de prietenie pentru turci și de dușmănie pentru vecini și de partea cealaltă, o serie de uneltiri diplomatice în legătură cu amintita unire defensivă cu Italia și tot atunci și cu România.

Chestiunea acestei alianțe ne preocupă numai din punctul de vedere al duplicității unguresti. Intr'un număr viitor vom arăta tot ce se urmărește prin această alianță.

De data aceasta ne oprim numai la o constatare, care intră în cadrele acestei duplicități maghiare.

Pericolul rus, România, Ungaria și Italia.

Politica externă a Ungariei a inclinat tot timpul către Anglia, întrucât aceasta — într'un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat — va fi sprijinitoarea Germaniei. Nu se poate însă contesta, că și față de Franța Ungaria s'a purtat la fel de lingușitor. Din partea Franței, apoi Ungaria a fost primită binevoitor și în afară de capitalul francez, care și-a făcut repede drum în Ungaria, oamenii politici francezi s'au apropiat și ei într'un chip semnificativ de Ungaria.

Este la urma urmei un interes: politica urmată de Franța față de Polonia s'a întregit în mod firesc prin aceea urmată față de Ungaria.

In împrejurările aceste, între aceste două diverse opinii în legătură cu conflictul balcanic, între opinia franceză și cea engleză, care a fost atitudinea maghiară? Deosebit de caracteristic, Ungaria felicitând pe Kemal, a dovedit față de politica engleză din Turcia o atitudine ostilă. Și tot atunci, pe alte căi, Ungaria atacă Franța. Tot atunci când se poartă în felul de mai sus cu englezii, diplomații maghiari vorbesc stăruitor de primejdia slavă și fac României declarații curtenitoare, îndemnându-ne la o alianță cu ea împotriva Rusiei.

Cea dintâi constitutie românească

Sunt o sută de ani de atunci. Un grup de boieri români, inspirați din ideile generoase ale apusului și supranumiți cărvunari, au alcătuit prima constituție românească. A fost această constituție a începutului, o biată legiuire palidă și neîndestulătoare O adaptare stângace pentru Moldova a Declarațiunei Drepturilor Omului, titlul de glorie al revoluțiunei franceze. Dar în sfârșit o legiuire de ordin general, o lege a statului, dela care nu putea să se abată nici cei mari. cei puternici lucru nemaivăzut până atuncea în țările româneşti.

Din nefericire domnia acestei constituții n'a durat decât 4 ani cât a durat și domnia boierului pământean Ioniță Sturza, inimosul fruntaș al mișcărei bocrești.

Dar a fost de ajuns atâta ca să se știe și pe la noi, în becisnicele noastre meleaguri, unde fanarul se revărsase, ca în pământul făgăduinței, că și cel mai umil este un om, că are și trebue să aibă și el libertatea lui de mișcare și de gândire, că în fața legilor și el este egal cu exploatatorul care-l speculează.

Patru ani! cât de puțin se pare și totuși a fost deajuns ca prima suflare de libertate deasupra ținuturilor româneștii să rodească pentru totdeauna dorul nestins al desrobirei, al deșteptărei valahilor oprimați.

13 Septembrie 1922, data impunerei în țara dintre Carpați și Prut a acestei Constituții care tindea în acelaşi timp la curmarea perioadei fanariote în Moldova, nu este altceva de cât reflexul dincolo de Milcov al mișcărei din 1821 a lui Tudor Vladimirescu în Muntenia pentru alungarea acelorași greci din Fanar, cari îngăduiți de Turci spoliau munca populației românești din principate, așa cum în Ardeal o spoliau Ungurii și în Basarabia începuseră s'o spolieze de curând Muscalii.

Este deci cea dintâi mișcare de libertate și civică și naționalâ în Moldova așa cum revoluția lui Tudor fusese cea dintâi în Muntenia și a lui Horia, Cloșca și Crișan în Ardeal.

Este unul din primele semne ale trezirei conștiinței românești, în țările surori despărțite, preludii ale înfăptuirei idealului național de care ne bucurăm cu toții astăzi.

Este unul din faptele de seamă ale străbunilor noștrii de care trebue să ne amintim cu sărbătorească evlavie și cu profundă recunoștință.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Cronica dramatică

Premiera de Marți seara: „TAIFUN“

A treia premieră a teatrului local a avut loc Marți seara. După două piese din literatura noastră originală, s'a făcut rând melodramei lui Lengyel. Ne ținem astfel în cadrul împrejurărilor locale; direcțiunea teatrului național urmează cu destul tact politica culturală care trebue să stea la baza acestei importante instituțiuni naționale. Vor înțelege sau nu concetățenii noștri maghiari gestul de curtoazie al teatrului național, noi aplaudăm din plină inimă intenția.

Piesa lui Lengyel a isbutit să-și capete un bun renume mondial. In țările de rasse germanice „taifun“ a avut un puternic răsunet și nu mare succes de reprezentație. La noi se joacă de vre-o cinsprezece ani, dând prilej multor talente de valoare să culeagă binemeritate aplauze. Regretatul și marele dramaturg care a fost Petre Liciu a deschis seria succeselor de mare creiație.

Pentrucă piesa lui Lengyel este înainte de orice o piesă de mari creații, Tokeramo, Elena, tânărul și avântatul Hironari, blazatul Otto Linduer sunt roluri cari ispitesc pe actor, dintr'o onorabilă pornire către succesul imediat și sgomotos.

Altfel baza literaro-dramatică a piesei lui Lengyel e foarte discutabilă. Tema este destul de banală. Șeful unei organizațiuni de spionaj, Tokeramo se îndrăgostește de o femeie. Dragostea aceasta cu o filcă a țării contra cărei lucrează organizația secretă condusă de japonezul Tokeramo, nu poate decât să îngrijoreze pe celalalți tovarăși de acțiune. Tokeramo are de ales între dragostea lui și apelul la datorie al conștiinței sale și tovarășilor săi. Obsedat de această elementară luptă sufletească, într'un moment de ceartă cu Elena, o omoară. Actul său ar fi zădărnicit ducerea la bun sfârșit a întregii sale opere de până acum. In mod firesc deci intervine patriotismul tovarășilor săi, și Hironari „obține onoarea“ de a trece drept omorâtorul Elenei. Proces la curtea cu jurii, depoziții, oratorii sforăitoare; și Tokeramo, salvat de urmăririle justiției umane își termină opera primindu-și pedeapsa divină.

Așa dar o pieză cu tezâ. Sentimente primare și nobile: dragoste, datorie, onoare, generositate și justiție divină.

Acesta este secretul marelor succese realizate în „Taifun“ de Lengyel. In evoluția literară după melodramele din seria celor „Doi sergenți“ Taifun nu face decât un avans în factura technică; fondul și factura psihologico-literară rămâne exact aceeași,

Piesa totuși place și astăzi. E în publicul de pretutindeni al teatrelor un rezidiu de naivitate care renaște la orice epocă în fața reprezentațiilor spectaculoase și de sgomot. Discrețiunea și subtilizarea de simțeminte și rânduri a teatrului modern contemporan, rămân apanajul câtorva inițiați. Iată de ce premiera de Marți a Teatrului Național a adus un nou succes lui Lengyel în special și literaturei dramatice de același soiu în general.

Dar „Taifun“ mai trebue privită și din alt punct de vedere. Teza piesii este în întregime brodată pe canavaua patriotismului care este și rămâne un sentiment nativ și e specific faptul că universalitatea piesii a putut să treacă ca atare, când ea nu este decât șovinism maghiar îmbrăcat în haină japoneză. Violența lui Tokeramo nu eu este însă de loc japoneză, ea e pur maghiară. Caracterul de universalitate se datorește tocmai faptului că asociarea și disociarea ideilor și sentimentelor e de cea mai curată proveniență maghiară. Lengyel datorește acestui fapt toată reușita operii sale ca și menținerea ei în repertorii.

Reprezentând-o, direcțiunea teatrului nostru a dovedit o largheță de spirit care îi face cinste. Populația maghiară din România poate oare să se plângă de persecuțiuni și după această dovadă?

Interpretarea a dat toată toată amploarea cuvenită intențiilor autorului. Dl Neamțu Ottonel a realizat un Tokeramo original și complex. Creația dlui Neamțu face cinste talentului său variat.

Dna Gina Sandri-Bulandra și-a făcut apariția în ansambul teatrului, creind o Elenă plină de vicleníe și temperament. Teatrul Național se poate mândri cu achiziția unui taleut dramatic cum e cel al dnei Sandrei-Bulandra.

Papa-Stănescu, plin de personalitate dramatică a fost un Otto Lindner ninunat, canalie căreia nu-i i-a lipsit realitatea profund omenească.

După 20 de ani de teatru, dl Mihăilescu-Brăila a ținut să dovedească că e încă tânăr, și a isbutit. Hironari a avut în dsa tot avântul generosității spontane tinerești.

P. D. Rost.

ECOURI

Altă perspectiva de longevitate

Un cotidian englez relatează că experiențele de până acum a e bacteriologului elvețian Spehlinger cu un ser descoperit de el, vor conduce la o prelungire a vieții până la 150 de ani. Un emul al lui Spehlinger, căruia i s'au făcut asemenea injecții, declară că afectul lor asupră-i a fost surprinzător prin regenerarea ce a resimțit-o în tot organismul.

Succesiunea lordului Northcliffe

Testamentul lorduiui Northcliffe prevede că acțiunile defunctului în societatea ziarului „Times“, trebuesc oferite mai întâi lui John Walter care multă vreme a posedat ziarul „Times“ și că numai în cazul când Walter n'ar răscumpăra partea aceasta a defunctului, ea ar putea reveni altora. Numeroase sindicate cari visau să pună mâna pe acest puternic organ de publicate, sunt în clipa de față foarte deprimate.

Din istoria cărbunelui

Cărbunele a fost întrebuințat ca un combustibil în Anglia deja pe vremea romanilor, însă numai dela 1240 a fost o exploatare regulată de cărbuni.

Se poate stabili cu certitudine că s'au dat de cărbuni în Germania întâia oară la Aachen în 1113 și la Zwickau în 1348, nu s'au exploatat însă în mare decât dela 1828 încoace. In veacul XIV prima exploatare de cărbuni s'a început în basinul Zwickau și în valea Ruhr, pela mijlocul veacului al XVIII în Silesia și în ținutul Saar, după aceea exploatarea cărbunilor a devenit tot mai însemnată prin desvoltarea industriei și s'a trecut dela exploatare la suprafață la exploatare în adâncime.

Lumii din evul mediu nu-i plăcea încălzitul cu cărbuni, fiindcă fumul de cărbuni pestilențiază aerul și strica gustul bucatelor.

După o evaluare, Angiia, Franța și Belgia vor putea furniza cărbuni încă 500 de ani, America 650 și Germania încă 900 de ani.

Memoriile fostului imparat Wilhelm

Acum câteva zile au apărut memoriile ex-împăratului Wilhelm. Acesta spune că este o legendă că el nu ar fi recunoscut puterea lui Bismark; au fost ce e drept diferende între el și Bismark, Wilhelm știa însă că Bismark a fost cel mai mare om al Germaniei.

Spune că interesul principal al lui Bismark se concentra asupra continentului, mai ales asupra Rusiei, Romaniei, Austriei și Italiei, ale c ror relațiuni cu Germania și între ele le controla mereu.

Wilhelm descrie apoi misiunea sa la Brest-Litowsk și relațiunile sale cu tat l său și declară că diferendele dintre el și tat l său sunt calomnii

Odată cu memoriile lui Wilhelm apar și acele ale răposatului Kronprinț Rudolf, ceeace constitue o deosebită picanterie istorică, de oarece Rudolf vorbește și el de Bismark: arată simpatie pentru Franța și antipatie pentru Germania.

Rudolf avea cea mai mare neîncredere în politica Berlinului și bănuia că Germania avea de gând să atace Franța. Despre persoana lui Bismark se exprimă și mai aspru.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Tehnica Administrativă

Fayolismul

— O nouă doctrină —

In mai mult rânduri, d. colonel Emile Mayer s'a ocupat în revistă pariziană „Le monde noveau“ de sforțările foarte interesante, foarte lăndabile ale d-lui Henri Fayol, de a introduce în toate întreprinderile, bune obiceiurile administrative. D. Henri Fayol a demonstrat până la evidență că directorii societăților industriale sau ai ori cărui fel de societăți au mai puțină nevoe de'trebuința cunoștințelor profesionale decât de aptitudinea de a dirija. A dirija, cu alte cuvinte, este o meserie și această meserie, fără a zi incompatibilă cu technica, nu o îndeplinesc în mod necesar. S'a văzut în fruntea companiilor de navigație, juriști cari ar fi fost incapabili să conducă sau să construiască vre-un vapor și cari totuși au dus companiile acestea la cea mai frumoasă prosperitate. Trebue desigur să fii inginer pentru a face să funcționeze bine o mină; însă trebue să ai simțul administrării pentru a scoate un profit mai mare; trebue deci să pui în practică, cea ce d. Fayol numește doctrina administrativă.

Aplicația acestei doctrine în exercițiile Statului, corespunde la cea ce se numește „industrializarea“ lor.

Cum este privit fayolismul

Deja, un jurist de seamă, d. Grunebaum — Ballin, prezidentul consiliului prefecturei Senei, a demonstrat că aceste principii s'ar putea întrebuința util în munca legislativă.

De asemenea mareșalul Lyautey, care a avut totdeauna ochii țintă asupra progresului practic, a însărcinat pe locotenentul-colonel Bursaux, directorul căilor ferate din Maroc, de a rezuma ideile d-lui Fayol, într'o broșură (Metodele moderne de administrație și organizațiunea muncei), broșură pe care a scos-o în 2000 exemplare pentru a distribui la toți funcționarii și generalii coloniei.

La fel, acum doi ani d. Albert Devéze, ministrul Apărării naționale în Belgia, a distribuit în administrația centrală a acestei țări o broșură (O doctrină administrativă), pe care a întovărășit-o de o scrisoare cu conținutul următor:

„Ideile conținute în remarcabila lucrare a d-lui Fayol răspund în modul cel mai perfect politicei administrative pe care înțeleg d'n toate punctele de vedere, s'o instaurez și s'o pun în practică la Departamentul Apărării Naționale.

Invit deci personalul atașat la administrația centrală a departamentului apărării naționale, a lua cu atenție cunoștință de această lucrare și a-i observa principiile, în toate actele funcțiunilor sale.

Deplin convins de atingerea scopului urmărit și de metodele puse în practică, aș dori să am, în toate gradele ierarhiei colaborarea inteligentă și devotată a tuturor, colaborare indispensabilă marilor realizări.

Examenele administrative, pornind cu gradul de șef de birou vor avea de obiect în mod expres studiul și înțelegerea acestei lucrări“.

Circulara aceasta n'a rămas literă moartă. Cu toate că dl Fayol e francez, dl Devèze l'a chemat la Bruxelles, pentru a constata singur dacă ideile sale au fost în mod fidel interpretate.

Fayolismul și armata.

Reformele n'au întârziat. O direcțiune care avea înainte treisprezece birouri, a fost complect disolvată: un alt serviciu care avea șapte birouri, s'a comprimat și s'a redus la patru. S'au retrimis la corpurile lor respective cei trei ofițeri șefi ai acestor birouri, ca și jumătate din ofițerii cari erau în serviciul Apărării Naționale. Urmând introducerea metodelor industriale în armată, ministrul belgian a conceput lăudabilul proect al reparațiunei personalului combatant, de personalul comptabil.

Aceasta separație — care a început să se realizeze și în Franța — a mai fost recomandată cândva în Franța și anume acum un secol, de către generalul Morand.

Intr'o frumoasă lucrare, apărută pe acele vremuri — „L'armée selon la Charte“, — generalul Morand, celebrul „divizionar“ al lui Davout, preconiza creațiunea unui corp de furieri destinat a furniza contabili și a descărca serviciul scriptelor de instructorii militari.

Armata franceză merge acum spre industrializare și spre adoptarea „procedeelor administrative“. Generalul Ponydraguin, discipol al lui Fayol, a răspândit ideile acestuia printre trupele de sub comanda sa.

Simptomul cel mai eloquent ar fi că „Revista militară franceză“ organul statului major ar armatei, a apărut în numărul său din Februarie recent cu un studiu „Pentru învățământul organizației“ la Școala superioară de războiu“ un studiu extrem de remarcabil prin obiectul său și remarcabil deasemenea prin faptul că are ca autor... un civil, pe inginerul șef de poduri și șosele dl Henri Michel.

„Ca o revistă exclusiv militară, scrie dl lt.-colonel Emile Mayer, să primească un articol scris de un funcționar civil, nu este acesta un semn al timpurilor?“

E adevărat că dl Henri Michel e un excelent ofițer de rezervă, care a comandat un regiment de artilerie pe front. Este adevărat deasemeni, că cunoaște perfect chestiunile militare, judecând cel puțin după citațiunile sale din Jomini, general Debeney, mareșal Foch, chiar din Tolstoi. (Tolstoi era un bun cunoscător al chestiunilor militare. Modul cum el știe să înfățișeze în marele său roman „Războiu și pace“ memorabilile lupte purtate de Napoleon în Rusia, este una din cele mai puternice dovezi).

Dl Henri Michel numește armata o „vastă uzină“. El a ajuns la concluzia că ea poate și trebue să pună în aplicare principiile fundamentale ale organizației științifice despre care Taylon a spus că sunt aplicabile la toate formele activității umane.

„Să sperăm, spune dl lt.-colonel Mayer, că această aplicațiune nu va întârzia să fie făcută și că apropiata noastră organizație militară se va inspira de ideile de industrializare pe care dl Fayol și grupul său se forțează a le propaga cu atât spirit de ardoare, de inteligență și patriotism“.

La rându-ne, dorim și noi ca ideile acestea ale lui Fayol, pe care ne e cu neputință să le expunem într'un spațiu infim de articol, să pătrundă și în țara noastră și să fie cercetate cu toată luarea aminte de factorii conducători ai administrației noastre, în toate ramurile ei.

In jurul unui articol al dlui Iorga

— Cum judecă dl Iorga colaborarea partidului naţional cu ţărăniştii şi ce răspunde „Patria" —

In legătura cu un articol publicat de „Gazeta Transilvaniei" prin care se spunea, că partidului naţional îi este indiferent cine va veni la guvern cu condiţiunea însă ca guvernul să ese din ale eri libere, d-l Iorga a scris următoarele în „Neamul Românesc":

„Parlamentul ales liber şi pe urmă iasă ce-o eşi! Numai „constituţional" să fie! Insă ce-o eşi, e lesne de spus. Şi lesne de admis pentru cine n'are nici un simţ de responsabilitate faţă de această ţară şi de această naţie. Dar pentru cine de are, cât de puţin, nu e aşa de simplu.

„Alegătorul e determinat în darea votului său de sfaturile oamenilor politici cu minte şi cu experienţă. Dar când vede naţionalişti convinşi recomandând ca şi cei din urmă comunişti, pe revoluţionari şi trădători ca pe aliaţii lor, el îi poate vota. Şi atunci, ce se face cu majorităţi în care ar domni cel mai rău spirit al distrugerii şi al indiferenţei morale? Ce guvern „parlamentar" poate da?"

In numărul său de Marţi, „Patria", comentând articolul d-lui Iorga, scrie la rândul ei următoarele:

„Revoluţionarii şi trădătorii" din partidul ţărănesc, cu care eventual ar colabora în alegeri naţionaliştii, trebuie să se ştie, că sunt două persoane: D-nii Lupu şi Stere, căci nici d-l Iorga nu consideră pe d-l Mihalache, Halipa, etc. şi întreg partidul ţărănesc de revoluţionar şi trădător."

După ce precizează astfel pe cine vizează d-l Iorga prin cuvintele de revoluţionari şi trădători, oficiosul partidului naţional adoagă:

„Teama d-lui Iorga noi, sincer mărturisind, n'o putem avea. Nu ne putem teme de alegeri libere din cauza d-lor Lupu, Stere sau a partidului comunist. Credem, etc. . . ."

Ca totdeauna „Patria" se fereşte să angajeze printr'un răspuns cinstit şi hotarât partidul naţional într'o direcţie sau într'alta. Ea răspunde şi de data asta în doi peri.

„Patria" trebuia să ne spună dacă alături de d-l Iorga şi de toate partidele naţionale din ţară, partidul naţional socoteşte şi el, că d-nii Lupu şi Stere sunt revoluţionari şi trădători şi că dânşii sunt de fapt conducătorii grupării ţărăniste. D-l Mihalache nu este decât o papuşe îmbrăcată cu camaşă şi iţari, pe cari aceştia o eschibează la sate pentru a amăgi ţărănimea. Mai sunt câţiva arivişti, iar restul unelte inconstiente în mâna unor demagogi. Iată ce este partidul ţărănist. Şi atunci poate un partid, care continuă a'şi zice „naţional", să caute tovărăşia unor oameni, cari au fost vrăjmaşii războiului de întregire, iar astăzi fac o politică ale cărei fonduri vin dela Moscova?

La această întrebare, care se desprinde pentru oricine citeşte articolul d-lui Iorga era obligată moral să răspundă „Patria"

Partidul national şi Coroana

In ultimul său articol de fond „Patria" pare indignată că partidul este acuzat de antidinasticism. Ziarul îşi propune să ne dovedească contrariul. Şi atunci după ce ne asigură că „principiul monarhic este cea mai veche şi cea mai solidă temelie a programului politic al partidului naţional", „Patria" ne vorbeşte de credinţa şi respectul cu care acest partid înconjură în vremea monarhiei austro-ungare tronul. Dar ea are grija să ne spună că această iubire nu se adresa „habsburgului" ci „monarchului". Şi ţinând să stabilească această deosebire, „Patria" lasă să se înţeleagă că şi faţă de tronul românesc partidul naţional are aceeaşi atitudine. Că adică el împărtăşeşte ideia monarhică, dar nu are încredere în dinastie, în persoana regelui. Lucru acesta e spus într'o formă destul de transparentă.

Incheierea articolului e semnificativă. Căci iată ce ne spune:

„Adevărul totuşi va triumfa. Acordul între Suveran şi popor se va face odată — şi monarhia românească democratică se va înfăptui, odată".

Cum voiţi mărturisită într' formă mai limpede opinia partidului naţional că între Rege şi naţiune este o prăpastrie şi că El este supus unor influenţe oculte.

Cu cât se căzneşte mai mult să risipească acuzaţia de antidinasticism, cu atât partidul naţional îşi dezvălueşte adevăratele sentimente pe cari le nutreşte faţă de Coroană.

Atitudinea Rusiei sovietice faţă de România

Am relevat în numărul trecut al ziarului declaraţiile făcute de către d. G. Duca, ministrul de externe, în chestiunea atitudinei României faţă de sovietele ruseşti cari au propus statelor limitrofe chestiunea dezarmărei.

In acelaşi chestiune d. Duca a făcut declaraţiuni identice agenţie telegrafice poloneze reproduse şi de ziarul „Echo de Paris".

Ministrul de externe al României arată că politica statului român este îndreptată contra sovietelor, menţinând declaraţiunea făcută în această privinţă la conferinţa deln Genova.

România, a spus d. Duca este ori când gata să discute cu sovietele ori ce chestiuni politice şi economice, cu singura condiţiune ca Rusia sovietică să nu mai ridice chestiunea Basarabiei, recunoscută de Aliaţi ca definitiv tranşată.

Rusia sovietică nu numai că nu a făcut acest lucru, dar a urmat o politică dubioasă care inspiră numai neîncredere şi care împiedică închiderea pactului de neagresiune pe care ea il propune.

Privilegiată încă?

— Cum poate fi instructivă ultima pagină a unui ziar de principii —

Un depu'at publicist italian spunea că un ziar trebue cetit începând cu ultima pagină, şi astăzi, după atâta vreme să pare că a avut deplină dreptate. Acolo, la ultima şi modesta pagină se poate descoperi întreaga şi nemărturisita fiinţă a gezetei. Pagina aceea încărcată sau nu de reclame varii şi de multe ori ciudate, vorbeşte mai mult decât toate articolele de doctrină şi principii puse la loc de frunte. Acolo se poate ceti care este baza economică şi financiară a gazetei, şi tot acolo se poate descoperi cu oarecare obişnuinţă şi legătura de nemarturisite interese care îi călăuzeşte existenţa.

Potrivit acestui imutabil adevăr în ultimele numere ale confratelui „Patria" am văzut reapărând o destul de spaţioasă reclamă a „Băncii Agrare".

Foarte bine, veţi zice. Banca Agrară e liberă să-şi facă reclamă câtă vrea. Noi suntem de acord, numai că acolo se scrie că această instituţie financiară în jurul căreia s'a făcut nu de mult atâta nemeritată vâlvă, continuă să se întituleze încă „Bancă privilegiată de Stat şi încredinţată cu financiarea reformei agrare", ceea ce toată lumea ştie că este astăzi o inexactitate.

Privilegiată? Banca Agrară nu mai este. Modificarea reformei agrare pentru Ardeal, Banat şi părţile ungurene conform intereselor superioare ale ţări şi ţărănimei, a ridicat Băncii Agrare orice privilegiu. Şi totuşi Banca Agrară continuă a se întitula privilegiată după trei luni dela retragerea acestuia şi modificarea legii.

Cu ce scop se crede Banca Agrară în drept a uza de un titlu pe care nu-l mai are, nu ştim. Din reclama ultimei pagini a confratelui naţionalist se vede că Banca Agrară s'a resemnat la operaţiuni pur bancare, iar titulatura uzurpată se pare că nu e pusă acolo decât pentru a prezenta publicului mai multă garanţie.

Dar care să aibă Banca Agrară nevoie neapărată de această garanţie? Noi nu o credem. Mai plauzibilă pare să fie supoziţia că Banca Agrară nu se poate consola de pierderea unor drepturi cari nu aduceau operaţiunilor de împroprietărire nici un folos, dar cari erau pentru intreprinderea bancară creiată de dl Bontescu, Vlad şi Vaida sub domnia Consiliului Dirigent, un excelent mijloc de acaparare politico-economică a vieţei publice ardeleneşti. Şi iată de ce până la clarificarea pe care o caută în justiţie Banca Agrară nu mai vrea să ştie decât de vechia lege şi se întitulează „privilegiată" şi „încredinţată", fără a vroi să intercaleze la loc cuvenit realul „fostă".

Acestea toate, de altfel, numai de plăcerea de a constata încă odată profundul adevăr enunţat de Edmondo D'Amicis, căci pentru lume Banca Agrară se ştie ce este.

„Luptătorii"...

Un fruntaş al partidului naţional, într'o convorbire avută cu corespondentul ziarului „Lupta", i-a spus printre altele:

„Dar noi mai existăm. Şi vom lupta. Dacă se vor declara vacante mandatele noastre, — noi iarăşi vom candida în toate aceste cercuri şi vom lupta cu îndârjire contra guvernului şi a averescanilor".

Ei vor lupta. Aceasta ştiu naţionaliştii, să lupte; o fi bine n'o fi bine în ţară, ei trebue să lupte, căci altfel existenţa le e periclitată. Fără agitaţiuni fără manifestaţiuni împotriva vechiului regat, fără intrigi între partidele politice ale ţării şi fără ameninţări deghizate stângaciu la adresa coroanei, rostul lor în lume ar fi cu totul de prisos.

„Mă agit deci sunt" aceasta e lozinca naţionalistă. Cât voi înceta ca să mai înşel mulţimile aţâţând fobia între fraţii de acelaş sânge, cât voi lăsa timp acestei mulţimi ca să vadă că de altceva afară de intrigi şi de propagande electorale nu mai sunt bun de nimic; sunt pierdut! Aceasta e temerea cea mare a partidului naţional.

Şi de aceea el nu-şi poate găsi locul, nu-şi poate găsi odihna. Cu nici un partid din vechiul regat nu poate fuziona: căci atunci şi-ar pierde cea mai preţioasă armă: aţâţarea împotriva vechiului regat. A rămâne singur şi a lua parte cuminţit la şedinţele parlamentului atât cât l'a încuviinţat poporul să fie acolo iar nu poate; acolo în parlamentul acela de oameni pricepuţi în treburile statului şi încercaţi cu nevoile generale, s'ar simţi prea stingher, prea umilit în faţa atâtor competenţe

Şi atunci nu-i mai rămâne decât lupta ascunsă şi depărtată de privirile întregei lumi, unde victoriile le exploatează ca pe niste isbânzi de epopee, iar desele înfrângeri le prezintă drept efectul abuzurilor, ingerinţelor etc. ale învingătorului cinstit...

Ast-fel înţălege partidul naţional lupta.

El nu poate intra în parlamentul acesta pentru a nu-şi trăda slăbiciunile multiple de care-şi dă perfect seama şi pentru care face toate sforţările ca să le ascundă.

Şi de bună seamă, oamenii serioşi, cari compun parlamentul actual şi cari au nevoe tot de oameni serioşi pentru a duce la bun liman lucrările pentru refacerea ţărei acesteia şi nu de gălăgioşi incapabili de muncă, le vor declara locurile din parlament vacante.

„Vom candida din nou în aceleaşi cercuri, strigă d-nii din partidul naţional.

Şi ei nu-şi dau seama că în felul acesta îşi sapă şi mai mult groapa. Căci alegătorii vor sfârşi odată prin a le spune: „Dar noi vă alegem pentru a nu avea deputaţi, pentru a nu avea cine să ne reprezinte în parlamentul ţărei, pentru a nu avea la cine să ducem o plângere sau să cerem un sfat?"

Luptătorii" să ia seamă. Prea „luptă" mult fără a face nici o treabă, ba încă mai împiedecă şi pe alţii dela lucru, pentru a nu ajunge odată şi odată să exaspereze lumea cu atâtea lupte.

Buna vecinătate cu Rusia

— Cum o înţeleg sovietele —

„Politica Rusiei actuale, a spus Cicerin în capitala Germaniei, nu este deloc agresivă; ea are numai de scop să-şi asigure frontierile şi să îşi mărească producţiunea. Rusia încurajează colaborarea frăţească a tuturor popoarelor; ea este prietena firească a tuturor acelora, a căror existenţă este ameninţată sau luptă pentru libertate".

In vreme ce comisarul externelor sovietice făcea aceste mărturisiri, delegatul României părăsea ţara pentru a lua parte la conferinţa statelor limitrofe Rusiei, care are loc în Varşovia pentru stabilirea unui punct de vedere comun în scopul regulărei raporturilor de bună vecinătate cu republica sovietică.

Paralel cu această plecare, dl Duca, ministrul nostru de externe, făcea următoarele declaraţiuni corespondentului agenţiei telegrafice poloneze, privitor la intenţiunile statului nostru faţă de Rusia:

„Nu avem nici un gând agresiv contra sovietelor. La Genova am declarat şi putem să declarăm şi acum că suntem totdeauna gata să semnăm, cu sovietele, un pact de neagresiune permanent, după cum suntem gata să discutăm cu Moscova chestiile pendinte cum de exemplu aceea a datoriilor de răsboi, dar cu condiţia ca chestia Basarabiei — pe care o conziderăm ca definitiv regulată — să nu mai fie ridicată de soviete".

Precum se vede intenţii bune şi deoparte şi de alta; nimic n'ar mai lipsi ca pace deplină să existe între noi şi vecinii noştri dela răsărit.

Dar — şi totdeauna a fost un dar de mijloc când a fost vorba de intervenirea unei înţălegeri între noi şi bolşevici — în aceleaşi numere chiar, în care ziarele publică în întregime declaraţiunile de mai sus, tot ele mai publică cu litere mari iarăşi şi iarăşi acelaşi plictisitor şi exasperant refren: „Descoperirea unui comitet bolşevic la Tighina".

Amănuntele sunt interesante. Comitetul în chestiune este cel care a pregătit şi executat atacul din noaptea de 15 Sept. c. — despre care am vorbit la timp în ziarul nostru — împetriva a doi grăniceri români. Dintre „tovarăşii" cari alcătuesc complotul unul este elev de liceu şi altul student la Iaşi; iar căpetenia lor e un oarecare Carpor, un comunist arestat mai de mult de organele noastre poliţieneşti, dar iertat de osândă cu prilejul amnestiei recente şi actualmente, refugiat peste Nistru încă din noaptea atentatului.

Oare conrupând minţile tinere ale elevilor de liceu şi ale studenţilor din Basarabia, prin agenţi incorigibili şi bine formaţi de şcolile teroriste ale sovietelor, crede Rusia că va putea trăi în vecinătate bună cu ţările dela hotarul ei european?

Dornici de pace, noi ţinem cu tot dinadinsul ca armonia cea mai deplină să domnească între noi şi toţi vecinii noştri acum şi totdeauna.

Dar tare ne e teamă că indivizi ca acest Carpor sau ca acel conte Belmont, se vor ivi totdeauna pentru a desorienta bunele noastre intenţii.

INFORMATII

Tărănimea ardeleană față de împroprietărire

Populația județului Bihor, a cărei împroprietărire a avut loc în ziua de 25 Septembrie a. c. a trimis cu această ocazie, M S. Regelui și d-lui Primministru I. C. Brătianu, următoarele telegrame:

M. S. Regelui

BUCUREȘTI.

Cu genunchii plecați de rugăciune, spre a da mulțumită fierbinte lui Dumnezeu pentru reîntoarcerea gliei strămoșești în stăpânirea sa, — poporul român bihorean din plășile Beiuș, Ceica, Vașcău și Centrală imploră, prin glasul veneraților săi arhierei, bine cuvântarea Cerului asupra patriei și a Casei domnitoare și vă roagă prea umilit, Majestate, prin noi, conducătorii săi să binevoiți a primi încredințarea simțămintelor sale de adâncă supunere și de neclintit devotament.

Străjeri neînfricați și nebiruiți, de aci înainte ai patriei și ai neamului la granița sa cea mai depărtată, Bihorenii, stăpâni, azi, pe pământurile lor, așteaptă cu cea mai vie nerăbdare ziua mare și fericită când Majestatea Voastră veți pune pe cap, în cetatea biruinței lui Mihai Vodă, glorioasa coroană de oțel a independenței și libertății noastre naționale și când Majestatea Sa prea luminata și grațioasa noastră Regină se va încorona ca întâia Doamnă a tuturor Românilor.

Să trăiți, Majestate!

Să trăească Augusta familie regală a României!

Roman Ciorogariu, episcop ortodox de Orade — Dr. Florian Stan, episcop titular gr. cath. — Dr. Gavril Cosma, senator de Beiuș — Alex. Lapedatu, deputat de Ceica — Ioan Papp, protopop militar, fost senator — Andreiu Horvart, protopop, fost senator — Vasilie Popovici, preot Orade — Dr. Aurel Mager, asesor cons. Orade — Gh. Popp, asesor cons. Orade — Nerva Ercan, secretar cons. Orade.

Preoții: Terentie Popp, Vărășeni — Gh. Botioc, Ceica — Iustin Popovici, Cârpești — Gh. Cociș, Crăncești — Vasile Papp, Topa — Dim. Husar, Dobrești — Ion Andreiu, Bocium — Leontin Popovici, Dușești — Nic. Popovici, Lupoaia, — Cor. Foltutiu, Feneriș — Ioan Pinter, Remetea — Th. Ciuhandu, Roșia — Cor. Tempeleam, Căbești — Gh. Pașcu, Pocola — Gavril Cristea, Sân-Mărtin — Florian Goinea, Mezieș — Șt. Domocoș, Bratca — Iuliu Pop, Nojorid — Iosif Clintoc, Orade — Nic. Ternovan, Cheiu — Gh. Onciu, Leș — Vasilie Bulzan, Chișirid — Aurel Jurca, Mierlău — Petru Cipău, Luncișoara — Dr. Nic. Roxin, ad. protopopesc, Salonta — Vas. Barbu, secretar episcop, Orade — Gheorge Tulbure, revizor școlar, Orade, fost deputat — Nicolae Firu, director școlar Orade, fost deputat, — Ioan Roșu, subrevizor școlar, Beiuș.

Învățătorii: Mihai Cinghiță, Beiuș — Ioan Mangra, Ceica — Gavril Hoblea, Ceica, — Ioan Cioambeș, Ceișoara — Ioan Moga, Dobrești — Terentie Popa, Cortești — Gh. Paul, Lazuri Ioan Popovici, Copăcel — Gavril Cosma, Stein — Petru Moga, Forosig — Ioan Popa, Chisirid — Romul Popa, Leș — Mihaii Silaghi, Orade — Ion Pop Cheiu — Iosif Pop, Orade — Ioan Lapușan Sânt-Andraș și alții.

Dlui Ion I. C. Brătianu.

București.

Poporul român bihorean din plășile Beiuș, Ceica, Vașcău și Centrală adunat azi în hotarele comunelor Decânești și Nojorid spre a sărbători primele împroprietăriri din Biharia vă roagă prin glasul conducătorilor sei să binevoiți a primi omagiile sale de respect și devotamet, de gratitudine și recunoștință pentru graba și iubirea cu care Guvernul Dv. înfăptuește legea agrară și pentru străruință și priceperea ca care lucrează pentru marea operă de consolidare națională.

•

DI M. Puricescu a fost numit polițai al orașului Făgăraș, în locul dlui Z. Dobrotă, numit polițai al orașului Gheorghieni.

DI Ludwig Horch a fost numit titularul consulatului onorar al României înființat la Viena.

•

Conflictul dela societățile forestiere de pe valea Mureșului a fost tranșat, încheinduse un nou contract colectiv de muncă.

Cu începere dela 22 Septembrie a început un serviciu poștal aerian între Cehoslovacia și România.

Plecarea din Praga a acestui serviciu se face Vinerea și Lunea.

Scrisorile se francheaza cu 5 coroane cehe și cărțile poștale cu 2 coroane în plus de francarea ordinară.

In jurul unei noui emisiuni de hârtie monedă

— O desmințire oficială —

Unele ziare au publicat știrea că Banca națională are intențiunea să facă o nouă Emisiune de un miliard de hârtie pentru a face față nevoilor comerțului și industrie. Informațiunea dată un corespunde adevărului.

Consfătuiroa ce a avut loc între Ministrul de Finanțe și conducătorii Băncii Naționale a avut într'adevăr de scop examinarea măsurilor susceptibile să atenueze criza de numerar de care suferă piața.

In acest scop Ministrul de Finanțe a discutat măsurile de luat pentru a răspunde nevoilor pieții **rămânând în programul fixat de a nu spori circulația fiduciară și a nu mări inflațiunea monetară.**

Un salut al armatei franceze către armata română

Avionul militar francez, care a sosit Sîmbătă în București, a adus din partea generalului Buat, șeful statului major francez, următorul mesaj de salut către generalul Cristescu, șeful statului major român și armatei române:

DOMNULE GENERAL!

Sunt fericit că pot încredința unui avion francez care pleacă azi dela Paris la București salutul cordial al armatei franceze către armata română și expresiunea sentimentelor mele sincer devotate șefului său de stat major general.

(ss) General **BUAT**

•

Suntem informați că în cel mult 2—3 zile ministrul de industrie și comerț va veni cu o decizie pentru fixarea prețului maximal la zahărul ce se fabrică în țară.

Prețul nu va trece de 20 lei kgr.

•

Aviatorii francezi: comandantul Vuilemin și căpitanul Dagnaux au sosit cu două aparate Sâmbătă la orele 5 seara pe aerodrumul dela Băneasa, făcând ruta Paris-București în 10 ore.

Ministrul Franței la București dl Daeschner a oferit un dejun în onoarea celor doi aviatori.

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Din cele 500 locomotive trimise spre reparare la fabrica Skoda, au început a sosi zilnic câte 5—8 mașini, care sunt puse în circulație.

In curând vor mai sosi în țară și 60 locomotive comandate în Germania.

•

La 2 Octombrie se va întruni la ministerul muncii comisiunea pentru stabilirea cadrului de aplicațiune a deosebitelor legi și regulamente relative la repausul duminical.

•

Statul român va încasa în curând suma de 21 milioane 900 mii coroane aur, cotă parte dela lichidarea băncei austro-ungare.

•

Ministerul de finanțe a făcut intervențiile necesare la Banca Națională să acorde un credit de 60 milioane lei centralei cooperativelor sătești pentru cumpărarea de porumb necesar hranei populației din Ardeal.

•

Ministerul de industrie și comerț va convoca în curând o comisiune pentru întocmirea anteproectului de lege cu privire la reorganizarea camerilor de comerț din țară.

•

La ministerul de finanțe se pregătește un anteproiect de lege pentru despăgubirile de războiu, care să fie înfățișat în viitoarea sesiune ordinară parlamentului.

•

In Buffetul Central toată noaptea după teatru cină. Peste zi mâncări speciale gourmand. Localul cel mai modern român Specialități de beuturi. Bere albă și neagră de butoi. I-622

•

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

•

Curse de Automobile

Totdeauna mai Eftine ca la alții!! Telefon 999 Perry-Ford. Calea Regele Ferdinand 99.

1823

•

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Foarte multă atenție se dă la spălatul și tincturatul (vopsitul) părului, de către personal competinte, la salonul de coafură *Pascu & Erdelyi Piața Unirei 23, Cluj.* — Cabine absolut separate. Decreție garantată. 2

•

Primesc comenzi lucru de mână, tot felul de ajur, broderie românească, ajur fille, etc. Efectuez lingerie de corp și de pat, perdele, couverturi, rochii etc., în timpul cel mai scurt și în condițiuni foarte avantagioase Strada General Gherescu Nr. 3 (Bástya-ut) Melle Ellene. 2167

LA LIBRARIA
Cartea Românească
din Cluj se afla de vânzare
Geografia României
p. cl. IV. primară
Geografia Europei
p. cl. V. primară (Nou!) de G. G. Mateescu, prof. în Cluj
Geografia județului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de G. G. Mateescu și I. Angheliu, ins itutor
România földrajza
p. școalele secundare și
România földrajza
p. școa ele primare (nou!)
de ace'așl autor, traduse de Gr. Litan profesor, pentru școalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învățători se face 10 la sută reduceri de preț

Teatrul National
Programul Spectacolelor
Joi 27 Septembrie
Taifun
Sâmbătă 30 Septembrie
Taifun
Duminecă 1 Octombrie
Matineu:
Un domn pribeag
Seara:
O scrisoare pierdută
Marți 3 Octombrie
Amorul Veghiază

Vopsește și curățâ bine în timpul cel mai scurt cu preț eftin
UNIO
Fabrica de spălat cu aburi Cluj, Calea Regele Ferdinand 133 23

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fagsau stejar despicate Lei 650.—

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Lichidarea băncei austro-ungare din Viena. Cota revenită României.

Guvernul român a fost încunoștiințat de comisia de lichidare a Băncei austro-ungare din Viena, să trimeată o delegațiune ca să ridice suma de 20 de milioane, 900 mii de coroane în aur. Guvernul a mai primit din aceaș loc 14 milioane coroane.

Chestiunea averilor nemțești sechestrate. O delegație germană va veni în România pentru despăgubiri.

Guvernul german a încunoștiințat guvernul nostru că delegația însărcinată cu plata despăgubirilor din partea Germaniei va sosi în țară pe la mijlocul lui Octomvrie. Dacă delegația va cădea de acord să plătească o sumă globală pentru averile germane sechestrate, guvernul va ridica sechestrul.

Din partea guvernului român s'au luat măsuri ca să se controleze toate averile germane sechestrate în țară. Acele averi cari au scăpat de sub sechestru vor fi sechestrate acuma, iar acele averi cari au fost vândute de supușii germani, li-se vor anula actele de vânzare.

Marele incendiu din Brăila.

Un mare incendiu s'a produs eri la fabrica de mobile „Titanic" din Brăila. Focul amenință mari depozite de mărfuri și saci. Cerul pare o mare de foc. Echipe numeroase din regimentele locale dau ajutor. Focul a distrus toată fabrica. Proprietarul ei Dr. Galațiatos aflând de nenorocirea care la lovit a căzut în letargie.

Sinuciderea lui Maican.

Azi s'a sinucis tânărul Dumitru Maican, acela care a ucis în duel pe fiul d-lui Duliu Zamfirescu. Sinucigașul suferea de neurastenie.

Manifestații împotriva regelui Constantin într'o biserică din București.

Cu ocazia unui serviciu divin oficiat eri la biserica grecească, s'au produs scene caracteristice.: Când preotul coloniei grecești a rostit numele regelui Constantin al Greciei, în prezența ministrului grec, a personalului legației și a coloniei, publicul grecesc adunat în catedrală a isbucnit în strigăte: Jos cu trădătorul! A intervenit poliția.

Externe

Turburările sângeroase din Bulgaria

Mai mulți miniștri bătuți. Revoluția este iminentă.

Viena — Din Sofia se anunță: Sâmbătă au avut loc mișcări revoluționare. Armata a făcut uz de arme împotriva răsvrătiților. Au fost 50 de morți și 800 de răniți. S'a declarat starea de asediu. Guvernul declară că partidele opoziționiste au făcut o uniune secretă ca să răstoarne guvernul. La Tirnova, Dugnic și Oravitza de sus s'au produs alte ciocniri sângeroase. Toată presa bulgară condamnă faptul cu mai mulți miniștri au fost batjocoriți și bătuți. Regele Boris într'o telegramă trimisă face responsabil guvernul pentru aceste evenimente revoluționare. Presa franceză constată că situația din Bulgaria este foarte gravă și că Sofia este în ajunul unei revoluții.

Grava situație din Grecia

Populația cere detronarea regelui Constantin.

Atena. — Situația este extrem de gravă. Eri a avut loc mare demonstrație în piața principală pentru detronarea regelui Constantin și pentru proclamarea lui Venizelos ca președinte de republică.

Au avut loc ciocniri sângeroase cu care ocazie s'a descărcat mai multe focuri de armă. Mai mulți cetățeni au fost răniți. Au fost arestați un număr însemnat de generali.

Abdicarea regelui Constantin.

Principele moștenitor a preluat regența

Paris. — După știri particulare, regele Constantin, în urma demonstrațiilor care iau un caracter tot mai grav, e hotărît să abdice.

Guvernul actual a demisionat.

Flota și armata grecească cer abdicarea Regelui. Pe de altă parte, agenția Reuter află din Londra, că regele Constantin a și semnat actul de abdicare. Până la noui dispoziții principele moștenitor a preluat regența.

Depozitul Central:
TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kömálalja No 25
☐ Telefon 201. ☐ 1290-2

Ultima oră

Isbucnirea revolutiei in Macedonia

Orașul Salonic de partea revolutionarilor. — Se cere isgonirea regelui Constantin și rechemarea lui Venizelos.

In Macedonia și în insule a isbucnit revoluția. Intre revoluționari și trupe s'au dat lupte sângeroase cu mari pierderi de o parte și de alta. In localitatea Pilcis s'au lansat proclamații în cari se cere detronarea regelui Constantin și rechemarea lui Venizelos. Orașul Salonic a trecut de partea revoluționarilor. Grecia e în ajunul unor grave evenimente.

Primele împroprietăriri în Banat

Eri 27 Septembrie au avut loc primele împroprietăriri în Banat la Pesac și la Sebeșul turcesc, împroprietărindu-se peste 2500 capi de familii, împroprietăririle s'au făcut în mijlocul unei mari însufletiri. Au fost de față D-nii Miniștri Alexandru Constantinescu și Aurel Cosma, precum și d-nul Grigorie Găvănescu și alte multe personalități. S'au expediat telegrame de mulțumire Majestatei Sale Regelui și d-lui I. I. C. Brătianu, primministru.

Tribuna publică

Pentru ce am fost „condamnat"?

La nota d-lui deputat, Andrei Pora: „Calomniile dlui O. Ghibu", primim sub titlul de mai sus, urmatoarea scrisoare de la dl Ghibu. careia, dinspirit de imparțialitate, îi dăm loc în coloanele noastre:

De două ori s'a afirmat în coloanele acestui ziar că nu am fost condamnat la trei zile închisoare și că, deci, mi-așî fi pierdut oarecum dreptul la respectul public.

Pentru orientarea cetitorilor mai sunt dator să recunosc că da, există o astfel de sentință a judecătoriei de ocol din Cluj, dar acea sentință n'a intrat în valoare de drept. Eu am apelat în contra ei la Tribunal, iar Tribunalul n'a confirmat-o.In curând tribunalul va judeca pentru a doua oară apelul meu și sunt sigur că-mi va da satisfacție pentru nedreptatea care mi s'a făcut.

Mă suprinde nespus de mult că despre acest caz s'a vorbit în ziare, după ce procesul s'a desbătut în ședință secretă. Dar cum secretul s'a violat cu scopul de a mă discredita pe mine, mă simt și eu deslegat de datoria de a tăcea, și astfel voiu arăta aci în câteva cuvinte cum am ajuns să fiu „condamnat".

Iata faptele:

In luna Decembrie 1921 un domn maior a intrat cu forța în locuința din casa mea propie în care eram tocmai pe punctul de de a mă muta, după ce-mi asigurasem dreptul la aceasta atât prin oficiul de Încartiruire, cât și prin Comenduirea Pieții. Interpelat maiorul mi-a aruncat, printre altele, vorba nesocotită că „la Comanduire se lucrează cu bani" în chestie de locuință. A doua zi am adus la cunoștința dlui general Petala atât cazul de viol de domiciliu, cât și afirmațiunea maiorului relativ la Comenduire. Dl General mi-a promis solemn că va lua imediat măsuri ca să mi se dea reparația cuvenită și că vinovații sa fie pedepsiți.

După ce Comandamentul Corpului de armată a anchetat cazul, l-a găsit vinovat pe maior și-la pedepsit cu transferare în altă garnizoană cu 21 zile închisoare și cu trecerea cazului la „Memoriul" vinovatului.

Ca să scape de pedeapsă, maiorul m'a dat în judecată pentru „calomnie", negând că ar fi spus acele cuvinte despre Comenduire, deși ele au fost auzite și de un martor. Judecătoria de ocol, nefăcând o instrucție completă a cazului și neavând la îndemână dosarul de la Comandamentul Corpului de armată, s'a crezut în drept să aducă sentință într'o chestiune judecată de acel comandament și încă o sentință care anulează complet pe a aceluia.

Pe semne că judecătorul a fost impresionat de soarta care l-a ajuns pe maior și a crezut că o poate schimba printr'o sentință care, în fond, nici pe mine nu m'ar atinge, deoarece executarea pedepsei s'a suspendat, conform legei Beranger.

Impotriva unei astfel de sentințe eu am apelat, și în fața Tribunalului am dovedit cum nu se poate mai evident nevinovăția mea și dacă la pertractare ar fi fost chemat și dl general Petala pentru a confirma cele aduse înainte de mine, s'ar fi prouunțat deja în această primă ședință sentința de achitare. Dar așa, ea s'a amânat până după ascultarea d-lui general, când se vor lămuri definitiv toate afirmațiunile mele.

Așa stă cazul cu „condamnarea" mea. Oamenii cinstiți își vor da seama că o sentință apelată nu însemnează nimic încă; cei necinstiți vor continua să o exploateze mai departe în contra mea, până ce sentința Tribunalului îi va face, la un moment dat, și pe ei să tacă, și să-și caute împotriva mea alte argumente, la fel de loiale.

Onisifor Ghibu
profesor universitar membru corespondent, al Academiei Române

Pentru comercianți la comandă mai însemnată reducere de prețuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu abur, și de văpsit Cluj,
văpsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbaci toit și blănuri. ☐ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Uniforme scolare, Raglanuri
au sosit în mari cantitățile diferite
1588 la
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

Pretutindeni
în Ardeal
se citește
ziarul INFRĂȚIREA

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.
Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 și 290.
Loyd 2721 1553

Pentru informațiuni comerciale, intervenții la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresați-vă biroului

TERMINUS

autorizat Trib. Comerț No 1369—1922.

Bucuresti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă servește cu cea mai mare promptitudine.

Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignațiune, facem reprezentanțe cu cele mai favorabile condițiuni. 2171

Fratii **Mártonffy** & Co.

Să află de vânzare în engro sau detail la decurând renovatul depozit universal de blănuri cele mai noauă modele, blănuri de clasa primă, totfeliul de articolă de blană, furnituri pentru blănari.

Sursă solidă de cumpărare

Cluj, Piața Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.

Adresa telegrafică: Mártonffy pelz. □

Lloyd-Expres 899 2025

ARTA NAȚIONALA

ATELIER PENTRU INDUSTRIE NAȚIONALĂ ȘI COVOARE PERSIANE CLUJ, STRADA N. BĂLCESCU No. 21

DIRECTOARA

DOAMNA VETURIA O. GHIBU

Efectuează în cele mai excelente condițiuni orice fel de cusături, galoane, șabace, fileuri, lingerie de corp, de pat, de masă, precum și scoarțe românești (oltenești, basarabene etc.) și covoare persiane cu motive orientale sau românești La 1 Oct. a. c. „Arta Națională" deschide un curs pentru învățarea țesutului de covoare persiane. Inscrierile au loc până la 22 Sept. Durata cursului e de 6 săptămâni. 2168

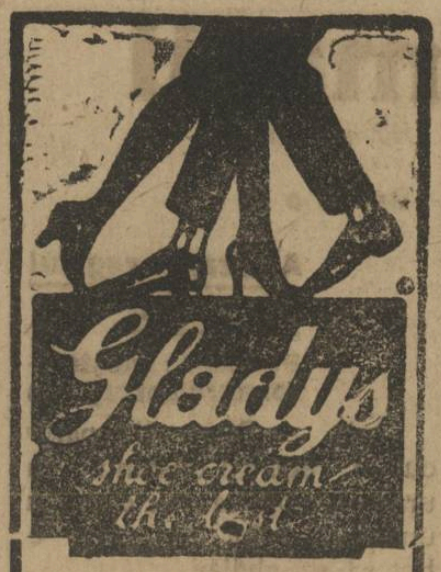

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

S'a deschis

școala de dans a maestrului de balet **Ligeti** în sala de sport a Academiei Comerciale.

Inscrieri se primesc: în str. Cotiă (Forduló) 2, dela ora 1 p. m. in sus.

2201 Reclama 2340

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

CARȚI ȘCOLARE ȘI RECHIZITE

Găsiți la toate librăriile societății

„Cartea Românească"

BULEVARDUL ACADEMIEI, 3-5

Librăria Sfetea, Calea Moșilor, 62/64 și Calea Victoriei, 68

Librăria Th. Ionnițiu, Str. Șelari, 12

și la toate sucursalele sale din:

Cluj: Piața Unirei, 7. □ Timișoara: Str. Țepeș-Vodă, 2. □ Diciosânmartin. □ Iași: Librăria, Ion V. Ionescu și Alba-Iulia: Librăria, Francisc Schässer. 2189

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrațirea"

Cea mai buna mașina de scris

Reprezentanta fabrice i:

Librăria Lepage Cluj,

Palatul Status.

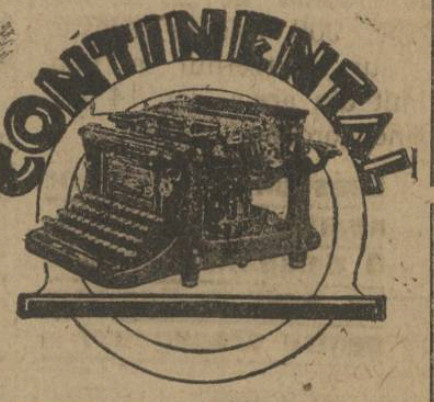

Mașine de scris și de socotit se repară de către mecanici specialiști. Prin telefon 438. Deasemenea se repară conștiincios mașini trimise din provincie. In depozit accesorii pentru mașină de scris, litere românești, pandlici și perne, hârtie pentru mașină de scris, hârtie carbon etc. etc. 2166

S'a deschis

Cluj, Calea Regele Ferdinand 141

Cel mai mare Magazin din țară de

„Articole de sport și vânătoare"

NICOLAE ROSCA.

In permanență tuburi de deosăbite calibre, alice și accesori cu prețuri convenabile. In curând v'a sosi un mare sortiment de Arme de vânat și buzunar.

Pentru revânzători rabate corespunzătoare. 2193

In grădina de iarnă a hotelului Central vor dansa în fiecare seară artistele Myriam Barka din Sudan, Olga și Teddy vor dansa Jazz-Band cel mai atracțios dans. 2199

În jurul tratatului secret dela Marienbad

— O desmințire categorică a dlui Beneș —

Cu privire la pretinsul tratat secret dela Marienbad dintre Mica Antantă și Polonia, ziarul „Le Temps" reproduce următoarele declarații făcute de primul ministru cehoslovac, d. Beneș, trimisului său din Genova:

Am arătat d-lui Beneș, președintel consiliului republicei cehoslovace, textul pretinsului tratat secret, care ar fi fost încheiat la Marienbad la 31 August trecut între Mica Antantă și Polonia. Acest text publicat de ziarele germane a fost produs în presa franceză.

După ce a parcurs cu uimire mai întâiu, apoi amuzat, suszisul document răspândit de ziarele germane, d. Beneș mi-a spus:

Falșificatorii ar fi putut fi mai abili. Ei au dattat pretinsul lor tratat din Marienbad și au pus iscălitura d-lui Narutovici. Or, d. Narutovici n'a venit în Cehoslovacia și reprezentanții celor patru state așa zise contractante nu s'au întrunit nici odată la Marienbad. La Praga am discutat și fiecare din noi n'a făcut la Marienbad decât vizite izolate.

„Acum câtva timp se povestea, că Mica Antantă a încheiat un tratat cu Franța și s'a făcut chiar aluzie la acesta în parlamentul nostru. Nu era nimic adevărat din această poveste. Astăzi ni se atribue un tratat cu Polonia și lucrul e tot pe atât de puțin adevărat. Mă aștept de altfel să se inventeze încă alte legende și sunt decis să nu mă las mișcat.

„In adevăr, mi se pare, că cunosc origina acestor zvonuri fantastice.

Sunt oameni, cari pledează falșul pentru a ști adevărul și cari au câștigat sub regimul Habsburgilor o virtuozitate extraordinară în arta falșificațiilor. Insă pe vremea când se vedeau apărând pretinsele documente ale contelui Forgach, era un guvern, care se deda el însuși la fabricarea de hârtii falșe. Acum e un partid de opoziție, care se însărcinează cu această treabă. De altfel, încheie d. Beneș, cu un zâmbet ironic, e oricum un progres".

Circulația bonurilor de tezaur în Bulgaria

Banca națională a Bulgariei — anunță „L'Echode Bulgaria" — a hotărît, în virtutea primului articol al legii asupra circulației biletelor de bancă și consolidării schimbului — lege publicată în oficialul Nr. 110 din 1922 — să pună în circulație, în locul biletelor de bancă, bonurile de tezaur deja perforate și retrase din circulație.

Punerea în circulație a bonurilor în chestiune s'a făcut pe ziua de 16 Septembrie curent. Bonurile poartă stampila următoare: „prezentul bon are forța biletului de bancă, numai pentru interiorul țării, până la 31 Decembrie 1922, până la concurența valorii nominale". Alături de sigiliu sunt puse semnătura inspectorului administrației centrale Nicolae C. Bradinschi, a controlorului Cristu Popp Dimitroff și a casierului Iordan Bugenoff.

Toate bonurile sunt perforate în partea stângă, pe toată lărgimea pe inițialele B. N. P.

Citiți pag. 8-a

Horthy la pândă

Corespondentul din Budapesta al ziarului „Bécsi Magyar Ujság" publică în coloanele acestuia un articol sub titlul de mai sus în care relatează anumite stări de fapt cari arată într'un mod semnificativ că Ungaria se gândește azi cu adevărat la o politică externă activă.

După constatările corespondentului, afară de concentrarea contingentelor mai tinere — concentrarea nominală — ministerul de război prin o decizie a unui recent consiliu de miniștri, a avizat autoritățile tuturor comunelor se dispună ca toți foștii militari să se înfățișeze la autoritățile centrale militare ale fiecărui județ.

Toate aceste semne arată că guvernul proectează cele mai largi măsuri de mobilizare.

Hejjas Ivan a trimis săptămâna trecută 3 divizii din Budapesta la hotarul de apus și a pus în vedere trimiterea și a altor trupe prin mijlocirea cartierului general din Szombathely.

De fapt, asemenea concentrări de trupe se fac în secret și la hotarul român și jugoslav.

Toate aceste planuri și dispoziții ale guvernului maghiar sunt în legătură cu evenimentele greco-turce.

In cazul când orientarea politică externă a lui Bethlen nu ar duce la un rezultat, guvernul va fi cedat grupului teroriștilor Gömbös-Friedrich-Eckhardt.

Aceștia au înarmat, asemenea italienilor, întreg partidul fascist maghiar, care așteaptă numai prilejul să între în acțiune.

Numai așa se explică intenția adunării naționale de a felicita guvernul din Angora, de care elementele iredentiste și-au legat toate speranțele.

Friedrich, tot în acest spirit a declarat, că, „Ungaria e înconjurată de țări cu un organism putred, în cari prăbusirea completă poate interveni în orice moment și fasciștii unguri înarmați, formați și gata de luptă numai asta așteaptă".

Declarația asta a făcut-o Friedrich în comisia afacerilor externe, pentru care a fost îndelung aplaudat..

După unele voci din presă, în cazul când Bulgaria au interveni în Tracia și ar interveni și Iugoslavia în răsboi, Horthy și Bethlen ar începe imediat operațiile militare și ar intra în România, Iugoslavia și Cehoslovacia.

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

SOBĂ „Godin" No. 4 de vânzare eftin Calea Traian 15, apartament 6

VÂND ieftin gramofon, patefon, câine vânătoare, Strada Moților 24. Parter, stinga. 2194

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

UNIVERSITATEA DIN CLUJ

Se caută o secretară bibliotecară la Institutul Botanic Cluj. Se cere să aibă 4 clase secundare și să cunoască dactilografia. Salar lunar 730 lei.

A se adresa la Institutul de botanică generală (Universitate). 2202

Saci, Musamale

Cumparare. ♦ Vânzare.

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II, Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare.

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Ventile

din bronz s'au fontă cu mufe sau cu flansche în toate mărimile pentru aburi sau apă furnizează prompt:

Fabrica de Armaturi

N. Pedvisocar

et Comp.

Soc. Anonimă Română

București, Str. Vultur 29

Telefon 55/19.

Reclama 2343 2203

AVIZ.

Aduc respectuos la cunoștința clienților că în sfârșit am reușit să reiau relațiunile cu fabricanții vechi solizi și că astfel mi am putut aranja prăvălia, care există de 35 de ani, din nou conform tuturor pretențiilor dinainte de războiu

Vânzarea începe Marți

!

Rugând sprijinul onoratului public, semnăm cu distinsă stimă

VOITH MIKLOS

2196

In atenția călătorilor!!

In zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**

Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

Mare asortiment

de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firme

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Article frumoase de droguerie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Extirpă cu garanție ploșnițele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută frme și vopsește.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

Telefon 749

Lloyd 967

2112

Compani Masinelor de Scris „YOST"

București, 54, Calea Victoriei

caută de urgență

2198

representant local

CARBUNI DE PIATRA

și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziții de vagoane sau magi

Sigismund Kohn

Cluj, Str. Barițiu 10. Telefon 259

Radio 2269 2142

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Au sosit sticle pentru căstraveți și compoturi la Eisenstädter

1812 fost magazinul Lakatos. Cluj, Str. Regina Maria (Deák-F.) 13

1000 de oameni privesc galantarul susnumitei firme.

UNIUNEA COMERCIALA

CENTRALA BUCUREȘTI

Sucursala: Galați, Iași, Constanța, Timișoara și

CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.

Capital societar: Lei 25.000.000

Are permanent în depozit tot felul de uleuri brute și rafinate indigene și străine.

Vasilină, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra, pe prețuri eftine ale z.lei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri și automobilele), art.cole de fierărie (coase, pietre de șlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie și manufactură.

Acuma a sosit: extras de guebracho și de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanță generală Westboehmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).

Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Conferința dela Varșovia

— Acordul stabilit pentru discutarea pactului de neagresiune —

Conferința care s'a ținut la Varșovia, între reprezentanții militari ai statelor limitrofe Rusiei, spre a discuta propunerea de dezarmare a guvernului sovietic, conferință care a durat trei zile, s'a terminat.

Au luat parte la această conferință d-nii: general de divizie Petala, delegatul României; general Haller șef de stat major, delegatul Poloniei; general Paul Lill șef de stat major, delegatul Letoniei și general Enkel șef de stat major delegatul Finlandei.

Delegații militari ai statelor limitrofe Rusiei, au căzut de acord asupra chestiunilor cari se vor dezbate cu delegații Sovietelor.

La conferința ce va avea loc în acest scop, delegații acestor state se vor prezenta cu un punct de vedere comun.

Conferința care va discuta propunerea de dezarmare a Rusiei sovietice, se va ține la Moscova la 12 Octombrie a. c.

Rusia sovietică care suportă cu foarte mare greutate cheltuelile militare și care o împedică de la orice desvoltare economică, are intenționi serioase de a dezarma și deci de a încheia acest pact de neagresiune.

Franța și problema strâmtorilor

— Cum înfățișează presa franceză soluționarea chestiunei Orientului și a Dardanelelor —

Intr'un articol de fond discutând chestiunea Orientului și aceea a Strâmtorilor, din punctul de vedere francez, „Le Journal" înfățișează ambele chestiuni în felul următor:

Extensiunea războiului mondial în Orient a doborât toate calculele politice ale Angliei vizând stăpânirea acestor ținuturi fertile. Aliată a Rusiei contra Turciei, Marea Britanie era să fie pusă în necesitatea de-a realiza ea singură visul lui Petru cel Mare, de a instala pe Ruși la Constantinopol, și de a le deschide Strâmtorile? Numai căderea țarismului și cataclismul bolșevist au deturnat această concluzie paradoxală care fusese prevăzută formal în acordurile dela 1915. Anglia n'a pierdut însă din vedere un singur prilej de a profita de pe urma catastrofei rusești. Ea s'a instalat la Constantinopol și a substituit în Dardanele slabei rezistențe turcești formidabilul baraj al dreadnoughts-urilor sale. Aceasta se numește la Londra „stabilirea libertății Strâmtorilor".

Situația creată prin tratatul din Sevres

Regimul pe care pretindea să-l stabilească aci tratatul din Sévres a dus la acest rezultat: Turcia își păstra Constantinopolul, dar grecii țineau Capitala otomană sub focul tunurilor lor și Dardanelele dezarmate sub controlul unei jandarmerii internaționale neputincioase se deschideau tuturor fantezillor escadrelor ostile. Stăpâna mării, Anglia devenea astfel adevărata stăpână a marelui port.

Urmarea se știe: revolta patriotismului turc, trimiterea grecilor la Smirna cu misiunea de a pune la raison pe îndrăzneți, exasperarea naționalismului otoman și în sfârșit, eșecul ofensivei grecești.

La începutul anului acestuia, englezii au înțeles necesitatea de a mai arunca din lest. Ei au admis restituirea Smirnei către Turcia. Dar au voit să precupețească această concesiune și să pună mâna definitiv pe strâmtori. Acesta e secretul interminabilei partide diplomatice care s'a angajat în jurul executării programului conferinței din Paris. In aparență se discutau condițiunile de armistițiu, evacuarea Asiei Mici; în realitate însă, Anglia voia să decidă pe Turci a accepta dinainte regimul stabilit la Constantinopol și în Dardanele prin tratatul de la Sevres. Kemaliștii au refuzat aceasta, preferind să rămâe în Asia decât să figureze prin statele europene plătind această mare onoare cu independența lor.

Programul politic al Turcilor naționaliști

Șefii mișcării din Angora au totuși o concepțiune foarte lămurită despre posibilitățile politice. Programul lor n'are nimic neraționabil. El prevede măsuri indispensabile pentru asigurarea independenței reale a Constantinopolului, și în acest scop ei vor reocuparea Traciei, lucru cu atât mai ușor de realizat, cu cât populația acestui teritoriu este în majoritate musulmană.

Programul turcesc mai vizează o independență a coastei Mări printr'o adevărată libertate rezervată exclusiv oamenilor cinstiți.

Și asupra acestui punct, evident, înțelegerea este mai greu de făcut de oarece Anglia a creat un periculos echivoc. Englezii se fac șampioni înfocați ai libertății strâmtorilor. Dar libertatea pe care ei o preconizează este, în realitate, o închidere mai ermetică decât acea a statutului din 1840.

Irigațiunea artificială în Ungaria

Irigațiunea artificială a câmpurilor a făcut anul acesta însemnate progrese în Ungaria. O întindere de peste 500 jugăre de pământ a fost irigată cu diverse sisteme.

Rezultatele au întrecut pretutindeni așteptările. Pentru a da extindere procedeelor de irigațiune s'au organizat excursiuni pentru vizitarea instalațiilor de irigațiune artificială. Aceste excursiuni sunt conduse de societate inginerilor din Budapesta.

Ungaria și chestia minorităților

— Plângerea contelui Banffy la societatea națiunilor —

Liga Națiunilor s'a ocupat săptămâna trecută cu chestiunea minorităților. Cu această ocaziune, contele Banffy ministrul de externe al Ungariei, a declarat că aderă la acele propuneri, după cari Liga Națiunilor urmează să trimită delegați în teritoriile cu populație mixtă. In continuare, contele Banffy a declarat că situația minorităților maghiare în statele vecine este îngrijitoare. După dânsul, minoritățile maghiare sunt lipsite de libertate, de autonomia bisericească și nu au voe să întrebuințeze limba lor maternă. Banffy a criticat apoi reforma agrara din statele vecine, declarând că pe baza acestor legi, pământurile minorităților pot fi sechestrate, 3 jum. milioane unguri suferă din cauza acestor dispoziționi unilaterale.

Ziarele ungurești, comentând această primă intervenție a Ungariei în ședința Ligei Națiunilor, constată că cu tot „succesul" discursului contelui Banffy, primele hotărâri ale Ligei au fost în defavoarea Ungariei, întru cât Liga a respins toate protestele ei în ceeace privește rectificarea graniței între Ungaria și Austria, hotărând în favoarea acesteia.

Bugetele militare ale statelor

— Intre 1913 și 1922 — Bugetul militar al României prezintă scăderi —

Iată, după documentele oficiale predate Societății Națiunilor, comparația cheltuelilor militare totale ale statelor (armată, marină și forțe aeriene), în 1922 și 1913.

Țările, ale căror bugete militare sunt în 1922 superioare acelora din 1913:

Marea Britanie, prezintă o augmentare de 19,2 la sută; Indiile Britanice, 14,5 la sută; Australia, 17,4 la sută; Noua Zelandă, 148,3 la sută; Japonia, 71,9 la sută; Belgia 82,1 la sută (Belgia era neutră înainte de Iulie 1914); Portugalia, 7,2 la sută.

Țările cu bugete militare în scădere în 1922, față de bugetele din 1913 sunt:

România, cu 23,1 la sută; Italia, cu 46,1 la sută; Franța, cu 7,9 la sută; Africa de sud, cu 25,4 la sută.

Din țările, cari au fost neutre în timpul războiului, prezintă bugete militare în urcare: Danemarca, 33,3 la sută; Spania, 38,3 la sută; Suedia, 20,1 la sută și în scădere Elveția, cu 39 la sută și Norvegia cu 14,3 la sută.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Publicație de licitațiune.

Spre cunoștința generală se publică ca în **ziua de 30 Septembrie 1922, ora 11 a. m. se va ține licitațiune publică cu oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor: de împrejmuire cu beton și ingradire cu sârmă, lucrări de vapsire, furnizarea și montarea vanelor, pentru Inst. Ortopedie Cluj.**

Ofertele se pot inainta până în 30 Septembrie ora 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică Cluj, (Institutul „Pasteur" et. II.) când ele se vor deschide.

Ofertele intârziate, precum și supra ofertele nu se vor lua în considerare.

La licitație vor lua parte ofertanții sau reprezentanții lor.

Fiecare ofertant va depune 4% ca garanție provizorie sau efecte de stat din suma detală a ofertei sale. Aceasta garanție va intregi-o adjudecatorul inaintea incheerei contractului la 6% după suma oferită drept garanța definitivă.

Pentru licitațiune sunt în vigoare art. 72—85 a legii Contabilității Publice, condițiunilor generale pentru lucrările publice și caetul de sarcini pentru executarea clădirilor.

Ofertanții rămân obligați 2 luni dela ziua licitațiunei.

Devizul, original, caetul de sarcini și condițiunile generale se pot vedea la Devizia Tehnică în orele de lucru și tot acolo se pot primi lămuriri mai detailate.

Inspector General: Dr. GANE m. p. Șeful Diviziei Techn.: Ing. IVASCU m. p.

2183

Aviz.

Către funcționarii publici (de stat) din Cluj.

La Aprovizionarea c. f. r. din Cluj se vând diferite Stofe de Haine și Manufactura, conform Ord. Superioare din București, numai la funcționarii Statului și Familiilor lor, cu prețuri reduse, pe timp de una lună, cu începere dela 25 Septembrie a. c. deci funcționari sunt datori a întreba la autoritatea lor superioara, despre mostrele și prețurile, ce li s'au trimis deja, și vor stărui a fi trecuți pe tablourile de cumpăratura.

Acele mărfuri sunt: Stofă groasă cu Lei 90 metrul, Stofă subțire de haine (bune și pentru rochii) cu prețul de Lei 50 m., moltoane, velur, flanel cu prețul de 12 Lei m. Finet calitatea I. cu prețul de Lei 15 metrul, plus 5% comision.

Comisia Județana de Lichidare.

Direcțiunea Căilor Ferate Someșene.

No. 12.275/AII.

Publicațiune.

Direcțiunea Căilor Ferate Someșene S. A. în urma hotărârei luate de către adunarea generală, ținută în 1 a. c. aduce la cunoștința generală, că cupoanele a acțiilor de prioritate în valoare nominală de 1.000 Cor. din 1920 cari se găsesc în circulația se vor schimba începând din 1 Octomvrie a. c. cu á 25 Lei.

Schimbările se vor face de către casieria centrală a C. F. Someșene, Dej, casa Schoeller & Co. Wiena (I. Wildpretmarkt 10) și de către „Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület" din Budapesta.

Dej, la 12 Septembrie 1922.

2187 Direcțiunea Căilor Ferate Someșene.

Doritorii de a cumpăra

CEREALE

pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.

Adresându-se Agenției de publicitate

„SOARELE"

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana". institut de arte grafice Cluj.

Anul III. No. 627 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 6 Octombrie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrățiți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ——— LEI 180
„ 6 LUNI ——— „ 90
„ 3 „ ——— „ 45
„ 1 AN Pentru autorități 240

Oligarhia nouilor democrații

— Exemplul Bulgariei și stările politice dela noi —

In Bulgaria se petrec lucruri cari ies din normal, chiar în aceste vremuri de generală anomalie.

O întreagă organizație politică, nou-nouț instărită în scaunul puterii în numele democrației, se dedă la cele mai oribile abuzuri pentru a-și asigura stabilitatea acolo unde se află.

Desigur că toate aceste abuzuri sunt făcute tot în numele acelei democrații care a dat puterea agrarienilor bulgari, și tot acelei democrații, care acolo ca și aiurea, este așa de lesne luată în deșert.

Acțiunea contra miniștrilor războiului din Bulgaria, e cu totul altăceva de cum vrea s'o prezinte oficialitatea agrariană dela Sofia.

In ea se închide ca prim scop un procedeu politic necunoscut încă, și care pare a se manifesta ca atare și aiurea.

E vorba de mijloc l atât de lesnicios pentru instărirea politică și creiarea unei noui oligarhii: suprima ca adversarului mai pri ceput și mai bine organizat. Democrația nu servește astfel decât unui scop precis și îngust: ajungerea puterii prin înșelarea nădejdilor și nevoilor populare. Odată ținta ajunsă, principiul democratic inițial devine o povară; puterea dă drepturi care depășesc legea, iar contribuția populară la guvernare poate fi acceptată numai atât cât ea nu trece dincolo de voința stăpânitorului și interesele sale vitale.

Ceeace se petrece acum în Bulgaria sub binecuvântata conducere a lui Stambuliiski este fără îndoială un elocvent tablou al structurei morale pentru toate democrațiile lipsite de tradiție, creațiuni nefericite ale războiului mondial.

Aproape pretutindeni în Europa, vechea orânduială socială a eșit adânc sdruncinată din haosul celor șase ani de reciprocă distrugere. Fatal era deci ca o imensitate de răvnitori de măriri nemeritate și cu nimic justificate să se îmbulzească la cârma trebilor publice.

Poporul a rezistat sau s'a lăsat înșelat după cum era de solid pregătit politicește pentru o matură alegere între atâtea oferte înșelătoare.

Astfel în Rusia s'a ajuns la stăpânirea bolșevică a lui Trotzki, iar în Bulgaria la cea agrariană a lui Stambuliiski.

In alte părți restabilirea valorilor reale s'a urmat paralel cu înlăturarea tuturor mizăriilor vieții publice îmbulziți la situațiuni cari cer și pricepere și simț al răspunderii.

La noi fenomenul general ni-a adus cei câțiva ani de costisitoare experiențe de după războiu. Poporul nostru, atât de nedreptățit în aprecierile tuturor, a dovedit o soliditate politică uimitoare și un simț al realităților care ni-a ferit de prea mari sdruncine sociale. Si la noi, ca în alte părți, am avut o mare abundență de proaspete pretenții politice, și toate bine înțeles democratice.

Din concurența acestora și rezerva vechilor organizațiuni politice, serios democratice, cumințenia poporului nostru a făcut un riguros triaj.

Cei trei ani în care s'au perindat guvernele d-lor Vaida, în colaborare cu noutatea țărănistă, și Averescu, au fost suficientă dovadă pentru țară.

Bunul simț al masselor populare și-a dat imediat seama de câtă neseriozitate politică sunt capabili toți „oamenii noui" și li-a retras rând pe rând încrederea.

Astăzi atât partidul național, cât și partidul țărănist și averescan au pierdut orice simpatie publică. Alegerile de primăvară ca și cele parțiale sunt suficientă dovada a acestei stări de lucruri.

Violența ultimelor campanii politice trădează însă că, în sânul expoziției naționalisto-țărăniste se petrece un fenomen analog celuia petrecut în mintea lui Stambuliiski.

Cele două partide coalizate își dau perfect seamă că sunt la marginea prăpastiei, gata-gata să se prăbușească într'însa; și firește perspectiva unei guvernări arbitratre, cu imediată stârpire a adversarului după sistemul agrarian bulgăresc, li-a rămas singura nădejde.

Din fericire pentru țară, partidul național și partidul țărănist au în fața lor massa compactă a poporului românesc de atâtea ori înțelept și cuminte, așa că și această ultimă nădejde va trebui înăbușită, dacă cele două partide coalizate nu vor să moară înainte de vreme.

Și dacă în Bulgaria reacțiunea contra acelor cari i-au în deșert democrația, nu s'a produs încă, la noi nu mai poate fi vorba nici de luarea în deșert a nevoilor populare pentru creiarea unei noui și odioase oligarhii, și nici de reacțiunea care să stăvilească o atare acțiune. Altfel proaspăta oligarhie a partidului național și țărănist nu s'ar sbate în chinurile de astăzi ale neputinței politice.

Cruciada bunătății

Dintr'o răspândită revistă franceză aflăm că în Franța s'au întemeiat „Ligi ale bunătății", cari numără până astăzi o sută de mii de membre.

Iată deci o nouă cruciadă predicată de femei. Dar spre deosebire de toate mișcările feministe din vremea din urmă, cari toate aveau o înfățișare războinică, cari toate își propuneau o țintă de cucerit prin luptă și nu puteau pricepe aceste cuceriri decât printr'o acțiune mergând uneori până la violențe — excesele sufragetelor engleze, americane și germane sunt în amintirea tuturor — spre deosebire de mișcările de până acum această nouă acțiune întreprinsă în Franța are un caracter de adevărat umanitarism. Idealul pe care și l-au propus aceste ligi este umil și poate chiar banal. Dar el este totuși plin de măreție. Căci este vorba de a apăra cea mai obscură, cea mai tăcută, însă cea mai activă și cea mai rară dintre virtuți: Bunătatea.

Cum ne spune revista, membrele acestor ligi n'aduc cruciadei lor numai o cotizație oarecare și o simpatie filozofică. Ele s'au legat toate să consacre operei toată inima și toată credința lor, săvârșind în fiecare zi o faptă de bunătate. Și, adaogă revista, nu un anuar mai mult se găsește în Franța, ci o sută de mii de misionare, o sută de mii de apostoli, o sută de mii de reeducatoare ale sensibilității contimporane.

Această sforțare vine la timp. Căci bunătatea simbolizează un întreg program moral, politic și social. Niciodată ca acum n'a fost mai multă nevoie de a da acestui mare sentiment puterea de a realiza fapta.

Războiul a înăsprit sufletul omenesc. Pe ruinile câmpurilor de luptă n'a înflorit cum ne așteptam unii înduioșarea. Dimpotrivă în fiecare zi ne dăm seama că mânia, nedreptatea, brutalitatea și suferința nu favorizează într'o civilizație înflorirea bunătății și a milei. Umanitatea s'a înrăit și s'a înăsprit. Statisticile au stabilit că darurile pentru săraci merg micșorându-se din an în an. Generozitatea față de nefericiți — semn exterior al bunătății — suferă o criză puternică.

Nimeni nu se alarmează totuși. Mulți, foarte mulți par a admite că bunătatea nu este decât slăbiciune. Nimeni nu vrea să se înduioșeze; preferă să fie aspru de cât să fie înșelat.

Și totuși astăzi când atâtea suferințe și când atâtea nevoi încearcă omenirea, reîntronarea bunătății trebuie neapărat pregătită. Această virtute prea mult uitată trebuie să fie virtutea cardinală a vremii.

Ceiace îndeplinesc cele o sută de mii de misionare ale bunătății este o mare operă de umanitate, este sforțarea prin care vom ajunge la mai multă dreptate, la mai mult adevăr și la mai multă fericire. Pilda femeilor franceze trebuie să trezească ecouri în sufletele femeilor de pretutindeni. Este o cruciadă pe care ele cele dintâi trebuie s'o înceapă pentru că se cuprinde în menirea lor de iubire și de devotament.

Ungaria și Habsburgii

— Nota Micei Antante la Genova —

Nu este un lucru întâmplător faptul, că chestiunea habsburgismului Ungariei se pune acum, în mijlocul marilor frământări diplomatice actuale. Readucerea lui în discuție este în strânsă legătură cu adunarea ținută săptămâna trecută la München de către fruntașii monarhiști din Europa. Cum s'a arătat, conferința monarhistă dela München a convenit, în ce privește Ungaria și Austria, asupra succesiunii lui Otto la tronul Ungariei, succesiune agreată de toată oficialitatea maghiară și în primul rând de marele îndrumător al Ungariei, Apponyi.

Ni s'ar părea inexplicabil, de ce, în urma acestei conferințe, Mica Antantă a adresat societății națiunilor o notă, cerând să se repete Ungariei obligațiunile ce și li-a luat acum un an privitor la detronarea Habsburgilor. Conferința dela München nu îndreptățea un asemenea pas. Conferința a fost fără valoare, la fel cu toate acele conferințe care se țin în străinătate, sistematic.

[illegible] ne lămuresc însă în privința aceasta. Nota Micei Înțelegeri a fost [illegible] cei Înțelegeri a fost [illegible] mișcările habsburgiste de azi din Ungaria. Intr'adevăr monarhismul maghiar a început să se dea pe față și Sâmbătă contele Apponyi a intervenit la primul ministru adinterim, arătându-i faptul, că din pricina situațiilor nefavorabile, „regele" Otto nu și-a putut ocupa tronul și că nu-i poate prejudicia drepturile la regalitatea maghiară. Legea dinastică maghiară prevede pentru cazurile similare, ca în decurs de 6 luni prințul moștenitor să ia domnia. Din cauza împrejurărilor, prințul Otto n'a putut să fie întronat. Contele Apponyi a arătat guvernului, că acest lucru nu înseamnă nimic și că în baza constituției Otto este privit și mai departe ca rege al Ungariei.

Coincidența dintre conferința dela München, dintre agitația habsburgistă maghiară și dintre această intervenție a contelui Apponyi, este mai mult decât semnificativă. Intervenția Micei Înțelegeri a fost prin urmare la locul ei, chestiunea fiind destul de serioasă și mai cu seamă într'o fază serioasă.

Această atitudine a Ungariei față de succesorii fostului rege Carol este cea oficială. Contele Bánffy, reprezentantul Ungariei în Liga Națiunilor a arătat la fel, că Ungaria oficială este pentru aducerea pe tron a lui Otto.

Cu această ocazie, ministrul de externe maghiar n'a scăpat prilejul de a protesta împotriva Micei Înțelegeri și a arăta, că legea detronării votată în Noembre 1821 este o chestiune ungurească, în care vecinii Ungurilor nu se pot amesteca. Legea aceasta a fost cerută de conferința ambasadorilor și Ungaria nu să simțea angajată decât față de această conferință.

Explicațiunea aceasta înseamnă un diferend între Mică-Antantă și Ungaria. Guvernul maghiar pretinde, că statele succesoare n'au nimic de-a face cu restaurarea Habsburgilor la Budapesta. Ori dupăcum se știe, înființarea Micei-Înțelegeri a pornit tocmai din acest punct: împiedicarea revenirii Habsburgilor, revenire, care este potrivnică tratatului de pace și primejdioasă suveranității statelor succesoare.

Explicațiunile contelui Banffy sunt caracteristice și înseamnă, că Ungaria, readucând pe Habsburgi, călcând învoelile făcute și primejduindu-și vecinii, nu dă acestora cuvânt într'o chestiune, care i privește și pe ei într'o măsură tot atât de mare ca pe guvernul maghiar, și într'o și mai mare măsură decât pe marii aliați singurii cu care guvernul maghiar primește să discute, știindu-și-i câștigați prin propaganda ce-o facem țările lor.

Însemnări de-o zi

„Patria publică un articol [illegible] cărui [illegible] merită discuție, nici comentariu.

Este deajuns să enumerăm aci titlurile și subtitlurile cari stau în fruntea articolului pentru a face cititorilor o dovadă de câtă neseriozitate este în scrisul ziarului partidului național.

Iată-le: Titlu: Pregatirile pentru încoronare; subtitluri: O politică tenebroasă. Funcționari în mizerie neagră. Nori întunecați în politica externă. Umbre de regi. Strigoi de funcționari. Palida constituție. Întunericul Capitalei și Noaptea guvernării.

Mărturisim că citindu-le ne-am amintit de toată acea literatură a senzaționalului, care înecă vitrinile librăriilor și împodobesc taraba chioșcurilor de ziare.

Propunem „Patriei" pentru un viitor articol următoarele titluri: Mâna care nimicește, Fantoma asasină, Misterele Palatului Roșu. Pe urmele asasinilor, Strigoii ucigași.

* * *

„Patria" crede că poate socoti demisiunile a doi membri ai organizației partidului liberal din Bihor ca un început de disoluție pentru acest partid.

Nu e un început de disoluție ci o acțiune de eliminare a acelor elemente cari aduc o stingherire vieții organismului.

Suntem informați că d-nii Zigre și Andru au și făcut cerere de reînscriere în partidul național. Lucrul dovedește onestitatea politică a acestor domni cari sărută azi acolo unde au scuipat eri.

Și atunci o plecare în astfel de condițiuni poate fi socotită ca o pierdere pentru partidul liberal? Desigur că nu. Ea este mai de grabă un câștig.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cronica dramatică

Teatrul Național:

Amorul veghează

Piesă în 4 acte de Caillavet și R. de Flers

Din repertoriul stagiunei trecute Teatrul Național a reluat în anul acesta piesa lui Caillavet și de Flers, producție a literaturei dramatice franceze moderne, Alegerea direcțiunei teatrului nostru are meritul de a fi de gust. „Amorul veghiază“ e una din cele mai reușite piese ale celor doui autori dramatici, atât de gustați de publicul teatrelor bulevardiere. Piesa îmbină elementele vieții cu suficientă profunzime. Din amestecul de pătimi ușoare, înclinațiuni firești, dorinți nu prea supărătoare pentru lumea înconjurătoare ale personagiilor sale, fără sguduiri și fără conflicte sprea violente, „Amorul veghiază“ desleagă un elementar adevăr moral.

Jacqueline de curând măritată își iubește bărbatu, André de Juvigni, care la rândul lui o iubește și el. Lumea în care trăesc, cu și deosebirea de mentalitate și educație, face însă ca fiecare din cei doi soți să vadă dragostea și obligațiunile ei în mod diferit.

Jacqueline, naivă și încrezătoare în viața, iubește fără rezerve; dragostea ei cere să i se răspundă la fel și mai cu seamă pretinde ca întreaga viață a celor doi îndrăgostiți să fie absorbită de ea.

André, crescut în modul vieții mondene pariziene, înțelege dragostea ca [illegible] sufletească în lumea aceea de pătimi josnice și capricii de moment; acolo își caută doar un adăpost pentru reconfortarea oboselilor de aiur a.

Fără remușcări și fără scrupule André își poate permite incursiuni amoroase în afară de căsnicia pronspăt creiată.

Jacqueline află de legăturile nepermise dintre d-nă de Morfontaire și André și vrea să se răsbune. Doamne, dar cum? Intr'o lume ca aceea în care trăiește singura răsbunare ar fi să se angreneze obiceiurilor ei, deci își va înșela bărbatul, așa cum fac toate celelalte femei înșelate. Ea își aduce aminte că Ernest Vernet, un tânăr și stângaciu savant, cunoscut al familiei, îi făcea o curte discretă, niciodată mărturisită dintr'o timiditate care totdeauna a distrat-o.

Jacqueline se oferă lui Vernet. In casa omului neobișnuit cu dragostea și femeile lasă, toate hotărârile sale cad. Jacqueline nu se poate da Ernest nu o poate cuceri, și ea se întoarce la André mai îndrăgostită ca înainte.

„Amorul veghiază“ exclămă drept încheiere resoreurul piesii! Acolo unde este dragoste cu adevărat, nu poate pătrunde trunde păcatul adulterului, au vrut să dovedească autorii.

Piesa se desfășură calm și sigur ca o problemă de trei simplă; rezultatul e fără greș. matematic. Cu toată aparența ei de frivolitatea ea conține totuși suficient adevăr [illegible] simpatia ce i s'a acordat aproape unde a fost jucată. „Amorul veghează“ se alimentează dintr'o lume care realmente există și care alcătuește în deobște însăși lumea spectacolelor de teatru, iată secretu'. Inghebările dramatice cari vor să dovedească adevăruri eterne rămân pe seama altora; lumei acesteia îi trebue un teatru al ei, și Caillavet și de Flers i l'a dat cu vervă, spirit și duioșie din prisosință.

Nu cu puțină satisfacție am făcut la reprezentația de Marți seara a teatrului nostru, constatarea că publicul a început să guste teatrul francez. Spiritul fin adeseori mordant, al celor doi autori dramatici, cu atâta dărnicie presărat în toate cele patru acte, a fost gustat în toată savoarea lui pur francezâ. Nesfârșite game de râs și spontane aplauze au subliniat tot timpul hazliul situațiunilor si șarjele spirituale ale piesii.

Aceasta dovedește că Teatrul Național și-a ajuns într'o bună măsură scopul. Alături de succesul realizat cu destul merit în această direcție de către teatrul nostru revendicăm și noi o fărâmă. Munca a fost tot așa de grea și de o parte și de alta satisfacția nu ne poate fi decât cu atât mai mare

Interpretarea aproape aceeași din anul trecut. Dra Popovici (Jacqueline) drăguță și vioaie, a făcut o bună figură în scenele unde nu i se cere să pună prea mult interior sufletesc. Dna Landri (dna Morfontaine) o cochetă destul de reușită. Dl Mihăilescu Brăila (Andre de Juvigni) corect; [illegible] Otonel delicios când nu șarjează [illegible] efectul în Ernest Vernet.

O bună mențiune pentru dna Ignătescă (Machiza de Juvigni), dra Medianu (Sofie Bernie) și dl Vasilescu care se afirmă un excelent creiator de tipuri, în abatele Merlin.

D. I. C.

ECOURI

Două centenarii

Cu câteva săptămâni înainte de nașterea lui Pasteur, al cărui centenar va fi celebrat de Academia de Științe din Paris, se stingea în Noembrie 1822. la locuința sa din Arcueil, marele chimist Berthollet.

Ilustrul savant aparținu-se vechei Academii de științe, de la 1780 ca ajutor chimist, în 1785 ca asociat și în 1792 ca pensionar, titluri cari nu au supraviețuit la această instituție.

Cu ocazia înființării Institutului, în 1795, Berthollet a fost, bine înțeles, numit membru al secțiunei de chimie și a fost ales în anul IX președinte al primei clase a Institutului Național, care a devenit Academia de științe de azi și în care fotoliul său este ocupat actualmente de dl Urbain.

Academia aceasta nu voește să lase să treacă anul 1922, fără să celebreze și centenarul morții lui Berthollet.

Americanii și geografia

S'a spus de atâtea ori că Francezii nu prea știu geografie.

Iată că s'a constatat că și Americanii suferă de aceeași slăbiciune.

Universitățile din Colorado și Chicago își trimit regulat dările lor de seamă universității din Strasburg. Ele continuă să întrebuințeze adresa:

„Kaiser Wilhelm Universital, Strassburg, Alsace-Loraine, German Empire“.

Academia Națională de Științe din Easton [illegible] pun și ei pe benzile sub cari își trimite imprimatele: Strassburg, Germany.

Francezii se plâng cu drept cuvânt de aceasta, după cum noi ne plângem când dânșii scriu: Bucurest (Hongrie).

Moartea unui bariton celebru

A murit de curând la Paris în vârstă de 72 ani, celebrul bariton Baldelli, partenerul Adelinei Patti, al lui Angelo Masini, Tamagno și al atâtor alți cântăreți ilustri.

El se retrăsese de 20 ani de pe scenă, dând lecții de canto.

A excelat pe vremuri în diferite opere între cari: „Rigoletto“, „Nunta lui Figaro“, „Căsătoria secretă“, Don Juan“, „Maeștrii cântăreți din Nurnberg“, „Elisir d'Amore“, „Bărbierul din Sevila“ etc.

Baldelli era foarte apreciat de Massenet, Saint-Saens, Thomas, Sarasate, Diemer.

Insuși marele bariton Battistini fusese acum câteva luni la el să repete rolul lui „Rigoletto“, înainte de a fi aplaudat de publicul „Operei Mari“ din Paris.

Concordatul dintre Vatican și Iugoslavia

Comisiunea interministerială din Belgrad, care s'a ocupat cu elaborarea concordatului dintre Vatican și Iugoslavia, și-a terminat lucrările.

Principalele, cereri ale Jugoslaviei sunt: să se permită întrebuințarea limbii vechi slave în biserici le catolice din întreaga Jugoslavie și să se acorde guvernului din Belgrad o influență asupra numirii înalților demnitari bisericești.

Proectul concordatului va fi supus unei comisiuni mai mari, și după aceia vor putea începe tratativele cu Vaticanul.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

: Citiți Infrățirea :

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Din trecutul sbuciumat al Ardealului

„Vacantele Mitropoliei ortodoxe din Ardeal în veacul al XVIII-lea“

de Prof. I. Matein

Când azișt, zi de zi, la certurile strerpe de acum, în cari atâți nemulțumiți „se agită“ fără să pue umărul sănătos la îndreptarea relelor țării, e o binecuvântată mângâere și o adevărată întărire morală citirea unei cărți ca acest nou studiu, prin care d-nul profesor I. Mateiu își continuă cercetările luminoase din istoria bisericii noastre.

Avem o Românie, așa cum abia îndrăsniam s'o întrezărim în visurile noas re de eri și, dacă șovăim o clipă măcar la datoria de a o consolida, e bine să ni se amintească de tot chinul măreț, cu care generațiile românești trecute ne-au pregătit moștenirea de azi. E tocmai ceeace face cartea din urmă a d-lui Mateiu.

De-asupra argumentării severe, științifice, urmărind problema pusă: fixarea exactă a împrejurărilor și motivelor, cari au adus lungile vacanțe ale Mitropoliei ortodoxe din Ardeal, se înalță, ca o mustrare celor de azi, martirologiul Românilor ortodocși din Ardeal, păstrători, împotriva tuturor asupririlor și privațiunilor îndurate, ai legii străbune, în care vedeau cu drept cuvânt și cetatea apărătoare a naționalității lor atât de primejduite.

D-nul Mateiu îi întovărășește studiul cu numeroase documente inedite, culese din arhiva Guvernului ardelean și a Cancelariei aulice din Viena. Valoarea lor nu suntem noi cei indicați s'o arătăm. Academia Română, în urma unui raport elogios făcut de d-nul I. Lupaș, hotărâse ca, în vreme ce studiul d-lui Mateiu va apare în duale, documentele să apară în colecțiunea de „Materiale istorice“, publicate de Secțiunea istorică din fondul Alina Știrbey. Din pricina greutăților materiale, ce le are, Academia nu a putut nici după doi ani de zile să tipărească lucrarea sau documentele și atunci s'a oferit d-nul senator Ignat Mircea să suporte spesele tiparului. Astfel, am putut avea cartea de față. Prin însuși subiectul ce tratează, ea nu interesează numai pe specialiști. S'a spus de atâtea ori, și e banal s'o repeți, ce rol mare a jucat biserica în trecutul nostru național. Ea a fost sprijinul suprem la încordarea sforțărilor întru dobândirea drepturilor și tot ea a fost mângâietoarea în răstrîștea poporului și cuib de reculegere pentru pregătirea de noi sforțări. Lupta dusă de partea neunită a Ardealului pentru a avea și ea un Vlădică n'a fost pe atâta o luptă religioasă, cât una națională Altfel nu ne-am putea explica cum un om de conștiință ca marele istoric Samuil Clain umbla să capete episcopia ortodoxă, făgăduind că după alegere se va lepăda de unire.

Cartea D-lui Mateiu abundă în informații de — acestea, prețioase și interesante pentru toți. Astfel, se amintește într'un loc cum guvernatorul Gheorghe Bánffy nu era bucuros să vadă în fruntea Românilor ortodocși un episcop învățat, cum dealtfel s'a exprimat în legătură cu candidatura lui Gheorghe Lazar. Se precizează în alt loc că bunăvoința împăratului Iosif II, ca și ideile superioare politice ale lui Kaunity, cancelarul Mariei Tereza, se datorau influenții ideilor umanitare franceze.

(S'o știe și cei cari se miră de ce se dă preferință limbii franceze în școlile statului din Ardeal).

Legături e Românilor ortodocși ardeleni cu Sârbii și sprijinul dat acelora de păstorii bisericești din Carlovit sunt pe larg arătate în studiul Dlui Mateiu. Dar partea cea mai cuprinzătoare și mai mai atracțioasă e aceea, în care se vorbește despre răscoalele lui Visarion, popa Cosma, Sofronie și Ioan Molnar, îndârjiți și temerari luptători, neînfricați să învolbure, cu pericolul vieții lor, tot poporul obijduit, numai să se facă odată dreptate fraților lor de sânge și lege.

Dreptatea urma să se facă hăt, târziu după ei, prin geniul politic al lui Șaguna, dar nu e mai puțin adevărat că jerfele lor au pregătit opera izbăvitoare a marelui mitropolit.

In sfârșit, ne mai place să amintim că Românii ortodocși persecutați în Ardeal, când nu mai puteau răbda, își luau ce puteau și plecau, sate întregi — unde credeți? — la bieții „regățeni“ de-atunci. în Moldova și Țara-Românească, cari, deși nu stăteau nici ei pe roze, le dădeau adăpost frățesc de refugiu.

Dar câte lucruri frumoase, puternic întăritoare si pline de actualitate — nu e așa? — găsim în buna și la timp venita carte a Dlui Mateiu!

Intr'o formă lesnicioasă, sunt expuse totuși fapte perfect conturate, urmărite de aproape în toată semnificația lor religioasă, națională și umană. Controlul științific riguros, fără a fi pedant, nu lasă scăpat nici cel mai mic amănunt, care ar întregi lucrarea.

Prin aceasta, osatura de idei e vioi împlinită și viguros susținută. Pe măsură ce înaintezi în lectură, cartea aceasta mică și modestă te poartă pe căile drepte ale unei argumentații strânse, limpezi spre adâncurile uriașului proces al desfacerii conștiinței naționale din cea bisericească.

Cu cât asuprirea religioasă a oficialității austriace, secondată de Unguri, se înăsprea, cu atât i se opunea din partea Românilor neuniți o rezistență mai dârză. Această nevoie continuă de rezistență strângea rândurile celor năpăstuiți și le contopea sufletele într'unul, care purta din ce în ce mai evidente caractere naționale.

Era așa de firesc, de puternic, de absorbitor acest proces, încât el amenința să umple golul produs de dizidența religioasă între Români.

Cei cari crezuseră în binefacerile unirii catolice și se vedeau acum amăgiți, nerăsplătiți și prinși într'o cursă dușmană întinsă spre pierea neamului lor, se uitau cu jind la frații lor de grai românesc, frați cari se băteau în mijlocul unei mări de ură, dar țineau cu credință și statornicie steagul mândru al vechilor datini.

Așa se și explică de ce oficialitatea a pus toate piedicile posibile instalării unui vlădică neunit statornic și a prelungit cât mai mult vacanțele Mitropoliei ortodoxe din Ardeal.

Cartea d-lui Mateiu lămurește toate acestea. Reușind să îmbine interesul istoric cu cel actual, studiul d-sale e o lectură potrivită nu numai celor cari își fac o specialitate din a iscodi trecutul neamului, ci tuturor oamenilor, cari, voind să servească în adevăr țara noastră, se simt datori a căuta îndrumarea activității lor în cunoașterea temeinică a vieții poporului, cu nevoile și sbuciumul lui de altădată și de acum.

Politica partidului national

Intr'un articol publicat în „Ideea Europeană", dl profesor universitar, Rădulescu Motru, caută explicația șovăelii de care a dat dovadă partidul național în activitatea sa politică dela unire încoace.

E lucru știut cât de multe nădejdi punea lumea vechiului regat în conducătorii politici din Ardeal și cum nici una din ele nu s'a văzut împlinită. Dimpotrivă prin toată acțiunea sa politică, conducerea partidului național n'a făcut decât să sugrume aceste așteptări și să spulbere orice iluzii. In afară de o voalată învinuire de egoism regional, din articolul dlui Rădulescu-Motru, se desprinde o amărăciune în fața sărăciei de fapte a partidului național, o deziluzie care nu este numai a d-sale dar și a tuturor acelora cari așteptau dela acest partid un suflet nou și o metodă nouă în politica noastră.

La acest articol, dl Sever Dan se socotește obligat să răspundă printr'un articol purtând titlul de mai sus, publicat în aceeaș revistă și reprodus bineînțeles de „Patria" la loc de cinste.

D-sa spune că partidul național s'a născut ca și partidul țărănesc din vechiul regat, din tendințele de emancipare ale țărănimei. Această afirmare nu se poate susține. Partidul național — și când spunem partid național ne referim la vechiul partid național — s'a născut din nevoia de apărare a energiei și a sufletului românesc în luptă cu asuprirea străină. Fostul partid național era o formă de organizare a voinței și a conștiinței noastre naționale. El exprima o nevoie națională și nu una socială; de aci și titlul lui. Căci în Ardeal pe deasupra oricărei probleme era problema națională. Acesta este prin urmare caracterul partidului național. Cât despre gruparea țărănistă, împrejurările în cari s'a născut, acțiunea pe care a desfășurat-o, oamenii cari o conduc și ideologia pe care a adoptat-o. toate dovedesc pentru ori cine privește lucrurile cu obiectivitate și știe să străbată aparențele pentru a găsi realitățile, că ea nu înfățișează o aspirațiune și o tendință a energii rurale. Ea s'a născut dintr'o operă de agitație și de demagogie care a știut să exploateze nevoile și durerile vremii.

Partidul național de eri era Ardealul, partidul național de astăzi nu înfățișează însă decât o mână de oameni cari exploaând un trecut și speculând greutățile prezentului se voesc satisfăcuți în interesele, în ambițiile și în patimile lor. Partidul național de astăzi este Banca Agrară și toate acele instituții financiare create în epoca fertilă a Consiliului Dirigent pentru exploatarea politică și economică a Ardealului.

Partidul național expresiune a energii rurale?

E o ironie. Căci ce-a făcut partidul național de azi pentru țărănime? Arendări forțate, Banca Agrară și o lege care, fără îndreptări ulterioare, ar fi rămas inaplicabilă. Și a fost înadins începută astfel pentru a întârzia realizarea unei opere care ...pea aventurierilor politici un minunat teren de exploatare și de agitație.

Iată ce este partidul național. In ceiace privește șovăelile ...le, ele nu se datoresc unui ...elept „calcul politic", ci faptul că neavând o ideologie și îmbrățișând nici o doctrină, partidul național se găsea fatal dezorientat în fața solicitărilor și ...ta să îmbrățișeze rând pe rând ...çe idee și orice metodă. E deci un neadevăr să se spună că toate șovăelile partidului național n'au fost decât sforțări pentru a amâna lichidarea unui conflict între agrarianism, industrialism și medievalism, cum scrie de Dr. Sever Dan, despărțind națiunea în trei curente hotărît ostile unul celorlalte și a căror ciocnire este fatală. Acest conflict nu există. Viața politică și socială a arătat în vremea din urmă multe semne cari mărturisesc că în locul luptelor de clasă, din ce în ce își face mai mult loc ideia solidarității tuturor energiilor unei societăți.

Nu vom stărui asupra sfaturilor pe care dl dr. Sever Dan își permite să le adreseze M. S. Regelui, amestecând astfel într'o discuție politică persoana Suveranului și coborând încă odată Coroana în vâltoarea unor lupte deasupra cărora ea a știut totuși să rămână totdeauna. De asemeni nu vom stărui asupra ideii de autonomie a Ardealului de care dl doctor vorbește cu atâta miopie politică, atâta lipsă de patriotism, încât face de prisos o discuție. Numai un spirit înstrăinat și o minte înebunită de patimă pot concepe autonomia Ardealului.

Dar la sfârșitul articolului dl Sever Dan încercând să stabilească o constatare, ne dă o nouă dovadă de mentalitatea-i regionalistă,

Dsa scrie: „Nu vreau să contest o r i c e merit „spiritului regățean". Nu vi se pare că acest o r i c e, aruncat au o disprețuitoare indulgență, înfățișează perfect acel spirit înstrăinat care necunoscând vechiul regat îl disprețuește și îl insultă? Și ca o completare, dl Sever Dan adoagă:

„In totalitatea va spiritul vechi regățean punea chestia astfel: prin interes personal la interes general. Cată vreme spiritul ardelean pune chestia astfel: prin interes general la interes personal."

Banca Agrară reprezintă. O strălucită realizare a acestei concepții. De aceia partidul național a sărit ca ars atunci când această instituție a fost despuiată de un privilegiu acordat desigur numai pentru promovarea acestui „interes general" prin care se ajunge la „interesul personal".

Spre o cultură națională

Cultură ardeleană: occidentală și cultură „răgățeană"

Concepția din acest subtitlu se știa cum este. Cu superioritatea acestei „occidentale culturi ardelene" ni-s'au lăudat gazetele maghiare și la intervale mai dese s'au mândrit cu ea și organele partidului național-ardelean.

O polemică cu aceste ziare, pe această chestiune a superiorității culturale, nu este nici oportună, nici necesară.

Ziarelor maghiare, care s'au lăudat cu această superioritate culturală, pe care ni-au prezintat-o numai că o superioritate culturală maghiară, li-am mai răspuns cândva. Cu date statistice, ce s'au publicat în cursul acestui an de către socialiștii budapestani, date, pe care le-am reprodus și ele, li s'a arătat, în ce consistă această superioitate cultuală, monopolizată de ele numai pentru ungurii de aici. Datele acelea statistice dovedeau, că cultura maghiară, în accepția modernă, occidentală, ce se dă azi acestei noțiuni, este reprezentată în 75 de cazuri dintr'o sută prin evrei.

Inseși gazetele unguresti care ni se mândresc cu această superioritate culturală, sunt scrise numai de evrei. Alt argument nu mai trebue.

Și-acum, încetând orice polemică în direcția aceasta, atât cu aceste ziare unguresti, cât și cu organele partidului național, care în miopia lor nu văd la moara cui mână apa — să ne oprim la un lucru, care ne-a făcut să vorbim iar despre această „superioritate" culturală ardeleană, recte maghiară și despre acea hulită cultură „răgățeană". despre cultura națională.

Un ziarist ardelean din București, corespondentul unui mare ziar ceho-slovac, publică în acest organ din Praga niște relațiuni despre România, foarte favorabile, dar pe care le strică o pretențioasă și lipsită de bun simț afirmațiune, că adică, Ardealul are o cultură apuseană, pe câtă vreme cultura vechiului regat era până acum orientală.

Afirmațiunea aceasta, făcută într'o gazetă străină, nu poate să fie trecută cu vederea. Nici spusă între noi, ea nu poate scăpa de răspunsul cuvenit.

Cu atât mai meschină este însă o astfel de hulă, când se aduce vechiului regat prin presa străină.

D. N. Iorga ni-a atras mai zilele trecute atențiunea prin revista „Ramuri", că în Franța s'a pornit un curent, care tinde la restaurarea culturii naționale franceze de prin veacurile 12—13 p. Ch., ucisă de cultura suprapusă importată. In acelaș articol profesorul Iorga atrăgea atenția asupra culturei naționale românești, cultura cronicilor, a instituțiunilor și datinilor vechi și de azi dela țară, cultură națională pe care — să băgăm bine de seamă — tot cei cari o hulesc, oamenii noui, ai partidelor noui, internaționaliste sau internaționalizabile, o istrică.

Este aci locul, fiindcă e vorba de cutlura „răgățeană", să precizăm, că această cultură a dat România-Mare și că cultura aceasta „răgățeană", această cultură națională, nu era nici decum „răgățeană", ci era una cu cultura românească din Ardeal și Bucovina, alimentată din aceleași cinstite izvoare, îndrumată spre același comun ideal național.

Nu se poate vorbi de o cultură „răgățeană". Ceeace străinii și partidele politice hărțăgoase o numesc astfel, a fost și este cultura națională, de care aceștia sunt străini. Cultura aceasta ne-a mentinut atâtea decenii, prin cele mai mari primejdii și dacă nu ne-ar fi și viitorul strălucit ca și trecutul, tragedia aceasta nu naționalei culturi „răgățene" se va datori, ci acestei occidentale pseudo-culturi a acelora cari hulesc azi vechiul regat.

Țineam să spunem toate acestea mai cu seamă pentru informatorii ziarelor străine, ca acela al ziarului din Praga.

Răspunederea lor este mult mai mare decât a gazetarului din țară și hula venită din partea lor este incomensurabil mai jignitoare decât una adusă prin ziarele interne. Vorbind în felul acesta despre cultura română, dovedesc că o dușmănesc și că n-o cunosc.

Instigație fără ocol

Ultimele resurse ale politicei naționaliste

Este în destul cunoscută activitatea de învrăjbire dusă de partidul național. „Campanille" oficioaselor naționaliste au avut neîndurat aceeași soartă, toate au fost dovada eclatantă a unei rele credințe necunoscută până acum în moravurile noastre de presă; toate au adus partidului național o nesfârșită serie de dureroase și rușinoase înfrângeri. Cu toate aceștea nimic nu a fost în stare să stăvilească avânturile destructive dirijate de la conducerea partidului celor 100 de politiciani, cari au pretenția că sunt și trebue să fie reprezentanții exclusivi ai Ardealului: nici repetatele înfrângeri, nici speranțele continuu înșelate ale ardelenilor și nici desele apeluri la sentimente ceva mai patriotice ale lumei noastre politice și celor mai au orizați factori ai intelectualității noastre de artă și cultură.

Ziarele partidului național, continuând cunoscutul plan de distrugere, publică acum de curând un articol plin de perfidie. Un domn, care se intitulează Dr. I. M. Radu susține acolo enorma inexactitate, că în România unită există un dublu regim militar, unul mai favorabil pentru cei din vechiul regat și altul cu mult inpovorător pentru militarii Ardeleni.

Intriga sare în ochii tuturor „Patria" se face ecoul acestei infamii din plăcerea sadică a unei neputințe politice în destul cunoscută. Lovitura trebuia dată definitiv și pe la spate integrității noastre naționale, și firește nimic nu a fost găsit mai eficace de cât învrăjbirea, elementelor de principală garanție a acestei integrități naționale care supără atât de mult conducerea partidului național: armata.

In planul urmat până acum socotind toată așa zisa activitate extra-parlamentară, de două ori votată, partidul național n'a urmat decât un drum firesc. De la învrăjbirea politică condusă cu atâta persistență contra tuturor forțelor politicei reale ale vechiului regat, până la denigrarea prin minciună și calomnie a întregului acest vechiu regat, și până la discreditarea perfidă a Dinastiei, partidul național a dovedit destul țării; a putut totuși să păstreze o haină pentru fațadă după care să se poată ține nevăzut cuțitul infamiei naționale.

Cu acțiunea de învrăjbire, cu aceleași sisteme de calomnie și minciună, a soldaților apărători ai acestei țări, dovada nu mai are nevoie de ilustrarea insuficienței a logicei. Articolul publicat de „Patria" tocmai în momentul când în jurul nostru se aprind resturile de explozibil ale nemulțumirilor europene, avea scop precis. Programul partidului nu are curajul să mărturisească o extremă stângă de cugetare și acțiune politică. Practica însă o dovedește cu prisosință.

Și aici revine în discuție una din chestiunile care formează tema de predilecție a tuturor declarațiunilor partidului național: Lipsa de seriozitate și sinceritate politică. Unirea care o încearcă de o vreme partidul național în tabăra opoziției nu urmăria decât acelaș scop, trădat astăzi prin acțiunea de extremă întreprinsă cu înlesnirea d-lui Dr. I. M. Radu. Fără ocol: Partidul național instigă.

Desigur însă, întreaga activitate destructivă a partidului național va avea și în urma ultimei sale încercări, aceeași soartă. Țara cunoaște destul neseriozitatea „campanillor" sale; datele oficiale cari privesc în special cazul pus în discuție de d-l Radu, vor produce și dovada faptică necesară infierării instigațiunei încercate. Contingentele ardelene se vor convinge că nu există deosebire de regim militar, elementele contingentului 1921 vor merge acasă la 1 Noembrie, deci peste o lună și nu după un an cum susținea oficiosul partidului național publicând cu bună știință lucruri necontrolate.

Un fapt rămâne însă în afară de orice îndoială și el trădează toată mentalitatea actuală a conducerii partidului național: Scopul final și nemărturisit public trebue atins chiar cu sacrificarea integrității noastre naționale. Dacă nu e așa, partidul național are încă un prilej să-și arate patriotismul într'un nou comun cat kilometric și contus.

Adunarea din Beclean

Populația din Beclean și jur pentru încoronare. Telegramele trimise M. S. Regelui și dlui Prim-ministru Ion I. C. Brătianu

Din inițiativa a doi avocați români, Miercuri 27 Septemvrie, a avut loc în Beclean o mare întrunire publică la care a luat parte peste două mii de oameni din comuna noastră și din împrejurimi, fără o pregătire de mai înainte.

La propunerea adunării este ales președinte al adunării protopopul Ștefan Bușița, președintele organizației partidului național din plasa Beclean.

După cuvântările ținute de intelectualii din localitate, adunarea reprezentând întreaga populație a Becleanului și comunelor din jur, cere ca să se aducă la cunoștința M. Sale Regelui și a Președintelui consiliului de miniștri că poporul din plasa Beclean dovedește din tot sufletul să vadă ziua când pe fruntea Suveranilor se va așeza coroana primului Rege al României Noui.

In sensul acesta s'au redactat două telegrame, una către M. S. Regele, cealaltă către dl I. C. Brătianu, prim-ministru:

Intrunirea aclamând Coroana la sfârșit la orele 12 și 30 p. m.

M. M. L. L. Cabinetul regal

București

Inteligența și poporul din plasa Beclean, jud. Solnoc-Dobâca întruniți în adunare publică, în comuna Beclean dă expresiunea sentimentelor Sale de profund devotament, dragoste și alipire sinceră față de M. M. L. L. și îi felicită din inimă cu prilejul încoronării, ce se va serba în 15 Octombre a. c., aderând din toată inima la serbările de încoronare.

Beclean, 27 Sept. 1922.

Ștefan Busiția
președinte ad-hoc

D-lui Ministru Președinte, Ionel Brătianu

București

Inteligența și poporul din plasa Beclan, jud. Solnoc-Dobâca, întruniți în adunarea publică în comuna Beclean, aderează la încoronarea M. M. L. L. și felicită guvernul pentru acest act, care se va serba în 15 Octombre a. c., aderând din toată inima la serbările de încoronare.

Beclan, la 27 Sept. 1922.

Ștefan Busiția
președinte ad-hoc

INFORMAȚII

Atentatul împotriva familiei regale române

Comunicatul ministerului de externe

Ministerul de externe a trimis presei mondiale următorul comunicat, cu privire la atentatul plănuit de către membrii societății „Ungurii cari se deșteaptă", contra familiei române:

Presa ungară vrea de câtva timp să facă a se crede că atentatul contra familiei regale române, descoperit în ultimul timp, ar fi invenția Siguranței generale române.

Pentru un moment ne mulțumim a spune că atentatul în chestiune a fost organizat de societatea ungară bine cunoscută: „Magyar ébredő egyesület" și că probele de culpabilitate adunate aruncă o lumină edificătoare asupra celor ce se petrec în Ungaria.

Cei din Budapesta nu pierd nimic dacă vor aștepta terminarea cercetărilor.

—

Ministrul României la Budapesta, colonelul Stârcea, a obținut un scurt concediu. El va fi înlocuit în acest timp de secretarul de legație Davidescu.

•

Lucrătorii fabricei metalurgice „Energia" din Timișoara fiind în conflict cu direcțiunea fabricei, care vorbește să mărească orele de lucru, comitetul regional din Banat, a anunțat consiliul general sindical din București, spre a lua măsurile necesare.

•

Regionala Timișoara a Societății „Ocrotirea orfanilor de război" roagă respectuos pe D-nii autori de cărți de tot felul, școlare, științifice, literare etc. să bine voiască a-i trimite — în mod gratuit — câte un număr oare care de exemplare din cărțile ce au editat.

Aceasta în scopul de a putea face la cele 4 orfelinate ale acestei regiuni câte o bibliotecă.

Regionala le mulțumește mai dinainte cu recunoștință atât domniilor lor cât și ori cărei alte persoane care i-ar da orice fel de cărți în acest scop.

Cărțile pot fi scrise în ori ce limbă.

•

La facultatea filozofică din Cernăuți se află vacantă catedra de „Istorie Universală (medie modernă și contimporană) iar la facultatea de litere și filozofie din Iași se află vacantă, catedra de „Istoria filozofiei vechi, etică și sociologia".

Candidații trebue să fie cetățeni români, să posedă diploma de doctor, probând că au făcut studii universitare în specialitatea pentru care candidează.

Dacă un profesor titular sau agregat va voi să se transfere dela o catedră similară la una din cele publicate își va adresa cererea sa ministerului în termen de o lună dela publicarea vacanței.

•

La Constanța a avut loc sfințirea Capelei ridicate în cimitirul din Constanța, în amintirea eroilor căzuți pentru înfăptuirea României Mari și predarea mormântului, primăriei orașului.

La solemnitate a asistat și M. Sa Regina.

•

Vineri 13 Octombrie a. c., Opera Română Clujeană 'și deschide pentru prima oară în această stagiune porțile sale. Se va reprezenta „*Carmen*". Montarea acestei opere este cu totul nouă. Interpretarea va fi impecabilă.

Cu prilejul suirei pe tronul Greciei a prințului George, un tedeum a avut loc la Capela grecească din Capitală, tedeum la care au asistat tot personalul legațiunei grecești, în frunte cu d-nul ministru Panas, colonia greacă din București, etc.

•

In urma unui incident petrecut cu totul afară din serviciu, medicul Chirurg Ion Popovici, care făcea de trei ani chirurgie la spitalul Județean din Lugoș, a fost mutat disciplinar la Ospiciul din Oradea-Mare.

•

Marți 10 Octombrie se va juca pentru prima oară pe scena Teatrului Național Clujean, „*Hamlet*", renumita tragedie a lui Shakespeare. In rolurile principale d-ra Jana Popovici și d-nii Zaharia Bârsan, Ghiberi:on Ionescu, N. Dumitriu și alții.

•

Sâmbătă seara și Duminecă dimineața s'au întrunit la ministerul de finanțe comitetul comisiei fiscale parlamentare pentru discutarea ante-proiectului de lege a reformei fiscale s'a ajuns la discuția impozitului pe venitul global. Imediat ce discuția va fi terminată, proectul de lege va fi spus aprobărei consiliului de miniștri.

După aprobarea reformei fiscale, se va face și o revizuire a bugetului spre a se găsi cele 600 milioane necesare sporirei lefurilor funcționarilor, ce trebuia să intre în vigoare la 1 Octombrie.

•

Primesc comenzi lucru de mână, tot felul de ajur, broderie românească, ajur fille, etc. Efectuez lingerie de corp și de pat, perdele, couverturi, rochii etc., în timpul cel mai scurt și în condițiuni foarte avantagioase (Strada General Gherescu Nr. 3 Bástya-ut) Melle Ellene. 2167

•

Curse de Automobile

Totdeauna mai Eftine ca la alții!! Telefon 999 Perry-Ford. Calea Regele Ferdinand 99.

1823

•

Ministerul comunicațiilor a delegat pe d. Gâlcă, inginer șef, ca să plece în Austria și Cehoslovacia pentru a cerceta și aduce toate documentele privitoare la materialele de tot felul, cari au fost sustrase din țară de trupele austriace și ungare.

Comisiunea pentru întocmirea anteproiectului de constituție va fi convocată imediat după încoronare, spre a-și relua lucrările.

•

A plecat din Capitală de'egațiunea română în frunte cu d. Eftimie Antonescu, spre a se duce la Viena pentru luarea în primire a sumei de 20,900.000 coroane aur parte ce ni se cuvine din lichidarea băncei austro-ungare.

•

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

Bâlciul din Timișoara

— Prețurile din Bâlciu —

La 28 Septemvrie s'a deschis marele bâlciu anual, numit de Sf. Mihai, care se ține în fiecare an la Timișoara între 27 și 30 Septemvrie.

Din cauza scumpetei excesive, anul acesta bâlciul s'a prezintat foarte slab, în prima zi de deschidere cererile după vite și diferite mărfuri fiind foarte neînsemnate. In bâlciul de vite cererile au fost slabe de tot, și, totuși prețurile nu au arătat nici o tendință de scădere. Caii, mai buni, s'au oferit cu 7000—10.000 lei.

O vacă cu 4000—6000 și 8000 lei.

O pereche de boi tineri nu s'au putut cumpăra sub prețul de 10 mii lei și prețul acestora a variat între 10—16 mii lei.

Porcii au fost scumpi de tot: purceii tineri s'au oferit cu 2500 lei bucata.

In ceea ce privește articolele de industrie, ele s'au scumpit în mod simțitor dela ultimul bâlciu. In special lemnăria. Textilele și-au urmat prețul după celelalte mărfuri. Melire s'a vândut cu 30—38 lei metrul, barchet, 35—55, po tav de pantaloni 60—120 lei. Cererile după încălțăminte au fost foarte slabe, prețul acestora fiind, pentru ghete de dame între 280—350 lei, pentru copii 180 lei, boocanci 300 lei. Ghetele bărbătești de box au costat 750 lei. Opincile s'au vândut cu 110—130 lei perechea. Industria casnică a fost bine reprezentată și a făcut o concurență simțitoare industriei orășenești. Metrul de pânză de casă s'a vândut cu 45 lei, iar kgrmul de lână s'a vândut cu 80 lei.

Se cumpărăm 1733 dela Drogueria

„EMKE"

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.

Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Bun, dar pentru alții

„Aurora" publică într un ultim număr următoarea informație:

„La ministerul de justiție din Sofia se lucrează proectul de lege pentru apărarea patriei, analog celui votat în Germania, pentru apărarea republicei.

„După câte am putut afla, legea va da drept guvernului de a expulza pe toți acei cari pericliteză prin discursuri sau acțiunile lor ordinea internă.

„Proectul de lege mai prevede că toate organizațiile și partidele politice care se servesc din mijloace nepermise de lege pentru atingerea scopurilor lor, vor fi declarate în afară de lege și desființate. Deasemeni, vor fi suprimate și ziarele lor. Zilele acestea proectul va fi terminat și depus camerei pentru a fi votat".

Faptul că organul bolșevic al țărănismului român nu adaogă niciun comentar știrei de mai sus ne îndreptățește să credem că „Aurora" aprobă intenția guvernului din Sofia. De altfel chiar dacă nu ar aproba-o, ziarul d-lui Lupu nu ar avea curajul să combată o măsură a șefilor săi politici intru bolșevism la Sofia.

Am vrea totuși să cunoaștem părerea „Aurorei" cu privire la această chestiune. Și am vrea pentrucă avem convingerea că dacă în țara românească ar veni cineva care să nu fie d-rul Lupu cu o atare măsură, „Aurora" ar fi cea dintâi care să se revolte și să o combată.

Măsura luată în Bulgaria o găsim totuși foarte bună, deși ne dăm perfect seamă din ce spirit a recurs Stambuliiski la ea. Noua oligarhie agrariană a pornit o puternică goană contra tuturor adversarilor politici care trebue să piară pentru a nu-i stânjeni existența. La noi însă o lege în sensul intențiilor guvernului bulgar ar fi necesitată de faptul că organizațiunile străine intereselor naționale au căpătat tot mai multă îndrăzneală. Astfel potrivit acestei legi confratele „Aurora" care vrea să treacă drept țărănist, n'ar fi avut curajul să instige meschin contra Suveranului, iar alte ziare, și ele democratice și patriotice, n'ar fi încercat prin minciună și iezuitism să învrăjbească elementele armatei, tocmai acum când avem mai multă nevoie de veghe și unire a forțelor noastre de apărare.

Un proect de lege pentru apărarea națională ar schimba cu totul aspectul luptelor politice. Urmărirea organizațiunilor politice cari se servesc de mijloace politice nepermise de lege ar supăra însă pe conducătorii partidului național și ai partidului țărănist.

Ce zice „Aurora", aprobă oare spiritul unui atare proect de lege? Sau îl găsește bun pentru Bulgaria, și pentru noi supărător?

Congresul inginerilor

Inginerii congresiști în număr de 280 au debarcat în gara Timișoara Duminică dimineața. La gară au fost primiți de prefectul Costea, general Bădescu, corpul inginerilor în frunte cu d. Vidrighin și un public numeros. Muzica militară și a căilor ferate se aflau pe peron. La urările de bun sosit a mulțumit d. ing Bușilă.

După o scurtă gustare în restaurantul gării, s'a făcut cartiruirea și s'a servit masa comună la fabrica de bere.

Congresul s'a deschis în sala teatrului, în prezența d-lui ministru Cosma, care a fost propus președinte de onoare. D. ing. Bușilă a propus pe d. ing. Vidrighin ca președinte și Kametzer-Bucovina ca vice-președinte.

In ordinea de zi au vorbit d-nii: ministru Cosma, ing. Popescu, Cernătescu, etc.

S'au citit telegramele celor absenți și telegrama ce se va trimite regelui. S'a procedat apoi la formarea secțiunilor, care vor lucra 2 zile la școala politechnică. Seara a avut loc un banchet.

Raporturile economice între Cehoslovacia și Ungaria

Ziarul Pager Presse primește din cercuri autorizate din Budapesta știrea că viitoarele tratative economice cari vor începe în luna Octomvrie între Praga și Budapesta vor avea de obiect încheerea unei convențiuni relative la schimbul de mărfuri. Chestiunea vămurilor nu va fi discutată decât după ce se va stabili de o parte și de alta noul tarife vamale. Până acum Ungaria a încheiat convențiuni comerciale unilaterale cu Statele din Orient, capabile să alimenteze piața ungară. Din contra Statele din Orient rămân închise pentru exportul Ungariei. Industria ungară reclamă în contra acestui fapt. Reclamația aceasta este aplicabilă în speciale Ceho-Slovaciei. Din această cauză se observă o atitudine binevoitoare fabricelor cehoslovace față de Ungaria. Ele propun că cursul ridicat al coroanei cehoslovace să fie calculat pentru Ungaria după o cotă de 24 de coroane ungare în loc de 80 câte este cota oficială a bursei.

PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1

Lloyd 873 2126

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.-
4 metri fagsau stejar despicate Lei 650.-

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostra din București)

Ora 2 p m

Salarizarea funcționarilor

In vederea îmbunătățirei salariilor funcționarilor publici ministerul de finanțe a cerut tuturor departamentelor săi trimeată tablouri de locurile vacante, cari n'au fost ocupate. Din sumele rezultate din aceste locuri vacante, precum și din excedentele bugetare și deschidererea de noui credite, ministerul de finanțe va înbunătăți salariile funcționariilor. Aceasta cu începere dela 1 Octombrie.

Refugiați greci la Constanța Intervenția ministrului grec la București

La Constanța a sosit un mare număr de refugiați greci. Guvernul a hotărât ca în consiliul de miniștri care va avea loc astăzi la ora 11 și jumătate să fie luată în cercetare intervenția ministrului Greciei la București, care cere ca refugiaților cari au rude în țară să li se permită întrarea.

Ce trupe vor fi concentrate

Din cercurile oficiale se anunță că cu ocazia serbărilor încoronărei se vor concentra contingentele 1904—1920, reg. 2 vânători din Târgoviște, 3 vânători din Ploești, bat. I. vânători de munte și 3 vânători de munte din Brașov și reg. 7 artilerie.

Accidentul de automobil din București

Azi noapte la ora 3 un automobil, având 5 persoane — comercianți din București — s'a lovit la Hipodrom de un pom, omorând pe un sergent care se afla în inspecție și care voia să traverseze șoseaua. Pasagerii automobilului au fost răniți.

Accidentul din gara Ploești

O locomotivă s'a ciocnit ieri în gara Ploești cu un tren de persoane. Au fost rănite grav trei femei și un copil. Pagubele cauzate prin ciocnirea aceasta sunt însemnate.

Arderea unui vapor la Constanța

Se anunță din Constanța, că un vas al societății „Steaua Română" a fost distrus acolo de incediu. Vasul era încărcat cu benzină și petrol și nu s'a putut prin urmare să se salveze nimic. Personalul a putut scăpa la timp.

În preaţma încoronării

Oaspeții străini la încoronare. Sfințirea catedralei de la Alba-Iulia. Concentrările de trupe.

Printre persoanele care vor lua parte la serbările încoronări vor fi și generalul Berthelot, d' Esperey, d-nul Saint-Aulaine de Flors și alții. Republica Portugheză va trimite pe un ministru, America va fi reprezentată prin ministrul ei plenipotențiar, deasemenea și Austria.

Sfințirea catedralei din Alba-Iulia

Lucrările catedralei dela Alba-Iulia sunt terminate. Mitropolitul Ardealului, Balan, a hotărât ca sfințirea bisericei să se facă Duminecă viitoare, 8 Octombrie. Sâmbătă seara va fi privighere conform ritului ortodox. La această solemnitate vor lua parte multe personalități din Ardeal vechiul regat, precum și reprezentanții clerului.

Exproprierea din Beclean

Eri Marți 3 Octombrie, la orele 12 a luat sfârșit exproprierea anunțându-se hotărârea adusă de comisia plășei Beclean (jud. Solnoc-Dobâca și prezidată de consilierul Curții de apel, Dl. Ion Corfescu conducător al judecătoriei de ocol din Beclean.

Prin această hotărâre se face marea dreptate socială și țăranilor din Beclean, exproprinîndu-se în părțile legale latifundiile contelui Bethlen Paul, Bethlen Béla, ale statusului romano-catolic, precum și în întregime, moșiile absente ișilor moștenitori ai contelui și fostului ministru ungur Bethlen Andras, care a avut de soție pe dna Livia Mocsony și din care căsătorie au devenit moștenitori legali, două fiice: Ileana și Margareta, dintre care prima este măritată după actualul prim-ministru maghiar contele Ștefan Bethlen, iar a doua e în prezent în Cehoslovacia la niște moșii de acolo.

Ambele moștenitoare au fost declarate absenteiste și prin dreapta hotărâre a comisiunii agrare pe lângă moșiile de mai multe mii jugăre, li-s'a expropriat în favoarea statului și castelul cu parcul de aproximativ 40 jugăre de pământ, precum și trei mori cele aveau în această localitate și nenumărate ocuri virane și clădiri, aflate în mijlocul acestei comune.

Cetiți „Infrățirea"

Intrunirea clandestină de ieri a comuniștilor din Cluj

Eri dimineață au apărut pe străzile Clujului niște manifeste în cari se îndemna muncitorimea clujană ca să se pregătească de luptă căci momentul așteptat pentru sugrumarea burgheziei a sosit. Observate fiind la timp, de către agenții siguranței, manifestele au fost confiscate, începându-se minuțioase cercetări.

Aseara pe la orele 9, căpitanul de siguranță Chendi, însoțit de câtiva agenți, au surprins în sala de sus a „Redutei" o întrunire de comuniști, cari erau ocupați cu ascultarea unui incendiator discurs rostit de comunistul, deabea scăpat dela Jilava, Farago Imre, care se dăduse celor adunați, drept Flueraș, anul trecut printre muncitorimea din Banat.

Intrunirea clandestină a fost împrăștiată, iar organizatorii întrunirei au fost arestați. Printre cei arestați, ca organizatori, se găsesc Iuliu Dascălu, fost deputat de Satu-Mare, Bogros, Farago, Grünwald, etc.

Cu actele legale toți au fost înaintați parchetului.

Cooperativa „Napoca" Cluj.

Convocare.

Domnii membrii ai coop. „Napoca" se invită la adunarea generală extra-ordinară care se va ține Duminecă în 8 Oct. 1922 la orele 11 a. m. în localul Prefecturei cu următoarea ordine de zi:

1. Cumpărarea unui local.
2. Procurarea capitalului necesar.
3. Inființarea de sucursale.

In caz că nu se va întruni numerul membrilor cerut de statute Adunarea se va ține de drept în Dumineca următoare la orele 6 d. a. cu ori care va fi numerul membrilor prezenți.

Cluj, la 25 Sept. 1922.

Consiliul de Administrație.

Ultima oră

Situația din Constantinopol.

Incheerea armistițiului între Greci și Turci. Turcii ocupă totuși insulele grecești. Bolșevicii se oferă să ajute pe Turci. Măsurile Angliei. Conferința de la Mudania.

Din Constantinopol se anunță că tratativele pentru încheerea unui armistițiu între Greci și Turci s'au încheiat. Altă telegramă însă anunță, că Turcii își continuă operațiile împotriva Grecilor, ocupând chiar alaltăeri insulele grecești de lângă coasta Asiei: Mitilene, Chios și Samos.

— Guvernul sovietelor a înștiințat pe Kemal paşa că; ține la dispoziție flota rusească din Marea Neagră pentru transportarea trupelor turcești din Asia în Tracia, evitend Bosforul și Marea de Marmara, dominate, de trupele engleze.

Față de aceste intenții, Anglia a introdus între condițiile Conferinței din Mudania clauza ca Turcii să oprească orice mișcare în zona neutră și să nu treacă pe coasta europeană până după încheerea păcii.

Pe de alte parte, Anglia a oferit resturilor armatelor vrangheliste angajamentul de a se înrola în armatele aliate aflătoare în Constantinopol.

Situația din Grecia

Disolvarea adunării naționale, întărirea situației regelui George. O recunoaștere quasi-oficială a Angliei și Belgiei. Criza din guvern. Deportarea miniștrilor și generalilor vinovați de dezastru

Situația din Grecia pare a se limpezi și a se preciza tot mai mult în favoarea regelui Gheorghe. Comitetul revoluționar din Atena a disolvat adunarea națională. Regele George va depune jurământul în fața nouei adunări care se va întruni după nouile alegeri cari au fost deja anunțate. Reprezentanții Angliei și Belgiei s'au înscris în registrul de vizite al palatului, ceace înseamnă întrucâtva recunoașterea regelui George.

Lucrurile par însă a se complica iarăși întrucât Politis a refuzat întrarea în guvern. Daimis a refuzat și el președenția ca o manifestație în contra noului rege. Se crede totuși, că criza se va aplana, fără urmări mai grave.

— Comitetul revoluționar a hotărât în ședința de ieri noapte, ca generalii și personalitățile politice arestate, să fie deportate într'o insulă, unde vor fi păziți până la judecarea procesului care va hotărî de soarta lor.

Statele Unite nu participă la evenimentele din Orient

Guvernul american a declarat într'o notă că nu va trimite vase de războiu în Orient, pentru a evita orice amestec în chestiunile europene.

Kemaliștii suspendă operațiunile militare

Ministrul afacerilor externe din Angora a telegrafiat d-lui Poincaré că a dat ordin comandanților forțelor kemaliste să oprească operațiunile militare din direcția Constantinopol și a stramtorilor.

Foștii miniștri greci internați

Atena. — Guvernul a hotărît trimiterea lui Gunaris și a altor personalități politice arestate într'o insulă pe care și-o vor alege ei și unde vor fi supraveghiați până la judecarea procesului lor.

Depozitul Central: TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kőmálalja No. 25.
Telefon 201. Telefon 201.

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 și 290.

Loyd 2721 1553

UNIUNEA COMERCIALA

CENTRALA BUCUREȘTI

Sucursala: Galați, Iași, Constanța, Timișoara și

CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.

Capital societar: Lei 25.000.000

Are permanent în depozit tot felul de uleuri brute și rafinate indigene și străine.

Vasilină, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra pe prețuri eftine ale zilei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri și automobilele). articole de fierărie (coase, pietre de șlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie și manufactură.

Acuma a sosit: extras de guebracho și de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanță generală Westboehmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).

Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

Pentru informațiuni comerciale, intervenții la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresați-vă biroului

TERMINUS

autorizat Trib. Comerț. No. 1369—1922.

Bucuresti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă servește cu cea mai mare promptitudine. Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignațiune, facem reprezentanțe cu cele mai favorabile condițiuni. 2171

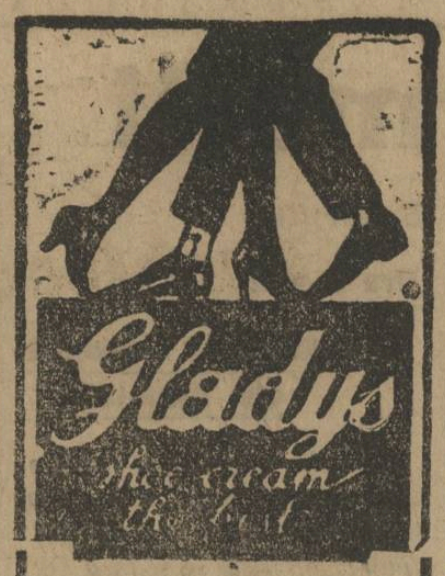

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

TRASUL

dă betonului și mortarului densitatea deplină și impermeabilitatea mărește clasticitatea și resistența de tracțiune și de presiune, face posibil economii mari la ciment de portland.

TRASSIA S. A. p. Exploatare de tras transilvanean în DEJ, fabrica: Tras, Trasvar, Ciment de Tras.

Prospecte și certificate oficioase stau la dispoziție. Representant pentru jud. Gojocna și Turda-Arieș precum și depozit în Cluj: Inginer F. HANN Cluj, Strada Ciparlu No. 3. 1401

Extirpă cu garanție ploșnițele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută firme și vopsește.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

Telefon 749

Lloyd 967 2112

Doritorii de a cumpăra

CEREALE

pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.

Adresându-se Agenției de publicitate „SOARELE"

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Reclama este sufletul comerțului

STATELE BALCANICE și problema Traciei

— România și Jugoslavia ar trebui să sprijine autonomia acestei provincii —

Un articol al ziarului „Echo de Bulgarie"

Oficiosul „Echo" de Bulgarie" într'un articol de fond scrie între altele următoarele:

„Din îndată ce a fost vorba de revizuirea tratatului din Sévres și prin aceasta de o modificare profundă a stării de lucruri în Orient, cancelariile din Belgrad și București au lăsat lămurit să se înțeleagă că nu înțeleg să rămână spectatoare când e vorba de rezolvirea definitivă a problemei orientale.

De sigur, nu suntem noi aceia cari vom nega numeroasele interese ce atrag atenția guvernelor din Belgrad și București în afacerile orientale.

In ce privește regimul Strâmtorilor, se recunoaște în unanimitate că principiul libertății lor, trebue să fie asigurat. Firește, modalitățile de aplicare a acestui principiu nu vor fi atât de ușor de rezolvit. Totuși, se poate spune că acordul care s'a făcut în această privință, este de o însemnătate incontestabilă pentru soluționarea definitivă a problemei.

Cu toate acestea nu tot astfel e cazul în ce privește chestia Traciei, care repune pe tapet problema statului quo balcanic așa cum a fost stabilit prin recentele tratate. Această eventualitate a unei modificări oarecare a statului quo balcanic a jucat, pare-se, un rol preponderent în preocupările guvernelor balcanice pentru pacea în Orient. Declarațiunile pe care dl Nincici le-a făcut ziarului „Vreme" din Belgrad, precum și notele oficioase publicate în presa românească, ne confirmă în ideia că țările balcanice nu par dispuse să admită ca tratatul din Neuilly să sufere vre-o schimbare oarecare în favoarea Bulgariei. Totuși, în preocupările lor pentru statu quo balcanic, unde se reflectează temerile, de altfel neîntemeiate, ale unei extensiuni teritoriale bulgare sau ale unei frontiere comune între Bulgaria și Turcia, guvernele vecinilor noștri român și sârb, nu par a se opune ca cu ocazia rezolvirii definitive a problemei orientale. Bulgaria să primească toate facilitățile unei eșiri reale la marea Egee.

Politica adoptată de Bulgaria cu privire la Tracia nu e nici de cum în contradicție cu interesele țărilor balcanice.

Din contra, înseși aceste interese le dictează să sprijine punctul de vedere al Bulgariei care, inspirându se dela o politică de pace și de prosperitate generală, nu cere pentru Tracia decât un regim propriu să calmeze toate temerile și să garanteze interesele tuturor. Căci comerțul Jugoslaviei și al României nu vor avea decât de câștigat văzând Tracia prefăcută în provincie autonomă".

Jugoslavia și libertatea Strâmtorilor

Comentând nota telegrafică primită de guvernul jugoslav, fostul prezident al consiliului de miniștri și leaderul partidului radical sârb, d-l Stoian Protici arată în ziarul „Radical", al cărui director e acum, dreptatea reclamațiunilor ruse cu privire la libertatea Strâmtorilor. Protici combate totuși în mod categoric teza care tinde să atribue Tracia turcilor pentru a satisface cererea lor de a asigura apărarea Constantinopolului și a Strâmtorilor, căci de aci înainte ei nu vor mai avea nevoe de Tracia deoarece Constantinopolul și Strâmtorile vor fi internaționalizate.

Sfârșind lungul său articol, d. Protici a exprimat o părere care e aprobată de cea mai mare parte a opiniei publice. El a cerut ca Jugoslavia să lucreze la conferința la care a fost invitată, pentru realizarea a două scopuri; debușeul la marea Egee și debușeul la marea Ioniei și Marea Mediterană, cerând ca Salonicul să fie internaționalizat ca și Constantinopolul sau să fie constituit oraș liber în altfel de mod. D-l Protici cere, în sfârșit să se asigure libertatea intrării și eșirii vapoarelor comerciale în Marea Adriatică, care de fapt e astăzi o „mare italiană."

Umanitarismul german

Uciderea Idiotilor

Ziarul „Dreptul penal german" publică un proiect de lege întocmit de consilierul comunal BBorchardt în Liegnitz cu titlul „Lege pentru autorizarea uciderei idioților incurabili".

Stipulațiunile principale ale acestui proiect sunt:

1. Uciderea idioților incurabili este permisă dacă este săvârșită după prescripțiunile legi de față.

2 Autorizarea uciderei se acordă la cerere. Sunt îndreptățiți să ceară aceasta: reprezentanții legali, părinții surori și frați precum și biroul de binefacere în sarcina căreia se găsește bolnavul.

3. Comitetul de autorizare este format la Curtea de apel. El constă dintr'un președinte de curte, un membru consilier al curții și trei medici specialiști, aleși de facultatea de medicină din circumscripția curții de apel.

4. Deciziunea permisiunei de ucidere se dă printr'o sentință Sentința va putea fi dată numai dacă mai mulți de trei membrii votează pentru. Altfel se respinge.

5. Medicul circumscripției este obligat să execute uciderea după cererea admisă a petiționarului.

•

In motivarea acestui proiect de lege se spune că:

După statistică revin în Germania la 10.000 locuitori 139 idioți, ceea ce dă la o populațiune de 60 milioane locuitori 83.400. Dacă se socotește numai jumătate din acest număr ca bolnavi cari merită să trăiască, tot mai rămân 41.700 idioți cari trebue hrăniți toată viața lor dintr'un sentiment falș umanitar, pe contul colectivității fără să producă nimic.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

SOBĂ „Godin“ No. 4 de vânzare eftin Calea Traian 15, apartament 6

Inchirieri:

CAMERĂ mobiliata eventual fără mobilă caută fabricant răspuns la ziar sub „Fabricant“.

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Fondată la anul 1685
Piața Unirii 32. Telefon No. 124
Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și oroate bisericești
Alexandru Anca Cluj,
ainte succesorii lui E. Andrasofszky

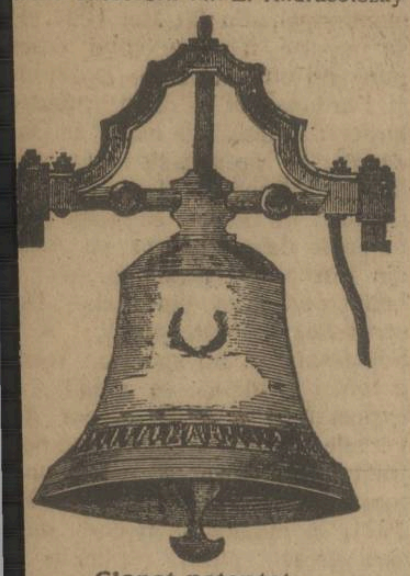

Clopot patentat

ca fabrică in țară care pregătește ote patentate de prima calitate duvechiul recept Andrasofszky care a premiat cu medaie de argint și multe diplome la diferite expoziții abilitatea tonului armonia și exacea pregătirii să garantează pe mai ți ani. Inainte de face comandă ori e, cereți informațiuni și oferte de uri dela fabrica noastră. 2215

U SOSIT
ese de scris americane
de prima calitate și
rucioare pentru copii
la magazia de mobile
Albert Fischer & Co.
, Calea Reg. Ferdinand No. 61
acolo se pot căpăta prânzătoare ormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

AVIZ.

Aduc respectuos la cunoștința clienților că în sfârșit am reușit să reiau relațiunile cu fabricanții vechi solizi și că astfel mi am putut aranja prăvălia, care există de 35 de ani, din nou conform tuturor pretențiilor dinainte de război

Vânzarea începe Marți

!

Rugând sprijinul onoratului public, semnăm cu distinsă stimă

VOITH MIKLOS
2196

Consiliul orașului municipal Oradea-Mare.

No. 27421—1922.

Publicațiune.

La grădina de pomi a orașului Oradea-Mare (grădina Rhédey) se află de vânzare pomii urmatorii:

600 buc. de nuci de cl. I. á 20 lei bucata.
500 buc. de nuci de cl. II. á 15 lei bucata.
900 buc. castani sălbateci de cl. I. á 15 lei bucata.
500 buc. castani sălbateci de cl. II. á lei 10 bucata.
100 buc. Acer platanaides á 20 lei buc.
10.000 buc. Buzus á 1 lei buc.

Prețul se înțelege orașului în Oradea-Mare.

Cine dorește să cumpere din acești pomi să se adreseze grădinarului grădinei de flori a orașului Oradea-Mare (grădina Rédey).

Oradea-Mare, la 25 Septemvrie 1922.

2212 Primar: Indiscifrabil.

CEA MAI BUNĂ **CREMA DE GHETE**

2213

Ultima prefecțiune în fabricarea Cremei de Ghete DA UN LUSTRU DURABIL, INTREȚINE PIELEA
A o încerca, însemnează a o adopta pentru totdeauna.

Depozitar p. vânzare Engros
MAURICIU IANCOVICI
București, Str. Smârdan 23

Frații **Mártonffy** & Co.

în magazia universală de blănării
Cluj, Piața Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.
Ad. telegr.: Mártonffypelz
Se află in permanență mare asortiment de paltoane de blană, vulpi Alascane de diferite culori, argint, albastre, polar și albe.
Modele de blănuri, saluri, pelerini etc. engro și detail
Comenzile se efeptuesc promt și iute. 2025

Teatru de Varietăți
„Moulin Rouge“
București, Bulevardul Elisabeta 17
Director-Proprietar C. V. IONESCU

Aduc la cunoștin a onor. public și în special clientelei mele, c- am deschis sesiunea de iarnă a Teatrului și a Restaurântului de prima ordine, unde se servește ziua și până la ora 3 noaptea, cu un bogat program și un special profesor de dans franccz modern, **Lambrecht et Violette.** Profesor de dans fantesie **Max Soltes** cu partinera **Elsa Bob și Petrică** r sfățații Capitalei precum și alte numere alese de dansuri și canto.

O muzică vienează aleasă și clasică sub conducerea virtuosului violoncelist **Heinrich Schmiedt.** Inceputul spectacolului la o a 9 seară. 2185

Diana Franzbranntwein
invincibil.
Original numai cu etichetă DIANA. 2210

Articole frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

VITE ALTOITE
Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPASI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

In atenția călătorilor!!
In zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**
Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

Saci, Musamale
Cumparare. ♦ Vânzare.
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II, Piața Traian 2
Adr. telegr.:
ALBALA Timișoara-Fabrica.

Tungsram
Depozitul Central:
TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kömálalja No. 25
□ Telefon 201. □ 1290-2

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ♦ ♦

Pentru vizitatorii Clujului şi cei din localitate.

Rubrica comercianţilor bine asortaţi care servesc bine şi eftin

Restaurante

Rest. Oraşului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie şi Droguerie
Piaţa Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încăiţăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcţionarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Naţional
Piaţa Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Situaţia în Balcani

— Ce se petrece în Grecia —
Măsurile engleze la strâmtori

Incepem să avem ştiri mai precise asupra evenimentelor petrecute în Grecia.

Comitetul Diriguitor Revoluţionar, ale cărui puteri stau deasupra puterei regale şi puterii guvernamentale, se compune din vice-amiralul Focas şi colonelii Gonatas, Plastiras şi Protosinghelos.

Puterea acestui comitet este nelimitată. El a alcătuit lista ministerială, după ordinele lui au fost numiţi guvernatorii provinciilor şi el ordonă arestările.

Conform deciziunilor acestui comitet vor fi daţi în judecată, pentru vina de înaltă trădare:

1. Fostul Rege Constantin şi principii Nicolae şi Andrei, fraţii regelui. Prinţul Nicolae este acuzat, că a condus la Atena, acţiunea de teroare contra venizeliştilor iar prinţul Andrei, că fiind comandantul corpului de armată din Ianina, a făcut politică militantă, persecutând pe venizelişti şi ordonând arestarea ziariştilor.

2. Foştii miniştri Gunaris, Stratos Protopapadakis, Leridis, Gudas, Teotokis şi deputaţii Kinias şi Mitsopolos.

3. Generalii Hagianestis, Dusmanis, Frangos, Exadactilos, Constantinopolus şi toţi ofiţerii superiori, care au fost prizonieri la Gorlitz, în Germania şi al căror proces, pentru predarea fortului Rupel, a fost stins din ordinul fostului rege Constantin.

4. Funcţionarii superiori: Sterghiadis, fost înalt comisar al Greciei la Smirna. Pentru acţiunea lui defetistă, care a provocat demoralizarea armatei din Asia Mică, Vozikis, fost guvernator al Macedoniei şi Spiliotopulos, fost guvernator al insulei Mitilena. Aceşti doi funcţionari sunt învinuiţi pentru actele lor de banditism, în contra populaţiei şi a ziariştilor din Salonic şi oraşul Mitilena.

5. Mitropolitul Teoklitos, din Atena, împreună cu toţi membrii Sinodului, care au judecat şi caterisit pe actualul patriarh Meletie, al Constantinopolului.

Armata greacă din Tracia este în plină descompunere. Comitetul revoluţionar, din Atena, face cele mai mari sforţări pentru reorganizarea şi disciplinarea acestei armate.

Colonelul Condilis, cunoscut prin acţiunea lui foarte energică în sânul comitetului apărării naţionale din Constantinopole, a plecat, împreună cu 60 ofiţeri superiori, refugiaţi în acest oraş, la Atena.

Colonelul Condilis este un partizan hotărât al formei de guvernământ republicană.

*

Iată împrejurările în cari încrucişetorul „Averof" a participat la mişcarea revoluţionară.

Când s'a cunoscut la Atena răsvrătirea cuirasatului „Kilkis", guvernul a radiotelegrafiat comandantului lui „Averof" care era însoţit de contratorpiloarele „Velos" şi „Micena", să pluteasca în marea Egee pentru a stăpâni cuirasatul revoluţionar. Ştirea fiind cunoscută de marinari şi ofiţeri, aceştia s'au opus la executarea ordinelor. Amiralul Hepites, comandantul vasului şi câţiva ofiţeri cari s'au solidarizat cu dânsul, au fost debarcaţi, cu forţa, într'o insulă. Apoi „Averof", cu toată viteza, muzica cântând pe bord, s'a îndreptat spre Pireu.

*

Până în ultimul moment fostul rege Constantin a crezut că mai poate juca un rol, în Grecia.

In mesagiul adresat poporului, după abdicarea sa, fostul rege spune, în adevăr:

„Personal sunt gata să lupt în capul armatei, în interesul ţării, dacă guvernul şi poporul grec socotesc folositor, acest serviciu, pentru patrie".

*

Generalul Harrington, comandantul forţelor engleze şi aliate, din Constantinopol, ia zilnic, măsuri militare în vederea unui eventual conflict armat cu Kemal-paşa. In afară de întărirea detaşamentelor engleze care ocupă diferite puncte de pe coasta asiatică a Marei de Marmara şi a Dardanelelor, generalul Harrington a ordonat ca toate vasele, mari şi mici, chiar bărcile şi maunele, să fie adunate şi strânse în porturile de pe coasta europeană. Asta ca să nu poată servi drept mijloace de transport lui Kemal-paşa dacă el s'ar hotări să treacă Strâmtorile.

*

La Constantinopol domneşte o mare panică, în populaţia creştină. Mii de locuitori greci şi armeni, mai ales, se refugiază în insulele greceşti.

*

Noul guvern provizoriu din Grecia, a hotărât să facă noi alegeri legislative.

Alegerile vor avea loc în cursul acestei luni, probabil la 1 Octombrie, stil vechiu.

Despăgubirile dela germani

— Sosirea delegaţiei germane — Chestiunea averilor sechestrate —

După multe tergiversări guvernul german a anunţat ministerul nostru de externe, că delegaţia germană, însărcinată cu tratarea despăgubirilor ce ni se cuvin dela germani, va sosi în ţară către mijlocul lunei Octombrie.

Aceasta delegaţie se va ocupa şi cu chestiunea bunurilor germane puse de guvernul nostru sub sechestru.

Dacă delegaţia va cădea de acord să plătească o sumă globală pentru toate averile germane sechestrate, atunci guvernul nostru va ridica sechestrele şi o eventuală lichidare.

*

In legătură cu această chestiune, suntem informaţi, că guvernul nostru a luat măsuri de a se controla toate averile sechestrate, precum şi cele, cari au fost ridicate de sub sehestru.

Averile germane, cari au scăpat de a fi puse sub sechestru, vor fi sechestrate, iar cele, cari au fost vândute de supuşii germani, li se vor anula actele de vânzare.

Ordine în acest sens au primit toate parchetele din ţară.

ACORDUL ALIAŢILOR în chestiunea Orientului

Turcii trebuesc opriţi de-a încălca zona neutră
— Soarta Traciei —

Acordul pentru regularea în mod pacinic, a conflictului oriental, s'a încheiat la Paris, la 23 Septemvrie. După ce s'au înţeles asupra bazelor unei transacţiuni aliaţii urmează să exercite o vigilenţă de fiece clipă pentru a împiedica survenirea oricăror incidente de natură a distruge laborioasele lor negociaţiuni. Totul nu este, până acum, decât de sperat. Numeroase exemple probează că dela 1913 incoace, conducătorii turci au cedat pasiunilor cari îi orbiau. S'a afirmat în ultimul timp, că turcii au luat parte în războiul mondial împotriva ţărilor Antantei din ura ce o aveau faţă de ruşi.

Inexact. Adevărul stabilit în mod indiscutabil de documentele oficiale germane, este că Enver şi Talaat Paşa au căutat alianţa germană înainte de deslănţuirea conflictului şi că admiraţia pentru Germania li-a turburat orice raţiune. Ei s'au grăbit să semneze un tratat de alianţă cu Germania înainte ca aceasta să fi fost în stare de război cu Rusia, atunci când păstrarea neutralităţii în conflictul european ar fi asigurat imperiului otoman o astfel de situaţie, încât cei mai înfocaţi patrioţi n'ar fi cutezat s'o conceapă. Numai după deschiderea ostilităţilor turcilor contra Rusiei, în Novembrie 1914, cabinetele din Londra şi Petrograd au început să vorbească de soarta Constantinopolului. Faptele istorice trecute pot astfel să fie exemplu pentru viitor. Increderea în buna judecată şi în simţul politic al turcilor trebuesc să fie temperate de precauţiuni tutelare.

Păstrarea zonei neutre

Acordul din 23 Septembrie este bazat pe respectarea zonei neutre. Nu este vorba într'însul de zona Strâmtorilor definită prin tratatul din Sevres şi fixată pe o hartă anexată acestui tratat.

Zona Strâmtorilor cuprinde toate ţărmurile coastei din Europa şi aceleia din Asia, dela intrarea Bosforului până la eşirea din Dardanele. Ea închide şi Panderma şi Mudania, unde trupele kemaliste s'au instalat actualmente. Zona neutră în care trei guverne englez, francez şi italian au interzis accesul turcilor, a fost delimitată printr'o proclamaţie a celor trei înalţi comisari aliaţi la Constantinopol, din 20 Mai 1921. Ea se împarte în patru zone corespunzând cu ţărmurile Bosforului şi Dardanelelor şi cu o întindere teritorială destul de mare. In Dardanele, ea înglobează toată peninsula Galipoli şi Strangeacul de Ceanak. In Bosfor, ea merge până în liniile dela Catalgea pe coasta din Europa şi până dincolo de Ismid pe coasta din Asia. Descrisoarea adresată turcilor la 23 Septembrie c. nu specifică nimic totuşi locul să se creadă expresiunea „zonele cărora guvernele aliate le-au proclamat neutralitatea provizorie" corespunde foarte bine zonelor fixate în Mai 1921, în momentul în care ofensiva greacă purta ostilităţile în vecinătatea ei. Se pare că Mustafa Kemal a dat un sfârşit ordin se respecte aceste zone. Dar ar fi mult mai bine să se dea, această privinţă, preciziuni.

Soarta Traciei

In ceeace priveşte Tracia, e înţelept să se împiedice orice filtraţiune aci de trupe sau bande turceşti. Altfel sunt inevitabile ororile. Provocările ce dintr'o parte şi dintr'alta, devastările şi masacrele nu sunt mai puţin deplorabile. Este greu se stabilească responzabilităţile desordinea incursiunilor. Iar fie rea acestor responzabilităţi nu aduce nici o reparaţie. Despre mizerii au produs atâtea dezastre în Balcani, pentru a se mai face adăugarea altora.

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana", institut de arte grafice Cluj.

Anul III. No. 628 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Sâmbătă 7 Octombrie 1922

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Propaganda bolșevică

— Mărturisirile unui raport comunist —

Pentiu a se putea menține bolșevismul n'a putut găsi alt auxiliar decât războiul și o cât mai largă propagandă, mai ales în țările din peninsula Balcanică.

Prin mijloace subversive, intrând în legătură cu partidele demagogice, apărute după război, exploatând nemulțumirile poporului muncitor pentru a produce tulburări, comunismul a căutat să se infiltreze sub aparența unui nou crez socialist.

Din fericire însă atât la noi cât și în Jugo-Slavia unde există o conștiința națională puternică, spiritul conservator al țăranului n'a putut fi deloc influențat de propaganda comunistă.

Stăpân pe pământul care-i dă hrana de toate zilele, țăranul a înțeles pretutindeni că comunizarea proprietății rurale, l'ar împiedeca cu totul să beneficieze de produsul muncei lui.

Conștientă de pericolele care o amenință, țăr nimea s'a manifestat în diferite ocaziuni contra acelor ce căutau să răspândească semănța ideilor comuniste.

Alegerile din primăvara aceasta au arătat cât de puțină simpatie nutresc la noi, masele populare pentru agitatorii comuniști.

Un raport, publicat de curând de o misiune sovietică din străinătate, adresat Biroului central de Informațiuni al Internaționalei III-a, cu sediul la Moscova, conține mărturii foarte interesante prin care însuși bolșevicii recunosc eșuarea propagandei lor, în majoritatea țărilor din Sud-Estul Europei.

In acest raport se constată că țara în care acțiunea bolșevică întâmpină cele mai mari greutăți este Jugo-Slavia. Singura parte din această țară unde bolșevismul a putut să-și manifeste acțiunea sa e Croația, datorită animozităților ce există între populațiunea croată și cea sârbească.

Totuși față de măsurile drastice luate de guvernul sârb, contra acelor ce caută să răsvrătească opinia publică, progresele făcute de propaganda bolșevică chiar în Croația sunt aproape inexistente.

Foarte anevoioasă e de asemeni propaganda bolșevică în Grecia, din cauză că există foarte puțini emisari bolșevici care să posedă limba greacă — deși în timpul din urmă — spune raportul bolșevic — terenul de propagandă e cât se poate de favorabil în Grecia, ideilor comuniste.

Nici România bineînțeles, că nu e scăpată din vedere. Raportul bolșevic constată, cu destulă părere de rău că deși măsurile luate de statul român contra propagandei bolșevice sunt mai indulgente de cât în Serbia, nu sunt există nici un progres însemnat, care să dea speranțe că comunismul se va putea infiltra în masele muncitorești.

Mai cu seamă țăranul român se arată cu totul refractar oricărei propagande cu intenții comuniste care mărturisește raportul bolșevic.

Explicarea succesului de care se bucură propaganda comunistă în Basarabia, se găsește cu drept cuvânt, în faptul că elementele care-l propagă sunt de origine străină: ruși bulgari, evrei. Populațiunea rusească în speranța unei reintegrări a „Marei și sfintei Rusii" dă tot concursul agenților bolșevici.

Această afirmare e foarte prețioasă din două puncte de vedere: mai întâi evidențiază că țăranul basarabean privește cu aceiași ură doctrina comunistă ca și cel din vechiul regat, apoi în al doilea rând bolșevicii își demască aceiași tendință acaparatoare care domină pe orice rus indiferent dacă e țarist, socialist sau bolșevic.

Ca răspuns la acest raport prin care se constată eșuarea propagandei comuniste la noi și în Jugo-slavia, guvernele sovietice din Moscova, și Kiew au luat o serie de măsuri, grație cărora să se activeze propaganda bolșevică. Contra tuturor acestor uneltiri criminale, care par să-și găsească ecou în special printre muncitorii metalurgiști, guvernul e ferm hotărât, să procedeze în mod foarte energic pentru a scuti țara de noi frământări, care în primul rând ar aduce un mare rău muncitorimei dela orașe.

Extirparea inutilităților sociale

— O interesantă contraversă morală —

O revistă juridică germană publică un proect de lege care se referă la autorizarea uciderii idioților incurabili .

Autorul proectului de lege pentru extirparea idioților incurabili, consilierul comunal din Liebnitz, dr. Borchardt, în expunerea de motive a proectului se bazează pe următoarele considerațiuni: Germania dă un procent de 1.3 la sută de idioți. La o populație de 60 milioane aceasta înseamnă un total de 83.400 de idioți. d-rul Borchard încheie arătând că toți aceștia trebuesc hrăniți și îngrijiți, deci o populație egală cu a unui oraș principal de provincie cade în sarcina statului și a populației productive, dintr'un fals și rău înțeles spirit de umanitarism.

D-rul Borchard are dreptate așa cum expune chestiunea. Ideea sa nu este însă nouă. Spartanii au avut legi mai aspre și mai cuprinzătoare pentru asigurarea unei societăți sănătoase, productive și prospere. Autorul legii pentru extirparea idioților incurabili nu face decât să reediteze cu alt spirit clasicul exemplu al spartanilor. Câtă vreme viața normală a Europei îngăduia omenirei orice lux, inutilitățile sociale nu supărau pe nimeni în prea mare măsură. Războiul însă a schimbat fața lucrurilor. Problema existenții obsedează până și pe cei mai înstăriți oameni. Stagnarea producției în cei 6 ani de război a lăsat urme adânci; oferta este în mod constant inferioară cererii. Fatal conducătorii colectivităților omenești sunt siliți a căuta soluția cea mai eficace; iar principiul economisirii produselor de consum și raționării lor stă la baza tuturor cercetărilor în această direcție.

De aici credem că a luat naștere și ideea atât de curioasă a consilierului Borchard. Ea trădează starea intimă a lucrurilor din Germania, și chiar dacă nu va căpăta putere de lege, ea rămâne poate cel mai tipic document al vremii noastre.

Nu putem prognostica asupra soartei proectului pentru extirparea idioților. Spiritul speculativ german poate să accepte propunerea în adevăr practică a consilierului de la Liebnitz; latină însă cu siguranță o vor găsi în întregime odioasă.

Chestiunea diferențierii de aprecieri alcătuește una din cele mai interesante controverse morale. Cu oarecare îngăduință se puteau găsi în massa spiritului latin accente de admirație pentru mobilul măsurii spartane. Acolo se avea în vedere în primul rând perfecțiunea frumuseții fizice, care în mod firesc aducea după sine garanția forțelor de apărare națională. Superioritatea armată se sprijinea pe buna stare a calităților fizice fiecărui soldat; iar cetatea antică era în permanență o armată trează. Deci mobilul măsurei spartane avea pe lângă scuza superioară estetică și pe cea practică.

Mobilul ideei consilierului Borcherdt este chestiune de burtă. In expunerea de motive a proectului de lege „pentru autorizarea uciderii idioților incurabili" nu se amintește nimic de estetică, nici de necesitățile militare pe cari de altfel technica modernă li-a rezolvit cu prisosință, și nici măcar de necesitatea perpetuării rasei, ceea ce ar alcătui un motiv și științific și modern. Proectul d-rului Borchard se menține strict în jurul problemei existenții imediate. „Cine produce are dreptul să mânce, cine nu, trebne să moară", aceasta ar fi traducerea laică a moralei germane contimporane.

Iată de ce credem că în lumea latină cel puțin, proectul Drului Borchard va fi primit cu profundă indignare. El rămâne însă stigmatul filozofiei morale a Germaniei vremurilor noastre.

D. I. C.

Chestiunea minorităților și respectul tratatelor

Agitația în jurul problemei minorităților este opera învinșilor răzb.-lui cari vor distrugerea tratatelor de pace

„Journal des Debats" publică un interesant articol în legătură cu discuțiile cari au avut loc la Genova în adunarea Ligei Națiunilor cu privire la chestiunea minorităților naționale. Rezoluția luată la Genova în această chestiune sunt foarte înțelepte și pun problema minorităților pe temeiul îndatoririlor reciproce între State și minoritățile lor naționale, oricare ar fi în această privință situațiunea internațională și legală a Statelor.

Spiritul serios și metodele înțelepte și practice de cari au fost însuflețite discuțiile Soc. Națiunilor contrastează ciudat cu planurile nemărturisite ale celor cari au adus problema în fața acestui for internațional, planuri cari nu aveau decât scopul de a adăuga un element de turburări în folosul celor cari agită împotriva liniștei în Europa și împotriva executării tratatelor de pace și a ordinei stabilite de ele.

O manevră ofensivă împotriva tratatelor

Tentativa care s'a făcut cu prilejul adunării Ligii Națiunilor prin agitarea problemei minorităților n'a fost în realitate decât o mișcare ofensivă împotriva tratatelor de pace. Ea viza în special pe aceia cari au stabilit actualul statut teritorial și politic al Europei Centrale pentrucă ea nădăjduia să găsească, ici și colo, pe acest teren, complicități printre cei cari nu se pot consola de dispariția imperiului habsburgic și deasemeni pentrucă unele din statele moștenitoare contractaseră anumite angajamente față de minoritățile naționale în virtutea tratatelor cari le-au creiat sau le-au mărit. Era vorba de a susține că aceste angajamente n'au fost ținute, de a profita de această împrejurare, socotită ca foarte favorabilă, pentru a ridica și întreține vechi conflicte, pentru a încerca să sdruncine noua ordine stabilită prin pace.

Pangermaniștii din Cehoslovacia și irredentiștii unguri atât din Ungaria cât și din teritoriile statelor moștenitoare s'au străduit pe toate căile pentru a determina Societatea Națiunilor să ia în chestiunea minorităților o atitudine care inspirată de sugestiunile și de propaganda lor să se înfățișeze ostilă statelor moștenitoare. Manifestând o atare atitudine, Societatea Națiunilor ar fi dat un bun prilej celor cari nu urmăresc decât dărâmarea actualului statut al Europei Centrale să-și continue în condițiuni prielnice opera lor de agitație și de distrugere.

Planuri dejucate

Dar încercările acestora fură dovedite. Scopul lor fu desvăluit. Rezoluțiunile cari au fost adoptate de Societatea Națiunilor și comentariile cari le-au însoțit dovedesc limpede că opinia publică mondială a început să se plictisească cu tentativele de acest gen, și, mai mult decât atât să înțeleagă că este o primejdie pentru liniștea europeană încurajarea lor. Din această înțelegere își trage obârșia hotărâre a Societății Națiunilor care va pune capăt acestor manopere.

Cu prilejul congresului „Uniunei internaționale a asociațiilor pentru Societatea Națiunilor", ținut în luna Innie a. c. la Praga s'a văzut limpede că unele delegațiuni ale „Uniunei" s'an lăsat a fi lucrate în chestiunea minorităților de către blocul adversarilor tuturor tratatelor de pace, germani, austriaci, unguri, bulgari și turci. Delegații Micei Înțelegeri au fost nevoiți din această cauză să se retragă dela congresul din Praga.

Aceleași sforțări s'au urmărit și la congresul „Uniunei interparlamentare", ținut la Viena, unde atât Marea cât și Mica Înțelegere au refuzat să participe. Spiritul ostil tratatelor de pace în care s'a discutat chestiunea minorităților în acest congres îndreptățește hotărârea statelor aliate, dintre cari numai Italia a ținut să facă opinie separată.

Dacă am ținut de datoria noastră să reamintim aceste tentative, am făcut-o pentru a arăta adevărul acelora pe cari ele i-au putut înșela. Căci au fost anumite cercuri ale Antantei care prin prejudecățile lor și prin ignoranța lor fantastică asupra stărilor din Europa Centrală s'au lăsat înșelate și au fost cât pe aci să înlesnească realizarea acestor planuri subversive.

Demascate însă de către aceia cari trăind în mijlocul realităților cunosc împrejurările politice din Europa Centrală, aceste încercări au înregistrat deocamdată un eșec. Ofensiva întreprinsă contra tratatelor de pace și a ordinei stabilită prin ele — pentrucă acesta a fost în realitate scopul care se ascundea în dosul agitării chestiunei minoritare — s'a sfârșit printr'o înfrângere lamentabilă. Opinia publică mondială este lămurită acum asupra manoperilor cari urmăreau să creieze situații turburi prielnice tentativelor de sdruncinare a actualei ordine teritoriale și politice din Europa.

Cu toată această lămurire și demascare factorii răspunzători sunt ținuți să urmărească cu atenție orice noui încercări ale celor cari s'au dovedit prin acțiunea lor de până acum foarte stăruitori și îndeajuns de abili în realizarea planurilor lor.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Dela opera națională din Cluj

De ce se întârze cu deschiderea stagunei. Cei opere sunt în repetiție. Repertoriul operei naționale în actuala stagiune. Un internat folositor. Un gest lăudabil. Chestia orchestranților

Suntem în preajma deschiderei nouei stagiuni a operei naționale din Cluj — Menirea acestei instituții artistice și culturale mai ales aci în inima Argealului, e suficient de recunoscută de toată l mea românească pentru a mai fi nevoie s'o remarcăm și aci. — In anul trecut după cum se știe cu excepția nnor mici insuficiente, opera națională din Cluj a dat o serie de reprezentații destul de reușite având mai ales în vedere că era la începutul activității ei, cu elemente tinere care atunci se formau și cu orchestranții în majoritate străini.

Trecând peste toate aceste greutăți la care se mai adăugau și insuficiențe salariilor și criza de locuințe totuși opera națională din Cluj și-a putut câștiga în stagiunea trecută, un frumos prestigiu.

In anul acesta după informațiile pe care le avem, opera națională se va prezenta cu mult mai bine atât în ceea ce privește montările cât și ceia ce privește elementele corale și soliștii. Direcția operei a angajat 25 de coriști basarabeni care după dovezile date până acum ar fi niște elemente de mare valoare.

Orchestra care e formată aproape în întregime din elemente străine (nemți și cehoslovaci) este cauza principală pentru care s'a amânat și se va mai amâna încă deschiderea nouei stagiunei a operei naționale.

Se știe că în anul trecut una din cauzele principale care a contribuit la întârzierea reprezentațiilor de operă a fost criza de locuințe care n'a permis orchestranților angajați să-și înceapă activitatea și să și-o continue liniștiți cu tragere de inimă.

Anul acesta o foarte mare parte dintre orchestranți au anunțat direcția operei că ei nu și mai pot relua activitatea, atâta timp cât nu li se asigură locuințele. Aceleași intenții aveau și coriștii. Din această cauză deschiderea nouei stagiuni a operei va întârzia până ce se va rezolva această chestie a locuințelor.

Dl General N. Petala a găsit o posibilitate de a rezolva măcar în parte, problema locuințelor artiștilor. Dsa a cedat pentru o parte din orchestranții și coriștii de'a operă, două săli mari din locatul Regimentului 83 săli special curățite și zugrăvite. în aceste săli unde se vor putea adăposti 40 de persoane tot datorită concursului dat de dl General Petala au fost instalate 40 de paturi cu așternutul necesar. precum si mobilierul trebuitor unui internat confortabil. Cei 40 de artiști dela operă care vor locui în aceste săli, pe lângă că vor avea luminatul, încălzitul și serviciul gratis, vor putea în acelaș timp ca un preț redus să ia și masa la popota ofițerilor.

Repertoriul operei

Pentru noua stagiune a operei naționale din Cluj, s'a hotărât reprezentarea următoarelor opere: Carmen, Lohengrin, Rigoletto, Regina din Saaba, și Bărbierul din Sevile. Toate aceste opere sunt deja în repetiție. Pe lângă acestea se vor mai relua multe din operile reprezentate anul trecut. In ziua ce privește reprezentația operei „Carmen" suntem în măsură să afirmăm că ea va fi un mare eveniment artistic pentru toată țara. Toate decorurile și costumele sunt noui. Montarea complect nouă va fi grandioasă. Corul prin complectarea ce s'a făcut angajându se cei 25 de coriști basarabeni, va întrece toate așteptările. Pe cale particulară aflăm că la reprezentația operei, Carmen va lua parte și M. S. Regele.

Un internat muzical

Dl Popovici—Beyrenth, directorul Operei a făcut de mult încă o foarte bună propunere care dacă s'ar realiza ar aduce mari servicii Operei.

E vorba de un „internat în care să fie adăpostiți copii și tinerii săraci dar cu talent cari au perspective de a ajunge muzicanți. Aceștia se pot recruta în număr mărișor dintre orfanii și orfanele de război, dintre elevii școalelor primare etc. In acest internat care să fie în strânsă legătură cu Conservatorul, să se dea elevilor pe lângă cultura generală, o istrucție muzicală sistematică și serioasă. Cu mijlocul aceste s'ar putea forma un destul de mare contingent de coriști, orchestranți, etc. care ar permite înlocuirea străinilor.

S'au făcut deja intervențiile necesare la București și sperăm că propunerea d-lui Beyreuth va fi apreciată și realizată de cei în drept.

Ș. P.

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantitățile diferite la

1588

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

ECOURI

Jocul de cărți în „Rusia sovietică".

Furia jocului a luat atât de mari propor.ii la Moscova în cât Capitala Rusiei poate fi numită, fără exagerare un al doilea Monte Carlo.

Casinoul din Moscova este deschis, fără întrerupere, de la ora 8 seara până la 10 dimineața.

Cea mai mare parte a beneficului băncii se scurge în casa statului, care primește 50 la sută din încasări. Sunt seri când incasările fiscului trec de 50 milioane ruble, cea ce corespunde unui rulaj de 1 trilion de ruble, echivalentul a 25.000 dolari!

Și în alte orașe însemnate ale Rusiei funcționează bănci de joc concensionate de ctat, spe ex la Petersburg.

Cărțile streine în Japonia

Primul lucru care atrage atenția străinilor sosiți la Tokio este numărul extrem de mare librării și anticării, cari vând mai ales cărți straine.

In strada Kandia se află asemenea anticării în fiecare ca si. Sunt o sută de prăvălij cari vând cărți, dintre cari numai în două se găsesc cărți noui.

Abundența aceasta de cărți vechi în Japonia se dorește faptului că în această țară nu se cumpără cărțile streine de cât după ce au fost întrebuințate, și că un comerciant preferă să țină o carte douzeci de ani, decât s'o vândă fără un benificiu apreciabil.

In orice caz se face în țara lui Soare-Răsare, un comerț foarte intens cu cărți streine dintre cari 90 la sută în limba engleză; în rândul al doilea sunt cărțile germane și abea în rândul al treilea cele franceze și ruse.

Teatrele vieneze

— „Wiener Kammeroper", o nouă întreprindere vieneză de operă lansată de directorii Hellmann și Karl Wanscha, și-a început stagiunea la „Burgtheater" cu „Carmen".

— Primele premiere dela „Redoutensaal" vor fi comedia în trei acte de Eliene Rey' „Schone Frauen" și „Stella" de Goethe.

Regina ambelor piese o va avea Max Reinhardt.

Se pregătește apoi „Noaptea Regilor" de Shakespoare.

Noul menaj al ex-kaizerului — Copii Prințesei Hermina vor fi ținuți la Distanță —

Căsătoria ex-kaiserului provoacă unele complicațiuni la castelul din Doorn. Logodnica își propune să nu se despartă de copii ei cei mici. Acest lucru nu e însă pe placul propriilor copii ai lui Wilhelm cari nu vor tolera ca fii și fiicele unei alte femei să fie în contact cu afacerile Hohenzollernilor. Pentru a tranșa diferendul, copiii prințesei Hermina vor fi găzduiți într'o vilă separată unde vor trăi cu îngrijitoarele și tutorele lor.

Impăcarea dintre Wilhelm și exkronprințul

Presa olandează continuă să culeagă mici intormațiuni asupra logodnicilor din Doorn.

Ex-kaiserul și ex-kronprințul dejunând la 1° Septembrie la primarul din Zeist' acesta a ridicat un toast în sănătatea viitorilor căsătoriți.

Tatăl și fiul impăcați în aparență, după o ceartă care desigur nu e prima și nici ultima, sunt desful de des la Zeist, în provincia Utrecht, unde sunt primiți mai ales de o familie cu numele de Blanckenbagen care posedă se pare cel mai bun teren de tenis din acea regiune. Se spune că această familie va pleca în străinătate pentru un an și va pune domeniul ei din Hersbergen la dispoziția ex-kronprintului care de sigur, va fi acolo mult mai bine decât în insula sa din Zuiderzee.

Cititi „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cărți noui

I. Mateiu:

Contribuțiuni la istoria dreptului bisericesc

— București, 1922 —

O dare de deamă de G. Bogdan Duică — *Notiță explicativă* — Publicarea în *Infrățirea* a unui articol de G. Bogdan-Duică cere o lămurire.

Fiind vorba de o chestiune universitară, dl G. Bogdan-Duică ținea ca on. săi colegi universitari să aibă undeva tipărită părerea sa despre o lucrare a unui candidat, care, deși nu face politica d-lui G. Bogdan-Duică, întâmpină, totuși, la D-Sa o apreciere favorabilă.

Deși d-l Bogdan-Duică este un colaborator vechiu al *„Patriei"*, *„Patria"* a refuzat de astă dată publicarea Bibliografiei, evident pentru motivul că *obiectivitatea* d-lui Bogdan-Duică nu este și calitatea organului „național".

Domnul G. Bogdan-Duică *a trimis* „bibliografia" sa d-lui I. Mateiu *cu invitarea de-a o publica unde îi va părea d-sale mai potrivit. Intrucât* notița privind chestiuni cari se desfășură în Universitatea din Cluj, ea poate să apară în *„Infrățirea"*, care-i la fața locului.

Aceasta și nimic altceva nu este în fondul publicației care urmează.

Cartea de față este o probă, că autorul ei ar fi mai de folos în viața științifică a nației de cât în cea politică. Și că este regretabil că D-sa nu a urmărit totdeauna cu aceiași stăruință problemele științifice ce le urmărește acum. Cu această carte D-sa își deschide un drum pe care ar fi bine să rămâie, deoarece el poate duce — și ar fi bine să ducă — mai departe de cât altele.

Cartea resumează — pentru epoca tratată — tot ce s'a scris până acum privitor la organizarea bisericei ortodoxe din Ardeal, însă dă și material nou: concluzii nouă, teorie nouă. Din cauza aceasta ea va fi citită cu folos mai ales de preoții pe care îi privește în primul rând. Pentrucă *opera face o selecțiune de material și dă o direcție de gândire*; cu alte vorbe, pe când obicinuitele istorii bisericești raportează, val de val, cum s'au desvoltat faptele, toate faptele, lucrarea de față le strânge *supt un anumit punct de vedere*, înlăturând secundarul sau prisosul și reținând celace se concentrează strict pe lângă acel punct de vedere.

Punctul de vedere este cel canonic. Canonic este, însă, unic, este imutabil. Dar în istoria bisericei noastre acest imutabil nu a avut soartea să rămâie ce canonul este totdeauna ca intenție. In fața imutabilului canonic, la noi s'a ridicat, din bătráne vremuri, *obiceiul*, înălțat din condițiile specifice ale vieții noastre românești. Cartea cercetează deci și obiceiul.

Obiceiul este producțiune proprie, nu este: Nicea, Capadocia, Antiohia etc etc. adecă nu este străinism. Cetind paginele, în care acesta intră în vechiul drept bisericesc, am avut prilej să cuget cum epigonii de azi (mai învățați) rămân în urma acelor vremuri (mai puțin învățate); și că ar fi o probă de energie reînviată ca biserica națională să creeze și astăzi — *obicee noi*, cum le cer *vremurile noi*. (Aceasta zis în treacăt!)

Claritatea expunerii se întemeiază și pe împărțirea în timp a fenomenelor ce le urmărește. Intrarea factorilor noi, a nouei instituții, se precizează limpede, veac de veac. Autorul are și bunul obiceiu didactic de a resuma lapidar concluziile sau resultatele câștigate.

Scriind în 1922, când este în curs studiul unificării bisericești — un studiu pe care numai mediocritatea intelectuală a celor părtași îl ține în loc, cum totdeauna se țin în loc lucrurile date pe mâna celor cu mintea robită în lanțuri ruginite — scriind în 1922, cartea d-lui I. Mateiu își face o plăcere să urmărească din trecutul cel mai depărtat toate *elementele* care viețuesc încă în actuala organisație, sau au fost reînviate prin ea. Acesta nu este cel mai neînsemnat merit al cărții.

Din acest punct de vedere scrierea desvoaltă în capitalele I, II, III și IV ale „cărții" a III-a un material pe care nici cetitorii asidui (nici eu!) nu le cunosc; acesta este lămurit și prin reproducerea în anexe unde aflăm, de exemplu: Constituța bisericească votată de sinodul eparhiei Arad (1849), proectul lui A. T. Laurian. Și expunerea și documentele acestea arată cum a *devenit* lucrul, cum a crescut mereu mișcarea cu care am ajuns până la alcătuirile de azi. Acesta-i *dreptul bisericesc în evoluția sa*, singurul de care avem nevoe ca moderni cercetători istorici, care cerem să ni se dea rațional, explicat, în esența sa născândă, ceeace în obiciunite compendii ni se dă dogmatic. Insă dogmadismul nu poate fi primit ca ton universitar!

Cred că rândurile acestea sunt suficiente ca să caracteriseze opera de față. In amănunte nu mă abat, pentrucă acestea n'ar interesa prea mult publicul unei gazete zilnice, care, totuși, trebue avertisat despre locul unde, la nevoie, poate găsi lămuriri trebuitoare la înțelegerea chestiunilor încă vitale ale vieții naționale.

G. Bogdan Duica.

Partidul național se pocăește

Rezultatele campaniei extra-parlamentare — Partidul național caută o ieșire onorabilă — O curioasă explicare a stărilor actuale — Oferta deschisă de colaborare

Declarațiunile dlui Sever Dan și însemnătatea lor pentru politica partidului național

Ultimele evenimente politice au creiat o nouă atmosferă internă. Nădejdiile unor partide de opoziție într'o schimbare de situație mai favorabilă existenței lor, au fost cu desăvârșire spulberate. Din tot sbuciumul celor aproape șase luni de așa zisă campanie extr. parlamentară nu a rezultat politicește de cât o foarte dubioasă apropiere între partidul național și partidul țărănist, și desigur acel ce a pierdut mai mult de pe urma acestor rezultate a fost tot partidul național.

Datorită acestei stări de fapt se observă în sânul conducătorilor partidului național o mișcare deosebită de cea de până acum. S'ar părea că acolo a început să prindă rădăcini ideea unei noui orientări politice. De se va reuși în această direcție, vom putea ști mai târziu. Deocamdată e interesant de urmărit activitatea d-lui Sever Dan, secretarul partidului, care de o vreme în această calitate desfășură o neobișnuită energie publicistică.

Ultima sa manifestare este marcată printr'un interview acordat ziarului bucureștean „Adevărul".

Dl Sever Dan, începe cu următorul sinistru tablou:

„Suntem mai rău ca la 1916.

„Unde pui, că starea de spirit este atât în clasele de jos cât și în clasele de sus, cu totul lipsită de avântul anului 1916. Ideea de unitate și ideea dinastică serios sdruncinate. Increderea cetățeanului către Stat slăbită. Acum se mai provoacă și vrajba confesională.

Din vina cui? mă întreb ndeseori".

Și tot d-sa răspunde:

„Desigur în bună parte din vina împrejurărilor. Avem o mângâiere: și în lte state e ca la noi. Dar iacă nepregătirea techică este din vina împrejurărilor, nepregătirea suletească este din vina politicianilor".

„Aceasta se putea evita".

Hotărât, dl Sever Dan are reptate, dar nu răspunzând așa um răspunde d-sa, de cât în azul când are autorizația să ică „mea culpa" pentru întreaa activitate a partidului națioal.

Caci vorbind de „lipsa de vânt" a claselor de jos și de s; de sdruncinarea „ideii de itate" și „ideii dinastice; de ăbirea „încrederii cetățeanului tre stat" dl Sever Dan nu se pate să nu se fi gândit la toată a zisa campanie extra-parlaentară pusă la cale de partiul național, ca și la roadele ei, Desigur dl Sever Dan are eptate!

Campaniile de învrăjbire soială și provincială duse cu atâta hemență de către oficioasele, ni-oficioasele și oamenii parului național nu puteau decât schimbe starea de spirit și și sus. Sântem recunoscători i Sever Dan că, după ce a vreme, aportul vechiului gat la unire a fost de atâtea ori contestat de către campaniile naționaliste, dsa vine și recunoaște că la 1916 a fost avântul care ni-a dat unirea și pe cei 800.000 de obscuri sfinți naționali morți pentru ea.

Da, la 1916 a fost avânt, pentrucă atunci nimeni nu se găsea să vadă în Ardeal ceea ce partidul național a văzut în vechiul regat. La 1916 a fost avânt, pentrucă în vechiul regat nu se știa de „noi" și „voi" ci numai de „noi toți"; iar pentru acest „noi toți" entuziasmul era întreg și necondiționat.

Firește, dl Sever Dan are draptate!..

Are dreptate când susține că „ideia de unitate" și „ideea dinastică" e sdruncinată. Noi am susținut totdeauna că nu se poate ajunge decât la constatările tardive ale dlui Dan cu politica ce ducea partidul național. Ziarele sale ca și cei mai de frunte ai săi oameni politici n'au încetat o clipă de a diferența vechiul regat de Ardeal. Cine oare s'a opus cu o inexplicabilă îndârjire la opera de unificare administrativă și legislativă, decât partidul național care a refuzat totdeauna concursul său efectiv și necondiționat pentru ajungerea acestui scop?

Dar utilizarea dinastiei în manevrele politice și perfidiile la adresa Suveranilor ieșite din redacțiile oficioaselor naționaliste?

Desigur, d-le Sever Dan are dreptate!

Cum putea oare să nu fie influențat cetățeanul în încrederea sa față de stat, când partidul național a făcut obiect de cancan politic din cele mai serioase chestiuni naționale, și n'a fost împrejurare în care să nu fi aruncat sămânța discreditului asupra autorității supreme a statului?

Dar d-nul Sever Dan nu mai are dreptate când se întreabă a cui e vina și vrea să scuze politica de până acum a partidului său dând vina pe „împrejurări".

Toată vina constatărilor sale de astăzi o poartă în întregime partidul național, ca urmare firească a nesăbuitelor sale agitațiuni din ultimele șase luni.

Fără îndoială declarațiunile d-lui Sever Dan, desigur autorizate, prezintă o importanță capitală pentru evoluția politică a partidului național, și o prețioasă nădejde pentru viitorul vieții noastre politice. Acestea toate cu singura condiție să fie sincere și să nu fie o simplă manevră de încercare pentru schimbarea macazului politic de la conducerea partidului național.

Trecând peste umplutura demagogică a dragostei de țară cu care d-nul Sever Dan vrea să orbească opinia publică asupra activității de până acum a partidului național, interesant în declarațiunile sale e că secretarul general al partidului național face ofertă deschisă pentru un guvern de colaborare. Aceasta ar însemna că partidul național a renunțat sau e gata să renunțe la politica sa de până acum, ceea ce la rândul său ar însemna că își declară falită activitatea din ultimele șase luni.

Faptul ar fi destul de îmbucurător, nu pentru înfrângerea, pe care a suferit-o și pe care am prevăzut-o de mult, ci, pentru îndreptarea, pe care mărturisim nu o mai credeam posibilă.

Astfel d-l Sever Dan își încheie interview-ul cu următoarele declarații:

Ar fi mai mult decât tragic, dacă d. Ionel Brătianu și Suveranul nostru atât de chibzuit în momentele critice pentru țară ar preferi menținerea situației de azi și nu ar înțelege, să valorifice toate forțele reale, pentru a desfășura maximul de rezistență în fața dușmanului nemilos. Nu pot și nu vreau să mă gândesc la una ca asta.

„Partidul național este conștient, că în jurul lui se va concentra tot ce țara are mai bun în devotament și energie. Partidul național este gata să dea aportul său fără de a cere în schimb avantaje personale,

Este gata chiar de-a arunca vălul uitării asupra multor frământări din trecut, fiindcă are un singur scop: să nu ne găsească nepregătiți și a doua oară marele frământări viitoare.

Exagerând importanța evenimentelor externe, partidul național pare că a găsit potrivit să facă din aceasta o ieșire onorabilă din starea în care se găsește. Apelul la colaborare este prea straveziu pentru a scăpa cuiva. E de văzut însă, care sânt scopurile nemărturisite ale acestei interesante oferte.

„Valorificarea tuturor forțelor reale" se poate face perfect de bine și efectiv și la guvern și în opoziție. Nu știm ce vizează din amândouă apelul partidului național, dar sântem gata alături de D-l Sever Dan, să aruncăm „vălul uitării asupra multor frământări din trecut" și să vedem partidul național alături de cei ce înțeleg însemnătatea vremilor prin care trecem.

E timpul să ne unim toate forțele naționale spre aceeași țintă a consolidării, iar la aceasta nu se poate ajunge decât cu participarea efectivă la rânduirea așezării bazelor statului nostru întregit în granițele sale etnice. Participarea efectivă nu implică însă neapărata instituire în guvern și fără să știm ce va aduce politicește ziua de mâne, partidul național va avea ocazia să dovedească sinceritatea sentimentelor sale de astăzi, rămânând constant sau abătându-se de la ele.

A. R. Gus.

Răspândiți „Infrățirea"

Amestecul Bisericii în Politica

Un atac la adresa P. S. S. Episcopul Hossu

Înțelegând cât de mare este opera care se realizează în Ardeal prin improprietărirea țăranilor, Biserica al cărei trecut se leagă atât de strâns de lupta noastră de veacuri, a luat parte la solemnitățile cari au avut loc cu prilejul împărțirii pământului.

Reprezentanții bisericilor noastre naționale și ai tuturor confesiunilor din Ardeal și-au spus cuvântul lor de îndemn și au arătat țărănimei ce mare act se săvârșește prin redobândirea pământului.

P. S. S. Episcopul Hossu al Gherlei, unul din cei mai străluciți reprezentanți ai bisericei unite, a ținut să asiste la improprietărirea țăranilor din câteva comune cărora le-a vorbit despre însemnătatea operei de improprietărire și despre datoriile pe cari țărănimea le contractează față de țară prin redobândirea pământului.

Dar partidul național care stă atât de departe cu sufletul de țărănime se străduește să întunece măreția unei opere la a cărei realizare n'a adus nici o contribuție.

Intereselor sale politice nu le convine nici o manifestare care aducând un prinos de laudă și de recunoștință pentru realizarea improprietăririi, dă acestei fapte întreaga sa măreție și strălucire.

Din faptul că P. S. S. Episcopul Hossu a luat parte la câteva improprietăriri, partidul național face un act politic. Și atunci el îndreaptă prin oficiosul său un atac la adresa d-lui episcop.

Iată ce scrie „Patria" de eri:

„Am auzit că liberalii se laudă cu participarea episcopului Hossu.

Noi cari știm de ce a „trebuit" Sfinția Sa să devină peste noapte fervent liberal și de ce a „trebuit" și va „trebui" să tămâiască pe Brătieni, nu putem decât să zimbim cu dispreț de această achiziție tristă a d-nului Brătianu".

Nu e nevoie să stăruim asupra perfidiei și mesquinăriei cuprinse în aceste rânduri. „Patria" ne-a obișnuit de mult cu asemenea metode pe care nici cel mai murdar politicianism nu îndrăznește a le folosi. Dacă am întreba oficiosul partidului național „de ce a trebuit Sfinția Sa să devină peste noapte fervent liberal și de ce a trebuit sau va trebui să tămâiască pe Brătieni" am pune „Patria" într'o foarte dificilă situație. Socotim însă că la insinuări atât de murdare nu se cade un răspuns.

Faptul asupra căruia este nevoie să stăruim este altul. Este tendința partidului național de a coborî Biserica în politică.

După ce rând pe rând a încercat să mânjească cu noroiu toate instituțiile cari alcătuesc temelia Statului: Coroana, armata, justiția, administrația; partidul național nu s'a putut opri să nu încerce aceiași urâtă acțiune și față de Biserică. E încă o dovadă aceasta de cât politicianism și de câtă patimă sunt conduși oamenii cari îndrumă politica partidului național. Este încă o dovadă de imoralitatea mijloacelor pe cari partidul național înțelege să le folosească. Faptul nu putea fi trecut cu vederea. Despre consecințele acestei încercări nu se pot răsfrânge decât tot asupra partidului național.

Autoritatea morală și prestigiul Bisericei nu pot fi atinse de împroșcările politicianismului partidului național. Biserica trăește prea sus în mintea și în sufletul nostru. Orice încercare de coborâre a autorității sale morale este osândită să cadă. Stăruind însă asupra acestei condamnabile acțiuni, am voit să subliniem decăderea morală a unui partid care se proclamă cu atâta nerușinare „singurul reprezentant al Ardealului".

Însemnări de-o zi

Ziarul „Lupta" care își dovedește zilnic reaua credință și neseriozitatea publică în facsimul textul invitațiilor pentru serbările încoronării.

Faptul că aceste invitații sunt făcute de primul-ministru „Lupta" îl aduce ca dovadă că serbarea încoronării nu este decât serbarea familiei Brătianu. Dar ziarul dlui Mille și al tuturor politicelor bine plătite uită un lucru pe care nu protocolul ci bunul simț trebuia să i-l spună, și anume: că încoronarea fiind o sărbătoare a națiunii, țara prin guvernul său face invitațiile.

Câte prostii și câte greșeli s'ar evita, dacă mulți din cei cari se agită în politică ar avea cât de puțin bun-simț. Se vede însă că acesta este floare care nu crește pe toate meleagurile.

•

În vreme ce dl Mihalache își scurtura țării de praf pentru a se prezinta M. S. Regelui la audiența solicitată, „Aurora" pentru a și dovedi sentimentele dinastice comitea o nouă necuviință la adresa Coroanei.

În modul acesta „Aurora", adică anumiți oameni dela conducerea partidului țărănist, au voit desigur să atragă atenția dlui Mihalache că nu-i este permis dinasticismul.

La 15 Octombrie apare la CLUJ

„CULISE"

Revistă de Teatru, Muzică și Arte frumoase.

Reclame 2364

INFORMAȚII

Sfințirea Catedralei dela Alba-Iulia

Lucrările catedralei dela Alba Iulia, unde va avea loc solemnitatea încoronărei M. S. Regelui și M. S. Reginei, au fost complect terminate. In consecință I. P. S. S. dr. N. Balan, mitropolitul Ardealului, a hotărât ca sfințirea bisericei să se facă Duminica viitoare 8 curent.

Sâmbătă seara, 7 curent, va fi privegherea, conform ritului ortodox.

Serviciul divin al sfințirei va fi oficiat de mitropolitul Balan, înconjurat de un numeros cler. Răspunsurile vor fi date de coru. catedralei din Sibiiu.

La solemnitatea sfințirei au fost invitați să ia parte reprezentanții înaltului cler din vechiul Regat, Ardeal, Bucovina și Basarabia.

Deasemenea vor asista la această solemnitate reprezentanții ministerului cultelor, numeroși invitați și numeroși credincioși din Sibiiu și localitățile de lângă Alba-Iulia.

Din partea comisiunei pentru lucrările încoronărei a fost delegat să asiste la sfințirea catedralei d. inginer inspector general Gh. Popescu, membru în acea comisiune, secretar general la ministerului comunicațiilor.

La Banca Națională s'a ținut eri o consfătuire între consiliul băncii, prezidat de dl guvernator M. Oromulu și dl D. I. Gheorghiu, secretarul general al ministerului de finanțe asupra modalităților de ajutorare a pieței noastre cu numerar, de care se simte acum o mare criză. Consfătuirile vor mai continua ca să se găsească soluțiile practice potrivite.

•

Până în prezent s'au exportat în Elveția 1700 vagoane făină albă din cele 3000 vagoane contractate.

Diferența de 1300 vagoane fiind refuzată de elvețieni, aceștia au cerut ca în schimbul făinei să li se trimeată orz și ovăs.

•

Dl N. Costeanu, profesor de chimie la Universitatea din Cernăuți, va pleca la Paris săptămâna viitoare să participe la „congresul internațional din Combustibil lichid".

■

Monarhiștii austriaci și ungurî au hotărât, într'o recentă conferință, să protesteze energic împotriva exproprierii moșiilor Habsburgilor din comitatul Arad.

■

Cu începerea de ieri, Miercuri, Direcțiunea Datoriei Publice, din ministerul de finanțe, distribue proprietarilor expropriați renta de expropriere, care după cum am anunțat se cifrează la 12 jumătate miliarde lei.

■

Veniturile C. F. R. pe luna August a. c. au fost de 206.450.000 lei.

Aceasta este cea mai mare sumă pe care C. F. R. a încasat-o până acum în interval de o lună.

In Septembrie anul trecut s'a încasat numai 106,000.000 lei.

•

Cu prilejul încoronărei, Regia Monopolurilor Statului va confecționa și pune în vânzare trei noui tipuri de țigarete și anume: „Regele Ferdinand" Regina Maria" și Mihai Viteazul".

Regia a comandat convenționarea unei splendide casete de lemn sculptat și pirogravat, căptușită cu mătase. Această casetă va umplută cu cele trei tipuri de țigarete și oferită Suveranilor în ziua încoronărei.

Reforma agrară în jud. Brașov

Lucrările de expropriere în județul Brașov sunt aproape terminate. S'au exprimat până acum un număr de moșii din plășile Săcele, Bârsa de jos și Bârsa de sus. Comisiunea de expropriere este prezidată de d. judecător Alex. Șofei; lucrările au decurs cât se poate de iute, și la 1 Octombrie va începe împroprietărirea.

Vor fi împroprietăriți sătenii din comunele Bacifalău, Turcheș, Cernatu, Satulung, Tărlungeni, Zizini, Purcăreni, Prejmer. Hărman, Sânpetru, Bod, Feldioara. Rotbav, Măgheruș, Apața, Crizbav, Râșnov, Cristian, Vulcan, Ghimbava, Codlea Hălhiul și Satu-nou.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj. Calea Regele Ferdinand 1

LA LIBRARIA
Cartea Românească
din Cluj se află de vânzare
Geografia României
p. cl. IV. primară
Geografia Europei
p. cl. V. primară (Nou!) de G. G. Mateescu, prof. în Cluj
Geografia județului Cojocna
p. cl. II—III (nou!) primară de G. G. Mateescu și I. Angheliu, institutor
România földrajza
p. școalele secundare și
România földrajza
p. școalele primare (nou!)
de același autor, traduse de Gr. Litan profesor, pentru școalele cu limba de predare maghiară. D-nilor învățători se face 10 la sută reduceri de preț.

Demisia d-lui Zigre

Ziarul „Viitorul" publică următoarele privitor la demisia d-lui Zigre:

Ziarele au anunțat demisia d-lui Zigre, fost subsecretar de Stat la interne, din partipul liberal și din Cameră.

Demisia d-lui Zigre din partid a fost primită. In ceiă ce privește demisia din parlament, Camera va avea la vreme să se pronunțe asupra ei. Ori care va fi hotărârea Camerei, fapt este că alegătorii cari au dat mandatul d-lui Zigre vor avea să judece consecvența d-sale care renunță azi le acel mandat după ce l'a primit și auzat de el.

•

Guvernul a menținut ideia aducerei la București, cu ocazia încoronării, a tuturor președinților comisiunilor interimare rurale și urbane.

Vor veni deci în Capitală, cu acel prilej, circa zece mii de reprezentanți al comunelor din toată țara.

Pentru aducerea acestora vor fi formate trenuri speciale și anume: unul pentru Basarabia. 2. pentru Bucovina și Moldova. 1. pentru Dobrogea, 2 pentru Banat și Oltenia, 2 pentru Ardeal și Muntenia.

■

D. inginer inspector-general Beleș Aureliu, delegat tehnic din partea Transilvaniei la ministerul lucrărilor publice a fost atașat la direcțiunea generală de poduri și șosele în calitate de consilier tehnic.

•

Studențimea și încoronarea Suveranilor

Din partea Uniunei generale a studenților universitari din București, o trimis ziarelor spre publicare următoarele:

Incoronarea M. M. L. L. Regele Ferdinand și Regina Maria, constituie pentru tineretul universitar, cel mai fericit prilej de manifestare a sentimentelor sale profund dinastice.

Studențimea socotește, că nu poate fi bun român, care să nu ia parte cu tot sufletul la „Minunea" abia întrezărită de generațiile trecute, și pe care noi o trăim aievea.

•

Toate doamnele care într'adevăr știu ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piața Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate.
2014 — 1.

•

In centrul comercial a orașului partea **cea mai cu circulație** este de vânzare o casă cu două localuri pentru prăvălie.
Adresa: Dr. Ürmösy, advocat, Piața Ștefan cel mare Nr. 2., d. m. 3—5. (2220).

Scoala de arte și meserii din Zlatna

Cetitorii noștri au avut de mai multe ori prilejul a citi despre școala de arte și meserii din orășelul Zlatna așezat lângă râul Ampoi în Munții-Apuseni.

Școala aceasta pentru cioplitul și lustruitul pietrii e unica școală de felul ei în întreg cuprinsul României Mari.

Corpul profesoral care se compune din profesori bine coalificați și sârguincioși lucrează și plănuiesc înșiși modele așa că deja după un deceniu dela înființarea școalei (1894) prin diplomele de discuție dela expozițiile mondiale din Paris, Bruxeles, Saint-Louis, iar în urmă la Milano, — au dat acestei școale un renume universal.

Fostul rege al Ungariei, Carol IV. înainte de războiu ca moștenitor, a dat o atenție deosebită acestei școli, cercetându-o iar în anul trecut M. S. Regele nostru Ferdinand dinpreună cu cu M. S. Regina Maria au vizitat de asemenea această școală rămânând pe deplin mulțumiți de energia și munca, care se depune în această școală precum și de frumoasele și valoroasele obiecte cari se pregătesc sub instituirea și zelul neobosit al profesorilor.

Școala are două secțiuni speciale anume: secțiunea pentru cioplitul petrei și secțiunea pentru lustruit.

In secția primă, elevii sub îngrijirea profesorilor lucrează tot felul de coloane monumente funerare, părți constructive și obiecte decorative pentru edificii Astfel încetul cu încetul elevii își însușesc gustul fin și artistic.

In secția a doua, elevii lucrează și pregătesc din diferite pietre nenumărate obiecte decorative mai mici.

Dintre aceste două ramuri ale indus riei în ramul al doilea s'au ajuns rezultatele cele mai frumoase și mai însemnate, eșind din atelierul lustruitor, de piatră obiecte, cari în palatele domnitorilor și aristocraților, să numără între prețioasele cele mai bine păzite.

In secția primă deocamdată nu a fost posibilă să se ajungă la asemenea succese, cu toate că și secția aceasta a produs multe lucruri bine apreciate. Pentru caracterizarea acestei secții, cred că e deajuns dacă amintesc, că din mânile muncitorilor și elevilor acestei secții au eșit o mulțime de obiecte artistice, cari azi impodobesc catedrala rom.-cath. din Albalulia, precum și casa elul lui Ioan Huniade din Hunedoara.

Nu mă mir deci, dacă în urma rezultatului acestei munci însuflețite, descrise pe scurt mai sus, școala a câștigat atenția, încrederea și bunăvoința forurilor competente superioare de stat. Pot afirma, că aceasta școală merită, și este vrednică de atenția și încrederea care i-se dă.

Cu anul 1919 corpul profesoral a fost întregit cu mai mulți profesori români, iar cu începutul anului curent școlar, secția pentru cioplit piatra a școalei din Odorhelu, care până acum vegeta, a fost transpusă asemenea în Zlatna contopind-o cu secția de aici.

Cu isbucnirea războiului mondial din anul 1914, desvoltarea școalei fu paralizată în așa măsură, că pentru susținerea ei a trebuit să se restrângă la propriile ei puteri și izvoare de venit. Această paralizare guvernul de acum se silește a o înlătura, intenționând a investi o sumă de 2 și jumătate milioane Lei pentru mărirea și lărgirea edificiului și a atelierilor acestei școli.

Astfel se va lărgi și mări atelierul pentru cioplit piatra, cât și cel pentru lustruit. Se va construi apoi un local, unde se va așeza motorul pentru desvoltarea electricității, motor procurat fiind încă din 1914, și care, din cauza războiului, numai, că până acum nu a putut fi instalat.

Se va ridica și un internat pentru elevii școalelor, care va fi aranjat după cerințele pedagogiei și igienei moderne, pentru a cărei edificare terenul a fost cumpărat încă înainte de războiu.

Susținerea și desvoltarea acestei școli să poate privi și ca o afacere rentabilă, nu numai din punct de vedere moral, ci chiar și material, fiind pentru Stat un isvor de venit.

Pe teritorul Zlatnei se mai află ruinele de odinioară a orașului roman Ampelum, de unde deja foarte multe monumente istorice de piatră (sarcofage, columne, părți decorative, etc.) au eșit la iveală și de unde foarte multe obiecte de artă au fost împrăștiate în orășelul Zlatna. Cred necesar, ca școala să adune toate lucrurile aflate până acum precum și obiecte decorative, cari vor mai ieși la iveală, edificându-se un mic adăpost pentru păstrarea lor.

In acest mod elevii școalei din generația de azi și cea viitoare, ar avea la îndemână o comoară de obiecte pe pe timpul Romanilor, al căror studiu ar folosi mult elevilor în lucrările lor.

Desigur că guvernul va lua măsuri pentru ridicarea acestui mic muzeu, iar direcțiunea școalei își va da și ea silința, ca să adune pentru muzeu toate obiectele de artă cioplite în piatră de pe timpul Românilor.

Alexandru Ampoianu.

Concertul Clujan
al quartetului de violoniști
Walbauer-Kerpely.
Renumita asociație de quartetiști violoniști maghiari, unul din quartetele cele mai distinse din Europa,
va concerta Duminica, în 8 Oct. orele 11, la Cluj, în sala cinematografului Egyetem.
Quartetul va cânta în afară de quartete de Beethoven și Mozart și quartetele cele mai nouă al lui Leo Weiner.
Biletele de vânzare la librăria LEPAGE. 2224

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fagsau stejar despicate Lei 650.—

Ultime informatii

Interne

Senzaţionalele destăinuiri făcute guvernului român

Atacarea Micei Antante

Ungurii, Ruşii şi Bulgarii plănuesc un război general în potriva statelor Micei Antante. Războiul greco-turc n'ar fi decât un preludiu al marelui război ce se pregăteşte.

Guvernul român a primit zilele acestea două note din partea a două state aliate, care îi atrag atenţia asupra unui contract secret al fostelor state duşmane, care plănuesc pentru un moment oportun un atac militar general. Proectul s'a pregătit la Moscova şi una dintre fazele lui e actualul război turcesc. Ruşii, Bulgarii şi Ungurii aşteaptă numai momentul oportun, în vederea căruia fac mari pregătiri. Nota încheie arătând, că Mica-Înţelegere trebue să ia toate măsurile, pentruca să nu fie pusă în faţa unor surprize neplăcute.

Ziarele bucureştene aduc această ştire în legătura cu vizita mareşalului Foch în România.

Dl I. I. C. Brătianu despre situaţia externă

D-nul I. Brătianu, preşedintele consiliului, a făcut eri în consiliul de miniştri o dare de seamă asupra situaţiei politice interne şi externe, declarând, că guvernul va avea mereu în vedere numai interesele mari ale ţării ce ne leagă de strămtori şi nu le va apăra decât pe acestea. Situaţia s'a îndreptat mult şi prin acordul tuturor aliaţilor se speră într'o grabnică soluţie.

Incidentul dela graniţa româno-bulgară

Bulgarii încearcă să răpească o şalupă militară

Bulgarii au încercat ieri noaptea să răpească o barcă militară română. Grănicerii români i-au împiedecat în operaţiunea aceasta S'a produs între patrulele noastre şi cele bulgare un violent foc de armă.

Măsurile de pază dela încoronare

Intrucât la Alba-Iulia se vor lua măsuri extrem de riguroase în potriva controlului, participanţii la serbările încoronării sunt sfătuiţi să vină cu toate actele necesare.

Restabilirea circulaţiei la Valea-Largă

Direcţiunea generală a căilor ferate anunţă, că lucrările pentru repararea podului dela Valea-Largă vor fi gata în 10 Octomvrie, când circulaţia va fi din nou reluată peste podul acesta.

Externe

Plăţile germane. In jurul conferinţei dela Bruxelles.

Berlin. — Cercurile politice germane sunt de părere, că conferinţa dela Bruxelles nu se va putea ţinea decât după înapoierea delegaţilor englezi din America. Nu este prin urmare verosimil, ca această conferinţă să se înceapă înainte de Noembre, cu toate că ar trebui să se ţină de urgenţă, având să hotărască plăţile germane pentru viitorul an.

Bolşevicii pregătesc mobilizarea generală.

Varşovia. — Ziarele poloneze anunţă, că Rusia bolşevică a ordonat concentrarea mai multor contingente şi pregăteşte mobilizarea generală.

Conferinţa dela Mudania. Optimismul cercurilor franceze

Londra. — Lord Curzon a declarat ziarelor, că delegaţii englezi dela conferinţa dela Mudania, vor fi în privinţa frontierei Turciei de acord cu delegaţii italieni şi francezi.

Paris. — Cercurile politice frenceze sunt convinse, că această conferinţă va duce la rezultate bune.

Ungaria şi conflictul din Orient

Budapesta, — Cercurile competente ungureşti declară, că conflictul dela Constantinopol nu poate avea influenţă asupra politicei externe a Ungariei. Chestiunea orientală nu este în legatură cu chestiunile Europei centrale şi prin urmare diplomaţia maghiară nu se va ocupa cu ea.

Evenimentele din Bulgaria. Meetingul dela Sofia

După ştiri din Rusciuc, ieri s'a ţinut la Sofia un mare meeting, la care au luat parte aproximativ 20.000 oameni. După întrunire au prezintat legaţiunilor engleză, franceză şi americană câte o moţiune, cerând autonomia Turciei.

„Patria" si functionarii

In afară de chestiunea încoronărei, pe care deşi o ignorează, totuşi publică zilnic articole în legătură cu ea, „Patria" arată o deosebită solicitudine chestiunei funcţionarilor public. Deşi guvernul a dat un comunicat precis prin care se arată că nevoile funcţiouarilor publici vor fi satisfăcute, iar statutul funcţionarilor va fi depus spre votare în primele zile ale deschiderei parlamentului, deşi s'au cerut tuturor autorităţilor să trimită tablouri de funcţionarilor pentru a se acorda cu începere dela 1 Octombrie, sporul anunţat prin comunicat, „Patria" afirmă cu obrăznicie că ministerul de finanţe nu a luat nici o dispoziţiune în acest senz.

Apoi obişnuiţi să întrebuinţeze banul public ca al lor personal, în timpul Consiliului delicvent, regionaliştii acuză neîncetat guvernul, că face prea multe economii bugetare, acum când situaţia tezaurului s'a îmbunătăţit.

Ori cât ar dori „regionaliştii" să pescuiască în apă tulbure, nu vor reuşi însă să neliniştească opinia publică, care-i cunoaşte prea bine din timpul scurtei guvernări a Ardealului.

Depozitul Central:
TUNGSRAM S. A.
Cluj, Str. Kömálalja No 25
□ Telefon 201. □ 1290-2

Pentru comercianţi la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spalat cu abur, şi de văpsit Cluj,
văpseşte şi curăţe, lână, mătasă, materii de bumbaci toit şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Cetiti „Infrăţirea"

Ultima oră

Deschiderea conferinţei de la Mudania.

Constant nopol.— Eri Miercuri după amiazi s'a deschis oficial conferinţa dela Mudania. Sau pus în discuţie următoarele puncte: 1) fixarea frontierei Traciei Orientale; 2) modalitatea evacuării Traciei de armata şi autorităţile elene; 3) restituirea Traciei Turciei; 4) Chestiunea zonei neutre; 5 Situaţia Constantinopolului. Delegaţii au declarat la începutul şedinţei că au depline puteri din partea guvernelor lor. Sedinţa continuă.

Inrăutăţirea situaţiei în Grecia.

In urma refuzului lui Zaimis de a prezida consiliul, întregul guvern a demisionat ieri. Situaţia regelui Gheorghe a devenit extrem de precară întrucât trupele revoluţionare nu mai vor să asculte de comitetul revoluţionar.

Lenin preia Puterea.

Având în vedere situaţia din Balcani, Lenin a predat puterea pe ziua de 2 Octombrie a. c.

Situaţia din Grecia

Viitorul şef al guvernului grecesc

Atena. — In urma demisiei lui Zaimis dela presidenţie, se pare, că preşidenţia consiliului de miniştri grec va fi încredinţată amiralului Conduriotis.

Acţiunea lui Venizelos în Apus. Ea a eşuat

D-nul Venizelos a înştiinţat telegrafic guvernul „grec" despre rezultatul tratativelor sale cu lord Curzon. A adus la cunoştinţă că va continua să lupte pentru chestiunea Greciei.

Cercurile diplomatice din Londra afirmă, că acţiunea întreprinsă de d-nul Venizelos la Londra în chestiunea greacă n'a fost incununată cu un succes deplin. Venizelos s'a înapoiat la Paris.

Audienţa ministrului Italiei la noul rege

Atena. — Ministrul Italiei la Atena a cerut audienţă la noul rege grec.

Grecii se pregătesc de rezistenţă

Grecii se pregătesc în Tracia pentru rezistenţă şi au făcut tranşee pe frontul dela Ceatalgea. Cercurile militare turceşti cred, că rezistenţa aceasta a Greciei nu poate fi serioasă.

Ofiţerii venizelişti reîntră în armată

Londra. — Ofiţerii venizelişti, cari după a doua venire a lui Constantin pe tron s'au retras în străinătate, au reîntrat în serviciul armatei greceşti, punându-se la dispoziţia comandantului armatei din Adrianopol.

Declaraţiile dlui ministru al Justiţiei la Chişinău şi Cernăuţi

In ispecţiunile pe care le-a făcut dl I. Th. Florescu, ministrul Justiţiei la Chişinău şi Cernăuţi, vorbind cu preşedinţii curţilor de apel şi de tribunale din aceste provincii, a făcut importante declaraţiuni cu privire la noua organizare judecătorească.

Constatând progresul făcut în sentinţele judecătoreşti din punctul de vedere al limbei literare, Domnia Sa a felicitat harnicia magistraţilor din Basarabia frontul dreptăţei, tot aşa de necesar ca şi al ostaşilor ce apără ţara, pe malul Nistrului. In conferinţa ce a avut loc la Chişinău asupra reformei judecătoreşti, dl Ministru Florescu a luat avizul magistraţilor, arătând şi economia noului său proect de lege.

Domnia Sa va asigura şi inamovibilitatea judecătorilor de ocoale din Basarabia, care a fost omisă de vechea lege.

La Cernăuţi constatând cu plăcere că avocaţii germani folosesc cu destulă uşurinţă în pledoariile loc limba română, a remarcat că instituţiunea judecătorului unic, care există numai în Bucovina, dă rezultate foarte satisfăcătoare şi accelerează mersul justiţiei.

In discursul ţinut la banchetul ce i s'a oferit la Cernăuţi, dl Ministru Florescu a adus laude baroului şi magistraturei bucovinene, făcând apel la patriotismul avocaţilor şi magistraţilor, pentru a convinge pe toată lumea că trebue să se respecte suveranitatea Statului, prin întronarea limbei române în justiţie. Recomandând toleranţa D-sa a adăugat că nu trebue să se lase ca unele elemente să profite de bunăvoinţa magistraturei, care poate fi transformată într'o dăunătoare slăbiciune.

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 şi 290.
Loyd 2721 1553

Fraţii Deutsch

casă internaţională de espediţiune.

Fondata in 1904.

CLUJ, Piaţa Unirii 26. WIEN, Rotensturmstrasse 27. BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.

BRAŞOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Calea Rimanóci 12. ORŞOVA, Cheiul Dunări. ARAD, Str. Gheorghe Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediţiuni la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA şi CEHOSLOVACIA în ROMÂNIA şi viceversa.

Expoziturí şi reprezentanţe în toate oraşele mai mari din Europa şi la toate gările de frontieră române, maghiară şi austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondenţă română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

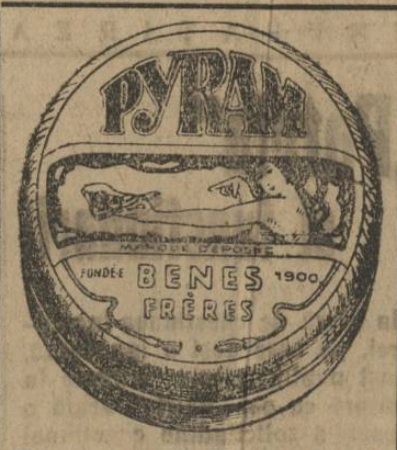

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Extirpă cu garanţie ploşniţele

Ja în antrepriză cele mai noui picturi de camere, execută firme şi vopseşte.

GRATZ

CLUJ, Str. Saguna 16

Telefon 749

Lloyd 967 2112

In grădina de iarnă a hotelului CENTRAL dau reprezentanţii senzaţionale **Myriam Barha, Olga si Teddy.** Inceputul la 9 oare seara. Lloyd 1010 2292-1

Mare asortiment de blănarii şi paltoane de toamnă şi iarnă pentru dame la firme Diamantstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Fraţii **Mártonffy** & Co.

în magazia universală de blănării

Cluj, Piaţa Unirei 20 (Főtér). Telefon 10-25.

Adr. telegr.: Mártonffypelz

Se află în permanenţă mare asortiment de paltoane de blană, vulpi Alascane de diferite culori, argint, albastre, polar şi albe.

Modele de blănuri, saluri, pelerini etc. engros şi detail

Comenzile se efeptuesc promt şi iute. 2025

Saci, Musamale

Cumparare. ♦ Vânzare.

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timişoara II., Piaţa Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

Reclama este sufletul comerţului

Anunţuri se primesc la Administraţia ziarului „Infraţirea"

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanţa Generală A.

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE Michelin,

CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri escepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Evenimentele din Orient

Chestiunea Traciei

Guvernul bulgar a trimis marilor puteri o notă, prin care le roagă să dea Traciei autonomia spre a stabiliza situaţiunea în Europa orientală. Mustafa Kemal Paşa învingătorul turc, cere în condiţiunile sale de armistiţiu ca Grecia să retrocedeze Tracia inclusiv Constantinopolul. Acum comitetul turc din Tracia (care cuprinde însă nu numai musulmani, ci şi evrei, ba chiar şi bulgari) a adresat Societăţii Naţiunilor un memoriu prin care se plânge de persecuţiile grecilor împotriva celorlalte naţionalităţi şi o roagă să trimită în Tracia comisiunea interaliată de studii cerută deja la conferinţa din Londra din anul trecut, ca să facă dreptate. Comisiunea, în urma stăruinţii grecilor, n'a fost trimeasă şi de atunci chestiunea Traciei influenţează mereu mai mult sau mai puţin politica diferitelor state balcanice.

In Turcia, din motive naţionale, deslipirea teritoriului trac s'a remuşcat greu; la aceasta s'au mai adăogat şi motive economice, căci oarece întregul teritoriu al Constantinopolului se alimentează în cea mai mare parte din Tracia.

Dar şi pentru alte state alipirea Traciei la Grecia n'a fost fără urmări. Bulgaria prin aceasta şi-a pierdut ieşirea la MareaEgee

Şi la celelalte state balcanice cedarea Traciei grecilor a produs temerea, că prin aceasta s'ar alimenta la anumite cercuri din Atena un imperialism naţional, care ar atinge celelalte state întrucât peste tot în Balcani se găsesc mici colonii greceşti. Cedându-se grecilor Tracia cu prilejul împărţirei Turciei europene, se urmărea gonirea turcilor din Europa; de aceea a produs nemulţumiri în populaţiunea indigenă. Populaţiunea negrecească a înfiinţat în 1920 un comitet, care avea de scop propaganda pentru realipirea Traciei la Turcia. Sprijinit de politicieni englezi influenţi, comitetul acesta a mai cerut odată, cum am spus, să se trimeată o comisiune de cercetare la faţa locului. spre a constata numărul covârşitor al populaţiunii ne greceşti.

Şi acum acelaş comitet a trimis Societăţii Naţiunilor un memoriu, prin care se cere iarăş să se trimeată o comisiune în Tracia. Memoriu cuprinde şi arătări exacte despre situaţiunea din Tracia, din cari dăm aci următoarele:

In Tracia orientală populaţiunea cuprinde 643.655 suflete, din cari 434.781 turci (67.5 la sută), 168.076 greci (26.1 la sută), 21.624 evrei, 16.359 armeni, 2714 bulgari şi români. In Tracia de vest trăesc 705.113 locuitori, din cari 536.378 turci (76.6 la sută), 78.629 greci, 82.212 bulgari şi români, 7894 armeni. Din cei 1.913.945 hectare ale Tracie orientale, 84 la sută sunt ale turcilor, 14 la sută ale grecilor, 2 la sută ale celorlalte naţionalităţi. In Tracia vestică, din totalul de 51.445 kilometri patraţi ai ţării 40.901 adică 79 la sută sunt ai turcilor, 6.674 km. p. adică 13 la sută ai grecilor şi 3861 (8 la sută) al celorlalte naţionalităţi. Datele acestea statistice, cari au fost constate oficial, au făcut probabil pe delegaţii greci dela conferinţa dela Londra să se opună la trimiterea unei comisiuni.

După războiul balcanic fosta Tracie turcească a fost împărţită în Tracia orientală cu Adrianopol, Kirk Kilise, care a rămas Turciei, mai departe Tracia vestică cu Dedeagaci Carjeali şi Gumulgina, care a fost atribuit Bulgariei. Partea mai mică sudică cu Cavalla a căzut de partea Greciei.

Partea aceasta vestică, aparţinând Bulgarie, a fost din nou îmbucătăţita după războiul mondiai. Zona sudică, partea cea mai mare, care cuprinde mai ales coasta mării, a fost pusă sub control internaţional, pe când restul, şuviţa de nord a rămas Bulgariei. Mai târziu însă întregul teritoriu al Traciei a fost ocupat de trupe greceşti. Când grecii au vrut să recruteze pe bulgarii din Tracia de sud, au protestat chiar şi politicianii engiezi.

Privită din punct de vedere economic, Tracia era producătoarea agricolă pentru Constantinopol şi consumatoarea negustorilor constantinopolitani.

Prin anexarea Traciei la Grecia şi înfiinţarea unei linii vamale s'a pierdut Constantinopolul ca piaţă de desfacere ceeace a îngreuiat aprovizionarea acestui oraş iar pe de alta parte a avut urmări păgubitoare pentru populaţiunea Traciei, căci măcar că mărfurile în cea mai mare parte se aduceau în Grecia erau însă încărcate cu taxe, fraht etc., pe cari trebuia să le plătească populaţiunea Traciei.

Ce vrea Horthy

Corespondentul din Budapesta al ziarului „Bécsi Magyar Ujság" publică ştiri privitoare la acţiunea unor cercuri politice din Ungaria pentru proclamarea lui Horthy, ca rege al Ungariei.

Corespondentul sus numitului ziar s'a informat din anumite cercuri militare superioare despre acţiunea pornită de oamenii lui Horthy pentru înlăturarea din armată şi mai ales din poziţiile conducătoare ale armatei, a tuturor ofiţerilor legitimişti.

In decurs de 2—4 săptămâni, ofiţerii partizani ai lui Horthy pun la cale o tentativă, al cărei scop ar fi proclamarea de rege a lui Horty, ceeacc ar atrage după sine, dictatura militară.

Vor începe apoi concentrările de trupe pentru atacarea Burgenlandului şi Cehoslovaciei.

Mişcarea ar fi condusă exclusiv de ofiţerii lui Horthy, în frunte cu Pronay, Magasházy şi Ivan Héjjas.

Iată câteva fapte:

1. In ultimele 2 săptămâni s'au făcut nenumărate inspecţii la comandamente.

2. S'au efectuat mari comande şi transporturi de muniţii.

3. Anumite gazete se folosesc de victoria lui Kemal pentru agitaţii războinice.

4. Inspecţiile militare personale ale lui Horthy, pentru ca să se convingă de sentimentele armatei.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

MEDITATOR se oferă a preda lecții de limba română. A se adresa la ziar sub „C-ț".

SUBOFIȚER Administrație terminând reangajarea dorește post, funcționar birou, magazionier sau orce serviciu de încredere. Certificate bune. Adresa la ziar sub J. 2225

Vânzări și Cumpărări

SOBĂ „Godin" No. 4 de vânzare eftin Calea Traian 15, apartament 6

Închirieri:

CAMERĂ mobiliata eventual fără mobilă caută fabricant răspuns la ziar sub „Fabricant".

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru ziar bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

S'a deschis

școala de dans a maestrului de balet **Ligeti** în sala de sport a Academiei Comerciale.

Inscrieri se primesc: în str. Coti ă (Forduló) 2, dela ora 1 p. m. în sus.

2201 Reclama 2340

Fondată la anul 1685
Piața Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și oroate bisericești

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

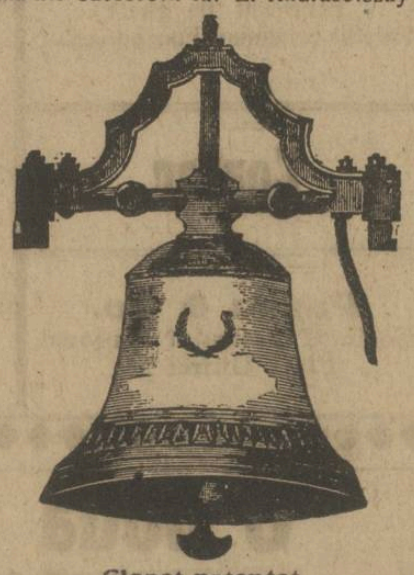

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Înainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

57 **CIMENT ENGLEZESC.**

Căldări de fiert rachiu aranjamente

fabrică de spirt, întreprind totfelul de lucrări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO

2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare îndreptrindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Cea mai buna mașina de scris

Reprezentanta fabricei:

Librăria Lepage Cluj,

Palatul Status.

Mașine de scris și de socotit se repară de către mecanici specialiști. Prin telefon 438. Deasemenea se repară conștiincios mașinise din provincie. In depozitul accesorii pentru mașină de scris, tere românești, pandlici și hârtie pentru mașină de scris, hârtie carbon etc. etc. 2166

Publicațiune de licitațiune.

Spre cunoștință generală se publica ca în **ziua de 14 Octombrie oara 11 a. m. se va ținea licitațiune publică ca oferte închise pentru darea în întreprindere a lucrărilor de imprejnuirea imobilului din Strada General Grigorescu No. 1, 3, 5.**

Tot în aceeas zi se va ține licitațiune la oare 12 a. m. pentru darea în intreprindere a lucrărilor de nivelare a terenului din prejurul Sanatorului de Tuberculosi din Aiud precum și a lucrarilor de pregătirea trotoarelor din prejurul acelui edeficiu.

Ofertele se pot înainta până la 14 Octombrie oara 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienică Cluj (Institutul Pasteur et. II.) când se vor deschide.

Ofertele întârziate, precum și supra ofertele nu se vor lua în considerare.

Pentru licitațiuni sunt în vigoare art. 72-85 din legea contabilității publice.

Devizul original, caetul de sarcini și condițiunile generale se pot vedea la Divizia Technică în orele de lucru și tot acolo se pot primi și lamuriri mai detailate.

Inspector General: Dr. GANE m. p. 2221 Șeful Diviziei Tehnice: Ing. IVASCU m. p.

!! După cererea generală !!

am adus din nou în circulație în calitatea neîntrecută renumita și favorita noastra bere nutritoară

„HERCULES"

specialitatea bruna din malți dublu, care se găsește în stâle și cu paharul în toate prăvaliile privitoare. Deasemenea și excelenta noastră bere deschisa

„MONOSTOR"

Fabrica de bere **CZELL** din Mănăștur CLUJ. 2216

Se capătă și engro!!!

Jucărie pentru copii, lucruri pentru decor și articole de manufactură. Au sosit mare asortiment de recvizite școlare

La firma Eisenstädter Fülöp și soți,

CLUJ, Strada Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 13

1812 **Se capătă și engro!!!**

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

EUGEN SZABO

Magazin de mode pentru DAME

Cluj

Str. Reg. Ferdinand No. 5

OFERĂ:

Stofă scoțiană
120 cm. lată
65 lei metrul

Stofă gabordin
120 cm. lată
90 lei metrul

Stofă pentru costum
140 cm.
115 lei metrul

Stofă velour
pentru palton 140 cm. 225 lei metrul

Stofă vînăt-închisă pentru internate.

Mare asortiment în stofă-velour pentru paltoane, în catifele pentru paltoane și stofă-mătasă pentru costumuri și haine.

Telefon interurban

479

2161

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Problema Austriei la Societatea Națiunilor

Evenimentul de căpetenie, acela care domină toate celelalte chestiuni, în actuala sesiune a Ligei Națiunilor, este demersul prin care monseigneurul Seipel, cancelarul Austriei, a încredințat soarta țărei sale acestui Parlament al Popoarelor.

Până acuma, consiliul Societății Națiunilor fusese, singurul, sesizat de această chestiune și era puțin probabil ca el să o aducă în fața Adunărei, dacă se are în vedere procedura urmată anul trecut în chestiunea Sileziei de sus. La origina Societății, unii publiciști își exprimaseră speranța de a vedea consiliul recunoscându-și responsabilitatea în fața Adunării și jucând astfel rolul unei puteri executive față de Parlament. Dar cele patru mari puteri, imperiul britanic, Franța, Italia și Japonia, cari singure sunt reprezentate în mod permanent în consiliu, n'au lăsat nici anul acesta, ca și nici în anii precedenți — să se aducă vre-o știrbire prerogativelor lor. Pentru studierea situațiunei Austriei și a remedierilor ce i trebuesc aduse, consiliul a numit un comitet compus din lordul Balfour și d-nii Hanotaux, Imperiali, Beneș și Grunberg, acesta din urmă fiind ministru de finanțe al Austriei.

Deliberările comitetului

Deși acest „comitet austriac" cum se numește la Geneva, — deliberează cu ușile închise, principalele rezultate obținute n'au putut fi oprite de a nu se face cunoscute în mod public. S'a aflat astfel că totatul sumelor necesare refacerei Austriei este socotit de experți la 26 milioane lire sterline, adică mai mult de un miliard și jumătate de franci sau vre-o 18 miliarde lei. Dar ce-ace produce încurcături comitetului nu este numai greutatea de a găsi această sumă, ci încă și faptul determinarei condițiunilor, în care acest avans ar putea fi făcut Austriei.

Atitudinea țărilor limitrofe Austriei nu pare deloc de natură a înlesni ajungerea acestui scop. Se pusese într'un timp chestiunea unei uniuni vamale și monetare cu Italia, care ar fi urmat să cumpere cu 150 milioane de lire toată hârtia-monedă austriacă, actualmente în circulațiune. Dar această soluție, care prezenta mari incoveniente, a fost combătută de însiși industriașii italieni.

Delegatul elvețian, d. Motta, a promis dela înălțimea tribunei Adunărei, că țara sa va da un ajutor financiar Austriei. Este în adevăr, un partid austrofil în Elveția, care a dus o campanie pentru alipirea Vorariebergului la coufederația elvețiană, și ale cărui ambițiuni ar merge chiar mai departe. Dar Elveția nu se va lăsa târâtă într'o asemenea aventură. În sfârșit, a fost surprinsă aitudinea rezervată a Cehoslovaciei. D. Beneș pare a socoti că Austria nu este într'o prea mare mizerie.

Așa dar, „comitetul austriac" din sânul Ligei Națiunilor, pare a nu înfățișa actualmente decât o serie de recomandațiuni de făcut Austriei asupra însănătoșirei situației monetare și financiare și asupra reducerei numărului exagerat de funcționari, Or, guvernul austriac se declară incapabil să aplice el singur aceste măsuri radicale, fără să provoace unele turburări, în care ar risca să-și piardă orice autoritate.

Internaționalizarea Vienei

D, Scialoja, primul delegat al Italiei în adunarea Societății Națiunilor, a ținut de curând, cu privire la chestiunea austriacă un remarcabil discurs și nu s'a dat poate deplină atențiune pasagiului prin care d-sa recomanda „măsuri cu totul diferite în ceia ce privește orașul Viena, și în ce privește restul teritoriului republicei Austriace, căci trebue să se țină socoteala de marea diversitate ce există între condițiunile marei capitale și acelea ale micului teritoriu al statului austriac".

Dificultatea găsirei remediului vine mai ales din cauza monstruoasei disproporțiuni de care e copleșit organismul austriac. Cum să se întrețină traiul întrun destulător unei capitale de două milioane de locuitori într'un stat care nu socotește de cât 6 milioane de locuitori, în total? Pe de altă parte, e locul să se creadă că Mica înțelegere ar relua bucuroasă relațiunile sale de afaceri cu Viena dacă aceasta ar renunța definitiv la orice ambițiune politică, De aci, tendința care se manifestă în cercurile competinte, spre o transferare a capitalei Austriei, în alt oraș de cât Viena.

Și acest mare oraș ar urma să rămână un centru important de afaceri, de comerț și de banci. Dar nu i s'ar pregăti, oare cu chipul acesta, terenul de a juca pe viitor un rol mult mai important?

Situațiunea geografică și avantajele sale de tot soiul n'ar desmna-o oare pentru a deveni Capitala Societății Națiunilor?

Memoriile fostului Kaiser sunt inexacte

Ziarului „Le Matin" constată inexactități și denaturări ale adevărului în memoriile ex-kaiserului, comparând textul memoriilor cu documentele din arhiva ministerului de externe din Paris.

Primul document este telegrama adresată de ambasadorul francez la Berlin d-lui Delcassé, în ziua de 29 Octomvrie 1899, relatând că prințul Bulow, cancelarul german, îl întrebase dacă nu era momentul oportun pentru a încheia un acord franco-german, Anglia fiind încurcată în războiul cu Burii. Bülow arată că ocazia este excelentă pentruca Franța să-și unească străduințele cu ale Germaniei, pentru a face pe Anglia să renunțe la planul său de cuceriri.

Al doilea document este răspunsul ministrului de externe Delcassé, care conferise cu președintele Loubet și cu primul ministru Waldeck-Rousseau. Delcassé, a telegrafiat ambasadorului francez la Berlin în ziua de 30 Octombrie, exprimându-i mirarea ce i-au provocat asemenea propuneri și declarând că Franța nu se gândește a se uni cu politica preconizată de prințul Bülow.

O nouă conferință economică la Washington

Președintele Statelor-Unite se gândește s'o convoace pentru anul viito

Ziarul american „New-York Tribune", — întotdeauna admirabil informat cu privire la proiectele administrației Statelor-Unite, revine, cu o insistență ce trebue semnalată, asupra eventualității întrunirei unei noui conferințe economice, internaționale Această conferință ar urma să fie convocată pentru anul viitor la Washington, de către președintul Harding. Participanții la această reuniune vor încerca să pue niște ordine economică în țările de dincolo și de dincoace de ocean. Acțiunea conferinței va fi simplificată de către aceea mai apropiată dela Bruxelles care, se speră, va regula în mod definitiv problemele reparațiunilor și datoriilor europene interaliate.

Planul dlui Harding

Este interesant de notat, din punct de vedere istoric, că nu este pentru prima oară când președintul Harding se gândește la întrunirea unei mari conferințe economice, internaționale.

În primele zile ale lunei Decemvrie anul trecut, președintul era aproape hotărât să facă acelaș lucru. El s'a adresat în mod confidențial dlui Viviani, care se afla atunci la Washington, și l-a întrebat dacă Franța ar primi favorabil, o astfel de conferință.

— Pentru ca ea să reușească, ar fi adăogat dl Harding, ar trebui însă să fie convocate toate țările, fără excepțiune, — și Germania și chiar și Rusia. Franța ar ridiça dânsa vre-o obiecțiune acestei vederi?

Dl Viviani i-ar fi răspuns, că Franța după părerea sa, nu ar avea nimic de obiectat la acestea, cu condițiunea ca, să rămâe bine înțeles, că o asemenea conferință să nu aducă vre-o atingere drepturilor sale la plata reparațiunilor a creanțelor pe care i le-au dat tratativele.

Dacă însăși America ar put să contribue, cu autoritatea s la respectarea acestor dreptu Franța ar vedea într'aceasta avantaj mai mult.

— Desigur că așa înțeleg eu lucrurile a încheiat președintul Harding.

Lloyd George și Genu

Guvernul francez a fost în ințat de intențiunile manifest la Washington. Dl Briand, c era atunci președinte al co țului francez, a crezut de d rie să prevină, la rândul său dl Lloyd George, la Londra. acesta din urmă, care se îngr atunci mult mai mult de int sele sale electorale decât de teresele generale ale lumii, văzut în planul dlui Harding cât profitul politic și avanta de vanitate ce acesta le-a putut avea. El a hotărât, pe a nu i-o lua înainte Americ lanseze imediat propunerea trunirei conferinței din Ge Restul se cunoaște....

Nimic nu ar fi mai puțin prinzător de a vedea că, alegerile americane din N vrie și după conferința Bruxelles, președintul Ha va relua prima sa idee, ac unei conferințe economice naționale. Se poate nădăjdu de această dată, nu-l va împiedica nimeni.

Pretutindeni

în Ard

se cite

ziarul INFRĂȚIR

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana". institut de arte grafice Cluj,

SIBIIU

Anul III. No. 629 — Opt pagini 1 LEU Opt pagini — Duminecă 8 Octombrie 1922

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [...]NIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI [...]
Director: D. TOMESC[U]
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Lumea românească și Incoronarea

In vreme ce partidul național prin acțiunea și campania sa impotriva încoronării se depărtează tot mai mult de ceeace gândește și simte lumea românească în preajma acestui mare act național, în vreme ce demagogia țărănistă își cheltuește ultima energie pentru acelaș scop, în vreme ce o presă care păzind toate răspântiile se găsește totdeauna gata să servească orice interese plătite bine, înțelege să susțină această campanie, din marea lume românească vin zilnic dovezi cari mărturisesc adânca dragoste și calda nerăbdare cu care ea se pregătește pentru marea sărbătoare.

Acum câtva vreme am avut o manifestare a învățătorimei din Ardeal care se rostea cu tot entuziasmul pentru actul măreț care se va săvârși la Alba-Iulia. Chiar în numărul de azi publicăm un apel al „Asociației Invățătorilor din Ardeal, Banat, Maramureș și Crișana" prin care dăscălimea și țărănimea sunt îndemnate să aducă prinosul lor de credință și de insuflețire la marea sărbătoare a neamului care este Incoronarea. Simțind și înțelegând măreția actului care simbolizează izbânda sforțărilor noastre de veacuri, învățătorimea își manifestă entuziasmul și bucuria cu care așteaptă să vadă săvârșirea Incoronării.

Prin glasul celor mai de seamă reprezentanți ai săi Biserica păstrătoare a tradiției naționale și-a mărturisit simțămintele sale de bucurie și de insuflețire față de fapta nimbată de glorie și de strălucire prin care se încunună triumful jertfelor și sforțărilor neamului nostru. Inc'odată cârmuitorii Bisericei noastre se dovedesc alături de sufletul național, înțelegători ai aspirațiilor sale, părtași insuflețiți ai bucuriei sale după cum în trecut au fost părtași ai durerilor și sacrificiilor sale.

Școala și Biserica, adică cele două mari educatoare ale sufletului și energiei naționale, înțeleg să aducă închinarea entuziasmului și bucuriei lor actului a cărui săvârșire o așteaptă cu atâta cucernică insuflețire întreaga lume românească.

De curând muncitorii au cerut prin conducătorii lor să fie reprezentați la Incoronare. Guvernul a hotărât ca fiecare corporație muncitorească să aibă delegații săi la Alba-Iulia. Iată dar că și muncitorimea care a fost supusă de câțiva ani unei atât de desăntate opere de agitație, își aduce contribuția ei la marea bucurie a națiunii manifestându-și astfel iubirea de țară și de Coroană.

Cât despre sentimentele țărănimei, ea, care a păstrat întreg și curat sufletul național, ele nu pot fi puse la îndoială de către nimeni. Țărănimea vede în Incoronare nu numai un act de recunoștință și de dragoste față de Tron ci însăși încoronarea sacrificiilor și străduințelor ei. Aceste sentimente ea și le-a manifestat cu hotărâre. Adunați în întruniri, țăranii și-au spus cuvântul lor de omagiu și de bucurie pentru actul Incoronării.

In afară de aceste manifestări cari toate vin să dovedească nu numai entuziasmul cu care țara înconjură actul Incoronărei ci și cât de dorită este ea să-l vadă realizat, o nouă mărturisire de simțăminte asemănătoare, aduce și studențimea. Uniunea generală a studenților universitari a trimis ziarelor spre publicare următoarele:

„Incoronarea M. M. L. L. Regale Ferdinand și Regina Maria, constituie pentru tineretul universitar cel mai fericit prilej de manifestare a sentimentelor sale profund dinastice.

Studențimea socotește, că nu poate fi bun român, care să nu ia parte cu tot sufletul la „Minunea" abia întrezărită de generațiile trecute și pe care noi o trăim aievea".

De pretutindeni lumea românească a cărei sănătate morală n'a putut fi sdruncinată cu toată opera de agitație și de vrajbă a politicianismului fără scrupule și fără conștiință, își mărturisește insuflețirea pentru „Minunea" pe care o trăim aievea.

In lumina acestor mărturisiri, cât de străină de sufletul și de gândirea națională ne apare acțiunea acelor oameni cari vor să împrăștie bucuria acestei strălucite sărbătoriri a izbânzii românești, creiând în jurul ei o atmosferă de patimă și de porniri interesate.

Ignoranța cauzalităței

Trăim sub imperiul unor legi imutabile și zilnic ne convingem că tot ceea ce ne înconjoară e supus principiului cauzalității.

Gândirea omenească și experiența în curs de atâtea mii de ani au ajuns la convingerea științifică, că orice lucru din această lume se întâmplă cu o necesitate perfectă și conform unor cauze inevitabile.

Eroarea și întâmplarea rămân din ce în ce mai mult în afara conștiinței științifice, ca noțiuni discreditate și arhaice.

Astronomia ne-a învățat să descoperim în cerul limitat al strămoșilor noștri, un întreg univers plin de căi matematice.

Pământul cu infinitatea lui de fenomene, cu păturile sale Geologice, cu oceanele fără fund arată că nimic nu poate fi considerat ca absurd sau fără de cauză.

Omul a ajuns să se preocupe de evaluarea pe care au suferit-o stările primordiale, ca să ajungă stările ce se arată azi ochilor noștri.

Din cercetarea și înțelegerea celor petrecute în trecut și celor ce se petrec astăzi, omul de știință aduce poezie în inimă și înalță cugetarea.

Omul privește, înțelege și admiră. Evidența infalibilităței cauzale a universului îl învălue și-l transpoartă, dându-și seama că din acest univers face și el parte apărut la sânul planetei noastre deabia acum vre-o două sute de mii de ani.

Documentele zgăriate pe pereții peșterilor, unde a locuit la început, templele și piramidele cu care și-a inaugurat viața istorică, îi dau dreptul să pretindă a fi luat în seamă. Dar omul are convingerea că legile care închiagă și mențin edificiul acestei lumi, de când s'a ivit pe lume n'au putere, și asupra lui; el vrea să desfidă determinismul universal.

In actele lui, individual sau în masă — lucrează după capul lui. Viața personală, zbuciumul și luptele de clasă, frământările și neînțelegerile dintre popoare sînt absurde, libere și deci inexplicabile.

In zadar filozofii, istoricii, sociologii caută să corecteze această iluzie a minței noastre. N'au reușit și nu vor reuși, Și aceasta din cauză că credem că suntem liberi și că orice acțiune a noastră e făcută din pornire proprie.

Cauzele actelor noastre stau ascunse în sufletul nostru rob al fatalităților economice.

Tragedia războiului mondial se pregătea de multă vreme: Plecând de la ideia că toată viața noastră, toată istoria se explică prin potriviri de interese, cei mai dedați observației și analizei cercau să întrevadă prieteniile și conflictele ce aveau să urmeze.

Ceia ce se întâmplă mâne este conținut în elementele ce le avem astăzi sub ochii noștrii; cei mai mulți însă suntem supuși ignoranței, din cauză că mintea e întunecată de sentimente inoportune.

Ne putându-ne stăpâni în deajuns și neputând cunoaște propriile noastre interese, trăim în tr'un adevărat haos și nu vom ajunge niciodată să înțelegem suficient elementele cauzale ale fenomenelor de mâne.

Criza orientală și urmările sale

— Grecia republică — Acordul dela Paris — Chestiunea Armeniei

Regele Constantin al Greciei n'a acceptat să abdice decât în ultimul moment, amenințat de trupele insulare și cele venite de la Salonic.

Partizan al solidarității monarhice, simbolizată prin prietenia sa cu fostul Kaiser Wilhelm II-lea, Constantin al Greciei făcea parte din acel sindicat imperial și regal ostil puterilor Antantei.

Abdicarea lui Constantin nu rezolvește însă chestiunea constituțională, căci venirea la tron a diadochului George nu se poate face printr'o simplă transmisiune de putere.

Ea nu va avea decât un caracter provizor, urmând ca să fie decisă de Constituanta care se va alege.

Crudele experiențe ale ultimilor ani, au făcut pe Greci să reflecteze serios asupra regimului lor constituțional.

In 1915 și 1916, exregele Constantin nu a ținut seamă de voința poporului.

Venizelos fu congediat și Constantin inaugură o politică antinațională.

Obosit de șapte ani de război, excitat de propaganda ce se făcea contra lui Venizelos, poporul votă în mică majoritate contra acestuia și înșelat de promisiuni, sub prada unei demențe colective luă parte lui Constantin.

Rezultatul se cunoaște. Deaceia Grecii vor să fie scutiți pe viitor, de surprize ca cele de acum sau de lovituri dinastice, ca acele din ultimul timp.

In afară de Atena, în urma dezastrului din Septembrie, curentul republican crește din ce în ce în provincie. S'a crezut că el ar fi sprijinit de Venizelos, s'a dovedit însă din declarațiunile sale că nu aspiră la președenția republicei.

Dimpotrivă Venizelos s'a arătat prea indulgent față de uzurpatorul fost-rege, numai pentru a feri Grecia de turburări interioare și de zguduiri constituționale.

Soarta Greciei depinde nu numai de a Peloponezului, ci de a tuturor insulelor egeice, de sub stăpânirea grecească; deaceia trebue ținut seamă de sentimentele pe care le nutrește populația insulară, față de regimul constituțional monarhic.

De hotărîrea acestei populațiuni depinde în mare parte chestiunea constituțională, ce urmează să fie rezolvită prin abdicarea lui Constantin.

Acordul dela Paris

Turcii, oricare ar fi intențiunile guvernului din Angora, nu pot să-și ascundă profunda lor satisfacție asupra acordului de la Paris.

Principala lor dorință este acum ca puterile occidentale să nu mai trimită întăriri în regiunea strâmtorilor.

Totuși Englezii au hotărît să trimită trupe în pozițiile de la Ceanak, ca să fie siguri că Kemaliștii vor suspenda orice operațiuni în timpul negocierilor diplomatice.

Ceanak e dealtfel pozițiunea cea mai puternică de pe coasta asiatică a Dardanelelor, în partea cea mai îngustă a strâmtorii.

Fortificațiile lui au contribuit mult în 1915, la eșecul atacului flotelor aliate. Astfel că Turcii știu că nu mai pot pune Occidentul în fața surprizei actului îndeplinit.

In Grecia însă deciziunile luate la Paris au produs consternare și rezultatul s'a văzut imediat prin izbucnirea revoluției și abdicarea regelui Constantin.

Toată speranța Grecilor e acum în Venizelos, care se știe că e foarte agreat în toate cercurile Antantei, grație politicei sale totdeauna alături de Aliați.

Chestiunea Armeniei

O altă chestiune pe care o atinge direct criza orientală e a Armeniei.

In toate țările Antantei și mai cu seamă în Franța, opinia publică e revoltată contra nedreptăților ce i-au fost consacrate acestei națiuni, prin tratatul de la Versailles, deși Wilson promisese Armenilor, independența lor ca stat.

Armenii au dat un concurs entuziast armatelor rusești în 1914 și 1915, trimițând voluntari care au luptat și pe frontul francez.

O legiune armeană a luat parte la cucerirea Palestinei și a Siriei.

Situația lor de astăzi e din cele mai grele. Smirna unde Armenii aveau cele mai de seamă organizații de comerț nu e decât o ruină acum; în Caucaz, mica republică a Armeniei nu e decât o provincie sovietică, dominată de trupele roșii. Masacrele și foametea care au micșorat aproape la jumătate populația armeană nu mai pot fi îngăduite, dacă Aliații nu vor să-și compromită încrederea ce o are în ei, populația creștină a Asiei mici.

Sosiraa lui Mustafa Kemal la Angora

Constantinopol. — Mustafa Kemal-Pașa a sosit la Angora. Populația l-a primit cu un entuziasm de nepescris.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Liceul românesc granicerese din Năsăud

Mijloacele de învățământ — Internatul liceului — Societatea de lectură a elevilor — Activitatea extra-școlară a profesorilor

Acest liceu este unul dintre cele mai vechi licee românești din Ardeal, fiind în al 60-lea an de existență. Liceul românesc din Năsăud a fost pe vremuri și continuă să fie și astăzi un important focar de cultură românească. Și anul acesta, ca totdeauna de altfel, numărul elevilor a fost foarte mare.

Din cauza numărului mare de elevi înscriși în clasa I, s'a deschis, în baza aprobării autorităților în drept, clasa divizionară I, B. Acest fapt îmbucurător dovedește o nevoie de carte simțită adânc de poporul din acest ținut.

In anul școlar 1921—22 au fost înscriși 314 elevi ordinari și 54 particulari, în total 368 elevi. Dintre elevii ordinari s'au retras 3, au murit 2 și astfel la finele anului școlar au fost clasificați 363 elevi, cu 75 mai mulți decât în anul școlar trecut.

Dintre aceștie 338 sunt români, 9 maghiari, 3 germani iar restul de alte naționalități.

Ca mijloace de învățământ elevii au avut pe lângă un corp didactic select și muncitor și următoarele:

1. Biblioteca profesorală care conține 6287 cărți plus toate revistele din țară și 18 reviste din străinătate la care liceul e abonat.

2. Biblioteca elevilor cu 1620 cărți,

3. Patru muzee foarte bogate.

Liceul din Năsăud e susținut de fondul central școlar din districtul Năsăudului, care a contribuit la cheltuelile de întreținere în anul școlar curent suma de L 489.521·20, iar statul cu 160.478·80 lei.

Internatul.

Internatul a fost plasat și în anul școlar curent în edificiul liceului și a fost condus, subt controlul directorului liceului de administratorul Emil Mărcușiu cu concursul profesorilor: Leonida Pop, Ioan Partene, Mihail Lipan. Personalul de serviciu este: o econoamă, o bucătăreasă un ajutor du bucătar, brutăreasă și doi servitori.

In internat au fost plasați 135 elevi.

Societatea de lectură a elevilor

Membrii acestei societăți sunt elevii din cl. VII și VIII. Ceilalți elevi sunt membrii extraordinari. In anul școlar curent societatea a funcționat subt conducerea profesorului Ioan Partene. A ținut 9 ședințe și a aranjat două serate literare. Pe lângă aceasta și-a dat concursul la toate festivalurile aranjate cu ocazia sărbătorilor naționale.

Activitatea extrașcolară a profesorilor

Profesorii Vasile Bichigean, Ioan Pecurariu, Teodor Șimon, Alexendru Halliță, Ștefan Scridon, Emil Mărcușiu, Dr. Alexandru Ciplea, Ioan Partene, Mihail Lipan au ținut conferențe pentru intelectualii, meseriașii și soldații din Năsăud și șezători literare în satele „După Târg". Conferențele pentru intelectuali și șezătorile literare au fost însoțite de recitări și cântări executate de corul elevilor subt conducerea profesorului de muzică Emil Ștefănuțiu. Profesorul Virgil Ștropa a publicat mai multe articole în deosebite reviste, Dr. Alexandru Ciplea a tipărit manualul „Mica biblie" p. II și a colaborat la diferite ziare. Profesorii Ioan Partene și Ștefan Lupu au condus cursurile serale de limba română pentru funcționarii neromâni.

Acesta e, pe scurt activitatea liceului român grăniceresc din Năsăud — pe anul școlar — 1921—22. Suntem informați că în anul acesta cererile de înscriere au fost așa de multe în cât au întrecut cu mult posibilitățile de satisfacere din partea liceului.

O carte utilă

— Cu prilejul apariției: Indicatorul industriei românești —

Ministerul industriei și comerțului îngrijește cu multă îndemânare de publicațiile sale. O nouă dovadă ni-l dă recentul volum. „Indicatorul industriei românești și al centralelor electrice", o lucrare utilă îngrijită și care se prezintă în mod atrăgător chiar în forma sa exterioară... cea ce nu strică nimic dimpotrivă.

Asupra necesității publicării unui indicator al industriei românești, nu sunt cuvinte de pierdut. Precum o spune foarte bine în prefața dl Cezar Popescu, directorul general al industriei aiurea, asemenea publicațiuni cad în domeniul inițiativei private.

La noi inițiativa e încă plăpândă, Statul e silit să se substitue și când își îndeplinește bine sarcina — precum e cazul de față — treb e aprobat și încurajat până în momentul când Uniunea generală a Industriașilor va putea îndeplini rolul ei în întregime.

Volumul cuprinde, clasificat în opt capitole, întreaga industrie din România Mare în afară de centrele electrice. E așa întocmit încât permite o rapidă orientare. Practic și folositor, iată elogiul cel mai bun ce i se poate aduce.

UN APEL către lumea femenină

D-na Sanda I. Mateiu, ne trimite spre publicare următorul apel :

Iubite Cetitoare !

Era în toamna anului 1920. Insuflețită de o puternică dorință de a contribui la înălțarea femeii pe teren intelectual și social, convinsă de rolul important, ce-l are ea în făurirea viitorului Țării noastre, am aprins slaba făclie a „LUMINII FEMEII". Cu aparențe modeste, cu greutăți enorme materiale, cu lipsă de colaboratori, cari să se lege de Revistă și să-i dea aportul lor, cu o foarte slabă posibilitate de câștig, am mers înainte, umilită de unele refuzuri, îndurerată de unele lipsuri, ce nu le puteam evita, sub ochiul acerb al criticilor, bucurându-mă de cele mai mici semne de apreciere ori prietenie și nădăjduind că opera întreprinsă se va consolida, va prospera.

Dar greutățile s'au înmulțit. Abonamentele s'au înmulțit asemenea, dar îndărătnicia, cu cari multe dintre abonate nu-și plăteau restanțele, a făcut ca apariția Revistei să devie din ce în ce mai anevoioasă și mai umilitoare pentru mine, care trebuia să fac față enormelor cheltueli.

Ar fi fost încă o cale : să trec peste simțul meu de dreptate și demnitate și să cerșesc în dreapta și în stânga, pela diferite autorități, cari să mă ajute. Am făcut-o odată, de două ori, contra convingerii mele lăuntrice. Dar nu vreau ca aceasta să devie un sistem și prin jertfirea sentimentului meu cel mai adânc de mândrie, să încurajez indiferența sutelor de abonate, cari înțeleg să primească Revista fără să achite abonamentul.

Și de ce? Foarte ușor ar fi fost ca să se anunțe renunțarea la Revistă sau schimbarea de domiciliu. Zeci de Reviste se'ntorc cu mențiunea că „adresanta a plecat" (aceasta mai cu seamă din partea profesoarelor ori învățătoarelor). Sute merg (de fapt 2—300) la persoane, cari nu achită abonamentul. Multe nu au mai plătit nimic după cei 20 ori 40 Lei de la început. Paguba e enormă pentru mine, care nu am putut pune în această „întreprindere culturală" de cât un capital de entuziasm și dragoste de muncă.

Fac acest ultim apel către abonatele noastre, indicând fiecăreia ceeace datorește Revistei. In cazul când nu va avea ecou în inimile Dv. chiemarea această, cu regret voiu avea să renunț de a mai conduce „LUMINA FEMEII" lăsând datoria de a publica o Revistă femenină altora, cari se vor găsi poate, dar cari pot să nu se găsească și atunci va fi un lucru destul de trist, ca singura Revistă pentru femei să piară, sugrumată de indiferența femeilor față de înaintarea și luminarea lor.

Sanda I. Mateiu
Directoara Revistei „Lumina Femeii„

ECOURI

O femee rabin

Fiica unui profesor din Cincinnati, terminând cu succes toate studiile necesare pentru a exercita funcția de rabin, a făcut o cerere congresului rabinic spre a putea fi numită într'o asemenea funcție.

După discuțiuni cari au durat două zile, congresul rabinilor americani a autorizat-o să îndeplinească această funcție.

Știrea aceasta o luăm după ziarul feminist francez „La Francaise".

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Necesitatea unei Universități populare

— Un apel către universitari —

Porțile celei mai înalte instituțiuni culturale se deschid iarăși pentru fericiții cari se pot adăpa la cultura oficială.

Urmărim de mult ziarele, în dorința de-a citi vestea că și pentru profani se organizează ceva.

Până acum am fost dezamăgiți.

Vestea nu apare, căci viața politică începe să absoarbă tot mai mult atenția și energiile oamenilor intelectuali.

Nu sântem contra activității politice.

Din potrivă; energiile cele mai bine înarmate sânt îndrituite să'și dea contribuția și la făurirea legilor.

Dar mai există un câmp, un de intelectualii, în special universitarii au o sacră datorie de împlinit, mai sacră și mai necesară chiar de cât aceea din incinta parlamentară: — este câmpul cultivării gloatelor.

Și dacă această cultivare este trebuincioasă în vechea Românie, apoi în noile provincii ea este absolut imperioasă.

Să luăm aminte că ceea-ce am câștigat prin vitejia armatei, prin iscusința diplomației și sansele hazardului, nu va fi definitiv câștigat și închegat de cât atunci, când și în cele mai oropsite suflete va pâlpâi flacăra cunoștințelor varii și-a spiritului de nație.

Marea națiune germană a rezistat atâta în războiu nu numai datorită faptului că armata ei era bine organizată, că viața lăuntrică a statului funcționa relativ convenabil, ci mai ales pentru că și ultimii soldați aveau o brumă de cultură națională.

E știută valoarea factorului moral în războiu.

Se citea, se discuta în stratele cele mai inferioare. Conștiința națională era atât de desvoltată, încât, în momentele de grea încercare, a făcut să tacă înse-și resentimentele și neînțelegerile dintre clase; iar gloatele, uitând de revendicările din timp de pace, s'au luptat c'uu eroism necontestabil.

Ce întreprindem noi?

In vechea Românie păturile de jos au o cultură modestă; în noile ținuturi situația e deficitară la culme.

Aci, în Ardeal, elemente de țară ori din mahalalele orășenești întrebuințează o limbă împestrițată cu termini din mediul german sau unguresc, sub a cărui influență au trăit.

Auzi, spre pildă: laboș (cratiță); fideu, (capac); flăstăruesc (pietruesc); n'are nici un șmac (gust); paprica, (ardeiu); lepedeu (cearșaf)....

Să mai pomenim că asupra evoluției istorice a poporului român, asupra frumuseților limbii și țării noastre, cei mai numeroși n'au nici o ideie, iar alții o nimica toată.

Nu mă pot opri a nota că bunul simț, chibzuiala, noțiunile elementare de higienă sunt de asemenea absente.

Se cheltuesc bani pe farduri și zorzoane, pe alcool și tutun, pe cinematografe și alte distracții dubioase, neglijîndu-se lucruri de strictă necesitate, desconsiderându-se apa și săpunul, nesimțindu-se nevoia unei băi generale nici la intervale de luni de zile...

E drept, generația ce se ridică va merge de la capăt prin filiera românizării și a unei cultivări temeinice și multilaterale.

Dar trebuie să ne îngrijim și de generația mai coaptă, care constituie actualitatea.

Emulațiunea între grupurile națiilor e tot atât de accentuată pe terenul cultural ca și pe cel economic.

Națiile streine conlocuitoare stau relativ bine din punctul de vedere al ridicării culturale în popor.

Pe de altă parte, emulațiunea și concurența între străini și noi nu va avea loc numai peste 15—20 de ani, când copii români cari încep abecedarul vor fi devenit oameni copți.

Ele au loc chiar de acum, zi cu zi.

Se impune deci să avem soldați prevăzuți cu mijloacele necesare pentru lupta intelectuală, ce ne este sortită.

Acești soldați sunt recrutabili imediat din servitorimea de diverse specii, din muncitorimea fabricilor, din funcționărimea comercială.

Toată aristocrația, toți intelectualizabilii acestor grupuri trebuie atrași la „Universitatea Populară", a cărei creațiune se impune aici, în Cluj, cu puterea unui fatum.

In special trei ramuri de cunoștințe să se predea metodic și profund — Istoria poporului român; Limba și literatura română; Geografia țării noastre.

Expunerea să se facă într'o limbă caldă, convingătoare, pitorească, ajutată de proecțiuni evocatoare, încât și imaginația și rațiunea și inima auditorului să fie subjugate.

Din acest lăcaș de cultură a să iasă cei cari vor forma puntea între intelectualitatea oficială și adâncul gloatelor:

Ei, alături de învățători și preoți vor fi purtătorii și răspânditorii Conștiinței Naționale până în ultima căscioară de mahala, până în cea mai răslea colibă a satelor.

In Chișinău, capitala Basarabiei încă purtând urme de stră nism, s'a înfăptuit o Universita Populară chiar din 1918. Ea jută enorm la redeșteptarea ț ională și la trezirea încrede în forțele etnice.

Nădăjduim că și'n Clujul nost se va găsi cineva, care să strân în juru-i bunele intenționi doza de idealism ce credem există în rândurile savanților.

In numele elitei obijduiți soartei, doritoare de-o înăl sufletească, lansăm acest ap

Lelia P

Tot vrăjmaşii au dreptate!

Sânt în destul cunoscute împrejurările date la iveală prin descoperirea complotului de la Oradea-Mare. Dovezile sdrobitoare ca şi mărturisile complecte ale arestaţilor înlătură orice îndoială asupra organizatorilor complotului şi scopului urmărit. Totuşi presa maghiară de la Budapesta a avut neobrăzarea să susţină, că întreg complotul ar fi fost o înscenare a siguranţei noastre.

Cu ce scop ar fi recurs siguranţa noastră la un asemenea procedeu, presa maghiară nu a putut să dea vre-o explicaţiune. Fapt e că ungurii voiau să provoce diversiune pentru a scuza infamia pusă la cale de către Societatea de terorişti a „Ungurilor, cari se deşteaptă". Şi pentru acest lucru presa budapestană avea la îndămână un vechiu procedeu, care a fost în dese rânduri întrebuinţat pentru discreditarea unei instituţii, care jena.

In faţa acestei stări de lucruri guvernul nu avea de aşteptat decât rezultatele instrucţiei. Odată dovezile adunate şi procesul deferit consiliului de războiu, guvernul a publicat atât în străinătate cât şi în ţară un comunicat, care spune hotărât cine sânt organizatorii complotului şi ce scopuri se urmăreau.

Acest comunicat trimis şi ziarului „Aurora" este însoţit de o notă interpretativă, care ar părea curioasă dacă nu s'ar fi publicat de către un ziar în deobşte cunoscut ca mare vrăjmaş al siguranţei statului, tocmai pentru legăturile sale clandestine cu dusmanii neamului.

Comentariul „Aurorei" intenţionează să sugereze opiniei publice, că nota guvernului este prea şovăitoare şi astfel să se lase a crede că aserţiunea presei maghiare rămâne încă nespulberată.

De la oficiosul bolşevic al ţărănismului român nu ne puteam aştepta la altăceva. „Aurora" nu putea să găsească în comunicatul guvernului risipirea oricării îndoieli asupra relei credinţe manifestată de presa budapestană faţă de descoperirile siguranţei noastre, fiindcă ar fi trebuit să-şi deszică toate încercările sale de până acum pentru a discredita această instituţie atât de supărătoare pentru ea. Şi „Aurora" a preferat să dea crezare presei vrăjmase, de care se simte mai strâns legată, decât de ţara în care îşi permite să arunce insanităţi la adresa Suveranilor şi autorităţile supreme de stat.

Destainuirile d-lui Bredecianu

Indemnat desigur de dl Vaida, dl Caius Brediceanu a făcut, la un banchet al organizaţiei partidului naţional din Timişoara, „destăinuiri" cu privire la rolul şi activitatea d-lui Ion I. C. Brătianu în timpul Conferinţei de pace dela Paris.

Unele ziare au publicat „declaraţiile" d-lui Brediceanu. „Viitorul" de eri publică un articol care, spulberând minciunile d-lui Brediceanu, arată cum s'au petrecut lucrurile şi ce discuţii au avut loc în chestiunea Banatului.

In alt loc reproducem şi noi după „Viitorul" desminţirea care poate servi ca lecţiune de onestitate politică domnului Brediceanu. Aci ne vom ocupa numai de una din „destăinuirile" fostului secretar al d-lui Vaida.

Dl Brediceanu spune că după plecarea d-lui Ion I. C. Brătianu dela Paris, dl Clémenceau s'ar fi exprimat astfel în legătură cu plecarea primului nostru delegat: „Slavă Domnului că aţi venit d-voastră şi că am scăpat de acel om arogant, care voia să dicteze la conferinţă ca un satrap persan".

Este adevărat şi nimeni n'a ascuns că între d-nul Clemenceau şi dl Brătianu au fost multe şi profunde divergenţe de opinii. Nu ştim dacă în adevăr dl Clemenceau a rostit cuvintele de mai sus. Avem tot dreptul după celelalte neadevăruri spuse de dl Brediceanu să punem la îndoială şi această „destăinuire".

Dar să admitem că fostul primministru francez a spus aceste cuvinte. Ele nu constituesc decât un motiv mai mult pentru dl Brătianu să fie mândru de acţiunea şi atitudinea sa la Conferinţa de pace. E un lucru pe care toată lumea îl ştie şi pe care l'a afirmat şi fostul secretar de stat al Statelor Unite, dl Lansing, în memoriile sale şi anume că dl Clemenceau este acela care a avut în adevăr o atitudine de satrap la conferinţa de pace şi că în calitatea sa de preşedinte a avut deseori prilejul să-şi manifeste temperamentul său irascibil şi firea sa autoritară făcând acte de dictator.

D-nul Ion Brătianu a apărat nu numai drepturile noastre dar şi un principiu de moralitate internaţională, acela că mici sau mari, toate naţiunile învingătoare trebue să se bucure de egalitate în drepturi. D-nul Brătianu s'a ridicat cu toată energia împotriva acelui spirit care a dominat Conferinţa de pace şi care despărţind statele în „puteri mari" şi în „puteri mici" voia să hotărască soarta celor din urmă fără a le întreba sau fără a ţine seamă de nevoile şi de drepturile lor. Spiritul acesta în care s'a lucrat la Conferinţa de pace este vinovat de toate slăbiciunile şi de toate greşelile tratatelor de pace.

Energia, stăruinţa şi intransigenţa cu care d-nul Brătianu a apărat interesele şi drepturile noastre cum şi demnitatea naţională, n'au fost pe placul d-lui Clemenceau care nu voia să admită o împotrivire şi care ţinea ca cuvântul său să fie cel din urmă. Iată ce a provocat „supărarea" d-lui Clemenceau. Nu ştim dacă d-nul Clemenceau a rostit la adresa d-lui Brătianu cuvintele pe cari le reproduce d-nul Brediceanu.

Faptul n'are nici o valoare. Dar este foarte trist ca tocmai cei din jurul său, în cari primul delegat al României avea nevoie să vadă sprijin şi înţelegere tocmai aceia să-l părăsească şi părăsindu-l pe dânsul să părăsească şi apărarea intereselor României.

Şi dacă România a suferit unele ştirbiri în drepturile sale, aceasta se datoreşte deopotrivă acelor factori externi cari fie din recunoaşterea împrejurărilor şi a jertfelor noastre, fie din anumite interese şi angajamente ale ţărilor lor, au nesocotit justele noastre revendicări, cât şi acelor oameni politici români cari dintr'o mare chestiune naţională au făcut o meschină problemă de politicianism şi n'au înţeles datoria şi nevoia de a pune în faţa străinătăţii zidul solidarităţii naţionale. In privinţa aceasta dl Vaida are o răspundere morală a cărei greutate o va simţi mai apăsătoare atunci când se va fi eliberat de sub puterea patimei.

Ardealul, Incoronarea

In ultimul timp ziarele partidului naţional au făcut mare vâlvă în jurul demisiei d-lui Zigre şi Andru din partidul liberal „Organizaţiile partidului liberal din Ardeal au intrat în descompunere", aceasta era tema veseliei oficioaselor naţionaliste.

Desigur nimeni cu judecata întreagă nu a luat în serios acesele „Patriei" şi celorlalte fituici naţionaliste. Demisia izolată a doi membri din partidul liberal a lăsat nevătămate organizaţiunile solide ale acestui partid.

Cea mai bună dovadă o putem da astăzi. In vreme ce ziarele partidului naţional serbătoreau distrugerea organizaţiunilor liberale din Ardeal, la Şiclău iua naştere o nouă şi puternică organizaţie liberală.

Populaţia comunei Şiclău şi împrejurimi din proprie iniţiativă, în ziua de 24 Septembrie o grandioasă adunare pentru a-şi manifesta sentimentele sale Dinastice şi dorinţa de participare la Actul Incoronării.

In urma discursurilor ţinute în cea mai însufleţită atmosferă s'a hotărît trimiterea următoarei telegrame:

Dlui prim ministru
I. I. C. Brătianu
Bucureşti.

Poporul românesc din comuna Şiclău, cu mare însufleţire se alătură la bucuria neamului — la praznicul praznicelor, la încoronarea M. S. Regelui Ferdinand I.

Pe aventurieri politici cari au cutezanţa să păteze acest măreţ act naţional cu uneltiri josnice, şi cari venind între noi vor vrea să facă zizanii cu idei de stat în stat îi vom alunga, zicându-le că prin credinţa poporului s'au mutat Carpaţii şi că sângele tuturor fraţilor nostri de la Nistru pân'la Tisa s'a vărsat **pentru ca să fim una** sub sceptrul gloriosului nostru Rege.

Şiclău, 24 Sept. 1922.

Nicolae Codrea, preot.
Traian Tecudean primar.
(urmează peste 400 subscrieri).

In jurul unor „destăinuiri senzaţionale"

La declaraţiile făcute la Timişoara de dl Caius Brediceanu, Ziarul „Viitorul" publică în numărul său de ieri, următoarele:

Dl Caius Brediceanu, membru al partidului naţional şi fost ministru al Ardealului în cabinetul Take Ionescu, se crede în drept ca, în loc să-şi scrie memoriile, să facă, — în căldura comunicativă a unui banchet dat la Timişoara, — unele „senzaţionale destăinuiri" politice şi să-şi dea astfel singur o importanţă pe care nici odată n'a avut-o.

Dl Brediceanu a susţinut pur şi simplu ca dl Ion I. C. Brătianu a venit nepregătit la conferinţa dela Paris şi că într'o şedinţă a conferinţei în care i s'a pus înainte o hartă „a rântit actele pe masă" şi a plecat pe neaşteptate.

„Destăinuirile" dlui Brediceanu sunt cu desăvârşire neexacte în adevăr la Paris, înainte de orice şedinţă, în care se discutau chestiunile româneşti, şeful delegaţiunei române a convocat la o convorbire prealabilă pe dnii Vaida şi Brediceanu asupra chestiunilor ardelene şi bănăţene şi le spusese că ar fi bine să-l însoţească la conferinţă pentru ca în cazul când d-sa ar omite să spună acolo tot ceeace trebue, dl Vaida să ceară cuvântul după dsa, spre a-l complecta.

In cazul special al Banatului de care vorbeşte dl Brediceanu după ce dl Brătianu a făcut expunerea sa în conferinţă la eşire, a întrebat pe dl Vaida:

— De ce n'ai luat cuvântul şi dta, ca să mă complectezi?

La această întrebare, dl Vaida a răspuns:

— Expunerea d-voastră a fost atât de luminoasă, încât nu mai era nevoie să mai iau şi eu cuvântul.

Aceasta este adevărul şi lumea va judeca buna credinţă a acelora cari îl denaturează.

In ceeace priveşte pregătirea d-lui Brătianu pentru conferinţa dela Paris, desigur că d-sa nu putea avea pregătirea unor personalităţi de importanţa d-lor Brediceanu şi Vaida...

Cât despre certificatele pe cari d. Clemenceau le-ar fi dat şefului delegaţiei române şi despre cari aminteşte d. Brediceanu d. Brătianu n'a făcut nici odată un secret din ele. Au fost aşa de multe şi de serioase divergenţele de păreri între d-l Clemenceau şi şeful delegaţiunei române încât multe din ele nici n'au putut fi cunoscute de d-nii Vaida şi Brediceanu..

De altfel evenimentele cari au urmat după conferinţa dela Paris au dovedit de partea cui a fost dreptate în divegenţele dintre d-l Brătianu şi d. Clemenceau. Acum chiar, evenimentele ce se petrec în Balcani, — consecinţe ale tratatului dela Sévres, — arată că pacea lumei n'o fost asigurată prin politica d-lui Clemenceau.

Atât am avut de răspuns la „destăinuirile" eronate ale unui domn care vrea să-şi dea astfel o importanţă pe care n'o are.

Invăţătorimea ardeleană si Incoronarea

Apelul asoc. învăţătoreşti din Ardeal către învăţătorii ardeleni

Din partea Asociaţiei învăţătorilor ardeleni primim spre publicare următoarele:

Asoc. învăţătorilor din Ardeal, Banat, Maramureş şi Crişana

Nr. 131—922.

Presidiul Asociaţiei către Presidiile tuturor secţiilor şi subsecţiilor judeţene şi către toţi învăţătorii

Domnilor Preşedinţi,
Fraţilor Colegi!

Un act măreţ va avea loc în curând la Alba-Iulia, act care va umple inimile româneşti, de pe tot cuprinsul scumpei noastre ţări, de o nemărginită bucurie. O sărbătoare a tuturor sărbătorilor, aşteptată de toată suflarea românească, şi de noi, cu dor şi nerăbdare, de vreme îndelungată.

Incoronarea iubiţilor noştri Suverani, este simbolul care sintetizează încoronarea unei dorinţi, a unei năzuinţi sunpreme pe care a purtat-o şi-a încălzit'-o în sufletul lor şi pentru care au suferit ca mucenici, ani şi ani, generaţii întregi.

Incoronarea dela Alba-Iulia este încoronarea cu laurii biruinţii a tuturor încercărilor şi durerilor româneşti din întregul nostru trecut, este încoronarea virtuţilor strămoşeşti cari au întărit de-alungul veacurilor sufletul românesc şi l'au legat cu trăinicie şi pentru totdeauna de acest pământ al tuturor din lume.

O bucurie fără de margini şi nemai simţită cuprinde la auzul ei întreaga suflare românească.

Cu gândul şi cu inima la această măreaţă zi, noi, dascăli şi luminători ai poporului, să ne pregătim de sărbătoare.

Să ne pregătim de sărbătoare, cu avânt şi cu înfiorare adâncă, căci mare este partea pe care şcoala românească o are în pregătirea acestei zile fără seamăn pentru neamul românesc.

Zămislită în vremuri depărtate, cu tot calvarul ce l'a avut să-l urce atât de adeseori — şcoala a fost aceia care a sădit, a cultivat şi a păstrat în norod, cu grije şi sfinţenie, dragostea de neam, de lege şi de pământ, acele virtuţi cari au fost şi sunt chezăşia de viaţă a neamului nostru.

Trecutul întreg o dovedeşte: alături de crucea sfântă a slujitorilor altarelor, a stat neclintita truda anevoiasă şi plină de răspundere a învăţătorilor, putându-se păstra până astăzi, neatinsă, conştiinţa şi rigoarea morală a poporului.

Iată pentruce, ziua încoronării — cea mai măreaţă zi pe care a trăit-o cândva suflarea românească — trebue să fie sărbătorită în primul rând, de noi învăţătorii, cu toată bucuria şi cu toată evlavia.

Ne îndreptăm deci către toţi preşedinţii secţiilor judeţiene şi către toţi fraţii colegi, ca:

1. Fiecare secţie judeţiană să fie reprezentată în mod oficial la marea solemnitate a încoronării Regelui tuturor Românilor la Alba-Iulia, prin preşedintele, secretarul şi un membru din comitet.

2. Afară de aceasta — în general — invităm pe colegii din toate judeţele aparţinătoare Asociaţiei noastre să ia parte la serbările încoronării în număr cât se poate de mare, conducând cât mai mulţi ţărani, părinţi ai şcolarilor.

3. In ziua încoronărei, în toate comunele, învăţătorii rămaşi acasă să ia parte activă la serbările date de autorităţile locale, contribuind prin activitatea lor la reuşita acestora.

Cluj, la 1 Oct. 1922.

Andrei Pora
v. preşedinte

Gavril Almăşianu
secr. gen al Asociaţiei

INFORMATII

Consiliul de miniștri de Miercuri

Membrii guvernului s'au întrunit în consiliu, Mercuri la orele 11 a. m., sub președinția d-lui Ioan I. C. Brătianu.

După rezolvirea lucrărilor curente, s'au luat ultimile dispoziții cu privire la serbările încoronării Suveranilor.

S'a aprobat o reducere de 75 la sută pentru cetățenii cari vor veni să asiste la serbările dela Alba-Iulia și București, și gratuite pentru delegați și invitați.

D-l ministru al comunicațiilor a adus la cunoștința consiliului măsurile luate pentru organizarea transporturilor.

S'a comunicat guvernului că, la serbările încoronării, din partea Franței vor veni Mareșalii Foch și Weygand.

Delegații străini vor fi găzduiți la castelul Peleș din Sinaia.

Muncitorii și-au exprimat dorința să fie reprezentanți la Incoronare.

Ministerul muncii a hotărât ca fiecare corporație să numească delegați cari vor reprezenta toate breslele la serbările din Alba-Iulia și București.

■

„Monitorul Oficial" publică decretul regal prin care se aprobă ca Adunările Legiuitoare să fie convocate în sesiune extra-ordinară pentru ziua de 12 Octombrie curent.

■

Furturile prin spargere obvenite la particularii Brecher și Léb în Cluj, reclama în modul cel mai eficace necesitatea asigurărilor de acest fel.

A se adresa către Societatea Anonima de Asigurarilor Generale „FONCIERA" Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 38., care ofera cele mai avantagioase condițiuni de asigurare. 2226

•

In conformitate cu ordinul Ministerului de Răsboiu (cabinet) Nr. 2116 din 20 Septembrie 1922 s'a comunicat tuturor garnizoanelor, ca:

Ofițerii în rezervă de ori ce grad, cari doresc a lua parte în mod oficial la Serbările Incoronărei în zilele de 15 Octombrie la Alba-Iulia. și în zilele de 16 și 17 Octombrie la București, sunt obligați să fie prevăzuți cu ținuta reglementară de campanie.

Pentru obținerea autorizațiunei necesare, ofițerii se vor prezenta în ținuta respectivă, Comandantului respectiv de garnizoană.

•

In ziua de 15 Octombrie se va ține al doilea concurs pentru ocuparea restului de 13 locuri vacante, anul I. al școlii medii de silvicultură Casa Verde, Timișoara, dintre cari 8 locuri de bursieri și 5 locuri de solvenți.

Școala are de scop instrucțiunea conducătorilor silvici necesari administrațiilor de păduri.

Granița între România și Jugo-Slavia

Deoarece unele ziare au afirmat că între România și Jugo-Slavia s'ar fi ivit un diferend în ceeace privește delimitarea graniței, un ziar de dimineață a cerut d-lui Ciolac Antici, ministrul Jugo-Slaviei la București, lămuriri. D-sa a făcut următoarele declarații cu privire la acest pretins conflict:

„Intre România și Iugoslavia nu există nici un conflict.

„Linia de frontieră e în general fixată de comisia de delimitare a granței româno-sârbe. Intre cele două delegații: română și sârbă, care participă la delimitarea frontierei nu există decât unele ușoare litigii technice, care vor fi rezolvate prin bună înțelegere între cele două delegații, așa cum au primit instrucțiuni dela guvernele respective.

„Dacă ar fi existat un conflict, el ar fi trebuit să fie deferit consiliului ambasadorilor dar cum un asemenea conflict n'a existat, guvernul sârbo-croato-sloven n'a făcut nici un demers la Paris nici pe lângă consiliul ambasadorilor, nici pe lângă guvernul francez și prin urmare n'a avut de propus ca arbitru pe nimeni.

•

In centrul comercial a orașului partea **cea mai cu circulație** este de vânzare o casă cu două localuri pentru prăvălie.

Adresa: Dr. Ürmösy, advocat, Piața Ștefan cel mare Nr. 2, d. m. 3—5. (2220).

•

S'a deschis pe seama exercițiului extraordinar bugetar un credit de lei 2.400.000 la dispoziționea direcțiunii școlii politechnice din Timișoara pentru clădirea unui pavilion de școală.

•

Prin noua reorganizare a școalelor medii de agricultură, — se dă dreptul absolvenților mai meritoși de a urma în școlile superioare de agricultură, fie de la Cluj, fie de la București.

•

Printre emigranții care se refugiază la noi în țară, austriacii sunt cei mai mulți. In ultima perioadă au emigrat 10.247. Cei mai numeroși sunt lucrători pentru mașini și instrumente; metalurgiști, constructori și funcționari comerciali sunt în număr mai mic. Se observă că dintre țările Europei, România este țara preferata pentru emigranții austriaci. Vastul câmp de activitate al României, este motivul puternic care îi îndemnă să emigreze la noi.

■

Ministerul finanțelor a dispus ca studenților, cari doresc să studieze în străinătate și cari din lipsă de mijloace nu pot să dea declarație de renunțare la valută, să li se pretindă la eliberarea pașapoartelor autorizarea ministerului de instrucțiune, pentru mergerea la studiu, autorizare ce se va elibera pe baza avizului comisiunii de schimb de pe lângă ministerul de finanțe.

Intre ministrul de industrie și comerț și cel al cultelor a intervenit un acord ca toate atelierele mănăstirești de țesătorie și industrie casnică să fie pe viitor administrate de către ministerul artelor și cultelor.

■

In vederea încoronării guvernul a luat dispoziționea, ca următoarele persoane să ia parte în mod obligatoriu, atât la serbările de la Alba-Iulia, cât și la cele din Capitală: general Mărdărescu, ministrul de războiu, general Munteanu, secretarul general al acestui departament, șeful statului-major general al armatei, primul sub-șef de stat major general al armatei, primul subșef de stat major, d-nii inspectori de armată, d-nii inspectotehnici, cari au gradul de general, comandanți de corpuri de armată, comandanții de divizii, comandanții corpului teritorial, comandantul artileriei grele, comandantul trupelor de comunicații, comandantul grănicerilor și comandantul jandarmeriei rurale.

•

O delegație a comunității armene, din România, s'a prezintat Miercuri, la dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, cerând ospalitatea pentru refugiații armeni.

S'a răspuns delegațiunii că România nu poate primi pe acești refugați, dar că, din motive umanitare, guvernul înțelege să le acorde transitul prin țara noastră, spre alte țări.

Ajutoarele distribuite la Lupeni

Ministerul muncei ne trimite un tablou amănunțit precum și toate procesele verbale în legătură cu colectarea și distribuirea ajutoarelor pentru victimele catastrofei de la Lupeni.

Regretăm că, din pricina lipsei de spațiu **nu** le putem publica în extenso, iar rezumarea în materie de cifre e foarte puțin concludentă,

Reținem că s'a distribuit în Lupeni la 70 familii compuse din 247 membri, suma totală de lei 2.205.800 și anume:

530.500 lei în numerar și 1.677.000 lei reținuți a se depune la casa de păstrare din localitate pe numele celor în drept, pentru a fi ajutați treptat pe măsura trebuințelor lor, după norme prevăzute.

Cu acest prilej s'au mai distribuit:

17.000 lei celor 9 lucrători răniți în accidentul de la 27 Aprilie și rămași în neputință încă de a munci așa dar cu capacitate de muncă redusă.

8.000 lei la 4 lucrători rămași orbi de pe urma accidentului din 24 Septembrie 1917.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Tribuna publică

In chestia speculei

— O ligă a consumatorilor la Cluj —

Viața la Cluj se scumpește mereu — Ineficacitatea prețurilor maximale — Necesitatea înființărei unei ligi a consumatorilor — In ce va consta rostul și activitatea acestei ligi — Propunerea unui consumator

Cu toate măsurile luate contra speculei și-a speculanților, prețurile de pe piețele Clujului în loc să se micșoreze, sau cel puțin să stăgnez, cresc cu fiecare zi. Astăzi Clujul a ajuns să fie din punctul de vedere al prețurilor cel mai scump oraș din întreaga România-Mare. S'au încercat toate mijloacele posibile pentru a pune capăt odată poftei neomenoase de câștiguri mari și fără muncă, care stăpânește de atâta vreme pe toți comercianții clujeni. S'a încercat cu acordarea libertatei complecte a comerțului, crezându-se un moment că prin concurență se va putea obține o scădere a prețurilor. Acum în ultimul timp s'au fixat iarăși prețuri maximale, tot cu același credință. Zădarnice însă au fost toate aceste măsuri, căci specula continuă încă cu mai multă nerușinare. De când a început să se vorbească că guvernul e hotărât să mărească salarii'e funcționarilor și ale ofițerilor, speculanții de la Cluj, din toate categoriile de comerț, au început să mărească și mai mult prețurile tuturor mărfurilor.

Trebue să se înțeleagă odată că cu măsuri și dispoziții luate pe jumătate, specula dela Cluj nu va putea fi înlăturată.

Singurul mijloc care presintă toate garanțiile de reușită este înființarea unei ligi a consumatorilor din care să facă parte toți consumatorii clujeni.

Din acest punct de vedere fac consumatorilor și autorităților Clujene următoarea propunere — care dacă va fi ascultată și executată, — va constitui singurul mijloc de luptă, serios și eficace în contra speculei care a ajuns intolerabilă în orașul nostru:

In ce ar consta activitatea acestei ligi a consumatorilor.

Această ligă va fi o societate în care vor putea și vor trebui să între toți consumatorii din Cluj. Liga va avea un comitet conducător și executiv a cărui activitate se va reduce la următoarele:

1) Formarea unei comisiuni care va avea sarcina de-a aproviziona **direct dela producători,** pe toți membrii ligei cu toate necesare traiului. Prin aceasta se vor înlătura intermediarii și jaful comerciaților detailiști.

2) Inființarea de coperative cu scopul de a servi membrilor ligei toate cele necesare traiului (alimente îmbrăcăminte, încălțăminte, lemne etc.) pe prețul de cost.

3) Un sever control, cu autorizația și concursul autorităților oficiale, asupra modului cum se vând în comerț toate cele necesare traiului.

Se vor forma numeroase comisiuni din specialiști în științele comerciale, cari vor merge din prăvălie în prăvălie pentru a controla prețurile de vânzare, în legătură cu facturile fiecărui articol.

Tot aceste comisiuni vor putea fi însărcinate cu cumpărarea engros, a diferitelor articole necesare traiului-cumpărare ce se va face controlându-se facturile și dându-se în plus numai cei 30% dreptul de câștig al comerciantului. Dacă aceste comisiuni de control care vor **funcționa autorizate și cu concursul autorităților oficiale,** vor prinde pe vreun comerciant adăugând la prețul de cost mai mult de cât cei 30% cât îi de dreptul legea sancțiunea ar fi următoarea:

In primul loc boicotarea acelui comerciant, de către toți membrii ligei și — presupunând că toți consumatorii din Cluj vor face parte din ligă, — desființarea de pe piață a acelui speculant.

In legătură cu acest boicot, acel membru al ligei, care va continua să mai cumpere ceva dela comerciantul recunoscut și declarat public, ca boicotat de către ligă, va fi privat de toate avantagiile ce i le dă calitatea de membru al ligei.

In al doilea rând, comerciantul care va vinde articolele mai scump decât prețul de cost plus cele 30 la sută va fi dat în judecată, prăvălia îi va fi închisă și pedepsit cu amenzi, cu confiscarea marfei în folosul ligei și cu închisoare.

Pentrucă această ligă însă și aceste măsuri să poată duce sigur la un rezultat favorabil, e absolută nevoie ca toți consumatorii din Cluj să între în liga consumatorilor.

Asupra acestei importante chestiuni voiu reveni într'un articol viitor.

Un consumator.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
◆ 2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATĂ
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Șaguna (fosta Barth M.-u.) No. 14.
Telefon 419
977

Au sosit piane noi

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500
4 metri fagsau stejar despicate Lei 650

Ultima oră

Conferinta dela Mudania

Incheerea acordului preliminar. Isgonirea Grecilor din Tracia

Constantinopol. — La Mudania s'a ajuns azi la un acord preliminar, ale cărui condițiuni sunt următoarele:

Grecii sunt obligați să evacueze Tracia orientală până la râul Mariţa, inclusiv Adrianopolul; teritoriul va fi luat în primire de către trupele engleze, franceze şi italiene, care îl vor preda turcilor. Dacă Grecii nu se vor supune condițiunilor acestora, flota engleză va bloca porturile grecești, iar Turcii vor primi învoire să treacă strâmtorile şi să intre în Tracia.

Kemaliştii se învoesc, ca până la încheierea păcii definitive trupele aliate să poată rămânea în Constantinopol şi să administreze în timpul acesta orașul în comun cu Turcii.

Atât Turcii cât şi Englezii se obligă să evacueze îndată zona neutră.

Constantinopol. — Informațiunile răspândite în Constantinopol spun. că delegația greacă a acceptat azi condițiunile dela Mudania.

Proclamația guvernului grecesc

Atena. — Ziarele grecești publică proclamația guvernului, prin care poporul este îndmnat la arme pentru apărarea cinstei patriei.

Turcii bambordează un vapor american

Atena. — Turcii au bombardat un distrugaror american, care transporta refugiați din Asia mică.

Turcii au început atacul la Ceatalgea

Londra. — Agenția Reuter anunță, ca trupe neregulate turcești au atacat frontul grec dela Ceatalgea, dar au fost respinse.

Stabilizarea programului încoronării

Consiliul de miniștrii de ieri a stabilit definitiv programul serbărilor încoronării. Modificări esențiale nu s'au făcut. Coroana va fi dusă la Alba-Iulia de către primul ministru şi de ministrul internelor.

Cooperația României la problema Constantinopolului

Relativ la ştirea ce s'a lansat ieri cu privire la o expediție a României la Constantinopol, un membru al guvernului a declarat, că România nu poate intreprinde un asemenea pas decât de acord cu aliații şi numai dacă situația ar necesita trimiterea unei astfel de trupe. Până acum între România şi aliați n'a intervenit nici o învoială în sensul acesta, ştirea este prin urmare inexactă.

In ceiace priveşte chemarea unor contingente ale corpului 12 de armată sub drapel, spre a fi trimise la Constantinopol. se spune că n'ar fi vorba decât de trimiterea unor detaşamente de ofițeri, după cum au trimis şi sârbii, francezii, englezii şi italienii. Ştirile acestea însă sunt desmințite de către guvern, care a declarat presei, că România rămâne într'o complectă neutralitate, mai cu seamă că nici nu se cunoaşte până acum rezultatul conferinței dela Mudania.

Situația din Bulgaria

Manifestațiile din Sofia

Ieri după amiază s'a ținut în capitala bulgară un nou meeting al refugiaților din Tracia în număr de 30.000. Manifestanții s'au dus iar la legațiunile străine şi au cerut autonomia Traciei orientale şi a celei apusene, sub protectoratul ligei națiunilor.

După ştirile primite de guvernul nostru, situația în Bulgaria e şi azi de tot critică şi în multe părți sunt mişcări revoluționare. Pentru înfrângerea acestora, guverul a ordonat mobilizarea mai multor contingente.

Taxele pe cărțile Scolare

Casa Corpului Didactic pune în vedere din nou celor interesați dispozițiunile din legea sa organică, privitoare la perceperea taxei de 5 la sută asupra cărților didactice:

Art. 28 „Taxa de 5 la sută se va încasa sub formă de timbre aplicate pe cărți. Cărțile puse în vânzare fără timbru se vor confisca.

Editorul, depozitarul sau cumpărătorul întregei ediții care va pune în vânzare cărți netimbrate, va fi amendat cu de zece ori valoarea cărților confiscate. Aceeaş amendă se va aplica şi autorilor cari, neavând cărțile date în editură, în depozit sau vândută întreaga ediție le va pune în vânzare fără timbru.

Directorul Casei, inspectorii şi revizorii şcolari, directorii şcoalelor de toate gradele vor controla stricta aplicate a acestor dispoziții".

In curând va apăre **Tabloul Abonaților la telefon** din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş pe anul 1922/923 editat de Agenția de Publicitate **„SOARELE“,** Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toți *Domnii comercianți, industriaşi, medici, advocați etc.*, să prefere de această ocaziune pentru *insărarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a vă face cunoscut în întreaga țară. — Pentru aceste se pot adresa agenției sus zise, trimițând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.

Solemnitatea de la Alba-Iulia

Sfințirea bisericei de încoronare

Alba-Iulia 4 Octombrie.

Cu ocazia încoronărei vor sosi în localitate 35 episcopi, 400 parlamentari, 1000 primari, şi toți atasații streini.

In ziua de 8 Octombrie a. c. va avea loc sfințirea bisericei de încoronare. Serviciul religios va fi oficiat de către I. P. S. Mitropolitul Ardealului dr. N. Bălan asistat de patru episcopi şi un cor compus din 80 persoane.

Accesul publicului în cetate va fi permis numai cu bilete de intrare eliberate, de către biroul special de siguranță.

In vederea încuartiruirei, oaspeților ce vor sosi, a venit în localitate d-nul Secretar General al Comunicațiilor Alex. Popescu, care împreună cu autoritățile locale au început lucrările de încuartiruire.

Până în prezent şi-au anunțat sosirea 35 episcopi, 35 generali, 400 parlamentari. I. P. S. Mitropolit al Ardealului dr. Bălan va sosi în localitate în ziua de 7 Octombrie cu un tren special.

In acea zi, se va oficia un serviciu religios. Iar în ziua de 8 Octombrie va avea loc sfințirea bisericei.

: Citiți Infrățirea :

Rechizitionarea

Căilor ferate Someşene şi a liniilor Ceanad Arad

Dl general Traian Moşoiu, ministrul comunicațiilor, a luat o energică măsură, care pune capăt unei anormale stări de lucruri, ce constituia şi un scandal şi o primejdie pentru Stat.

Dl general Traian Moşoiu a rechiziționat căile ferate Someşene şi liniile ferate ale companiei Ceanad—Arad. Pe ziua de 1 Octombrie, aceste rețele de căi ferate particulare au trecut în administrația căilor ferate române.

Prin această măsură se curmă abuzurile ce le făceau aceste căi ferate particulare în dauna economiei noastre publice şi se zdrobeşte mecanismul comploturilor iridentei maghiare.

Iridenta maghiară făcea prin aceste căi ferate particulare într'o largă măsură contrabandă şi strecura vagoanele noastre în Ungaria.

In afară de aceasta, prin aceste căi ferate iridenta maghiară introducea în țară agitatori, complotişti şi atentatori, ale căror isprăvi în parte au fost descoperite de Siguranța noastră, iar în parte s'au tradus prin atentate împotriva căilor noastre ferate, din care au rezultat deraerile recente.

Rechiziționarea acestor căi ferate pune capăt scandalului şi dejoacă uneltirile iridentei maghiare.

Iată numele liniilor ferate rechiziționate de Stat:

Liniile Someşene:

Cluj—Dej—Jibou—Zalău—Şilimeghiu—Baia-mare.

Dej—Beclean—Măgura.

Beclean—Borgoprund.

Liniile companiei Ceanad—Arad:

Arad-Păuliş—Radna.

Arad—Zermele Pecica.

Arad—Varşandul-vechiu—Chişinău—Otlaca.

Varşandul-vechiu—Ineu—Cermeiu.

Ineu—Sebiş—Brad.

Sebiş—Băile-Moneasa.

:::: Marele ::::

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő şi Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanența cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de preciziune. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

DOMNI ADVOCAȚI!

In câteva săptămâna va apărae în redactoarea d-lor: **Dr. Dionisiu Pop secretarul baroului advocaților** în Cluj şi Dr. Emeric Szeghő advocat

condica de termene pentru advocați 1923

în ediția firmei: Librărie **„Lepage“.** în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în pânză.

V-a conținea afară de rubricele usuale de prenotare

LISTA TUTUROR ADVOCAȚILOR din ROMÂNIA-MARE

scala cea mai nouă de timbre, cel mai nou tarif de poştă, telegraf şi telefon.

Dacă doriți a Vă asigura aceasta condică, binevoiți a-o comanda recomandat de pe acuma **cu indicarea exactă al adresei D-Voastre.**

Costul condicei pentru cei ce o comandă acuma, e 100 Lei,

Librăria „LEPAGE“ Cluj. 1267

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34

Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 şi 290.

Loyd 2721 I553

In grădina de iarnă a hotelului „CENTRAL“ joacă
JAZZ-BAND, KÁLLAY ZOLTÁN
cu concursul tuturor artiștilor.
Inceputul la 9 oare seara.
2223-2 Lloyd 1010

Fondată la anul 1685
Piața Unirii 32. Telefon No. 124
Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și oroate bisericești
Alexandru Anca Cluj,
Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

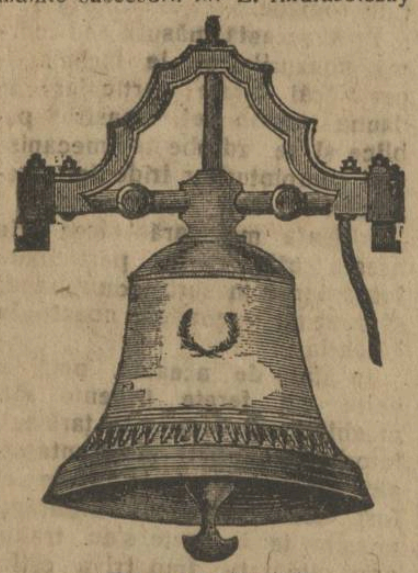

Clopot patentat
Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

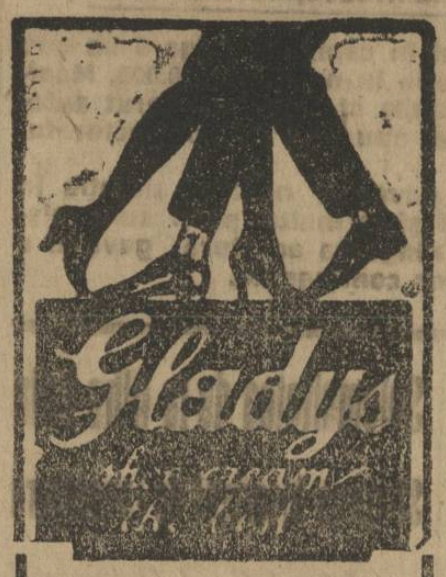

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ și „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.
Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Articole frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Pentru informațiuni comerciale, intervenții la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresați-vă biroului
TERMINUS
autorizat Trib. Comerț. No. 1369—1922.
Bucuresti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă servește cu cea mai mare promptitudine. Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignațiune, facem reprezentanțe cu cele mai favorabile condițiuni. 2171

CARBUNI DE PIATRA
și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziții de vagoane sau magi
Sigismund Kohn
Cluj, Str. Barițiu 10. Telefon 259
Radio 2269 2142

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

Doritorii de a cumpăra
CEREALE
pentru Județele din Ardeal sunt rugați aș înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.
Adresându-se Agenției de publicitate „SOARELE“
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“ și la toate agențiile de publicitate.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Reprezentanța Generală A.
Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE Michlin,
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Situația actuală din Grecia

Declarațiile unui general venizelist — O frumoasă declarație a lui Venizelos — Știrile guvernului nostru

Guvernul nostru are informațiuni că situațiunea s'a liniștit. Aceasta permite desigur sau mai ales credința că și situațiunea noului rege Gheorghe II s'a lămurit.

Totuși credem necesar să înregistrăm câteva fapte cari îndreptățesc îndoiala asupra faptului dacă în ce privește forma de guvernământ monarhică, lucrurile pot fi socotite ca stabilizate.

*

Astfel se relatează din Paris că presa franceză protestează împotriva noului rege, care, în inclinațiunile și concepțiunile sale, ar fi copia exactă a tatălui său și declară fără înconjur că după părerea ei o republică greacă ar fi mai acceptabilă.

In aceeaș ordine de idei generalul Paraschevopulos care a fost generalissimul armatei grecești sub Venizelos și care se află acum la Paris, a declarat unui corespondent al ziarului New-York Herald“ :

— Ce ne trebuie în Grecia, este o republică, cum o aveți în America. Popoul grec nu se va mulțumi nici odată să fie guvernat de străini.

Față cu aceasta, e frumoasă declarația pe care a făcut-o Venizelos ziariștilor parizieni cari îl salutau în momentul sosirei sale din Deauville:

— De la mine nu veți auzi nici un cuvânt. Numai un lucru vroi să vă spun. In actuala situațiune nu mă voi întoarce în Grecia, înainte ca liniștea să fie restabilită acolo. In actuala situațiune nu doresc să mă raliez vre-unuia din partidele cari se dăocnesc în Patria mea“.

*

Din Grecia sosesc la noi, pe diferite căi, foarte numeroase știri asupra situației de acolo.

In primul rând sunt știrile oficiale, cam laconice, dar precise. Ele prezintă situația ca satisfăcătoare, față de ceea ce a fost cu o săptămână înainte.

Abdicarea regelui Constantin a fost o mare ușurare. Toate spiritele agitate din cauza înfrângerei suferite în Asia Mică, au găsit o compensație suficientă în plecarea lui Constantin și a gunariștilor.

Puținii oameni politici cari vo iau să treacă la regimul republican își puneau toate speranțele în o eventuală hotărâre a lui Venizelos de a primi să fie presedintele republicei.

Știrile primite dela Venizelos au fost însă destul de lămuritoare: marele om politic al grecilor nu râvnește să înlocuiască dinastia.

Și astfel opinia publică în primul rând cea din Atena și apoi cea din restul Greciei a convenit că trebue să fie menținut regimul monarhic și acum regele Gheorghe se poate considera ca sigur pe tronul său.

*

In prezent în Grecia se așteaptă cu nerăbdare să se cunoască punctul de vedere al Franței asupra schimbării de pe tron.

Opinia publică elenă își dă seama odată mai mult că Franța a fost rău tratată de oficialitatea grecească, sub regele Constantin și își explică de ce în conflictul cu turcii simpatiile franceze n'au fost cu Grecia.

Dar în noua stare de lucruri grecii manifestă mult dorința de a recâștiga simpatiile Franței și de aceea așteaptă să afle cum e privit la Paris noul rege. Reprezentantul guvernului francez dela Atena s'a abținut până acum de a lămuri, în această privință, opinia publică grecească.

Știrile primite pe cale particulară de numeroși greci din țară, arată că revoluția a avut de efect să înlăture depresiunea morală provocată de înfrângere și astfel s'a fcut posibilă o reorganizare a armatei, ca să se mai poată opune turcilor până la încheerea păcei.

Ceeace se semnalează ca o parte rea în situația din Grecia, e faptul că oamenii politici sunt foarte dezorientați și lipsiți de inițiativă. Nu se găsește nici un om politic care să-și asume răspunderea unei stări de provizorat până la revenirea lui Venizelos.

*

SITUATIA ACTUALA IN AȘTEPTAREA LUI VENIZELOS FRANȚA FAȚA DE GRECIA

Cauza acestei dezorientări și evaziuni stă în faptul că de un lung șir de ani politica internă a Greciei a fost frământată de intrigi și de răsbunări, cari au făcut pe oamenii politici să nu mai fie siguri pe rezultatul vreunei acțiuni.

Incât numai revenirea în țară a lui Venizelos și luarea de către el a conducerei politice, poate face posibilă o regrupare de forțe și stabilirea unei directive.

De altfel și noul rege e doritor ca Venizelos să se înapoeze cât mai curând în Grecia. Prezența și ajutorul acestuia pe cât ar fi de folositoare intereselor grecești, pe atât ar fi de asigurătoare pentru dinastie.

Experiența dureroasă făcută atât în timpul războiului cât și după aceea, pare a fi stabilit norma de conducere din viitor a Greciei: liniște în interior și prudență în chestiunile de ordin extern.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

MEDITATOR se oferă a preda lecții de limba română. A se adresa la ziar sub „C-t".

SUBOFIȚER Administrație terminând reangajarea dorește post, funcționar birou, magazionier sau orce serviciu de încredere. Certificate bune. Adresa la ziar sub J. 2225

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE 5 cățel de 3 luni rasă lup. Ase adresa Strada Hasdu No. 25, (Kőkert). 2227

Închirieri:

CAMERĂ mobiliata eventual fără mobilă caută fabricant răspuns la ziar sub „Fabricant".

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Publicațiune de licitațiune.

Spre cunoștință generală se publica ca în **ziua de 14 Octombrie oara 11 a. m. se va ținea licitațiune publică ca oferte închise pentru darea în intreprindere a lucrărilor de imprejnuirea imobilului din Strada General Grigorescu No. 1, 3, 5.**

Tot în aceeas zi se va ține licitațiune la oare 12 a. m. pentru darea în intreprindere a lucrărilor de nivelare a terenului din prejurul Sanatorului de Tuberculosi din Aiud precum și a lucrărilor de pregătirea trotoarelor din prejurul acelui edeficiu.

Ofertele se pot inainta până la 14 Octombrie oara 11 a. m. la Divizia Tehnică Igienica Cluj (Institutul Pasteur et. II.) când se vor deschide.

Ofertele întârziate, precum și supra ofertele nu se vor lua în considerare.

Pentru licitațiuni sunt în vigoare art. 72-85 din legea contabilității publice.

Devizul original, caetul de sarcini și condițiunile generale se pot vedea la Divizia Technică în orele de lucru și tot acolo se pot primi și lamuriri mai detailate.

Inspector General: Dr. GANE m. p. 2221

Șeful Diviziei Tehnice: Ing. IVASCU m. p.

!! După cererea generală !!

am adus din nou în circulație în calitatea neîntrecuta renumita și favorita noastra bere nutritoară

„HERCULES"

specialitatea bruna din malți dublu, care se găsește în sticle și cu paharul în toate prăvăliile privitoare. Deasemenea și excelenta noastră bere deschisă

„MONOSTOR"

Fabrica de bere **CZELL** din Mănăștur CLUJ. 2216

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi. 1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harôtmuth si Karol Majers fii.

Citiți

„FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ

CEA MAI VARIATĂ

CEA MAI FOLOSITOARE

CEA MAI RĂSPÂNDITA

ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Uzina electrică a orașului Conducerea societății „GAZ" CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30. (Palatul Széky) Telefon No. 46.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. □ Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. □□□ 148

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPASI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Mosilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

EUGEN SZABO

Magazin de mode pentru DAME

Cluj

Str. Reg. Ferdinand No. 5

OFERĂ:

Stofă scoțiană
120 cm. lată
65 lei metrul

Stofă gabordin
120 cm. lată
90 lei metrul

Stofă pentru costum
140 cm.
115 lei metrul

Stofă velour
pentru palton 140 cm. 225 lei metrul

Stofă vînăt-închisă pentru Internate.

Mare asortiment în stofă-velour pentru paltoane, în catifele pentru paltoane și stofă-mătasă pentru costumuri și haine.

Telefon interurban

479

2161

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pierschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Provocatorii războiului mondial

Destăinurile fostului prim-ministru francez, Viviani.

D. Réné Viviani, care a fost prim ministru în momentul declarării războiului mondial, răspunzând declarațiunilor pe cari le face cancelarul Wirth în presa străină asupra originelor războiului, constată că teza germană prezintă nenumărate variațiuni, încercând să scape de ori ce responsabilitate, alte ori căutând circumstanțe ușurătoare și aruncând responsabilitatea rând pe rând asupra Rusiei, Angliei și Franței.

Viviani face să observe că Wirth ar trebui să vorbească cu mai multă moderațiune de conținutul arhivelor diplomatice, în calitatea sa de prim-ministru al unei țări în care timp de patru ani, s'au confiscat toate documentele trimise sau primite.

Ceiace importă într'o asemenea discuție, zice Viviani, sunt instrucțiunile date de guverne și demersurilor lor precum și urmările acestor acte.

Wirth afirmă că ambasadorul rus din Paris d. Iswolski a transmis guvernului său în ziua de 27 Iulie 1914 că Franța i-a făgăduit tot concursul său. Viviani răspunde că înaintea de-a vorbi despre acest document, Wirth ar fi putu să citeze telegrama No. 104 din cartea galbenă, telegramă trimisă din Petersburg la Londra, care spunea că Franța este hotărâtă să execute toate obligațiunile aliantii cu Rusia, dar că va face toate sforțările posibile pentru a soluționa conflictul în vederea păcii generale, nădăjduind că tratativele începute vor înlătura un conflict armat și că măsurile luate de Rusia nu pot da Germaniei nici un prilej de a mobiliza.

Aceasta a fost esența politicei franceze.

Ministrul de externe rus Sasonoff a comunicat atunci guvernului francez că statul major rus a fost rugat să întârzie luarea de măsuri militare pentru a nu da naștere la vre-o neînțelegere care ar fi putut degenera în conflict. Astfel Franța și Rusia lucrău în sensul unei politici de conciliere, care se traducea prin acte. Viviani observă că Germania, înainte chiar de-a cunoaște mobilizarea rusă, a proclamat că patria este sub amenințarea războiului.

Pentru a învedera spiritul pacifist al Franței, Viviani amintește că în ziua de 30 Iulie 1914, trupele franceze au primit ordinul să se retragă la 10 kilometrii înapoia granițelor. Faptul acesta este evident incompatibil cu o politică războinică.

Când a mobilizat Franța

Franța n'a mobilizat decât la 1 August, adecă cea din urmă, Germania proclamase deja ca patria este sub amenințarea războiului, ceiace era echivalent cu mobilizarea generală. Acest lucru a fost deslușit lui Viviani de baronul von Schoen, ambasadorul german din Paris, în momentul cand Sir Edward Grey făcea noui propuneri pentru a negocia și în clipa când Austria începuse să trateze cu Rusia. De altfel, telegramele lui Schoen desmint afirmațiunile actuale ale lui Wirth Schoen telegrafia la Berlin temerile guvernului francez și intervențiile ce le făcea la Petersburg pentru a preîntâmpină măsurile externe ce le-ar fi putut lua Rusia. Guvernul rus, de acord cu cel francez, a sfătuit pe sarbi să se supună condițiilor Austriei, în limitele onoarei, bine înțeles și a insistat pentru ca termenul dat Serbiei pentru a răspunde să fie prelungit. Rusia a intrat în legătură cu Viena, cerând să negocieze direct. Declarația de razboi trimisă la Belgrad, a zădarnicit toată acțiunea Rusiei, care se angajease să primească ori ce formă de mediațiune pentru a aplana conflictul. Chiar la 30 Iulie guvernul rus a trimis ambasadorului german Pourtales o formulă de conciliere prin care se obliga să suspende pregătirile militare.

Dar dl von Iagon a refuzat să transmită nota la cei în drept, cu toate ca Rusia spunea categoric că în nici-un caz nu va începe ea ostilitățile.

Tarul Nicolae a propus lui Wilhelm să supună conflictul tribunalului din Haga. Impăratul Germaniei nu a răspuns. Cartea albă germană a trecut sub tăcere acest document atât de important.

Memoriile ex-Kaiserului

Astăzi în memoriile sale Wilhelm uită de acest incident și declară că era gata să se supună judecății tribunalului din Haga. Această contradicție aruncă lumină asupra tezei susținute de Wirth.

Viviani adaogă că s'ar putea cere lui Wirth câteva lămuriri asupra cărții roșii austriace, asupra cărții bavareze, asupra telegramei ambasadorului austriac la Berlin cu data de 5 Iulie 1914, când împăratul a primit deslănțuirea războiului, asupra scrisorii lui Bethman-Hollweg care își manifestă mirarea relativ la răspunsul satisfăcător al Serbiei și constată că nu mai sunt cauze de război, ceeace nu l'a împiedicat să ceară înfăptuirea expediției militare în contra Serbiei, în urma consiliului ținut la Potsdam în ziua de 29 Iulie.

Viviani termină spunând că în curând se va putea răspunde memoriilor lui Wilhelm și să se împlinească lacunele voite din aceste memorii.

Răspândiți „Infrățirea"

Economiile Angliei

Cifrele venitului pe prima jumătate a anului curent financiar arată un surplus, care se urcă la 56 milioane. Venitul până la data sus menționată arată cifra de 403 milioane sterlinge care reprezintă 44 la sută din totalul socotit în bugetul pe întregul an. Sumele realizate asupra taxelor pe venit reprezintă 36 la sută din totalul venitului colectat.

Cheltuelile pe primele 6 luni ale acestui an financiar arată o descreștere de peste 150 milioane sterlinge față de perioada corespondentă din anul trecut la realizarea acestui sume, a contribuit în mare parte economiile făcute în serviciile publice.

S'a obținut o economie de aproape 40 de milioane în serviciile militare și o economie de 69 milioane în serviciile civile; în serviciile postale și departamente vamale s'a obținut o economie de 8 milioane.

Ungaria nu respectă tratatul

Guvernul ungar a adresat comisiunei reparațiilor dela Paris o notă privitoare la predarea capetelor de vite, ce i-a fost impusă prin tratatul de pace. Guvernul ungar spune în această notă că predarea celor 4700 capete de vite e în curs și va fi terminată la sfârșitul lunei; dar în ce privește predarea celorlalte capete de vite, care urmează să fie efectuată în cursul lunei viitoare, Ungaria e în neputință să o facă, afară numai în cazul dacă va recurge la rechiziții forțate, sau la emisiune de bilete de bancă, menite să slujeas că la cumpărarea animalelor din străinătate.

In primul caz, guvernul maghiar atrage atențiunea asupra primejdiei rechizițiilor forțate, pe care populația le confundă cu rechizițiile impuse de reigmul bolșevic; iar în al doilea caz, emisiunea de bilete de bancă ar prăbuși coroana ungară, ceeace va avea repercursiune și asupra coroanei austriace.

Turburările politice din Bulgaria

Congresul opoziției unite bulgare, care urma să se țină Duminică la Filipopoli a fost contramandat.

Motivul care a determinat pe fruntașii opoziției, să înceteze pentru un moment campania pentru răsturnarea guvernului este datorită măsurilor drastice luate de guvern în contra opoziției.

Astfel în cursul săptămânei trecute mai mulți agitatori țărăniști s'au dus în comunele din împrejurimile orașului Filipopoli, îndemnând populațiunea rurală să iasă înaintea adversarilor guvernului, pentru a-i linșa. In propaganda pe care o fac acești emisari ai guvernului, anunță că dacă guvernul Stambolinsky va cădea, Bulgaria va trece sub conducerea efectivă a aliaților și că se vor pune biruri mai mari pe populatiune. Populațiunea îndârjită de toate aceste versiuni lansate de agitatorii guvernului, a devenit furioasă, astfel că la sosirea în anumite stațiuni a trenului care trebuia să ducă pe fruntașii opoziției la Filipopoli, o mare mulțime de țărani furioși au intrat în vagoane cercetând pe călători și căutând pe fruntașii opoziției. S'au petrecut scene groaznice, multe persoane bănuite de a fi contra guvernului au fost crunt bătute. Mișcarea aceasta s'a întins în toată Bulgaria sub patronajul guvernului.

Pe de altă parte aflăm din sorginte sigură că guvernul a ordonat mari concentrări, pentru a reprima eventualele mișcări pe cari le-ar face opoziția. Totuși se prevede că guvernul Stambulinsky nu va mai putea dura mult, căci cu toate represiunile pe cari le încearcă opinia publică a devenit furioasă contra guvernului.

Citiți „Infrățirea"

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana". institut de arte grafice Cluj.

Anul III. No. 631 Opt pagini 1 LEU Opt pagini

Infrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibii

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 21

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
6 LUNI ..... 90 „
3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Agravarea situațiunei în Orient

Cauza păcii mai poate fi totuși salvată —

Situația în Orient s'a înrăutățit. Conferința dela Mudania dela care se aștepta desigur nu rezolvirea chestiunei orientale, dar cel puțin un răgaz pentru căutarea soluțiilor de pace, s'a sfârșit printr'un eșec cu atât mai grav cu cât el a dovedit un spirit agresiv din partea guvernului kemalist.

Această atitudine intransigentă a Turcilor a silit pe generalul Harrington să suspende lucrările conferinței. Odată cu această suspendare, trupele guvernului Ismet-Pașa au schițat o mișcare de înaintare spre țărmul strâmtorilor. In zona neutră slabele forțe engleze se organizează pentru apărarea Constantinopolului.

Pacea se găsește din nou la discreția întâmplării. Un cât de neînsemnat conflict între trupele engleze și cele turcești poate dezlănțui războiul între Anglia și Turcia, un război ale cărui consecințe nu se pot prevedea. El ar însemna un puternic motiv pentru agravarea întregei situațiuni internaționale [illegible] s'ar mărgini la situațiunea orientală, ci, trecând peste împrejurările de acolo, ele ar putea da naștere la noui complicațiuni în stare să compromită pacea Europei.

Căci eșecul conferinței dela Mudania pare a însemna nu numai un dezacord între englezi și turci, dar și un eșec al încercărilor de a realiza un acord între cele două mari puteri, Franța și Anglia.

Și în acest eșec stă toată gravitatea situațiunei.

In urma tratativelor duse la Paris între guvernul englez și cel francez s'a părut la un moment dat că între aceste două state, un acord de care depinde nu numai rezolvirea chestiunei orientale, dar de care depinde trăinicia operei de pace în Europa, s'a înfăptuit.

Ceiace s'a petrecut în ultimile zile în Orient primejduește existența și durabilitatea acestei înțelegeri. Puse în fața unei situațiuni schimbate nu se poate ști cu preciziune atitudinea pe care o vor adapta Anglia și Franța.

Astfel marele ziar englez „Times" care a păstrat o atitudine foarte rezervată până acum, a avut o eșire foarte violentă împotriva d-lui Franklin Bouillon, delegatul Franței pe lângă guvernul dela Angora. Ziarul nu se sfiește a spune că d. Franklin Bouillon prin acțiunea și atitudinea sa a identificat cauza turcă cu acea a Franței ceiace primejduind acordul cu Anglia, face imposibilă opera de pacificare în Orient.

Evident că considerațiile unui ziar, fie el de importanța lui „Times", nu înseamnă numai decât că dezacordul dintre Franța și Anglia s'a produs. Ele dovedesc totuși că între ceiace se voește în Franța și între ceiace se urmărește în Anglia sunt divergențe cari se pot agrava desigur, dar cari nu fac însă imposibilă o înțelegere.

Liniștea în Orient și în Europa depinde de acordul și strânsa colaborare a celor cari trebuesc să fie alături în războiu și cari trebuesc să fie alături și în opera de pace. Altminteri toate realizările cucerite cu atâta jertfă de energie și de sforțări sunt primejduite. Acest lucru trebuia înțeles de către toți aliații. Nu se cuvine în interesul liniștei europene ca micile neînțelegeri să nu fie înlăturate. Guvernele tuturor statelor au datoria să lucreze ca să stabilească un acord, ale cărui urmări ar fi de un netăgăduit folos nu numai la rezolvirea chestiunei orientale ci și pentru soluționarea atâtor alte chestiuni în legătură cu normalizarea și însănătoșirea vieții europene.

Guvernul român, și alături de el toate guvernele țărilor Micei Înțelegeri, depun sforțări pentru a ajunge la stabilirea acestui acord. El trebuie realizat cât mai repede și pe cele mai trainice temeiuri, căci evenimentele din Orient pot compromite dintr'o clipă într'alta cauza păcii. Nimeni nu poate prevedea desfășurarea lucrurilor. Dar nevoia de pace pe care lumea întreagă o simte, este atât de mare, încât chiar în fața acestei agravări, a situațiunei în Orient, nădejdile de pace ni sunt îngăduite.

Asociația liberă

Concepția Democrației sociale în cadrul actual de neîncredere generală, a apărut nu ca o nouă creațiune logică echivalentă cu cele vechi, ci ca un nou crez asupra viitorului societății.

Soluția problemei sociale nu poate fi furnizată nici de individualism — doctrina după care trebuie să se lase liberei concurențe între indivizi repartizarea bunurilor sociale — nici de socialism, — doctrina după care trebuie să se suprime concurența, prin socializarea mijloacelor de producție, ambele doctrine extreme, ce nu dau decât soluțiuni de clasă, iar nu soluțiuni totale, problemei sociale.

Preconizarea unor noui crânduiri sociale pentru un viitor nu prea depărtat ar putea fi dată însă de asociația indivizilor consimțită în mod liber, în vederea apărării intereselor comune. Această doctrină pe care sociologul Antonelli o numește sindicalismul integral al intereselor, nu e desigur nouă. Proudhon prevedea că societatea sec. XX-lea va fi bazată pe asociații libere ale indivizilor cu interese comune; Bakunin și Kropotkin au visat o societate fără drept, dar legată între diversele asociații particulariste. numai prin echilibrarea diverselor interese.

Asociația indivizilor în mod liber impune în primul rând decandența egalitarismului absolut, după care viața s'ar imobiliza în cadrul unui mecanism mediocru îndestulând nevoie mediocre și furnizând mulțumiri mediocre,

In natură nu există egalitate desăvârșită — societatea are datoria să nu împiedice libcrul avânt al individualităților formând inegalități și îngrădiri artificale, ea nu poate să producă tipuri perfect egale din pasta omenească, oferită de natură.

Viața e luptă, egalitatea absolută suprimă mișcarea suprimă viața însăși. Democrația socială are datoria să grupeze interesele comune în așa fel încât conflictele dintre ele să nu fie suprimate, ci reglementate numai după superioritatea valorii intrinseci a fiecăruia.

Astfel viața socială n'ar fi încătușată de un drept ce favorizează pe unii pentru a nedreptăți pe alții ci ar fi jocul liber al unor forțe, în curentul cărora individul ar putea da liber avânt personalității. sale. Autoritatea ar deveni în adevăr de fapt bazată pe forța ei internă și nu pe funcțiunea unei legi.

Asociațiunea liberă e inspirată de sindicalizarea diverselor categorii economice, în afară de muncitorime.

Astfel sunt în Anglia și Germania sindicatele patronale, sindicatelede consumatori din Franța sindicaiele agricole născute tot în Franța, sindicatele profesioniștilor liberi.

La aceste asociațiuni economice se adaogă asociațiunile cu interes-economic: sportiv, artistic literar, științific, menite să apere interesele comune ale asociaților.

Aceste începuturi de sindicalizare integrală, izvorâte din fierberea actuală a societății arată cum în locul autorității Statului, se impune autoritatea asociațiilor particulariste cu acorduri variate și elestice, rezultând din ciocnirea intereselor sindicalizate.

Nevoie de credit privat

Banca națională trebuie să-și întindă operațiile ei financiare în Ardeal — Un pericol pentru realizarea consolidărei noastre naționale --

Fără ca să-și dea seama de consecințele grave la care expun țara din punctul de vedere al refacerei ei financiare, de câtva timp unele ziare de opoziție pun în circulație știrea tendențioasă că pentru a se face față cerințelor financiare ale statului, Banca naițonală este silită să recurgă la o nouă emisiune de monedă fiduciară. Această informație lipsită de orice temei, nu corespunde adevărului cu atât mai mult, cu cât în prezent datorită consolidărei budgetare, finanțele țărei pot fi considerate că au apucat calea normalizărei lor, din care cauză statul nu mai are nevoie să facă apel la creditul Băncei naițonale și nici la acea nouă emisiune de bonuri de tezaur.

Este foarte adevărat, programul Băncei naționale fiind în strânsă legătură cu situația financiară a statului, sarcinele războiului au impus acestei instituții să-și sporească emisiunea cu aproape 13 miliarde lei. Treptat însă finanțele țărei îmbunătățindu-se, au permis ca de mai bine de un an de zile, acestea sa nu mai facă apel la noui emisiuni de bilete de bancă.

In legătură cu normalizarea situației financiare, dacă considerăm că statul prin încasarea celor 20 milioane coroane aur ce i se cuvine de pe urma lichidărei Băncei Austro-Ungare, va avea posibilitatea să reducă datoria lui la Banca Națională cu suma de șase sute milioane lei, din care cauză lesne putem deduce că pe măsură ce statul își va scădea datoria lui, partea disponibilă din emisiuea actuală va putea fi întrebuințată la satisfacerea nevoilor de credit privat, cu scopul de a fi ameliorată starea economică a țărei.

Căci, dacă Banca Națională în tot timpul războiului a sprijinit statul cu însemnate credite, rolul ei apare tot atât de important și astăzi când toată grija trebuie să fie îndreptată asupra mijloacelor ce trebuiesc găsite pentru încurajarea industriei, comerțului și agriculturei, ori aceasta nu se poate face decât înlesnindu-se creditul privat, de care piața financiară internă în împrejurările grele prin care trece, simte atât de mare nevoie.

Cu deosebire aici în Ardeal nevoia de credit privat se resimte mai mult ca ori unde. Banca națională preluând sucursalele Băncei imperiale Austro-Ungare, s'a organizat în mare parte, totuși rețeaua financiară a regimului trecut este încă în ființă și ea caută să controleze astfel nu numai întreaga mișcare comercială și industrială, dar întreaga viață economică de dincoace de Carpați.

De aici, lesne se poate deduce pericolul ce decurge pentru țara noastră chiar și din punctul de vedere național. Acest pericol este cu atât mai evident, cu cât dacă prin înființarea în Ardeal a sucursalelor Băncei Naționale s'a putut institui aici un credit orășenesc, referindu-ne la sate, vom constata că creditul popular este aproape inexistent și de fapt el nu se observă decât acolo unde sunt rămășițe ale organizațiilor încurajate și înființate de vechea stăpânire exclusiv pentru folosul unei anumite părți din populație.

Aceste condiții au creat o situație primejdioasă în care instituțiile locale naționale sunt silite să cadă sub controlul finanței streine. De aceia întreaga atenție trebuie îndreptată în această direcție, căutându-se a se înființa și în Ardeal cooperative centrale a Băncilor populare după felul celor din vechiul regat. Până atunci este de neapărată nevoie ca sucursalele Băncei naționale de aici să-și extindă în chipul cel mai intens operațiile și la sate, putând astfel să crează nu numai creditul privat rural, dar să rupă niște legături primejdioase ce există în prezent și care constitue puternice piedici în realizarea consolidărei noastre naționale.

„Patria" și minoritățile

Cu ocazia vizitei primului nostru ministru în Cluj, se știe că Domnia Sa a făcut importante declarațiuni cu privire la problema minorităților în România mare. Dl I. I. C. Brătianu a spus că înțelege ca drepturile și îndatoririle minorităților să nu fie nici inferioare față de români, dar nici superioare față de aceștia.

Deasemeni Domnia Sa a atras atențiunea minorităților că va lua totdeauna în considerare cererile lor, cu singura condiție ca aceste cereri să nu vie în conflict cu interesele Statului; ideile subversive, încurajate din afară nefiind îngăduite sub nici un motiv.

„Patria", legându-se de aceste declarații nu numai că acuză pe primul ministru de „absolută lipsă de competință și cunoștință în materia minorităților", dar se folosește de insultele unui ziarist ungur, pentru a critica pe șeful guvernului.

Incă o dovadă că „organul partidului național" simțindu-se din ce în ce mai mult atras de acei care odinioară tratau de sclav poporul român din Ardeal, preferă să bârfească pe conducătorii statului român, și împărtășește sentimente maghiarofile, care ne aduc aminte de unele declarațiuni a'e fruntașilor români ardeleni, în parlamentul din Budapesta.

La Alba-Iulia

Catedrala Incoronării

De mult doream să văd lucrările pregătitoare pentru încoronarea Majestăților Lor, căci mult se vorbea și prea multe comisiuni propuneau și modificau cu o viteză uimitoare, lucrări începute și în care se angajaseră sume mari de bani.

Din curiozitatea de a vedea ceva măreț, ceva care să placă și să mulțumească pe cel mai pretențios, am fost condus direct spre Alba-Iulia, deși itinerarul meu pentru un moment, nu trecea pe acolo. Eram atras pareca de ceva neimplinit, arzând de a-mi satisface dorința ce mă imboldea atât.

Am plecat din Timișoara la 7 și jumătate și am ajuns în Alba-Iulia în spre masa de seară.

Se cam întunecase când trenul nostru se tărăganea molatec, spre stația care, în vederea încoronării — spun unii — se modifică, dându-i-se mijloacele necesare, pentru a putea gara cât mai multe trenuri.

Turlele catedralei de încoronare, apar destul de cochete, acoperite cu țigla roșie și câteva șiruri de mărgele metalice, ce atârnă din vârful crucilor ce termină cupolele bisericei.

Lângă ea și ceva mai departe, o catedrală cu reședință episcopală, se întrece în înălțime cu cupolele bisericei, unde regele tuturor Românilor va primi din mâinile guvernului și ale mitropolitului țării, coroana regală.

Botul de deal, ce acoperă celelalte lucrări, te împiedecă să faci aprecieri anticipate, până când nu te găsești în apropiere, pentru ați putea plimba ochiul peste tot ce s'a lucrat, se lucrează și se va mai lucra, pentru marea sărbătoare națională.

In schimbul sumei de 20 lei, am fost condus dela gară, într'o trăsură elegantă cu doi cai, în cetate și anume în mijlocul ei, unde echipele de lucrători, curbați peste șanțuri și podele, lucrează neîncetat.

Nu ai voe să intri, decât cu bilet dela Comenduirea Pieții, care ți-l acordă după un amănunțit control al actelor ce posezi.

Destul de încântat, că nu vom mai întâlni alte piedeci, ne prezentăm caporalului de gardă, care foarte demn primește biletul, cu un zimbet.

Facem semn unui soldat mititel cu cască să ne urmeze, pentru a liniști mai mult pe camarazii cari ne urmăresc din ochi și pentru a ni se da unele lămuriri ce ne-ar fi servit la înțelegerea deplină a celor ce aveam să vedem.

O iau din stânga porței, cu odăile ce vor servi viitorilor călugări, ce vor popula clădirea de centură a bisericei, pentru a nu-mi scăpa nimic și mă interesez în amănunțime de tot ce văd.

Biserica este așezată în mijlocul cetății, cu perspectivă liberă înspre câmpul ce se vede deschis până în dealul ce mărginește brusc pajiștea din fața catedralei.

De jur împrejur, e înfășurată la o distanță de circa 15 metri, de un zid, care în dosul bisericei se dublează pentru a închide la mijloc odăile călugărilor la parter, iar la etaj sala de recepție regală, câte-va odăi pentru invitați și o terasă.

Aripa din dreapta nemai fiind posibil a fi terminată, s'a abandonat pentru a se putea isprăvi cea din stânga, unde se observă chiar, că lucrările sunt mult înaintate și unde uleiul, parchetul și stuckurile și-au făcut apariția.

Mă opresc la fiecare pas și întreb mereu de ce?

Bietul meu însoțitor puțin plictisit, dar pătruns de respectul ce-mi datora, îmi servește cât poate mai bine răspunsurile la torentul de întrebări.

Zidul de împrejmuire are în fața bisericei o poartă, pe unde se va face intrarea și deasupra căreia se ridică o clopotniță înaltă și ascuțită cu turnul roșu, scânteetoare în razele soarelui de toamnă.

Două clopote — nu pot spune metalul — căci erau acoperite de un strat verzui, la picioarele clopotniței își așteaptă ascensiunea pentru ca în ziua încoronării să arăte ce pot.

Pare bizar însă, că pe ele se văd și azi în relief câte va cuvinte despre „Incoronarea M. Sale făptuită în anul de grație 1921".

Spațiul dintre biserică și centură este pietruit cu piatră frumoasă, iar zidul acolo unde nu formează încăperi. oferă o terasă acoperită, liberă pe amândouă părțile prin bolțile mari și frumos arcuite, lucrate cu foarte mult gust.

Fiecare piatră, fiecare stuck, are înțelesul lui și dacă catedrala noastră nu poate rivaliza cu cea catolică tăiată în piatră cu turn enorm și lespezi mucigăite, a noastră este o bijuterie, lucrată cu multă inimă și amintește dragul bisericuțele noastre pe care domnitorii pământurilor strămoșești, le clădeau ca semn al recunoștinței lor, ce se manifesta ori de câte ori, poporul nostru atât de încercat, scăpa din încurcături grele.

Catedrala pentru încoronare va lăsa în inima nu numai a Românilor, dar a tuturor streinilor ce o vor vizita, un mare semn de întrebare și ceva obsedant, care cere răspuns.

E frumossă biserica noastră? Da și nu!

Nu, căci pentru o sărbătoare atât de mare ca încoronarea regelui nostru, te aștepți ori când să vezi, ceva enorm, masiv, măreț și strălucitor.

Da, căci catedrala noastră este totuși frumoasă, e nouă și ea ne amintește multe pentru noi, ne este foarte aproape de suflet și cu atât mai dragă cu cât în ea vom pecetlui o unire sfântă și definitivă.

Ea place fără a fi prea mare și e o bijuterie care va pune pe gânduri pe toți streinii prinpeuți și va rămâne fără discuție ca o notă originală pentru toți cei cari la încoronare se vor fi așteptat să vadă un „Notre-Dame".

Un bulevard plantat cu arbuști tineri, se desface pentru a racorda șoseaua cu întrarea principală în catedrală, abandonându-se totuși adevăratul drum pe care Mihai Viteazul l-a ales la întrarea cu trupele sale în cetatea istorică și care trece pe sub o boltă numai la înălțimea unui om, abordând catedrala în coasta stângă.

O piață enormă ce se va acoperi cu tribune precede întrarea iar arcurile de triumf și postamentele sunt aproape terminate. Zidul cetății din stânga bisericei se repară, iar celelalte clădiri se vopsesc pentru a fi cochete și frumoase, când proclamația de încoronare pornită din cele patru unghiuri ale catedralei, va răsuna triumfător peste pământurile românești, atât amar de vreme rupte din trupul Românii, azi pe veci nedespărțită.

M. Cuțarida.

Cărți folositoare

„Lessons for children in Rumania"

— Dna Sanda I. Mateiu și Miss Mand Griffith Belbin —

Invățământul limbii engleze, atât de puțin practicat până astăzi în școlile noastre superioare, a câștigat un nou reazim, i-s'a dat un nou și puternic imbold prin manualul de lecții englezești publicat acum de d-na **Sanda I. Matei** și Miss **Mand Griffith-Belbin**. Inceputul acesta e un indoit succes pentru instrucția românească: de-oparte manualul acesta dă o nouă îndrumare învățământului limbii engleze la noi, iar de altă parte, întrucât face parte dintr'o serie nitreagă de publicațiuni, școlare apărute acum într'un număr neobișnuit de puare față de numărul manualelor apărute înainte de accasta, ne dă puternica satisfacție, că învățământul din școlile noastre a prins un avânt neobișnuit de puternic, îmbucurător de puternic, față de anii trecuți.

„Englisch lessons for children in Rumania", manualul editat de d-na Sanda I. Matei și Mand Griffith-Belbin, merită o considerațiune deosebită mai cu seamă pentru atenția dată de autoare părții practice a studiului limbii engleze. Lecțiunile se succedează gradat, ușoare și neîngreuiate cu termeni tehnici, plăcute elevului și mai ales interesante pentru faptul, că nu se dă și pronunția. Asupra acestui lucru e necesar să se stărue, pentrucă este o inovație și pe deasupra o inovație nemerită. Este lucru constatat în studiul limbii acesteia, că faptul, că sunt transcrise lecțiunile englezești și după cum se pronunță, slăbește interesul elevului pentru greaua ortografie englezească. Așa însă, profesorul se vede nevoit să arate mereu elevilor modul de pronuntare, iar elevii, nevoiți să și-l însemne mereu, și astfel ei ajung mai curând să priceapă spiritul pronunției engleze, să'și facă ei un sistem de analogii bine înteles corecte, ceeace este lucrul important pentru unul, care s'a apucat să învețe limba engleză.

In afară de inovația aceasta din manualul d-nei Sanda I. Matei-Mand Griffith-Belbin, merită atențiune faptul, că manualul servește tot odată și ca o carte de lectură și ca gramatică. Gradația lecțiilor de gramatică este și ea ușoară și succesivă, iar lecțiunile, ușoare deasemenea, abundă în cuvinte de necesitate cotidiană, dar fără ca prin aceasta să sufere de păcatul multor manuale care uită, că imaginația copiilor reclamă variații și nu se împacă numai cu cuvintele banale. Din punctul acesta de vedere cele câteva poezii și lecturi poetice contribue și la succesul manualului.

„Lessons for children in Rumania" este întâiul volum din seria, pe care d-nele autoare și-au propus să le dea elevilor români. Manualele ce vor urma sunt, ca și acesta, o necesitate pentru școalele noastre și nu ne îndoim, că vor vedea în scurt timp tiparul. Dealtminteri recomandațiile ce au însoțit acest manual sunt un îndemn serios, ca seria începută să fie continuată. Manualul de față a fost recomandat mnisterului pentru aprobare de către d-nii profesori **Petre Grimm** dela Universitatea de aici și **Ștefănescu** din București. Recomandatarii insistă în rândul dintâi asupra părții practice a lecțiunilor acestora și asupra facilității lor pentru elevii începători în studiul limbii engleze. Este cu deosebire interesant, că ambii profesori au remarcat gradația naturală a lecțiunilor, ușurința lor, vocabularul bogat, util și usor din lecțunile acestea și atenția ce s'a dat de autoare pentru a face manualul plăcut și interesant, un lucru necesar după cele mai nouă îndrumări ale pedagogiei.

Faptul, că manualul d-nei S. I. Natei și Miss Griffith-Belbin a apărut la Cluj, este apoi un bun indiciu al interesului ce se dă azi, aici, limbii engleze.

Elevii liceului de aici, singurul din Ardeal în care s'a introdus limba engleză, găsesc în acest manual o carte folositoare ușoară pentru învățarea limbii engleze, iar corpul profesoral îl va aprecia fără îndoială și în rândul dintâi pentru eficacitatea lui din punctul de vedere pedagogic.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Rolul sensibilității în viață

In sensibilitate se găsește situată forța misterioasă care constitue fondul existenței noastre. Din ea pornește elanul care ne conduce în viață.

Sub influența plăcerei sau a durerei se stabilesc curenți care înlănțuesc sufletul nostru; emoțiunile noastre la lumina inteligenței devenind conștiente se transformă în sentimente, care au efect inspirator asupra tuturor acțiunilor noastre.

Senzibilitatea se manifestă la om prin înclinațiuni care la început sunt inconștiente, dar care pe măsură ce întâlnesc plăcerea sau durerea, devin din ce în ce mai conștiente.

Senzibilitatea începe de obiceiu să se dezvolte către al cincisprezecelea an al vieței. Ea se manifestă printr'un fel de entuziasm delicios, care constitue unul din plăcerile primei perioade ale vieții noastre: simțim în noi forțe necunoscute și o putere nedefinită.

Se nasc în sufletul nostru sentimente confuze și emoțiuni nesigure, care nu-și găsesc decât o expresiune imperfectă, în exprimarea prin vorbă.

Se pare că atunci pentru întâia oară, cuvântul fericire are un senz pentru noi: până la 15 ani noi n'am cunoscut decât plăcerea.

Fericirea ne apare ca un bun misterios, obiect al aspirațiunilor noastre.

Nu știm în ce consistă, dar credem în existența ei și tindem spre ea cu toată puterea noastră.

Credința în fericire fiind fericirea însăși.

In timpul unei perioade mai mult sau mai puțin lungi a adolescenței noastre, sentimentele rămân confuze, așteptând momentul în care să se precizeze. Unele din sentimente au tendința să se mărească și să dezvolte în detrimentul altora, înăbușind uneori tot restul sensibilității. In tendința lor exclusivă, ele au totdeauna complice imaginația, care împrumută obiectelor culori mai strălucitoare și un farmec mai puternic decât cel ce corespunde realității.

In acest timp, voința paralizată e neputincioasă să oprească elanul sentimentului.

Pasiunea s'a născut și puterea sa crește continuu, ea e suverană asupra spiritului nostru, dezechilibrându-ne facultățile și împrăștiind uneori chiar dezordine în viață.

Există pe lângă pasiuni devorante și frivole ca pasiunea jocului sau a avariției, a urei, a invidiei, a răzbunărei, servilismului și pasiunii care au la bază un sentiment nobil, ce predomină pe toate celelalte.

Există pasiuni legitime ca dragostea de frumos, patriotismul, pietatea, dragostea de libertate.

In sufletul omului ele există în stare de sentimente, dar când se transformă în pasiuni sunt susceptibile prin forța care o desfășoară să producă fapte mari.

Când însă mișcările senzibilității noastre se sustrag controlului rațiunei și dominațiunei voinței noastre, ele întrec limitele binelui și în întrecerea lor se dedau la excese periculoase; starea sufletului astfel provocată de pasiune, generoasă în fond, dar expusă excesului se numește fanatism.

Unele din sentimente prin întrebuințarea lor naturală ne împiedecă dela alte pasiuni periculoase, aceste sunt afecțiunile.

In timp ce pasiunile sunt violente, tumultuoase, neregulate, afecțiunile sunt paznice și chiar când sunt puternice au o mișcare lentă, delicată.

Pasiunile sunt capabile să se exalteze până la nebunie și apoi să se scoboare până la cea mai disprețuitoare indiferență; afecțiunile se exaltă mai puțin, dar nu se șterg cu ușurință.

Primele slăbesc prin folosința lor; operă de imaginație o cunoștință mai profundă a obiectului lor, desvăluindu-le greșelile acesteia, le împrăștie, de aceea pasiunile au nevoie totdeauna de obiecte noui.

Afecțiunile însă se înrădăcinează și se măresc prin obișnuință, ele se concentrează din ce în ce mai mult, asupra acelui-și obiect.

Sentimentele sunt tot atât de necesare sufletului, pe cât căldura e de necesară corpului. Omul care nu suferă impulsiunea lor duce o viață tristă și pasivă, fiind incapabil de a produce ceva de seamă.

Sentimentul e resortul cel mai indispensabil al vieței, acel care determină sforțări energice susceptibile de a înlătura orice obstacole.

Trebue deci să le conservăm, să întreținem acest foc sacru cu o deosebită grijă, căci sentimentul e focarul vieței noastre morale.

Sentimentele sunt în ultima analiză forțe foarte prețioase dacă sunt disciplinate, rareori sunt funeste și atunci numai din cauză că sunt anarhice.

Importanța pe care o atribuim literaturei, cât și artelor e datorită faptului că ele reprezintă sufletul omenesc, adică studiul sentimentelor și pasiunilor înfățișate sub toate aspectele, cu toate consecințele lor.

Izbânda
adevărului și a dreptății

— Cu prilejul Sfințirei Catedralei dela Alba-Iulia —

In cetatea unirei temporare a lui Mihai s'a sfințit eri catedrala simbolică a unirii noastre definitive de astăzi. Clerul bisericii noastre tradiționale a ridicat eri în noua zidire rugăciunile pentru pogorârea Sfintei binecuvântări Dumnezeești în noul lăcaș de picoasă închinare națională a românismului întregit în granițele sale etnice, așa cum le-a lăsat Atotputernicul.

Acolo în glasul smerit de măreția momentului a preoților închinători, rugăciunea de slavă și preamărire s'a smuls din durerile atâtor veacuri de nedreptate omenească, aducând Domnului prinosul celei mai dragi Lui victorii: **Isbânda adevărului și a dreptății.**

Veacuri de-a rândul poporul român a împărtășit soarta vitreagă a fărâmițării sale naționale. De acolo, din lăcașul lui de veșnic nestinsa lumină, Dumnezeu ni-a văzut, ni-a plâns durerile și ni-a pregătit ziua de slavă și răsplată de astăzi.

Suferințele acestui popor în atâtea veacuri de prigonire și nedreptate numai Biserica noastră tradițională li-a știut alina; bucuria de astăzi se cuvine întreagă acestei Biserici a lui Dumnezeu care ni-a păstrat aprinsă până astăzi lumina conștiinței naționale și a drepturilor noastre istorice pe aceste locuri.

Sfânta Catedrală a integrității, noastre naționale și unității de credință asupra căreia s'a pogorât eri binecuvântarea Dumnezeului părinților noștri martiri ai altor vremuri este mult decât locașul de închinăciune creștinească, Ea întrupează ființa noastră națională cu tot ce are ea mai pur ca trecut istoric și credință strămoșească. La rugăciunile clerului întreaga națiune și-a alăturat cu smerenie glasul slavei și recunoștinței. In vibrația sonoră a clopotelor timbrul sglobiu al veseliei contemporane se îmbină plânsul profund îndurerării strămoșilor. In sfințirea de ieri e toată sfințenia martirajului unui popor sortit să stea straja creștinătății, aici la porțile năvălirilor barbare. Și datoria așa rândultă de Dumnezeu și-a făcut-o cu prisosință, iată de ce bucuria izbândirei de astăzi e tot așa de mare pentru noi nemernicii acestei vieți trecătoare ca și pentru Rânduitorul tuturor lucrurilor pământești.

Noul lăcaș de închinăciune creștinească dela Alba-Iulia în care peste o săptămână mândrul nostru Rege Ferdinand I. și buna noastră Regină Maria vor primi coroana simbolică a unității noastre naționale, veșnică și indestructibilă și-a primit darul pe care atâtea generații de români l'au așteptat cu răbdare și credință.

Domnul fie deci lăudat!

Inexactitățile
dlui Al. Vaida-Voevod

„Patria" reproduce, în N-rul său de ieri (8 Oct. 1922) interviewul pe care dl Vaida l-a acordat deunăzi ziarului „Lupta" din București.

Trecând peste banalele declarații politice, pe care de atâta timp le strigă, în stilul său ales, eminentul bărbat de Stat, ne oprim asupra afirmațiilor sale ușuratece cu privire la organizația național-liberală din Cluj.

D. Vaida afirmă o inexactitate patentă când declară că „astăzi **certurile ca la ușa cortului** *în sânul.. desorganizațiilor liberale din Cluj, Bihor și Banat,* **au degenerat până la insulte corporale"**. *Mai departe, cu aceiași distincție de stil ce caracterisează pe fostul diplomat al țării, dl Vaida afirmă altă inexactitate, declarând că „în interesul împăcării puținilor partizani liberali, cari* **se scarmănă** *între ei", au venit Miniștrii la Cluj (toată lumea știe că Miniștirii au venit aici pentru împroprierărirea care s'a făcut).*

Foaia în care dl Vaida își tipărește această elegantă proză, știe mai bine decât d-sa ce caracter are lupta deschisă de organisația liberală locală. Să mai reproducem comentariile „Patriei", din săptămânile din urmă?

Cerem dlui Vaida să dovedească „certurile ca la ușa cortului" și „insultele corporale", pe care cu atâta ușurință de reporter senzațional le afirmă. Altminterea, riscă a fi pus alături de toți zgârie-hârtie cari împroșcă azi oamenii cu insulte.

Căci toată lumea știe că nimeni nu **se scarmănă** *aici cu alții pentru „căpătuirea" dragă dlui Vaida; ci, din potrivă, organizația liberală luptă împotriva tocmai a autorităților nefericite, cu cu care dl Vaida a „căpătuit" orașul și județul nostru fără noroc.*

Ori se face a uita dl Vaida că toți câți conduc astăzi aici trebile publice sunt scumpa moștenire a vestitului Consiliu Dirigent?

Asanarea vieții publice, stricate prin înțelepciunea inițială, a cărei vină o poartă, împreună cu alții, și dl Vaida — **aceasta** *e lupta partidului liberal din Cluj.*

Și dl Vaia mai are tristul curaj să vorbească de funie și de scărmănare?

Comunicatul
Dlor Pelivan, & Crihan

Presa opoziționistă crede că a găsit un nou prilej de calomnii în chestiunea pretinsei „excluderi" a d-lui Inculeț din partidul țărănesc basarabean și a hotărârei acestei grupări, de a nu mai colabora cu partidul liberal.

Lămuririle care ne-au venit în această privință sunt însă destul de evidente, pentru a arăta că în ce privește comunicatul publicat de d-nii Pelivan și Crihan, el nu corespunde nici unei hotărâri a Congresului general al partidului țărănesc basarabean, singurul care ar putea să ia o deciziune în o chestiune de acest fel sau nici măcar unei hotărâri a Comitetului central, de la care se pretinde că ar emana.

Ne angajând atitudinea nici unuia din membrii partidului țărănesc basarabean, în afară de d-nii Pelivan și Crihan cari au semnat comunicatul, fără a consulta organele îndreptățite de a lua hotărâri și a da comunicate în numele partidului, actul acesta nu poate privi decât personalitatea acestor doi domni, care încearcă să mistifice prin procedee nepermise opinia publică.

Cât despre renunțarea colaborărei ori câtă vâlvă ar căuta să ridice opoziția în această chestiune, partidul liberal nu poate lua în serios declarațiunile unor persoane, care niciodată n'au reprezentat partidul țărănesc basarabean, în numele căreia pretind că vorbesc acum.

Ieșirea d-lor Pelivan și Crihan nu poate decât folosi partidului țărănesc basarabean, care lipsit acum de atitudini echivoce va putea să colaboreze cu mai multă ușurință cu guvernul pentru a realiza imperioasele reforme democratice, pe care le are de înfăptuit partidul liberal.

Falimentul
se confirmă

— Dl Vaida vorbește — Constatările noastre capătă o nouă confirmare —

După de Sever Dan, dl Vaida a făcut și d-sa să i-se publice un interview. Partidul național pare să fi intrat într'o nouă criză de interviewuri și comunicate — se știe că partidul național pregătește un manifest explicativ către țară.

Mai belicos decât secretarul general al partidului dl Vaida voind să facă un expozeu al situației se mărginește să polemizeze cu Viitorul. Procedeul d-lui Vaida trădează o curioasă mentalitate politică, și desigur confratele bucureștean va ști răspunzând să dea o bună lecție viceprezidentului partidului național.

Dl Vaida vorbind luptei se mulțumește să facă dela început până la sfârșit în cele patru coloane de interview o sumedenie de afirmațiuni pe cât de inexacte ca spirit, pe atât de riscante pentru partidul din care face parte ca viceprezident. D-sa începe prin a reedita campania de calomnii și inexactități dusă de ziarele și oamenii partidului național contra guvernului. Dl Vaida în toată rostogolirea de evenimente externe și din toate nevoile țării nu este condus de cât de cea mai mare ura ce îl roade contra partidului liberal. In fața redactorului care îl interviewează d-sa își descarcă fără pudoare tot veninul nepriceperii sale politice. Totul e rău în țară și aceasta numai din cauză că nu e partidul d-sale la cârma ei, ci partidul liberal. Și fiindcă totul e rău din cauza liberalilor d-sa își poate permite să facă afirmațiuni nedovedite, și de cea mai transparentă rea credință.

In schimb partidul național e singurul patriotic, singurul constituțional, singurul sincer și cinstit, și pentru toate acestea credem riscate afirmațiunile d-lui Vaida. Felul simplis în care judecă d-sa lumea și raporturile politice nu e de loc un avantaj pentru d-sa personal; faptele partidului național de până acum vorbesc toate contra afirmațiunilor d-lui Vaida atât privitoare la partidul liberal și activitatea guvernului actual, cât și la partidul național.

Activitatea Consiliului tirigent ca și guvernului Vaida sânt încă în memoria tuturor pentru cele ce se raportă la onorabilitate politică. Casele nou nouțe și Băncile mai mult sau mai puțin privilegiate, creiate pe baza principiilor d-lui Sever Dan: „prin înșelarea intereselor generale la folosința personală" sânt încă proprietatea sau mijlocul de exploatare a partizanilor partidului național până mai eri săraci lipiți.

Patriotismul și constituționalitatea partidului național s'a văzut cu prisosință în ultimele șase luni de falită activitatea extra-parlamentară; iar despre sinceritate să nu mai vorbim pentrucă ar trebui să amintim de toate investigațiunile cari l'au făcut să fie gata-gata de o colaborare cu marghilomaniștii reacționari și trădători de neam, și numai din sinceritatea programatică acceptă astăzi partidul național lupta de clasă a partidului țărănist, după ce bine înțeles a avut grijă să o combată.

Totuși dl Vaida încearcă să vorbească mai binevoitor față de „ticălosul vechiu regat" de atâtea ori înjurat de d-sa și aceasta constitue un pas de evoluție foarte important. Schimbarea de atitudine pe care am văzut-o în declarațiunile d-lui Sever Dan, se poate întrezări cu oarecare bunăvoință și în cele ale d-lui Vaida, ceea ce înseamnă că falimentul activității de învrăjbire capătă o nouă confirmare. Și aceasta e destul, ba chiar prea mult de la „sinceritatea" partidului național.

Confuziile presei independente
— sau abilitățile dlui Honigman —

Se anunță că partidul național intenționează să publice un manifest către țară prin care își lămurească atitudinea față de actul încoronării. In această chestiune un ziar bucureștean, așa zis independent dar bine cunoscut ca având legături clandestine, cu conducerea partidului național publică următoarele:

„Se știe că ardelenii au înmânat regelui un memoriu. Acest memoriu, care este foarte lung, nu s'a dat publicității, ci direcțiunea partidului s'a mărginit la publicarea unui comunicat."

„Acum în ajunul Incoronărei, ardelenii cred necesar a lămuri opinia publică asupra atitudinei partidului național și de aceia vor lansa un manifest".

Foarte bine, înțelegem și rostul esplicației pe care partidul național se crede obligat să o repete față de țară. Comunicatul de acum câteva luni era în adevăr prea scurt pentru a putea acoperi toate gândurile ascunse ale partidului național; iar memoriul a fost prea lung pentru a nu trăda lipsa de sinceritate și patriotism din care a luat naștere hotărârea partidului național de a nu participa la actul național al încoronării.

Ar fi însă absolut inexplicabilă perzistența cu care semi-oficiosul naționalist din București, independentul ziar al fraților Honigman, confundă Ardealul și pe ardeleni cu partidul național și oamenii de la conducerea acestuia, dacă nu am ști cu cine avem a face.

Pentru dl Honigman zis și Fagure lucrul s'ar părea natural. Dsa are cu Ardealul tot așa de puține legături firești cât are și cu vechiul regat, și nu este exclus ca despre existența provinciei românești de dincoace de munți să fi aflat după ce a văzut la București partidul național. In cazul acesta confuzia își are cel puțin scuza ignoranței.

Dar dl Honigman pe care îl știu mai cu seamă un gazetar abil nu se poate să nu știe că partidul național și conducătorii lui sânt una iar Ardealul și ardelenii sânt cu totul altceva, Confuzia este prin urmare voită, tocmai pentrucă directorul luptei este un gazetar prin excelență abil.

Altfel dacă dl Honigman-Fagure nu ar vrea să facă abilități, cu scopuri pe cari nu le cunoaștem, dar le bănuim, n'ar scrie că „ardelenii" cari în atâtea rânduri au manifestat public pentru participare la actul încoronării, nu „cred" de loc „necesar" „să lămuriască opinia publică asupra atitudinei partidului național." Din potrivă chiar în sînul acestui partid s'au ridicat glasuri contrarii hotărîrilor luate în adunarea comitetului executiv de la începutul lui Septembrie, — cazul părintelui. Moța și ancheta „Libertății" sînt încă vii în memoria tuturor — ceea ce înseamnă că ardelenii chiar când sînt membri activi ai partidului național, rămân diferențiați de acesta ca ardeleni.

Manifestul de lămurire care se va publica va fi în întregime al partidului național ci nu al ardelenilor. Partidul național are în adevăr ce lămuri opiniei publice, altfel n'ar face apel la abilitățile dlui Honigman-Fagure; Ardealul și ardelenii știu însă ce au de făcut oricâte explicațiuni ar primi fie direct de la conducerea partidului național, fie îndirect de la foaia independentă a dlui Honigman-Fagure.

Răspândiți
„Infrățirea"

INFORMATII

Nevoile creditului în România-Mare

In ultimul consiliu de directori, la Banca Naţională, a participat şi dl Vintilă Brătianu, ministru de finanţe.

Dsa a făcut o largă şi amănunţită expunere a situaţiei financiare a ţărei, în legătură cu nevoile de credit ale diferitelor ramuri de activitate din toate regiunile României-Mari, precizând în acelaşi timp şi rolul Băncei Naţionale în actuala situaţie şi în concordanţă cu politica de consolidare financiară a Statului.

In concluziunile sale, dl ministru de finanţe a arătat că primul nostru aşezământ de credit trebue pus în poziţiune de a satisface următoarele nevoi imperioase ale vieţei noastre economice:

1. Prin complectarea organizărei în provinciile liberate, să ajungă cel puţin la o reţea de sucursale şi agenţii de aceeaşi densitate ca în vechiul Regat.

2. Graţie organizărei actuale şi celei viitoare să îndemne şi să îndrumeze întărirea reţelei private de credit naţional.

3. Să urmărească şi să ajute, prin Casa Centrală a Băncilor populare şi cooperativelor săteşti, desvoltarea şi întinderea creditului la sate şi oraşe.

4. Ca treptat cu retragerea ce Statul va face din datoria lui flotantă, partea corăspunzătoare să meargă la nevoile economice actuale, fără să se depăşească totalul emisiunei actuale.

In numărul nostru viitor vom publica în întregime expunerea dlui ministru de finanţe.

■

Consiliul de miniştri a aprobat următoarele lucrări pendinte de ministrul lucrărilor publice: repararea podeţelor de pe şoseaua naţională Oradea-Mare, Cluj, Braşov (jud. Turda Arieş) între km 184—206; repararea şoselei Călăraşi—Oltenita; reconstrucţia podului de pe şoseaua Târgu—Mureş—Gherla (jud. Mureş—Turda); reconstrucţia podului de pe şoseaua naţională Boziaş—Orşova (jud. Caraş-Severin); reconstrucţia podului de pe şoseaua Teaca—Sânmihaiul de Câmpie (jud. Cojocna).

■

Ministerul de război dă din nou cea mai categorică desmintire svonurilor, cari anunţă, că întreaga divizie a XII-a va fi mobilizată şi trimeasă cât mai urgent la Constantinopole.

Nu este vorba decât de mobilizări parţiale, cari sunt făcute în vederea încoronărei.

■

D-nii Chiteală Mihail, actual director cl. II. al poliţiei oraşului Keghinul Săsesc şi Ionescu Traian, locotenent de rezervă actual comandant al sergenţilor în serviciul de pază al oraşului Temişoara sunt trecuţi cu serviciul unul în locul altuia, pe ziua de 1 Octombrie 1922.

■

D. A. Boiu, prefectul judeţului Sibiu, a ost delegat a îndeplini şi funcţiunea de prefect al oraşului Sibiu, cu începere dela 7 Iulie 1922 data numirii sale ca prefect al judeţului Sibiu.

■

O telegramă din Belgrad anunţă că Regina Maria, însoţită de prinţesa Ileana au sosit eri acolo, fiind întâmpinate la gară de regele Alexandru şi de toţi miniştrii.

■

Administraţia generală a CFR a fost invitată ca să trimită delegaţi la conferinţă de cale ferată, care se va ţine în cursul acestei luni în Elveţia.

■

Cercul de Recrutare Dej, aduce la cunoştinţa tuturor oamenilor de la vetre, cari fac parte din elementele armatei începând cu contingentul 1902—1919 (născuţi 1880—1897 inclusiv) că viza livretelor şi certificatelor de Dispensa de Mobilizare Model D-l, începe la 20 Octombrie şi ţine până la 15 Decembrie a. c.

Odată cu viza livretelor se face şi recensământul meseriaşilor, lucrătorilor specialişti şi specialiştilor aflaţi în fabrici, stabilimente publice sau private sau aflaţi la casa lor.

■

In curând va apare **Tabloul Abonaţilor la telefon** din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş pe anul 1922/923 editat de Agenţia de Publicitate **„SOARELE“,** Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toţi *Domnii comercianţi, industriaşi, medici, advocaţi etc.*, să prefere de această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a vă face cunoscut în întreaga ţară. — *Pentru aceste se pot adresa agenţiei sus zise, trimiţând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

■

Comisiunea numită de ministerul muncei, pentru întocmirea proectului în privinţa contractului colectiv de muncă, şi-a încheiat lucrările.

Proectul în chestiune, împreună cu întreagă legislaţie conexă, au fost trimise la tipar şi vor fi transmise membrilor guvernului şi presei, pentru a face posibilă discuţia în vederea acestei importante reforme în materie de muncă.

■

Dl general Teodorescu Al., comandantul artileriei grele, a fost numit comandant al diviziei a II-a vânători.

Propaganda anti-românească a Ungariei

Ministerul de finanţe a fost informat că secţia de propagandă maghiară a asociaţiei „Gabor Aron“, cu sediul în Budapesta, a scos de sub tipar o nouă serie de manifeste de propagandă contra României şi contra M. S. Regelui, care e înfăţişat în caricaturi deplasate. Secţiile de propagandă din Ungaria şi cele clandestine din Transilvania şi Banat lucrează cu multă febrilitate să introducă în România toate aceste manifeste spre a le răspândi cu prilejul serbărilor încoronării.

Manifestele de care am amintit au fost imprimate la Budapesta la o tipografie din strada Regelui (Kiraly-utca) Nr. 106.

Ministerul de finanţe, precum am spus, a dat ordin vămilor să oprească intrarea în ţară a oricărui manifest de acest fel şi a autorizat organele de control de la punctele de frontieră să confişte astfel de manifeste la oricine le-ar găsi.

■

Membrii guvernului se întrunesc în consiliu Miercuri 11 Octombrie a. c. pentru discuţiunea Mesajului de deschidere a Corpurilor legiuitoare pentru sesiunea extraordinară.

■

Ministerul de finanţe a comunicat vămilor că ministerul de interne a interzis în ţară a ziarelor „Reswejet“, „Tűz“ şi „Reichspost“ din Viena.

■

Fostul preot româno-catolic din Sibiu, principele Eugeniu Hohenlohe, a lepădat rasa şi a trecut la credinţa reformată, spre a se căsători cu o fată din Transilvania.

■

Cursurile şcolii speciale normale de infanterie promoţia 1920, se vor deschide anul acesta la 1 Noembrie şi vor dura până la 1 Aprilie 1923.

Numele sublocotenenţilor cari vor urma aceste cursuri se află publicate în „Monitorul Oficial“ cu data de Vineri, 8 c. 1922.

VITE ALTOITE

Viţe Amerikane (port altoi)

în calitatea superioară şi garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPASI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Antagonismul dintre socialistii si comunistii ardeleni

— Ruptura definilivă s'a produs — Cari sunt cauzele rupturei — Consecinţele ce vor urma din aceasta —

De câteva lunii, cam de la alegerì încoace, în sânul partidului socialist ardelean s'a produs o serie de evenimente care vor da o formă cu totul nouă socialismului la noi.

Incă din primele luni de după unire, socialiştii ardeleni cari la un moment dat părea că se strânseseră cu toţii în jurul unui singur steag, s'au manifestat prin numeroase dizidenţe care la un moment dat au deviat într'o adevărată ruptură între socialiştii democraţi şi comunişti. De la data acestei rupturi şi până astăzi s'au căutat fel de fel de mijloace de înţelegere între cele două tabere, dar nu s'a ajuns la nici un rezultat.

In ultimul timp relaţiile dintre aceeste două tabare au devenit foarte încordaţa. Ziele acestea a avut loc o întrunire a comitetului conducător al fracţiunei socialiste democrate la care a luat parte şi un mare număr de membrii ai partidului.

La această întrunire s'a pus chestiunea reorganizărei partidului socialist din întreaga ţară, pe baza noui şi mai solida. Trei dintre toţi cei de faţă au fost pentru o concentrare a tuturor forţelor socialiste într'un singur partid.

Părerea aceasta a fost mult combătută de restul adunărei şi în cele din urmă s'a ajuns la următoarea unanimă hotărâre.

1. Ruptura difinitivă şi generală între socialiştii democraţi şi comunişti;

2. Intăturarea tuturor elementelor dizolvante;

3. Reorganizarea radicală a sindicatelor muncitoreşti şi intensificarea propagandei;

4. Scoaterea unui ziar socialist-democrat prin care să se lupte pe faţă, contra fracţiunei comuniste.

In urma acestei întruniri a socialiştilor democraţi şi mai ales în urma hotărârilor ce aceştia le-au luat, conducătorii extremiştilor şi ai comuniştilor s'au întrunit şi ei şi au hotărât în unanimitate ruptura definitivă cu socialiştii democraţii şi începerea luptei pe faţă.

Iată dar în ce stadiu, sau mai bine zis la ce desnodământ, a ajuns antaganismul dintre cele două tabere socialiste dela noi.

Scrisori din Timişoara

— Chestiunea Teatrului timişorean — Clădirea care a ars se va reface — Principele Carol se interesează de aproape de redeschiderea lui —

O veste care va îmbucura pe bănăţeni; vechea clădire a teatrului care a ars în împrejurări misterioase acum doi ani, în timpul stagiunei companiei Maximilian-Leonard, va fi reconstruită în curând. Lucrările vor începe la 15 Octombrie, planurile fiind mai de mult făcute Trupa ce va juca în viitor vă fi mixtă şi va juca alternativ, în românește, nemţeşte şi ungureşte. Direcţiunea artistică va fi încredinţată dlor Henry Marcu pentru partea românească şi Szabo Paul pentru cea nemţească şi ungurească. Peste întreaga trupă va va fi un director general desemnat dela centru. E vorba ca stagiunea să fie deschisă neapărat la 1 Martie viitor. Capitalul necesar restaurărei va fi pus la dispoziţie de marea bancă Timişoreană al cărei director este d. Szama. Primul fond va fi de 8 milioane. Reînfiinţarea se face subt egida fundaţiunei culturale „Principele Carol“.

■

E interesant, credem, să dăm următoarele amănunte asupra modului cum s'a ajuns ca vechiul teatru timişorean să fie restaurat într'un timp când bănăţenii se aşteptau mai puţin ca ori-când, date fiind greutăţile reclădirei în ziua de azi.

Impulsiunea vine direct din partea Principelui Carol care s'a interesat de aproape de chestiunea teatrului în cele două vizite ce le-a făcut în cursul anului acesta prin Banat. Faptul acesta e cât se poate de îmbucurător. Şi e şi mai îmbucurător să se ştie că însuşi principele moştenitor doreşte ca trupa ce va juca să fie mixtă, să joace, adică, în românește, ungureşte şi nemţeşte, cad repertoriul să fie făcut subt directa sa inspiraţie, dându-se preferinţă pieselor româneşti bune spre a fi traduse şi jucate în ungureşte şi nemţeşte, iar piesele ungureşti şi nemţeşti să fie traduse şi jucate în românește.

■

Ultimele hotărâri au fost luate în cursul săptămânei acesteia, la Bucureşti, unde au fost invitaţi de către Principele Carol, d-nii Georgevici, primarul Timişoarei, Szana, directorul băncei Timişorene, Henry Marca şi Paul Szabo, artişti. De faţă au fost şi d-nii Murgoci, profesor universitar, şi d-l Tudor Arghezi, scriitor, care a depus o deosebită râvnă pentru restaurarea şi redeschiderea teatrului.

După indicaţiile Principelui, teatrul va fi restaurat cât mai simplu, încăpător, concentrându-se însă, toată atenţiunea asupra scenei care să fie cât mai înzestrată.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.

Lloyd 873 2126

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.— 4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultima oră

Serbările Incoronării

Itinerarul trenurilor gratuite

Trenurile gratuite cari vor circula în Ardeal, din Timişoara, Arad—Alba-Iulia, vor pleca la orele 6 ziua (14 Oct.) sosind în aceiaşi zi la orele 18·25 la Alba-Iulia. Trenul de Braşov—Teiuş va pleca la orele 8 ziua (14 Oct.) şi va sosi în Alba-Iulia la orele 17. Trenul Satu-Mare—Oradea-Mare—Teiuş, va pleca la orele 21 (13 Oct.) sosind în Alba-Iulia la orele 15 (14 Oct.) Trenul Aiud—Feldioara va pleca la orele 22 ziua (13 Oct.) sosind în Alba-Iulia la orele 16·20 (14 Oct.)

Trenurile cu reducere de 75 la sută, vor fi:

Temlşoara—Arad—Alba-Iulia, va pleca la orele 9·02 Trenul Braşov—Sibiiu—Alba-Iulia, vor pleca la 6·45 (14 Oct.) şi va sosi la orele 19 aceiaşi zi.

Trenul Braşov—Teiuş—Teba Iulia, va pleca la orele 15, 14 (13 oct.) sosind la ora 0.22 (14 oct.) Trenul Aiud-Feldioara, Blaj, va pleca la orele 5 (13 oct.) sosind în aceiaşi zi la orele 22.50.

Situaţia în Orient se agravează declaratia guvernului din Angora

Guvernul din Angora a comunicat Aliaţilor, că Turcii vor relua imediat ofensiva contra Grecilor, dacă cererea de a se ocupa milităreşte Tracia, după evacuarea de către Greci, va fi respinsă. Se pare însă, că s'a ajuns la o modalitate, ca jandarmeria turcă să poată ocupa Tracia după evacuarea ei de Greci.

TELEGRAME

Spionajul ungar în armata cehă

Telegrame din Praga anunţă că un mare număr de ofiţeri din armata cehă au fost arestaţi sub acuzaţia de a fi servit interesele unui stat străin. Se spune că guvernul ungar se servea de o întreagă organizaţie a ofiţerilor de naţionalitate străină din armata ceho-slovacă.

Groaznica explozie de lângă Constanţa

La câmpul de tragere, de la Anadalhiri eri după amiază s'a întâmplat o groaznică nenorocire.

Pe când se încerca tragerea cu o buze franceze de 152 mm. calibru, de către reg. 3 obuziere, un proectil de 47 kgr. greutate a făcut explozie, rănind grav 6 soldaţi. Unul a fost deteriorat. O penibilă impresie a făcut în localitate această stire.

Lista membrilor guvernului ceho-slovac

O telegramă din Praga comunică că noul cabinet ceh a fost constituit în cursul zilei de azi, după cum urmează:

Preşidenţia consiliului dl Svehia, fost ministru al agriculturei în vechiul cabinet, la externe a rămas dl Beneş, la interne dl Molipeţ, la războiu dl Udrzal, la justiţie dl Dolansk, la finanţe dl Rasin, la comunicaţii Stribriny, la instrucţie publică dl Bechyne, la agricultură dl Milan Hodza, lucrări publice dl Saba, la ocrotiri sociale dl Habram ministrul unificărei dl Marcovici şi al teritoriilor alipite dl Iosif Kollay.

„Ceske Slova" află că noul guvern, după ceremonia solemnă, care va avea loc azi, se va întruni seara în prim consiliu de miniştri,

Conferinţa din Budapesta

Se aşteaptă sosirea delegaţilor Romăniei şi Jugoslaviei

Budapesta 7. — Sa deschis la Budapesta o conferinţă care va trata despre averile cetăţenilor din statele succesoare ale monarhiei austro-ungare, averi cari sunt încă în păstrarea Cassei de Depuneri ungare. Conferinţa s'a deschis, fără ca să participe reprezentanţii Jugoslaviei şi Romăniei.

Erau reprezentate numai Austria Cehoslovacia, Polonia şi Ungaria. Tratativele n'au ieşit încă din faza preliminară. Pentrua se lu hotărâri definitive se aşteată sosirea delegaţilor români şi jugoslavi.

Cine ar voi schimb de cameră mobilată cu intrare separată pe calea Reg. Ferdinand în apropiere de gară cu alta mai în centru să se adreseze d-lui Coste C. Reg. Ferdinand No. 44, între orele 8—2 a. m.

Arestarea unor mari proprietari din Oradea

Oradea-Mare. — Şeful siguranţei din localitate, dl Gusy, a arestat azi pe marele proprietar Leidvig Grűmer care are o moşie la Varődia lângă Oradea, şi pe fabricantul Rotenberg dela Debreţin cari au trecut graniţa în ţară cu viza la paşapoarte falşă. In timpul cercetărilor făcute, amândoi au declarat că au aşteptat în faţa consulatului român din Budapesta 3 zile la Hotel Adria şi nu au putut căpăta viza. In cele din urmă un individ anume Pavel Cherdezies a venit şi s'a oferit că în schimbul sumei de 20.000 coroane să le dea viza pentru trecerea în România.

Ei au consimţit şi astfel peste oră o s'au găsit în posesia vizei falşe. Cercetările continuă de oarece se bănueşte că spusele celor doui arestaţi nu ar corespunde adevărului şi că ei s'ar fi servit de vizele falşe pentru un scop ascuns,

Albania republică

Preşedinte a fost proclamat Ahmet Bec

Ştiri din Belgrad anunţă că adunarea naţională din Tirana a hotărât în unanimitate, declararea statului Albaniei ca republică constituţională.

Primul preşedinte al republicei albaneze a fost proclamat Ahmet Bec.

Alegerile din Bulgaria

Guvernul a obţinut o însemnată majoritate

La alegerile cari au avut loc guvernul a obţinut o importantă majoritate. Prin acest fapt, situaţia sa s'a consolidat foarte mult. Partidele de opoziţie şi în special blocul au pierdut un mare număr de mandate.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Naţional.

Mâine, Marţi 10 Octomvrie 1922, va avea loc la Teatrul Naţional a III-a premieră din această stagiune. Se va reprezenta „Pescărelul" o lucrare foarte interesantă şi de mare valoare a cunoscutului autor rus Anton Cehov. Piesa se joacă pentru prima dată în româneşte.

In rolurile principale vor apare D-nele Mitzi Dobrescu, Stanca Alexandrescu, Netty Adamidi, Ec. Stănescu şi D-nii I. Stănescu-Papa, Neamtzu Ottonel, Petrică Bulandra, Mişu Stefănescu şi Arsene Popovici.

•

Joi, 12 Octombrie : Pescărelul.
Sâmbătă 14 Octombric: Pescărelul.

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

Marele încendiu din Capitală

Eri noapte la oarele 12 şi jumătate un groaznic incendiu a izbucnit în grădina Cărăbuş de pe Str. Academiei din Capitala. Intr'o oră a ars toată faţada şi zidul din dreapta. Clădirile din vecinătate, ca ministerul de interne, hotelul „Excelsior", restaurantul „Epureanu" precum şi marele magazine din apropierea Teatrului au fost în mare pericol. Vântul aducea scântei enorme la mari distanţe. Pagubele se cifrează la peste 6 milioane.

Sfinţirea catedralei din Alba-Iulia

Eri, Duminecă a avut loc la Alba-Iulia, sfinţirea catedralei de încoronare. O imensă procesiune a plecat din biserica veche spre mănăstirea nouă.

In frunte se afla mitropolitul Ardealului Bălan, asistat de episcopul Ivan din Cluj, de episcopul Râmnicului, Bartolomeu, şi de reprezentantul mitropolitului primat Miron Cristea, Galacţion. Aceştia au fost însoţiţi de un mare număr de protopopi şi asesori, urmaţi de corul din Sibiu de peste 60 de persoane, de muzica militară şi şcolile.

La actul sfinţirei au asistat reprezentanţii autorităţilor, iar din partea guvernului dl general Moşoiu. După actul sfinţinei, mitropolitul Ardealului a rostit o cuvântare festivă. După solemnitate a avut loc un banchat în sala primăriei.

Restabilirea circulaţiei la Valea-Largă

Restabilirea circulaţiei pe linia Valea-Prahovei pe ziua dd 8 Octombrie nu va fi cu putinţă. Lucrările vor fi terminate la 11 Octomvrie. Se ucrează zi şi noapte.

Explozia din Aiud.

Ni se telegrafiază din Aiud că la cazannl uzinei electrice de acolo s'a produs o mare explozie în urma căreia oraşul precum şi gara Teiuş au rămas în întuneric. Se speră, că 6—7 zile reparaţia vă fi terminată.

Externe

Gravele turburări din Tracia. Grecii incendiază oraşele.

Ştiri particulare sosite din Orient anunţă grave turburări în Tracia. Populaţia turcă se ridică împotriva Grecilor. Trupele greceşti sunt silite să se retragă cu care ocazie au dat foc oraşului Barag unde peste o mie de case au fost distruse de foc. Nu sunt victime omeneşti.

Holera la Constantinopol

Se anunţă că la Constantinopol a izbucnit holera.

Aliaţii şi problema orientală.

A doua întrunire a aliaţilor a avut loc la Paris. Reprezentanţii Franţei, Angliei şi Italiei au ţinut se comunice kemaliştilor la Mudania, că un acord deplin s'a stabilit pentru aliaţi la Paris, expedând şi un comunicat în acest sens, redactat în stil de conciliere.

Conferinţa de la Mudania.

Ministrul de externe turc şi ministrul apărărei naţionale au sosit la Mudania, unde a avut o consfătuire cu Ismid Paşa reprezentantul guvernului din Angora la conferinţă.

Optimismul englez

Opinia publică engleză relevă cu satisfacţie acordul dela Paris. Domneşte speranţa, că Turcia va respecta zona neutră şi va justifica acţiunea aliaţilor de a face apel la Grecia pentru evacuarea Traciei în termenul stabilit în acord.

Protestul Traciei

O delegaţie din Tracia a adresat Franţei, Angliei, Statelor Unite şi presei europene un protest contra restituirei Traciei Turciei, declarând, că populaţia creştină nu se poate sprijini pe protecţiunea Turcilor şi în consecinţă este silită să se expatrieze.

Excesele turceşti

Ofiţeri englezi, cari au sosit de pe front în Londra, confirmă, că turcii au comis multe atentate contra femeilor şi copiilor pe coasta asiatică.

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 şi 290.
Loyd 2721 1553

DOMNI ADVOCAȚI!

In câteva săptămâna v-a apărae în redactoarea d-lor: **Dr. Dionisiu Pop secretarul baroului advocaților** în Cluj și Dr. Emeric Szeghő advocat

condica de termene pentru advocați 1923

în ediția firmei: Librărie **„Lepage“**. în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în pânză.

V-a conținea afară de rubricele usuale de prenotare

LISTA TUTUROR ADVOCAȚILOR din ROMÂNIA-MARE

scala cea mai nouă de timbre, cel mai nou tarif de postă, telegraf și telefon.

Dacă doriți a Vă asigura aceasta condică, binevoiți a-o comanda recomandat de pe acuma **cu indicarea exactă al adresei D-Voastre.**

Costul condicei pentru cei ce o comandă acuma, e 100 Lei,

Librăria „LEPAGE“ Cluj. 1267

Se capătă și engro!!!

Jucărie pentru copii, lucruri pentru decor și articole de manufactură. Au sosit mare asortiment de recvizite școlare

La firma Eisenstädter Fülöp și soți,

CLUJ, Strada Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 13

1812 **Se capătă și engro!!!**

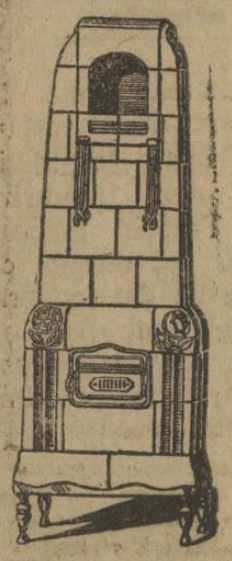

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

Fondată la anul 1685

Piața Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

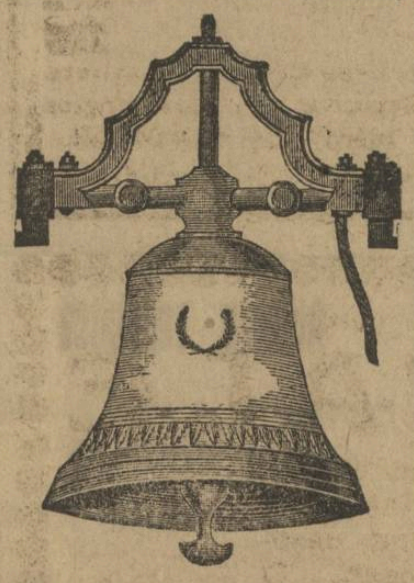

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o piele moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Sindicatul

Drogui,tilor din România invită pe toți droguiștii din intreaga țară de a-și trimite adresele și adeziunile lor, întrucât suntem în preajma ținere primului congres la care se va desbate interesele profesiunei.

Adesiunile se vor trimete la D-nul Toma Naum, droguist Bulevardul Elisabeta 16, casierul sindicatului, sau sediul sindicatului, sau la sediul sindicatului Drogueria Traian Grigoriu Regală 6 București.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Reclama este sufletul comerțului

In grădina de iarnă a hotelului „CENTRAL“ joacă

JAZZ-BAND, RÁLLAY ZOLTÁN

cu concursul tuturor artiștilor.

Inceputul la 9 oare seara.

2222-2 Lloyd 1010

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ și „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Artiele frumoase de droguerie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, **Piata Unirii No. 5.** 1385

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pierschi

Central

Coloniale

„COLOMBO“
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri, încăițăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

MEDITATOR se oferă a preda lecții de limba română. A se adresa la ziar sub „C-t".

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE 5 cățel de 3 luni rasă lup. Ase adresa Strada Hasdeu No. 25, (Kökert). 2227

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE DAU limba germana în schimbu limbei română, la ziar sub „V" 2229

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Bucătar 2230

perfect regățean pentru popota ofițerilor să-și trimită oferta telegrafic

Crăciun, Strada Real 4. Oradea-Mare.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

CEA MAI BUNĂ **CREMA DE GHETE**

2213

Ultima prefecțiune în fabricarea Cremei de Ghete
DA UN LUSTRU DURABIL, INTREȚINE PIELEA
A o încerca, însemnează a o adopta pentru totdeauna.
Depozitar p. vânzare Engros
MAURICIU IANCOVICI
București, Str. Smârdan 23

Doritorii de a cumpăra
CEREALE
pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.
Adresându-se Agenției de publicitate „SOARELE"
Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea"

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Băncii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITĂ
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE
BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE
TIPOGRAFIE
LITOGRAFIE
Secția fotografica „FOTOGLOB"
ZINCOGRAFIE
TURNATORIE
— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, - Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale, oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE
p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.
ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE
Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară infine tot ce se înrudește cu această branse

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3
SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 IMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Plüs pentru paltoane, tricotaje,
mare asortiment de ștofe
se capătă la magazia de modă 1591

„BARZA"

NEVOILE CREDITULUI IN ROMANIA MARE

Un expozeu al dlui Vintilă Brătianu, ministru de finanțe

Rolul Băncii Naționale în actuala situație și în concordanță cu politica de consolidare financiară a Statului

I.

S'a anunțat că la ultimul consiliu de directori la Banca Națională, a luat parte și dl Vintilă Brătianu, ministru de finanțe.

Cu acest prilej, dsa a făcut următoarea amănunțită expunere a situației financiare a tezaurului în legătură cu nevoile diferitelor ramuri și regiuni precizând totodată și rolul Băncei Naționale:

Astăzi când consolidarea bugetară este îndrumată și traiul zilnic al Statului asigurat este nevoe și cu putință să ne îngrijim mai deaproape și de situația creditului necesar economiei naționale. Consolidarea creditului privat trebue de aci înainte să meargă paralel cu acel public.

Cu prilejul inspecțiilor făcute în țară și în deosebi în provinciile desrobite am făcut unele constatări asupra cărora credeam de datoria mea să atrag atenția Băncii Naționale. In acest scop după o întrevedere avută cu dl guvernator al ei, am convenit să iau parte la una din apropiatele ședințe ale consiliului de administrație ale acestei instituțiuni. Era nevoe să ne punem de acord asupra rolului ce are în aceste timpuri de consolidare națională prima noastră instituție de credit.

Ca în toate ramurile de activitate ne găsim și pe acest teren încă sub influența celor patru regimuri sub care a trait teritoriul României Mari.

In vechiul regat

In vechiul regat grație în deosebi activității, continue a Băncii Naționale, putem zice că creditul național este organizat. El nu cere decât să fie după nevoile momentane satisfăcut. Rețeaua financiară națională fie pentru înlesnirea creditului popular la sate și orașe, fie pentru acea a creditului comercial, industrial și agricol, este în limitele sale generale organizată și nu cere decât alimentarea ei pentru a putea satisface cerințele actuale și pentru a păstra și de aci înainte neatârnarea financiară pe care această rețea o asigurase vechiului regat.

Vom reveni ulterior asupra măsurilor pentrua întări situația datorită acestei acțiuni rodnice și în care desigur Banca Națională a avut unul din principalele merite.

In provinciile desrobite

In provinciile desrobite situația lăsată de vechiul regim, crează condiții mai puțin prielnice.

In Ardeal

In Ardeal Banca Națională s'a organizat în mare parte, preluând sucursalele Băncii Imperiale Austro-Ungare, rețeaua însă a stăpânilor de ieri este încă în ființă și caută pe de o parte să păstreze în mâna ei piața financiară, să controleze astfel nu numai întreaga mișcare comercială și industrială, dar întreaga viață economică din acea regiune.

Institutele românești dela orașe, încă neîndestul de întărite sau de solidare într'o acțiune de colaborare, nu satisfac decât în slabă parte nevoile mai mari ale acestei provincii.

Creditul popular este cu mult înapoiat față de desvoltarea ce a luat în vechiul regat; de fapt el nu înflorește decât acolo unde sunt rămășițe ale organizațiilor încurajate și înființate de vechea stăpânire exclusiv pentru folosul numai a unei anume părți a populației.

Aceste condiții au creat o situație de fapt primejdioasă, în care toate economiile merg la acele instituții străine, pe care ele le distribue organizațiilor lor proprii de preferințe; iar instituțiile locale naționale, care nu pot beneficia de creditul direct al Băncii Naționale sunt silite să cadă sub controlul de tot felul al instituțiilor din afară. In aceste condiții capitalurile străine, chiar cele aliate nouă au găsit mai bine să facă colaborarea în Ardeal prin instituțiunile mume din Pesta și Viena, decât adresându-se cum era firesc, în România.

Aci deci, pe lângă rolul ce-l are Banca Națională de a satisface astfel nevoile provinciei respective, ea are și pe acel de a îndemna, îndruma și ajuta organizarea unei reuniri mai generale naționale, precum a făcut-o în vechiul regat în cei 20 de ani dinainte de războiu.

Această rețea nu numai va ajuta activitatea Băncei Naționale, creând relații noui, dar va rupe niște legături primejdioase pentru consolidarea națională. Numai o Banca Națională bazată pe o rețea de credit național la sate și orașe poate să-și îndeplinească menirea ei și în acelaș timp să asigure propășirea pașnică a economiei generale.

Dacă organizația creditului popular la sate revine Cooperativelor Centrale a Băncilor populare și statului; acea a creditului privat orășenesc este în primul rând în căderea Băncii Naționale, care pe de o parte are de încurajat instituțiile naționale existente, să îndemne la crearea lor acolo unde nu există, iar ca un institut de interes general să caute să coordoneze activitatea azi răsleață dacă nu în vrășmășie a celor existente.

In Bucovina

In Bucovina situația este aproape aceiași ca în Ardeal, cu deosebire că organizația Băncii Naționale a rămas încă centralizată în Cernăuți și că instituțiile de credit românesc, atât la sate cât și la orașe sunt aproape inexistente. Și aci ca și în Ardeal, din cauza înstrăinării orașelor mari și a faptului că cu cât se merge mai în adâncime se manifestă caracterul național, este nevoe de o organizație cât mai întinsă pe tot teritoriul. In această provincie deci pe lângă o acțiune la fel cu acea din Ardeal. Banca Națională ar avea să'și complecteze organizația și în alte orașe și să îndemne și aci la crearea unei rețele naționale de credit, aproape inexistente pe care să-și bazeze activitatea.

In Basarabia

In Basarabia însă este situația cea mai grea, fiindcă orice relații cu vechiul stat de care depindea această provincie, s'a rupt.

Creditul fusese organizat din centrele mari ale Rusiei prin sucursale, cari azi nu mai funcționează. Acestei situațiuni nu i-a corespuns o organizare națională proporțională cu reluarea afacerilor. Astfel că Basarabia suferă în acest moment de o criză foarte grea de credit. Banca Națională neavând decât sucursala din Chișinău, într'o regiune lipsită de comunicații, ea nu poate satisface nevoile unei provincii agricole bogate.

Am luat cunoștință cu bucurie că încă de câteva timp Banca Națională se îngrijește să-și procure localuri în Ismail, Bălți, credem însă că cu cât lipsa unei rețele naționale lipsește, cu atât Banca de emisiune trebue să-și întindă mai mult acțiunea, spre a veni în contact cât mai intens cu agricultura comerțul și industria.

Oricare ar fi greutățile de recrutare de personal și de găsire de local, chiar cu mijloace mai provizorii, trebue să se întemeieze puncte de sprijin cât mai depărtate în această provincie.

Ele vor fi în acelaș timp pioneri pentru organizația rețelei naționale de credit, încă atât de insuficientă în Basarabia.

Casele de gaj au căutat în parte să satisfacă unele nevoi; organizarea și caracterul lor provizoriu nu le îngăduie însă să umple golul.

Numai o sporire și întindere cât mai repede a activității Băncii Naționale poate înlătura criza de care suferă provincia aceasta,

In ceeace privește creditul popular cooperativele create în timpul celor trei din urmă ani, ar putea fi un punct pe sprijin, dar cu reorganizare pe bazele cari au prezidat în vechiul regat.

Desvoltarea pe care economia rurală, și creditul popular sunt chemate să le ia mai cu seamă după expropriere, fac că ele trebue să între din ce în ce mai mult și în preocupările unei Băncii Naționale.

Creditele acordate până acum mișcărei cooperative în genere arată că Banca Națională a României nu a așteptat noua reformă agrară pentru a ține seamă de îndrumarea pe care o reamintim mai sus.

Credem însă că de aci înainte cercetarea nevoilor generale de credit nu se va mai putea face fără a coordona creditul popular cu creditul general al țării. In acțiunea pe care Banca Națională va avea să o întreprindă pentru consolidarea națională a creditului ea va avea deci să desvolte din ce în ce mai mult legăturile sale cu acest credit popular, căutând să ajute organizarea acestui credit acolo unde a rămas înapoi.

Nu intră în cadrul preocupărilor Băncii Naționale chestiunea creditului ipotecar azi în suferință în propinciile liberate dar tocmai din cauza lipsei lui și până la o organizare temeinică, trebue ca Banca Națională prin acțiunea ei să umple în parte acest gol.

Nevoile de satisfăcut si mijloecele de cari se dispune

Odată făcute aceste cercetări în suprafață a nevoilor creditului în România-Mare, și ale politicei de urmat, rămâne să cercetăm care sunt, în cadrul acestei politici, nevoile de satisfăcut și mijloacele de a le face față. Programul Băncii Naționale fiind legat de acel al consolidării financiare a Statului, este de datoria acestuia ca arătându-și îndrumarea să permită primei instituții de credit coordonarea activității ei cu aceea a celui dintâiu.

Emisiunea Băncei Naționale

Sarcinile războiului au impus Statului să facă apel la emisiunea Băncei Naționale pentru a face față unei situațiuni extraordinare, Grație creditului și concursului dat de această instituție s'a dus în Moldova o bună parte a cheltuelilor războiului, s'a putut alimenta cheltuelile nu mai puțin mari din campania dela Tisa și Nistru și s'a asigurat mersul Statului, atunci când secătuirea lăsată de vrăjmași adusese Statul în neputință de a-și găsi în veniturile sale obișnuite, mijloacele zilnice de trai. In sfârșit tot grație acestei emisiuni s'a putut face unificarea monetară și retragerea diferitelor emisiuni fie făcute de vrășmași, fie găsite în teritoriile liberate. Banca Națională a fost astfel adusă pentru aceste nevoi să sporească emisiunea cu aproape 13 miliarde de lei, care apasă greu asupra circulațiunei și valutei naționale.

Imbunătățirea situației financiare a Statului a permis ca de mai bine de un an acesta să nu mai facă apel nici la noui emisiuni, nici la bonuri de tezaur pentru a face față nevoilor sale zilnice.

Procesul asasinilor lui Ratheanu

La 3 Octomvrie a început la Inalta Curte de justiție din Lipsca, procesul asasinilor lui Rathenau. Principalii vinovați Hermann Fischer și locotenentul de marină Erwin Kern, cari au tras focurile de mitraliere în contra lui Rathenau, lipsesc de pe banca acuzaților. Unul a fost ucis în castelul Saaleck, de jandarmii cari au venit să-l aresteze, iar celalalt s'a sinucis, văzându-se în imposibilitate să scape prin fugă.

Principalul acuzat, actualmente este cadetul de marină Werner Techow, care a condus automobilul criminalilor. El este acuzat de asasinat. Cu el sunt încă 12 indivizi acuzați de complicitate.

Acuzarea o susține procurorul Ebermeier.

Acuzațiunea arată că inculpații au comis crima lor, din „entuziasm fanatic“ și în nebunia lor, credeau că vor putea prin înlăturarea celui mai însemnat membru al cabinetului, să răstoarne guvernul înlocuindu-l printru un guvern radical de dreapta.

Actul de acuzare urmărește preparativele făcute, diversele călătorii efectuate de acești indivizi de la Berlin la Hamburg și de la Hamburg la Berlin, explică cum și au procurat automobilul, unde se întruneau de unde au pornit pentru a comite atentatul.

Procurorul dă o descriere a discuțiilor politiee ce au mau la întrunirile acestor indivizi, legăturile lor cu diferitele organizațiuni naționaliste; antecedentele fiecărui acuzat etc. etc.

Toți acuzații sunt desemnați ca adnpți ai lui Erhardt care este șeful organizațiunii „Consul“ pe contul căruia trebuia pus și asasinatul lui Erzberger, și încercarea de asasinat comisă asupra lui Scheidmann, șeful partidului social democrat german.

Instigatorii intelectuali ai acestor asasinate, nu vor fi traduși pe banca acuzațiilor deoarece lipsesc cele bele palpabile, necesare pentru acest scop.

Cititi „Infrățirea

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“. institut de arte grafice Cluj,

Anul III. No. 632 **Opt pagini 1 LEU Opt pagini** Joi 12 Octombrie 1922

Infrăţii

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNŢURI:
LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI
şi
AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMIT
Director: D. TOMESCU
Telefon:
TIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Criza de producţie

Piaţa noastră economică trece printr'o criză unică, printr'un fel de bolşevism economic. Scumpirea traiului a ajuns limite, care nu mai pot fi suportate cu nici un preţ de populaţie.

Mizeria şi suferinţa crescândă fac ca această stare de lucruri să nu mai poată dura.

Scumpetea de azi are drept cauze principale: inflaţiunea fiduciară care a drepreciat moneda, şi mai cu seamă criza de producţie. Din înlănţuirea acestor două cauze a decurs specula.

Dacă problema valutară rămâne încă o enigmă pentru economişti, criza de producţie se explică prin faptul că timp de mai bine de patru ani cât a durat războiul, nu numai că producţia a fost inferioară, dar din cauza războiului au dispărut foarte multe valuri şi mijloace de producţie.

In privinţa circulaţiei fiduciare s'a zis că prin retragerea din circulaţie a unei părţi din moneda hârtie, s'ar mai ieftini traiul. Soluţia însă nu e eficace, fiindcă numerarul nu stă închis în casele statului; el ajunge din nou în circulaţie sub diferite forme ca: lefi, achitări de bonuri etc. Mai gravă e cealaltă cauză a scumpetei traiului: criza de producţie.

Când s'a terminat războiul, cea mai mare parte din statele europene s'au ales cu pierderi în privinţa mânei de lucru, cu pământul săcătuit din cauza lipsei de îngrăşăminte, cu mijloacele de comunicaţie împuţinate şi uzate, dacă nu în parte distruse, cu materialul din fabrici şi mine, nepermiţând decât o producţie anevoioasă şi cu rezervele aproape epuizate.

Dezorganizarea producţiei a fost ajutată şi prin pierderea de timp ce a rezultat, fie din cauza grevelor din ce în ce mai dese, fie din cauza valului de lene, care s'a întins asupra întregei Europe.

Ţăranul nu mai lucrează câmpul, lucrătorul din uzine şi mine micşorează din zi în zi numărul orelor de lucru, funcţionarii din birouri lucrează mai puţin conştiincios, ca înainte de războiu.

Şi cu cât producţia scade, cu atât nevoile cresc.

Lumea trăeşte de azi pe mâine din ce produce, iar producţia e din ce în ce mai redusă.

Desigur că trecem prin cea mai gravă criză, din câte a trecut civilizaţia actuală.

Socialiştii pretind că criza de producţie n'ar fi decât preludiul falimentului actualei societăţi capitaliste, profetizat de Karl Marx. Dar condiţiile economice prevăzute de Marx pentru ca să se introducă alcătuirea socialistă sunt tocmai diametral opuse celor de astăzi, căci dacă guvernele celor câteva republici socialiste europene n'ar păstra încă alcătuirea capitalistă a producţiei, ar merge la un dezastru economic imediat.

S'a crezut că din cauza nemulţumirilor generale şi a instigaţiilor, masele popoarelor vor urma exemplul bolşevicilor, instituind dictatura proletară. Cum instituirea acestei dictaturi, după exemplul dat de Rusia e intolerabilă pentru însuşi masele democratice, provocând noi revoluţii, agravând criza actuală şi ducând la un dezastru complet, masele au renunaţt la ea.

Pe nesimţite însă societatea capitalistă a început să aducă reforme din ce în ce mai adânci mai ales în trei mari state civilizate din Europa: Anglia, Franţa şi Germania.

Din actuala criză, numai o mărire a producţiei ne poate salva. Această mărire se poate realiza în lipsa materialului uman, prin o intensificare a maşinismului în uzine, mine şi agricultură şi prin înlăturarea grevelor, care paralizează producţia.

In timpul războiului chestiunile sociale au căzut pe al 2-lea plan; astăzi însă faţă de pericolul bolşevic şi faţă de criza de producţie, rezolvirea lor e o chestiune de existenţă pentru întreaga lume civilizată.

Contra instigaţiilor extreme demagogice, care s'au ivit mai ales în ţările din Europa centrală şi Orientală, o acţiune binefăcătoare ar putea s'o aibă fără îndoială, o puternică organizare sindicalistă, sprijinită de Stat.

Ea va putea uşura stabilirea de acorduri între patroni şi lucrători, făcând ca aceste acorduri să fie urmate de adânci reforme economice şi sociale. Mun că şi capitalul nu mai pot fi duşmani, căci interesele comune impun astăzi o înţelegere între aceşti doi factori de producţie.

Evoluţia actuală a bolşevismului evidenţiază acest lucru.

Alcătuirea socialistă a societăţei nefiind posibilă, aproape toţi socialiştii sunt convinşi astăzi, că pentru a înlătura pericolul crizei de producţie se cere o colaborare, bazată pe principii democratice, între cei doi mari factori ai producţiei: capitalul şi munca.

Problema austriacă

— Evoluţia ei — Mijloacele şi programul pentru salvarea republicei austriace —

In momentul când la Geneva s'au pus bazele soluţionării problemei austriace, este util să reamintim evoluţia acestei probleme şi să înregistrăm câteva constatări cari vor ajuta la înţelegerea caracterului chestiunei.

Problema austriacă a răsărit îndată după războiu. Ea era o consecinţă fatală a desmembrării fostei monarchii şi consta în aceasta: cum să poţi face trăi o ţară de 6 milioane locuitori — dintre cari 3 milioane la Viena — care până atunci trăise din munca celorlalte părţi ale imperiului? O soluţie se oferea: aceia ca Austria să se adapteze nouei situaţiuni şi să-şi refacă viaţa economică. Dar această atât de simplă soluţiune nu putu fi aplicată. De aci s'a născut povestea că Austria nu e viabilă. Adevărul nu e însă acesta. Dela 1918 încoace Austria a făcut foarte puţin pentru a se adapta noilor sale condiţiuni de existenţă.

Este oare adevărat că Austria nu e o ţară viabilă? Foarte mulţi oameni competenţi şi imparţiali au afirmat contrariul. De curând chiar, d. Notta, preşedintele consiliului federal elveţian, în cursul unei şedinţe a Societăţii Naţiunilor, a comparat condiţiunile de existenţă ale Austriei cu acelea ale Elveţiei. Este adevărat că Elveţia a trecut printr'o lungă evoluţie înainte de a ajunge la unitatea sa economică actuală. Dar Austria este, datorită condiţiunilor sale naţionale, în măsură să facă acelaş lucru şi în mai puţin timp.

Totuşi pentru a resolvi problema austriacă trebuie rezolvată întâi problema Vienei.

Ajutoarele nu i-au lipsit Austriei în acest scop. Aliaţii au încercat să ajute statul austriac uşurându-i sarcina reparaţiunilor. Ei i-au acordat chiar câteva credite.

Aceste ajutoare n'au fost, din nenorocire, suficiente. Catastrofa se apropia cu paşi uriaşi. Austria a aruncat la Londra un strigăt de desperare. Ea fu trimisă la Soc. Naţiunilor.

Aci problema austriacă fu cercetată cu atenţie. Subcomisiunea însărcinată cu studiul şi găsirea soluţiilor a elaborat mai întâi o declaraţiune politică care va trebui să fie semnată de statele garante şi de guvernul austriac. Acesta va trebui deasemeni s'o facă a fi ratificată de către parlament. Această declaraţie stipulează că cele patru guverne garante, Anglia, Franţa, Italia şi Cehoslovacia, se angajează să respecte independenţa politică, integritatea teritorială şi suveranitatea Austriei.

Austriei i se va deschide un credit de 650 milioane de coroane aur, garantat de statele semnatare, fiecare din acestea garantând plata anuităţilor până la concurenţa de 20 la sută; restul fiind garantat de celelalte state. Austria va trebui însă să opereze unele reforme susceptibile de a spori veniturile sale şi de a micşora cheltuelile.

Modurile de aplicare ale garanţiei şi condiţiunile împrumutului vor trebui supuse unui comitet de control în care fiecare din cele patru state garante îşi va avea reprezentantul. In acest comitet vor putea fi reprezentate şi celelalte state garante. Comitetul de control va avea şi dreptul de a cere conturi periodice sau orice fel de informaţiuni şi lămuriri cu privire la gestiunea veniturilor afectate garanţiei şi de a semnala orice modificare de natură a spori productivitatea lor.

Acest comitet se va întruni în mod periodic de preferinţă la Geneva. El nu va putea comunica decât cu comisarul general la Viena desemnat de comitetul Ligei Naţiunilor, sub autoritatea căruia se va găsi pus produsul împrumutului şi întrebuinţarea lui. Funcţiunile sale vor lua sfârşit când consiliul va fi constatat că sănătatea financiară a Austriei este asigurată. Acest comisar va fi responsabil în faţa Consiliului şi revocabil de către acesta.

Astfel acest sistem de control va putea veghea la realizarea programului de reforme. El va avea de altfel dreptul de a refuza orice credit dacă Austria nu realizează reformele socotite necesare.

Acest program este expus în trei protocoluri. Delegatul Austriei, d. Beneş a pus semnătura sa pe ele. Celelalte state garante nu vor întârzia să facă acelaş lucru, afară de Italia care în ultimul moment a făcut rezerve cu privire la forma controlului şi la suma împrumutului. Aceasta dificultate provenind din interesele particulare ale unuia din statele garante, nu este insurmontabilă. Este deci probabil că programul va fi realizat. El este susceptibil să remedieze răul de care Austria sufere, dacă bineînţeles va şti să se conformeze condiţiunilor cari i se impun în propriul ei interes.

Drul Lupu in America

— O actiune anti-nationala —

Decând d-nul Lupu, omul care-şi întorcea buzunarele pe dos pentru a arăta că n'are la el mai mult de douăzeci lei, a plecat în călătorie în America, „Aurora" e plină de informaţii şi articole privitoare la intensa activitate pe care o desfăşoară ilustrul doctor şi om politic. Insuşi democratul finanţat de prietenii săi dela Moscova îşi ţine ziarul în curent cu ceiace face şi cu ceiace vede în America. Dar nu de corespondenţele d-lui Lupu ne vom ocupa aci. Ar fi să le dăm o importanţă pe care nu ni-o îngădue nici bunul simţ şi nici valoarea lor. Am citit însă în „Aurora" că directorul ei va ţine o serie de conferinţe pentru români în diferite oraşe ale Statelor-Unite unde ei se găsesc în număr mai mare. Şi tot „Aurora" ne spune că dl Lupu va face românilor adunaţi să asculte pe un om din „ţară" o expunere despre stările din România şi despre „lupta pe care democraţia ţărănistă o dă pentru a birui oligarchia care s'a înstăpânit la cârma statului.

Pentru noi cari ştim din ceiace vedem, ce înţeleg ţărăniştii dela „Aurora" prin „lupta democraţiei împotriva oligarchiei", conferinţele d-lui dr. Lupu nu înseamnă decât transportarea peste hotare, într'o lume străină care nu cunoaşte îndeajuns, a tuturor înfamiilor legate de acţiunea politică a d-lui Lupu şi a tovarăşilor săi. Am putea spune înainte de a le fi citit cuprinsul acestor cuvântări. Ele vor conţine desigur toate atacurile şi toate calomniile îndreptate de „Aurora" împotriva ordinei şi a instituţiilor pe cari se reazimă statul român. Incepând cu Coroana şi sfârşind cu administraţia, toate aşezămintele noastre vor fi înfăţişate într'o lumină urâtă.

In faţa unor oameni cari nu sunt în curent cu cele ce sunt la noi şi pe cari o parte din presa românească din America, depărtându-se dela rostul ei, încearcă să-i înşele asupra stărilor din România, dl dr. Lupu va arunca toate minciunile pe care le are la îndemână un demagog lipsit de orice scrupule. Despre oamenii noştri politici de ale căror sforţări sunt legate toate cuceririle şi toate realizările vieţii noastre naţionale şi sociale, d-nul Lupu nu se va sfii să spună că sunt călăii poporului. El nu va uita să afirme că ţara noastră nu cunoaşte libertatea şi legalitatea.

Transportând peste ocean meschinăriile unei politici care nu ţine seamă de marile interese naţionale, d-nul Lupu îşi va continua printre fraţii din America opera de agitaţie şi de demagogie întreprinsă în ţară.

Iată ce vor însemna conferinţele d-lui dr. Lupu. Inaintea unor oameni pentru cari patria rămâne o icoană luminoasă şi dragă, înaintea unor oameni dornici să asculte un glas din ţaramamă, dl doctor Lupu se va strădui, pentru motive străine de naţiune, să prezinte România ca o ţară de dezordine şi de ilegalitate. Nădăjduim că românii din America vor şti, pătrunzând dincolo de cuvintele d-lui Lupu, să vadă infamia unei acţiuni de care nu se pot bucura decât duşmanii statului român.

O propagandă antiromânească

Ziarul „Viitorul" publică următoarele: Suntem pozitiv informaţi că agenţii partidului naţional cutreeră satele din Ardeal pentru a face propagandă impotriva încoronărei şi ca ţăranii să nu vie la Alba-Iulia. In munţii Abrudului au fost prinşi mai mulţi agenţi cari făceau o asemenea propagandă.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Școala medie de Stat din Hunedoara

— Activitatea acestei școli pe anul școlar 1921—22 —

Cea mai greșită concepție a societății de astăzi este desconsiderarea carierelor practice și zvărcolirea fiecărui părinte de a'și trece copii la Universitate crezând că numai în ea poate face cineva o carieră demnă. Puținî își dau însa seamă că viitorul nu este al celor ce vânează prin universitate funcțiuni și „măriri" ci al industriei și al comerțului.

Școalele civile chemate să ajute, să ridice și să complecteze o clasă mijlocie puternică, care trebuie să fie aceia a comercianților și industriașilor, sfătuim călduros pe toți părinții din clasa țărănească și muncitoare, ca toții să-și dee copii în școlile civile unde își vor câștiga cultura generală și numai după isprăvirea acestor școale s fie aplicați la meserii, comerț sau să treaci în școlile industriale și comerciale.

Dăm mai la vale câteva date asupra activității școalei medii de stat din Huniedoara în cel de al treilea an al activității sale.

Invățământul

Membrii corpului profesoral și au dat toata silința, pentru ca rezultatul muncii lor să fie cât se poate de mulțumitor, deși s'au luptat cu multe neajunsuri, ca lipsa de profesori specialiști la mai multe studii, lipsa mai multor rechizite și utenzilii școlare, etc. In predarea materialului profesorii s'au acomodat după posibilitate programei analitice, obligatoare pentru școalele medii. Abateri s'au făcut numai din motivul coeducației neputându-se aplica în întregime nici materialul prescris pentru școale de fete și nici cel pentru băeți — la unele studii — ci s'a făcut un fel de combinație luându-se ce s'a aflat mai esențial și necesar.

Școala a avut în anul școlar trecut 125 de eleve.

Societatea de lectură

In luna Februarie sub conducerea Dșrei prof. Eugenia Dragomir s'a pus baza unei societăți de lectură a cărei roade binefăcătoare sunt pe deplin cunoscute de toți oamenii de școală.

S'a ținut 6 ședințe publice. Una în stil mare în sala de festivități a uzinelor de fier, cu care ocaziune DI A. Ludu protopop și asesor consistorial a ținut a conferință instructivă despre educația religioasă-morală.

Activitatea extra-școlară Propaganda pe la sate

In lunile de primăvară, în zile de sărbatoare, corpul profesoral, dinpreună cu elevii școlari au descins în satele din apropierea orașului Hunedoara, unde s'au ținut conferințe instructive din domeniul Religiunei-moralei, istoriei românilor și medicinei.

Elevii au cântat în coruri și au recitat poezii patriotice. Este de demarcat prezența în tot locul a d-lui asesor A. Ludu, care ne-a dat cel mai prețios concurs, avizând înainte pe d-nii preoți și credincioșii comunelor și ținând conferințe cu caracter religios-moral și patriotic.

Au mai vorbit cu aceste ocaziuni dl deputat dr. Hîneu, dl. Prof. O. Teodoru și directorul școalei.

Conferințe profesorale

In cursul anului școlar s'au ținut total 12 conferințe, în aceste s'au desbătut toate chestiile școlare, administrative, disciplinare și metodico-didactice ivite la ordinea zilei.

Una din marile lipsuri ale acestei școli este internatul care e absolut indispensabil bunului mers a acestei valoroase instituții culturale.

Bibliografii

Revista „Gândirea" din Cluj în dovința de a-și largi mijloacele de răspândire și aparea în condiții technice superioare, se va tipări cu începere dela 20 Octombrie în atelierele marelui institut grafic din București, Cultura Națională. Redacția revistei rămâne la Cluj, de unde va continua cu aceiași independență ca și în trecut, opera sa de unificare sufletească și culturală între Ardeal și celelalte ținuturi românești.

Primul număr, după vacanța prelungită din cauza acestor schimbări technice, va apare la 15 Octombrie, cu proză și versuri de: Adrian:Maniu, Demostene Botez, Nichifor Crainic, Cezar Petrescu, Al. Busuioceanu, Al. O. Teodoreanu, etc., etc., și cu numeroase desene inedite de pictorul ardelean Demian. Cunoscând pe deoparte jetfele pe care le face marele institut grafic, „Cultura Națională" pentru a tipări publicațiile în condiții technice necunoscute până acum în România, iar pe de altă parte cunoscând strădunia revistei din Cluj, pentru a aduna scriitori tinerei generații, în jurul unui steag unic, fără deosebiri de mărunte interese de cenaclu; nu incape indoială ca reaparația Gândirei, va însemna un adevărat eveniment așteptat de cititorii noștri cu nerăbdare.

Un nou autor dramatic german

In iarna aceasta se vor reprezenta pe scenele din Germania trei piese ale unui nou autor dramatic, Hugo Wolfgang Philipp.

Prima piesă, o tragedie grotescă, e intitulată „Der Clown Gottes". Ea se va juca simultan la Landestheater Darmstadt Stadttheater Magdeburg, Vereinigte Theater Breslau; Stadttheater Bremen, Landestheater Braunschweig, Deutsches Landestheater Praga; Stadttheater Kiel.

ECOURI

DARUL BETIEI LA ELEFANȚI

Cu ocazia ultimei ședințe a lui „British Association" din Huil, geologul d. Griffith a relatat un caz curios de beție la animale.

El a arătat că patronul unei menagerii a constatat că unul din elefanții săi tușea.

El dădu ca medicament elefantului o căldare cu apă în care a turnat două sticle de whisky.

Probabil că elefantul a povestit camarazilor săi ce bun era whisky-ul, căci a doua zi toți elefanții tușeau.

Proprietarul menajeriei nu s'a lăsat însă să fie înșelat de această simulare a șireților elefanți.

EFTENIREA MORTEI

Pe când prețurile alimentelor scad foarte greu în Cehoslovacia, se anunță vestea foarte îmbucurătoare pentru candidații la moarte, că oficiul pentru arderea cadavrelor din Praga și-a redus taxa cu 20 coroane cehoslovace.

Astfel moartea va fi ceva mai eftină în Cehoslovacia, ceeace nu se poate desigur, susține despre locurile din cimitirele noastre.

O expoziție „Verlaine"

O librărie din centrul Parisului a avut fericita idee să organizeze, cu ocazia unei noi ediții a uneia din poemele sale, o mică expoziție în legătură cu activitatea lui Verlaine.

Se vede întâi bustul lui Verlaine, apoi fotografii și desenuri reprezentându-l în diferite atitudini: acasă, la lucru, în stradă, la cafenea.

Se pot citi și scrisori autografe, adresate prietenilor, editorului său, și descifra în același timp manuscrise și corecturi ale mai multora din poemele sale. Se pot vedea, în fine, ediții rare, exemplare numerotate și dedicații ale câtorva din cărțile sale.

CASATORIA UNUI EPISCOP ENGLEZ

Revorendul Percy Mark Herbert, episcop de Kingston, s'a căsătorit la Nensley, cu fiica lordului Bolton din Wensley Hall.

Ceremonia atrăsese un mare număr de amici și de curioși.

Noii soți au plecat imediat la Wensley Hall.

CEL MAI BOGAT OM DIN LUME

Specialiști din lumea financiară a New-York-ului spun că cel mai bogat om din lume este proprietarul fabricei de automobile Henry Ford.

Fiind singur proprietar al marilor făbrici de automobile ale căror venituri se ridică anual la 125 milioane de dolari, capitalizarea acestui venit reprezintă o sumă de două miliarde dolari, pe când averea lui Rockefeller, care era socotit până acum ca cel mai bogat om din lume, nu se ridică decât la jumătatea acestei sume.

Ford nu are numai cea mai mare avere din lume, ci dispune și de cea mai mare sumă lichidă, căci are totdeauna în cassă 180 milioane de dolari.

IMPUTINAREA NASTERILOR IN GERMANIA

Biroul statistic al Germaniei a publicat rezultatul nașterilor, morților și căsătoriilor în Germania pe întâiul trimestru al anului 1922.

S'a constatat că în acest răstimp cifra nașterilor a scăzut considerabil, acea a morților dimpotrivă a crescut în mod îngrijitor.

Nașterile — socotite la 1000 de locuitori — au scăzut dela 29 în 1913 și dela 27.7 în 1921 la 25.6. Aceasta este o cifră mijlocie pentru țara întreagă. Mai nefavorabil sunt situațiunile pentru Berlin. Aci cifra morților a întrecut considerabil pe a nașterilor, așa că populațiunea Berlinului a suferit o scădere de 3800 de persoane. Numărul nașterilor a scăzut cu 40 la sută față de 1913.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Raporturile actorilor cu presa

— Spre o nouă orientare a cronicilor dramatice —

Intre direcțiunea unuia din teatrele bucureștene și presă a luat naștere acum câtva timp un foarte curios conflict. Actorii de la conducerea acelui teatru, nemulțumiți de aprecierile insuficient de superlative ale unui cronicar dramatic au crezut de cuviință să-i adreseze un deplasat reproș, ca apoi să-i închidă ușa teatrului în nas.

Instiințată de acest fapt, asociația criticilor dramatici ai ziarelor bucureștene a hotărât pur și simplu ignorarea teatrului cu pricina.

Așa stând chestiunea, fără îndoială ea nu prezinta decât interesul unui fapt divers. Presa bucureșteană își va vedea de atâtea alte probleme cu neasemănat mai mare importanță în succesiune de fapte a timpurilor noastre ; iar teatrul care i-a pornit războiu va rămâne fără aprecierile critice autorizate. Dar dedesupturile acestui conflict de aparență banală, închid o stare de spirit care dăinuește de foarte multă vreme și pentru îndreptarea căreia încă nu s'a făcut nimic la noi. Este vorba de raporturile intime dintre teatru și presă, ca și despre natura aprecierilor critice, așa cum s'au înțeles de o parte și de alta până acum.

In deobște cronica dramatică a ziarelor se făcea și se face încă cu prea puțină seriozitate. De o apreciere critică în sensul strict al cuvântului nu poate fi vorba decât în foarte rare cazuri. Mai totdeauna autorul e prea puțin în rândurile cronicelor dramatice ale ziarelor ; piesa nu e prezentată publicului decât în forma rezumativă a subiectului, rezumată odată în programul-afiș al teatrului unde a fost jucată. Tot restul cronicei este consacrat cu un lux de gentilețe — când sunt numai gentilețe — cu totul lipsit de orice explicație plauzibilă.

Datorită acestei sisteme, firesc era ca actorimea să se creadă primul factor într'o reprezentație dramatică și deci să pretindă, când nu i se dă, primul loc. Astfel s'a ajuns la această curioasă răsturnare de valori pe care o putem vedea încă în cronicele noastre dramatice. Se joacă Molière, Shakespeare, Racine, Tolstoi, Ibsen, Strindberg, pentru a nu aminti decât de uriașii gândirii omenești și ai literaturei dramatice ; o doamne ! dar veți căuta cu lumânarea răbdării și bunăvoinții cât veți vrea, nu veți găsi decât timide adjective !

Vă veți isbi însă la tot pașul de ridicole prosternări admirative pentru „marele" interpret ieșit de câțiva ani de la studiile reduse ale consevatoarelor noastre; vă veți minuna în fața exclamațiunilor superlative sugerate cronicarului de jocul „talentatei" X. și veți rămâne stupefiați în fața descoperirii, că toți autorii dramatici mari și mici și-ar fi pierdut zădarnic noptile în chinurile creiațiunii dacă „marea noastră artistă Cutare nu ar fi avut la reprezentație excelenta toaletă, făcută de Maison Cutărică".

Firește de toată această deplorabilă stare de lucruri nu actorimea este vinovată și nu breasla actoricească are ceva de pierdut. Presa denaturând cu o condamnabilă bună știință ordinea consacrată a contribuțiunilor estetice într'o realizare dramatică, nu a făcut decât să creieze în massa actoricească o falsă mentalitate și aceasta nu fără pierdere prestigiului său. Jocul a fost periculos. Distracția procurată de către ridicolele turnuri de importantă ale celor ce se credeau în adevăr „mari", nu putea să ducă decât la conflictul ivit acum la București, care trebue să recunoaștem, nu e atât de grav, ca altele bine cunoscute în istoria raporturilor dintre cronicari și actori.

Hotărîrea luată de către asociația cronicarilor dramatici poate fi socotită ca începutul reacțiunei ce trebuia de mult să se producă. Cronica dramatică va trebui să reabiliteze în drepturile lor și pe autorul dramatic de a cărui muncă istoritoare depinde în primul rând orice reprezentație teatrală și drepturile criticei propriu zise, care are a se ocupa de piesă ca realizare literară. Cronica dramatică nu are în niciun caz căderea să dea lecțiuni actorului; aceasta revine în întregime directorului de scenă, atât de nedreptățit și e de către sistemul presei noastre de până acum. Chestiunile de montare și interpretare pot ocupa spațiul unei cronici dramatice numai într'atât cât ele corespund sau nu intențiunilor autorului, cadrului și atmosferii în care trebue să se desfășure acțiunea dramatică.

In cadrul odată fixat al acestor puncte de orientare, cronica dramatică va putea restabili adevărate ordine de valori estetice pentru reprezentațiunile teatrale îndreptând o stare de lucruri care nu putea să ducă decât la un permanent conflic între actori și presă.

D. I. C.

Făt-frumosul politicei noastre

Ajuns la Cleveland dl Dr. Lupu care a plecat în America cu venitul celor doi poli aruncați ostentativ acum un an în incinta Camerii, s'a și grăbit să-și anunțe sosirea. Confratele „America" de peste ocean ospitalizează proza demagogică a dlui Dr. Lupu și aceasta nu ar fi cine știe ce lucru, cunoscându-se încă din țară mania fruntașului țărănist director al unei reputate foi de scandal din București. Dar dl Dr. Lupu scrie acolo negru pe alb că d-sa s'a dus acolo să ia forțe noi pentru a distruge „balaurul" ca un nou „erou din povești".

Nici mai mult, nici mai puțin! Senin tatea domnului Lupu nimic nu o poate turbura, nici măcar superlativul ridicolului de infinită recidivă. Sau, dacă greșim, fără îndoială ilustrul demagog țărănist își bate joc de omenirea care are naivitatea să-i ia scrisul și vorba în serios, ceea ce la d-sa nu ar fi deloc imposibil.

Altfel nu înțelegem cum un om politic serios și de bună credință poate scrie fără să-i înțepenească pana între degete, baliverne ca cele cu care salută d-rul Lupu lumea românească din America.

Dela început până la sfârșit articolul dlui Dr. Lupu este tot ceeace cațavencismul vremilor noastre putea să dea mai desăvârșit. Aflăm astfel că acum patru ani dl Dr. Lupu a plecat din America spre România cu angajamentul de a lupta „pentru înălțarea sufletească și bunăstarea materială a țăranului român și a muncitorului din întreaga Românie".

Deocamdată e bine să se observe că d-rul Lupu nu și-a luat angajamentul (?) să lupte pentru înălțarea sufletească și bunăstarea țăranului și muncitorului român, ci pentru cea a țăranului român pe deoparte și pentru cea a muncitorului din întreaga Românie. Diferențiarea s'ar părea la prima vedere neînsemnată, ea însă a fost făcută de către un om ca d-rul Lupu în cursul unei călătorii care nu poate să aibă nimic a face cu nevoile țărănimei noastre, dar care are destule scopuri suspecte. Dacă lupta pentru „înălțarea sufletească și bunăstarea țăranului român" o face așa cum d-rul Lupu o face la „Aurora" lesne se poate înțelege rostul diferențierii țărănimei noastre de organizațiile internaționale ale oligarhiei muncitorești pe care le apără și pentru cari se pare că fruntașul țărănist și director al „Aurorei" și-a consacrat toată activitatea sa politică.

Dar d-rul Lupu nu se mulțumește să fie leaderul nemărturisit al politicei clandestine în România, d-sa vrea să treacă drept erou de povești, un fel de făt frumos îmbrăcat în cămașă verde rusească și aici stă toată batjocora activității fruntașului țărănist și socialist sui-generis. Opinia publică românească de acasă nu s'a lăsat înșelată; se va lăsa oare cea răzleață de țară de peste ocean?

Antiromânismul românilor de peste graniță

Condamnabila activitate a unui ziar lipsit de conștiința misiunei sale peste graniță

Confratele românesc din Cleveland „America", prilejuit de faptul sosirei acolo a dnului Lupu scrie sub semnătura primului său redactor, dl Andrei Popovici, un articol care ar vrea să fie de de bună urare la sosirea acestuia acolo. Desigur dl Andrei Popovici s'a lăsat condus de un bun obiceiu gazetăresc și o firească pornire de frate scriind acel articol. Sau cel puțin așa ceva am fi așteptat de la dsa. Intr'o țară streină unde populația românească e atât de numeroasă și totuși Remania așa de rău cunoscută sosirea unui om de acasă este un eveniment; sosirea unui fruntaș politic, care peste graniță nu reprezintă numai partidul din care face parte ci întreaga ființă a țări sale faptul este o serbătoare.

Se vede însă că dincolo, peste ocean această elementară normă de conduită națională nu există, sau lipsește cu totul primului redactor al ziarului America, Căci dl Andrei Popovici crede de cuviință' să facă din articolul cu care întimpină pe dnul Lupu obiect de cea mai nevrednică manevră politică. Dacă ziarelor din țară li se poate îngădui până la o anumită măsură depășirea hotarelor adevărului și realității în luptele de politică internă, unui ziar românesc, conștient de rolul său acolo în lumea streină unde se găsește nu i se poate permite nici cea mai mică abatere.

Totuși „America" și dl Andrei Popovici, al său prim redactor, au făcut-o, și nu pentru cea dintâia oară. În nenumărate rânduri am constatat la ziarul românesc de la Cleveland o conduită foarte ciudată.

N'am găsit acolo aproape niciodată un rând de înălțare sufletească, un dram din puritatea pe care o dă obiectivitatea prilejuită de perspectiva depărtării, și nici conștiința că streinii ne cunosc acolo așa cum ne prezintă România; în schimb alături de banale reportaje polițienești am găsit reeditate toate mișeliile vieții noastre politice, tot ce oribila goană după căpătuială a unor oameni lipsiți de conștiința nimicniciei lor, poate să ofere mai condamnabil.

Dl Andrei Popovici nu pierde nici ocazia aceasta pentru a duce mai departe nefasta operă a ziarului său Extragem din articolul său datele pe care primul redactor al ziarului românesc „America" le dă lumei americane asupra României:

„România are o populație de aproape 18 milioane și 80 la sută din aceștia sunt țărani, iar restul muncitori intelectuali și manuali. Mai are vre-o 3000 de paraziți bogați cari trăiesc din averea câștigată prin jefuirea poporului dearândul secolilor. **Azi cârma țării este în mâna acestor vre-o 3000 de paraziți cari nu dețin numai puterea politică dar și pe cea economică.** *Prin băncile lor puternice toată viața economică a României este controlată de ei.*

Nime nu se poate mișca liber în țară fără ca să fie controlat în activitatea sa — politică ori economică — **de agenții liberalilor,** *cari s'au făcut stăpâni și la Palat.*

Au pus mâna pe armată, îmbogățind câteva sute de generali și au pus mâna și pe funcționari cari sunt lăsați în o mizerie de necrezut.

Produsele țăranilor sunt cumpărate de ei pe nimica, iar, în schimb, toate mărfurile fabricate sunt puse în vânzare de ei, pe prețul stabilit tot de ei. Astfel se face în mod sistematic, sărăcirea ,pauperizarea' totală a țării. Intreaga avuție a României se duce, încetul cu încetul, în mâna acestor paraziți cari urmăresc scopul meschin s'aibă 18 milioane de sclavi cari să n'aibă altă voință decât ceea a astăpânului".

Acestea toate numai pentru a dovedi că politica dlui Lupu e cea bună în țară.

Așa fiind recomandată țara românească de către însăși fiii ei, oricâtă cheltuială ar face Statul să restabilească adevărul va fi zadarnic. Propaganda noastră în streinătate are astfel să lupte nu numai cu dușmanii noștri firești, ci și cu inconștiența criminală a românilor aruncați de valurile vieții dincolo de hotarele țării

Veninul confratelui românesc dela Cleveland nu va avea nici o explicare, dacă nu ar fi cunoscută mentalitatea care călăuzește politica internă a unor partide din țară. Cei 3000 de „paraziți" descoperiți de dl Andrei Popovici sunt desigur acei „agenți liberali" de cari ne vorbește d-sa mai la vale, în cazul acesta am înțeles de câtă obiectivitate a fost călăuzit primul-redactor al „Americei" scriind rândurile reproduse.

Nu vom învinui pe nimeni de această deplorabilă stare de lucruri. Cel mult alături de lumea cu conștiința dragostei de neam trează, vom strânge în suflet încă o amărăciune. Dela „America" care își hrănește cititorii cu produse literare de duzină și materie gazetărească de cea mai odioasă speță nu puteam nădăjdui la mai mult.

Congresul de la Chișinău

Eșecul înțelegerei Maniu-Pelivan

Am remarcat la timp actul dlor Pelivan și Krihan, privitor la „excluderea" dlui I. Inculeț, din partidul țărănesc basarabean, care nu angaja decât personalitatea acestor doi domni, iar nu întreg partidul țărănesc.

Congresul partidului țărănesc, care a avut loc la 5 Octombrie în Chișinău, la care au luat parte delegațiile tuturor județelor din Basarabia și douăzeci și patru de parlamentari ai partidului a condamnat acest act, emanând din partea dlor Pelivan și Krihan și nu din partea comitetului central, care nici n'a fost convocat.

Congresul hotărește în unanimitate că acest comunicat n'are absolut nici o valoare și condamnă aceste procedee, care tind să mistifice opinia publică.

In același timp s'a trimis și o telegramă domnului prim-ministru, prin care congresul mulțumește domnului I. I. C. Brătianu, pentru energia și iscusința cu care a susținut interesele țării în fața conferințelor din Paris și dela Genova, în chestiunea Basarabiei, cât și pentru concursul ce s'a dat de guvernul liberal înfăptuirei reformei agrare în Basarabia.

Hotărârea luată de congresul partidului țărănesc înlătură orice echivoc și va face să înceteze campania de calomnii a opoziției. Cât despre uneltitorii care au pus la cale convocarea congresului, influențați de „regionaliștii" din Ardeal, ei și-au luat deocamdată răsplata meritată, prin dezavuarea actului lor de către însăși congresul, căruia ei i-au cerut convocarea. „Patria" — care a jubilat prea curând de succesul, ce părea să-l aibă înțelegerea luată la Cluj de domnii Maniu și Pelivan se poate felicita de perspicacitatea ce a arătat-o în această chestiune.

Zvonurile false

Ocupația de căpetenie a opoziției a ajuns să fie de un timp încoace, răspândirea zvonurilor false, menite să producă „senzație" în opinia publică.

Chestiunea funcționarilor a fost una din cele mai exploatate, de opoziție și în jurul ei s'au brodat fel de fel de neadevăruri.

Când a intervenit conflictul în Orient presa opozițională a găsit un nou prilej să alarmeze opinia publică, întâi publicând știri fantaziste cu privire la concentrările de acum, ce se referă la serbările de la Alba-Iulia și apoi dând ca sigură plecarea Diviziei a XII spre Contantinopol.

Pentru a face neajunsuri guvernului în chestiunile financiare, opoziția afirmă într'una din zile că Banca Națională a României va face o nouă emisiune de un miliard și jumătate de lei.

In preajma serbărilor încoronărei, toate aceste știri alarmante, al căror scop ascuns nu e ignorat de nimeni își va avea însă răsp'ata cuvenită.

Guvernul va ști să ia măsurile necesare contra tuturor acelora, cari înregistrând aceste știri și exploatându-le, vatămă interesele țărei atât în țară cât și în streinătate.

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantitățile diferite

1588 la

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

Iarăși problema unificărei

— In Franța și la noi —

Un ziar din capitală ocupându-se de problema unificărei, aduce în sprijinul ideiei că autoritatea românească în mod greșit a procedat când a introdus limba românească în teritoriile alipite după răsboi, — argumentul că ministrul Barthou din Franța într'un discurs rostit la Strassburg a găsit neapărat necesar că unificarea națională a provinciilor care înainte de răsboi au stat sub regimuri streine, nu se poate înfăptui decât lăsându-se să fie interpusă o perioadă de transiție, în timpul căreia nouii cetățeni să se obicinuiască cu noua concepție de guvernare sub care urmează să trăiască.

De sigur, că autorul articolului la care ne referim, atunci când recurge la o comparație între cele ce se petrec la noi și în Franța din punctul de vedere al unificărei, uită să amintească că condițiunile vieței politice din țara noastră nu se potrivesc de loc cu acelea din Franța și prin urmare dacă o măsură administrativă ar putea să dea rezultate corespunzătoare situației în Alsacia-Lorena, în nici un caz acelaș măsură nu ar putea să de rezultate satisfăcătoare în Ardeal, întru cât cu totul alta este concepția politică a minorităților de la noi, decât acea a minorităților din provinciile realipite de Franța.

Dar chiar dacă am admite acea perioadă de pregătire a spiritelor în vederea unificărei nimenea la noi nu ar fi îndreptățit să se ptângă din acest punct de vedere, deoarece se știe că de la alipirea provinciilor ce se cuveneau țărei noastre și până în prezent, aceste ținuturi au trăit sub regimul legilor lor proprii, deci credem că timpul a fost suficient ca nouii cetățeni să se deprindă cu concepția noului regim sub care urmează să trăiască.

Pe când în Franța deși în teorie ministrul Barthou găsește necesară o perioadă de transiție, totuși guvernul francez încă din ziua alipirei Alsaciei-Lorena, a instituit acolo fără nici o restricție regimul administrativ și legislativ al Franței, care continuă și în prezent să fie în vigoare și credem că ori câte guverne se vor schimba în republica franceză, nici unul nu se va încumeta să puie în practică teoriile enunțate de ministrul Barthou în discursul de la Strassburg.

Prin urmare este cu totul eronată afirmația acelora cari susțin că la noi se încearcă să se facă o unificare forțată. Si în cazul când s'ar face o comparație cu privire la unificare între Franța și România, vom constata tocmai contrarul de ceia ce caută să se acrediteze de cei interesați să mistifice adevărul. Căci pe când la noi provinciile alipite trăesc încă sub regimul administrativ și legislativ propriu, în Alsacia-Lorena unificarea se poate considera un fapt îndeplinit și aceasta tocmai din cauza măsurei luată de guvernul din Paris, ca chiar din ziua anexărei să se instituie acolo regimul Republicei franceze.

: Citiți Infrățirea :

INFORMATII

A. S. R. Principesa Elena, soția A. S. R. principelui Carol, a fost numită comandantă a regimentului 9 roșiori.

Dl A. Boiu, prefectul județului Sibiu, a fost delegat a îndeplini și funcțiunea de prefect al orașului Sibiu.

S'a aprobat călătoria cu reducere de 75 la sută dela orice stațiune până la București și înapoi între 13—20 Octombrie a. c. membrilor congresului „Societății române de otorinolaringologie."

S'a hotărît ca delegația presei care va fi invitată la serbările de încoronare, să fie formată din 60 de ziariști, dintre cari 40 români și 20 străini.

Pentru invitațiile și încuartiruirea ziariștilor străini se va ocupa ministerul de externe iar pentru cei români se va ocupa ministerul de interne.

Azi va avea loc o conferință, la care vor lua parte reprezentanții asociațiilor de presă ca de comun acord cu autoritățile să se stabilească în amănunte participarea ziariștilor la serbările de încoronare.

In „Monitorul Oficial" din 6 c. a apărut decretul prin care dl Constantinescu Tancred, director general al căilor ferate române, având în corpul technic gradul de inginer-inspector general clasa II, dela 1917, Iunie 1, este înaintat pe ziua de 1 Octombrie 1922, la gradul de inginer-inspector general clasa I, în cadrul ordinar al sus zisului corp.

Dl Dem. V. Paraschivescu, președinte de tribunal cu grad de consilier de Curte de apel la Sighet-Maramureș, a demisionat din magistratură.

Toate autorizațiunile de construcțiuni la stațiunile balneare ale Statului, cu începere dela 6 Oct. c. vor fi verificate de către dl Culina, arhitectul ministerului de industrie și comerț care-și va da avizul.

Duminecă dimineață s'a făcut la Seminarul Central din Capitală comemorarea regretatului profesor și publicist dr. Ion Scurtu.

In curând va apare **Tabloul Abonaților la telefon** din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș pe anul 1922/923 editat de Agenția de Publicitate **„SOARELE"**, Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toți *Domnii comercianți, industriași, medici, advocați etc. etc.*, să prefere această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a face cunoscut în întreaga țară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenției sus zise, trimițând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

La Timișoara se vor înființa două consulate: unul german și altul american, cu scopul de a strânge raporturile între cele două state și țara noastră.

Plata primelor pentru grâu

Deschiderea unui credit

Prin decretul apărut în „Monitorul Oficial" No. 148 din 7 Octombrie a. c., s'a deschis pe seama ministerului finanțelor pe exercițiul 1922—1923 un credit extraordinar de trezorerie în sumă de lei 200 milioane pentru a se restitui cumpărătorilor de grâu, cari plătesc 30.000 lei de vagon, prima de 5.000 lei, care este cuprinsă în prețul plătit.

Acest credit extraordinar se va acoperi din plusul de încasări din taxele de export în afară de cele evaluate pentru alimentarea bugetului pe anul 1922—1923, iar pentru ratificarea lui se va supune Corpurilor legiuitoare o lege specială prin care se va arăta mijloacele de acoperire.

Toate doamnele care într'adevăr știu ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY,** *Piața Unirei 23 Cluj.* Renovat având cabine absolut separate. 2014—1.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Se aduce la cunoștință Generală, că în zilele de 12, 13, 14, 15 și 16 Octombrie a. c. toți străini aflați în orașul Cluj se vor prezenta odată pe zi între orele 9—1 a. m. și 2—4 p. m. pentru a obține o viză la serviciul special de Siguranță Cluj, strada Regele Ferdinand No. 54.

Lipsa de la viză într'una din zilele arătate mai sus strage după sine imediata izgonire din țară a streinului.

Se aduce la cunoștință publicului, că în timpul sărbărilor încoronării nimeni nu va fi primit pe teritorul orașului Alba-Iulia, dacă nu va poseda documente și legitimații cu care să'și stabilească în mod neîndoios identitatea.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATĂ
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanență cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de preciziune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Serbările Incoronărei

Misiunile străine cari au fost anunțate

In cursul săptămânei acesteia va sosi în țară M. Sa Regina Serbiei, pentru a participa la serbările de încoronare.

Suverana Jugoslaviei, va descinde la Sinaia.

Misiunile streine

Guvernul a primit răspunsurile invitațiilor ce le-a făcut Curților streine pentru participarea la serbările de încoronare.

Vor participa din partea Angliei: A. S. R. Ducele Albert of Iork, colonelul Ronald Waterhousse și amiralul Coppdell; Franța va fi reprezentată prin Mareșalul Foch. generalul Weigand, colonelul Vassoigne adjutantul președintelui republicei și căpitanul Buget.

Din partea Italiei asistă A. S. R. Ducele de Genova, comandantul Frederik de Grossi, comandorul Gracomo Stannary.

Spania va fi reprezentată de A. S. Infantele d'Orleans, Don Jose de Landechu, Don Uzquiano adjutant al Regelui Spaniei.

Serbia: A. S. R. Principele Paul.

Belgia prin contele de Broqueville fost președinte al consiliului, generalul de Roy de Bliqui și contele Grunume.

Cehoslovacia: D. Samal cancelar al republicei. Iar statele: Portugalia, America, Japonia, Polonia, Elveția, Grecia, Germania și Austria vor fi reprezentate prin miniștrii plenipotențiari acreditați în mod oficial în acest scop.

Delegații diferitelor țări vor sosi la Sinaia în ziua de 12 Octomvrie, unde vor fi primiți cu toate onorurile cuvenite.

Aprovizionarea Ardealului

— Măsurile guvernului —

In legătură cu aprovizionarea Ardealului cu cerealele necesare pentru iarnă, unele ziare publică tot felul de știri, de multe ori dând amănunte care nu corespund pe de-a întregul adevărului.

Firește, că chiar dacă la bazalțor ar fi buna credință, în nici un caz această îngrijorare manifestată într'un chip cu totul exagerat nu poate să servească de loc interesului obștesc, ci dimpotrivă contribuie și mai mul să alarmeze publicul fără nici un motiv.

Adevărul este că întotdeauna, mai ales de la războiu încoace, Ardealul n'a putut să se aprovizioneze din propria lui recoltă, ci a trebuit să se aducă cerealele din alte regiuni. Cu atât mai mult astăzi era foarte explicabil ca populația de dincoace de Carpați să se aprovizioneze din alte părți, întrucât deși lucrările expropierei nu au paralizat complectamente cultura pământului, totuși trebuie să recunoaștem că agricultura de aci se află actualmente într'o perioadă de tranziție, când este firesc să se remarce pe ici, pe colo lipsuri în ceia ce privește agricultura.

Această stare de lucruri nu îndreptățește populația din Ardeal ca să se alarmeze, fiindcă guvernul dându-și perfect seama de situație a luat toate măsurile ca aprovizionarea orașelor și satelor de dincoace de Carpați cu cerealele necesare pentru iarnă să nu sufere de loc.

Statisticile întocmite arată lămurit că recolta anului acesta nu numai că este în stare să facă față tuturor nevoilor interne, dar se constată disponibilități destul de apreciabile pentru export.

Pe lângă măsurile luate de Comisiunea economică ca cerealele absolut indispensabile consumului intern să fie supuse regimului contingentării, guvernul a luat dispoziții ca populația Ardealului să fie aprovizionată cu cantitățile necesare de grâu și porumb.

In acest scop, s'a recâștigat Ardealului deocamdată un număr de 3000 vagoane cu porumb, grâu și secară, care vor fi transportate cu trenuri speciale pentru a fi împărțite populației prin federalele de aici.

Din cele expuse mai sus, se poate constata că îngrijorarea ziarelor care alarmează publicul nu este de loc întemeiată și răspândirea acestor știri nu se face decât cu scopuri tendențioase de a crea o anumită atmosferă pe care în urmă să o esploateze în profitul unor interese politice.

Mare asortiment
de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firme
Diamantstein și Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25
(vis-a-vis cu posta) 2032

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Deraiarea din stația Târnavele

Știri sosite anunță ca în stația Târnavele un tren încărcat cu cereale a deraiat. Mașina și 2 vagoane au eșit de pe linie. Din cauza deraerei, trenurile cari urmau să sosească în capitală, au sosit cu mari întârzieri. Sunt 2 ușori răniți din partea personalului trenului.

•

Pe când un tren de marfă vine din Iași, trecând în dreptul cantonului 13, din cauza liniei care se lărgise, trenul a deraiat.

•

Direcțiunea executărei tratatelor din ministerul de externe aduce la cunoștința celor interesati că serviciul român de restituție din Viena a identificat o serie de portrete ale familiei regale și candelabre, cari au fost ridicate din țară de trupele de ocupațiune.

•

Ministerul de interne a comunicat astăzi că s'a revenit asupra hotărârei ca fabricele și atelierele să nu lucreze în zilele încoronărei.

•

Lucrările podului dela Valea-Largă sunt terminate. Toate trenurile speciale cari vor merge la Alba-Iulia pentru încoronare vor trece fără transbordare.

•

București. — Ancheta privitoare la incendiul dela teatrul Cărăbuș a stabilit că focul a fost pus. Cercetările continuă.

■

După încoronare se va convoca marea comisiune pentru reforma financiară.

•

Oficiul palestinian din Galați anunță că se vor reîncepe săptămâna viitoare emigrările pentru Palestina.

Englezii au închis Bosforul

Paris. „Echo de Paris" anunță că autoritățiile militare engleze au închis intrarea Bosporului spre Marea Neagră.

Serbările încoronării

Sosirea M. Sale Regina Maria a Jugoslaviei. Grațierile și comutările de pedepse. Amnistia

Astăzi la ora 11 a sosit la Sinaia cu un tren regal regina Maria a Jugoslaviei spre a participa la serbările încoronărei.

•

Un membru al guvernului a declarat unui redactor al ziarului „Adevărul" că cu ocazia serbărilor de încoronare nu se va da o amnestie. In Schimb se vor propune suveranului tablouri de grațiere și mai cu seamă comutări de pedepse ale mai multor condamnați militari și politici. Se va da și o amnestie, însă după serbările încoronării, urmând ca o comisiune compusă d n delegați ai ministerului de război să elaboreze un proect de lege a amnestiei care pe urmă va fi adus în discuția parlamentului, în luna Noembrie.

■

M. Sa regina Maria și regina Elisabeta au sosit astăzi în capitală.

•

Cu orientul-expres a sosit astăzi în capitală d-l Victor Antonescu, ministrul României la Paris. In gara de Nord a fost primit de dl Vintilă Brătianu.

In preajma deschiderii Parlamentului

Membrii guvernului se vor întruni azi la ora 5 în consiliu de miniștri, care va redacta mesajul pentru deschiderea corpurilor legiuitoare și va stabili ce proecte de legi se vor supune desbaterilor parlamentulai.

Englezii primesc acordul dela Paris

Londra. — Consiliul de miniștri englezi a adoptat acordul dela Paris. S'a hotărât ca alaților să-și mențină trupele, unde se află acum, până la încheierea păcei.

Externe

Declarațiile lui Cicerin

Cicerin și alianța polono-română. Conferința desarmării și temerile Rusiei

In trecerea prin Varșovia, Cicerin a declarat corespondentului agenției „Rador" că Rusia urmărește cu mare simpatie lupta Turcilor pentru independența lor politică și economică, al cărei rezultat va fi reconstituirea unui stat liber, suveran, cuprinzând toate teritorille locuite de Turci. Tratatul ruso-turc prevede libertatea navigației comerciale în strâmtori care va fi realizată de o comisie compusă din ceie șase puteri riverane Mărei Negre. Cicerin și-a exprimat convingerea că Polonia va adopta o atitudine mai moderată față de evenimentele din Orient. Raporturile intime ale Poloniei cu România pot determina participarea Poloniei la rezolvarea acestui conflict. Participarea României la conferința desarmării va fi cel mai bun mijloc pentru înlăturarea temerilor Rusiei privitor la politica României. Atitudinea României după conferința dela Genova și măsurile ei militare, deșteptau bănuieli. Aceste bănuieli vor fi atenuate dacă România va participa la conferința desarmării.

Rusia mobilizează

Riga. — Rusia pregătește mobilizarea generală. Se trimit întăriri în Transkaukazia, iar cazacii se concentrează în Kaukaz. La Tiflis sosesc numeroase trupe rusești. Câteva divizii au fost trimise la Batum.

Regele Greciei prizonier

Belgrad. — Se anunță, că noul rege al Greciei este prizonier în palatul său. Nimeni nu are voe să-l viziteze fără autorizație specială.

Grecia acceptă evăcuarea Traciei

Athena. — Consiliul de miniștri de aseară a hotărât, conform dorinței aliaților să accepte sacrificiul de a evacua Tracia orientală, Grecia va negocia numai asupra termenului. Ziarele află, că Venizelos a primit totuși asigurarea, că suveranitatea elenă se va menține în Tracia occidentală.

Retragerea turcilor din zona neutră

In urma ordinilor date de Ismed Pașa, trupele turcești cari invadaseră zona neutră în cursul nopții s'au retras.

Turcii invadează din nou zona neutră

Trupele turcești au pătruns din nou în zona neutră. Aliații au protestat pe lângă Ismid-Pașa. Ismid-Pașa a făgăduit că va da ordin trupelor să se retragă. Aliații au mai hotărât că zonele neutre să fie complect evacuate înaintea începerii evacuării Traciei.

Noul guvern cehoslovac

Cabinetul cehoslovac sub președinția lui Swenla întîmpină o primire favorabilă în pressa majoritară care prevede o colaborare în bune condiții a noului cabinet cu camera.

Criza de guvern din Grecia.

Se anunță din Atena că Zaimis este gata a reveni asupra refuzului de a primi președinția consiliului de miniștri.

Conferința Schanzer-Beneș.

Conferința Schanzer-Beneș a avut loc înainte și după amiază ieri. Comunicatul oficial arată expunerea lui Beneș asupra directivei Cehoslovaciei în Europa Centrală. Schanzer a constatat că această politică duce la consolidarea păcei pe bazele tratatelor semnate și este în acord cu politica italiană.

Viitoarele conferințe de pace

Constantinopol. — La 1 Noemvrie la Scutari sau pe insula Principo va avea loc conferința de pace. Chestiunea strâmtorilor se va desbate la o conferință ulterioară. La conferința generală de pace vor participa Anglia, Franța, Italia, Japonia, România și Cehoslovacia, iar la conferința pentru aranjarea chestiunei strâmtorilor vor participa și România, Ucraina și Georgia.

Redeschiderea conferinței dela Mudania

Constantinopol. — Sâmbătă s'a redeschis conferința dela Mudania. Turcii par mai împăciuitori.

Un guvern fascist în Italia

Roma. Se vorbește de venirea la putere a unui guvern fascist Missolini a cerut dizolvarea camerei. Circulă zvonuri de retragerea cabinetului Facta.

Fasciști în lupta.

Viena. Guvernatorul Tirolului s'a adresat guvernului din Viena rugându-l să intervie pe lângă guvernul italian pentru a pune capăt teroarei fasciste din Tirol.

Industriașii francezi în chee convenții economice cu Sovieteie

Berlin. Reprezentanți ai marilor industrii franceze au încheiat o convenție economică cu sovietele.

Primul și cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Pentru comercianți la comandă mai însemnată reducere de prețuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu abur, și de văpsit Cluj, văpsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbaci toit și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 și 290.
Loyd 2721 1553

DOMNI ADVOCAȚI!

In câteva săptămâna v-a apărae în redactoarea d-lor: **Dr. Dionisiu Pop secretarul baroului advocaților** în Cluj și Dr. Emeric Szeghő advocat

condica de termene pentru advocați 1923

în ediția firmei: Librărie **„Lepage“**. în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în pânză.

V-a conține afară de rubricele usuale de prenotare

LISTA TUTUROR ADVOCAȚILOR din ROMÂNIA-MARE

scala cea mai nouă de timbre, cel mai nou tarif de postă, telegraf și telefon.

Dacă doriti a Vă asigura aceasta condică, binevoiți a-o comanda recomandat de pe acuma **cu indicarea exactă al adresei D-Voastre.**

Costul condicei pentru cei ce o comandă acuma, e 100 Lei,

Librăria „LEPAGE“ Cluj. 1267

Pentru informațiuni comerciale, intervenții la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresați-vă biroului

TERMINUS

autorizat Trib. Comerț. No. 1369—1922.

Bucuresti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă servește cu cea mai mare promptitudine.

Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignațiune, facem reprezentanțe cu cele mai favorabile condițiuni. 2171

Foale de Fierari

formă ungurească

2233

SE OFERĂ de fabrica:

P. Andreescu Fii

Craiova (vechiul regat)

La cerere se trimite prețul curent

In grădina de iarnă a hotelului CENTRAL dau reprezentanții senzaționale

Myriam Barka, Olga si Teddy.

Inceputul la 9 oare seara.

Lloyd 1010 2222-1

Depositul fabricăi de tricotaje

„Helios“

Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Ministerul Comunicațiilor Direcțiunea Generală C. F. R.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică că în ziua de 20 Octombrie ora 11 a. m. se va ține licitațiune la Direcțiunea Specială a Serviciului Comercial C. F. R. biuroul C3 București Str. General Berthelot No. 8 pentru concesionarea câte un biurou a Serv. de Camionaj C. F. R. în orașele mai jos arătate.

Doritori vor prezenta sau trimite prin poștă ofertele D-lor timbrate și sigilate pe adresa Direcțiunei Speciale a Serviciul Comercial C. F. R. biuroul C3. București Strada General Berthelot No. 8 însoțite de recipisa unui casse C. F. R. constatând depunerea unei garanții provizorii de 30.000 lei în numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe lărgă adresa și mențiunea „Ofertă pentru Concesiunea Serviciului de Camionaj C. F. R.“ din orașul ..... licitația din 20 Octombrie a. c.

Depunerea garanției în sala de licitație și supra oferte nu se primesc.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 72-83 Legea Comptabilității Publice.

Ca bază pentru licitație este contractul tip despre care doritori pot lua cunoștință după cum se arată mai jos în dreptul fiecărui oraș.

No.	ORAȘUL	Unde se poate lua cunoștință de contractul tip și de convențiunile licitației
1.	Mediaș . . .	La Dir. III. Reg. C. F. R. Brașov și șeful stației Mediaș.
2.	Blaj	La Dir. IV. Reg. C. F. R. Cluj și la șeful stației Blaj
3.	Sig.-Marmației	La Dir. IV. Reg. C. F. R. Cluj și la șeful stației Sighetul-Marmației.
4.	Lugoj	La Dir. V. Reg. C. F. R. Timișoara și la șeful st. Lugoj
5.	Alba-Iulia . .	„ „ VI. „ „ „ „ Arad și la șeful st. Alba-Iulia
6.	Galați	„ „ II. „ „ „ „ Iași și la șeful stației Galați.
7.	Iași	„ „ II. „ „ „ „ Iași și la șeful stației Iași.
8.	Constanța . .	„ „ I. „ „ „ „ București și la șeful st. Const.
9.	Tg.-Mureș . .	„ „ IV. „ „ „ „ Cluj și la șeful st. Tg.-Mureș.

Ofertanți vor fixa prețurile ce înțeleg să pretindă pentru efectuarea operațiunilor Serviciului de Camionaj C. F. R. după grentățile indicate în tabloul de mai jos:

TARIFUL

Operațiunile Serviciului de Camionaj C. F. R.

Greutatea în Kgr. dela Kgr. la Kgr.	Mărfuri de Mare-iuțeală Lei B.	Mărfuri de Mică-iuțeală Lei B.	Greutatea în Kgr. dela Kgr. la Kgr.	Mărfuri de Mare-iuțeală Lei B.	Mărfuri de Mică-iuțeală Lei B.
5— 50			1801— 2000		
51— 100			2001— 2400		
101— 200			2401— 2800		
201— 300			2801— 3200		
301— 400			3201— 3600		
401— 500			3601— 4000		
501— 600			4001— 4600		
601— 700			4601— 5000		
701— 800			5001— 5500		
801— 900			5501— 6000		
901—1000			6001— 7000		
1001—1200			7001— 8000		
1201—1400			8001— 9000		
1401—1600			9001—10000		
1601—1800					

DIRECȚIUNEA GENERALĂ.

No. 54735/15790 C/1071 C3/922. 2231

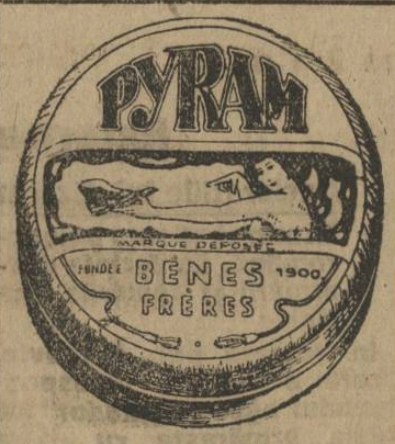

Cea mai fină crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Fondată la anul 1685

Piața Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

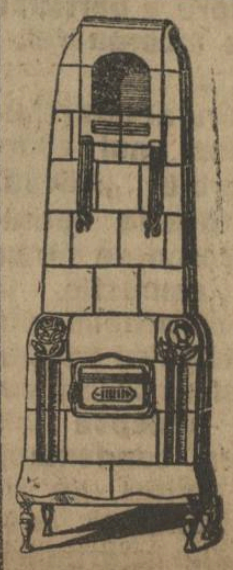

Descoperire Nouă

Cu Lei 3:.0 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JÓZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harótmuth si Karol Majers fii.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă.
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2080

LOUIS DERI

CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

AUTO-MECANICA S. R. A. **LEONIDA & Co.** UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A. Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE Michlin,

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE DAU limba germana în schimbu limbei română, la ziar sub „V“ 2229

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Bucătar 2230

perfect regățean pentru popota ofițerilor să-și trimită oferta telegrafic

Crăciun, Strada Real 4. Oradea-Mare.

Uzina electrică aorașului
Conducerea societății „GANZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 40..

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrează instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Pantofăria de lux
I. SAMSON
din Str. Universității 2.
Execută ori ce fele de încălțăminte la comandă și de găsesc și gata, cu prețurile cele mai avantajoase. 2232

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

ACTIV

1921 24 Septembre			1922 16 Septembre	1922 23 Septembre
4.159.722.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	4.957.971.657	5.037.975.462
	1.689.111	aur (lingouri)		
	14.455	aur (monete)		
	3.664.263.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur		
384.566		Argint și diverse monete	531.156	494.282
356.955.225		Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat		—
785.501.821		Efecte scontate	2.833.257.591	2.955.327.102
178.014.433	104.524.500	Împrumuturi pe efecte publice 127.799.500	212.410.926	228.366.633
	135.687.500	„ „ „ „ în cont curent 171.988.450		
	73.489.933 62.197.567	„ din cari nu s'au ridicat lei 71.421.317	100.567.133	
8.042.556		Împrum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
1.600.000.000		Împr. Statului pentru necesitățile Tezaurului: Împr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000	
1.495.676.533		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854	
1.000.000.000		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000	
—		„ „ 200 „ (1920 B. P.)	183.735.749	
399.999.977		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000	
399,457.213		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213	
197.650.000		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.135.816
5.000.000.000		Împr. Stat p. unificare monet. Împr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000	
606.644.027		Împr. de $2^1/_2$ miliarde (5 Ian. 1921)	2.058.192.799	7.058.192.799
55.035.301		Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	96.314.053	95.701.013
11.997.418		Efectele capitalului social	11.997.418	11.997.418
32.908.657		Efectele fondului de rezervă	32.958.207	32.958.207
3.792.322		Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.	3.785.322	3.785.322
9.304.148		Imobile	47.893,530	47.893.530
2.321.610		Mobilier și mașini de imprimerie	3.809 590	3.827.401
7.039.909		Cheltueli de Administrațiune	10.847.477	11.342.466
15.573.217		Conturi curente	130.531.723	130,861.177
723.442.434		Conturi de valori	233.862.065	175.292.818
1.542.080.041		Conturi diverse	389.550.000	377.011.633
18.591.543.489			21.314.091.886	21.461.205.635

PASIV

12.000.000		Capital	12.000.000	12.000.000
61.911.366		Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.142.984		Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
12.249.503.868		Bilete de bancă în circulațiune	14.861.587.442	15.076.527.443
11.693.106		Profit și Pierdere	14.000.618	14.000.618
14.334.646		Dobânzi și beneficii diverse	33.060.521	36.660.004
2 151.533.019		Conturi curente și recepise la vedere	1.354.070.008	1.320.033.253
4.082.424.500		Conturi diverse	4.951.672.790	4.914.283.810
18.591.543.489			21.314.091.886	21.461.205.635

24 Sept. 1921		Efecte și alte valori de restituit	23 Sept. 1922		
11.080.431.913	273.049.420	Efecte și alte valori în păstrare	311.049.203	10.858.689.979	10.859.575.163
	9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000		
	1.113.048.493	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.384.191.960		
1.292.894.667		Conturi de ordine		1.708.253.653	1.713.537.279
12.373.326.580				12,566.943.632	12.573.112.442

Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%

Plüs pentru paltoane, tricotaje,
mare asortiment de ștofe
se capătă la magazia de modă 1591
„BARZA“

NEVOILE CREDITULUI IN ROMANIA MARE

Un expozeu al dlui Vintilă Brătianu, ministru de finanțe

Rolul Băncii Naționale în actuala situație și în concordanță cu politica de consolidare financiară a Statului

II.

Nevoile pieței

Sporirea însă într'o proporție atât de mare a circulației, pentru nevoile Statului, a împiedecat în parte Banca Națională să îndeplinească toate nevoile pieței private. Aceste nevoi sunt azi sporite și mult din ele sunt imperioase.

IN AGRICULTURA

Din examinarea situațiunei actuale se poate alege caracterul și importanța acestor nevoi.

Prima categorie o formează cele izvorâte din faptul că în anul 1922 producția țărei a reintrat în normal, grație cultivărei întregei suprafețe, a funcționării întregei industrii și reluării transporturilor pe uscat și apă. Singura piedică ce ar putea stânjeni această mișcare, este creditul a cărui nevoie a sporit și prin inflațiunea monetară. Mobilizarea unei recolte a cărei strângere este mai întârziată prin faptul răspândirei ei în mâna sătenilor, cere avansuri pe cereale într'o proporție mai mare ca în trecut.

Casa Centrală a Băncilor Populare și a Cooperativelor chiar înainte de organizarea temeinică și clasarea cerealelor, au un rol important, dar până atunci băncile orășenești și casele de gaj pot aduce multe înlesniri.

In deosebi în Basarabia ca și în vechiul Regat, părțile cele mai agricole din teritoriul țărei, lipsa de credit se simte puternic în acest moment.

IN INDUSTRIE

A doua categorie de nevoi de credit sete datorită dezvoltărei industriale. O parte din aceste industrii cu capital încă insuficient pentru a face față investițiunilor mai mari în combustibil și materii datorite inflațiunei, sunt stânjenite în mersul lor. Cele cari depind de plata furniturilor pentru Stat au putut găsi o îmbunătățire în faptul că prin ameliorarea situației financiare, Statul face față comenzilor în curs. Apasă însă greu asupra lor plățile din trecut, cari nu vor putea fi regulate de cât printr'un împrumut.

Este absolut necesar să se înlesnească mersul acestor industrii care reduce importul și care satisface prin noi nevoile țării.

Până la organizarea unui credit industrial, va fi nevoie ca Banca Națională să ajute încă această producție, ținând seamă că creanțele asupra Statului — când situația financiară a acestuia se îmbunătățește pe fiecare zi — sporesc creditul izolat al acestor industrii și al instituțiunilor financiare ce le girează.

NATIONALIZAREA INDUSTRIILOR IN NOUILE PROVINCII

In sfârșit, a treia categorie de nevoi cuprinde pe acelea de nationalizare ale industriei în provinciile desrobite și care depind încă de centrele de stăpânire din trecut. Valuta sporită și lipsa de credit crează o situație primejdioasă și încercări de înstrăinare se produc chiar asupra industriilor naționale. Orice măsură ar lua statul ele nu pot fi rodnice dacă nu sunt urmate și de soluția financiară practică.

ROLUL BANCEI NATIONALE ȘI NEVOILE REALE

Satisfacerea acestor categorii de nevoi cere o puternică sporire a creditului privat. Statul azi ne mai cerând Băncei Naționale credit pentru dânsul, toată grija și toate mijloacele trebuesc să meargă în direcția atribuțiunilor normale ale unei bănci de emisiune, adică ale vieței economice propriu zise.

Banca Națională înainte de 1916 afecta nevoilor acestei vieți aproape 800 milioane lei, sumă care, chiar în epoca neutralității, era restrânsă din cauza grijilor viitorului. Ea ar fi trebuit în mod normal de pe atunci, pentru vechiul Regat să fie de un miliard de lei. Această sumă arată că azi, pe un teritoriu și cu o populație mai mult decât îndoită, cu o activitate mult sporită, ea ar trebui să fie cel puțin întreită, chiar dacă viața economică ar fi normală și n'ar fi influențată de inflațiunea existentă care sporește prin ea însăși mult cifra afacerilor.

In acelaș timp, în situația încă plăpândă și de transformare a organizației noastre financiare, Banca Națională are de jucat și din acest punct de vedere rolul de îndrumătoare și — până întărirea creditului privat trebuie să deschidă dânsa calea pentru a înlesni această îndrumare.

Ea trebuie deci în această perioadă de consolidare prin noi credite, — negreșit bine chibzuite și asigurate, dar larg deschise — să înlesnească organizarea economică ce cere România Mare și transformarea adusă în toate direcțiile, de ea .

PLATILE DATORIILOR STATULUI VA INLESNI ALIMENTAREA PIETEI

După cum reaminteam mai sus, Banca Națională a fost până azi stânjenită în îndeplinirea acestui rol, prin emisiunea de 13 miliarde lei pentru stat. Dacă la această inflațiune s'ar fi adăogat emisiunea cerută de nevoile reale ale economiei naționale, sporite tocmai prin această inflație, deprecierea valutei ar fi fost și mai mare.

Cum însă am intrat de aproape un an în faza de consolidare a bugetului Statului — când nici emisiunea de bilete și nici de bonuri de tezaur, nu se mai face, pentru a face față cheltuelilor publice obicinuite — putem acum păși fără teamă la satisfacerea nevoilor creditului privat. In afară chiar de consolidarea datoriei flotante a Statului la Banca Națională, și care va fce obiectul unei cercetări speciale, putem prevedea cu siguranță limitarea emisiunei la maximum cifrei actuale, făcând prin scăderea succesivă a datoriei Statului, locul necesar pentru alimentarea pieței private.

AURUL DELA BANCA AUSTRO-UNGARA

Vom putea de îndată începe retragerea de aproape șase sute milioane lei cu cele 20 milioane coroane aur ce luăm din lichidarea Băncii Austro-Ungare. Alte resurse vor putea, sperăm, in cursul chiar al acestui exercițiu să permită sporirea acestei sume. Astfel că pe măsură ce statul își va scădea datoria sa, partea disponibilă din emisiune va merge la satisfacerea nevoilor comerțului, industriei și agriculturei. Se transformă astfel, pe deoparte, o emisiune fără nici o acoperire și care nu are altă operație la spate decât chel tuiala Statului sporită, într'una având la bază o operație reală economică.

Este pe lângă înlesnirea activității economice, o primă asanare și întărire a monetei; ea va trebui continuată apoi, cu retragerea continuă și treptată a circulației de prisos, asigurând însă monetei o contravaloare în aur sau trate. Acest program trebuie astfel aplicat în ziua când circulația va ajunge la cifra ei normală (și fără o prea bruscă retragere care ar putea aduce o criză economică) ea să fie asigurată cu cel puțin o treime în aur sau trate, conform regulelor obișnuite.

Sperăm să găsim, între altele, în sumele datorate de Germania pentru biletele Băncii Generale putința înlesnirii acestei consolidări a biletului nostru.

CONCLUZIUNI

In rezumat pentru a sprijini politica financiară a Statului și pentru asigurarea unei propășiri economice din care va ieși consolidarea cea mai temeinică a finanțelor publice, trebuie ca Banca Națională să poată satisface următoarele nevoi imperioase ale vieții noastre economice:

1) Prin complectarea organizării în provinciile liberate să ajungă la cel puțin o rețea de Sucursale și Agenții de aceiași densitate ca în vechiul Regat.

2) Grație organizației actuale și celei viitoare să îndemne și în drumeze întărirea rețelei private de credit național.

3) Să urmărească și ajute prin Casa Centrală a Băncilor Populare și Cooperativelor sătești, dezvoltarea și întinderea creditului la sate și orașe.

4) Ca treptat cu retragerea ce Statul va face din datoria lui flotantă, partea corespunzătoare să meargă la nevoile economice naționale.

Aceste nevoi sunt în acest moment de trei categorii:

a) pentru a alimenta creditul necesar agriculturei și mobilizărei recoltei actuale până la vânzarea ei.

b) pentru a întreține o notă normală industriei naționale și a reduce astfel prin sporirea producției, alimentarea din afară.

c) pentru a face față nevoilor de naționalizare a vieței economice în provinciile desrobite.

Cu cât Statul va înlesni situația Băncii Naționale prin stingerea datoriei sale, cu atât această restituție trebuie să înlesnească creditul privat având ca țintă finală să nu se depășească totalul emisiunei actuale. Aceasta mai cu seamă până ce organizarea temeinică a creditului industrial, a creditului ipotecar și finanțarea expropriei va spori mijloacele necesare pentru a alimenta creditul privat.

*

Nu ne îndoim că Instituția care a prezidat atât de rodnic la propășirea economică și financiară a României de eri, care a ajutat consolidarea și apărarea națională, nu-și va câștiga un nou titlu de recunoștință.

Mica Antanta și chestia orientală

CE SPUNE PRESA BULGARA

Ziarul bulgăresc „Slovo" scrie următoarele: „Infrângerea Greciei și mai ales decizia Franței, Marei Britanii și a Italiei de a susține drepturile Turciei asupra Traciei Orientale cu Adrianopolul, au sdruncinat cu totul intențiile Micei Antante.

Deciziunea celor trei marii puteri a pus capăt calculelor pe care Mica Antantă și le făcea până acum. Insuși Anglia a cedat și s'a resemnat. Este cu totul firesc ca nici Serbia, nici România, nu vor porni la războiu pentru a păstra grecilor Salonicul și Dedeagaciul. E evident că se pune capăt politicei de încercuire a Bulgariei; se pune capăt asemenea atitudinei ce Jugoslavia și România au adoptat-o față de Bulgaria.

Până acum sârbii nu îndrăzneau să vorbească destul de deschis de aspirațiunile lor față de Salonic. Dezastrul grecesc și venirea turcilor lângă Marița, le dă însă o mai mare libertate de acțiune: „Turcia să fie cât mai departe de frontierele noastre, spune „Politika". Sârbii se tem de complicațiuni eventuale. Și se vor vedea obligați să-și schimbe atitudinea față de Bulgaria și de accesul ei la mare".

Presa engleză despre Franklin Bouillon

Ziarul „Times" azi dimineață scria următoarele cu privire la prezența lui Franklin Bouillon în Asia-Mică. Prezența acestuia este un adevărat pericol de oarece un om cu antecendentele sale și în situația în care se află acum ar putea involuntar și fără să-și dea seama să facă pe soldații turci să creadă că aliații ar fi pregătiți să acorde concesiuni, pe care însă ei nu pot și nu voesc să le acorde. Aceste bănueli încă nu ar putea fi nimicite prin restricțiunile împuternicirilor acordate lui în nota din Angora cu data de 29. Asupra aceluiași subiect ziarul „Daily Chronicle" se întreabă dacă Franklin Bouillon ar putea fi în stare să subordoneze vederile lui personale celiace se datorează Turciei, la obligațiunea pe care Franța o are față de politica colectivă fixată în Paris.

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana". institut de arte grafice Cluj,

Anul III. No. 633 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Vineri 13 Octombrie 1922

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrăți...

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMES...
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Contra-propaganda dușmanilor interni. Viitorul agricol al țărei

Cauzele insuficienței propagundei noastre în străinătate

Chestiunea propagandei noastre în străinătate a preocupat în nenumărate rânduri opinia publică, presa și oficialitatea noastră conducătoare, și tot de atâtea ori ea s'a părut aproape tuturor insuficientă. Celelalte țări amice și vrăjmașe s'au arătat totdeauna superioare în ceea ce privește propaganda pe care și-o fac pentru a se face mai simpatice în concertul statelor mondiale și mai bine cunoscuți în afara granițelor lor. Nouă totdeauna ni-am găsit vina că nu dăm destulă însemnătate chestiunei și ca atare propaganda favorabilă nouă ca și contrapropaganda atâtor dușmani ai Romăniei întregite, ne-au lăsat de multe ori indiferenți.

De la unire încoace n'a fost guvern căruia să nu i se fi adus grave acuzațiuni pe tema că nu se dă toată atenția cuvenită propagandei în străinătate. Mai toate aceste acuzațiuni însă porniau de la fapte adeseori întemeiate: aproape totdeauna propaganda antiromânească a dușmanilor noștri s'a arătat superioară. Era deci firesc să ne întrebăm asupra cauzelor acestei stări de fapt care țării noastre numai bine nu-i aducea. Dar răspunsul niciodată nu era mulțumitor, și se rămânea la ultima analiză în credința pe care o socoteau falsă, că guvernul nu se interesează de chestiunea propagandei și contrapropagandei.

Socoteam falsă această acuză, pentrucă oricare ar fi fost guvernul de la conducerea trebilor țării, avem credința că nu se poate să nu fi fost convins de folosul pe care îl poate aduce însăși actelor sale de guvernământ o bună și intensă acțiune de propagandă, o abilă și energică vestejire a tuturor încercărilor de denigrare, pornite contra noastră din tabăra numeroșilor noștri vrăjmași.

Astfel chestiunea trebue altfel privită, și cauza inferiorității serviciului nostru de propagandă și contră propagandă în străinătate, trebue cauzată aiurea. O neașteptată împrejurare pare să ne fi venit în ajutor mai repede decum ne-am fi așteptat; chestiunea nedeslegabilă până acum este pusă în lumina cea adevărată. Acum câtava vreme unul din oamenii noștri politici a părăsit terenul luptelor politicei interne tocmai când acestea păreau a se îndrepta către o luptă decisivă, ducându-se în America. Plecarea drului Lupu în atari împrejurări a surprins pe mulți, nimeni însă nu se aștepta ca ea să urmărească scopurile pe cari astăzi le putem vedea în toată goliciunea lor. Știrile cari ne vin din America sunt precise. Dl dr Lupu și presa românească de acolo, se dedau la acțiunea criminală de a prezenta viața politică și socială a României sub aspectul patimaș al însăși luptelor interne din țară, și aceasta sub privirile mirate ale lumei americane care nu știe ce să creadă: datele oficialității românești, sau inexactitățile omului politic dus acolo ca particular.

Cazul pe care ni-l prezintă activitatea de peste Ocean a drului Lupu desvălue misterul asupra insuficienții propagandi noastre. Toate străduințele de până acum ale statului nu puteau rămâne decât infructuoase, atâta vreme cât totalitatea cetățenilor săi și mai cu deosebire factorii politici autorizați, nu sunt alături de el. Transplantarea luptelor de politică internă în străinătate paralizează orice acțiune de propagandă; iar contrapropaganda noastră trebue să se îndrepte mai întâi contra activității criminale sau inconștiente ale însiși fiilor țării rătăciți de la norma de conduită a celui mai elementar patriotism.

In aceste condițiuni firesc este ca propaganda antiromânească a dușmanilor noștri să iasă triumfătoare. Ne găsim în aceeași situație ca și strămoșii noștri cari erau gata-gata să ducă țările românești libere la pierzanie din cauza nesăbuitelor apeluri la străinătate numai pentru a-și satisface triste și goale ambițiuni. Exemplele trecutului nostru istoric nu ni-au lăsat nici o învățătură, pentrucă cei mai mulți din politicianii de astăzi nu au căutat-o. Unde vom ajunge, nu putem ști? Țara și oamenii cu tragere de inimă pentru ea trebue să pornească o vie reacțiune contra tuturor dușmanilor săi interni.

C.

Apararea frumosului

Liga Națiunilor si publicațiile obscene

Intre două dezbateri destul de plicticoase, adunarea Ligei Națiunilor a discutat zilele trecute o chestiune deosebit de interesantă, în urma raportului profesorului Murray asupra traficului publicațiilor obscene. Este o temă care totdeauna a fost actuală și care totdeauna a atâtat pasiuni. Pe deoparte esteții și artiștii de orice fel se ridică pentru a apăra libertatea artei, pe de altă parte moraliștii și puritanii tună și fulgeră împotriva influenței conrupătoare a artelor frumoase. Nimeni nu se gândește să stânjenească libertatea artei, dar nu se poate invoca această libertate pentru a apăra toate acele publicații cari tocmai prin obscenitatea și imoralitatea lor n'au dreptul să intre în cetatea artei. Lupta împotriva acestui trafic de publicații imorale și pornografice este o adevărată luptă de asanare morală. Trebuesc însă luate toate precauțiunile pentruca această operă să nu atingă libertatea frumosului și a artei. Și aci stă toată greutatea rezolvirei acestei chestiuni. In artă opiniunile sunt atât de deosebite, încât va fi foarte greu să se stabilească unde începe și unde se sfârșește arta.

In cursul acestei discuțiuni, d-ra Văcărescu, delegată a României la Geneva, s'a suit la tribună și a făcut o entuziastă apărare a libertății artei.

„Niciodată, a spus poeta, o adevărată operă de artă n'a fost o obscenitate, niciodată o obscenitate n'a fost o adevărată operă de artă ... Aceasta pentru a slăvi ceiacee în toate timpurile s'a cuvenit admirat și iubit ... Acesta pentru a pune arta la adăpost de balele reptilei. Nimeni nu voește, nu-i așa, că poezia să-și înmoaie în aceste bale vestmântul ei de azur, ideia strălucitoru-i curcubeu, logica, picioarele ei ușor și sigure. Totuși între literatură și artă și parazitul care, sub livrea de lacheu, le urmărește și încearcă să le înjunghie în spate, depărtarea nu este așa de mare încât să nu trebue a o spori. Așezată pe culmea către care se înalță încrederea tuturor și apelul unanim, Societatea Națiunilor este chemată să dea convenției internaționale dela 1910, împotriva pornografiei, o vigoare activă. Iar aceleia care deși femeie îndrăznește să înfrunte spinii unei chestiuni atât de dificile, îngăduiți-i să-și amintească că este poetă și că atingând focul nestins și încercând să aprindă pe altarul luminilor veșnice o slabă licărire, ea a dobândit dreptul de a uri urâtul și de a veni în ajutor acelora, cari înalță un zid de apărare împrejurul frumosului".

Cuvintele din urmă ale poetei sunt profund îndreptățite. Toți aceia cari se închină frumosului, toți aceia cari nu voesc ca arta să fie mânjită de „balele reptilei", au datoria să lupte împotriva unei invaziuni care poate primejdui efortul omenirei pentru realizarea frumosului. Poeții, artiștii și esteții cași toți aceia cari simt vraja frumosului trebue să se ridice pentru apărarea operei de artă. Ei cei dintâi sunt datori să osândească pe cei cari fac din libertatea artei un prilej de speculă și de trafic. Și nu este o primejdie mai mare pentru adevărata artă decât această acțiune. Impotriva ei trebuesc luate măsuri severe pe cari le pretinde poruncitor nu numai un principiu de moralitate ci și nobila nevoie de a păstra neîntinat cultul frumosului.

Expropriera marei proprietăți din Ardeal și întrarea ei în stăpânirea țăranimei, a dat din nou prilej adversarilor împroprietărirei, ca să pue în discuție problema agricolă în țara noastră.

Marii proprietari în susținerile cauzei lor, afirmă că prin exproprierea moșiilor viitorul agricol al țărei este grav amenințat, întrucât țăranul român aflându-se într'o stare inferioară de cultură și ne posedând noțiuni suficiente asupra modului cum se face cultura intensivă a pământului, este firesc ea producția agricolă să diminueze într'o mare proporții, ceia ce firește că ar avea ca primă urmare lipsa disponibilităților pentru export.

Ingrijorarea marilor proprietari nu este justificată de loc și în nici un caz argumentația lor nu poate să constitue un motiv ca lucrările exproprierei să fie dirijate într'o direcții favorabilă vederilor lor.

Și, dovada cea mai evidentă a modului greșit cum înțeleg proprietarii rezolvirea greșită a acestei probleme din punctul de vedere al viitorului agricol al țărei, reesă din faptul că în vechiul regat deasemenea cei interesați atunci când s'a făcut exproprierea acolo, căutau să privească împroprietărirea ca pe o mare piedică ce se pune în calea realizărilor noastre economice. Starea de lucruri care se observă astăzi în ceia ce privește agricultura țărei, dezminte pe de-a întregul afirmațiunile făcute de marii proprietari.

Intradevăr statisticele agricole ne arată că în vechiul regat toate terenurile cultivabile au fost lucrate în întregime de țărani. Deși prin faptul trecerei pământului dela proprietari în mâinile țăranilor, trebuia să se constate o stagnare în producția agricolă, totuși lucrările exproprierei în vechiul regat n'au oprit de loc cursul normal al cultivărei pământului, din care cauză țara noastră a avut în toți anii pe lângă cantitatea necesară de produse agricole trebuitoare consumului intern, dar și cantități destul de însemnate pentru export. După cât suntem informați acelaș lucru se observă în prezent și în Ardeal. In toate părțile ogorul intrat în stăpânirea țărănimei este cultivat cu deosebită îngrijire, iar acolo unde lucrările împământenirei nu s'au putut încă efectua, pământul deasemenea nu rămâne nelucrat, deoarece Ministerul agriculturei a avut grija ca să ia dispoziția ca moșiile nelucrate de proprietari să fie date în arendă forțată la țărani.

De sigur, că acum când cunoaștem toate aceste amănunte, lesne ne vom putea da seama că îngrijorările prea mari ale marilor proprietari nu sunt căutați de puțin întemeiate și aceasta cu atât mai mult, cu cât dacă în prezent când suntem într'o perioadă de tranziție agricolă, producția nu suferă, în nici un caz nu trebue să avem motive de îngrijorare pentru mai târziu.

Pentru că chiar dacă am admite că țăranul român în prezent nu are suficiente cunoștinți asupra culturei naționale a pământului, nu este exclus însă ca să și le însușească de acum înainte. Legiuitorul reformei agricole pentru a preveni o stare de lucruri dăunătoare nu numai săteanului, dar economiei în general a țărei, a avut grija ca să prevadă posibilități pentru țărănime de a-și desăvârși instrucția agricolă. In acest scop, textul legei a lăsat neexpropriate terenurile necesare pentru înființarea fermelor model, unde țăranul, dar mai ales fii de țărani să poată vedea și practica lucrări sistematice, deprinzându-se astfel cu o bună cultură a pământului și cu o îngrijire aleasă ce trebue dată vitelor.

Prin urmare din cele expuse aici, reesă clar că știrile alarmante puse în circulație de marii proprietari, cu privire la viitorul agricol al țărei nu sunt întemeiate și dacă ele sunt răspândite, nu dovedesc decât intenționea de a crea o atmosferă favorabilă celor interesați să fie scutiți de expropriere.

Minoritățile și împroprietărirea în Ardeal

Se știe că partidul național pentru a-și câștiga aliați, în lupta ce o duce contra guvernului, a recurs la fel de fel de compromisuri.

Neputând să se înțeleagă cu nici unul din partidele din vechiul regat, din cauza oportunismului ce și-l manifesta în orice ocaziune, partidul național ca să nu rămâie singur a căutat să-și atragă măcar simpatia minorităților.

Și de aici o sumedenie de declarații de dragoste către acestea, printre care și cunoscuta invitare făcută minorităților de a participa la congresul de la Alba-Iulia.

Cu ocaziunea lucrărilor de expropriere, înfăptuite de partidul liberal, partidul național a căutat să exploateze această chestiune arătând că minoritățile care stăpânesc mari latifundii, ar fi nemulțumite de modul cum s'a făcut împroprietărirea.

Ori ziarul averescan „Indreptarea", care nu poate fi acuzat că ne ține partea, publică importante declarațiuni, ale unui deputat Dl Gheza Kiss, reprezentat al minorităților din Jud. Odorhei, prin care se laudă modul cum s'au efectuat lucrările de împroprietărire.

„Minoritatea maghiară recunoaște necesitatea reformei și ar fi o eroare a se spune că modul cum se execută ar fi părtinitor elementului preponderent din Statul român".

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cronica dramatică

Teatrul Național: „Pescărelul“,

— piesă în 4 acte de A. Cehov, traducere din rușește de dna Zina G. Moroianu —

Literatura rusească a pus totdeauna în ambara cititorul — în cazul literaturei dramatice, spectatorul — din restul europei, crescut la școala perfecțiunei clasice, la cea a claritații franceze și a profunziunei nordice. Literatura rusească a adus un suflu nou, ceva misterios, ciudat și brutal care trădează un suflet european aparte, pentru înțelegerea căreia se cere un efort cerebral deosebit și o educație literară speciala. Datorită acestui lucru poate literatura aceasta ciudată a pătruns foarte greu în Europa apuseană. Afară de Turgheniev care și-a modelat opera dupa maniera cu ent europeană, aproape toți ceilalți mari autori ruși au stat ani de zile la carantină și aproape toți au fost primiți cu ostilitate de publicul mare.

Simpatiile pentru literatura rusească s'au format greu; odată formate însă ele au rămas adânc înrădăcinate, și astăzi critica oficială de pretutindeni e unanimă în a recunoaște formidabilele resurse estetico-literare ale acestei literaturi.

Acum literatura rusească e la modă; iar literatura dramatică tinde să ia locul literaturei dramatice scandinave care a deținut locul de frunte în ultimele decenii. Tolstoi Gogol, Gonciarov, Andreiev, Gorki, Teodorov (care, alungat de actuala stare din Rusia, trăește în mijlocul nostru la București) ocupă astăzi afișul tuturor marilor teatre apusene. La noi literatura rusească a găsit un teren destul de prielnic. Apropierea teritorială, vechile legături istorice cu Rusia, legături cari au creiat adeseori apropieri de singe și influențe culturale necontestate mai cu seamă pe cale religioasă, înlesniau o mai bună înțelegere a acestei literaturi pe care rafinamentul apusean o găsia ciudată, dacă nu simplistă. Din nefericire traducerile din literatura rusă s'au făcut până acum prin intermediul literaturei germane și franceze. Cunoscute la a treia mână, operile marilor autori ruși ajungeau la noi într'un hal de necunoscut, și firesc a fost ca aprecierea să fie incompletă, ca și traducerea. Abia după războiu, reunirea noastră în granițele etnice, ni-a adus un contingent de cunoscători ai limbei rusești, și ca urmare nădejdii pentru viitoare traduceri bune. Un bun început s'a făcut traducându-se Crimă și pedeapsă a lui Dostoievski; o revistă bucureșteană a publicat o serie de traduceri din minunatele schițe ale lui Cehov, atât de asemănătoare cu nemuritoarele schițe ale lui Caragiale; Dna Zina G. Moroianu ni-a dat traducerea din original a piesii jucate eri seara de teatrul nostru.

E fără îndoială un bun început, care desigur continuând va aduce multe simpatii admirabilei de bogată literaturi ruseșți.

In opera lui Cehov, „Pescărelul“ pare să fie o abatere de la maniera lui obișnuită, tot pe scena teatrului nostru s'a jucat „Cererea în Căsătorie“ a aceluiaș autor rus, dar câtă deosebire de manieră!

Nu avem la îndămână date asupra cronologiei produselor literare ale lui Cehov, credem însă, că „Pescărelul“ e una din operile sale de tinerețe. Natura subiectului, în esență destul de simplu, ca și căutarea unei atmosfere dramatice cam naivă, ne îndreptățește această credință. Humorul aspru și ironia tăioasă, cari formează esența operilor mai cunoscute ale lui Cehov au venit mai târziu, când experiența vieții i-a creiat o filosofie proprie și o atitudine precisă față de însăși viața, care l'a învățat.

Subiectul e banal și n'are nimic specific rusesc: o intrigă de dragoste, care dă ca rezultat doi satisfăcuți, o desiluzionată, un învins și o resemnată.

Personagiile însă sânt ruși în toate fibrele lor și trădează toată filosofia lui Cehov din celelalte opere ale sale. D-nul Evghenie Serghievici Dorn e însuși Cehov, ironist brutal și totuși duios sub masca râsului, care ascunde rana continuu vie a unui suflet părtaș tuturor surprizelor vieții. Dar acest Cehov nu e încă întreg el. Constantin Gavrilovici Treblev încnide în sine un Cehov victimă, simbol al primelor înfrângeri literare și al incertitudinei începutului. Numai după ce moare acesta, celălalt Cehov devine complect.

„Pescărelul“ ar fi în opera lui Cehov un crâmpei de autobiografie, care trădează lirismul adolescenții și un nebănuit fond de romantism la acest autor prin excelență realist. Piesa pasionează printr'un curios efect de disparitate în tratare. Personagiile nu se agrenează unui scop logic, ci trăiesc fiecare o viață aparte, manifestându-se disparat, ceea ce obligă spectatorul la un efort de atenție, care nu e încă în obiceiurile publicului nostru. Pentru adâncirea înțelesului ei este neaparat trebuitor să fie văzută de mai multe ori.

Dacă publicul nostru va înțelege această necesitate, teatrul nostru va realiza un nou succes, educându-l spre o mai deasă cercetare a templului Thaliei. Și de aceasta depinde și succesul piesii lui Cehov.

Traducerea doamnei Moroianu demnă de toată lauda. Așteptăm dela d-sa noui traduceri și obișnuința lucrului va aduce după sine perfecțiunea formei care în lucrarea de față cam suferă din cauza prea marelui abuz de pronume.

Interpretarea a dovedit că s'a muncit pentru însușirea ciudatului suflet rus. Doamna Stanca Alexandrescu (Nina Mihailovna Zarechinaia) a avut accente mișcătoare parcurgând complecta gamă a goanei după dragoste și ideal de P. Bulandra (Constantin Gavrilovici Treplev) a redat just rolul învinsului în amor și în artă; D-na Ignătescu-Dobrescu (Irina Nicolaevna Arcadina Trepleva) și dl Dimitriu (Boris Alexievici Trigoriu) doi învingători pertecți; iar d-na Adamidi (Masa) stranie și neînțeleasă resemnată, așa cum a gândit'o Cehov.

Două excelente figuri au făcut domnul Stănescu-Papa (Petru Nicolaevici Sorin) și dl Neamțu Ottonel (D-rul Evghenie Serghievici Dorn).

Restul ansamblului în notă.

D. I. C.

☞ **O observație în Post-Scriptum.** De ce oare în actul al doilea pescărelul împușcat e alb și în al 4-lea cenușiu? Dacă în adevăr pescărelul (*Cinc us aquaticus*) este simbolul care formează titlul piesei lui Cehov ci nu pescărușul (*Halkyon, Alcedo ispida*) atunci pasărea împăiată din actul al 4 lea e mai aproape de realitatea zoologică și se impune ca în actul al 2-lea să se arate o pasăre la fel.

Răspândiți „Infrățirea“

Dela Casa Corpului Didactic

Casa Corpului didactic pune în vedere din nou celor interesați dispozițiunile din legea sa organică, privitoare la perceperea taxei de 5 la sută asupra cărților didactice:

Art. 28. „Taxa de 5 la sută se va încasa sub forma de timbre aplicate pe cărți. Cărțile puse în vânzare fără timbru se vor confisca.

Editorul, depozitarul sau cumpărătorul întregei ediții care va pune în vânzare cărți netimbrate, va fi amendat cu de zece ori valoarea cărților confiscate. Aceaași amendă se va aplica și autorilor cari, neavând cărțile date în editură, în depozit sau vândută întreaga ediție, le va pune în vânzare fără timbru.

Directorul Casei, inspectorii și revizorii școlari, directorii școalelor de toate gradele vor controla stricta aplicare a acestor dispoziții.

Curierul Spectacolelor

Teatrul Național

Mâine, Joi la 12 Octombrie 1922, va avea loc la Teatrul Național a III-a premieră din această stagiune. Se va reprezenta „Pescărelul“ o lucrare foarte interesantă și de mare valoare a cunoscutului autor rus Anton Cehov. Piesa se joacă pentru prima dată în românește.

In rolurile principale vor apare D-nele Mitzi Dobrescu, Stanca Alexandrescu, Netty Adamidi, Ec. Stănescu și D-nii I. Stănescu-Papa, Neamțu-Ottonel, Petrică Bulandra, Mișu Stefănescu și Arsene Popovici.

Sâmbătă, 14 Octombrie: Pescărelul.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Criza legislației sociale

Începutul sec. XX-lea a scos la iveală conflictul născut între morala socială și economi aplicată.

Economiștii din școala nouă au pus în serviciul cauzei individualiste mult talent și erudiție, dar nici unul din ei nu apără teza optimistă a armoniei spontane, a intereselor.

Legislația socială este astăzi de o bogație exuberantă.

Pe zi ce trece ea își întinde în dauna libertății economice sfera sa de competință. Protecțiunea femeilor și copiilor, limitarea orelor de lucru, arbitrajul și conciliarea grevelor, regulamentul contractului de lucru, construcția de locuințe, măsuri în favoarea creditului agricol etc; toate aceste dispoziții care iau uneori un caracter internațional, asigură victoria principiului solidarității asupra principiului individualist și face ca ordinea juridică să pătrundă în relațiunile economice.

Acest progres al legislației sociale în ultima jumătate a secolului al XIX-lea arată că mișcările de idei nu sunt atât de sterile și de neputincioase. cum le arată școlile naturaliste și mistice.

Legislația socială nu e opera partidului socialist, care chiar în parlamentele unde are mare influență, e totdeauna în minoritate. Ea își are originea în curentele care în Anglia, Elveția, Germania, Belgia, Franța au ca reprezentanți tocmai oameni care prin orginea lor, prin tradițiile lor sunt antipozii școalei socialiste marxiste.

Primii și adevărații inițiatori ai legislației sociale sunt filozofii dela începutul sec. XIX-lea.

Dar legislația sncială a Europei contimporane este tot atât de săracă în idei directrice, pe cât e de bogată în conținut.

Partizanii legislației sociale trebuie să recunoască că există o nesiguranță în direcția și principiile sale, cel puțin în privința a două puncte, a căror importanță e capitală: asupra pârței pe care o are Statul în această legislație cât și a asociației libere în reforma condițiilor de lucru și a organizării prevederei sociale; apoi asupra adevăratei naturi și a limitei dreptului de proprietate.

Legislatorul se sprijină pe puterea, uneori turburătoare a sindicatelor muncitorești, dar în multe țări, s'a ignorat până acum opera așa de fecundă a societății cooperative. S'au ridicat contra acesteia organizațiile profesionale și comerciale cele mai refractare oricărui progres.

Legislația socială la început, pare să-și fi propus să sancționeze datoriile proprietății fără ai schimba instituția.

Astăzi, sub presiunea partidelor muncitorești și a curentelor socialiste revoluționare, Statul prin legea fiscului și a monopolurilor tinde să confisce capitaluri e și mijloacele de producție, reducând dreptul individual la folosința imediată a beneficiului adus de muncă.

Ambiguitățile legislației muncitorești nu aduc o problemă noua, aceleia care s'a căutat să se scoată din filozofia socială a sec. XIX-lea.

Dela Fichte la Renouvier și la Stammler, dela vicomtele de Bonald la Sécrétan, știm că partizanii ideei de drept, au fost în conflict cu cei ai ideei de solidaritate.

Din cabinetele de lucru și de pe catedrele universitare acest conflict de idei s'a întins asupra comisiunilor legislative, pentru a se manifesta la tribuna parlamentului.

Contra forțelor economice, contra libertății anarchice, primii opun aplicarea practică a dreptății, care e starea de drept economic, discuțiunea echitabilă a condițiilor contractului de lucru.

Ceilalți au fost seduși mai mult de idealul solidarității, prin atracția acestei „misterioase unități“ de care vorbește Ioseph de Maistre cu o strălucită elocvență în „Soirées de Saint-Pétersbourg“.

Dar când cultul unității și solidarității se scoboară din înălțimile metaflzicei și teologiei morale în regiunile inferioare ale legislației democratice, el se schimbă și devine sinonimul unei presiuni nelimitate a masei asupra individului.

Insuficiența concluziilor economiei liberale asupra armoniei intereselor a fost denunțată de comun acord, atât de partizanii justiției sociale integrale, cât și de partizanii solidarității.

Dacă conflictul dintre justiție și solidaritate s'a prezentat spiritului filozofilor, care însufleteau aceleași aspirațiuni, e fiindcă era de mult existent în tendințele sociale pe care le manifestă evoluția istoriei și starea actuală a civilizației.

Alegerea între justiție și solidaritate, între respectul universal al tuturor personalităților și presiunea uniformă a maselor asupra oricărei valori individuale nu poate fi cerută numai studiului faptelor sociale, oricât de metodic, de conștiincios și de pătrunzător ar fi el.

Rolul sociologiei este cu totul altul decât acel pe care i l'au dat acei ce o confundă fie cu filozofia solidarității, fie cu filozofia valorilor.

Datoria sa este să constitue experimentarea socială, preconizată de Renouvier și Stuart Mill, pe care aceștia o recomandau socialiștilor.

Cetiți „Infrățirea“

Demisiunile din partidul național

Scrisoarea dlui I. Meţianu, fost senator

Acțiunea politică pe care partidul național a desfășurat-o în ultimul timp, dar cu deosebire atitudinea ostilă pe care a aprobat-o față de marele act al încoronării a prvocat indignarea întregei opinii publice românești Chiar în sânul partidului național s'au ridicat glasuri de protestare împotriva unei atitudini de pe urma cărei cel dintâi va avea de suferit însuși partidul național.

Foarte mulți membri ai partidului au adresat scrisori dlor Vaida și Maniu prin care li fac cunoscut că atitudinea partidului național nu găsește asentimentul opiniei publice.

Ziarele au publicat la timp scrisoarea adresată de dl Iancu Meţianu, fost senator, unul din cei mai devotați membrii ai partidului național, dlui Ion I. C. Brătianu scrisoare prin care arată că față de hotărârea conducerii partidului național de a nu lua parte la Incoronare, d-sa nu mai înțelege sa rămână credincios unei politici pe care toți bunii români o osândesc.

Dăm publicității acum scrisoarea dlui Meţianu adresată dlui Iuliu Maniu, scrisoare prin care cere să fie socotit ca demisionat din partidul național.

Iată textul acestei scrisori:

Dlui Iuliu Maniu,

Cluj.

Constatând calea greșită pe care ați apucat, conduși de principii contrare convingerilor mele, vă rog ca de astăzi înainte să nu mă mai considerați ca făcând parte din rândurile d-voastră.

Cu distinsă stimă

Iancu Meţianu

fost secretar.

Demisiunea dlui Meţianu, unul din fruntașii partidului care a avut o frumoasă activitate politică și națională și care se bucură de o netăgăduită autoritate morală, înseamnă o energică osândire a acțiunii politice pe care partidul național a înțeles s'o desfășure în vremea din urmă.

Propaganda

împotriva Incoronării

— Agenții partidului național îndeamnă țărani să nu ia parte la serbările dela Alba-Iulia —

In afară de acțiunea pe care prin presă și prin întruniri, partidul național o desvoltă împotriva Incoronării, conducerea acestui partid desvoltă și o acțiune subversivă.

Astfel numeroși agenți ai partidului național cutreeră satele din Ardeal îndemnând țăranii să nu se ducă la serbările dela Alba-Iulia.

Acești agenți spun țăranilor că guvernul nu vede cu ochi buni prezența lor la Alba-Iulia căci din pricina lor n'ar mai avea loc acolo, în ziua de 15 Octombrie, ciocoii și regățenii aduși de peste Carpați. Deasemeni li se spune sătenilor că nu vor avea trenuri ca să meargă la Alba-Iulia și mai ales cu cari să se întoarcă acasă.

In munții Abrudului au fost chiar prinși numeroși agenți cari se dedau la această propagandă.

Relatând acestea, ziarul „Viitorul" asigură că guvernul a luat toate măsurile necesare pentru a înlesni călătoria celor cari voesc să ia parte la serbările Incoronării.

In tot cuprinsul Ardealului vor circula trenuri gratuite și cu reducere de 75 la sută, atât în ajunul încoronării cât și după terminarea serbărilor.

Guvernul voește dimpotrivă ca un număr cât mai mare de țărani să-și poată împlini dorința lor de a lua parte la Incoronare.

Propaganda subsersivă pe care partidul național o desfășură în rândurile țărănimei nu poate să întâmpine decât osânda întregei opinii publice. Ea dovedește încă odată la ce mijloace ajunge să folosească un partid care a încăput pe povârnișul atât de primejdios pe care se găsește partidul național.

Lumea românească are un nou prilej să judece cât de potrivnică intereselor naționale este acțiunea politică la care partidul național s'a angajat.

In chestia „anarchiei" de la „Casa Invățătorilor"

— Pentru lumea de bună credință —

In ziarul „Patria" No. 216 din 6 Oct. a. c. citesc pentru a treia oră: „Anarchia dela Casa Invățătorilor".

Nu am dat nici o atențiune până acum acestor bârfeli, cu cari unii oameni încearcă să terfelească munca cinstită pe care actualul director, Dl Andreiu Pora și subdirectorul Iacob Boieriu o depun în conducerea acestei instituțiuni. Dar când am văzut că tăcerea noastră, a celor dela cârma acestei instituțiuni nu face să înceteze orientarea bublicului cetitor, m'am hotărât a face puțină lumină în chestia așa zisei Anarchii dela Casa Invățătorilor.

In primul rând la „Casa Invățătorilor" nu există nici o anarchie.

Cea mai perfectă armonie domnește în întreg comitetul. Nimic nu se face de actualii directori fără avizul și votul prin majoritate al comitetului. De rezultatul celor hotărâte se încheie procese verbale, care stă la dispoziția oricui, Studenții primiți în urma concursului publicat, au o îngrijire părintească, o hrană suficientă și o supraveghere educativă exemplară, sub conducerea eruditului profesor universitar Dl Marin Ștefănescu, care, ori de câte ori i s'a dat ocazia, a spus deschis: „Sunt foarte mulțumit de modul cum să trăește în căminul „Casa Invățătorilor". Manipularea banilor este într'o ordine perfectă, după toate legile Contabilității, supravegheată de consiliul de censori, compus din: Dr. Pavel Rosca directorul Școalei Normale de băeți din Cluj, Anton Domide profesor secundar, D. Hancu și I. Pescariu învățători în Cluj, cari se întrunesc de mai multe ori pe an, verifică întreaga activitate a direcției, încheie procese verbale, care ce citesc, la Congres și cari se verifică din nou de Congres, făcându-se și raport Ministerului Instrucțiunii Publice.

Amândoi directorii, cu familiile lor, mânâncă aceleași mâncări ca și studenții.

Deci nici o „anarhie". Iar dacă ar fi, sau ar fi fost anarhie, reprezentantul Ministerului Instrucțiunii Publice, domnul Dr. Seni ar fi raportat-o Ministerului care la rândul său ar fi anchetat și ar fi pedepsit pe vinovați. Dar după câte știm rapoarte nefavorabile administrației n'au existat și dl Dr. Seni surmenat de prea multă muncă ce-i cere profesiunea sa de Director Regional al Invățământului secundar, a demisionat din acest post onorific tocmai pe tema surmenagiului, nu pe a anarchiei ce ar domni la Casa invățătorilor oricât s'ar svârcoli cei interesați să înduce lumea în eroare.

Petiția Dlui Seni fiind de domenin public, stă la dispoziția oricui să o citească și să se convingă de adevăr. La nevoe D-sa poate fi chiar întrebat cum se face administrația la Casa invățătorilor din Cluj și nu credem că am fi desminți.

In urma unei convorbiri avută cu dl profesor V. Ghidionescu, în localul Directoratului General al Instrucțiunii din Cluj în prezența domnului Dr. Dimitrie Kövari primarul orașului Dicio-sânmărtin, dl Seni a spus: „Nu am demisionat pe tema" Anarchiei dela Casa invățătorilor după cum ar reieși din articolele ce le inspiră Ghibu „Patriei", ci din contră văzând că dânsul stăruie cu încăpățânare la un lucru ce nu-i aparține și văzând că și dl director Pora nu cedează nimic din drepturile ce zice căi acordă legea, am văzut că misiunea mea de împăciuitor nu'și mai are rost și ca să ajung la scopul pentru care am fost numit, ar trebui să mă ocup numai de chestiunea aceasta și să-mi neglijez școala „familia și datoriile mele. Am preferat demisia Deci și din declarațiunile domnului profesor reiese că nu-i anarchie la Casa Invățătorilor.

P. S. S. episcopul Roman Ciorogariu n'a dat niciodată pela „Casa invățătorilor" deci nu poate să afirme, după cum nici n'a afirmat, că la „Casa invățătorilor" ar fi anarhie. Cei cari spun altfel, mint.

O anchetă la „Casa invățătorilor" se face într'adevăr acum, de o comisie de 3 persoane, trimisă de Ministerul Instrucțiunii, **nu însă la cererea domnului Ghibu, ci la cererea comitetului central de administrare,** pentru ca să se facă odată lumină deplină, pe care comitetul o dovedește cu ardoare, pentru lămurirea opiniei publice și în deosebi a învățătorilor cari ne-au încredințat cu conducerea acestei instituțiuni **ce a fost, este și va fi numai a lor.**

Repetatele atacuri ale „Patriei" la adresa „Casei invățătorilor" au însă cântec. Ele nu emană și **nu pot** emana dela conducerea însăși a acestui ziar, căci atacarea invățătorilor ardeleni și a cassei lor, mai ales pe o bază falsă cu desăvârșire, nu-i poate aduce nici un folos, ci dimpotrivă. Asupra substratului acestor atacuri și asupra celui cari le inspiră în mod atât de las, vom reveni mâine.

D. Hancu.

Ardelenii și încoronarea

Cu cât ziua măreață și dorită de veacuri, a încoronării Suveranilor noștri, se apropie, cu atât se înmulțesc dovezile de însuflețirea și bucuria cu care se așteaptă de către populația ardelenească solemnul act de la Alba-Iuiia. Dăm publicității pentru azi, telegramele trimise Familiei Regale și d-lui Prim-ministru I. I. C. Brătianu, de populația din Năsăud, în vederea încoronării:

Maestăților Lor

Regelui și Reginei

București

Adunarea populară ținută astăzi în Năsăud, luând cunoștință despre progătirile pentru serbarea istoricului act național al încoronării Maiestăților Voastre, menit să strălucească ca un eveniment epocal pentru toate timpurile, cât va trăi poporul nostru, cu supunere omagială îndrăznește a Vă transmite expresia celor mai profunde sentimente de veneratiune, recunoștință și admirațiune.

Trăiască Maiestatea Sa Regele și Maiestatea Sa Regina! Trăiască Dinastia română! Trăiască România Mare și unirea sufletească a tuturor Românilor!

Năsăud, la 8 Oct. 1922.

Ioan Serban,
pref. jud. penz. președinte.
Grigore Vasile Rusu,
proprietar, secretar.

Delegați din partea adunării populare: Ioan Pecurariu, senator, Anton Mihăilă, I. Rusu I. Nacu, Teodor Iosif-Cătiul, Ipolit Găzdac. Teodor Șteopul, Nicu ae Nistor, Leon Nescuțiu, Ioan Vartic, Ioan Nistor, Gheorghe Gavriluțiu, Ioan Olariu, Nicolae D. Prănase, Ioan Sandu.

In numele reuniunei meseriașilor români din Năsăud: Mihăilă Cantor, președinte.

Domnului Prim-ministru

Ion I. C. Brătianu

București

Adunarea populară ținută astăzi în Năsăud, luând la desbatere modalitatea participării la epocalul act național, menit să sancționeze pentru totdeauna unirea politică și sufletească a tuturor românilor, își aduce aminte cu iubire și recunoștință de D-Voastră, și de grija părintească, ce a-ți dovedit-o prin fapte pentru Năsăud și pentru instituțiunile culturale de aici și din fosta graniță militară, și Vă transmite D-Voastră și Onoratului Guvern, cele mai sincere sentimente de adeziune, recunoștință și admirațiune. Trăiască Marele Patriot și desrobitor Ion I. C. Brătianu! Trăiască ocrotitorul nostru Guvern! Trăiască Unirea și armonia! Trăiască România-Mare!

Năsăud la 8 Oct. 1922.

Ioan Serban,
pref. jud. penz. președinte.
Grigore Vasile-Rusu,
proprietar, secretar.

Delegați din partea adunării populare: Ioan Păcurariu, senator, Anton Mihăilă, Ioan Rusu, Ioan Nacu, Teodor Iosif Cătăul, Ipolit Găzdac, Teodor Șteopul, Niculae Nistor, Leon Neșcuțiu, Ioan Vârtic, Ioan Nistor, George Gavriluțiu, Niculae D. Prăhase, Ioan Sandu.

In numele reuniunei meseriașilor români din Năsăud: Mihăilă Cantor președinte.

Se cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Nici când și nicăirea
nu sau putut căpăta gata
paltoane pardesiuri
și vestminte bărbătești
asa bune ca acuma la firma
Katz și Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.
2236

Averile cetățenilor ardeleni

— O conferință pentru stabilirea lor —

S'a deschis la Budapesta o conferință care va trata despre averile cetățenilor din statele succesorale ale monarhiei austro-ungare, averi cari sunt încă în păstrarea Cassei de Depuneri ungare. Conferința s'a deschis fără ca să participe reprezentanții Jugoslaviei și României.

Erau reprezentate numai Austria, Cehoslovacia, Polonia și Ungaria.

Tratativele n'au eșit încă din baza preliminară.

Pentru a se lua hotărâri definitive, se așteaptă sosirea delegaților români și jugoslavi.

Căutăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

INFORMATII

Delegaţia cehoslovacă la încoronare

Delegaţia cehoslovacă care va participa la încoronarea Regelui Ferdinand se compune din: ministrul dr Vaclav Girsa, care reprezintă pe guvern şi pe preşedintele Cehoslovaciei, generalul Cecek, reprezentând ministerul de războiu, ambasadorul Veverka, gen. Kaldec şi maiorul Sylvester.

•

Cu prilejul încoronărei, primăria oraşului Iaşi va oferi Suveranilor un splendid album cu vederi luate din Iaşul de altădată, dela 1916 şi de azi.

Acest album va fi o icoană vie a vremurilor de restriste prin care am trecut.

•

Joi, 12 c. va circula un tren regal dela Lugoş la Sinaia, cu misiunile streine cari vor asista la serbările de încoronare.

•

Ministerul de justiţie a dat o circulară tuturor autorităţilor judiciare că în ziua de 16 şi 17 Octomvrie a. c. din cauza sărbătorilor încoronărei nu se vor judeca procese.

•

Printr'un apropiat jurnal al Consiliului de miniştrii se va lua hotărârea ca toate materialele şi depozitele fostelor servicii de aprovizionare ale Statului, să fie lichidate cel mai târziu până la 1 Ianuarie 1923.

•

Pentru accelerarea lucrărilor ce se fac pentru repararea vagoanelor de drum de fer, ministerul de finanţe a mai deschis celui de comunicaţie un credit extraordinar de o sută milioane lei.

In cursul lunei Iulie mai fusese date în acelaş scop alte o sută milioane.

•

Dl ministru de finanţe Vintilă Brătianu a avut o conferinţă cu dl Tancred Constantinescu, directorul general al căilor ferate în chestiunea plăţii locomotivelor comandate la Skoda.

De asemenea d-sa a avut la Ministerul de lucrări publice, o lungă conferinţă cu dl ministru Cosma, referitor la bugetul acestui minister şi la cheltuelile marilor lucrări ce sunt în construcţie.

•

Consiliul de ministri a interzis intrarea în ţară a ziarelor bulgare „Utro" din Sofia şi „Posta" din Rusciuk pe motiv că întreţin o campanie sistematică şi bazată pe ştiri tendenţioase, contra României.

In consecinţă autorităţile dela graniţă ca şi Direcţia generală a poştelor au fost înştiinţate oficial să interzică pe viitor intrarea acestor ziare în ţară.

Cu privire la calomniile aduse de ziarul „Patria" în numărul de Miercuri 11 Octomvrie, la adresa dlui deputat Andrei Pora, aflăm că d-sa a înaintat prin jurisconsultul său acţiune judecătorească împotriva „Patriei", la Tribunalul din Cluj.

•

Am anunţat că la Zimnicea a fost găsit de autorităţile române refugiatul politic bulgar Buroff fost ministru de comerţ şi deputat opoziţionist din partidul „Narodin-progresif".

După luarea interogatoriului refugiatul a fost înaintat ministerului de interne.

•

Ministerul de industrie şi comerţ în concordanţă cu cel de finanţe, a hotărât să se dea morarilor şi făinarilor cota de 5000 lei de vagon, pentru făina dată pe luna Septemvrie.

•

Direcţiunea generală a vămilor a dispus să se oprească intrarea în ţară a publicaţiilor: „Umanita nuova" şi „Revista umoristica" ce apar în Italia.

S'a dispus de asemenea controlarea tuturor pachetelor de cărţi aduse de călători şi în special ale călătorilor din Ungaria şi Austria.

•

Dl colonel Dabija, ataşatul nostru militar la Sofia, a plecat în interes de serviciu la Constantinopol, având misiunea să urmărească şi să raporteze guvernului român desfăşurarea evenimentelor din Orient.

Dl colonel Dabija a părăsit ţara prin Constanţa, din cauză că graniţa bulgară dinspre Turcia este închisă, aşa că nu a putut pleca direct cu trenul din Sofia la Constantinopol.

•

In curând va apare **Tabloul Abonaţilor la telefon** din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş pe anul 1922/923 editat de Agenţia de Publicitate **„SOARELE"**, Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toţi *Domnii comercianţi, industriaşi, medici, advocaţi etc. etc.*, să prefere această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a face cunoscut în întreaga ţară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenţiei sus zise, trimiţând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

In oraşul nostru iarasi să pot căpăta
Specialităţi de licöruri
Zwack,
Unicum,
Cacao-chouva,
Cocktail,
Jvette,
Chypre,
Gin, etc., etc.
în calitatea originală
şi cunoscută din timp normal. □
2237

S'a făcut cunoscut administraţiilor financiare că taxa de înregistrare de 4 la sută nu se percepe când e vorba de acte încheiate de particulari cu statul judeţul sau comuna.

•

Cu prilejul încoronărei Direcţiunea regiei va pune în consumaţie toate tipurile sale de ţigarete şi chibrituri confecţinate în mod special şi purtând inscripţii comemorative. In vederea aceasta, toate fabricile din ţară ale regiei sunt ocupate numai cu confecţionarea fabricatelor pentru încoronare intenţionându-se ca toate debitele atât de la oraşe ca şi de la sate, să fie din abundenţă aprovizionate.

•

Se caută
oameni cu garanţie pentru o afacere serioasă. Câştig sigur de
100—150 lei
pe zi. A se adresa în fiecare zi de lucru între orele 4—7 p. m. la redacţia ziarului nostru.
■
Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi cărucioare pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

•

In ziua de 9 Oct. 922 în Gara Cluj pierzindu-mi biletul de demobilizare eliberat de Grupul 3 Aviaţie Galaţi Escadrila 5/a, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

2235 TRAIAN CORPODEANU

•

In ziua de 15 Novembre în Galaţi, pierzând biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

PAIZS JÁNOS
Cluj, Juru Lacului No. 5.

Impunerea industriilor

— Trei comisiuni rogatorii —

In urma intervenţii Comisiunii pentru stabilirea impozitului industrial din Bucureşti şi a Uniunii Industriaşilor, Mnisterul de Industrie şi Comerţ a hotărât ca să înfiinţeze trei comisiuni rogatorii cu sediile la Constanţa, Galaţi şi Buzău pentru a nu se mai deplasa industriaşii la Bucureşti.

Pe baza rapoartelor Comisiunilor rogatorii se va face impunerea de comisiunea din Bucureşti.

In chipul acesta se speră ca cel mai târziu până în Decembrie să se termine impunerea tuturor fabricilor încurajate, care după cum se ştie nu sunt impuse de trei ani.

Deschiderea noului an şcolar şi scolile confesionale

Dela unire încoace, una din problemele esenţiale ale învăţământului în Ardeal a fost statificarea şcolilor confesionale. Pentru statul român, sau mai bine zis pentru siguranţa şi chiar pentru prosperitatea culturală a statului român rezolvirea acestei probleme prin hotărârea de a se statifica toate şcolile confesionale, era necesară din două puncte de vedere.

In primul loc pentru că aproape în toate aceste şcoli confesionale se întreţinea mai mult sau mai puţin mascat un spirit foarte ostil statului şi culturei române, care era de cele mai multe ori criticată şi desconsiderată.

Pe de altă parte din cauza lipsei de fonduri şi de personal didactic, multe din localurile şcolilor confesionale au rămas anul trecut închise.

Ambele aceste motive au adus după sine o mare greutate în ceia ce priveşte prosperarea instrucţiei publice în Ardeal.

Guvernul actual, observând această situaţie a convocat o conferinţă la Blaj, unde după cum se ştie s'a ajuns la o foarte bună soluţie, premergătoare statificărei definitive a şcolilor confesionale. S'a hotărât la Blaj ca bisericile să puie la dispoziţie localurile de şcoală, iar statul fondurile şi personalul didactic necesar bunei funcţionări a acestor şcoale.

In urma acestei hotărâri numeroase şcoale, care anul trecut nu au funcţionat au fost deschise anul acesta.

Pe lângă acest prim avantaj pentru statul şi cultura românească, s'a mai putut realiza şi stabilirea unor legături, mai conciliante şi prim urmare mai favorabile pentru ambele părţi, între şcolile confesionale şi statul român.

In al treilea rând prin această comună hotărâre putem spune că s'a înlăturat aproape toate posibilităţile de a se mai întreţine un spirit ostil statului român în multe dintre scolile confesionale. Invăţătorii tuturor şcolilor confesionale din Ardeal în toate adunările şi congresele ce le-au avut au hotărât să intervină cât mai urgent pe lângă guvern în senzul statificărei şcolilor confesionale.

Suntem informaţi pe cale particulară că printre primele proecte de legi ce se vor supune parlamentului în apropiata seziune, va fi şi acele al statificării şcolilor confesionale.

Transportul sărei de bucătărie

Transporturile de sare de bucătărie destinate exportului şi expediate de regia monopolurilor statului, se vor taxa cu 30 bani de tonă şi kilometru. In această taxă este cuprinsă atât taxa de 5 la sută pentru casa muncii C. F. R. cât şi taxa pentru personalul C. F. R.

Sarea de bucătărie predată spre expediere în traficul cu mică iuţeală şi în vagoane complecte se va taxa pe baza clasei III cu o reducere de 50 la sută din taxele tarifare. Sarea denaturată pentru vite se va taxa după tariful special cl. II.

Societatea Naţiunilor

— Delegaţiunea română la biroul internaţional al muncii din Geneva —

In ziua de 26 Septembrie, d-nii C. Disescu, M. Manolescu-Râmniceanu şi S. Puşcariu, delegaţii României la Liga Naţiunilor au fost oaspeţii biroului internaţional al Muncii din Geneva, unde au fost primiţi de către d. Albert Thomas, directorul biroului, d. Thomas a prezintat pe toţi şefii de diviziuni şi serviciii cu care delegaţii noştri s'au întreţinut asupra chestiunilor care privesc viaţa economică.

Atât d. Thomas cât şi funcţionarii biroului au exprimat dorinţa de a intra în relaţiuni cât mai strânse cu România pe care, cum spunea d. Thomas „nu trebue să mai spunem că o iubim".

Delegaţii noştri au vizitat în urmă diferitele servicii ale biroului unde au putut să se convingă de marea operă de colaborare internaţională pusă la cale pe terenul organizaţiunii muncii de această instituţie a Ligei Naţiunilor.

Cine a provocat războiul mondial

DECLARAŢIILE FOSTULUI AMBASADOR FRANCEZ IN RUSIA

Ziarul „Excelsior", a interviewat pe d. Paleologue, care a fost ambasador al Franţei la Petersburg în anul 1914. D. Paleologue a declarat că până în ultimul moment, împăratul Rusiei n'a crezut în posibilitatea unui războiu. In ziua de 20 Iulie 1914 împăratul zicea chiar: „Kaiserul este un şarlatan, dar nu-l cred atât de lipsit de bun simţ ca să atace simultan Franţa, Rusia şi Anglia". In ziua de 19 Iulie. Ţarul a adresat Kaizerului un un mesaj sfătuindu-l să accepte ca tribunalul din Haga să se pronunţe asupra conflictului austro-sârb.

Ţarul neprimind nici un răspuns a telegrafiat Kaiserului dându-i cuvântul său de onoare că în tot timpul negocierilor diplomatice, trupele ruseşti nu vor comite nici o provocare. Kaiserul a răspuns prin ordinul de mobilizare generală.

Totuşi, Ţarul a mai trimis o telegramă cerând Kaiserului să nu părăsească negocierile, în interesul păcii generale. Războiul a izbucnit şi şase ore după declararea lui, Kaiserul a telegrafiat Ţarului, declarând că depinde de dânsul ca ostilităţile să fie oprite. Ţarul a fost revoltat de atâta cinism.

Cititi „Infrăţirea"

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Interne

Refuzul Ungariei de a participa la încoronare

La invitaţia făcută Ungariei de către guvernul nostru, de a participa la incoronare, guvernul din Budapesta a refuzat.

Generalul Averescu şi încoronarea

Generalul Averescu, care a sosit astăzi în Capitală, a hotărât să participe la serbările încoronărei impreună cu toţi foştii miniştri din guvernul său.

Ataşaţii militari pe lângă oaspeţii străini

In cursul zilei de eri, dl Duca, ministrul de externe, a avut o lungă consfătuire cu reprezentanţii armatei pe lângă şefii misiunilor străine. S'a hotărât, ca generalul Zadic să fie ataşat pe lângă mareşalul Foch, generalul Petala, comandantul corpului VI. pe lângă ducele de Genova, iar generalul Mircescu pe lângă ducele de York.

Sosirea delegaţiei olandeze pentru încoronare

Cu Simplonul au sosit azi în Capitala şefii delegaţiunei olandeze cari vor lua parte la serbările încoronărei. Toate misiunile streine venite pentru încoronare vor părăsi ţara la 17 Oct.

Fasciştii italieni aprovizionează cu arme şi muniţii pe Unguri

După „Adevărul", autorităţile române au descoperit că fasciştii italieni trimeteau pe Dunăre muniţii şi arme pentru Ungaria, sub etichete de maşini agricole. Se crede că pe această cale au fost transportate până acum cantităţi mari de arme în Ungaria.

Semne bune. Ţărăniştii din Bacău demisionează din partidul drului Lupu

Toţi funcţionarii ţărănişti din Bacău au ieşit din partidul ţărănesc, declarând că nu mai pot sta într'un partid care a apucat pe drumuri atât de primejdioase propagând lupta de clasă şi ponegrind pe Rege, armată şi toate instituţiile ţării.

Externe

Trotzki inspectează..

Helsingfors. Comisarul războiului, Trotzki a plecat în inspecţie pe frontul de sud spre a inspecta porturile Mării Neagră şi fortăreaţa Batum.

Arestarea lui Machno

Varşovia. Cunoscutul hatman ucrainian, Machno a fost arestat la Kowno cu tot statul său major şi adus în Varşovia.

Incetarea grevei marinarilor francezi.

Greva marinarilor din Bordeaux a luat sfârşit, acceptându-se noile condiţii.

Consolidarea bonurilor de tezaur

Mai mulţi banchieri englezi din consorţiul financiar, care şi-a luat însărcinarea consolidărei bonurilor noastre de tezaur şi a împrumutului, au avut astăzi dimineaţă o consfătuire cu d. Vintilă Brătianu. S'a discutat unele modificări, ce trebue aduse condiţiunilor pentru că operaţiunea să poată fi începută. Modificările convenţiei vor fi aduse în faţa parlamentului.

*

D. Victor Antonescu, ministrul României la Paris a avut o consfătuire cu d. ministru Vintilă Brătianu, expunându-i între alte chestiuni şi stajul, în care se află operaţiunile noastre financiare la Paris.

Proclamarea stării de asediu în Grecia

Guvernul grecesc a proclamat starea de asediu în toată Grecia din cauza neliniştei provocată în populaţie prin abandonarea Traciei.

Inarmările Angliei continuă

„Reuter" anunţă că inarmările Angliei continuă. De la Malta au plecat alte cinci transporturi militare spre Dardanele.

Acordul Schanzer-Beneş

Viena. — Tratativele dintre Schanzer şi Beneş de la Veneţia au avut ca rezultat încheerea unui acord privitor la Europa Centrală.

Ciocniri sângeroase între Belgieni şi Germani.

Berlin. — In Düsseldorf şi Oberkassel au fost eri ciocniri sângeroase între populaţia germană şi trupele belgiene de ocupaţie. Un german a fost ucis.

Ligă cetăţenească pentru combaterea speculei

S'a înfiinţat la Bucureşti liga cetăţenească, compusă din profesori, ziarişti, preoţi, medici, avocaţi, etc. pentru combaterea speculei şi ieftenirea traiului.

Semnarea acordului dela Mudania

Constantinopol. Acordul de la Mudania a fost semnat ieri. Kemal-Paşa fusese chemat telegrafic pentru accelerarea lucrărilor.

Dela comisia de reparaţiuni

Paris. Comisia reparaţiunilor a ales în unanimitate pe Barthou ca preşedinte.

Programul
serbărilor incoronării in oraşul Cluj

Ziua I. Duminecă 15 Octomvrie 1922.

Orele 9 Serbări şcolare la toate şcolile din oraş cu cuvântări ocazionale după programul întocmit de Direcţiunea fiecărei şcoli.

Orele 10 „Tedeum" la toate bisericile de orice confesiune cu citirea pastoralelor mitropoliţilor şi episcopilor respectivi.

Orele 10.30 Majestăţile Lor vor fi încoronate la Alba-Iulia atunci vor suna timp de 30 minute toate clopotele la toate bisericile. La aceiaşi oră se vor trage 101 lovituri de tun.

Orele 11 Defilare în piaţa Unirii, la care vor lua parte cercetaşii şi elevii tuturor şcolilor.

Orele 17 Concert de muzică de cameră dat de trio : Sibianu, Bobescu, de Angelis în sala cea mare a Prefecturii.

Orele 19.30 Retragere cu torţe.

Orele 20 Reprezentaţie festivală la Teatrul Naţional.

Ziua II. Luni 16 Octomvrie 1922.

Orele 11 „Tedeum" la toate bisericele de ziua naşterii A. S R, Principele Moştenitor.

Orele 19 şi treizeci m. Retragere cu torţe.

Ziua III. Marţi 17 Octom. vrie 1922.

Orele 19 şi treizeci m. Retragere cu torţe.

Orele 20 Reprezentaţie populară la Teatrul Naţional.

Toate trei zile (15, 16, 17 Oct.) de încoronare fiind zile de serbătoare şcolile, instituţiunile publice, magazinele şi fabricele vor fi închise. Excepţii fac fabricile şi uzinile cu foc continuu.

Magazinele vor fi deschise Luni până la ora 11, iar Marţi vor fi închise numai între orele 12 şi 16.

In aceste zile casele vor fi pavoazate cu drapele naţionale.

Toate trei zile seara între orele 19—21 casele vor fi iluminate iar vitrinele magazinelor decorate.

Autorităţile vor lua parte la „Tedeumurile" dela biserica ortodoxă din str. Petran, iar la celelalte biserici vor participa delegaţii armatei, primăriei şi prefecturei.

Organizarea defilării, iluminaţiei, şi retragerei cu torţe cade în sarcina poliţiei de acord cu comenduirea pieţii.

Importantul Consiliu de ministri de ieri

Eri la ora 5 p. m. a avut loc un consiliu de miniştri sub preşidinţia dlui general Văitoianu. S'a citit mesajul pentru deschiderea parlamentului, care va fi supus primului ministru spre aprobare, şi se va fixa definitiv în consiliul de miniştri, care va avea loc astăzi. Mesajul vorbeşte numai despre încoronare. La încoronare se vor distribui decoraţiuni.

Ministrul de justiţie dl Jean Th. Florescu a adus un proect de graţieri şi comutări, care va fi supus regelui, împreună cu un proect de noui amnestieri de delicte de presă şi politice. Vor fi prevăzuţi şi delicvenţii politici, cari au fost şefii răsvătirilor din Ardeal din 1918, cu ocazia votărei dela Alba-Iulia.

Pentru delicte militare se va depune un proect de lege în sesiunea extraordinară a parlamentului. Ministrul de finanţe dl Vintilă Brătianu va aduce în parlament următoarele proecte:

Modificarea proectului bonurilor de tezaur, modificarea legei pensiunilor, modificarea legei contabilităţei, în sensul ca miniştri să poată aprobă sume până la 100.000 de lei. Pentru îmbunătăţirea soartei funcţionarilor s'a aprobat suma de 600 milioane de lei, pe timpul până la 1 Aprilie 1923.

Proectul se va vota în sesiunea ordinară. Prima de scumpete va fi de lei 400, un funcţionar necăsătorit va primi 600 lei, căsătorit 800, după numărul copiilor. Pensionarii vor primi o primă de scumpete. D. Vintilă Brătianu crede că se va înbunătăţi valuta şi ca atare se va efteni traiul. Răscumpărarea datoriei se va face cu aurul, pe care statul a început să-l incaseze dela Banca Austro-Ungară, care va servi şi la consolidarea biletelor de bancă, aflate în circulaţie. Parlamentul se va deschide Joi cu ceremonialul obişnuit, după care va fi prorogat până la 18 Octombrie şi va dura, cât va fi necesar pentru trecerea tuturor proectelor. D. Constantinescu va depune un proect de lege pentru încurajarea cultivărei pământului prin mijloace mecanice.

Consiliul de miniştri sa sfârşit la ora 8 şi ju.

Paturi de fier

cu somieră cu resorturi, pentru internate, spitale, hoteluri, etc. 400—500 laolaltă sau şi cu bucata,

se vând ieftin la

Törs şi Ormai

Cluj, Strada N. Iorga 12.

Lloyd 964 2111

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— in argint, aur, platină —

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 350.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.

Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 şi 290.

Loyd 2721 1553

DOMNI ADVOCAȚI!

In câteva săptămâna v-a apărae în redactoarea d-lor: **Dr. Dionisiu Pop secretarul baroului advocaților** în Cluj și Dr. Emeric Szeghő advocat

condica de termene pentru advocați 1923

în ediția firmei: Librărie **„Lepage"**. în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în pânză.

V-a conține afară de rubricele usuale de prenotare

LISTA TUTUROR ADVOCAȚILOR din ROMÂNIA-MARE

scala cea mai nouă de timbre, cel mai nou tarif de postă, telegraf și telefon.

Dacă doriți a Vă asigura aceasta condică, binevoiți a-o comanda recomandat de pe acuma **cu indicarea exactă al adresei D-Voastre.**

Costul condicei pentru cei ce o comandă acuma, e 100 Lei,

Librăria „LEPAGE" Cluj. 1267

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ CLUJ.

No. 28019—1922.

M.

Publicație de concurs.

Se aduce la cunoștință amatorilor că ziua de **10 Novembrie** a. c. orele 12 se va ține licitație publică în localul Direcțiuniei IV-a Regională C. F. R. din Cluj, pentru **construirea de către ofertant și darea în exploatare a unui chiosc pentru vinderea produselor R. M. S. în stația Halmei.**

Termenul de închiriere va fi de 2 (doi) ani dupe care, chioșcul va rămână proprietatea C. F. R.

Licitația se va ține numai cu ofertă închisă și sigilată. Ofertele se vor adresa până la data aratată la Direcțiunea IV-a Regională C. F. R. Serv. P. Cluj.

Supraoferte nu se primesc. Amănunte și orice deslușiri se dau la Direcțiunea Regională C. F. R. Cluj, etaj II., camera 37.

Cluj, la 7 Octombrie 1922.

2234 **Direcțiunea Regională.**

Fondată la anul 1685
Piața Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

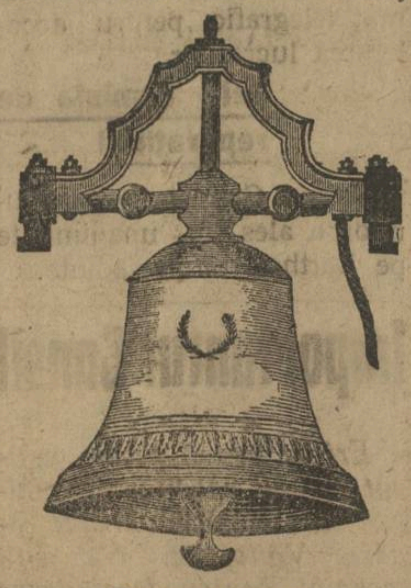

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

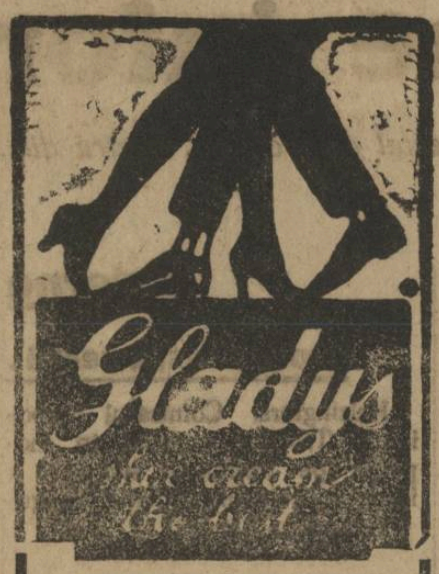

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

Fratii Mártonffy & Co.

în magazia universală de blănării

Cluj, Piata Unirei (Főtér) No. 20.

Telefon 10-25.

Adr. telegrafică Mártonffypelz.

2025

Se află în permanență mare asortiment de paltoane de blană, vulpi Alascane de diferite culori, argint albastre, polar și albe.

Modele de blănuri, șaluri, pelerini etc. engro și detail.

Comenzile se efeptuesc promt și iute.

!! După cererea generală !!

am adus din nou în circulație în calitatea neîntrecută renumita și favorita noastra bere nutritoară

„HERCULES"

specialitatea brună din malți dublu, care se găsește în sticle și cu paharul în toate prăvăliile privitoare. Deasemenea și excelentă noastră bere deschisă

„MONOSTOR"

Fabrica de bere **CZELL** din Mănăștur CLUJ. 2216

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

In atenția călătorilor!!

In zilele acestea să deschide în **Str. Regală** (Majális) **No. 5.** etaj II. un **PENSION.**

Se pot primi camere împreună cu vipt complect. □ Inscrieri înainte se fac tot acolo. 2102

Saci, Musamale

Cumparare. ◆ Vânzare.

Institut de împrumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II., Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Pantofăria de lux I. SAMSON

din Str. Universității 2.

Execută ori ce fele de încălțăminte la comandă și de găsesc și gata, cu prețurile cele mai avantajoase. 2252

Reclama este sufletul comerțului

Doritorii de a cumpăra

CEREALE

pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.

Adresându-se Agenției de publicitate „SOARELE"

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPASI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare.

Citiți „FLACĂRA"

Intemeiata de CONST. BANU

In anul 1914.

CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ȘI CEA MAI EFTINĂ

Dintre toate revistele literare și artistice din țară

Apare săptămânal

Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români și străini în 16 pagini format mare, cu copertă colorată și se vinde **3 lei** numerul.

ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.

Redacția și administrația: București, Str. Câmpineanu 40

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrațirea"

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Bucătar 2230

perfect regățean pentru popota ofițerilor să-și trimită oferta telegrafic

Crăciun, Strada Real 4. Oradea-Mare.

Foale de Fierari
formă ungurească

2233

SE OFERĂ
de fabrica:

P. Andreescu Fii
Craiova (vechiul regat)
La cerere se trimite prețul curent

Ministerul Comunicațiilor Direcțiunea Generală C. F. R.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică că în ziua de 20 Octombrie ora 11 a. m. se va ține licitațiune la Direcțiunea Specială a Serviciului Comercial C. F. R. biuroul C3 București Str. General Berthelot No. 8 pentru concesionarea câte un biurou a Serv. de Camionaj C. F. R. în orașele mai jos arătate.

Doritori vor prezenta sau trimite prin poștă ofertele D-lor timbrate și sigilate pe adresa Direcțiunei Speciale a Serviciul Comercial C. F. R. biuroul C3. București Strada General Berthelot No. 8 însoțite de recipisa unui casse C. F. R. constatând depunerea unei garanții provizorii de 30.000 lei în numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe lărgă adresa și mențiunea „Ofertă pentru Concesiunea Serviciului de Camionaj C. F. R." din orașul ..... licitația din 20 Octombrie a. c.

Depunerea garanției în sala de licitație și supra oferte nu se primesc.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72-83 Legea Comptabilității Publice.

Ca bază pentru licitație este contractul tip despre care doritori pot lua cunoștința după cum se arată mai jos în dreptul fiecărui oraș.

No.	ORAȘUL	Unde se poate lua cunoștință de contractul tip și de convențiunile licitației
.	Mediaș . . .	La Dir. III. Reg. C. F. R. Brașov și șeful stației Mediaș.
.	Blaj	La Dir. IV. Reg. C. F. R. Cluj și la șeful stației Blaj
.	Sig.-Marmației	La Dir. IV. Reg. C. F. R. Cluj și la șeful stației Sighetul-Marmației.
.	Lugoj	La Dir. V. Reg. C. F. R. Timișoara și la șeful st. Lugoj
.	Alba-Iulia . . „ „	VI. „ „ „ „ Arad și la șeful st. Alba-Iulia
.	Galați . . . . „ „	II. „ „ „ „ Iași și la șeful stației Galați.
.	Iași . . . . . „ „	II. „ „ „ „ Iași și la șeful stației Iași.
.	Constanța . . „ „	I. „ „ „ „ București și la șeful st. Const.
.	Tg.-Mureș . . „ „	IV. „ „ „ „ Cluj și la șeful st. Tg.-Mureș.

Ofertanți vor fixa prețurile ce înțeleg să pretindă pentru efectuarea operațiunilor Serviciului de Camionaj C. F. R. după grentățile indicate în tabloul de mai jos:

TARIFUL

Operațiunile Serviciului de Camionaj C. F. R.

Greutatea în Kgr. dela Kgr. la Kgr.	Mărfuri de Mare-iuțeală Lei B.	Mărfuri de Mică-iuțeală Lei B.	Greutatea în Kgr. dela Kgr. la Kgr.	Mărfuri de Mare-iuțeală Lei B.	Mărfuri de Mică-iuțeală Lei B.
5— 50			1801— 2000		
51— 100			2001— 2400		
01— 200			2401— 2800		
01— 300			2801— 3200		
01— 400			3201— 3600		
01— 500			3601— 4000		
01— 600			4001— 4600		
01— 700			4601— 5000		
01— 800			5001— 5500		
01— 900			5501— 6000		
01—1000			6001— 7000		
01—1200			7001— 8000		
01—1400			8001— 9000		
01—1600			9001—10000		
01—1800					

DIRECȚIUNEA GENERALĂ.

. 54735/15790 C/1071 C3/922. 2231

---

eclama este sufletul comerțului

AVIZ.

Aduc respectuos la cunoștința clienților că în sfârșit am reușit să reiau relațiunile cu fabricanții vechi solizi și că astfel mi am putut aranja prăvălia, care există de 35 de ani, din nou conform tuturor pretențiilor dinainte de războiu

Vânzarea începe Marți

Rugând sprijinul onoratului public, semnăm cu distinsă stimă

VOITH MIKLOS

2196

Articole frumoase de droguerie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Diana Franzbranntwein
invincibil.
Original numai cu etichetă DIANA. 2210

Toți domnii abonați la telefon, cari vor ca în noua

Tablou al abonaților

sășî
schimbe
fie adresa, fie
a fi tipărit numele
la altă literă de cât
este în vechiul tablou, sau
voesc fi de mai multe ori la
diverse litere să se adreseze înscris Secției Telefonice respective din
care face foarte spre a se face cuvenitele
modificării.

CEA MAI BUNĂ **CREMA DE GHETE**

2213

Ultima prefecțiune în fabricarea Cremei de Ghete
DA UN LUSTRU DURABIL, INTREȚINE PIELEA
A o încerca, însemnează a o adopta pentru totdeauna.

Depozitar p. vânzare Engros
MAURICIU IANCOVICI
București, Str. Smârdan 23

UNIUNEA COMERCIALA

CENTRALA BUCUREȘTI
Sucursala: Galați, Iași, Constanța, Timișoara și
CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.
Capital societar: Lei 25.000.000

Are permanent în depozit tot felul de uleuri brute și rafinate indigene și străine.

Vasilină, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra pe prețuri eftine ale zilei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri și automobilele). articole de fierărie (coase, pietre de șlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie și manufactură.

Acuma a sosit: extras de guebracho și de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanță generală Westboehmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).

Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

Anunțuri
se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publiçitate.

In jurul serbărilor încoronărei

Sfintirea Catedralei dela Alba-Iulia

Privegherea — Procesiunea — Serviciul divin al sfinţirei — Cuvântarea Mitropolitului Bălan — Asistenţa — Telegrama către M. S. Regele

După cum se ştie, Duminică a avut loc la Alba-Iulia sfinţirea catedralei ridicată în cetatea lui Mihaĭ Viteazul. Sâmbătă seara s'a făcut priveghere, conform ritului ortodox, la biserica greco-orientală din piaţă al cărei paroh este părintele Ion Teculescu protoereul judeţului. Serviciul divin a fost oficiat aci de I. P. S. S. dr. N. Bălan, mitropolitul Ardealului, de preotul bisericei şi de alţi preoţi şi diaconi. Răspunsurile au fost date de corul seminarului din Sibiu.

Duminică dimineaţa Inalţii erarhi şi ceilalţi membri ai clerului s'au îmbrăcat în odăjdii, la aceiaşi biserică, au luat sfintele odoare sf. mir pentru sfinţenie şi s'au dus pe jos în procesiune până la catedrala din cetate.

Cortegiul foarte impunător era astfel format:

In frunte mergea corul seminarului din Sibiu, care pe tot parcursul a cântat imnuri religioase. Apoi urmau diaconii, arhimandriţii, protopopii şi preoţii, toţi cu capetele descoperite. După aceştia formau un rând singuri cei patru înnalţi erarhi în odăjdii de ceremonie, cu mitrele pe cap şi cârjele în mână şi anume II. PP. SS. LL. Mitropolitul Bălan şi Arhiepiscopul Gurie al Chişinăului şi Hotinului la mijloc, iar deoparte şi de alta PP. SS. LL Episcopul Bartolomeu al Râmnicului şi Episcopul Nicolae Ivan al Clujului.

După Inalţii prelaţi urmau d-nii general Văitoianu, ministru de interne, general Moşoi, ministrul comunicaţiilor, dr. T. Mihaly, senator G. Popescu, secretar general al ministerului comunicaţiilor şi membru în comisia încoronărei, secretarul general şi directorul general al cultelor, reprezentanţii tuturor autorităţilor civile şi militare din localitate, corul şcoalei normale din Sibiu, şcoalele din Alba-Iulia şi la urmă o companie de infanterie cu muzica.

SERVICIUL DIVIN AL SFINTIREI

Procesiunea s'a oprit în curtea catedralei, în faţa uşilor bisericei. Aci s'a început oficierea serviciului divin de către înalţii erarhi şi cler, şi s'a înconjurat de trei ori biserica.

In urmă, I. P. S. Mitropolitul Bălan a bătut de trei ori cu cârja în uşile închise ale catedralei, strigând:

— Deschideţi boeri porţile voastre să intre Impăratul mărirei.

Iar dinăuntru un preot întreabă:

— Cine este acest Impărat al mărirei?

La care Mitropolitul răspunde:

— Domnul Savaot, care ţine cerul şi pământul.

După aceasta uşile se deschid şi toţi cei de afară intră în catedrală.

Serviciul divin al sfinţirei a fost oficiat de I. P. S. Mitropolitul Bălan, I. P. S. Arhiepiscopul Gurie, PP. SS. LL. Episcopul Bartolomeu al Râmnicului şi Episcopul N. Ivan al Clujului, înconjuraţi de 30 arhimandriţi, protopopi, preoţi şi diaconi. Răspunsurile au fost date de corul şcoalei normale „Andrei Şaguna" din Sibiu, dirijat de profesorul Timotei Popovici, directorul corului catedralei din acelaş oraş, şi de corul seminarului din Sibiu.

In vremea serviciului divin s'a făcut şi hirotonia a doui preoţi.

Hramul catedralei este Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril.

Pe clopotniţa bisericei au fost până acum aşezate două clopote iar clopotul cel mare a fost adus Sâmbătă la Alba-Iulia şi se va aşeza azi pe clopotniţă. Acest clopot turnat în Sibiu din ţevi de tun are următoarea inscripţie:

„Făcutu-s'au acest clopot pentru biserca românească din nou ridicată pe locul clădirii lui Mihai-Viteazu în zilele Regelui Ferdinand I-iu întregitor de ţară şi Domn a tuturor Românilor în 1922, anul încoronărei sale la Alba-Iulia".

CUVANTAREA I. P. S. S. MITROPOLITUL BALAN

După terminarea serviciului divin I. P. S. S. Mitropolitul Bălan a ţinut o frumoasă şi patriotică cuvântare, în care aduce laudă lui Dumnezeu care ne-a învrednicit să ajungem măreaţa zi de azi. Aceasta este biserica mântuirei noastre, ridicată prin jertfa unui neam întreg, care şi-a văzut împlinit idealul unităţei sale naţionale. Această cetate Alba-Iulia, aşezată în inima Ardealului, a fost menită să aibă un rol hotărâtor în soarta neamului nostru care, în valul nesfârşit al prigonirilor, şi-a păstrat nestirbită fiinţa.

Când prin fulgerarea săbiei eroului dela Călugăreni neamul şi-a întrezărit unitatea, tot de aci a pornit nădejdea înfăptuirei acestei unităţi. Duşmanii au înţeles ce înseamnă pentru noi Alba-Iulia, de aceea au căutat să desbine neamul românesc şi să-l distrugă. Ei au putut să distrugă însă numai partea materială, căci ideia de unitate a fost păstrată în sufletul nostru. Ţărâna aceasta a trebuit să fie udată cu sângele eroilor neamului.

Alba-Iulia, prin suferinţele îndurate şi prin sângele ce s'a vărsat a ajuns un simbol al neamului nostru.

A fost graţie a Providenţei că atunci când ceasul a bătut, se găsea un regat al fraţilor noştri, care şi-a pus în cumpănă întreaga sa existenţă şi'a trecut Carpaţii pentru unirea noastră. Prin lungi jertfe ale trecutului şi prin mari şi sfinte jertfe ale prezentului am dobândit libertatea şi am înfăptuit idealul nostru.

Doamne, cum să-ţi mulţumim în clipa asta pentru ceeace ne-ai dat.

Iţi mulţumim pentrucă ne-ai învrednicit să ridicăm şi să sfinţim această biserică pe locul pe care a rdicat-o Mihai Viteazul şi să încununăm pe primul Rege al unităţei neamului pe care l'ai dus la biruinţă.

Mulţumim lui Dumnezeu pentru că atât de generos a răsplătit jertfele neamulu nostru şi atât de strălucit a încununat nădejdile neamului. Alba-Iulia, acest Sion, înfăţişează unitatea noastră de credinţă şi unitatea neamului.

Pentru generaţia de azi spun că întreaga noastră fiinţă stă prin jertfa înaintaşilor noştri

Cu aceeaşi jertfă trebue să păstrăm acest patrimoniu. Să fim uniţi, să fim la înălţimea idealului nostru.

Să aşezăm, din graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională, coroana pe capul prea înţeleptului şi gloriosului nostru Rege Ferdinand şi a slăvitei noastre Regina Maria.

Ocroteşte doamne neamul nostru şi biserica sa. Ocroteşte Doamne pe M. S. Regele şi pe M. S. Regina. Impărtăşie duhul înţelepciunei în sufletele tuturor fiilor neamului ca să împlinească voia ta pe pământ.

ASISTENTA

Au luat parte la solemnitate d-nii general Văitoaĭnu, ministru de interne, general Moşoi, ministru de comunicaţii, C. Banu, ministrul cultelor, G. Pdpescu, secretar general al ministerului comunicaţiilor, dr. Th. Mihaly, Al. Gussi, Tripon, păr. N. Borzea, protopop al Făgăraşului şi Ignatie Mircea, senatori; Boeru deputat, V. G. Ispir, secretar general al ministerului cultelor, părintele Triteanu-Sibiu, general Nicoleanu, dr. P. Melaş, prefect Cojocna, Brădişteanu, director general al cultelor; Romulus Voinescu, director general al siguranţei, general Stavăr, ing. Tiberu Eremia, Victor Stefănescu şi Simionovici arhitecţi, Grita, prefect de poliţie Arad, N. Stefănescu prefect de poliţie Timişoara, dr. Colbazi, Ghr. Simionescu, directorul finanţelor Cluj, Tudor Popescu dela soc. Ortodoxă, Arhimandritul Galaction Cordun şi arhidiacon Antonie de la Mitropolia Bucureşti, Caramfil politaĭ Bazargic.

Autortăţile locale erau reprezentate prin dnii: dr. Camil Velican, prefect, general Glodeanu, comandantul garnizoanei păr. Ion Teculescu protoereu, dr. Aurel Sava, primar, Vasile Debu şi Valer Daian, consilieri comunali, Victor Constantinescu, preşedintele tribunalului, dr. Septimiu Velican, prim-procuror, colonelii Ţuhaş, Gheorghiu, Smeu, Ionescu Take şi Grumberger, politaĭul oraşului, precum şi numeroşi alţi slujbaşi şi un mare număr de credincioşi.

La solemnitatea sfinţirei catedralei anunţase că va veni şi d. Al. Constantinescu, ministrul agriculturei şi domeniilor.

Dn cauza unui accident de tren însă, despre care vorbim în altă parte, d. ministru Constantinescu a sosit la Alba-Iulia la ora 4 d. a.

TELEGRAMA CATRE M. S. REGELE

La restaurantul din parc a avut loc un prânz la care au luat parte d-nii miniştri, înalţii prelaţi şi numeroşi invitaţi, în total 70 de persoane.

I. P. S. dr. N. Bălan, mitropolitul Ardealului, roagă pe toţi să se unească într'un singur simţimânt pentru acela care simbolizează unitatea neamului şi care va primi peste câteva zile coroana regală. (Vii şi entusiaste aplauze. Strigăte de Trăiască Regele).

Inaltul Ierarh citeşte apoi următoarea telegramă adresată M. S. Regelui:

Sfinţind în ziua de azi biserica încoronărei din Alba Iulia, cu împreună lucrare a I. P. S. Arhiepiscop Gurie al Chişinăului şi Hotinului, a PP. SS. LL. Episcopilor Bartolomeu al Râmnicului Noul Severin şi Nicolae Ivan al Vadului Feleacului şi Clujului, în prezenţa d-lor general Artur Văitoianu, ministru de interne, C. Banu, ministrul cultelor şi general Traian Moşoi ministrul comunicaţiilor, gândul nostru recunoscător se îndreaptă către Majestatea Voastră, rugând-o să bnevoiască a primi omagiile noastre şi expresiunea profundului nostru devotament.

Rugăm cerul ca prin actul încoronărei ce se va săvârşi în această biserică să coboare darurile sale asupra Majestăţei Voastre, asupra Majestăţei Sale Regina, asupra întregei dinastii şi asupra scumpei noastre patrii. (Vii aclamaţiuni. Se fac ovaţii entusiaste pentru Rege şi Regină).

S'a toastat apoi pentru Mitropolitul Ardealului şi înaltul cler pentru miniştrii prezenţi şi întregul guvern şi pentru armată.

Situaţia în Orient

Evitarea noilor vărsări de sânge

— Un discurs al dlui Poincaré —

Cu ocazia inaugurării monumentului ridicat la Vaucouleurs în amintirea morţilor din războiu d. Poincaré a pronunţat un mare discurs.

După ce a amintit cum Franţa atacată de Germania, a trebuit să respingă agresiunea şi să lupte până la repararea integrală a nedreptăţii consacrate prin tratatul dela Frankfurt, a declarat că în toată istoria n'a existat un războiu mai greu pentru învingători şi o pace mai blândă pentru învinşi. Astăzi Franţa nu cere ca condiţiunile păcii să fie agravate. Ea nu cere decât ca tratatul de pace să fie executat întocmai.

*

Franţa înţelege să obţină reparaţiunile ce îi sunt datorite şi nu poate, nici nu vrea, să consimtă la noui concesiuni. Poincaré vorbeşte apoi de falsele acuzări răspândite de unele ziare, cari pretind că Franţa are intenţia să provoace noui turburări. Din contra, Franţa a dat încă odată dovada în faţa lumii întregi cât de pacifice sunt tendinţele sale. străduindu-se în ultimul timp să reţină pe marginea prăpastiei pe cei cari erau ameninţaţi să cadă. Primul ministru adaogă că Franţa n'ar consimţi să renunţe la interesele seculare ce le are în Orient. Ea vrea să exercite mandatul asupra Libanului şi Siriei. Ea socoteşte că libertatea strâmtorilor este indispensabilă pentru toate popoarele şi în această privinţă, ea este gata a concilia interesele sale cu interesele aliaţilor.

Oratorul a lăudat curajul cu care trupele musulmane au apărat teritoriul francez în timpul războiului şi a făcut aluzie la mulţumirea cu care victoria trupelor kemaliste, a fost primită în cea mai mare parte a coloniilor franceze. Poincaré adaogă că Franţa nu poate nesocoti acest fapt, care dacă nu este de natură să domine întreaga politică Orientală franceză, este totuşi de natură a o influenţa. Dacă s'ar refuza Turciei Tracia Orientală, învingătorii de astăzi ar fi exasperaţi în contra Grecilor şi ostilităţile s'ar prelungi. De aftfel, Grecia a primit această necesitate. Intreaga acţiune a Franţei va fi îndreptată întotdeauna spre pace şi conciliere. Franţa este hotărâtă să ceară respectul tratatelor şi drepturilor ce decurg din aceste tratate. In acelaşi timp însă, ea nu va admite să fie târâtă în aventuri războinice.

*

Acum o lună, zice d. Poincaré, celebrându-se la Moaux aniversarea victoriei dela Marna, am jurat că vom cere reparaţiunile ce ne-au fost promise. Pentru a termina cu caracterizarea directivelor esenţiale ale politicei externe franceze, reînoim astăzi acest jurământ şi ne angajăm a continua sforţările noastre pentru a evita omenirii noui vărsări de sânge.

AU SOSIT
mese de scris americane
de prima calitate şi
cărucioare pentru copii
la magazia de mobile
Adalbert Fischer & Co.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
Totacolo se pot căpăta prânzătoare şi dormitoare cu preţurile cele mai reduse. 2207

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana". institut de arte grafice Cluj,

Anul III. No. 634 Opt pagini 1 LEU Opt pagini Sâmbătă 14 Octombrie 1922

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Înfrățiți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [illegible]U No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COM[illegible]
Director: D. TOMESCU
Telefon:
[illegible]CȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

România la conferința păcei din Orient

Tratativele dela Mudania pare că merg către un acord definitiv între statele care își dau acolo toate silințele ca să pue capăt crizei din orientul apropiat. Greutatea cea mare nu va fi însă ca să se ajungă la un armistițiu între turci și greci, căci ori câte pretențiuni vor fi mai având conducătorii dela Angora, din momentul ce Grecia consimte să renunțe la Tracia, conflictul între cele două țări se poate considera ca tranșat.

Incheierea unui acord vremelnic între Grecia și Turcia ar putea cel mult să ne facă să credem că vărsările de sânge deocamdată au încetat, dar în nici un caz nu se va putea vorbi despre rezolvirea crizei din orientul apropiat.

După desiluziile încercate de pe urma încheierei tratatului dela Sevres ale cărei greșeli de concepție au condus la războiul din Asia-Mică și după atâtea alte greutăți de neînvins survenite în politica internațională, marile cancelarii europene se vor fi convins că pentru a statornici o pace durabilă și pentru a dispune de soarta popoarelor nu-i suficient numai câteva discuții în pripă între reprezentanții marilor puteri, de multe ori în absolută imposibilitate de a fi puși în curent cu adevărata situație.

Telegramele sosite ne vestesc că puterile au înștiințat guvernul din Angora asupra hotărârei luată de a fi convocată conferința de pace pentru ziua de 1 Noembrie, la ale cărei discuții, pe lângă statele în litigiu și marile puteri, vor fi invitate să ia parte România și Jugoslavia. Știrea aceasta este de cea mai mare importanță și de sigur că interesează îndeaproape politica țărei noastre.

In adevăr, dacă știrea chemărei României și Jugoslaviei la discuțiile conferinței de pace se va confirma, dovedește în primul rând că marile puteri au renunțat la politica lor exclusivistă de până acum de cărei urmări grave s'au resimțit în totdeauna, iar în al doilea rând dovedește că singura politică potrivită cu împrejurările create de război, a fost numai acea preconizată de România reprezentată la Paris și Genova prin dl. Ion I. C. Brătianu.

Căci greșala cancelariilor europene era evidentă: se țineau conferințe și se urmau discuții, hotărându-se de interesele popoarelor, fără ca acestea să fie reprezentate acolo. In legătură cu această eroare, un ziar din Paris publica zilele trecute niște note din care reieșea că Generalul Franchet d'Esperey, vădit surprins de greșelile care se făceau la Paris cu prilejul rezolvirei problemelor orientale, a înștiințat despre aceasta pe fostul prim-ministru Clemenceau, punându-l în curent cu adevărata situație. Cu toate acestea bărbatul de stat francez și a continuat liniștit discuțiile punctului lui de vedere fără a ține seama de observațiile făcute. Urmările firești ale acestei stări de lucruri, le vedem astăzi, când au trebuit mari sforțări și multe sacrificii din partea Angliei și Franței pentru ca să împiedice întinderea războiului din Asia Mică în Europa.

De aceia este nevoie ca la conferința păcei care se va ține la 1 Noembrie 1922, să se inaugureze o nouă concepție diplomatică asupra modului cum trebuiesc rezolvite chestiunile internaționale.

Toate s atele interesa'e direct în statornicirea unei păci durabile în orientul apropiat și mai ales interesate în stabilirea unui regim al strâmtorilor, potrivit cu nevoile întregului comerț extern, vor trebui nu numai să fie invitate pentru a corespunde unei forme protocolare, dar să li-se asculte cuvântul și să se ție seama de interesele lor.

Atențiunea tuturor statelor la rezolvirea crizei din orientul apropiat va trebui să fie cu atât mai mare, cu cât în totdeauna peninsula Balcanică și Orientu au cuprins germenele tuturor conflictelor europene. România, ale cărei toate sforțări tind către o politică de conciliațiune care să asigure pacea de care popoarele au atât de mare nevoie pentru refacerea lor, și de astă dată își va da toate silințele, în primul rând să menție echilibrul politic între Franța și Anglia, iar în al doilea rând să se statornicească o pace durabilă în Orientul apropiat, și la aceasta, de sigur, că nu se va putea ajunge decât prin consimțirea din partea Turciei la o libertate absolută a strâmtorilor. Pacea se impune să fie încheiată sprijinindu-se pe acest puternic considerent care stă deopotrivă la baza politicei tuturor țărilor interesate în rezolvirea crizei, pentru că numai în chipul acesta răspunderile păcei în Orientul apropiat se vor împărți în aceeaș măsură între state, avându-se astfel posibilitatea mai ușor să se mențină pacea.

Falimentul internaționalismului

Speranțele care se puneau în organizația internațională a proletariatului au fost înșelate, chiar dela începutul războiului.

Internaționala socialistă n'a avut nici o influență asupra împiedecărei declarărei războiului, la data fixată de imperialismul germano-maghiar și nici n'a putut măcar să-l scurteze.

Majoritatea conducătorilor socialiști, în toate țările s'au lăsat surprinși și desorientați de isbucnirea cataclismului, pe care ar fi trebuit să fie în măsură a'l prevedea și înlătura.

Tot timpul cât a durat războiul, mai ales cei din Germania și Ungaria, perseverând în greșala începută au fost din contră sprijinul cel mai puternic al reacțiunei militariste, trădând astfel cauza socialismului și a democrației.

Deabia în toamna anului 1918, fracțiunea minoritară germană, compusă din socialiștii, rămași credincioși doctrinei lor și puținele elemente democratice convinse, încearcă să apere cauza democrației, contra socialiștilor majoritari, plătind însă cu viața lor, îndrăzneala manifestată.

Fără îndoială că prăbușirea internaționalei socialiste a fost și este, din punct de vedere democratic, de regretat.

Existența unei puternice internaționale a muncei alături de Liga Națiunilor și de Conferința internațională a muncii, ar fi un factor ce ar juca un rol foarte important în îndulcirea relațiilor internaționale, cât și a celor dintre clasele sociale, căutând să evite în viitor o nouă conflagrațiune europeană și tinzând astfel să atingă idealul păcei mondiale externe.

Reconstituirea unei noui internaționale e însă o muncă foarte grea și de lungă durată. Urmele lăsate de război impiedecă pe conducătorii socialiști să fie destul de obiectivi, pentru ca realizarea unei noui înfrățiri să fie posibilă în curând.

Apoi înjghebarea unei organizări atât de complicate, cere în primul rând ca partidele socialiste ale statelor, care o vor forma să fie ele însăși cât mai unitare.

Ori în toate țările, conflictele de doctrină în sânul maselor socialiste sunt în continuă creștere.

Criza prin care trec toate partidele socialiste, se datorește în primul rând întrărei în cadrele socialismului a unui mare număr de elemente puțin inițiate în politica socială și economică socialistă.

Nemulțumirile rezultate din desordinea economică, ce a urmat războiului, exemplul Rusiei sovietice, au turburat și desorientat adânc noile elemente socialiste.

Și de aceia în mod natural, criza pe care o sufere socialismul, mai ales în țările învinse face ca reacțiunea să se întărească în detrimentul lui.

Datoria flotantă a Germaniei

Paris — Comisiunea reparațiunilor va relua în discuție chestia datoriei flotantă a Germaniei.

Elocvența faptelor

— Rezultatele aplicării reformei agrare în Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș —

Energia cu care guvernul a înțeles să pună în aplicare prevederile legii de reformă agrară a stârnit în rândurile opoziției o furtună inexplicabilă dacă nu am cunoaște structura morală a acestor partide pretinse democratice. Demagogia oamenilor noi oferă istoricului viitor al moravurilor noastre de astăzi un spectacol destul de interesant. Toate partidele de opoziție care au deschis campania contra guvernului văzând că se înfăptuește reforma agrară, își făcusere o platformă politică din însăși această reformă. Realizarea ei ar fi însemnat atât pentru partidul național, cât și pentru cel țărănist și averescan găsirea unei noui teme politice, ceea ce se pare nu convenia nici unuia din partidele amintite. In consecință ele luptau pentru nerealizarea reformei agrare, pentru că oferea un minunat argument electoral.

Acțiunea guvernului liberal li-a răpit această platformă demagogică și fatal a urmat deslănțuirea tuturor mișeliilor unei campanii odioase. Bine înțeles partidele de opoziție luptând contra înfăptuirei agrare nu încetau de a fi cât mai democratice, iar guvernul care o înfăptuia cât mai oligarhic.

Aici rezidă toată curiozitatea aspectului moral al vieții politice contemporane.

Guvernul a îndurat însă cu resemnare avalanșa de calomnie și minciună îndreptată din toate părțile în potrivă-i, și a continuat să lucreze. In cele 8 luni de guvernământ s'au expropriat moșii de peste 1100 de comune, punând la dispoziția țărănimei un total de 986,226 jugăre și împroprietărind aproape 200 comune — împroprietăriri înregistrate la cartea funduară.

Faptele vorbesc în potriva tuturor bârfelilor demagogice. Țărănimea intrată în drepturile sale asupra pământului strămoșesc știe bine să aleagă între fapta din plin și vorba goală a celui ce vrea să înșele.

Dar nu numai țărănimea românească recunoaște munca stăruitoare a guvernului actual. Minoritățile cari nu sunt prea dispuse să vadă românul egalat în drepturi și stare socială, trebue să se închine realității faptelor și justeții măsurilor luate de guvern.

„Indreptarea", oficiosul partidului poporului care se știe câtă prietenie poartă guvernului, publică următoarele declarațiuni ale dlui Géza Kiss, deputat de Odorhei:

„Improprietărirea ce se face acum înseamnă rezolvirea unei probleme sociale de cea mai mare importanță, Statul român, atunci când a rezolvit-o nu numai în principiu, a scăpat de starea îngrijorătoare, făcând chiar un pas înainte față de alte state învecinate, unde problema agrară este încă de rezolvit. *Minoritatea maghiară recunoaște necesitatea reformei și ar fi o eroare a se spune că modul cum se execută ar fi partinitor elementului preponderent din statul nostru.* De exemplu, împroprietărirea ce s'a făcut acum de curând la Păuleni, Crășeni, Petreni și Jigodin iar în Iulie la Secureni, dovedește sentimentul de dreptate de care e animat guvernul față de minoritatea maghiară. *Cred că e bine că reforma s'a făcut repede, pentrucă Statul a scăpat, astfel, de o mare îngrijorare*, dar, negreșit, tocmai prin faptul acesta, e neîndoios că s'au adus neajunsuri mai ales instituțiilor culturale ale confesiunilor care ar fi avut nevoe, ca să trăiască, pământ. Sperăm că printr'o revizuire pe baza unei interpretări mai echitabile, toate aceste neajuusuri vor putea fi înlăturate, bine înțeles, chiar în cadrele legei."

Am reprodus în întregime declarațiunile dlui Géza Kiss pentru că ele exprimă gândul curat asupra unei stări de fapt pe care unele partide politice încearcă să o distrugă ca însemnătate socială. Rezerva sa asupra neajunsurilor ce s'au cauzat instituțiunilor confesionale prin expropriere rămâne de discutat. Fapt de necontestat e că reforma agrară trebuia aplicată imediat și guvernul actual o execută spre mulțumirea tuturor cetățenilor țării fără deosebire de rasse.

Muncii grele de până acum a guvernului nu i se poate aduce o mai bună satisfacție decât această elocvență a faptelor pe care nu o poate sdruncina nicio calomnie de oriunde ar veni ea. *C.*

Insemnări de-o zi

„Neamul Românesc ocupându-se de expozeul financiar făcut de dl. Vintilă Brătianu la Banca Națională se exprimă astfel asupra meritelor sale financiare:

„Din exposeul d-lui Vintilă Brătianu, ale cărui sănătoase cunoștinți în materie și sistematisare în gîndire au excelat și de astădată, se desprind două constatări importante pe cari ținem să le relevăm".

In fața autorității d-lui Victor Eftimiu cu care „Gazeta Transilvaniei" vrea să dea gata partidul liberal, aprecierile ziarului d-lui Jorga capătă o și mai mare greutate. „Gazetei Transilvaniei" nu-i rămâne decât să aducă în continuare și autoritatea altor specimene de același calibru cu dl. Victor Eftiminu; îi oferim pe Mateescu-Chose, Cridim, Nicu Metz e. t, c.

*

O radio telegramă anunță un încendiu monstru în Canada Cinci sate și toate pădurile provinciei Ontario au fost devorate de flacări.

Vizita d-rului Lupu în America se anunță destul de fructuoasă.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Sufletul femeei

Gina Lombroso—Ferrero o e o femenistă, pe care femeileest judecă de eretică sau apostată. Cunoștința istoriei, a literaturilor și a medicinei, a întrebuințat-o ca să studieze „sufletul femeei" și a rezumat observațiunile sale într'o carte, ce poartă acest nume.

Concluziunile sale nu sunt îmbucurătoare pentru bărbat, dar femeile nu vor fi mai puțin decepționate că autoarea nu găsește corijarea nedreptății soartei, decât prin o resemnare mai obiectivă și mai mândră.

Și aceasta fiindcă Gina Lombroso n'a studiat sufletul femeei numai din cărți, ea a avut în vedere lecțiile, ce le oferă zilnic viața.

Unul din sfaturile pe care le dă tuturor femeilor este: „Nu vă masculinizați, căci perdeți din grația și din forța atracției voastre".

Cartea e dedicată fiicei sale Nina Ferrero, care trăiește la Florența, împreună cu ea cu tatăl său, istoricul Guglielmo Ferrero și cu fratele său, poetul Leo Ferrero.

Iată în adevăr o familie studioasă, care arată spiritul latin, probitatea morală și curiozitatea intelectuală.

In preajma copiilor săi a scris Gina Lombroso, cartea din care contemporanele epocei noastre au foarte multe lucruri de învățat.

Renan a zis, că femeia este făcută pentru a iubi pe bărbat, iar bărbatul pentru a iubi pe Dumnezeu.

In iubirea bărbatului, femeia poate să-și găsească fericirea, fără a căuta să uzurpeze drepturile, prerogativele și libertățile acestuia.

In grija de a fi imparțială, mama Ninei Ferrero n'a căutat să scadă prestigiul bărbatului, cu toate defectele ce în mod natural iau naștere din cauza temperamentului său.

„Cartea mea — zice autoarea — născută din observațiuni și meditații sincere asupra sufletului femeei, are dorința să dea naștere la reflexiuni și meditațiuni de o egală sinceritate".

Cartea poate fi citită cu multă atenție și de bărbați și poate va fi mai bine înțeleasă de către ei, decât de către femei, cărora le e destinată.

Cinematograful la Academie

S'a instalat în sala de ședințe a Academiei de medicină din Paris, un cinematograf, care va funcționa la ședințele acestei Academii și care va permite să se ilustreze toate comunicările importante ale membrilor savantului colegiu.

D nii profesori Letulle și Capitan, au fost promotorii acestei inovațiuni, a cărei mare utilitate a fost recunoscută de confrații lor.

D-l profesor Achard, secretar general al Academiei, care a reprezentat-o pe aceasta și la Montreal, unde a ținut conferințe foarte gustate, a vizitat toate marile stabilimente științifice din Canada și a constatat că acestea erau toate prevăzute cu cinematografe, pentru demonstrațiile științifice.

El a fost unul din cei mai aprigi susținători ai instalării cinematografului la Academia de medicină din Paris.

Ecouri

Un colecționar fanatic

De curând am publicat o listă în care am expus sumele atinse de anumite reliquii istorice vândute de licitație.

Materia este inepuizabilă.

Trebue se adaogăm acestui catalog pe un American care a plătit 32 franci pentru cele 24 scoici ale stridiilor singurei duzine de stridii, mâncate la Paris în timpul asediului din 1870.

Ce să spunem de admiratorul lui Linne care, cumpărând la Hammorby, lângă Upsala, un pavilion ce aparținuse marelui naturalist, l'a dărâmat, transportându-l în Anglia pentru a-l reclădi?

D'Annunzio călugăr franciscan

Pelerinajul făcut în ultimul timp de Gabriele d'Annunzio, la o mânăstire din Maguzzano a produs mare emoție și numeroase comentarii în Italia.

Dacă ar fi să credem pe unii din confrații italieni, ilustrul poet și-ar fi exprimat dorința de a deveni călugăr franciscan, așa zis „frate al funei", cum se mai numesc aceștia de către credincioși.

Noul frate trebue supus unor anumite obligațiuni în timpul recitării unor anumite rugăciuni.

El trebue să se încingă cu cordonul sfânt.

Toate au, bine înțeles, un aspect destul de poetic.

Si Voltaire a făcut parte din ordinul Sfântului Francisc.

Acesta, însă, numai din pedanterie... spre a putea semna câteva din epistolele sale puțin edificatoare: „Fratele Arouet de Voltaire", călugăr caputin nedemn.

Succesele unui artist ardelean

Concertul din București al violonistului Gh. Popa-Grama

Tânărul nostru violonist Gh. Popa-Grama, urmându-și prin țară seria concertelor a dat zilele trecute un concert și în Capitală. Iată ce scrie asupra acestui concert, ziarul „Rampa" sub semnătura criticului muzical E. L. Manu:

Violonistul Gheorghe Popa-Grama se prezintă drept elev al lui Ondricek. Trebue să spunem din capul locului că nu face necinste profesorului său.

Deși tânăr, are tonul amplu și conștient de rezonanțele interioare ale muzicei. După felul cum a cântat Sonata Kreutzer de Beethoven, n'am avea de obiectat decât prea puțin lucru în privința technicei dsale, care nu e totdeauna lipsită. Stilizată însă este, după cum foarte estetică și stilizată este în genere întreaga interpretare ce-o dă tânărul violonist paginilor talmăcite.

Aceasta, dealtfel, îl și înalță la un nivel superior camarazilor săi violoniști. Reușind să sugereze dragostea sa — nu tierbinte, ci mai degrabă filtrată până la pietate — pentru muzica inspirată și generoasă a clasicilor, face o impresie dintre cele mai favorabile. Și seriozitatea d-sale este o chezășie pentru progrese și mai mari pe un tărâm, pe care are neapărat aptitudini de preț.

Calmul și reveria, pe cari a știut să le vrăjească în Andantele con moto din Sonata Kreutzer, dovedesc o educație muzicală și estetică neobișnuită. Ceiace e remarcabil însă, este faptul că din pricina acestei seninătăți nu suferă expresia și temperamentul tânărului violonist.

D. Popa-Grama poate fi considerat, de pe acum, mai mult decât drept o simplă promisiune. D-sa e la începutul unei cariere.

Foarte muzical l'a întovărășit d. Glattauer, la pian, în toate paginile interpretate.

Revolutia

și studenți greci în străinătate

Guvernul grec întreține la Paris, un anumit număr de bursieri. Acești tineri studiază, în contul budgetului, artele, literele și științele.

Trebue să ne închipuim emoția ce i-a cuprins zilele trecute când au aflat de răsturnarea Regelui Constantin.

Ei se întrebau cu toții, dacă revoluția care a înlăturat pe regele lor, le va respecta bursele. Aceasta cu drept cuvânt, căci există un precedent; atunci când Venizelos, bătut în alegeri, a trebuit să părăsească puterea, bursierilor subvenționați de guvernul marelui Cretan, li s'au tăiat bursele de noul guvern.

Să sperăm că de data aceasta lucrurile nu se vor petrece la fel și că Arcadia literelor și a artelor va scăpa de sbuciumările politicei.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

State de după războiu

— O scurtă privire asupra Lithuaniei —

Furtuna care a cutremurat Europa, ridicând state acolo unde nu existau decât vagi provincii, rozând unele state pentru a mări altele, reducând la proporțiile unei minuscule republici ceiace a fost altădată vechiul și puternicul imperiu austriac, această furtună a ruinat în acelaș timp și bagajul geografic pe care fiecare l'a acumulat cu atâtea greutăți în ceasurile de școală.

Intocmai ca după o erupție vulcanică ce face să apară insule acolo unde era mare și sapă un ocean acolo unde era munte, rămâi destul de încurcat atunci când e vorba să-ți regăsești vechile cunoștințe în haosul noului atlas.

Dacă unele numiri, ca de pildă a Poloniei, răspund la o realitate aproximativă, trebuie să mărturisim că altele ca Lettonia Estonia, Lithuania ne dau numai date nebuloase asupra situațiunei exacte și asupra hotarelor țărilor pe cari ele le desemnează.

Această ignoranță este regretabilă mai ales când este vorba de state ca republica Lithuaniei care în afară de interesante particularități intelectuale, se înfățișează ca o țară bogată și sortită a juca un rol destul de însemnat în viața economică din răsăritul și nordul Europei.

In adevăr este bine să ne amintim că Lithuania înainte de a fi provincie rusească în urma împărțirii dela 1772 și înainte de a fi târâtă printr'o unire nepotrivită în prăbușirea Poloniei, a fost unul din cele mai puternice state ale Europei, stat ale cărui hotare se întindeau în secolul al XV-lea dela Marea Baltică până în Crimeia, adecă pe o suprafață egală cu de trei ori suprafața țării noastre.

Astăzi 52.000 kilometri pătrați — aproape de două ori cât întinderea Belgiei — sunt supuși controlului guvernului din Kowno, din cei 82.000 kil. pătrați legitim revendicați, cu o populație deocamdată redusă la două milioane și jumătate de locuitori din pricina încălcărilor unor vecini ambițioși.

Păduri imense, un pământ cu deosebire fertil, o populație agricolă muncitoare, fac din Lithuania o țară excepțional de bogată. Ultima recoltă care s-a ridicat la 50.000.000 de chintale de produse diverse, cereale, cartofi și plante textile, dovedește puterea economică a țării. Creșterea vitelor, favorizată de întinse pășuni, se ridica în 1921 la aproape un milion de bovine, 400.000 de cai, 750.000 de oi și 1.500.000 de porci.

Fără să întreprindem un studiu istoric care ar depăși cu mult cadrul modest al acestei scurte descrieri, este interesant de asemeni de a da câteva indicațiuni generale asupra cestui popor lithuanian pe care-l cunoaștem prea puțin și de a reaminti în câteva cuvinte unele din caracterele sale. Poporul lithuanian este unul din cele mai vechi popoare cari au trăit în Europa.

Limba sa se apropie de limba sanscrită; caracterul său foarte particular diferă profund de acela al raselor slave de care este înconjurat și care de veacuri au încercat inzadar să-l absoarbă.

Lituanianul este în general foarte puțin demonstrativ. Războaie îndelungate, opresiuni de lungă durată explică această rezervă, la care îl predispunea un spirit foarte religios, foarte conservator și întrucâtva contemplativ. Dar de îndată ce este sigur că străinul nu este însuflețit de intenții rele față de el, lithuanianul devine atunci omul cel mai serviabil din lume, fără a fi însă servil.

Crimele sunt rare în Lithuania, iar virtutea femeilor este atât de mare încât deși posedând, după spusele savanților, peste 75.000 de cuvinte, limba lithuaniană n'are cuvânt pentru a desemna adulterul, așa că în cărțile de morală bisericească a trebuit să se recurgă la o laborioasă perifrază pentru a traduce a șasea poruncă.

Totuși nu trebue să se creadă că aceste moravuri patriarcale provin dintr'o apatie intelectuală sau dintr'o profundă ignoranță; lithuanianul este mai instruit decât cei mai mulți dintre vecinii săi, cu toate piedecile puse în calea expansiunei sale culturale de către organele administrative ale fostului imperiu rusesc până în anul 1905.

Cu toate națiunile cari au avut de îndurat stăpâniri străine poporul lithuanian a trăit în condițiuni dificile cari nu i-au îngăduit o desvoltare intelectuală și economică în raport cu facultățile, energiile și bogățiile pământului său.

Astfel persecuțiunile a căror victimă a fost națiunea lithuaniană din partea regimurilor ruse și poloneze au făcut din nenorocire ca vechile sale costume naționale să dispară încetul cu încetul, căci costumul național era interzis, iar purtătorul său expus tuturor vexațiunilor.

Bărbații au înlocuit, în cea mai mare parte, haina de un roșu aprins a strămoșilor printr'o bluză strânsă la mijloc cu o curea; femeile însă, al căror port este de culoare închisă și discret, îl îmbracă deseori. El se compune dintr'o bluză neagră decoltată în formă de pătrat și care lasă să treacă mânecile umflate ale cămășii albe închisă până sus la gât; rochia este încrețită, de obiceiu vărgată, iar în față are un șort foarte bogat țesut. Un fel de eșarpă de culori deschise „justos", înodată la mijloc, completează costumul.

Părul de cele mai multeori foarte lung și foarte frumos este împletit în două coade, împodobite cu panglici și învârtite în jurul capului.

Un tulpan de culoare deschisă, cu desenuri impresionante ține loc de pălărie.

Astfel, îmbrăcate în portul lor de sărbătoare, Dumineca, după nesfârșitele slujbe religioase urmărite cu o fidelitate exemplară, fetele adunate în pragul casei părintești se odihnesc după munca îndelinită în cursul săptămânii cântând o veche „daina" (doină) ritmată în sunetul unei „kankliai" (un fel de chitară) foarte ciudat sculptată.

Iată pe scurt câteva din caracterele acestui popor pe care împrejurări vitrege l'au împiedecat să se manifeste și să se facă cunoscut lumei. Chemat acum la o viață liberă, poporul lithuanian își organizează statul luptând cu mari greutăți și în împrejurări încă turbure. Socotim însă că din mijlocul lor, el va ști să iese biruitor.

Partidul național și Incoronarea

Acțiunea criminală a agenților acestui partid printre țăranii ardeleni

In unul din numerile trecute ale ziarului nostru publicam ştirea că autoritățile polițienești dintr'uu județ al Ardealului au arestat câțiva agenți de ai partidului național cari cutreerau satele și târgurile, îndemnând populația să nu ia parte la marile sărbări ale încoronării.

Pentru azi dăm câteva amănunte asupra modului cum operează aceste bande, prin satele Ardealului.

De o lună și mai bine de zile agenții partidului național plătiți unii cu bani alții cu diverse promisiuni cutreeră satele Ardealului agitând și îndemnând populația să nu meargă la încoron re.

Când dl Ministru Alex. Constantinescu vizita Ardealul, județ cu județ și comună cu comună pentru a împărți țăranilor pământ, aceste bande „naționaliste cădeau ca lăcustele pe capul bieților țărani otrăvindu-le sufletul cu veninul îndoelei, a neîncrederei și a urei. Le spuneau bieților țărani că pământul pe care miniștrii țarei li-l dă, e numai o momeală ca să-i convingă să meargă la Alba-Iulia și că imediat după încoronare acest pământ li se va lua înapoi. Prin aceasta bandele naționaliste, urmăreau atât discreditarea guvernului cât și absența țăranimei dela încoronare. Această odioasă propagandă, începută să prindă puțin în primele zile, dar când țăranii au văzut și s'au convins că toate locurile au fost trecute în cartea funduară pe numele fiecărui îndreptățit și că deci împământenirea e definitivă — nici unul dintre țărani nu s'au mai lăsat înșelați de minciunile agenților naționaliști.

Pe de altă parte, partidul național, văzând că țăranimea nu mai poate fi indusă în eroare cu asemenea minciuni, și că mulți dintre agenții lui au fost bătuți, chiar prin sate de către țărani, și-a schimbat tactica.

Câțiva preoți, învățători, secretari comunali, membri ai partidului pe deoparte și pe de altă parte agenți plătiți, trimiși special dela centru, au început să îndemne pe față populația dela sate să nu meargă la încoronare, spunând că ei (agenții) au *informațiuni precise* că cu ocazia serbărilor încoronării, se vor produce cu *sigurantă* una dintre aceste două nenorociri.

1. Sau că șoviniștii maghiari din Ardeal, vor arunca bombe și vor pune mașini infernale în mijlocul adunărei — sau că:

2. Ungurii de peste granită, Rușii și Bulgarii, profitând defaptul că guvernul și armata vor fi ocupate cu serbările, vor năvăli din trei părți în țară, și ei (țăranii), nefiind acasă, tot avutul lor va fi astfel distrus.

Iată marea operă constructivă și patriotismul reprezentanților Ardealului — cum le place să se numească, — membrii partidului național.

Să nu creadă însă partidul național că țăranimea ardeleană e atât de slabă la minte, atât de credulă și atât de fără suflet, ca să mai dea crezământ minciunilor pe care cu atâta lipsă de patriotism le răspândesc agenții lor prin sate.

*

Din partea noastră ținem să spunem partidului național că prin dementa propagandă antidinastică pe care o întreține, a dat ocazie acestui neam să asiste la cea mai rușinoasă sinucidere și mai sectara politică de partid — dusă cândva în țara noastră.

Prin propaganda în contra încoronărei pe care partidul național o duce la sate, chiar acei câțiva cari mai aveau cât de puțină simpatie pentru el, și-au pierdut acum ultima încredere și iluzie.

Partidul național, prin politica lui, și prin acțiunea josnică întreprinsă în massele țărănești, s'a desprins iremediabil și pentru totdeauna, de sufletul acestui popor și de aspirațiile lui.

Dezagregarea partidului țărănesc

Pe zi ce trece nemulțumirile în partidul țărănesc cresc tot mai mult. Se știe că atitudinea anti-națională în timpul războiului a d-lui Stere a făcut ca în partidul țărănesc să se nască un curent ostil contra acestuia și pe lângă un număr de fruntași țărăniști, care s'au retras din partid, din cauză, că nu puteau admite să stea alături de acela ce a trădat interesele națiunei sunt și astăzi numeroși țărăniști, care așteaptă momentul oportun pentru a-și da demisia din partid.

Comunismul ce și-l arată cu orice ocazie D-nul Lupu, cât și anti-dinasticismul manifestat în oficiosul partidului „Aurora", jignind sentimentul național-conservator al țăranimei noastre, face ca ea să se îndepărteze din ce în ce mai mult, de acei ce pretind, că le apără interesele.

Sfera de influență a țărănismului, micșorându-se la sate, conducătorii lui au căutat să și-o întindă la orașe, profitând fie de nemulțumirile muncitorilor industriali fie de criza prin care trec funcționarii publici.

Dacă asupra celor dintâi propaganda demagogică a avut oarecare efect, fiindcă țărăniștii au introdus în programul lor — doctrine ce flatează comunismul, funcționarii însă au reacționat la timp contra tendințelor de bolșevizare, ce căutau să le fie imprimate de conducătorii țărăniști.

Neparticiparea la grevă a evidențiat acest lucru, pentru întâia oară.

Dar cum am spus partidului D-lui Lupu, devine ce în ce mai odios opiniei publice, prin atitudinea sa antidinastică, care e relevată și peste graniță, servind de armă dușmanilor noștri.

O veste bună arată că și față de acest act antinațional, funcționărimea a știut să reacționeze.

Funcționarii din Jud. Bacău, care erau înscriși în partidul țărănesc, indignați de campania anti-dinastică și de demagogismul conducătorilor partidului țărănesc și-au dat în bloc demisia din partid.

D-nii Lupu, Mihalache, Stere primesc o lecție binemeritată, prin această demnă hotărâre ce au luat-o acești cetățeni români, care nu pot admite ponegrirea sentimentului național și a dragostei, pe care fiecare din noi su tem datori s'o avem față de Dinastie.

Scuza care acuză
sau manifestul partidului național

Partidul național simte nevoia să se explice — Reeditarea sistemului de minciună și calomnie — Partidul național nu recunoaște legalitatea vechii constituții în provinciile alipite și nici drepturile regalității — O curioasă argutie

Mult trâmbițatul manifest menit să lămurească lumii atitudinea partidului național față de Actul Incoronării, a apărut eri în „Patria". Desigur publicarea acestui manifest, departe de a fi un eveniment, nu e lipsit de interes. Faptul că partidul național a simțit nevoe să lămurească din nou opinia publică dă naștere la două supoziții:

1) sau partidul național se simte desaprobat de massa poporului românesc pentru neparticiparea sa la Incoronare;

2) sau hotărârea de neparticipare a fost luată fără o prealabilă analiză a împrejurărilor, fără căutarea unor motive plauzibile, și numai sub impulsia unor resentimente politice cari n'au nimic a face cu țara și interesele ei generale.

E îndestul de cunoscută publicului împrejurarea în care partidul național s'a pronunțat contra participarii la actul de la Alba Iulia Se știe deci că hotărârea a fost motivată în felul ei ceea ce exclude supoziția dela punctul doi. In cazul acesta lansarea manifestului publicat eri în Patria nu are decât explicația primei supoziții, adică partidul național se simte desaprobat de popor pentru hotărârea de a nu participa la încoronare și încearcă să salveze atmosfera ce și-a creiat adoptând o hotărîrea contrarie sentimentului general public.

Acceptarea acestei supoziții ca explicație a manifestului nu exclude pe aceea că hotărârea de neparticipare nu s'ar fi luat sub impulsia unor resentimente care nu au nimic cu interesele superioare ale țării. Din potrivă o confirmă, iar tonul și fondul manifestului ne întărește în convingerea că nu greșim. In adevăr manifestul strecoară sub o abilă și iezuită dialectică toete argumentele partidului național răsuflate în decursul așa zisei campanii extra-parlamentare, în două rânduri compromisă. Se vorbește acolo, cu multă lipsă de simțul răspunderii și al adevărului, de ilegalitatea guvernului „oligarhic" și „antidemocratic"; de abuzurile electorale și parlamentul fraudei de acapararea Coroanei, de nemulțumirea generală, de desorganizarea justiției, de anarhizarea oficiilor publice și de multe alte produse fanteziei bolnave a conducătorilor partidului național. Toate aceste pretinse constatări țara le-a auzit până la banalizare; **partidul național nu a dovedit însă cu nimic până acum realitatea lor pentru simplul motiv că nu avea ce să dovedească.**

Pe o atare temelie își clădește partidul național toată argutia de drept cu care vrea să se scuze de o greșeală politică pe care țara nu i-o poate ierta. Rezultatul îl poate întrezări oricine. Construcția ridicată pe nisipul calomniei și al minciunei se clatină la cea mai ușoară adiere legică.

Manifestul pretinde că Incoronarea se săvârșește

„împotriva dorinței poporului român din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș și chiar împotriva întregi opiniei publice manifestată de toate partidele politice ale țării, înafară de cel liberal".

ceea ce este un nou și sfruntant neadevăr. In țară numai cărdășia politică a partidului național și a partidului țărănist au refuzat să participe la încoronare.

Sau se cunosc împrejurările cari au creiat aceasta cărdășie cu scopul unic al venirei la guvern, și se poate lesne închipui care a fost mobilul moral al hotărârei neparticiparei după desele înfrângeri ale campaniei extra-parlamentare dusă de cele două partide politice cărdășite. Restul partidelor din țară, oricât de vrăjmașe politicește sânt partidului de la guvern au răspuns fără întârziere invitației de participare înțelegând în mod real să nu facă din Actul Incoronarii un prilej de meschine calcule politice.

Sinceritate și patriotism în manifestul partidului național, demagogie și iezuitism politic cât vreți. Si în minciuna și calomnia strecurată sub masca îndurerării și respectului legilor, și în lipsa de bună credință cu care se încerca a se înșela opinia publică pe care partidul național o crede mai credulă decât nu este.

Am vrea să reproducem întregul pasaj al manifestului care vrea să treacă drept argumentul juridic și decisiv al hotărârii partidului național; lipsa de spațiu ne oprește de a face cititorilor noștri acest serviciu. E o capo-d'operă de sofistică.

Pornind de la principiul fundamental al Constituției noastre: „toate puterile Statului emană de la națiune" manifestul ajunge la concluzia ilegalității Corpurilor legiuitoare, firește cu argumentul abuzurilor nedovedite, și deci a Actului Incoronării, lăsând să se înțeleagă că acest act este un act de împuternicire ceea ce constitue dacă nu o formidabilă nerozie, o nemai pomenită încercare de mistificare a publicului nestiutor.

Incoronarea este un act național, în afara legilor scrise dar adânc înrădăcinat în obiceiurile tradiției noastre istorice. Acest act nu are nici o legătură cu principiile pactului fundamental și nu îl prejudiciază cu nimic. Manifestul căutând să scuze politica meschină a partidului național încurcat în calcule politice de cea mai odioasă speță nu face altceva decât să trădeze o lipsă de deferență față de Dinastie și integritatea noastră națională, pe care vorbele oricât de mierose ar fi ele, lacrimile orcât de sticloase și rugăciunile de fațată oricât de iezuite, nu o pot ascunde.

Argumentul juridic al manifestului partidului național înseamnă pur și simplu că acest partid care a dat cei dintâi sfetnic Regelui în România Mare contestă drepturile regalității, ale constituției și legalității românești asupra provinciilor unite, în tot timpul celor 4 ani dela unire. Căci ce altăceva ar putea să însemne aceste rânduri:

„Constituția veche nefiind estinsă prin voință națională, legal exprimată, asupra provinciilor de dincoace de Carpați nu poate fi aplicată în aceste provincii, înafară de dispozițiile, cari rezultă din principiul monarhic și parlamentar."

Aceasta după patru ani de la unire, după ce partidul național a participat la alcătuirea întâiului guvern în România Mare și după invocarea constituției (care constituție Dumnezeu știe) de oricâte ori partidul național a înregistrat o nouă înfrângere a politicei sale josnică și dubioasă.

In fața acestui lamentabil spectacol oferit de partidul național, cu o scuză care îl acuză mai rău de cât până acum poporul românesc răspunzând la apelul Regelui și al guvernului va ști să sancționeze cum trebue o acțiune politică călăuzită de isteria acceselor de mânie ale nereușitei întru minciună, calomnie și mistificare.

A. R. Gus.

Puplicațiune

In ziua 30 Septembrie în Cluj pierzând biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

LENKEI KÁLMÁN
Calea Traian No. 84

In orașul nostru iarasi să pot căpăta
Specialități de licoruri
Zwack,
Unicum,
Cacao-chouva,
Cocktail,
Ivette,
Chypre,
Gin, etc., etc.
în calitatea originală
și cunoscută din timp normal. □
2237

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

INFORMAȚII

Dl inginer Gh. Damaschin a primit însărcinarea din partea ministerului de industrie și comerț și din partea sindicatului producătorilor de lignit de a lua parte la congresul internațional al combustibilului ce se va ține la Paris.

De asemeni a primit însărcinarea din partea mai multor producători de cărbuni de a studia în streinătate chestiunea industrializărei și a arderei raționale a cărbunelui.

D-sa va pleca pentru Franța, Germania, Polonia și Cehoslovacia.

•

S'a modificat ordonanța ministerului de justiție al fostului regat ungar din 17 Decembrie 1874, prin care s'au înființat 2 posturi de notari publici în Sibiu, în sensul că se înființează un nou post de notar public în Sibiu pe lângă cele două existente.

In noul post a fost numit dl avocat Lionel Blaga.

■

Deschiderea solemnă a cursurilor școalei Politechnice din Timișoara, se face în prezența Ministrului Lucrărilor Publice în ziua de Duminică 29 Octombrie.

Inceperea regulată a cursurilor are loc în ziua de Luni 30 Octombrie pentru diviziunea pregătitoare, anul I, II și III secțiile de mecanică și mine.

•

Consiliul de miniștri a autorizat serviciul apelor din Aiud să execute lucrările de regularea albiei râului Vintu pe întinderea comunei Varpaș (jud. Alba Inferioară).

De asemenea s'a autorizat serviciul hidraulic din Transilvania și Banat să execute lucrările de regularea Albiei râului Mureș (județul Arad-Ostrovc).

■

Dl Vițian, secretar la prefectura județului Caraș-Severin, a fost numit prim-pretor al plășii Boșca, din acel județ în locul vacant.

■

Dl Nic. N. Alexiu, a fost numit prim-pretor al plășii Sălard din jud. Bihor.

■

Distrugerea părului și a cosițor depe obraz, în mod radical se poate obține după o cură de 8 zile la *Institut de Bewreté, Cluj, Piața Unirei Nr. 23 (în Pasaj).*
(2014—2)

•

In curând va apare **Tabloul Abonaților la telefon** din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș pe anul 1922/923 editat de Agenția de Publicitate **„SOARELE“,** Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toți *Domnii comercianți, industriași, medici, advocați etc. etc.,* să prefere această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a face cunoscut în întreaga țară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenției sus zise, trimițând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

Direcțiunea generală a căilor ferate române, aduce la cunoștința inginerilor, cari nu fac și nu au făcut serviciul la c. f. r. dar doresc să-și facă concentrarea militara la căile ferate, să înainteze cererl timbrate comandamentului militar A. D. c. f. r. în calea Victoriei Nr. 107, București.

•

Licențiatele și absolventele facultăților dinainte de 1916, cari au cel puțin 3 ani de suplinire în învățământ, și cari urmează a se inscrie la examenele de capacitate din sesiunea suplimentară a anului 1922—1923, au fost dispensate de certificatul seminarului pedagogic.

■

D. dr. Andrei Micu, fost prefect și jurisconsult, a fost numit în funcțiunea de director al școlii de notari din Făgăraș, în locul d-lui Alexandru Belle, demisionat.

•

S'a hotărât ca delegația presei care va fi invitată la serbările de încoronare, să fie formată din 60 de ziariști, dintre cari 40 români și 20 străini.

■

Sunt rugate toate oficiile prefecturilor, preturilor și primăriilor, precum și St. Doamne și Domni, cari au primit liste de colectă în favorul inundaților din Năsăud, să binevoiască, ca cel mai târziu până la data de 1 Noembre 1922 să trimită rezultatul colectei, fie pozitiv sau negativ.

■

Se caută

oameni cu garanție pentru o afacere serioasă. Câștig sigur de

100—150 lei

pe zi. A se adresa în fiecare zi de lucru între orele 4—7 p. m. la redacția ziarului nostru.

■

In ziua de 9 Oct. 922 în Gara Cluj pierzindu-mi biletul de demobilizare eliberat de Grupul 3 Aviație Galați Escadrila 5/a, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

2235 TRAIAN CORPODEANU

■

Danemarca va fi reprezentată la serbările încoronărei de ministrul său la Viena.

•

A trecut prin Satu-Mare spre frontieră circa 100 femei: chelnerițe, casierițe și pseudoartiste unguroaice, austriece și poloneze cari urmează să fie expulzate.

Toate aceste au fost strânse dela diferite localuri din București.

■

CIORAPII Lloyd 147 1690

Fraților SANDOR

sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

In vederea serbărilor încoronărei, guvernul a încuviințat, formarea unui tren special pentru orașul Cluj, de 1300 locuri La acest tren sunt rezervate câteva vagoane pentru studențimea universitară și corpul profesoral universitar.

•

Dl Emil Bogdan, a fost numit pretor la plasa Sibiu din jud. Sibiu

Urmărirea

taxelor de timbru si inregistrare pentru contractele de transport

Intrucât, în urma inspecțiilor făcute de organele de control ale ministerului de finanțe, s'a constatat că nici una din casele și agențiile de vapoare nu s'a conformat dispozițiilor legii timbrului, ministerul de finanțe a dat ordin administrațiilor financiare să urmărească și să supue la plata taxelor de înregistrare și la aplicarea timbrului fix toate contractele de transport (conasamente, polițe de încărcare, etc.)

In acest scop, administrațiile financiare au primit ordin să cerceteze registrele caselor și agențiilor de transporturi maritime și fluviale din toate porturile noastre și din celelalte orașe și să invite aceste case să plătească de urgență toate taxele de timbru și înregistrare datorite pentru acele contracte.

Ca o favoare pentru trecut, ministerul de finanțe, încuviințează să se plătească numai taxele fără amendă.

Oficiile vamale au primit de asemenea ordin să nu dea curs actelor de transport care nu vor purta viza administrațiilor financiare de plata taxelor de timbru fix și de înregistrare datorate.

Exportul României

Direcțiunea statisticei generale a finanțelor și comerțului exterior din ministerul de finanțe a întocmit un tablou de principalele produse exportate din România de la 1 Ianuarie până la 31 August 1922, adică în primete opt luni ale anului curent.

Iată acest export pe o lună separat și apoi pe opt luni la un loc.

In August 1922 am exportat (cantitățile sunt însemnate în tone) grâu 1.078, făină de grâu 1.705; orz 2o.283, ovăz 5.686, porumb 18.495, tărâțe 1,o33, fasole 2.o88, reziduri de petrol 1.138, petrol rafinat 18.631, benzină 8.829, uleiuri minerale 1.927 lemnărie 79.921. sare de ocnă 253.

Vaci 1.o24 capete, boi 1o.192 capete, porci 21.149 capete, vinuri 4o5.966 litri.

Dăm acum întregul export în primele opt luni (Ianuarie-August) ale anului curent, cantitățile fiind arătate tot în tone.

Grâu 26.o71, făină de grâu 5.1o4, secară 26.566, ovăz 9o.5o9 porumb 274.928, mei 2.316, tărâțe 2.442, fasole 37.347, țiței 1. reziduri de petrol 8.677, petrol rafinat 145.533, benzină 79,963, parafină 5o, uleiuri minerale 12.6o6, nuele și haraci 343, scânduri și lemne din esențe rășinoase 39o,537, lemne de construcție din altă esență foioasă 6,o44 osânză și slănină de porc 272, untură de porc 63 și sare de ocnă 25.5oo tone.

Trunchiuri de brad 77.899 metri cubi, tauri 399 capete, vaci 11.87o capete, boi 84.998 capete, porci 101.649 capete, ouă 8.122.299 bucăți, vinuri în orice fel de vase, afară de sticle și urcioare, 4.964.854 litri.

Tribuna publică

In chestia „anarchiei“ dela „Casa Invățătorilor“

— Pentru lumea de bună credință —

II.

Sfârșeam articolul de ieri, mărturisindu-ne părerea că nu conducerea „Patriei“ este aceea care atacă casa noastră, a învățătorilor, ci că inspiratorul, dacă nu chiar autorul acestor atacuri, altcineva este.

Acest cineva, care în mod laș, ascuns sub masca anonimatului, aruncă atâta hulă asupra muncii desinteresate și cinstite a celor cari conduc astăzi „Casa Invățătorilor“, este dl O. Ghibu, profesor universitar, membru corespondent al Academiei Române, fost secretar general al învățământului ardelenesc, etc. etc.

De ce-l doare însă atât pe dl Ghibu, „anarchia“ dela Casa Invățătorilor? ... Care să fie oare cauza marelui năcaz ce d-sa îl are pe umilii învățători? ... Ce urmărește dl Ghibu prin atacurile lui repetate și prin discreditarea cu orice preț a conducătorilor actuali ai Casei învățătorești? ...

Răspundem mai la vale.

Pe când dl Ghibu era încă secretar general al Justiției Publice din Ardeal, d-sa a căutat prin toate chipurile să smulgă din mâna învățătorilor această casă, casă care și sub regimul unguresc era tot a învățătorilor. Director al ei, tot sub această denumire de „Casa Invățătorilor“ d-sa și-a dat seama curând, că față de tot mai desele cereri ale învățătorilor cari își reclamau proprietatea și dreptul lor la ea, era în primejdie să-și piardă locul de „director“. Atunci, fiind secretar al învățământului, d-sa a schimbat denumirea casei învățătorilor în „Colegiul latin“, crezând că prin ștergerea unui titlu, se va putea șterge și dreptul învățătorilor asupra instituției. Asigurat, — credea d-sa — a început atunci să administreze, ad-libitum, colegiul, fără de nici o socoteală, fără de nici o normă, fără de nici un control, mânuind fonduri de milioane, după bunul plac. Ținem la dispoziția oricui, registrele Casei învățătorești de sub minunata conducere a dlui Ghibu, pentru adeverirea celor spuse de noi și a debandadei ce a domnit atunci în administrarea fondurilor Casei Invățătorilor și a așa zisului „Colegiul Latin“.

Dreptatea însă trebuia să triumfe și învățătorii intrară în stăpânirea avutului lor, a dreptului lor. Evident că atunci, dl O. Ghibu, trebui să părăsească direcția pentru a face loc celor în drept de a se ocupa cu conducerea instituției, revenită la vechea ei menire și denumire.

Aceasta este prima cauză a necazului ce dl O. Ghibu îl are pe învățători, necaz, după cum se vede, într'u nimic justificat, sau, dacă voiți, foarte justificat!

Dar lucrurile s'au mai complicat prin aceea că D-sa, încă de pe timpul când funționa ca director al casei învățătorești, ocupase un bogat apartament compus din vre-o 5 camere încăpătoare, sală de bae, sufragerie, bucătărie, pivniță, etc. în chiar localul institutuției. Logic era ca plecând din postul de director, să libereze și apartamentele, asupra cărora nu mai avea nici un drept de acum, aceasta cu atât mai mult cu cât d-sa era și este încă, proprietarul unui frumos imobil în localitate. Din diferite motive însă, dl Ghibu a refuzat și refuză și astăzi să evacueze camerile ce pe nedrept le ocupă în instituția învățătorilor — deși a fost somat de nenumărate ori și pe cale legală și chiar și printr'o adresă a Senatului universitar.

Casa învățătorilor servește de cămin studenților nevoiași și prin refuzul dlui Ghibu de a pleca, 16—20 de studenți au rămas pe drumuri, fără casă și fără masă.

Se va obiecta poate, că imobilul dlui Ghibu este locuit și că poate nici d-sale nu-i reușește să'și evacueze casa de chiriași. La aceasta răspundem că o bună parte din imobilul d-sale a stat gol 4 luni de zile fără ca dl Ghibu să vrea să se mute, d-sa încăpățânându-se să rămâe înfipt tot în instituția învățătorilor, deși știa că fură prin aceasta locuința și hrana atâtor tineri dornici de învățătură.

Acesta este adevărul curat și pentru el stăm oricând și oricui la dispoziție. Dl Ghibu, în loc să se astâmpere, agită încă și astăzi această nefericită pentru el, chestie și, neavând curajul să păsească el singur, ca valerește, în fața opiniei publice calomniază perfid, ascunzându-se sub anonimat, pe niște oameni cari se trudesc fără nici un folos personal pentru înălțarea morală și materială a unei instituții care este patrimoniul și fala noastră, a învățătorilor.

Lumea de bună credință va putea judeca acum de parte cui este dreptatea și câtă valoare morală au atacurile aduse casei învățătorilor.

D. Hanc

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.-
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.-

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p. m

Interne

Lucrările sesiunei Parlamentare

Ni se comunică următoarele privitor la lucrările sesiunei extraordinare a parlamentului: După cetirea mesajului de deschidere de către primul ministru, Corpurile Legiuitoare vor lua vacanță până la 23 Octombrie când se vor lua în discuție proectele urgente. Cel dintâi proect care va intra în discuția Parlamentului va fi acela privitor la îmbunătățirea soartei funcționarilor.

Consiliul de miniștri. Deschiderea Parlamentului. Soarta funcționarilor. Grațierile

Consiliul de miniștri întrunit eri la București a luat în cetire și aprobat textul mesajului pentru deschiderea Corpurilor legiuitoare. Mesajul a fost apoi trimis spre semnarea Suveranului.

Dl Vintilă Brătianu a făcut o nouă expunere în chestia îmbunătățirii soartei funcționarilor.

Decretul de amnistie va acorda grațieri pentru delicvenții de drept comun cu trei luni de închisoare și comutări de pedepse cu reducere de jumătate pentru cei cu un an închisoare. Se exceptează atentatorii, trădătorii, speculanții, acaparatorii; celor condamnați pe viață li s'a redus pedeapsa la 30 ani. De asemeni se vor ierta amenzile penale până la 5000 lei.

Distrugerea nouilor lucrări de la Valea Largă

Ploile din ultimul timp și o ploaie vijelioasă căzută eri noapte au umflat apele Prahovei cari au distrus toate nouile lucrări de reparație, aproape terminate, de la Valea Largă. Din cauza aceasta trenul personal care trebuia să sosească la ora 4 dimineața nu a sosit la Cluj până în momentul când punem ziarul sub presă.

Apele Prahovei au crescut de trei metri. Autoritățile sânt la fața dezastrului.

Sosirea Reginei Jugoslaviei

Regina Maria a Jugoslaviei a sosit azi în Capitală pentru a participa la serbările încoronării.

Infierarea calomniatorilor

D-l Vasile Sasu, ministrul industriei și comerțului a sesizat parchetul în chestia documentelor false publicate de ziarul „Dimineața" asupra naționalizării subsolului.

Controlul străinilor

Confratele „Viitorul", oficiosul guvernului, explică măsura la care a fost silit guvernul cu privire la controlul străinilor aflați în țară în sensul că e riguros necesar să se pună piedici strecurării elementelor periculoase țarii, cari s'au înmulțit în mod simțitor în ultimul timp.

Pentru funcționari

Proectul de lege care se va discuta în sesiunea extraordinară prevede sporuri de la 600 la 1400 lei lunar în afară de actualul spor de 400 lei.

Externe

Jugoslavia și chestia Traciei

Constantinopol — Reprezentantul Jugoslaviei la Constantinopol a declarat lui Hamid Bey că Jugoslavia aprobă restituirea Traciei turcilor.

Ocuparea Traciei

Sofia. — Comisia militară interaliată supraveghiază evacuarea Traciei de către greci, cari se retrag în dezordine. Administrația otomană s'a instalat în câteva orașe de graniță.

Semnarea convenției de la Mudania. Condițiile Convenției. Preliminările Păcei.

Londra. — Agenția Renter află din Constantinopol, că convenția militară de la Mudania a fost încheiată. După „Asoociated press" convenția coprinde 14 puncte. Trupele grecești sânt obligate să evacueze autoritățile civile. In 30 de zile administrația civilă va fi transmisă de către aliați turcilor, cari vor organiza și poliția pentru menținerea ordinei. Toate operațiunile pentru executarea convenției se vor face de către aliați. Trupele aliate se vor retrage numai după predarea Traciei. Trupele turcești se vor retrage din toate zonele neutre de la Strâmtori. Noile zone neutre se vor stabili prin comisiuni mixte compuse din aliați și turci. Guvernul din Angora va fi obligat să respecte aceste zone, să nu trasporte trupe în Tracia și să nu formeze acolo armată până după încheierea păcii.

Convenția de la Mudania intră în vigoare trei zile de la semnarea ei.

Ea a fost semnată de către Anglia, Franța, Italia, Turcia și Grecia,

Situația guvernului englez

Londra. — Muncitorii englezi au publicat manifeste cerând demisia guvernului și alegeri noui.

Hindenburg ține discursuri provocătoare

Cu prilejul aniversărei a 75-a de la nașterea sa, mareșalul Hindenburg a fost felicitat, printre alții, de rectorul școalei technice din Hanovra, de delegați mai multor regimente și de către președințele asociației Bismarck. El a respuns printr'o alocațiune în care a declarat:

„Marea noastră epocă trebuie să revie. Germania nu pote rămânea totdeauna în rușine și nu trebue să ne bizuim pe bunătatea vecinilor noștri. Oamenii mari trebuie să se ivească și fapte trebuiesc, săvârșite. Numai fraze n'au făcut niciodată o națiune mare. Trebuie mai ales să avem oameni cari să știe să exploateze factorii politicei exterioare. Te poți uneori ridica foarte repede. In 1806, de pildă, nu ne-a trebuit decât 6 ani.

Sindicatul Presei Romîne din Ardeal și Incoronarea

Ni se face cunoscut că Președintul Sindicătului Presei Române din Ardeal nu a răspuns până acum la invitația de a indica pe reprezentanții săi la Serbările încoronării.

Înțelege oare Sindicatul să refuze a participa la încoronare? Și pentru cari motive adoptă această atitudine atât de asemănătoare ca aceia a partidului național și atât de contrarie sentimentului general al membrilor sindicatului?

Datorită acestui fapt nu numai Sindicatul sufere, ci și gazetele cari n'au putut să obțină până astăzi invitațiunile cu care să-și poată trimite reprezentanții necesari serviciului de reportaj.

: Citiți Infrățirea :

Nici când și nicăirea nu sau putut căpăta gata **paltoane pardesiuri** și vestminte bărbătești asa bune ca acuma la firma **Katz și Mendel** Cluj, Piața Unirei No. 10 Asortiment mare de ștofe. 2236

Uniforme scolare, Raglanuri au sosit în mari cantitățile diferite la 1588 **M. Neumann** Cluj, Piața Unirii No. 14 Telefon 431

Paturi de fier cu somiera cu resorturi, pentru internate, spitale, hoteluri, etc. 400—500 laolaltă sau și cu bucata, **se vând ieftin la** **Törs și Ormai** Cluj, Strada N. Iorga 12. Lloyd 964 2111

Mare asortiment de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firme **Diamantstein si Moskovics** Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Pentru comercianți la comandă mai însemnată reducere de prețuri **„Kristály"** fabrică de spălat cu abur, și de văpsit Cluj, văpsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbaci toit și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat Telefon 500. Lloyd 557 1817

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice **I. KRAMER** **AGHIRIȘ jud. Cojocna.**

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.
2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 și 290.
Loyd 2721 1553

Din Rusia de astăzi

Viața socială în Rusia

— Mizerie și risipă. Activitatea poliției sovietice —

Ce-Ka sovietistă este o organizație analogă cu Ochrana țaristă. Aceasta din urmă avea drept misiune să nimicească tot ce putea fi bănuit adversar al regimului autocratic; cea dintâi extermină cu conștiinciozitate tot ce e contra organizației roșii.

Și furia ei se îndreaptă exclusiv împotriva claselor intelectuale; sabia Ce-Kei lovește numai elita intelectuală a țărei, în domeniul științei, scrisului și al artei. Ultima razzie a produs o recoltă bogată; mai toți apărătorii în procesul social-revoluționarilor au fost arestați, din răzbunare că au apărat adversari ai Sovietelor; însă printre încarcerați mai sunt filosofi ca Berdjaew, profesori ca Loseki, economiști și publiciști ca Mjakotin, Osejerow, principele Serge Trubetzkoi, etc.

Mulți din acești arestați au încetat de ani de zile orice activitate politică; alții se consacrau exclusiv lucrărilor lor științifice.

De altfel sovieții nici nu-și dau silința de a motiva serios cauza arestărilor. In cee ce privește soarta ulterioară a arestaților nu se știe nimic precis: a apărut însă o notiță după care vre-o două sute savanți și literați vor fi deportați prin pustiile Siberiei orientale. Precum se vede, Rusia sovietică e așa de bogată în forțe intelectuale, încât își poate permite luxul de a sugruma 200 oameni superiori cu o trăsătură de condei.

Zilele aceste, emisari ai Ce-Kei au apărut în locuința profesorului Lazarewski, ca să-l aresteze: în acel moment, zbirii au aflat că Lazarewski a fost predat călăului încă anul trecut și executat!

Acum câtva timp, Sinowjev a fulgerat, la conferința partidului comunist, în contra spiritului liber care, în ciuda strângerei șurubului de către guvern, a început să se manifesteze în ziare și reviste. Epilogul acelei cuvântări a fost că chiar a doua zi două reviste citate de Sinowjev s'au suprimat. Trotzki spune că, intelectualii ruși, considerați în sine, sunt fără însemnătate; ei servesc însă ca agenți de execuție ai oricărei intervenții străine și din acest punct de vedere măura preventivă a deportațiunii trebue aprobată.

*

Cu toată această persecuție, supraviețuitorii vechei burghezii încep a se ivi; ies încet din găurile unde s'au ascuns. Unii sunt târâți de specula ușoară, alții reiau întreprinderile vechi sau întemeiază alte noi. Unii devin intermediarii între trusturile guvernamentale și târgul liber. La suprafață, viața continuă ca un râu care a distrus un stăvilar: apele turburi din pricina furtunei caută, o cale nouă. Altul însă este aspectul vieței pe care o duc celelalte clase sociale. Niciodată mizeria n'a fost atât de mare ca acum pentru marea majoritate a reprezentanților profesiunilor liberale și în massa micilor funcționari. Costul traiului sporește într'una și întrece chiar proporțional scăderea rublei. Reforma monetară întreprinsă de sovieți este tot încă un deziderat.

La spatele luxului sfidător, al burgheziei noi, avocați, medici, savanți și scriitori își mătură singuri odăile lor sărăcăcioase, aprind focul în sobă și fac coadă, ceasuri întregi, în fața brutăriilor. Clasa aceasta a elitei intelectuale, prigonită de atâta vreme, e cu adevărat învinsă, e redusă a trăi dela o zi la alta cu grija constantă de a nu pieri de foame. Cât pentru marea mas să a poporului e în prada unei apatii adânci care subliniază contrastul întreg mizeria ei și luxul bogaților.

*

Și ce contrast! In stabilimentele de noapte din Petrograd și Moscova s'a fixat o taxă unitară de intrare: trei milioane ruble. Spre a obține o masă rezervată trebue plătit 15—20 milioane, iar consumația vizitatorilor se ridică în mijlociu de 200 până la 300 milioane ruble. In toate străzile sunt tripouri obligate a preda Statului 60 la sută din mise. Se citează cazul unui jucător la noroc, care într'o singură noapte, a câștigat 40 miliarde ruble. Pierderile sunt analoage, însă sunt și pierderi de vieți omenești, căci nu trece o noapte fără ca un jucător să nu-și tragă un glonte în cap. Tripourile sunt asediate de o mulțime de disperados cari reușesc câteodată, printr'un singur gest îndrăznet, să ușureze pe câștigători de banii lor. Se mai adaugă și legiunea jucătorilor cu cărți măsluite, luptele ce urmează în cursul cărora câte un jucător își perde viața.

Noul curs economic inaugurat de bolșevici a căpătat, în limbajul sovietic, numele de Nepo. Deocamdată el se manifestă prin luxul nebun ce-l desfășoară femeile cărora comisarii poporului le acordă, în mod vremelnic, favorurile lor, pe când intelectualii pier de foame sau se topesc prin temnițe.

Acest ciudat contrast caracterizează pentru moment, situația în Rusia.

Bulgaria
pentru înțelegere cu Serbia

Belgrad. — Semi-oficiosul „Politica" comunică că ministrul de externe bulgar a răspuns la nota guvernului jugoslav, referitoare la bandele de comitagii ce fac incursiuni în Macedonia.

In acest răspuns, remis la 30 Octombrie ministrului plenipotențiar jugoslav din Sofia, guvernul bulgar își exprimă dorința să stabilească o înțelegere amicală cu cabinetul din Belgrad în această gravă chestiune.

„Guvernul bulgar, — adaugă nota — e dispus să colaboreze cu autoritățile jugoslave dela graniță pentru împiedicarea bandelor de a mai face incursiuni în Macedonia. De asemenea este dispus să destitue pe funcționarii bulgari, dovediți că au legături sau că înlesnesc trecerea bandelor pe teritoriul jugoslav".

Comentând conținutul notei „Politica" arată că guvernul din Sofia caută să-și asigure simpatia Jugoslaviei, acum când ridică din nou chestiunea accesului Bulgariei la marea Egee.

DOMNI ADVOCAȚI!

In câteva săptămâna v-a apărae în redactoarea d-lor: **Dr. Dionisiu Pop secretarul baroului advocaților** în Cluj și Dr. Emeric Szeghö advocat

condica de termene pentru advocați 1923

în ediția firmei: Librărie **„Lepage"**. în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în pânză.

V-a conține afară de rubricele usuale de prenotare

LISTA TUTUROR ADVOCAȚILOR din ROMÂNIA-MARE

scala cea mai nouă de timbre, cel mai nou tarif de poștă, telegraf și telefon.

Dacă doriți a Vă asigura aceasta condică, binevoiți a-o comanda recomandat de pe acuma **cu indicarea exactă al adresei D-Voastre.**

Costul condicei pentru cei ce o comandă acuma, e 100 Lei,

Librăria „LEPAGE" Cluj. 1267

DIRECȚIUNEA CĂILOR FERATE SOMEȘENE.

No. 13653—AI—1922.

AVIZ.

Se aduce la cunoștință generală, că cu ocazia serbărilor de încoronare direcțiunea C. F. Someșene acordă pe liniile proprii și pe cele administrate de ele următoarele favoruri de călătorie:

1. Pentru persoanele oficioase călătorind la serbări, călătorie gratuită în clasa ce le compete.

2. Pentru particulari, cari călătoresc la serbări 75% reducere din taxele normale.

In ambele cazuri cei ce vor să beneficieze de favor, se vor legitima cu un certificat eliberat de către autoritățile administrative sau judiciare, arătând scopul călătoriei (serbările de încoronare la Alba-Iulia sau București) și calitatea oficioasă, în carea participă la serbări.

Lipsa unui certificat de felul indicat eschide indreptățirea la favor de călătorie, exceptând pe dnii parlamentari și posesorii de bilete permanente de călătorie liberă. Certificatul se va arăta organelor C. F. S. atât la ducere cât și la înapoiere.

Durata favorului se extinde la aducere pe zilele 13, 14 și 15 Octombrie, la înapoiere de la Alba-Iulia pe zilele 16, 17 și 18 Octombrie, de la București pe zilele 18—21 Octombrie.

Pentru a putea lua măsuri la timp intru evitarea unei aglomerații în trenuri, sunt rugate prefecturile județelor Bistrița-Năsăud, Sălaj și Satu-Mare a comunica telegrafic direcțiunei noastre cel mai târziu până în 13 l. c. orele 12, numerul probabil al persoanelor oficioase, cari vor să călătorească până la Cluj pe liniile C. F. S.

In caz de nevoie și după posibilitate se va pune în circulație de la Baia-Mare la Cluj un tren special compus din vagoane de marfă acoperite, având legătură la Cluj cu trenurile C. F. R. spre Alba-Iulia respective București în ziua de 14 l. c.

Acest teren va circula numai, dacă direcțiunea reg. C. F. R. Cluj va fi în posibilitate de a-l remorca mai departe.

Lămuriri asupra acestui tren vor da gările de pe linia Dej—Baia-Mare.

Dej, la 9 Octombrie 1922.

Direcțiunea Căilor Ferate Someșene.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni, Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sighetul Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie propria
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

In grădina de iarnă a hotelului „CENTRAL" joacă
JAZZ-BAND, DANS de PARCHET
cu concursul tuturor artiștilor.
Inceputul la 9 oare seara.
2222-2 Lloyd 1010

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Pantofăria de lux
I. SAMSON
din Str. Universității 2.
Execută ori ce fele de încălțăminte la comandă și de găsesc și gata, cu prețurile cele mai avantajoase. 2232

Cea mai fină crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

Foale de Fierari
formă ungurească
2233
SE OFERĂ
de fabrica:
P. Andreescu Fii
Craiova (vechiul regat)
La cerere se trimite prețul curent

Reclame este sufletul comerțului.

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Bucătar 2230

perfect regățean pentru popota ofițerilor să-și trimită oferta telegrafic

Crăciun, Strada Real 4. Oradea-Mare.

Fondată la anul 1685 Piața Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești

Alexandru Anca Cluj,

înainte succesorii lui E. Andrasofszky

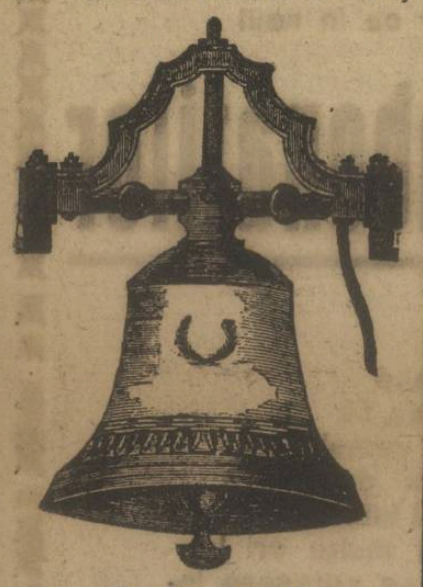

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Înainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

reclama este sufletul comerțului

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

ACTIV

1921 17 Septembre			1922 9 Septembre	1922 16 Septembre
4.159.722.111	493.755.430	aur depozitat (monete și lingouri)	493.755.430	4.917.971.657	4.957.971.657
	1.689.111	aur (lingouri)	1.689.111		
	14.455	aur (monete)	15.594.882		
	3.664.263.115	disponibil, trate și bonuri de teazur aur	4.446.932.234		
330.115	Argint și diverse monete			560.849	531.156
356.384.358	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat			—	
768.290.384	Efecte scontate			2.707.103.742	2.833.257.591
179.145.599	103.083.500	Împrumuturi pe efecte publice	127.937.000	221.993.687	212.410.926
	135.917.900	„ „ „ „ în cont curent	171.724.550		
	76.062.099 59.855.801	din cari nu s'au ridicat lei	87.250.624 84.473.926		
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)			8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesitățile Tezaurului	Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)	1.600.000.000		
1.495.676.533		„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)	1.498.942.854		
1.000.000.000		„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)	1.000.000.000		
—		„ „ 200 „ (1920 B. P.)	183.735.749		
395.426.022		„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)	400.000.000		
399,457.213		„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)	399.457.213		
197.250.000		„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	200.000.000	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet.	Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)	5.000.000.000		
603.585.480		Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	2.058.192.799	7.058.192.799	7.058.192.799
54.827.429	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor și industriașilor			96.145.997	96.314.053
11.997.418	Efectele capitalului social			11.997.418	11.997.418
32.908.657	Efectele fondului de rezervă			32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizării imobilului, mobilierului și mașinilor de imprim.			3.785.322	3.785.322
9.276.727	Imobile			47.893.531	47.893,530
2.308.156	Mobilier și mașini de imprimerie			3.806.075	3.809 590
6.841.666	Cheltueli de Administrațiune			6.696.558	10.847.477
15.601.266	Conturi curente			133,401.327	130.531.723
725.447.198	Conturi de valori			292.361.180	233.862.065
1.545.876.415	Conturi diverse			377.010.770	389.550.000
18.572.187.625				21.202.057.491	21.314.091.886

PASIV

12.000.000	Capital		12.000.000	12.000.000
61.786.366	Fond de rezervă		67.350.744	67.350.744
8.142.984	Fondul amortizării imobilelor, mobilierului și mașinilor de imprimerie		20.349.763	20.349.763
12.232.841.565	Bilete de bancă în circulațiune		14.729.676.180	14.861.587.442
11.693.106	Profit și Pierdere		14.000.618	14.000.618
13.138.390	Dobânzi și beneficii diverse		29.797.444	33.060.521
2 162.521.265	Conturi curente și recepise la vedere		1.432.202.191	1.354.070.008
4.070.063.949	Conturi diverse		4.896.680.551	4.951.672.790
18.572.187.625			21.202.057.491	21.314.091.886

17 Sept. 1921	Efecte și alte valori de restituit	16 Sept. 1922		
276.642.420	Efecte și alte valori în păstrare	311.095.303		
9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000		
1.112.542.463	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	1.383.260.676		
11.083.518.883			10.856.246.979	10.858.689.979
1.294.914.896	Conturi de ordine		1.713.763.773	1.708.253.653
12.378.433.779			12.570.010.752	12,566.943.632

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Pentru informațiuni comerciale, intervenții la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresați-vă biroului

TERMINUS

autorizat Trib. Comerț. No. 1369—1922.

Bucuresti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă servește cu cea mai mare promptitudine. Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignațiune, facem reprezentanțe cu cele mai favorabile condițiuni. 2171

Se capătă și engro!!!

Jucăriile pentru copii, lucruri pentru decor și articole de manufactură. Au sosit mare asortiment de recvizite școlare

La firma **Eisenstädter Fülöp** și soții,

CLUJ, Strada Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 13

1812 **Se capătă și engro!!!**

Doritorii de a cumpăra

CEREALE

pentru Județele din Ardeal sunt rugați ași înainta ofertele, arătând cantitatea necesară.

Adresându-se Agenției de publicitate

„SOARELE“

Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anunțuri se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea“

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanța Generală A.

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE Michlin,

CORD și R. U. CONTINENTAL

2223 Prețuri excepționale de eftine.

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Viitoarea conferinţa a reparaţiunilor

Chestia datoriilor interaliate. Mica Antantă va participa. Negocieri prealabile. Realizarea creanţei germane

„Le Temps" scrie următoarele din Bduxelles:

Intrunirea viitoarei conferinţe interaliate, de la care se aşteaptă rezolvirea laolaltă a problemei reparaţiunilor şi a problemei datoriilor interaliate, continuă să reţină atenţia cercurilor politice din Belgia.

Se consideră că manifestările adunării din Geneva, venind după deciziunea din 31 August a comisiunei de reparaţiuni şi după dorinţele neted exprimate ale guvernelor aliate şi mai ales ale guvernelor cari contribue la les ale guvre contribue la succesuccesul conferinţei.

Se pare că guvernul belgian a şi luat hotărâri în vederea întrunirii. El judecă preferabil să aştepte câteva săptămâni încă, până în ziua când conferinţa orientală va fi rezolvată în mod virtual.

De altfel cercurile politice autorizate consideră că fixarea întrunirii conferinţei pentru finele lui Octombrie ar fi prematură.

CONSOLIDAREA DATORIILOR ENGLEZE IN AMERICA

Având în vedere importanţa scopului ce se propune, trebue să se adune toate garanţiile de succes. Astfel, se crede că unul din factorii importanţi este voiajul ce va întreprinde în Statele-Unite sir Robert Horne, cancelarul tezaurului în vederea consolidării datoriilor engleze în America. Se crede că dacă acest voiaj dă rezultate satisfăcătoare soluţia totală a chestiunei, din punct de vedere european, va fi cu uşurinţă realizată. Cum Sir Robert Horne nu pleacă decât la începutul lui Octombrie, el nu va putea fi înapoi înainte de Noembrie.

Se crede deci că trebue să se aştepte până la această dată cu atât mai mult că se persistă la Bruxelles în speranţa participării Statelor-Unite, pe care se pune cel mai mare preţ. In Noembrie guvernul din Washington va trimite poate un reprezentant oficial, cel puţin un delegat oficios, a cărui prezenţă — chiar dacă nu e decât oficioasă — trebue să fie favorizată în măsura posibilităţii de guvernele europene.

SCHIMB DE VEDERI INTRE GUVERNELE FRANCEZ ŞI BELGIAN

Schimburi de vedere au şi avut loc între cabinetele din Paris şi Bruxelles cu privire la întrunirea eventuală a conferinţei. Cabinetul din Bruxelles a consultat pe acel din Londra, dar nici un schimb de vederi între Belgia şi Marea Britanie nu s'a produs încă, căci alte preocupări absorb în acest moment guvernul britanic.

MICA ANTANTA VA PARTICIPA LA CONFERINTA

Printre chestiunile ce se pun înainte de toate este aceea a statelor care vor participa la conferinţă. In anumite cercuri politice oficiale, unde tendinţele anglofile sunt cunoscute, se ezită de exemplu a se invita puterile Micei Antante, interesate totuşi la rezolvirea chestiunei datoriilor şi a reparaţiunilor. S'ar vrea să se limiteze invitaţiunile la guvernele în general reprezentate în consiliul suprem dar această opinie e contrarie întrunire e probabil că guvernul din Bruxelles se va ralia tezei franceze, pentru o conferinţă grupând toate statele aliate interesate la rezolvirea problemei.

NEGOCIERI PREALABILE

Dacă se consideră în cercurile politice întrunirea conferinţei din Bruxelles ca de pe acum sigură, în sferele guvernamentale se arată mai multă rezervă. Se crede în adevăr că nu se poate, dată fiind importanţa scopurilor propuse, întruni conferinţa înainte de a se fi obţinut asigurări în ce priveşte dispoziţiile diferitelor guverne interesate, căci eşecul unei întruniri de acest gen va avea repercusiuni foarte grave şi există părerea că în cazul unui desacord sigur asupra mijloacelor de rezolvire a chestiunei, o amânare ar fi preferabilă.

E probabil că d. Theunis se va sili prin negociaţiuni diplomatice şi schimburi de vederi cu d. Poincaré şi Lloyd George şi cu cabinetul din Roma să realizeze un acord de principiu preliabil, oferind astfel conferinţei interaliate cele mai mari şanse de succes.

REALIZAREA CREANŢEI GERMANE

Se ştie aici, că conferinţa oricât de complect ar fi succesul ei, nu va fi deajuns să rezolve deaîntregul chestiunea reparaţiunilor. Dacă conferinţa din Bruxelles izbuteşte la rezultate pozitive, terenul va fi curăţat dar va rămâne de mobilizat creanţa asupra Germaniei emiţându-se împrumuturi internaţionale. Germania, se crede, nu se va plăti niciodată de bună voe de obligaţiunile ei. Astfel va trebui să se recurgă la măsuri de constrângere şi să se ceară garanţii de ordin economic, de exemplu să se gajeze împrumuturile asupra vămilor sau asupra anumitor monopoluri. Se consideră în Belgia că tocmai în acel moment guvernele aliate vor trebui să dea dovadă de fermitate şi energie.

Refacerea Austriei

— Statele dispuse să ajute opera de refacere a statului austriac — Condiţiile ajutorului —

Dacă soluţiunea la care a ajuns Societatea naţiunilor în chestia Austriei, va avea o fericită aplicare practică, atunci ea va reprezenta prima acţiune a măreţei şi nobilei instituţiuni pe care a creat-o tratatul de Versailles.

De patru ani de când Austria se zvârcoleşte, tot ce s'a întreprins pentru îndreptarea unei situaţiuni care ameninţa serios ordinea în Europa centrală, au fost numai paliative. Hotărârile luate acum la Geneva, de către comisiunea însărcinată cu studierea chestiunei austriace, sunt formulate în trei protocoale semnate primele două de Anglia, Franţa, Italia şi Cehoslovacia, iar al treilea de Austria.

Garantarea suveranităţei

Intâiul protocol este de fapt numai o declaraţiune de principii. Printr' însul semnatorii se obligă să respecte, să garanteze şi la nevoie, să apere, fiecare în parte sau toţi la un loc, eventual în unire cu alţii şi sub scutul Societăţei naţiunilor, independenţa şi suveranitatea Austriei, precum şi integritatea teritorială a acesteia. Austria se obligă la rândul ei, ca în conformitate cu dispoziţiile tratatului de Saint Germain, să nu renunţe la independenţa sa şi să nu încheie nici un fel de acorduri, înţelegeri sau convenţiuni, cari ar aduce vre-o atingere acestei independenţe, fie chiar şi numai în ce priveşte viaţa ei economică.

Ajutorul: 650 milioane coroane aur

Protocolul al doilea prevede ajutorul pe care statele semnatare adică Anglia, Franţa, Italia şi Ceho-Slovacia, sunt decise să îi dea Austriei şi condiţiunile în cari îl dau.

Cifra la care se urcă acest ajutor este de 650 milioane coroane aur, ceeace corespunde la 9 mii de miliarde coroane hârtie.

Acest ajutor nu e imaginat însă sub forma unor sume ce se vor vărsa guvernului din Viena de cele patru state, ci e imaginat în chipul următor:

Austria va emite, în măsura trebuinţelor ei, renoscute ca juste de Comisarul general instituit de Consiliul Societăţii naţiunilor, obligaţiuni de stat, ale căror anuităţi vor fi garantate până la concurenţa de 86 la suta din valoarea lor, de cele patru state semnatare. Restul de 14 la sută rămâne să fie garantat de alte state, cari ar voi să participe la acţiunea de ajutorare.

Dar nici această garanţie, care e absolut nu apare sub forma unei cheltuieli sigure în sarcina statelor garante, căci acestea nu vor avea să deburseze pentru anuitatea obligaţiunilor garantate vre-o sumă, decât dacă venitul brut al vămilor şi al monopolului tutunului din Austria nu va fi suficient pentru acoperirea acestei anuităţi.

Controiul

Dacă protocolul întâi garantează suveranitatea statului austriac, al doilea ciunteşte mult dintrinsa şi prin al treilea Austria consimte la această ciuntire. Dar e evident că nici un stat nu mai putea lua asupra-şi angajamente de sute de milioane coroane aur, fără a avea siguranţa că finanţele austriace vor fi echilibrate şi Austria însăşi va ajunge la o stare normală.

Comisarul general desemnat de Societatea Naţiunilor, este singurul care are contactul cu guvernul austriac, care-i expune acestuia dorinţele şi părerile sale de cari trebue să se ţie seamă, care poate cere noui gajuri pe lângă cel al monopolului şi vămilor şi fără de care nu se pot emite obligaţiuni.

Există şi un comitet de control compus din delegaţii statelor garante cari au un vot pentru fiecare procent garantat din obligaţiunile emise. Dar acest comitet nu poate lucra direct, ci numai prin Comisarul general, iar contra hotărîrilor acestuia cari i s'ar părea neechitabile, guvernul austriac poate apela la Consiliul Societăţei Naţiunilor.

Indreptarea finanţelor austriace

Pentru a putea însă uza ajutorul ce i se dă, guvernul austriac e obligat să elaboreze cu concursul şi aprobarea Comisarului general, un proect de însănătoşire a finanţelor sale, atât prin sporirea veniturilor cât şi prin reducerea cheltuelilor, aşa că până în doi ani budgetul statului să fie echilibrat.

In acest scop, Camera austriacă va trebui nu numai să voteze proectele ce i se vor supune şi cari elaborate de guvern, vor găsi aprobarea Comisarului general, dar va trebui să dea guvernului austriac depline puteri, ca fără a o mai consulta, să poată lua în limitele acestor proecte, ori ce măsuri ar crede necesar, pentru atingerea echilibrului budgetar.

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă
Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Toţi domnii abonaţi la telefon, cari vor ca în noul
Tablou al abonaţilor
săşi
schimbe
fie adresa, fie
a fi tipărit numele
la altă literă de cât
este în vechiul tablou, sau
voesc fi de mai multe ori la
diverse litere să se adreseze înscris Secţiei Telefonice respective din care face parte spre a se face cuvenitele modificării.

Citiţi „FLACĂRA"
Intemeiata de CONST. BANU
In anul 1914.
CEA MAI BOGATĂ
CEA MAI VARIATĂ
CEA MAI FOLOSITOARE
CEA MAI RĂSPÂNDITA
ŞI CEA MAI EFTINĂ
Dintre toate revistele literare şi artistice din ţară
Apare săptămânal
Cu colaborarea celor mai de seamă scriitori români şi străini in 16 pagini format mare,
cu copertă colorată şi se vinde **3 lei** numerul.
ABONAMENTE: 150 lei pe an
75 lei pe 6 luni.
Redacţia şi administraţia: Bucureşti, Str. Câmpineanu 40

Reclama este sufletul comerţului

Tipărit cu maşina rotative Cartea Românească „Cosinzeana", institut de arte grafice Cluj,

Anul III. No. 635 — 16 pagini — 1 LEU — 16 pagini — Luni 16 Octombrie 1922

Infrățir

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ET... I)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU

ABONAMENTE:
PE 1 AN ... LEI (illegible)
„ 6 LUNI ... 90 „
„ 3 „ ... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

„Față de marele eveniment istoric al realizării visului de unire națională a tuturor Românilor în același stat, datoriile noastre se sporesc într'o măsură neînchipuită. Cele mai serioase probleme de organizare ne stau înainte și pentru a păși cu sorți de isbândă la sănătoasa lor deslegare se cere, mai presus de toate, unire în cuget și hotărâre la muncă fără răgaz a tuturor forțelor ce ne-au mai rămas în urma grelelor jertfe ale războiului".

FERDINAND I.

Românii mei! voi cari în sfârșit v'ați unit, voi cari, după veacuri de așteptare ați îndeplinit idealul vostru sfânt, fiți mari în ceasul bucuriei după cum ați fost mari în ceasul încercărilor.

Viitorul este al tău, poporul meu, al tău, dacă vei fi destul de tare ca să-l stăpânești, al tău dacă vei fi vrednic și nu vei lăsa să treacă clipa cea mare.

Măreț este ceasul împlinirilor măreț, ca și ceasul nașterii — și ca mama care își iubește copiii, cu atât mai dragi cu cât i-a fost mai mare chinul și suferința care le-a îndurat cu ei, te rog, poporul meu, dă-mi și mie un loc printre cei cari au întocmit o Românie mai mare și mai bună, pentru care am luptat cu toții împreună, în care avem o înflăcărată credință. Eu cu voi toți.

MARIA

Mâine întreg poporul român va fi în sărbătoare.

Prin voința lui Dumnezeu și vrednicia acestui popor, Coroana României întregite va încinge mâine fruntea Regelui și a Reginei.

Nici odată Coroană mai strălucită n'a împodobit silințe mai nobile și virtuți mai mari.

Hotărârea cu care a tras sabia pentru dreptatea zugrumată a neamului; credința cu care a stat neclintit în bătaia furtunii, cu gândul la apropiata plinire a Scripturilor; iubirea cu care de atunci s'a întors către cei mulți, pentru a-i ridica, — au făcut din Măria Sa Regele Ferdinand I. suveranul popular de astăzi.

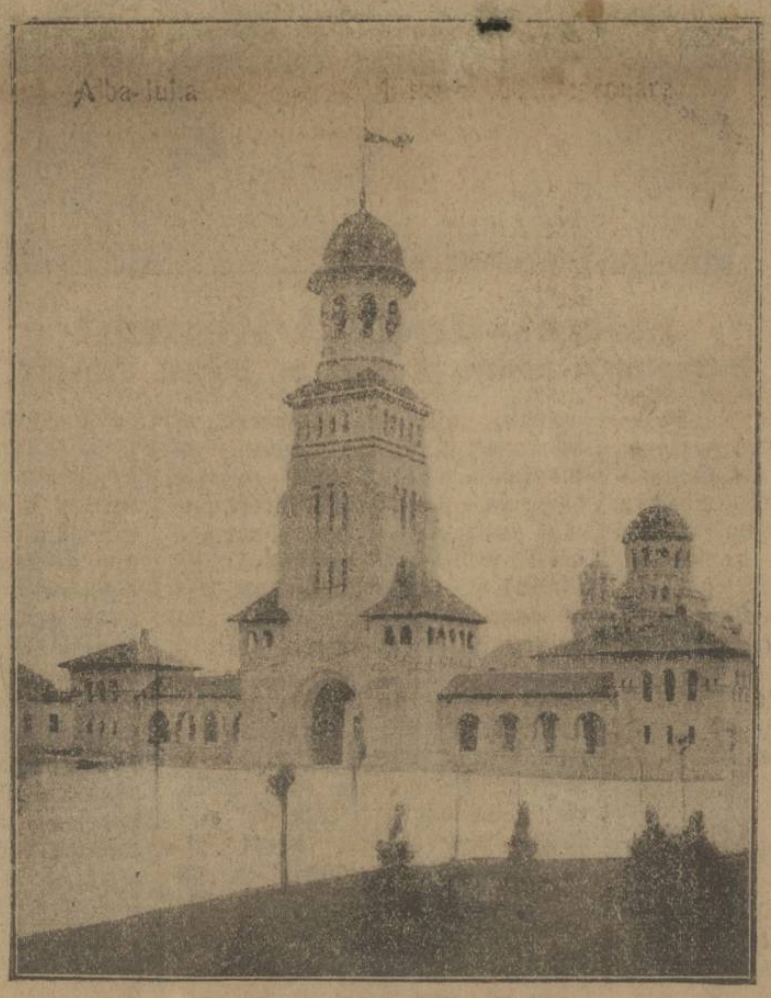

Dacă am vrea să cuprindem într'o expresie caracterizarea acestei fericite acțiuni, n'am putea afla cuvânt mai potrivit decât acela pe care l-a exprimat istoricul grec, când, vorbind despre epoca de mărire a poporului său, a zis că ea a fost cu putință numai pentru că Grecia avuse atâta vreme domnia celui dintâi cetățean.

Iar voința neînduplecată a nobilei Regine, în ceasul când părea că totul e pierdut; puterea necătită a speranței cu care a știut să susțină curajul, să aline suferința, veghind, ca Geniu binefăcător, la căpătâiul poporului aproape în agonie au trecut-O, minunată întrupare a frumuseții fizice și morale, în lumea de basm a închipuirii populare.

I. I. C. BRATIANU
Primul sfetnic al Tronului
din zilele tragice ca și din zilele de marire
ale neamului

Cu Regele și Regina, se încununează la Alba-Iulia viața unui popor. Zbuciumată viață milenară de muncă fără odihnă, de chinuri și de credință! Mărețe și lungi șiruri de mucenici se încununează mâine în cetatea Viteazului Mihaiu! Cărturari, oșteni și Voevozi, — toți vor fi de față în ceasul în care zvonul clopotelor de rugă, bubuitul tunurilor de alaiu vor pluti, ca adierea sacrei bucurii, peste cuprinsul țării noastre.

Cu recunoștință și iubire se strânge de pretutindeni neamul în jurul slăviților Domnitori. De la un hotar la celalt, el n'are decât un strigăt:

Trăiască Regele
și Regina țării!

Mihai Viteazul și Românii ardeleni*)

de ALEX. LAPEDATU

„Poet al spadei“ a fost cu drept cuvânt numit Eroul a cărui pomenire o serbătorim astăzi. Căci cu spada a scris El, în cartea trecutului românesc, cea mai strălucită epopee, care a adus întruchiparea aeve a domniei celor trei țări române subt un singur stăpânitor. Ce lucru mare a fost acesta pentru timpul său, ni-o arată luptele grele și jertfele fără de număr pe care poporul român, întreg, a trebuit să le mai poarte și să le mai facă de atunci încoace, pentru ce, după trei sute optprezece ani, să poată vedea cum țările române răzlețe se întrunesc iarăși subt o singură Coroană și să poată a unei noi intrări triumfale în cetatea spre care, de la Mihai-Vodă încoace, s'au îndreptat, ca spre un liman mântuitor, privirile sufletești ale Românilor ori de câte ori ci se gîndiau la ziua măreață și fericită a libertăților naționale și unității lor politice.

Căci, mai mult decât vestea fulgerătoarei biruințe dela Șelimber, care a adus căderea Transilvaniei, în Octombre 1599, ceia ce a trebuit să impresioneze atunci, în chip mai puternic și mai durabil, cugetul Românimii de peste Carpați, a fost negreșit vestea întrării triumfale a biruitorului în Alba-Iulia, ca una ce-i aducea, pe subt steagurile înfrânte și închinate ale Bathoreștilor, nu numai un Craiu de lege românească în Scaunul domnesc al stăpânitorilor de până aci al țări, ci totodată, conștiința cu străvechea-i libertate națională și dominație politică, usurpată prin cucerire și împilare, îi poate fi redată prin frații liberi și stăpâni pe sine de peste munți. Și, iarăși, ceia ce, puțin timp după acei, a trebuit să miște mai mult și să răscolească mai adânc sufletul robit pe veacuri al aceleași românimi, n'a putut fi atât vestea dureroasă a nelegiuirii săvârșite pe câmpia Crișului de lângă Turda care ca orice durere, a trebuit să treacă și să se uite, ci credința care, ca orice credință, a trebuit să rămână — că ceia ce a fost, va să mai fie.

Conștiința și credința aceasta, născute în cugetul și simțirea celei mai împilate țărănimi din lume, subt înrâurirea unirii săvârșite de Mihai Vodă, n'au putut căpăta, e drept, expresie în tradițiile ori măcari în legendele istorice ale poporului român de peste Carpați decât târziu de tot, și atunci numai subt formă literară. In schimb însă, transmise instinctiv, din generație în generație, ele au trăit, au crescut, și au biruit. Și aceasta, — faptul — trebue reținut, pentru că au fost prelucrate printr'o forță, venită, inițial, în cea mai mare parte, tot de la Mihai-Vodă, singura rămasă de altfel de la el în Transilvania, în lumea realităților: Mitropolia de la Alba-Iulia pe care, chiar dacă n'a întemeiat-o ca ctitor din început, cum se zice a organizat-o în forma superioară a celui mai înalt așezământ bisericesc.

*

Întradevăr până la 1848, când poporul român din Transilvania a obținut recunoașterea ca națiune politică, singurul oragn prin care acest popor — total exclus până atunci de la afacerile publice ale țării sale de baștină și numai tolerat, sub raportul credințe-i, în comunitatea creștină a celorlalte neamuri ale patriei — singurul organ prin care acest popor, zic, și-a putut întreținea și afirma viața sa sufletească a fost Biserica: timp de două sute cincizeci de ani n'a fost acțiune sau manifestațiune mai importantă culturală și națională la Românii transcarpatini, care să nu se fi produs în cadrele Bisericii, să nu fi plecat de la dânsa ori să nu se fi făcut prin cei ce erau în serviciul ei.

Să amintim numai de grelele străduințe din secolul al XVIII-lea pentru menținerea vechii credințe, a legii românești, a ființei naționale deci, din toate părțile păscută și amenințată, să amintim de Unirea cu Biserica Romei, Unire făcută, ce e drept, din interese strelne, dar întrebuințată, trebue s'o recunoaștem, totdeauna, spre folosul cultural al întregului neam; să amintim de marea luptă politică a lui Ioan Inocențiu Clain și a urmașilor săi din secolul al XVIII-lea pentru recunoașterea poporului român ca națiune politică; să amintim de strălucita activitate pentru renașterea noastră culturală și națională a vestiților cărturari uniți dela începutul secolului trecut; să amintim, în sfârșit, de lupta neobosită pentru restaurarea Bisericii ortodoxe naționale și de biruința, la capătul acestei lupte, a lui Andrei Șaguna, — pentru ca, chiar și cei mai puțini cunoscători, să vadă, că într'adevăr, tot ce s'a făcut în domeniul vieții culturale și naționale la Românii de peste Carpați dela 1600 până la 1848 s'a făcut prin Biserica lor.

Dar mai mult decât atâta. Prin Biserica aceasta, pe care Mihai-Vodă, organisând-o, a subordonat-o, ierarhicește, Mitropoliei din Țara-Românească, s'a întreținut, nu numai cât a durat aceasta subordonare, adecă până la Unire, ci și după aceia, legăturile culturale și naționale cu frații cei liberi de dincoace. Astfel conștiința unității noastre etnice, printr'o prelucrare de două veacuri și jumătate, s'a transformat în conștiința superioară a unității noastre politice. Și aceasta nu numai la cărturari, ci, dincolo, chiar și la massa cea mare a poporului. Căci, pe când cei dintâiu dădeau expresie acestei

Mihai-Voda Viteazul
Intregitorul pentru o clipă al Daciei Traiane.

noi conștiinți în versurile, de fericită inspirație poetică și de aleasă formă literară, ale nemuritorului bardal libertăți noastre naționale, cei din urmă, massa poporului, manifestă, se știe, aceasta nouă conștiință politică, la 1848 în marea adunare de pe piața Blajului, cu strigătul unanim de „vrem să ne unim cu țara“, — strigăt auzit, între alții și de viitorul Domn al Unirii, Alexandru Ioan Cuza, atunci acolo de față.

*

Ce fel, după 1848, Românii de peste munți au represintat și au luptat pentru ideia unirii politice a neamului lor, atât acasă la dânșii, cât și aici la noi, o știm, în parte, cu toții. Nerecunoscând niciodată legitimitatea noului Stat național ungar, nici la 1848, în timpul revoluției kossuthiene, nici la 1867, după pactul dualist, nici la 1881, la constituirea partidului nat. român, nici la 1893 la presintarea Memorandului, nici în cele mai grele momente ale războiului nostru, când însăși ființa lor națională li era amenințată ei au stat totdeauna, față de dușmanii lor milenari, pe punctul de vedere cel mai intransigent al politicei lor naționale acel al autonomiei Transilvaniei. Aceasta în ce privește acțiunea lor politică, legală, în cadrul Statului ungar. Căci, ce privește acțiunea lor în cadrul propriei națiuni, având totdeauna în vedere interesele generale și permanente ale Românismului, ei au lucrat în toate domeniile de manifestare ale vieții publice și private pentru dobândirea unității culturale și după aceia a celei politice a neamului. Și, fiindcă n'a fost Român cinstit și de caracter care să se fi abătut de la această conduită politică se explică cum, în momentul suprem, când, în fața lumii, poporul român din Transilvania a trebuit să-și fixeze atitudinea și să-și determine țelul său politic, el n'a hesitat un moment a-și afirma, sus și tare, acest țel: independența națională și, ca urmare, unirea politică cu celelalte frânturi, până acum răzlețite, ale neamului.

Ce fel, apoi, Românii ardeleni, pe cari vitregele împrejurări politice din țara lor de origine i-au silit a trece în România, și-au îndeplinit misiunea lor națională, mai e oare nevoie s'o arăt aici, în Iași, în orașul în care a propovăduit necesitatea unirii politice cea mai înaltă autoritate morală și națională a Românilor din Transivania de la 1848, Simeon Barnuțiu; în orașul în care un Alexandru Papiu Ilarian cerea lui Vodă-Cuza, curând după Unirea Principatelor, într'un moment de criză a Impărăției habsburgice, să intre cu oastea în Transilvania; în orașul în care, ca în toate celelalte ale țării, de alminterea, zeci și sute de harnici și cuminți dascăli de peste munți au propovăduit, rând pe rând, atâtor generații de tineri, împlinirea idealului lor național — uniunea politică a tuturor Românilor? Hotărât nu! Căci nu e mormânt de cărturar ardelean mai de seamă, aici ca și dincolo, pe crucea căruia să nu se poată scrie: și acesta a fost un apostol al libertății și unității românești.

Ce fel, în sfârșit, Românii de dincolo, cum li se zice, a înțeles să-și servească idealul politic al neamului din momentul când marele războiu a pus pe tapet rezolvirea chestiunii lor naționale, o arată zecile de mii de voluntari, cari, în timpurile de cea mai grea cumpănă pentru Statul român, veniau, legiune după legiune, să facă jurământ de credință Regelui nostru și să se înroleze sub glorioasele flamuri ale armatei române; o arată atitudinea plină de demnitate națională a celor rămași acasă, cari n'au desperat și nu s'au plecat în fața celor mai crude adversități ale soartei și nici în fața puterii amenințătoare și distrugătoare a dușmanilor; o arată, în fine, spiritul de înaltă conștiință națională ce stăpânește astăzi neamului de peste Carpați, unanimitatea de voințe ce se manifestă acum, acolo, de a se uni cu țara și solidaritatea mijloacelor puse în acțiune pentru acest scop.

*

Negreșit, că în această admirabilă stare morală și națională în care de-o jumătate de veac și mai bine se găsește poporul român de peste Carpați, trăiește conștiința și credința, sădite, cum am spus la început, în cugetul și'n simțirea României transilvane, sub înrâurea acțiunii războinice a lui Mihai-Vodă Vitezul. De lucrul acesta și-au dat totdeauna samă Românii ardeleni, cultivând în chip pe cât de tainic, pe atât de deosebit, amintirea Eroului de la care li-a venit, vai, pentru cât de scurt timp și cu ce tragic sfârșit, unirea pe care, abia azi, după lupte și jertfe de 318 ani, o mai văd realizându-se. Căci nicăieri, poate, scrierile istorice și literare cu privire la Mihai-Vodă Viteazul în special minunata carte a lui Bălcescu nu s'au cetit cu mai mult interes și folos sufletesc ca la Românii subjugați. Si nicăieri, de sigur, ca la dânșii, inimile n'au bătut mai tare și sufletele nu s'au înnălțat mai mult la cetire strălucitelor fapte de arme ale Eroului, așa cum ele s'au transmis prin pana maiestrului și nemuritorului istoric.

Dar timpul mult așteptat al libertății a sosit. Pe culmea cetății în care Mihai-Vodă a stăpânit ca Domn al celor trei țări române fâlfâie azi tricolorul românesc — și frații noștri de dincolo se pregătesc ca, tot în acest glorios loc istoric, să proclame unirea lor deplină și definitivă cu Românii din Regat. Astfel, mâne, după ce vor fi condus, ca odinioară boierii și mai marii Țări-Românești pe Mihai-Vodă, pe Regele lor în fosta cetate de Scaun a țării, în Alba-Iulia, ei se vor putea coborî în vale, pe câmpia Turdei, pentru ca, în sunet de arme, să cetească acolo cea dintâiu rugăciune de deslegare deasupra pământului în care s'a prefăcut în țărână trupul frumos și viteaz al Eroului și să ridice, pe locul unde vr jmașii au pus odinioară cruce de ură și batjocură, cel mai măreț monument de pietate, admirație și recunoștința pe care un popor vrednic îi poate ridica unuia din cei mai aleși și mai mari ai săi.

Atunci crima de la 8 August 1601 va fi fost răsbunată!

*) Cuvântare rostită la serbarea ținută la Teatrul Național din Iași, pentru slăvirea memoriei Marelui Domn, la 8 Novembrie 1918.

Pentru comercianți, la comanda mai însemnată reducere de prețuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu aburi, și de văpsit Cluj,

văpsește și curățâ, lână, mătasă, materii de bumbac, tort și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat

Telefon 500.

Lloyd 557 1817

Primul și cel mai mare magazin de PIANE din România-Mare

I. TRISKA Cluj

Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.

Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Intrarea lui Mihai-Viteazul in Alba-Iulia

Intr'aceia Mihaiu-Vodă, ridicându-şi tabăra dela Sib u, înaintă cu încetul spre Alba-Iulia, Prin toate oraşele pe unde trecu prin cale locuitorii alergau înainte-i cu daruri, trăgând puşti în semn de veseli şi primindu-l cu mare dragoste şi entuziasm. Apropiindu-se de Alba, locuitorii oraşului şi ai judeţului îl întâmpinară cale de o leghe înainte cu multă cinste şi daruri. In capul lor era episcopul catolic Dimitrie Naprazdi, înconjurat de tot clerul său. El felicită în numele poporului de domn de sosirea sa, urându-i tot felul de fericiri o domnie vecinică asupra ţării Ardealului ce el dobândise cu sabia, o viaţă îndelungată şi izbânzi multe care să se adaoge uneie peste altele. In aceiaş zi, luni 1 Noembrie (s. n.) Mihaiu Vodă întră cu mare pompă în capitala Ardealului. Dorinţa ce adesea avea d'a face întipărire asupra popoarelor printr'o strălucită privelişte adăogindu-se la vesele îmbătare a unei isbânzi de atâta vreme dorită, făcu pe Mihaiu de puse în această întrare triumfală o podoabă neauzită în părţile noastre. Intrarea s'a făcut prin poarta Stântului George. De la această poartă până la palatul domnesc sta înşiraţi ostaşii de ambe părţile căiei, în mai multe rânduri in dosul cărora se grămădise mii de mii de popor. Inainte venea episcopul şi clerul său, corporaţiile oraşului apoi o bandă de muzică, care se compunea de opt trâmbiţe ce cu multă armonie modulau sunetele lor, de atâtea tobe de oţel de pe obiceiul turcesc, de un bun număr de flaute şi fluiere. In urma acestei orhestre venea Mihaiu călare pe un măreţ cal alb. Opt copii de casă, investiţi cu mare eleganţă, înconjurau calul domnului.

Mihaiu purta pe cap un calpac ungurese impodobit cu o fulie neagră de pene de cocor, legată cu o copcă de aur; o tunică albă de aceiaşi materie; lungi ciorapi

Intrarea lui Mihaiu Viteazul in Alba-Iulia

de mătase albi, cusuţi cu pietre scumpe şi cisme de saftian galben; de brâu atârna o pală de Taban impodobită cu aur şi rubine.

O ceată de zece lăutari urma îndată după domn, cântând cântece naţionale. Opt seizi duceau de frâu opt cai acoperiţi cu şele preţioase, lucrate în aur şi în argint şi impodobiţi la cap cu pene mari. Apoi venea o mulţime de boieri şi ofiţeri străluciţi, toţi călări şi o numeroasă trupă de soldaţi. Lângă domn se purtau steagurile lui Andreiu Bathory, luate în bătălia dela Sibiu. Ele erau desfăcute şi plecate spre pământ în semn că Ardealul este supus.

Astfel în mijlocul concertului trâmbiţelor, tobelor şi altor instrumente, în sunetul clopotelor şi în vuetul tunurilor, cu care se uniau strigările de bucurie ale poporului, întră Mihaiu în capitala Ardealului şi trase la palatul domnesc. In cale, până a nu ajunge la acest palat, Mihaiu spun că se îndreaptă către un nobil ungur Ştefan Bodoni, ce căzuse prins în bătălia dela Sibiu şi-l întrebă unde ar fi mai bine să tragă. „Fără îndoială, zise Bodoni, în palatul prinţului Andrei". La care vorbe Mihaiu răspunse: „Ce nu sunt eu încă biruitor?" mirându-se că încă se da numele lui Andreiu unui palat, care acum era cu drept cuvânt al său. Toată ostăşimea se împărţi în linişte şi cu orânduială prin ospătării şi case publice, fără a face nici o pagubă sau vătămare locuitorilor. Nimeni n'ar fi îndrăznit a face vre-un rău, ştiind pe strașnicul domn acolea.

Exemplul Albanilor fu urmat de locuitorii tutulor oraşelor ţării cari să grăbiră a trimite deputaţii la Mihaiu spre a-i aduce închinăciunile şi credinţa lor şi a cere mila şi ocrotirea lui. Cetatea Clujului la cea dintâiu somaţie ce i se făcu, se închină la 4 Noembrie şi primi în garnizoană 1000 soldaţi sub comanda banului Mihalcea. Mihaiu porni 3000 soldaţi spre a aduce la supunere toată ţara de jos şi într'aceeaşi vreme scoase un decret deosebit, prin care făgăduia mila şi iertarea sa la toţi de o potrivă, de orice treaptă ar fi, cari vor depune armele şi vor asculta de dânsul şi de slujbaşii săi. El obşti acest decret în toate părţile prin obicinuiţii curieri. Astfel toata ţara Ardealului până la Solnocul din acest ţinut, era acum supusă lui Mihaiu, deosebit numai de cetăţile Husta şi Uioara. Mihaiu începu a purta titlul următor: „Mihaiu voevodul Ţării Româneşti, al sânţitei maiestăţi ceasarocrăieşti consilier şi locţiitor asupra Ardealului şi a oastei Maiestăţei sale dincoace de Ardeal şi de părţile lui supuse căpitan." (Noi nu cunoaştem bine care a fost natura legămintelor dinainte între împăratul şi Mihaiu despre Ardeal. Este însă prea de crezut că acest titlu Mihaiu nu-şi l-a luat dela sine şi că Austria cel puţin i-l făgăduise.)

Ştirea biruinţei lui asupra cardinalului fiind îndată dusă prin scrisori la împăratul Rudolf, acesta se bucură foarte mult şi o vesti întregei împărăţii, dând lui Mihaiu cele mai măreţe laude.

Toată lumea era acum plină de numele lui Mihai-Vodă şi minunată de repezile lui izbânzi. Prin vitejia lui, pustiirile Turcilor şi Tătarilor fusese stăvilite şi creştinii trăiau liniştiţi sub apărarea sabiei sale pururea învingătoare. Acum tot el, pedepsind pe rebeli şi împăcând turburările popoarelor, da în mânile cesarului *cheile Daciilor*. Nimic nu mai lipsea gloriei lui şi, de pe spusa istoricului Bioseliu, lui i se aplica, în mintea naţiilor creştine, vechea cântare de biruinţă a bisericii, în care se proslăveşte, ca biruitor al tutulor celor răi sântul patron al vitejilor şi mai cu osebire al lui Mihaiu, cerescul Voevod şi Archangel Mihail,

(Din „Istoria Românilor sub Mihaiu - Vodă Viteazul" de N. Bălcescu)

Să cumpărăm 1763
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

La Alba-Iulia

La Alba-Iulia 'n cetate,
Unde-a călcat odinioară
In străluciri de vis Mihaiu,
La Alba-Iulia 'n cetate
Azi Românimea desfăşoară
Alaiul mândrului său Craiu.

In bubuit de tun ce bate
Şi 'n sacra clopotelor zvoană,
Ce pare-a coborî din cer,
La Alba-Iulia 'n cetate,
Regala frunte cu Coroană
Incinge-se, de veşnic fier.

Şi faţă-s toţi câţi, veacuri multe,
Au aşteptat cu 'nfrigurare
Să vie clipa de dreptate,
Când Domnul lor cel Bun şi Mare
Le va grăi, — ca să-l asculte,
La Alba-Iulia 'n cetate...

La Alba-Iulia 'n cetate
Soborul umbrelor măreţe
Uneşte binecuvântarea
Trecutului cu Viitorul —
Şi, binecuvântând poporul,
Priveşte lung şi trist în zare
Spre sufletele precupeţe,
Ce nu i-au auzit chemarea
La Alba-Iulia 'n cetate.

MIHAI
in culmea marirei

Când se vesti coprinderea Moldovei, toată lumea rămase uimită de mirare. Acel căpitan care umblă şi isbeşte cu iuţeala trăsnetului, acei minunaţi ostaşi cari sutere în tăcere marşurile cele mai repezi, osteneala şi foamea cumplită, trăind numai din entuziasm şi din glorie, bătându-şi joc de puterile naturei, ca şi de ale oamenilor, acea bună rândulală, acea disciplină şi jertfirea ce ei păstraseră în acea campanie, toate strălucitele triumfuri care încununa străduaniile lor fură glorificate şi trâmbiţate în toate părţile. Veacul nu arătase încă în Europa o asemenea armie nici un asemenea general. In toate părţile se zicea că Mihai a coprins Ardealul în un-spre-zece zile şi Moldova numai în opt. Toţi duşmanii săi se îngroziră. Ei se încredinţară că singuri nu pot face nimic împotriva-i, ci numai coalisându-se toţi împreună.

Mihai ajunse acuma în culmea gloriei şi a mărirei ce el visase. Abia cinci ani trecuse de când el trăsese sabia spre a apăra ţara sa de tirania turcească şi printr'o mulţime de eroice triumfuri, respinse potopul turcesc departe de dânsul şi de întreaga Europă creştină. Nu numai atât! El voise a-şi crea o patrie mare pe cât ţine pământul românesc şi norocul ajutându-l, în câteva luni şi Ardealul şi Moldova şi o parte din Banat sunt unite cu ţara Românească. Rămăsese numai Timişoara cu ţinutul ce se afla sub Turci şi Oradea-Mare cu părţile orientale ale Ungariei, pe care el le cerea dela Impăratul, cu dreptul că ele fac parte din Ardeal, precum fusese şi sub Sigismund Báthory. Aceste mici ţinuturi dobândite unitatea naţională ar' fi fost completă. Independenţa absolută ar fi urmat fără îndoială. Mihai realizase acum visarea iubită a voevozilor celor mari ai Românilor. Acum Românul s'a înfrăţit cu Românul şi toţi au una şi acelaşi patrie, una şi acelaşi cârmuire naţională, astfel precum ei n'au fost din vremile uitate ale vechimei. Statul acesta nou are hotare naturale de minune, el e destul de puternic; pământul său destul de bine-cuvântat de cer; locuitorii săi numeroşi şi în mare parte omogeni; el poate trăi, poate sta de sine-şi şi a se apăra împotriva năvălirilor streine. Mihaiu avea destulă înţelegere spre a constitui acest stat, ale cărui hotare le trăsese cu sabia sa. Dar spre a aşeza bine temeliile şi a întări cimentul acestei zidiri prea grabnic înălţată, îi trebuia vreme; şi vremea îi fu de lipsă.

El n'apucase încă să încunune zidirea sa d'abia ridicată şi iată glasul robitor al clopotului răstristei începe a suna cu tărie, şi din toate părţile înverşunaţi alergă duşmanii săi mii de mii şi toţi într'una spre a-l dărâma. Vai! căci nu ne-am putut opri aci, în culmea truumfului naţiei Române, oprind împreună cu noi şi timpul şi istoria?

Pentru ce după draga povestire a atâtor norocite şi mari izbânzi, să fim osândiţi a descrie şi cruntele noastre nenorociri?!

(Din Istoria Românilor sub Mihai-Vodă Viteazul de N. Bălcescu)

Mare asortiment
de blănarii şi paltoane de toamnă şi iarnă pentru dame la firma
Diamantstein şi Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Uniforme scolare, Raglanuri
au sosit în mari cantităţi diferite 1588 la
M. Neumann
Cluj, Piaţa Unirii No. 14
Telefon 431

Fragmente de pe pictura murală a Catedralei Incoronării

Uciderea lui Mihai-Vodă

(După un cronicar contimporan)

„De acolo se ridicară și veniră în luncile Turdei, și deaderă mulțămită lui Dumnezeu, și mer se Mihai-Vodă la Basta Giurgiu de se rugă, să-i dea câtăva oaste ajutor, ca să se ducă la Făgăraș, să scoată de acolo pe Doamnă-sa și pe fiu-său Nicoală-Vodă, că era acolo închiși de Unguri de câtăva vreme; iar Basta Giurgiu, fiind amestecat cu ardelenii, cu multe sfaturi rele și viclene spre Mihai-Vodă ca să-i omoare, din gură i să făgăduia să-i dea Nemții ajutor, iar Basta făcând meșteșug viclean, că zise lui Mihai-Vodă ca să-și trimită toate ostile înainte la Făgăraș, numai să rămâie el cu toată Curtea lui, și, trecând câteva zile, îi va da ajutor. Și după cuvântul lui cel viclean făcu așa. O, bun prilej își făcu Basta spre pierderea bunului și iteazului Mihai-Vodă! Iar, când fu într'o dimineață, văzu Mihai-Vodă oaste nemțească venind către cortul lui, unii călări, alții pedeștri, și socoti Mihai-Vodă că aceștia sunt ajutor lui, și nimica de dânșii nu se temea. Iar ei, procleții, n'au fost ajutor, ci vrăjmași. Și, dacă văzu că sosesc, ieși Mihai-Vodă din cortul său înnaintea lor vesel și le zise: Bine ați venit, voinicilor, vitejilor Iar ei se repeziră asupra lui ca niște dihănii sălbatece, cu săbiile scoase, ci unul deade cu sulița și-l lovi drept în inimă, iar altul de grabă îi tăie capul. Și căzu trupul lui cel frumos ca un copac, pentru că nu știuse, nici se înprilejise sabia lui cea iute în mâna lui cea viteză. Și-i rămase trupul gol în pulbere aruncat. Că așa a lucrat pisma încă din începeputul lumii, că pisma a pierdut pe mulți bărbați fără de vină, ca și acesta. Căci era ajutor creștinilor și sta tare ca un viteaz bun pentru ei, cât făcuse pe Turci de tremura de frica lui; iar diavolul cel ce nu vrea binele neamului creștinesc, nu l-au lăsat. Că iată că cu meșteșugurile lui au întrat prin inima celor răi, vicleni, până-l dederă și morții, și rămaseră creștinii, și mai vârtos Tara-Românească, să vaci de dânsul. Pentru aceasta dar cade-se să blestemăm, toți creștinii, pe neamul Ungurilor, mai vârtos căci sunt oameni răi și vicleni încă din felul lor; asijderea și pe Basta Giurgiu, căci au ascultat pe domnii unguresti de au ucis pe Mihai-Vodă, fără de nici-o vină. Unii ca acei să fie anatema".

M. S. REGELE FERDINAND

Neamul românesc de pretutindeni cinstește ziua încoronării primului Rege al României reîntregite.

Născut departe, închinat în altă lege, legănat în alte cântece, totuși Regele Ferdinand cunoscând apele și munții noștri, doina și jalea noastră identificându-se cu însușirile înăscute și cu aspirațiile neamului nostru a devenit al nostru și numai al nostru, din clipa supremă când frământarea din temelii a neamurilor a lăsat liberă numai vocea tunului.

Vocea sângelui nu L-a făcut să părăsească jurământul credinței și cu o minunată intuiție s'a identificat idealului național.

Nici o jertfă, nici o piedică nu L-a împiedecat să facă gestul hotărâtor, căci a înțeles că nimic nu poate să reziste instinctului național.

Increzător în triumful dreptății, Regele Ferdinand a pornit la luptă în fruntea oștilor, pentru a îndeplini visul îndrăgit de veacuri al unui neam, care într'o încordare supremă aștepta realizarea vieței sale integrale, ne mai putând suporta suferința unei părți din trupul său.

Și alături de soldații pe cari i-a condus glorios în lupte, Regele nostru a fost părtaș și la bucuria și la durerile războiului.

A suferit, când a văzut pământul scump al țării cotropit de dușmani; dar a fost așa de aproape de suferințele noastre, a știut să îmbărbăteze cu vorba, să dea exemplu cu fapta tuturor, încât din nou, încrezătoare în priceperea lui, oștenii noștri au pornit la luptă, înscriind între faptele de glorie nemuritoare ale neamului, victoriile de la Mărăști, Mărășești și dela Tisa.

Luminată călăuză în războiu, și statornic îndemnător la munca culturală, Regele nostru a înțeles că posibilitatea unei desvoltări interioare a Statului român, care să-l apropie de stadiul european al civilizației, nu poate veni decât prin înfăptuirea celei mai de seamă reforme democratice: darea pământului la țăranii ce și-au vărsat sângele cu atâta dărnicie pentru înfăptuirea idealului național.

Și astfel a fost primul, care împărțindu-și pământurile sale, după ce a înfăptuit mărirea națională, a știut să pornească la înfăptuirea idealului democratic.

Țara a răspuns așteptărilor Suveranului cu adâncă recunoștință.

Căci pe când în jurul nostru, tronurile s'au prăbușit în turburări și sânge, Dinastia noastră a prins rădăcini tot mai adânci.

Patriotismul Regelui și dragostea României către El au naționalizat Dinastia.

In ziua încoronării Sale, pe pământul sfânt al Ardealului udat cu lacrimele și sângele unui popor până mai eri încătușat cu deplină mulțumire și emoție sufletească, acest popor aduce prinosul celei mai nețărmurite dragoste și mărturia celei mai desăvârșite venerații și urează Majestății Sale Regelui și Augustei Sale Familii, viață fericită și îndelungată ca să se bucure de recunoștința ce el le-o datorește.

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Incoronarea Țăranilor

Cuvântarea rostită la împământenirea țăranilor din Gilău—Cojocna, în ziua de 21 Septembrie a. c.

Prot. Dr. E. Dăianu

Neamul nostru își datorește ființa sa unei opere sociale și de stat. După marele războiu, pe care Roma l'a purtat prin marele său împărat Traian, contra Dacilor, s'a făcut o expropriere și o împroprietărire mare, care a înzestrat cu pământ pe toți vitejii ostași români, cari au supraviețuit crâncenului războiu din anul 105 după Hristos. Prin această acțiune a împărăției romane, soldații cari au stropit cu sângele lor pământul Daciei, au primit acest pământ ca o moșie de lucrat și de stăpânit în timp de pace, după cum l'au călcat cu vitejească încordare în valul războiului.

Grație acestei împroprietăriri, care a făcut din soldații războinici niște plugari pacinici și niște păstori de plaiu, se datorește faptul plămădirei neamului românesc în văile Carpaților din Dacia felix — Dacia fericită.

O împroprietărire stă deci la temelia și leagănul neamului nostru daco-românesc.

Crâncenul războiu mondial, în care neamul nostru a vărsat atâtea sânge și a iertfit atâtea vieți pe toate câmpiile de bătaie, ne-a adus — urin voia lui Dzeu și prin votul marilor noștri aliați — unirea tuturor Românilor, într'o reconstruirea Daciei Traiane, care în cursul veacurilor nefaste, ce au urmat după căderea împărăției strămune, se sfâșiase, de către barbari, ca o mantie de purpură împărătească.

Înălțătoarea reînviere a unui neam de viță aleasă, și minunată reconstruire a unei țări, care era menită de a fi în pragul Carpaților sentinela civilisației latine și creștine.

Ea ar trebui să ne înalțe sufletele la înălțimi istorice, ridicând conștiința noastră națională la înțelegerea deplină a menirei măreție ce Providența și istoria deopotrivă ne-au destinat-o

Opera refacerei politice trebuea însă întemeiată pe temeiuri sociale. Urmăm deci în tocmai linia de conduită a părintescului nostru împărat Traian, atunci, când după războiu căutăm să readucem pământul înstreinat în posesiunea celor ce cu sudorile lor l-au muncit în pace și cu sângele l-au apărat în răsboiu: în posesiunea țăranilor soldați, urmașii istorici și de drept ai coloniilor lui Traian.

Unanimitatea cu care, în cursul războiului ca și după războiu, toți factori hotărâtor, începând cu Majestatea Sa Regele Ferdinand al doilea Traian al Daciei, s'au gândit la săvârșirea împroprietărirei țăranilor soldați, arată cât de mult suntem în tradiția locului, și cât de mult am simțit cu toții glasul timpului.

Fericim pe Majestatea Sa Regele tuturor Românilor, care dintru început a spus cuvântul și a dat chiar exemplul, dar vă fericim mai ales pe voi, iubiți frați țărani, foști apărători de țară, cari azi primiți în stăpânirea voastra dreaptă pământul, pe care l-ați vrednicit prin îndoită munca voastră, de oșteni și de plugari. Vă fericim și Vă urăm de la Dzeu tot darul și binecuvântarea cerească, care să facă desăvârșită roada ostenelelor voastre.

Prin această împropriet rire Regele și Țara de o potrivă doresc să întărească temeliile vieții Voastre, care sunteți „talpa țării". Prin aceasta se face o nouă întemeiere a Daco-României. pe care nici o năvălire barbară să nu o mai poată clătina, ci să rămână pentru vecie o cetate tare și nebiruită a culturei și civilisației latine în pragul răsăritului european.

Atârnă de la voi și de la munca voastră, ca această nădejde să se plinească.

Pământul primit vă cere toată dragostea și toată munca, căutați să i-o dați, ca să-l faceți mai roditor, de cum a fost, și mai spornic, de cum îl știți, ca să puteți plini cuvântul Domnului, care Vă sună și Vouă: „Creșteți și Vă înmulțiți și stăpâniți pământul."

Stăpâniți-l cu iubire, că el este stropit cu sângele străbunilor și îngrășat cu osemintele strămoșilor.

Stăpâniți-l prin învățătură, căci lucrarea cu minte a pământului, îndoită roadă va aduce.

Cu drag am venit la această serbare a voastră și cu toată inima am cerut, toți frații în Hristos, binecuvântarea Părintelui ceresc asupra celor ce se săvârșesc azi aici. Pentrucă aceasta este încoronarea Voastră, încoronarea poporului.

După cum orice neam vrednic, cu tot sufletul sărbătorește încoronarea Regelui Său, care este simbolul și chezășia unității naționale și de stat, așa și noi toți, cari ne simțim una cu voi, în gândire și simțire, cu toată inima noastră ne bucurăm și sărbătorim, încoronarea voastră, a poporului țăran, a poporului plugar și ostaș. Această încoronare, cu pământ, este temeiul statului și temelia ori cărei încoronări regale. Pentru că în armonia dintre Rege și Popor, în dragostea care ne leagă pe toți, dela Vlădică până la opinc ă, de Regele și Regina noastră, stă tăria neclintită a viitorului nostru. De aceea rugăm pe D-zeu să vă binecuvinte pe voi și încoronarea voastră cu pământ și să binecuvinte pe Majestatea Sa Regele Țăranilor, și încoronarea lui cu coroana iubirei tuturor Românilor.

Fragmente de pe pictura murală a Catedralei Incoronării

MIHAI VODA

Cine era?

de N. IORGA

Sunt oameni cari nu se știe de unde vin pentru a fi mari într'o lipă și a se stânge într'o flacără sângeroasă. Ei vin de undev, dar e mai bine că începuturile lor de umilință ni sunt pentr totdeauna ascunse. Mihai a fost când s'a găsit unde trebua să fie pentru a îndeplini cea ce-i păstrase ursita.

Depre ce-a fost înnainte, spune pvestea care înfășură cu poesia e tunerețea vieților mari, care umesc lumea și o umplu de bucurie și de durere. Un Domn bun în timpuri rele: Petrașcu-cel-Bun. O dragoste pe care n'o binecuvântase nici un preot, dar care fusese mai de sus binecuvântată. Un mândru tânăr prigonit pentru înnalta lui naștere, pentru gândurile-i și mai înnalte. Mihai, fiul Teodorei Cantacuzino, n'a fost boier pe vremea fratelui său Petru Cercel, care a domnit la Munteni. A avut poate mai mult noroc supt alți Domni, din neamul vândut Turcilor al lui Mircea Ciobanul. Iar, când pe urmă veniră Domnii pentru câte-va luni, cari se sfârșeau în spânzurătoare sau într'un biet colț de umbră, eroul apăru de-odată în lumină. Într'o vreme, când lucruri viteze nu se mai făceau la Români.

Iar vorbește legenda, și omul era așa de mare încât negurile ei s'au ridicat îndată de-asupra mormântului lui.

Era prin 1592—3. La București stăpânia un Moldovean, Alexandru, care în treisprezece luni a știut ce să facă pentru a i se zice cel Rău. Un biet om cu multe griji, care a mântuit cu latul de gât. Intre acele multe griji era și a feciorilor de Domni, cari puteau și ei să ajungă Domni, așa de ușor... Mihai era printre dânșii. Un unchiu al lui, Iani, îl chema la Constantinopol ca să-i dea Scaunul... El plecă dar fu prins în cale și asândit la moarte. Insă călăul avu, privind ochii, strașnicii ochi de foc ai lui Mihai, ca o presimțire a viitorului. Toporul căzu, dar falnicul cap rămase. Mihai scăpă, trecu granița și, prin Ardeal, ajunse la Poartă. Prieteni de bună voie și prieteni cu plată îl ajutară. Ajunse Domn. Il aduse ca de obiceiu un om dela Poartă, un capugiu sau portar, purtând steagul cu cele două cozi de cal, după care se cunosteau Domnii. Și, în urmă, Ienicerii, cari făceau și bani la noi, și ceilalți împrumutători ai tuturor Domnilor.

Incă un Domn vor fi zis cei ce numise pe Mihai. Și se vor fi gândit îndată cât poate aduce și când ar fi bine să-l scoată. Dar acest era un om pe care pentru a-l scoate nu era de ajuns un biet ușer și câte-va scufii albe de Ieniceri, ci nici Vizirul cel mare însuși, al doilea după Sultan, în fruntea unei oști fără de număr.

Aceata era să domnească, — pentru că, ori-câți bani dăduse, ca toată lumea, nu fusese Turcii aceia cari-l numise, nici prietenii aceia cu trecere mare, nici pungile. Prin el ceva mare trebuia să se îndeplinească. Și soarta i-o hotărâse spiritul neadormit, puterea de luptă și de cucerire ce dormia într'ânsul.

Un om se poate vedea în multe chipuri și e adeseori deosebit de dânsul singur. Dar, când îl vezi de departe și ai tot ce-ți trebuie pentru a-l judeca, o însușire se desface, strălucește înnaintea tuturor celorlalte, care-și împrumută lumina de la dânsa. Atunci vezi ce l-a făcut să fie ce a fost.

Se va fi luptat el vre-o-dată, Banul Mihai, înnainte de a-și scrie numele în rândul Voevozilor? Hangerul lui va fi ieșit din teaca-i cu pietre scumpe pentru a tăia în carne vie? Aproape sigur că nu: unde și pentru cine era să lupte într'o țară supusă, unde toate adormise de liniștea sfârșitului?

Dar pentru asta era făcut: pentru a face să scânteie oțelul lui sigur la soarele luptelor biruitoare. Când pilejul de a lovi se înfățișă, el fu cel dintâiu în picioare. Sufletul îndrăznet, voința neînfrânată a strămoșilor trăia în acest cumpărător de Domnie: câți nu se luptase din câți ii trăise înainte, se luptară printr'ânsul.

Uitați-vă la răpeziciunea faptei lui, la iuteala și puterea cuvântului. Gândul și mâna lui ful geră. Ce sfaturi zădarnice, ce zăbavi sirete! Nu sunt acestea lucrurî de viteaz. Oprit în loc, zeul strașnic, care se găsește în el, îl arde, îl mistue. Cine-i pune stavilă, îi e dușman. El nu orânduiește o bătălie, stând pe urmă de-o parte să se uite la dânsa. E cel dintâiu în rândurile celor ce învârt buzduganul, ce despică cu sabia. La Călugăreni se înfățișează ca un mântuitor de trăsnete. Ochii săi străbat prin trupuri ca săgețile, năvala lui are puterea înrozitoare vala lui are puterea îngrozitoare

Il supără un dușman dintre acei cari ar trebui să-l ajute. E un general mare, un om împărătesc, care poate face mult rău. Ce se gândește el la aceasta! Mânioasele-i vorbe se înfig ca plumbul pustii în mintea celor ce ascultă, strânși de părete: „Ii va bate scrisorile în frunte... Ori el bate scrisorile în frunte... Ori el ori cellalt... „Să se gândească bine Impăratul... „Și Impăratul însuși nu scapă neatins de fulgerele ce pleacă în toate părțile. Ce? Adecă nu i-ar putea lua și lui cetățile: Casovia, Viena, Praga?...

Și, ca în frământările cele mari ale firii, mânia-i cade răpede. Sufletu-i se odihnește o clipă: iertarea-i luminează adâncurile turburate. Și e așa de bun atunci, așa de încrezător, așa de copil, încât crede că a iertat și cellalt. Trimite vorba bună ca o împăcătoare sigură, și-i vine, în schimb, din partea dușmanului, alt-fel alcătuit, minciuna prefăcută. Iar el se înșeală, nu bănuiește, nu se apără: și ori-care trădare îl umple de uimire. Se poate să fie oamenii așa de împietriți și de răzbunători?

Firea are însă zilele sale liniștite, de o netulburată seninătate și pace. Acele zile nu le-a cunoscut Mihai. El nu se putea opri, nu se putea mărgeni în revărsarea puterii sale, cum fac oamenii obișnuiți, chiar când au o destoinicie mai mare. El era osândit să meargă înnainte, spre culmile înnalte ale izbândei, în prăpăstiile sfâșietoare ale înfrângerii, prin strâmtorile înfricoșate ale primejdiei, fără altă țintă decât acest mers înnainte cu ori-ce pret. Calul cu nările de foc al norocului său își avea pregătită odihna numai în fundul genunei unde trebuia să-și sfărâme mândrul și nenorocitul călăreț.

Așa a fost acest Mesia războinic al neamului românesc, acest frumos și înfricoșat arhanghel, a cărui sabie strălucește încă așa de viu din adâncul veacurilor trecute.

Valoarea politică a lui Mihai Viteazul

de N. Iorga

S'a crezut mult timp că între Mihai și între majoritatea, zdrobitoare, a Românilor din Ardeal și părțile anexe până la Tisa n'a existat altă relație decât avântul furtunos cu care acești iobagi, acești șerbi au salutat ivirea liberatoare a lui Vodă, — căci, de fapt, mii și mii dintre acești oameni nenorociți s'au aruncat, într'o nouă jacquerie, după tradiții încă proaspete, nu asupra orașelor săsești, ci asupra singurelor castele ale nobilimii.

S'a văzut însă pe urmă marea operă de consolidare pe care Mihai a îndeplinit-o acolo în favoarea neamului său. Acest neam, așa de apăsat tocmai pentru că era mai vechiu decât privilegiații colonisării, pentru că represinta rasa indigenă cu dreptul ei primar, indestructibil, își croise o singură formă legală de existență, a Bisericii. Incă de pe când era numai aliatul lui Sigismund Báthory, Mihai căpătase de la acesta dreptul de a face pentru ai lui la Bălgrad, Alba-Iulia, Capitala provinciei, o biserică de piatră, care a durat până la creațiunea, la începutul secolului al XVIII-lea, a Karlsburgului austriac. Un biet Vlădică românesc vegeta în suburbii; el l-a luat de-l'a așezat în cetate. Două alte episcopii trăiau, cu întreruperi, în Nord-Estul țării, la Vad, pe vechiul pământ cedat ca feudă Domnului Moldovei și în Tinutul muntos de de-asupra Ardealului, în Maramureș, la Muncaciu. El a făcut din ei suffraganii Vlădicăi din Bălgrad, care devenia astfel un Mitropolit. Și acest Mitropolit însuși trebuia să fie de acum înnainte, canonicește, nu numai usual, legat de Scaunul muntean al Târgoviștii. Veacuri întregi unitatea culturală a neamului era să decurgă din această faptă.

Domnia a toată Tara-Românească, Marele Voevodat cu caracter regal, imperial, de la 1300 învia astfel prin acțiunea lui Mihai după alte trei secole.

*

Gândul lui mergea însă și mai departe, fără ca totuși stăpânitorul de Stat modern să fi pierdut vre-odată din vedere importanța hotărâtoare a unității românești care-i servia și de bază și de legitimare.

La 1600 el înțelegea să refacă, în calitatea lui de perpetuu căpitan de cruciată, care ar fi lăsat aceastá moștenire și urmașilor săi, opera Corvinului, care pe la 1440—56, liberase Serbia, străbătuse Bulgaria și căutase pe la Varna, unde l-a oprit marea catastrofă din partea Turcilor, drumul spre Constantinopolul unde încă nu pătrunseseră Turcii otomani. O tradiție românească din Ardeal, pe care, el, care o aducea și din Tara-Românească însăși, înțelegea s'o servească din toate puterile sale, făcând din ea, nu numai marele său titlu de glorie, dar și o legitimare pentru existența politică a neamului său.

Inrudit cu Grecii din cele mai mari familii, având probabil sânge imperial în vinele sale, trăit un timp la Constantinopol, cunoscător al speranțelor de libertate ce se iviau din nou în mijlocul grecismului cucerit, Mihai s'a privit pe sine, — și a fost privit de represintanții acestuia — ca șeful revanșei și refacerii bizantine. A legat mai strâns, canonic, toate Bisericile țărilor supuse lui de Patriarhatul constantinopolitan, fiindcă vedea în aceste un instrument de stăpânire pentru dânsul, Grecii au luptat supt steagurile lui, și Grecul Stavrinos ca și Grecul Gheorghe Palamed au cântat isprăvile Voevodului, nu ca pe ale unui străin, ci ca pe ale înfățișătorului chemat al dreptului creștinătății din Orient.

De mult scriitorii de anale slave în Balcani, pornind dela Impărații romani și bizantini și trecând pe la Tarii bulgari și sârbi, ajungeau la Domnii români, ca la continuatorii autorității lor. Supuși unor prelați greci, ca Dionisie Reli al Tirnovei, din care Mihai făcu capelanul său în Ardeal și în Moldova, reorganisatorul canonic al Bisericii locale. Bulgarii cerură prin aceștia, prin tot soborul acestor șefi religioși ai lor, libertatea dela Mihai. Iar Sârbii, cari, o clipă, crezuseră în Sigismund, proclamându-l ca rege al lor, pentru a-l vedea părăsind, rușinos, asediul, îndelungat și zădarnic, al Timișoarei turcești, puseră bandele lor, supt Baba Novac, ars apoi de Unguri pentru causa, învinsă, a lui Mihai, și supt atâția alții, în serviciul croului, care era și al lor, alături cu țeranii și boierii munteni și moldoveni cari încunjurau pe șeful firesc al rasei lor.

*

Valoarea politică a lui Mihai Viteazul după tot ce s'a găsit în timpul din urmă cu privire la spusele și faptele lui, nu mai poate fi tăgăduită. Ea face dintr'ânsul, biet bastard domnesc, lăsat fără instrucție, crescut prin străini, desterat ani de zile, ajuns întâmplător Domn atunci al unei țeri fără Tezaur, fără armată, fără aliante ca și fără mijloace loace de acțiune, una din marile personalități ale veacului al XVI-lea Acela pe care, pentru vitejia și martiriul său, ai săi îl considerá — cum s'a văzut și azi, când mulțimile populare să rutau crucea de lângă osul său ca pe aceia pusă de-asupra unei relicvii de sfânt canonisat — drept un sfânt și mucenic, se ridică astfel și în stima cercetătorului străin al politicei universale.

Maiestății Voastre, Sire, care, și cu ajutorul aliaților săi, calcă pe urmele lui, și prin imperioasa voință a împrejurărilor, el, vechiul viteaz român, i-a lăsat o tradiție politică, un îndreptariu de politică națională, pe care tot veacul al XVI-lea l-a știut și numai epoca fanariotă a putut să-i uite pentru ca el să apară din nou odată cu Renașterea noastră, Franța luând acuma locul pe care, în îndreptarea spre Occident, îl avuse pe vremea lui Mihai, ca formațiune internațională de cruciate, Imperiul.

Această tradiție, pe care Ștefan-Cel-Mare, prin politica lui muntеană și ardeleană, prin legătura cu Papa și cu republicile italiene, prin misiunea lui de cruciată contra Turcilor, a represintat-o, împărătește, cuprinde în ea trei elemente: necesitatea unității etnice ca popor modern, legăturile cu apusul originii și civilisației noastre populare și presidarea frățească, nepărtenitoare, a libertății creștine în Orient.

Războiul s'a încheiat.

Pacea ce va fi iscălită va crea o nouă bază de drept. Cei cari au contribuit așa de sincer, ca diplomați și ostași, la victoria dreptului nostru ne vor părăsi. Ii asigurăm că vor lăsa în urmă, nu numai neștearsa amintire a tot ce au făcut pentru noi, ci și un popor unit, care prin conștiința de misiunea sa și prin puterile pe care și le simte, va fi și mai departe unul din elementele cele mai sigure ale ordinii morale în umanitate.

Din „**Politica lui Mihai-Viteazul**“ Conferință ținută înnaintea Maiestăților Lor, a Alteților Lor Regale și a membrilor Corpului Diplomatic și Misiunilor militare la 8 Noembrie 1918 în Aula Universității din Iași de N. Iorga).

Marele

Magazin de Bijouterie

H. S. BRAUNFELD

1786 din firma

Fenyő și Braunfeld

Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol

Este asortat în permanența cu:

Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.

Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.**

Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.**

neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

ALBA-IULIA

Descrisă de N. Iorga

Dela Sibiu pornim iarăşi pe linia Săliştei, într'o dimineaţă de groase neguri căzute pe munţi după o zi de ploaie înceată. Mierçurea, cu amândouă bisericile ei, una neagră ca trecutul, cealaltă albă ca viitorul, Sebeşul, cu liniile lui de plopi şi câmpia sămănată cu arbori printre cari pasc vitele sub ochii ciobăniţelor, trec, atât de repede cât se poate aştepta din partea unuia din cele mai încete trenuri de pe lume. In vagon se suie călători cari poartă costumul vânătoresc şi se întorc dela isprăvi din munţi: vestitul maior, pe care l-am mai întâmpinat odată, şi contele Teleki, care a mers şi prin Africa, un bătrân gras şi blând, cu ochii umflaţi şi bărbuţa albă, ascuţită.

Când la dreapta, când la stânga, peste valea foarte verde se ridică înălţimi domoale, mai mult învesmântate cu păduri, care sunt munţii Alvinţului. Cea dintâi staţie după Sebeş e Alvinţul însuşi, din care nu se vede nimic decât o bisericuţă albă, cu turnuleţul vechiu.

Am mai fost odată pe aici, chemat de amintiri istorice. In adevăr, din mijlocul satului de câmpie, destul de sărac, pustiit adesea de revărsările Mureşului mocirlos şi cu toane, se înalţă o veche clădire, acum în ruine tot mai mult încolţite de vreme, care e vestitul castel, vestita cetate a Vinţului, de unde în timpuri se stăpânea toată această câmpie. In cămăruţele întunecate de acolo sus a căzut străpuns de răni Gheorghe Martinuzzi, zis „călugărul Gheorghe", care a avut stăpânirea deplină asupra ţării în anii aceia de după lupta dela Mohacs (1526), când ai Craiului Ferdinand Austriacul şi ai Craiului János din Ţips, Ungurul, se băteau pentru această zdreanţă ardeleană a regalităţii ungureşti sfâşiate. Peste vre-o jumătate de veac apoi, trabanţii lui Sighismund Báthory, urmaş al lui János Craiul, aduceau din Braşov pe un oaspete strein, prins tocmai în Moldova, unde fusese Domn, dar se bătuse prea slab cu Turcii, pe Aron-Vodă, împreună cu Doamna lui tineră şi cu pruncul domnesc pe care-l numise Bogdan. Aici a stat prinsul, sub pază, câţi-va ani de zile, fără nici o altă nădejde decât a morţii apropiate, care-l şi ajunse în curând. Iar peste altă jumătate de veac se chinuia în aceleaşi temniţe de cetate un om mândru, de neam destul de mare, un călugăr care fusese prietenul lui Şerban-Vodă Cantacuzino şi Vlădică al Românilor din Ardeal.

Acestăialt Român care a pătimit în Vinţul sângerat de uciderea lui Martinuzzi Slovacul primat şi tesaurariu al Ungariei, nu şi-a lăsat oasele aici, ci stăruinţele lui Şerban Vodă i-au deschis la urmă calea spre liniştea anilor din urma

Acest sat al Vinţului are, de alminerea, încă un rost în trecutul nostru. El a fost moşie a Domnilor munteni, ca şi Vurperul din faţă, peste Mureş. Aici s'au odihnit pribegii şi de aici au plecat cuceritorii de tron.

Credeam atunci să pot găsi mormântul a estui Vodă Aron căruia i s'a zis cel Rău înainte de a i se putea spune şi cel nenorocit. Am plecat din liniştitul Sebeş, de la un han în care eram ca acasă la mine, am străbătut într'o bună trăsură, cu vizitiul prietenos, câmpiile verzi ale unei zile de Iulie şi, la capăt intraiu în satul murăşean printr'un frumos drum cu copacii vechi. M'a dus prin toate părţile. de la o biserică la alta — căci sânt şi aici două, — un sătean mai bătrân, cu faţa aspră şi slabă, sub pălăriuţa mică, şi moşul era foarte funidul că stă alaturi cu „domnii", si unde răspundea de sus „vecinilor" pe cari-i întâlnia în cale... La castel am găsit încăperi cu pereţii văruiţi, mari pivniţi goale, o curte năpădită de buruieni, un păzitor tot aşa de sălbatec ca şi dărâmăturile sale, şi atât. Nici în acest loc, nici în biserici, nu mai rămăsese nimic din treeutul nostru. Vântul măturase de mult pe cărări cenuşea aceluia care şi-a chinuit ţara pentru a domni şi care a murit în temniţa streinilor, de dorul Domniei pierdute.

De aici Drumul de ţară te duce curând la acea cetate a visurilor noastre, pe care ne-o închipuim cu ziduri înalte, cu vechi palate, cu biserici măreţe prin care toate a trecut când-va într'un mare avânt de vitejie acela care s'a putut învesmânta ca într'o mantie de rege cu titlul de „Domn al Ardealului, al Ţării-Româneşti şi al Moldovei", Mihaiu Viteazul însuşi, — cetatea Albei-Iulii

Pe aici au intrat în timpuri foarte depărtate regii unguri, cari au găsit o cetate românească cu numele de Bălgrad, „Cetatea-Albă", în limba Slavilor, ce o zidiseră înaintea noastra. Bălgradul aceasta, botezat Fehérvár, drin traducere, de stăpânitorii cei noi, a un-e astfel cetatea crăiască, puternică şi mândră, bine întărită şi apărată. In ea îşi află Scaun episcopul catolic de curând creat, al pământurilor „de peste munte", ardelene; aici stătea mai mult decât aiurea Voevodul ţării, care era pus acuma de purtătorul Coroanei Ungureşti. Pe deal sus, de-asupra apei tulbure a Murăşului, era viaţa, putera şi strălucirea, pe când de vale vindeau câţi-va negustori săraci şi lucrau din greu la hotde străine Românii, feciorii brazdei hrănitoare.

Când Ardealul se desfăcu de Ungaria ciopârtită, ajungând un adăpost pentru stăpânirea Ungurească gonită de aiurea, principii săi încercară să-şi facă o reşedinţă la Cluj, în castelul apropia al Gilăului. Dar amintirile trecutului îi aduseră la această „Fehérvár" a regilor, pe înălţimea căreî păzea în vechea biserică latină a episcopilor, prigoniţi acuma de o stăpânire calvină, din mormântul său Iancu-Vodă Corvinul. Bălgradul nostru fu capitala principilor Unguri din Ardeal.

Aceştia, sprijinitori înfocaţi ai calvinismului, căutară să silească şi pe Români a primi „legea curată". Un *superintendent* al bisericilor lor reformate fu numit deci dela Curte. El rătăci un timp prin satele principelui şi prin ale Saşilor. azi la Teiuş, mâne la Lancrăm, poimâne în Turdaş. Avea însă şi o casă în Bălgrad chiar, unde venea pentru pocloanele şi nevoile lui. Mihaiu Viteazul ajungând Domn şi tovarăş de arme împotriva Turcilor al lui Sigismund Báthory, luă asupră-şi cheltuiula pentru a se face lângă cetate, acolo sus pe culme, o locuinţă potrivită, o mănăstire cinstită pentru Vlădica de legea sa. El nu credea s'o vadă vre-odată, dar peste câţi-va ani Ardealul întreg îi zăcea la picioare, în pulberea sângeroasă a înfrângerii dela Şelimbăr. Atunci minunea care după trei sute de ani încheiaţi nu ne poate ieşi din minte, cum nu ni va ieşi cât vom dăinui pe lume, să îndeplini. Prin porţi care s'au dărâmat de mult, ca şi izbânda noastră, un „Valah" intră în Bălgradul Crailor Ardealului, îmbrăcat în hainele lor de paradă şi aducând după el oştile româneşti, mulţimile „ciobanilor" cari biruiseră, şi steagurile purtând crucea răsăriteană înălţată pe câmpul bătăliei câştigate. Şi în petreceri, şi în gânduri triste, şi în prevederi grozave, a stat luni de zile aici pe acest petec de deal ardelenesc Mihai voinicul nostru, viteazul nostru, stăpânind din Sătmar până în Secuime, până în Nistru apoi, şi din codrii Maramurăşului până la Dunărea cântecelor străbune.

Apoi epopeia noastră se încheie cu viaţa acelui care o deschisese. Iarăşi principii unguri stăpânirá din capitala lor, curăţită de păngărire. Noi n'avem nimic alta a face decât lucrul câmpului, rugăciunile din biserica lui Mihaiu-Vodă, cu hramul amintitor al arhanghelilor, Mihail, Rafail şi Gavriil şi, dela un timp, alişverişul negustorilor Companiei greceşti, mai mult de limba noastră, din oraşul ce se întemeiase jos, pe malul Murăşului. Negustorii au rămas până dăunăzi, iobăgimea s'a înmulţit tot mai tare iar episcopia a fost gonită din Bălgrad tocmai la Făgăraş. S'au dărâmat până şi zidurile mănăstirii, atunci când Austriacii, cuceritori ai Ardealului, făcură din nou o cetate puternică, o *Karlsburg*, în numele Impăratului Carol al VI-lea.

Cetatea e vie şi până astăzi, cu multele-i căzărmi pline, din care răsună trâmbiţa, cântece, comande nemţeşti şi chemările româneşti ale flăcăilor ce slujesc sub steagurile, Impăratului-rege. Militărimea e aici stăpână; ea merge pe toate drumurile, de la ziduri până la poarta în stil prost, din veacul al XVIII-lea, care, în capul suişului. printre arborii unui parc. duce la dânsele. Alături de oaste, trăind însă discret ascuns, locuieşte Biserica latină, cu archiepiscopul său, adus înnapoi de Cârmuirea Austriacă, cu canonicii săi, cu frumoasa bibliotecă, rău îngrijită şi, se poate zice, închisă a comitelui Batthányi şi cu acea clădire gotică în care sunt rămăşiţele Românului adevărat care a fost Ioan Corvinul.

Această catedrală catolică are un lung trecut. In ei au stat cei dintâiu episcopi de lege latină ai Ardealului cu mult înaintea acelui veac al XV-lea când s'au coborât în pământ cei trei episcopi pe cari-i acopăr plăcile de piatră săpată în capela din stânga. Apoi şirul arhiereilor sprijiniţi de puterea regală s'a desfăşurat în linişte până la Reformă. Atunci furtuna prefacerii religioase a dat la pământ fără milă atâtea din podoabele sculptate ale vechiului monument. Sub bolţile gotice curăţite de idolatrie s'au cântat psalmii după regula lui Calvin. Eroii şi regii de pe vremuri, Ioan Corvin, fratele său, cellalt Ioan, tânărul, Ioan Zapolya, cel dintâiu stăpânitor unguresc mărginit numai la Ardealul Românilor, Saşilor şi Secuilor, soţia sa Craiasa Isabela, fiica de rege polon, coborâtoarea regilor Neapolei se odihnirá de acum înainte într'o biserica încninată altei legi decât aceia în care ei închiseseră ochii. Până la Mihai Apaffy toţi principii ardeleni de lege calvinească au ascultat slujba în acest măreţ locaş al catolicismului găsit. Cu Apaffy şirul lor se încheie, şi pentru întâia oară după încercarea de restaurare a lui Sigismund Bathory, liturghia catolică fu împusă de Austriaci. Maria-Teresa, fiica întemeietorului cetăţii dimprejur, a lărgit Catedrala şi a împodobit-o cu multe daruri. Aşa cum este astăzi, ea stăpâneşte puternic sufletul prin atâta amintire istorică ce se deşteaptă printr'ânsa.

Ungurii vin cu evlavie să vadă mormintele celor mari din trecutul lor: când am fost în biserică, meşterii luau tipare după ele pentru Muzeul din Pesta şi un servitor a fost în stare să scoată din mormântul deschis de acei meşteri' ca distracţie, unul din picioarele bietului Zapolya!

Leneş şi urât, târându-şi abia zilele de azi până mâne, stă jos oraşul, o băltoagă de Evreime, Cum vii peste podul Murăşului lângă o moară înnaltă, care macină pentru câştig evreiesc, ai tot căsuţe şterse de-a lungul drumului prăfos care se desface apoi în ramuri vrednice de dânsul.

Un parc frumuşel cuprinde în el clădiri de restaurant, unde petrece ofiţerimea. In faţă e piaţa. cu ospătării şi bolte ţinute tot de Evrei. Românii au o biserică încă din capătul oraşului, cu totul înnită; în ea se face slujbă ortodoxă.

Nu sunt aşa de puţini, cam cât şi acest amestec de Ungurime şi de Jidănime patriotică; ei îşi au fruntaşii în protopopi şi câţi-va avocaţi. Dar ceasul lor nu pare să se apropie tocmai în oraşul asupra căruia pluteşte acea amintire uriaşă din trecutul neamului lor.

Când s'a dărâmat Mitropolia. o altă biserică s'a făcut, după planul ei şi se zice, din aceleaşi materiale chiar. Ea se vede încă în marginea oraşului, în aşa numitele Maieri, nume luat de la oraşele săseşti pentru a însemna livezile din margene şi locuinţele presărate printre dânsele. Un turn mare şi greoiu, de sigur târziu, e alipit la o clădire pătrată pe care o mântue un Altar în mubchi. Se desfăşură de jur împrejur colţurile de cărămidă şi ciucuce. Innăuntru se mai văd icoane e de catapiteazmă zugrăvite pe la 172o, dar, aceasta e singura urmă din vechime. Afară însă, te loveşti de pietre romane, ca acelea din micul Muzeu al oraşului, şi unele cruci au date de la începutul veacului trecut înc'.

Vlădica Atanasie, care a iscălit actul de Unire cu Roma, ar fi înmormântat într'un colţ, în fund, la stânga, unde de curând i s'a pus şi o piatră amintitoare, din partea Bisericii unite, căreia-i place a simboliza într'însul întemeierea ei.

In cellalt capăt al oraşului, în suburbia coloniştilor Lipoveni, din Lipova, de odinioară, unde se prelungesc stradele timarilor (pielarilor), cu care nici, ca la ţară, se ridică o a doua biserică unită, tare şi largă. Pare să o fi întemeiat breasla timarilor însăşi. Odată ea avea o inscripţie cu data de 1791 şi zugrăveală din acest timp, dar parohul a crezut că sfinţii ceia de demult erau prea schiloi, şi, fără milă, a tras cu bidineaua pe deasupra, crezând că face un mare serviciu culturii.

Ca pretutindene neuniţii au căpătat numai foarte târziu voia de a clădi. Una din biserici, aşezată în cuprinsul chiar al oraşului grivilegiat, e făcut cu cheltuiala Grecilor din Compania de negustori, după care-şi iau numele şi stradele greceşti de până astăzi. Ea e totul despoiată de amintiri. Cealaltă, care se razimă, în chip original, pe nişte mari contraforturi de zid, se află în Maieri. Aici au clădit-o tot prin acei ani 1790, alte două bresle româneşti, a cismarilor şi a lunţraşilor Murăşului. Micul cimitir e plin de cruci destul de vechi şi unele din ele se ridică la capul unor sicrie de piatră, cum nu se văd aiurea decât aici la Bălgrad.

Din „Neamul Românesc în Ardeal şi Ţara Ungurească".

Misiunile streine

la serbările Incoronărei

Iată numele persoanelor care compun misiunile străine şi care vor lua parte la serbările Incoronărei împreună cu ataşaţii români:

Misiunea engleză: Ducele de York, colonel Ronal Waterhouse, amiral N. S. Cambell. Ataşaţi: general Mircescu, lt.-comandor Dragalina.

Misiunea spaniolă: infantele don Alfonso cu infanta don Jose de Landecho, Uzquiano, căpitan Santa Maria. Ataşaţi: C. Manu şi căp. Negrescu.

Misiunea sârbo-croato-slovenă: Principele Paul. Un aghiotant. Ataşaţi: Col. Bălăcescu, ministrul Creţeanu.

Misiunea Franceză: Mareşal Foch, general Berthelot, general Weygand, lt.-col. de Vassoigne, căpit. Bugnet. Ataşaţi: general I. Zadic, colonel Th. Dumitrescu.

Misiunea italiană: Ducele de Genova maiorul Frederico de Grossi, maiorul Giacometanisci. Ataşaţi: General Petala (duce de Genova), căpitanul de marină d. maior Buholzer.

Misiunea cehoslovacă: Vacsav Girsa, general Kadlec, colonel Machar. Ataşaţi: Colonel Tupa, Paraschivescu.

Misiunea olandeză: General Jonkheer C. L. van Suchtelen, R. A. baron van Hardenbroek, jonkeer D. V. Sikingle. Ataşaţi: d. col. Florescu (Suchtelen) şi Natila Costinescu Ghica.

Misiunea belgiană: Contele Charles de Broquille, generalul Rey de Bliquy, contele Guillaume de Grunne. Ataşaţi: Jean Lahovary, col. Moruzzi.

Misiunea norvegiană şi daneză: ministru Irgens, ataşat Grigorcea; ministru Birgen, ataşat Laptew.

Grecia: D. Dem. Panas ministru plenipotenţiar, generalul Kalinski şi colonel C. Vassus, aghiotanţi regali, d-na Callergi damă de onoare a reginei. Ataşat maiorul Şendrea.

Japonia: D. Nyshi ministru plenipotenţiar la Bucureşti.

Portugalia: D. de Brederode, ministrul Portugaliei la Bucureşti.

Clipe
din epopeia noastră

Mesagiul Regal cetit la deschiderea primei sesiuni a Corpurilor Legiuitoare din Iași, la 9 Decembrie 1916

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Războiul care de mai bine de doi ani însângerează lumea, a învederat că Austro-Ungaria în condițiunile ei actuale nu mai poate dăinui ca factor al echilibrului european.

Pentru a apăra interesele neamului nostru și a-i asigura unitatea și viitorul, România era datoare să intervie.

De aceia, unind soarta ei cu aceia a Puterilor prin a căror victorie se va așeza viața europeană pe baza principiului naționalităților, ea a declarat războiu Austro-Ungariei.

Germania, Bulgaria și Turcia s'au solidarizat cu monarhia vecină și au îndreptat împotriva noastră sforțările lor cele mai înverșunate.

Armata noastră a susținut lupta, în aceste grele împrejurări, cu o vitejie demnă de tradițiuni le glorioase ale strămoșilor noștri și care ne îndreptățește să privim viitorul cu desăvârșită încredere.

Până acum războiul ne-a impus jertfe mari și dureroase. Le vom îndura însă cu bărbăție, fiindcă păstrăm nestirbită, credința în izbânda finală a Aliaților noștri și oricare ar fi greutățile și suferințile suntem, hotărâți să luptăm alături de dânșii cu energie și până la capăt.

Guvernul Meu va supune deliberării Domniilor Voastre diferitele proecte de legi, în legătură cu starea de război, precum și credințele cerute de nevoile scumpei noastre armate.

Nu mă îndoesc că reprezentanții națiunii vor înlătura orice neînțelegeri, așa încât nu numai în fața țării, dar și în fața străinătății să apară neîndoelnică armonia dintre toți și să se dea astfel lumii întregi privelistea solidarității unui popor conștient de însemnătatea vremurilor pe care le trăește și de menirea lui istorică.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Aspirațiunile și jertfele de astăzi mă leagă pe Mine și Dinastia Mea și mai puternic încă de națiunea română, care va găsi pururea în Regele ei pe sprijinitorul și apărătorul drepturilor și năzuințelor sale.

In fața pericolului comun să fim cu toții însuflețiți de patriotismul cel mai călduros, să ne arătăm uniți în simțiminte și în gânduri, să înconjurăm cu dragoste și cu admirație pe soldații noștri, cari apără pământul strămoșesc încălcat de vrășmași.

Să spunem țăranului că, luptând pentru unitatea națională, el luptă totdeodată pentru desrobirea lui politică și economică.

Vitejia lui îi dă drepturi și mai mari asupra pământului pe care îl apără și ni impune mai mult decât oricând datoria ca la sfârșitul războiului să înfăptuim reformele agrare și electorale pe temeiul cărora această Adunare Constituantă a fost aleasă.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Să rugăm pe cel Atot-Puternic să ocrotească România, să aducă la biruință oștirile ei încercate de soartă și în viitorul neamului, să strigăm într'un singur glas:

Trăiască viteaza noastră armată!

Trăiască România!

FERDINAND

Mesagiul Regal cetit la deschiderea sesiunei Corpurilor Legiuitoare în Iași la 15 Decembre 1917

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

In grele împrejurări deschid sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare și vă aduc caldele Mele mulțămiri pentru reformele constitutionale.

In cea de pe urmă sesiune ați săvârșit o mare operă de solidaritate națională. Ați schimbat până în temelii viața noastră socială și politică printr'o dreaptă împărțire a pământului de hrană și prin votul obștesc.

Aceste adânci prefaceri niciodată nu au fost mai mult dorite, și d-voastră le-ați înfăptuit fără a precumpăni jertfele, văzând cu mse jertfește poporul român pentru binele patriei și al idealului național.

In acest războiu oștirea Țării pururea si-a împlinit datoria cu o vitejie vrednică de admirația lumii.

Subt apăsarea numărului covârșitor al vrăjmașului a trebuit să se retragă în câmpiile și pe plaiurile Moldovei. Repeziciunea cu care s'a reorganizat în mijlocul suferințelor celor mai de neîndurat a dovedit și de astă dată bărbăția și puterea de viață a prea mult încercatului nostru neam.

Și iarăși s'a întors aprigă și oțelită în mijlocul luptelor nesfârșite și, prin faptele ei de vitejie, la Mărăști, la Mărășești și pretutindeni pe văile și înălțimile Moldovei a scris pagini de mândrie și de glorie care vor rămânea de pomenire, nu numai în istoria Românii, dar și în acea a acestui crâncen războiu.

Astfel ostașul român, după ce apărase, bucată cu bucată pământul strămoșesc a dovedit lumii întregi că la gurile Dunării trăiește un neam știutor de menirea sa și pe care se poate răzima civilizația în răsăritul Europei.

Pentru asemenea fapte strălucite, Eu, urmașii Mei și tot neamul românesc îi vom fi veșnic recunoscători.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Oricât de dureroase vor fi jertfele ce ne mai așteaptă până să ajungem la realisarea aspirațiunilor noastre legitime, avem convingerea că ele vor fi răsplătite în ziua hotărâtoare când se va stabili în relațiile dintre popoare domnia dreptului și a libertății.

Legăturile de dragoste pe care speranțele și suferințele comune dintre Mine și Țară le-au sporit și le strâng mai cu putere Mă fac să viu în mijlocul dvoastre cu sufletul plin de credință în destinele neamului.

Nu mă îndoiesc că prin unirea tuturor voințelor și energiilor opera noastră va ajunge la bun sfârșit.

Insuflețiți de aceleași simțimintet de iubire și de devotamen nemărginit pentru Patrie, pe care le-ați dovedit cu prisosință în legislatura din urmă, cu adevărat istorică, și cu gândul la Cel Atotputernic, sunt sigur că veți duce și mai departe, uniți cu Guvernul Meu, greaua muncă pe care ați început-o cu așa de patriotică hotărîre.

Trăiască armata!

Traiasca România!

FERDINAND

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— in argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ
CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii — Telefon 643 și 350.

M. S. Regina MARIA

Dotată cu o cultură dintre cele mai alese și conducându-se în viață după normele unei concepții care nu cunoaște de cât altruismul, Regina Maria din cea dintâi clipă a călcărei pe pământul românesc, întreaga viață și-a închinat-o numai binelui obștesc al neamului la ale cărui destine a fost chemată să vegheze.

In vreme de pace, întotdeauna a stat în fruntea inițiativelor și mișcărilor care puteau să aducă o contribuție în propășirea poporului român. Nu există operă de cultură, de binefacere sau artistică, care să nu se fi bucurat de întreg sprijinul Suveranei noastre. Prezidentă aproape a tuturor societăților, care urmăresc educația și cultura femeiei române, Regina Maria, prin munca neobosită ce depune, a reușit să realizeze remarcabile progrese în această direcție.

Dar, devotamentul Reginei Maria pentru cauza noastră națională s'a dovedit a fi fără margini mai ales în timpul războiului. Nesterse vor rămânea în mintea fiecăruia dintre noi, clipele grele prin care a trecut țara noastră în acel timp, când Regina Maria cu o bunătate neasămuită încuraja și mângâia pe cei loviți de soartă. Inconjurată de Reginele Elisabeta și Marioara în timpul celor mai crâncene lupte purtate de armata română „se ducea în mijlocul răniților și înfruntând cele mai mari pericole, alina suferințele vitejilor care-și vărsau sângele pentru întregirea neamului, pregătind astfel victoria de mâne.

In afară de aceasta, Suverana noastră posedând și o aleasă cultură și fiind înzestrată cu un impunător talent de scriitoare, toate orele libere le întrebuințează lucrând la opere literare.

Astăzi, când întreg poporul român sărbătorește la Alba-Iulia Incoronarea primului Rege al României-Mari, se cuvine ca fie care dintre noi să se gândească cu recunoștință la sacrificiile făcute de Regina Maria pentru realizarea idealului nostru național. Să ne gândim că prilejul acesta măreț de manifestare a simțimântului național și patriotic al întregului neam românesc n'am fi putut să-l trăim, dacă buna noastră Suverană în fie ce clipă n'ar fi vegheat aiături de Regele Ferdinand, la destinele noastre.

In aceste clipe mărețe, toată suflarea românească trebue să-și îndrepteze privirile către Tronul de la Alba-Iulia și împreună cu prisosul ei de recunoștință, să jure credință nestrămutată și devotament Regelui Ferdinand și Reginei Maria, rugând cerul să le dea zile îndelungate și domnie fericită spre binele și mărirea țării.

Cuvântul Regelui către țară
cu prilejul Incoronării

La Alba-Iulia, de acum scumpă inimelor românești, M. Sa Regele Ferdinand, va citi următoarea proclamație, adresată tuturor cetățenilor acestei țări:

„Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională am moștenit Coroana României, după glorioasa domnie a Regelui Intemeietor.

Suindu-mă pe Tron, am rugat Cerul să dea rod muncii, ce, fără preget, eram hotărât să închin iubitei mele Țări, ca bun Român și Rege.

Pronia cerească a binecuvântat și prin bărbăția poporului și vitejia ostașilor ne-a dat să lărgim hotarele Regatului și să înfăptuim dorul de veacuri al Neamului nostru.

Am venit astăzi cu Regina — care ne-a fost tovarășă în credință neclintită la răstriște și la bucurie — ca printr'această sărbătoare să consacrăm în fața Domnului și a scumpului nostru Popor legătura ce se unește deapururea cu dânsul.

Punând pe Capul Meu, într'această străveche cetate a Daciei Romane. Coroana de oțel dela Plevna, pe care noui și glorioasele lupte au făcut-o pe veci Coroana României Mari. Mă închin cu evlavie memoriei celor cari, în toate vremurile și de pretutindeni, prin credința lor, prin munca și prin jertfa lor, au asigurat unitatea națională și salut cu dragoste pe acei cari au proclamat-o într'un glas și o simțire dela Tisa până la Nistru și până la Mare.

Intr'aceste clipe gândul meu se îndreaptă cu recunoștință către viteaza și iubita noastră armată.

Pentru răsplata trudelor trecutului, rog Cerul ca poporul nostru să culeagă în pace roadele lor binecuvântate și să propășească în liniște, frăție și muncă harnică.

Cu inima plină de dragoste și credință mărturisesc dorințele sufletului meu:

Vreau ca țărănimea, stăpână pe veci pe ogoarele ce le-a dobândit, să le dea toată puterea de rodire în folosul ei și al binelui obștesc.

Vreau ca muncitorimea, credincioasă patriei, să-și afle soarta tot mai prosperă într'o viață de armonie și de dreptate socială.

Vreau ca, în hotarele României Mari, toți fiii buni ai țării, fără deosebire de religie și de naționalitate, să se folosească de drepturi egale cu ale tuturor Românilor, e asă ajute cu toate puterile statul, în care Cel-de-Sus a rânduit să trăiască împreună cu noi.

Vreau ca Românii din toate straturile sociale, însuflețit de năzuința unei depline înfrățiri naționale, să se folosească toți de legitima ocrotire a statului.

Vreau ca în timpul domniei Mele, printr'o întinsă și înaltă desvoltare culturală, patria noastră să-și îndeplinească menirea de civilizație ce-i revine în renașterea Orientului european după atâtea veacuri de cumplite sbuciumări.

Sunt sigur că în îndeplinirea marei noastre datorii, voiu avea sprijinul tuturor bunilor fii ai țării, nedespărțiți în gând și în faptă în jurul tronului.

Acestei sfinte misiuni, în neclintită unire cu poporul nostru, voiu închina toate puterile mele de om și de Rege și asupra ei chem, în această zi solemnă de înălțare sufletească, binecuvântarea celui A-Tot-Puternic".

FERDINAND I.

Dezvoltarea istorică a poporului şi Statului român

Formarea naţionalităţei române

Desvoltarea istorică a poporului şi Statului român se înfăţişează într'o succesiune, de o regularitate deosebită, caracterizând fiecare epocă, ca şi cum ar fi determinată de o lege sau ordine inerentă fenomenelor istorice.

După renumitul linguist Miklosich, „originea naţionalităţii române pleacă din timpul depărtat când piciorul Românului a călcat prima dată pământul Illyricului".

Căci prin dominaţia romană asupra ţinuturilor illirice scăldate de marea Adriatică şi întinzându-se până la Dunăre s'a aruncat în pământul străbunilor Albanezilor de astăzi, prima sămânţă a naţionalităţii române în provinciile dunărene, dintre Adriatică şi Marea Neagră.

Cuprins în sfera latină, care urma să fie baza expanziunei elementului roman la Dunăre, Illyricul reprezintă nu numai o unitate geografică şi etnică ci şi una militară şi administrativă.

Spre Dunăre, în ţinuturile răsăritene locuite de seminţii trace, înrudite deaproape cu Illiri, limba română după cucerirea Moesiei pătrunde în ţara dintre Dunăre şi Muntele Hemului, care e cucerită definitiv sub domnia lui August.

Călcând întâia oară pământul Daciei, oştile lui August înaintează până la Mureş şi silesc pe Daci să respecte pacea şi temutul limes roman.

Cu August s'a adus viţa latină la Dunăre, dar întemeierea poporului românesc în patria sa istorică nu are loc decât un secol mai târziu prin colonizarea Daciei, de către cuceritorul Traian.

In Dacia se încheie expansiunea elementului roman spre răsărit şi între Dunăre şi Carpaţi se va desfăşura viaţa şi istoria poporului românesc, rămas veghe a latinităţii la marginea nord estică a lui orbis Romanus.

Ţara cucerită la nordul Dunărei se întindea între Tisa şi Nistru cu ţărmul Mărei Negre până la gura Bugului, unde punctul extrem al stăpânirei romane se învecina cu colonia grecească Albia.

Poporul românesc în Dacia lui Traian s'a format în unitate teritorială şi etnică cu elementul roman dela Sudul Dunărei şi în legătură continuă cu lumea latină a Occidentului, unitate menţinută şi după ce Dacia a fost pierdută pentru Imperiu, la începutul năvălirilor, când o parte a populaţiunii romane din provincia lui Traian a fost strămutată de Aurelian peste Dunăre, în provincia numită de atunci Dacia Aureliană.

Aşezarea Slavilor şi Bulgarilor în peninsula Balcanică a despărţit cele două ramuri ale neamului românesc dela Nordul şi Sudul Dunărei, izolându-le una de alta ca şi de Occidentul latin.

Până la începutul secolului al VII-lea în provinciile ocupate de Slavi între Adriatica şi Marea Neagră, limba română era limba ţării. In această perioadă de formaţiune Românii au primit şi creştinismul cu care se încheie prima fază, a primelor şase secole din istoria română, timpul de formare a naţionalităţei române pe ambele maluri ale Dunărei.

Primele începuturi de organizare politică

In faza următoare de aproximativ iarăşi şase secole e caracterizată prin începuturile de organizare politică a poporului român până la formarea Statului naţional, în legătură cu Statul bulgar în prima jumătate şi cu Regatul maghiar în a doua jumătate.

Un secol de linişte ce urmează în Dacia după risipirea Avarilor şi până la invaziunea Ungurilor, creiază aici condiţii foarte prielnice pentru prosperarea şi desvoltarea naţională a elementului român.

Elementul român absoarbe pe cel sloven, venit cu invaziunea Avarilor în sec. VI şi când Ungurii au pătruns în Ardeal, locuit pe atunci de Vlahi, coloni şi păstori ai Romanilor" (Romanorum coloni et pastores) şi de Sloveni, Vlahii erau aci populaţiunea principală, cum o dovedesc de altfel şi ironicile ungureşti.

In secolul dintre risipirea Avarilor şi invaziunea Ungurilor se pot face şi primele alcătuiri de organizaţie politică proprie la Românii din Dacia, alcătuiri ajutate şi de elementul român venit de peste Dunăre, care aducea o cultură cetăţănească mai desvoltată, formată în delung în Imperiu.

Aceste alcătuiri iau naştere sub denumirea de „cnezate", sau „judecia" conduse de „cnezi" sau „judeci", numiri păstrate până târziu în documentele româneşti.

Cuprinsă în sfera influenţei regatului maghiar, Oltenia cunoscută din vechime ca ţară românească, sub denumirea de ţara Severinului, e locul primei descălicări, urmează apoi Ţara Românească şi mai pe urmă Moldova.

Descălecarea voivodatelor din munţi e punctul de plecare al expansiunei româneşti şi al întemeierei organizaţiunei româneşti, atât în Ţara Românească, cât şi în Moldova.

Primele aşezări româneşti la răsărit de Olt şi Carpaţi sunt constatate din sec. XII dar contopirea într'un singur voivodat are loc sub Basarab Voivod, care întemeiază dinastia Basarabilor în sec. XIII; iar Moldova nu se poate constitui ca Stat, din cauza năvălirilor Cumanilor şi Tătarilor decât abia după mijlocul sec. XIV lea, cu începutul domniei lui Bogdan, care întemeiază dinastia moldovenească a Bogdan—Muşatinilor, cu scaunul la Suceava.

Dezvoltarea statului român

Cu această epocă întemeietoare, istoria română intră în a treia fază a dezvoltării sale, cea a Statului român.

Ca şi epoca precedentă ea cuprinde două perioade de câte trei secole, fiecare cu dezvoltarea ei caracteristică.

Prima perioadă e caracterizată prin domnia dinastiilor naţionale în ambele Principate, a Basarabilor în Muntenia, a Bogdan-Muşatinilor în Moldova.

Ea se termină cu unirea trecătoare a ţărilor surori sub Mihai Viteazul, ultimul din rândul domnilor, ce până atunci, în ambele Principate, s'au succedat în continuitate dinastică, în linie bărbătească aproape neîntreruptă.

Epoca lui Mihai Viteazul, ca încheiere a acestei perioade e caracterizată prin faptul că luptele lui cu Turcii spre a scutura jugul suveranităţii turceşti, la care au luat parte şi Domnii Moldovei, aliaţi cu el sunt ultimele lupte proprii pentru neatârnare ale Românilor până la războiul Independenţei.

Întreaga perioadă a dinastiilor naţionale, terminată cu Mihai Viteazul e de altfel frământată de luptele pentru neatârnare.

Epocele ei culminante sunt: domniile lui Mircea cel Bătrân, a lui Ştefan cel Mare, a lui Mihai Viteazul.

Pe lângă apărarea cauzei creştinătăţii şi dezvoltarea politică, această perioadă nu e neînsemnată nici din punct de vedere cultural, caracterizându-se şi prin organizarea bisericească, întemeiată la începutul ambelor Principate sub Alexandru Basarab în Ţara Românească şi sub Alexandru cel Bun în Moldova.

Biserica Românească întreţine unitatea bisericească a Românilor şi e în acelaşi timp principala susţinătoare a conştiinţei de unitate naţională, în perioada dinastiilor; unitatea culturală a tuturor Românilor, precedând astfel prima încercare de unire politică.

Dezvoltarea ideii naţionale — Indeplinirea unităţii politice a Românilor

In perioada precedentă, desvoltarea istorică era predominată de ideea religioasă, care o caracterizează mai ales prin lupta pentru creştinătate; de acum înainte se afirmă idea naţională. prin cultivarea limbii şi scrierii româneşti în legătură cu ideea latinităţii.

Cu toată decadenţa politică sub Fanarioţi, Principatele româneşti s'au afirmat ca cele mai de seamă focare de cultură creştină, în Orientul supus stăpânirii turceşti şi ca ocrotitoare ale creştinatăţii ortodoxe, din Imperiul otoman.

Curentele culturale duc la mişcarea revoluţionară din 1821, care a pus capăt domniei umilitoare a Fanarioţilor şi a inaugurat restaurarea politică şi culturală sub domniile pământene.

Cu steagul libertăţii naţionale, ridicat la 1848 şi la Românii de peste munţi, începe să se formeze unitatea sufletească a Românilor de pretutindeni, pentru ziua cea mare a Unirii, ce Renaşterea naţională urmă s'o pregătească.

Prima cucerire naţională în această direcţiune a fost unirea Principatelor într'un singur Stat România, sub domnia lui *Alex. Ioan Cuza.*

Dinastia şi neatârnarea ni le-au adus, binecuvântata domnie a întemeietorului Dinastiei României şi al Regatului român, *Carol* întemeietorul.

Apropierea culturală de Occidentul latin, prin care România începe să devină „un centru de cultură" şi „focarul civilizaţiunei în Orient" — după cuvântul Regelui Carol — a determinat şi o nouă orientare politică, alături de naţiunile-surori aliate.

Ideea latinităţei ne-a indicat calea ce trebuiam să urmăm le marea răspântie, în care ne-a pus cumplitul răsboi din urmă, în ceasul cel mare ce avea să hotărască soarta şi viitorul neamului întreg — cal a care în uriaşa luptă pentru drept şi libertate, ne-a dus la biruinţa şi mântuire.

Cu Majestatea Sa, Ferdinand I. Regele glorios al tuturor Românilor s'a îndeplinit astfel cea mai înaltă aspiraţiune de până acum a neamului întreg românesc: idealul unităţii naţionale.

Marea epocă a Unirii şi încoronarea primului rege al tuturor Românilor la Alba-Iulia deschide astăzi o eră nouă, pentru destinele neamului românesc şi rostul său în viitor.

La Alba-Iulia

Sus să avem inimile!

Pe unde acum mai bine de treisute de ani a trecut Marele Võevod Mihai, întrupând năzuinţa unirei tuturor Românilor, trece astăzi încărcat de Glorie, Acel care a înplinit destinul neamului. Astfel să încheie la Alba-Iulia astăzi, acel şir lung de veacuri, în care neamul românesc a suferit cu răbdare vitregiile soartei lui, dar cu nesovăiată credinţă a nădăjduit în venirea zilei, care a sosit. Şi nu putea să nu sosească, dacă atâtea generaţii au dorit-o şi destule suferinţe au pregătit-o.

De aceia să zicem Sus să avem inimile!

Din Tisa la Nistru şi până la Mare, milioane de inimi ca una bat, astăzi când se încoronează cel dintâi Rege, al tuturor Românilor.

La Alba-Iulia se glorifică azi un trecut şi se îndreaptă un neam întreg acum, către un viitor strălucit; aceasta rămâne pentru noi cei de, astăzi, toată semnificarea sărbătorilor acestora. Fericiţi dar noi, aceşti, care am trăit măreţele zile ale Unirei şi ale Incoronărei; cu capul plecat evocăm sufletelor noastre recunoştinţă, pentru acei de ieri şi mai demult, de aici şi de pretutindeni unde a trăit şi a bătut inimă românească, pentru acest neam care a jertfit atâţia pentru împlinirea zilelor ce au sosit. Rodul jertfelor voastre, ca pe rug să înalţă astăzi, în faţa altarului din Alba-Iulia pentru popòrul român şi pentru Aleşii săi cari au binemeritat de la dânsul.

Dumnezeu, luminoasă cale aşterne înaintea neamului nostru, şi cu voia Lui va merge el spre viitor de Aur, ale cărui zări se văd de-acum de abinelea. Strânşi toţi fraţii la un loc, pentru nou şi mari puteri de muncă. chemarea noastră se împlineşte şi se va împlini fără şovăire.

Acestă ne e tot gândul, aceasta ne e întreaga dorinţă; şi la sărbătoarea de astăzi, şi cei care nu au putut fi acolo, ca şi cei adunaţi de pretutindeni în jurul Regelui, cu aceiaşi inimă, cu aceiaşi credinţă, au ochii şi sufletele îndreptate către Altarul unde se sfinţesc Coroanele-Simbol, ce se vor pune astăzi, pe capul Celui dintâi Rege şi a Celei dintâi Regine a tuturor Românilor.

Iar când văi şi munţi de pe tot coprinsul românesc, vor tresări la chemarea clopotelor şi muzicelor, astăzi, în semnul Imnului: **Regele Trălască,** *împodobiţi în mantia vărednicieí şi Coroana gloriei, la Alba-Iulia, vor sta Regele Ferdinand şi Regina Maria, ca optsprezece veacuri să-I contemple şi să-I binecuvinteze!*

General Anastasiu

15 Oct, 1922.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Luni, orele 3 şi 5:
„Steaua Damascului."
Luni, orele 7:
„Madame Nittouche."
Luni, orele 10½:
„Morfiul."
Marţi, orele 3 şi 5:
„Steaua Damascului." Un senzaţional film. Partea ultimă. Preţuri de tot reduse.
Marţi, orele 7:
„Prometheus." Pentru a 3-ora. Actul I. „Liliacul." Actul I. „Dragostea Floricei." Actul I. Preţuri de premieră. Abonament Nr. 24 C. La ridicarea cortinei uşile dinspre sala să închid.
Marţi, orele 10½:
„Fl.c.ri." Pentru a 7-ora. Preţuri obişnuite.
Miercuri:
„Azilul de noapte." Prima reprezentaţie din ciclul reprezentaţiilor literare pentru muncitori. Cu uşile inchise. Preţuri de premieră. Conferinţa de dl dr. Eugen Janovics.
Joi:
„Fetiţa olandeză." Pentru a 9-ora. Preţuri obişnuite. Abonament şters.
Vineri:
„Azilul de noapte." Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 25 A. Uşile inchise.
Sâmbătă orele 3:
„Expulzatul." Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Conferinţa de profesorul Ladislau Rajko.
Sâmbătă seara:
„Dama cu camelii." Preţuri obişnuite. Abon. de zi Nr. 26 B.
Sâmbătă, orele 10½:
„Fifi." Pentru a 7-ora. Preţuri obişnuite.
Duminecă, orele 3:
„Gül Baba." Preţuri reduse.
Duminecă, orele 7½:
„Micul rege." Abonament şters. Preţuri obişnuite.
Duminecă, orele 10½:
„Triunghiul." Premieră. „In neglige." Preţuri de premieră.
Luni, orele 7:
„Aziiul de noapte." Preţuri obişnuite. Abonament de zi Nr. 27C. Cu uşile inchise.
Luni, orele 10½:
„Triunghiul." Pentru a 2-ora. „In neglige." Preţuri obişnuite.

CINEMA APOLLO

Luni: „Spiritismul." Mare drama socială.
Marţi: „Casa nevinovaţiei," Mare drama cu Lya Mara.
Miercuri şi Joi: „Minele din Kingtown." Drama de aventurii.
Vineri şi Sâmbătă: „Ziarul une femei." Drama socială cu Margareta Barnay.
Duminecă: „Dr. Marta Marx." O dramă senzaţională cu Mady Christians.

CINEMA UNIVERSITATII

Luni: „Hienele dragostei." Puternică dramă socială cu Paul Otto. Partea I.
Marţi şi Miercuri: „Hienele dragostei." Partea II.
Joi: „Frica ucigaşa." O puternică dramă socială.
Vineri şi Sâmbătă: „Dr. Marta Marx." O dramă senzaţională cu Mady Christians.
Duminecă: „Doctorul Misterios." Drama de aventurii cu Iuliani Ruppert.

CINEMA URANIA

Luni şi Marţi: „Mathias Sándor." După celebrul roman alui Verne. Partea I.
Miercuri şi Joi: „Mathias Sándor." Partea II.
Vineri şi Sâmbătă: „Mathias Sándor. Partea III.
Duminecă: „Marea de Aur." Dramă din aventuriile lui Kay Hoog.

Rugăciunea Incoronării

pe care o va ceti Mitropolitul-Primat după ce va pune împreună cu Primul Ministru Coroana de Rege al tuturor Românilor pe capul Maestăţii Sale Regelui Ferdinand şi Coroana de Regină a României Mărite pe capul M. Sale Reginei Maria, — la 15 Octombrie 1922, în Alba-Iulia:

Doamne Dumnezeule, Impăratul Impăraţilor şi Domnul Domnilor, Cela ce în purtarea Ta de grijă ai trimis poporului românesc Voevozi ca Basarab, Mircea-Cel-Bătrân, Ştefan-Cel-Mare, Mihai Viteazul, pe Voivodul mucenic Constantin Brâncoveanu şi pe înţeleptul Carol: — cu genunchii plecaţi şi cu inima smerită cădem înaintea Ta, şi îndrăznim a Te ruga din adâncul sufletelor noastre, pe Tine, Cela ce croieşti soarta popoarelor: — Insuşi şi acum caută din sfântul tău lăcaş ceresc asupra pământului românesc — celui rescumpărat prin jertfele şi scump sângele fiilor săi — şi ia sub scutul aripilor Tale pe credinciosul robul Tău Ferdinand I, pe carele bine ai voit a-L pune Domn şi Stăpânitor asupra României întregite; îmbracă-L pe el cu putere de sus şi pune pe capul Lui Coroana, din care strălucesc mai mult decât pietrele cele scumpe, virtuţile poporului român. Aşează-L pe El pe tronul dreptăţii; păzeşte-L cu arma Sfântului Tău Duh, arătându-L biruitor înfricoşat asupra tuturor duşmanilor ţării.

Doamne, Cela-ce îndrumezi pe regii pământului, ca un A-toate-Stăpânitor, povăţueşte şi pe Regele nostru Ferdinand şi-L învredniceşte să desăvârşească lucrul ce L-ai încredinţat Lui; călăuzeşte-I paşii în toate zilele vieţii Sale, ca să fie un bun părinte pentru toţi fiii ţării.

Incălzeşte inima Lui de dragostea către ţara şi popor, şi sădeşte în ea milă faţă de cei năpăstuiţi.

Fă-i parte de sfetnici luminaţi şi fără prihană; şi întăreşte credinţa supuşilor săi, ca — uniţi în cugete şi simţiri — să ducă moştenirea Ta aceasta — ţară română — în pace şi linişte, la fericire şi glorie.

Intăreşte-L întru credinţa cea către Tine şi biserica Ta cea sfântă; arată-L apărător al drept-măritoarei credinţe strămoşeşti şi a aşezămintelor ei, ca să reînvieze vechea-i strălucire, şi să judece poporul său întru dragoste şi pe cei greşiţi întru bunătate. Ca prin aceasta să se învrednicească, precum de iubirea ţării sale, aşa şi de vecinica Ta împărăţie.

Inmulţeşte-I Doamne zilele Lui, ale Reginei şi a întregei sale familii, întru sănătate îndelungată.

Revarsă şi asupra ţării noastre în toată vremea, mila Ta, dăruindu-i bunăliniştea văzduhurilor, îmbelşugarea roadelor pământului şi toate cele ce sunt spre trebuinţa cea vremelnică şi vecinică a poporului ei.

Să nu întorci faţa Ta de către poporul nostru pentru păcatele sale, ci — în negrăita Ta bunătate — milueşte-L, ca să simtă zilnic mâna Ta ocrotitoare; şi prin toate lucrările şi faptele sale — ce le îndeplineşte spre binele lui şi al ţării — să-ţi slujească Ţie: a Căruia este împărăţia şi puterea şi mărirea, acum şi pururea şi în vecii vecilor.

AMIN.

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ şi „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Nici când şi nicăirea
nu sau putut căpăta gata
paltoane
pardesiuri
şi vestminte bărbăteşti
asa bune ca acuma la firma
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirei No. 10
Asortiment mare de ştofe.
2256

S'a pierdut

un portmaneu negru de piele cu documentele militare, eliberate pe numele Karsay László. Dacă cineva le va afla, rog să binevoiască a le trimite administraţiei Infrăţirea.

•

In ziua 3 Novembrie în Nearadul de jos pierzând biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Szabó Sándor
Turda

Incoronarea în faţa streinătăţei

Semnificaţia misiunilor trimise

Incoronărei Regelui Ferdinand i se atribuie o importanţă deosebită nu numai din punctul de vedere al năzuinţelor neamului românesc, ci semnificaţia acestui mare act istoric priveşte deaproape şi interesele streinătăţei. Căci puterile occidentale prin tratatele războiului, necunoscând de drept şi de fapt reîntregirea la olaltă a tuturor provinciilor locuite de români, au înţeles să se sprijine în centrul şi estul Europei pe un stat puternic care să menţie echilibrul politic şi să vegheze în fie ce moment ca pacea să nu fie turburată.

Faptul că statele europene au trimis la încoronare misiuni în fruntea cărora stau personalităţi dintre cele mai distinse, dovedeşte că streinătatea ţine să întărească încă odată ideia că România în Europa este considerată ca un factor cu multă greutate în politica internaţională.

Această atenţiune venită din partea marilor puteri, ca şi din partea statelor de care suntem legaţi prin alianţe, trebuia privită în strânsă legătură cu atitudinea României faţă de ultimele evenimente externe. In adevăr, deşi după răsboi a urmat o perioadă de timp când ţara noastră era neglijată, totuşi prin înţelepciunea arătată de conducătorii ei, încetul cu încetul streinătatea s'a convins că în concertul european România de după război joacă un rol de care e neapărată nevoie să se ţie seamă.

Cu deosebire politica externă a României s'a dovedit a fi potrivită cu interesele Europei, atunci când la conferinţa genoveză tenziunea dintre aliaţi tindea să culmineze într'o ruptură între Franţa şi Anglia, ceiace fără îndoială că ar fi periclitat pacea. Numai intervenţiei delegatului român i s'a datorit continuarea dezbaterilor conferinţei. Aceste consideraţiuni au contribuit ca marile puteri să manifeste pe viitor cu totul alte aprecieri de cât până atunci asupra rolului României în politica internaţională şi să-i solicite sprijinul ori de câte ori liniştea Europei este ameninţată.

Potrivit nouei situaţii pe care ţara noastră o ocupă în echilibrul european se ştie că la conferinţa pentru rezolvirea crizei din orientul apropiat, marile puteri au solicitat şi sprijinul României. Este deci neîndoelnic că invitaţiunea primită din partea marilor cancelarii europene, dovedeşte încă odată autoritatea de care ne bucurăm în faţa streinătăţei.

Rezultă de aici, că atunci când statele Europei îşi trimit reprezentanţi dintre cei mai de vază la încoronarea primului rege al României Mari, nu au în vedere numai de a corespunde unei atenţiuni datorită neamului românesc, a cărui vitejie şi sacrificiu a folosit deopotrivă apărărei cauzelor drepte a tuturor popoarelor. Prezenţa iluştrilor oaspeţi streini în mijlocul nostru apare ca o afirmaţiune a întregei Europe că România reprezintă o forţă care atârnă greu în balanţa răspunderilor asupra intereselor internaţionale şi de care trebuie să se ţie seamă.

CIORAPII Lloyd 147 1630
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

La Bălgrad

Sus la Bălgrad pe cetate
Vulturul din aripi bate
Da nu-i Vultur zburător,
Ci e steag biruitor
El durerile răzbună
Si'n mănunchi pe fraţi adună.

La Bălgrad, cetate sfântă,
Codrul freamătă şi cântă
Da nu-i codrul foşnitor
Că-i o ţară şi-un popor
Care cântă şi se închină
Pentru Rege şi Regină.

Sus la Bălgradul slăvit
Soare nou a răsărit,
Da nu-i soare luminat
Ci e vodă 'ncoronat
Si nu-i stea din zări albastre,
Ci e Doamna ţării noastre.

Ţine-i Doamne, pe-amândoi
Pentru ţară, pentru noi
Cât pe-a cerului ţării
Soarele va încălzi
Că din noapte şi robie
Ne-au adus la 'mpărăţie!

I. U. Soricu.

Cei cari nu vin

La măreaţa solemnitate care se desfăşură la Alba-Iulia şi Bucureşti au răspuns toţi fii acestei ţări, fericiţi de Dumnezeu să-şi vadă realizat idealul pentru care generaţii de strămoşi au suferit şi luptat. Cu mic, cu mare, ţărani, muncitori, negustori, intelectuali s'au grăbit să asiste la clipa solemnă când Regele şi Regina vor primi din mâna Mitropolitului primat şi a primului ministru, după datină, coroana de Domn şi Doamnă a tuturor românilor. In glasul emoţionat al clopotelor, în sunetul famfarelor şi aclamaţiilor mulţimei se va pogorî darul dreptei răsplătiri asupra Acelora ce cu atâta vrednicie au ştiut să întruchipeze în fiinţa Lor, aspiraţiunile seculare ale unui popor viteaz şi cuminte.

Va fi un moment rar, un moment în care lacrima bucuriei va tremura sub induioşarea aducerii aminte. Acest moment va fi mai elocvent decât toate documentele. Reprezentanţii ţărilor europene vor vedea luminos dreptatea cauzei noastre, vor ceti în emoţia aceea măreaţă, ceea ce documentele istorice nu cuprind şi vor înţelege măreţia sufletească a acestui popor care a suferit şi răbdat 11 secole, aşteptând ziua dreptăţii de astăzi.

Dar acei ce vor sta la Alba-Iulia în preajma Suveranilor tuturor românilor, în numele Franţei, Angliei, Italiei, Spaniei, Iugoslaviei, Greciei, Cehoslovaciei, Poloniei şi ale altor state europene, vor avea rarul prilej să vadă şi altceva. Din refuzul de participare al guvernului ungar vor putea să judece câtă nedreptate istorică a îndurat poporul românesc şi câtă lipsă de loialitate este în felul cum Ungaria uzurpatoare de altădată şi cea redusă la propriile ei teritorii de astăzi, au căutat să mistifice Europei adevărul.

Ungaria fireşte nu putea să-şi participe la Incoronarea Suveranilor tuturor românilor pentrucă ar fi însemnat că renunţă la gândul vechilor ambiţiuni de neîntemeiată grandoare. Integritatea noastră naţională, desigur, o doare; iar Actul Incoronării dela Alba-Iulia reprezintă simbolizarea acestei indestructibilă integritate naţională. Cum ar fi putut Ungaria să nu refuze? Primind, ar fi fost să se supună cu bună voie unei torturi pe care nu ştiu dacă ar fi putut-o suporta. Refuzând, Ungaria a evitat remuşcările pe cari i le-ar fi sugerat spectacolul măreţ al poporului adunat în jurul Suveranilor săi, pentru a uita trecutul dureros şi nedrept în clipa când năzuinţele strămoşilor lui au căpătat realizare.

Alături de noi străinii vor înţelege şi vor ierta. Ceea ce nu vor şti, şi nu e bine să ştie niciodată, este că împreună cu Ungaria care poate fi scuzată că nu participă, s'au găsit români cari în ceasul acesta măreţ şi unic, au crezut nimerit să lanseze sofisme cu aparenţă de argumente juridice, în faldurile cărora se ascund josnice resentimente de politică internă. Şi dacă streinii nu ştiu şi nu vor şti niciodată că s'a găsit un pumn de români cari nu s'au putut smulge din nimicnicia ambiţiunilor de toate zilele în ziua aceasta a înălţării naţionale, poporul adunat la Alba Iulia se va întreba cu îndreptăţită curiozitate, cum se simte oare partidul naţional şi acei ce nu pot participa fără aprobarea Papei, în afară de sentimentul general al ţării şi alături de guvernul dela Budapesta, care are cel puţin scuza mişeliilor sale trecute.

Dacă acei cari nu se bucură cu bucuria tuturor românilor de Incoronarea Suveranilor noştri nu ar fi aşa de puţini, desigur că am fi putut avea regretul că măreţia acestui act, atât de dorit şi cu atâtea jertfe realizat, ar fi fost ştirbată. E totuşi trist că Ungaria şi-a găsit tovarăşi în izolarea sa de ridicolă rancună!

A. R. Gus.

Atenţiune!

Toţi cei cari sosesc în Capitală, să nu peardă ocaziunea de a vizita:

Splendida Grădina de Iarnă
Restaurantul „TUNELUL“

In centru — sub GRAND HOTEL — strada Mihai Vodă No. 2 Reparaţiuni excelente. Băuturi fine. Grătar special sub conducerea renumitului şef Mitică Cocoş. Orchestra clasică Alex. Botea. Se servesc banchete etc. etc. Preţuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Serbările încoronării Suveranilor

Programul definitiv al serbărilor

Cortegiul istoric care va defila în Capitală

La Alba-Iulia

Ziua I-a

La orele 9 şi 15, descinderea din trenul regal a MM. LL. Regele şi Regina, AA LL. RR. principele şi principesa moştenitori şi a Familiei Regale.

In gară, la Alba-Iulia se vor găsi: dl preşedinte al consiliului de miniştri, preşedinţii Corpurilor Legiuitoare şi domnii generali cari vor escorta călăricortegiul regal.

MM. LL vor fi întâmpinate de primarul oraşului cu pâine şi cu sare.

Familia Regală, precum şi dl preşedinte al consiliului de miniştri şi d-nii preşedinţi ai Corpurilor Legiuitoare vor pleca în automobile la biserica din Alba-Iulia, înainte de plecarea MM. LL.

Plecarea cortegiului

orele 9 şi 30

După plotoane din regimentul de Escortă Regală, Mareşalul Curţii. MM. LL. Regele şi Regina în trăsura de gală escortată de domnii ofiţeri generali.

Principele şi Principesa Moştenitori

Două plotoane din regimentul 4 roşiori.

Sosirea cortegiului la biserica din Alba-Iulia

orele 10

Persoanele invitate se vor afla în biserică la locurile indicate în plan.

Preşedintele consiliului, domnii preşedinţi ai Corpurilor Legiuitoare vor aştepta pe MM. LL. Regele şi Regina în pridvorul bisericii.

Mitropolitul Primat va întâmpina pe MM. LL la intrarea bisericii in care se va oficia serviciul divin.

La eşirea din biserică a MM. LL. Regele şi Regina, însoţiţi de înaltul cler şi urmaţi de AA. LL. Regele Principele şi Principesa Moştenitori şi de Familia Regală, principii străini, capii de misiuni, preşedintele consiliului de miniştri, preşedinţii Corpurilor Legiuitoare şi toate persoanele ce au asistat la serviciul religios, vor merge către baldachinul aşezat în faţa clopotniţei.

MM. LL. Regele şi Regina vor lua loc sub baldachin, unde se va face încoronarea, după care, patru crainici, aşezaţi în cele patru colţuri ale mulţimei din piaţă, vor citi proclamaţiunea către popor.

Parlamentarii şi invitaţii cari în timpul serviciului vor sta în aripa stângă a colonadelor (M) vor eşi în faţa coloptniţii şi vor lua loc în tribuna (B) din aceiaş parte iar invitaţii din biserică, vor lua loc în cealaltă tribună (A) în faţa clopotniţei

MM. LL. Regele şi Regina, după terminarea serviciului divin vor merge la apartamentele regale unde depun coroanele

Orele 12. — Dejun în sala Unirii şi în sala Teatrului a persoanelor invitate şi ospăţul poporului.

Orele 14.30. — M. S. Regele va trece trupele în revistă, însoţit de M. S. Regina, AA. LL. RR. Principele şi Principesa Moştenitori, urmaţi de AA. LL. RR. Principii români şi streini, precum şi de militarii capi de misiuni şi de ataşaţii militari străini călări.

După aceea M. S. Regele va primi defilarea în faţa tribunelor în care vor lua loc persoanele oficiale.

Plecarea trenului regal

Principii străini, misiunile străine, d-nii miniştri, detaşamente militare cu drapele, invitaţi, etc. vor părăsi Alba-Iulia după plecarea trenului regal şi vor sosi însă la Bucureşti înaintea acestui tren, conform itinerariului ce se va comunica ulterior.

In Capitală

Ziua II-a (în Capitală)

Orele 10. — Descinderea din trenul regal a MM. LL. RR. Principele şi Principesa Moştenitoare şi a familiei regale, în gara Mogoşoaia, unde se vor găsi principii streini, capii misiunilor streine, co siliul miniş rilor. dnii preşedin i ai Corpurilor Legiuitoare, dnii generali şi drapele e tuturor regimentelor.

Plecarea cortegiului regal de la gara Mogoşoaia la Mitropolie

Orele 10.15. — Trecând pe sub arcul de triumf, unde primarul Capitalei, în frun ea consiliului comunal, va prezenta MM. LL. Regelui si Reginei pâinea şi sarea trudiţională.

Cortegiul va fi format după cum urmează:

Un escradon din regimentul de escortă regală; drapelele; M. Sa Regele, A. S. R. Principele Moştenitor, A. S. R. Principele Nicolae, principii streini, capii militari ai misiunilor streine. generalii tot călări.

M. S. Regina. A. S. R. Principesa Moştenitoare, familia regală, principesele streine, în trăsuri de gală.

Două plotoane din regimentul de escortă regală vor închide cortegiul

Pe tot percursul vor fi înşirate trupe şi şcolile.

Orele 12 şi 30. — Sosirea la Mitropolie, unde se vor găsi guvernul, miniştrii streini, preşedintele şi vice-preşedinţii Senatului şi Camerei şi birourile, secretarii generali şi înalţii funcţionari ai Statului.

Mitropolitul Primat va întâmpina pe MM. LL. Regele şi Regina la intrarea în biserică.

Orele 13 şi 15. — Formarea şi plecarea cortegiului în aceiaş ordine ca la sosire la statuia lui Mihai Viteazul.

Orele 14. — Defilarea cortegiului istoric şi a primarilor din întreaga ţară.

Orele 20. — Dineu de gală la palat.

Ziua III-a (Capită)

Orele 10 dim. — Recepţie la palatul regal a misiunilor streine.

Orele 11. — Recepţia corpului diplomatic, tot la palatul regal.

Orele 12. — MM. LL. Regele şi Regina se vor duce la Arenele Romane din parcul Carol, unde vor primi omagiul primarilor şi unde un primar va vorbi în numele colegilor săi.

Orele 17 — Recepţie la palat a corpurilor constituite.

Orele 21. — Reprezentaţie de gală la Teatrul Naţional.

Focuri de artificii, iluminaţii şi retragere cu torţe în Capitală şi în toate oraşele din ţară în cele 3 zile ale încoronării.

•

In ajunul încoronării se vor oficia tedeum-uri la aceeaş oră, în toate oraşele din ţară şi la toate bisericile de orice confesiune.

Duminecă, la orele 10,30 dim. când MM. LL. Regele şi Regina vor fi încoronate la Alba-Iulia, la toate bisericile din ţară vor suna toate clopotele.

In momentul încoronării se vor trage 101 tunuri atât la Alba-Iulia cât şi la Bucureşti, şi în toate oraşele reşedinţe de judeţ.

La Bucureşti se vor trage 101 tunuri şi în ziua II-a în momentul când MM. LL. Regele şi Regina vor trece sub arcul de triumf, în acelaş moment vor suna toate clopotele dela toate bisericile din Capitală.

In ziua I-a a încoronării se vor ţine în toate şcolile şi în toate cazărmile cuvântări ocazionale.

La biserici, la serviciul divin ce se va oficia în prima zi, se va citi şi o pastorală a mitropoliţilor respectivi. Cu ocazia acestor servicii divine va fi şi paradă militară.

•

Toate trei zilele de încoronare vor fi zile de sărbătoare. Şcolile şi magazinele vor fi închise, iar fabricile nu vor lucra.

•

Direcţiunea siguranţei aduce la cunoştinţa generală, că toate persoanele cari merg cu anumite însărcinări la Alba-Iulia trebue s'aibă acte de identitate asupra lor, cari înainte de plecare trebuesc vizita la direcţiunea siguranţei generale, din Bucureşti, inspectoratul brigazilor centrale.

•

Persoanele cari au primit invitaţiuni la serbările încoronării, vor trimite răspunsul lor cât mai grabnic la preşedinţia consiliului de miniştri, Str. Cantacuzino 13.

Cum va defila cortegiul istoric

Acest cortegiu este alcătuit din grupuri de figuranţi reprezentând cele mai importante epoci din istoria Românilor.

Aceste grupuri se vor desfăşura în chipul următor:

O fanfară militară anunţă printr'un marş triumfal sosirea cortegiului pe care îl precedează la o distanţă simţitoare depărtată de începutul cortegiului fiind o unitate cu totul distinctă de caracterul general al cortegiului.

I

Epoca Daco-Română (104)

Acest grup este format din călăreţi reconstituind armata Daco-Romană şi defilând în chipul următor:

Un grup roman compus din:

Centurionul, Aquiliferii Signiferii, Cornicerii şi Phaleraţii.

Grupul dac compus din:

Dracosul (stindardul dac) Alebardierii şi Suliţaşii.

Urmează după aceea:

Impăratul Traian şi regele Decebal

după cari următoarele grupuri:

Tribunii romani, Şefii daci, Vexilarius cu cetele legionare (eques) şi dracosul cu cetele de luptători daci.

La o distanţă de 50 m. de acest grup apare.

II

Epoca legendară

(Descălecătoarea)

Reprezentând cetele primilor luptători români din vremea lui Dragoş Vodă şi Radu Negru

In fruntea lor călăresc Buciumaşii urmaţi imediat de steaguri cu străjile lor de suliţaşi.

Vin apoi cei doui voevozi Dragoş Vodă şi Radu Negru reconstituit după reliquele de la Curtea-de Argeş purtând buzdugane.

Ei sunt urmaţi de curtenii lor, judeţii şi Pârgarii după cari vin Crucile de voinici comandate de Viteji şi pâlcurile de Hansari comandate de Soltuzi.

III

Seria principalelor epoci istorice

Mircea cel Bătrân şi Alexandru cel Bun

Acest grup este format din:

Buciumaşii cari merg înainte.

Steagul Muntenesc cu straja lui de Arbaleţi.

Steagul Moldovenesc cu străjile de Arcaşi apoi Toboşarii şi Trâmbiţaşii cari precedează grupul domnesc, Mircea cel Bătrân şi Alexandru cel Bun, în veşminte reconstituite după frescurile timpului, urmaţi imediat de curtenii lor, Marele Vornic, Marele Pârcălab, Hatmanul şi Aga Polcovnicul.

Urmează apoi oastea românească de Suliţaşi, Arcaşi şi Arbaleţi înşirată în chipul următor:

Pustaşii (ghioaga), Slujitorii statorniciţi (catane de scuteală) grup compus din Vânători şi Căuşei şi Lefegii (buciumaşii, melelogii şi cotoracii).

Aceste grupuri sunt conduse de căpitanii lor îmbrăcaţi în coifuri şi zale.

IV.

Epoca lui Stefan Cel Mare şi Vlad Ţepeş

Oastea moldoveană şi munteană înşirată în chip de alai domnesc se desfăşoară astfel:

Marele vornic, apare în capul oastei şi este urmat apoi de Steagurile moldovenesc şi muntenesc cu străjile lor.

In urma lor vine şirul Surlaşilor urmaţi de Hotnogi (ourtători de arbalete) apoi Domnitorii:

Stefan Cel Mare şi Vlad Ţepeş

în cunoscutele lor vestminte, purtând buzdugane domneşti.

In urma lor vin Copiii de casă cu lungi spade de paradă după care urmează Sfatul boerilor mari (Marele Spătar, Marele Polcovnic, Vornicul, Vistierul şi Comisul).

Urmează după aceea:

La o mică distanţă in urma lor apar cetele oştenilor moldoveni conduse de Armaş şi compuse din:

Iunaci (scutelnicii) cu Vitejii lor şi oastea muntenească compusă din Arcaşi şi Sulitaşi cu căpitanii lor condusă de Marele Pârcălab.

V.

Epoca lui Mihai Viteazul

Acest grup inchipue Intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia.

In fruntea oastei româneşti merg toboşarii călări cu tobe împodobite şi aşezate de ambele părţi ale cailor şi după el trâmbiţaşii.

Vin după aceia în acelaş rând cele trei steaguri ale Ţărilor Române unite, Moldova, Muntenia şi Ţara Ardealului cu garda formată din Ceauşii domniei, apoi Căminarul în fruntea Paiccilor domneşti (copii de casă).

Singur şi distanţat de ceilalţi pe un cal alb în armură şi cu bogată mântie domnească trece.

Mihai Viteazul sprijinind pe coapsa dreaptă buzduganul domnesc.

Voevodul este urmat de Sfatul vitejilor săi căpitani:

Banul Manta, Banul Mihalcea, Vornicul Preda Buzescu, Căpîescu Udrea, Dan şi Stoica Fărcaş.

Urmează apoi Sava Armaşul în fruntea călăraşilor săi (Panduri şi Lipcani) Baba Novac, conducând haiducii lui şi apoi Vel-căpitan Deli Marcu în capul mercenarilor (Deşlii şi Beşlii).

VI.

Epoca Matei Basarab— —Vasile Lupu

In fruntea grupului o ceată de ceauşi călări după cari vin Toboşarii şi Surlaşii, apoi Steagurile (Prapure) ale Moldovei şi Munteniei.

Straja steagurilor e formată de un grup de Vânători călări conduşi de Vătaful lor. Vin după acela voevozii:

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Programul definitiv al serbărilor

atei Basarab şi Vasile Lupu costumele reconstituite după mente autentice.
apoi domnilor vine Sfatul rilor mari în fruntea cărora resc Spătarul şi Armaşul purî spadele domniei.
n urma lor: C minarul conând Fustaşii, Başbulucbaşa ducând Dorobanţii şi Ferenţii şi apoi doi Iusbaşi conduid Seimenii şi Chihăile (poteraverzi).

VII.

oca Dimitrie-Cantemir-Constantin Brancoveanu

Doi „Povăţuitori" cu steaguri la lte merg în fruntea grupului. In urma lor vin steagurile Molvei şi Munteniei.
O ceată de Ceauşi formează raja steagurilor iar Vătafii formează straja celor două Tuiuri

vin imediat după steagurile omniei.
Urmează apoi călări voevozii:

Dimitrie Cantemir şi Constantin Brâncoveanu

ţinând în mână buzduganele domneşti.
In urma domnitorilor vine ceata Armăşeilor (feciori de boeri) cu brâuri de argint şi sulie argintate.
Marele spătar şi marele Postelnic merg în fruntea sfatului boieresc compus din Boerii Divaniţi de starea I. şi Boerii de starea II-a.
La o mică distanţă de ei apare Sangeacul (steagul) roşu semnul încrederei în domnie ce se dăruie de sublima Poartă.
In fruntea lui Tabulhaneaua (muzica ienicerilor).
In fruntea oastei, care complectează grupul, călăresc:
Hatmanul şi Aga urmaţi de Bulucoaşa în capul roatelor de Seimeni (sulităşi) şi doi Valcăpitani de cote conducând roatele de Scutelnici şi Dorobanţi (arhebuzieri).

VIII.

Revoluţia din Transilvania Horia Cloşca şi Crişan

In fruntea Moţilor revoluţionari merg Bucumătorii (cu tulnice). După ei vin cei trei şefi revoluţionari.
Horia în mijloc, Cloşca şi Crişan în lături.
Inapoia lor vine Steagul revoluţiei, pe care se vede crucea deasupra unei inimi străpunsă de spadă şi cu inscripţia „Horia Rex Daciae floreat".
Straja steagului e formată de moţi purtând topoare şi având în mijlocul lor un preot.
După steag vin cetele Căpitanilor juraţi şi Căpitanilor aleşi. In urma lor vin Căprăriele moţilor de Lăncieri şi Puşcaşi conduşi de căpitanii de căprării.

IX.

Revoluţia din Muntenia (1821) Tudor Vladimirescu

Acest grup închipue intrarea lui Tudor Vladimirescu în Bucureşti în Martie 1821.

O ceată de panduri cu şuşaneaua în spate călăresc în capul „Adunării poporului" deschizând astfel alaiul revoluţiei.
Steagul albastru al revoluţiei, reconstituit după cel autentic, având în dreapta un preot cu crucea în mână, e urmat de o strajă de panduri.
Vine după aceia singur „Domnul Tudor"
Inapoia lui vin căpitanii: Caleţeanu, Cioranu, Ghencea şi Caravia, apoi,
Boerii divaniţi (cari depuseră jurământul) în anterie şi işice, apoi:
Oastea revoluţionară, compusă din: Căpitan Urdăreanu cu roata lui de Panduri, căpitan Miu cu ceata de Haiduci, Delibaşa Hagi Proda şi Căpitanul Macedonsky cu roatele de Arnăuţi şi Neferi.

X.

1848

Revoluţia din Ardeal Avram Iancu

Buciumătorii merg înainte.
Steagul revoluţiei între doi lăncieri cu garda de moţi trec în grup având un preot în mijlocul lor.
In urma acestui grup apare o puternică ceată din vestita „Gardă Naţională".
La oare care distanţă de acest grup trece singur
Avram Iancu („regele munţilor").
El este urmat la câţiva paşi de Tribuni şi Prefecţi după cari urmează:
Cetele de moţi (lăncieri) şi de vânători-puşcaşi conduşi de căpitanii lor.
Aceşti căpitani sunt şi ei precedaţi de alţi căpitani numiţi Vice tribuni ce merg în capul grupurilor, încinşi cu sabie şi puşca în spate.

XI

In România

Acest grup simbolizează mişcarea de dezrobire politico-militară a anului 1848.
Un grup de lăncieri şi un altul de Dorobanţi de judeţ cu ofiţerii lor precedează „Carul alegoric" al deşteptării.
O femee aripată în costum alb de Arhenghel ţinând o spadă în mâna dreaptă şi trâmbiţa de deşteptare în mâna stângă, domină în partea superioară a carului stând în picioare în mijlocul unui mare cerc de flori.
Pe două trepte mai jos, de o parte şi de alta coboară 4 fete purtând coşuri de flori.
In partea din faţă a carului un grup frăţesc de tineri bonjurişti bătrânii boeri şi ţărani cu panglici tricolore pe piept, purtând steagul deşteptărei pe care stă scris „Frăţie şi dreptate" sfâşie foile „Regulamentului organic".
Restul carului în mod simetric este complectat de tineri revoluţionari, ţărani şi boeri ce s'au lepădat de ranguri şi privilegii.
Acest car împodobit cu ghirlande de flori, stofe şi covoare e tras de 6 cai, conduşi de surugii în costumele lor tipice.
Carul este urmat de o roată de pompieri (din Dealul Spirei) cu paruciul lor după cari vin călări: Dorobanţi de judeţe.

XII.

1859

Unirea Principatelor

Acest grup înfăţişează prima pagină a realizărei Unităţei noastre naţionale sub sceptrul unui singur Domnitor.
In fruntea tuturor merge Tamburul major în capul fanfarei sale.
Un grup de lăncieri de rând călăresc înaintea domnitorului.
Cuza Vadă purtând pe umeri mantia domnească şi călărind pe un cal alb merge în fruntea Stabului Domnesc (ofiţerii superiori) după cari vine.
Steagul României între doi lucheri.
formată din:
Un colonel ce conduce trupa de lăncieri de herand (parucici, feldferici) şi grupul de (lăncieri de rând) căpitani, paruchi şi soldaţi).
La o mică distanţă de ultimul şir soldătesc vine „Carul alegoric" al Unirei;
In mijlocul şi partea înaltă a carului, pe un tron de flori stau două fete reprezentând „ţările surori" ţinând între ele tricolorul desfăşurat al Unirei.
Intr'o desfăşurare spirală de sus în jos se înlănţue o horă de ţărani, ţărance şi tineri „unionişti" iar în mijlocul lor un taraf de lăutari în anterie şi giubele cântă „Hora Unirei".
Carul este împodobit cu flori, steaguri şi embleme şi escortat de un grup de călăreţi dorobanţi de poştă.

XIII.

1877.

INDEPENDENTA

Acest grup înfăţişează epopeia războiului pentru Independenţa definitivă a României şi defilează în ordinea următoare:
Un grup de jandarmi călări deschide cortegiul.
Domnitorul Carol I, apare tânăr călărind în capul statului său major, format de generalii vestiţi ai războiului nostru.
In urma lor iarăşi escortă de Jandarmi călări.
Vin după aceia:
Roşiori şi
Călăraşi cu costume de paradă apoi
Infanteria înşirată astfel:
Tamburul major în capul corniştilor şi tobosarilor.
Vine apoi:
Muzica regimentului (dorobanţi) cu şeful lor, după care urmează Steagurile sfâşiate (8) purtate de soldaţi din diferite arme, după care urmează o grupă de dorobanţi, alta de linie şi alta de vânători (toţi în tunici).
Vine după aceia „Carul alegoric" reprezentând

Reduta dela Griviţa

Pe o platformă superioară a redutei „România liberă" reprezentată printr'o ţărancă ce ţine desfăşurat tricolorul României, încununează pe eroii dela Griviţa, Valter Mărăcineanu, Sonţu şi Giurăscu.
Mai jos reduta este flancată de gabioane aranjate în semicerc înapoia cărora apar cuiţanii Griviţei cu căciulele lor.
Restul carului este completat prin grupuri de Dorobanţi în bluze de Vânători şi Linie.
In urma carului, călătoresc tunari (în tunici) şi Călăraşi (în bluze).

XIV.

1918.

Triumful final Intregirea Neamului

Intregul cortegiu istoric se încheie cu grupul care reprezintă realizarea visului naţional „Unirea" întregului neam românesc prin bravura şi virtutea soldatului nostru.
Ca o viziune a vitejiei strămoşeşti, un car de triumf roman tras de 4 cai (quadrigiu) serveşte de introducere a simbolului Victoriei naţionale.
Doi legionari romani pedeştri conduc carul, ţinând frânele cailor.
In carul aurit în dreapta şi în stânga stau în picioare „doi ostaşi români" ţinând în mânile lor trâmbiţa de alamă.
Intre ei pe un suport mai înalt o femee aripată reprezentând „Victoria" ţine în mâna stângă drapelul nostru tricolor, iar cu dreapta întinsă încununează fruntea gloriosului sărbătorit înfăţişat printr'un simplu soldat român.
Soldatul ocupă locul principal la parapetul carului.
După o distanţă mai mare apar câteva rânduri compacte de cavalerie românească în ţinută de campanie şi care precedează carul alegoric al „Unirei tuturor românilor".
Carul reprezintă un adăpost blindat către care se desfăşoară nişte tranşee ce înconjoară de trei părţi adăpostul.
Pe mamelonul acestui adăpost între sârme ghimpate şi cruci făcute din ţăruşii sârmelor „patru ţărance" îmbrăţişate reprezentând „Ţinuturile româneşti unite" (România veche), Ardealul, Bucovina şi Basarabia) se detaşează pe un mare disc pe care se vede reprezentată Stema actuală a ţării.
Din tranşee şi adăpost apar soldaţii neclintiţi la posturile lor.
Pe platforma anterioară a carului şi în jurul unei mari Cruci Roşie se vede grupată „legiunea eroinelor" ce şi-au făcut datoria în preajma frontului:
In urma carului unirei şi în chipul colăcerilor unei frumoase nunţi, apar cinci grupe distincte de ţărani călări în portul ţinuturilor româneşti şi cu care se sfârşeşte cortegiul.
Fiecare grup poartă în alai steagul prapur al ţinuturilor respective.
Astfel grupul Munteniei duce Vulturul, grupul Moldovei duce Zimbrul, grupul Ardealului duce Stema celor şapte cetăţi, grupul Banatului duce Leul şi grupul Dobrogei duce Delfinii.

Cum se va face Incoronarea

Incoronarea se va face în biserica încoronării dela Alba-Iulia aşa:

Duminecă la orele 10, Mitropolitul Primat înconjurat de toţi Mitropoliţii şi Episcopii bisericii noastre ortodoxe încep sfânta slujbă la sfârşitul căreia se face un Te-Deum, adecă rugăciune de mulţumită şi de chemare a Duhului sfant.

Să cetesc apoi rugăciuni anumit întocmite pentru aceste momente, după cari apoi Mitropolitul-Primat ia în mâni Coroana Regelui şi o dă în mânile Preşedintelui din Senatul ţării (adecă casa de sus a ţării) şi apoi luând Coroana Reginei, o dă în mâna Preşedintelui din casa deputaţilor. Cetind apoi încă o rugăciune de binecuvântare peste ambele Coroane, preşedintele Senatului pune Coroana pe capul Regelui şi preşedintele deputaţilor pe capul Reginei. In acest moment răsună tunurile şi se trag clopotele în toată ţara.

Incoronarea se face în chipul arătat mai sus din pricina că pe Regele şi Regina îi încoronează Dumnezeu şi Poporul. De aceea în numele Domnului Biserica binecuvântează şi ridică Coroanele, iar în numele Poporului deputaţii le pun mai departe pe capul Regelui şi Reginei. Cum însă cei 500 de deputaţi, cari închipue poporul întreg, nu pot odată toţi să ţină Coroana ţării, ei însărcinează dintre ei pe preşedinţii sfatului ţării să facă acest lucru în numele lor şi a poporului.

Paturi de fier
cu somieră cu resorturi, pentru internate, spitale, hoteluri, etc.
400—500 laolaltă sau şi cu bucata,
se vând ieftin la
Törs şi Ormai
Cluj, Strada N. Iorga 12.
Lloyd 964 2111

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.
Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 şi 290.
Loyd 2721 1553

Noul tablou telefonic

Direcțiunea Po telor, Telegrafelor și Telefonelor Cluj aduce la cunoștință generală și în special abonaților telefonici, c va apare în curând în ediția Agen.iei. de publicitate „Soarele', și tipografiei „Cartea Românească" din Cluj, un nou „Tablou telefonic" general și cu reclame, similar în parte, cu cel din anul trecut.

Dl. Dirigente al oficiului telefonic central, în zilele proxime va înmâna abonaților un interogator, cu rugămintea ca abona ii telefonici să arete dacă adresa lor din tabloul anterior a fost corectă sau nu. sau dacă voie te să aibă altă adresă în tablou?

Tabloul va fi compus în baza acestor comunicații ale abona ilor, prin urmare fiecare abona: în interesul propriu este rugat să înapoieze imediat interogatorul complectat cu datele precise ce dorește, sau numai va confirma co.ectitatea datelor tabloului anterior.

Întrucât inte ogatorul ori foaia de comand nu se va înapoia, în acel caz Direcțiunea nu va lua nici o responzabilitate pentru aceia dacă cineva din cauza aceasta nu va primi, respective nu i se va rezerva tabloul.

Având în vedere că e vorbă de o lucrare cu totul particular și lucrând cu risc foarte mare, pentru aceia concesionatul nu va tipări numai atâtea exemplare câte se vor comanda.

Autoritățile nu vor primi interogator nici comanda fiindu-le asigurat după fiecare po t principal un exemplar gratuit, ins ar fi conzult și autoritățile se controleze datele din tabloul anterior și ce se comunice ca ei acele sunt corecte ori întrucât și la posturile suplimentare ar avea nevoie de tablou să le comande conform, pentru pre ul stabilit mai jos.

Prețul tabloului telefonic se stabile te în 30 Lei bucata și afară de datele referitoare la abona ii telefonici va mai conține întregul tarif postal telegrafic și telefonic, momente mai însemnate în leg tura cu actul înco ron rii, instruc iuni trebuincioase, reclame și în fine va mai comunica eventual și Calendarul pe anul 19 3.

Informații

(Rador) Regina Maria Jugoslaviei a sosit în țară. Regele Alexandru va sosi Luni pentru a asista la serbătorile încoronări Duminecă, fiind reținut din cauza aniversărei luptei dela Cumanovo.

*

Numai Doamnele și Domnișoarele au acces la Salonul de Coafură și Manicură. PASCU & ERDELYI, Cluj, Piața Unirei 23 (în pasaj).

*

Regimentul 99—100 Infanterie face cunoscut tuturor ofi erilor de rezervă cari au luat parte în campania 1919 cu regimentele 90 și 100 Infanterie, să-și comunice imediat adresa exactă acestui regiment în Garuizona BISTRITA. Transilvania, pentru a primi ordine.

Cei ce nu se vor conforma vor fi urmăriți conform Codului de Justi.ie Militară.

*

De ieri au început să sosească în capitală primarii din toată țara.

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Azi noapte au plecat cu trenul de 2½ a. m. 24 cercetași (toți elevi ai liceului Gh. Barițiu din localitate) cari sunt delegați a reprezenta cohorta cercetășească locală la Încoronare.

*

Grupul 5 Aviație (Someș-fal.u) a trimes la Alba-Iulia 17 Avioane, cari pe tot timpul serbărilor vor sbura de asupra ora ului.

Pre edin ia Co misiunei Încoronării prin adresa No. 1594 din 10 crt., face cunoscut că:

Cinematografierea Încoronării fiind concesionată firmei I. Bedițeanu și V. Ghia care au exclusivitatea, se pune în vederea generală că asemenea operațiuni pentru alte firme, societăți sau particulari în scop de comercializare, sunt interzise.

Contravenien ii vor fi urmăriți conform legei.

*

Coroana pe care Mitropolitul o va pune pe capul M. S. Reginei este opera giuvaergiului frances Palige și este compusă din pietre scumpe.

*

In ziarul „Patria" Nr. 203 din 19 Septemvrie a. c. sub titlul „Să se repare nedreptatea" a apărut informația prin care se arată că dl A. Besensky a fost numit agronom regional la Lăpușul-Unguresc în locul dlui agronom regional D. Tacu.

Dl Besensky ne trimite o scrisoare prin care arată că nu e de naționalitate ungară ci polonă și că e animat de cele mai nobile sentimente românești, fiind și un bun slujbaș, iar numirea Dsale la Lăpușul Unguresc s'a făcut în urma cererei Dlui Tacu de a fi mutat pentru interesele sale personale.

*

Eri s'a făcut proba podului dela Valea-larga, constatându-se r zistența podului. Trenurile pentru încoronare vor trece pela Valea-larga.

In orașul nostru iarăși să pot căpăta

Specialități de lichioruri

Zwack,
Unicum,
Cacao-chouva,
Cocktail,
Jvette,
Chypre,
Gin, etc., etc.

In calitatea originală

și cunoscută din timp normal. □

2237

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

CEA MAI BUNĂ **CREMA DE GHETE**

2213

Ultima prefecțiune în fabricarea Cremei de Ghete

DA UN LUSTRU DURABIL, INTREȚINE PIELEA

A o încerca, înseamnează a o adopta pentru totdeauna.

Depozitar p. vânzare Engros **MAURICIU IANCOVICI**

București, Str. Smârdan 23

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 L

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografică „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNĂTORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICĂ

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatură mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg, Albume și orice lucrări de legătorie de cărți. **Fabricațiune de plicuri** comerciale oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE

Călimări și garnituri complecte pentru Biurouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, măriri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email în alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continun a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMIȘOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

Toți domnii abonați la telefon, cari vor ca în noul

Tablou al abonaților

sășî
schimbe
fie adresa, fie
a fi tipărit numele
la altă literă de cât
este în vechiul tablou, sau
voesc fi de mai multe ori la
diverse litere să se adreseze înscris Secției Telefonice respective din care face parte spre a se face cuvenitele modificării.

1290-3

In ziua de 16 Aug.st în Cluj pierzând biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de Cercul de Recrutare, Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

MILLE SANDOR
Mákófalva

INCORONAREA REGELUI

Privirile tuturor Românilor sunt îndreptate spre Alba-Iulia.

E zi mare, zi de prasnic și de bucurie, cum nu a mai fost pe aceste plaiuri.

Dinaintea ochilor noștri sufletești trec figurile mărețe ale lui Ștefan cel Mare și Mihaiu Viteazul, cari au în scris în istoria neamului nostru cele mai frumoase pagini.

In urma lor vin mucenicii neamului din Ardeal: Horea, Cloșca și Crișan cu regele munților Avram Iancu.

Și fără să voim ni-se arată ca un vis urât generalul Basta, ucigașul lui Mihaiu, judecătorii lui Horia, asupritorii Mitropolitului Sava Brancovicîu și iesuitii cu uneltirile lor viclene.

Ca într'un caleidoscop vedem la Alba-Iulia întreagă istoria bisericei noastre și a poporului român, până la măreața adunare dela 1 Decembrie 1918, când tot ce are Ardealul mai select și-a dat întâlnire aici înconjurați de întreg poporul român și de toată dragostea lui, pentru a proclama unirea pe veci cu patria mamă, unirea cu vechiul regat sub oblăduirea de Dumnezeu iubitului Rege Ferdinand I desrobitorul nostru. — Au fost clipe neuitate, clipe de o măreție, pe cari numai inima le simte, dar pana nu le poate descrie.

Chiar în aceea zi mare, trufia întrupată a militarismului german se retrăgea sub faimosul Mackensen spre Ungaria, prin cetatea biruinței noastre, prin Alba-Iulia, după ce copitele cailor Brandenburg nu putuseră să rămână stăpâne pe pământul udat cu sudorile și sângele strămoșilor dela descălecare până în zilele noastre.

Și dacă ne-am fi putut desbrăca pe o singură zi, pe ziua de 15 Octombrie, de pasiuni mărunte, de jigniri reale, ori și închipuite, de micimea de suflet, care nu stă bine oamenilor, cari au fost ieri la conducerea țării, — întreagă lumea ar fi rămas satisfăcută de calitățile superioare ale poporului român dela gurile Dunării.

Durere și de trei ori durere, că dorința aceasta a rămas neîmplinită.

Dușmanii neamului nostru, dușmanii unirei, dușmanii, cari nu se împacă cu stările noi, trag foloase, și mai ales trag nădejdi din ținuta aceasta pasivă a frunțașilor noștri și arma aceasta, pumnalul acesta nu era iertat să-l dăm în mânile dușmanilor noștri seculari.

Trebuia să învățăm din istoria trecutului nostru, câte ravagii, ce consecințe fatale au avut pentru noi desbinarea și ura dintre frați.

Dar să încheiu cu reflexiunile cari azi nu mai pot schimba din hotărârile luate.

Să îmbrăcăm haine le sărbătoare, să mergem la prasnic, să ne închinăm înaintea Celui ce primește pe fruntea sa Coroana de oțel și să slăvim pe Regina, mama orlanilor și răniților, pe care Dumnezeu ne-a învrednicit să o avem în aceste timpuri mari și istorice în fruntea țării celei mai binecuvântate prin bogății naturale și prin darul Celui de sus.

NICOLAE IVAN
Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului.

Alternativă supremă
și
izbânda finală

„Ori Te încoronez la Alba-Iulia, sau mori pe Câmpia-Turzii..."

...Cu aceste vorbe se adresa Regelui înflăcăratul Nicu Filipescu într'unul din discursurile sale din epoca neutralității. Fraza aceasta scurtă și brutală închide într'însa imperioasa necesitate națională a luptei pentru întregirea neamului, atunci când popoarele lumei porniseră să taie cu ascuțișul sabiei o nouă hartă a Europei. Vorbele lui Nicu Filipesru sintetizau întreaga stare sufletească a poporului românesc ajuns la capătul răbdării. Unirea tuturor țărilor românești într'un singur trunchiu deveniše în acel moment hotărâtoare. Ori pieirea „pe Câmpia Turzii", ori izbânda „Incoronării"; Ori pe scut, ori sub scut" după lozinca războinicilor Greciei antice, altă ieșire nu putea să găsiască atunci poporul românesc. Veacuri de-a rândul au luptat și suferit aici pe pământul acesta călcat de toate neamurile, răbdând toate nedreptățile istorice; veacuri de-a rândul am stat strajă în acest post înaintat al civilizației europene. Sângele strămoșilor noștri a udat câmpurile, văile și munții, nutrind și crescând în noi ideea unității naționale; cu cenușa oaselor lor sfinte am cimentat temelia drepturilor noastre istorice: iar când moștenirea idealului strămoșesc a ajuns la maturitate în fiecare fibră de suflet românesc, îndărăt nu mai puteam da. **Trebuia.** Alternativa pieirii sau a izbânzii totale devenise o poruncă supremă, o poruncă națională care trecea peste orice raționament de rece și seacă logică.

Acei ce n'au înțeles chemarea strămoșească atunci în zilele sbuciumate ale hotărârii, oricât de întemeiate li erau deducțiile, oricât de fondate le-ar fi fost temeiurile, acei puțini în care glasul sângelui amuțise în fața rațiunei reci și deducției logice, toți erau în afară de nație. Războiul nostru de întregire nu se făcea nici cu armament din belșug și de cea mai modernă invenție, nici cu strategia învățată după toate preceptele artei, nici măcar cu o armată; războiul nostru de întreigre îl ducea un popor de șaptesprezece milioane nedreptățit de istorie timp de mai bine de o mie de ani, un popor căruia armament îi era oțelul suferinții călit în răbdare iar strategie vitejia strămoșească cu prisosință risipită de-a lungul veacurilor.

Chemarea lui iNcu Filipescu, care era însăși chemarea țării, a înțeles-o Regele, și n'a stat în cumpănă. Regele și țara au pornit războiul Din acest moment toate greutățile trecătoare ale războiului ca și suferința grea a înfrângerii trecătoare, închegase comunitatea sufletească dintre Dinastie și popor care era însăși garanția victoriei. Și ea a venit măreața, întreagă, așa cum a trăit-o o clipă marele Mihai, și cum au visat-o de veacuri înaintașii noștri.

Viteazul nostru Rege se încoronează astăzi la Alba-Iulia Rege al tuturor românilor. In actul acesta întreg poporul român își găsește răsplata suferințelor sale trecute, iar Ferdinand I gloria binemeritată a vredniciei Sale de mare Domn în vremuri mari și grele. Alternativa supremă din clipa hotărârilor a dispărut. Regele se încoronează la Alba-Iulia: Intregirea noastdă națională capătă consfințirea divină a gândului care ni-a călăuzit pașii pe drumul izbânzii.

D. I. CUCU

DOMNI ADVOCAȚI!

In câteva săptămâna va apărae în redactoarea d-lor: **Dr. Dionisiu Pop secretarul baroului advocaților** în Cluj și Dr. Emeric Szeghő advocat

condica de termene pentru advocați 1923

în ediția firmei: Librărie **„Lepage"**. în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în pânză.

V-a conține afară de rubricele usuale de prenotare

LISTA TUTUROR ADVOCAȚILOR din ROMÂNIA-MARE

scala cea mai nouă de timbre, cel mai nou tarif de poștă, telegraf și telefon.

Dacă doriti a Vă asigura aceasta condică, binevoiți a-o comanda recomandat de pe acuma **cu indicarea exactă al adresei D-Voastre.**

Costul condicei pentru cei ce o comandă acuma, e 100 Lei,.

Librăria „LEPAGE" Cluj. 1267

Saci, Musamale
Cumparare. ◆ Vânzare.
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timișoara II., Piața Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
◆ 2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATĂ
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mustelor. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

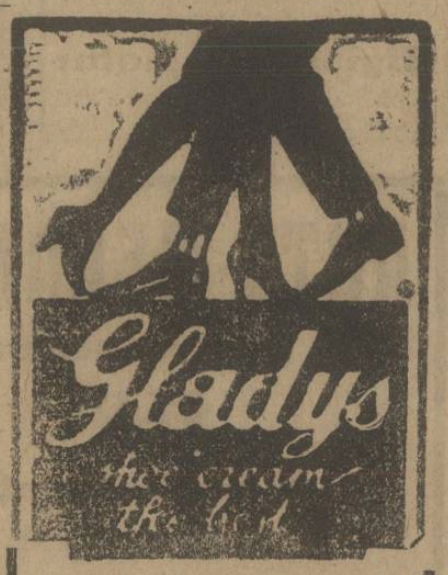

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

Publicațiune.

Pentru furnizarea combustibilului necesar (Koks) pentru încălzirea centrală a Institutului „Pasteur" în decursul lunilor Noembrie 1922 până în Aprilie 1923, în interesul Art. 72—83 din legea Comptabilității Publice să publică concurs, pe baza ofertelor înaintate.

Licitație se va ține în 28 Octombrie a. c. la orele 4 p. m. în b roul Administrativ al Institutului. Informațiuni se dau zilnic între orele 3—6 p. m.

2238 **Direcțiunea Institutului „Pasteur".**

DELA CONSILIUL ORAȘULUI CLUJ.

No. 17323—1922 cons.

Publicațiune.

Consiliul orașului Cluj în ședința să ținută la 10 Octombrie 1922 a decis exarendarea Uzinei electrice, proprietatea orașului pe timp de 20 (douazeci) ani cu începerea de 1 Ianuarie 1923.

In baza §-lui 120 al art. de lege XXII. din 1886 și respective a §§-lor 70—80 a legii contabilității publice public concurs pentru exarendarea Uzinei. Ofertele închise sigilate se vor înainta cel târziu până la 12 Noembrie 1922 oara 11 a. m. la Registratura generală a Consiliului orășănesc, camera No. 5.

Ofertele sosite dupa acest termin, sau abatere dela condițiunile generale nu se vor lua în considerare.

Condițiunele de licitație, proectul de contract, precum proectul de oferte se pot lua dela Secția comercială și industrială a orașului, camera No. 33 a. m. 10—12 oare, toate zilele de lucru.

Cluj din ședința consiliului orășănesc ținută la 10 oct. 1922.

239 Primar: Dr. POP.

AU SOSIT
mese de scris americane
de prima calitate și
cărucioare pentru copii
la magazia de mobile
Adalbert Fischer & Co.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

In grădina de iarna a hotelului CENTRAL dau reprezentanții senzaționale
Myriam Barka, Olga si Teddy.
Inceputul la 9 oare seara.
Lloyd 1010 2222-1

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.
Heller, Weiss și Molnár
magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

AM DESCHIS Salonul de mode moderne engleză și franceză. Rog. Onoratul public a mă sprijini. Prețurii moderate. Korcsmáros Henrikné, Calea Victoriei (Kossuth L.-u.) No. 16. 2241

Bucătar 2230

perfect regățean pentru popota ofițerilor să-și trimită oferta telegrafic

Crăciun, Strada Real 4. Oradea-Mare.

Publicație.

Subsemnatul Eugen Makray am pierdut în ziua de 4 Febr. 1921 portmonent în care aveam suma de 400 lei, atestatul de naștere, Leg. de identitate certificat de dispensă medical de la cercul de recrutare Cluj și atestatul de la școala de artificieri din Cluj pe care le declar nule și fără valoare în mâinile or cui se va găsi.

Eugen Makray.

2246 Calea Victoriei 19 Loco

In ziua 15 Mai în Fenesul-săsesc **pierzând** biletul de recrutare impreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Lukács Domokos

2250 Fenesul-săsesc.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Kelemen János

2251 Macau.

CARBUNI DE PIATRA

și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în poziții de vagoane sau magi

Sigismund Kohn

Cluj, Str. Bariț iu 10. Telefon 259

Radio 2269 2142

Ministerul Comunicațiilor — Direcțiunea Generală C. F. R.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică că în ziua de 20 Octombrie ora 11 a. m. se va ține licitațiune la Direcțiunea Specială a Serviciului Comercial C. F. R. biuroul C3 București Str. General Berthelot No. 8 pentru concesionarea câte un biurou a Serv. de Camionaj C. F. R. în orașele mai jos arătate.

Doritori vor prezenta sau trimite prin poștă ofertele D-lor timbrate și slgilate pe adresa Direcțiunei Speciale a Serviciul Comercial C. F. R. biuroul C3. București Strada General Berthelot No. 8 însoțite de recipisa unui casse C. F. R. constatând depunerea unei garanții provizorii de 30.000 lei în numerar sau efecte de stat.

Pe plicul ofertei se va scrie pe lărgă adresa și mențiunea „Ofertă pentru Concesiunea Serviciului de Camionaj C. F. R." din orașul ..... licitația din 20 Octombrie a. c.

Depunerea garanției în sala de licitație și supra oferte nu se primesc.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 72-83 Legea Comptabilității Publice.

Ca bază pentru licitație este contractul tip despre care doritori pot lua cunoștință după cum se arată mai jos în dreptul fiecărui oraș.

No.	ORAȘUL	Unde se poate lua cunoștință de contractul tip și de convențiunile licitației
1.	Mediaș	La Dir. III. Reg. C. F. R. Brașov și șeful stației Mediaș.
2.	Blaj	La Dir. IV. Reg. C. F. R. Cluj și la șeful stației Blaj
3.	Sig.-Marmației	La Dir. IV. Reg. C. F. R. Cluj și la șeful stației Sighetul-Marmației.
4.	Lugoj	La Dir. V. Reg. C. F. R. Timișoara și la șeful st. Lugoj
5.	Alba-Iulia	„ „ VI. „ „ „ „ Arad și la șeful st. Alba-Iulia
6.	Galați	„ „ II. „ „ „ „ Iași și la șeful stației Galați.
7.	Iași	„ „ II. „ „ „ „ Iași și la șeful stației Iași.
8.	Constanța	„ „ I. „ „ „ „ București și la șeful st. Const.
9.	Tg.-Mureș	„ „ IV. „ „ „ „ Cluj și la șeful st. Tg.-Mureș.

Ofertanți vor fixa prețurile ce înțeleg să pretindă pentru efectuarea operațiunilor Serviciului de Camionaj C. F. R. după grentățile indicate în tabloul de mai jos:

TARIFUL

Operațiunile Serviciului de Camionaj C. F. R.

Greutatea în Kgr. dela Kgr. la Kgr.	Mărfuri de Mare-iuțeală Lei B.	Mărfuri de Mică-iuțeală Lei B.	Greutatea în Kgr. dela Kgr. la Kgr.	Mărfuri de Mare-iuțeală Lei B.	Mărfuri de Mică-iuțeală Lei B.
5— 50			1801— 2000		
51— 100			2001— 2400		
101— 200			2401— 2800		
201— 300			2801— 3200		
301— 400			3201— 3600		
401— 500			3601— 4000		
501— 600			4001— 4600		
601— 700			4601— 5000		
701— 800			5001— 5500		
801— 900			5501— 6000		
901—1000			6001— 7000		
1001—1200			7001— 8000		
1201—1400			8001— 9000		
1401—1600			9001—10000		
1601—1800					

DIRECȚIUNEA GENERALĂ.

No. 54735/15790 C/1071 C3/922. 2231

Pentru informațiuni comerciale, intervenții la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresați-vă biroului

TERMINUS

autorizat Trib. Comerț. No. 1369—1922.

Bucuresti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă servește cu cea mai mare promptitudine.

Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignațiune, facem reprezentanțe cu cele mai favorabile condițiuni. 2171

PREFECTUL POLIȚIEI ORAȘULUI CLUJ.

No. 206—922.

Ordonanță.

In baza ordonanței Prefecturei Orașului Cluj No. 1397—1922 cu intregire referitor la fabrici și magazine dispunem următoarele:

In ziua de 15 Octombrie 1922 se va ține repaus total cu escepțiunea intreprinderilor industriale cari lucrează cu foc continuu.

Luni, în 16 Octombrie magazinele rămân deschise până la oara 11 dimineața.

Marți, în 17 Octombrie magazinele rămân închise intre oarele 12—16 din zi.

In zilele 16—17 Octombrie fabricele, uzinele și atelierele vor putea lucra normal.

Cluj, la 12 Octombrie 1922.

Prefectul Poliției:
POPOVICIU.

BAROUL ADVOCAȚILOR CLUJ.

No. 496—1922 bar. adv.

Convocare.

Toți domnii advocați. cari sunt membrii baroului Cluj, sunt invitați la

Adunarea Generală extraordinară a baroului,

care va avea loc în Cluj la 5 Noemvrie 1922. ora 9 a. m. în sala cea mare de ședințe a Primăriei.

Ordinea de zi:

1. Raportul dintre corpul advocațial și instanțele judecătorești.
2. Raportul dintre corpul advocațial și oficiile de închiriere.
3. Doleanțe generale a corpului advocațial în legătură cu dreptul de pledare al advocatului în fața autorităților.
4. Eventuale apeluri împotriva hotărîrilor comitetului.

NB. Domnii membrii sunt totodată rugați, ca să anunțe baremi cu 8 zile mai 'nainte de adunare secretarului baroului: acele cazuri concrete din practica D-lor sale advocațială, cari le cred de importante în legătură cu această ordine de zi, precum și eventualele proiecte de soluționare cu sancțiuni de executare.

In sfârșit, pentru ca în vederea unei acțiuni energice și eficace să poată lua măsuri de solidarizare, domnii advocați din Cluj sunt rugați de a se prezenta necondiționat în număr complet la adunare.

Baroul advocaților.

Cluj, la 10 Octomvrie 1922.

Dr. AUREL ISACU sen. m. p. decan.

2247 Dr. DIONISIU POP m. p. secretar.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE Michlin,

Reprezentanța Generală A.

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

AVIZ.

Aduc respectuos la cunoștința clienților că în sfârșit am reușit să reiau relațiunile cu fabricanții vechi solizi și că astfel mi am putut aranja prăvălia, care există de 35 de ani, din nou conform tuturor pretențiilor dinainte de războiu

Vânzarea începe Marți

Rugând sprijinul onoratului public, semnăm cu distinsă stimă

VOITH MIKLOS

2196

Cea mai fină crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate

Frații Ausländer

Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Depositul fabricăi de tricotaje „Helios“

Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

La magazia de modă EUGEN SZABO

Cluj

Str. Reg. Ferdinand No. 5

mare vânzare de

Flanel bun pentru haine Lei 33·—

Parchet Lei 31·—

Flanel tenis lat Lei 31·—

Stofă de lână dublă Lei 75·—

Stofă de lână de 140 cm. lată Lei 95·-

Stofă bună pentru paltoane 140 cm. lată Lei 225·—

Plüs lat de Silschin pentru paltoane Lei 550·—

Stofă engleză pentru bărbați 150 cm. lată Lei 135·—

◆

Mare asortiment de stofe, mătăsuri și catifea

2161

In grădina de iarnă a hotelului „CENTRAL“ joacă
JAZZ-BAND, DANS de PARCHET
cu concursul tuturor artiștilor.
Inceputul la 9 oare seara.
2222-2 Lloyd 1010

Diana Franzbranntwein
invincibil.
Original numai cu etichetă DIANA. 2210

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

YITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPASI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Pantofăria de lux
I. SAMSON
din Str. Universității 2.

Execută ori ce fele de încălțăminte la comandă și de găsesc și gata, cu prețurile cele mai avantajoase. 2232

Se capătă și engro!!!

Jucărie pentru copii, lucruri pentru decor și articole de manufactură. Au sosit mare asortiment de recvizite școlare

La firma Eisenstädter Fülöp și soții,
CLUJ, Strada Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 13
1812 **Se capătă și engro!!!**

Pentru cumpărarea de pălări ieftine și moderne să cercetați

salonul de pălării
Fehér
Str. Memorandului 21
în edificiul „Redout“.

Totaici se transfoarmă după moda cea mai nouă din Viena pălării de catifea velour și păstă.
Lloyd 1024 2209

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, trnnsformează și repareză.

Aur de dentistică și forostuire! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Uzina electrică a orașului
Conducerea societății „GAZ“
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

◆

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă livrări instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în deposit. 148

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul

DACIA-BAR

cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Frații Deutsch

casă internațională de espediție.
Fondata în 1904.

CLUJ,	WIEN,	BUDAPESTA
Piața Unirii 26.	Rotensturmstrasse 27.	Rákóczi-ut 6.

BRAȘOV,	ORADEA-MARE,	ORȘOVA,	ARAD,
Purzengasse.	Calea Rimanóci 12.	Cheiul Dunări.	Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediții la termen din **UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA** și **CEHO-SLOVACIA** în **ROMÂNIA** și viceversa.

Expoziturî și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară.**
Lloyd 956 2110

2174-1

Iar se găseşte

pretutindeni, în calitatea cea mai bună ca în timp normal, neîntrecutul şi veritabilul

Săpun Schicht Marca „Cerb"

Puterea sa de spălat şi de spumegat, spornicia şi curăţenia sa est neintrecută. Aceste avantaje ale săpunului SCHICHT economisesc timp, muncă, bani şi rufărie. Observaţi marca „Cerb" (marca depusă).

!! După cererea generală !!

am adus din nou în circulaţie în calitatea neîntrecută renumita şi favorita noastra bere nutritoară

„HERCULES"

specialitatea bruna din malţi dublu, care se găseşte în sticle şi cu paharul în toate prăvăliile privitoare. Deasemenea şi excelentă noastră bere deschisă

„MONOSTOR"

Fabrica de bere **CZELL** din Mănăştur CLUJ. 2216

Fondată la anul 1685
Piaţa Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate şi ornate bisericeşti

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

Clopot patentat

Unica fabrică în ţară care pregăteşte clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint şi mai multe diplome la diferite expoziţii Durabilitatea tonului armonia şi exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulţi ani. Înainte de face comandă ori unde, cereţi informaţiuni şi oferte de preţuri dela fabrica noastră. 2215

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.

DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, in regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie propria
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

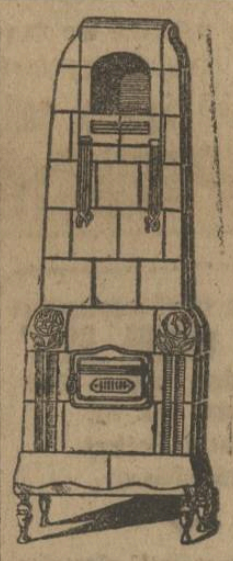

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ţinând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spaţiu de 10 m³.

Ori şi cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicaţiuni imediat în ori şi ce oră din zi. 1393

Văd. TAMÁSY JOZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan şi Teracotă. **Cluj,** Strada Moţilor No. 7

L. C. Harötmuth si Karol Majers fii.

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2080

LOUIS DERI

CLUJ. STR. MEMORANDULUI No. 3

Fraţii Mártonffy & Co.

în magazia universală de blănării

Cluj, Piata Unirei (Főtér) No. 20.

Telefon 10-25.

Adr. telegrafică Mártonffype z.

2025

Se află în permanenţă mare asortiment de paltoane de blană, vulpi Alascane de diferite culori, argint albastre, polar şi albe.

Modele de blănuri, şaluri, pelerini etc. engro şi detail.

Comenzile se efeptuesc promt şi iute.

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă

Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Produsele Reclama 2397

FABRICEI de BERE S. A. din TURDA

sunt de **prima calitate**

Berea „Coroana"

e stiut **cea mai cunoscută şi bună.**

Berea nutritoare „GLORIA", din malţ dublu, **e neîntrecută.** 2248

Plüs pentru paltoane, tricotaje,

mare asortiment de ştofe

se capătă la magazia de modă 1591

„BARZA"

Tiparit cu maşina rotative Cartea Romanească „Cosinzeana". institut de arte grafice Cluj,

Anul III. No. 636 8 pagini 1 LEU 8 pagini Joi 19 Octombrie 1922

Infrăţirea

„ASOCIAŢIUNEA" SIBIIU

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNŢURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI şi AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMI...
Director: D. TOMESCU
Telefon: ED ACŢIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... „ 90
„ 3 „ ..... „ 45
„ 1 AN Pentru autorităţi 240 „

Serbările Incoronării

SOLEMNITATEA DE LA ALBA-IULIA

Spre Alba-Iulia. In gară. Aspectul gării şi cetăţii încoronării. Cum au fost organizate primirea şi găzduirea oaspeţilor, măsurile de siduranţă şi de păstrare a ordinei în oraş. Sosirea trenului regal. Primirea. Entuziasmul poporului. Drumul spre Catedrală. Aspectul cercului din faţa Catedralei. Slujba religioasă din Catedrală. Cortegiul regal în drum spre altărul încoronării. Incoronarea. Cuvântările rostite de dnii Orleanu şi Ferechide. Cortegiul regal spre Reşedinţă Manifestaţie făcută generalilor Foch şi Berthelot. Plecarea dela Catedrală. Banchetdle. Defilarea trupelor. Plecarea trenului regal

Minunea minunilor s'a săvârşit însfârşit la Alba-Iulia.

In această veche cetate, în care s'au petrecut multe dintre cele mai nemuritoare evenimente politice, culturale şi naţionale ale neamului nostru, la Alba Iulia, unde au stat în scaun voevozii Ardealului, reşedinţa vechei mitropolii a Ardealului, unde s'au tipărit primele cărţi româneşti, şi unde a intrat în triumf Marele Voivod Mihai Viteazul „Domn al Ardealului, al Ţarei româneşti şi al Moldovei", au fost frânţi pe roată Horia, Cloşca şi Crişan, eroii revoluţiei româneşti din 1784; unde a suferit închisoare după 1848 — Avram Iancu, dumnezeescul cerşetor de dreptate al neamului românesc şi unde s'a desăvârşit în 18 Noembrie (1 Decembrie) 1918 Unirea tuturor Românilor — în această cetate bătrână, după 322 de ani dela prima unire înfăptuită de Mihai Viteazul, s'a săvârşit alaltăeri, actul măreţ al încoronării Suveranilor noştri

Alba-Iulia

Sâmbătă dimineaţa la ora 11 un tren special a pornit din Cluj ducând la Alba-Iulia primul transport de participanţi la Incoronare. Profesorii universitari ofiţeri superiori, parlamentari, funcţionari superiori, gazetari etc. au complectat toate compartimentele celor 10 vagoane care formau trenul.

Peronul gării clujene era ticsit de lume din toate clasele sociale şi pe faţa tuturora se citea bucuria.

Pe tot parcursul drumului dela Cluj la Alba-Iulia din diferite vagoane s'auzeau fel de fel de cântece naţionale. Prin toate staţiile pe unde trecea trenul erau arcuri de triumf împodobite cu verdeaţă flori şi drapele naţionale. Toate staţiile erau pline de ţărani şi ţărance, tineri şi bătrâni, care îmbrăcaţi în haine de sărbătoare aşteptau prima ocazie să plece spre Alba-Iulia.

In gară la Alba-Iulia

Intreaga clădire a staţiei din Albalulia era înveşmântată în brad şi stejar, cu admirabile chenare de cetină, artistic aranjate. Pe aceste chenare erau agăţate ghirlande de flori albe şi roşii care contrastau minunat cu verdele închis şi tânăr al cetinei şi-al stejarului sus, la mijlocul clădirei, erau splendid lucrate în flori şi înconjurate cu ghirlande de brad bătute cu steguleţe tricolore, cuvintele: „Trăiască România-Mare. Din toate colţurile clădirei şi din îmbinarea tuturor ghirlandelor, răsăriau drapelele naţionale.

Pe peronul gării erau autorităţile, inginerii poliţie etc. care luau ultimile măsuri în vederea primirei trenului regal.

Insu-şi primul ministru al ţărei, însoţit de dl Ministru Alexandru Constantinescu, dl Cipăianu şi de dl Piso, vicepreşedintele Camerei se interesa personal şi foarte îndeaproape de mersul lucrărilor pregătitoare.

Aspectul oraşului

Oraşul încoronării îţi făcea impresia unei păduri nesfârşite de drapele. Dela gară pornesc două străzi principale: una veche care duce în centrul oraşului şi alta nouă, construită anul acesta, care duce direct în cetate, la Catedrală şi pe care urma să treacă trăsurile şi cortegiul regal.

Ambele aceste străzi foarte late şi curate aveau de-o parte şi de alta stâlpi înfăşuraţi în verdeaţă iar la mijloc încinşi cu câte o ghirlandă mare de flori. In vârful fiecărui stalp era fixat câte un enorm (5 m. lungime şi 2 m. lăţime) drapel naţional.

Din loc în loc această alee de flori şi de drapele erau construite impozante arcuri de triumf. Toate străzile oraşului de altfel erau împodobite cu verdeaţă şi drapele.

De prin geamuri şi de prin balcoane atârnau felurite scoarţe şi covoare naţionale. Prin oraş chiar pe străzile de pe la periferie nu te mai puteai întoarce de mulţimea acelora cari din toate unghiurile ţărei năvăliseră la Alba Iulia Ţărani, ţărance, bătrâni, copii, femei, ofiţeri, funcţionari, preoţi, învăţători etc. veniseră cu miile şi oraşul era parcă un enorm stup.

Toate restaurantele, cafenelele bodegile, cofetăriile, cazărmile, şcoilile, casele particulare, hotelurile etc. gemeau de lumea care înunda oraşul, de la gară şi de prin toate barierile cu trăsuri, automobile, căruţe, care cu boi etc.

In văzduh, 8—10 aeroplane dădeau târcoale oraşului şi se avântau în elegante şi meşteşugite virajuri.

Intreg sufletul neamului românesc se concentrase parcă şi vibra la Alba-Iulia.

Organizarea serbărilor, siguranţa, ordinea şi executarea programului au fost de-o exactitate matematică.

Nici o zăpăceală, nici o dezordine, nici un conflict, cu toată mulţimea nenumărată de oameni, n'a tulburat măreţia sărbărilor. Cartiruirea şi-a ajuns perfecţia în plasarea tuturor invitaţilor cu toată micimea Albalulii.

Era de ajuns, dacă erai din're invitaţi, să te anunţi la oficiul de cartiruire şi imediat ţi se punea la dispoziţie un agent, care te conducea la comera ce ţi se destinase.

Măsurile de siguranţă şi de poliţie au fost tot aşa de admirabile. N'a fost o stricteţă exagerată, a fost numai cela ce era absolut indispensabil să fie pentru a se evita conflictele, dezordinea sau alte neajunsuri înerente acestui fel de sărbări.

Sosirea trenului regal

Duminecă dimineaţa la oarele 9 şi 15 trenul regal intră în gara Alba-Iulii. Din el coborâră M. S. Regele Ferdinand I., M. S. Regina Maria, A. S. R. Prinţul Carol, M. S. Regina Elisabeta a Greciei, M. S. Regina Maria a Serbiei, A. S. R. Principele Nicolae şi A. S. R. Principesa Ileana, urmate de Mareşalul şi de ministrul palatului, de damele de onoare şi de aghiotanţi. pe peronul gării. Familia Regală a fost întâmpinată de d-l I. I. C. Brătianu, înconjurat de toţi miniştrii, de preşedinţii corpurilor legiuitoare şi de numeroşi generali.

Primarul oraşului a prezentat M. M. L. L. tradiţionala pâine şi sare.

Pe peronul gării M. S. Regele, M. S. Regina şi toţi ceilalţi membrii ai familiei regale s'au întreţinut mai multe minute cu cei de faţă d-l Brătianu, primul ministru, misiunile străine, care au sosit în acelaş timp, d-nii miniştrii şi d-nii preşedinţi ai corpurilor legiuitoare, s'au urcat, după aceia în automobile şi formând un lung cortegiu au pornit spre Catedrală, unde urma să aibă loc primirea.

Aspectul careului din faţa catedralei şi a platoului.

Incă de la 7 dimineaţa enormul platou din jurul catedralei fusese ocupat de nemărginita mulţime de ţărani şi ţărance.

Pe faţa tuturor să citea nerăbdarea de a vedea apărând trăsurile regale aducându-le pe atât de mult aşteptatul craiinic, deşrobitorul lor.

In faţa înaltului turn unde era poarta de intrare în curtea Catedralei, se întindea un platou mărginit de oparte şi de alta de două rânduri de tribune îmbrăcate în postav roşu şi înconjurate la margini cu drapele tricolore.

Laturea din fund dinspre Catedrala, a acestui platou era formată de coridorul care înconjura curtea Catedralei.

Dela tribune până la intrarea acestui platou de oparte şi de alta şi în planul I. era înşiruită armata. Lângă tribuna din dreapta erau aşezate 7 muzici militare reunite.

Pe laturea din fund a platoului, pe coridorul care împrejmuia curtea Catedralei de oparte a porţei era locul parlamentarilor şi al presei iar de cealaltă parte a porţei era aşezat provizoriu Baldachinul şi ofiţerii cari urmau să-l poarte.

Jos deoparte şi de alte a porţei de intrare, în curtea Catedralei se aflau ofiţerii superiori şi inferiori.

Pe margenile platoului precum şi pe ambele tribune din interior se afla nenumărata mulţime de oameni, din toate unghiurile României Mari venită să ia parte la încoronare.

In interiorul curtei Catedralei până la intrarea în ea pe lângă coridoare erau aranjaţi pe trei rânduri ţăranii şi ţărancele, delegaţii nenumăratelor comune şi cercetaşii.

La ora 9 şi jumătate au început să sosească dl Primministru şi d-nii miniştrii Alex. Constantinescu, V. Brătianu, Moşoiu, I. Gh. Duca, Jean Th. Florescu, Vaitoianu, Mârzescu etc. preşedinţii corpurilor legiuitoare, după care au mai sosit d-nii Alex. Marghiloman, General Averescu, Oct Goga, Petre Groza, C. C. Arion, Ştelian Popescu, Alex. Bădărău, N. Iorga I. Nistor, General Văleanu, Inculeţ C. Argetoianu, Trancu-Iaşi etc etc. Afară de acestia au mai sosit pe rând toţi parlamentarii, secretarii generali, funcţionarii superiori profesorii universitari, studenţii etc. etc.

La ora 10 fără un sfert încep să sosească misiunile străine şi anume:

Misiunea engleză; compusă din Ducele de York, colonel Ronal Waterhouse, general Mirescu, lt.-coman dor Dragalina.

Misiunea spaniolă: infantele don Alfonsou cu infanta don Jose de Landecho, Uzquiano, căpitan Santa Maria, Ataşaţi: C. Manu şi căp. Negrescu,

Misiunea sârbo-croato-slovenă: Prin ipele Paul. Un aghiotant. Ataşaţi: Col. Bălăcescu, ministrul Creţeanu.

Misiunea franceză: Mareşal Foch, general Berthelot, general Weygand, lt.-col de Vassoigne, căpit. Bugnet. Ataşaţi: general I. Zadic, colonel Th. Dumitrescu.

Misiunea italiană: Ducele de Genova maiorul Frederico de Grossi, maiorul Giacometanisc. Ataşaţi: General Petala (duce de Genova), căpitanul de marină d. maior Buholzer.

Misiunea cehoslovacă: Vacsav Griza, general Kadlec, colonel Machar. Ataşaţi: Colonel Tupa, Paraschivescu.

Misiunea olandeză: General Jonkheer C. L. van Sushtelen, R. A. baren van Hardenbroek, jonkeer D. V. Sikingle. Ataşaţi: d. col. Florescu (Suchtelen) şi Natila Costinescu Ghica.

Misiunea belgiană: Contele Charles de Broqui le, generalul Rey de Bliquy, contele Guillaume de Grunne. Ataşaţi: Jean Lahovary col. Moruzzi

Misiunea norvegiană şi daneză: ministrul Irgens, ataşat Grigorcea; ministrul Birgen, ataşat Lartew.

Grecia: D. Dem. Panas ministru plenipotenţiar, generalul Kalinski şi colonel C. Cassus, aghiotanţi regali, d-na Callergi dama de onoare a reginei. Ataşat maiorul Şendrea.

Japonia: D. Nyshi ministru plenipotenţiar la Bucureşti.

Portugalia: D. de Brederode, ministrul Portugaliei la Bucureşti,

Toate misiunile şi ceilalţi invitaţi au luat loc în interiorul catedralei unde aşteptau sosirea Majestăţilor Lor. Pe pridvorul Catedralei în aşteptare se aflau dnii I. I. C. Brătianu, Alex. Constantinescu şi dnii Preşedinţi ai Corpurilor legiuitoare. La intrarea bisericei se afla I. P. S. S. Mitropolitul Primat în odăjdii aurite.

Atât la sosirea dlui I. I. C. Brătianu şi a celorlalţi miniştri cât şi la sosirea misiunilor streine s'a făcut îndelungate manifestaţii de simpatie.

(Continuare în pagina II-a)

Sărbătorile încoronării

Solemnitatea de la Alba-Iulia

(Urmare de pe pagina I)

Sosirea cortegiului regal

La ora 10 escorta regală călare, în mare ținută și cu căștile de bronz în cap, în galopul cailor intră pe poarta din fața a platoului din fața Catedralei. In timp ce de departe, ca un urlet înfricoșător ce străbătea tot răzduhul, să auziau năvălind spre Catedrală uralele poporului și în timp ce muzicile cântau Imnul regal și toată mulțimea de pe platou și din curtea Catedralei isbucnea în interminabile urale, trăsurile regale, trase de câte 6 cai, ce se apropiau de Catedrală.

Corul „Carmen" format din 350 de persoane care se afla în partea stângă a porței de intrare în Catedrală, începu să cânte Imnul regal.

Prima trăsură a adus pe cele două regine a Serbiei și a Greciei după care urma trăsura regală care aducea pe M. S. Regele și Regina, trăsura cu Prințul Carol, Prințul Nicolae și Princesa Elena.

Majestățile Lor urcă scările Catedralei unde sunt întâmpinate de dl Primministru. Aci M. Lor se întrețin puțin cu cei de față după care intră în biserică, unde s'a ținut slujba religioasă oficiată de Mitropolitul Primat înconjurat de toți ceilalți Mitropoliți, episcopi, arhierei și protopopi.

Incoronarea

In timp ce în biserică să slugea, în fața porții de intrare, se aranja, baldachinul sub care urma să se facă încoronarea propriu zisă Baldachinul era artistic lucrat din mătasă brodată cu aur. La cele două capete de sus ale acoperământului, erau brodate în aur marca României. Baldachinul avea 6 „halebarde de aur".

La ora 10 și jumătate M. S. Regele și Regina, urmate de cortegiul regal scoboară scările Catedralei și se îndreaptă spre baldachin.

Cortegiul regal

Acest moment s'au mai bine zis această fază a serbărilor încoronării a întrecut ori și ce așteptare.

In fruntea cortegiului era M. S. Regele în uniformă de Vânător de munte iar la dreapta Sa M. S. Regina într'o bogată și strălucitoare mantie cusute în fire de aur.

Urmau apoi Reginele Serbiei și a Greciei, Principele Carol, Prințul Nicolai, Principesa Ileana, principii streini, Mareșalul Foch, și toate celelalte misiuni streine după care venia Primul Ministru însoțit de ceilalți miniștri și de președinții corpurilor legiuitoare și de Generali. In fine Mitropoliții achiereii și episcopii.

In mijlocul aceluiași nemărginit entuziasm, M. M. L. L. Regele și Regina urcă trepte Baldachinului.

Aci doi Generali ajutati de alți patru Colonei pun pe umerii Suveranilor minunatele mantii regale.

Mantia M. S. Regina Maria

Mantia de încoronare a M. S. Regina, este concepută în stilul vechilor mantii de origină bizantină, cunoscut sub numele de Dalmatică.

Această formă a fost adoptată de către cavalerii de Malta, și a devenit după aceea tradițională în ceremonialul capetelor încoronate.

In privința decorațiunei, autorul ei, d-l profesor Costin Petrescu, a ținut să se inspire din ornamentica veche românească a bisericilor și documentelor religioase, urmând totuș, un spirit ornamental, care amintește bogăția costumelor oltenești.

Pe o stofă generală de aur, prin care se străvede o nuanță purpurie, este aplicată o grea pelerină ornamentală cu împletituri, fleruați, de broderii de aur, cari închid într'un elipsoid un M coronat.

Bordura superioară a acestei pelerine se prelungesc dealungul întregei mantii, coborându-se de pe umeri și ocolind toată semicirconferința trenei, care se desfășoară pe o lungime de mai mult de 7 metri.

Pe piept două mari paftale de aur, înlănțuit într'un chip foarte bogat, faldurile laterale; motivul dominat al acestei borduri este un ornament bizantino-românesc inspirat, de podoabele dela M-rea Secul, împletind în mișcarea lui, niște gâitane, care de 7 ori părăsesc linia de continuare bordurei, spre a da naștere unui încadrament de spice de grâu, în care sunt închise 7 cartuțe, ce coprind fiecare, câte una din mărcile celor 5 ținuturi românești, și cele 2 steme ale familiei Hohenzollern și Coburg. Aceste cartușe se sfârșesc în partea lor superioară printr'o ornamentație curat națională, care închide crucea albă a M. S. Regina.

Ca o încadrare a acestui chenar, este aplicată o bandă de hermină.

Suprafața întregei mantii este presărată de fleuroane stilizate, ce amintesc ornamentele des întrebuințate, de vechii noștri zugravi. Atât mantia M. S. Regina cât și a M. S. Regelui, sunt opera de concepție a d-lui Costin Petrescu, care a ținut să păstreze același spirit dominant în ambele proecte, diferențiindu-le totuși prin motivele ce le alcătuesc.

La un moment dat apar pe Baldachin dnii Orleanu Președintele Camerei și Ferechide președintele senatului purtând fiecare în mâini, așezate pe două perinuțe cu fir de aur cele două coroane. Dl Ferechide ține coroana de oțel a M. S. Regelui și dl Orleanu Coroana de aur a M. S. Regina.

Coroana regelui

Coroan M. S. Regelui nu e alta decât aceea care a fost făcută la 1881 pentru regele Carol.

Războiul dela 1877—78, care adusese independența Principatelor române, avusese și trofeele lui, smulse de vechii dorobanți, turcilor.

Printre acele trofee au fost și câteva tunuri. Din țeava unuia din acele tunuri a fost făurită coroana de oțel cu care a fost încoronat primul rege al României,

Intelegând să păstreze tradiția, regele Ferdinand a convenit să se încoroneze cu simbolul independenței României și astfel pune pe cap, la rândul său, coroana oferită de țară regelui Carol.

Coroana reginei

Regina a ținut să ducă tradiția mai departe, exprimându-și dorința să aibă pentru încoronare o coroană în stilul celor întrebuințate de împărătesele imperiului bizantin.

Suverana a dat pictorului Costin Petrescu indicațiile dorințelor sale și cunoscutul artist a executat desenul după care a fost turnată coroana la Paris de către renumita casă de specialitate Falize.

Coroana e din aur masiv și cântărește un kilogram 800 grame.

A fost făurită din aurul dăruit reginei de către societatea „Mica".

In calotă, ca și pe bordura coroanei, sunt încrustate numeroase pietre prețioase: turcoaze, opale, rubine și ametiste.

Coroana a fost adusă dela Paris de dl colonel Drossu.

Premarcăm aci că dl Ferechide a Președintele senatului a avut fericirea ca tot Dsa care a pus coroana pe capul întemeietorului dinastiei române, să încoroneze cu aceiași coroană pe primul rege al României întregite.

Cu coroanele pe mână în fața Majestăților Lor, întâi dl Ferechide și apoi dl Orleanu au adresat câteva cuvinte M. M. Lor, în numele poporului românesc. Apoi în timp ce toate clopotele orașului sunară în, timp ce tunurile bubuiau, în timp ce muzicele și corul de 350 de persoane cântau, Imnul Regal, în timp ce de departe, de pe câmpie din jurul platoului unde era Baldachinul năvăliau, ca uraganul, urale ele poporului, în timp ce 18 aeroplane spintecau văzduhul aruncând cu flori pe Baldachin, M. S. Regele ca un Arhanghel, ridică de pe perinuța de mătase coroana de oțel și cu proprile sale mâni și o așeză pe cap. Apoi M. S. Regina îngenunchie în fața Regelui iar Acesta luă din mâinele dlui Orleanu, coroana de aur și o așeză pe capul de'o îngerească frumusețe a M. Sale Regina

Minunea minunilor se înfăptuise, cele 10 decenii de suferința erau răzbunate, cea mai frumoasă și mai nepieritoare pagină din istoria milenară a poporului român era scrisă și o nouă epocă de prosperitate și mărire începea.

Desrobitorii Ardealului și făuritorii României Mari erau încoronați cu coroana recunoștinței și a devotamentului întregei suflări românești.

Cu fruntea încoronată, M. Sa Regele adresă domnilor președinți ai corpurilor legiuitoare câteva cuvinte la care aceștia au răspuns, foarte scurt.

Terminându-se festivitatea încoronării, patru crainici în cele patru colțuri ale platoului, au citit poporului proclamația M. Sale Regelui. In timpul acesta 6 coloneli, au apucat fiecare de câte o halebardă a baldachinului, luându-l pe sus și cu M. Sa Regele și M. Sa Regina încoronați, sub el, au pornit pe lângă catedrală spre apartamentele regale urmați de ceilalți membrii ai familiei regale, demisiunile streine, miniștrii, parlamentari, generali, mitropoliți și mulțimea.

La orele 2 a avut loc un mare banchet regal în sala „Unirei", un banchet pentru invitați în sala Teatrului și un mare ospăț popular.

DEFILAREA TRUPELOR

După prânz, la orele 4 jum. în fața aceleiași nenumărate mulțimi, Regele a trecut în revistă trupele, însoțit de M. S. Regina, de Principele moștenitor de Principese și urmați de principii străini precum și de membrii militari ai misiunilor străine, de atașații mlitari streini și de generali. După revistă M. S. Regele a primit defilarea trupelor, defilare care a durat aproape două ceasuri. S'au remarcat la defilare Regimentul M. S. Regina și a A. S. R. Principele Carol.

Atât M. S. Regina cât și A. S. R. Principele Carol, au defilat în fruntea regimentelor lor.

Seara la orele 7 jum. trenul regal a părăsit Alba-Iulia plecând spre București.

Principii străini, misiunile străine, d-nii miniștri detașamentele militare cu drapelele, parlamentarii și invitații au părăsit Alba-Iulia după plecarea trenului regal.

Sărbătorirea incoronării la Cluj

Serviciul divin de la catedrală. Impodobirea orașului. Retragerea cu torțe. Iluminația. Defilarea trupelor. Hora din piața „Unirei". Festivalul de la Teatrul Nat.

Incă din ajunul serbărilor încoronării orașul nostru și-a îmbrăcat haina de sărbătoare. Toate edificiile publice și locuințele particulare au fost împodobite cu drapele tricolore. Pretutindenea se observa entuziasmul cetățenilor clujeni de a serbători acest mare eveniment național din viața poporului român, dându-i însemnătatea cuvenită.

In prima zi a încoronării o lume neobișnuită se observa pe străzile Clujului. Din zorii zilei clopotele bisericilor de toate riturile, anunțau începutul serbărilor. La ora 10 și jumătate catedrala ortodoxă era cu totul neîncăpătoare față de marele număr de persoane care veniseră să asiste la serviciul divin. In curtea bisericei și pe străzile din apropiere erau înșirate trupele și elevii școalelor.

Entuziasmul crescu și mai mult în momentul când bubuitul tunurilor anunța măreția zilelor pe care le trăim. Serviciul divin a fost oficiat de un numeros cler, după care în piața Unirei a avut loc defilarea trupelor în fața dlui general Florescu, șeful de stat major al corpului VI armată și a autorităților. Ținuta atât a trupelor cât și a elevilor a fost dintre cele mai impunătoare.

După amiază, muzica regimentului a cântat imnuri naționale în piața Unirei. Publicul adunat acolo în mare număr a jucat hora unirei și alte jocuri naționale, contribuind astfel la mărirea entuziasmului.

Seara întreg orașul a fost iluminat. Prin toate vitrinele se observau portretele Suveranilor, încadrate de tricolorul românesc și iluminate puternic. Pe la orele 7 jum. detașamente din garnizoana locală în frunte cu muzica și torțe au străbătut orașul în urale și strigăte puternice de „Trăiască M. S. Regele și M. S. Regina" După retragerea cu torțe, muzica militară s'a oprit în piața Unirei, cântând imnuri naționale. In acest moment străzile erau o mare de capete imposibilă de străbătut. In sunetele muzicei se încinse o horă puternică, care a durat până noaptea târziu.

A doua zi de încoronare, fiind și ziua nașterei A. S. Regale Principele Carol, la toate bisericile din localitate s'au oficiat servicii divine. La catedrala ortodoxă a participat și o companie din Reg. 83 Inf. cu drapele și muzică. După amiază în piața Unirei a cântat muzica, iar seara orașul a fost din nou iluminat feeric.

Festivalul de la Teatrul Național în ziua încoronării

După retragerea cu torțe, seara la ora 9 a avut loc la Teatrul Național, festivalul la care și-au dat concursul cele mai de seamă personalități artistice ale Clujului.

Serbarea a început cu intonarea Imnului regal, de către Corul operei, acompaniat de orchestră.

A urmat apoi „Legenda Coroanei, de Mircea Rădulescu a cărui pregătire deși se făcuse deabia în timpul din urmă a fost cât se poate de reușită.

S'au remarcat în special d-nul P. Bulandra în Făt-frumos, d-na Gina Sandi Bulandra în Patria și d-l Bănuțu, care a interpretat rolul Cronicarului.

Regretăm că lipsa de spațiu ne împiedecă de a inzista asupra jocului desăvârșit pe care l'au jucat artiștii în actul III, din Faust, mulțumindu-ne să relevăm interpretarea plină de grațiozitate a d-nelor Nistoreanu și Lya Pop, prima în rolul Margaretei, cealaltă în rolul Marthei, cât și justețea interpretării psihologice pe care a arătat-o d-l Nagacewski în rolul lui Faust.

Orchestra a fost condusă de maestrul Bobescu, care n'a pregetat nici și această ocazie să-și manifeste toată priceperea și talentul.

Publicul imens ce a luat parte la festival a răsplătit cu numeroase aplauze pe meritoșii artiști, spectacolul terminându-se de abia la ora 12, în mijlocul unui entuziasm general

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului

O nouă „abilitate“ naționalistă

Multiplicarea mijloacelor de luptă. „Apelul“ de frățietate al partidului național. Cum vrea să înșele și să se înșele dl Vaida

Se poate observa de câtva vreme o curioasă manevră politică pornită de la conducerea partidului național. Inspăimântați de roadele politicei lor de până acum, d-nii Maniu și Vaida vor să dea o nouă canalizare mijloacelor de luptă contra guvernului. Dupăce cu o inconștiență — dacă a fost numai inconștiență — de neiertat unor oameni politici cu pretenție de seriozitate, conducătorii partidului național au dus cea mai aprigă prigoană contra a tot ce era vechiu regat sau venia deacolo.

Explicația acestei nefaste campanii se găsește în faptul că partidul național pierdea necontenit terenul popularității în Ardeal, iar conducătorii acestuia au crezut că exagerând un regionalism firesc oricărei provincii, și nemulțumirile inerente împrejurărilor de prefacere și recladire a Statului, poporul ardelean se va întoarce la ei. Socoteala a fost însă greșit făcută; toată activitatea așa zisă extraparlamentară a partidului național a avut darul să-i îndepărteze și cele din urmă simpatii.

Pornit pe această pantă și ros de conștiința că merge la pieirea sa politică, partidul național a căzut apoi din greșeală în greșeală. Astfel s'a ajuns la sistemul de nejustificată și perpetuă alarmă. Publicul era continuu ținut sub teroarea mincinoaselor îngrijorări ale partidului național; s'au urmat câteva atacuri la putere, și o încercare de coalizare a opoziției, ambele neisbutite. Ultima greșeală a făcut-o hotărând pripit neparticipare la Incoronare, și numai un moment n'a fost ca partidul național să rămână izolat.

Din toate aceste repetate înfrângeri partidul național a ajuns — se vede — la concluzia că trebue să schimbe tactica. Astfel unul din redactorii „Gazetei Transilvaniei“ a primit ordin să scrie ceva la „Lupta“ din București, care e mai răspândită. Se cunoaște cărdășia dintre oficioasele naționaliste și ziarul marelui român dl Emil Honigman, zis și Fagure, așa că nimeni nu se va mira că s'au putut publica acolo enormitățile din numărul Luptei cu data de 14 Octombrie.

Redactorul Gazetei Transilvaniei detașat la Lupta vrând să creieze atmosferă favorabilă partidului național face un apel în care spune:

„Dacă nu se va porni o mișcare de reconciliație și fraternitate din vechiul regat, atunci vom ajunge să avem în curând o groaznică intre Ardeal și restul țării.“

Fie, să se porniască. Dar de ce din vechiul regat? Pentrucă după cât știm în vechiul regat nimeni nu a făcut ceea ce a făcut partidul național dincoace și prin urmare vechiul regat nu se crede de loc deosebit de Ardeal. Mai mult, „prăpastia“ de care se sperie prepusul dlui Vaida în coloanele „Luptei“ în niciun caz nu se poate face între vechiul regat și Ardeal, ci între vechiul regat și partidul național pe care are toate cuvintele să fie supărat.

Dar redactorul Gazetei Transilvaniei la Lupta confundă cu intenție Ardealul cu partidul național pentru ca din aceasta în Ardeal să se producă impresia că în adevăr vechiul Regat nu poate suferi provincia de dincoace de munți și prin urmare partidul național face tot ce-i stă în putință pentru a împiedeca prăpastia: după ce îl înjură, îl invită la frăție, adică și cu binele și cu răul; pe de altă parte rostul articolului din „Lupta“ este să se întărească în vechiul Regat convingerea că partidul național reprezintă în unanimitate Ardealul și deci creditul politic să-i crească.

Nu știu dacă va reuși noua tactică a partidului național. Un lucru e însă cert: partidul național nu-și va reface cu această nouă încercare popularitatea pierdută în Ardeal.

Dinasticismul „Patriei“

Ultimul nr. al ziarului „Patria“ înfățișează perfect tot iesuitismul de care e străbătută politica partidului național. Scos în ajunul Incoronării, acest nr vrea să ne încredințeze că, deși absent dela serbările dela Alba-Iulia, partidul național este totuși un partid dinastic pe ale cărui sentimente patriotice, Coroana se poate răzima cu toată încrederea.

Sarcina este, fără îndoială, din cele mai grele, dar iesuitismul a găsit mijlocul ca alături de manifestul domnilor Lupu și Stere să se publice un articol întitulat Trăiască Regele, iar alături de o informație, în care se insinuiază că țăranii din Ardeal n'au mers la Incoronare de cît pentrucă au fost plătiți de guvern, să ni se dea un articol al dlui I. Agârbiceanu închinat Regalității.

Și, evident, cine, lunecând cu ochii peste articolul dlui Agârbiceanu, s'ar mai putea îndoi de sentimentele dinastice ale partidului național? Ba rămâi chiar surprins că în coloanele „Patriei“, fie chiar și din motive de tactică iesuitică, sau putut publica cuvinte așa de frumoase la adresa Dinastiei noastre. Căci în articolul dlui Agârbiceanu găsim înșirate toate faptele care au acoperit de glorie fruntea Regelui Ferdinand și care-l fac pe d. Agârbiceanu să se întrebe: „Impotriva unui astfel de Rege, unei astfel de Dinastii, se poate face propagandă?“

Iesuitismul „Patriei“ însă nu ne lasă să ne bucurăm până la sfârșit. Tocmia când eram gata să credem în sentimentele dinastice ale partidului național, observăm că articolul dlui Agârbiceanu nu e scris acum, în legătură cu faptul Incoronării, ci e reprodus din „Patria“, Anul I. No. 4, dela 6—19 Februarie 1919.

Și atunci înțelegem ușor de ce d. Agârbiceanu s'a trezit scrîind cu atâta ardoare pentru apărarea ideii de regalitate.

Februarie, 1919! Dar în vremea aceasta, partidul național se găsia tocmai la începutul Consiliului Dirigent. Ardealul de abia unit cu România, intrase cu totul în exploatarea partidului național, și afacerile începuseră să înflorească la toate resorturile. Oligarhia partidului național era în plină prosperitate. Intre Ardeal și vechiul Regat se înființaseră granițele economice, izvor de învârteală și câștig pentru toți Boilii partidului național. Și când lucrurile mergeau așa de bine, înțelegeți cât de mare era interesul partidului național ca Dinastia să fie cât mai puternică și cât mai bine apărată.

Atunci, da: dinasticismul era o necesitate pentru cei cari visau exploatarea pe veci a Ardealului. Fortificat în mijlocul afacerilor dela resorturi, partidul național vedea libertatea asigurată și democrația înflorind sub domnia binecuvântată a unui Rege „drept și loial“, „bun și răbdător“, și se întreba prin condeiul dlui Agârbiceanu: „Ce-ar putea să dea Republica mai mult?“

Pe când, astăzi, nu mai e nimic din ceia ce a fost în 1919. Resorturile s'au dus toate, și cu ele s'a stins și spiritul dinastic. A rămas doar iesuitizmul care își închipue că antidinasticismul de astăzi poate fi mascat cu articole scrise în 1919...

Nici când și nicăirea

nu sau putut căpăta gata

paltoane pardesiuri

și vestminte bărbătești asa bune ca acuma la firma

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirei No. 10

Asortiment mare de ștofe.

2236

I. NACHT

Societate în nume colectiv

Sucursala CLUJ

Piața Cuza-Vodă 12

2073

METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA

EN-GROS.

Telefon interurban 6-53.

Adr. telegr. METALNACT.

Regenerarea atmosferii publice

— Invățămintele celor trei zile de măreață bucurie și înfrățire națională —

Serbările încoronării au fost un minunat prilej să ne verificăm simpatiile și să ne numărăm prietenii, în afară, să ne analizăm sinceritatea sentimentelor și credințelor, să ne desgolim de haina aparențelor înșelătoare, înnăuntru. Serbăile dela Alba-Iulia și București au fost un mare și admirabil examen.

Din entuziasmul celor trei zile de înălțare sufletească am ieșit regenerați. Viața socială și cea politică mai cu deosebire era vițiată. Plutia ceva străin și fals în atmosferă, ceva care înneca respirația, lăsând în urmă un nesuferit gust de acru și coclit. Activitatea unor oameni fără conștiință creiase această fal să atmosferă. Avalanșa de însuflețire care a domnit în tot timpul acestor zile de măreție națională, mulțimea de popor din toate clasele sociale care s'a grăbit să fie de față la locul solemnităților, ca și cea ce serbătoria acasă actul unic și măreț în care se sintetizează unirea pe veci a țărilor românești, au împrăștiat norii mincinoși ai intrigilor Țara s'a dovedit cu totul altcum de cum o voiau și o arătau pescuitorii în apă turbure a vieții noastre politice: senină, liniștită, cuminte și gata de jertfe muncii pe care se va ridica falnic viitorul nostru național.

Iar dacă ceea ce ni văzură ochii în aceste trei zile luminoase și rare ni-a umplut sufletul de încredere în propriele puteri ale poporului nostru, simpatiile și prietenițle din afară ni-au adus mândria numărului și valorli lor. Reprezentanții futuror poparelor europene, amicii noștri din zilele grele și de totdeauna ca și inamicii de ieri, oameni ilustri în țara lor și valoroase personalități ale politicei mondiale, și-au exprimat adânca lor admirație pentru virtuțile poporului român, oamenii și instituțiile lui. Am regăsit în vorbele bune și calde cari ni se spuneau, fără obișnuita curtoazie a solemnităților de toate zilele, vechi și noui simpatii, vechi și noui pretenii. Nouile simpatii ni-au măgulit, recunoașterea celor vechi însă ni-a înduioșat. In vorbele de reală dragoste ale generalului Berthelot regăsim întreagă legătura aceea închegată în zile de muncă și suferință. Generalul Berthelot a trăit în mijlocul nostru, ni-a cunoscut și ni-a iubit. Latinitatea noastră l'a câștigat așa precum înclinațiunile rasei ne înfrățise sufletește poporului generos din care se naște.

In vorba lui domoală și în strigătu-i de „Trălască România Mare“ învățat în zilele când România se făcea Mare sub privirile lui de bunic fericit, se închide toată prietenia care leagă cele două popoare de la extremele latinității europene, Franța și România.

Alături de bunul nostru prieten, gloriosul mareșal Foch întărește indestructibila fraternitate franco-română. Din cuvintele pe cari le trimite poporului românesc prin intermediul unui ziar bucureștean, acel ce a răpus armatele germane care invadaseră Franța, dovedește că ni-a cunoscut și ne cunoaște.

Laconic în felul războinicilor spartani, impresiile sale din România exprimă scurt tot ceea ce gândurile unui mare și bun al nostru amic poate să dea: admirație pentru armată și popor, dorință de progres pentru țară.

Cu o așa prietenie, față de atâtea simpatii vechi și noui și forțele împrospătate în baia de cald entuziast ieșim din măreția celor trei zile de sărbătoare pentru a păși încrezători la munca ce ne așteaptă întru desăvârșirea unirei.

C.

Serbările Incoronării în Capitală

Serbarea încoronării s'a desfășurat în Capitală, conform programului. Deși timpul a fost ploios, străzile au fost ocupate de dimineață de o lume imensă. La orele 10 s'a deslănțuit o ploaie care a durat toată ziua. La orele 10 și 15 a sosit în gara Mogoșoaia trenul regal. In pavilionul din fața gării, așteptau misiunile streine, miniștrii, etc., sosiți mai dinainte. După o scurtă conversație cu șefii misiunilor regale, M. Sa Regele a trecut în revistă trupele. Dela gară, cortegiul a pornit spre arcul de triumf, unde primarul Capitalei a urat bun sosit Suveranilor.

Dela arcul de triumf, erau înșirați cei zece mii de primari. In uralele entuziaste ale mulțimii, cortegiul și-a continuat drumul spre Mitropolie. Cu toată ploaia care cădea, mulțimea a așteptat până la sfârșit. Oficierea serviciului divin, la care au asistat misiunile streine, miniștrii și foștii miniștri. După serviciul divin, M. Sa Regele a trecut în revistă trupele, după care s'a servit o gustare în palatul Camerei deputaților.

M. Sa Regele, însoțit de Principi, de misiunile streine și de generali, a plecat călare spre statua lui Mihai Viteazul, unde au defilat cei 10 mii de primari și cortegiul istoric, care a produs o mare admirație.

Mare asortiment

de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Informații

După datele statistice, sosite la Ministerul de agricultură din Basarabia, reese că s'au făcut următoarele semănături de toamnă: grâu 12156 hectare, secară 3114 hectare, orz 33 hectare și 163 hectare rapiță.

Cifrele sunt provizorii de oare ce se continuă însemănțările în toate județele din Basarabia.

•

Dl Silviu Hatagan, prim-notar la primăria orașului Alba-Iulia, consilier, în locul dlui Vasile Tomuța.

Dl Ion Oltean, notar cercual în Mânărade Alba-de-Jos, prim-notar.

Dl T. Boroancă, pretor cl. VIII, gr. I, al plășii centrale Timiș-Torontal a fost numit prim-pretor al plășii Buziaș din acel județ.

Dl Disideriu Ianosy asesor la sedria orfanală a județului Trei-Scaune, a fost lăsat în disponibilitate, pentru regularea drepturilor la pensie.

•

In curând va apare **Tabloul Abonaților la telefon** din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș pe anul 1922/923 editat de Agenția de Publicitate **„SOARELE“**, Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toți *Domnii comercianți, industriași, medici, advocați etc. etc.*, să prefere această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a face cunoscut în întreaga țară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenției sus zise, trimițând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

■

S'au luat în discuție doleanțele funcționarilor din magazine și biruori. Față de scumpetea excesivă a vieții s'a hotărât să se facă intervenții pe lângă guvern spre a se veni în ajutorul clasei funcționarilor.

•

Comisia superioară vamală a fost convocată pentru 20 Oct. să discute unele modificări de taxe din tariful vamal în vigoare.

•

Se caută

oameni cu garanție pentru o afacere serioasă. Câștig sigur de

100—150 lei

pe zi. A se adresa în fiecare zi de lucru între orele 4—7 p. m. la redacția ziarului nostru.

Cu ocazia încoronării suveranilor români a avut loc la Atena un tedeum în catedrala metropolitana, la care a luat parte Regele, guvernul și autoritățile superioare.

•

Miercuri seară s'a ținut o consfătuire la sediul soc. Generale a funcționarilor comerciali. A participat un mare număr de membri.

•

Toți domnii **avocați, medici, farmaciști, droghiști, ingineri, dentiști** etc. din orașele Arad, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureș, Timișoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând și specialitatea pentru a fi trecuți în tabloul nominal pe specialități ce se va tipări la începutul fiecărui oraș din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta și suma de Lei 100, pe adresa agenției de publicitate „Soarele“ Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

In orașul nostru iarăși să pot căpăta

Specialități de lichioruri

Zwack,
Unicum,
Cacao-chouve,
Cocktail,
Ivette,
Chypre,
Gin, etc., etc.

In calitatea originală

și cunoscută din timp normal. □

2237

•

Pe munții din împrejurimile orașului Câmpulung (Bucovina), a căzut zăpadă din abundență.

•

In Cafeneaua **„PALACE“** începând cu 12 l. c. fiecare seară concertează orchestra simfonică a lui **FRITZ THALER.** 2240

•

Ingrijirea feței, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură și manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piața Unirii 23 (In Pasaj). 2014—1

■

Am pierdut biletul de recrutare împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mână ori cui sar găsi

Iosif Vargyasi
Cluj
Str. Radulescu 2

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Marți: „Casa nevinovației,“ Mare drama cu Lya Mara.
Miercuri și Joi: „Minele din Kingtown.“ Drama de aventurii.
Vineri și Sâmbătă: „Ziarul unei femei.“ Drama socială cu Margareta Barnay.
Duminecă: „Dr. Marta Marx.“ O dramă senzațională cu Mady Christians.

CINEMA UNIVERSITATII

Marți și Miercuri: „Hienele dragostei.“ Partea II.
Joi: „Frica uciga'a.“ O puternică dramă socială.
Vineri și Sâmbătă: „Dr. Marta Marx.“ O dramă senzațională cu Mady Christians.
Duminecă: „Doctorul Misterios.“ Drama de aventurii cu Iuliani Ruppert.

CINEMA URANIA

Marți: „Mathias Sándor.“ După celebrul roman alui Verne. Partea I.
Miercuri și Joi: „Mathias Sándor.“ Partea II.
Vineri și Sâmbătă: „Mathias Sándor. Partea III.
Dumineca: „Marea de Aur.“ Dramă din aventuriile lui Kay Hoog

Insănătoșirea lui Lenin

— Devotamentul curorei safe. Lenin desființează ceka —

Ziarele italienești aduc știri din Moscova asupra însănătoșirei lui Lenin Corespondentul lui „Chicago Tribune“ la anunțat că la 30 Septembrie s'a adus la cunoștința populației din Moscova în mod oficial că Lenin își va relua ocupațiile în 'funcția de președinte al Sfatului comisarilor poporului.

Știrea aceasta nu a fost încă confirmată — scrie „Corriere della Sera“ — totuși reintoarcerea lui Lenin a trebile a fost preparată de presa bolșevică, în ultimele săptămâni, cu comunicate cotidiene asupra îmbunătățirei stărei sale și în fine cu publicarea știrei de mai sus, emanată dela Kamenew.

Dacă Lenin s'a însănătoșit aceasta se datorește în primul rând surorei sale, Maria, care, în tot timpul boalei, i-a administrat casa, l-a servit de secretară și a priveghiat la respectarea regimului impus de medicii germani.

Ea a oprit cu severitate pe fratele ei dela orice preocupare politică.

De îndată ce-și va relua ocupațiile, Lenin se va ocupa de chestiunea poliței secrete Ceka, a cărei activitate o dezaprobă. Lenin a decis că în locul directorului actual, care a demisionat, să fie numit Djerinski, ca director al Cekei.

Ajutorarea funcționarilor publici

Ministrul de finanțe a întocmit proiectul de lege, asupra acordirei indemnizației de scumpete acordate funcționarilor și pensionarilor publici, proiect care a și primit aprobarea consiliului de miniștri.

Guvernul arată deci că nutrește cele mai bune sentimente față de slujbașii Statului și-și dă toată silința să le îmbunătățească în limitele posibilului, situația lor materială.

Presa opozițională găsește însă noi motive de calomnie, punând pe seama guvarnului intenții pe care nu le-a manifestat.

Toți funcționarii publici vor primi cu începere dela 1 Octombrie, pe lângă leafa și indemnizația actuală de scumpete, încă o indemnizație de scumpete, care va fi de 400 lei pentru funcționarii din Capitală, de 300 lei pentru cei din provincie și de 200 lei pentru cei dela sate.

In afară de aceasta se vor avea în vedere, funcționarii publici familiști, cărora li se va acorda, deosebit de sporul de mai sus un plus de 100 lei lunar, dacă au un copil, de 150 lei lunar, dacă cu 2 copii și de 250 lei, dacă au 3 sau mai mulți copii.

Pensionarii publici, indiferent de situația familiară sau de veniturile ce le au vor primi tot de la această dată încă o indemnizație de scumpete echivalentă cu cea ce o primesc astăzi.

O restricție cu privire la sporurile ce se acordă se va face cu privire la funcționarii publici, care au beneficiat până acum de îmbunătățiri de salarii, urmându-se să li se acorde diferența până la egalizarea lefurilor cu a celorlalți funcționari publici de grade corespunzătoare, începând dela 1 Octombrie a. c.

Vor fi excluși de la indemnizația de scumpete funcționarii publici, care ocupând mai multe funcțiuni publice, primesc din toate acestea un total de salariu și accesorii peste 5000 lei lunar.

Pentru plata acestor indemnizări de scumpete pe intervalul dela 1 Octombrie a. c, până la 1 Aprilie 1923, proiectul de lege prevede deschiderea unui credit extra ordinar de 660 milioane lei care va fi acoperit din excedentele și din economiile bugetare, realizate în cursul exercițiului financiar în curs.

Din aceste 660 milioane lei, 600 sunt prevăzute pentru funcționarii publici, iar restul de 60 de milioane lei pentru pensionari.

Crearea unui „Credit industrial“

Lipsurile de case suferă industria noastră Consfătuirea dela Camera de comerț din Capitală. Băncile participă la crearea creditului

Cel mai nimerit mijloc pentru îmbunătățirea stărei financiare a unei țări este intensificarea producției naționale în așa măsură încât să permită însemnate disponibilități cari să poată fi valorificate peste granițele acestei țări.

Dela războiu încoace în țară la noi s'a căutat pe toate căile ca bogățiile naționale să fie puse în valoare. Fără să ne ocupăm de exportul cerealelor și nici de însemnatele cantități de petrol, sare și lemne cari zilnic trec granițele noastre contribuind astfel la mărirea veniturilor statului, trebuie să recunoaștem că industriei românești i s'a dat prea puțină atenție și aceasta este cu atât mai regretabil, cu cât fapt.l reintregirei țărei, am intrat în posesia unui mare număr de fabrici, a căror produse pot rivaliza cu ale celor mai reputate fabrici din Europa.

Expoziția de mostre deschisă în toamna anu'ui trecut la București dovedește pe deplin afirmațiunile noastre. S'a putut constata cu acel prilej că țărei noastre nu-i lipsește nimic din cele necesare consumului intern. Inconvenientul provine de acolo însă, că industria noastră și mai ales cea din Ardeal și Banat, n'au fost încurajate destul.

Deși există o lege pentru încurajarea industriei naționale, ea n'a fost aplicată aproape de loc, din care cauză am putea spune că aceste fabrici existente pe teritoriu românesc, pot fi considerate ca fiind streine, întru cât la funcționarea lor nu concură de cât capitalul strein, iar în atelierele de specialitate lucrează numai lucrători de naționalitate streină, cei români fiind excluși sistematic de la învățarea meseriei în aceste fabrici,

Dar ceea ce face să ne exprimăm toată îngrijorarea în ceea ce privește industria noastră, este faptul că bilanțul anual aproape al tuturor fabricilor din Ardeal se încheie la Budapesta.

Factorii cu răspundere din țara noastră pare că și-au dat seama că această stare de lucruri nu poate să mai dăinuiască. După discursul rostit de dl Vintilă Brătianu zilele trecute la Banca Națională în care arată că industria noastră pentru a-și relua un curs normal are nevoe de încurajare și de creditele necesare vin acum fruntașii Camerei de Comerț diu Capitală, cari într'o consfătuire avută au găsit că e neapărată nevoie de a se crea „Creditul Industrial“. In acest scop s'a format chiar o comisiune care să formuleze un ante proiect de realizare al acestei instituțiuni cu participarea băncilor. După întocmirea acestui proiect vor fi convocați din nou reprezentanții tuturor băncilor din țară spre a-l discuta și a-i aduce modificările necesare.

Inițiativa aceasta a fost primită cu o deosebită satisfacție de toate cercurile industriale, nădăjduindu-se că cu chipul acesta industria românească va păși pe o nouă cale de desvoltare.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.— 4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Dineul de la Palat

Aseară la orele 8, a fost la Palat un dinu de gală de 250 tacâmuri, la care au asistat M. S. Regele, M. S. Regina Maria, M. S. Regina Elisabeta a Greciei, M. S. Regina Maria a Jugoslaviei, Principii, Principesele, misiunile străine, membrii guvernului, corpul diplomatic, Mitropoliții, Generalul Averescu, d-nii Iorga, Marghiloman, etc. Nu s'au ținut toasturi.

Atacarea unui tren. Banditii omoară pe casier

Trenul No. 975, venind din spre stația Glisca-Vodă, a fost atacat de bandiți între stațiile Nămăești și Lujeni. Banditii au sărit în vagonul poștal, voind să fure bani. Ei au omorât pe casier și au rănit inginerul Goldberger, care venise în ajutor. Banditii au dispărut cu o mare sumă de bani.

*

In noaptea de 12 Octombrie, o barcă cu bolșevici a încercat să treacă Nistrul. Grănicerii prinzând de veste, au alungat-o cu focuri de armă.

Decorarea Iașilor

Generalul Berthelot, însoțit de ministrul plenipotențiar francez Daeschner, pleacă Miercuri la Iași, urmând să predea crucea de războiu, oferită orașului de președintele republicei franceze. Berstbelot va pleca apoi în aceiaă scop la Galați. In ambele orașe se vor face mari serbări cu această ocazie.

Amnistia

„Monitorul Oficial" publică decretul de amnistie pentru toate delictele de presă și politice, săvârșite din 1918 în Ardeal, pentru contravențiile săvârșite de supușii români la legea pașapoartelor, pentru abaterile de la ordonanțele comandamentelor militare privitoare la trecerea frontierei, apoi decretul de grațieri și comutări de pedepse pentru condamnații pentru delictele penale și civile.

Incoronarea Suveranilor români și străinătatea

In Italia

Roma. — In biserica romană s'a celebrat un Te-Deum solemn cu prilejul încoronării Suveranilor români. La această solemnitate au asistat cardinalul Gasparri și toți șefii misiunilor diplomatice de pe lângă Vatican.

A urmat apoi un alt Te-Deum în prezența subsecretarului de stat de la externe al Italiei, ambasadorii și autoritățile (Rador).

*

In Franța

Paris. — Cu ocazia încoronării Suveranilor români, președintul consiliului municipal Peuch a adresat primarului Bucureștilor următoarea telegramă:

In aceste zile de entuziasm național în care România Mare sărbătorește pe nobilii săi Suverani, Parisul adresează municipalității și populației Bucureștilor călduroase urări și salutul său frățesc. (Rador)

*

Paris. — Cu ocazia încoronării Suveranilor României s'a celebrat la Capela românească un Te-Deum la care a asistat întreg personalul legației, numeroși notabili români, și reprezentantul republicei franceze. (Rador)

*

In Polonia

Ziarele au consacrat articole cu ocazia încoronării Suveranilor români exprimându-se urări pentru prosperitatea României. Duminecă a avut loc o recepție la Legația română unde s'au făcut numeroase felicitări.

Cetiți „Infrățirea"

Pentru funcționarii din Cluj

Comisia pentru fixarea prețurilor maximale de sub președinția dlui Prefect al poliției, Popovici, căutând a veni cât mai mult în ajutorul clasei funcționărești, de comun acord cu delegațiile de breslă au fixat următoarele prețuri pentru funcționarii publici:

I. Confecționarea unui costum de haine (cu tot materialul funcționarului) într'un atelier de cl. I-a costă 700 lei, în cl. II-a 600 lei, iar în cl. III-a unde se lucrează fără calfă costă 500 lei.

II. Un stângea lemne de foc cal. I-a pe loc la depozit costă 480 lei. Transportul privește pe funcționar.

III. Ouăle strict necesare se capătă la comercianții de ouă, Laurențiu Ignat, din Str. Dubălarilor Nr. 7 și Solomon Emil din Str. Dogarilor Nr. 3 unde vor plăti un leu bucata. Ouă se mai capătă tot cu acest [illegible], și în pieţele: Mihai Viteazul, de păsari din dosul poștei și Regina Maria. Comercianții de ouă și-au luat angajamentul față de comisiune, că pe fie-care zi vor desface în Cluj câte 9 lăzi de ouă. Cu acest preț poate cumpăra ori cine, indiferent de profesiune.

Se mai studiază și alte înlesniri de prețuri cari vor fi publicate la timp.

Rep.

Sinuciderea dela Oficiul de Salvare

Eri după amiază, s'a găsit spânzurată într'una din camerile Oficiului de Salvare din strada Monoștor, femeia Berta Latko din serviciul Institutului Surorilor de caritate care se află în acelaș edificiu. Cu toate ajutoarele date de Salvare, neoorocita sinucigașă a încetat din viață.

Din ancheta făcută de către Circumscripția respectivă, se crede că Berta Latko era neurastenică. Cadvrul a fost trimis Institutului Medico-Legal.

Gazeta noastră se vinde în Cluj în următoarele locuri:

La Librăria „Cartea Românească" Piața Unirii No. 7.
La *Friedmann* Stăniloiu Piața Unirii.
„ *Tutungeria* din palatul „Mielul Alb".
La *Binder* Calea Victoriei.
„ *Schreiber* Palatul teologiei.
„ *Hirsch* Piața Mihai Viteazal.
„ *Szamos* vis-a-vis de posta Cent.
„ *Malom* Str. Mori.
„ *Gară* la Chiosc.
„ *Librăria Anca* Piața Unirii.
„ *Jakab* Str. N. Iorga.
„ *Katinka* Str. Trefort.
„ *Deák* Str. Regina Maria.
„ *Tulipán* Str. Regina Maria.
„ *Minovics* Str. Regina Maria.
„ *Bodega* Str. Iuliu Maniu 3.

Situația în Orient

Atena — Ministrul de externe, dl Politis a sosit la Atena și a depus jurământul. Ziarele află din Constantinopol că bande Kemaliste au jefuit localitatea Daridja din zona neutră la Smirna, spânzurând mai mulți prizonieri greci.

Convenția polono-iugoslavă

Varsovia — Sâmbătă s'au început tratativele pentru încheierea convenției Comerciale între Polonia și Iugoslavia.

Conferința orientală

Paris — După „Gaulois" conferința de pace din orient nu se va mai ține la Scutari cum era proectat ci la Lausanne în Elveția,

Guvernul francez și relațiile economice cu Rusia

Paris. — Ministrul de externe a declarat inexactă informația care afirma că la conferința experților și industriașilor ținută la Quai D'orsai s'ar fi hotărât renunțarea la formula din Genova asupra proprietății individuale, acceptându-se ideea concesiunilor pe 99 ani. In realitate conferința a examinat acordul Urguhart Krassin pentru a stabili întrucât acordul ar putea servi ca bază pentru eventuale negocieri între particulari în vederea reluării exploatărilor din Rusia. Ministrul de externe a declarat că guvernul francez nu va interveni în aceste negocieri și va menține punctul de vedere apărat la Genova și Haga, lăsând particularilor să accepte angajamente practice.

Sentința în procesul Rathenau

Lipsca. In procesul atentatorilor lui Rathenau au fost condamnați Ernest Werner, Techon la 15 ani închisoare, Ferd, Techow la 4 ani, Günther la 8 ani, Salamon și Nidrig câte 5 ani ani închisoare corecțională.

Predarea armatelor lui Dictrih

Tochio. Se anunță că la Wladivostok s'a predat trupelor roșii generalul Dictrich împreună cu toată armata sa antibolșevică.

Câtă pagubă produce o grevă

Londra. Greva minierilor americani, după datele pe care le are „Dayli Mayl" se ridică la 1217 milioane lire sterline.

Toți domnii abonați la telefon, cari vor ca în noul

Tablou al abonaților

săși schimbe fie adresa, fie a fi tipărit numele la altă literă de cât este în vechiul tablou, saŭ voesc fi de mai multe ori la diverse litere să se adreseze înscris Secției Telefonice respective din care face parte spre a se face cuvenitele modificării.

UTILIZAȚI CORESPONDENȚA DELA MICA PUBLICITATE

Anunțuri

se primesc la Administrația ziarului „Infrățirea" și la toate agențiile de publicitate.

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 și 290.

Comunitate de interese

„Aurora", bazându-se pe noile declarațiuni făcute de Cicerin, guvernului polon, — prin care acesta în dorința de a obține neutralitatea României în conflictul din Orient — dorește o sinceră prietenie între Soviete și România, acuză guvernul că în loc de a căuta pacea cu Bolșevicii caută să și-i facă dușmani.

E lucru știut că intențiunile pacifice ale guvernului român au fost de atâtea ori comunicate fie direct, fie prin intermediari, Sovietelor, însă acestea le-au ignorat până în momentul când a venit la ordinea zilei conflictul din Orient. Pentru a ajuta pe Kemal în acțiunea sa contra englezilor, e lesne de priceput că Cicerin are tot interesul să obție neutralitatea Micei Antante și în special a României.

Vrem însă să știm pentru ce același ziar, care sprijină înțelegerea dintre România și Sovie te nu pomenește nimic și de alianța militară bulgaro-sovietică.

Pentru a împiedeca o pretinsă intervenție a României, d-nii Stambulinsky și Racowsky, încă dela Genova au încheiat o alianță formală, care n'așteaptă decât momentul oportun să fie pusă în aplicare.

Propagandiștii ruși care împânează Bulgaria, cursele regulate de vapoare între Odesa și Varna care înlesnesc relațiunile, unirea agrarienilor și'a comuniștilor bulgari contra opoziției au ridicat vălul asupra unui fapt destul de alarmant, pentru desfășurarea ulterioară a evenimentelor din Orient.

In planul de operație al Rușilor s'ar prevedea invazia Dobrogei românești, pe unde să se facă joncțiunea cu Bulgarii, care beneficiând de armamentul ascuns în munți, ar ataca pe la spate trupele engleze, ce operează la Constantinopol.

Toate aceste lucruri „Aurora" le știe, totuși intenționat le ignorează — dând în schimb sfaturi guvernului să caute amiciția Sovietelor. Nu e întâia oară când ziarul d-rului Lupu își arată simpatiile sale pentru comuniști și pledează cauza acestora, e natural să fie astfel când la baza acțiunei lor se află comunitatea de interese cu comuniștii.

Cum au decurs tratativele dela Mudania

— Textul acordului stabilit de aliați —

Modalitățile reocupărei Traciei de către Turci

Cu privire la acordul interaliat asupra Traciei orientale, „Le Temps" dă următoarele amănunte:

Dificultatea care se produsese între Ismet Pașa și reprezentanții Franței, Marei Britanii și Italiei, era, se știe, privitoare la condițiunile în care Grecia va evacua și Turcia va reocupa Tracia orientală. Era vorba prin urmare să se dea generalilor Harrington, Monbelli și Charpy instrucțiuni comune în vederea reluării conferinței dela Mudania.

Un proect de acord a fost pregătit Sâmbătă de d-nii Poincaré, Curzon și Galli, prin care s'a decis: 1) ca trupele aliate să părăsească Tracia orientală în timp de o lună maximum după evacuarea armatei grecești, care trebuia să se efectueze cât mai curând posibil; 2) că în acest moment jandarmeria și administrația civilă otomane fiind reinstalate, trupele aliate se vor retrage de o parte pe liniile de la Ceatalgea, de cealaltă pe țărmul occidental al Mariței; 3) în fine, că, conform notei din 23 Septembrie, trupele otomane nu vor fi autorizate să treacă strâmtorile și să se întoarcă în Tracia decât după intrarea în vigoare a tratatului de pace.

TEXTUL ACORDULUI

Următorul text a fost adoptat de lordul Curzon d-nii Poincaré și Galli: „Cele trei guverne alate sunt de acord a accepta ca trupele grecești să fe invitate a se retrage cât mai curând posibil la vest de Marița.

„In teritoriile astfel evacuate, guvernele aliate vor asigura, cu ajutorul unei ocupațiuni interaliate provizorii, menținerea ordinei și a siguranței până la stabilirea în Tracia orentală a administrației civile turce și a jandarmeriei turce. Această stabilire va trebui să aibe loc, într'un termen care nu va întrece o lună dela evacuarea de către trupele grecești.

„La expirarea acestui termen, trupele aliate nu vor continua să ocupe în timpul conferinței decât anumite puncte ale țărmului drept a Mariței și locurile unde se află în acest moment".

In definitiv reocuparea Traciei orientale de Turcia se va face în patru etape:

ETAPELE REOCUPAREI TRACIEI

1) Retragerea trupelor grecești îndărătul Mariței, în cel mai scurt timp posibil;

2) Această evacuare terminată sub controlul și protecția trupelor aliate, care vor asigura siguranța populațiilor grecești și turce, un termen maximum de o lună va începe să curgă, termen în cursul căruia se vor reinstala în Tracia orientală administrația locală și jandarmeria turcă și în care timp se vor evacua civilii greci cari vor dori să fie evacuați.

3) La expirarea acestui termen, trupele aliate se vor retrage pe liniile Ceatalgea și pe țărmul occidental al Mariței:

4) Trupele otomane vor intra în Tracia orientală după punerea în vigoare a tratatului de pace și suveranitatea totală a Turciei asupra acestui teritoriu va fi de aci înainte restabilită.

Cum este specificat în acordul interaliat din 7 Octombrie, confirmând asupra acestui punct nota din 23 Septembrie, trupele aliate vor continua, până la iscălirea păcii, să ocupe locurile unde se găsesc actualmente, anume cele britanice la Ceanak, cele franceze la Gallipoli și contingentele franco-anglo-italiene la Constantinopol.

DOMNI ADVOCAȚI!

In câteva săptămâna va apărae în redactoarea d-lor: **Dr. Dionisiu Pop secretarul baroului advocaților** în Cluj și Dr. Emeric Szeghő advocat

condica de termene pentru advocați 1923

în ediția firmei: Librărie **„Lepage"**, în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în pânză.

V-a conține afară de rubricele usuale de prenotare

LISTA TUTUROR ADVOCAȚILOR din ROMÂNIA-MARE

scala cea mai nouă de timbre, cel mai nou tarif de postă, telegraf și telefon.

Dacă doriți a Vă asigura aceasta condică, binevoiți a-o comanda recomandat de pe acuma **cu indicarea exactă al adresei D-Voastre.**

Costul condicei pentru cei ce o comandă acuma, e 100 Lei,

Librăria „LEPAGE" Cluj. 1267

Publicațiune.

Pentru furnizarea combustibilului necesar (Koks) pentru încălzirea centrală a Institutului „Pasteur" în decursul lunilor Noembrie 1922 până în Aprilie 1923, în interesul Art. 72—83 din legea Comptabilității Publice să publică concurs, pe baza ofertelor înaintate.

Licitație se va ține în 28 Octombrie a. c. la orele 4 p. m. în biroul Administrativ al Institutului. Informațiuni se dau zilnic între orele 3—6 p. m.

2238 **Direcțiunea Institutului „Pasteur".**

Publicațiune.

Postul de șef de lucrări (leafa 3000 — Lei lunar) dela catedra de patologie generală și experimentală a facultății de medicină din Cluj fiind vacant, doritorii de a ocupa acest post vor înainta cererile însoțite de un memoriu de titluri și lucrări D'lui Prof. Dr. M. A. BOTEZ, la facultatea de medicină până la 28 Octombrie incl. a. c.

2254 **Secretar: POPESCU.**

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Berko Dezső
Str. Forduló 5
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Ferencz János
Str. Băii No. 2.
2258 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Veres Mihály
Udvarhely,
2255 Szentdemeter.

Am pierdut biletul de recrutere împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Fekete József
Piata Mihai Vit. 6.
2259 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Varga Elek
Cluj
2256 Str. Varju 13.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Iuliu Danciu
2260 Alba-Iulia

Am pierdut biletul de recrutare împreuna mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Zsigmond József
Str. Regală No. 10
2257 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Bikali István
Str. Szamosközi 35.
2262 Cluj.

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, **Piata Unirii No. 5.** 1385

VITE ALTOITE
Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPASI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Salamon Jakab
Str. Londrei 20
2264 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Kővári Jenő
2265 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Alexandru Robner
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mână ori cui sar găsi.

Mauriuțiu Fisch
Calea Reg. Ferd. 67
2268 Cluj.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

In grădina de iarnă a hotelului CENTRAL dau reprezentanții senzaționale
Myriam Barka, Olga si Teddy.
Inceputul la 9 oare seara.
Lloyd 1010 2222-1

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino" și „Habig" la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piața Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

Reclama este sufletul comerțului

Mica publicitate

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Totdeauna s'au probat ghetele

TURUL

fiind ieftine, trainice și elegante

Sucursala CLUJ,
Str. Regele Ferdinand
No. 14

Depozite Sucursale:

ALBA-IULIA, P. Mihai Viteazul, 5
ARAD, Andrássy-ut, Minoriták épülete,
BAIA-MARE, Rákóczi-tér 14.
BISTRIȚA, König Ferdinand I. tér 82.
BRAȘOV, Kapu-utca 8.
CERNĂUȚI, Fő-utca 9.
CAREI-MARE, Széchenyi-u. 32.
DEJ, Piața Unirii.
DEVA, Városház-épület.
FĂGĂRAȘ, Str. Regală 3.
GHEORGHENI, Kossuth L.-u. 5
LUGOJ, Isabella-tér és Deák-u. sarok.
ODORHEI, Kossuth-u. 9.
ORADEA-MARE, Kossuth-u. 5.
SIGHETUL-MUREȘ, Korona-szálloda épület.
PETROȘENI, Str. Reg. Ferd.
SATU-MARE, Deák F.-tér 3.
SIGHIȘOARA, Baier-u. 5.
SIBIU, Nagydisznódi-utca 31.
TÂRGU-MUREȘ, Kossuth L.-u. 5
TIMIȘOARA, Belváros, Jenő herceg-tér.
TIMIȘOARA, Gyárváros, Buziási-uá 15.
TIMIȘOARA, Józsefváros, Kossuth Lajos-utca 31.
TURDA, Piața Regina Maria, 18.

și magazine comision în celelalte orașe mai mari din țara, 1370

Reclama este sufletul comerțului

Produsele Reclama 2397

FABRICEI de BERE S. A. din TURDA

sunt de **prima calitate**

Berea „Coroana"

e știut cea mai cunoscută și bună.

Berea nutritoare „GLORIA", din malț dublu, **e neîntrecută.** 2248

Atențiune!

Toți cei cari sosesc în Capitală, să nu peardă ocaziunea de a vizita

Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL"

In centru — sub **Grand Hotel** — str. Mihai Vodă No. 2, Reparațiuni excelente. Băuturi fine. **Grătar special** sub conducerea renumitului șef **Mitică Cocoș.** Orchestra clasică **Alex. Botea.** Se servesc banchete etc. etc. Prețuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Pensionul

din Strada Regală No. 5 servește vipt de casă foarte bun pe lângă prețuri moderate. 2102

În grădina de iarnă a hotelului Central joacă Myriam Barka și Teddy duetul de dans oriental „**Opium tango**" și noul program slager. Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Pantofăria de lux
I. SAMSON
din Str. Universității 2.

Execută ori ce fele de încălțăminte la comandă și se găsesc și de gata, cu prețurile cele mai avantajoase. 2232

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare.

!! După cererea generală !!

am adus din nou în circulație în calitatea neîntrecută renumita și favorita noastra bere nutritoare

„HERCULES"

specialitatea brună din malți dublu, care se găsește în sticle și cu paharul în toate prăvăliile privitoare. Deasemenea și excelentă noastră bere deschisă

„MONOSTOR"

Fabrica de bere **CZELL** din Mănăștur CLUJ. 2216

CEA MAI BUNA **CREMA DE GHETE**

2213

Ultima prefecțiune în fabricarea Cremei de Ghete
DA UN LUSTRU DURABIL, INTREȚINE PIELEA
A o încerca, însemnează a o adopta pentru totdeauna.

Depozitar p. vânzare Engros
MAURICIU IANCOVICI
București, Str. Smârdan 23

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o pielița moale și fina.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon
PARIS

IN TIMPUL IERNII ca este fără perechie contra PIELII INĂSPRITE, CRĂPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** Michlin,

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Importanța micei înțelegeri în politica europeană

Ziarul „Republique Francaise" subliniază importanța faptului că Anglia a descoperit Mica Înțelegere, dându-și seama de existența ei și că încearcă s'o utilizeze contra politicei franceze, care tinde la pacificarea orientului. Tratativele Angliei au dat greș. Acest eșec este lesne de înțeles deoarece Mica Înțelegere este o grupare de state destinată să mențină pacea. Așa dar ca nu ar fi putut consimți să se transforme în instrumentul unei politici militariste și războinice. Mica Înțelegere a dobândit un succes important prin faptul că Jugoslavia și România vor fi reprezentate la viitoarea conferință orientală.

In acest moment în care Mica Înțelegere este chemată a juca un rol politic de căpetenie, ar fi fost cât se poate de regretabil ca d. Benes, care a fost sufletul Micei Înțelegeri, să înceteze de a-și exercita influența și de-a da sfaturile sale atât de bine inspirate.

Din feicire, d. Benes păstrează în noul guvern cehoslovac departamentul externelor. El va a vea astfel tot timpul și toată libertatea de spirit pentru a aplica gravelor probleme actuale întreaga sa abilitate și experiență diplomatică. Ziarul arată apoi că politica Micei Înțelegeri are tendință de a consolida starea de lucruri creiată prin ultimele tratate de pace în Europa. Aces te tratate constituesc una din bazele cele mai solide ale dreptului public european creiat de victoria aliaților asupra pangermanismului. Ziarul termină declarând că politica europeană a Micei Înțelegeri este eminamente democratică, în sensul cel mai larg al cuvântului.

Foametea în Rusia

Numeroși delegați ai diferitelor comitete străine de ajutorare a Rusiei, cari au vizitat inlase regiuni din Rusia Centrală și de Sud, declară în unanimitate că foametea se apropie și că în Noembrie cam un milion de persoane vor suferi de foamete. In provincia Samara, unde populația se baza pe o recoltă de 70 mii tone cereale, nu s'a strâns decât 7.500 tone. In regiunea Volga, va fi nevoe să se importe peste un milion de tone cereale. Înainte de viitoarea recoltă. Această cantitate este absolut necesară pentru consumul populației. In provincia Astrahan, recolta a produs 11.283 tone, din care s'au rezervat 1750 tone pentru însămânțări, așa încât a rămas o cotă de 36 kilograme pe cap de locuitor.

Pentru salvarea mărcii

— Specula cu devizele străine interzisă în Germania —

In Germania a intrat în vigoare ordonanța prezidențială, prin care se reglementează comerțul cu devizele străine. Scopul acestei dispoziții e combaterea speculei care se face cu devizele.

Prin ordonanță se prevede că toate plățile comerciale interne se vor efectua în mărci. Rămân valabile doar încheerile în devize, cari sunt în curs,

Cumpărările și operațiunile cu devizele sunt supuse la restricțiuni.

Oficiile de control vor verifica întrebuințările devizelor străine cari se vor negocia,

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Marți, orele 3 și 5:
„Steaua Damascului." Un senzațional film. Partea ultimă. Prețuri de tot reduse.

Marți, orele 7:
„Prometheus." Pentru a 3-ora. Actul I. „Liliacul." Actul I. „Dragostea Floricei." Actul I. Prețuri de premieră. Abonament Nr. 24 C. La ridicarea cortinei ușile dinspre sala să închid.

Marți, orele 10½:
„Flăcări." Pentru a 7-ora. Prețuri obișnuite.

Miercuri:
„Azilul de noapte." Prima reprezentație din ciclul reprezentațiilor literare pentru muncitori. Cu ușile închise. Prețuri de premieră. Conferința de dl dr. Eugen Janovics.

Joi:
„Fetița olandeză." Pentru a 9-ora. Prețuri obișnuite. Abonament șters.

Vineri:
„Azilul de noapte." Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 25 A. Ușile închise.

Sâmbătă orele 3:
„Expulzatul." Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferința de profesorul Ladislau Rajko.

Sâmbătă seara:
„Dama cu camelii." Prețuri obișnuite. Abon. de zi Nr. 26 B.

Sâmbătă, orele 10½:
„Fifi." Pentru a 7-ora. Prețuri obișnuite.

Duminecă, orele 3:
„Gül Baba." Prețuri reduse.

Duminecă, orele 7½:
„Micul rege." Abonament șters. Prețuri obișnuite.

Duminecă, orele 10½:
„Triunghiul." Premieră. „In neglige." Prețuri de premieră.

Luni, orele 7:
„Aziiul de noapte." Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 27C. Cu ușile închise.

Luni, orele 10½:
„Triunghiul." Pentru a 2-ora. „In neglige." Prețuri obișnuite.

Bulgaria și chestiunea Traciei

Relativ la problema Traciei, ministrul Daskaloff a declarat următoarele: „Atitudinea Bulgariei cu privire la Tracia a rămas neschimbată dela încheierea tratatului din Neuilly. Guvernul actual va cotinua să urmeze aceiași politică, care constă în a nu se amesteca în afacerile interne ale altor state. Cu toate acestea, nu va înceta să protesteze în contra nedreptăților suferite de Bulgaria de pe urma tratatului de pace.

Guvernul bulgar, cere autonomia Traciei, în credință că această soluție ar aduce servicii păcei generale. Suntem convinși că principiul autonomiei va fi adoptat de toate popoarele balcanice și de celelalte puteri europene.

Cu privire la conferința de pace, ministru declară că guvernul crede de datoria sa de-a cere să fie convocat la această conferință, care va avea de scop să reglementeze problema Traciei, căci Bulgaria nu numai că este limitrofă cu acest ținut, dar are dreptul la o ieșire la Marea Egee. Bulgaria urmărește evenimentele din Orient cu convingerea că nu dispune de forțe suficiente pentru paza granițelor sale.

Problema Traciei este legată de altă chestiune, de-o importanță vitală pentru Bulgaria; aceea a refugiaților din Tracia orientală, care au năvălit în Bulgaria cu miile, căci mare parte din această povincie, era exclusiv locuită de bulgari.

Toată această populație, care se află astăzi în Bulgaria, așteaptă cu nerăbdare ziua când va avea garanții suficiente pentru a se putea întoarce la locul de baștină.

Prezența acestor refugiați pe teritoriul bulgar impune statului sacrificii grele. In rezumat, politica bulgară constă în urmărirea evenimentelor, apărarea intereselor bulgare prin mijloace absolut pacifice, paza granițelor și păstrarea unei stricte neutralități. In concepția guvernului bulgar, Tracia trebue să aibă situația Elveției.

Fondată la anul 1685
Piața Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești

Alexandru Anca Cluj,
Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

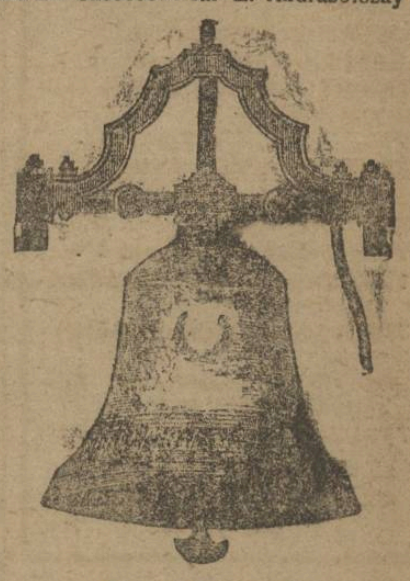

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

CITIȚI
„INFRATIREA"

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana", institut de arte grafice Cluj,

Anul III. No. 637 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Vineri 20 Octombrie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Infrăți

„Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — LEI 180
„ 6 LUNI — 90 „
„ 3 „ — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Clopotele sună

Auzi cum sună clopotele, și sună, sună, sună!

Multe clopote am auzit eu sunând în felurilele clipe ale vieții mele; clopote vesele și jalnice, clopote de sărbătoare și clopote prevestitoare, dar clopotele ce astăzi sună au un sunet deosebit.

Cam multe glasuri laolaltă, ele vestesc că o țintă a fost atinsă, că un scop a fost îndeplinit, că un vis s'a înfăptuit; ele se înalță ca o rugăciune fierbinte, doar ca, în această singură zi, toate inimile să bată la fel, căci îngăduit-a Domnul că această zi să vină.

Din neam în neam, crescuți în credința că Domnitorii au o sfântă chemare de îndeplinit, ziua încoronării noastre, în ochii întregului nostru popor, nu poate fi pentru noi decât o zi de rugăciune și mulțămire către Cer, o zi în care cu umilință îngenunchem, amintindu-ni de făgăduiala noastră, nu numai de a domni, dar și de a sluji.

Am slujit după luminile noastre, am slujit cu inimile pline de dragoste; nădejdea ne-a susținut și, credința în poporul nostru a fost temeiul pe care ne-am sprijinit.

Lung a fost drumul ce a dus spre această zi, lung, anevoios și plin de jertfă, și lung și anevoios ni mai stă încă drumul înaintea noastră, învelit în taina zilelor ce au să mai vină.

Dar clopotele sună...: ele chiamă tot omul la bucurie, la bucurie și nu la teamă, nu la ură și nici la îndoială.

Așa de puternice și de stăruitoare sunt glasurile lor, pare că ar fi chiar bătăile inimii mele, care pătrund prin toată țara și umplu toate colțurile ei, și fiecare bătaie de inimă pare că se preface într'o amintire, ce ne duce înapoi pe lunga, lunga cale pe unde am venit, înapoi, tot înapoi. pe vremea când eram copilă, o copiliță cu coama bălană într'o țară îndepărtată, peste care domnia o regină foarte bătrână.

Acea regină foarte bătrână este bunica mea și trăiește într'un castel foarte mare de granit cenușiu, în care sălășluiesc nălucile unor regi de pe alte vremuri.

Este mică acea împărăteasă, foarte bătrână și surâsul și-a păstrat ceva din sfiala unei tinere fete; totuși, chiar fiii ei încărunțiți tremură înaintea ei, și numele ei este mai mare peste tot pământul.

O văd venind spre mine pe un coridor, ce pare nesfârșit pentru mintea mea de copilă.

Pereții sunt acoperiți cu prea frumoase și vechi tablouri și mica și bătrâna Doamnă se sprijinia pe brațul unei slugi indiene îmbrăcată în alb.

Cât e de mititică! Și portul este la fel cu cel din din tinerețea ei, dar este negru, căci ea niciodată nu uită jalea văduviei sale.

Da, este mititică! Dar ce respect impune, ce măreție are, și când se oprește ca să privească printr'una din ferestrele deschise, ea-și arunca ochii pe mari întinderi ale parcului, mari și fără sfârșit ca niște frumuseți ale naturii, de care visam în visurile noastre.

Verde este iarba și uriași sunt copacii, iar drumurile sunt pline ca masa, căci aceasta este Anglia, frumoasa Anglie, țara în care m'am născut...

Și iarăși văd pe mica, bătrână Doamnă; de astădată cu ochii mai pricepuți, căci am crescut și sunt fată măricică.

Ea este condusă într'un jeț roșu, pe roate, pe coperta unui frumos vas ce alunecă încet prin fața unor șiruri și șiruri de vase de războiu, o forță uriașă de monștri de fer cu tunuri pusderie, și toată această mare flotă saluta pe mica Doamnă bătrână de pe jețul cel roșu.

Steagurile fâlfâie, muzicele cântă și mii și mii de marinari o aclamă din toate puterile lor.

Si regina Marii Britanii și Irlandei, Impărăteasa Indiei, se uita liniștită la această minunată priveliște.

Si o mai văd încă odată. Acum este în cucernica și vechea biserică mănăstirească, unde ea a fost încoronată acum șasezeci de ani și unde un lung șir de înaintași au fost încoronați înnaintea ei.

Ea șade pe jețul gotic, pe care nu este voie să șadă decât Regi și Regine.

Lumina care pătrunde prin ferestrele colorate de sus de tot, arunca înaintea picioarelor ei fel de chipuri în colori minunate strălucitoare.

Neputincioasă și mititică și foarte bătrână este această mare Regină, care a domnit șesezeci de ani, dar copiii și copiii-copiilor ei sînt adunați împrejurul ei, și când privește dela fața unuia la fața celuilalt poate că ar vrea să știe care va fi ursita fiecăruia?

Sună clopotele, sună.. și azi, eu, nepoata ei, voiu fi încoronată alături de soțul vieții mele și, pe când ascult glasurile vesele ale clopotelor, mă întreb dacă bătrâna Doamnă e oare mulțumită cu aceia, pe care ea a trimis-o într'o țară îndepărtată, ca să ducă înnainte o datină, în care ea credea; și acum, alături de mine, stau două din strănepoatele ei; și ele sînt regine — regine tinere, tinerele—, și eu, mama lor, cu inima plină de nădejde și de încredere în viitor, mă gândesc că și ele vor îndeplini cu smerenie datinile moștenite dela părinții și strămoșii lor...

Și clopotele sună, sună, sună....

Maria, Regina României.

Ziua iertării

Din cuvintele pline, de înțelepciune cu care regele Ferdinand a răspuns reprezentanților națiunei în momentul când I se prezentau Coroanele domniei, nimeni nu va scăpa senzul de adâncă morală creștinească ale încheierii:

„Sus inimile! Și să glăsuim, după chipul strămoșilor: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ânsa, și unii pre alții să ne îmbrățișăm; să zicem „fraților!" și celor ce ne urăsc pe noi. Să iertăm toate pentru sfânta unire".

„Așa să fie!"

a spus Regele și cu toții vom ierta. Românul este din fire mărinimos. Tradiționalul spirit de ospitalitate care ni-a dus faima peste hotare până în cele mai depărtate ținuturi ale Europei și Amercei, ca și îngăduința noastră proverbială față de toate semințiile pământului oploșite pe pământul românesc nu se vor desminți în zilele acestea mărețe ale înfăptuirii viselor noastre de veacuri.

„Să iertăm toate pentru sfânta unire" a spus Regele tuturor românilor în clipa când coroana simbolică a suferințelor și strădăniilor noastre l-a încins augusta-i frunte. Și vom ierta pentrucă Regele a vrut astfel, pentrucă poporul românesc ște să fie generos după cum a știut să sufere atâtea veacuri de nedreptate istorică.

Vom ierta toate: și vrăjmașilor cari ne privesc din umbră bucuria, pândind clipa de slăbiciune care nu se va ivi niciodată; și acelor ce ne ponegresc cu gândul ticălos de a ne micșora în ochii streinilor; vom ierta acelora ce cu știință au stat cu brațele încrucișate tocmai când țara avea mai multă nevoie de munca tuturor, ca și celor ce au făcut și fac obstrucție tuturor încercărilor de refacere și consolidare națională; vom ierta pe acei ce nu văd în zilele grele și mari de astăzi decât prilej de căpătuire pesonală; dar mai cu seamă vom ierta pe toți acei ce încă nu au izbutit să-și aproprie, după patru ani dela unire, felul de a cugeta și simți al poporului românesc de pretutindeni.

Indemnul regal este și va rămâne un document nepieritor pentru epoca noastră atât de greșit înțeleasă de unii contemporani. Vom ierta și ne vom simți ușurați, mai buni mai vrednici. Acei ce ne urăsc, acei ce lucrează cu încăpățînare contra noastră și chiar cei ce nu ne urăsc dar stau indiferenți la toată frământarea noastră de astăzi, se vor izbi neconteniț de zidul de bunătate și mărinimie ridicat de Ferdinand Vodă în ziua Incoronării Sale ca Rege al tuturor românilor.

Cu această armă creștinească și etică, oricâte vor fi urile și oricât de aprige, neamul românesc întregit își va urma linștit calea de glorie și progres pe care i-o deschide larg viitorul. [illegible]

Obținerile de la Incoronare

— Țărăniștii mărturisesc demagogismul politicei lor. Rostul călătoriei dlui Mihalache în Ardeal —

De pretutindenea ne vin știri că zilele încoronărei au fost sărbătorite cu multă solemnitate și cu entuziasmul cuvenit unor asemenea clipe mărețe. Intreg neamul românesc și-a dat seama că încoronarea primului rege al României Mari trebue privită ca un prilej de manifestarea simțimintelor noastre patriotice și în acelaș timp de afirmarea unităței naționale a poporului român,

In aceste împrejurări, se impunea din partea tuturor o solidaritate cu atât mai desăvârșită cu cât nu putea fi vorba de serbătorire ocazională și nici nu era vorba de un act care să privească interese izolate. Căci chiar dacă din punctul de vedere al rosturilor politice de la noi ar fi existat divergențe de păreri, în nici un caz nu puteau să îndreptățească pe nimenea de a păstra rezerva față de această măreață sărbătoare națională.

Majoritateat partidelor politice de la noi părunse de temeinicia acestui raționament deși duceau o dârză opoziție împotriva guvernului, totuși n'au stat o clipă la îndoială de a răspunde cu prezența lor la sărbătoarea încoronărei, dându-și seamă că interesele națiunei întregi nu trebuesc confundate cu interese vremelnice de partid.

In izolarea lor însă de durerile ca și de bucuriile neamului românesc, singure partidele național și țărănesc a căror acțiune politică dela războiu încoace întotdeauna a stat deacurmezișul încercărilor făcute pentru a îndruma trebile publice pe calea normalizărei și de astă dată au căutat să folosească prilejul încoronărei în profitul intereselor lor înguste de partid.

Fără a ținea socoteală că un partid de guvernământ fie la guvern, fie în opoziție, trebuie să corespundă în orice moment năzuințelor neamului din care face parte, aceste două partide ca o manifestare ostilă împotriva sentimentului public, s'au abținut d la serbările încoronărei.

După cum îi este obiceiul, au precedat abținerea lor de un manifest explicativ în care au căutat să justifice această necugetată atitudine. In loc însă de a-și atinge scopurile lor din punctul de vedere al diversiunilor pe care încercau să le producă în opinia publică, partidele național și țărănesc au făcut încă odată dovada jesuitismului lor politic.

De pildă într'un pasaj din manifestul publicat de partidul țărănesc referitor la acțiunea lui comună cu a partidului național, găsim următoarele: „Atitudinea noastră comună cu a fraților ardeleni înlătură o interpretare greșită, care s'ar fi putut da, în țară și streinătate gestului reprezentanților adevărați ai Ardealului, dacă ei singuri ar fi lipsit de la fastul încoronărei".

Demagogismul partidelor național și țărănist nici că putea fi mai bine descoperit de cât prin această orgumentație. Căci, din cuprinsul ei reesă lămurit că între aceste două partide a intervenit o înțelegere comună în vederea numai de-a-și servi reciproc interesele lor meschine de partid, iar nici de cum în vederea apărărei „principiilor democratice". In adevăr țărăniștii afirmând că „atitudinea lor comună cu o fraților ardeleni, înlătură o interpretare greșită ce s'ar fi putut da gestului reprezentanților Ardealului dacă ei singuri ar fi lipsit de la încoronare", — confirmă pe de oparte că obținerea partidului țărănist s'a făcut din calcul politic avându-se în vedere menajarea unor anumite interese de partid. Iar pe de altă parte țărăniștii prin propria lor mărturisire, recunosc că neparticiparea partidului național la încoronare nu are nici un temei de justificare la baza ei.

Dar, dacă țărăniștii prin solidarizarea lor, au înțeles să salveze prestigiul politic al partidului național în fața țărei tot ei înțeleg să exploateze acest sprijin cu scopul de a obține la rândul lor colaborarea dlor Maniu și Vaida în vederea realizărei viitoarelor combinațiuni politice.

Din punctul acesta de vedere acțiunea partidului țărănist apare ca un șantaj, dovedit și prin faptul că după serbările încoronărei d. Mihalache și-a anunțat sosirea în Ardeal, pentru a determina pe fruntașii partidului național la o acțiune comună în vederea continuărei a luptei împotriva operei de regenerare a țărei întreprinsă de actualul guvern.

Prin urmare, atunci când partidele național și țărănist, s'au abținut de la sărbările încoronărei, nu trebuie înțeles de nimeni că această sfidare a sentimentului public, a fost săvârșită cu gândul curat de a servi interese generale. Dovada demagogismului și a relei credințe, pusă în serviciul propriilor lor interese se desprinde cât se poate de limpede din chiar cuprinsul manifestului țărănist.

O desmințire

Agenția telegrafică bulgară este autorizată să desmintă pe cale oficială știrea pornită din Londra, după care guvernul bulgar ar fi dispus închiderea graniței româno-bulgare timp de 14 zile. Guvernul bulgar n'a avut nici odată intențiunea de-a lua o asemenea măsură.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Memoriile baronesei Wranghel

„Arhiv russkoi revoluții", revistă rusă care apare la Berlin, publică în col. IV. memoriile mamei generalului Wranghel: Viața mea în raiul sovietic. Autoarea acestor amintiri ne previne că în povestirea ei nu vom găsi nici politică nici istorie ea mărginindu-se să însemne cele văzute și trăite.

Și de asigur că asta-i prea de ajuns. Această bătrână de 70 de ani care ajunsă din putredă de bogată în mizerie, vede zilnic pe zidurile Petrogradului afișe mari care purtau cuvinte ca acestea: „Moarte cânelui Wranghel, baron german! Slugoi al Antantei!"

Simțindu-se amenințată, se ascunde sub un nume oarecare; văduva pictorului Veronelli și în fiecare zi își schimbă domiciliul pentru a scăpa de urmărirea polițistă. Viața asta infernală la Petrograd, evadarea ei în Finlanda împreună cu niște contrabandiști, călătoria de opt ore într'o îmbarcație șubredă pe marea furtunoasă cercetată de luminele farurilor din Kronstadt sunt povestite de baroneasa Wranghel cu o mare simplicitate accentuată de tragicul situației.

Ea descrie și viața din Petrograd care are o înfățișare de țară de când iarba crește pe străzi. Povestește că într'o zi când lipsea orice fel de alimente, s'a distribuit locuitorilor un transport de mere care tocmai sosise; și pretutindeni, pe străzi, în tramvaie, prăvălii, vedeai pe toți mâncând numai mere.

Un străin în trecere, mirat de această privelițe, a observat: „Ce înseamnă asta. Rușii se plâng într'una că-s nenorociți, și când colo ei trăesc ca în raiu: se plimbă goi și mănâncă toată ziua mere!"

Baroneasa Wranghel arată ireligiositatea pe care o manifestă acum poporul. Procesiunile religioase, mai întâi interzise, au trebuit îngăduite din cauza insistenței masselor care participă cu zecile de mii.

Cântecele liturgice și-au recăpătat strălucirea de odinioară și în majoritatea bisericilor sunt coruri splendide.

Au apărut noui preoți, tineri, instruiți, idealiști. Unul dintre aceștia, Vedensky e foarte popular. Ori unde se duce o mulțime imensă de credincioși îl înconjură pentru a-l asculta.

Asupra murdăriei orașelor, d-na Wranghel confirmă tot ceea ce cunoaștem până acum. Vermina abundă și păduchii servesc la un comerț original. Soldații roșii bolnavi de typhus sunt trimeși în concediu la Țară.

Pentru a se bucura de concediu mulți soldați caută să se îmbolnăvească de typhus și pentru asta cumpără păduchii de la typhici. Cinci păduchi costau mai întâi 250 ruble, dar acum sunt plătiți cu 10.000 ruble.

Rx.

CITIȚI
„INFRATIREA"

Școlile de agricultură din Ardeal

Una dintre chestiunile importante care preocupă de multă vreme oficialitatea este chestiunea învățământului agricol — răspândirea și perfecționarea lui. Pentru rezolvarea acestei probleme d-l Ministru al Agriculturei a avut dese consfătuiri cu domnii Cipăianu, directorul agriculturei și cu dl Emil Petrini, directorul general al resortului de agricultură din Cluj.

In special aci în Ardeal a fost o mare lipsă de școli de agricultură cu toate că necesitatea lor era și este așa de imperioasă. Incă din anul trecut, dl Petrini, a studiat în amănunțime problema respândirei și perfecționărei învățământului agricol, înființând numeroase școli de agricultură prin diferite regiuni ale Ardealului.

Anul acesta însă cu ocazia aplicărei reformei agrare s'a căutat să se ia în vedere cu foarte multă atenție perfecționarea școlilor de agricultură. In vederea acestui scop dl Petrini, a destinat atât pentru școlile de agricultură deja existente cât și pentru alte școli în perspectivă terenul necesar lecțiilor practice ale învățământului agricol, din rezervele de teren rămase statului în urma exproprierei și a împroprietărirei. Prin această foarte nimerită măsură luată de dl Petrini, învățământul agricol din Ardeal va lua un frumos avânt.

In numărul viitor vom da o statistică a școlilor de agricultură din care se va vedea marele progres pe care învățământul agricol din Ardeal l'a făcut în ultimii doi ani.

ECOURI

Sfântul Tolstoi

Vechea biserică ortodoxă rusă, se știe că excomunicase pe ilustrul cugetător Tolstoi. Operile autorului „Invierei" îi păruseră prea liberale și venind prea mult în contradicție cu dogmele religiei creștine.

Nu la fel este sentimentul noii biserici ruse. Biserica vie, care a luat naștere în ultimul timp în Rusia, sprijinită fiind de soviete, și care a proclamat calitatea de sfânt a ilustrului scriitor.

Tolstoi, devine astfel primul sfânt al noii credințe.

Expoziția internațională a presei

Intre zilele de 12 și 18 Decembrie 1922 va avea loc la Praga, în marea sală Lucerna, prima expoziție internațională a ziarelor.

La ofertele de participare adresate presei streine, s'au anunțat ca participanți până acum 20.000 de ziare cari vor expune numere specimene.

Uniunea presei cehoslovace va ține cu această ocaziune un congres el presei și va organiza vizitarea expoziției pentru corporațiunile streine de presă.

Un serviciu aerian peste Oceanul Atlantic

Un sindicat american s'a fondat cu un capital enorm pentru a organiza un serviciu aerian de transport peste oceanul Atlantic.

Se va construi în acest scop dirigeabile gigantice, cari vor fi capabile să transporte o sută pasageri deodată. Ele vor fi prevăzute cu motoare de 3900 cai putere și fiecare dirigiabil va avea o viteză maximă de 150 kilometri pe oră.

Voiajul între New-York și Londra va dura 48 ore.

Al șaselea Continent

„Berliner Illustrirte Zeitung" din 5 Octomvrie conține gravuri senzaționale provenind dela expediționea germană la polul sud sub conducerea d-rului Filchner care se întorsese în Germania cu câteva zile înainte de izbucnirea războiului.

Filchner a descoperit un al șaselea continent atât de mare cât Europa și Australia împreună.

El a adus fotografii foarte frumoase din viața animalelor de pe acest continent, care sunt reproduse în ultimul număr din ziarul „Berliner Illustrirten Zeitung" împreună cu o descriere a expediționei.

Manuscrisul lui Faust

Ministerul de externe francez a primit o reclamație din partea muzeului „Goethe" din Frankfurt, cu privire la lichidarea diferitelor obiecte cari figurau la expoziția ce a avut loc în 1914 la Lyon.

Sequestrate în timpul războiului, se știe că printre aceste obiecte se găseau și documente relative la „Goethe" și în special manuscrisul lui „Faust".

Până când ministerul de externe se va pronunța, tribunalul civil din Lyon, a hotărât ca aceste obiecte să nu fie vândute la licitația ce urmează să aibă loc la 28 Octomvrie.

In ceeace privește restituirea lor, numai ministerul de externe francez poate să ordone lucrul acesta.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Saltul panterei

— Situația generală a Rusiei sovietice —

Grigori Alexinsky, unul din leaderii social-democrației ruseșți, autorul apreciat al volumelor „La Russie moderne" și „La Russie et l'Europe" publicate în Biblioteca de Filosofie științifică (Flammarion, Paris), publică în „Mercure de France" din 15 Septembrie un remarcabil articol asupra situației generale din Rusia.

Dată fiind adânca cunoaștere a stărilor din Rusia de care Alexinsky a făcut totdeauna dovadă, socotim necesar de a comunica cetitorilor noștri în linii generale cele relatate de distinsul om politic rus.

R. x.

Situația economică a Rusiei e din ce în ce mai rea.

Insuși Litvinoff a recunoscut la Haga că țăranii înfometați au nevoe de ajutoare, după ce cu puțin mai înainte afirmase că recolta e foarte abundentă. După informațiunile oficiale publicate de pressa sovietică aprovizionarea cu alimente nu se poate face în cele mai multe regiuni ale Rusiei rurale. E adevărat că enorma mortalitate a simplificat mult problema, dar cum regimul bolșevic e un factor permanent al dezorganizării agriculturii, nici-o soluție nu va fi posibilă atâta vreme cât va dura acest regim.

Starea industriei e și mai rea. Lucrătorii părăsesc uzinele mute. Mai curios este că nici puținele întreprinderi care lucrează nu-și pot vinde produsele. In nici-o țară nu s'a văzut așa fenomen: ca extrema scădere a producției să coincidă cu o grozavă criză comercială. Fenomenul totuși e explicabil prin reducerea la zero o capacității de cumpărare a populației.

Circulația internă a rublelor e de 300.000.000.000.000 (trei sute de trilioane) ruble-hârtie. Cifra nu-i de loc exagerată când ne gândim că în Iunie 1922. Statul bolșevic datora lucrătorilor și funcționarilor uzinelor socialiste salarii în sumă de 82 trilloane ruble.

Ingroziți de așa cifre planetare, bolșevicii au introdus „reforma monetară".

Reforma constă în devalorizarea forțată a rublei-hârtisovietice și la emisiunea de noui ruble, o rublă valorând 10.000 ruble vechi.

Guvernul bolșevic a invitat populația să subscrie la împrumutul grâului, ale cărui obligațiuni vor fi garantate de noua recoltă. Poporul însă nu a dat ascultare desperatei chemări guvernamentale.

Singurii subscriitori au fost administrațiunile sovietice și în loc de a încasa bani, guvernul sovietic face operația fictivă de a transfera sumele subscrise de proprii ei comisari de pe o pagină a bilanțului pe alta. Și astfel în locul împrumutului grâului avem împrumutul bluff-ului.

Confiscarea odoarelor bisericești n'a adus Sovietelor foloase satisfăcătoare din punct de vedere material ci le-a slăbit considerabil situația din punct de vedere moral; niciodată valurile misticismului religios și național n'au fost așa de mari în Rusia ca acum și niciodată antisemitismul n'a luat așa proporții uriașe ca acum.

Situația economică și financiară fiind desperată, oligarhii roși întețesc teroarea. Acum câteva luni faimoasa V. C. R. (Vierossiiskaia Cerezvicealnaia Kommissiya) Comisiunea extraordinară panrusă) a fost înlocuită prin G. P. U. (Gosudarstvennoie Politiceskoie Upravlenie) Administrație politică de stat) și aceasta a reușit să-și creeze așa reputație încât macabrul umor al poporului tiranizat traduce titlul ei prescurtat prin următoarele cuvinte: Gospodi, Pomiani, Usopcik) Dumnezeule, adă-ți aminte de morți!

Intețirea teroarei se manifestă printr'o serie de procese răsunătoare, ca a socialiștilor revoluționari, a numeroși preoți, episcopi și călugări etc. Rezultatul acestor procese e contrarul decât acela pe care-l așteaptă bolșevicii.

Infama situație financiară împiedică Sovietele să aprovizioneze și să plătească funcționarii și soldații armatei roșii. Din această cauză spiritul de nemulțumire și de revoltă face progrese. După informațiuni recente în guvernămintele Vologha și, Vlotk, Gdov și Pskov s'au petrecut tulburări grave.

Mulți oameni, plictisiți de a tot aștepta schimbări în Rusia, nu mai speră nici în posibilitatea unei schimbări oarecare și cred că criza actuala va fi deslegată printr'o evoluție încetă, prin adaptarea mutuală a poporului la regimul bolșevic și a acestuia la trebuințele populare.

Numeroase fapte reale și incontestabile spun tocmai contrarul.

Dl G. Alexinsky afirmă cu tărie următoarele: „Fără amă teme de a fi desmințit de evenimentele apropiate, afirm că sisituația generală în Rusia roșie nu prezintă nici-o bază pentru evoluție, ci prezintă într'una acelaș caracter catastrofic. După precisiuni bazate pe observații obiective și imparțiale, bolșevismul nu va sfârși prin readaptare socială ci va mări de moarte bruscă și violentă.

Și înainte de a muri, bolșevismul învins va încerca să-și amenințe vecinii. Acum bolșevicii fac pregătiri militare. Germania le trimite avioane, instructori militari și muniții. In același timp comandamentul bolșevic grupează trupe la granița occidentală. Pregătirile externe sunt nu mai puțin intense. In toate țările europene funcționează serviciul militar bolșevic de spionaj.

In Cehoslovacia deputatul social-democrat Bechyne a publicat în organul central al partidului său revelații din care rezultă că misiunea sovietică se ocupă cu secretelor militare ale statului.

In Finlanda au fost arestați la Viborg, o duzină de agenți secreți și spioni militari bolșevici cari aveau asupra lor importante documente despre armata finlandeză. Basarabia e prinsă într'o rețea clandestină de agitatori și spioni bolșevici a căror singur scop este provocarea revoluției sovietice, în cazul unui conflict între noi și imperialiștii Moscovei.

Pe de altă parte, bolșevicii desvoltă a intensă activitate în Balcani, mai au seamă în Bulgaria. Urmând calea imperialiștelor berlinezi, discipolii lor moscoviți vor să pregătească terenul pentru un vast bloc, în care bolșevicii ar avea, ca aliați, pe germanofilii turci, bulgari și pe germani.

Ne putând provoca revoluții în țările Antantei, bolșevicii speră să le lovească în colonii. Agenți sovietici lucrează energic contra japonezilor în Coreea și contra englezilor în India.

In curând vor convoca la Moscova congresul popoarelor din colonii, la care pentru întâia oară vor fi reprezentate țări africane.

Aceste indicii ne fac să credem că pantera bolșevică rănită nu va muri, fără a fi încercat saltul suprem, dând o ultimă luptă împotriva adversarilor săi.

Mai bine fără explicație

Încă se menține discuția în jurul chestiunei dacă trebuia sau nu să ia parte partidul național la actul încoronării. Curios e că discuția o întreține vie însuși partidul național, pe când țara pare a fi cu totul indiferentă atitudinei hotărîte de dnii Vaida și Maniu.

In ultimul număr al confratelui bucureștean „Adeverul" cineva care semnează „Un deputat ardelean" și care poate fi chiar biroul partidului național, explică țării pentru ce nu a venit partidul național la încoronare. Această a nu știm cîta oară explicație ar putea să însemne ceea ce în adevăr este; noi însă să urmărim motivele cari au îndemnat pe „deputatul ardelean" să scrie la gazetă.

Și iată ce ni se spune:

„Cu toate explicațiile date, se pare că în unele cercuri ale opiniei publice din vechea țară, tot mai persistă nedumeriri asupra motivelor pentru cari partidul național se abține dela încoronare."

Nu numai că se pare, vom adăoga noi pentru respectul ce îl datorim adevărului, dar e sigur că „nedumerirea persistă", cu singura rectificare că ea nu persistă numai în vechiul regat ci mai mult în Ardeal. Explicațiunile atât de numeroase și atât de iezuit redactate, însuși „deputații" partidului național le recunosc drept lipsite de rezultat. Țara este și va rămâne nedumerită, sau mai bine zis va condamna încercarea partidului național de a „exopera" o manevră politică din prilejul serbării unice a încoronării Suveranilor.

Explicațiunile „deputatului ardelean" vor fi tot așa de ineficace ca și explicațiunile oficiale ale biroului partidului național. Ele nu se deosebesc cu nimic de cele pe care însuși autorul articolului explicativ din „Adevărul" le găsește lipsite de efect. Și acolo, ca și în comunicatele partidului național, se vorbește de ilegalitatea actualului Parlament fără să o dovedească, se amintește de abuzurile pretinse și nedovedite ale guvernului, i se critică patimaș și optuz opera de reală refacere a celor opt luni de muncă asiduă, se fac considerațiuni abracadabrante asupra stării morale de aici și de dincolo, se emit noui teorii de drept constituțional, teorii lipsite de orice temeiu juridic. Același sistem de calomnie și neseriositate politică o găsim în explicația proaspătă a „deputatului ardelean" care are cel puțin pudoare să nu semneze un articol compromițător, după cum compromis a ieșit partidul național din campaniile sale din ultima vreme.

Utilizând aceleași răsuflate argumente, și având conștiința inutilității lor, ne întrebăm cu ce voia să explice o chestiune care persistă să rămână neexplicată? Dacă „deputatul ardelean" nu a vrut decât să se afle în treabă, articolul său din „Adevărul" rămâne o mare nedumerire. Și poate că e mai bine ca atitudinea partidului național să rămână fără explicație.

Ce ar trebui să însemne încoronarea

— Greșeli care se plătesc —

Atitudinea pe care au avut-o față de încoronare cele două partide: național și țărănesc a fost condamnată de toți bunii români, îndiferent de credința lor politică. Neparticiparea la încoronare oricât ar căuta s'o scuze cei în cauză, nu e decât o manifestare de anti-dinasticism, a tuturor acelor ambițioși care nu pot să se înalțe deasupra patimei politice, când e vorba de interesul general al țării și al Dinastiei.

Reproducem mai jos din ziarul opoziționist „Epoca, câteva pasagii dintr'un articol, cu privire la încoronare prin care se condamnă atitudinea celor ce n'au participat la ea, punând în adevărată lumină și preocuparea de căpetenie a țărăniștilor și regionaliștilor ardeleni.

„Incoronarea Suveranilor" — zice „Epoca" — trebue să fie un prilej de uitare a patimilor politice mărunte și searbăde, un prilej de mai puțină ambiție deșartă și de mai multă înțelegere a situațiunilor."

Sărbătorirea încoronării Regelui, fiind sărbătoarea triumfului neamului, care nu se ivește în istoria unui popor de cât la depărtări de decenii n'ar trebui de cât să bucure pe toți acei ce simt cu adevărat românește.

Rezultatul politicei duse de partidele de învrăjbire începe să se cunoască.

Astfel din partidul țărănesc, a demisionat întreaga organizație din Bacău, neputând să admită atitudinea antinațională, pe care o manifestă conducătorii țărăniști din București.

Fapte analoage încep să se înregistreze și în partidul național, care va plăti scump greșala de a fi ținut seama mai mult de satisfacerea intereselor proprii de cât de a celor ale Națiunei.

O campanie anti-națională

In timpul, când lumea e preocupată de chestiunile economico-financiare, am relevat cu deosebită satisfacție, munca fără de preget a dlor miniștrii Anghelescu și Banu, pentru ridicarea poporului prin cultură și pentru sprijinirea artelor, ambele puternice elemente de propagandă națională.

Bineînțeles că opoziția a găsit imediat motive să atace opera culturală a ministrului școalelor. Campania de calomnii dusă împotriva construcțiilor de noui edificii școlare, la sate n'a avut însă din fericire nici un rezultat, iar țăranii se grăbesc pretutindeni să dea sprijinul lor pentru construirea acestor localuri.

Nereușind cu ministrul școalelor presa opoziției s'a îndreptat către dl Banu, ministrul artelor, pe care îl acuză pentru faptul că ar încuraja prea mult, dezvoltarea artei naționale în provinciile alipite.

Subvențiile date teatrelor din Cernăuți, Cluj, Chișinău cât și operei din Cluj sunt absolut necesare și în ele intră și ameliorarea situației materiale a personalului artistic; nu numai procurarea și montarea decorurilor.

Există în Ardeal orașe mari ca Oradea-Mare sau Aradul, populate în majoritate de streini unde propaganda națională prin răspândirea culturei române se impune ca o necesitate imperioasă.

Același lucru e și în Basarabia și Bucovina. Publicul, care e dornit de spectacole, în lipsă de altele, e silit să se ducă la cele ungurești sau nemțești.

Exemplul pe care ni-l oferea, nu de mult Clujul, pe care ni-l oferă astăzi Chișinăul și Cernăuții — toate capitale de provincii, sunt destul de semnificative în această privință.

Orice sacrificii făcute pentru propaganda culturei românești nu va fi de prisos și în intenția actualului ministru al artelor e și alcătuirea de trupe de teatru ambulante, care să joace în acele orașe în cari nu se poate încă stabili un teatru românesc definitiv, din lipsa de elemente, cât și a fondurilor necesare pentru clădirea localului necesar.

In acest scop artiștii diferitelor teatre din țară vor face pe rând turneuri, în orașele cele mai de seamă din provinciile alipite.

Campania pornită contra operei începută de dl ministru Banu, nu poate decât să prejudicieze interesele naționale și să bucure pe streini.

Noi nu putem decât s'o condamnăm, regretând că e porniți de un ziar ca „Epoca", care până acum a știut să se înalțe deasupra intereselor meschine, când e la mijloc interesul cultural și național al țării.

Decorarea orașului Iași

Potrivit vechei tradiții ce există în Franța ca atunci când de bravura locuitorilor unui oraș e legat un însemnat fapt de arme sau alte remarcabile merite, care să fi contribuit la înscrierea în analele istorice a unui act glorios din viața poporului francez, — Președintul Republicei în semn de vecinică amintire îi acordă o înaltă decorație.

In cursul războiului mondial asemenea distincțiuni au fost adeseori acordate orașelor din țările aliate, ai căror locuitori prin patriotismul lor fără margini au știut să înfrunte toate asprimile vremilor, contribuind astfel la victoria finală. Incă din anii trecuți era în intențiunea Prezidentului Republicei franceze, de a onora și orașul Iași cu decorațiunea „Crucea de război", însă împrejurările s'au opus atunci îndeplinirei acestei dorințe. Profitând însă de serbările încoronării Regelui Ferdinand și de faptul că printre personalitățile misiunei franceze trebuia să fie și generalul Berthelot de care ne leagă atâtea amintiri, Franța a crezut că acum este cel mai nimerit prilej de a aduce omagiul ei orașului Iași, însărcinând cu remiterea decorației pe acest ilustru general, care în timpul războiului a stat în mijlocul nostru, cunoscându-ne bucuriile, ca și durerile noastre.

Pentru orașul Iași nici că se putea o mai dreaptă și bine meritată distincțiune decât aceasta. Și, trebuie să recunoaștem că ea este cu atât mai semnificativă, cu cât deși în acest oraș s'au petrecut cele mai mari acte care au prezidat la înfăptuirea României Mari și deși capitala Moldovei a suferit mult de pe urma războiului, totuși a fost uitată. Lipsit de fondurile necesare refacerei lui, Iașul este în imposibilitate de a dobândi strălucirea ce i se cuvine, dacă nu i se va veni în ajutor cu însemnate fonduri din partea statului.

Omagiul trimis de Franța vechiului oraș moldovenesc, impune ca să atragă toată atenția conducătorilor noștri asupra datoriei de a-l scoate din amorțeala în care lâncegește acum.

Acesta se impune cu atât mai mult, cu cât acestui oraș i-se găsesc mari merite nu numai în ceace privește contribuția adusă în prezent pentru reîntregirea neamului românesc, ci încă din cele mai vechi timpuri a fost leagănul tuturor frământărilor puse în serviciul ideiei de unitate națională.

Iarăși?

Limba oficială a statului și necuviințele unor funcționari recalcitranți

Sun'em sesizați de un fapt pe care l'am putea califica drept curios dacă mulțimea faptelor de aceeaș natură nu ar fi banalizat chestiunea.

E vorba de limba oficială în oficiile publice, pe care unii funcționari perzistă să nu o recunoască. Astfel în Cluj există o „Corporație industrială" pe care o credem pendintă de ministerul muncii. Ei bine, la acest oficiu nu numai că actele oficiale sunt redactate în ungurește, *dar cererile publice redactate în românește sunt respinse* pentru motivul că funcționarii de acolo *nu știu românește.*

Avem dinainte contractul de ucenic făcut între maestru Romul Blaga și ucenicul Pataki Dezső. Formularul de contract e tipărit pe două coloane, una românească și alta ungurească. Coloana românească nu este complectată în locurile albe așa cum s'a făcut pe coloana ungurească. Contractul de care vorbim este datat din 7 Martie 1922 deși s'a redactat în momentul când se luase dispoziția că limba oficială este cea românească.

Mai mult, acum de curând ucenicul Dezső terminându-și stagiul, obține dela maestrul său dl Romul Blaga o atestare în românește care să-i servlască la obținerea cărții de lucrător dela Corporația industrială.

Corporația însă *a respins* atestarea românească obligând pe dl Blaga să facă una în ungurește.

In fața acestei sfidări atragem atenția ministrului muncii și avem credința că domnii dela Corporația industrială vor merge la Budapesta să pretindă acte în ungurește.

Motocultura și... intervenția diplomatică

Oficiosul averescan „Indreptarea" ia apărarea legei pentru încurajarea motoculturei, votată sub guvernul averescan, în virtutea căreia, acelora care importau tractoare li se acordau permise de export pentru cereale.

Dat fiind abuzurile care se făceau de către acei ce obțineau permise de export în acest scop, ministrul de finanțe dl Vintilă Brătianu, n'a mai acordat scutirea de taxe de export pentru cerealele trimise în schimbul mașinilor agricole.

„Indreptarea" pentru a nu blama compromisul făcut de guvernul averescan, vine în ajutorul celor păgubiți și pentru a arăta că nu ia apărarea intereselor din motive de ordin politic, caută să facă din această chestiune, un fapt de politică externă.

Nici mai mult, nici mai puțin dl Vintilă Brătianu e acuzat că a provocat o intervenție diplomatică", fiind invitat printr'un protest al legațiunilor respective să păstreze angajamentele luate de ministrul de finanțe, din guvernul averescan pentru a nu supăra interesele legitime ale capitaliștilor streini. Oricine poate vedea că această afirmație care nu corespunde adevărului, e un truc al averescanilor pentru a se putea scuza, în fața acelora, care au beneficiat de sistemul de permise de export, inaugurat de fosta guvernare.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Ventile
din bronz s'au fontă cu mufe sau cu flansche în toate mărimile pentru aburi sau apă furnizează prompt:
Fabrica de Armaturi
N. Pedvisocar
et Comp.
Soc. Anonimă Română
București, Str. Vultur 29
Telefon 55/19.
Reclama 2343 2203

Nici când și nicăirea
nu sau putut căpăta gata
paltoane pardesiuri
și vestminte bărbătești
asa bune ca acuma la firma
Ratz și Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.
226

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Dela Serbările Incoronării

Cuvântarea D-lui Mihai Ferechide, președintele Senatului, rostită la înmânarea coroanei M. S. Regelui în clipa încoronării:

SIRE,

Anii care au trecut dela suirea M. V. pe Tronul neuitatului Rege Carol au mărit strălucirea și gloria Coroanei făurită din oțelul unui tun dela Plevna. Coroana primului Rege al României independente, pe care aleșii Țării o prezintă M. V., este astăzi Coroana primului Rege al României, întregite cu hotarele de la Tisa la Nistru și Marea Neagră. Realizarea idealului visat de generațiunile trecute, dobândită de M. V., cu ajutorul marilor aliați și grație sacrificiului generos a sute de mii de copii ai Țării, este astăzi un fapt împlinit și încoronarea M. V., consacră faptul istoric și îl așează în plină lumină.

Coroana de oțel va aminti pururea Românilor exemplele de iubire de țară, de devotament absolut, de energie nici odată clătinată date de Regele lor, atât de inimos secundat de M. S. Regina, va aminti locuitorilor dela țară intrarea lor în viața publică și dobândirea proprietății a pământului pe care-l muncesc.

SIRE,

Nu este un bun Român, care să nu aducă astăzi M. V. tributul său de iubire și de credință.

Intr'un cuget toți urează călduros să trăiți ani mulți, fericiți și glorioși, asigurând tot mai cu temei prosperitatea și propășirea neamului.

Cuvântarea dlui M. Orleanu președintele Camerei, rostită M. S. Reginei:

MAJESTATE,

Cu ce mândrie Românii Vă încoronează și câte urări nu se fac azi în cele mai depărtate unghiuri ale Țării, pentru fericirea Voastră și familiei Voastre. Căci întruniți toate virtuțile, pe cari Doamnele din apoca eroică a trecutului nostru le aveau. Comoara de bunătate ce sufletul Vostru posedă, o răspândiți ca o rouă binefăcătoare asupra nenorociților.

Dar unde rolul Vostru, Majestate, a atins culmi sufletești, a fost atunci când fruntea se abătuse cu atâta violență asupra Țării noastre încât unii credeau, că totul s'a sfârșit. Și atunci, Majestatea Voastră, a fost printre acei, cari nu au perdut nici o clipă măcar, credința în sucesul final. Și ați stat tuturora exemplu de bărbăție și nădejde, așa că în vremurile viitoare veți fi pildă, de aceea ce trebue să fie o Regină.

Se va spune pe atunci în basmele poporului nostru, că a fost odată ca niciodată, că dacă nu ar fi fost nu s'ar povesti o Țară mare și frumoasă, cu câmpii și plaiuri, munți și ape, cum numai avea în lume și în acea Țară, o Impărăteasă și Bună și Frumoasă și înțeleaptă, a împărțit alături de viteazul ei Soț peste un popor cuminte, ce-l adorau. Și au avut ei copii mulți: băeți.. niște Feți frumoși, fetele... adevărate Ilene Cosânzene... dar așa de frumoase, așa de frumoase... încât la soare te puteai uita, dar la ele ba... și au venit de peste nouă mări și țări, crai vestiți, ca să le petească, căci aiurea nu găseau Crăiese mai mândre și mai cuminte...

Și basmul se va înșira mereu, povestind de mărețele fapte ale acelor Impărați...

Trebue să isprăvesc... o fac cu o urare ce împreună cu mine o face tot poporul: Să dea Dumnezeu ca la Vatra Țărei Românești norocul să-și aleagă pentru totdeauna lăcașul.

Iar Vouă Sire și Doamnă vă urez ca drumul Vostru, tot înainte să Vă fie smăltat cu flori.

Răspunsul M. Sale Regelui

Cu adâncă emoțiune primesc în chip solemn această Coroană moștenită dela neuitatul și înțeleptul Meu Unchiu ca un simbol al vitejiei Românești și al unirei între Domn și Țară.

Plină de strălucire s'a așezat acum 41 ani pe capul primului Rege al României, după războiul de independență și proclamarea Regatului.

Atotputernicul ne-a învrednicit s'o vedem și mai strălucită astăzi, când, în urma grelelor lupte purtate de întreaga suflare Românească, ea simbolizează îndeplinirea acelui mare și sfânt dor secular: unirea tuturor țărilor locuite de Români.

Dea Domnul ca această Coroană împreună cu acea a scumpei Mele Soții și vrednică tovarășă de muncă și suferință pentru binele obștesc să încununeze din neam în neam pe iubiții noștri urmași într'o Românie pururea glorioasă și fericită.

Sus inimile! Și să glăsuim după chipul strămoșilor:

„Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'însa și unii pe alții să ne îmbrățișăm, să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi — să iertăm toate pentru Sfânta Unire".

Așa să fie!

Actul încoronării

Noi, Ferdinand I, Regele României, urmând la Tron prin drept de moștenire, în ziua de 28 Septembrie 1914, după trecerea la cele veșnice a slăvitului nostru unchiu Carol I-iu, care cu ajutorul marilor patrioți, prin înțelepciunea și bărbăția poporului și vitejia oștirei a cucerit independența și a întemeiat Regatul, început-am cu binecuvântarea lui Dumnezeu domnia noastră în zile grele de mari nădejdi.

Cea dintâi grije a noastră a fost ca neamul în fruntea căruia M'a așezat pronia cerască să nu piardă prilejul de-a-și asigura dreptul de-a trăi neîntrunchiat și de sine stătător.

Luptele, jertfele și toată truda generațiilor trecute, care de-alungul veacurilor a isbutit să înalțe treptat dar sigur clădirea trainică a statului nostru independent, îmi luminau zarea și îmi întăreau sufletul întru împlinirea datoriei mele sfinte de Domn și de Român.

Cu încrederea în Dumnezeu și în puterea de viață a neamului, îndemnat de cuvântul întregului popor și ajutat de sfatul acelora cari cu credință s'au închinat Țării și tronului, am purtat războiul întregirei neamului, și biruind restriștele am văzut înfăptuită unitatea națională de atâta vreme așteptată.

In ziua de 9 Aprilie 1918 Basarabie s'a alipit de Patria mamă; în ziua de 28 Noembrie 1918 Bucovina a revenit la vatra strămoșească, iar la Alba-Iulia, în ziua de 1 Decembrie 1918 Bănatul, Ardealul și părțile ungurene, s'au declarat, într'un singur glas, unite pentru vecie cu Regatul român.

Spre a chema bine cuvântarea lui Dumnezeu asupra acestor mărețe fapte, din care au eșit România Mare și spre a le da o consfințire în fața scumpului popor, ne-am adunat cu toții la Alba-Iulia, străvechia cetate a Daciei Romane și-a gloriei lui Mihai Viteazul și aici, azi 15 Octombrie 1922, de față fiind membrii familiei Mele Regale, reprezentanții suveranilor și țărilor aliate și amice, Senatul și Adunarea deputaților, căpeteniile armatei, membrii tuturor corpurilor constituite ale țărei, ai Academiei române și Universităților, delegațiile comunale, urbane și rurale, din întreaga țară și reprezentanții tuturor confesiunilor, Neam încoronat, Eu și scumpa Mea soție Maria, părtașa suferințelor și bucuriilor mele și ale Țărei.

Pentru ca neuitata să fie amintirea zilei de azi, am întocmit și subscris, în al IX-lea an al domniei Noastre acest de față document.

FERDINAND
MARIA

CIORAPII Lloyd 147 1000
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Informații

Articolul prim de astăzi este reprodus din N-rul „Neamului Românesc" închinat serbărei Incoronării MM. SS. RR.

■

„Patria" de aseară, vorbind despre sărbătorirea Incoronării la Cluj, are și câteva rânduri care sînt de-a dreptul jignitoare pentru studențimea universitară.

După ce arată că studențimea a manifestat pentru Dinastie în fața clubului partidului național, „Patria" spune că studenții ar fi intenționat să meargă și la clubul partidului liberal unde deasemenea ar fi vrut să manifesteze pentru Dinastie.

Noi știm că într'adevăr studențimea a manifestat pe străzile Clujului cântând cântece naționale, dar nu știa să se fi oprit pe la diferitele cluburi politice din localitate, pentrucă ceia ce nu înțelege „Patria" a înțeles în schimb studențimea, și anume: că manifestațiile pentru Familia Regală nu-și au locul în fața cluburilor politice.

•

Inregistrăm faptul odios că un cunoscut profesor la Conservatorul de muzică din localitate, a înlesnit soției sale să maltrateze în chipul cel mai barbar pe o tânără studentă în medicină.

Credem că pentru liniștirea opiniei publice scandalizată de atitudinea profesorului în chestie, justiția va interveni cât mai grabnic pentru limpezirea chestiei și aplicarea sancțiunilor.

■

Cu ocazia încoronărei s'au făcut numai vre-o 400 grațieri printre soldații și gradele inferioare condamnați pentru diferite delicte militare în timpul și după războiu.

Printre aceștia figurează un număr de 137 gradați din Reg. 113 Inf. din Cernăuți, condamnați în 1920 pentru rebeliune.

E vorba ca de sărbătorile Crăciunului să se facă noui grațieri printre delicvenții militari.

■

Regina Maria a Jugoslaviei și principele Paul Karagheorghevici, cari au luat parte la serbările de încoronare, vor fi câteva zile oaspeții Curții regale române.

Decretul asupra decorărilor conferite cu prilejul încoronării va apare în cursul săptămânei viitoare.

Inmânarea acestor decorațiuni membrilor misiunilor străine s'a făcut eri.

Membrii misiunilor străine, cari au luat parte la serbările de încoronare, vor părăsi Miercuri seara Capitala.

•

Generalul Mircescu, atașat pe lângă misiunea engleză, a fost decorat de Ducele de York cu ordinul regal „Victoria" în gradul de mare ofițer conferindu-i-se titlul de „Sir" și comandorul Dragalina cu acelaș ordin în gradul de comandor.

■

D. Traian Boroancă, actual pretor clasa VIII. gradația I. al plășii centrale din județul Timiș-Torontal, a fost numit în funcțiunea de prim-pretor a plășii Buziaș din acel județ, încadrându-duse în clasa de salarizare VII gradația III.

Oficiul Zootehnic și Sanitar veterinar județul Brașov în colaborare cu reuniunea agricolă săsească a județului Brașov a organizat pentru ziua de Duminică 29 Octombrie, în comuna Bod județul Brașov o expoziție de animale de reproducere. Vor fi expuși tauri de reproducere, vaci cu viței, juninci, de rassa Slementhal și Pinzgau precum vieri și scroafe de reproducere de rassa Yorcșir, Bercșir și Bazna. S'au fixat premii în valoare de 15—20.000 lei.

■

Azi, Miercuri, la orele 9 dim., s'a inaugurat în Cișmigiu, monumentul eroilor francezi, în prezența mareșalului Foch.

■

Iată numele membrilor cari compune comisia centrală pentru mobilizarea industrială: general Al. Gorschy, președinte; membrii: general V. Zottu, ing. Al. Șeibulescu, col. G. Negri, col. C. Eliade. int. col. G. Stănescu, col. C. Presbeiterian, col. C. Dona. locot. comandor C. Pogonat, maior G. Negrescu și locot.-colonel G. Paraschiv.

■

In zilele de 22, 23 și 24 Octombrie urma să se țină congresul „Uniunei Evreilor pământeni". Din cauza împrejurărilor congresul a fost amânat pentru o dată care va fi anunțată ulterilor.

■

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și căruciore pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

■

Ingrijirea feței, prin masaj, de către o specialistă vieneză, se execută la salonul de coafură și manicură **Pascu & Erdély,** institut de beauté, Cluj, Piața Unirii 23 (In Pasaj). 2014—1

■

în orașul nostru
iarăși să pot căpăta
Specialități de lichioruri
Zwack,
Unicum,
Cacao-chouva,
Cocktail,
Ivette,
Chypre,
Gin, etc., etc.
în calitatea originală
și cunoscută din
2237 timp normal. □

•

Se caută un asistent cu sau fără diplomă. Reflectanții sunt rugați să comunice condițiunile reteritor la leafă. Postul se poate ocupa imediat. *Farmacist Aurel Dima, Simeria (Pișchi).* 2266

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

Toți domnii **avocați, medici, farmaciști, droghiști, ingineri, dentiști** etc. din orașele Arad, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureș, Timișoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând și specialitatea pentru a fi trecuți în tabloul nominal pe specialități ce se va tipări la începutul fiecărui oraș din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta și suma de Lei 100, pe adresa agenției de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Bencs Károly
Fellegvári-ut 5 sikátor 1.
2269 Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.

Nagy Ferenc
Cluj
Str: Pata 22

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantități diferite la

1588

M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

In Cafeneaua **„PALACE"** începând cu 12 l. c. fiecare seară concertează orchestra simfonică a lui **FRITZ THALER.** 2240

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Brașov îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Elekes Albert
Str. Dacia 1.
2270 Cluj

*

S'a pierdut documentele militare eliberate pe numele plutonerului Ábrahám Dezső din partea fostul Regimentul Honvéd Inf. No. 21, împreună cu biletul de recrutare, împreună cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

ÁBRAHÁM DEZSŐ
plutonecr în rezervă domiciliu,
Cluj, Str. Horca 42. 2271

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Stefan Gál
Str. Traian 66.
2272 Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Maxim Alexandru
Calea Traian 63
2273 Cluj.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Henger Antal
Str. Veréb 12,
2274 Cluj.

Serbările încoronării în Capitală

Banchetul primarilor

Eri la ora 1 a avut loc în Parcul Carol banchetul dat celor 10.000 primari din întreaga țară. La orele 12 jumătate, M. S. Regele și M. Sa Regina, în trăsuri de gală, cu coroanele pe cap, a pornit de la Palat, însoțiți de M. L. Regina Elisabeta a Greciei, Regina Maria a Jugoslaviei și Principesa Ileana. Trăsurile regale au mers la pas în mijlocul aclamațiilor entuziaste ale mulțimei. In parc, Primarul Capitalei a rostit o cuvântare la care a răspuns M. S. Regele, arătând plăcerea ce o simte aflându-se în mijlocul reprezentanților satelor și orașelor României Mari și subliniind rolul frumos ce'l au primarii de a cimenta cât mai mult sentimentul dragostei de țară între toți locuitorii, indiferent de religie și naționalitate. S'a servit primarilor masa, după care Familia Regală s'a înapoiat la Palat. Dimineața s'a făcut recepția misiunilor străine și a corpului diplomatic, în sala Tronului. M. Lor au primit de pe tronuri, felicitările. Seara Capitala a fost splendid iluminată și o mare retragere cu torțe a avut loc.

Sărbătorirea încoronării Suveranilor noștri la Atena

Atena — Cu ocazia încoronării Suveranilor români, s'a celebrat la Atena un Te-deum solemn la biserica Sf. Irina. Au asistat Regele Gheorghe, Principele Paul, capul diplomatic și membrii guvernului.

America va reclama plata datoriilor

Ministrul american de comerț Hower, a declarat că America va trebui să insiste asupra plăților sumelor împrumutate celor 20 state, în total de 11.500 milioane dolari.

1

Plățile Germaniei

După „Daily Telegraph", Franța ar admite un moratoriu până la 1924. In acest caz proiectul Barthou ar cere un control mai sever în Germania și prelungirea ocupației Rhenainei, cât timp va dura prelungirea plăților.

Căile ferate particulare

„Monitorul Oficial" Nr. 154 din 14 Octomvrie a. c. publică două jurnale ale Consiliilor de miniștrii prin care se decide următoarele:

Se autorizează dl ministru al comunicațiilor să dispună luarea în exploatare de către direcțiunea generală a C. F. R. a rețelei de căi ferate particulare concesionate și administrate actualmente de societatea căilor ferate Someșene, cu începere din ziua de 15 Noembrie 1922.

Până la această dată dl ministru al comănicațiilor va dispune întocmirea unei comisiuni mixte care va proceda la predarea și luarea în primire cu procese verbale și inventare a liniilor clădirilor lucrări de artă instalațiuni, ateliere, material rulant și de cale mobilier, arhivă etc.

După luarea în primire, dl ministru al comunicațiilor este autorizat a întocmi convențiunea ce trebue încheiată între acest minister și societatea căilor ferate Someșene, după normele prevăzute între Stat și alte societăți de căi ferate particulare din Transilvania.

In acelaș sens este întocmit și jurnalul privitor la luarea liniei Arad-Cianad.

Mare asortiment
de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma
Diamantstein și Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Marele Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanența cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de precizione. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

1290 No. 1

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Pentru comercianți, la comandă mai însemnată reducere de prețuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu aburi, și de văpsit Cluj,
vărsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbac, toit și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— in argint, aur, platină —
PRECIZIUNE ȘI ELEGANȚĂ CELE MAI NOI MODELE
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

DOMNI ADVOCAȚI!
In câteva săptămâna v-a apărae în redactoarea d-lor: **Dr. Dionisiu Pop secretarul baroului advocaților** în Cluj și Dr. Emeric Szeghő advocat
condica de termene pentru advocați 1923
în ediția firmei: Librărie **„Lepage"**. în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în pânză.
V-a conținea afară de rubricele usuale de prenotare
LISTA TUTUROR ADVOCAȚILOR din ROMÂNIA-MARE
scala cea mai nouă de timbre, cel mai nou tarif de poștă, telegraf și telefon.
Dacă doriți a Vă asigura aceasta condică, binevoiți a-o comanda recomandat de pe acuma **cu indicarea exactă al adresei D-Voastre.**
Costul condicei pentru cei ce o comandă acuma, e 100 Lei,
Librăria „LEPAGE" Cluj. 1267

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 și 290.
Lloyd 2721 1553

Cum vor fi judecaţi foştii miniştri bulgari

Consultarea poporului ca la alegeri

Guvernul respinge orice mijlocire

Sofia. — In conformitate cu legea votată de Cameră, foştii miniştri din cabinetele dela 1912, 1913 şi 1918, vor fi judecaţi în modul următor:

La 12 Noembrie 1922 toţi supuşii bulgarii înscrişi în listele electorale, se vor pronunţa prin vot secret, egal şi direct dacă foştii miniştri în chestiune, sunt sau nu vinovaţi de dezastrul Bulgariei. In acest scop se vor constitui birouri în toate comunele din ţară, ca şi la alegerile de parlament, compuse a a după cum prevede legea electorală în vigoare, adică cu repreze tarea opoziţiei.

Votarea se va efectua într'o singură zi, iar buletinele exprimate vor fi centralizate pe judeţe şi apoi pe întreaga ţară. Dacă majoritatea absolută a votanţilor se pronunţă pentru v..ovaţia foştilor miniştrii arestaţi, ei vor fi trimişi în judecata unui tribunal naţional, compus din reprezentanţi ai poporului, — aleşi identic ca deputaţii — şi a cărui procedură se va reglementa ulterior. Acest tribunal poate pronunţa şi pedeapsa cu moărtea.

Dacă însă majoritatea votanţilor se va pronunţa pentru nevinovăţia foştilor miniştri, ei vor fi consideraţi ca scoşi de sub acuzare şi eliberaţi din închisoare, unde vor i de ţinuţi până la terminarea plebiscitului.

Biserica intervine în favoarea arestaţilor

Preşedintele Sinodului mitropolitul Neofit s'a prezentat ministrului de interne d. Raicu Dascaloff, exprimându-i marele regret al bisericei, pentru evenimentele triste petrecu e la Târnova. Inaltul erarh a implorat pe ministrul de interne ca împreună cu colegii săi din cabinet să întindă mâna fruntaşilor opoziţiei, pentru ca toţi bulgarii să lucreze pe viitor numai pentru binele şi prestigiul ţărei în str inătate.

D. Raicu Dascaloff a răspuns că se aştepta ca biserica să condamne evenimentele petrecute la Târnova, dar guvernul nu a avut nici o putere să le reprime. Mişcarea poporului a fost aşa de puternică, în cât şi-a impus dorinţa. Guvernul apreciază demersul făcut de biseric', dar nu poate face nimic, înainte ca poporul să se pronunţe asupra vinovăţiei foştilor miniştri arestaţi.

Mitropolitul Neofit s'a prezentat şi ministrului de justiţie d. Ianeff, căruia i-a propus mijlocirea bisericei, pentru o înţelegere între guvern şi opoziţie, care însă a fost respinsă pentru moment.

Uzina electrică oraşului
Conducerea societăţii „GANZ"
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
(Palatul Széky)
Telefon No. 403.

Execută instalaţii electrice şi transmisiuni de curent. Recomandă livrează instalaţii de motoare electrice. Lampadare şi materiale pentru instalaţii permamente în depozit. 148

Depositul fabricei de tricotaje
„Helios"
Cluj, Piaţa Unirei No. 7
Mare asortiment de tricotaje ciorapi şi mânuşi Preţuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Saci, Musamale
Cumparare. ♦ Vânzare.
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

In grădina de iarnă a hotelului Central joacă Myriam Barka şi Teddy duetul de dans oriental „Opium tango" şi noul program slager. Incepere la oara 9 seara.
Lloyd 1010 2222-2

Atenţiune!
Toţi cei cari sosesc în Capitală, să nu peardă ocaziunea de a vizita
Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL"
In centru — sub Grand Hotel — str. Mihai Vodă No. 2, Reparaţiuni excelente. Băuturi fine. Grătar special sub conducerea renumitului şef Mitică Cocoş. Orchestra clasică Alex. Botea. Se servesc banchete etc. etc. Preţuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!
2080
LOUIS DERI
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

CEA MAI BUNĂ CREMA DE GHETE

2213
Ultima prefecţiune în fabricarea Cremei de Ghete
DA UN LUSTRU DURABIL, INTREŢINE PIELEA
A o încerca, însemnează a o adopta pentru totdeauna.
Depozitar p. vânzare Engros
MAURICIU IANCOVICI
Bucureşti, Str. Smârdan 23

4346—1922.

Concurs

Casa Cercuala pentru Asigurările Sociale din Satu-Mare publică concurs pentru furnizarea a **10 vagoane lemne de foc** calitate I-a de fag sau stejar despicate şi transportate la sediul Casei.

Ofertele închise şi sigilate şi scrise în limba statului se vor înainta la Direcţiunea acestei Case cel mai târziu 10 zile de la publicarea concursului, când vor fi obligatoare şi pentru ofertanţi.

Direcţiunea Regională a Asigurărilor Sociale, Cluj.
2267

Publicaţiune.

Pentru furnizarea combustibilului necesar (Koks) pentru încălzirea centrală a Institutului „Pasteur" în decursul lunilor Noembrie 1922 până în Aprilie 1923, în interesul Art. 72—83 din legea Comptabilităţei Publice să publică concurs, pe baza ofertelor înaintate.

— Licitaţie se va ţine în 28 Octombrie a. c. la orele 4 p. m. în biroul Administrativ al Institutului. Informaţiuni se dau zilnic între orele 3—6 p. m.

Direcţiunea Institutului „Pasteur".
2238

Pantofăria de lux
I. SAMSON
din Str. Universităţi 2.
Execută ori ce fele de încălţăminte la comandă şi se găsesc şi de gata, cu preţurile cele mai avantajoase. 2232

VITE ALTOITE
Vie Amerikane (port altoi) în calitatea superioră şi garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPASI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

Pentru informaţiuni comerciale, intervenţii la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresaţi-vă biroului
TERMINUS
autorizat Trib. Comerţ. No. 1369—1922.
Bucuresti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă serveşte cu cea mai mare promptitudine. Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignaţiune, facem reprezentanţe cu cele mai favorabile condiţiuni. 2171

Produsele
FABRICEI de BERE S. A. din TURDA
sunt de prima calitate
Berea „Coroana"
e stiut cea mai cunoscută şi bună.
Berea nutritoare „GLORIA", din malţ dublu, e neîntrecută. 2248
Reclama 2397

„AGRICOLA"
Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.
DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,
CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni: Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

Plüs pentru paltoane, tricotaje,

mare asortiment de ştofe

se capătă la magazia de modă

1591

„BARZA“

Mica publicitate

Inchirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

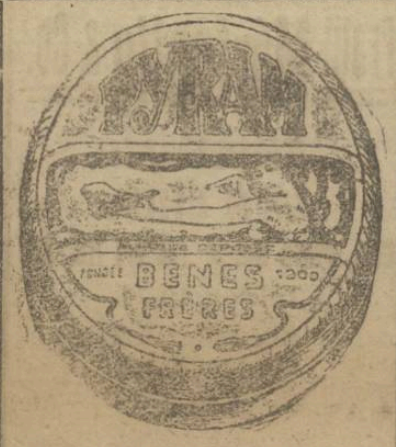

Cea mai fina crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Articole frumoase de droguerie

au sosit la parfumeria

D'or

Cluj, Piata Unirii No. 5. 1385

AU SOSIT

mese de scris americane

de prima calitate şi

cărucioare pentru copii

la magazia de mobile

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61

Totacolo se pot căpăta prânzătoare şi dormitoare cu preţurile cele mai reduse. 2207

Prima fabrică de ghips, (ipsos), Ingrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru maşini cu preţ moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică şi conducte de apă

Cluj, Piaţa Ştefan-cel-Mare 17—18.

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ţinând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spaţiu de 10 m³.

Ori şi cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicaţiuni imediat în ori şi ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JOZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan şi Teracotă. **Cluj,** Strada Moţilor No. 7

L. C. Hardtmuth si Karol Majers fii.

In grădina de iarnă a hotelului CENTRAL dau reprezentanţii senzaţionale **Myriam Barka, Olga si Teddy.** Inceputul la 9 oare seara. Lloyd 1010 2222-1

Diana Franzbranntwein invincibil. Original numai cu etichetă DIANA. 2210

UNIUNEA COMERCIALA

CENTRALA BUCUREŞTI

Sucursala: Galaţi, Iaşi, Constanţa, Timişoara şi

CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.

Capital societar: Lei 25.000.000

Are permanent în depozit tot felul de uleuri brute şi rafinate indigene şi străine.

Vasiliuă, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra pe preţuri eftine ale zilei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri şi automobilele). articole de fierărie (coase, pietre de şlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie şi manufactură.

Acuma a sosit: extras de guebracho şi de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanţă generală Westboehmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).

Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

!! După cererea generală !!

am adus din nou în circulaţie în calitatea neîntrecută renumita şi favorita noastra bere nutritoară

„HERCULES“

specialitatea brună din malţi dublu, care se găseşte în sticle şi cu paharul în toate prăvăliile privitoare. Deasemenea şi excelentă noastră bere deschisă

„MONOSTOR“

Fabrica de bere **CZELL** din Mănăştur CLUJ. 2216

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Din BUCURESTI

Reprezentanţa Generală A.

Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN

CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri excepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Cronica ieșană

— Politicale —

Un mort încearcă să învie. Cazul Bădărău. Takiștii caută cap. Lupta pentru șefie. Agitațiile meseriașilor. Tănase uneltește. Dl ministru Mârzescu temperează entuziasmul Tovarășilor

Cine își mai aduce aminte de Alecu Bădărău? Nimeni, absolut nimeni. Chiar evreii cu care își făcea așa de bine afacerile când era ministrul Justiției în cabinetele conservatoare l'au uitat. Ei, dar c'onu Alecu nu se dă bătut.

Germanofilia din timpul neutralității, satisfacția sfidătoare pentru pacea dela București, sprijinul desinteresat pe care l'a dat guvernului Marghiloman. Mackensen au alungat din juru-i și puținii partizani rămași după ce Take Ionescu l-a făcut să înțeleagă că nu mai are ce căuta în partidul democrat. De atunci, n'a mai îndrăznit să se aventureze în viața politică.

In ultimul timp, Bădărău după cât se vede, s'a răsgândit. Exemplul lui Stere era prea atrăgător pentru a nu-l smulge pe c'onu Alecu dela afaceri. Și... a debutat în „Opinia", ziar înființat și finanțat de dânsul, cu câteva articole asupra Micei Antante și Poloniei. Firește că articolele erau prost scrise — fostul profesor de franceză dela Liceul Național n'a fost niciodată bun stilist.

Dar nu despre stil poate fi vorba. Bădărău și-a adus aminte că a fost politicește omul nemților și de aceea a cercat să le vie în ajutor — om recunoscător — acum când sunt năpăstuiți de toată lumea, măcar pe calea pressei. Și cum, deocamdată cel mai eficace ajutor dat politicei germane este discreditarea vecinilor ei și mai cu seamă a admirabilului organizm politic și economic care-i Mica Antantă, iată-l pe păsnicul răzăș, Alecu Bădărău îmbrăcând armura și purcezând la războiu crâncen împotriva polonezilor și cehoslovacilor. Că polonezii nu vor fi leali aliați, că cehoslovacii nu-și văd decât de interesele lor, că polonii și cehoslovacii sunt tare învrăjbiți din pricina Teschenului, ș. a. m. d.

Numai cât datele pe care și-a clădit cele câteva firave articole, Bădărăul scos din viața politică sunt vechi, datează de aproape doui ani.

Câte nu se schimbă într'o zi, dar mi-te în doui ani! Era natural însă ca răzășu Bădărău, preocupat de la războiu încoace nu mai de rendementul lăptăriei, viilor și moșiei să nu mai poată fi în curent cu evenimentele externe...

*

Takiștii ieșeni, destul de numeroși — organizația takistă locală era socotită drept una din cele mai bine organizate — după ce au stat vara întreagă în amorțire, odată cu vremea culesului nu numai că s'au deșteptat din somn, dar au și început să se agite. Efectele tuburelului? Vestea asta va mira pe mulți, fiind știut că takiștii noștri nu se agită decât atunci când sunt la putere. Ori, de așa ceva nu poate fi vorba. Atunci? Vor să aibă și ei un șef. De la moartea regretatului Dimitrie Greceanu, takiștii ieșeni au rămas fără cap.

Cu toată democrația lor înaintată vor să aibă cap.

Poate fi intenție mai lăudabilă?

Doui din cei mai respectabili takiști: d-nii N. Cananău și colonel M. Negruzzi umblă după șefie și cum partizanii se adună mai de grabă în jurul unei mese pline decât în jurul unui steag zdrențuit și decolorat, fie care a dat câte-un banchet. D. N. Cananău a benchetuit într'un cerc extrem de restrâns de partizani — se zice că nu erau nici doisprezece; d. colonel Negruzzi a fost mai cu noroc, deoarece a adunat la hotel Binder majoritatea elementelor grecianisto-filpescane.

Cine va fi capul takiștilor nu interesează. Nici d. Cananău, nici d. Negruzzi nu sunt în stare să oprească disoluția unei organizații politice fără program și de aceia fără rădăcini în massele populare.

Takismul a fost o modă, rezultanta entuziasmului câtorva naivi — îndepărtați în mod brutal prea de timpuriu de turma arivi știlor ș oamenilor de afaceri — pentru o personalitate politică excepțională.

In umbra acestei personalități și speculându-i numele, trăia turma de partizani incolori și venali, pe care țara i-a tolerat atâta vreme pentru serviciile aduse de acesta.

Uscându-se stejarul mor și paraziții lui.

*

Comuniștii amuțiseră în urma dovedirei participărei lor în mai toate comploturile descoperite până acum. In sfârșit și ei au hotărât să iasă din pasivtate. Ocazia le-a dat-o aplicarea nouei cote săptămânale obligatorii prevăzute de legea meseriilor.

In adevăr, sumele rezultate din perceperea cotelor de respectiv 5, 7 și 10 lei săptămânal din salarul lucrătorilor, vor servi pentru îmbunătățirea soartei acestora prn înmulțirea dispensariilor medicale, asigurarea unei mai perfecte asistențe medicale etc.

Sindicatele profesionale ieșene compuse în majoritate din foștii clienți ai sindicalismului roș și conduse de celebrul Gh. Tănase, fost deputat și pușcăriaș au găsit prilejul pentru a agita muncitorimea ieșeană. Zis și făcut. S'au întrunit, au discutat și au delegat o comisiune în frunte cu acelaș Tănase să trateze cu Uniunea generală a patronilor și muncitorilor meseriași pentru a se organiza împreună rezistența împotriva legii.

Uniunea reprezentând muncitorimea nesindicalizată a acceptat oferta comunistă și astfel Dumineca i-am văzut pe comuniști și patrioți protestând vehement împotriva legii și cerând: autonomia organizațiilor de bresle, autonomia dispensariilor medicale, precum și desființarea tuturor sinecurelor care — pretind ei — abundă atât la Casa Centrală cât și la toate corporațiile din țară.

Scopul bolșevicilor lui Tănase secundați inconștient de muncitorii nesindicalizați e limpede: vor să pue mâna pe bresle și dispensarii pentru a întrebuința banii muncitorilor pentru întreținerea conducătorilor mișcărei bolșevice cari au trăit totdeauna pe spinarea proletariatului și a readuce prin teroare sub stăpânirea lor massele muncitorești care le-a scăpat de sub jug și pe care deci nu au cum să le mai exploateze.

Moțiunea a fost prezentată d-lui ministru Mârzescu care era la Iași.

Audiența a durat două ore și la despărțire d. ministru a spus delegației următoarele: — Ameliorarea vieței muncitorești e una din preocupările mele capitale, de când sunt la departamentul Muncei. Nu voi admite să se facă presiuni asupra mea și nu înțeleg ca muncitorimea să-și închipue că prin presiuni va putea realiza realizabilul.

Nu pot lua act de această moțiune și față de presiuni nu-mi rămâne decât să vă comunic cu părere de rău că nu ne vom putea înțelege, că voiu reacționa așa cum vor cere interesele țării și ale masselor muncitorești în general".

Guvernul a făgăduit că va îmbunătăți situația muncitorilor și se ține de cuvânt, dar nu va îngădui o clipă răzvrătirea și nu va lua în seamă amenințările.

REDEX.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri:
„Azilul de noapte." Prima reprezentație din ciclul reprezentațiilor literare pentru muncitori. Cu ușile închise. Prețuri de premieră. Conferința de dl dr. Eugen Janovics.

Joi:
„Fetița olandeză." Pentru a 9-ora. Prețuri obișnuite. Abonament șters.

Vineri:
„Azilul de noapte." Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 25 A. Ușile închise.

Sâmbătă orele 3:
„Expulzatul." Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferința de profesorul Ladislau Rajko.

Sâmbătă seara:
„Dama cu camelii." Prețuri obișnuite. Abon. de zi Nr. 26 B.

Sâmbătă, orele 10½:
„Fifi." Pentru a 7-ora. Prețuri obișnuite.

Duminecă, orele 3:
„Gül Baba." Prețuri reduse.

Duminecă, orele 7½:
„Micul rege." Abonament șters. Prețuri obișnuite.

Duminecă, orele 10½:
„Triunghiul." Premieră. „In neglige." Prețuri de premieră.

Luni, orele 7:
„Aziiul de noapte." Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 27 C. Cu ușile închise.

Luni, orele 10½:
„Triunghiul." Pentru a 2-ora. „In neglige." Prețuri obișnuite.

AVIZ.

Aduc respectuos la cunoștința clienților că în sfârșit am reușit să reiau relațiunile cu fabricanții vechi solizi și că astfel mi am putut aranja prăvălia, care există de 35 de ani, din nou conform tuturor pretențiilor dinainte de războiu

Vânzarea începe Marți

Rugând sprijinul onoratului public, semnăm cu distinsă stimă

VOITH MIKLOS

2196

Fondată la anul 1635
Piața Unirii 32. Telefon No. 124
Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

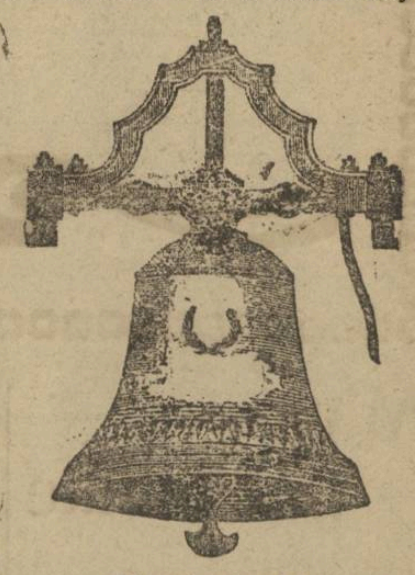

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

Frații Mártonffy & Co.

în magazia universală de blănării

Cluj, Piața Unirei (Főtér) No. 20.

Telefon 10-25.

Adr. telegrafică Mártonffype'z.

2025

Se află în permanență mare asortiment de paltoane de blană, vulpi Alascane de diferite culori, argint albastre, polar și albe.

Modele de blănuri, șaluri, pelerini etc. engro și detail.

Comenzile se efaptuesc promt și lute.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.

Heller, Weiss și Molnár

magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana". institut de arte grafice Cluj,

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 643 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marți 23 Octombrie 1923

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Violența cuvântului

O maximă a lui La Rochefoncauld spune: „Politețea spiritului înseamnă a gândi lucruri cinstite și delicate". Este desigur o maximă pe care presa și lumea politică „nouă" n'o cunosc. Dealtfel ea nici nu putea să aibă o valoare pentru oameni cari nu înțeleg să-și facă un loc în politică decât prin violența cuvântului și prin destrăbălarea scrisului.

Căci citind unele ziare dela noi cari au făcut din cuvântul scris un mijloc de șantaj, și ascultând cuvântările unor oameni cari nu pot să se ridice decât prin calomnie și prin înșelăciune, constați faptul brutal că politețea a dispărut din moravurile politicei de după războiu sau, pentru a ocoli o afirmațiune prea dureroasă, că ea suferă o eclipsă.

Toată activitatea politică a nouilor grupări politice dela care eram în drept să așteptăm un suflet nou, se reduce la violențe de limbaj și de scris. Injuriile cele mai grosolane, cuvintele cele mai grele sunt rostite ca înflorite complimente. Pentru a atrage curiozitatea și a înșela lumea asupra unor înflăcărări care nu se desfășură decât în spectacol, presa noilor partide și ziarele „independente" înhămate aceleași politici nu cultivă decât violența și injuria. Este un fel de întrecere între aceste gazete în a găsi cuvintele cele mai grosolane și mahalagismele cele mai ordinare la adresa celor pe cari ele îi socotesc adversari.

Nimic nu le oprește în această goană după grosolănii. Vocabularul mahalalelor s'a înstăpânit în scrisul lor. Injurătura și violența se răsfață în coloane în cari cititorul ar trebui să întâlnească un învățământ sau un îndreptariu.

Orice simțământ de respect nu numai pentru faptele și trecutul adversarului, dar chiar pentru instituția presei a dispărut. Rostul ei a fost schimbat. Dintr'o școală de educație pentru masse, această presă a devenit un instrument de defăimare și de insultă. Licența de a spune totul, de a arunca orice grosolănie a înlocuit politețea. Aceasta a fost svârlită de o parte ca un lucru de prisos, iar violența epitetului a luat locul forței gândirii.

Faptul nu poate să ne surprindă. Când toată politica oamenilor „noui" nu se învârtește decât în jurul unor pofte și unor ambițiuni neîndreptățite, când nici o ideie nu-i călăuzește și nici o convingere nu-i însuflețește, era fatal ca ideia să fie înlocuită prin demagogie și puterea credinței prin violența cuvântului. Era fatal să ne găsim astăzi asistând la spectacolul acestei deșănțări, era fatal să vedem răsărind o presă care neavând de slujit o ideie, trebuia să slujească un interes și să-l slujească cu orice mijloace.

Spectacolul acesta este destul de trist. O datorie se impune tuturor acelora cari înțeleg că politica este o școală de educație cetățenească și presa o călăuză morală: aceia de a păstra bunacuviința și cinstea în scrisul și în fapta lor. In mijlocul destrăbălării în vorbă și în scris, ei trebuie să cultive respectul cuvântului. Nu violența epitetului, nu grosolănia verbului, ci puterea argumentului sau prestigiul ideii; nu defăimarea și insulta, ci adevărul și bunacuviința. Căci numai astfel se poate păstra neatinsă autoritatea morală a scrisului, numai astfel presa și politica își îndeplinesc rostul în viața națională și socială.

Deșănțarea de acum constitue desigur una din manifestările crizei morale prin care trecem. Trebuie să nădăjduim că vom reintra în cele din urmă în făgașul normal. Și dacă unii nu vor înțelege să se întoarcă de bună voie la tradiția de respect al cuvântului și al scrisului, opinia publică îi va sili s'o facă.

Să nu uităm...

„Lumea judecă și condamnă; ea nu iartă niciodată".

Această maximă dinainte de războiu este astăzi, ca multe alte valori morale ale trecutului, învechită. O morală nouă, care în fond nu este decât o amoralitate veche, a răpit valoarea maximei.

Lumea judecă întotdeauna, iartă de multe ori și în deobște uită. Inchidem ușor ochii și trecem și mai ușor cu buretele peste petele conștiinței.

O mare greșeală politică nu mai doboară pe autorul ei. O trădare nu mai ridică dezaprobarea unanimă. O mârșevie nu mai stârnește indignarea tuturor.

Nu mai există decădere căci ori cât de jos ar cădea cineva se găsesc unii cari încearcă a-l readuce la nivelul normal.

Datorită acestei aplecări generale spre indulgență și spre uitare, ni-a fost dat să asistăm la sforțările încercate pentru reabilitarea celor cari călcând cu nepăsare peste interesele țării și batjocorind aspirațiile națiunii nu s'au sfiit să dea mâna cu vrăjmașii neamului tocmai în clipele când era mai multă nevoie de solidaritatea tuturor energiilor naționale.

Cazul Stere și cazul Marghiloman sunt în privința aceasta pilde peste cari nu trebue să se treacă cu ușurință. Deabia s'au sfârșit durerile războiului și cei pe care națiunea îi scosese din rândurile sale au început să lucreze la o reabilitare pe care o înlesnea indulgența lumii și o aproape generală tendință de a arunca vălul uitării peste faptele unui trecut condamnabil.

Desigur, nici un sentiment nu este de o frumusețe morală mai curată decât mila și nici o acțiune mai nobilă decât iertarea. Dar și una și alta nu trebuie să meargă până acolo încât să însemne o dovadă de scădere a simțului moral. Sunt fapte pentru care nu se cuvine iertare. Căci a le ierta constitue o slăbiciune morală.

Crimele săvârșite împotriva țării sunt dintre acestea. Pentru ele nu încape iertare și a le uita înseamnă a le ierta. Nu trebue să se uite că în vreme ce un neam întreg își jertfea supremele energii, s'au găsit oameni cari au înțeles să se facă beneficiarii durerilor obștești și să se ridice vânzându-și țara dușmanului. Nu trebuie să se uite că în mijlocul celor mai tragice împrejurări au fost oameni pe cari ambițiunea sau banul i-au făcut uneltele ale vrăjmașilor împotriva națiunii.

Pentru toți aceia cari vor mai multă moralitate în viața noastră publică, pentru toți aceia cari pun națiunea mai presus de ei, este o obligațiune morală și patriotică să ridice cuvântul lor ori de câte ori se încearcă reabilitarea vinovaților războiului. Ei sunt datori să nu lase a se profita de indulgența lumii pentru a șterge crimele de trădare. Dimpotrivă, sunt datori să lupte împotriva acestei indulgențe și să amintească în fiecare vina celor cari s'au despărțit de națiune și au lucrat împotriva țării. Sănătatea morală a societății românești cere acest lucru.

Presa franceză și Incoronarea

Cu prilejul încoronării Suveranilor noștri, ziarele franceze publică articole foarte elogioase la adresa suveranilor români amintind legăturile de prietenie indestructile, cari unesc Franța cu România.

Nici o țară — scrie ziarul „La Victoire," — nu se va asocia cu mai multă sinceritate la bucuria amicilor noștri dela Dunăre decât Franța. Incoronarea suveranilor români este simbolul renașterei României.

Ziarul „Figaro" publică un lung articol, semnat de d. Robert de Flers: Această zi solemnă este răsplata credinței milenare în drepturile sfinte ale românismului. Regele Ferdinand a dat dovadă de cel mai înalt simț patriotic gândindu-se numai să conducă țara sa spre viitorul unde o chiamă destinul. Mulțumită energiei și calităților alese ale regelui unite cu încrederea nestrămutată a reginei Maria, orașul Alba-Iulia a reintrat în istorie în momentul când suveranii s'au încoronat în această cetate străveche. Acest act este simbolul strălucitor al unirei tuturor fraților latini, cari astăzi sărbătoresc împlinirea speranțelor lor în credința strămoșească și bucuria de a'și fi recăpătat libertatea.

Problema reparațiunilor și Prăbușirea mărcii

Mai mult decât oricând problema reparațiunilor preocupă lumea politică europeană. Chestiunea este de a se stabili posibilitățile pe care Germania le are de a face față obligațiunilor economice și financiare ale tratatului de pace.

Astfel lamentabila prăbușire a mărcii pare a periclita realizarea lor efectivă și imediată.

Această chestiune preocupă Comisiunea de Reparațiuni. Măsurile de control asupra încasărilor și cheltuelilor Reich-ului și împiedicarea eșirei capitalurilor impuse Germaniei în luna Iulie în scopul de a-i însănătoși finanțele și a-i stabilisa cursul mărcii s'au dovedit a fi insuficiente s'au ineficace.

După o scurtă perioadă de stabilizare care a durat vre-o câteva săptămâni, marca s'a scoborât mereu până ce nu mai valora decât 1/650 parte din marka aur.

Comisiunea reparațiilor prin urmare are de găsit măsurile, care ar putea fi luate imediat pentru a împiedeca prăbușirea mai departe a mărcii, și stabilizarea cursului ei în așteptarea regulării definitive a dublei probleme a reparațiilor și datoriilor interaliate care va fi obiectul esențial al conferinții dela Bruxel. Aceasta este problema care face obiectul preocupărilor actuale ale delegațiilor cari fac parte din comisiune.

Delegatul Angliei, Sir John Bradbury, a lăsat să se întrevadă o propunere asupra căreia deocamdată se păstrează cea mai strictă discuțiune. Totuși, fără a intra în precisiuni care ar risca să fie periculoase, se poate spune că această propunere tinde să impună Germaniei un control financiar foarte riguros cât și o suspendare pe termen, care ar putea fi lung a plăților în natură. Este vechea formulă a moratoriului asupra căreia comisia și-a amânat hotărârea la 3 August și care revine astfel iarăși pe tapet.

Viata în Rusia

Corupția și imoralitatea în administrație și viața soc.

Trimisul special al cotidianului parisian „Le Temps" în Rusia publică un articol privitor la starea de lucruri din republica sovietică din care extragem următoarele:

„Pentru ca să cunoști în toate amănuntele rănile, cari rod actualmente Rusia este suficient să deschizi la întâmplare oricare dintre gazetele moscovite pretutindeni vei vedea mituiri de funcționari, matrapaslâcurile slujbașilor trusturilor statului, traficuri nerușinate cu biletele de drum de fer sau cu permisele de circulațiune, încăpățânare și împotrivire din partea țăranilor din diferite provincii contra plății birurilor, lipsă de fonduri în casieriile guvernului din care cauză nenumărate protesturi din partea școlilor și a diferitelor întreprinderi industriale naționalizate izvoresc și apoi după câteva zile, arestări nenumărate de funcționari incorecți, oprirea trimiterii de fonduri sau mărfuri în provinciile recalcitrante, care supuse astfel la un fel de „blocus economic" sunt silite să cedeze, etc......

Astfel chiar „Isvestia" organul oficial al Sovietelor în numărul de la 16 Septembrie publică o lungă scrisoare a corespondentului ei din Ekaterinenburg, în care se fac aprecieri puțin măgulitoare pentru capitala Uralului și cu care se vorbește de murdăria în care zace orașul, de spiritul de speculație al poporului, de destrăbălarea și nerușinarea copiilor, de exploatarea fără rușine a jocurilor de noroc și a spectacolelor pornografice sub pretexutl de ajutorare al înfometaților.

Iată dar, după faptele descrise de corespondentul francez că bolșevismul rusesc a adus după sine în afară de dezastrul politic și economic, o perturbare a întregei vieți sociale a Rusiei.

Un curent de imoralitate a cuprins întreaga Rusie.

Ruina morală în care Rusia a căzut este o perdere și un obstacol pentru desvoltarea și mersul înainte al Rusiei, cu mult mai mare decât ruina ei materială.

Iată situația în care ar dori să vadă țara românească aceia care s'au pus în slujba ideilor și a intereselor bolșevice.

Exportul supus taxei timbrului

Ministerul de finanțe a însărcinat pe d. inspector financiar general St. Negrescu să inspecteze toate vămile, unde se încarcă cereale, ca, de-acord cu șefii vămilor, să ia măsuri ca exportul de cereale să fie supus la taxa timbrului proporțional de 1 la sută și deasemenea să fie supuse la aceeaș taxă și vânzările care se fac după ce marfa a fost încărcată pe vapor,

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cărți noui

I. Nisipeanu: Școala activă

(Edit. D. Apreotesei, Râmnicu-Vâlcii, — 10 lei)

O mare chestiune școlară — nu de organizare, ori unificare — ci de viața internă a școalei este așa numita chestie a Școalei active.

Școala activă este școala în care elevul într'adevăr muncește, colaborând cu profesorul, care nu-l lasă pasiv, ci cu meșteșug îl atrage în cursul lucrării, raționării, urmăririi problemelor.

Despre acest nou curent s'a vorbit și mai înainte, în revista marelui Sp. C. Paret (având peatunci secretar pe d. G. Bogdan-Duică) și în Vremea nouă, o revistă pedagogică mai recentă.

Acum se ivește începutul unei opere mari, care să expună întâi „Filozofia școalei active," apoi (în alt facicol) „Didactica școalei active" și însfârșit, un al treilea fascicol, „Metodica școalei active."

Opera aceasta o scrie d. T. Nisipeanu, pedagogul Școalei normale din Râmnicul-Vâlcii.

In volumul întâi d. prof. T. Nisipeanu expune bazele psihologice ale Școalei active.

Conclusiunile cercetării psihologice sunt anticipate din prefață, de unde scot:

„Nu mai merge cu școala, care face totul, par'că dinadins, ca să nimicească bunul cel mai de preț al copiilor, plăcerea și bucuria existenței lor, — voința. Ne trebue pentru copii o școală ca și școala vieții lor de dinaintea celei oficiale și ca aceia pe care o mai gustă, totuși și după începerea acesteia, dar cu totul înafară zidurilor ei: O școală plină de soarele interesului cald, pasionat pentru cunoștințe; în care copii să vină cu gust la ea, cu poftă de învățătură; o școală plină de lumină și căldură sufletească, de grija de înfrumusețare a fiecărui colțișor; o școală plină de libertate, de joc, de muncă personală, de plimbări, de cântece, de voioșie curată și senină, de prietenie între copii și învățători, de discuții familiare, care să învioreze pe copii și să le dea avânt, o școală cu multe povestiri cuceritoare, cu serbări conduse și pregătite de copii. Și ne mai trebue o școală atrăgătoare și pentru învățători, adică o școală al cărei motor să nu fie prescripțiile metodice oficiale meticuloase și pedagogia uscată, în care i-a dresat școala normală, ci personalitatea lor".

Cuvântul din urmă cuprinde ideia întregei expuneri. Personalitate — să fie profesorul, învățătorul; personalități — să desvolte ei din elevi ori eleve.

Spre pedagogia aceasta a demnității, care salvează originalitatea elevilor fără a neglija munca cerută oficial, duce toată scrierea dlui I. Nisipeanu.

Ea se întemeiază pe rezultatele psihologiei franceze (Ribot) și nemțești (Wundt) și pe desvoltări, pecât se vede, originale.

Oamenii cari se ocupă cu politica, cititorii unei gazete politice, vor începe probabil cu cap. III al scrierii Dlui I. Nisipeanu, unde se dă motivarea etică-sociologică a școalei active. De Politică stă mai aproape sociologia, de sociologie foarte aproape Etica. Motivându-se sociologic și etic, școala activă ridică deci pretenția de-a fi luată în seamă și de oameni politici progresiști și de-a fi sprijinită. Pe scurt: în școala muncii bogatul ar lucra cași săracul; de acolo încă s'ar întâlni la muncă, prin muncă și s'ar urî mai puțin. După ultimele vorbe ale dlui I. Nisipeanu, școala activă este „temelia unei mai pronunțata armonii între clasele sociale".

Capitolul din urmă va face din cartea aceasta, cu tendința ei de armonizare socială, un eveniment pedagogic-literar.

O recomandăm deci cu căldură publicului apropiat de școală.

O. B.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Sâmbătă: „Ziarul unei femei." Drama socială cu Margareta Barnay.

Duminecă: „Dr. Marta Marx." O dramă senzațională cu Mady Christians.

CINEMA UNIVERSITATII

Sâmbătă: „Dr. Marta Marx." O dramă senzațională cu Mady Christians.

Duminecă: „Doctorul Misterios." Drama de aventurii cu Iuliani Ruppert.

CINEMA URANIA

Sâmbătă: „Mathias Sándor." Partea III.

Duminecă: „Marea de Aur." Dramă din aventuriile lui Kay Hoog.

CITIȚI „INFRATIREA"

ECOURI

O comoară syriană

Sub auspiciile generalului Gouraud s'au făcut de curând în Syria mai multe descoperiri archeologice, de un atât de mare interes, că înaltul comisar francez, care le rezervă muzeului din Beyrut, a autorizat pe d-l Virolleaud, director al cercetărilor archeologice să vină să prezinte Academiei de inscripțiuni, câteva din obiectele desgropate și considerate a fi din cele mai prețioase.

Aceste obiecte au fost găsite într'un mormânt al anticului oraș Dyblos: un admirabil inel cu gândac de aur, o foae de aur purtând imagina unui vultur cu aripile deschise, o harfă, o sabie întoarsă că mânerul de aur și un vas de parfum, tot de aur și purtând numele faraonului Amenemhet III din a douăsprezecea dinastie.

Academia după ce a examinat cu atenție și admirat aceste obiecte toate în perfectă stare, a felicitat pe d-l Virolleaud și a hotărât să trimeată o adresă de mulțumire, generalului Gouraud.

O linie aeriană transoceanică

In America s'a constituit o societate pentru exploatarea unei linii aeriene peste oceanul Atlantic.

Aeronavele vor putea transporta 100 pasageri și vor avea o viteză mijlocie de 160 kilometri pe oră.

Lungimea dirigeabilului va fi de 900 picioare iar lărgimea de 114 picioare.

Aeronavale vor posăda saloane de lectură, de fumat precum și cabine personale.

Monștri aerieni

Revista germană Schiffbau arată soarta celor 99 de zeppeline utilizate de Germania pe timpul războiului. 43 au fost doborâte de aliați; 3 au fost distruse în hangarele lor de bombardamentul avioanelor; 20 au pierit din diferite cauze nemilitare: incendii, aterisaje sau porniri nenorocite, explozii, etc.; 19 au fost dezarmate pentru diverse motive; 7 au fost distruse voluntar după armistițiu și 7 au fost predate aliaților în virtutea tratatelor. Statistica aceasta dovedește că sunt preferabile aeroplanele mult mai puțin fragile și mai puțin vulnerabile.

CURIERUL SPECTACOLELOR

TEATRUL NATIONAL

Sâmbătă: „Taifun."

Duminecă, matineu: „Legenda Coroanei" și „O noapte furtunoasă."

Duminecă, seara: „Nepoftitul."

Marți: „Amorul veghează."

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă orele 3:
„Expulzatul." Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferința de profesorul Ladislau Rajko.

Sâmbătă seara:
„Dama cu camelii." Prețuri obișnuite. Abon. de zi Nr. 26 B.

Sâmbătă, orele 10½:
„Fiii." Pentru a 7-ora. Prețuri obișnuite.

Duminecă, orele 3:
„Gül Baba." Prețuri reduse.

Duminecă, orele 7½:
„Micul rege." Abonament șters. Prețuri obișnuite.

Duminecă, orele 10½:
„Triunghiul." Premieră. „In neglige." Prețuri de premieră.

Luni, orele 7:
„Aziul de noapte." Prețuri obișnuite. Abonament de zi Nr. 27C. Cu ușile închise.

Luni, orele 10½:
„Triunghiul." Pentru a 2-ora. „In neglige." Prețuri obișnuite.

FOITA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Slăbiciunea forței

Sub acest titlu care pare paradoxal, marele savant și istoric italian, Guglielmo Ferrero, publică în revista „L'Illustration" un articol cu privire la cauzele înfrângerei germane în războiul din 1914—1918. Pentru interesantele sale concluzii, am socotit necesar să dăm cititorilor noștri un rezumat al acestui articol.

După o pregătire de 40 de ani, Germania socotește în 1914 că a sosit clipa ca să pornească la atac, și prin victorie, la realizarea gândului său de supremație asupra lumii.

Toți cei cari au văzut armatele germane plecând la război în 1914 au fost de acord în a spune că era imposibil de închipuit o armată mai frumoasă în sensul technic al cuvântului, adică mai bine îmbrăcată, mai înlăcărată, mai bine înarmată, mai bine pregătită, mai sigură de succes, mai conștientă și mai mândră de puterea ei

Fără îndoială a fost cea mai mare armată pe care a cunoscut-o vreodată ominirea, aceia care în sunetul lui „Deutschland über alles" s'a aruncat în 1914 asupra Franței.

De ce dar cu atâtea pregătiri și mai ales cu atâtea superiorități oștile germane au fost zdrobite la Marna, abia după șease săptămâni? Pentrucă această armată a fost prea mare. Iată concluzia care se desprinde din doçumentele germane asupra operațiunilor militare publicate de colonelul Maravigna.

Din aceste documente rezultă că armata germană de invazie, prea mare ca număr, cu un câmp de operațiuni prea întins, tocmai din aceste cauze a scăpat de sub conducerea unui șef. Neputând conduce personal operațiunile, generalul Moltke, șeful Marelui Cartier General, dădu, prin ordinul dela 20 August, comandanților celor trei armate germane cari operau în Franța, facultatea de a se înțelege între ei asupra desfășurării operațiunilor Ceiace s'a petrecut o știm cu toții: cei trei generali nu s'au înțeles. Fiecare dintre ei avea un plan personal. Cu deosebire von Kluck n'a ascultat nici o clipă de indicațiunile generalului von Büllov, comandantul armatei a II-a, de centru, căruia i se recunoscuse de către Marele Cartier General un fel de drept de direcțiune a operațiunilor. Intre 20 și 30 August, cei doi comandanți se cearță prin telegrafia fără fir asupra planurilor lor de luptă. Iar în vreme ce generalii germani discută, diviziile franceze au timpul să execute, după bătălia dela Charleroi, sub conducerea energică și iscusită a generalului Lanrezac, faimoasa retragere care scăpând de peire armata V-a franceză, a salvat întreaga soartă a războiului.

Ar fi absurd să pretindem că în Germania nu era sau nu putea să fie un om capabil să țină în mâinile sale și să conducă o uriașă armată de două milioane de oameni, din care trupele de invazie nu erau decât o fracțiune chiar în timpul giganticei ofensive din Franța, în plină țară dușmană și în deplasările continui ale unui război manevrat pe un front atât de întins. Dar este deasemeni evident că un atare șef ar fi trebuit să fie un geniu de o grandoare aproape supra-omenească și că astfel de oameni sunt rari pretutindeni. Șansele de a găsi șeful care trebuia pentru o armată atât de uriașă și pentru o invaziune atât de violentă nu puteau să fie mari, chiar într'o țară în care spiritul militar era atât de puternic.

Dar tocmai absența acestui șef a anulat avantagiile de care armata germană se bucura față de adversarul său. Bătălia dela Marna confirmă acest lucru. Concluzia care trebuie trasă este deci simplă: mărindu-și armata în proporții gigantice, Germania i-a micșorat puterea și a sporit riscurile pe care le comporta pentru ea o invaziune a teritoriului inamic, în fața unui adversar valoros, hotărât să se apere până la moarte, și capabil să se folosească de greșelile năvălitorului.

*

Invaziunea, care isbutise în 1870 cu forțe mai mici și mai bine conduse, a eșuat în 1914 cu forțe mai mari și cari tocmai din această pricină au scăpat de sub conducerea șefilor.

Faptul n'are nimic surprinzător. Toate creațiunile, vii sau neînsuflețite, ale omului nu sunt capabile de o dezvoltare nelimitată. Este o margine dincolo de care forțele și puterea lor nu mai sporesc în raport cu proporțiile; foarte adeseori dimpotrivă ele se micșorează. Armatele nu scapă de sub osânda acestei soarte; de acela Xerxe este un personagiu simbolic în istorie.

Germania a sucombat din pricina unei congestii de putere. Ea a eșuat pentrucă n'a ținut seamă de marginea dincolo de care ea și-ar fi micșorat forțele voind să le sporească încă. Uriașa dramă a războiului se poate reduce, poate, la acest adevăr care este foarte simplu și care poate fi cuprins în câteva cuvinte.

Dar în ziua când lumea va fi înțeles acest simplu adevăr, și când va fi tras toate consecințele cari decurg din el, așa civilizației occidentale se va mișca din loc.

*

Această zi va veni; dar când? Iată enigma viitorului.

Ardealul şi încoronarea

— Telegramele adresate în ziua încoronării de populaţia jud. Bistriţa-Năsăud, M. S. Regelui şi dlui I. I. C. Brătianu, primministru —

Populaţia din judeţul Bistriţa-Năsăud, strânsă în ziua de 15 Octombrie a. c. pentru a sărbători în comun, fără deosebire de religie şi naţionalitate, ziua mare a încoronării, a trimis la Alba-Iulia următoarele două telegrame:

Majestăţii Sale Regelui

Alba-Iulia

După mari jertfe şi cumplite suferinţe a vrut bunul Dzeu să sosească ceasul mult dorit de toată suflarea românească în care să puteţi aşeza pe capul Majestăţii Voastre coroana făurită din trofeele dela Plevna, crescută în strălucire cu aureola biruinţelor cari ne au dat întregirea patriei, având alăturea în scaunul de domnie, pe mândra Cosinzeană, cr.iasa basmelor noastre, încununată cu coroana cizelată din aurul munţilor Ardealului.

Săvârşirea în cetatea lui Mihai, a actului încoronării, act de o covârşitoare însemnătate istorică, pentru neamul românesc, ne umple sufletul şi inima de o neasemănată bucurie şi ne dă prilejul de a depune la picioarele tronului Majestăţilor Voastre omagiile noastre de recunoştinţă, pentru toate jertfele pe care le-aţi făcut pentru întregirea şi înălţirea moşiei strămoşeşti, asigurându-Vă de neclintita noastră iubire şi credinţă. In aceasta zi de sărbătoare am îndreptat cu cernice rugăciuni către Atotputernicul Dzeu, ca să reverse asupra Majestăţilor Voastre tot harul şi toată binecuvântarea Sa dăruindu-Vă zile multe şi bune pentru ca în pace şi spre fericirea de obşte să puteţi duce spre bun sfârşit destinele scumpei noastre patrii.

Colonel D. Popescu, Comand. Div. 16. In numele bisericei ort.-rom.: Grig. Pletosu, protopop. In numele populaţiei judeţului Bistriţa Năsăud: Subprefect Dr. Giurgiu; Dr. George Linul, jurisconsult. In numele bisericei gr. cat. rom.: Dionisiu Vaida, protopop; Colonel I. Solomon. In numele şcoalelor: Ioan Pavel, revizor şcolar. In numele tribunalului Bistriţa: A. Ulvinianu, preşedinte de Senat. Ioan Aleman, şeful regiunei silvice. Ing. Carol Csallner, şeful serviciului de poduri şi şosele. Daniel Geist, subprimar. Dr. Albert Berger, dir. liceului ev. Fr. Hofstädter, preot luth. Dr. Max Henrich, dir. spitalului judeţean. Dr. Dionisiu Login, p. baroul advocaţilor. In numele meseriaşilor români: George Matheiu, preşedinte. Wilhelm Zilahy, p. consilier agricol. Für den „Bistritzer Turnverein“: M. Salzer. Für den deutsch-sächsischen Kreisauschuss: Dr. Albert Knall. In numele bisericei rom. cat: Nosko Béla, protopop. „BistritzerBürgerschützenverein“: Dr. Kisch, Vorstand. Für „Bistritzer Gehilfenverein“: Oskar Raupenstrauch, Vorstand. In numele Parchetului: Dr. Teofil Moldovan, primprocuror. In numele serviciului sanitar: Dr. Chiţul, medic primar de judeţ. Dragutin Ciupe, director-conducător a Casei Cerebrale. Für das „Bistritzer Gesangskränzchen“: Dr. Albert Krautner. Für den „Bistritzer Jagdverein“: Albert Zinz. Für das „Bistritzer Musikkränzchen Reschner“: Dr. G. Müller, Director-medicşef al ambulator. pol. „Bistritzer fr. Feuerwehr“: Csallner. Für die „Bistritzer ev. Mädchenschule“: A. B. Prof. Zehner. Für die „Akademische Vereinigung“: Prof. Ernst Ihl. Gustav Gondosch, primpretor. In numele reuniunei comercianţilor: Emil Keresztes. In numele farmaciştilor: Heinr. Wokalek, farmacist. Clotilde Duhn, Vorst. des Frauenvereins. Marie Berger, Vorsteh. des ev. Bezirksvereines. „Bistritzer Geverbeverein“, vertreten durch W. Witthtock. Gregoriu Iliesiu, contr. jud. post. In numele poliţiei oraşului: Alexandru Bolfa, şeful poliţiei. In numele institului Banca Centrală pentru Industrie şi Comerţ Soc. An., Filiala Bistriţa. Anastasiu Bejan dirigent. Teodor Gutiu consilier. In numele reuniunei Industriaşilor Bistriţa Ioan Laurentzi, preşedinte. Theodorescu. In numele administraţiei financiară din jud. Bistriţa-Năsăud dr. Alzner adm. financiar. In numele sedriei orfanale jud. Ioan Corbul p. preşedinte. Romul Densuşianu Dir. şcoalei primare de stat. Traian Simon primpretor Augenia Linul Dir. şcoalei medii de fete. Linul Director, fur den judischen Kinder bekleidungsverein Julie Brecher fur den izrael. Frauenverein Berta Kimmelmann. V. Stanescu diriginte le poştei dr. Leon Scridon, prefect pens. preş. secţiei jud. a asociaţiei funcţionarilor. In numele comunităţii izraelite M. Rachmud. Prefect S. Haalita.

Domnului

I. I. C. BRĂTIANU

Preşedintele Consiliului de miniştri

Strălucirea zilelor mari pe cari bunul Dumnezeu ne a încredinţat să le trăim, ne îndeamnă să ne îndreptăm gândul şi simţirea către primul sfetnic al Tronului, care prin înţelepciunea şi patriotismul său, ajutat de vrednici colaboratori, a contribuit în largă măsură la întemeierea unei Rom nii mari şi puternice, strajă neadormită a civilizaţiunii la porţile Orientului european. Avem convingerea nestr mutată că guvernul ţ rii călăuzit de principiile adevăratului democratism va asigura tuturor cetăţenilor credincioşi patriei scutul legilor şi o rodnică desvoltare culturală şi economică fără deosebire de naţionalitate şi religie. Veţi avea în noi tot sprijinul în marea operă de consolidare a Statului căruia aţi închinat toate puterile voastre. Să trăiţi întru mulţi ani. (Urmează aceleaşi iscălituri).

Mare asortiment

de blănarii şi paltoane de toamnă şi iarnă pentru dame la firma

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu poşta) 2032

Rolul catolicismului în Statele succesoare ale Ungariei

Explicarea atitudinii Bisericei unite faţă de Statul român şi actele naţionale româneşti. Importante destăinuiri făcute la congresul catolicilor maghiari

Atitudinea Bisericei unite cu prilejul serbărilor încoronării a pus din nou în discuţie chestiunea Bisericei româneşti. La această serbătoare naţională, Biserica de la Blaj s'a mulţumit să stea „după uşe“ cum se exprimă dl Iorga alături de reprezentantul Papei la Bucureşti, Monsegniorul Marmaggi, şi al catolicismului maghiar în Ardeal, episcopul Mailath, stăruind justificata indignare a poporului român de pretutindeni.

Biserica dela Blaj nu e întâia oară dela unirea noastră când are această ciudată atitudine faţă de statul român şi de fiinţa noastră unitar naţională. In chestiunea statificării şcoalelor confesonale, care este înainte de orice interese înguste şi specifice ale Bisericii unite, o chestiune de interes superior naţional, statul român a întâmpinat cea mai vehementă opoziţie din partea conducătorilor de la Blaj. Ziarele şi revistele catolicismului românesc fac sistematică şi neîntreruptă campanie de obstrucţie oricărui încercări de unificare, apropiindu-se atât de vizibil de politica partidului naţional, prin excelenţă partid al uniţilor din Ardeal.

Ne găsim astfel în faţa unei sisteme căreia nu i-am putea găsi o explicaţie plauzibilă dacă aproape în acelaş timp când Biserica de la Blaj refuza să treacă pragul bisericei ortodoxe ridicată pe locul primei noastre uniri, la Budapesta nu se produceau evenimente vrednice de atenţia întregiii lumi româneşti. Cu prilejul unui congres al a catolicilor maghiari la care participat întreaga nobilime iredentistă a Ungariei, şi cea care se „deşteaptă“ şi cea care face numai pre adormita, părintele Ştefan Zadravecz care reprezintă pretutindeni părerile lui Horthy, a spus între altele următoarele:

„Catolicismului ungur este singura putere motrice a integrităţei ungare. Dovada pentru aceasta o furnizează statele succesorale cari fac totul, pentru a putea să aprecieze religia catolică.

„Câtă vreme croatul e catolic, statul Jugoslav apare ameninţat. Câtă vreme slovacii şi rutenii sunt catolici, statul Cehoslovac nu va putea dormi liniştit.

„Chiar dacă : u ştiu vorbi ungureşte, câtă vreme sunt catolici, ei trebue consideraţi ca unguri (?) şi sunt stâlpi ai integrităţei ungare.

„Câtă vreme în România vor fi „uniţi“ România-Mare nu va realiza toată puterea ei naţională, fiindcă partidul uniţilor va face obstrucţia politică iar Biserica dela Blaj pe cea morală“, ar fi putut să adauge venerabilul părinte Zadravecz, în admirabila sa sinceritate. Dar tocmai faptul că nu a amintit nimic de catolicismul românesc al uniţilor dela Blaj ne face să suspectăm sinceritatea exploziei sale de şovinism, ca şi sinceritatea canonică ce a pus stavilă prelaţilor blăjeni la intrarea Catedralei naţionale.

Activitatea de distrugere a partidului naţional din ultimii trei ani, opoziţia pe care acest partid a făcut-o oricării încercări de unificare şi consolidare, ca şi acţiunea care tinde la învrăjbirea Românilor de pe cele două versante ale Carpaţilor, au servit admirabile argumente politicei duşmănoasă nouă, a guvernului dela Budapesta; obstrucţionismul moral al Bisericei dela Blaj culminat în neparticiparea activă la ziua simbolică a încoronării serveşte minunat la întreţinerea speranţelor imperialiste ale şovinismului maghiar.

Dacă nu ne aflăm în faţa unei organizaţiuni formale, ceea ce mintea noastră refuză să primească, cu toate greşelile săvârşite de partidul naţional şi Biserica unită faţă de fiinţa noastră naţională, desigur însă că Ungurii ştiu să preţuiască această perzistenţă întru nepatriotism şi o menajează pentru a nu deschide ochii celor ce le servesc interesele cu atâta.., generozitate inconştientă.

In acest caz rezerva părintelui Zadravecz e tot aşa de explicabilă pe cât este de — trebue să o recunoaştem — abilă. Rămâne însă şi pe mai departe să deslegăm enigma acţiunii şi atitudinelor partidului naţional şi Bisericii unite dela Blaj. Şi cu cât această stare se prelungeşte cu atât durerea ni este mai mare, iar trecutul celor două instituţii româneşti sângerează mai crud, lovit de decăderea lor naţională de astăzi.

A. R. Gus.

Cine este partidul naţional

— Două caracterizări contradictorii —

In numărul nostru de eri am semnalat cititorilor noştri toată nemernicia, care se închide în discursurile d-lui Vaida de la Lugoj şi Caranşebeş, ca şi întreaga crimă naţională, pe care partidul naţional o săvârşeşte cu o încăpăţinare diabolică. Preocupaţi de sensul general al vorbirii, nu ni-am oprit la amănunte. D-l Vaida utilizează însă toate mijloacele perfidiei pentru a ajunge la scop. Astfel pentru a câştiga aiurea simpatiile perdute de către partidul naţional în masele populare româneşti, în timp ce vechiul regat e prezentat în culori cât mai defavorabile, d-sa caută să măgulească minorităţile.

Intre altele la Lugoj, vicepreşedintul celor 150 de naţionali, a spus:

„Noi avem toate consideraţiile faţă de minorităţi, Brătianu le subjugă. Noi nu cerem de la minorităţi decât o atitudine loială ca cetăţeni ai Statului.

Desigur, vorbe şi vorbe de întrunire electorală de atâtea ori auzite. Ele însă capătă o deosebită însemnătate prin răsunetul, care îl au în massele minoritare. Astfel aproape la aceeaşi dată într'o gazetă secuiască „Székely Napló“ de la Târgul Mureş se scriau următoarele pentru politica partidului naţional faţă de încoronare şi faţă de minorităţi:

„Partidul naţional trage o brazdă adâncă între concepţiunile sale de drept şi cele ale liberalilor.

Manifestul stricător de serbări adresat exclusiv românilor, „românii r de pretutindeni“, a isbutit totuşi să aprindă iluzii în unele suflete ungureşti. Dar, Dumnezeule, mai poate crede lesne iertătoarea naivitate ungurească? Dumnezeu a creiat rasa noastră, probabil, într'un moment de bună dispoziţie şi de aceea e poate atât de lesne iertătoare şi încearcă atâtea decepţii.

„De vremurile de stăpânire a partidului naţional ne leagă cele mai triste amintiri. Procedeurile întrebuinţate atunci faţă de noi nu pot fi motivate cu scuza „vremilor de transiţie“. Sau atunci, cel dintâi lucru lă care s'a gândit Consiliul dirigent a fost stârpirea funcţionarilor unguri. In modul cel mai nemilos s'a procedat faţă de funcţionarii de la Tg. Mureş, cari au fost înşelaţi cu perfidie. Liniştea caselor a fost turburată. „Tiranii Caselor“ nu respectau sfinţenia proprietăţii, iar înaintea lor uşi închise nu existau. Bolnavii erau ridicaţi din paturi şi casele liniştite erau prefăcute în grajduri. Şi pretutindeni răsuna văjâitul celor „25“.

„Acesta a fost partidul naţional.“

„Nu. Pe mântuitorul nostru în niciun caz nu-l cheamă Iuliu Maniu.“

Acesta a fost, acesta este partidul naţional care astăzi pretinde că „Brătianu subjugă“ şi dacă pretenţia dlui Vaida este aşa cum o arată realitatea „subjugurea“ dlui Brătianu, se vede şi se poate aprecia. Cum trebue să numim însă „consideraţiile“ partidului naţional pentru minorităţi, pe cari ziarul „Székely Napló“ li prezintă atât de tragic?

Informații

D, Petre Caragheorghevici, absolvent al academiei de teologie din Petrograd, se numește pe ziua de 1 Octombrie 1922, profesor diurnist la catedra de limbile slave de la școala specială și școala militară de artilerie din Timișoara, contând în cadrele școalei militare de artilerie.

*

Ministerul de finanțe a dat ordin vămilor să trimeată de urgență tablouri amănunțite de toate mărfurile reținute fie din contrabande, fie abandonate de importatori, fie oprite de vămi fiincă erau prohibite la import.

După informațiile noastre aceste mărfuri vor fi adunate apoi la București, în antrepozite, în vederea scoaterii lor la licitație. ca statul să se despăgubească de taxele de magazinaj și de celelalte cheltueli.

*

„Neue Freie Presse" anunță din Budapesta: După o știre din Brad, comisiunea agrară română a expropriat moșiile din Transilvania ale președintelui consiliului ungar contele Bethlen, cu toată contestația avocatului acestuia care a expus că contele Bethlen, ca președinte al consiliului ungar, este „eo ipso" supus ungur și nu supus român care locuește permanent în străinătate.

*

Toate doamnele care într'adevăr știu ce este ondulațiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piața Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate. 2014—1.

*

Dr. Lăzărescu, șef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne și Venerice Consultă între orele 3—5 și 7—9 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

Uzinele „BABI" Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz și cărucioare pentru copii. Timișoara, strada Moților Nrul 1. (1563)

*

In orașul nostru iarăși să pot căpăta
Specialități de lichicuri
Zwack,
Unicum,
Cacao-chouva,
Cocktail,
Jvette,
Chypre,
Gin, etc., etc.
în calitatea originală și cunoscută din timp normal. 2237 □

*

Se caută
oameni cu garanție pentru o afacere serioasă. Câștig sigur de
100—150 lei
pe zi. A se adresa în fiecare zi de lucru între orele 4—7 p. m. la redacția ziarului nostru.

Vorbind despre proectul de lege pentru îmbunătățirea situației funcționarilor publici, unele ziare au arătat că suma înscrisă în bugetul actual, până la viitorul buget, ar fi de 600 milioane.

Adevărul este că suma necesară sporurilor hotărâte este ceva mai mare, și anume 660 milioane lei.

Desigur că aceasta importantă sumă nu ar fi putut fi destinată îmbunătățirei situației funcționalor, fără o politică financiară ordonată și chibzuită care a îngădnit înscrierea ei la cheltuelile exercițiului în curs.

Dacă s'ar fi continuat politica financiară de dezordine și risipă ce se practica în trecut, nu numai că funcționarii nu și-ar fi văzut îmbunătățită în mod simțitor situațiunea, dar nici salariile vechi nu s'ar fi putut plăti la timp, cum s'a întâmplat de atâtea ori sub guvernul trecut.

*

Am pierdut biletul de recrutare împreuna mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Berki György
Str. Csipke 1
2290 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Eles Gyula
Str. Donát 60
2291 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.
Borbély István
Str. Rugurui 14
2292 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Mercarea Neaj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Gál Mihály
Clinica psihatrica
2293 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Major Mihaly
Str. Muncitoresc 114
2295 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Puskás Béla Ferenc
Calea Traian 57
2297 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Ludvig Szilágyi
Str. Kajántó 68
2299 Cluj.

Ministrul justitiei
dl Jean Th. Florescu la Cluj

Eri dimineața la ora 11 și 35 a sosit în localitate dl Jean Th. Florescu ministrul justiției, însoțit de secretarul general.

La gară Excelența Sa a fost întâmpinat de domnii P. Meteș, prefectul județului, Balasan, procuror general, I. Pop președintele curței de apel, Panaitescu delegatul ministerului pe lângă resortul de justiție din Cluj, Proprorgescu, președintele tribunalului, Pușcariu, judecător, Dr. Ștefan Fabius advocat și un mare număr de advocați dela baroul Cluj precum și câțiva gazetari români și streini și alte persoane particulare.

Dl Ministru va sta trei zile la Cluj stabilindu-se la hotel Astoria.

Eri după prânz la ora 3 și jumătate D-sa a primit în audiență în sala prezidială a Tribunalului local pe toți membrii autorităților judiciare din Cluj, făcându-i-se o amănunțită dare de seamă asupra activității la Cluj atrăgându-i-se în acelaș timp atenția asupra nevoilor justiției din orașul nostru. In această ordine de idei dl Ministru a fost pus în cunoștință de lipsa mare de judecători din Cluj, lipsă care stânjenește foarte mult mersul justiției.

Dl Ministru Florescu care cunoștea mai demult această lipsă și care studiase în deaproape chestiunea, și-a manifestat hotărârea ca în cel mai scurt timp să rezolve favorabil și definitiv această chestiune.

Scopul vizitei pe care dl Jean Th. Florescu o face la Cluj este de a se consfătui cu reprezentanții magistraturei și ai avocaților pentru ca de comun acord să găsească soluțiuni echitabile și definitive în chestiunea organizării judecătorilor și de a rezelva chestiunea advocaților din vechiul Regat.

In numărul de Luni vom publica un interesant interviev cu dl Jean Th. Florescu ministrul justiției.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraților SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

*

Baia „Diana" este deschisă Miercuri și Vineri pentru dame Marți, Joi, Sâmbătă și Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

*

Toți domnii **avocați, medici, farmaciști, droghiști, ingineri, dentiști** etc. din orașele Arad, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureș, Timișoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând și specialitatea pentru a fi trecuți în tabloul nominal pe specialități ce se va tipări la începutul fiecărui oraș din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta și suma de Lei 100, pe adresa agenției de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

O actiune salvatoare
in chestia eftemirei traiului

Ineficacitatea măsurilor restrictive, și represive luate de autorități în contra speculei. Efectul sigur a acțiunei pornite prin organizarea consumatorilor Mărirea salarilor fără organizarea consumatorilor va scumpi considerabil viața Boicotarea radicală a speculanților

Am început în numărul nostru de eri o acțiune care dacă va reuși să prindă și să se răspândească în populația Clujului va avea ca efect sigur decapitarea speculei și eftenirea considerabilă a traiului.

Trista experiență a ultimilor trei ani ne-a arătat și ne arată că oricât de drastice și de numeroase măsuri represine ar lua autoritățile pentru înfrânarea speculei, măsurile vor rămânea absolut infructuase atâta timp cât consumatorii nu vor fi organizați așa fel ca să facă front comun în contra speculei.

Sistemul prețurilor maximale ori cu cât de mare severitate s'ar căuta să se aplice ori cât de mare ar fi controlul și oricât de drastice sancțiunile în contra contravenienților, nu va avea alt efect decât dispariția mărfurilor de pe piață și vânzarea lor pe furiș cu prețuri înzecite.

Publicul nostru trebuie să se convingă, măcar acum după trei ani de tristă experiență, că atâta timp cât consumatorii nu se vor solidariza printr'o serioasă organizație, pentru a lupta cu toții în contra speculei, scumpetea la Cluj va merge mereu crescând.

In fața organizației atât de solidare a comercianților cari ridică prețurile în fieçare zi, după plac, consumatorii nu mai pot ramânea indiferenți sau nu mai trebuie să lupte izolat în contra speculei și a speculanților.

Este absolut indispensabilă o organizare solidă și solidară a tuturor consumatorilor din acest oraș, căci numai așa se poate ieftini traiul.

Al doilea sistem cu care s'a încurcat eftenirea traiului a fost libertatea absolută a comerțului, crezându-se că prin concurență se va putea ajunge la scăderea prețurilor. Rezultatul a fost că negustorii având această libertate s'au luat la întrecere în urcarea prețurilor.

De luni de zile se strigă din toate părțile că viața se scumpește mereu, ca funcționarii nu mai pot trăi cu actualele salarii și că prin urmare se impune imediata urcare a salariilor crezându-se că prin aceasta traiul funcționarilor se va ieftini. Guvernul convingându-se de lucrul acesta a promis și va îndeplini cu siguranța mărirea salariilor funcționarilor. Care va fi însă rezultatul acestor urcări?

Nici nu s'a îndeplinit încă efectiv urcarea salariilor, se vorbește numai despre aceasta, și pe piață, prețurile tuturor articolelor din comerț au început să se majoreze.

Suntem absolut convinși că în ziua când legea pentru urcarea salariilor la funcționari va fi votată de parlament, în aceiași zi prețurile tuturor articolelor din comerț se vor urca cu cel puțin 20—30 la sută.

Așa fiind putem afirma că în afară de organizarea solidă și sistematică a tuturor consumatorilor clujeni nu poate exista nici o măsură cu efect sigur în combaterea speculei și prin urmare pentru eftenirea durabilă a traiului, se impune de urgență organizarea consumatorilor în societăți cooperative de consum, în forma în care o expuneam în articolul nostru de eri, ca cel mai sigur mijloc.

Prin această organizare nu numai că se va putea ajunge ca toți consumatorii clujeni să se poată aproviziona cu cele necesare traiului pe prețul de cost, dar se vor putea indirect, printr'un general și solidar boicot al speculanților ca chiar în prăvăliile celorlalți negustori, toate prețurile să scadă la nivelul prețurilor cu care se va vinde în magazinile soc. cooperative de consum.

Apelăm încă odată la toți consumatorii clujeni invitându-i să studieze chestiunea acestor societăți cooperative și să se convingă ca e singurul mijloc de a ieftini, cel puțin la jumătate, viața la Cluj, și că aceasta depinde exclusiv de ei.

Vom mai reveni.

Modificarea unor taxe de export și import

Comisiunea superioară vamală, convocată la ministerul de finanțe pentru ziua de 20 Octombrie curent va avea să se pronunțe asupra modificărei următoarelor taxe de export și import:

Taxe de export

Se vor modifica taxele asupra palcajelor pentru mobile; fontei; covoarelor și țesăturilor naționale; obiectelor de aragonită; creme de ghete; curelelor de transmisiune; casselor de fier (case de bani); țuicei și rachiurilor; negrului animal sârmei de lemn și scândurilor de jalousele; materialului de construcție denumit „Bacu e„ și nucilor decorticate.

Taxele de import

Se vor modifica taxele de import asupra: sacilor de hârtie Pentru ciment (Art. 430 tarif); pentru cacao în praf sau tablete (Art. 251 tarif); asupra inelatorilor de porcelan (Art. 256); gulerelor și manșetelor (Art. 390 tarif) pieilor și obiectelor de piele.

Deasemenea la export se vor mai modifica și taxele asupra: mașinilor agricole sau altfel, fabricate în țară.

Să cumpărăm 1733 dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.
Prețuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Tratativele dintre București, Belgrad și Sofia. Stambulinski va vizita București

După „Adevărul" în chestiunea orientală s'ar fi produs o schimbare în raporturile dintre România și Jugoslavia de o parte și Bulgaria de altă parte. Tratativele ce se urmează în prezent între București, Belgrad și Sofia, vor fi complectate prin convorbiri directe în acest sens. Stambulinski va vizita București și Belgradul. Schimbarea atitudinei Bulgariei se atribue procedării conciliante a României.

Plățile comercianților române în străinătate. Stabilirea unui acord

Tratativele dintre comercianți, Banca Națională și Ministerul finanțelor, privitor la plățile în streinetate, s'au terminat. Delegațiunile române vor pleca săptămâna viitoare la Londra, Manchester, Rotterdam, Zürich, Bruxeles și Praga. Plata datoriilor, în total de 4 miliarde lei, se va face în interval de 8 ani, cu garanția unui consorțiu de bănci române.

Decorarea orșului Galați

Azi Generalul Berthelot va remite orașului Galați, crucea franceză de războiu. Va asista ministrul francez Daeschner, miniștrii Mardărescu și Vaitoianu.

Suspendarea unui ziar maghiar

Ministerul de interne a suspendat definitiv ziarul „Világosság" care apare la Brașov.

In jurul sporului pentru funcționari

Consiliul Uniunei generale a funcționarilor și pensionarilor a hotărât să amâne executarea hotărârilor luate la ultimul congres. S'a instituit un comitet care va face demersuri pentru îmbunătățirea soartei funcționarilor.

Plata bonurilor de tezaur interne.

Pentru soluționarea chestiei plății bonurilor de tezaur interne de peste 10 mii Lei, ajunse la scadență, Ministerul de finanțe a autorizat casa de depuneri să plaseze capitaluri în aceste bonuri. Toți detentorii unor asemenea bonuri le pot prezenta serviciului datoriei publice, care le va trimitie casei de depuneri spre achitare.

Plecarea reginei Greciei și Iugoslaviei

Azi după amiază, vor părăsi țara M. S. Reginei Elisabeta a Greciei și M. S. Regina Maria a Iugoslaviei.

Externe

Vot de încredere în Poincare

Camera și-a exprimat încrederea în Poincare cu 389 voturi pentru, și 168 contra. Poincare a amânat răspunsul la interpelări până după rezolvarea crizei engleze.

Situația politică din Anglia

Londra — Demisia lui Lloyd George a stârnit o mare senzație în Anglia. Parlamentul va fi probabil dizolvăt după formarea cabinetului cu care a fost însărcinat Bonar Law.

Retragerea cabinetului Lloyd George a stârnit în opinia publică germană temeri gnerale ca să nu se agraveze situația Germaniei prin formarea la Londra a unui cabinet conservator.

In Franța căderea lui Lloyd George se consideră ca un succes al politicei lui Poincaré. — In camera franceză vestea dimisiei lui Lloyd George a fost primită de partidele din dreapta cu strigăte de bucurie.

Prelungirea mandatului lui Ebert.

Berlin. — Dieta a discutat azi propunerea pentru prelungirea mandatului președintelui Ebert. Cancelarul Wirth a apărat pe Ebert, împotriva atacurilor violente ale naționaliștilor. Dieta a acceptat în două lecturi prelungirea mandatului până în 1925. Votaare lecturei a treia se va face Marți.

Atentat contra Cancelarului Wirth

Berlin. — Azi s'a încercat un atentat împotriva Cancelarului Wirth. Atentatul a fost zădărnicit înaintea executărei. Președintele dietei a comunicat în ședință că din anumite motive a sporit măsurile de precauțiune luate în parlament pentru apărarea vieței Cancelarului. La sfârșitul ședinței după discursul său Cancelarul a declarat că un conspirator a fost arestat. Conspirația pare a proveni tot din cercurile care au asasinat pe Rathenau. In interesul cercetărilor se păstrează secret asupra amănuntelor atentatului.

Schimbul de ofițeri între Cehoslovacia și România

Praga 19. — Ziarul „Venkov" expune că Jugoslavia va delega ofițerii la instituțiile militare și la cursurile speciale cehoslovace. S'a căzut de asemenea de acord între România și Cehoslovacia asupra schimbului de ofițeri; pe de altă parte administrația armatei își propune să trimită ofițeri în Italia, spre a profita acolo în special de excelența școală de cuvalerie. Din timp în timp membrii trupelor speciale cehoslovace, se vor duce în Anglia spre a studia anumite instituțiuni relative la industria de războiu. Relațiunile corecte cu Polonia cer prompta intrare în contact a celor două armate. In chipul acesta Cehoslovacia își îndeplinește datoriile impuse de necesitatea militară, dar și de poziția ei internațională, care are drept condiție, îngrijirile cele mai mari pentru alianțele existente.

Venizelos la București

Constantinopol. - Corespondentul din Atena al ziarului Neos Elenismos telegrafiază că d-l Venizelos va vizita Belgradul și Bucureșteiul înainte de convocarea conferinței de pace. D-l Venizelos va vizita probabil și Sofia.

In chestia manifestațiilor studențești

Din tot ce s'a petrecut la Cluj în zilele Incoronării, corespondentul „Dimineții" n'a găsit vrednic să fie comunicat la București de cât numai scornitu-rile „Patriei" cu privire la manifestațiile studențești.

Și „Dimineața", prin urmare, reproduce minciuna cum că în cursul unei manifestații studenții ar fi strigat: „Jos Bratianu, jos guvernul liberal".

„Viitorul", luând de bună informația „Dimineții", crede necesar să atragă atenția studențimii, că la universitate nu se face politică, ci se învață carte, și totdeodată să ceară ministerului Instrucțiunei să deschidă o anchetă asupra celor petrecute la Cluj.

Noi credem însă că nu e nevoe să se recurgă la o anchetă a ministerului pentru a putea stabili, că din toate minciunile lansate de „Patria" cu privire la manifestațiile studențești un singur lucru rămâne adevărat și anume: dorința partidului național de a-i vedea pe studenți amestecați în luptele noastre politice.

E cea mai nouă monstruozitate a unui partid, care și-a pierdut cu desăvârșire capul.

: Citiți Infrățirea :

CORON BLEU
(de alabăstrit rufele)
Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mușteloi. Vopsele pentru padiment. 1357
Calitate garantată.
Cele mai eftine prețuri.
„LUXOR"
Cluj. 12-97

Creațiunile de pălării artistice ale lui LEO POP și NEMES ROZSI se pot vedea în numărul de Duminecă (revista modei) Szinház és Társaság.

Incepând de Luni vor fi expozate în salonul propriu din Calea Regele Ferdinand Nr. 6 în etaj, pe cari părțile interesate le vor putea privi fără ca să fie silți a cumpăra.

Pentru comercianți, la comandă mai însemnată reducere de prețuri
„Kristály"
fabrică de spălat cu aburi, și de văpsit Cluj,
Văpsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbac, toit și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat
Telefon 500.
Lloyd 557 1817

Uniforme scolare, Raglanuri
au sosit în mari cantități diferite la
1588
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

PRECIZIUNE ȘI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES"
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brățară
— în argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piața Unirii. — Telefon 643 și 350.

In curând v'a apărea în redactarea dlor: **Dr. Dionisiu Pop** secretarul baroului advocaților în Cluj și **Dr. Eugen Szegö** advocat
condica de termene pentru advocați 1923
în ediția firmei: Librăria „LEPAGE" în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în 1/2 pânză, cu
LISTA TUTUROR ADVOCAȚILOR din ROMANIA-MARE
2298 **și notarilor publici din Ardeal**
Costul condicei pentru cei ce o comandă lângă plată până 31 Octombrie Lei 120 + porto. Comandat și plătit după 31 Octombrie Lei 150 + porto
Librăria „LEPAGE" CLUJ

1290-1

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 și 290.

Mișcarea legitimistă din Ungaria

Manifestațiile habsburgice din Bpesta. Ce este Horthy?

La Budapesta a avut loc congresul catolicilor la care au participat toată nobilimea maghiară, trei miniștri, șefii bisericei, archiducele Iosif cu soția și fiii săi, archiducesele Isabela, Sofia și Gabriela, soția regentului Horthy și mai multe mii de preoți și învățători

Pentru memoria lui Carol de Habsburg

Președinte al congresului a fost contele Ioan Zichy, care l'a deschis cu următoarea cuvântare, ascultată după îndemnul contelui Albert Apponyi, în picioare de toată asistența.

Contele Zichy a spus:

„Permiteți-mi ca în numele catolicilor unguri să amintesc de acea nemăsurat de mare lovitură, care a căzut asupra țării și în aceasta asupra catolicismului, prin moartea Majestății Sale încoronatul nostru rege Carol IV. Cu dânsul a căzut în groapă nu numai regele nostru încoronat, ci și întruparea tradițiunilor noastre istorice.

Am sentimentul că cu dânsul s'a prăbușit cea mai puternică coloană a catolicismului ungar și nimic nu-l va putea înlocui afară doar de spiritul care va continua să trăiască în casa lui, și care trecând pe bază atavică din tată în fiu pe aripile legitimității, va fi chemat să pluteasca și în viitor asupra națiunei noastre".

După aceste cuvinte a urmat o ovațiune furtunoasă pentru Otto de Habsburg, cu cuvintele: „Trăiască regele nostru Otto!".

La această ovațiune s'au asociat cu entuziasm miniștrii conte Klebelsberg, Iosif Vasz și Ivan Rakovsky, contii Szechenyi, Czekenich, Matlath, Iancovici-Bezan, Anton Cziraky, marchizul Pallavicini, baronul Vlasici, arhiepiscopul din Estergom, Ioan Csernoch, toți arhiepiscopii și episcopii maghiari, președintele Camerei Szitovsky, foștii miniștri Hegyeshalmy, Haller, Heinrich, Friedrich și foarte mulți deputați.

Telegrama către regina Zita

S'a hotărât apoi în unanimitate, să se trimită ex-reginei Zita de Habsburg, următoarea telegramă:

„Majestate și Regină! Catolicii Ungariei se folosesc de întâia ocazie pentru o enunciațiune comună pentru a aminti imensa lovitură a soartei, care a lovit regatul Sfântului Ștefan pe Majestatea Voastră și augusta voastră familie prin moartea regelui nostru încoronat și pun la picioarele Maietății Voastre odată cu expresiunea unanimei participări la doliul ce ne-a lovit pe toți și cel mai supus omagiu. Conte Ioan Zichy, președinte".

Glasul lui Horthy

In ultima zi a Congresului, a luat cuvântul cel mai intim amic și sfătuitorul politic al regentului Horthy arhipreotul armatei naționale, membrul guvernului lateral, Ștefan Zadravecz, care reprezintă pretutindeni și totdeauna părerile regentului. Părintele Zadravecz a făcut următoarele grave declarații:

„Catolicismul ungar este singura putere motrice a integrității ungare. Dovada pentru aceasta o furnizează statele succesorale cari fac totul, pentru ca să apreciez religia catolică.

„Câtă vreme croatul e catolic, statul Jugoslav apare amenințat. Câtă vreme slovacii și rutenii sunt catolici, statul Cehoslovac nu va putea dormi liniștit.

„Chiar dacă nu știu vorbi ungurește, câtă vreme sunt catolici, ei trebue considerați ca unguri(?) și sunt stâlpi ai întregității ungare.

„Catolicismul ungar stă neclintit pe baza regalității apostolice. (Aplauze frenetice cari durează mai multe minute. Strigăte: „Trăiască regele Otto!").

„Când la Szegedin s'a constituit guvernul național, toți am fost pătrunși de aceste idei (Strigăte: „Și Horthy").

„Pe primul drapel al armatei noastre naționale erau scrise cuvintele: Pro nostro rege apostolico! Pentru regele nostru apostolic. (Aplauze furtunoase). Primii ofițeri ai armatei noastre naționale pe acest drapel au depus jurământul de credință, (Aplauze furtunoase). Declar acum că e un criminal acela, care ar vroi să se ridice împotriva acestor tradițiuni".

Cuvântarea aceasta a amicului intim al lui Horthy a făcut o impresiune extraordinară. Contii Apponyi și Zichy s'au reprezit la dânsul și l'au îmbrățișat. Archiepiscopul Iohan Csernoch, primatul Ungariei, l'a felicitat și a salutat „în numele națiunei, cuvintele sale.

Horthy locotenentul Regelui

In cuvântarea sa finală, președintele Congrsului, contele Ioan Zichy a adresat ultimele sale cuvinte regentului Horthy, declarând textual:

„Regentul Horthy este locotenentul regelui. El este pregătitorul regalității legitime ungare; el este păzitorul Coroanei Sfântului Ștefan în actualele vremuri grele și ca atare îl salut acum și chem binecuvântarea lui Dumnezeu, asupra activității sale".

Intreaga presă ungară publică lungi dări de seamă asupra acestui Congres și comentează în mod viu manifestațiunile acestea regaliste.

Slăvirea Soldatului

dela Mărășești la Sătmar

Din inițiativa d-lui general Andreiu Butunoiu, prin reprezentații teatrale, vânzări de cărți poștale ilustrate și subscripție publică, s'a adunat un fond din care s'a făcut o frumoasă statue înfățișând soldatul dela Mărășești, pornind la atac.

E turnat din bronz după modelul făcut de sculptorul Tudor din București.

Zilele acestea fiind terminat a fost așezat în centru, pe piața ce se formează din întretăierea străzilor, în fața primăriei.

Monumentul va fi desvelit la 12 Noembrie sau 1 Decembrie, odată cu comemorarea unirii Ardealului, când e cea mai mare sărbătoare națională a Ardealului.

Va fi invitat și A. S. R. Principele Carol, câțiva din miniștri, presa din Regat și Ardeal, etc.

Direcțiunea Clinicilor Universitare Cluj.

No. 516—1922.

Concurs

Pentru ocuparea postului de mecanic șef la Uzinele Clinicilor Universitare.

Retribuțiunile sunt stabilite de Ministerul Instrucțiunii. Reflectanți capabili de a coduce de sine stătători evedințele despre materialul intrat și eșit au a-și înainta petițiile provăzute cu atestate de moralitate, de cvalificațiune, despre electro-dinamo, locomobile și mașini stabile, atestat de botez, dovediraa ocupațiunei de până acum, până la 15 Noembrie 1922 la Direcțiunea Clinicilor Univ.

Limba română în vorbă și în scris se condiționează.

Cluj, la 18 Octombrie 1922.

2286 Director: Dr. GERMAN.

Publicațiune.

Pentru furnizarea combustibilului necesar (Koks) pentru încălzirea centrală a Institutului „Pasteur" în decursul lunilor Noembrie 1922 până în Aprilie 1923, în interesul Art. 72—83 din legea Comptabilității Publice să publică concurs, pe baza ofertelor înaintate.

Licitație se va ține în 28 Octombrie a. c. la orele 4 p. m. în biroul Administrativ al Institutului. Informațiuni se dau zilnic între orele 3—6 p. m.

2238 **Direcțiunea Institutului „Pasteur".**

Higiena și Frumusețea

Veți avea în totdeauna **un ten curat și alb, o piele moale și fină.** Vă veți păstra **tinerețea și frumusețea** întrebuințând la **toaleta D-V.** neîntrecuta 2214

Crème Simon

PARIS

IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INASPRITE, CRAPATE ȘI A DEGERATURILOR.

PUDRA si SAPUN

Atențiune! Eftinirea traiului la

„Terasa Oteteleșianu"

2284 Calea Victoria (alaturi de Teatrul Național)

S'a redeschis complect renovat **Restaurantul de primul rang, Bodegă, Berarie și Patiserie.**

Excelentă bere „**Gib**". Zilnic pescerie fină cu prețuri stabilite de Minister. Muzica clasica sub conducerea maestrilor Moțoi, program zilnic schimbat. Singurul și cel mai rast local din capitala de distracție pentru familiei.

De vânzare:

o casă cu 6 camere, bucătărie, bae și camere pentru servitori, goale la cumpărare;

o casă cu 3 camere, bucătărie, marchiză, cămară, bae. La cumpărare o odae și marchiză goale.

2282 Strada Tunari 50. (Zapolia).

Se capătă și engro!!!

Jucărie pentru copii, lucruri pentru decor și articole de manufactură. Au sosit mare asortiment de recvizite școlare

La firma Eisenstädter Fülöp și soți,

CLUJ, Strada Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 13

1812 **Se capătă și engro!!!**

Pentru informațiuni comerciale, intervenții la orice autoritate, pentru afaceri de Export-Import, afaceri de Cereale, chestiuni judiciare în Capitală adresați-vă biroului

TERMINUS

autorizat Trib. Comerț. No. 1369—1922.

Bucuresti, Str. Intrarea Zalomit No. 8. (Proprietatea Soc. Ungare) care contra unei taxe minimale vă servește cu cea mai mare promptitudine. Mijlocim orice afacere comercială, luăm mărfuri în consignațiune, facem reprezentanțe cu cele mai favorabile condițiuni. 2171

La magazia de modă

EUGEN SZABO

Cluj

Str. Reg. Ferdinand No. 5

mare vânzare de

Flanel bun pentru haine Lei 33·—

Parchet Lei 31·—

Flanel tenis lat Lei 31·—

Stofă de lână dublă Lei 75·—

Stofă de lână de 140 cm. lată Lei 95·-

Stofă bună pentru paltoane 140 cm. lată Lei 225·—

Plüs lat de Silschin pentru paltoane Lei 550·—

Stofă engleză pentru bărbați 150 cm. lată Lei 135·—

Mare asortiment de stofe, mătăsuri și çatifea

2161

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PROFESOARĂ prepară elevi de la stat și particulari curs primar și secundar. Adresați scris la ziar Dudescu. 2296

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE 200 buc. Scaune noi din lemne de fag, 12 buc. Mese cu scaune din stejar pentru copii de școală, 100 buc. Leagăne de păpuși și 100 buc. Tupoane. Str. Horea 47 etagiu I. 2300

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependinte, grădină cu flori și totfeliul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni la tiroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

CAUT spre cumpărare în județul Bihor moșie mare orice intendere împreună cu edificii inventariu, mașini agricole etc. A se adresa la Administrația ziarului sub Moșie.

Diverse:

Domnii Dri sau ASISTENȚI de la clinică pot căpăta mâncare bună de casă, pe preț ieftin în Strada Mico No. 15. Doritorii, se vor interesa de la orele 8—12 a. m. și 3—6 p. m. în ori ce zi la proprietarul casei.

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 cartier 3.

Cea mai fină crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

Saci, Musamale

Cumparare. ◆ Vânzare.

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timișoara II, Piața Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timișoara-Fabrica.

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2080

LOUIS DERI

CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai împodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

◆

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie propria
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

În grădina de iarnă a hotelului Central joacă Myriam Barka și Teddy duetul de dans oriental „**Opium tango**" și noul program slager. Incepere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Diana Franzbranntwein

invincibil.

Original numai cu etichetă DIANA. 2210

D-lor AGRICULTORI

Cele mai bune arături se fac cu

Auto-Tractorul ROMEO

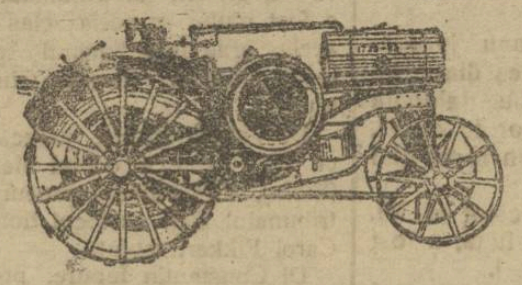

CEA MAI PERFECTA CEA MAI CONVENABILA MASINA pentru FACUT ARATURI

lucreaza ușor cu plugul sau automatic cu trei brazdare

atingand MAXIMUM de LUCRU cu MINIMUM de CHELTUELI

Catalogul și condițiunile de vânzare se cere la:

Reprezentanța Generală PIERRE E. KIRSCHEN

București, Calea Victoriei No. 43, Etajul III. 2285

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO

2029

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Frații Deutsch

casă internațională de espediție.

Fondata in 1904.

CLUJ,	WIEN,	BUDAPESTA
Piața Unirii 26.	Rotensturmstrasse 27.	Rákóczi-ut 6.

BRAȘOV,	ORADEA-MARE,	ORȘOVA,	ARAD,
Purzengasse.	Str. Rákóczy 24.	Cheiul Dunări.	Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediții la termen din **UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA** și **CEHO-SLOVACIA** în **ROMÂNIA** și viceversa.

Exposituri și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară.** Lloyd 956 2110

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Mișcarea în magistratura ardeleană

In magistratura ardeleană s'a făcut următoarea nouă mișcare:

Dl Ioan Stinghe, procuror general în cl. V gr. II la Curtea de apel din Timișoara a fost înaintat în cl. V, gr. I.

Dl Virgil Bilciurescu, președinte, în cl. VI gr. III. la trib. Odorhei, a fost înaintat în cl. VI gr. I.

Dl. D. E. Munteanu primprocuror în cl. VI gr. III. la trib. Odorhei, a fost înaintat în cl. VI gr. I,

Dl Iuliu Frölich, președinte de senat în cl. VI gr III. la trib. Alba-Iulia, a fost înaintat în cl. VI. gr. I.

Dl Gh. Gh. Alexianu judecător cu grad de președinte de trib. la ocolul Lehliu. Ialomița a fost numit judecător în cl. VI. gr. I. la trib. Arad în locul dlui Alex. Rotar mutat.

Dl R. Patiția judecător cl. VI. gr. III. la trib. Alba-Iulia, a fost înaintat în cl. VI gr. I.

Dl Iosif Eugen Farchescu, judecător în cl. VI gr. III la trib. Timișoara, a fost înaintat în cl. VI gr. I.

Dl Ioan N. Popescu, judecător în cl. VII gr. II la trib. Caransebes a fost înaintat în cl. VI gr. III.

Dl Paul G. Stefănescu, judecător de instrcție provizoriu la trib. Hotin, a fost numit judecător în cl. VII gr. I la ocolul Bocșa-Montană (Caraș-Severin) în locul decedatului Aurel Dragomirescu.

Dl Wilhelm Mayer, a fost numit judecător în cl. VII gr. I, la ocolul Lugoj (Caraș-Severin).

Dl Leon Peto, a fost numit judecător în cl. VII gr. I la ocolul Caransebeș (Caraș-Severin) în locul dlui Ștefan Molcu demisionat.

Dl Costea Vulpescu, judecător provizoriu la ocolul Băcleșu Mehedinți, a fost numit judecător în cl. VII gr. II la trib. Deva, în locul dlui Alexandru Ulvineanu înaintat.

Dl Rom. Serescu, judecător în cl. VII, gr. I, la ocolul Teregova (Caraș-Severin), a fost mutat judecător provizoriu la ocolul Cerna (Tulcea), în locul domnului Nicolae, St. Graur, demisionat.

Dl Ioan Vestemian, ajutor de judecător la jud. ocolului Urziceni (Ialomița), a fost înaintat judecător în cl. VII, gr. II, la ocolul Sighișoara (Târnava-Mare), în locul domnului Rudolf Waedt, pus în retragere.

Dl Balint Elekes, judecător în cl. VI, gr. II, la ocolul Huniedoara (Huniedoara) a fost permutat judecător-șef în aceiaș clasă și în acelaș grad la ocolul Mercurea Ciucului (Ciuc), în locul domnului Sigmund Panczel, mutat.

Dl Gh. T. Dan, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Pitești urban a fost înaintat judecător în cl. VII la ocolul Orăștie (Huniedoara) în locul vacant.

Dl C. Constantinescu, ajutor de judecător la judecătoria ocolului Comana (Vlașca) a fost înaintat judecător în cl. VII, gr. II, la ocolul Mercurea (Sibiu), în locul domnului Valeriu Roșca, mutat.

Dl Carol Fikker, procuror în cl. VI, gr. III, la tribunalul Dej, a fost mutat în aceiaș clasă și în acelaș grad la tribunalul Arad, în locul domnului Teodor Ghițescu, mutat.

Dl Valeriu Roșca, judecător în cl. VIII, gr. I, la ocolul Mercurea (Sibiu), a fost numit procuror la tribunalul Dej, în locul domnului Carol Fikker, mutat.

Dl Constantin Iepure, procuror în cl. VII, gr. I, la tribunalul Oradea-Mare, în locul domnului Eugeniu Miskowsky, demisionat.

Dl D. Safirescu, procuror în cl. VII, gr. I, la tribunalul Timișoara, a fost numit judecător în aceiaș clasă și în acelaș grad la acelaș tribunal, în locul decedatului Marcu Pavlovici.

Dl Emil Al. Radian, procuror la secțiune provizoriu la tribunalul Dej, a fost mutat procuror cl. VII, gr. I, la tribunalul Timișoara, în locul domnului Dimitrie Satirescu, mutat.

Dl Al. Rottar, judecător în cl. VII, gr. I, la tribunalul Arad, a fost numit judecător în aceiaș clasă și în acelaș grad la ocolul Șiria (Arad).

Dl N. Nestor, judecător în cl. VIII, gr. I, la tribunalul Alba-Iulia, a fost înaintat în cl. VII, gr. II.

Nici când și nicăirea
nu sau putut căpăta gata
paltoane pardesiuri
și vestminte bărbătești
asa bune ca acuma la firma
Ratz și Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.
2226

Prețuri fixe și solide!!

La magazinul de mode
NICOLAE VOITH
Piața Unirei 14.

Seviot bleumarin pentru institute Lei 125·—
Stofă pentru paltoane lat. 140 cm. . . Lei 195·—
Barchet de Goldberger cu diferite desenuri Lei 51·—
Broboadă (șal) de lână Lei 37·—
Sifon nesorobit. cal. de bună Lei 37·—

Plapome cloth în toate culorile. Flanele pentru tenis ori ce calitate. Mare asortimente de căptușală pentru paltoane. Catifia și mătasă Mătăsuri în toate culorile. Lingerie pentru dame.

Prețuri fixe și solide!!
2161

Industria Sârmei S. A.
Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.
Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 888 2079

DIVERSUM
CLUJ, Str. SAGUNA 13
Intreprindere altruistă, a Societății de Ocrotire din Cluj, primește în comision spre vânzare pe lângă taxe foarte mici:
mobile moderne si antice, covoare, vase, bijuterii, etc., etc. 2102

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Frații Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafot** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog srijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

Din cauza sezonului inaintat toate articolele de vare le vindem pe prețuri foarte scăzute.
Heller, Weiss și Molnár
magazin de mode pentru dame, Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 6. 1592

Depositul fabricei de tricotaje „Helios“
Cluj, Piața Unirei No. 7
Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Pentru cumpărarea de pălări ieftine și moderne să cercetați
salonul de pălării
Fehér
Str. Memorandului 21
în edificiul „Redout“.
Totaici se transfoarmă după moda cea mai nouă din Viena pălării de catifea velour și pistă.
Lloyd 1024 2209

Fondată la anul 1635
Piața Unirii 32. Telefon No. 124
Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești
Alexandru Anca Cluj,
Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

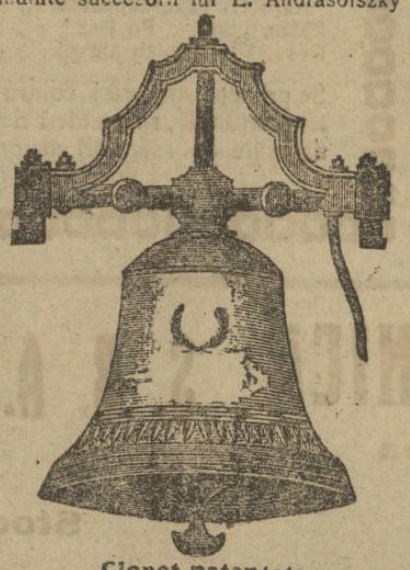

Clopot patentat
Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

Pantofăria de lux
I. SAMSON
din Str. Universității 2.
Execută ori ce fele de încălțăminte la comandă și se găsesc și de gata, cu prețurile cele mai avantajoase. 2232

Prima fabrica Ardeleană de juvaere
Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.
Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, trnnsformează și repareză.
Aur de dentistică și forosture! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

AU SOSIT
mese de scris americane
de prima calitate și
cărucioare pentru copii
la magazia de mobile
Adalbert Fischer & Co.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61
Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

!! După cererea generală !!
am adus din ncu în circulație în calitatea neîntrecuta renumita și favorita noastra bere nutritoară
„HERCULES“
specialitatea brună din malți dublu, care se găsește în sticle și cu paharul în toate prăvăliile privitoare. Deasemenea și excelentă noastră bere deschisă
„MONOSTOR“
Fabrica de bere **CZELL** din Mănăștur CLUJ. 2216

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice. Cluj.

Anul III. No. 641 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Miercuri 24 Octombrie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Un sfat și un avertisment

Înțeleptele cuvinte ale mareșalului Foch și stările politicei noastre interne

Părăsind România, mareșalul Foch își comunică prin „Viitorul" impresiunile culese în puținele zile cât a stat la noi. Distinsul nostru oaspe și amic se întoarce în Franța cu cele mai bune și măgulitoare gânduri pentru noi. Entuziasmul dela Alba-Iulia și București i-a arătat cât de puternică este dragostea dintre Dinastie și popor; armata pe care a văzut-o luptând pentru victoria comună, a avut prilejul să o găsească așa cum e, un admirabil zid de apărare națională, capabilă, ofiter și soldat, să stea alături de orice armată mondială; iar din sentimentul acela pios care ni-a strâns la Giurgiu la căpătâiul mormintelor în care-și dorm somnul datoriei soldații Franței, viteazul mareșal a văzut câtă prietenie sănătoasă s'a pecetluit cu aceste sfinte jertfe ale luptei comune.

Constatările mareșalului Foch sunt pentru atâtea răni pe cari ni le facem singuri alături de cele pe cari ni le fac alții, balsam binefăcător, dătător de încredere și putere de muncă în viitor. Cu atât mai mult sfaturile cari ne vin de la experiența încercată a unei personalități mondiale sunt mai valoroasă. Mareșalul Foch s'a crezut obligat, în baza prieteniei care îl leagă de noi, să ne facă următorul avertisment:

„E o țară în plin avânt, asigurată de un viitor de prosperitate sigură și de o pace garantată, cu condiția totuși, ca spiritul național să nu piardă din vedere pericolele ce o împresoară, ca nimeni să nu adoarmă un singur moment și ca să continuați a veghea fără răgaz pentru siguranța voastră națională".

Trecem de patru ani prin cele mai grele frământări. Mareșalul Foch a stat puțin între noi, dar se pare că i-a fost destul pentru a ne găci adevărata parte vulnerabilă a organismului nostru național. Prea ne lăsăm stăpâniți de pasiunea luptelor interne și prea neglijăm tot ce se petrece în imediata noastră vecinătate, care numai gânduri bune nu poate să nutriască față de România.

Experiența și înțelepciunea aceluia ce a înfrânt puhoiul oardelor teutone de pe pământul însângerat al Franței, ne pune astăzi în fața unui adevăr la care nu ni-am gândit:

„Invingătorii trebue să ia bine seama, deoarece învinșii stau la pândă".

E un avertisment venit în ceasul ultim. Luptele politice au ajuns la noi în așa stare încât a continua pe calea începută de unele partide ar fi să facem o crimă. Generația noastră trebue să se gândească serios că deținem patrimoniul național al urmașilor noștri și avem datoria să îl păstrăm neștirbit. Dar pentru aceasta este absolut necesar ca *toți* să fie cu ochii treji spre granițele cari ascund atâtea priviri dușmănoase și lacome.

A sosit timpul ca acei cari până acum, dacă n'au dormit, au împiedecat atenția celor puțini și treji, servind inconștient interesele dușmanilor noștri. Peste Tisa, peste Dunăre și peste Nistru ochi de argus pândesc orice slăbiciune a noastră și se bucură. Acestora tre bue să le servim necontenit aspectul armoniei și al solidarității naționale, din care prosperitatea țării își trage rădăcinile, iar pentru a ajunge aici e timpul ca unii să se întoarcă din drumul pe care au apucat, dăunător și greșit.

O insemnată operă sociala: „Uniunea orașelor"

In mecanismul nouei organizații a țărei noastre întregite, rostul unei descentralizări inteligent concepute este de o nețăgăduită importanță. Prin această descentralizare se înțelege necesitatea de a se asigura comunei și județului, celule și părți ale organismului Statului, o viață de sine stătătoare, puterea centrală nefiind în drept să intervină decât în măsura impusă de cerințele unității și siguranței Statului.

In adevăr după războiu și după lărgirea hotarelor țărei, continuarea sistemului centralist ce a dăinuit în vechiul regat până în ultimul timp ar însemna susținerea unor concepții absurde, contrară realităților celor mai evidente. Și dovada peremptorie că cei cari se ocupă cu soluțiunile problemelor sociale ce se pun astăzi la noi, înțeleg marele rost al descentralizărei și al întemeierei unei gospodării comunale și județene independente, este „congresul uniunei orașelor din România" care s'a ținut zilele trecute la București.

Acest congres a pus în discuție cele mai de seamă probleme edilitare, menite ca prin rezolvarea lor să se deschidă câmpuri noui de activitate edililor, care împreună cu concursul cetățenilor, să poată soluționa toate chestiunile arzătoare de igienă, aprovizionare administrație, finanțe estetică și cultură, care interesează viața unei comune.

Desigur mai este mult de făcut la noi în țară pentru a se ajunge la progresele realizate în țările occidentului, und deja sunt, publicații de buletine și dări de seamă ce evidențiază și poularizează prin cipiile și sistemele de edilitate consacrate printr'o asiduă și rodnică experiență.

Totuși, dacă la noi în această vitală chestiune totul e în fașă, părerile emise și directivele date de oamenii cu cunoștinți speciale bazate pe fecunde experimente în aceas tă materie, sunt prețioase și de reținut. Ele îndrumează o activitate începută cu multă osârdie, de a cărei rezultate depinde în bună parte propășirea economică a statului nostru.

Și fiindcă contrar insinuărilor pornite din spirit regionalist, la noi se caută totdeauna să se țină socoteală de lucrurile bune din ținuturile alipite, în congresul primarilor și edililor orășănești s'a evidențiat sistemul de administrație a comunelor din aceste provincii, în general mai metodic, și mai fecund în rezultate decât acel existent pentru comunele din vechiul regat, luându-se ca exemplu în părțile lui bune. Cu acest procedeu demn de relevat, nu poate decât să se grăbească unificarea administrativă, de care avem atâta nevoie, constituind una din condițiile esențiale ale unității naționale a Statului nostru.

O universitate populară la Cluj

Din inițiativa d-lui Prof. universitar *Ion Ursu* se va deschide în Cluj, la 1 Decembrie, o UNIVERSITATE POPULARA.

In anul acesta, se vor ține cursuri din următoarele materii:

1. Literatura Românilor — Prof. univ. G. Bogdan-Duică;
2. Istoria Românilor — Prof. univ. I .Ursu;
3. Geografia Românilor — Prof. S. Oprean;
4. Istoria artelor, cu specială privire la arta românească — Prof. Petran.
5. Poporul român analizat din punct de vedere filosofic — Prof. univ. Marin Ștefănescu
6. Igiena individuală și socială — Prof. univ. dr. Moldovan
7. Civilizația română — Prof. univ. V. Bogrea;
8. Morala individuală și socială — Prof. univ. V. Bărbat;
9. Literatura franceză — Prof. univ. I. Auger;
10. Limba română (curs special pentru streini) — Prof. N. Georgescu-Tistu.

Vom da în curând toate lămuririle necesare.

...e Unite și Europa

Se aude adesea vorbindu-se despre indiferența Statelor Unite față de chestiunile europene. Se pretinde chiar că Americanii se dezinteresează de afacerile continentului nostru, sub motivul că imensa lor activitate economică îi împedică de la oricare altă preocupare.

In realitate lucrurile stau cu totul altfel. Ziarul francez „Le Figaro" ocupându-se de această chestiune spune că din punctul de vedere al atențiunei ce se poartă din partea Americei statelor europene, trebue de făcut următoarea distincțiune: Regiunile americane de vest riverane cu oceanul pacific, în adevăr manifestă un curent protivnic afacerilor europene, pe când în America de est în statele de pe coasta Atlanticului se poate observa că aici lumea se interesează în deaproape de toate chestiunile care privesc situația din Europa.

Cu deosebire în Statele-Unite există un sentiment public vădit favorabil ideiei de colaborare cu Europa, pentru rezolvirea tuturor chestiunilor izvorâte prin faptul războiului. Dificultățile provin numai de acolo, că modalitățile colaborărei și ocaziunile sunt foarte greu de găsit, cu atât mai mult, cu cât în prezent în Statele-Unite cercurile conducătoare sunt îndeaproape preocupate de politica internă. Partidul republican este incontestabil că a perdut terenul. Atitudinea puțin energică a Președintelui republicei în timpul recentelor greve, i-a înstrăinat un mare număr de simpatii.

Din această cauză este imposibil să ne așteptăm ca America să ia vre-o inițiativă față de Europa. Cu toate acestea deși parte din oamenii de stat americani manifestă dorința de a interveni în chestiunile europene, totuși credința generală peste ocean este că orice intervenție va fi zadarnică atât timp cât Franța și Anglia nu vor cădea la un acord perfect în ceia ce privește soluționarea tuturor problemelor existente la ordinea zilei. Americanii nu doresc de loc de a se vedea puși în situația ca să aleargă între Franța și Anglia. Această stare de lucruri se observă mai ales după conferința dela Washington,, unde se știe că față de multe probleme Statele Unite au stat alături de Franța, dar simpatia americanilor pentru Franța în ultimul tim se manifestă într'un chip cu totul favorabil. Pe de altă parte republica de peste ocean și Anglia sunt apropiate prin multiplele interese de ordin atât moral, cât și material.

De aceia America niciodată nu va putea să intervie cu folos în chestiunile europene, fără ca să riște prietenia Angliei sau a Franței. Numai un acord între aceste state născut prin concesiuni reciproce ar putea după cum spuneam mai sus, să determine din nou intervenția Statelor-Unite, care trebuie să recunoaștem că în actuala criză economică ar fi hotărâtoare.

Publicul american nidiodată n'a încetat de a observa cu multă atenție politica din Europa. De multe ori ei sunt cu părerile, când de partea Franței, când de partea Angliei,, fără însă de a-și face cunoscute în mod oficial opiniile lor.

De pildă în chestiunea reparațiilor Statele-Unite pare că au acceptat tema britanică, dar această problemă de ordin exclusiv technic, era natural să fie reglementată de technicieni, ori toți technicianii englezi fiind în strânsă legătură cu cei americani, era natural ca simpatiile acestora să fie pentru Anglia. De altfel teza franceză în materie de reparațiuni niciodată n'a fost formulată potrivit scopurilor clase și pozitive.

Se impune deci, continuă mai de parte „Le Figaro", că francezii de acord cu englezii să conceapă un plan de activitate asupra tuturor problemelor europene în vederea unei acțiuni comune, pe care apoi să-l prezinte Americei, cerându-i întreg sprijinul. In asemenea împrejurări oricine va fi convins că guvernul din Washington nu va putea să refuze colaborarea la soluționarea crizei din Europa.

Actiunea dlui Iorga în Ardeal

Se știe că astăvară, cu prilejul conferințelor ținute în Ardeal, d. N. Iorga, alarmat de urmările politicei partidului național, a lansat ideea înființărei unei asociații pentru apărarea solidarității naționale.

In urma recentei hotărâri a conducătorilor partidului național de a'și întemeia organizații și în vechiul Regat, se pare că d. Iorga s'a hotărât să păsească la realizarea ideei d-sale.

Ieri, din inițiativa unui grup de intelectuali, în frunte cu d-nii profesori *I. Paul* și *V. Bogrea*, s'a întemeiat la Cluj „Asociația de propagandă pentru solidaritatea națională și socială", în al cărei comitet de conducere au fost aleși d-nii prof. I. Paul, președinte, V. Bogrea, Ștelănescu-Goangă și N. Bogdan, vice-președinți, dr. V. Calea și dr. A. Neguș, secretari.

Totodată s'a redactat și un manifest în care se explică menirea acestei Asociații. Manifestul cuprinde și un pasagiu în care se înfierează atitudinea partidului național față de încoronare.

La sfârșitul ședinței de constituire s'a trimis d-lui N. Iorga următoarea telegramă:

„Asociația de propagandă pentru solidaritatea Națională și Socială a Românilor luând ființă astăzi în Cluj ca o protestare a conștiinții patriotice împotriva piedecilor pe cari patima și nechibzuința le îngrămădesc în calea celor mai firești sentimente de frăție românească și ca o solemnă făgăduință de luptă pentru chemarea tuturor la respectul datoriilor ințate către Neam și Coroană, salută în Dumneavoastră pe călăuzul fără odihnă pe drumurile de jertfă ale apostolatului și vă roagă să binevoiți a primi președinția ei de onoare.

COMITETUL

Sărbătorirea incoronării la Academia Română

Academia Română a ținut Vineri ședință solemnă pentru sărbătorirea Suveranilor.

Președintele Academiei, dl prof. D. Onciul, a deschis ședința la ora 3 jum, în fața unui public numeros de intelectuali.

Cuvântarea dlui D. Onciul

In ziua de 15 Octombrie, a spus dl D. Onciul, s'a înscris în analele istoriei române un eveniment din cele mai memorabile între paginile ei cele mai glorioase, eveniment în care culminează desvoltarea istoriei de până acum a neamului românesc. E încoronarea primului rege și primei regine ai tuturor Românilor din Dacia Traiană.

Românimea toată binecuvântează pe Suveranii încoronați la Alba-Iulia, căci prin actul solemn săvârșit la 15 Octombrie se deschide o eră nouă pentru România, întregită acum în granițele ei etnice.

După o frumoasă evocație a trecutului de lupte pentru unitatea noastră națională și a marilor figuri de voevozi și domni cari au ilustrat prin actele lor de vitejie și de grije părintească pentru popor acel trecut, dl prof. Onciul a spus:

Când se împlinea o jumătate de secol din activitatea culturală a Academiei Române, M. S. Regele Ferdinand a chemat pronia cerească să aducă îndeplinirea unității politice a României, a tras sabla vitejească pentru dezrobirea fraților subjugați și a împlinit aspirațiile secu'are ale neamului nostru.

D sa preamărește apoi activitatea M. S. Reginei, care își merită cu prisos titlul de Regina-Mamă a Țării și încheie strigând „Trăiască M. S. Regele! Trăiască M. S. Regina și întreaga Dinastie! Trăiască România întregită!"

Cuvântarea premergătoare a dlui N. Iorga

Dl prof. N. Iorga a rostit apoi următoarea cuvântare pentru sărbătorirea încoron rii Suveranilor noștrii:

Insemnătatea istorică a unei personalități se hotărăște nu nu prin toate amănuntele vieții sale publice, ci numai prin acelea în care el își dă măsura revelând elementele cele mai adânci, mai adevărate și mai prețioase ale ființei sale morale. Celelalte părți din viața ei există fără îndoială pentru cunoștința deplină a trecutului, dar aceste singure trag în cumpăna prin care conștiința umanității cântărește pe aceia cari au jucat un rol determinat în desvoltarea ei.

Rare ori, și numai pentru acei cari judecă superficial sau se înșală de strălucitoarele aparențe, momentul care caracterizează pentru totdeauna e acela al unei răsunătoare isprăvi, al unei sgomotoase pompe. In asemenea împrejurări individualitatea eroului se confundă cu a mediului însuși care-l sărbătorește. Cu totul altfel hotărăsc zilele acelea grele, în care golul care se face din slăbăciune omenească, din deprinderea robiei față de noroc, lasă pe cineva singur înnaintea conștiinței și în fața menirii sale. Atunci nebănuite glasuri profunde vorbesc, venind din tot ceia e rasa are mai puternic și mai vechi și drumul datoriei nu se mai vede la orbitoarea lumină a faclelor pe care le tin, vasalii măririlor ci numai la scăpărările miraculoase pe care le aruncă într'o supremă sforțare sufletul chinuit pentru ca prăpăstiile să nu înghită pe cel gonit de nenorocirile fatale.

Popor bătut de multe nevoi, urmărit de multe prigoniri, pândit de multe primejdii, noi neam deprins mai mult decât neamuri mai îndeptățite și ocrotite de soartă să ne judecăm oamenii după ceiace au știut să dea în mijlocul înfrângerii, sub stăpânirea suferinței. Ni e mai drag un Ștefan-cel-Mare când după Valea-albă caută în munții adăpostirii sale puterile răsbunătoare și cu noua oștire ieșită din durerile neamului său „călărește liber în cuprinsul țării" mântuite.

Niciodată nu simțim mai aproape pe Mihai decât atunci când, urmărit de toate restriștile, el descalecă înnaintea Impăratului pentru a-l spune limpede și tare dreptatea de care nu s'a despărțit niciodată în bine ca și în rău. Figura venerabilă a Brâncoveanului nu ni apare mai impresonantă decât atunci când în cuget creștin el privește cea mai înspăimântătoare tragedie pentru o inimă de părinte și pleacă băt ânu-i cap pe trunchiul scăldat de sângele copiilor săi, binecuvântând pe Dumnezeu pentru mila de care se învrednicise atâția ani de zile până atunci. Când ne gândim la un Lazăr îl vedem strângându-se sărac și părăsit în căsuța dela Avrig, când pomenim pe Tudor avem înaintea ochilor scena vânzării dela Golești. Și tot așa până la cei mai aproplați de noi dintre aceia cari au întins trupurile lor în calea mersului de înnaintare neoprită a neamului nostru.

In cea mai adâncă din suferințele și umilirile noastre am avut în mijlocul nostru cele două mari suflete de credință, de răbdare, de demnitate națională și regală pentru care încoronarea de azi nu este un act de splendidă solemnitate meșteșugită ci consacrarea înaintea lumii întregi a meritelor câștigate prin eroismul în suprema încercare a neamului căruia i s'au devotat.

Cultura românească în numele căreia s'a început lupta și a fost săvârșită jertfa nu putea să rămâie fără glas în ziua când opera de atâtea veacuri a cărturarilor și crainicilor de ideal se îndeplinește până la capăt și-și întrupează într'un simbol impunător triumful suprem.

Imi va fi îngăduit deci să aleg din cărțile menite să înfățișeze unui public mai larg viața Regelui Ferdinand și a Reginei Maria, aceia ce pentru mulți cari n'au putut fi de față la deniile triste în noaptea martiriului ale Paștilor ce serbăm astăzi este încă un capitol prea puțin cunoscut din istoria noastră mai nouă, iar pentru aceia chiar cari cred a ști mai bine ascunde atâtea dramatice și profund mișcătoare amănunte.

După această cuvântare, dl profesor Iorga a citit pagini din cărțile sale intitulate: „Regele Ferdinand" și „Regina Maria", scrise cu prilejul încoronării Suveranilor.

In aceste pagini de o mare valoare istorică și literară dl prof. Iorga înfățișează principalele acte de cărmuire ale Suveranilor și în special vremea de lupte, de suferințe și de aspre încercări din Moldova războiului nostru pentru unitatea națională. Aceste pagini sunt scrise cu o putere și o virtuositate rară încât rezumându-le, le-am știrbi numai frumusețea lor.

Dl Iorga închee caracterizarea făcută despre M. S. Regina astfel:

„In amintirea vremilor Regina Maria va rămânea, mai presus de toate marile ei însușiri și strălucitele ei talente, ca însăși voința neînfrântă care a smuls împrejurărilor vitrege îndeplinirea unității naționale".

Sărbătorirea s'a încheiat la orele 6 seara.

Sărbătorirea unui mare scriitor bănățean

La 22 Octombrie a. c., marele scriitor german, Müller-Guttenbrunn, care după cum se știe este bănățean, împlinind 70 ani, va fi sărbătorit cu mare fast în întreg Banatul. Cu această ocazie vor avea 100 festivaluri literare și artistice în toate centrele germane din Banat, la care vor da concurs scriitorii: Feix Xaver Kappus, Victor Orendi-Hommenau, Otto Alsaner, Karl von Müller și alții. Müller-Guttenbrunn, s'a născut în comuna Guttenbrunn (Banat), la 22 Octombrie 1852, a făcut liceul la Sibiu, iar studiile universitare la Viena. Mare e scriitor a fost mult timp director al lui „Raimund Teater" și acum de curând a fost ales „doctor honoris causa" al facultății de filosofie din Viena.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Meteorologia la noi

— Institutul meteorologic central din București. Meteorologia și Aviația —

Interesul mereu crescând al țărilor înaintate în cultură pentru meteorologie, care atât ca știință pură cât și ca știință aplicată are a rezolvi sau ajuta la rezolvarea a o mulțime de chestiuni în legătură cu agricultura și în special cu aviația, a condus la dezvoltarea ei la noi în țară și astăzi grație efortului depuse de întreg personalul Institutului Meteoro'ogic Central din București ne putem considera printre statele înaintate în această direcțiune.

Este necesar a spune și câteva cuvinte despre trecutul acestei instituțiuni.

Necesitatea creiării unui Institut Meteorologic al României a fost de mult simțită la noi. Dovadă despre aceasta o avem în diferitele încercări ce s'au făcut în acest scop încă din secolul al XIII-lea.

Cu toate că cunoștințele despre observațiunile ce posedăm din acele vremuri sunt foarte puține, totuși din existența câtorva și din faptul că date meteorologice mai recente chiar ne lipsesc, deși știm că ele au fost făcute, putem gândi că observațiile meteorologice în acel secol au fost mai numeroase decât cele de care avem cunoștință.

S'ar putea spune că Institutul Meteorologic își are orgina din încercările făcute izolat de diferiți învățați cari au căutat a creia în diferite puncte ale țărei stațiuni meteorologice iar pe deoparte câtorva oameni cu suflet ca Ioan Ghica, Cantacuzino, Aureiiu, Poni și alții.

Onoarea creiării Institutului Meteorologic Central al României aparține însă primului titular al departamentului Agriculturei, Industriei, Comerciului și Domeniilor, regretatul Ioan Câmpineanu, care convins că un factor puternic al desvoltărei unei țări este meteorologia, a încredințat în anul 1883 lui Șt Hepites misiunea de a studia organizarea diferitelor Institute Meteorologice ale Europei și de a organiza și dirija un asemenea Institut la noi.

Ștefan Hepites mort anul acesta la Brăila a fost cel mai devotat sclav al Meteorologiei căreia i-a închinat viața sa. Exemplu rar de sârguință, inteligență vastă, a știut a-și forma colaboratori și azi actualul director al Institutului este unul din urmașii ideilor și sârguinței sale.

In timpul activității sale Ștefan Hepites a știut a strânge legăturile sufletești dintre el și toți cei ce-l înconjurau și astăzi încă numele său servește de imbold la muncă atât de ingrată și puțin recunoscută, care este meteorologia.

In afară de pierderea ce suferă țara prin moartea acestui apostol al Meteorologiei este regretat de toată străinătatea unde ca savant a ridicat prestigiul țărei sale.

Activitatea acestui Institut în aplicarea practică a științei este cât se poate de interesantă. Crearea Companiei Franco-Română din Aviație a cărei activitate este strâns legată de studiul atmosfe.ei pune în evidență folosul meteorologiei. Prima grije a acestora este starea timpului și atunci se pune problema cea mare a prevederi timpului. A putea spune cu 24 ore înainte starea atmosferică a unei întregi regiuni nu este lucru ușor și cei cari fac aceasta o fac în baza unor studii adânci și obositoare.

Pentru un aviator este de un interes capital a ști în momentul sborului regiunile unde poate periclita viața pasagerilor săi și pe a sa Ceața, vânturile puternice, golurile atmosferice umezeala și ploaia sunt fenomene pe care dacă le cunoaște dinainte le poate evita. Aproximația acestor prevederi cu cari se însărcinează meteorologia este foarte mare. In afară de aceste prevederi cu caracter parțial meteorologia caută a rezolva problema prevederei timpului cu caracter general.

In Franța, cea mai înaintată țară în meteorologie la office National Meteorologique, se fac prevederi generale a căror veracitate sfarmă cele mai pesimiste păreri despre meteorologie.

Mijloacele de lucru ale acesteia sunt de a cunoaște din cât mai multe puncte elementele necesare ca: direcțiunea și tăriă vântului, presiunea atmosferică, temperatura, nebulozitatea, umezeala atmosferică, felul norilor și altitudinea lor, transparența atmosferei, precipitațiuni și direcția și tariă curenților aerieni la diferite înălțimi.

La noi materialul acesta de observații dela peste o mie stațiuni meteorologice și fluviometrice se strânge în fiecare zi transmise prin telegraf la Institutul Central din București. Cu ajutorul lor se dresează o hartă sinoptică a României care indică variațiile presiunei, temperaturei și a celorlalte elemente.

In afară de aceasta pentru aceasta acelaș scop funcționează la Filaret în paviloanele Institutului de aproape un an un post de radiotelegrafie a cărei unire este de a recepționa radiogramele internaționale europene meteorologice. Aceste radiograme cifrate, al căror cod este acelaș ca cele al stațiunilor din țară cuprind observațiunile stațiunilor celor mai îndepărtate.

Bereu în el cea mai înaintată stațiune din Oceanul înghețat al Nordului, Insula Malta din Mediterană își trimit zilnic diminneața observațiunile meteorologice. Sute de asemenea stațiuni din toată Europa își concentrează observațiunile la posturile cele mai mari de telegrafie fără fir cari le împart pe această cale tuturor Institutelor Centrale Meteorologice.

Odată aceste elemente meteorologice culese se trec pe hărți reprezentative indicând presiunea atmosferică, tendința presiunei, variația acesteia dela o zi la alta, temperatura aerului, variația temperaturei și precipitațiuni atmosferice.

De aici în colo începe operația dificilă a trăsărei curbelor diferitelor elemente și interpretarea lor ținând seamă de observațiunile zilelor precedente și de tipurile stabilite printr'o lungă perioadă de observațiuni.

Trasarea unei curbe meteorologice este reunirea aceloraș puncte cari au la acelaș oră o situație atmosferică identică. După terminarea acestor operațiuni se începe studiul hărților. Suprafața regiunei studiate este împărțită în centre de mare și mică presiune. După tendințele valorilor se poate după un timp oarecare de încercări aproxima mersul unui anticiclon sau depresiun', adică a se prevedea timpul. Bine înțeles că aceste prevederi nu sunt totdeauna exacte în amănunte, deoarece meteorologia este o știință a cărei desvoltare de abia începe neavând în această direcțiune legi generale după cari să se conducă.

Extrem de util este în acelaș timp pentru avion cunoașterea curenților și direcțiunei lor la înălțimi mari, astfel ca să se poată evita accidente din cauza tulburărilor acestora.

Cu ajutorul unor baloane sonde a căror greutate și forță ascensională este calculată după cantitatea de hidrogen cu care se umplu se face acest studiu.

Urmărite de un observator priceput cu teodolitul se fac cetiri din 30 în 30 de secunde a azimutului și înălțimei până la câteva mii de metri. Aceasta se complectează prin facerea graficului după care se poate vedea viteza și direcția curenților.

Astfel un avion poate evita diferite înălțimi unde puterea curenților este mai mare decât existența sa și în acelaș timp își poate ușura mersul intrând în păturile ce-i pot impulsiona.

Ultimul cuvânt în Meteorogie nu e spus și ca și aviația, electricitatea sau alte științe va ști să-și cucerească un loc de frunte.

Partidul naţional împotriva exproprierei din Ardeal

— O nouă recidivă... —

Se cunosc prea bine toate tertipurile întrebuinţate de oamenii partidului naţional pentruca efectuarea exproprierei în Ardeal, să rămâie o vorbă goală.

Dintru început, prin textul legei de reformă agrară conceput şi adoptat de Consiliul Dirigent de mai anii trecuţi, s'a căutat ca creându-se nenumărate excepţii în defavoarea ţăranului ce aştepta să-şi primească bucata de pământ cuvenită, expropierea să fie redusă la un fapt platonic şi irealizabil. Aceste manevre vizau să susţie în primul rând pretenţiunile latifundierilor membri ai partidului naţional, ale căror susceptibilităţi trebuiau desigur menajate şi, prin această acţiune se susţineau în mod voit sau nevoit, toţi proprietarii mari de pământ unguri sau români ardeleni, înscrişi sau neînscrişi în partidul naţional.

În acest timp de aprigă apărare a marei proprietăţi din Ardeal de către partidul naţional, dnii Maniu şi Vaida făceau alianţe politice — crudă ironie! — cu demagogia ţărănistă din vechiul regat şi tunau şi fulgerau contra reacţionarismului partidelor istorice din acela vechiu regat...

Nereuşindu-le însă aceste manevre, deoarece după perindarea la cârma ţării a câtorva partide de oameni noui şi incapabili venind la guvern partidul liberal, acesta a avut grijă să dea şi Ardealului o reformă agrară democratică şi desbrăcată de meschine interese de partid — oamenii partidului naţional au încercat să ureze de alte mijloace.

Pe vremea guvernării averescane, partidul naţional se îngrijise ca să împiedice şi în alte moduri înfăptuirea reformei agrare şi anume prin obţinerea privilegiului acordat Băncei Agrare de a finanţa dânsa expropierea. In fond, la baza acestei acţiuni era încercarea disperată de a se întârzia pe cât posibil cu expropierea şi de a se realiza un cât mai apreciabil câştig pentru acţionarii acestei bănci, în acelaş timp şi membri ai partidului naţional. Căci scopul Băncei Agrare a fost totdeauna acela de a servi interesele partidului căreia aparţine, iar nicidecum ale unei mare opere sociale: acordarea de pământ ţăranimei.

Dar acest mod de a lovi în înfăptuirea reformei agrare, a fost dejucat tot de către guvernul actual. Le mai rămânea acestor oameni un singur mijloc, acela însă atât de meschin şi de antiromânesc, că partidul naţional după ce l-a admis şi favorizat prin complicitatea tăcerei, acum îngrozit de greutatea răspunderei, vrea să se lepede de el cu energia disperării. Este vorba de acei advocaţi români, membri marcanţi ai partidului naţional, care cu prilejul împroprietăririi iau apărarea marilor proprietari, vătămând interesele ţăranimei.

„Patria" găseşte de datorie să facă cu acest prilej declaraţii formale de excludere din partidul naţional a acelor membri care merg cu orbirea lor atât de departe, încât lovind ţărănimea în interesele şi drepturile lor şi susţinând interesele proprietarilor români şi — ceiace e mai trist — chiar şi străini se fac vinovaţi de o evidentă atitudine neromânească.

Tardivă recunoaştere a greşelilor şi încercare de pocăinţă, dar totuşi bine venite!

Roadele unei politici

Ungurii protestează împotriva încoronării Regelui Ferdinand

Am afirmat-o în totdeauna că fără aşi da seama de consecinţele grave din punct de vedere al intereselor noastre naţionale la care expune ţara prin politica ce o duce, partidul naţional continuă şi în prezent de a manifesta aceleaşi idei periculoase scopurilor pe care le urmăreşte întreg neamul românesc.

Roadele acestei politici antinaţionale încep să se înăsprească. In adevăr ziarele anunţă, că deputatul maghiar Ludvig Szilagyi a sesizat pe contele Apponyi de o propunere ca la deschiderea parlamentului ungar, să se producă o protestare contra încoronării Regelui Ferdinand al României ca rege al tuturor provinciilor româneşti prin faptul că partidul naţional din Ardeal s'a abţinut de la încoronare şi că Parlamentul şi guvernul actual în România sunt ilegal constituite.

Firesce că privind această chestiune prin lumina raporturilor statului român cu Ungaria, vom constata şi de astă dată, ca şi de alte multe ori, că vecinii noştri nu s'au convins destul că amestecul lor în treburile interne ale altor ţări, nu le poate folosi cu nimic, dimpotrivă această atitudine dovedeşte că ungurii nu doresc să trăiască în bună înţelegere cu statele ce îi înconjoară, ceia ce fără îndoială că le va aduce multe neajunsuri şi piedici în refacerea stării lor interne.

Dar această tendinţă a statului maghiar de a se amesteca în politica internă a celorlalte ţări ne interesează mai puţin, fiindcă toată lumea s'a deprins acum cu svârcolirile lui neputincioase. Mai mult decât aceasta ne interesează intenţiunile ce se observă în o parte din cercurile politice de la noi, care deşi se erizează în apărătoare a intereselor noastre, totuşi prin acţiunea lor zilnică nu fac decât să dea şi mai mult curaj îndrăznenilor venite dela duşmanii din afară.

Credem că dnii Maniu şi Vaida se vor fi convins că actul deputatului maghiar Szilagyi e în strânsă legătură cu politica partidului naţional şi credem că nimenea din acei ce simţesc românește, nu vor sta acum o clipă la îndoială de a considerea că abţinerea partidului naţional dela încoronare a fost un act necugetat, menit să servească intereselor streine de neamul nostru.

CITIŢI „INFRATIREA"

Ştiri şi fapte politice

Unele ziare anunţă că dl general Averescu va pleca în turneu electoral în Dobrogea.

Ne închipuim primirea caldă cu care va fi întîmpinat de românii dobrogeni şi entuziasmul care va întovărăşi pe şeful partidului poporului.

Partidul poporului încearcă să recucerească sufragii tocmai acolo unde mai mult decât oriunde nu se poate uita ostaşul care cu sabia în mână a iscălit preliminările dela Buftea prin care se ceda Dobrogea bulgarilor.

Şi dacă la această amintire vom adăoga şi amintirea jafului şi a corupţiei regimului averescan, ne va fi lesne să prevedem în ce atmosferă morală se va desfăşura turneul dlui Averescu.

Purtând în spate povara unor asemenea fapte partidul poporului nu mai poate nădăjdui să stăruiască în politica ţării româneşti. I-ar trebui un prestigiu moral pe care l-a pierdut prin cea mai imorală guvernare din câte cunoaştem.

In vreme ce la Alba-Iulia se săvârşea marele act al Incoronării, partidul naţional ţinea la Caransebeş o întrunire politică. Faptul acesta dovedeşte cât de mult sunt înlănţuiţi de patimă şi cât de puţin înţeleg sufletul naţional conducătorii acestui partid.

E aceasta o constatare pe care dnii Maniu şi Vaida ne-au mai oferit prilejul să o înregistrăm.

Nu putem însă înregistrând-o să nu ridicăm un protest împotriva actului de impietate pe care partidul naţional l-a săvârşit ţinând o întrunire de partid într'o zi în care la Alba-Iulia se încoronau jertfele unui trecut şi se întăreau nădejdile în viitorul neamului.

Debandada ţărănistă

Nemulţămiţi de directivele ce se dau partidului lor, o parte din ţărănişti au început să se agite. Cu deosebire în organizaţia din judeţul Ilfov între partizani şi şefui lor d. Virgil Madgearu zilele acestea au avut loc scene violente.

Din alte judeţe vin ştiri, că acelaşi lucru se întîmplă. Toate acestea sunt simptome vădite că partidul ţărănist se află în agonie. De acest fapt conducătorii lui îşi dau perfect seama, ei căutând pe toate căile să înlăture neînţelegerile ivite.

Soluţia la care s'au oprit este ţinerea unui congres la Iaşi în ziua de 15 Noembrie, cu care prilej conducătorii ţărănişti nădăjduesc să regenereze partidul şi în acelaş timp să determine pe acei cari i-au părăsit ca să revie asupra demisiunei lor.

Lucrurile ce se vor petrece la congresul ţărănist, se pot prevedea de pe acum. Fără ca între membrii lor să existe o unitate de vederi, organizaţiile din judeţe se vor prezenta la Iaşi în plină debandadă, şi în loc ca să ia în discuţie chestiuni de principii vor termina întrunirea cu un enorm scandal, ceia ce va grăbi şi mai mult descompunerea acestui partid fără nici un rost în viaţa politică a ţărei.

Dar din situaţia partidului ţărănist se desprinde faptul demn de remarcat, că în timp ce în rândurile lui există o completă debandadă, conducătorii au pretenţia să li se încredinţeze guvernarea ţărei.

Şi poate oricine da seama acum asupra stărei în care s'ar afla ţara noastă dacă dacă ar începea pe mâna acestui partid.

Partidul ţărănist în slujba Bulgarilor

In repetate rânduri, atitudinea surprinzător de favorabilă a oficiosului ţărănist faţă de partidul de guvernământ de astăzi din Bulgaria, a dat de bănuit opiniei noastre publice că partidul ţărănist e subvenţionat din fondurile bulgăreşti.

Ziarul „Aurora" a desmiţit întemeiatele bănueli cu cinismul său revoltător de pamflet, care nu cunoaşte scrupulele cinstei şi ale moralei politice. Dar vremea care descopere toate, a dat la iveală trădarea ţărănistă în toată goliciunea sa repugnantă, evidenţiind-o cu cele mai sdrobitoare dovezi. Desvăluirea crimei o face revista europeană „Revue Universelle" în articolul „La democratie paysanne en Bulgarie" datorit cunoscutului publicist Georges Bienaimé, un specialist în chestiile de politică externă.

In articolul citat se relevează într'un fragment de discurs al lui Stambulinsky, mărturisirea acestuia că a dat bani ţărăniştilor pentru a putea susţine propaganda lor demagogică, anarhică şi de multe ori pur şi simplu criminală. Pentru întreprinderea acestei acţiuni, partidul ţărănist a primit ca avans suma de 20.000 leva, aşteptând mai mult atunci când patronul desmăţatei demagogii ţărăniste, dl Stambulinsky, va aprecia că acest partid a servit mulţumitor cauza bulgărească în dauna intereselor statului nostru.

In schimbul subvenţiei primite partidul intereselor străine în ţara românească, a promis prietenului Stambulinsky amiciţia plătită a României când va veni la putere şi restituirea Dobrogei!? Nu-i deci timpul pierdut ca acelaş partid pe care-l repugnă ori ce cetăţean care simte românește, să facă făgăduieli formale de vânzare de ţară, în întregul său cuprins, dacă a început-o deocamdată mai timid, ca orice început, cu câte-o provincie...

In zadar caută acum pamfletul care serveşte de oficios grupării ţărăniste, de a calomnia pe autorul articolului în chestiune dl Bienaimé, un binecunoscut prietin al României; în zadar se excomunică şi blesteamă cei doi deputaţi ţărănişti care au servit de intermediari pentru primirea subvenţiei bulgăreşti. Svârcolirile acestea de a şterge o pată, care a compromis pentru totdeauna activitatea partidului ţărănist la noi, sunt neputincioase. Invederarea faptelor se ridică severe în realitatea lor crudă şi pecetluesc cu sigiliul infamiei nesăbuita purtare a ţărăniştilor. Un asemenea partid care nu pregetă să-şi trădeze ţara pentru bani străini, nu mai poate avea autoritatea morală de a se considera reprezentant autorizat al clasei ţărăneşti. Ar fi cea mai nelegiuită ocară aruncată ţărănimei noastre, care a fost şi rămâne rezervoriul inepuisabil al celor mai curate sentimente naţionale.

Intrunirile partidului naţional

Văzând că fie care zi ce trece atrage după sine un tot mai mare gol în jurul partidului naţional, d-nii Maniu şi Vaida în vederea de a-şi reface creditul politic perdut în faţa maselor ardeleneşti, au dat cuvânt de ordine ca în fie care judeţ să se ţie întruniri, unde trimişii acestui partid să continuie propaganda lor de ură împotriva vechiului regat.

Zilnic coloanele „Patriei", sunt pline cu dări de seamă asupra celor ce se petrec la întrunirile partidului naţional.

Indrăzneala vorbitorilor întrece orice margini. De la începutul şi până la sfârşitul cuvântărilor lor nu se constată decât acelaşi veche tactică întrebuinţată de ei şi în vremea alegerilor: injurii şi insinuaţiunea pe seama conducătorilor de astăzi, care îi dau toate silinţele să îndrepteze ţara tot mai mult pe calea normalizărei.

Deşi s'ar părea că această atitudine a partidului naţional din punctul de vedere al educaţiei maselor cetăţeneşti trebuie privită defavorabil, totuşi în realitate ea are o mare înrâurire în ceia ce priveşte restabilirea adevărului asupra situaţiei politice din Ardeal.

In adevăr, iniţiatorii întrunirilor partidului naţional întâmpină mari greutăţi pentru ca să şi găsească adepţi în rândurile ţărănimei ardelene. Pretutindenea se constată că populaţia sătească nu răspunde de loc apelului ce i se face.

Şi lucrul se explică foarte lesne.

Improprietăririle din cursul verei şi lucrările exproprierei care sunt aproape de sfârşitul lor în toate judeţele, au sădit adânc în mintea ţăranilor de dincoace de Carpaţi o justă apreciere asupra situaţiei politice interne.

Ei s'au convins perfect că toate ocuzaţiile aduse partidului liberal atât în timpul alegerilor, cât şi în prezent, nu sunt decât insinuări în vederea producerei de diversiuni în opinia publică de pe urma cărora să tragă foloase partidul naţional.

Dar, încrederea ardelenilor în cinstea şi vrednicia actualilor conducători s'a întărit şi mai mult, de când au văzut că singurul care a purtat de grija ţărănimei de aici a fost numai guvernul de astăzi.

In adevăr, deşi reforma agrară exista de mai bine de un an de zile, totuşi până în vara anului acesta, nu s'a făcut de niceni nici un pas pentru înfăptuirea acestui mare act de dreptate socială. In prezent împroprietărirea se poate considera fapt îndeplinit şi rezultatele ei în ceia ce priveşte credinţa politică a ţărănimei, le observăm cum nu se poate mai bine cu prilejul întrunirilor partidului naţional.

In toate părţile propaganda de ură între fraţi nu mai prinde. Toate străduinţele depuse de însărcinaţii naţionalilor spre aşi umple sălile de întrunire sunt zadarnice. Partidul naţional se vede izolat şi chiar ameninţat în existanţa lui.

De aceia d-nii Maniu şi Vaida au alergat acum la sprijinul vechiului regat, crezând că ceia ce n'au putut să reuşească aici, vor obţine acolo.

Răspândiţi „Infrăţirea"

INFORMAȚII

Instalarea festivă a noului Rector al Universității din Cernăuți, a domnului Dr. Eugen Botezat, va avea loc în Aula Universității mâine în 24 Octombrie c. ora 12.

*

„Partide politice și clase sociale" se cheamă ultima lucrare a d-lui D. Drăghicescu, (București, „Reforma Socială".

Distinsul nostru sociolog, autor al „Psihologiei Poporului Român", cercetează aci clasele sociale și partidele noastre politice de azi, studiind evoluția lor și caracterizându-le pe fiecare în mijlocul vălmășagului social al epocei noastre. E o lucrare de orientare pentru toți cei cari se preocupă de viața noastră publică.

*

Din inițiativa unui comitet de cooperatori, s'a hotărât a se ține în Capitală, la 19, 20 și 21 Novembre 1922, un congres al cooperației din întreg cuprinsul României-Mari.

Au fost invitate toate unitățile cooperative a participa la acest congres.

Direcțiunea CFR. a acordat o reducere de 50 la sută cooperatorilor.

Inscrierile și adeziunile se primesc de dl V. Teodoreseu-Tincu, strada Mihail Cornea No. 29 București.

*

Marți vor pleca la New-York domnii Eftimie Antonescu și C. Antoniade pentru a trata cu guvernul Statelor-Unite un aranjament în chestiunea datoriilor noastre față de republica americană.

In prima jumătate a lunei Novembre va avea loc la Bruxelles o conferință financiară pentru tranșarea chestiunilor despăgubirilor de război când, probabil — după propunerea Franței se va discuta și chestiunea ridicată de America a plății datoriilor dela Stat la Stat.

In orașul nostru iarăși să pot căpăta
Specialitățile de lichoruri
Zwack,
Unicum,
Cacao-chouva,
Cocktail,
Ivette,
Chypre,
Gin, etc.; etc.
în calitatea originală
și cunoscută din timp normal. □
2237

Toți domnii **avocați, medici, farmaciști, droghiști, ingineri, dentiști** etc. din orașele Arad, Brașov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureș, Timișoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând și specialitatea pentru a fi trecuți în tabloul nominal pe specialități ce se va tipări la începutul fiecărui oraș din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta și suma de Lei 100, pe adresa agenției de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

Duminica viitoare (29 Oct. a. c.) va avea loc în Aula Universității din Cluj, deschiderea solemnă a anului școlar 1922—23. Cursurile vor începe majoritatea cu data de 30 l. c. afară de unele anunțate special la decanatele respective.

*

Cu începere de luni 30 Oct. a. c. Ziarul „Infrățirea" va da loc în coloanele sale unei rubrici — pe cât se poate regulată — intitulată „Universitatea", în care cititorii ei vor găsi toate știrile de interes general ce ating acest subiect, relative atât la minoritatea din Cluj cât și la celelalte universități din țară și străinătate.

*

Oficiul pentru controlul grâului, făinei și pânei din ministerul de industrie și comerț a fixat, în ședința dela 19 crt, prețul măcinișului la trei mii de lei de vagonul de grâu. Prețul acesta e obligator pentru toate morile sistematice din țară.

*

La începutul lui Noembrie începe la ministerul de finanțe lucrările comisiei superioare centrale pentru judecarea contestațiilor făcute de posesorii de rentă română împotriva respingerii dela stampilare a efectelor prezentate în termen administrațiilor financiare și comisiilor de ștampilare din județe.

*

Proiectul de lege întocmit de ministerul de finanțe pentru deschiderea în bugetul actual a unui credit suplimentar de 600 de milioane lei pentru plata noului spor de scumpete funcționarilor și de 60 milioane pentru plata sporului cel nou făgăduit pensionarilor, va fi supus spre aprobare ambelor Corpuri legiuitoare, conform prevederii legii contabilității generale a statului.

*

Ministrul de agricultură și domenii comunică, în urma rapoartelor primite, că ploile din ultimele zile au fost generale și însemănările de toamnă continuă în cele mai bune condițiuni atât cele de grâu cât și cele de rapiță.

*

Proectul de lege al contractului de ucenicie, redactat de ministerul muncii, a fost definitiv întocmit și va fi depus pe birourile parlamentului la începutul sesunei ordinare.

*

Se vestește din Iași că generalul Berthelot, trecând prin Vaslui și-a reamintit că d-l general Presan, fostul șef al marelui Cartier general al armatei române, în timpul războiului nostru, se află la o moșie a d-sale din acest județ.

Generalul Berthelot a invitat pe generalul Presan la Iași, unde, în r'o întrevedere mișcătoare, l-a remis, în numele guvernului Republicei franceze, ca un omagiu pentru înaltele calități și marile merite ale acestui valoros șef, insemnele marelui Cordon al Ordinului „Legiunei de Onoare".

*

Ziarul bulgar „Zara" anunță că o comisiune română a sosit la Belgrad spre a încheia un acord privitor la funcțiunea școlilor române în Macedonia iugoslavă.

Guvernul a fost înștiințat telegrafic de Biroul internațional al Munciі că d. N. Petrescu-Comnen doctor în drept, deputat, delegatul român la Conferința internațională dela Geneva, a fost ales secretarul grupului delegaților guvernamentali la Conferință și membru în comisia de amendamente a convențiilor internaționale.

*

D. N. Flondor, primarul orașului Cernăuți, a fost primit în audiență de M. S. Regele, cu care ocazie d. Flondor a presentat Suveranului darul orașului Cernăuți făcut cu prilejul serbărilor încoronării.

Darul constă într'o ladă artistic lucrată, o copie fidelă după o ladă istorică aflată în muzeul țării dela Cernăuți, cuprinzând o frumoasă colecție de broderii naționale.

*

Se caută
oameni cu garanție pentru o afacere serioasă. Câștig sigur de
100—150 lei
pe zi. A se adresa în fiecare zi de lucru între orele 4—7 p. m. la redacția ziarului nostru.

*

Academia Română a tipărit într'o elegantă broșură toate cuvântările rostite de M. S. Regele Ferdinand la ședințele acestei înalte instituțiuni de cultură și știință, dela 1890 până la 1921.

Prima cuvântare a fost ținută în calitatea Sa de Principe Moștenitor la 16 Martie 1890, când a fost proclamat ca membru onorar. Au urmat apoi cuvântările ținute în ședințele dela 15 Martie 1905, și dela 3 Aprilie 1908, tot ca Principe Moștenitor. Apoi ca Rege, protector și președinte de onoare, în ședințele dela 29 Mai 1915, dela 14 Mai 1919, dela 6 Iunie 1920 și ultima la 6 Iunie 1921.

*

La facultatea de medicină a Universității din Cluj sunt vacante următoarele catedre: Clinica dermatologică și sifiligrafică, istologia și embriologia; clinica oto-rhino-laringologică; patologia generală și experimentală.

Niciodată și nicăirea
nu sau putut căpăta gata
paltoane pardesiuri
și vestminte bărbătești
asa bune ca acuma la firma
Katz și Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.
2236

: Citiți Infrățirea :

Din nevoile justiției la Cluj

— Aglomerația proceselor și lipsa mare de judecători. Criza de judecători va fi înlăturată cât de curând, declară dl Jean Th. Florescu, ministrul justiției —

Am anunțat în numărul trecut al ziarului nostru, că d-l Jean Th. Florescu, ministrul de justiție, a venit la Cluj, unde a stat trei zile pentru a fi pus în curent cu întreaga situație în care se găsește justiția în Ardeal și în special la Cluj, urmând ca după aceia, de comun acord cu reprezentanții autorizați ai justiției, să găsească soluțiile cele mai convenabile pentru a înlătura răul.

Una dintre marile piedici, care stânjenește foarte mult bunul și normalul mers al justiției în Ardeal, este fără îndoială marea disproporție, care există între numărul proceselor și numărul judecătoriilor și al judecătorilor.

Se știe, că la toate judecătoriile cât și la toate tribunalele din Ardeal numărul judecătorilor în funcție la instanțe, nu reprezintă decât cel mult 30—35 la sută din numărul de judecători necesari pentru judecarea tuturor proceselor.

Acest fapt are două cauze de o potrivă de importante.

In primul loc, salarul mic al judecătorilor, pus alături de posibilitățile de câștig sau de rentabilitatea meseriei de advocat, a făcut pe licențiații și doctorii în drept să fugă de magistratură și să îmbrățișeze cu toții meseria de advocat.

In al doilea rând, aplicarea reformei agrare necesitând un număr mare de judecători pentru comisiunile de ocol și județene pe deoparte, iar pe de altă parte judecătorii fiind așa de puțini, a fost nevoie să se recruteze magistrați pentru aplicarea reformei agrare tot dintre judecătorii dela tribunale și judecătorii.

Pe lângă această mare lipsă de judecători numărul proceselor cel puțin la Cluj a ajuns astăzi așa de considerabil încât judecătorii actuali sunt puși în imposibilitate de a judeca toate procesele fără amânări de 2—3 luni.

In fața acestei situații d-l Ministru al justiției a luat toate măsurile că în cel mai scurt timp toate greutățile pe care le are de suferit azi justiția la Cluj ca și în tot Ardealul, vor fi înlăturate.

Din nevoile învățământului primar și secundar din Ardeal

Instrucția publică în Ardeal trece azi printr'o fază critică din care datorită anumitor măsuri luate atât de Ministerul de instrucție cât și de resortul de instrucție din Cluj, va trebui să ia o desvoltare destul de pronunțată.

Se știe că în special în anul acesta, în urma diferitelor și foarte multelor propagande culturale întreprinse de societățile studențești de intelectualii dela sate, de către ziare, reviste, profesori, etc. prin satele Ardealului, s'a pornit un curent foarte sănătos în urma căruia astăzi țăranii își fac o datorie imperioasă de a-și da copii la învățătură.

In urma acestui fapt toate școlile primare și secundare au în anul acesta un număr considerabil de elevi. Nu exagerăm dacă spunem că în special toate liceele și școlile medii au fost nevoite în anul acesta ca din fiecare clasă să facă două secțiuni A și B pentru a putea satisface toate cererile de inscriere ale elevilor.

In fața acestei situații când copii vin la școli în număr așa de mare, era foarte natural ca atât localurile de școală cât și contingentul de profesori și învățători să fie insuficient. Nenumăratele catedre de pe la liceele din Ardeal sunt susținute de suplinitori.

In acelaș timp se simte o foarte mare lipsă de localuri de școală atât pentru clasele primare cât și pentru licee.

Pe de altă parte în ceia ce privește manualele de școală se simte de asemenea o destul de mare lipsă, ceia ce îngreunează răspândirea și perfecționarea instrucției.

Toate lipsurile acestea se datoresc în mare parte contingentului aproape dublu de elevi cari a venit anul acesta la școală.

Ministerul de Instrucție observând situația aceasta a luat o serie de dispoziții pentru a putea de toată libertatea largului curent cultural care s'a pornit pe la sate căutând să înlăture toate piedicile despre care am vorbit mai sus.

In primul rând prin diferite ajutoare în bani date școlilor normale; acestea au putut în anul acesta să primească un număr, cu mult mai mare ca anul trecut de candidați. S'au înființat internate noi și s'au mărit cele vechi; s'au trimis profesori suficienți pentru ca aceste școli să suporte tot numărul de elevi cari au cerut inscrierea. Prin această măsură se va putea completa cel mai târziu la anul vacanțele școlilor primare și ale liceelor.

Pe de altă parte ministerul de instrucție a acordat și acordă diferite avantajii de editare și distribuție, autorilor de manuale de școală urmărind prin aceasta soluționarea crizei de manuale de școală.

In ceia ce privește localurile de școală, situația e mai grea pentru motivul că edificarea lor necesita sume enorme. Cu toate acestea s'au clădit și se clădesc în continuu noi localuri de școală prin mai toate comunele Ardealului.

In urma acestor măsuri, viața culturală a poporului dela sate din Ardeal va lua un foarte frumos avânt

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Externe

In jurul atentatului contra cancelarului german. - Alte două atentate descoperite.

Berlin (Rador), In jurul complotului contra cancelarului Wirth, ne anunță, dintre care, unul trebuia executat Dumineca trecută, iar altul Dumineca aceasta. Cancelarul a fost prevenit de un complotist din Westfalia care a făcut descrierea exactă a preparării complotului, poliției din Colonia. Denunțătorul a fost atunci arestat și după examinarea depoziției, n'a mai rămas nici o îndoială despre existența complotului, și intențiunea de a executa pe președintele republicei. Un număr considerabil de persoane a fost arestate până acum. S'au luat severe măsuri de pază.

Accident de tren în Franța

Berlin (Rador). Acceleratul Strassburg-Lyon, s'a ciocnit ieri noapte cu un tren de marfă. Șapte persoane au fost ucise și zece au fost rănite.

Nansen a sosit în Grecia

Atena. — Nansen a sosit în Athena, unde a și început opera de ajutorare a refugiaților.

Evacuarea Traciei.

Sofia. — La granița Bulgariei au sosit 30 vagoane cu refugiați armeni, greci și ruși, din Tracia.

Căsătoria ex-kaiserului

Vineri a avut loc la Doorn, îndeplinirea formalităților de căsătorie a ex-kaiserului.

Alegerile din Rusia

Din Moscova se anunță că alegerile sunt aproape terminate și că ele au dat majorități comuniste.

Măsurile de apărare ale Germaniei împotriva valutelor urcate.

Bar'in. — Reichstagul a aprobat moțiunea centrului relativă la măsurile bunurilor germane, străinilor ce dispun de o valută ridicată precum și perceperea unui surplus în valută streină pentru călătorii streini.

În așteptarea ocupării Vladivostocului de către bolșevici. — Statele Unite și China trimit forțe armate pentru apărarea supușilor lor

New-York (Rador). Ministerul din Washington, a trimis la Vladivostok, numeroase trupe în așteptarea ocupării orașului de către armata roșie. Guvernul chinez a trimis de asemenea la Vladivostok o flotă de războiu pentru apărarea supușilor chinezi.

Deschiderea școale profesionale P. T. T. din Cluj

Azi, 23 Octombrie ora 10 dim. a avut loc în palatul postelor din localitate solemnitatea deschiderei cursurilor școalei profesionale F. T. T.

Au luat parte la aceasta solemnitate aproape toți funcționarii poștelor, regionale Cluj, în frunte cu d-nii directori Iacob, Ionescu și Vișan.

S'a ținut o slujbă religioasă după care au vorbit d-nii Iacob și Ionescu, arătând importanța acestor cursuri și urând elevilor spor la muncă.

După prânz la ora 3 a avut loc primul curs. Școala va dura 6 luni urmând ca în anul viitor ca să se continue. Organizarea acestor cursuri se datorește în cea mai mare parte Dlor Iacob Vișan și Ionescu.

Cetiți „Infrățirea“

Ungurii și încoronarea

Cuvântarea deputatului maghiar Szilágyi în Adunarea Națională

Ultimul Nr. din „Neue Freie Presse“, sosit ieri la Cluj, aduce în rezumat discursul deputatului maghiar Ludovic Szilágyi ținut în ședința de deschidere a Adunării Naționale. După ce a citit manifestul partidului național, dovedi prin aceasta că Ardealul n'a luat parte la serbările Incoronării, deputatul maghiar a spus că **Incoronarea n'a fost făcută de cât pentru a lovi în puterea legendară a Coroanei Sfântului Ștefan. „Puterea aceasta însă,** — a continuat el — **nu va putea fi știrbită pentru că Ungurii vor recurge de acum înainte la toate mijloacele, fățișe și ascunse, pentru a reda Ungariei vechile ei granițe.“**

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Marți: „Friserul ca actor“. Mare comedie americană.

Miercur: Dtto.

Joi: „Banda șarpelui roșu“. Mare dramă de aventuri.

Vineri: „Pumnul de fier“. Mare drama socială.

Sâmbătă și Duminecă: Dtto.

CINEMA UNIVERSITATII

Marți: „Romanul unei cocote.“ Mare eveniment literar.

Miercuri: Dtto.

Joi: „Hamlet“. Tragedia lui Shakespeare în film.

Vineri: „Iubire zadarnică“. O puternică drama socială.

Sâmbătă: „Maternitatea“. O senzațională dramă socială.

Duminecă: Dtto.

CINEMA URANIA

Marți: „Mathias Sandor“. După celebrul roman a lui Julius Verne.

Miercuri: „Banda șarpelui roșu“ Mare dramă de aventurii.

Joi: „Romanul unei cocote“. Mare eveniment literar.

Vineri: „Maternitatea“. O senzațională drama socială.

Sâmbătă: „Holera în Florence“ Cea mai frumoasă dramă istorică.
Duminecă: Dtto.

Ciumă bubonică la Atena

Salonic, 21. — La Pireu și Atena s'au ivit câteva cazuri de ciumă bubonică adusă de refugiați greci din Asia mică.

Numărul acestor refugiați se mărește considerabil în fiecare zi.

Moartea contelui Burian

Viena. — Contele Burian fostul ministru de externe al Austro-Ungariei, a încetat din viața în etate de 71 de ani.

Ungaria și refacerea economică a Europei Centrale

Declarațiile primului-ministru Bethlen

Prim-ministrul Bethlen a făcut unele declarații importante unui ziarist cu privire la rolul pe care e gata Ungaria să-l joace în refacerea economică a Europei centrale. Bethlen a atins și chestiunea colaborării Ungariei cu statele vecine și a făcut în această privință următoarele declarații:

— „Avem nevoe de încredere reciprocă. Câtă vrece statele Europei centrale nu vor rupe cu tradiția politicei războinice, și cât timp în activitatea lor economică și socială se vor lăsa conduși de patimă, e imposibil ca opera de pace, pe care vor s'o întroneze învingătorii, să fie durabilă.

Ungaria a arătat până azi lumei întregi că vrea să aibă raporturi sincere cu toți vecinii, dar nici astăzi n'am primit un răspuns sincer.

Începutul unei astfel de apropieri s'a făcut, cel drept, dar fără rezultate concrete.

Despre o consolidare a situației Europei centrale nu poate fi vorba câtă vreme toate statele nu vor eși din izolarea lor și până când nu se vor dărâma zidurile cu turale și economice ce le despart, ca să nu mai vorbim de delicata problemă a minorităților, care nu trebue să lase nimic de dorit nicăeri“.

Fasciștii italieni spre granița jugoslavă

Naționaliștii jugoslavi organizează apărarea

Belgrad, 20. — O telegramă oficială din Splitz anunță că numeroase unități fasciste italiene venind din Fiume, au ocupat orașul Sușak. Alte forțe fasciste se îndrumează spre Fiume de unde vor pleca la granița jugoslavă.

*

Belgrad. — În urma celor petrecute la Sușak comitetul executiv al asociațiilor naționaliștilor jugoslavi, organizație identică cu cea fascistă italiană, a hotărât mobilizarea forțelor de care dispune.

Ordinul de mobilizare prevede că în termen de 48 ore naționaliștii jugoslavi din Serbia veche, Vorivodina și Slavonia să se prezinte la centrele de adunare fixate prin ordinele de bătae.

La acțiunea naționaliștilor jugoslavi s'a raliat și Uniunea luptătorilor macedoneni sârbi care este însărcinată cu conducerea operațiunilor contra fasciștilor italieni dacă vor încerca să atace granița Jugoslaviei.

Detașamente de naționaliști jugoslavi au plecat la frontieră.

Toți domnii abonați la telefon, cari vor ca în noul

Tablou al abonaților

săși
schimbe
fie adresa, fie
a fi tipărit numele
la altă literă de cât
este în vechiul tablou, sau
voesc fi de mai multe ori la
diverse litere să se adreseze înscris Secției Telefonice respective din care face parte spre a se face cuvenitele modificării.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2126

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 și 290.

Lloyd 2721 1553

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PROFESOARĂ prepară elevi de la stat și particulari curs primar și secundar. Adresați scris la ziar Dudescu. 2296

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE matrațe umplute cu păr de cal veritabil scaun de copii și o putine pentru bae Str. Andrei Mureșan (Attila(31b. 2304

DE VÂNZARE 200 buc. Scaune noi din lemne de fag, 12 buc. Mese cu scaune din stejar pentru copii de școală, 100 buc. Leagăne de pușci și 100 buc. Tupoane. Str. Horea 47 etagiu I. 2300

CAUT spre cumpărare în județul Bihor moșie mare orice întindere împreună cu edifică inventariu, mașini agricole etc. A se adresa la Administrația ziarului sub Moșie.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Hau József
Str. Kisgereblye 12
2301 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Mociu, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Horváth Mihály
Str. Ștefan cel Mare 27
2303 Cluj.

Articole frumoase de drogherie
au sosit la parfumeria
D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentr toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253
Se lucrează în rate lunare.

Reclama este sufletul comerțului

ADMINISTRAȚIA UNIVERSITĂȚEI DIN CLUJ.

No. 129—1922 Adm. Univ.

Licitatiune.

In conformitate cu ordinul Rectorului Univ. No. 1937 din 26 Septemvrie 1922 și conform dispozițiunilor art. 48 din legea asupra contabilității publice să pune în vânzare cu licitație publică cazanul vechi, care a fost scos dela Institutul de Anatomie.

Licitațiunea se va face la 4 Noemvrie 1922 ora 10 a. m. în Institutul de Anatomie al Univ. din Str. Babeș,

Reflectanții pot cerceta cazanul între orele oficiale la susnumitul institut.

Cluj, la 20 Octomvrie 1922.

Administratorul Univ. **C. Mureșan.**

No. 3483—1922.

Aviz.

Conducerea uzinei electrice orășenească invită prin aceasta pe consumătorii forțelor motorice ca în timpul stabilit prin calendarul de limitație (în decursul lunei curentă la orele 4 și ¾ după masă) necondicionat să scoată din funcțiune motoarele sale, căci la caz contrar, când organele noastre de control vor găsi în funcțiune motoarele în afară de timpul fixat prin calendarul de limitație; vom fi siliți a detrage furnizarea curentului dela consumătorii contravenți.

Această procedură strictă se impune din cauza asigurării consumației de iluminație ce se urcă încontinuu.

Uzina electrică a orașului Cluj
2305 Conducerea societății „GANZ".

Direcțiunea Clinicilor Universitare Cluj.

No. 516—1922.

Concurs

Pentru ocuparea postului de mecanic șef la Uzinele Clinicilor Universitare.

Retribuțiunile sunt stabilite de Ministerul Instrucțiunii. Reflectanți capabili de a coduce de sine stătători evedințele despre materialul intrat și eșit au a-și înainta petițiile provăzute cu atestate de moralitate, de cvalificațiune, despre electro-dinamo, locomobile și mașini stabile, atestat de botez, dovediraa ocupațiunei de până acum, până la 15 Noembrie 1922 la Direcțiunea Clinicilor Univ.

Limba română în vorbă și în scris se condiționează.

Cluj, la 18 Octombrie 1922.

2286 Director: Dr. GERMAN.

Publicațiune.

Pentru furnizarea combustibilului necesar (Koks) pentru încălzirea centrală a Institutului „Pasteur" în decursul lunilor Noembrie 1922 până în Aprilie 1923, în interesul Art. 72—83 din legea Comptabilității Publice să publică concurs, pe baza ofertelor înaintate.

Licitație se va ține în 28 Octombrie a. c. la orele 4 p. m. în biroul Administrativ al Institutului. Informațiuni se dau zilnic între orele 3—6 p. m.

2238 **Direcțiunea Institutului „Pasteur".**

Schimbarea de guvern din Anglia

Cauzele retragerii lui Lloyd George — Situația reală a Angliei înăuntru și în afara granițelor ei — Rezultatele politicei lui Lloyd George

Cauza demisiei guvernului englez trebue căutată în eșecul politicei urmate de Marea Britanie în Orient. Atacurile îndreptate de opinia engleză contra premierului pe această temă au asumat un caracter extrem de vehement, în special după publicarea faimoasei note a lui „Reuter" din 16 Septembrie care era cât pe aici să deslănțuie un nou război. Numai atitudinei înțelepte a Franței care a refuzat să urmeze guvernul britanic pe acest teren, i se datorește că s'a evitat atunci un conflict ce amenința să însângereze din nou lumea. Încă atunci ziarele din Anglia susțineau că Lloyd George trebue să se retragă și că trebue schimbat radical sistemul urmat de dânsul, căruia victoria lui Mustafa Kemal i-a dat o lovitură de moarte.

Justificarea politicei britanice încercată mai întâi de dl Chamberlain și apoi de Lloyd George însuși în recentul discurs dela Manchester n'a izbutit să mulțumească opinia care cerea tot mai categoric retragerea cabinetului. Haosul politic din interior ajunsese la culme. Sprijinul dat de leaderul conservator Chamberlain politicei lui Lloyd George indispusese în cel mai înalt grad pe conservatorii din coaliția guvernamentală, făcând inevitabilă o sciziune în sânul partidului conservator, întrucât majoritatea conservatorilor sunt de mult contra politicei lloydgeorgiene. Semnificativ este că o telegramă primită cu puțin înainte de știrea demisiei guvernului anunță că dl Chamberlain a avut, în vederea alegerilor apropiate, o întrevedere cu sir Jounger, faimosul „agent electoral" al consevatorilor, care în diverse ocaziuni s'a arătat ca adversar ireductibil al premierului britanic.

Prin demisia guvernului se sparge definitiv coaliția liberalo-conservatoare, înfăptuită în cursul războiului. Lloyd George care a fost ministru în cabinetul d-lui Asquith la isbucnirea războiului, a luat președinția consiliului în 1916 pe care a deținut-o neîntrerupt până în prezent. In cursul guvernărei sale, Marea Britanie a trebuit să facă față unor situații deosebit de dificile în chiar interiorul imperiului; ajunge să amintim numai războiul civil din Irlanda, de răscoalele din Egipt și Indii, etc. In toate aceste împrejurări Lloyd George s'a arătat ca un bărbat de stat foarte abil, de o versatilitate uimitoare.

In politica externă, personalitatea sa domina la mai toate conferințele internaționale și atinsese apogeul la conferința dela Genova.

Activitatea fasciștilor maghiari

— Gömbös, Wolf, Friedrich și Héjjas pregătesc o acțiune de arme —

Ziarul vienez „Bécsi Magyar Ujság" anunță din Budapesta că acolo circulă fel de fel de zvonuri despre o apropiată acțiune a grupului terorist al fasciștilor Gömbös și Hejjas.

Tentativa ce o pregătesc fasciștii va fi foarte bine organizată, și va avea proporțiile unei mari mișcări populare, cu caracter fascist și antisemit.

In fruntea acestei mișcări a „ungurilor cari se deșteaptă" se va afla Statul-major compus din Wolff, Gömbös, Hejjas, Haller și Friedrich.

Organizarea fracțiunilor provinciale e încredințată faimosului Hejjas.

In capitala Ungariei stau la dispoziția teroriștilor cu 12.000 de soldați partizani ai Ungurilor cari se deșteaptă, înarmați și gata de luptă.

Trupele fasciste dispun de mitraliere și tunuri grele.

Friedrich face propagandă ca s'atragă pe ofițerii legitimiști.

Tentativa a fost fixată pentru Octombrie, dar din cauză că guvernul — în vederea acestei acțiuni — a concentrat la Budapesta trupe numeroase, a fost amânată pentru luna viitoare.

Rakovszky, ministru de interne al Ungariei, a avertizat personal pe Friedrich și a amenințat pe conducătorii mișcării.

Scopul acestei acțiuni ar fi răsturnarea lui Bethlen și instituirea unui guvern fascist.

Propaganda iredentistă Ungară

Guvernul ungar a convocat pe profesorii școalelor secundare din Ungaria în vederea deliberării asupra mijloacelor celor mai eficace de a propaga ideile iredentiste în învățământul ungar.

S'a adoptat propunerea de a se decerne premii pentru cele mai bune lucrări cari vor trata despre subiectul următor:

„Directive pentru a asigura poporului o educațiune iredentistă".

Primul premiu ce s'a acordat până acum este în valoare de 10,000 coroane. El a fost decernat d-lui Ioan Karoly, profesor și preot ungar.

Premiile se acordă sub patronagiul guvernului.

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCUREȘTI
Reprezentanța Generală A.
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

„PREVEDEREA"

Societate Anonimă Română de Asigurări

Sediul Central şi Direcţiunea Generală: Brăila.

REPREZENTANȚA GENERALĂ: Cluj, Str. Baba Novac 9-a

Telegrame: „JAHODA" Telefon: 12-10

Capital social: Lei 10.000.000
Fonduri de rezerva: peste 15.000.000 Lei.

Primeşte asigurări în condiţiunile cele mai avantajoase:

INCENDIU
GRINDINA
TRANSPORT
FURT prin SPARGERE
ACCIDENTE
VIAȚA

Cazurile de moarte, supravieţuire, zestre, pentă viageră şi orice asigurări similare.

Pentru orice informaţiuni şi lămuriri, binevoiţi a vă adresa personal sau în scriş:

REPREZENTANȚEI GENERALE Cluj, Str. Baba Novac 9-a.

Ludendorf si politica franco-germană

Fostul şef de stat-major partizan al Statelor-Uniie în Europa

— Declaraţiile făcute unui deputat francez —

Paris. — „Le Matin“ scrie din Berlin: Generalul Ludendorf sosit la München a avut o convorbire cu d. Paul Reynaud, deputat din Alpii-dejos, care face actualmente o călătorie de studii în Germania.

In cursul intrevederii, care a ţinut 35 minute, fostul cuartiermaestru general al armatelor germane, care pare mai voinic ca oricând s'a declarat partizan al unei politici de apropiere între Franţa şi Germania. D-l Paul Reynaud i-a observat, că după părerea sa o apropiere nu ar putea fi proiectată decât după ce se va fi găsit soluţia problemei reparaţiunilor şi constatând incapacitatea Germaniei de a plăti din veniturile sale, a întrebat pe general ce crede de proectul unui impozit asupra capitalului particularilor germani în profitul reparaţiunilor, proect inspirat de acela al lui Hirsch şi Rechberg. Generalul s'a declarat partizan făcând totuşi observaţia că vor fi rezistenţe în lumea industriaşilor germani.

Considerând apoi raporturile de ordin politic, care s'ar putea stabili între cele două popoare, d. Reynaud a arătat vastele posibilităţi ce s'ar putea deschide poporului german în Rusia şi Asia din faptul unei apropieri, cu Franţa, însă opinia franceză, a spus el, păstrează impresia că directorii de conştiinţă ai partidelor din dreapta din Germania au păstrat mentalitatea vremei lui Frederic II, când popoarele luptau fără sfârşit pentru a-şi smulge provincii deoarece câmpul vizual al oamenilor de atunci nu se întindea dincolo de o fracţiune a Europei.

Generalul declarându-se de acord asupra acestui principiu cu deputatul francez acesta a precizat:

— Opinia franceză nu va fi liniştită atât timp cât nu va avea siguranţă, că poporul german consideră chestiunea Alsaciei-Lorenei ca definitiv rezolvită.

— Evocaţi amintiri dureroase pentru mine, pentru că am comandat la Strasburg. Chestiunea Alsaciei-Lorenei nu va mai fi pusă de poporul german dacă se stabilesc raporturi normale între cele două popoare.

Generalul a expus apoi, că după părerea sa, unirea Franţei şi a Germaniei este necesară pentru a salva civilizaţia occidentală de bolşevizmul, care ameninţă Germania şi care va distruge apoi Franţa însăşi.

După ce a atins chestiunea Orientului cu privire la care şi-a exprima părerea, că Anglia nu poate lupta contra lumei musulmane cu ameninţarea Rusiei sovietice în spate, generalul a încheiat spunând:

— Trebue create Statele-Unite ale Europei.

Frământările democraţiei germane

Majoritarii şi independenţii germ., vrăşmaşi până mai ieri, fuzionează, trecând peste voinţa lucrătorilor. Noul progr.

Un eveniment de o însemnătate capitală pentru viitorul politicei interioare a reich-ului este unificarea celor două partide socialiste: vechea social-democraţie (deapta) şi socialiştii independenţi stânga.

Ruptura dintre cele două fracţiuni socialiste s'a produs în timpul războiului, 1916; 15 sau 16 intelectuali, cum îşi ziceau având în frunte pe Hugo Haas se desliprră de trunchiul socialist, ca să întemeieze o Comunitate a muncii, care se afirmă în timpul zilelor revoluţionare din 1918 sub numele de partid socialist independent.

Partidul acesta îşi văzu apogeul în alegerile legislative de la 6 Aprilie 1920, când izbuti să grupeze 4.895,317 voturi şi să aleagă 81 deputaţi, pe când socialiştii din dreapta, cu mult mai solid organizaţi, nu adunară decât 5.614,456 şi aleseră 112 Dela Ianuarie 1919, când avură loc alegerile pentru Adunarea Naţională până la Iunie 1920, partidul socialist independent îşi văzu numărul membrilor dublându-se, trecând dela 2.314,322 (22 locuri) la 4.895,317 (81), pe când socialiştii din dreapta perdeau aproape jumătate din partizani.

Din nefericire blocul independent era eterogen: cuprindea alături de socialiştii moderaţi, partizani ai acţiunei prin vorbă şi scris, într'un cuvânt ai evoluţiunei, şi fervenţi comunişti. Dela început, germeni de neînţelegere se manifestară şi în 1921 se produse la Halle sciziunea nefastă între stânga şi dreapta partidului, sciziune, care marcă începutul decadenţei: fracţiunea stângă se alipi de partidul comunist nelăsând decât o parte slabă, ai cărui membri se risipiră repede.

De atunci crizele se înmulţiră în sânul partidului independent care, — deşi o parte din disidenţi, amăraţi, se întoarseră — nu s'a mai oprit pe panta nepopularităţii. Din lipsa de membri (mai puţin de 300.000 plăteau cotizaţii la ultimul congres, pe când altădată erau 800.000), resursele în bani scădeau; organul său, „Freiheit“ era ameninţat să dispară, după ce străbătuse şi el o criză gravă şi suferise o schimbare de redacţie, Hilferding fiind înlocuit prin Dittmann; cât despre fondurile electorale, nu mai existau.

Alte motive, tot atât de imperioase, au împins la unificarea celor două partide socialiste. Ele se referă fără îndoială la încercările făcute, acum câteva luni, sub impulsiunea partidului francez (S. F. Z. O.) spre a reconstitui unitatea internaţională a socialismului cu sau, la nevoe, fără comunişti.

Eşecul suferit de aceste încercări nu este aşa în cât e'e să nu poată fi reluate şi se pare că aceasta e ideea conducătorilor noului partid socialist german.

Teama de un bloc burghez

In adevăr, mai ales ameninţarea constituirei unui bloc burghez, mergând dela partidul populist (conservatori moderaţi, nuanţa Stinnes) până la democraţi, trecând prin centrul catolic, a stimulat proletariatul să formeze un bloc la rândul lui, ca să opue coaliţia intereselor sale aceleia a înaltei finanţe şi a schwerindustriei (industria grea).

Apostolii fuziunei: Scheidemann, Bernstein şi alţii n'avură nicio greutate s'adune aderenţi, în faţa riscului ce aveau socialiştii de a fi eliminaţi din guvern. Pericolul devenise iminent în urma încheierii acordurilor Lubersac-Stinnes, semnate în afară de clasa lucrătoare, în nasul sindicatelor.

Prin acordurile acestea Stinnes îşi arogă toate beneficiile convenţiunilor elaborate de fostul său inamic Rathenau la Wiesbaden. Este firesc ca el să caute să-şi retragă maximum de beneficii din domeniul politic. Altele sunt încheiate sau pe punctul de a fi, cu alte asociaţiuni industriale.

Partidul populist, care este organul marei industrii şi a cărui influenţă creşte în proporţie cu importanţa acestor acorduri vrea să aibă locul său în rândurile guvernului. El a şi obţinut adeziunea partidelor burgheze, care n'au altă pretenţie de cât să-şi întărească blocul prin adăogarea recruţilor atotputernici pe cât de bogaţi pe atât de gălăgioşi. Dealtfel cam de mult marii industriaşi catolici ai centrului şi financiarii partidului democrat întind braţele oamenilor de afaceri din partidul populist.

Două congrese

Spre a împiedeca constituirea acestui bloc, în orice caz spre a-i micşora efectele, socialiştii, uitându-şi disensiunile, au hotărât să fuzioneze. Două congrese pregătitoare s'au ţinut: unul al majoritărilor guvernamentali, la Augsburg, altul, al independenţilor la Gera. Niciunul n'a făcut decât să-şi ratifice soluţiunea ce fusese luată înaintea întrunirei: crearea unui mare partid socialist naţional german, al cărui congres unitar s'a ţinut la Nurenberg.

Noul partid, care se intitulează partidul social-democrat unificat a ales ca preşedinţi doi majoritari: Wels şi Herman Muller, Cancelarul dela Versailles, şi un independent: Crispien, preşedintele fostului partid dizident.

Programul de acţiune a fost adoptat în unanimitate. Iată-i punctele principale: luptă îndârjită în favoarea republicei şi în contra reacţiunei: apărarea zilei de 8 ore; democratizarea administraţiei şi justiţiei; curăţirea armatei şi poliţiei de toate elementele monarchiste; război neînduplecat contra speculei şi explotării poporului. Ca scopuri ultime, reconstruirea lumei pentru revizuirea tratatului dela Versailles şi întronarea socialismului, adică o nouă ordine economică şi socială, în care poporul nu va fi exploatat.

Am deschis

în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafot** şi de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public

Cu stimă

2283 **Maria Gacser.**

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară

Soc. An.

Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 şi 725

◆

Cumpără şi vinde soiu de monete streine. Concurenţe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.

Lloyd 605 1819

Au sosit ultimele modele de pălării fine „Borsalino“ şi „Habig“ la **Regele Pălăriilor Cluj,** Piaţa Unirii 17. Albituri pentru domni se află permanent. 779

In grădina de iarnă a hotelului CENTRAL dau reprezentanţii senzaţionale **Myriam Barka, Olga si Teddy.** Inceputul la 9 oare seara. Lloyd 1010 2222-1

Fondată la anul 1635

Piaţa Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate şi ornate bisericeşti

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

Clopot patentat

Unica fabrică în ţară care pregăteşte clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint şi mai multe diplome la diferite expoziţii Durabilitatea tonului armonia şi exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulţi ani. Inainte de face comandă ori unde, cereţi informaţiuni şi oferte de preţuri dela fabrica noastră. 2215

In curând v'a apărea în redactarea dlor: **Dr. Dionisiu Pop** secretarul baroului advocaţilor în Cluj şi **Dr. Eugen Szegö** advocat

condica de termene pentru advocaţi 1923

în ediţia firmei: Librăria „LEPAGE“ în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în ½ pânză, cu

LISTA TUTUROR ADVOCAŢILOR din ROMANIA-MARE

2298 **şi notarilor publici din Ardeal**

Costul condicei pentru cei ce o comandă lângă plată până 31 Octombrie Lei 120 + porto. Comandat şi plătit după 31 Octombrie Lei 150 + porto

Librăria „LEPAGE“ CLUJ

D-lor AGRICULTORI

Cele mai bune arături se fac cu

Auto-Tractorul ROMEO

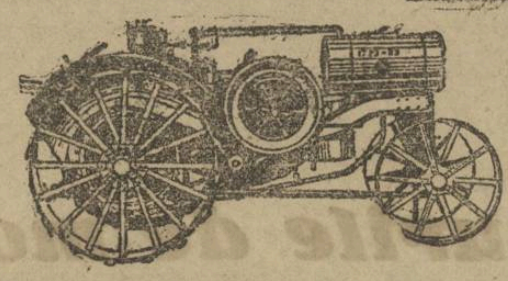

CEA MAI PERFECTA CEA MAI CONVENABILA MASINA pentru FACUT ARATURI

lucreaza uşor cu plugul sau automatic cu trei brazdare

atingand MAXIMUM de LUCRU cu MINIMUM de CHELTUELI

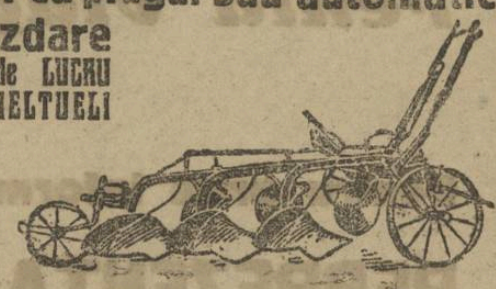

Catalogul şi condiţiunile de vânzare se cere la:

Reprezentanţa Generală PIERRE E. KIRSCHEN

Bucureşti, Calea Victoriei No. 43, Etajul III. 2285

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“, institut de arte grafice. Cluj,

Anul III. No. 642 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Joi 26 Octombrie 1922

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Înfrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
și
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MA... No. 3 (ETAJ II)
Telefon:
ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMIT...
Director: D. TOMESCU
Telefon:
C...A No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

„Pactul" de la Alba-Iulia

Dacă până acum mai puteau să existe îndoieli asupra tendințelor separatiste care se întrevedeau totuși așa de des în acțiunea politică a partidului național, astăzi, în urma atitudinei nenorocite față de actul încoronării, aceste tendințe s'au lăsat desvelite cu tot ce poate stida mai mult conștiința noastră națională. Căci iată, în manifestul redactat cu prilejul Incoronării, ca și în toate articolele prin care presa partidului național a încercat să explice cuprinsul și înțelesul acestui manifest, ni se vorbește, foarte stăruitor și cu totul altfel de cât până acum, despre „pactul" de la Alba-Iulia.

La început, dacă ne-aducem bine aminte, ziarele partidului național aveau un cuvânt mai puțin pretențios și oarecum mai dulce pentru cele hotărîte în Adunarea Națională de la 1 Decembrie 1918. Hotărîrile luate atunci, erau prezentate toate la un loc sub numele de *rezoluție*, iar fiecare hotărîre în parte purta numele de *deziderat*. Mai târziu, în loc de „deziderat"' s'a zis „hotărîre", iar acum, în loc de „rezoluție", vedem apărând cuvântul de *pact*. Ori, de la „deziderat", la „hotărîre" și dela „rezoluție" până la „pact" e o distanță pe care n'o putem înțelege de cât cunoscând și gândurile ascunse cu care conducătorii partidului național au luat parte la Adunarea de la Alba-Iulia.

Și cu ce gânduri s'au dus la Alba-Iulia conducătorii partidului național ni-o spune dl Avram Imbroane într'un articol publicat în nrul 2 al revistei „Țara Noastră" și intitulat „Banatul la Alba-Iulia."

Vorbind anume despre discuțiile care s'au desfășurat până să se ajungă la decretarea Unirii, dl Avram Imbroane ne spune că „primul proect de rezoluțiune prezentat comitetului executiv al partidului național în ședința premergătoare Adunării Naționale **cerea în mod categoric autonomia Ardealului până la înlăturarea tuturor deosebirilor culturale economice și pubiice dintre Ardeal și vechiu Regat, provenite din deosebita evoluție culturală, economică și politică a celor două ținuturi românești „și că" durata și extenziunea materială a acestei autonomii aveau să fie hotărâte de Adunarea provincială a Ardealului .a care trebuia să iea parte toate naționalitățile acestui ținut".**

Și dl Imbroane ne mai spune că spiritul în care a fost conceput primul proiect de rezoluțiune s'a vădit mai întâi prin coloanele ziarului „Românul" din Arad, organul partidului național, care trata în mod fățiș chestiunea autonomiei Ardealului.

Mulțumită celor scrise în „Românul" opinia publică din Ardeal și Banat a fost prevenită la timp și numai sub presiunea exercitată de ea în Adunarea de la Alba-Iulia comitetul executiv al partidului național a trebuit să modifice postulat din rezoluțiune referitor la autonomie.

Și totuși, cu toată rezistența opiniei publice, domnii din partidul național nu s'au lăsat până n'au introdăs prin surprindere formula „autonomiei provizorii" pe care, la urmă, simțind nevoia să se se explice, dl Maniu a prezentat-o ca un „Schönheits Fehler."

Nu e de mirare, prin urmare, că, astăzi, deși au trecut patru ani dela înfăptuirea Unirii, partidul național vine să-și mărturisească tendințele pe care în Adunarea dela Alba-Iulia a trebuit să-și le ascundă. Când în manifestele și în ziarele lui cutează să vorbească despre „hotărâri" în loc de „deziderate" și despre „pact" în loc de „rezoluție", partidul național nu face altceva de cât să înfățișeze Unirea ca un act a cărui deplină recunoaștere de către poporul din Ardeal ar fi legată de îndeplinirea unor anumite condițiuni.

Și într'adevăr, manifestul puplicat cu prilejul încoronării ne vorbește despre „postulate obligatorii", iar „Gazeta Transilvaniei", care e mai puțin iezuită în exprimarea adevăratelor tendințe ale partidului național, ne vorbește despre „pactul dela Alba-Iulia" ca despre „Constituția poporului din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș".

Partidul național însă ar trebui să înțeleagă un lucru: că conștința națională nu va primi niciodată ca actul Unirii să fie privit ca o simplă învoială gata să fie desfăcută la cea dintâi călcare a „condițiunilor" fixate și că temelurile viitoarei noastre Constituții nu puteau fi hotărâte la Alba-Iulia, ele trebuind să exprime sufletul politic al întregei națiuni.

Nu oameni noui, ci suflete noui

Multe lucruri au trebuit să fie reînoite în țara noastră după războiu. Lumea politică deasemenea. Partidele n'au mai rămas ceiace erau înainte de război. Ele și-au amintit trecutul, și-au păstrat orientarea lor generală, dar au ținut să se adapteze cerințelor unui viitor ale cărui condițiuni toată lumea căuta să le determine. Acele grupări politice cari n'au înțeles această poruncă a vremilor, s'au văzut scoase din viața politică. Ele nu mai înfățișează decât fantomele unui trecut.

Dar alături de vechile partide au răsărit partide noui cari au atras atențiunea asupra așa zișilor „oameni noui".

Datorită împrejurărilor de după războiu și profitând de un început de dezordine morală prielnică oricăror îndrăzneli, nenumărate legiuni de „oameni noui" își făcură apariția în politică. Toți nechemații, toată clientela vechilor partide, toți politicianii mărunți cari nu-și putuseră creia un nume prin valoarea lor înainte de război, folosiră turburile vremi și, exploatând credulitatea masselor, eșiră din subterane la lumină.

Ceiace au realizat aceste partide și ceiace reprezintă acești oameni noui s'a spus deseori și o vedem zilnic. In locul unui suflet nou, ei au adus numai pofte noui: în locul unei credințe noui, ambițiuni nestăpânite, în loc de mai multă cinste, imoralitate.

Ni se vorbește mereu de oameni noui, de politică nouă, de partide noui. Vedem ce înseamnă aceasta. Dar nu se spune un cuvânt tocmai despre ce ar trebui să se vorbească mai mult: despre suflete noui. Iată de ce este nevoe. Nimic mai lesne decât a schimba numele și aspectul exterior. Dar asta nu înseamnă nimic. Sufletul care bate înăuntru, acela este totul. Să ni se dovedească că oamenii noui au și suflete noui și atunci vom crede în opera lor de înnoire.

Munca atât de grea care așteaptă pe toți meșteșugarii viitorului nostru național și pe toți aceia cari se încarcă cu răspunderea guvernării țării, n'are nevoie de oameni noui la înfățișare, al căror aport se mărginește la câteva noui moravuri politice, la câteva principii a căror noutate ascunde anumite gânduri, oameni gata la nevoie să-și asigure interesele prin mijloace necunoscute vechei politici. Nu de aceștia este nevoie, ci de suflete noui. Și sufletul nou poate foarte bine să trăiască în corpul încercat al unui partid vechiu. El are atunci o virtute regeneratoare. El îi dă acestuia o viață nouă, o energie sporită și tânără, bine călăuzită de învățămintele unei lungi și fericite experiențe. El îi dă un cuvânt mai puțin gălăgios decât al oamenilor noui, o mai mare forță de muncă rânduită, simțământul răspunderii personale, o înțelegere superioară și autoritate în conducere.

De o mie de ori e mai folositor un partid vechiu, cu experiență, atent la lecțiunea faptelor, întinerit de un suflet nou, decât un partid nou condus de oameni noui, dar ale căror suflete nu s'au știut primeni. Și nouile noastre partide ne dovedesc, prin acțiunea lor de toate zilele, prin oamenii cari le conduc, că sunt noui numai prin firmă și că în corpul lor n'a bătut o singură clipă sufletul nou.

...esa cehoslovacă și Incoronarea Alba-Iulia

Sub acest titlu, în Nr. ci din 18 Oct., „Gazette de Prague" publică următorul inimos articol de fond, cu prilejul încoronării Suveranilor noștri:

„Duminică 15 Octombrie, națiunea română a sărbătorit cu nemărginită bucurie, încoronarea regelui ei, Ferdinand I. Această sărbătoare a fost ceva mai mult decât confirmarea solemnă a puterilor pe cari poporul i-le recunoștea monarchului său. A fost mai ales consacrarea României Mari ieșită din războiu, consacrarea unirei sub un acelaș sceptru a tuturor fiilor națiunei române. Acest lucru explică și locul ales pentru încoronare.

Ceremonia obicinuită ar fi putut avea loc în București, capitala regatului; dar ea nu era o ceremonie obicinuită. S'a ales deci un orășel de zece mii locuitori, Alba-Iulia pe care Ungurii o numeau Gyulafehérvár și Germanii Karlsburg.

Așezată în mijlocul Transilvaniei, Alba-Iulia este simbolul viu al unirii națiunei române. Ea a jucat într'adevăr un rol de primul ordin în istoria poporului român.

Ea a representat în mai multe împrejurări aspirațiile lui seculare către unire și libertate. Acest orășel, adăpostit în valea Mureșului este unul din leagănele națiunei. E, după cât se spune, într'adevăr, vechea Tharmis a Dacilor, strămoșii Românilor. E, în orice caz, vechiul Apulum al Romanilor. Ea a fost mult timp obiect de lupte; cucerită de unii, recucerită de alții; distrusă de mai multe ori, ea renășțea totdeauna din cenușă. La sfârșitul sec. XVI-lea, Alba-Iulia ia deja un loc de onoare în istoria românească. In 1599, Mihaiu, voevodul Vallahiei, reușește să pună mâna pe fortăreața Albei Iulii. Transilvania se găsea de fapt, alipită Valahiei, formând o primă România-Mare, a cărei existență, a fost — vai! — trecătoare.

Transilvania fiind reîntoarsă sub jugul maghiar, orașul Alba-Iulia a fost centru rezistenței românești împotriva opresiunei. Aici, is bucniră, la diverse epoci, revoluțiile prin cari poporul căuta să se libereze. In 1784, revoluționarii Horia și Cloșca aici au fost supuși la chinul roatei. Aproape un secol mai târziu, în 1848, Avram Iancu care conducea o nouă răscoală românească, a fost prins tot în această cetățenie a Albei-Iulii. De mai multe veacuri deci, amintirea României Mari a voevodului Mihai, rămăsese legată de acest orășel. Reconstituirea acestui regat unit, făcea obiectul celor mai vii aspirații ale poporului român. Se știe partea pe care au luat-o România în ultimul războiu și participarea ei la victoria comună a Aliaților. Transilvania își vedea însfârșit realizate dorințele ei seculare. La 1 Decembrie 1918. întrunită în Alba-Iulia, adunarea națională a Românilor transilvăneni proclamă alipirea țării de regat. România-Mare era reconstituită. Scăpată de Maghiari, contra căro ra ea luptase atâta timp, era drept ca Alba-Iulia, care fusese atât de încercată, să ajungă în cinste. Ea a văzut deci între zidurile ei, încoronarea primului suveran al României Mari, reunindu-se pentru totdeauna, într'un acelaș regat, toate provinciile românești, închegându-se într'un acelaș popor, toți copiii unei aceleiași națiuni. Gândindu-te la strălucitul simbol care este această încoronare, înțelegi și partea pe care o ia Cehoslovacia la această sărbătoare.

Intreg poporul cehoslovac, se asociază într'adevăr, din toată inima, la serbările din Alba-Iulia, căci nu numai că a luptat și triumfat alături de poporul român, dar el se simte, mai mult, legat de acesta printr'o seculară prietenie, întărită și mai mult prin sângele nă victorie. Se poate deci spune că asistând la ceremonia dela Alba-Iulia, delegația cehoslovacă a îndeplinit mai mult decât o datorie de curtuazie; ea a adus poporului român via mărturie a legăturilor indisolubile care leagă cehoslovacia de România Mare.

Intrunirea consiliului popoarelor la Budapesta

Eri s'a întrunit la Budapesta consiliul Uniunei Popoarelor sub președința d-lui Rusini reprezentantul Italiei.

Contele Aponny după ce salută, în limba augleză și franceză pe membrii consiliului, arată importanța ce prezintă pentru națiunile Europei acest consiliu.

A răspuns președintele Rusiui. „D. Ruesen, profesor la Universitatea din Bordeaux și secretarul general al uniunei, a făcut o dare de seamă asupra activității consiliului pe 1921.

Dl Ruesen a făcut apoi o lungă expunere asupra discuțiilor recente dela Genova.

Popoarele Europei și-au fixat 3 direcțiuni.

Cele din centrul Europei tind spre mica antantă.

Popoarele baltice s'au constituit într'o ligă seperată, iar statele lipsite de minorități într'o altă grupare.

Dl Ludovic Ernö propune o comisiune internațională a minorităților.

Dl Șandor propune o comisiune internațională economică și financiară

Profesorul dela Academia de științe din Budapesta, Albert Berzovici, propune o comisiune a de armării, care să funcționeze în permanență

Mişcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Citind revistele

„Ţara Noastră" Reapariţia revistei „Ţara Noastră" de sub conducerea dlui Octavian Goga a surprins în mod plăcut mai toată pătura intelectuală.

Fie bine venită!

La o întrunire politică (în Ardeal:) am auzit strigătul de „trăiască Goga poetul — jos politicianul!"... Acum când dl Goga readuce la lumină „Ţara Noastră" revistă literară şi politică am mai putea repeta a e-laş strigăt? — Nu!

Lăsând laoparte orice judecată subiectivă, indiferent de ce politică face dl Oct. Goga, d-sa înainte de-a fi politician e poet. „Goga poetul" totdeauna o să întunece pe „Goga politicianul"

Cine a reuşit odată să-şi formeze o personalitate literară, n'are nevoie, — nu poate să-şi formeze a doua personalitate politică. Sunt două caractere, două temperamente esenţial diferite ce se cer pe aceste două terenuri de activitate.

In cazul prezent avem exemplul tipic. Neîndoios, spiritul observator, analitic, cu totul sensibil al marelui poet nu îşi pierde puterea imediat ce iese din domeniul poeziei. In articolul „Criza partidului naţional din Ardeal" — articol pur politic — observăm aceleaşi calităţi de care se bucură dl Oct. Goga. Dibuiala nehotărâtului partid naţional veşnic în căutarea unui aliat, care, în concepţia jezuitică a acestui partid nu poate fi decât tapul scoborât în fântână bulă, — dibuială zadarnică — e admirabil prinsă şi clar expusă de dl Goga; concluziile urmează firesc: partidul naţional trece printr'o criză serioasă şi nu vede scăparea decât în „preliminarul de acord" încheiat cu ţărăniştii.

După celelalte două încercări antecedente de a intra în legături cu partidul ţărănist, comitetul executiv de cinci, al acestui partid a avut prilejul să cunoască mai deaproape cum înţeleg cei „o sută" o colaborare politică. E just şi bine observat tot ce spune d. Goga.

Dsa mai publică în acest număr „Din larg", în care lăsând în urmă noianul frământărilor de ură de pe pământ, poetul cearcă să se ridice spre culmi senine:

„Eu urc... Acolo jos în adâncime
„Aud viaţa ce-şi întinde hora
„E necurmatul cântec din vechime.
„ Il ştiu... mai bine n'o să-l ştie inime...

Scăpat de noroiu prins în putreda-i osândă, ce i-a rămas în urmă el se îndreaptă spre

„Neprihănita, mândră poezie,
„Lumină albă, veşnic adorată...

Acum vedem într'adevăr pe poet. Sus, deasupra sbuciumărilor vieţii meschine plină de interese: acolo ne place să-l vedem şi acolo ar şi trebui să stea!

„Hiena" O revistă admirabilă... ca tehnică: apare pe hârtie velină cu clişee colorate, anteturi şi desemnuri artistice, care cuprind însă între ele rânduri de o polemică desgustătoare şi rău înţeleasă.

Nu ne supără insultele, asvârlita cât ne revoltă însă mentalitatea acestor doi, care-şi fac un titlu de glorie ducând o asemenea luptă — pornită numai din trebuinţa de-a urla şi de-a se bucura de anumite recompense primite din mâna linsă pe care mâine sunt gata s'o muşte.

Revistă de pamfle'... Entuziastul servitoresc al colaboratorilor ei este de lăudat!

Nu aceasta ne trebue însă acuma; ne trebue o operă de demoralizare socială. Ceace se putea strecura — cu indulgenţă! — în trecut, în România de azi nu mai poate fi tolerat. Azi când o ţară întreagă aşteaptă o renovare sufletească, care să înlocuiască atmosfera grea şi otrăvitoare de până acum, urletul Hienelor apare ca ceva anacronic şi ne desgustă. *O. B.*

ECOURI

La ce duce superioritatea intelectuală

Jean Jeacques Rousseau a dat în viaţa-i deseori semne de rătăcire cerebrală ca şi Auguste Comte care a vrut să-şi arunce soţia în lacul dela Enghien. Schopenhauer vorbea tare şi gesticula în stradă, a rupt braţul proprietarei lui pentrucă făcea gălăgie, devenea furios când îşi vedea numele scris cu doi p îşi ardea barba în loc să şi-o radă, spunând că e mai expeditiv şi-şi ascundea banii pe sub saltele. Dante era de multe ori în prada halucinărilor. Newton [illegible] Guy de Maupassant şi André Gill au murit nebuni, iar O'Connel Donizetti şi Baudelaire de paralizie generală.

Produse de artă populară română în Muzeul de Ţesături din Lyon

In numărul „Infrăţirei" de la 22 Iunie am publicat că, prin stăruinţa dlui profesor Oprescu, a fost strânsă şi trimisă la Lyon o colecţie de broderii populare româneşti. Tot cu această ocazie am reprodus şi scrisorile de mulţumire ale Preşedintelui Camerei de Comerţ din Lyon, de care depinde importantul Muzeu de Ţesături din acest oraş, şi ale Directorului Muzeului.

La această epocă însă obiectele nu fuseseră înmânate celor în drept, căci se găseau încă pe drum. Ele au fost trimise prin dl profesor Focillon, care a binevoit să se însărcineze cu predarea lor, cea ce s'a şi făcut, cum dovedeşte scrisoarea pe care o reproducem mai jos, adresată dlui Oprescu.

6 Oct. 1922 No. 3278

Domnule Profesor.

Dl Focillon ne-a adus din România bucăţile de artă populară română pe care aţi binevoit a le trimite Camerei noastre, pentru Muzeul său istoric de ţesături.

Am onoarea să vă reînoesc expresia viei noastre recunoştinţe pentru acest dar, şi să vă rog încă a mulţumi persoanelor care au binevoit să participe la această generositate.

După cum vă spuneam în scrisoarea mea de la 9 Iunie, o menţiune va indica proveniena acestor ţesături şi numele amabililor donatori.

Primiţi, etc. Preşedintele
Cam. de Com. din Lyon
LOUIS PRADEL

Odată cu această scrisoare dl profesor Oprescu ne mai trimite şi lista obiectelor dăruite Muzeului din Lyon şi ne roagă să exprimăm în numele d-sale călduroase mulţumiri Ministerului Artelor, care i-a pus la dispoziţie 5000 de lei, pentru care sumă s'au înaintat acte justificative, d-nei Sabina Dr. Cantacuzino şi d-nei Silvia Comşa, donatoare.

S'au trimis:

1. O cămaşă din Sibiiste.
2. Un pahiol, ambele dăruite de doamna Comşa.
3. O cămaşă din Vâlcea.
4. O fustă din Vâlcea.
5. 8 fragmente de broderie modernă după modele vechi. Toate aceste obiecte dela No. 3, 4 şi 5, dăruite de doamna Sabina Dr. Cantacuzino.
6. O cămaşă din Oltenia.
7. 5 oprege din Oltenia.
8. O cingătoare din Oltenia.
9. 2 fuste din Oltenia.
10. O maramă din Muscel.
11. O mânecă de cămaşă din Bucovina.
12. Un opreg din Banat, cu ciucuri.

Toate aceste obiecte, împreună cu o cămaşă de Vlaşca destinată muzeului din Cluj, au fost cumpărate din suma pusă la dispoziţie de Minister.

13. Un opreg din Ardeal.
14. Două conciuri din Banat.
15. 4 oprege din Banat, fără ciucuri.

Acestea din urmă au fost dăruite de domnul Oprescu.

Specimemele acestea de artă românească au fost alese, pe cât a fost posibil, printre cele mai caracteristice şi mai de valoare. Ele vor sta alături de cele mai admirabile produse brodate şi ţesute de mâna omului, în Muzeul de Ţesuturi din Lyon, cel mai însemnat din lume şi cel mai bogat muzeu de acest fel.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Ştiinţele experimentale şi Spiritul pozitiv

In revista „Les Annales", Georges Urbain, membru al Institutului Franţei şi profesor la Sorbonne, publică, sub titlul de mai sus, un articol în care se ridică împotriva tiraniei „pozitivismului" care tindea să excludă din ştiinţă ipoteza. Redăm în rezumat ideile principale din articolul savantului profesor francez.

Ştiinţele experimentale, recunoscute de antichitate, şi-au luat avântul, sub impulsiunea Enciclopediştilor, în a doua jumătate a secolului XVIII.

In această epocă se produse cea mai mare schimbau pe care a cunoscut-o spiritul omenesc dela Renaştere. Revoluţiunea care se face atunci în gândirea ştiinţifică trebue să transforme complect civilizaţia.

Aceasta pentrucă ştiinţele experimentale reprezintă un folos social necunoscut de celelalte ştiinţe. Desvoltarea procedeurilor industriale este consecinţa lor. Intr'un secol, progresele pe care industria le datoreşte ştiinţelor fizice au schimbat faţa lumei.

In timpul secolului XIX, ştiinţele experimentale au fost mai ales dominate de spiritul pozitiv. S'a admis că experienţa permitea numai de a se stabili între fapte acele raporturi ce se numesc legi, şi că în afară de aceste legi care rezumă faptele, nu sunt cunoştinţe reale, dar numai speculaţiuni care pot să joace în ştiinţă rolul de ornamente, dar a căror întreagă valoare era contestată.

Este clar că, prin definiţie, speculaţiunile teoretice ies din domeniul pozitiv. Dar oricât de logică ar fi această cunsecinţă, trebue considerată cu un argument ultim, şi peremtoriu. Cunoştinţa pozitivă valorizâ prin certitudinea ei. Aceasta nu este contestabilă Ori şi ce lege riguroasă are urmări care confirmă o prevedere sigură. Legea este de ajuns pentru une cunoştinţa nu este decât un punct de plecare pentru aplicaţiuni imediate. Creşterea bunei stări materiale pe care o aduc umanităţii justifică îndeajuns interesul pe care-l prezintă legile experimentele. Această filozofie este coherentă şi chiar generoasă. Pozitivismul a găsit în atâtea însuşiri forţa şi succesul său. De unde vine oare că afară de câteva spirite geometrice, savanţii n'au putut să se mulţumească? Care este dar slăbiciunea unui sistem seducător prin claritate, logică simplicitate şi grija manifestă de a îmbunătăţi soarta oamenilor?

Slăbiciunea sa provine de acolo că nu este decât un sistem. Auguste Comte l'a înţeles atât de bine că a vrut să facă din el o religie. Nu se putea să se sublinieze mai bine caracterul său dogmatic, intransigent neomenesc.

Pozitivismul stabileşte o erarhie în formele certitudinii. Nu urmează însă, că nu are chiar din punct de vedere ştiinţific, alte forme de certitudine decât aceea zisă "pozitivă". Marea abilitate a pozitiviştilor adevăraţi a fost de a întrebuinţa cuvintele „ştiinţific" şi „pozitiv" ca termeni sinonimi.

Această precauţie taia scurt orice discuţie, căci, cine ar fi riscat în materie de ştiinţă, să nu fie „ştiinţific".

Dealtfel, în timpul secolului XIX, ştiinţele experimentale, mai ales chimia, erau destul de tinere pentru ca să poată trece drept speculaţii teoretice. Urmând metode adoptate la technice simple, trebuiau culese nenumărate fapte, materiale pentru legi numeroase. Dar, din moment ce observaţiunea unor fapte nu mai era decât un control a acestor legi, interesul său trebuia să pălească. Problema se impunea de a coordona aceste legi la rândul lor pentru a asigura fiecărei părţi a ştiinţei unitatea sa. In acest nou domeniu gândirea putea să se creadă în dreptul de a se depărta dela metoda riguros pozitivă. Se părea că singură ipoteză şi în special ipoteza atomică ar putea să cimenteze legile particulare unele cu altele pentru a realiza sintezele teoretice. Descoperirea principiilor termodinamice, ştiinţa energiei care permitea de a regăsi prin deducţie pură unele legi experimentale, asigură pozitivismului victoria, care risca de a-i scăpa!

Pozitivismul strict triumfă. Scrierile lui Duhem au celebrat victoria sa cu oare care cruţare şi cele ale lui Ostwald fără niciuna. De atunci nu numai că ştiinţa putea să se lipsească de ipoteze, dar chiar trebuia.

Insă istoria ştiinţelor experimentale arată că cele mai bune doctrine nu sunt foarte fecunde decât un timp anumit.

Raţionamentele cele mai subtile, technicele cele mai ingenioase iau aspectul de rutine al căror interes nu se mai susţine decât prin aplicaţiunile industriale la care pot conduce. Savantul figurează atunci ca inginer şi el pierde moralmente în schimbul acesta, când el nu este cu desăvârşire dezinteresat.

Imi place să cred că savanţii sunt de toate timpurile şi chiar de-al nostru. Ar fi regretabil ca ei să nu se poată deda la experienţe de ştiinţă pură (din care nu se ştie ce aplicaţiune se va putea ivi) fără de a fi taxaţi de spirite falşe.

Intr'o civilizaţie foarte complicată cum este a noastră, trebuesc activităţi de orice fel. Şi dacă savantul ia locul technicianului de uzină, cine va lua pe acela al savantului? Cine va desminţi învăţăturile istoriei, încât să susţină că orice căutare a ştiinţei pure este zadarnică şi că omenirea niciodată nu va trage din aceasta vreun folos?

Intr'o epocă de specializare extremă, se poate aduce o învinuire savantului pentrucă este universal?

Când asemenea învinuiri vin de sus, este sigur că ele emană dela un adept al pozitivismului pur, care este întrucâtva pe sfârşite. Barierile în care acest sistem a vrut să mărginească spiritul ştiinţific, trosnesc. Ştiinţele fizice au găsit acest mijloc de a se reînoi. Ipoteza atomică, ieri respinsă, este acum mai vie ca oricând Ea ajipise numai şi, firesc, s'a deşteptat la ceasul prielnic. Deşi nu este pozitivă, ce nu răspunde mai puţin unei nevoi a spiritului omenesc care nu vrea să neglijeze niciunul din mijloacele pe care le are de a cunoaşte, de a înţelege sau de a simţi. Se poate, în America, să se construiască stabilimente ştiinţifice unde diviziunea muncii şi specializarea să se complecteze prin toate resursele taylorismului. Nu neg serviciile eminente pe care acest fel de stabilimente vor putea să le aducă ştiinţei.

Ele vor permite să se umple supărătoarele lacune ale erudiţiei. Dar ştiinţa cere, ca şi arta, anumite calităţi individuale pentru a inova, adică pentru a creia în adevăr. Se poate închipui oare o artă taylorizată?

Se uită prea adesea că este un minimum de bunăstare pe care societatea n'ar putea să-l cunoască fără libertate. Să se facă dar ştiinţă întâiu, fără ca cineva să se silească a-i impune mijloace sau margini.

Şi se vor face apoi sisteme pentru a o justifica, şi a o face pozitivă.

Iarăşi descălecarea

Un ziar din Bucureşti scrie următoarele: „In tratativele cari au avut loc între partidul naţional şi cel ţărănist, acesta a declarat că nu are nimic de obiectat contra extinderei partidului naţional în vechiul regat.

Celace partidul ţărănist a cerut este ca atâta vreme cât partidul naţional tratează cu dânsul să nu trateze şi cu alt partid, celace conducătorii partidului naţional a admis.

Inscrierea, deci, în partidul naţional au unor cetăţeni sau grupuri de cetăţeni din vechiul regat sau chiar crearea de secţiuni locale ale acestuia nu sunt contrare stipulaţiunilor preliminare în vederea unei eventuale înţelegeri în're partidul naţional şi cel ţărănist".

Iată din nou lansată povestea descălicării partidului naţional în vechiul regat. Ori de câte ori coarda regionalismului a fost întinsă prea tare, se recerea la acest truc pentru a nu-şi înstrăina simpatiile pe care partidul naţional crede că le are în vechiul regat. Povestea descălicării noi o cunoaştem de mult, dar n'am văzut la conducătorii partidului naţional un singur pas pentru a traduce în fapt celace făgăduiau. De altfel oricine cunoaşte spiritul care călăuzeşte partidul naţional, si-a dat seama dela început că „descălicarea" nu este decât un truc. Cum puteau gândi serios la o atare acţiune oameni a căror înţelegere politică se opreşte la Ardeal şi a căror minte e mai aproape astăzi chiar de Budapesta decât de Bucureşti?

Dealtfel d-l Vaida a ţinut săşi afirme încă odată, cu prilejul unei recente întruniri, strâmtu-i regionalism. Formula „Ardealul al ardelenilor" a fost din nou aruncată cu o violenţă sporită.

Şi când chiar omul care conduce de fapt politica partidului naţional, îşi strigă cu atâta cinism regionalismul, ce temei se poate pune pe intenţiunea de descălicare trâmbiţată de presa partidului?

Găsitu-s-a vreun om politic din vechiul regat care să spună „Regatul al regăţenilor"? Nici unul. Iată adânca deosebire care există între partidul naţional şi toate celelalte grupări politice din România.

Bucuria iredent. maghiar

Ce nu'a prevăzut conducerea partidului naţional.

Am remarcat în nenumărate împrejurări substratul antiromânesc al acţiunilor partidului naţional. La fiecare remarcă s'a dat dela conducerea acestui partid o nouă desminţire-comunicat, în care partidul naţional îşi striga patriotismul de vorbe. Din nefericire aproape totdeauna am avut trista satisfacţie de a nu fi profeţi mincinoşi. Intre faptele şi vorbele partidului naţional există şi se menţine o profundă contrazicere; faptele au stat şi stau continuu la extrema opusă a tututor exploziilor de patriotism ocazional şi sec.

Atitudinea adoptată de partidul naţional faţă de actul încoronării suveranilor este totceea ce această perzistenţă diabolică în nepatriotism putea să producă mai adios. Lămuririle, atât de dese, cu cari partidul naţional voia să îndulcească atmosfera nefavorabilă ce şi-a creiat în ţară, sunt exemplul clasic al perfidiei lipsite de conştiinţă naţională care sălăşlueşte la conducerea acestui partid de ruşine naţională.

Rezultatele le avem astăzi mai curând decât ne aşteptam. Din abţinerea partidului naţional iridenta maghiară îşi face o armă; din „lămuririle" semnate de cei patru principali conducători naţionalişti, Ungurii scot argumentele cu cari să dovedească Europei că Transilvania a fost „furată" Ungariei; iar din infamiile publicate de către oficioasele acestui partid, calomnia că poporul n'a participat la încoronarea suveranilor tuturor Românilor pentru că nu vrea să recunoască o autoritate de stat care nu este a sa, naţională.

Glasul deputatului Szilágyi se va ridica următor contra noastră în inima Adunării naţionale maghiare. Şi iridenta maghiară care stă şi pândeşte atent orice mişcare a noastră va tresări satisfăcător la *dovezile* pe cari nu Szilágyi le face, ci partidul naţional care încă se crede îndreptăţit să vorbească în numele poporului român din Ardeal. Acolo se vor savura cu deliciu pretinsele consideraţiuni juridice cari formau baza opoziţiei partidului naţional; se va aplăuda cu frenezie când se va ceti în „Patria" că poporul a fost dus plătit la Alba Iulia şi că primarii ardeleni au defilat la Bucureşti cu ameninţarea amenzii de „5000 lei" în buzunar; iar când „Gazeta Transilvaniei" şi „Lupta" vor lua locul pe pupitrul oratorului alături de „Patria" şi „Aurora" întreg Parlamentul maghiar va fi în delir. Se vor analiza cu preţiozitate toate mişeliile inconştiente ale acestor ziare puse în slujba urei şi a distrugerii, se vor cântări atent cuvintele „valahe"; se vor pipăi cu interes foile tipărite cu litere „barbare" şi rândurile preţioase vor lua loc alături de coloanele cu respectiva traducere ungurească, franceză şi engleză.

Dosarul va merge apoi la Liga Naţiunilor, unde „Ungaria nedreptăţită" va cere să i se „restitue" „pământul răpit al Transilvaniei Ungureşti", profanat prin actul de la Alba-Iulia, la care „minoritatea" românească a acestui pământ n'a consimţit să participe.

Acestea se vor şti şi se vor striga în potriva unităţii noastre naţionale.

Partidul naţional a săvârşit o greşală la care numai orbirea patimii la târât. Oricât s'ar încerca astăzi să se „lămurească", comunicatul publicat în numărul „Patriei" de eri, va trece neobservat peste granită. El nu foloseşte maghiarismului imperialist de la Budapesta; ce i-a fost de trebuinţă, i s'a servit la timp.

OPOZIŢIONISMUL partidului naţional

Sancţiuni întârziate pentru constatări făcute la timp.

Multă vreme, acei dintre cercetătorii cari s'au străduit să descopere cu grija unei scrupuloase obiectivităţi psichoza specială a manifestărilor partidului naţional, surprinzător de antinaţionale faţă de tot ce-i românesc în ţară la noi, au ezitat să pule diagnostica adevărată.

Aceasta şi din pricina unui scrupul de conştiinţă care se menţinea cu îndârjire şi din cauza imposibilităţei şi groazei de a se deprinde cu idea că reprezentanţii unui partid ardelenesc, moştenitori ai unor oameni cari au luptat aprig pentru cauza românismului în vremea lor, pot fi capabili de atâta mişelnicie sufletească.

Scrupulul de conştiinţă era teama de a se interpreta oarecum greşit acţiunile şi faptele reprobabile ale partidului naţional, care cu toată urîţenia lor morală, ar fi putut avea o scuză. Şi anume scuza că şefii naţionalişti şi discipolii lor întru regionalism, sunt fascinaţi de mirajul luptei de secole a vrednicilor lor predecesori cu Ungurii şi confundă Bucureştiul cu Budapesta şi Statul român cu impilătorul Stat Maghiar.

Da când s'a văzut de întreaga opinie publică românească că în susţinerea calomniilor şi uneltirilor îndreptate contra Statului nostru, naţionaliştii ardeleni sunt în stare să dea mâna cu ungurii şi să proslăvească împreună cu dânşii vechiul regim maghiar — n'a rămas pentru scrupuloşii cercetători cari au întârziat atâta să releveze o stare de fapt jignitoare pentru demnitatea naţiunei româneşti, dar adevărată în cruzimea ei, decât al doilea motiv. Motivul de adâncă nedumerire şi desgust că se pot găsi oameni politici cu pretenţie de obârşie şi de naţionalitate românească, cari fără pic de remişcare, să aibă curajul de a terfeli în aşa hal, solidaritatea noastră naţională.

Dar întriun târziu, diagnostica a trebuit să fie pusă, cu toată durerea constatărei încă de timpuriu făcută, pentru ca rătăciţii să fie izolaţi din viaţa politică şi socială a întregului Ardeal cu suflet românesc, capabil de cele mai însufleţite sentimente naţionale.

Aşteptăm încă o lămurire

— Cele două încoronări: Carol IV şi Ferdinand I şi partidul naţional — O întâmpinare la care se asociază toată suflarea românească —

Pentru a-şi justifica lipsa dela serbările încoronării, partidul naţional s'a dedat la tot ceea ce sofistica unei vechi practice iezuite le punea la îndămână. Conducătorii partidului naţional au vrut să dovedească ţării că nu îndemnaţi de meschine calcule de politică internă au fost absenţi de la serbarea care simboliza izbânda martirajului nostru naţional.

Să zicem că pretenţia partidului naţional este adevărată, că d. Maniu şi d. Vaida au copt castane acasă în timp ce la Alba-Iulia Suveranii se încoronau, nu pentrucă au socotit că lipsind vor răsturna guvernul şi vor lua puterea, ci numai, aşa, ...de dragul castanelor recoltate proaspăt la Baia-Mare.

Să zicem... dar nu ne lasă d. Rusu Abrudeanu care pune discrete întrebări conducătorilor partidului naţional, amintindu-le de altă încoronare, la care n'au stat să coacă fructul sălciu încătuşat în coaje plesnitoare, ci au ciocnit cu Tisa pentru sănătatea drăguţului Carol al IV-lea al Ungariei. Pe atunci se pare că d-lui Maniu nu-i plăceau castanele de Baia Mare şi nu le cocea făcând planuri de politică internă. Pe atunci partidul naţional asista la încoronări fără să cerceteze dacă Regii jură pe o constituţie vechie sau nouă, românească sau nu. Pe atunci domnul Vaida nu striga în întruniri publice că „Ardealul este al Ardelenilor" ci săruta umil pulpana mantiei habsburgice de la Budapesta, ca delegat al partidului naţional, care după şase ani de la aceea a lipsit de la încoronarea Suveranilor tuturor Românilor.

Căci iată ce spune d. Rusu-Abrudeanu într'o întâmpinare publicată de „Viitorul":

„Dacă partidul naţional crede că a făcut un act înţelept şi patriotic refuzând să participe, în catedrala integrităţii noastre naţionale din Alba Iulia, la serbările încoronărei slăvitului nostru rege Ferdinand I, să ne lămurească ce motive puternice româneşti l'au putut îndemna să ia parte, prin însuşi vice-preşedintele său, la ceremonia încoronărei ca rege al Ungariei a lui Carol IV, *care a avut loc la sfârşitul lunei Decembrie 1916, adică tocmai atunci când mica Românie suferea mai sfâşiată şi sângera în mod eroic pe pământul Moldovei pentru desrobirea Ardealului?*

Suferinţele de veacuri ale poporului român ardelean se evaporaseră oare ca prin farmec în Decembrie 1916, pentruca partidul naţional să simtă, fără nici o remuşcare morală, chemarea de a asista în catedrala din Buda, în sunetul goarnelor prevestitoare de dezastru şi al strigătelor heraldilor unguri, la încoronarea nefericitului împărat şi rege al defunctei monarhii austro-ungare?

„Adică cum, d-lor Maniu şi Vaida, în Decembrie 1916, Românii clipa istorică, în care, la Albaţia partidului naţional, aveau motive binecuvântate să se înveselească şi să tresalte de bucurie la Budapesta cu prilejul încoronărei aceluia, care prin punerea coroanei Sf. Ştefan pe capul său simboliza pentru ei continuarea domniei jugului şi a robiei seculare, iar astăzi, 15 Octombrie 1922, aceiaşi Români şi acelaşi partid politic trebue să-şi înăbuşe în inimi durerea ce o resimt în clipa istorică, n care, la Alba Iulia, se celebrează nunta primului rege al României-Mari cu provinciile desrobite, graţie patriotismului său fără pereche şi sângelui bravilor oşteni din mica Românie?

„La toate aceste întrebări, pe cari ni le sugerează în aceste momente mari odioasa conduită politică a partidului naţional, aşteptăm cuvântul d-lor Maniu şi Vaida".

Aşteptăm şi noi, şi alături de noi toată suflarea românească, cuvântul lămuritor. Aşteptăm pentrucă dorim să putem zice că nu din meschine calcule d. Maniu s'a grăbit să furnizeze iridentei maghiare argumentele lui Szilágyi contra integrităţii noastre naţionale şi drepturilor româneşti în aceste ţinuturi.

Imbunătăţirea situaţiei funcţionarilor

Clasa funcţionarilor, atât de greu lovită de scumpirea anormală a vieţei în timpurile critice ce le trăim, s'a bucurat în totdeauna de toată solicitudinea guvernului actual. Numai elementele anarhice din sânul funcţionărimei, animate de un necugetat spirit de critică negativă, au căutat să tapanta pornirilor inconştiente ca greva şi alte manifestări nebuneşti, dar fără nici un rezultat.

Căci clasa funcţionărească conştientă de rolul său şi convinsă de bunele intenţii ale guvernanţilor de astăzi, a aşteptat cu răbdare şi nestrămutată încredere îmbunătăţirea situaţiei sale, respingând cu indignare propunerile celor câţiva rătăciţi doritori de a pescui în apă tulbure. In adevăr guvernul actual nu putea promite nimic, până nu vedea limpede posibilitatea de realizare a acestor promisiuni. Partizan al politicei de fapte, aparţinând unui partid căruia i-a plăcut totdeauna realizările şi a boicotat lăudăroşia goală, guvernul actual n'a voit să urmeze pilda averescanilor care promiteau foarte mult pe hârtie, pentrucă atunci când era vorba să traducă în fapte aceste nobile promisiuni, să nu poată plăti funcţionarilor nici salarul de bază în mod regulat. Erau luni când bieţii funcţionari nu primeau leafă şi tocmai târziu, după câteva luni interval, se gândeau oamenii de guvernământ că ar fi nimerit ca Statul să-şi plătească datoriile faţă de salariaţii săi.

Ori departe de a utiliza aceste procedee, guvernul de astăzi a lucrat serios la îmbunătăţirea soartei funcţionarilor. Harnicul ministru de finanţe, dl Vintilă Brătianu a văzut clar că chestiunea funcţionarilor este strâns legată de situaţia financiară a ţărei şi până nu se remediază aceasta, problema funcţionărească nu poate avea soluţii, ci numai simple paleative.

După echilibrarea bugetului, consolidarea datoriei flotante, restrângerea inflaţiunei monetare şi alte măsuri financiare salutare, s'a putut asigura ţărei în primele şase luni ale anului bugetar în curs, adică până astăzi, un frumos excedent. E interesant şi instructiv ca să arătăm în câteva cuvinte din ce venituri provine acest binecuvântat excedent bugetar, resursă sigură pentru ameliorarea situaţiei precare a funcţionarilor.

In primul rând 100 milioane sunt rezultate din economiile de personal ce s'au făcut şi se vor face încă până la April 1923, te cu o selecţionare a personalului funcţionăresc, nimeni nu are a se plânge, de oarece este şi în interesul statului şi în acel al funcţionarilor.

Restul excedentului afectat nevoilor funcţionăreşti rezultă din încasarea impozitelor directe şi indirecte pe primele 6 luni ale acestui an bugetar. Desigur că întregul excedent este mult mai mare, dar nu se poate afecta altă sumă pentru soluţionarea doleanţelor funcţionarilor, deoarece mai sunt alte mari şi urgente nevoi de satisfăcut, ca refacerea serviciilor publice: căile ferate, porturi, poştă, telegraf etc. Se poate prevedea însă cu siguranţă că excedentul afectat funcţionarilor, se va putea menţine şi pentru celelalte şase luni care urmează. când pe lângă încasările ce s'au făcut în prima jumătate a anului bugetar şi care se vor repeta întegral, va conta încă şi valoarea recoltei anului curent.

Din suma de 660 milioane rezervată funcţionarilor, 60 de milioane s'a afectat pentru îmbunătăţirea situaţiei pensionarilor de stat, îndoindu-li-se alocaţia de scumpete ce o primeau până acum. Celelalte 600 milioane se vor repartiza funcţionarilor efectivi, creându-se sporuri de scumpete după cum urmează: se va spori cu o dată şi jumătate actuala alocaţie de scumpete la toţi funcţionarii statului care n'au beneficiat în cursul acestui an de un supliment echivalent cu îmbunătăţirea ce se dă azi; în afară de această sumă se mai dă funcţionarilor familişti cu un copil câte 100 lei lunar în plus, celor cu doi copii câte 150 lei şi 250 lei lunar celor ce au dela trei copii în sus.

INFORMATII

Darul secuilor cu prilejul încoronării

O delegaţie a învăţătorilor şi învăţătorilor secui din jud. Ciuc şi alta a ţăranilor române din comunele Tulgheş şi Corbu (Ciuc) au fost prezentate Joia trecută M. S. Regina Maria, la Cotroceni de către prefectul judeţului Ciuc.

Cu acest prilej, delegaţiunile au oferit Suveranei în dar un costum naţional secuiesc şi unul românesc, ca dovadă a „credinţei şi supunerei, cu iubire, a poporului, fără deosebire de limbă şi religie".

Adânc impresionată de acest gest, — Suverana a stat de vorbă 15 minute cu cele două delegaţiuni, oferind prefectului o fotografie cu autograful M. Sale iar delegaţiilor făgăduindu-le că se va fotografia cu fiecare din aceste costume, pentru ca fotografiile să fie date „satelor care au cerut aceasta".

Învăţătoarele secuience au fost foarte impresionate de căldura şi apropierea cu care le-a vorbit Regina.

Delegaţiile au vizitat interiorul palatului dela Cotroceni.

■

Adunarea generală ordinară a membrilor „Asociaţiunii" va avea loc la Sibiu, în sala prefecturei judeţiene, în zilele de 8—9 Noemvrie a. c.

•

Guvernul a fost înştiinţat telegrafic, de Biroul internaţional al Muncii, că dl N. Petrescu-Comnen, doctor în drept, delegaţia internaţională de la Genova, a fost ales secretarul grupului delegaţilor guvernamentali la Conferinţă şi membru în comisia de amendamente a convenţiilor internaţionale.

•

S'a aprobat călătoria cu reducere de 50 la sută, membrilor consiliului suprem a bisericei Unitare din Cluj de la orice staţiune din România Mare în Cluj şi înapoi între 27 Oct şi 2 Noembrie a. c.

•

La Paris s'a înfiinţat un cerc compus din foştii militari şi civili cari au fost în România şi în special în timpul războiului Societatea artistică şi literară căreia i s'a dat numele de „Poftim".

Prezidenţii acestui cerc sunt d-nii Robert de Flers şi generalul Berthelot. In fie care zi la o agapă intimă cercul se întruneşte şi acolo se vorbeşte mult de şederea lor în Român

•

In urma unor schimbări de conducte, apa zonei superioare va fi închise la 25 Octombrie dela 6 ore p. m. până la 26 Oct. 6 ore a. m. şi la 26 Oct. 6 ore p. m. până la 27 Oct. 6 ore a m.

•

Toate doamnele care într'adevăr ştiu ce este ondulaţiunea *Marcell* se coafează la **Salonul de Coafură PASCU & ERDELY**, *Piaţa Unirei 23 Cluj*. Renovat având cabine absolut separate.

2014—1.

Mareşalul Foch şi foştii luptători români

Cu ocazia recepţiei dela legaţia franceză, mareşalul Foch a declarat d-lui Dr. Virgiliu Serdaru, preşedintele uniuni Naţionale a foştilor luptători români următoarele:

Legăturile de sânge, cari leagă pe foştii luptători francezi de foştii luptători români, au făcut din cele două ţări o puternică familie, care niciodată nu se va putea disolva.

Fiţi siguri, că noi considerăm pe Români, ca pe unii din cei mai buni prieteni ai Franţei!

Totdeodată vă rog să transmiteţi membrilor Uniunii Naţionale a foştilor luptători şi tuturor Românilor, cari au făcut războiul cele mai călduroase salutări de camaraderie.

■

D. Antoniade, conducătorul operaţiilor de consolidare a bonurilor noastre de tezaur la Londra, va pleca în curând, din însărcinarea guvernului, în America la conferinţa convocată de Statele-Unite cu statele debitoare Americei.

Americani propun ca statele debitoare să le achite datoriile în timp de 25 de ani, cerând o dobândă de 4 la sută pe an. România se va călăuzi la aceasc care o vor adopta marii noştrii aliaţi.

■

In prima jumătate a lui Noembrie se va ţine la Bruxelles o conferinţă financiară pentru tranşarea chestiunii despăgubirilor de război.

Cu acest prilej se va discuta, după propunerea Franţei şi chestia ridicată de America a p'ăţilor de la stat la stat.

■

Circulaţia mărfurilor în tot cuprinsul României Mari este lăsată liberă, nesupusă vre-unei restricţiuni şi nici o autoritate publică nu va mai pretinde vreo autorizaţie specială pentru cumpărarea, vânzarea sau transportul mărfurilor, de la un loc la altul, exceptându-se bine înţeles de la această dispoziţiune generală, mărfurile imobilizate prin legi speciale.

•

In curând va apare **Tabloul Abonaţilor la telefon** din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş pe anul 1922/923 editat de Agenţia de Publicitate **„SOARELE"**, Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toţi *Domnii comercianţi, industriaşi, medici, advocaţi etc. etc.*, să prefere această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a face cunoscut în întreaga ţară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenţiei sus zise, trimiţând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

In urma barbariei săvârşite împotriva studentei Miclescu, profesorul I. Sibianu de la Conservatoral local, a fost suspendat până la judecarea afacerei.

•

Banca Naţională a Românlei a dat 10.000 lei pentru monumentul „Soldatul Român" din Satu-Mare.

•

Adunarea generală a Baroului advocaţilor din Cluj se va ţine la 5 Noembrie. Cu acest prilej avocaţii se vor ocupa pe larg de toate lipsurile judiciare.

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

•

In oraşul nostru iarăşi să pot căpăta

Specialităţi de lichieruri Zwack,

Unicum,
Cacao-chouva,
Cocktail,
Jvette,
Chypre,
Gin, etc., etc.

în calitatea originală

şi cunoscută din timp normal. □

2237

■

Toţi domnii **avocaţi, medici, farmacişti, droghişti, ingineri, dentişti** etc. din oraşele Arad, Braşov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureş, Timişoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând şi specialitatea pentru a fi trecuţi în tabloul nominal pe specialităţi ce se va tipări la începutul fiecărui oraş din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta şi suma de Lei 100, pe adresa agenţiei de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

■

Se caută

oameni cu garanţie pentru o afacere serioasă. Câştig sigur de

100—150 lei

pe zi. A se adresa în fiecare zi de lucru între orele 4—7 p. m. la redacţia ziarului nostru.

•

CIORAPII Lloyd 147 1690

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Răspândiţi „Infrăţirea"

Dela Consiliul de Război

— Procesul Lt.-Col. Dospinescu —

Ziua I.

Eri s'a început judecarea procesului dlui Lt Colonel Alex. Dospinescu, Maior Popovici Constantin şi-a agentului de Siguranţă Romul Pop, primul învinuit pentru luare de mită, art. 144 C. P. Comb. cu 258 C. J. M. şi ca agent provocator art. 47 C. P., pentru că prin intermediul individului Herscovici, Colonel Dospinescu, ar fi luat diferite sume de bani pe când era Comandant al Lagărului de carantină morală din Satu-Mare pentru eliberări cu precădere ale deţinuţilor, pentrucă în calitate de Comand. al Pieţei, lua sume de bani pentru liberări de locuinţe şi scutiri de rechiziţie, în calitate de Comd. al Cerc. de Recrutare lua diferite sume de bani, pentru amânări şi dispense; ca agent provocator pentru că a îndemnat pe agentul de siguranţă Romul Pop să nu prindă pe individul Herşcovici, cerut de Consiliul de Răsboi; al corpului 6 arm, Cluj, al doilea, dat judecăţii pentru luare de mită dela diferiţi indivizi, înlesnindu-le amânări la aranjarea situaţiei militare, sau înlesnindu-le paşapoarte, iar ultimul pentru refuz de serviciu legalmente ordonat prin aceea că ordonându-i-se să aducă pe Herşcovici la Consiliul de Răsboi, la îndemnul Colonelui Dospinescu, a raportat că este plecat din Satu Mare, când în realitate îl sfătuia să stea ascuns atâtea zile, până la limpezirea cauzei.

Şeful de Siguranţă Georgescu Ctin. agenţii Lupaşu Victor şi Vulcan D. sunt scoşi de sub urmărire pentru faptul de refuz de serviciu şi scăpare de arestaţi, neputându-se stabili vinovăţia. Curtea este compusă din dl General M. Olteanu ca preşedinte, Colonel Popescu, Colonel Rădulescu Lt. Col. Gherman, şi Lt. Col. Brăileţ ca membrii.

Fotoliul Ministerului Public e ocupat de dl Colonel Grigorovici în calitate de Comisar Regal special, iar Comisar Regal Permanent dl Căpitan Ctin. Aramă.

Apărarea este reprezentată de d-nii advocaţi St. Fabius, St. Oprea şi Gherman; Din oficiu advocatul A. Stătescu.

După citirea ordinului de dare în judecată şi a ordonanţei definitive, apărarea ridică incidentul că ordinul de dare în judecată este nul.

Consiliul amână incidentul, până la interogarea inculpaţilor; aprobându-se părerea Primului Comisar regal, maior V. Chiru.

Făcându-se interogatoriul oral al acuzaţilor, d-l Colonel Dospinescu neagă învinuirea adusă, spunând că nu a luat decât mărfuri pe cari le-a plătit, iar pentru cele la cari a rămas dator, nu poate fi învinuit, întrucât nu le-a făcut pentru a face sau a nu face ceva în vre-o calitate avută.

Maiorul Constantin Popovici neagă şi el învinuirea adusă.

Romulus Pop recunoaşte că nu a arestat pe Herscovici spre a-l preda Consiliului de Război la cerere, dar a făcut-o numai pentrucă aşa l'a învăţat d-l Lct. Colonel Dospinescu.

Apărarea prin adv. Fabius ridică incidentul de nulitatea ordinului de dare în judecată susţinând că s'au violat art. 14, 15,95, incident respins de Consiliu.

Consiliu respinge apoi incidentele de violare a art. 9 şi 15 C. I. M. prin aceia că d-l Comisar Regal special şi raportorul nu fusese numit de ministerul de Război.

D-l adv. Oprea cere constatarea după actele dela dosar, că individul Herscovici, nu a fost dat în judecată cu toate că ordonanţa definitivă presupune că ar fi fost mijlocitor la predarea sumelor Lt. Col. Dorpinescu. D-l Prim Comisar Chiru combate incidentul.

Tot de adv. Oprea cere schimbarea calific rel făcută în baza art. 190 prin art. 147 C. P., Comisarul regal, maior Chiru, cere respingerea incidentului întrucât infracţiunea a fost făcută pe un teritoriu sub stare de asediu. Consiliul respinge incidentul.

Şedinţa s'a amânat pentru azi la ora 9 a. m.

Creşterea vitelor în judeţul Braşov

— O statistică oficială —

Deşi în anul acesta exportul de vite în judeţul Braşov a fost mai intensiv şi consumaţia cărnii mai mare, totuşi numărul vitelor a crescut cnnsiderabil în anul curent. După o statistică întocmită de Consilieratul agricol din Braşov, judeţul dispune de un număr de vite cu 5 la sută mai mare de cât în anul trecut. Cele trei plăşi ale judeţului dispun de 17.405 porci, 7289 boi, 683 capre, 12.969 oi, 16.730 vaci şi 9366 cai.

Această creştere se explică prin lipsa de epidemii şi prin înmulţirea crescătorilor de vite în comunele din judeţ. Fabrica de zahăr din Bod a crescut în anul acesta boi de rasă elveţiană din cari a vândut pentru export peste 200. In comunele de la poalele munţilor numărul creseătorilor de oi şi cai s'a mărit şi el simţitor.

Pentru comercianţi, la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu aburi, şi de văpsit Cluj,

vărsează şi curăţă, lână, mătasă, materii de bumbac, toit şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat Telefon 500.

Lloyd 557 1817

CITIŢI „INFRATIREA"

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.— 4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Numărul refugiaților din Asia.

Ministrul ocrotirilor a arătat că numărul refugiaților din Asia Mică aflați în Grecia se ridică la 1 milion. Zilnic sosesc zeci de mii de refugiați din Tracia.

Evacuarea Traciei

Cartierul general aliat anunță că evacuarea Traciei continuă fără incidente.

Convocarea conferinței orientale

In urma tratativelor dintre Londra, Paris și Roma, s'a hotărât ca Poincare să convoace conferința orientală la 13 Noembrie. Chestiunea strâmtorilor se va discuta separat, participând și Rusia.

Arestarea unui escroc

La Gala i a fost arestat escrocul Alfredo Delbros care se prezenta drept fiu al dlui ministru Vintilă Brătianu, încasând sume însemnate.

Normalizarea c. F. R.

Direcțiunea generală a C. F. R a luat măsuri pentru evitarea întârzierei trenurilor. Se vor reînființa comisiunile pentru stabilirea cauzelor întârzierilor.

Sărbătorirea generalului Berthelot

Astăseară va avea loc la Cercul Militar din Capitală, un banchet dat în onoarea generalului Berthelot. Vor asistă membrii guvernului, generalii din Capitală și membrii misiunii militare franceze.

Datoriile de război ale României în America

Guvernul român a fost invitat de cel american de a trimite o comisiune în America pentru tratarea chestiei datoriilor de razboiu ale României.

Externe

Situația politică din Anglia

Lloyd George ales președinte al partidului liberal

Londra (Rador). Consiliul național liberal a ales pe Lloyd George președinte iar pe Churchil, vice-președinte.

Audiența lui Bonar Law la Rege

Bonar Law a fost primit ieri într'o lungă audiență de Rege. Law va fi ales președinte al partidului conservator după care va prelua funcțiunea de prim-ministru.

Unde va candida Law

Mac Kennan va intra în politică și va vorbi la o întrunire a conservatorilor, în Londra. Bonar Law va fi în alegeri candidatul cartierului Citty din Londra.

Situația din Atena

Un nou partid politic Grecesc.

Atena (Rador) In cercurile politice se discută idea înființării unui nou partid politic numit „partidul ordinei", sub președenția generalului Metaxas.

Partidul venizelist e regalist

Partidul venizelist a publicat un manifest prin dezaprobă activitatea grupării republicane, arătând că Grecia trebue să rămână sub regimul monarchie cu constituție democrată.

Congresul liber-schimbist

Frankfurth. S'a deschis la Frankfurh congresul internațional de liber-schimbism, asistând reprezentanți englezi, olandezi, belgieni, italieni și austrieci.

Poincare primește pe Foch

Paris. Poincare a primit pe Foch care a raportat asupra călătoriei lui în România.

Dela comisiai de reparațiuni

Paris. (Rador) Comisia reparațiilor a discutat propunerile franceze relativ la controlul financiar în Germania.

Barthou a apărat memoriul francez. Comisiunea va examina măsurile pentru oprirea scăderii mărcii.

Consfătuirea majorităților parlamentare

DECLARAȚIILE D-LUI I. I. C. BRATIANU

Aseară a avut loc un ceai parlamentar urmat de o consfătuire a majorităților parlamentare la Ministerul de externe.

Dl I. I. C. Brătianu a luat cuvântul declarând că situația politică externă e mult mai bună ca acum 3 săptămâni.

Dezacordul dintre Franța și Anglia fiind înlăturat, relațiile noastre cu Ceho-Slovacia și Jugoslavia sunt bune.

Partidul Național a dovedit cu prilejul încoronării că îi lipsește simțul politic, făcând marea greșală de a nu participa la serbări.

Dsa a acuzat Partidul Național că a trimis în streinătate memorii și proteste din cari streinătatea trage concluzinea că țara Românească este în desagregare.

Primul ministru recunoaște că guvernul are de îndeplinit o operă de lungă durată care însă până în 3 ani va avea timpul să o îndeplinească.

Cetiți „Infrățirea"

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TECHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

Ședințele parlamentului

Camera

Depunerea legei pentru sporirea lefurilor funcționarilor — Chemarea sub arme a contg. 1923

București (Rador). Ședința Camerei s'a deschis ieri la orele 3 sub președenția dlui Orleanu. După aprobarea ședinței anterioare, președintele Camerei, dl Orleanu, a citit o cuvântare în memoria lui Take Ionescu, propunând așezarea unui bust al dispărutului, în incinta Camerii.

Primul ministru, dl I. I. C. Brătianu s'a asociat la propunere. Dl Pavel Pritășanu a slăvit memoria marelui dispărut. Președintele a declarat apoi vacant locul de deputat de Baia-Mare.

In urma unor relatări a deputatului Tătărescu, dl Constantinescu, ministrul Agriculturei anunță că art. 68 din regulamentul legei agrare va fi modificat. Președintele anunță apoi demisiunile dlor N. Zigre și Sever Andru. Puse la vot, demisiunile sunt respinse.

Dl Leonte Moldoveanu depune un proect de lege din inițiativă parlamentară pentru a se acorda ofițerilor invalizi gradele conform pensiilor. Dl Ministru de răsboi Gl. Mărdărescu și-a însușit proectul. Dl Vintilă Brătianu a depus noua lege pentru mărirea sporului de scumpete a funcționarilor statului, în total 660 milioane. Se votează urgența. Tot D-sa mai depune un proect prin care se autorizează guvernul ca să consolideze și alte datorii în valută streină, un proect pentru modificarea legei pensiilor precum și alte proecte de o mai mică importanță.

Camera votează urgența. Dl Ministru de răsboiu depune proectul pentru chemarea sub arme a contingentului 1923. Se aprobă urgența.

La orele 3 și 20, ședința se suspendă, întrunindu-se comisiile bugetară și fiscală.

Senatul

Senatul și-a deschis ședința la orele 3. Președintele, dl Ferechide, a anunțat moartea lui Andreiu Bârseanu, exprimând condoleanțele Senatului familiei și declarând vacant locul de senator de Alba-Iulia.

Dl ministru Marzescu a depus proiectul pentru ratificarea decretului lege al organizării sanitare exterioare, proiectul pentru abrogarea legii incurajării culturii mecanice a pământului precum și proectul pentru modificarea art. 37 din legea reformei agrare a vechiului Regat. Senatul a validat alegerile dela Șimleul-Silvaniei și Roman, după care Senatul a trecut în secțiuni, pentru discutarea proiectelor depuse de dl ministru Marzescu.

La redeschiderea ședinței s'au iscat discuții vii relativ la modificarea art. 37 al legei agrare. La discuții au luat parte domnii Mironescu, Popovici și Mihai Policrat. După explicațiile dlui ministru Constantinescu, legea a fost luată în considerare.

Primul și cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare
I. TRISKA Cluj
Strada Șaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.
Telefon 419

977
Au sosit piane noi.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
din firma
Fenyő și Braunfeld
1786
Cluj, Piața Unirii No. 15 în locaiul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanența cu:
Bijuterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Prețurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma 2236

Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de ștofe.

195 Lei Duzina Panglici p. Masini de Scris
în toate dimens. copiative și necopiative
De vânzare în asortiment în
„Select" International Machine Company
Str. Clemenceau No. 11 (Corăbiei). Telefon 34-44
Strada Episcopiei No. 1 (sub Athenée-Palace). — Telefon 59—83
Se fac expediții și'n provincie 2315

1290 No. 1

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel Telefon No. 401 și 290.
Loyd 2721 1553

O operă de dreptate

Îmbunătățirea situației materiale a funcționarilor și pensionarilor statului

Expunerea dlui Vintilă I. Brătianu, ministru de finanțe făcută reprezentanților presei

— Situația actuală a încasărilor Statului —

Cu cât se vor mări salariile funcționarilor și pensiunile

D. Vintilă I. Brătianu, ministru de finanțe, a convocat la departamentul d-sale reprezentanții presei pentru a face o expunere privitoare la proectul pentru îmbunătățirea situației materiale a funcționarilor publici, proect care a fost depus Luni pe biroul Camerei.

D. ministru de finanțe a amintit în primul rând că'n sesiunea ordinară parlamentară, în luna Aprilie 1922. când a prezentat Camerei budgetul pe exercițiul 1922—1923 a arătat că chestiunea funcționarilor, deși foarte grea totuși ea este strâns legată de situația financiară a țărei, care pentru un moment nu permitea un spor și chiar dacă s'ar fi făcut această sporire, ea ar fi fost numai pe hârtie, neputându-se pune în aplicare. Am luat atunci față de Parlament — a continuat d. ministru de finanțe, — obligațiunea ca înainte chiar de expirarea exercițiului în curs și dacă prevederile budgetare vor da rezultate bune, să viu imediat cu un spor de scumpete pentru funcționari.

Excedentul bugetului în curs

Sumele încasate până azi, adică în primele șease luni, ne dă un excedent de 660.000 000 lei care se compune din două categorii; prima este 100 milioane rezultate din economiile de personal. Această sumă la rândul ei se împarte iar în două și anume: 70 milioane reducerile de personal făcute deja în ultimele șease luni și 80 milioane lei reduceri ce se vor face până la 1 Aprile 1923. Această sumă este mai mică pentru că s'au prevăzut și avansările cari trebuesc să-și urmeze cursul normal.

Reducerile de personal le-am făcut a adăugăt d. Vintilă Brătianu pentru ca și pe această cale să pot afecta economii personalului trebuincios statului. Selecționarea personalului este și'n interesul statului cât și'n acel al funcționarilor.

Restul de 560.000.000 lei este eșit din excedentele budgetare rezultate în șease luni.

Acest mod de a se veni în ajutorul fuucționarilor publici și a se aloca excedentul budgetar înainte de expirarea întregului exercițiu nu este o măsura de recomandat, dar s'a procedat astfel din cauza împrejurărilor grele prin care trece corpul funcționăresc.

Excedentele din aceste șease luni sunt împărțite în modul următor: la impozitele directe s'au prevăzut 650.000.000 lei și s'a încasat până azi 300.000 000 lei; impozite indirecte s'au prevăzut 3.310.000.000 lei și s'au încasat peste două miliarde de lei; budgetul prevede la timbru și înregistrare 571.000.000 lei și s'a încasat numai în șease luni 473.000.000; iar din monopolurile statului din 1.600 000 000 s'au încasat peste 800.000.000 lei. Aceste sunt veniturile principale.

Prin urmare — continuă dl ministru de finanțe, — se pot alege cei 660.000,000 fără nici o primejdie; nu putem însă afecta tot ce ar fi excedent pe aceste șase luni fiindcă suntem siliți să afectăm chiar din aceste resurse obișnuite o parte din ele pentru refacerea serviciilor publice cum de exemplu: căile ferate, poștă, telegraf porturi etc. Însă putem fără temere să prevedem și pe celelalte șase luni cari urmează aceste excedente fiindcă toate încasările s'au făcut înainte de a fi pusă în valoare recolta anului curent și'n genere lunile din urmă ale anului sunt luni de încasări, cel puțin egale cu primul semestru.

Sunt însă — a spus mai departe dl ministru de finanțe, servicii publice, de ex. c. f. r. cari în prima perioadă au dat încasări mai mici ca cele prevăzute în buget, însă în lunile August și Septemvrie încasările au fost de peste 200.000,000 lei în fiecare lună așa că și aici ne vom apropia de prevederile noastre.

Îmbunătățirea situației pensionarilor statului

Odată aleasă această sumă disponibilă, o parte din ea în sumă de 60 milioane s'a afectat pentru îmbunătățirea situației funcționarilor statului îndoindule alocația de scumpete pe care o primeau până azi.

In ce privește restul de excedent dl Vintilă Brătianu a spus că erau două căi; prima de a ataca chestia salariilor și alta de a da tot sub formă extraordinară de scumpete ameliorarea cerută. A preferat această cale din urmă fiindcă a crezut că într'un moment încă de inflațiunea monetară, ar fi o greșală să se recurgă la soluții cari să aibă un caracter permanent.

Considerăm actuala situație generală — a spus d-sa — ca punct culminant al scumpirei traiului și deci n'ar fi prudent să fixăm salarii atunci când avem convingerea că prin îmbunătățirea schimbului se va putea, în mod mai sigur, ajunge la o îmaunătățire certă.

Echilibrarea budgetului, consolidarea datoriei flotante, în bună parte îndrumată, reintrarea serviciilor publice din ce în ce în stare normală, nu poate să nu influențeze schimbul anormal de azi.

Îmbunătățirea salariilor funcționarilor

Imbunătățirea situației funcționarilor va fi de doua forme, una de a spori cu o dată și jumătate actuala alocație de scumpete la toți funcționarii statului, cari n'au beneficiat în cursul acestui an de un supliment echivalent cu îmbunătățirea ce se dă azi; iar înafară de această sumă se mai dă celor cu un copil câte 100 lei lunar în plus, celor cu doi copii 150 lei și 250 lei lunar celor dela trei copii în sus.

O îmbunătățire reală a situației funcționarilor nu se poate face de cât prin normalizarea organizațiilor generale de stat. Aceasta se poate face printr'un budget bine echilibrat și statutul funcționarilor, care să asigure drepturile și datoriile lor, precum și reorganizarea serviciilor publice, prin unificare între cât astăzi din cauza celor patru regimuri sub care funcționează nu sunt în stare normală.

Consolidarea bonurilor de tezaur

După expunerea făcută în chestiunea funcționarilor dl ministru de finanțe a declarat că chestiunea consolidărei bonurilor de tezaur, după informațiile primite din streinătate, merge foarte bine. In Anglia s'a publicat deja prospectul, urmând să se publice acum în Franța și România.

Dl ministru de finanțe a mai comunicat cum că a soluționat și chestiunea datoriei statului român către fabrica Skoda, pentru repararea de locomotive contract încheiat în chip oneros de fostul regim. Această datorie reprezintă suma de 800.000.000 coroane cehoslovace iar după schimbul de azi patru miliarde lei. Pentru suma de 500 milioane coroane cehoslovace dl ministru de finanțe a spus că le-a trecut în consolidare iar restul de 300 milioane coroane a rămas să fie plătite în timp de opt ani. In primii patru ani cu o dobândă de 5 - 6 la sută iar pentru rest se va percepe un plus de 2 la sută asupra scontului.

Planul de refacere a Austriei

Viena — Ministrul de finanțe austriac a predat ieri delagaților Ligii Națiunilor planul de asanare. Propune să ridice taxa de consum dela 1.6 milioane la 31.6 milioane, taxele vamale dela 40 la 100 milioane coroane aur, tutunul dela 48 la 110 milioane, seara dela 1.4 la 10 milioane; afară de aceasta se prevăz mari măsuri de economie. Se reduce aparatul administrativ, se vor menține cel mult opt ministere: recrutările pentru Reichsvehr se va restrânge, armata se va reduce.

Proectul de asanare a produs mare impresie adâncă în toate partidele.

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantități diferite la

1583

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Fondată la anul 1635 — Piața Unirii 32. — Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

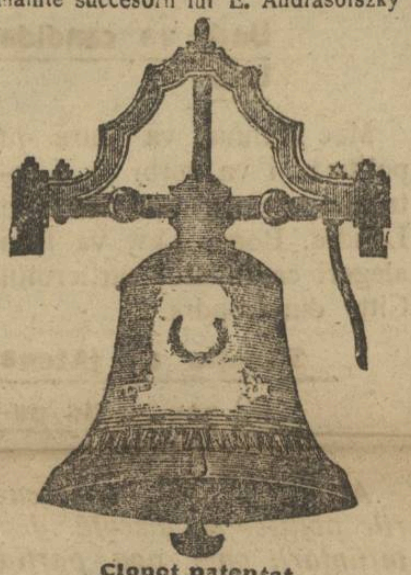

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

Depositul fabricei de tricotaje „Helios"

Cluj, Piața Unirei No. 7

Mare asortiment de tricotaje ciorapi și mânusi Prețuri originale de fabrică. Radio 2559 2051

Uzina electrică a orașului! Conducerea societății „GAZ" CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30. (Palatul Széky) Telefon No. 40%

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

Căldări de fiert rachiu aranjamente de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 CIMENT ENGLEZESC.

Cea mai fină crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

DIVERSUM
CLUJ, Str. SAGUNA 13

Intreprindere altruistă, a Societății de Ocrotire din Cluj, primește în comision spre vânzare pe lângă taxe foarte mici:
mobile moderne si antice, covoare, vase, bijuterii, etc., etc. 2102

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

In grădina de iarnă a hotelului CENTRAL dau reprezentanții senzaționale
Myriam Barka, Olga si Teddy.
Inceputul la 9 oare seara.
Lloyd 1010 2222-1

Administrația ziarului „Infrățirea“
caută băeți
de serviciu
intre 16-18 ani.

Cautăm
persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.
Administrația ziarului.

Prima Societate de Credit Funciar Român din București

Anunț.

Se aduce la cunoștință publică că în zilele de Luni și Marți, 30 și 31 Octombrie a. c. se vor trage la sorți Scrisuri funciare rurale, pentru un capital de lei 3.9 2.000 din cari:

Scrisuri 4%, à 39-a tragere	lei	361.100
Idem 5%, à 74-a tragere	„	3.701.800
	„	3.952.900

Traperea la sorți se va face în zilele sus arătate, la orele 3 p. m. în ședință publică, în localul Societății, Str. Colpei No. 27.

2309 DIRECȚIUNEA.

Regatul România, Județul Hunedoara, Primăria orașului DEVA.

No. 43.3—1922.

Publicațiune de licitație.

Primăria orașului Deva (județul Hunedoara) aduce la cunoștința generală că în ziua de 6 Noembrie 1922, oarele 11 a. m. se va ține licitație publică verbală împreunată cu oferte scrise la Primăria orășenească din Deva (sala No. 3) pentru esarendarea hotelului și restaurantului „Crucea Albă“ și tot în edificiul aceasta pentru local de cofetărie pe un timp de 10 ani, începând din 1 Ianuarie 1923, care a fost distrus prin incendiu în anul 1921, iar reedificarea lui este de prezent în curgere, terminându-se complect cu finea Decembrie a. c.

Edificiul va fi edificat cu două etage, modern corespunzători recerințelor va consta din cafenea, bufet, 42 camere de locuit și toate apartementele necesare, eventual și 2 camere pentru local de cofetărie având hotelierul esarândator prioritate.

Prețul de strigare a hotelului anual e 200.000 Lei (douăsutemii) iar a cofetăriei 25.000 Lei (douăzeci și cinci mii) ofertele se va face separat pentru hotel și separat pentru cofetărie. Arândatoriul e indatorat să provadă hotelul, camerile din hotel și cofetărie cu mobilarul necesar.

Condițiunele se pot vedea în carele oficioase în biroul Primarului orășenesc din Deva. 2307

Direcțiunea Clinicilor Universitare Cluj.

No. 516—1922.

Concurs

Pentru ocuparea postului de mecanic șef la Uzinele Clinicilor Universitare.

Retribuțiunile sunt stabilite de Ministerul Instrucțiunii. Reflectanți capabili de a coduce de sine stătători evedințele despre materialul intrat și eșit au a-și înainta petițiile provăzute cu atestate de moralitate, de cvalificațiune, despre electro-dinamo, locomobile și mașini stabile, atestat de botez, dovediraa ocupațiunei de până acum, până la 15 Noembrie 1922 la Direcțiunea Clinicilor Univ.

Limba română în vorbă și în scris se condiționează.

Cluj, la 18 Octombrie 1922.

2286 Director: Dr. GERMAN.

Publicațiune.

Pentru furnizarea combustibilului necesar (Koks) pentru încălzirea centrală a Institutului „Pasteur“ în decursul lunilor Noembrie 1922 până în Aprilie 1923, în interesul Art. 72—83 din legea Comptabilității Publice să publică concurs, pe baza ofertelor înaintate.

Licitație se va ține în 28 Octombrie a. c. la orele 4 p. m. în biroul Administrativ al Institutului. Informațiuni se dau zilnic între orele 3—6 p. m.

2238 **Direcțiunea Institutului „Pasteur“.**

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!

2080

LOUIS DERI
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

D-lor AGRICULTORI
Cele mai bune arături se fac cu
Auto-Tractorul ROMEO

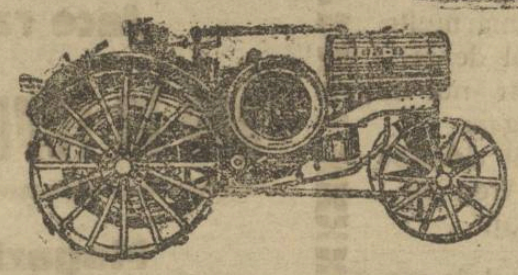

CEA MAI PERFECTA
CEA MAI CONVENABILA
MASINA
pentru FACUT ARATURI

lucreaza ușor cu plugul sau automatic cu trei brazdare
atingand MAXIMUM de LUCRU
cu MINIMUM de CHELTUELI

Catalogul și condițiunile de vânzare se cere la:
Reprezentanța Generală PIERRE E. KIRSCHEN
București, Calea Victoriei No. 43, Etajul III. 2285

In curând v'a apărea în redactarea dlor: **Dr. Dionisiu Pop** secretarul baroului advocaților în Cluj și **Dr. Eugen Szegö** advocat
condica de termene pentru advocați 1923
în ediția firmei: Librăria „LEPAGE“ în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în 1/2 pânză, cu
LISTA TUTUROR ADVOCAȚILOR din ROMANIA-MARE
2298 **și notarilor publici din Ardeal**
Costul condicei pentru cei ce o comandă lângă plată până 31 Octombrie Lei 120 + porto. Comandat și plătit după 31 Octombrie Lei 150 + porto
Librăria „LEPAGE“ CLUJ

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE
Soc. Anonima
CLUJ
Din BUCURESTI
Reprezentanța Generală A.
Stoc. Permanent de Cauciucuri **CABLE** MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL
Prețuri escepționale de eftine.
2223
CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PROFESOARĂ prepară elevi de la stat și particulari curs primar și secundar. Adresați scris la ziar Dudescu. 2296

STUDENT german ar da care private la băieți între 11—16 ani. Informațiuni la Adm. ziarului. 2312

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE 200 buc. Scaune noi din lemne de fag, 12 buc. Mese cu scaune din stejar pentru copii de școală, 100 buc. Leagăne de păpuși și 100 buc. Tupoane. Str. Horea 47 etagiu I. 2300

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 cartier 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Schmidt József
Str. Aron 36
2308 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Rothmann Izrael Marton
Str. Iuliu Maniu 10
2311 Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Bakos Aladar
Str. Petru Maior 4
2310 Turda.

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică și de specialități.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotechnice curăriri și transformări pentru mașini de scris și mașini de birou, mașini de fiert și vase de încălzit pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părți și benzi pentru mașini de scris. 2294

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioară și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Reclama este sufletul comerțului

Cea mai nouă senzație a Clujului!

Mare vânzare cu ocazia transmitări magaziei cu prețurile cele mai reduse la

REGELE PĂLĂRIILOR

Piața Unirii 17

Pentru oficianți se face rabat special!

Până la terminarea stocului

Magazia o transmit în luna Noemvrie în Piața Unirii No. 24

— (fost localul Jeszenszky) —

Lloyd 1669 2306

Atențiune! Eftinirea traiului la **„Terasa Oteteleșianu“**

2284 Calea Victoria (alaturi de Teatrul Național)

S'a redeschis complect renovat **Restaurantul de primul rang, Bodegă, Berarie și Patiserie.**

Excelentă bere „**Gib**“. Zilnic pescerie fină cu prețuri stabilite de Minister. Muzica clasica sub conducerea maestrilor Moțoi, program zilnic schimbat. Singurul și cel mai rast local din capitala de distracție pentru familiei.

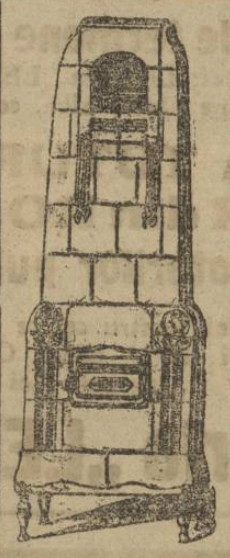

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JOZSEFNÉ Mare Magazin cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Hardtmuth si Karol Majers fii.

Atențiune!

Toți cei cari sosesc în Capitală, să nu peardă ocaziunea de a vizita

Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL“

In centru — sub **Grand Hotel** — str. Mihai Vodă No. 2, Preparațiuni excelente. Băuturi fine. **Grătar special** sub conducerea renumitului șef **Mitică Cocoș.** Orchestra clasică **Alex. Botea.** Se servesc banchete etc. etc. Prețuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Măsuri luate pentru preîntâmpinarea accidentelor pe Cfr.

In ultimul timp accidentele pe c. f. r. înmulțindu-se simțitor și constatându-se că cele mai multe dintre acestea se datoresc neglijenței și nerespectării celor mai elementare ordine, prescrise pentru siguranța circulației, spre a se preîntâmpina pe viitor asemenea neglijențe și pentru a se putea cunoaște cât mai curând cauzele cari le-au provocat, direcțiunea generală a c. f. r. a luat următoarele măsuri:

1) Pe viitor în caz de accident, comisiunea prevăzută de instrucția specială a c. f. r., se va întruni imediat și în cel mult 24 ore va cerceta și își va da avizul asupra accidentului precum și asupra cauzelor cari i-au dat naștere.

2) In cazuri mai grave cum ar fi întreruperi pe linie, accidente de persoane, stricăciuni însemnate la materialul rulant; directorul regional sau înlocuitorul său se va transporta imediat la fața locului, însoțit de șefii serviciului, mișcării, tracțiunii și la nevoe de al întreținerii, făcând prima anchetă provizorie.

Rezultatul acestei anchete va fi telegrafiat amănunțit cabinetului din D. G. în cel mult 6 ore dela accident.

Va dispune suspendarea și arestarea imediată prin parchetul respectiv a tuturor celor găsiți vinovați de accident.

Direcțiunea generală luând hotărirea ca de aci înainte să decidă singură asupra pedepselor de aplicat celor vinovați de provocarea vreunui accident mai grav, a dispus ca direcțiunile regionale să trimeată direcțiunii generale toate dosarele tratate de către comisiunea superioară de anchetă, chiar în ziua primirii lor dela această comisiune.

Pe viitor se vor pedepsi pe lângă cei vinovați direct de provocarea accidentelor, și toți șefii ierarhici cari au răspunderea personalului găsit vinovat.

Chestiunea Reparațiunilor

— Memorandul Francez —

Franța contra acordării unui moratoriu Germaniei

Dl Barthou a comunicat Comisiunei reparațiunilor memorandul francez. Delegația franceză nu vede interesul de-a provoca Garmania ca să ceară un moratoriu.

De altfel nu s'ar putea consimți la un moratoriu fără garanții serioase. Chestiunea reparațiunilor este în strânsă legătură cu problema datoriilor interaliate și nu poate fi rezolvată separat. Situația financiară actuală a Germaniei este îngrijitoare din cauza distrugerii continue și progresive a creditului guvernamental german și a scăderii catastrofale a mărcii. Există o nepotrivire isbitoare între starea financiară a Germaniei și prosperitatea industriei sale care realizează beneficii enorme.

Trebuesc dar luate măsuri energice. In caz contrar Germania va proclama în lumea întreagă falimentul său financiar. Franța are multă nădejde în viitoarea conferință, însă nu primește să ia asupra sa toate sarcinile, care incumbă Germaniei pentru reconstruirea regiunilor devastate. Experiența a arătat că sistemul de-a se acorda Germaniei termene de plată nu a dat nici un rezultat. Este imposibil de a se pune bază pe buna voință a Germaniei pentru a realiza asanarea financiară indispensabilă.

Delegația franceză propune: 1. Comitetul de garanții va putea impune guvernului german oarecari măsuri de ordin financiar; 2. Comitetul se va muta imediat la Berlin; 3. Dispozițiunile relative la controlul veniturilor și cheltuelilor sau la împiedicarea evaziunei capitalurilor vor fi aplicate integral și imediat; 4. Comitetul va avea obligațiunea și dreptul de-a cunoaște toate amănuntele chestiunei financiare a Germaniei. El va avea drept să interzică chestuelile ce le va considera exagerate.

Așa dar, propunerile franceze se pot rezuma astfel: 1. Finanțele publice a Germaniei, în condițiunile enunțate mai sus: 2. Se vor lua măsuri pentru restabilirea echilibrului bugetar și se va înscrie în buget un capitol special pentru plata reparațiunilor și serviciul împrumuturilor necesare pentru amortizarea capitalului ce-l reprezintă suma globală a reparațiunilor; 3. Să se interzică tezaurului să sconteze vreun bon prin Reichsbank va fi pus sub controlul interaliat. Se vor lua măsuri în contra evaziunii capitalurilor; 5. Imediat ce împrejurările vor permite, să se emită obligațiuni ale tezaurului în aur, pentru a se mări stocul metalic dela Reichsbank; 6. Guvernul german va continua să încaseze cel puțin 25 la sută în aur sau devize străine din vapoarea totală a exportațiunilor. Aceste sume vor fi vărsate comitetului de garanții.

Mare asortiment de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma

Diamantstein și Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Tipărit cu masina rotative Cartea Românească „Cosinzeana“ institut de arte grafice. Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 643 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Vineri 27 Octombrie 1922

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU N- (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Rezultatul politicii partidului național

Oricine a urmărit activitatea partidului național de când, prin unirea Ardealului, cu țara veche, ei a intrat în viața politică a statului român, n'a putut să ajungă decât la constatarea că această activitate s'a dovedit o continuă îndepărtare dela ceiace fusese lupta partiului național în timpul stăpânirii maghiare.

Ideia națională fusese aceia în jurul căreia se adunase energiile românești din Ardeal, ideia națională fusese aceia care călăuzise acțiunea politică a partidului național de atunci, ideia națională fusese aceia care, pe deasupra oricăror neînțelegeri trecătoare, realizase unitatea în luptă a conștiinței românești de aci.

Pe atunci partidul național înfățișa în adevăr poporul românesc din Ardeal. El nu putea fi socotit doar ca simplu partid; el era o formă de organizare a forțelor noastre naționale, expresiune a voinței și a conștiinței lumii românești. In mijlocul unor împrejurări schimbate și folosind mijloace mai potrivite timpului, partidul național nu era de fapt decât continuatorul luptei lui Iancu, și mai mult, coborându-ne în adâncul vremii, continuatorul acelei lupte de veacuri care constitue zbuciumata istorie a Ardealului. Partidul național era atunci Ardealul. Iată de unde izvora marea sa autoritate morală, iată de ce un act politic al partidului național avea greutate, iată de unde venea prestigiul celor pe cari soarta îi hărăzise în fruntea lui.

Până în 1918, și puțină vreme și după această dată, partidul național nu pierduse nimic din această autoritate. In vechiul regat, el era socotit ca o nădejde a democrației, ca un factor de înoire a politicii românești. Și dacă se socotește că existența partidului național în ace iași alcătuire era o necesitate în noua viață a statului românesc întregit, el trebuia atunci să continue, dacă nu o luptă a cărei izbân dă fusese cucerită, dar o acțiune de cultivare a ideii naționale. El trebuia să fie un factor de căpetenie în munca pentru redobândirea a tot ceiace sufletul nostru național pierduse în atâtea veacuri de stăpânire străină; el trebuia să desfășure aceiași activitate din trecut pentru întărirea vieții românești în Ardeal; el trebuia să fie prin cuvântul și fapta sa un stăruitor îndemn la unire și la desăvârșirea operei întemeiate prin războiu. Pentru aceasta se cerea însă ca partidul național să rămână credincios ideii naționale și să se știe păstra deasupra zbuciumului politicii de partid.

In loc de aceasta, conducătorii de azi ai partidului național, încercați de ambițiuni pe cari le știuseră înăbuși până atunci și târâți de pofte cari se treziră deodată nesățioase, se azvârliră, părăsind o tradiție și o ideie, în vârtejul politicei. In locul unei politici naționale, ei au făcut o politică de urnă regionalistă, în locul unui democratism sănătos, ei au făcut demagogie, în locul unei acțiuni de ordine, ei au desfășurat o activitate anarchică. Au pertractat rând pe rând cu toate partidele pentru a le înșela pe toate. Un singur moment n'au păstrat o linie de conduită politică, ci au făcut tot timpul salturi dela o extremitate la alta a politicii.

Din primul parlament s'a dovedit atât de puțin preocupat de nevoile și de problemele vieții noastre naționale și atât de puternic stăpânit de patimi și de interese, încât a fost incapabil să aducă cel mai neînsemnat aport în soluționarea problemelor cari privesc consolidarea statului și asigurarea celor cucerite cu atâta cheltuială de sânge și de energie.

Actul culminant al acestei politici — dacă se poate numi astfel o acțiune care în desfășurarea ei n'a însemnat decât o necontenită îndepărtare dela datoria și rostul unui partid politic românesc — a fost hotărârea de a nu lua parte la marea sărbătoare a Incoronării.

Prin neparticiparea sa la acest înălțător act național, partidul d-lor Maniu și Vaida s'a dovedit atât de străin de sufletul țării, încât a pierdut cu totul dreptul de a se socoti un partid românesc. Toată lumea românească, toate partidele politice, însăși Uniunea maghiară, reprezintată prin baronul Samoil Jozsika, au ținut să aducă omagiul credinței și bucuriei lor actului care s'a săvârșit la Alba-Iulia. Două partide au lipsit: partidul țărănist și partidul național. Și prin neparticiparea lor, amândouă s'au așezat în rândurile acelor străini cari stau la pândă și lucrează pentru a distruge opera de întregire a vieții românești.

La Budapesta s'a încercat a se exploata absența partidului național dela Alba-Iulia, înfățișându-se această absență ca o dovadă că Ardealul n'a voit să ia parte la actul Incoronării.

Iată cum prin acțiunea sa partidul național se așează în slujba unor interese vrăjmașe statului românesc. Și atunci mai poate fi socotit partidul național actual ca continuator al partidului național de odinioară? Prin tot ceiace a făcut până acum și cu deosebire prin boicotarea Incoronării, el s'a scos singur din viața românească. Acesta este rezultatul activității politice a partidului național.

Stigmatul moravurilor actuale

Destainuirile dlui Stere despre dnii Vaida si Maniu

O decurând resuscitată revistă bucureșteană făcea destăinuirea că un important personagiu politic se pronunțase cu vorbe nu tocmai măgulitoare la adresa unor alte personagii politice, deși se pare că între toate aceste personaje la un loc domnește o perfectă înțelegere. In speță, cazul stă astfel: D. Stere, membru frantaș al partidului țărănist a spus într'o discuție particulară că e îndreptățit să nu mai aibă „încredere în fruntașii partidului național" pentru bunul cuvânt că „doi oameni trebuiau să vorbească: Vaida și Maniu", atunci când i se făceau imputări pentru atitudinea sa în timpul ocupației.

Cei „doi oameni" nu știu ce ar fi putut spune întru apărarea d-lui Stere; știm însă că n'au vorbit, ceea ce înseamnă că sau d. Stere recurge la un subterfugiu condamnabil, sau că d-nii Vaida și Maniu au lipsit de la datoria de onoare de a salva un om acuzat pe nedrept în văzul lor și sub propria lor tăcere vinovată.

In toată această turbure afacere un lucru nu trebue să scape nimănui. Intre partidul țărănist la conducerea căruia se găsește și d. Stere, și între partidul național condus de „cei doi oameni" există de mai bine de șase luni o amiciție politică perfectă — cel puțin în aparență. Date fiind însă destăinuirile particulare ale d-lui Stere ne întrebăm de ce natură poate fi această prietenie căreia îi lipsește condițiunea elementară a stimei reciprocice. Și totuși partidul țărănist duce de comun acord aceeași politică, iar oamenii celor două partide cărdășite se văd destul de des ca incorectitudinile morale ale trecutului să nu creieze o firească stare de jenă.

Această împrejurare în afară de tot ce conține ea ca abominabil este caracteristică pentru starea morală a vieții noastre publice. Trăim într'o eră de paradoxe. Prieteniile sunt întemeiate pe considerațiuni de intrese materiale, și încă de cel mai odios materialism, și dacă între prieteni lipsa respectului reciproc e acceptată cu atâta ușurință, nu e de mirare că față de adversari se face uz numai de mișelie. Raporturile între indivizii unei societăți cu asemenea moravuri nu pot duce decât la vrăjmășiri acute și prietenii efemere cari mâne se vor vrăsmăși cu aceeași înverșunare cu care s'au acceptat, iar starea de nesiguranță crește, crește continuu și se pune stavilă oricării reacții sănătoase.

Aceasta este morala „oamenilor noui". Moravurile vechilor partide politice atât de urgisite de aceștia, aveau cel puțin pudoarea respectului și simțul demnității omenești. Astăzi partidul național vrând să reformeze, lipsește de la datoria de cavalerism; partidul țărănist conlucrează cu d-nii Maniu și Vaida deși îi știe canalii sau numai îi crede; iar averescanii au stat gata, gata să fuzioneze cu partidul național, după ce se acuzează reciproc de necinste, și fiindcă fuziunea nu s'a făcut injurăturile au reînceput.

Și toate acestea continuă să vitieze viața publică numai pentrucă la baza raporturilor politice nu stă respectul reciproc nu numai față de adversar, dar nici măcar între prieteni.

Înfiorătoare și amenințătoare

— Foametea și mizeria în Rusia. Necrofagia și antropofagia. O primejdie pentru Occident —

D. André Fribourg, deputat în Camera franceză, publică sub titlul de mai sus un interesant articol în „Les Annales" asupra situației din Rusia și asupra planurilor pe cari le nutresc conducătorii sovietici cu privire la chestiunea orientală.

In timp ce la Paris și la Londra se discută statutul Strâmtorilor, Rusia, la pândă, își întinde spre apusul bine hrănit fața-i întunecată de boală și de foame. Această massă enormă care stă înghemuită numai prin efectul greutății sale, pe care totul afară de hrană, pare a o lăsa indiferentă, se însuflețește totuși fiindcă se vorbește de Constantinopol. Mirajul care de veacuri a mișcat sufletul slav își continuă opera.

Acum când pare în pragul agoniei, ea găsește destulă putere pentru a veni să bată cu pumnu-i descărnat ușile închise ale cancelariilor unde se vorbește despre Tracia, Bizanț și cu glasu-i răgușit strigă:

— Deschideți. Vreau să iau și eu parte la desbateri.

Cifre înspăimântătoare

Trebuie să revenim o clipă la starea de lucruri din Rusia. Ce tristețe! Epidemiile și foametea o devastează del un capăt la celălalt. Cea din urmă dare de seamă publicată de Comisariatul Higienei din Moscova arată că până la 6 Mai 1922 se numărau 3301 cazuri de holeră. Ucraina este devastată. Șease zeci la sută din cazuri sunt mortale.

Dela 1 Ianuarie până la 2 Mai 1922 s'au înregistrat 513.319 cazuri de tifos, în vreme ce anul trecut n'au fost în aceiași perioadă de timp decât 326.465. La această jumătate milion de bolnavi trebuie adăogate 467.078 cazuri de revenire a tifosului. Astfel în patru luni 1 milion de tifici.

Foametea durează mereu. In Crimeia sunt acum mai mult de 400.000 înfometați dintr'o populație de 700.000.

In ziarul „Rul" care apare la Berlin se putea citi această informație înspăimântătoare:

„Din 3.125.277 de locuitori ai Republicei tătărești, în luna Martie 1922, două milioane și jumătate au murit de foame".

Cât despre cei cari surâd când se spune că în Rusia se mănâncă carne omenească, aceștia n'au decât să citească rândurile de mai jos. Cazurile de necrofagie (devorarea cadavrelor) și de antropofagie sunt atât de numeroase în Rusia încât s'a trimis o misiune medicală specială pentru a le studia. Doctorul Rosenstein, specialist în bolile nervoase, a făcut un lung raport asupra celor două sute de cazuri de antropofagie și necrofagiu sudiate în regiunea Volgii.

Politica Rusiei în Orient

Iată unde este Rusia înfometată. Și totuși acest popor pradă celei mai îngrozitoare lipse, această națiune decimată, care face sforțări pentru a ajunge la o ficțiune de echilibru economic, aruncând rând pe rând câte una din utopiile revoluției, nu se dezinteresează de politica externă. Noua sa organizare lăuntrică îi favorizează acțiunea în străinătate.

Dela 1 August, Federația sovietică a Rusiei cuprinde 32 de republici, regiuni sau comune autonome; nouă republici sunt cu populațiune musulmană; cinci republici au o populație păgână și creștină; populația altor trei profesează budismul, chamanismul și chamanismul; Mongolia constitue o republică sovietică aliată.

Se înțelege că o astfel de organizație facilitează relațiunile fie cu țările musulmane, fie cu statele din Extremul-Orient. Și de fapt, am văzut cum camaradul Karaschan îndeplinind slujba de comisar al Afacerilor străine, a primit, în luna Iulie, la Moscova, o misiune extraordinară turcă sub conducerea lui Riza-Nur-Bey, ministru în guvernul din Angora. In Persia, tovarășul Rothstein, a nimicit aproape influența engleză.

Astfel, Rusia, putere asiatică, ca în vremurile când Petru cel mare voi să facă prin violență din Rusia o țară Europeană, voește astăzi, ca stat oriental, să gonească Europa din Asia.

Iată de ce trebuie să supraveghiem de aproape congresul popoarelor orientale a cărui deschidere solemnă s'a anunțat pentru luna viitoare, congres care va lucra sub auspiciile guvernelor din Moscova și din Angora.

La Moscova, Cicerin veghiază personal la pregătirea întrunirei, tovarășul Karachan este în corespondență neîntreruptă cu președintele Comisiunei Afacerilor externe a Adunării naționale dela Angora, care scrie:

„Victoria trupelor lui Kemal va stabili adevărata Ligă a Națiunilor, adică Liga popoarelor orientale..."

Este în aceste fapte, fără îndoială, o amenințare pentru Occident.

Noua armată sovietică

Un decret recent al consiliului comisarilor poporului reintroduce serviciul militar general, declarând că în viitor „poporul rus" va fi chemat să apere țara. Nu se va mai vorbi de armata roșie ci de armata rusă. Salutul devine obligatoriu în serviciu și în afară de serviciu. La o revistă a marinarilor ce a avut loc zilele acestea la Sevastopol, Kamenew a spus:

„Dacă străinătatea s'o încerca să ne atragă în complicațiuni războinice, va ști că are a face cu o armată exersată în arme condusă de comandanți care și-au consacrat viața lor științei militare."

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Societățile de lectură la școlile secundare

— O dispoziție ministerială. Rolul acestor societăți — Activitatea lor până azi la liceele din Ardeal

Mersul învățământului sau mai bine zis perfecționarea și răspândirea instrucției în Ardeal este preocuparea de căpetenie a dlui Ministru Anghelescu și într'o largă măsură a întregului guvern Rostul sau explicația acestui fapt e aproape la mintea omului, având în vedere stadiul înapoiat al culturei românești din timpul vechilor stăpâniri care-și făceau un primordial principiu politic din a înăbuși prin toate mijloacele cultura românească în locuind'o cu cea ungurească și nemțească. In special generațiile tinere de intelectuali români sunt crescuți și s'au dezvoltat din lipsă de școli românești aproape în întregime, în spiritul culturei maghiare.

Aceasta explică de altfel de ce mulți foarte mulți dintre intelectualii tineri din ardeleni în special studenții citesc cu mai multă plăcere și cu mai mult interes parcă ziarele revistele și publicațiile ungurești de cât pe cele românești. De notat că aceasta se constată și astăzi, după trei ani și mai bine dela unire.

Sezizat și de această situație ministrul instrucțiunei publice, dl Anghelescu, încă din primele zile de când conduce acest minister și-a pus în gând să smulgă tineretul intelectual, român din spiritul culturei maghiare.

In vederea acestui fapt dsa a trimis prin toate orașele și satele Ardealului profesori și învățători din vechiul regat și a dus în limitele posibilităților profesori și învățători ardeleni în vechiul regat. Prin aceasta rotație se satisface și un alt interes național și anume: deprinderea limbei curat românești și înstrăinarea ungurismelor și nemțismelor din dialectul ardelean.

Tot în vederea aceluiași fapt dl Ministru Anghelescu împreună cu dl Matei, directorul resortului de instrucție din Cluj, au luat toate măsurile și au făcut toate sacrificiile posibile pentru ca toate vacanțele catedrelor atât la școlile primare cât și la cele secundare să fie complectate cu dascăli titulari sau suplinitori iar pe de altă parte, apelând și la concursul sătenilor și al intelectualilor de pe la sate, să nu rămână comună românească fără școală.

In ultimul timp aflăm că o nouă măsură cât se poate de bine venită, a fost luată de ministerul de instrucție.

Se știe că, urmând exemplul tuturor țărilor culte, pe lângă fiecare liceu, școală medie, școală de meserii etc. funcționează câte o așa zisă societate de lectură compusă din elevi și pusă sub conducerea profesorilor.

Până acum aceste societăți de lectură, afară de 2—3 printre care amintim pe acea dela liceul Gh. Barițiu din Cluj, n'au dat rezultate așa de strălucite din cauză că elevii nu erau obligați să se înscrie în aceste societăți așa că dacă cel mult 10 la sută din totalul elevilor au avut vr'o activitate în aceste societăți.

Cu începere din anul acesta toți elevii cursului superior vor fi obligați să se înscrie în societate și să aibă o anumită activitate al cărei minimum îl va fixa profesorul de română.

Printre altele va fi obligătoare pentru toți elevii cursului superior, citirea cel puțin a 100 de cărți de literatură românească. Asupra fiecăreia dintre aceste cărți elevii vor fi obligați să facă câte o scurtă dare de seamă cu aprecieri personale, dări de seamă ce vor fi transcrise într'un caet special. Acesta va trebui să cuprindă la finele anului cel puțin 100 de dări de seamă de acestea. Aceasta va fi o condiție sine que non de promovare. Pe lângă aceasta toți elevii cursului superior vor trebui să se producă în fața societății de lectură cu lucrări originale, literare științifice etc.

Rostul acestor măsuri este în primul rând educație intelectuală și morală a elevilor în spiritul culturei românești, apoi deprinderea limbei curat românești, eleminarea ungurismelor, deprinderea accentului românesc, exercițiu de vorbire și de gândire și în fine câștigarea obligatorie a unei culturi românești.

Măsura e admirabilă din toate punctele de vedere. Rămâne de văzut cum va fi interpretată și mai ales aplicată de către conducătorii școalelor noastre secundare.

Ș. P.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Prohibiția alcoolului și nebunia

Chicago, Ill., 3 Oct. — Conform celor declarate de doctorul James Whitmaun, președintele comisiunei medicale din plasa Cook, cazurile de nebunie au crescut cu mai mult de 100 procente dela votarea legei Volstead încoace.

Dânsul a citat pe doctorul Frank Gerty, supraintendentul spitalului Psychopathic, care zicea că rachiurile otrăvitoare vândute acum în locul așa numitului „whisky bun" au cauzat o sporire în numărul nebunilor de 150 de procente. Dânsul spunea între altele:

„Inainte de prohibiție, problema alcoolului era ușoară pentru doctori. Când un bărbat mergea prea prea des la cârciumă, bea rachiu prea mult și pre des, își neglija casa, familia și pe el însuși, devenind un adevărat vagabond, i-se făcea diagnoza și era pronunțat ca un caz de demenție alcoolică.

„Omul lovit de demenție alcoolică mai avea ceva speranță. Insă când creerul unui om este atins de otrăvurile alcoolului brut, nu mai rămâne nici o nădejde de salvare. Suferințele lui se termină repede... prin moarte.

„Rachiul făcut în mod ilegal îndeamnă pe om să dea foc, să răstoarne trenuri, să comită omor și să facă alte crime mult mai oribile. Aceasta din cauză că echilibru-i mintal este zdruncinat de drojdiile otrăvitoare ce se află în alcoolul nedistilat în mod științific. Rachiul cel vechiu avea otravă scoasă din el de chimiști, prin rafinare. Cel de acum conține întreaga otravă și se bea cu ea cu tot. Omul care bea astfel de rachiu devine cu timpul desorientat și nu mai știe cine e el și unde se află.

Doctorul Frank Gerty zicea că disecțiile anatomice făcute la nebunii din spitale arată că nebunia lor fusese cauzată de disolvarea grăsimei în care sunt învelite celulele creerului. Desolvarea aceasta e cauzată de otrăvurile alcoolului care se bea acum. Ea crează contractarea celulelor și astfel dă loc la nebunie.

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

Dr. IOAN PAUL
MEDIC DENTIST
Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1283
Se lucrează în rate lunare.

S'a deschis S'a deschis
Dans de parchet
Seara să petrece cel mai bine în localul
DACIA-BAR
cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Lord Northcliffe, organizatorul Victoriei

Numeroșii dușmani ai răposatului lord Northcliffe, au început să-i micșoreze meritele contestându-i importanța politică mondială și ignorând rezultatele admirabile ale înflăcăratelor și viguroaselor sale campanii de presă cari au dominat războiul mondial.

Pentru a reliefa personalitatea lui Northcliffe trebue să analizăm acțiunea lui din timpul războiului. Mai întâi însă vom menționa faptul că Northcliffe ca un adevărat visionar a prevăzut războiul, i-a fixat data aproximativă enumerând cu 14 ani înainte armele care se vor întrebuința (avioane, gazuri, submarine) și arătând rolul pe care l va avea Anglia în viitoarea conflagrație.

Profeția lui Northcliffe s'a produs în 1900, și de atunci Daily Mail a atras necontenit atenția Angliei asupra primejdiei germane.

In timpul memorabilelor zile de așteptare când nu se știa dacă regele George va răspunde apelului regelui Albert al Belgiei, pe când celelalte ziare păstrau o tăcere prudentă, pressa Northcliffe a început lupta pentru intrarea în acțiune.

In câteva ore trebuia răsturnat ministerul Haldane pacifist și germano-fil, mobilizată flota și mai ales trebuia impusă ideia că intervenția navală va fi numai un accident și, că armata de uscat va avea cel mai important rol și că din acesta vor face parte mulți, foarte mulți englezi.

Tot Daily Mail, a provocat în 1915 instituirea lui Național Register, un nou fel de recrutare, condus de lord Derby.

In sfârșit, după ce a convins opinia publică recalcitrantă, acelaș ziar, împreună cu întreaga pressă Hormswath, a impus „cea mai mare revoluție a războiului", serviciul militar obligatoriu. Legea de recrutare obligatorie din 25 Mai 1916, votată cu toată antipatia guvernului este moralmente opera combinată a lorzilor Roberts și Northcliffe.

Datorită campaniei lui „Daily Mail" se crează ministerul muniților, se dă extensiunea cuvenită avioanelor și submarinelor, se organizează blocusul efectiv al Germaniei, se aplică marile impozite de război și se adună milioane de livre sterling pentru „Cruce Roșie" engleză și franceză.

„Daily Mail" și „Times" exaltă patriotismul Dominiunilor și provoacă răspunsul lor entusiast la chemarea Patriei-mame.

Când, în primăvara grozavă a anului 1917, foametea amenința Albionul, izolat prin acțiunea submarinelor germane de grânarele și abatoriile lui transmaritime, pressa Northcliffe convinge pe insular să se mulțumească cu puțin. Pește și curechiu fiert și rezistență morală formau hrana indărătnicilor englezi.

In 1917, lord Northcliffe a plecat în Statele-Unite ca șef al misiunei de război engleze. La înapoiere, după succesul absolut al misiunei sale atât din punct de vedere moral cât și material, Lloyd George 1-a Ministerul Aerului. L-a refuzat pentru a-și păstra independența. „Vrean, i-a scris Northcliffe fostului său protejat căci Lloyd George a ajuns cunoscut om politic, și apoi ministru, datorită pressei Northcliffe — să rămân liber și să nu fiu obligat la un loialism pe care nu-l resimt pentru întregimea administrației voastre."

Northcliffe voia să rămâie la postul de suveran autonom al Pressei, fiind convins că nimeni nu putea să-și facă datoria și cu mai mult folos pentru țară ca dânsul.

In același spirit și cu aceiași hotărâre a primit în Februarie 1918 însărcinarea de director al Serviciului de propagandă în țările inamice, cu condiția de a nu depinde de nimeni și de a lucra din proprie inițiativă.

Pe de altă parte cerea păstrarea independenții absolute a ziarelor sale care erau libere să critice, să suggereze, și să atace chiar propriile lui metode.

Propaganda lui Northcliffe n'a dat greș, Ludendorff spune că hârtia generalului Northcliffe și tunul generalului Foch i-au zdrobit sabia în mână" scrie Vossische Zeitung cu prilejul morței marelui jurnalist. Iar generalul austriac von Cramon spune: Prăbușirea morală a armatei austriace e datorită valurilor nesecate ale milioanelor și milioanelor de broșuri scoase de Northcliffe.

Putem spune că în timpul războiului, Northcliffe a impresionat, sub impulsiunea genială a inspirației, forțele psichice, acele vaste și obscure curente de electricitate umană care, înapoia frontului, hotărăsc de soarta armatelor. Marele englez, pe de o parte, datorită enormei sfere de influență a gazetelor sale, exalta după voie moralul țării sale, pe de alta, mina, deprima, zdrobea rezistența internă a dușmanului.

Aceste rezultate au putut fi obținute datorită a două calități dominante: un simț psichologic infailibil și imaginația teatrală a publicității.

Cu toate că în afară de domeniul literaturei pure, Lord Northcliffe a fost unul din cei trei sau patru englezi cari au analizat cu mai multă finețe inima omenească și foarte particulara ei varietate, inima insularului în timpul războiului.

Știa mai bine decât oricare altul să reguleze pulsațiile acestei crimi, încetinindu-le de chin și groază până aproape de moarte, pentru a le activa apoi până la entuziasmul delirant.

Războiul a devenit pentru Northcliffe stimulus care i-a condensat toate energiile pentru a le precipita la un paroxism de putere.

Aceasta pentrucă geniul lui era războinic, o forță esențialmente efervescentă și dinamică. Northcliffe era prototipul luptătorului intelectual modern.

Ziarist la 15 ani, redactor șef la 20, milionar la 30, a fost numit Napoleonul jurnalismului și cei cari l'au cunoscut știu că avea intensa energie promptitudinea de gândire și expresie și prestiința evenimentelor ale acestuia. Aceiași capacitate de muncă și aceiași facultate de a găsi svonul în orice clipă, aceiași vitalitate intensă; aceiași forță magnetică care tulbura pe unii din prietenii lui ca și apropierea unui furtuni, și care totuși era plăcut; acelaș temperament arzător, impulsiv, combativ aceiași generositate nemărginită pentru cei iubiți, aceiași violciune instinctivă de hotărâre în împrejurările grele.

Semăna cu Napoleon în efecțiunea și devotamentul pe care le inspira la cei cari lucrau pentru dânsul, dela cel mai eminent până la cel mai umil dintre colegi.

CITIȚI „INFRATIREA"

Scuza partidului național

—Sau povestea hoțului de păgubaș—

Analfabetismul politic de la conducerea partidului național a rămas alurit de urmările neașteptate ale atitudinei multiplu și luntil explicată, față de Actul încoronării. Interpelarea lui Szilagyi pare să fi căzut ca un bolovan neașteptat în castronul cu speranțe ale partidului național. „Oficioasele" caută lungi și anemice scuze, „conduc rea" dă interviewuri și comunicate, și ambele încearcă să dea vina pe guvern că a făcut încoronarea.

Povestea hoțului de păgubaș se repetă. Mă rog, ce poate fi mai delicios ca logică decât desperarea apărărilor anti-naționaliste. După comunicatul de alaltăeri, „Patria" publică un articol pe care voia să-l intituleze „iezuitism greco-catolic" de vreme ce l'a botezat perfidie liberală. Și acolo se spune textual:

„Că în parlamentul unguresc se va cerca să se exploateze neparticiparea noastră la încoronare, e lucru ușor de înțeles, el se putea prevedea de dl Brătianu, și cel puțin din motivul acesta era dator să nu forțeze serbările încoronării în situația politică dată.

Cu alte cuvinte oficiosul partidului național consimte să recunoască lipsa de prevedere a dlor Maniu, Vaida Goldiș și Dan, dar pentru această acuză pe dl Brătianu. Nostimă logică și vrednică de școala de la Blaj. Serbările încoronării după logica „Patriei" nu s'ar fi făcut niciodată, pentrucă „situația politică dată" înseamnă analfabetismul politic al conducerii partidului național, iar acest analfabetism s'a dovedit a fi incurabil.

Deci nu guvernul trebue învinuit pentru că a organizat serbările încoronării la cari partidul național a fost invitat să participe, ci vinovat de arma ce s'a pus în mana iredentismului maghiar de la Budapesta, este partidul național care n'a prevăzut că lipsind de acolo și redactând un memoriu-manifest plin de argumente contra integrității noastre naționale, urmările nepatriotice ale unei asemeni manifestări, se vor simți.

Oricât s'ar sbuciuma astăzi oficioasele partidului național, impresiunea rămâne de neînlăturat. Partidul național a lipsit de la o elementară datorie patriotică, iar nepriceperea politică de la conducerea acestui partid se trădează în toate actele sale de până acum. In loc de scuze țara așteaptă de la partidul național cuminția care i-a lipsit întodeauna. Greșelile săvârșite trebuesc îndreptate grabnic, și pentru aceasta se cere ca partidul național să nu turbure opera celor cari au și priceperea și autoritatea de a le îndrepta. „De la nepotincios e bine să nu ceri nimic", spune vorba populară, și desigur românismul va fi recunoscător partidului național de va consimți să nu mai facă „gafe" politice cu urmări nefavorabile țării peste granițe.

Partidul național și magistratura

Hotărât lucru, partidul național nu simpatizează nici o manifestare românească, indiferent în ce ramură de activitate s'ar aplica. Ori ce instituție a noastră e putredă, incoherentă și lipsită de rost. S'a criticat armata și administrația noastră, s'a luat în desconsiderare învățământul nostru superior, s'a luat în răspăr întreaga noastră activitate culturală și socială, etc. etc.

Mai rămăsese încă instituția magistraturei nebatjocorită în mod fățiș, căci insinuări și atacuri susținute fără curajul răspunderei, au fost îndreptate destule, dar nici un partid n'a îndrăznit până acum să atace magistratura ca instituție în felul cum dânsa înțelege să servească interesele obștești.

Iată însă că partidul care varsă lacrămi pe mormântul vechiului regim ungurescde tristă memorie, s'a grăbit să nu rămâie dator nici în această privință.

Oficiosul partidului național face constatarea că magistratura a alunecat pe panta partinitrilor și a nedreptăților și că magistrații cari își fac datoria în conștiință au devenit onorabile excepții. O mai inconștientă calomnie nici că se putea aduce magistraturei noastre, care a știut întotdeauna să țină cu vrednicie cumpăna dreptății și în al cărei spirit de strictă obiectivitate ori ce bun român a avut întotdeauna încredere. Noi nu putem avea decât cuvinte de laudă pentru instituția magistraturei, pe care atâtea generații de oameni de guvernamânt și de reprezentanți ai culturei s'au străduit s'o pregătească, să-i selecționeze elementele, să-i insufle valoarea morală de care are nevoie pentru a răspuude rolului ce-l are în viața noastra socială.

Pentru noi magistratura reprezintă chintezența însușirilor de scrupuloasă nepărtinire, de înalte preocupări pentru întronarea adevărului și a dreptății, de ireproșabilă demnitate morală.

Astfel gândesc bunii români cu dragoste pentru instituțiile țării, așa privește opinia noastră publică instituția magistraturei și ei nu pot decât să infiereze și să deplângă încercările nesăbuite ale partidului național de a discredita pe „împărțitorii dreptății", aruncându-le cu noroi în față.

OPOZIȚIA și lucrările Parlamentului

Ziarele de opoziție cași acelea cari deși „independente" știu să se pună rând pe rând în siujba partidelor politice, sunt preocupate de chestiunea participării opoziției la lucrările Parlamentului. Se știe că partidul național a hotărât să nu ia parte la ședințele Corpurilor Legiuitoare. Se știe de asemeni că socialiștii naționaliștii-democrați conservatorii democrați partidul țărănesc și Basarabia și partidul unrei din Bucovina, vor lucra în actualele Camere. Averescanii și țărăniștii dlui Mihalache nu sunt încă hotărâți asupra atitudinei lor față de Parlament. Despre cei dintâi se spune că vor lua parte la dezbateri. In ce privește pe țărăniști hotărârea o va lua congresul partidului care se va ține la Iași.

Noi socotim discuția în jurul participării sau neparticipării unora dintre partidele de opoziție la dezbaterile parlamentare, de prisos. Căci în definitiv ce influență poate avea participarea sau neparticiparea acestora asupra valoarei operei legislative pe care actualul Parlament are menirea s'o realizeze?

Din trecutele parlamente s'a văzut ce activitate înțeleg să desfășoare în sfatul țării unele din partidele noastre politice. Am asistat la scandaluri la încăerări, la insultele cele mai triviale la cuvântări interminabile cari n'aduceau nici o lumină în discuție, ba împiedecau o muncă serioasă și efectivă. Intreaga activitate parlamentară a acestor grupări nu era de fapt decât o nesăbuită boicotare a oricăror sforțări pentru realizarea unei opere.

Parlamentul fusese transformat în sală de spectacol și de spectacol foarte prost. Acela lucru ar încerca să-l facă și acum aceia cari socotesc că politica înseamnă a face gălăgie și a pune piedici în calea oricărei activități ordonate și realizatoare. In cât pentru prestigiul ideii parlamentare și pentru a nu turbura atmosfera de liniște și de seriozitate necesară unei opere legislative care se cere înfăptuită, ar fi mai bine dacă acești oameni n'ar lua parte la desbaterile Parlamentului.

Asta n'ar pierde nimic, iar țara n'ar avea decât de câștigat prin absența unor politicieni cari și-au dovedit cu prisosință incapacitatea, nepregătirea neșer ozitatea.

Fuziunea partidelor maghiare din România

— Inghebarea Partidului Maghiar și rolul presei —

Cunoaștem lupta dusă de partidul poporului maghiar și de partidul național — unul împotriva celuilalt — în cursul acestui an. Machinațiunile ultimului pentru a ingloba în sânul său întreaga minoritate maghiară din Ardeal ne sunt deasemenea cunoscute din acea complicatel poveste a „Uniunii maghiare", care avea să aibă menirea de a strânge laolaltă pe toți Ungurii sub steagul reacționarilor, lăsându-le libertatea de a profesa orice credință politică. Intre timp, Uniunea maghiară a fost silită să înceteze de a ființa.

Și-acum ne găsim în fața unui fapt împlinit. Partidele maghiare de aici au fuzionat în principiu și peste câteva zile, și de fapt, datorită stăruințelor oamenilor partidului național maghiar, aceia, curi formaseră și „Uniunea maghiară". Uniunea decedată va ființa deci din nou, de data aceasta sub o altă denumire, și, de data aceasta, nu ca o organizațiune culturală, cum a fost plănuită dela început, ci ca s'ngurul partid politic al minorității maghiare.

Fuziunea ne interesează în măsura în care ne-a interesat și înjghebarea „Uniunii maghiare." In ziua — ni-se afirmă că nu e îndepărtată — când adunarea generală maghiară va fixa statutele partidului unitar, ne vom putea ocupa mai amănunțit de acest nou partid. De pe acum anticipăm doar atât, că acele statute vor fi în liniamente generale aceleași statute ale „Uniunii maghiare." Ele vor insemna înfrângerea democrației ungurești și a spiritului de conciliațiune și întoarcerea spre o politică de felul aceleia preconizată de „Uniunea maghiară" și pledată de confratele „Ellenzék".

Ceeace trebue să ne intereze în acest moment și întotdeauna decâteori va fi vorbă despre viitoarea politică a maghiarilor dela noi, este un alt lucru: unul, pe care îl semnalăm acum pentru întia dată și care este, pentru relațiunile dintre unguri și noi, de o deosebită importanță. Arătam cândva, cu câteva luni în urmă, după relațiunile presei oficiale Cehoslovace, că guvernul maghiar are oameni în redacțiunile gazetelor ungurești din statele succesoare. De însemnătatea acestei destăinuiri suntem abia acum în stare să ne pătrundem. Am văzut adică, cum cel mai de seamă ziar maghiar din Ardeal — „Keleti Ujság" și-a schimbat dintr'odată, acum o lună, atitudinea conciliantă față de oameni. N'a adoptat atitudinea întocmai a lui „Ellenzék", dar a inovat o critică poate mai drastică decât a acestui confrate și mai primejdioasă, întrucât are aparența de a fi mai susținută. Schimbarea aceasta de tactică s'a produs deodată cu trecerea direcțiunii ziarului în mâinile ziaristului Ignotus, venit proaspăt în România.

Spunând acestea și amintind de destăinuirea presei oficioase din Praga, nu volm să aducem nici o acuzațiune; precizăm doar atât, că descălecarea d-lui Ignotus la „Keleti Ujság" inseamnă inceperea unei epoce nouă în viața politică a minorității ungurești. De-ocamdată observăm, că această epocă se inaugurează printr'o orientare spre politica Budapestei.

Pentru acei cititori ai noștri, cari n'au putut avea prilejul de a urmări atitudinea ziarului maghiar în chestiune, ținem să amintim, că ziarul acesta a fost organul partidului poporului maghiar, al grupului democratic și conciliant și a luptat din răsputeri impotriva partidului „național maghiar" reprezentat prin d-l Iosika și „Ellenzék". Prin împăcarea și fuziunea acestor două partide, împăcare, pe care a desăvârșit-o numitul organ democrat, acest ziar a făcut revenirea minorității maghiare la politica de recalcitranță, chiar de românofobie, din primii ani de după unire.

In urma faptului acestuia avem datoria să'i consacrăm deaci 'nainte mai mult decât oricăruia atențiunea și vigilența noastră.

Imbunătățirea stărei financiare

— Excedent 1 miliard, 600 milioane —

Deși presa opozițională nu conține de loc de a arăta că starea financiară a țărei sub actuala conducere nu a suferit de loc îmbunătățiri, totuși statisticele făcute dovedesc pe zi ce trece tot mai mult că finanțele au apucat drumul normaliză ei.

Așa de pildă, ultima statistică ne arată că numai în semestrul corespunzător lunilor din urmă, visteria publică a înregistrat un excedent de 1 miliard, 600 milioane lei. Rezultă de aici că rău fac acele ziare care își întemeiază afirmațiunile lor, fără ca la baza lor să existe un studiu amănunțit care să cuprindă în sine totalitatea datelor și cifrelor, ele singure în măsură să ne întărească convingerea față de asemenea chestiuni.

Dar, de sigur că înregistrarea acestui excedent în primul rând desminte toate afirmațiunile greșite ce se fac de către cei interesați, iar în al doilea rând dovedește că politica financiară a guvernului a fost corespunzătoare cu împrejurările.

Oricâte critici s'au adus și se vor mai aduce încă guvernului din punctul acesta de vedere, un lucru rămâne bine stabilit: că între starea finanaiară din momentul venirei partidului liberal la conducerea țărei și cea de astăzi se constată o enormă diferență. Sub guvernele trecute, nu numai că nu putea fi vorba de excedente bugetare, dar finanțele erau într'o astfel de stare mizerabilă, încât nici nu permiteau plățile curente.

Astăzi se știe că pe lângă îndeplinirea obligațiunilor financiare din partea Statului față de streinătate, guvernul prin politica lui înțeleaptă, a reușit ca în câteva luni de zile să realizeze excedente, care să permită îmbunătățirea situației materiale a funcționarilor și pensionarilor.

Urmările politicei actualului ministru de finanțe, nu se vor opri însă aici. Ordinea în budgetul Statului, stabilirea unui sistem fiscal sănătos conceput și consolidarea datorlei externe, nu e cu putință să nu aducă schimbări în ceia ce privește valuta.

Dacă lucrurile stau astfel, mai sunt oare îndreptățite ziarele opoziționiste să alarmeze publicul că situația noastră din punctul de vedere financiar este dintre cele mai îngrijitoare? Această campanie necugetată nu provine atât din lipsa datelor exacte asupra acestei chestiuni, cât mai mult din spiritul de opoziție rău înțeles de a crea dificultăți guvernului întreprinse de el în vederea de a reface țara. Noi am spus-o în nenumărate rânduri că una din cauzele care contribue la întârzierea normalizărei financiare, se datorește și faptului că streinătatea e rău informată asupra situației dela noi, de chiar presa noastră.

De aceia se impune ca atunci când ziarele discută o problemă de importanță deosebită pentru interesele obștești, ele să se înarmeze cu informațiuni exacte și numai după aceasta să pue în curent publicul cu chestiunile la ordinea z lei.

Informaţii

Plăţile pentru Cehoslovacia

Camera de industrie şi comerţ din Cluj a avizat firmele din Transilvania să-şi anunţe datoriile, pe cari le au în Cehoslovacia. Cu aranjarea acestor datorii a fost încredinţată Camera de industrie şi comerţ din Cluj. La avizul Camerei de industrie şi comerţ au răspuns foarte puţine firme.

Camera de industrie şi comerţ, în legătură cu anunţarea datoriilor avizează cercurile interesate, că în chestia anunţărilor păstrează cea mai mare discreţie. In afară de secretarul general al Camerei de industrie şi comerţ nimănuia nu îi este permis să citească dosarul datoriilor. Secretarul general aranjază şi administrează personal chestia datoriilor cehoslovace.

■

Incorporarea contingentului 1923 se va face pe ziua de 1 Aprilie 1923. Această dispoziţie va fi menţinută şi pentru viitoarele contingente, cari vor urma să fie incorporate.

•

Conferinţa financiară a Micei Antante

După cum am anunţat, la finele lunei Octombre va avea loc la Praga o conferinţă a miniştrilor de finanţe ai Micei Antante.

Obiectul conferinţei va forma înţelegerea privitoare la extinderea acordurilor comerciale.

Se vor desbate condiţiunile importurilor, exporturilor, tarifelor de căi ferate etc.

Obiectul principal însă al acestei conferinţe se crede a fi unificarea tarifelor de transport al statelor care compun Mica Antantă.

•

Expulzarea lucrătorilor

In urma intervenţiei „Asociaţiilor patronele“ din Ardeal de a nu se expulza din ţară lucrătorii de cari întreprinderile noastre din ţară au lipsă şi cari lucrători sunt elemente productive, ministerul de interne a dat un ordin prin care se arată că în viitor muncitorii cari sunt consideraţi elemente productive şi necesare nu vor fi expulzaţi. Permisele de liberă petrecere în ţară şi paşapoartele acestor lucrători vor fi vizate de către autorităţile competente ca şi până acum, prelungrea vizelor fiind supusă aceloraşi norme ca şi până acum.

■

Toţi domnii **avocaţi, medici, farmacişti, droghişti, ingineri, dentişti** etc. din oraşele Arad, Braşov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureş, Timişoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând şi specialitatea pentru a fi trecuţi în tabloul nominal pe specialităţi ce se va tipări la începutul fiecărui oraş din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta şi suma de Lei 100, pe adresa agenţiei de publicitate „Soarele“ Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

Ministrul german Schroeder la Bucureşti

„Deutsche Algemeine Zeitung“ anunţă că ministrul german, dl Schroeder va pleca la 25 Octombrie în România pentru a trata cu guvernul român chestiunile economice şi financiare în litigiu între România şi Germania.

Vizita d-lui Schroder are de scop să rezolve chestiunea depozitului de aur pe care România l'a avut depus, înainte de războiu la Reichsbank: chestiunea restanţelor livrării de grâne pe care România trebuia să le efectueze înainte de războiu Germaniei şi achitarea bancnotelor emise de germani în România pe timpul ocupaţiei.

•

Congresul industriaşilor din Ardeal

Luni s'a ţinut în localul Camerei de comerţ din Oradea-Mare, congresul industriaşilor din Ardeal şi Banat, sub preşidenţia d-lui dr. Wilhelm Czel.

Prima chestiune care s'a desbătut a fost asigurarea fabricelor, apoi chestiunea reorganizării industriaşilor şi a asigurării muncitorilor.

Tot azi a avut loc congresul sindicatului uzinelor electrice din Ardeal şi Banat.

Congresul s'a ocupat şi de intensificarea iluminatului electric şi de reorganizarea sindicatului.

■

Proectul de lege pentru unificarea condiţiunilor de numire, mutare şi naintare în magistratură a fost lăsat pentru sesiunea ordinară a parlamentului.

■

In portul Constanţa a sosit un transport de 4500 lăzi cu dinamită, destinată statului.

■

Localul din garnizona Cluj, str. Tunarilor, ocupat de regimentul 32 obuziere, a fost aprobat să poarte numirea de „Cazarma Principele Nicolae“.

•

In oraşul nostru
iarăşi să pot căpăta

Specialităţi de lichieruri Zwack,
Unicum,
Cacao-chouva,
Cocktail,
Ivette,
Chypre,
Gin, etc., etc.
în calitatea originală
şi cunoscută din
timp normal. □
2237

Uzinele „BABI“ Werk
RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi căruciore pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

•

Apropiatul târg de ţară din oraşul Hunedoara se va ţinea în zilele de 11—14, Noembrie c. şi anume: în primele 3 zile târg de vite, iar în a 4 zi târg de mărfuri.

2314

Naţionalizarea institutelor de credit în Ardeal

Sâmbătă 21 Octombrie a. c. la ora 10 a. m. au fost convocate, la Banca Naţională a României, principalele instituţiuni financiare din ţară, pentru a se consfătui asupra mijloacelor celor mai potrivite prin cari acele instituţiuni, de comun acord să ajute şi să accelereze naţionalizarea întreprinderilor comerciale, industriale şi bancare. în special din ţinuturile desrobite. Se ştie că acele întreprinderi sunt încă şi astăzi în bună parte finanţate de către instituţiuni de peste frontiere.

O. Oscar Kiriacescu care a prezidat această constătuire, a arătat că, pentru ca institutele noastre financiare să poată lucra cu folos în opera de naţionalizare trebue ca ele să se osocieze, şi numai astfel să hotărască asupra întreprinderilor cari trebuesc naţionalizate.

Pentru studierea modalităţei creării unui asemenea asociaţiuni a băncilor, a fost însărcinată o comisiune compusă din d-nii M. Blank, N. P. Ştefănescu, dr. Fr. Schulerus Sibiu, profesor Poruciu Cluj, O. Kaufmann, Banca de Credit, ing. M. Manoilescu şi dr. Gheron Netta.

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Miercur: „Friserul ca actor“. Mare comedie americană.
Joi: „Banda şarpelui roşu“. Mare dramă de aventuri.
Vineri: „Pumnul de fier“. Mare drama socială.
Sâmbătă şi Duminecă: Dtto.

CINEMA UNIVERSITATII

Miercuri: „Romanul unei cocote.“ Mare eveniment literar.
Joi: „Hamlet“. Tragedia lui Shakespeare în film.
Vineri: „Iubire zadarnică“. O puternică drama socială.
Sâmbătă: „Maternitatea“. O senzaţională dramă socială.
Duminecă: Dtto.

CINEMA URANIA

Miercuri: „Banda şarpelui roşu“ Mare dramă de aventurii.
Joi: „Romanul unei cocote“. Mare eveniment literar.
Vineri: „Maternitatea“. O senzaţională drama socială.
Sâmbătă: „Holera în Florenţe“ Cea mai frumoasă dramă istorică.
Duminecă: Dtto.

Saci, Musamale
Cumparare. ♦ Vânzare.
Institut de imprumut.
Atelier de reparatie.
2186
IZSÓ ALBALA
Timişoara II., Piaţa Traian 2
Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

Exproprierile şi împroprietăririle în Ardeal

— In ce stadiu se găsesc exproprierile şi împroprietăririle. Când vor fi terminate. Activitatea rodnică şi istovitoare a dlui Emil Petrini, directorul general al resortului de agricultură din Cluj —

Marea operă a guvernului actual — înfăptuirea reformei agrare în Ardeal — datorită dispoziţiunilor ministeriale luate de dl ministru Alex. Constantinescu, este pe punctul de a intra în ultima fază de terminare. Se cunosc în deobşte importantele modificări aduse legei pentru reforma agrară din Ardeal, de către dl Constantinescu. Aceste modificări după cum se ştie aveau de scop accelerarea cât mai pronunţată a lucrărilor exproprierei şi prin urmare a trecerei pământurilor din mâna latifundiarilor pe seama statului, urmând ca treptat, cu înaintarea lucrărilor de expropiere să se facă şi lucrările de împroprietărire. In adevăr modificările acestea putem spune că au scurtat termenul de isprăvire a exproprierilor în tot Ardealul poate cu ani de zile. Pe lângă aceasta faptul că s'au pus limite precise şi foarte apropiate unul de altul, apelurilor la care au dreptul proprietarii expropiaţi, a adus după sine şi spulberarea oricăror bănueli sau presupuneri că exproprierea nu se va termina nici după 5 ani, după cum s'ar fi şi întâmplat dacă legea pentru aplicarea reformei agrare în Ardeal n'ar fi suferit modificările făcute de dl Ministru Alex. Constantinescu.

Datorită în primul loc acestor moditicări ale legei, avem date precise şi asigurări oficiale că terminarea tuturor lucrărilor de expropriere şi împroprietărire însăşi în întreg Ardealul, Banat, Maramureş etc. se va produce cel mai târziu până la 1 Noembrie. In vederea acestui fapt încă de acum 3 luni de zile, din cauză că inginerii statului şi judecătorii erau în număr cu totul insuficient pentru a putea executa aşa de iute lucrările de expropiere, ministerul de agricultură a angajat cu plată un număr considerabil de ingineri particulari şi a transferat foarte mulţi judecători de pe la tribunalele de la oraşe, pe la judecătoriile de ocoale din judeţe, pentru ca astfel să se poată termina cât mai repede lucrările de expropriere.

Pe de altă parte, atât dl Cipăianu, directorul agriculturei din minister, cât şi dl Petrini, directorul general al resortului din Cluj, prin nenumăratele circulări explicative, prin nenumăratele instrucţiuni şi prin desele inspecţii pe care personal le-au făcut în toate judeţele Ardealului, exproprierea a mers cu o iuţeală şi o precizie neaşteptată şi la 1 Noembrie ea va fi complect terminată.

Aci e locul să remarcăm marile merite ale dlui Petrini în aplicarea reformei agrare în Ardeal. Cunoscând perfect legea, înţelegând cu competenţa dsale spiritul adevărat al legii, condus de un spirit de dreptate ireproşabil în toate chestiunile exproprierei, dispunând de o putere de muncă şi de o energie rară dl Petrini a reuşit să aplice cu exactitate legea pentru reforma agrară în Ardeal.

Impropietăririle

Pe măsură ce se efectuează lucrările de expropriere, se continuă în tot Ardealul şi lucrările de parcelare a pământurilor în loturi şi distribuirea lor celor îndreptăţiţi. Ţinem să acentuăm şi de data aceasta că imediat ce listele îndreptăţiţilor sunt terminate în cutare comună şi imediat ce lucrările de parcelare a terenurilor au fost încheiate iar hotărârile comisiunei de expropriere rămase definitive, se face distribuirea loturilor şi chiar a doua zi aceste loturi sunt trecute în cartea funduară pe numele celui îndreptăţit.

In ceia ce priveşte împroprietărirea, lucrările a esteia merg ce-i drept mult mai greu din două cauze:

In primul loc criza inginerilor hotarnici şi în al doilea rând, parcelarea în loturi, care nu sunt mai mari de cât cel mult 5 iugăre. Aceste lucrări de parcelare fiind foarte numeroase şi migaloase din cauza terenurilor extrem de accidentate pe de oparte iar pe de alta, din cauza lipsei de ingineri, lipsei mijloacelor de transport şi din cauza ploilor, necesită, cum e foarte natural de altfel o trecere de timp mai îndelungată. In tot cazul avem motive suficiente să afirmăm că, mărindu-se numărul inginerilor, mijloacele de transport şi simplificându-se operaţiunile parcelărei, până cel mai târziu la anul şi împroprietăririle în Ardeal vor fi complect terminate.

In numărul de mâine vom publica o statistică a împroprietăririlor şi exproprierilor în Ardeal.

St. P.

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE“
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ
CELE MAI NOI MODELE
„LONGINES“
Ceasornice de buzunar
Ceasornice-brăţară
— in argint, aur, platină —
Se găsesc de vânzare numai la
Fenyő & Braunfeld
Bijoutieri
CLUJ, Piaţa Unirii. — Telefon 643 şi 850.

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ședințele parlamentului

CAMERA

Incetățenirea generalului Berthelot — Votarea legei pentru sporirea lefurilor funcționarilor

Ședința Camerii s'a deschis eri la orele 3 sub președenția dlui Orleanu. Deputatul Protopopescu a făcut o comunicare dlui ministru de finanțe asupra modului aplicării impozitului pe cifra de afaceri. Dl ministru Anghelescu a depus un proect de lege pentru modificarea unor dispoziții din legea universitară. Dnii miniștri Mărzescu și Constantinescu au depus proectele prezentate eri la Senat. Dl Iorga depune un proect din inițiativă parlamentară pentru acordarea calității de cetățean român generalului Berthelot, împreună cu pământ și cu casă la țară. Dl Ministru Constantinescu în aplauzele furtunoase ale adunării a declarat că guvernul se simte fericit de-a-și însuși proectul. Propunerea a fost primită prin aclamațiune.

După diferite comunicări fără importanță se votează legea pentru încorporarea contingentului 1923, precum și legea pentru înaintarea invalizilor de războiu. Se trece la citirea raportului asupra sporului acordat funcționarilor. Incepe discuția generală. Dl Iorga ce e să nu se ajute funcționarii cu moneda depreciată; deprecierea va fi și mai mare. Echivacența lefii să se dea prin ieftinirea traiului. Cu cât cresc lefurile cu atât cresc și prețurile. Dl Iorga cere înfrânarea speculei. Dl Sassu intervine explicând criza porcilor de unde și a unturei.

La discuția de ordin general vorbesc dnii: Straucher, Psepelinscki, și Vintilă Brătianu, care declară că situația financiară este ameliorată peste speranțe și permite sporul acordat funcționarilor. Răspunde criticilor aduse legii statului, arătând că situația funcționarilor depinde de situația statului. Guvernul a restabilit în opt luni creditul în străinătate și el lucrează pentru ridicarea valutei. D-sa mai spune că legea provizorie de azi este o lege ideală: numărul funcționarilor redus — dar bine plătiți. Incasările impozitelor merg crescând; impozitul pe cifra afacerilor se va suprima. Când situația va permite impozitul de șase la sută pe salarii va fi progresiv.

Incepe discuția pe articole. Propun amandamente d-nii Prepelinski, Iorgulescu, Ioanițescu, Tănăsescu și alții. Dl Vintilă Brătianu și Gârbovicеanu, raportor, declară că sporul se dă și preoților, învățătorilor și profesorilor. Funcționarii comunali și județeni vor primi sporul dela comune și județe, conform ord. Ministerului de Interne. Legea se votează. Ședința se ridică la orele șapte și jumătate.

SENATUL

Senatul și-a deschis ședința la orele patru și jumătate, sub președenția d-lui Ferechide. Dl Ministru Mărdărescu depune legea votată de Cameră pentru chemarea contingentului 1923. Legea se votează. Dl ministru Constantinescu depune legea votată de Cameră pentru încetățenirea generalului Berthelot. Senatul aplaudă în picioare strigând „Trăiască Franța!" Legea s'a votat prin aclamare.

Dela Consiliul de Război

Procesul Colonelului Dospinescu —

Ziua II-a

Ședința se deschide la ora 9 a. m. Se dă cuvântul domnului avocat Oprea care ridică incidentul că nu se poate aplica legea penală a vechiului regat civililor transilvăneni (priviți ca autori principali) întrucât nici una dintre legi nu prevede, că dispozițiunile Codului Penal Român din vechiul regat, să se întindă și asupra civililor din Transilvania.

La lămuririle dlui comisar regal că: dispozițiunile Codului Penal din vechiul regat se întind și asupra civililor din teritoriile alipite, curtea, după o scurtă deliberare, respinge incidentul.

După alte incidente, indicate de avocații Fabius și Oprea, ședința s'a amânat pe după masă la orele 3 și jum.

La redeschidere s'a dat cuvântul apărării care cere toate dosarele proceselor judecate de consiliul C. 6. Arm. în baza ordonanței No. 1. ale aceluiași corp de armată spre a dovedi că toate sentințele acestor procese au fost casate de către instanțele superioare.

Consiliul respingând și acest incident avocatul Fabius ridică un incident de necompetență, cerând să se trimită dosarul instanțelor civile sau din nou la instrucție, deoarece prima instrucție a fost făcută de către un raportor care și-a însușit această calitate fără a fi fost investit.

Mai arată că în art. de urmărire nu se specifică că Lt. Col. Dospinescu e dat în judecată și în baza art. 3 din legea stării de asediu Comisarul regal arată că Lt. Col. Dospinescu este adus în fața Consiliului pentru delictul de luare de mită și deci e în competința consiliului de a l judeca Președintele citește apoi o petiție a martorilor prin care se cere consiliului să se aibă în vedere situația lor în acest oraș unde stau de două zile pe banii lor fără a fi încă ascultați. . . . .

Apărarea arată că legea și conștința obligă ca în primul rând să se deservească interesele celor cari stau în pragul pușcăriei și apoi pe ale celora cari sunt cu totul liberi.

După alte incidente ridicate de apărare avocatul Fabius, cere amânarea desbaterilor pentru că starea acuzatului maior Popovici care e suferind dela începutul desbaterilor, nu-i mai permite să stea în sale de ședință, în caz că acestea nu s'ar amâna.

Maiorul Chiru a cerut aplicarea art. 173 care prevede judecarea acuzatului în lipsă.

Se începe apoi ascultarea martorilor care se va continua și azi.

Voluntarii ardeleni și Incoronarea

O abținere pur și simplu stupidă

Suntem informați că făcându-se propunerea ca societatea voluntarilor ardeleni să-și trimită steagurile la incoronare pentru a defila în fața Regelui, comitetul societății, după discuții care-au avut loc în mai multe ședințe, a hotărât... abținerea. Explicația acestei stupidități o găsim în faptul că membrii comitetului sînt, în cea mai mare parte și membri militanți ai partidului național, și după cum se vede, în sufletul acestora politicianismul e mai tare decât jurământul de credință făcut la Iași.

Dar întrebăm: Care este rostul societății voluntarilor ardeleni, dacă în sânul ei pasiunile politice au mai multă greutate de cât sentimentul național?

Pentru comercianți, la comandă mai însemnată reducere de prețuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu aburi, și de văpsit Cluj,

Văpsește și curăță, lână, mătasă, materii de bumbac, tort și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat Telefon 500.

Lloyd 557 1817

Nici când și nicăirea

nu s'au putut căpăta gata

paltoane, pardesiuri

si vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma 236

Katz si Mendel

Cluj, Piața Unirei No. 10

Asortiment mare de Ștofe.

Căutăm

persoane cari se pot ocupa cu facerea de abonamente pentru ziar în oraș.

Administrația ziarului.

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Interne

Plecarea Generalului Berthelot

Aseară la orele 11, Generalul Berthelot a părăsit țara, fiind salutat la gară de miniștrii, de generalii români și de numeroși fruntași politici. Generalul Berthelot a trimis prin ziarul „Dimineața" un salut „celei de-a doua patrii"; mulțumind pentru dragostea ce i s'a manifestat și exprimându-și speranța unei grabnice revederi.

Reprezentantul României la conferința orientală. România și conferința de la Moscova.

După ziarul „Lupta", d-l Duca, ministrul nostru de externe, va reprezenta România la conferința orientală. D-l Duca a declarat, că în chestiunea conferinței de dezarmare de la Moscova, nu a intervenit nici o schimbare. Guvernul român a comunicat Moscovei motivele neparticipării, arătând condițiile în care România ar putea participa la conferință. La acestea România n'a primit nici un răspuns din partea guvernului sovietic d l Duca a declarat că dacă Rusia nu va accepta condițiile noastre, România nu va participa la conferință.

Declarațiile d-lui Duca

După ziarul „Dimineața", d-l ministru de externe Duca, a făcut eri după masă, în secțiunea afacerilor externe a Camerii, o expunere asupra situației noastre externe. D-sa a vorbit despre interpelarea din camera maghiară asupra încoronării, declarând că interpelarea constitue un inel în lanțul actelor prin care Ungurii înțeleg să înfrângă pacea de la Trianon. Guvernul român va face demersurile necesare de acord cu Jugoslavia și Cehoslovacia. Relativ la raporturile cu Rusia, d-l Duca a declarat că s'a produs o schimbare în relațiile dintre Rusia sovietică și marile puteri. In privința conferinței de la Moscova d-sa a mai declarat că întrucât Rusia a evitat să se pronunțe asupra granițel definitive a Nistrului, România nu va merge la Moscova, ci va recurge la serviciul Poloniei care va avea mandat de a conveni în numele României la pactul dezarmării.

In ceea ce privește situația politică din Anglia, d-sa este de părere că guvernul Bonar Law este provizoriu.

Externe

Prelungirea mandatului lui Ebert

Berlin. — Reichstagul a votat eri definitiv prelungirea mandatului președintelui Ebert până în 1925. Ebert a acceptat. Reichstagul a fost prorogat până la 7 Noembrie.

In jurul conferinței orientale. - Acordul italo-francez.

Paris. — Intre Franța și Italia s'a stabilit un acord deplin asupra programului și datei conferinței orientale.

Expulzarea evreilor din Ungaria

Budapesta. — Ziarele din Budapesta anunță că vor fi expulzate din Ungaria peste 15 mii de famili evreești.

Politica lui Bonar Law

Londra. — Bonar Law a fost ales șef al partidului conservator. Law a fixat alegerile pentru ziua de 15 Noemvrie. Asupra politicei sale Bonar Law a declarat că va urma o politică de „mai puține aventuri și de mai multă colaborare cu aliații."

Sâmbătă el își va expune programul la Glasgow.

Răspândiți „Infrățirea"

In sensul invitărei la adunarea generală comunicată în ziarul „Consum" No. 41 din 8 Octombrie 1922 avem onoare a invita pe on. acționari ca să participe la adunarea generală care s'a amânat pe **7 Noembrie 1922 la orele 6 p. m.** în localul societății (Calea Regele Ferdinand No. 22) observând ca această adunare generală se va ține fără considerare la numărul participanților și a acțiunilor depuse. 2319

Societatea pe Acții a Comercianților Angrosiști.

Blănuri poți procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universității No. 1.

Lloyd 873 2125

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 și 290.

V 2721 1553

Opera lui Nansen în Balcani

— VIZITA LA SOFIA —

A sosit la Sofia doctorul Nansen, care vine din Constantinopol. El a avut o lungă convorbire cu primul-ministru Stamboliski.

Șeful guvernului a dat un banchet în onoarea lui Nansen și în discursul ce l'a pronunțat, a salutat pe Nansen ca protectorul refugiaților din lumea întreagă, Sute de mii de oameni îl datoresc viața. In afară de lucrarea filantropică pe care o conduce, dr. Nansen a jucat un rol important la Liga Națiunilor, apărând populațiunile năpăstuite. Printre acestea este și Bulgaria, precum și refugiații, cari trăesc în Bulgaria și cari cer o eșire la marea Egee, ca Bulgaria să poată respira în libertate. Vorbind în favoarea noastră, zice primul-ministru adresându-se lui Nansen, ați susținut cauza păcii în Orient. Nansen a mulțumit pentru primirea cordială ce i s'a făcut și constată că Europa Orientală este din întreg continentul, partea care a suferit cel mai mult depe urma războiului. Aceste suferințe se vor mai prelungi, dar Bulgaria și guvernul său actual reprezintă o forță s'a fie. Populația bulgară merge spre sfârșitul suferințelor sale.

Ce a constatat d-rul Nansen în Tracia

— 500 mii oameni în mizerie —

Dr. Nansen, după două zile petrecute la Sofia, a plecat la Atena. El a fost primit în audiență de rege.

„Agenția telegrafică bulgară" trasmite următoarele declarațiuni făcute de Nansen ziariștilor din Sofia:

Situația la Constantinopol, fără a fi critică, nu este tocmai bună. In populația grecească și armeană, domnește panica.

D-rul Nansen, vizitând Tracia, a găsit situația extrem de critică. Grecii și Armenii cuprinși de-o mare panică, au năvălit în localitățile Rodosto și Silivria, așteptând să fie îmbarcați. Străduințele ofițerilor aliați pentru a restabili liniștea au fost zadarnice. Misiunea lui Nansen este să reglementeze chestiunea refugiaților de război turci și greci, organizând plecarea repatrierea și aprovizionarea lor, în acest din urmă scop, Bulgaria a acordat 1000 tone grâu. Mizeria este atât de mare în cât 500.000 emigrați din Asia Mică și Tracia așteaptă ajutoare.

Pentru a reglementa chestiunea refugiaților între Turcia și Grecia Nansen merge la Atena și de acolo la Brussa, unde se va interveni pe lângă acesta și pentru refugiații bulgari, cerând să li se permită să se întoarcă la căminurile lor.

Comitetul Căminului Studentelor din Cluj

Are nevoie pentru la 1 Noembrie de o bucătăreasă și un ajutor la bucătărie locuind în Cămin.

Două femei de serviciu cu locuința afară.

Ofertele însoțite cu actele regulate sunt a se înainta la Administrația Căminului, Strada Avram Iancu No. 6 2318

Articole frumoase de drogherie au sosit la parfumeria D'or
Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

PROCES-VERBAL

al adunărei Generale Ordinare a Societății Anonime „AUTO-MECANICA" ținută în ziua de marți, 10 Octombrie 1922 ora 18, la sediul societății în Cluj, Calea Dorobonților No. 18.

Președintele consiliului de administrație, dl Carol A. Jahoda deschide adunarea generală ordinară și salută pe cei prezenți.

Desemnează cu verificarea titlurilor, ca scurtatori ai voturilor exprimate și verificatori ai procesului-verbal de față pe d-nii Ioan N. Jilescu și Hevesi Iosif.

Se procedează la verificarea titlurilor celor prezenți și se constată că sunt reprezintați 340 acțiuni cu un total de 340 voturi și anume:

Societatea Română de automobile și Leonida & Co. Unite București prin dl Constantin Leonida administrator-delegat cu . . . . 215 voturi
Ioan N. Jilescu cu . . . . . 30 „
Carol A. Jahoda cu . . . . . 10 „
Desideriu Glodics cu . . . . . 5 „
Hevesi Iosif cu . . . . . 20 „
Czetz Iosif cu . . . . . 60 „

Președintele constată că adunarea generală ordinară este în număr și în consecință poate aduce hotăriri valabile cu privire la ordinea de zi.

Se dă citire publicațiunilor din ziarele „Infrățirea" și „Patria" cu data de 1 Octombre 1922.

Președintele constată că adunarea generală a fost decisă de direcțiune la timp și convocată în conformitate cu dispozițiunile statuare.

Intrând în ordiuea de zi se dă citire raportului Direcțiunei pe anul 1921:

Adunarea generală îl ia la cunoștință.

Se dă citire raportului comisiunei de verificare pe exercițiul expirat:

Adunarea generală îl ia la cunoștință.

Se propune adunărei generale să aprobe aceste raporte și să dea descărcare consiliului de direcțiunea și consiliului de supraveghere:

Adunarea aprobă rapoartele și dă descărcarea cerută pe anul 1921.

Se dă citire bilanțului și contului de profit și perdere.

Adunarea le aprobă.

Privitor la împărțirea beneficiului net de Lei 82.298'66

se admite propunerea direcțiunei de a se aloca 5 la sută Lei 4.114'95 la fondul de reservă, Lei 50.000'— să se distribuie acționarilor, Lei 16.000'— consiliului de direcțiune și Lei 6.000'— consiliului de supraveghere trecându-se Lei 6183'71 pe cont nou.

Se procede la alegerea censorilor pe anul 1922

Sunt aleși d-nii Ștefan A. Ionescu, Haritian Nicolescu și H. Popovici.

Nefiind nici o propunere la ordinea zilei, președintele mulțumește celor de față și declară adunarea generală ordinară închisă. Se procede la semnarea procesului-verbal.

Cluj, în 10 Octombre 1922.

Președinte: IAHODA. Verificatori: HEVESI IOSIF, IOAN N. JILESCU.

Domnilor Acționari

Conformându-ne dispozițiunilor Codului de Comerț și Statutelor Societății noastre, am verificat în cursul anului, la diferite epoci, registrele de contabilitate, valorile și actele justificative ale societății pe care le-am găsit de acord și în perfectă regulă.

Am verificat de asemenea Bilanțul General și Contul de Profite și Perderi pe anul 1921 și am constatat că sunt în concordanță cu registrele de contabilitate, cu actele justificative și cu valorile ce se aflau în cassa Societății pe ziua de 30 Iunie 1922.

Vă rugăm deci D-lor Acționari, să binevoiți a aproba Bilanțul General și Contul de Profite și Perderi încheiat la 30 Iunie 1922, ast-fel cum vi se prezintă, dând descărcare Consiliului de Administrației și Direcțiunei de gestiunea lor pe exercițiul expirat.

Cluj, 2 Septembrie 1922.

Censori: ȘTEFAN IONESCU, NICULESCU, V. ROATĂ.

AUTO-MECANICA

BILANȚ încheiat la 30 Iunie 1922

ACTIV				PASIV		
Imobil	687.705	21		Capital	1.000.000	—
Mașini	266.420	—		Fond de rezervă	8.247	45
Scule, unelte Atelier	74.306	63		Fond de amortizare	148.386	—
Scule, unelte Garaj	100.746	30		S. R. A. Leonida & Cie. Unite	1.768.895	28
Mobilier	69.305	35	1.198.483 49	Diverși	26.125	50
Accesorii	612.763	90		Impozite de plată	30.800	—
Cauciucuri	331.704	95		Dividende	42.500	—
Piese de schimb	6.586	35		Beneficiu reportat pe exercițiul viitor	6.183	71
Benzină și uleiu	46.357	65				
Mărfuri în consemnație	7.425	50				
Motorcicleta	3.500	—				
Lemne	4.000	—				
Mărfuri în expediție	23.658	70	1.035.997 05			
Diversi debitori			671.056 30			
Banca Românească			7.263 —			
Garanții primite			350 —			
Cassa			117.988 10			
			3.031.137 94		3.031.137	94

Director executiv *I. N. Jilescu* Șef contabil *N. Gândac*

Consiliul de Administrații:

Președinte *Carol A. Jahoda* Vice-președinte *Dr. George Leon*

Membrii: *Const. Leonida, Ing. Ch. Penescu-Kerisch, Dr. Ioan Costinescu, Dr. Augustin Pordea, Iosif Hevesi, Ing. Ion Edeleanu.*

Censori: *V. Roață. Haritian Niculescu, Stefan Ionescu*

Prețuri fixe și solide!!

La magazinul de mode NICOLAE VOITH
Piața Unirei 14.

Seviot bleumarin pentru institute Lei 125'—

Stofă pentru paltoane lat. 140 cm. . . Lei 195'—

Barchet de Goldberger cu diferite desenuri Lei 51'—

Broboadă (șal) de lână Lei 37'—

Sifon nescrobit. cal. de bună Lei 37'—

Plapome cloth în toate culorile.
Flanele pentru tenis ori ce calitate.
Mare asortimente de căptușală pentru paltoane.
Catifia și mătasă
Mătăsuri în toate culorile.
Lingerie pentru dame.

Prețuri fixe și solide!!
2161

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

PROFESOARĂ prepară elevi de la stat şi particulari curs primar şi secundar. Adresaţi scris la ziar Dudescu. 2296

STUDENT german ar da oare private la băieţi între 11—16 ani. Informaţiuni la Adm. ziarului. 2312

Vânzări şi Cumpărări

DE VÂNZARE 200 buc. Scaune noi din lemne de fag, 12 buc. Mese cu scaune din stejar pentru copii de şcoală, 100 buc. Leagăne de păpuşi şi 100 buc. Tupoane. Str. Horea 47 etagiu I. 2300

DE VÂNZARE într'o capitală de judeţ din Ardeal Drogherie bine aranjată şi instalată asigurând un trai comod. Dunky Cluj, Piaţa Unirii 10. Radio 2767 2320

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 parter 3.

Telefonul fabricei 596
Telefonul magaziei 515

LEBEDA S. A.

Prima fabrică de albituri de pat cu curent electric din România.

Pregătim: Plapoane umplute cu vată, lână şi pene executate fin şi cu preţurile cele mai ieftine, mai de parte **matrate, perini si tot felul de albituri de pat.**

Intreprindem: Transportare de aranjamente pentru spitale, instituţiuni, hotele şi tot felul de transformări. Prin maşina noastră cu curent electric de scălmănat pene şi scălmănăm şi curăţim orice cantităţi de pene.

Cumpărăm: (ab Cluj) ori ce cantităţi de păr de cal, păr de porc, păr de capră, lână şi pene. Rugăm a trimite mustrele cu preţurile fixate.

Vindem: Engros şi detail tot-felul de pene curăţite şi sortate seegrasafric, lână (pieptănată).

In preţurile fabricei!

FABRICA: CLUJ, Str. Iaşilor (fost Nagyszamos-u.) 14. Telefon interurban 576.

MAGAZIA: Calea Victoriei (fost Kossuth Lajos-utca) 10. Telefon 515 Lloyd 13 1334

AU SOSIT

mese de scris americane

de prima calitate şi

cărucioare pentru copii

la magazia de mobile

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61

Totacolo se pot căpăta prânzătoare şi dormitoare cu preţurile cele mai reduse. 2207

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găseşte peste zi carne proaspătă mezeluri şi alte specialităţi de carne.

De vânzare

60 mm. ceapă, 40 mm. morcovi, 25 mm. petrinjei, 6 mm. sfecle. 6 mm. rădichi, 70 mm. varză.

Preţurile:				
Ceapă	kgr.	lei	3.—	— 3.50
Morcovi	„	„	2.—	
Petrinjei	„	„	3.—	— 4.—
Sfecle	„	„	1.—	
Rădichi	„	„	1.—	— 2.—
Varză	„	„	1.—	— 1.50

2316

A se adresa la Dnul IOAN PIODI, comuna Apahida.

D-lor AGRICULTORI

Cele mai bune arături se fac cu

Auto-Tractorul ROMEO

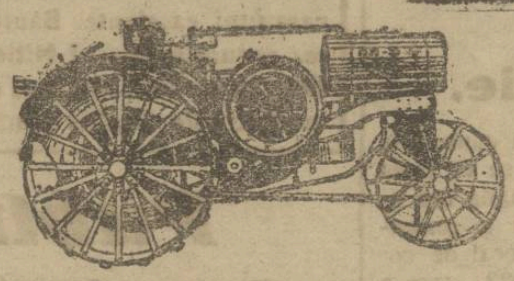

CEA MAI PERFECTA CEA MAI CONVENABILA MASINA pentru FACUT ARATURI

lucreaza uşor cu plugul sau automatic cu trei brazdare
atingand MAXIMUM de LUCRU cu MINIMUM de CHELTUELI

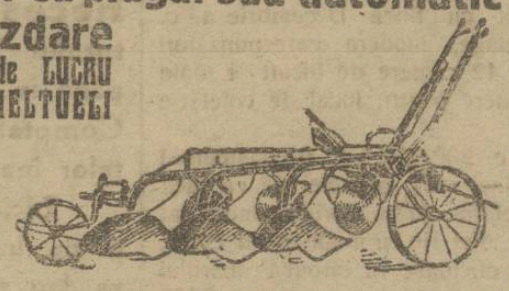

Catalogul şi condiţiunile de vânzare se cere la:
Reprezentanţa Generală PIERRE E. KIRSCHEN
Bucureşti, Calea Victoriei No. 43, Etajul III. 2285

In grădina de iarnă a hotelului CENTRAL dau reprezentanţii senzaţionale
Myriam Barka, Olga si Teddy.
Inceputul la 9 oare seara.
Lloyd 1010 2212-1

Diana Franzbranntwein
invincibil.
Original numai cu etichetă DIANA. 2210

In curând v'a apărea în redactarea dlor: **Dr. Dionisiu Pop** secretarul baroului advocaţilor în Cluj şi **Dr. Eugen Szegö** advocat

condica de termene pentru advocaţi 1923

în ediţia firmei: Librăria „LEPAGE" în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în ½ pânză, cu

LISTA TUTUROR ADVOCATILOR din ROMANIA-MARE

şi notarilor publici din Ardeal

2298

Costul condicei pentru cei ce o comandă până la plată până 31 Octombrie Lei 120 + porto. Comandat şi plătit după 31 Octombrie Lei 150 + porto

Librăria „LEPAGE" CLUJ

CEA MAI BUNĂ **CREMA DE GHETE**

2213

Ultima prefecţiune in fabricarea Cremei de Ghete
DA UN LUSTRU DURABIL, INTREŢINE PIELEA
A o incerca, insemnează a o adopta pentru totdeauna.

Depozitar p. vânzare Engros
MAURICIU IANCOVICI
Bucureşti, Str. Smârdan 23

!! După cererea generală !!

am adus din nou în circulaţie în calitatea neîntrecută renumita şi favorita noastra bere nutritoară

„HERCULES"

specialitatea bruna din malţi dublu, care se găseşte în sticle şi cu paharul în toate prăvăliile privitoare. Deasemenea şi excelentă noastră bere deschisă

„MONOSTOR"

Fabrica de bere **CZELL** din Mănăştur CLUJ. 2216

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD şi R. U. CONTINENTAL
Preţuri escepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Deschiderea cursurilor Academiei de Agricultură

Cuvântarea noului director al Academiei Prof. A. Petrescu

Luni 23 Octombrie la orele 9 dimineaţa, a avut loc deschiderea festivă a cursurilor Academiei de Agricultură din Cluj. După cuvântul ocazional al d-lui prof. A. Petrescu, directorul Academiei, d-l M. Chiriţescu, profesor de Agricultură Generală, şi-a desvoltat prelegerea sa inaugurală.

„Legăturile dintre ştiinţă şi Agricultură."

Dăm mai la vale cuvântarea d-lui director Petrescu:

Domnilor colegi

Iubiţi studenţi

Cu o vie emoţie declar deschise cursurile Academiei de Agricultură pentru anul scolar 1922—1923. Cu aceasta, scoala noastră, intră în al patrulea an de existenţă pe bază de Instituţie românească.

Ca unul ce-am fost alci, din primul ceas, la datorie, cu cellalţi 8 colegi, cari am început cursul prim, în toamna anului 1919, mă simt fericit, că azi, înconjurat de un corp profesoral întregit, cu o populaţie şcolară complectă putem deschide porţile Academiei în condiţiuni normale.

Inceputrile acestei scoale au fost grele ca ale ori-cărei Instituţiuni româneşti, ce avea să se închege după marile turburări ale războiului.

Războiul, aceustă mare nebunie a Europei din ultimii ani, pe lângă binefacerea de a ne fi adus prin dureri şi jertfe eroice realizarea idealului nostru naţional, a dat lumei, deranjate în rosturile ei, anumită mentalitate, ce ni s'a părut ciudată nouă, celor ce-am ştiut rămâne calmi, în acest dans macabru de glorie şi de înfrângere, de ridicare şi de micşorare morală, de sărbătoare şi de doliu.

Şi credeţi-mă că e greu să-ţi păstrezi calmul când mulţimea forforte în jurul tău în pretenţiuni şi dorinţi exagerate.

Am avut în primul an de existenţă, în cursul I-iu, peste 60 studenţi, majoritatea cu studiile întârziate din cauza războiului.

Nu odată am avut ocaziunea să văd prezentându-se cereri în consiliu, ca din 4 ani făcuţi la armată să se socotească cel puţin 2 ani făcuţi la Academie, când d-voastră ştiţi, că urmând regulat cursurile un student deabia e în stare să-şi treacă examenele la epocile fixate de regulament.

Am mai avut studenţi, cari pretindeau să-i scutim de proba inscrisă de la examene zicând că le este destul că se supun la ceva coloqui. Ni-se făcea concesia aceasta.

Dar, aceste timpuri au trecut: fiecare a înţăles, că această Academie nu este o fabrică de Diplome sau o prăvălie, care vinde indulgenţe, deci să libereze titluri de agronomi acelor ce-au fost, poate, destoinici în alte ramuri ale vieţii.

A înţăles — ceia ce este o notă bună de însănătoşire morală — că studentul trebue să muncească şi că nu poate să recolteze dacă n'a însămânţat nimic.

Cine n'a voit să se pună la treabă, a plecat să-şi plimbe filozofia lenei şi a bolşevismului intelectual în altă parte şi bine a făcut.

Am avut, d-lor, în ultimii doi ani, spre regretul nostru al tuturor, oare-cari frecături între profesori şi d-l Şerban, predecesorul meu la direcţie.

Neînţălegerile noastre s'au dat în public şi forţat, studenţii din anii trecuţi, au luat cunoştiinţă de ele.

Dacă în acest duel de vorbe şi de fapte a fost un cuvânt sau un gest mai riscat, în ce mă priveşte sunt cel dintâi s'o regret astăzi, când autoritatea superioară mi-a dat satisfacţie punându-mă în drepturile mele.

Şi-o fac aceasta, nu atât pentru a-mi pune cenuşe în cap, fiind-că toată lupta am dus-o în credinţa, că dreptatea e te de partea noastră, cât mai ales, pentru a da fostului director autoritatea morală de care are nevoie ca profesor.

In aceste momente de reconciliere şi de înţălegere dintre profesori şi director, ridicaţi mai presus de ori-ce interes meschin, desbrăcaţi de ori-ce vanitate omenească, nu avem în vedere decât prestigiul şi interesele superioare ale Instituţiunii.

In conducerea acestei Academii nu sunt, decât un reprezentant al corpului profesoral, care m'a ales şi mă susţine obligat să duc mai departe cuvântul său.

In chestiunile de specialitate am sfatul şi luminile colegilor de specialitate.

Având deci, asentimentul profesorilor şi bucurându-mă de încrederea Ministrului de la care deţin puterea, îmi voiu depune toată munca şi toată buna voinţă pentru prosperitatea şi bunul renume al acestei Instituţiuni.

Iubiţi studenţi

In îndeplinirea grelei sarcini, ce mi-am luat, am nevoie mai ales de sprijinul d-voastre.

O studenţime conştientă de menirea ei, o studenţime muncitoare, demnă, cinstită, iubitoare de ordine este cea mai mare garanţie de prosperitate şi de bun renume pentru o şcoală

In această zi a deschiderii cursurilor, întocmai ca muncitorii pământului cari atunci când bagă boii în plug fixează între ei condiţiunile de muncă, doresc de la d-voastră: Să nu faceţi politică. Nici un fel de politică. Să nu faceţi politică nici în şcoală nici în afar de şcoală. Să nu citiţi mai ales ziare politice, cari iuvenineză şi otrăvesc sufletele

Sunteţi tineri şi aveţi nevoie să vă păstraţi entusiasmul pentru trebi mai nobile şi mai productive în vlaţă.

Să fiţi muncitori şi ordonaţi căci numai aşa veţi avea toată solicitudinea şi dragostea noastră.

Domnilor

Incepând cursurile, la o săptămână după actul cel mare al Incoronării care consfinţeşte Unirea inimile noastre de buni români, tresaltă de bucurie că D-zeu ne-a dat zile să trăim aceste vremuri de sărbătoare ale Neamului întregit.

Tutulor înaintaşilor noştri, martiri a Naţiunii, Cărturarilor cari au pregătit Unirea, celor căzuţi în câmp cu gloria şi celor morţi de foame şi de boale, le aducem omagiul şi prinosul nostru de recunoştinţă de a ne fi dat aceste timpuri de libertate şi de demnitate omenească de glorie şi de mândrie naţională.

Conştienţi de datoria noastră înălţaţi sufleteşte la înălţimea vremurilor pe cari le trăim, vom şti, desbrăcaţi de patimi politice să preţuim cum se cuvine actul măreţ al Incoronării. Depozitari al unei moşteniri de preţ, să mărim prin cultură, prin muncă şi destoinicie patrimoniul nostru naţional.

Regatul România, Judeţul Hunedoara, Primăria orasului DEVA.

No. 4313—1922.

Publicaţiune de licitaţie.

Primăria oraşului Deva (judeţul Hunedoara) aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 6 Noembrie 1922, oarele 11 a. m. se va ţinea licitaţie publică verbală împreunată cu oferte scrise la Primăria orăşenească din Deva (sala No. 3) pentru esarendarea hotelului şi restaurantului „Crucea Albă" şi tot în edificiul acesta pentru local de cofetărie pe un timp de 10 ani, începând din 1 Ianuarie 1923, care a fost distrus prin incendiu în anul 1921, iar reedificarea lui este de prezent în curgere, terminându-se complect cu finea Decembrie a. c.

Edificiul va fi edificat cu două etage, modern corespunzători recerinţelor va consta din cafenea, bufet, 42 camere de locuit i toate apartementele necesare, eventual şi 2 camere pentru local de cofetărie având hoteliérul esarândator prioritate.

Preţul de strigare a hotelului anual e 200.000 Lei (douăsutemii) iar a cofetăriei 25.000 Lei (douăzeci i cinci mii) ofertele se va face separat pentru hotel şi separat pentru cofetărie. Arândatoriul e indatorat să provadă hotelul, camerile din hotet şi cofet rie cu mobilarul necesar.

Condiţiunele se pot vedea în carele oficioase în biroul Primarului orăşenesc din Deva. 2307

UNIUNEA COMERCIALA

CENTRALA BUCUREŞTI

Sucursala: Galaţi, Iaşi, Constanţa, Timişoara şi

CLUJ, Str. Regina Maria No. 32.

Capital societar: Lei 25.000.000

Are permanent în depozit tot felul de uleuri brute şi rafinate indigene şi străine.

Vasilină, Transformatoare, Dinamuri, Compresoare, Cilindre, ulei de automobile, tavot, unsori, etc. se pot cumpăra pe preţuri eftine ale zilei. Deasemenea se găsesc permanent în depozite. Coloniale (lacuri pentru trăsuri şi automobilele). articole de fierărie (coase, pietre de şlefuit, pile în orice mărime). Articole de drogherie şi manufactură.

Acuma a sosit: extras de guebracho şi de castane, de gras, Fischthran, cărămizi chamotte (Reprezentanţă generală Westboehmische Kaolin- u. Chamottewerke Prag).

Camioane noi de transport!!! 1944 Lloyd 791

Fondată la anul 1635 Piaţa Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate şi ornate bisericeşti

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

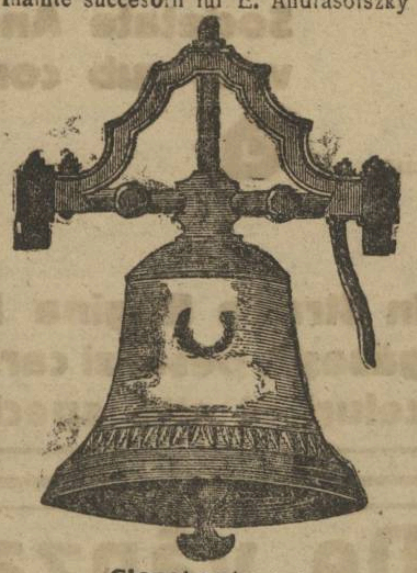

Clopot patentat

Unica fabrică în ţară care pregăteşte clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint şi mai multe diplome la diferite expoziţii Durabilitatea tonului armonia şi exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulţi ani. Inainte de face comandă ori unde, cereţi informaţiuni şi oferte de preţuri dela fabrica noastră. 2215

VITE ALTOITE

Vite Amerikane (port altoi) în calitatea superioră şi gărantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

Uzoni & Tana

Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.

CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17

Telefon 210

Intreprindere aranjamente electrice.

Totfelul de reparări electrotcchnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.

Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE

Lloyd 888 2079

Atenţiune!

Toţi cei cari sosesc în Capitală, să nu peardă ocaziunea de a vizita

Splendida Grădină de Iarnă Restaurantul „TUNELUL"

In centru — sub **Grand Hotel** — str. Mihai Vodă No. 2, Preparaţiuni excelente. Băuturi fine. **Grătar special** sub conducerea renumitului şef **Mitică Cocoş.** Orchestra clasică **Alex. Botea.** Se servesc banchete etc. etc. Preţuri moderate. Localul bine încălzit, este deschis până la ora 3 noaptea. 2252

Publicaţiune.

Pentru furnizarea combustibilului necesar (Koks) pentru încălzirea centrală a Institutului „Pasteur" în decursul lunilor Noembrie 1922 până în Aprilie 1923, în interesul Art. 72—83 din legea Comptabilităţei Publice să publică concurs, pe baza ofertelor înaintate.

Licitaţie se va ţine în 28 Octombrie a. c. la orele 4 p. m. în biroul Administrativ al Institutului. Informaţiuni se dau zilnic între orele 3—6 p. m.

2238 **Direcţiunea Institutului „Pasteur".**

Prima Societate de Credit Funciar Român din Bucureşti

Anunţ.

Se aduce la cunoştinţă publică că în zilele de Luni şi Marţi, 30 şi 31 Octombrie a. c. se vor trage la sorţi Scrisuri funciare rurale, pentru un capital de lei 3.9 2.000 din cari:

Scrisuri 4%, à 39-a tragere	lei	351.100
Idem 5%, à 74-a tragere	„	3.701.800
	„	3.952.900

Traperea la sorţi se va face în zilele sus arătate, la orele 3 p. m. în şedinţă publică, în localul Societăţii, Str. Colpei No. 27.

2309 DIRECŢIUNEA.

Tipărit cu maşina rotativă Cartea Românească „Cosînzeana" institut de arte grafice. Cluj,

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul III. No. 644 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Sâmbătă 28 Octombrie 1923

Înfrățirea

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN ..... LEI 180
„ 6 LUNI ..... 90 „
„ 3 „ ..... 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

LEGENDE CARE SE DUC...

Ultima săptămână ne-a adus o sumă de destăinuiri cu privire la oamenii cari se găsesc în fruntea partidului național și cari au pretenția să reprezinte sufletul și interesele unei întregi regiuni. Toate sunt făcute de ardeleni, cunoscători de aproape ai împrejurărilor în care s'a desfășurat viața politică a Ardealului până la înfăptuirea Unirii, și toate se referă la ținuta pe care conducătorii de azi ai partidului național au înțeles s-o aibe în cursul unui război de sfârșitul căruia atârna biruința sau prăbușirea celui mai îndrăzneț dintre idealurile neamului românesc.

Cunoscând acțiunea binefăcătoasă de astăzi a domnilor cari-și zic partidul național, ușor am putea să credem că și înainte de Unire domnii aceștia au fost niște luptători plini de îndrăzneală cari nu ocoliau niciun obstacol și nu se temeau de nicio primejdie. Cine, văzându-i astăzi așa de arțăgoși și așa de țanțoși, n'ar fi gata să creadă că pe vremea stăpânirii maghiare ei au întrupat eroismul în cea mai strălucită formă a lui? Și dacă, într'adevăr, așa ar fi fost, câte nu le-am ierta din greșelile și din păcatele pe care le fac astăzi!

Ne-am zice atunci: nu poți cere și inteligență politică de la niște oameni pe cari stăpânirea maghiară i-a învățat să fie numai eroi.

Dar iată că destăinuirile făcute vin să risipească și singura noastră credință la adăpostul căreia am fi putut să iertăm toate greșelile partidului național. D. I. Rusu-Abrudeanu, într'un articol publicat acum câteva zile în ziarul „Viitorul" ne dovedește cu prisosință că arțăgoșii de astăzi nu sunt eroii de ieri. Căci în iulie 1917, când armatele române luptau la Mărășești pentru dezrobirea Ardealului, domnii din partidul național aveau lașitatea să iscălească o adresă de supunere către contele Tisza în care se găseau declarații rușinoase ca acestea: **„Pentru noi sfânta coroană ungară nu înseamnă o domnie străină. Noi nu voim să știm de eliberarea ce ni s'a pus în vedere. Noi ținem morțiș la integritatea patriei noastre ungare".**

Și totuși, cei cari au iscălit o asemenea declarație, au îndrăzneala să ne vorbească în fiecare zi despre luptele duse de ei împotriva stăpânirii maghiare. Ori, în tot timpul războiului, conducătorii partidului național n'au avut un singur act de eroism, ci numai abilități de politicieni prin care căutau să fie bine și cu Budapesta și cu București. Și doar atunci eram în ceasul atitudinilor hotărâtoare, când în locul abilităților mărunte se cerea mari acte de îndrăzneală prin care să dovedim lumei cât de puternică este dorința de întregire a neamului românesc.

Dar mai avem o altă destăinuire pe care ni-o comunică un ziarist din București ca venind din partea dlui C. Stere. Voind să scoată „Lumina" și având oarecare îndoieli, d. Stere a crezut necesar să consulte și pe unii dintre fruntașii partidului național.

Intre aceștia a fost și d. Vaida care n'a șovăit să răspundă că **„trebuie să avem două oțele în foc, fiindcă nu putem prevedea cum se va isprăvi războiul".**

Răspunsul dlui Vaida a risipit toate îndoielile dlui Stere, și „Lumina a apărut."

„Două oțele în foc", — adică un ochi spre București și altul spre Budapesta. Iată la ce se reduce eroismul domnilor din partidul național cari caută să ni se înfățișeze astăzi ca dărâmători ai stăpânirii maghiare și deci ca singurii cari au dreptul să reprezinte și să cârmuiască Ardealul.

Sunt acestea destăinuiri cari spulberă o legendă și cari ne ajută să-i vedem pe domnii din partidul național așa cum au fost: exploatatorii fără rizic ai conștiinței naționale.

Situația critică a industriei metalurgică din Rusia meridională

Rezultatele anchetei guvernului sovietic

Faptele relevate de o comisiune specială de anchetă instituită de guvernul sovietic arată că industria metalurgică din Rusia meridională a decăzut în așa mod în cât numai cele mai urgente și radicale măsuri o pot salva de la pieire.

Declarațiunile numitei comisiuni sunt publicate amănunțit în „Economitcheskaia Jizn" din 25 August 1922.

Producția totală a industriei metalului nu atinge de cât 4 la sută din cifra de înainte de războiu, iar comenzile nu reprezintă decât 15—25 la sută din putința de producție actuală. Această scădere a cererei, alăturată de faptul că prețurile plătite de stat sunt mai mici de cât costul de producție, a determinat pierderi enorme în exploatarea uzinelor.

Comisia a decis că singura soluție a problemei este închiderea uzinelor metalurgice din sudul Rusiei, afară de trei (prevăzute fiecare de cuptoare înalte) care singure să asigure producția necesară.

Chiar astfel guvernul va fi nevoit să cheltuiască 550 milioane ruble dintre care aproape 400 milioane vor acoperi „salariile neplătite" ale muncitorilor din uzine.

Zăpadă pe valea Prahovei

Pe valea Prahovei a nins ieri până aproape de Băicoi.

Provocările maghiare

Ungaria e incorigibilă. Își confirmă politica sa de provocări față de statele învecinate cu aceiași patimă și ură ca în trecut, fără a fi în stare să tragă învățămintele de rigoare din drasticile dar bine meritatele lecțiuni ce i le-a oferit istoria în ultimul timp. Atâta îngustime de vederi la un stat care astăzi mai mult ca oricând are nevoie de prietenia și solicitudinea țărilor vecine, pentru ca redusă la îngustele sale hotare etnice să-și poată plânge liniștit pe ruinile imperiului habsburgic de odinioară neuitatele sale păcate din trecut, nici nu se poate concepe.

Nici nu s'a isprăvit bine mărețul act al încoronării prin care s'a consacrat pentru vecie unirea tuturor Românilor sub sceptrul gloriosului rege Ferdinand, și statul Ungar cu o incalificabilă lipsă de respect față de uzanțele internaționale și de deplină libertate de acțiune a unei țări independente, se amestecă în politica noastră de Stat și se agită într'un mod inadmisibil și de neiertat pe tema încoronării. Ne referim la interpelarea pe care deputatul Szilágyi a desvoltat-o în parlamentul ungar asupra încoronării române, cu care ocazie s'au debitat toate infamiile la adresa noastră, ca locuindu-se în mod reprobabil Statul român și ceia ce e mai grav încă, ameninându-se în contra siguranței sale interne.

Atitudinea dușmănoasă a Ungariei față de un vecin cu care e în relații de pace, tradusă prin violențele de limbaj ale Camerei în chestiuni pe care suveranitatea noastră de stat nu permite nimănui să le discute, este un procedeu mai mult decât neloial și unic în legăturile internaționale dintre State. Lăsăm la o parte toate insinuările fără pic de adevăr la adresa noastră, ca de exemplu afirmația că Ardealul n'a participat la încoronare. Afară de partidul național, care prin politica sa de regionalism absurd a dat prilej străinilor să ne calomnieze, întreg Ardealul, care e departe de a se identifica cu gruparea națională, a participat cu tot sufletul la marele act istoric al încoronării. Nu numai Românii, dar și minoritățile prin reprezentanții lor autorizați, și-au manifestat încrederea în Regele României întregite. Aceste insinuări nedemne le înfierăm cu disprețul cuvenit și ne oprim la amenințările de știrbire a integrității noastre naționale, care sună astfel: „Pentru a modifica frontierele, vom recurge la orice mijloc, legal sau ne legal, public sau secret, terestru sau subteran".

Iată deci recunoașterea oficială că comploturile teroriștilor unguri ce mișună pe teritoriul nostru, sunt opera criminală a Statului Ungar — și iată cum acest Stat îndrăznește să împieteze asupra intangibilei suveranități a unui Stat vecin!

Sunt două luni de conduită care dau în vileag tradiționala loialitate și probitate politică maghiară, de care Ungurii fac atâta caz...

Minoritățile, presa și statul

— Răspunderile celei de a patra puteri în stat —

Ne place să fim obiectivi —: ceeace se petrece cu minoritatea etnică maghiară dela unirea acestei provincii cu Statul român încoace, este un fenomen serios și instructiv și, s'o recunoaștem, ar fi în detrimentul nostru, dacă am căuta să nu'i dăm atențiunea cuvenită, și și mai rău, dacă am încerca să prezintăm lucrurile într'o lumină neadevărată. Observăm, că ne găsim în fața unei minorități puternice nu ca forță numerică, deși numără mai bine de un milion și jumătate de suflete, și nici ca organizațiune unitară — până acum minoritatea maghiară a fost departe de acest deziderat, — ci puternică ca forțe individuale, conștiente. Intr'adevăr, până acum minoritatea aceasta s'a manifestat numai prin indivizi și nu ca o masă organizată; ca mici grupări individuale, ca izolate curente și în rândul dintâi, cu izolate organe de publicație.

Ne oprim pentru ca să repetăm o constatare pe care am făcut-o cu câtăva vreme în urmă: Desmembrarea monarhiei austro-ungare a găsit minoritatea maghiară de aici într'o puternică stare de spirit naționalistă, dar politicește reorganizată și totastfel a găsit-o și Unirea dela Alba-Iulia și și vremurile ce au urmat după acestea.

N'am avut de a face cu un curent politic maghiar, sau cu organizații curente politice maghiare. Ni-s'a vorbit despre grupările politice ale acestei minorități. Nu erau așa ceva.

Erau numai inițiative personale.

O inițiativă de aceasta a fost grupul conciliant din 1919, adunat sub drapelul lui „Uj Világ", deasemenea și grupul săcuesc grupat mai târziu sub drapelul conciliaților din Tg. Mureș. O asemenea grupare izolată a fost apoi și aceea a magnaților.

Atât doar, că această grupare, reprezintând o inițiativă mai subiectivă, exploatând sentimentul național: revanșa, a găsit indirect mai multe simpatii.

Toate grupările maghiare au pornit în frunte cu drapelul presei. Cele mai multe (cele conciliante mai cu seamă) au trebuit să înceteze odată cu ziarele prin care luptau.

Și acum ajungem la un capitol mult-instructiv din viața politică a minorității acesteia. Au fost adică și ziare, care n'au avut la spatele lor o grupare politică. Au fost și sunt încă ziare maghiare, care caută ele să inaugureze curente politice, sau mai curând: un curent politic maghiar. Constatând aceasta, trebue să ne dăm seama de un lucru: de importanța presei în mișcările politice.

Dacă va exista — și nu este exclus — o mișcare politică serioasă a minorității maghiare dela noi, aceasta se va datori exclusiv ziarelor.

Cei care au urmărit deaproape începuturile ungurești dela noi, își dau seamă de aceasta.

Constatând toate acestea, trebue să repetăm și să sublinîem ceele spuse la începutul acestor rânduri: că este un fenomen serios și instructiv ceeace se petrece azi în sânul minorității maghiare —: rolul decisiv și exclusiv al presei în formarea opiniilor masei.

Constatarea aceasta ni-a prilejuit-o constatarea pe care am făcut-o ieri, că fuziunea altor două izolate grupări politice maghiare: a partidului poporului maghiar și partidului național maghiar, într'un singur partid, Partidul Maghiar, a pornit dela o gazetă din localitate — „Keleti Ujság" — care a format pe bună cale opinia publică maghiară actuală de aici și prin inaugurarea politicei intransigente din timpul din urmă — după schimbarea direcției redacționale — inaugurare făcută după ce a pregătit în vederea aceasta spiritele printr'o oarecare educație politică, — a realizat posibilitatea acestei fuziuni.

Ne dăm seama, înregistrând acestea, de deplină însemnătate a presei în formarea educației cetățenești — însemnătate, în ce ne privește, mult îndepărtată din cauza demagogiei și analfabetismului și a patriotismului celor mai multe din gazetele noastre — și tot atunci nu putem să nu avertizăm pe confrații maghiari asupra acelei totalități de imperative pentru ei datorie, pe care o au — tocmai în virtutea acestei însemnătăți — față de patria lor, față de statul român. Suntem obiectivi și înțelegem, ca presa maghiară să se pătrundă de sensul menirii ei în formarea politică a minorității lor etnice, dar nu putem uita și n'o putem nici pe ea lăsa să uite, că în aceeași măsură are îndatorirea de a avea față de statul român aceeași obiectivitate și de a forma prin urmare o opinie publică maghiară în sensul cerut de rostul vieții de stat a României.

Reacțiunea maghiară se mișcă

Secretarul de stat al ministerului de interne din Budapesta a declarat în „Pesti Naplo" că din însărcinarea guvernului lucrează la un proiect de lege, care va fi depus chiar în Noembrie. Scopul ei este o mai eficace asigurare a siguranței publice. Se prevede estinderea îndatoririi de a se anunța la poliție precum a trimiterii la colonii de muncă forțată. Afară de aceasta legea mai cuprinde pedepsirea acelora cari caută să răstoarne ordinea legală, cari descriu în mod nefavorabil stările publice și lucrează pentru slăbirea disciplinei organizațiunii brahiale precum a disciplinei personalului poștei, telegrafului etc.

Pe terenul economic se vor lua măsuri severe împotriva lucrătorilor, cari pentru orice scop vor îndemna la încetarea lucrului și la înscrierea la vreo corporație, sau îl vor împiedica să rele lucrul.

Mișcarea culturală; literară, teatrală, artistică

Cărți și reviste

„Gândirea". Începută acum doi ani de o seamă de scriitori de mare talent, tineri, „Gândirea" a pornit dela început cu mult avânt. Afară de dl Cezar Petrescu, din a cărui inițiativă a și fost înființată, mai colaborau dnii Lucian Blaga, Adrian Maniu, D. I. Cucu și alții, formând un cerc intim, solidar și frumos armonizat în care fiecare se bucura de un loc al său determinat, în care era stimat atât de colegi cât și de publicul cititor. Așa se explică frumoasa unitate ce o observăm în paginile Gândirii, unitate ce se menține până la prezent:

Pe lângă nuvela profund psihologică și cu nuanța de-o tristă melancolie caracteristică a dlui Cezar Petrescu găsim poezia cu totul nouă, de-un colorit puternic și elegant a dlui Adrian Maniu — tot în „Gândirea" dl Lucian Blaga își publică pentru prima oară cele mai frumoase pagini din „Zamolxe", operă în care problema filozofică a profetului — atât de reală — e adusă la perfecțiune prin caracterul expresionist ce i-l dă poetul, vestmânt nu se poate mai potrivit atât cu fondul cât și cu forma presărată cu imagini vii simțite.

Prețioasa colaborare a pictorului Demian, deja cunoscut ca reprezentant al unei noi tendințe în pictura noastră, a reușit să desăvârșească această operă literară prin contribuțiile sale artistice. Apariția „Gândirei", a fost odată în ziaristica română!

După un început așa bogat era firesc să se nască îndoială dacă revista va fi în stare să se menție până la sfârșit în aceleași condiții. Mulți o negau. Iată însă că timpul ne risipește temerile pe zi ce merge. Din potrivă; acum, după aproape doi ani de regulată apariție, „Gândirea" ia un nou și puternic avânt, cu numărul 6 al anului curent, primul exemplar apărut la București (20 Octombrie 1922). Asupra acestui exemplar ne păstrăm dreptul unei comunicări mai amănunțite ce o vom da publicării în numărul de mâine al ziarului nostru.

„Extraordinary Voyage in French Literature before 1700". Sub acest titlu apare în New-York studiul literar al lui Geoffroy Atkinson cuprinzând, după cum arată și titlul începuturile literaturei franceze până la 1700.

In fond, opera lui Geoffroy Atkinsson consistă dintr'o serie de excelente analize literare la care se procedează cu o metodă inteligentă și riguroasă. Cu toate aceste stilul prea desvoltat nu poate evita repetarea acelorași lucruri.

— E o carte de mare valoare literară care mai are în plus și darul de-a contribui în mare măsură la întreținerea unui mai viu interes asupra literaturii franceze din secolul al șaisprezecelea.

•

„Goethe's literary Essays"

Revistele literare franceze laudă toate, principiul ce l'a călăuzit și determinat pe M. Spingarn de a reuni și traduce în englezește toate operile lui Goethe („Goethe's literary Essays"). Ele dau îmbold pentru susținerea aceluiași principiu și în Franța, unde literatura germană deasemenea este puțin cunoscută.

S'ar putea face același lucru și la noi! *O. B*

In curând va apare **Tabloul Abonaților la telefon** din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș pe anul 1922/923 editat de Agenția de Publicitate **„SOARELE"**, Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toți *Domnii comercianți, industriași, medici, advocați etc. etc.*, să prefere această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor,** aceasta fiind singura cale bună pentru a face cunoscut în întreaga țară. *Pentru aceste reclame se pot adresa agenției sus zise, trimițând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.*

CURIERUL SPECTACOLELOR

CINEMA APOLLO

Joi: „Banda șarpelui roșu". Mare dramă de aventuri.
Vineri: „Pumnul de fier". Mare drama socială.
Sâmbătă și Duminecă: Dtto.

CINEMA UNIVERSITATII

Joi: „Hamlet". Tragedia lui Shakespeare în film.
Vineri: „Iubire zadarnică". O puternică drama socială.
Sâmbătă: „Maternitatea". O senzațională dramă socială.
Duminecă: Dtto.

CINEMA URANIA

Joi: „Romanul unei cocote". Mare eveniment literar.
Vineri: „Maternitatea". O senzațională drama socială.
Sâmbătă: „Holera în Florence" Cea mai frumoasă dramă istorică.
Duminecă: Dtto.

Mare asortiment
de blănarii și paltoane de toamnă și iarnă pentru dame la firma
Diamantstein si Moskovics
Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

ECOURI

Sarah Bernhardt în Italia

Se anunță din Milano că renumita tragediană Sarah Bernhardt are intenția să întreprindă în Noembrie un turneu în Italia, unde a apărut ultima dată acu 30 de ani.

Turneul se va estinde asupra orașelor Milano, Genua și Turin.

La Milano va juca la prima reprezentație la Teatrul „Dal Verme" rolul principal în piesa lui Verneuil, „Reine Armande", pe care aceasta a scris-o special pentru ea.

300 de ani dela nașterea lui Molière

Cu anul 1922 au atins trei centenare decând s'a născut Molière, cea mai impozantă figură din istoria comediei franceze cât și universale.

Acum, după strecurarea atâtor ani, Molière nu ne mai apare numai ca puternicul comediant ale cărui opere ne procură momente de-o sănătoasă plăcere intelectuală, ci ne apare ca figura magistrală a întregei literaturi franceze, care deatunci încoace a știut să-și însușească anumite trăsături generale, caracteristice marelui poet: limpezimea dramatică, ura contra oricărei afecțiuni, preferința pentru concret și așa zisul *instinct social*.

In Franța, memoria marelui scriitor a fost sărbătorită în special prin reprezentațiile teatrale ale nemuritoarelor sale comedii.

Cât câștigă intelectualii

Cu privire la situația precară a intelectualilor un doctor din Stuttgart scrie următoarele:

„Eri mi s'a plătit de către casa medicală a cismarilor onorarul pe al treilea quartal al lui 1922: Tratamentul maestrului cismar N. V. în cinci consultații a 12 mărci fac 72 mărci.

Astăzi, ucenicul aceluiaș cismar mi-a adus o pereche de ghete pentru reparatul cărora (tălpi și tocuri) a trebuit să-i plătesc 1000 mărci.

Locuințe mixte

Criza de locuințe nu datează de azi. In Paris în secolul al XV-lea, autorul povestește că un oarecare Flamel construise case mixte pentru locatari înlesniți cari ocupau apartamentele de jos și plătind chirie, aceasta slujea să procure locație gratuită pentru muncitorii nevoiași instalați în etajele superioare.

Ironia întâmplării

Nu e țară în Europa unde să se vândă atâtea castele ca astăzi în Englitera. In curând se va pune în vânzare castelul Highcliffe, unde Wilhelm al II-lea a fost găzduit, în 1907. Părăsindu-l, fostul împărat și-a înscris numele în registrul vizitatorilor, iar în acest registru se vede sub imperiala semnătură, aceia a olandezului Raemaeckers, pictorul ale cărei schițe din timpul războiului ce iau în bătaie de joc pe teutoni, au făcut furori.

Uniforme scolare, Raglanuri
au sosit în mari cantități diferite
1588 la
M. Neumann
Cluj, Piața Unirii No. 14
Telefon 431

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Un mare humanist: Philéas Lebesque

Admiratorii francezi și sud-americani ai lui Philéas Lebesque au hotărât editarea unui volum care să cuprindă cele mai bune pagini din vasta și variata operă a marelui scriitor francez pentru ca marele public să cunoască știința, grația și vigoarea acestei vaste producțiuni, composite și totuși unitare.

Cultura lui atât de variată, de întinsă și de serioasă a făcut să fie recunoscut de către literați, după moartea lui Remy de Gourmont, ca primul humanist al Franței.

Philéas Lebesque are darul de a învăța cu foarte multă ușurință limbile: scrie și vorbește perfect mai multe, și nu există limbă a căror sintaxă, constituție și genin individual, să nu le cunoască.

Acestui poliglotism i se alătură o filosofie a linguisticei, exprimată în *L'au delá des grammaires,* lucrare plină de vederi originale și fecunde. A publicat poeme ca *Les Servitudes,* proză ca *Les Charbons du Foyer,* în care găsim cea mai sinceră, cea mai gingașă și cea mai arzătoare sensibilitate lirică într'o formă foarte frumoasă.

Filolog cu foarte curiosul *Pélerinage á Babel,* estet cu *Aux Fenétres de France,* Lebesque s'a arătat excelent folklorist cu *Le Roman de Gamelon* și a scos savante ediții critice a *Lois de Marie de France* și *Raoul de Houdenc.*

A compus o dramă *Le grand Ferré,* plină de coloare și energie, și a formulat în mai multe opere dramatice ideile cele mai potrivite asupra misterelor și dramelor populare în tradiția populară uitată a evului mediu. In fine, în „Mercure de France", a scris, de mulți ani, numeroase scrisori asupra mișcării intelectuale din Brazilia, Portugalia, Argentina, Grecia, Serbia.

Pentru sud-americani, Philéas Lebesque este o autoritate, și personalitatea lui este pentru dânșii mult mai importantă decât aceea a romancierilor la modă. Același lucru în Grecia și Serbia, unde-i celebru și mai mult iubit.

Cunoaște foarte bine sufletul acestor țări, a căror limbă și întreaga producție literară le știe. Munca lui de linguist, de exeget, de critic, o face în același timp cu creațiunea sa de critic, de povestitor, eseist și dramaturg.

Totuși, dacă mulți literați cunosc această nobilă existență, acest minunat exemplu de știință desinteresată, publicul n'o cunoaște.

Acest om, care a adâncit totul cu un geniu singular, a rămas în ignoranța copilăriei în ce privește arta de a parveni. Cărțile îi sunt împrăștiate în diferite edituri, nu se pricepe să-și creeze venituri și reputație, e hrănit de flacăra ingenuă și curată a unui cărturar din evul mediu, își mărginește visul la acela al unui primitiv literar, și astăzi viața acesteia — adevărată viață de artist — pare aproape anormală.

Căci Philéas Lebesque e plugar, în sensul cel mai exact al cuvântului. Trăește în ferma moștenită deal părinți. Impreună cu femeea și copii cultivă, samănă, seceră, ară, îngrijește de vite, duce într'un cuvânt viața grea dela țară, cunoscându-i supărările și bucuriile. Acest om cu palmele bătătorite și deformate de muncă, cu fața blândă, gânditoare și ochii limpezi e primarul satului La Neuville-Vault de lângă Beauvais în regiunea Bray.

Nimic nu-l deosebește pe plugarul-scriitor de ceilalți consăteni de șuri și, sara, după cină, la lumina cât că primește multe cărți și brolămpei, scrie mult, mult....

Pământului pe care-l muncește de dimineață până sară, îi cere elementele materiale necesare existenții lui și a familiei.

Acest humanist superior nu seamănă a literator, nici ca înfățișare, nici ca obiceiuri, nici ca ambiții.

Liniștit și fin, acest plugar a cărui conversație e substanțială și delicioasă, stă deoparte în colțul de țară, pe care-l iubește, departe de huetul asurzitor al orașelor și cu totul străin de ambițiile deșarte ale literatorilor amatori de premii, saloane și fotoliuri academice.

Și totuși, Philéas Lebesque e pe cale de a deveni celebru.

Soarta e capricioasă; răsplătește uneori și modestia.

Reorganizarea Comitetului agrar

Cu prilejul aplicărei reformei agrare atât în Ardeal, cât şi în vechiul regat se simţea absolută nevoie ca legea să fie modificată în această privinţă. In adevăr în actuala situaţie organele executive ale înfăptuirei reformei erau: comisiunea de ocol în prima instanţă şi comisiunea judeţeană în a doua instanţă, lipsind deci o a treia instanţă de judecată superioară.

De aici decurgeau o serie întreagă de dificultăţi, de oarece de multe ori se întâmpla ca comisiunea judeţeană în hotărârea ei dată în ultima instanţă să comită greşeli care să rămâie definitive şi fără posibilitate de a fi reparate.

Din această cauză părţile rămâneau prejudiciate în interesele lor, întru cât legea astfel după cum era alcătuită nule mai dădea dreptul să apeleze la o instanţă de recurs. Este foarte drept comitetul agrar există, însă nu cu atribuţiuni de a treia instanţă de judecată, ci mai mult ca un organ căruia legea îi conferea atribuţiuni de a se pronunţa în chestiuni anumite de competinţa exclusivă a comitetului agrar. Chiar dacă câteodată se întâmplă ca atribuţiunile comitetului agrar să se extindă şi asupra lucrărilor de expropriere sau împroprietărire de competin'a comisiunilor de ocol şi judeţene, încă se iveau dificultăţi din cauza că sesizarea comitetului agrar nu atrăgea după sine şi suspendarea lucrărilor efectuate de cele două comisiuni.

Dl Al. Costantinescu Ministrul Agriculturei voind să înlăture toate aceste neajunsuri, profitând de deschiderea Parlamentului în seiunes extraordinară, a depus proectul de lege pentru reorganizarea Comitetului agrar care a şi fost votat ,deja în şedinţa de eri. Prin modificările aduse, s'a ţinut socoteală de toate inconvenientele expuse mai sus, astfel că începând de la data promulgărei legei vota'e atât proprietarii expropriaţi cât şi ţăranii îndreptăţiţi la împroprietărire, vor avea posibilitatea ca pe viitor să facă recurs la comitetul agrar împotriva hotărârilor comisiuniler judeţene.

Pantofăria de lux
I. SAMSON
din Str. Universităţi 2.
Execută ori ce fele de încălţăminte la comandă şi se găsesc şi de gata, cu preţurile cele mai avantajoase. 2232

Roadele deflaţiunei monetare

— Spre o sigură normalizare a vieţei economice —

După războiu, greutăţile vieţei fiind excepţionale, Statele au fost nevoite să facă emisiuni de hârtie monedă, fără ca acestea să fie garan'ate de o bază metalică echivalentă. Tot astfel a procedat şi Statul nostru. Apoi, căutându-se a se aduce viaţa economică la normal, guvernele au început aplicarea programului de stăvilire definitivă a emisiunilor, pentru a se căpătă o stabilizare a schimbului.

Actualul ministru de finanţe, Dl Vintila Brătianu, e un partizau convins al politicei de deflaţiune monetară şi credem că prin înalta sa experienţă de financiar încercat şi energia nestrămutată ce o întrebuinţează în aplicarea proectelor sale, va ajunge în scurt timp să săvârşească opera de însănătoşire a monedei de hârtie. Inainte de a expune posibilitatea de a se îmbunătăţi situaţia economică printr'o chibzuită deflaţiune monetară, să facem constatarea întru cât s'a realizat această deflaţiune.

Se ştie modul necumpănit de emisiune de hârtie monedă a guvernelor anterioare şi inflaţiunea monetară ce a produs-o. Pentrucă aceas ă hârtie monedă, era numai într'o minimă parte garantată de un stoc metalic, oamenii de guvernământ de eri au căutat să deie un curs forţat monedei, supra-evaluând puterea de achiziţie a monedei depreciate şi pentru aceasta a'i impletat asupra producţiei, compresând preţurile produselor din interiorul ţărei. Rezultatul final ar fi dus nu numai la o îngrijitoare stagnare a producţiei noastre interne, dar şi la o serioasă criză economică generală.

Prima grijă a guvernului actual a fost să nu se mai emită un singur bilet de bancă, astfel ca prin rărirea banilor, să se ajungă la scumpirea lor şi ca urmare imediată a acestei scumpiri, la eftenirea articolelor în comerţ.

Şi acum o mică socoteală. Inainte de război ţara noastră avea nevoie de o circulaţie monetară de 600 milioane lei aur. Acum ar avea nevoie de un miliard şi jumătate lei aur. Cum noi nu avem în circulaţie decât 15 miliarde hârtie monedă depreciată şi viaţa scumpindu-se de 20 ori mai mult decât în 1914, am avea nevoie de 45 miliarde lei (d preciat la 8 centime franci francezi), înseamnă că inflaţiunea monetară de 30 miliarde am redus-o la jumătate.

Această este şi explicaţia crizei de numerar, care e însă vremelnică şi constitue un desagrament de mică importanţă faţă de consecinţele salutare ale deflaţiunei monetare.

Căci iată ce se urmăreşte prin această energică stăvilire a emisiunei de hârtie monedă.

Odată cu periodica operaţie de deflaţiune, valoarea leului nostru, urmează să se ridice treptat (căci leii rărindu-se, în mod fatal se vor scumpi şi deci li se va ridica valoarea) şi odată cu urcarea lui, valoarea mărfurilor şi a bonurilor se va micşora în ţară, viaţa deci eftenindu-se. Urcarea leului va trebui urmărită până în momentul când valoarea mărfurilor va fi atât de coborâtă — cam de 10 ori mai mare ca cea dinainte de războiu — ca circulaţia de 15 miliarde lei să fie suficientă necesităţilor pieţei.

Odată ajunşi la acest punct, se poate continua în mod eficace şi cu urcarea leului şi cu contracţia monetară.

Iată deci cum prin sistematica deflaţiune monetară utilizată de politica financiară a guvernului actual, se îndrumează viaţa economică spre normalizare.

Propaganda în streinătate

Nevoia unei propagande oficiale din partea statului în streinătate s'a simţit întotdeauna, dar în prezent ea se simte cu atât mai mult, cu cât chiar o parte din presa noastră de multe ori publică amănunte neexacte şi exagerate cu privire la unele chestiuni interne, de o importanţă deosebită pentru interesele ţărei noastre.

Cu deosebire s'a observat atunci când guvernul urma tratative cu streinătatea în privinţa consolidărei financiare, că reprezentanţii peţei din afară erau influenţaţi mult de publicaţiunile ziarelor noastre în legătură cu situaţia economică financiară de la noi. S'a dovedit chiar că ştirilor alarmante li se datoreşte faptul că valuta noastră continuă să se menţie încă scăzută.

In ultimul timp, cu prilejul încoronărei Suveranilor, ziare din străinătate mari şi cunoscute în întreaga lume au publicat informaţiuni pe cât de neexacte, pe atât de fanteziste în legătură cu acest mare eveniment din viaţa naţională a ţărei noastre. De pildă ziarul italian „Secolo" spunea că ducele de Genua pleacă în România pentru a reprezenta Italia la căsătoria celei mai mari fice a Regelui Ferdinand Regele George al Greciei. In Statele Unite în ziele încoronărei s'a vândut un calendar popular în care sub portretul Regelui Carol, se citea Regele Ferdinand al României, iar în harta politică a Europei, Basarabia şi Moldova erau trecute ca aparţinând Rusiei. Dar chiar un ziar din Praga ocupându-se de serbările dela Alba-Iulia, afirma că regele României se numeşte Ferdinand III.

Neajunsul cel mai mare de unde se pot crea multe dificultăţi ţărei noastre, provine însă din punctul de vedere politic. Duşmanii ţărei noastre au tot interesul ca să prezinte streinătăţei informaţiuni neexacte cu privire la situaţia dela noi. Nu mai departe decât Ungaria, zilnic alimentează streinătatea cu tot solul de ştiri tendenţioase asupra minorităţilor din ţara noastră, reuşind de multe ori să înfiltreze peste graniţă ideia că statul român nu-şi ţine în datoririle lui is orâte din tratatele războiului.

Această situaţie de sigur că nu trebuie să mai dăinuiască, ea periclitând apărarea intereselor noastre în faţa străinătăţei. Se impune deci din partea statului o atenţiune deosebită din punctul de vedere al propagandei în streinătate. Şi soluţiunea cea mai nimerită ar fi înfiinţarea de ziare şi reviste care să pătrundă în întreaga streinătate, cu menirea de a procura informaţiuni exacte asupra situaţiei interne dela noi.

Cu ocaziunea întâlnirei la conferinţa dela Genova a reprezentanţilor presei din statele care compun Mica-Antantă, se ventilase ideia ţinerei unui congres al ziariştilor din România, Cehoslovacia şi Jugoslavia, cu scopul de a strânge relaţiile între ei în vederea unei propagande comune ce este neapărat necesară pentru susţinerea intereselor acestor state în streinătate. Nu suntem în măsură să cunoaştem dacă această iniţiativă se menţine. In ori care caz ideia era dintre cele mai salutare şi ar fi de dorit ca să fie tradusă în fapt.

CIORAPII Lloyd 147 1690
Fraţilor SANDOR
sunt de cea mai bună calitate
Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Unitatea de fapt a patriotismului românesc

Urmările unei enorme greşeli politice. Ce trebue să spunem obrăzniciei iredentiste de la B-pesta

Interpelarea lui Szilágyi, cu toate protestările târzii ale partidului naţional, s'a produs. Argumentele comunicatului lămuritor lansat de partidul naţional în preziua încoronării au fost îndelung aplaudate în Parlamentul maghiar, delirul adunării creştea sub puterea de foc a cuvintelor lui Szilágyi şi sub aprobarea tacită a băncii ministeriale.

Telegrama care ne informează asupra faimoasei şedinţa din Parlamentul maghiar, spune răspicat, că Szilágyi a declarat textual:

„Actul încoronărei române, care s'a petrecut cu asistenţa trupelor române concentrate la Alba-Iulia, nu poate fi considerat de cât ca o parodie a unei încoronări. Dela dânsa s'au abţinut cu totul secuii, saşii, ungurii şi românii din Ardeal, aşa că încoronarea a ţinut locul unui plebiscit, care a exprimat că Ardealul n'a încoronat şi nu voieşte să aibă nimic comun cu actualul regim al României Mari."

„Oratorul citeşte apoi un protest al d-lui Vaida Voevod şi protestul partidului naţional, prin care actualul regim român e atacat cu voiolenţă, pentru că nesocoteşte drepturile Ardealului."

Nu mai rămâne deci nici urmă de îndoială că iridenta maghiară a ştiut şi aprecieze imensul serviciu ce i-a făcut partidul naţional şi îl speculează. Datorită abţinerii partidului naţional de la încoronare, Szilágyi îşi poate permite minciuna că secuii saşii, ungurii şi chiar românii din Ardeal n'au luat parte la actul de la Alba-Iulia, pentrucă toţi aceştia „nu voiesc să aibă nimic comun cu actualul regim al României Mari".

Dovezi în sprijinul afirmaţiunilor sale Szilágyi le avea sdrobitoare în însăşi manifestul partidului naţional. Provocarea ni s'a aruncat cu impertinenţă de la adăpostul greşelilor politice ale d-lor Vaida şi Maniu.

„Cetăţenii teritoriului ce a fost zmuls Ungariei a continuat să afirme Szilágyi, rămân pentru eternitate fraţi şi cetăţeni ai teritoriului sfintei coroane ungare. (Aprobări şi aplauze din toate părţile). Membrele acestui corp nu pot fi împărţite printr'un petec de hârtie al unei comisii de împărţire de pradă, numită comisia de cinci (Aprobări).

„Pentru a modifica frontierele vom recurge la orice mijloc, legal sau nelegal, public sau secret, terestru sau subteran. Vom pune în mişcare toate mijloacele pentru a schimba aceste frontiere. (Aprobări zgomotoase din toate părţile Camerei)."

In faţa acestei explozii de obrăznicie şi impertinenţă partidul naţional are toată îndreptăţirea să rămână consternat. Dar dacă la conducerea acestui partid ar fi domnit mai multă cumpănie politică şi o mai serioasă tragere de inimă pentru interesele superioare ale ţării, desigur că România ar fi fost scutită de durerea de astăzi. Dacă partidul naţional n'ar fi lipsit de la încoronare, obrăznicia iredentistă dela Budapesta s'ar fi manifestat desigur, dar nu cu luxul de argumente de astăzi şi nici cu posibilitatea minciunei îngrădită de atitudinea unui partid politic românesc. Astfel ea near fi interesat prea puţin. Cel mult dacă am fi avut un nou prilej să cunoaştem sentimentele ce ni se nutresc peste Tisa.

Nu facem nici o invinuire. Ne dăm seama de gravitatea împrejurării şi socotim inutile orice invective oricât de justificate ar fi ele. Am pierdut momentul când trebuia să dovedim străinătăţii nes'rumutata noastră credinţă în unitatea ţărilor româneşti, e timpul să ne strângem măcar acum rândurile şi să reparăm greşeala, ori dela cine ar fi pornit ea.

G-l Berthelot şi Inoronarea

Părăsind România, Generalul Berthelot s'a exprimat astfel despre încoronare, în salutul de despărţire adresat ţării noastre prin ziarul „Dimineaţa":

„Serbările încoronărei neau impresionat adânc.

Ale au fost admirabil organizate şi semnificaţia lor morală a avut o elocinţă decisivă. Cu deosebire sugestivă a fost marea manifestaţie a celor zece mii primari la Arenele romane, unde regele României întregite a primit, astfel salutul tuturor ţinuturilor şi sufletelor româneşti. Acolo s'a putut vedea în ce unanimitate bat inimile tuturor românilor.

Actul încoronărei este consacrarea definitivă a unirei.

„Am fost copleşit de demonstraţiile de dragoste cu care m'au primit pretutindeni Românii, concetăţenii mei, fraţii mei de zile grele şi tovarăşii marei bucurii! M'a înduioşat mult primirea călduroasă pe care mi-a făcut-o laşul unde am stat în anul refugiului şi unde am revăzut cu mare plăcere figurile prietenilor de cari mă despărţisem în împrejurări atât de triste.

„Plecând, mareşalul Foch a ţinut să-mi exprime încăodată admiraţia sa pentru strălucitul aspect al armatei române şi gratitudinea pentru simpatia de care se bucură Franţa în massele adânci ale poporului român.

Mă folosesc de intermediul ziarelor pentru a transmite tuturor mulţumirile mele cele mai emoţionate, pentru dragostea ce regăsesc în a doua mea patrie şi dorinţa de a revedea cât mai des frumoasa d-v, ţară pe care o iubesc ca şi pe Franţa".

Informaţii

Guvernul a încredinţat dlui Eftimie Antonescu, consilier la înalta curte de Casaţie, misiunea de a reprezenta Romînia la conferinţa convocată de Statele-Unite ale Americei cu ţările europene debitoare lor.

Dl Eftimie Antonescu, a plecat eri la Washington cu un bogat material statistic şi documentar, strâns dela ministerele noastre de finanţe şi industrie şi dela comisiile de aprovizionare care s'au ocupat cu materialele alimentare şi de război, furnizate nouă de Statele-Unite ale Americei.

Înarmat cu acest material documentar, dl Eftimie Antonescu va înfăţişa conferinţei dela Washington punctul de vedere al României în chestiunea limpezirei datoriilor noastre faţă de America şi găsirea unui aranjament convenabil pentru plata lor.

•

Comitetul naţional al femeilor române a adresat suveranilor următoarea telegramă:

Înfăptuirea idealului naţional prin eroismul fiilor neamului, sub glorioasa domnie a Majestăţii Voastre, înscrie astăzi pagina cea mai măreaţă prin încoronarea Majestăţii Voastre, care consfinţeşte legământul poporului cu Regele său iubit şi proslăvit.

Femeea română, care în tributul ei de iertfe, a luat ce mai înălţătoare pildă dela Maiestatea sa Regina, află un nou prilej în această mândră sărbătoare, spre a depune la picioarele tronului expresiunea omagiilor ei de profund şi neclintit devotament şi roagă cerul să hărăzească Majestăţilor voastre zile lungi şi fericite pentru desăvârşirea operii de trainică aşezare a Romaniei-Mari.

In numele consiliului naţional al femeilor române:

Prezidentă
Calypso Corneliu Botez

■

Ministerul de industrie publică o decizie prin care invită pe toţi aceia cari voesc să exercite meseria de maestru-constructor (arhitecţii şi inginerii) ca să ceară în baza actelor necesare (diploma şi certificatul de practică), înscrierea în registrul maeştrilor constructori. Contra deciziunilor luate de comisia de examinare în chestiuni de astfel de natură, se poate apela în termen de 15 zile la minister.

•

In urma decretului de amnestie dat cu ocazia încoronărei au fost eliberaţi eri, la Oradea-Mare 24 acuzaţi unguri, cari au fost trecuţi peste frontieră.

•

Proectul depus de dl ministru al agriculturei la Senat prin care se abrogă legea relativă la motocultura agricolă, prevede respectarea drepturilor câştigate

•

Regentul Ungariei Horthy a declarat ziarului american „Chicago Tribune" că Ungaria nu va putea plăti reparaţiunile, ameninţând că dacă ar fi silită soarta Austriei s'ar întinde şi asupra ei.

•

Sâmbătă la ora 4 d. a. au fost convocaţi la ministerul de industrie şi comerţ fabricanţii de hârtie, spre a stabili de acord cu ministerul viitorul regim al preţului hârtiei.

Direcţiunea căilor ferate a dispus să se dea particularilor care vor clădi din nou magazii în staţiunile C. F. R. jumătate din capacitatea lor pe timp de cinci ani.

•

Dela 1 Noembrie a. c. taxele de călători şi bagaje pentru parcursul pe liniile cehoslovace se vor plăti numai în coroane ceheşti, conform tarifului respectiv, ne mai admiţându-se plata în lei.

•

In zilele de 21 şi 22 Octombrie s'a ţinut la Cernăuţi congresul micilor industriaş din Bucovina.

■

Directoratiul General al Instrucţiunii Publice din Cluj, aduce la cunoştinţă bursierilor din Cehoslovacia, că Ministerul de Finanţe din Bucureşti nu acordă schimb de valută nici pe anul şcolar viitor.

•

S'a hotărât înfiinţarea şi construirea imediată a unui post de telegrafie fără fir în oraşul Cluj. Locul ales se află la marginea oraşului, la capătul căii Feleacului.

•

In urma discuţiunilor de la conferinţa directorilor regionali dela căile ferate s'a hotărât în principiu, reînfiinţarea inspectorilor de mişcare, traciune şi întreţinere, aceasta în legătură cu reducerea direcţiunilor regionale.

Prin reînfiinţarea acestor inspecţiuni, se va putea face un control mai minuţios asupra circulaţiei trenurilor, cum şi supravegherea îndeaproape a personalului de linie.

■

Academia Română a scos de sub tipar cuvântările M. S. Regelui Ferdinand I către Academia Română; 1890—1921.

Condiţiunile în cari a apărut această carte sunt ireproşabile.

Tot Academia ne mai trimite cuvântarea rostită de d-l Ion Bianu în şedinţa plenară dela 1 Iunie 1922: „Pomenirea donatorilor Academiei Române.

■

Sub titlul: „România şi chestia orientală", revista „L'Europe nouvelle" publică un articol în care se expune interesele României în Orient şi în deosebi la strâmtori.

Autorul spune că românii doresc un regim internaţional real la strâmtori şi el consideră frontiera comună turcă-bulgară, cu o primejdie pentru pacea balcanică şi europeană.

■

Cu începere dela 1 Septembrie s'a luat pe seama statului şcoala primară rurală a societăţii ocrotirea orfanilor de război de pe lângă orfelinatul „General Dragalina", din Ghiroc (Timiş).

Să cumpărăm 1733
dela Drogueria
„EMKE"
Proprietarul firmei:
Barkóczy Alexandru.
Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

Judecarea proceselor comercianţilor cinstiţi

Camera de Comerţ va înfiinţa un juriu de arbitri pentru judecarea proceselor membrilor ei — Ce comisiuni de judecată vor funcţiona

Intr'una din şedinţele Camerei de industrie şi comerţ din Cluj, aceasta a hotărât înfiinţarea unui juriu de arbitri pentru judecarea proceselor membrilor ei, căutând prin aceasta pe de o parte să uşureze sarcina judecătorilor publici iar pe de altă parte să accelereze judecarea diferitelor proceze ce se ivesc printre comercianţii şi industriaşii Clujeni.

Alaltăeri s'a şi ţinut o consfătuire la Camera de comerţ pentru discutarea proectului acestei judecătorii şi s'a şi ales în mod provizoriu ca preşedinte al juriului dl L day Stefan, consiller la ministerul de justiţie, iar ca preşedinţi a diferitelor secţii vor fi aleşi dintre cei mai de seamă jurişti ai Clujului.

Chestiunile în litigiu vor fi judecate în general de o comisiune de 3 Membrii acestei comisiuni vor fi numiţi dintre fruntaşii diverselor branşe.

Joi va avea loc în sala cea mare a Camerei de comerţ o adunare publică în care se va discuta organizarea comisiunilor administrative. Aceste comisiuni vor fi în număr de 3 şi anume:

1. Comisiunea pentru import-export.
2. Comisiunea pentru impozite şi vamă.
3. Comisiunea pentru producţia industrială.
4. Comisiunea pentru chestiunile muncitoreşti şi statistica.
5. Comisiunea pentru transporturi.
6. Comisiunea pentru problemele juridice.

Toţi domnii **avocaţi, medici, farmacişti, droghişti, ingineri, dentişti** etc. din oraşele Arad, Braşov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureş, Timişoara, indiferent dacă au sau nu au telefon să trimită adresa exactă indicând şi specialitatea pentru a fi trecuţi în tabloul nominal pe specialităţi ce se va tipări la începutul fiecărui oraş din cartea de telefon care va apare în curând.

Odată cu adresa se va înainta şi suma de Lei 100, pe adresa agenţiei de publicitate „Soarele" Cluj, strada Iuliu Maniu 3.

•

Foarte multă atenţie se dă la spălatul şi tincturatul (vopsitul) părului, de către personal competinte, la salonul de coafură *Pascu & Erdelyi Piaţa Unirei 23, Cluj.* — Cabine absolut separate. Decreţie garantată. 2

•

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

Revista presei maghiare

— Colaborarea economică a naţiunilor din ţară —

„Keleti Ujsag" de ieri consacră un articol de două coloane conferinţei ţinută deunăzi la Oradea-Mare de către marii industriaşi şi fabricanţi ardeleni şi bănăţeni din toate branşele. Conferinţa aceasta a hotărât înfiinţarea unui bloc al tuturor industriaşilor şi unirea cu cei din vechiul regat în vederea unei mai prospere munci în comun şi a eficacităţii diferitelor demersuri făcute la guvern.

Contratele are o concluzie importantă: unirea fabricanţilor de aici cu cei din vechiul regat înseamnă un pas spre deşteptarea publică: asanarea moravurilor. Noi credem că este ceva mai mult: un pas în plus spre înţelegerea minorităţilor şi naţiunii române.

Sunt absolut tendenţioase toate frazele kilometrice şi patetice, prin care editorialul confratelui maghiar se războeşte cu guvernarea şi caută să prezinte iniţiativa conferinţei orădane ca pe una îndreptată împotriva guvernului. Dacă de acest gând ar fi fost mânaţi marii fabricanţi unguri şi saşi dela conferinţa orădană, iniţiativa lor ar fi cu adevărat protivnică propriilor lor interese. Rostul blocului fabricanţilor nu este opoziţia sau şi mai rău o obstrucţie contra guvernării, ci tocmai colaborarea cu aceasta. Propăşirea economică numai prin aceasta se poate iniţia. Şi aceasta o ştiu în rândul dintâi înşişi fabricanţii.

Am avea de adăogat ceva la acestea. Organul germanilor din Cehoslovacia, pe care îl citează „Gazette de Praque" constată cu amărăciune, că în timp ce oamenii politici germani din Cehoslovacia se mănâncă cu oamenii politici ai cehilor, industriaşii şi comercianţii şi în general toţi oamenii economişti ai naţiunii cehoslovace şi ai minorităţii germane se împacă de minune şi colaborează unii cu alţii.

Lucrul acesta s'a început şi la noi. Şi conferinţa orădană îl confirmă din nou. Acest început în domeniul economic va fi în măsură să contrabalanseze toată discordia pe care o propagă politicaştrii români şi minoritari, duşmani ai propăşirii statului.

Asociaţia internaţională pentru liga naţiunilor

„Ellenzék" de aseară se ocupă într'un articol diplomatic semnat cu iniţialele dlui Grandpierre E. de „Asocia internaţională a naţiunilor, care-şi ţine actualmente şedinţele la Budapesta. Noi am arătat că asociaţia aceasta este o asociaţie germano-maghiară-turcă. Pledoaria înverşunatului fruntaş maghiar Grandpierre este deci explicabilă. Dsa arată, că liga aceasta e menită să desăvârşească pacea. Printre rânduri lasă însă să se întrevadă în ce chip doreşte liga această desăvârşire a păcii: prin soluţionarea chestiunilor economice şi minoritare. Acestea sunt în strânsă legatură. Fac parte din programul de luptă al statelor învinse. Chestiunea economică: revizuirea tratatului de pace; chestiunea minoritară: situaţia minorităţilor din alte state, dar nu şi din Ungaria — aşa le înţelege „Asociaţia" şi acest lucru l'a dovedit astăvară la Viena.

Am dori să ştim, de ce minoritatea maghiară de aici, sau mai curând exponenţii ei, nu se împacă cu Liga naţiunilor dela Geneva şi le trebue cea dela Budapesta?

Este justă afirmaţia dlui Grandpierre, că liga care-şi ţine actualmente şedinţele la Budapesta, deşi nu este oficială şi nu are nimic comun cu guvernele diverselor state, poate ajunge la rezultate prin formarea opiniei publice, prin propagandă. Propaganda ce i-o face „Ellenzék" şi în numărul de aseară, contribue şi ea la aceasta!

D-lor AGRICULTORI
Cele mai bune arături se fac cu
Auto-Tractorul ROMEO

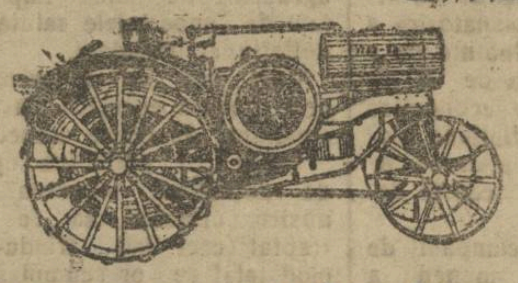

CEA MAI PERFECTA
CEA MAI CONVENABILA
MASINA
pentru FACUT ARATURI

lucreaza uşor cu plugul sau automatic cu trei brazdare
atingand MAXIMUM de LUCRU cu MINIMUM de CHELTUELI

Catalogul şi condiţiunile de vânzare se cere la:
Reprezentanţa Generală PIERRE E. KIRSCHEN
Bucureşti, Calea Victoriei No. 43, Etajul III. 2285

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Ședințele parlamentului

CAMERA

Ședința camerii s'a deschis ieri a orele două 50 sub președenția domnului Orleanu. Dl Iorga a interpelat guvernul în privința declarațiilor făcute de dl Duca în comisia afacerilor externe, și a întrebat dacă față de agitațiunile din parlamentul maghiar n'ar fi mai bine să se răspundă cu dispreț ul întregei națiuni. Domnul general Moșoiu a depus un proiect de lege pentru cedarea unui teren societății „Atelierelor Griviția". Deputatul I. Mateiu a declarat că ardelenii se asociază la protestul dlui Iorga și a atacat partidul național pe chestia neparticipării lui la serbările încoronării. S'a votat împărțirea țării în unsprezece regiuni sanitare. Deasemenea s'a votat modificarea art. 37 din legea agrară a vechiului regat precum și abrogarea legii pentru încurajarea motoculturii. S'au validat alegerile dlui Tripon la Caraeu și a dlui Tibil la Șomcuta-Mare.

SENATUL

Senatul și-a deschis ședința la orele 3 și 15 sub președenția d-lui Ferichide.

S'a citit proiectul votat de Cameră relativ la avansarea în grad a ofițerilor din Paris, conform pensiei. D-l Ministru Constantinescu a depus proiectele de legi pentru mărirea sporurilor de scumpete, pentru modificarea unor articole din legea contabilității și pentru completarea legii consolidării bonurilor de tezaur. D-l Ministru Văitoianu a depus două proiecte de legi relativ la schimbările de nume din Bucovina, Ardeal și Basarabia și la desființarea prefecturilor regionale de poliție din Brașov, Cluj, Sibiu, Timișoara și Oradea-Mare.

Senatul a trecut apoi în secțiuni și la redeschiderea ședinței d-l Ministru Arghirescu a depus proiectul pentru modificarea unor articole din legea de depuneri și pentru aprobarea aliniatului din artic. 12 al legii pensiilor.

La expunerea de motive a proiectului pentru mărirea sporului de scumpete senatorul Balázs Ernő, atacând funcționarimea, produce un enorm scandal. Senatorul Gussi arată, că Balázs este acela, care a citit declarația uniunii maghiare, ceiace d-l Ministru Văitoianu confirmă. Balázs a renunțat la cuvânt. Se votează legea fără modificări precum și celelalte legi votate de Cameră. Ședința s'a ridicat la orele 6.

Ultime informatii

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

Concediul dlui ministru Văitoianu

Dl ministru de interne Văitoianu va pleca mâine într'un concediu de douăzeci de zile în Germania, în interes familiar. Ad-interim va fi dl Constantinescu.

Despăgubiri germane acordate României

In urma intervențiilor Guvernului român, puterile aliate au hotărât să rezerve României 24 milioane mărci aur, din despăgubirile în natură. Pentru această sumă, guvernul a hotărât să i-se furnizeze de către Germania locomotive și materiale pentru refacerea C. F. R. S'a și trimes o comisiune română la Wiessbaden.

Noua reformă financiară. Suprimarea eventuală a impozitului pe cifra de afaceri

Dl. Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, a declarat ziariștilor că impozitul pe cifra de afaceri fiind impovărător, va fi suprimat sau transformat în impozit de lux. In noua reformă financiară se vor da comunelor și județelor dreptul perceperii tuturor impozitelor cu caracter local. Impozitele cedulare vor fi astfel aranjate ca impozitul global să reiasă dela sine, constatarea lui fiind o simplă operație de adunare sau scădere. Rolul organelor fiscale va fi precizat iar contribuabilul va avea dreptul să se adreseze pentru orice nedreptățire judecătoriilor locale. Impozitele vor fi revizuite după doi ani dela aplicare.

Tratativele dintre naționali și țărăniști

Ele n'au dus la niciun rezultat. Noile orientări ale dlui. Maniu. Parlamentarii averescani vor participa la ședințe

După ziarul „Lupta" tratativele dintre dnii Maniu și Mihalache nu adus la niciun rezultat. Chestia organizațiilor țărăniste din Ardeal și a organizațiilor naționale în Vechiul regat, precum și alte chestiuni de oportunitate politică au făcut imposibilă o înțelege.

Dl. Maniu ar intenționa să înceapă tratative cu democrații takiști. Privitor la d. Iorga ziarul arată că dsa nu dorește o colaborare nici cu naționalii. Dl. Gen. Averescu ar fi decis să-și schimbe atitudinea. Parlamentarii averescani vor participa la seziunea ordinară a Parlamentului.

Dela Consiliul de Război

Procesul Col. Dospinescu

Ziua III-a

Ca și în zilele precedente ședința se deschide la ora 9 a. m. In continuare martorul Dunki Mihail declară că a dat bani lui Herșcovici pentru a obține liberarea din lagăr a cumnatului său și a unor cunoscuți.

In acelaș sens depun și martorii Hirșfeld, Deliczen Ödön și Manto Ernő.

Col. Abeg declară că nu crede în acuzările aduse lui Dospinescu

Eugen Herșcovici, cantinierul lagărului, depune ca informator, în urma protestului apărării care arată că numitul se face vinovat de trafic de influență. Spune cum a dat bani plutonierului Iuriș din Reg. 11 Călărași spre a fi numit cantinier, cum el a propus Colonelului Dospinescu liberarea deținuților contra sumelor de bani și cum în ziua când a citit în ziar articolul ce-l viza pe el, personal s'a dus la Col., și cum acesta l-a învățat să ne e în caz de va fi vre'o anchetă.

Intre altele mai spune cum Col. Dospinescu i-a oferit 20.000 lei și un pașaport că să plece în Ceho-Slovacia, cum l-a forțat să dea o declarație și cum a fost arestat de trei ori la Siguranță, și tot de atâtea ori făcut scăpat. Sedința se suspendă până după amiază la ora 4.

La deschidere, informatorul în continuare mai spune că el a ajutat cu hrană și bani pe unii deținuți cari ulterior, l-au restituit și că toți banii luați pentru eliberări i-a dat lui Dospinescu, aproximativ 70—80 mii lei.

Niker Oscar, fuuncț. de bancă din Cluj, arată cum a dat o poliță de 2500 lei lui Herscov. pentru liberarea lui și a altor 8 tovarăși.

Bogotoy Samuil, profesor din Satu-Mare arată cum a dat 500 lei lui Herșcovici care i-a spus că e pentru Orfanii de Războiu și în urma acestei sume cum fratele a fost liberat din lagăr.

Liteți Paul, măcelar din Satu-Mare. arată că dl Col. Dospinescu îi datorește 3000 lei.

Rona Imre. comerciant din Satu-Mare, arată cum Col. Dospinescu i-a cerut 5000 lei în formă de împrumut și cum nu i-a dat decât 2000 lei, pe cari nu i-a văzut nici până 'n ziua de azi. In schimb Col. Dospinescu a scutit de rechiziție două camere din locuința mamei sale.

Rep.

Pentru comercianți, la comandă mai însemnată reducere de prețuri

„Kristály"

fabrică de spălat cu aburi, și de văpsit Cluj,

văpsește și curățâ, lână, mătasă, materii de bumbac, tort și blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat

Telefon 500.

Lloyd 557 1817

Criza britanica

— Cauzele demisiei lui Lloyd George —

Intreaga politica preconizată după războiu de dl Lloyd George fiind desmințită de evenimentele care s'au succedat în Europa, era de prevăzut să atragă după sine demisiunea cabinetului englez.

Intre cauzele care au contribuit la criza guvernamentală din Anglia, de sigur că în primul rând se numără fiascul conferinței de la Genova, complicațiile europene în cea ce privește reparațiile de războiu și dezastrul din orient survenit în ultimul timp.

Cu deosebire politica urmată de fostul premier britanic față de Germania, a grăbit într'o măsură mare căderea cabinetului din Londra. Constrâns de situația precară economică în care se sbate Anglia de la războiu încoace, dl Lloyd George tot timpul a urmărit o politică de conciliațiune față de Germania, ceia ce era firesc să determine o serie întreagă de concesiuni în detrimentul Franței.

Dacă această politică a găsit aprobarea unora din cercurile politice engleze, în nici un caz nu putea să convie majorității oamenilor politici englezi, care vedeau limpede că rezolvirea tuturor problemelor europene nu era în măsură să fie realizată, de cât prin o bună înțelegere cu guvernul francez.

Deși în ajunul căderei cabinetului britanic, dl Camberlain pornise o campanie de reabilitarea fostului prim-ministru britanic față de opinia publică, totuși soarta cabinetului era deja hotărâtă, întru cât faptele ce se puneau în sarcina d-ui Lloyd George îndepărtau orice încredere din partea majorității cercurilor conducătoare din Londra. Deosebirile de păreri se remarcau chiar în sânul cabinetului.

Cea mai mare parte dintre membrii lui încă din timpul crizei reparațiunilor, desaprobau în totul pe șeful lor. In nenumărate rânduri ei au ridicat în discuție chestiunea demisiunei cabinetului și consultarea maselor electorale, însă criza nu s'a putut produce atunci de oarece opoziția nu era încă înțeleasă asupra rezolvirei unei eventuale crize de guvern.

Complicațiile ivite în orient față de care Anglia a suferit o vădită înfrângere trebuia să grăbească declararea crizei guvernamentale britanice. Toate în urcările dlui Chamberlain de a stăvili ideia că politica șefului său în orient era justificată prin faptul că a avut drept rezultat evitarea întinderei ce conflictului din Asia în Europa, au fost zadarnice, fiindcă adversarii dlui Lloyd George erau convinși că această criză, ca și celelalte din Europa, se datora politicei greșite pieconizată de fostul cabinet de la războiu încoace.

In asemenea împrejurări era greu de susținut chiar ideia formării de majorități parlamentare favorabile politicei dlui Lloyd George, prin noui alegerei. Majoritatea membrilor cabinetului erau convinși că noui alegeri nu vor limpezi de loc situația, deoarece cercurile politice din întreaga Anglie se pronunțase că conducerea trebuie să fie încredințată numai unui guvern de coaliție, singurul în stare să realizeze o politică corespunzătoare intereselor britanice.

Cu o puternică opoziție înăuntru, ale cărei vederi în chestiunile externe la ordinea zilei nu coincideau de loc cu acelea ale d-lui Lloyd George, urmarea firească nu putea să fie alta de cât demisiunea întregului cabinet britanic.

: Citiți Infrățirea :

Nici când și nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
și vestminte bărbătești așa bune ca acuma la firma 236
Katz si Mendel
Cluj, Piața Unirei No. 10
Asortiment mare de Ștofe.

Concurs

pentru ocuparea posturilor de intendent la Orfelinatul „Principele Carol" și Orfelinatul „Principesa Elena" din Cluj se publică concurs cu termen de 15 Noembrie a. c.

Doritorii a ocupa vreunul din aceste posturi se vor prezenta personal la biroul Societății Ocrotirea Orfanilor din Razboi, Regionala IX. Cluj, Strada Cogălniceanu No. 8, unde se vor da toate informațiile cu privire la aceste posturi.

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind toffelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 și 290.
Loyd 2721 1563

Am deschis
în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** şi de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public
Cu stimă
2283 **Maria Gacser.**

VITE ALTOITE
Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioră şi garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

În grădina de iarnă a hotelului Central joacă Myriam Barka şi Teddy duetul de dans oriental „**Opium tango**“ şi noul program slager.
Începere la oara 9 seara.
Lloyd 1010 2222-2

DIVERSUM
CLUJ, Str. SAGUNA 13
Intreprindere altruistă, a Societăţii de Ocrotire din Cluj, primeşte în comision spre vânzare pe lângă taxe foarte mici:
mobile moderne si antice, covoare, vase, bijuterii, etc., etc. 2102

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Miklós Stefan
Str. Gépész, Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Mercurea Neaj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.
Konkoly Zsigmond
Str. Brătianu 18, Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.
Dioszegi Sándor
Str. Pata 169, Cluj.

BANCA NAŢIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAŢIUNEA SUMARĂ

ACTIV

1921 1 Octombre		1922 23 Septembre	1922 30 Septembre
4.189.722.111	stoc metalic: aur depozitat (monete şi lingouri) 493.755.430 + aur (lingouri) 1.689.111 + aur (monete) 14.455 = 3.694.263.115; disponibil, trate şi bonuri de teazur aur 4.546.932.234	5.037.975.462	5.057.978.181
383.386	Argint şi diverse monete	494.282	557.617
192.588.972	Biletele Băncii Generale Române stampilate de Stat	—	—
808.400.477	Efecte scontate	2.955.327.102	3.100.766.760
182.755.383	Imprumuturi pe efecte publice 105.715.700 — 126.436.250; „ „ „ „ în cont curent 136.074.100 — 172.029.000; din cari nu s'au ridicat lei 77.039.683 — 59.934.417 — 66.282.859	228.366.633	232.182.391
8.042.556	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)	8.042.556	8.042.556
1.600.000.000	Impr. Statului pentru necesităţile Tezaurului: Impr. de 1.600 milioane (1914—1918)		
1.495.676.533	„ „ 1.500 „ (12 Mai 1919)		
1.000.000.000	„ „ 1.000 „ (16 Oct. 1919)		
—	„ „ 200 „ (1920 B. P.)		
399.999.977	„ „ 400 „ (9 Apr. 1921)		
399,457.213	„ „ 2.500 „ (5 Ian. 1921)		
198.652.783	„ „ 200 „ (30 Iulie 1921)	5.282.135.816	5.282.135.816
5.000.000.000	Impr. Stat p. unificare monet.: Impr de 5 miliarde (11 Iunie 1920)		
768.707.122	Impr. de 2½ miliarde (5 Ian. 1921)	7.058.192.799	7.058.378.522
56.469.542	Casele de împrumut pe gaj agricultorilor şi industriaşilor	95.701.013	95.534.634
11.997.418	Efectele capitalului social	11.997.418	11.997.418
32.908.657	Efectele fondului de rezervă	32.958.207	32.958.207
3.792.322	Efectele fondului amortizărei imobilului, mobilierului şi maşinilor de imprim.	3.785.322	3.785.322
9.358.267	Imobile	47.893.530	47.903,530
2.335.094	Mobilier şi maşini de imprimerie	3.827.401	3.862 867
7.231.579	Cheltueli de Administraţiune	11.342.466	11.562.061
15.555.734	Conturi curente	130,361.177	156.381.438
695.499.082	Conturi de valori	175.292.818	136.338.035
1.544.307.599	Conturi diverse	377.011.633	373.174.834
18.623.841.807		21.461.205.635	21.613.540.189

PASIV

12.000.000	Capital	12.000.000	12.000.000
62.086.366	Fond de rezervă	67.350.744	67.350.744
8.142.984	Fondul amortizărei imobilelor, mobilierului şi maşinilor de imprimerie	20.349.763	20.349.763
12.349.960.785	Bilete de bancă în circulaţiune	15.076.527.443	15.156.786.008
11.693.106	Profit şi Pierdere	14.000.618	14.000.618
15.640.443	Dobânzi şi beneficii diverse	36.660.004	40.454.850
2 095.296.196	Conturi curente şi recepise la vedere	1.320.033.253	1.364.280.250
4.069.021.927	Conturi diverse	4.914.283.810	4.938.317.956
18.623.841.807		21.461.205.635	21.613.540.189

1 Oct. 1921	Efecte şi alte valori de restituit	30 Sept. 1922		
273.278.845	Efecte şi alte valori în păstrare	312.991.528		
9.694.334.000	Bonuri de tezaur aur în gaj p. Impr. Statului	9.164.334.000	10.859.575.163	10.848.328.124
1,097.597.168	Efecte în gaj şi în păstrare provizorie	1.371.002.596		
1.441.103.885	Conturi de ordine		1.713.537.279	1.710.363.024
12.506.313.898			12.573.112.442	12,558.691.148

Taxa: Scont 6% Dobânda 7%

Reclama este sufletul comerţului

Situaţia politică în Jugoslavia

— Speranţe de soluţionarea chestiunii croate —

Aparițiunea primului deputat al partidului țărănesc croat în parlamentul din Belgrad este viu comentată atât în cercurile politice sârbeşti, cât şi în presă. Se spune că atitudinea intransigentă a grupului Radici a întrecut punctul ei culminant şi chestiunea croată se apropie acum de soluționarea ei. Aceasta se manifestă mai limpede în faptul că între radicali şi democrați, cari până acum erau uniți, s'au ivit neînțelegeri, ale căror pricini trebuiesc căutate în divergență de părere în ce privește atitudinea de luat față de blocul croat.

Radicalii admit în privința aceasta punctul de vedere al lui Pasici, care respinge orice abatere dela direcțiunea urmată până acum în politica internă.

Dintre democrați, numai partizanii direcți ai lui Pribicevici sunt partizani necondiționați ai politicei de coaliţiune de până acum. Restul democraților de sub conducerea lui Davidovici, ia o atitudine mai împăciuitoare față de croații nemulțumiți. Ei sunt de părere că a sosit acum clipa spre a începe tratative directe cu Agram.

Apropiata alegere a președintelui Scupcinei va decide care curent va învinge.

Acţiunea dictatorială a lui Radek provoacă nemulţumiri

In ședința dela 17 Octombrie a. c. a parlamentului, dl C. Hanser a expus motivele pentru care el a părăsit grupul republican țărănist, de sub conducerea lui Radek. Dl Hanser a acuzat pe Radek că el a răpit partidului țărănist croat, caracterul rural, că n'a isbutit să rezolve litigiul sârbo-croat; că a refuzat să dea sprijinul său partidelor burgheze şi a impus dictatura sa personală partidului.

Discursul domnului Hanser a făcut o mare impresie în cercurile parlamentare şi lasă să se prevadă o soluție apropiată a dificultăților sârbo-croate.

Citiţi pag. 8-a

Şedinţele conferinţei internaţionale a muncii dela Genova

— Raportul directorului biroului internaţional —

La 18 Octombrie s'a deschis a 4-a conferință internațională a muncii. Delegații tuturor țărilor membri ai organizațiunii internaționale a muncii au primit raportul directorului biroului internațional al muncii din care extragem următoarele date:

Două mari state n'au făcut parte până acum din organizația internațională a munci: Rusia şi Statele-Unite.

Grație sforțărilor făcute în ultimul timp de către biroul internațional al muncii, acesta a putut intra în relațiuni directe cu Rusia sovietelor şi astăzi primește în schimbul revistei internaționale a muncii, organul oficios al „Sfatului apărării şi al muncii“. La Genova şi la Haga membrii de secție al biroului internațional au putut lua contact cu delegații Rusiei sovietice stabilind schimbul de publicațiuni cuprinzând anii 1917—1922.

Pentru Statele-Unite există relațiuni constante ca Federația americană a muncii, iar comisiunea consultativă a cărbunelui, instituită de organizația internațională a muncii prezintă un interes considerabil pentru Statele-Unite: Guvernul acestora a notificat reprezentarea sa în această comisiune.

Asupra organizației biroului internațional, raportul conține date care tratează organizația primitivă, reformele aduse de organizația actuală cu diviziunile ei care au dovedit prin munca depusă în decursul celor trei ani de existență că instituțiunea este clădită pe baze solide.

Raportul înregistrează cu deosebită satisfacție rezultatele activității organizației internaționale a muncii şi menționează diferitele ramuri în care aceasta s'a manifestat: chestiunea orelor de lucru, repausul săptămânal, şomajul, emigraunea, munca de noapte, şi protecția femeilor şi a copiilor, igiena industrială etc.

Convenţiile internaţionale

In ceea ce privește convențiunile internaționale votate de conferințele muncii şi pe care guvernele sunt ținute să le supue ratificării corpurilor legiuitoare naționale, raportul înfățişează admiterea amendamentelor pe care conferințele să le poată aduce convențiunilor care s'au arătat a nu corespunde „posibilităților mijlocii“ a fiecărui stat.

Un capitol interesant este consacrat „Informațiunilor internaționale“ care grație unei specializări pe națiuni (divizia informațiunilor şi relațiunilor) şi pe materii ştiințifice (divizia ştiințifică) adună, elaborează şi comunică toate datele importante asupra chestiunilor muncii. Biroul a emis pe lângă aceasta diferite chestionare (sistemul celor trei echipe în industria metalurgică, inspecția medicală a muncii etc.) şi a organizat o anchetă pe loc asupra muncii obligatorie din Bulgaria.

Tot aci raportul menționează anchetele speciale făcute asupra producțiunii, a condițiilor de muncă în Rusia sovietică, asupra şomajului şi asupra salariilor.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu

PROFESOARĂ prepară elevi de la stat şi particulari curs primar şi secundar. Adresaţi scris la ziar Dudescu. 2296

STUDENT german ar da oare private la băieţi între 11—16 ani. Informaţiuni la Adm. ziarului. 2312

Vânzări şi Cumpărări

DE VÂNZARE 200 buc. Scaune noi din lemne de fag, 12 buc. Mese cu scaune din stejar pentru copii de şcoală, 100 buc. Leagăne de păpuşi şi 100 buc. Tupoane. Str. Horea 47 etagiu I. 2300

DE VÂNDUT costume de dame, matasă puţin uzate şi noi, preţ convenabil. A se interesa Calea Regele Ferdinand 30, etaj II la stânga.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer şi avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am pierdut biletul de recrutare împreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Eugen Izrael
Fabrica de cărămizi
Cluj.

Cea mai fină crema pentru ghete

Lloyd 981 2219

UTILIZAŢI CORESPONDENŢA DELA MICA PUBLICITATE ◆ ◆

CARŢI ŞCOLARE ŞI RECHIZITE

Găsiţi la toate librăriile societăţii

„Cartea Românească“

BULEVARDUL ACADEMIEI, 3—5

Librăria Sfetea, Calea Moşilor, 62/64 şi Calea Victoriei, 68
Librăria Th. Ionniţiu, Str. Şelari, 12.
şi la toate sucursalele sale din:
Cluj: Piaţa Unirei, 7 □ Timişoara: Str. Ţepeş-Vodă, 2 □ Diciosânmartin. □ Iaşi: Librăria, Ion V. Ionescu şi Alba-Iulia: Librăria, Francisc Schässer. 2189

Atenţiune! Eftinirea traiului la

„Terasa Oteteleşianu“

2284 Calea Victoria (alaturi de Teatrul Naţional)

S'a redeschis complect renovat Restaurantul de primul rang, Bodegă, Berarie şi Patiserie.

Excelentă bere „**Gib**“. Zilnic pescerie fină cu preţuri stabilite de Minister. Muzica clasica sub conducerea maestrilor Moţoi, program zilnic schimbat. Singurul şi cel mai rast local din capitala de distracţie pentru familiei.

Cea mai nouă senzaţie a Clujului!

Mare vânzare din cauza muntări magazinului cu preţurile cele mai reduse la

REGELE PĂLĂRIILOR

Piaţa Unirii 17

Pentru oficianţi se face rabat special! Aceasta

Până la terminarea stocului

Magazinul se va muta în luna Noemvrie în Piaţa Unirii No. 24

— (fost localul Jeszenszky) —

Lloyd 1609 2306

In curând v'a apărea în redactarea dlor: **Dr. Dionisiu Pop** secretarul baroului advocaţilor în Cluj şi **Dr. Eugen Szegö** advocat

condica de termene pentru advocaţi 1923

în ediţia firmei: Librăria „LEPAGE“ în formatul mare obicinuit, pe hârtie albă, compactată în 1/2 pânză, cu

LISTA TUTUROR ADVOCAŢILOR din ROMANIA-MARE şi notarilor publici din Ardeal

2298

Costul condicei pentru cei ce o comandă lângă plată până 31 Octombrie Lei 120 + porto. Comandat şi plătit după 31 Octombrie Lei 150 + porto

Librăria „LEPAGE“ CLUJ

Se capătă şi engro!!!

Jucărie pentru copii, lucruri pentru decor şi articole de manufactură. Au sosit mare asortiment de recvizite şcolare

La firma Eisenstädter Fülöp şi soţi,

CLUJ, Strada Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 13

1812 **Se capătă şi engro!!!**

Prima fabrică de ghips, (Ipsos), Ingrăşământ artificial de pământ şi produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIŞ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de ţigli
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri şi obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuinţări.
Ghips pentru îngrăşământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

„AGRICOLA“

Societate Anonimă de asigurări generale din Bucureşti.

◆

DIRECŢIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureş şi Crişana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

◆

Agenţii Principale deja înfiinţate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger şi Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Braşov, Braşovul S. A.
Târgul-Mureş, Petru Pototzky.
Bistriţa, Suc. Banci Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvanean S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Uioară, Banca Ardeleana.
Sigh. Marmaţiei, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, în regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terţilor şi toate combinaţiunile de asigurări asupra vieţei cu primele şi în condiţiunile cele mai avantajoase. 1433

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanţa Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD şi R. U. CONTINENTAL

Preţuri escepţionale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. şi Calea Dorobanţilor No. 18. CLUJ.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante	Drogherii	Manufactură	Ghete	Instalații
Rest. Orașului Grădinei, Str. Regina Maria	**Viorelia** Parfumerie și Droguerie Piața Unirii.	**Luca Niculescu**	**Turul**	**Firma Universum** Th. Orban & M. Anghel Strada Bob No. 5.
Pierschi		**Missir** Str. Memorandului 11 Stofe, mătăsuri, încălțăminte, etc.	**Vasile Bindea** Fabricant de ghete Palatul consumul Funcționarilor	
Central	**Rózsa**			**Automobile**
Coloniale			**Coafor**	
„COLOMBO" Coloniale, delicatese, proprietar IONEL ALDICA CLUJ.				**Leonida** Str. Regina Maria 10.
Atlantica	**Emke**	**Barza**	**Pascu & Co.** Coaforul Teatrului Național Piața Unirei 23.	

INTRE FRANȚA ȘI RUSIA

— LENIN DORE ȘTE O APROPIERE DE FRANȚA? —

Imposibilitatea unei colaborări economice ruso-engleze. Inclinațiunea politică a Rusiei spre Orient

— NECESITATEA RECUNOAȘTERII GUVERNULUI SOVIETIC —

Am publicat o telegramă din Riga, anunțând că dictatorul bolșevic Lenin, și'ar fi exprimat dorința unei apropieri de Franța.

În această privință, corespondentul din Moscova al lui Northern News Service, în urma unor întrețineri cu Lenin, rezumă în felul următor declarațiunile ce i le-a făcut șeful sovietelor ruse.

Spre orient sau Occident

Reflexiunile la cari s'a dedat în cursul lungii sale convalescențe, au dus pe Lenin să înfățișeze problemele internaționale sub o lumină. El nu mai consideră relațiunile Rusiei cu străinătatea ca o serie de chestiuni izolate trebuind să fie discutate cu Anglia Franța, Polonia, Statele baltice, România și Japonia, — ci și-a făcut acum o concepție mult mai vastă asupra problemei.

Intrebarea pe care și-o pune astăzi Lenin este:

„Rusia trebue să încline oare, spre Orient, sau spre Occident?

Trebue să aleagă între Europa și Asia. Celelalte puncte nu sunt pentru dânsul decât simple chestiuni de detaliu, fără prea mare importanță. Și Lenin și-a găsit soluția problemei pe care și-a pus-o. Atâta vreme cât va conduce Rusia, el o va împinge spre Orient. Acest lucru reese în mod clar din fiecare cuvânt pe care-l rostește cu privire la chestiunile externe.

Iată, de o pildă, câteva observațiuni făcute de Lenin, în timpul convorbirilor avute cu dânsul:

O apropiere de Franța?

— Europa nu este încă pregătită pentru revoluția cea mare. Trebuește, deci, să lichidăm, cât mai repede, chestiunile europene, Cicerin a aranjat bine lucrurile, la Varșovia, creindu-ne o atmosferă propice. Nu mai avem să avem neînțelegeri cu Polonia — și nu văd de ce n'am trăi cu această țară în termeni — nu aș putea spune amicali, aceasta fiind o imposibilitate atâta vreme cât e vorba de un stat capitalist — dar, cel puțin, concilianți. Rusia și Polonia trebue să-și tolereze una alteia.

Dar, mai este chestiunea dezarmării. Unele din statele limitrofe nu s'ar mai arăta atât de doritoare să facă acest lucru, dar e nevoe ca noi să nu mai avem a ne teme de nimic pe frontul nostru oriental.

Ar trebui de asemenea să avem cele mai bune relațiuni cu Franța. Rusia și Franța sunt, în definitiv, națiunile cari mențin, în mod natural, echilibrul Europei. Aș fi profund mâhnit dacă misiunea franceză (e vorba de dl Herriot, primarul orașului Lyon, care a vizitat de curând Moscova (N. R.) n'ar obține nici un rezultat.

Relațiile cu Anglia

Astăzi, tot' ceeace dorim noi în Europa este să fim recunoscuți și să avem o libertate politică absolută.

In ceiace privește Anglia, se schimbă lucrurile. Națiunea aceasta, ca și Rusia, este o putere asiatică. Dacă ea n'ar avea interese decât în Europa, n'ar fi nici o greutate. Acordul Urquhart era o excelentă punte de apropiere, dar, tocmai în momentul când s'o trecem, Marea Britanie ne-a aruncat un gest de mare dispreț, în Orientul apropiat.

Iată ceeace face absolut imposibilă o cooperare economică ruso-engleză. Înțeleg foarte bine tot interesul pe care-l poartă Anglia Dardanelelor. Moralmente, acest interes istoric și, în sine însuși, destul de natural. Noi nu am făcut nici o obiecțiune la aceea ca Anglia să ia parte la regularea chestiunei turcești, dar ne-am opus cu toată îndârjirea faptului ca ea să dicteze un regulament fără măcar să ne asculte și pe noi.

Fondată la anul 1685 Piața Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești.

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

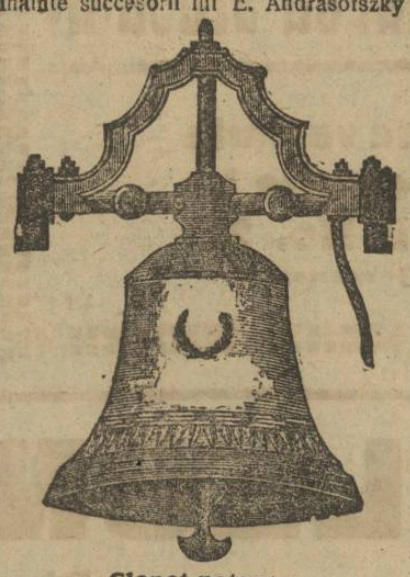

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

Ce este fascismul?

— O conferință a profesorului Arturo C[illegible] —

Distinsul nostru confrate Prof. Arturo Calza de la „Giornale d'Italia" din Roma, aderând invitațiunii Asociațiunei „La Lega Italiana" a ținut Duminică, în localurile Școalei Italiene din București, o conferință la care au participat întreaga colonie italiană și mulți români.

Lega Italiana își propune de a informa, în mod exact, pe italienii din străinătate de marile mișcări ale opiniei publice din Italia. Pentru aceasta și de oarece se vorbește atât de mult și pretutindeni de fascism, dl Prof. Calza a explicat pe scurt, dar clar, origina și scopurile acestei mișcări în Italia, spunând, în această privință, textual următoarele:

„In aceste momente, lucrul de care se vorbește mai mult în străinătate, e marea mișcare populară din Italia care se numește fascism. E bine să se lămurească ceeace în multe țări a devenit legenda fascismului, adecă a acestei mări mișcări care enumeră astăzi 600.000 de membri.

„Adevărul în această privință e următorul:

„Fascismul s'a născut numai și numai ca mișcare de apărare și de reacțiune contra inamicilor interni ai patriei; s'a desvoltat vertiginos și va continua acțiunea sa chiar și atunci când va lua puterea în mâini, cu scopul de a purifica patria de inamicii interni cari vor s'o distrugă.

„Legenda care atribue fascismului intenționi de schimbare a formei de guvernământ sau a politicei externe esențialmente pacifice a Italiei e o stupidă invențione. Aceste lucruri nu numai că nu fac parte din programul fasciștilor, dar sunt chiar contra programului său.

„Fascismul e o mișcare renovatoare a politicei interne și mai cu seamă a economiei italiene, potrivit ideilor sănătoase moderne de după războiu, dezaprobând și combătând principiile utopiste ale căror experimentări au dat rezultate atât de funeste.

„Restul este pură fantezie."

Dl Prof. Calza a încheiat cu aceste cuvinte interesanta lui conferință care a fost ascultată cu cea mai mare atenție și interes de numerosul public, care au aplaudat și felicitat călduros pe distinsul publicist.

Pretutindeni în Ardeal se citește ziarul INFRĂȚIREA

Publicațiune.

Pentru furnizarea combustibilului necesar (Koks) pentru încălzirea centrală a Institutului „Pasteur" în decursul lunilor Noembrie 1922 până în Aprilie 1923, în interesul Art. 72—83 din legea Comptabilității Publice să publică concurs, pe baza ofertelor înaintate.

Licitație se va ține în 28 Octombrie a. c. la orele 4 p. m. în biroul Administrativ al Institutului. Informațiuni se dau zilnic între orele 3—6 p. m.

2238 **Direcțiunea Institutului „Pasteur".**

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

Anul III. No. 645 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Duminecă 29 Octombrie 1922

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrăți

74 „Transilvania Nr. de schimb
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Două exemple și un moment istoric

Analfabetismul politic al partidului național și omagiul Parlamentului pentru Take Ionescu

Deschiderea sesiunei extraordinare a Corpurilor Legiuitoare a pus în evidență un moment de mare însemnătate pentru viața noastră publică. La consfătuirea majorităților parlamentare d. I. I C. Brătianu, președintul consiliului de miniștri, examinând situația politică a țării a trebuit să facă adevărata constatare că partidul național nu știe să facă politică.

Constatarea primului ministru e de un interes deosebit. Ea stigmatizează întreaga activitate politică a partidului național, punând-o în tr'o reală și justă lumină. Un mic istoric al acestei activități dela unire încoace va arăta cât adevăr se închide în constatarea d-lui I. I. C. Brătianu.

Dintr'un sentiment lesne de înțeles, primul guvern al României Mari a fost oferit spre alcătuire conducătorilor partidului național. D-lui Vaida i-a revenit această onoare. Guvernul său însă prin lipsa de orientare în problemele speciale ale țării și cele general europene, a trebuit să se retragă pentru a scuti țara de grave urmări. Partidul național a trecut pe banca opoziției cu aceeași lipsă de orientare și neînțelegere a rosturilor politice, agravată prin nereușita la guvern. Se cunoaște opoziția desfățată dusă de partidul național contra guvernului Averescu opoziție care a devenit mai calmă numai după ce s'a înscris în legea de reformă Agrară pentru Ardeal, Banat și părțile ungurene, faimosul articol 37 care dădea privilegii nejustificate nu mai puțin faimoasei Banca Agrară. A căzut apoi guvernul Averescu. Partidul național care tratase cu partidul liberal o înțelegere, nereușită din cauza pretențiunilor lipsite de orice simț politic ale conducătorilor naționaliști, a trecut în tabăra adversarilor de eri, cari erau și adversarii partidului liberal venit la cârma țării. Alegerile generale din primăvară au găsit în perfectă armonie pe țărăniști și averescani la un loc cu partidul național. Cu tot sprijinul reciproc partidul liberal a dovedit că întrunește resentimentul general, iar partidul național alături de țărăniști și averescani au pornit drept răspuns acea cunoscută campanie extraparlamentară care a viciat atmosfera publică în cele opt luni trecute. In tot acest timp, toate încercările, toate combinațiunile politice și toate agitațiunile puse la cale de partidul național au dovedit continuu lipsa oricării priceperi politice. Blocurile opoziționiste și anume liberale ca și cele regionaliste nu s'au putut închiega, pentrucă nu erau firești; colaborările s'au dovedit efemere, iar duplicitatea partidului național l'au dus la cele mai monstruoase tentative. „Pertractările" au ajuns de pomină și ele se continuă și astăzi.

Dar cea mai de căpetenie dovadă a incapacității politice ni-a oferit-o partidul național cu prilejul încoronării Suveranilor. Nădăjduind într'o lovitură politică după care ar fi urmat imediata cădere a guvernului — singura țintă a tuturor combinațiilor sale — partidul național a declarat pe neașteptate abținerea de la încoronare, purtând astfel și hotărârea asemănătoare a țăraniștilor. Adoptând această atitudine partidul național nu a căutat să prevadă urmările ei politice în străinătate, călcând astfel în picioare interesele superioare ale țării, expunând'o tuturor mișeliilor dușmanilor cari ne pândesc, numai de dragul unui calcul de meschină politică internă.

Toate aceste fapte sumar amintite dovedesc cu prisosință marele și tristul adevăr exprimat de d. Brătianu: conducătorii partidului nu știu să facă politică pentrucă n'au ajuns încă să diferențieze până unde este permisă dușmănia de partid și unde ea trebue să înceteze.

*

Pentru ilustrarea acestei dureroase stări de fapt, întâmplarea a pus tot cu prilejul deschiderii sesiunei extraordinare un admirabil mijloc de comparație. In politica românească Take Ionescu s'a găsit totdeauna față în față, ca adversar al partidului liberal. Omagiul care i s'a făcut la Cameră ca și la Senat cu aceeași ploșenie de către prietenii ca și de adversarii săi politici din viață se datorește tocmai faptului ca înainte de a fi fost om de partid Take Ionescu a fost un bun și mare român. Oricât de înverșunate ar fi fost luptele politice și orcâtă posibilitate de reușită i-ar fi adus un anume prilej, dacă interesele superioare ale nației ar fi fost cât de puțin amenințate, Take Ionescu știa să renunțe în favoarea lor, pierzând. Politica cere adeseori dureroase sacrificii, cere abnegație și adâncă stăpânire în fața ispitelor înșelătoare. Take Ionescu a știut să abdice pntru națiie când ar fi putut câștiga în dauna ei.

Și iată ce nu știu încă conducătorii partidului național.

C.

Greșeli cari nu se iartă...

— In jurul unui interview —

Convingerei generale că politica partidului național nu numai că nu corespunde intereselor noastre naționale, dar că dimpotrivă creează chiar dificultăți țărei ori de câte ori fruntașii acestui partid o manifestează, — d. Iuliu Maniu îi răspunde printr'un interview apărut în unul din ziarele Capitalei.

Oricine va citi interviewul fruntașului ardelean va zice, că dacă de multe ori părerile oamenilor politici expuse în ziare cu privire la lămurirea situațiunilor echivoce sunt necesare, în orice caz de astă dată era mult mai prudent din partea șefului partidului național să lase timpului greaua sarcină de a ascunde gravele greșeli politice de care conducătorii acestui partid s'au făcut culpabili în fața neamului și a țărei, mai ales în ultimul timp.

Fiindcă lucrul e cert, din tot interviewul d-lui Maniu se desprinde limpede dorința de a-și salva partidul din trista situație în care a fost pus, în urma atitudinei avută cu prilejul serbărilor încoronărei. De rândul acesta însă șansele de a produce diversiuni salvatoare, nu prea au sorți de izbândă.

Opinia publică extrem de răbdătoare, încă dela începutul reintregirei țărei, și-a dat seama, că partidul național prin situația ce i se crease în timpul regimului maghiar nu putea fi considerat ca un partid de guvernământ, care în viața politică a României Mari să joace un rol mare din punctul de vedere al realizărilor noastre, atât din năuntru cât și din afară.

De aceia din toate părțile se manifesta o deosebită solicitudine față de acest partid impus vieței politice de nouile împrejurări și de multe ori opinia publică exprimă chiar o toleranță explicabilă tuturor greșelilor survenite înăuntru de pe urma politicei fruntașilor ardeleni.

Dar, felul cum conducătorii partidului național s'au comportat atunci când a fost vorba ca neamul românesc să-și afirme întreaga lui ființă națională, nu mai denotă lipsă de experiență politică și nici lipsă de cunoștinți asupra științei de a guverna o țară. Ci este vorba de intențiunea lor de a jigni sentimentul public.

Atitudinea partidului național față de încoronarea primului rege al României Mari, apare ca o acțiune antinațională premeditată, care nu-și poate găsi nici o justificare și pe care opinia publică nu poate să o erte.

Expunerile d-lui Maniu din interviewul acordat nu numai că nu ușurează situația partidului național dar chiar i-o îngreunează și mai mult. Fiindcă a face asemenea declarații atunci când partidul pe care-l conduci stă încă sub oprobiul public, dovedește pe lângă superficialitate, dar și cinism.

Criza financiară a Germaniei

Prăbușirea mărcii. Inflațiunea fiduciară. Nebunia schimbului. In Germania se acaparează devize străine

Scăderea mărcii germane ia proporții de necrezut. In vremuri normale suta de mărci valora 125 lei, astăzi o sută de mărci valorează 3.50 și scăderea va continua. Unde se va opri această prăbușire vertiginoasă pe care nimic în situațiunea politică a Germaniei n'o justifică!

Totalul bileteler aflate în circulație se ridica la sfârșitul lui Septembrie la 316.869.799.000 mărci. In ultima săptămână din Septembrie, circulația fiduciară a sporit cu 26.191.652.000 mărci și cu prima săptămână din Octombrie a văzut o nouă augmentare de 27.000.000.000. In vremea din urmă circulația monetară a sporit zilnic cu 5 miliarde de mărci. Această uriașă revărsare de hârtie monetă pe piață a provocat dezastrul valutei germane.

Dar cu toată această zilnică și colosală sporire a circulației, cu toate aceste imense stocuri de hârtie monedă aruncate pe piață, în Germania se simte criză de numerar. Cu deosebire lipsește moneta mică. Și atunci întrebarea care se pune este următoarea: unde au dispărut aceste miliarde de mărci? Răspunsul este simplu: în străinătate și mai ales în America. Din cauza acestui lucru toți deținătorii străini de mărci germane păgubesc ca și deținătorii germani.

Se evaluiază la 960 milioane dolari suma pe care Statele-Unite au investit-o dela sfârșitul războiului încoace în hârtie monetă germană. Această sumă numai valorează azi nici 40 milioane dolari.

America a plătit 10 cenți, 5 cenți, 1 cent pentru o marcă în diferite epoci și a cumpărat pentru 80 milioane dolari mărci hârtie pe un curs mediu de 12 dolari 1000 de mărci. Astăzi această monetă hârtie valorează mai puțin de 70 cenți mia de mărci.

In America victimele „celei mai uriașe dintre iluziile financiare ale istoriei" au pierdut 920.000.000 milioane dolari.

Se socotește la 10 milioane numărul deținătorilor de mărci din America. O pătrime din acești cumpărători sunt de origină germană. Numai orașul New-York a cumpărat mărci pentru suma de 22.600.000 dolari.

Pe de altă parte se crede că Anglia a pierdut 620 milioane dolari în același mod. Statisticile garmane arată că Franța, Belgia, Elveția, Olanda și America de sud dețin fiecare mărci pentru 5 milioane dolari, fără să indice însă pierderea pe care această sumă o reprezintă pentru deținătorii de mărci. In ceiace privește țara noastră, fără a ști precis suma la care se ridică investițiunile în mărci, ea trebue să fie destul de mare judecând după specula care s'a făcut cu mărcile la București și în toată țara. Evident pierderile au fost la noi mult mai mici întrucât și leul a avut o curbă descendentă dela războiu încoace.

Independent deci de problema reparațiunilor, o bancrută internă a Germaniei ar păgubi pe toți deținătorii de mărci fără deosebire; pe germani cași pe străini.

O altă consecință a scăderii mărcii este fantastica sporire a prețurilor și salturile pe cari acestea le fac. Astfel ceiace azi costă 1000 mărci, mâine va costa 2000 mărci. Sporul prețurilor dela o zi la alta este uimitor.

Dar a economisi mărci a ajuns acum o absurditate, dacă nu o nebunie. Căci dacă astăzi marca mai are o valoare oarecare, în curând'ea nu va mai avea desigur, nici una. Iată, de pildă, ce fac germanii cu valuta? O cheltuesc.

In schimb ei acaparează alimente al căror preț nu e susceptibil de scădere; cumpără pietre prețioase, aur; alții speculează tablouri și lucruri de valoare; se cumpără titluri, a căror valoare crește pe măsură ce scade marca. Iar marea majoritate a Germanilor cumpără devize streine.

Germania pare atinsă astăzi ca în vremea assignatelor lui Law, de o adevărată nebunie a speculei, și dintre toate industriile cari înfloresc în Germania, aceia a schimbului este incontestabil cea mai prosperă.

Se cumpără pe capete dolari, lire, sterlinge, florini olandezi, franci elvețieni și chiar franci francezi. Marii industriași, comercianți și financiari au convertit averi enorme în devize streine.

Dar acum micul burghez, funcționarul modest, și chiar lucrătorul sunt atinși de nebunia schimbului. Toate prăvăliile s'au transformat în „Wechselstüben", iar în centrul Berlinului nu e casă, în care să nu fie și un birou de schimb. De altfel se schimbă pretutindeni: în restaurant, în cafenele, în hoteluri, în frizerii, în debitele de tutun și chiar pe stradă. Peste tot se afișează mândru dolarul, lira sterlină și, ceva mai palid, francul francez. Aceștia sunt triumfătorii zilei.

In jurul cuvântărei lui Szilágyi

România ar fi intervenit deja la Budapesta

Ziarul „Dimineața" anunță că guvernul român ar fi făcut demersuri la Budapesta în privința declarațiilor lui Szilagyi pe care le socotește ca incompatibile cu raporturile diplomatice ce există între cele două state.

România ar fi cerut guvernului din Budapesta asigurări și deplină satisfacție.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Cultura românească în Ardeal și aplicarea reformei agrare

E cunoscută de toți importanța răspândirei culturei românești în Ardeal și străduințele guvernului actual pentru perfecționarea instrucției publice. Preocuparea aceasta a guvernului a găsit o posibilitate de înfăptuire și cu ocazia aplicării reformei agrare în Ardeal.

Se știe că una din cauzele principale a faptului că instrucția publică în Ardeal, în special de la sate, este atât de înapoiată, a fost starea materială precară a învățătorului, a școalei și a preotului.

Din cauza acestei sărăcii a pionilor culturei române ti la sate, aceștia trebuiau să neglijeze misiunea lor culturală, — școala — și să'și sacrifice timpul pentru asigurarea existenței lor și a familiilor lor.

In fața acestei situații care constituia un pericol național, d-l Alex. Constantinescu, ministrul agriculturei, prin modificările aduse legei pentru aplicarea reformei agrare în Ardeal, a dispus ca cu ocazia exproprierei și a împroprietăririlor, toate școlile, bisericile, învățătorii și preoții să fie inzestrați cu pământul necesar existenței lor, dând astfel învățătorilor și preoților, posibilitatea să-și îndeplinească cât mai bine misiunea lor.

Pe de altă parte în comunele unde nu existau școli și bi[illegible]ici, s'au luat toate dispozițiile ca să se acorde acestor comune pământul necesar atât localurilor de școală și de biserică cât și conducătorilor lor.

Această măsură excelentă va avea o mare influență în prosperarea culturei românești în Ardeal. In primul loc, numărul localurilor de școală se va mări considerabil, învățătorii și preoții dela sate nu vor mai părăsi postul lor, existența fiindu-le asigurată, iar cariera de învățător nu va mai fi așa de spinoasă ca până acum.

*

In altă ordine de idei, aplicarea reformei agrare în Ardeal, așa cum s'a făcut și se face va mai avea și un alt mare efect bun, în mișcarea culturei românești din această provincie.

Prin faptul că în urma împroprietăririi țăranilor, soarta materială a lor va fi foarte mult îmbunătățită, aceștia nu vor fi puși ca până azi, în imposibilitate de a-și trimite copii la școală (școli primare, licee, universități) și prin urmare contingentul elevilor din școlile noastre va crește considerabil. Acestea sunt cele două efecte culturale ale aplicării reformei agrare în Ardeal.

Mișcarea culturală in Turda

Reprezentația teatrală a „Amicilor Artelor"

Această mică societate românească de diletanți înființată de un profesor din Turda și condusă acum de dl Pescariu, a dat în seara de 21 Oct. 1922 o reprezentație teatrală cu program ales bine studiat și foarte drăguț interpretat:

S'au jucat: „Idila" — „Dragostea de Cioban" — „Bacalaureata" — „Creditorii" — 4 piesete de toată frumusețea în cari, elementele cari s'au distins putem zice, că au fost la înălțime.

Tot ansamblul societății și-a dat deplina osteneală să mulțumească publicul select care a fost de față. Am auzit din toate părțile laude aduse acestor valoroși interpreți, cari luptă în Turda pentru propășirea culturii românești și pentru ajutorarea celor nevoiași.

Regretabil însă a fost, că cea mai mare parte din public care ar fi putut sacrifica o oră și jumătate, n'a venit, și mai cu seamă autoritățile.

Din această cauză nu s'a putut realiza beneficiu — ci deficit.

Coresp.

Reclama este sufletul comerțului

ECOURI

Un match de box senzațional

De curând a avut loc la New-York match-ul între Tom Gibbons — vestitul șampion american — și Billy Miske. Situația favorabilă ce o avea Tom Gibbons asupra adversarului său a fost schimbată brusc printr'o greșeală a acestuia dând victoria lui Billy Miske. Billy Miske, se va întâlni în curând cu B. Brennau, iar învingătorul din acest match, va fi desemnat să lupte cu Dempsey, șampionul lumei, la Madison—Square, în Decembrie.

Greva stampilărei

Cu ocazia ultimei greve a funcționarilor poștali din Spania, aceștia au întrebuințat între altele un procedeu care a păgubit fiscul de numeroase milioane.

Funcționarii poștali convenisră între ei să nu stampileze mărcile scrisorilor trimise. In modul acesta, fericiții locuitori ai Madridului și ai celorlalte orașe ale Spaniei au putut să întrebuințeze de mai multe ori la rând mărcile de pe corespondența primită.

In modul acesta fiscul spaniol a perdut în timpul grevei 2 milioane pesetas.

Răsbunarea mărcii depreciate

A produs de curând mare senzație la Haga sinuciderea unui bancher olandez care realizase în timpul războiului o avere de milioane.

Bancherul Jansen apăru într'o seară la un bal mascat organizat de niște prieteni într'un costum confecționat din bancnote de o sută de mărci.

Gustul acesta l-a costat o jumătate milion mărci.

Ca mască pentru obraz purta o bancnotă de 100 mii coroane.

A doua zi s'a aflat că bancherul s'a împușcat după ce s'a întors dela bal acasă.

In urma cercetărilor făcute s'a constatat că Jansen n'a mai putut să-și achite socotelile din cauza gravelor perderi valutare ce le suferise.

A lăsat o scrisoare care se termina astfel:

„Marca m'a perdut. O să vă piardă pe toți mai curând sau mai târziu".

I. NACHT
Societate în nume colectiv
Sucursala CLUJ
Piața Cuza-Vodă 12
2073
METALE, FIERARIE, ARTICOLE TEHNICE, MATERIALE DE CALE FERATA
EN-GROS.
Telefon interurban 6-53.
Adr. telegr. METALNACT.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cronica ieșană

Primirea grandioasă a generalului Berthelot Flori și ruine. Entuziasm și mizerie. Omagiul țării, exprimat prin Dl I. I. C. Brătianu

După încoronare, sărbătorită cu însuflețarea caracteristică lealilor cetățeni ai celei a doua Capitale, Iașul a primit cu brațele deschise pe neuitatul prietin din zilele grelei cumpene a războiului. Generalul a venit între noi să decoreze bătrâna cetate cu Crucea de război.

Omagiul Franței pentru admirabilul spirit de rezistență avut în clipe grele de cetatea moldovenească, deși a cam întârziat, a mers până în fundul inimei. A întârziat, deoarece Bucureștii au fost decorați acum un an și jumătate.

Ori, dacă dintre toate orașele României a suferit vre-unul mai grozav, acela n'a fost decât Iașul.

Uitând toate suferințele foamei, frigului și amenințarea de fiecare clipă a tifusului exantematic, populația acestui oraș în ruine, a păstrat încrederea mistică în izbânda finală, atunci când Europa se îndoia, și a rezistat furtunei bolșevice, apărându-și cu ultima îndârjire Regele și Regina.

Pentrucă aici s'a pregătit victoria, pentrucă aici s'a suferit tot așa de mult ca și pe front, pentrucă cetatea de scaun moldovenească a oțelit atâtea energii și a inspirat atâtea jertfe, se cuvenea cinstirea Iașului cu faimoasa decorație înaintea tuturor orașelor. E bine și frumos că s'a făcut și acum; Mai bine târziu decât niciodată. Răsplătirea morală e fapt îndeplinit Rămâne de văzut când se va înfăptui adevărata minune: refacerea Iașului. Căci nenorocitul oraș e aproape în aceiași stare ca, în 1918, imediat după plecarea autorităților centrale la București. Aceleași străzi desfundate pline de glod și gunoaie, aceiași lipsă de lumină și tramvai, aceiași murdărie de mahala turcească. Sforțările desperate ale primarului, C. Toma se lovesc de zidul până la cer al lipsei de fonduri. Vă închipuiți atunci cam ce fel de haină sărbătorească a putut să îmbrace năpăstuitul oraș.

Bradul cu economie rânduit a încercat să acopere colțurile dărăpănate și zidurile crăpate nisipul proaspăt împrăștiat a căutat să ascundă ilustrilor oaspeți imensele gropi ale caldarâmului. Firește că încercarea de a masca mizeria cu puțintică verdeață n'a reușit, ba printre verdele înviorător zidurile crăpate păreau și mai vetuste și mai ruinate.

Vestmântul zdrențuit în care Iașul și-a primit oaspeții n'a micșorat cu nimic bucuria revederii. Căci generalul Berthelot e un vechiu și bun ieșan: a împărtășit doar cu noi toți tristețele și bucuriile zilelor grele.

Cât de mișcătoare au fost cele câteva cuvinte rostite de general, când a predat primarului „Crucea de războiu" cu care Președintele Republicei decorase Iașul.

Cu câtă emoțiune își amintea generalul de ospitalitatea moldovenească aflată în casa d-rului George Bogdan, cu câtă dragoste pomenea de simpatia care l'a înconjurat toată vremea, cu câtă bonomie povestea faptele eroice ale francezilor morți la noi, când alții ar fi căutat accente melodramatice pentru a înfățișa asemenea fapte.

Singura zi cât a stat Berthelot printre noi ne-a adus cu ani înapoi, în timpurile înfrigurate și tulburi când Iașul era Capitală. Și în parte entuziasmul și dragostea cu care a fost îmbrățișat generalul se datorește și amintirei aceștia de grandoare: Iașul a retrăit o zi viața intensă de capitală.

Guvernul a fost reprezentat prin d-nii miniștri: Al. Constantinescu, Gh. Mârzescu, dr. C. Angelescu, general Mărdărescu, I. Nistor și I. Inculeț.

Ceremonia decorării a avut loc în Piața Unirii, după ce înalții oaspeți au asistat la Te-Deum-ul oficiat la Mitropolie de către I. P. S. S. Pimen al Moldovei și Sucevei.

In cinstea lui Berthelot Primăria a dat un banchet și Comandantul Corpului IV altul.

La banchetul dela Cercul Militar a vorbit d. C. Toma, în numele orașului, cetind și telegrama d-lui I. I. C. Brătianu prin care șeful guvernului exprima admirația și recunoștința țării pentru jertfele Iașului. Telegrama isprăvește astfel: „Fie ca soarta care ne-a învrednicit să vedem încoronarea sforțărilor și sacrificiilor atâtor generații să asigure Iașilor în mijlocul căruia sunt astăzi cu tot sufletul, strălucirea la care îl îndreptățesc atât tradițiile lui culturale cât și marele suflet de care a dat până acum așa de înălțătoare dovezi".

La banchetul dat de armată a asistat și generalul Prezan, fost șef al Marelui Cartier general în tot timpul războiului, căruia generalul Berthelot i-a înmânat marele cordon al Legiunei de onoare, conferit de președintele Republicei.

Generalul Berthelot a vizitat mormintele ofițerilor și soldaților francezi de la cimitirul „Eternitatea", împodobindu-le cu flori, pe d-nele Dimitrie Grecianu, și Olga Sturdza și pe d. Matei Cantacuzino.

Seara la orele 22, cu trenul special, generalul Berthelot a plecat la Galați, aclamat frenetic de mulțime.

*

O anumită pressă duce o campanie furibundă împotriva guvernului pe chestia unor pretinse tulburări antisemite. Agitații antisemite n'au avut loc, cu atât mai puțin tulburări. Pentru a arăta nesериozitatea afirmațiunilor unor ziare care vor să-și înmulțească cititorii publicând știri inventate pe de-a întregul, vom lăsa să vorbească faptele.

Zilele trecute societatea sportivă sionistă. „Macaby" anunțase un festival în sala Sidoli. Manifestarea pe cale sportivă a tinerimei evreești făcea să fie cunoscută și de români. De aceea au venit și destui români să asiste la festival.

De câteori societățile străine constituite la noi în țară, fie culturale, fie sportive, dădeau festivaluri, începeau serbarea cu „Imnul regal", și numai după aceia executa imnul lor național.

Firește că aceasta nu este decât o formulă de politeță, obișnuită în orice țară civilizată.

Societatea spertivă a sioniștilor „Macabeii" a trecut peste politeță și a început să cânte imnul național palestinian Hatikwah.

Cum în sală erau și români, aceștia după ce s'au consfătuit, au trimes o delegație la comitetul societății, rugându-l să cânte întâi „Imnul Regal".

Acesta a refuzat hotărând amânarea festivalului.

In asta constă grozavele excese antisemite după cum le intitulează o anumită pressă care din lipsă de subiecte denaturează adevărul.

După cum vedem se poate vorbi mai de grabă despre manifestații antiromânești.

R. x.

Roadele politicei Partidului Naţional:

Discreditarea unităţii noastre naţionale în faţa străinătăţii sprijinirea şi intensificarea luptei dusă de duşmani împotriva ţării

Discursul deputatului maghiar Szilágyi Lajos, rostit în parlamentul de la Budapesta, cu prilejul încoronării Suveranilor noştri

Manifestul Part. Naţ. serveşte Ungurilor argumente pentru atacarea actului unirii Ardealului la patria mumă

Am reuşit să ne procurăm textul integral al discursului rostit de deputatul maghiar Szilágyi Lajos în Camera din Pesta şi care a făcut atâta vâlvă în cercurile politice din streinătate şi dela noi. Din citirea lui oricine se va putea convinge ce efect dezastruos are pentru neam politica pătimaşă dusă de partidul naţional şi cum, este comentată de duşmanii seculari ai românismului, hotărârea neaugetată a acestui partid de a nu participa la actul solemn al Încoronării. Această politică şi această hotărâre servesc azi argumente duşmanilor noştri pentru a ataca însăşi actul Unirii Ardealului şi acest lucru face încă odată dovadă irefutabilă cât de primejdioasă şi cât de criminală este politica acestui partid.

Iată discursul deputatului ungur:

Onorată Cameră!

De când tratatul de pace a devenit lege ne-am folosit de toate ocaziile ca să protestăm dela tribuna acestui parlament contra lui. Simt că suntem consecvenţi faţă de noi înşine dacă nici azi nu trecem nepăsători pe lângă evenimentele trecutului apropiat ce s'au desfăşurat pe teritoriile răsăritene, deslipite. Simt că se pregăteşte ca să plătim ultima rată a despăgubirilor morale şi materiale pe cari ni le-a pus în sarcină în mod nemilos pe nedrept şi fără merit şi pe cari nu suntem datori a-le plăti, pentru că nu suntem învinşi nici moraliceşte nici materialiceşte.

Voci: Aşa este, aşa-e!

Ce-a fost Incoronarea? Pentru Maghiari — ca şi pentru Naţionali —: O parodie!

Incoronarea dela 15 Octomtombrie Românii au considerat-o ca actul final al unui aranjament definitiv, şi astfel a fost prezentată în faţa opiniei publice. S'au înşelat. Trebue să constatăm de aici din Camera naţiunei maghiare, că întreaga încoronare n'a fost decât o stupidă sforţare (Voci: aşa e, aşa-e) prin care au încercat să sfideze dreptatea, istoria şi tradiţia, sau, ca să întrebuinţez cuvintele altora, *totul n'a fost decât o nereuşită parodie, un bal mascat, o nereuşită amăgire a maselor.* (Voci: Adevărat! Aşa-e!)

Chiar pregătirile şi formalităţile încoronării au stârnit desgust. Alba-Iulia invadată de armaţi... Pe sfreini — Doamne, sub streiul trebue să înţelegem pe Unguri — i-au expluzat. Pe mulţi i-au întemniţat şi i-au excortat; pretutindeni teroarea, iar glasul presei amuţit. Incoronarea este cel mai important, cel mai măreţ şi cel mai înnălţător act de drept public al unui stat; la ei (la Români N. R.) a fost o spăimântătoare distanţă; poporul a fost absent şi muţenia a fost grozavă. Muţi a fost maghiarii, cari şi de altfel, de un şir de ani sunt condamnaţi la tăcere, muţi au fost săcuii şi saşii. Iar cei cari au putut vorbi valachii din Ardeal, şi-a ridicat glasul şi au revărsat un adevărat potop de jalbe opresorilor lor.

Deputatul Kiss Menyhért: Partidul naţional valah a protestat contra încoronării

Declaraţiile dlui Vaida — argumente pentru Budapesta

Szilágyi Lajos: Mă refer la cuvintele lui Alexandru Vaida, fostul prim ministru al României Mari, care a spus că

„Ori încotro îmi arunc ochii în România, nu văd decât o nemulţumire şi o dezagregare crescândă".

Amară recunoaştere este aceasta din partea lui Vaida-Voevod şi grozav trebue să fi fost efectul ei în atmosfera serbării, pentru că cuvintele acestea înţeapă şi taie ca însuşi adevărul. Noi înaintea cărora încoronarea şi mijloacele de încoronare sunt într'adevăr sfinte, noi, cari privim deja de veacuri sistemul ca pe o realitate vie, noi ştim înţelege şi putem să-i explicăm lui Vaida şi tovarăşilor săi, pentruce s'a făcut încoronarea tocmai acum, pentru ce s'au grăbit atât de mult s'o facă, pentruce a venit la Alba-Iulia Ferdinand de Hohenzolern, misiunile duplomatice, cu oaspeţii săi, cu armata sa, cu curtea şi curtenii săi, pentruca să facă jurământ pe o constituţie veche, care în noulle teritorii nici nu este valabilă şi recunoscută. Cauza principală a acestei opintiri exagerate noi o vedem:

Deputatul Kiss Menyhért: Kemal Paşa!

Pentru ce a fost făcută încoronarea. Răsunetul manifestului Partidului Naţional la Budapesta şi a abţinerii acestui partid de la serbările încoronării. „Ardealul este apăsat". Actul din 1918 de la Alba-Iulia, un act personal. Voinţă poporului ardelean a fost violentată; ei n'a dorit Unirea

Szilágyi Lajos: In tendinţa de a contrabalansa în faţa poporului puterea şi farmecul legendar, al coronei Sfântului Stefan cu coroana română de oţel şi cu ceremonia unei încoronări. Aceasta justifică pe toţi aceia cari au dat întotdeauna o importanţă atât de mare actului public al încoronării, justifică pe toţi aceia, cari cred că fericirea naţiunei noastre şi reîntregirea Ungariei se poate ajunge numai prin restaurarea neschimbată a formei de stat monarhic (Voci: aşa-e, aşa-e) şi prin restabilirea cea mai reală a regatului legal. Incoronarea Valahilor la tot cazul a fost zadarnică şi se sfârşeşte cu un eşec. Să ştie toţi duşmani noştri cu musca pe căciulă, că:

locuitorii părţilor deslipite împreună cu teritoriile lor sunt şi rămân deapururi membrele corpului sfintei coroane ungare, (*Voci: Aşa-e, aşa-e!*) *pe cari nici o comisie de cinci împărţitoare de pradă, nici zdreanţa lor de hârtie nu le poate rupe dela ea. Voci: (Aşa-e, aşa-e, aplauze*). *In zadar a proclamat deslipirea faimoasa adunare din 1918; această hotărâre nu are şi nu poate avea importanţă.*

Adunarea n'a fost reprezentanta adevărată a popoarelor, ci cel mult adunarea, partidului naţional al Valahilor (*Voci: Aşa-e, aşa-e!*) *Dar la încoronare nici partidul naţional al Valahilor, care a proclamat deslipirea, nu s'a prezentat, ci a apărut în locul lui un manifest care în tot cazul documentează dreptatea noastră, şi de care trebue neapărut să ne ocupăm acum. Acest manifest a fost semnat de conducătorii recunoscuţi de decenii ai Valahilor din Ardeal: Iuliu Maniu, Alexandru Vaida-Voevod, Vasile Goldiş şi Sever Dan.*

Manifestul înfierează oribil domnia ilegală, exercitată pe teritoriile deslipite, a stăpânitorilor din vechiul regat şi pe un ton conştiincios şi îndrăzneţ înşiră îngerinţele din a căror cauză Valahii ardeleni s'au abţinut dela încoronare. Numai în cuvinte scurte fixez constatările cari trebue să satisfacă sentimentul fiecărui bun patriot maghiar. Acel manifest spune că: (*citeşte manifestul*).

„La încoronare primul rol trebue să-l aibă Corpurile Legiuitoare, dar actualele Corpuri Legiutoare s'au născut din lovitură de stat şi din fraude, deci nu pot fi recunoscute de legale şi deci naţiunea română conform Constituţiei nu este reprezentată". (Voci: Aşa-e, aşa-e).

Din acestea constat că acum şi poporul valah din Ardeal e apăsat. Iată că acum ei singuri spun că au fost înşelaţi, că stau sub călcâiu, că autonomia e în pericol, că au pierdut ori ce speranţă, ceace înseamnă că „unirea" se clatină.

Din această sală Al. Vaida-Voevod a propovăduit că poporul român vrea să fie liber. S'a mişcat oare conştiinţa în aceşti oameni rătăciţi?

Ne aducem aminte de turburările revoluţiei din Octombrie care a răsturnat ordinea şi dreptul şi ne vin în minte tratativele pe cari le-a avut Oscar Jaszi cu Consiliul naţional român (mişcare).

Ne mâhneşte răscolirea acestor amintiri, dar acum nu strigăm răzbunare, căci noi nu duşmănim poporul valah ci pe conducătorii lui cari au cârmuit conştiinţa neformată încă a poporului. Noi n'am apăsat poporul valah şi nu noi l'am ţinut în întuneric.

Abţinerea Ardealului dela încoronare, pentru noi e mai mult decât un plebiscit favorabil. Intrebăm, dacă poporul valah care e în majoritate, se află într'o stare atât de mizerabilă cum poate oare să fie soarta conaţionalilor noştri?

Ar trebui să răspândim în toată lumea broşura apărută acum care descrie jignirile minorităţilor din Ardeal.

E destul dacă arătăm jignirile bisericilor minoritare, închiderea şcolilor, persecuţiile şi batjocorirea monumentelor. Prigoana a denaturat în manie pentrucă au publicat o circulară şi contra Sf. Anton. Un preot a donat 5000 lei pentru binefacere şi a subscris pe o listă Sfântul Anton, iar autorităţile române au publicat o circulară contra Sfântului Anton care a dat bani pentru comploturi maghiare (Ilaritate).

Atrocităţile le-am lăsat la urmă. Au fost cazuri cari stidează evul mediu.

„Atrocităţile" din România şi datoria Ungariei

Somăm guvernul, de pe băncile opoziţiei, să se ridice în fine contra Antantei şi să pretindă pedepsirea acestor atrocităţi. (Aprobări).

Pretind despăgubiri dela noi pe când numai noi avem dreptul să pretindem despăgubiri.

Trebue să luăm contact cu reprezentanţii străinătăţii cari se întreţin aci ca să ducă în faţa naţiunei lor aceste jigniri . . . . . .

. . . . . .

După aceasta deputatul socialist Farkas a vorbit despre scumpete.

Bucurie sinistră

— Rezultatele analfabetismului politic —

Ziarele amice partidului naţional fac mare caz de un articol al cunoscutului publicist englez Scotus Viator (R. W. Seton Watson) în care se descriu stările politice de la noi. Articolul în chestiune pare să fie o traducere fidelă a vreunui articol din ziarele partidului naţional; oricum este vădit că dl Watson a fost unilateral informat. Dsa nu face decât să reediteze în englezeşte toate înexactităţile campaniilor naţionaliste contra guvernului. Se vorbeşte acolo de aceleaşi pretinse abuzuri electorale rămase până astă nedovedite, strigă aceleaşi pretinse acte de teroare şi nedreptate pe cari exagerările oratorice ale conducătorilor naţionalişti le ştiu nefondate. Din actul încoronării dl Seton Watson trage aceleaşi concluzluni pe cari partidul naţional li-a înregistrat în manifestul lămuritor lansat cu acest prilej, ceea ce ne întăreşte convingerea că publicistul englez şi-a scris articolul cu traducerea englezească a manifestului dinainte.

Desigur dl Watson poate să-şi la informaţiile de unde îi place şi să fie conştiincios când scrie numai atât cât îi este voia. Bucuria foilor naţionaliste nu-şi are însă nicio justificare când din felul cum ne prezintă publicistul englez ţara nu are prea mult de câştigat şi când se ştie că articolul în chestie se datoreşte exclusiv lipsei de pricepere politică a partidului naţional, ca urmare a abţinerii dela încoronare.

Bucuria nu poate avea loc în faţa articolului dlui Watson ca şi în faţa ameninţărilor obraznice ale dlui Szilagyi. Din nefericire partidul naţional care după cum însuşi dl Watson recunoaşte că „poate fi slab în manevrări", cu toate „principiile" în care e „tare" nu-şi dă încă seamă că trebue să se întoarcă de pe calea care a adus ţării atâtea neplăceri. „Principiile" sale pot fi oricât de tari. Principii se găsesc oriunde şi oricât de frumoase; partidul naţional trebue însă să dovedească posesiunea reală a acestor principii, iar aceasta reiese din tactică, din „manevrări" cum spune dl Watson.

Dacă partidul naţional ar fi ştiut face politică, dacă ar fi avut o tactica potrivită principiilor sale, ţara n'ar fi fost expusă nici la obrăzniciile neputincioase dela Budapesta şi nici măcar la prostul serviciu care ni l face un bun prieten de peste hotare.

Se capătă şi engro!!!
Jucărie pentru copii, lucruri pentru decor şi articole de manufactură. Au sosit mare asortiment de recvizite şcolare
La firma **Eisenstädter Fülöp şi soţi,**
CLUJ, Strada Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 13
1812 **Se capătă şi engro!!!**

In curând apare la CLUJ
„CULISELE"
Revistă de Teatru, Muzică şi Arte frumoase, în limbele română şi ungară.
Reclama 2421
2324
Director: LEONARD PAUKEROW.

INFORMAŢII

Ziarele maghiare au făcut în ultimele zile caz pe chestiunea anchetei deschise de către Cabinetul de instrucţie de pe lângă Tribunalul local la Comisia de aprovizionare a prefecturei din Cluj.

Compania de jandarmi a judeţului Cojocna fiind sesizată de unele nereguli, cari s'ar fi produs la Comisia de aprovizionare cu prilejul distribuirei celor 200 vagoane cereale cuvenite judeţului, a intreprins primele cercetări. Parchietul local a venit în urmă cu propunerea unei anchete, ordonând totodată ridicarea registrelor şi instituirea unei expertize sub conducerea a doi experţi contabili.

S'au făcut de asemeni descinderi la Banca Marmorosch, Blank &, Molnár şi Pintér, Fraţii Solomon şi alte firme cari au negociat aceste cereale, ridicându-se registrele în vederea expertizei.

Judecătorul de instrucţie cercetează la fabrica de spirt Hirsch din Gilău chestiunea celor 89 boi predaţi spre îngrăşare de către prim pretorul Ion Pop de la plasa Borza şi prim notarul prefecturei locale d-l Vasile Gheţie, Aceste vite după ce au fost îngrăşate la fabrica Hirsch au fost exportate.

D-nii Gheţie şi Pop au fost citaţi la Parchet pentru luare de interogatoriu.

Aceste sânt faptele, fără conjecturi şi fără răutăţi. Constatăm însă că şi cu această ocazie presa maghiară din localitate a ţinut să dovedească aceeaşi rea credinţă şi acelaş spirit de perfidie când e vorba de autorităţile româneşti şi persoanele, care stau în fruntea lor.

■

S'a deschis pe seama ministerului lucrărilor publice un credit extraordinar în sumă de 5,000.000 lei, ce se va pune la dispoziţiunea direcţiunii generale a construcţiunilor de căi ferate, pentru a putea termina şi pune în circulaţie linia ferată Salonta-Chişinău (Ardeal).

■

Este cu desăvârşire inexactă pretinsa demisiune a 16 membri ai partidului liberal din Iaşi, anunţată de unele ziare.

■

Prefecturile regionale de poliţie din Braşov, Cluj, Oradea-Mare, Sibiu şi Timişoara au fost desfiinţate iar atribuţiile lor administrative se vor executa de către autorităţile poliţieneşti în conformitate cu legea din 1913, asupra organizării poliţiei generale a statului. Atribuţiunile lor judecătoreşti au fost trecute asupra prefecturilor judeţelor în cari s'au judecat procesele în prima instanţă.

Direcţiunea c. f. r. a acordat o reducere de 50 la sută pentru călătoria dela orice staţiune din România Mare la Sibiu a membrilor asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român „Astra" din Sibiu, pentru congresul ce se va ţine în localitate în zilele de 8 şi 9 Noembrie a. c.

■

Rectoratul Universităţii din Cluj face cunoscut că Duminică în 29 Octombrie ora 11 dimineaţa va avea loc în Aula Universităţii solemnitatea deschiderii noului an şcolar.

Autorităţile ecleziastice, civile şi militare cum şi membrii din societatea Clujană sunt rugate a lua parte la această festivitate.

■

Pentru a se evita fraudele cu importarea mărfurilor prohibite, ministerul de finanţe a dat ordin vămilor, ca pe viitor să nu mai admită tranzitarea mărfurilor prohibite la vămile de interior, în afară de bagajele pe cari călătorii le aduc pentru uzul lor personal.

In ce priveşte mărfurile, cari au taxe de import în aur, ministerul de finanţe aduce la cunoştinţă, că odată ce aceste mărfuri au fost transportate la vămile de interior, ele nu vor mai putea fi reexportate, comercianţii vor trebui sau să achite taxele cuvenite pentru dânsele, sau să le părăsească în vamă şi aceasta cu începere dela 1 Noembrie 1922.

■

Distrugerea părului şi a coşilor de pe obraz, în mod radical se poate obţine după o cură de 8 zile la *Institut de Beauté, Cluj, Piaţa Unirei Nr. 23 (în Pasaj).* (2014—2)

■

Dr. GHEORGHE GÂRDA, avocat în Făget, deputatul Făgetului, caută *Candidat de avocat.*

■

In curând va apare **Tabloul Abonaţilor la telefon** din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş pe anul 1922/923 editat de Agenţia de Publicitate **„SOARELE"**, Str. *Iuliu Maniu Nr. 3* **Cluj.** — Toţi *Domnii comercianţi, industriaşi, medici, advocaţi etc. etc.*, să prefere această ocaziune pentru *inserarea* **Reclamelor**, aceasta fiind singura cale bună pentru a face cunoscut în întreaga ţară. ***Pentru aceste reclame se pot adresa agenţiei sus zise, trimiţând textul cel mai târziu până la 15 Novembrie a. c.***

■

Căile ferate ungare, îşi urcă tariful la circulaţia mărfurilor şi călătorilor cu statele vecine, la egal cu tariful acestor state.

Pentru transporturile interne în Ungaria rămâne în vigoare tariful actual.

■

Dl profesor dr. I. Cantacuzino a fost însărcinat de guvern să semneze convenţia sanitară cu Polonia.

Dl dr. Victor Stanciu, agregat provizoriu, a fost numit agregat definitiv la catedra de mineralogie şi petrografie dela facultatea de ştiinţe a universităţii din Cluj.

■

Din Szabadka se anunţă că în urma înţelegerii dintre guvernul român şi cel jugoslav, linia ferată Timişoara—Vârşeţ—Baziaş va fi dată în curând circulaţiei.

■

Ministerul muncii şi ocrotirilor sociale a suspendat până la întocmirea unui nou regulament ori şi ce autorizaţie de chetă prin vânzări de flori sau insigne pe străzile oraşelor şi în localurile publice.

■

Pentru a veni în ajutorul urgent al populaţiunilor victime ale războiului din orientul apropiat Societatea Crucea Roşie Română a pus la dispoziţia Crucei Roşii Elenice la Atena suma de 20 mii lei şi Semilunei Otomane la Constantinopole douăzeci mii lei.

■

Cooperativa „Napoca" vinde pentru membrii porumb vechiu cu 4 lei per kg. în str. Regele Ferdinand No. 26. (Banca Economul parter).

■

In oraşul nostru iarăşi să pot căpăta

Specialităţi de lichieruri Zwack,

Unicum,
Cacao-cheuva,
Cocktail,
Jvette,
Chypre,
Gin, etc., etc.

In calitatea originală şi cunoscută din timp normal. □

2237

Se pune în vederea proprietarilor şi deţinătorilor de vehicule cu tracţiune mechanică (automobile, camioane, tractoare, motociclete) să satisfacă ordinului prefecturei Nr. 1427—1922 [publicat prin afişări în termenul prescris. In caz contrar, pe lângă amenda în bani, li se vor retrage biletele de liberă circulaţie pentru vehiculele neprezentate, conform art. 130 din Regulamentul pentru recensământul automobilelor.

Primul şi cel mai mare magazin de **PIANE** din România-Mare

I. TRISKA Cluj

Strada Şaguna (fosta Bartha M.-u.) No. 14.

Telefon 419

977

Au sosit piane noi.

Amnestia şi speculanţii

O sfidare asvârlită consumatorilor de către speculanţi

Ziarul nostru a fost întotdeauna acela, care a dus cea mai înverşunată luptă împotriva speculanţilor şi care în nenumărate rânduri a oferit atât autorităţilor cât şi consumatorilor diferite soluţii pentru înlăturarea speculei ce se face pe toate pieţile ţărei, dar în special pe pieţile Clujului.

Azi vom arăta până unde a mers abuzul comercianţilor speculanţi faţă de bieţii consumatori, pentru a mai da o nouă dovadă că în cazul când consumatorii nu-şi vor da seama de absoluta necesitate a organizărei vor ajunge cu adevărat să nu mai poată trăi.

■

In ultimul timp consumatorii au început să-şi dea seamă, că fără o organizaţie solidă a lor, specula va continua să crească în aceleaşi proporţii ca şi până acum. Datorită acestui fapt consumatorii, au început să se gândească foarte serios la o ligă a consumatorilor sau la o societate cooperativă de consum, singurele în stare să desfiinţeze radical şi definitiv, specula. In faţa unei asemenea hotărâte intenţii a consumatorilor, comercianţii de pe aici în loc să scadă din preţurile enorme pe care cu atâta îndrăsneală le pretind, au început de comun acord o mişcare, prin care urmăresc să obţie, profitând de serbările încoronării, amnestiarea speculanţilor condamnaţi până acum.

Camera de industrie şi comerţ din Bucureşti într'una din şedinţele sale a hotărât întocmirea unui memoriu adresat guvernului prin care să ceară amnestiarea tuturor speculanţilor condamnaţi, din întreaga ţară.

S'au şi trimis tuturor camerilor de comerţ din ţară (la Cluj a şi sosit) câte o adresă prin care se pune în vedere tuturor preşedinţilor lor ca de urgenţă să se nainteze la centru lista completă a speculanţilor condamnaţi.

In timp ce scumpetea creşte fără nici un motiv, pe fiecare zi ce trece, în timp ce bieţii funcţionari de multe ori n'au ce mânca tocmai din cauza speculei înspăimântătoare la care s'au dedat şi se dedau comercianţii din întreaga ţară, în loc să se găsească o soluţie pentru micşorarea scumpetei sau în loc ca înşuşi comercianţii, în interesul prestigiului lor profesional să lupte şi să condamne pe acela dintre ei cari s'au dedat la speculă jefuind publicul consumator, camerile de comerţ au pornit mişcarea ruşinoasă de a obţine dela guvern iertarea speculanţilor cari s'au făcut vinovaţi de cea mai odioasă crimă jefuirea publicului.

In Franţa şi în alte ţări civilizate crima e pedepsită de cele mai multe ori chiar cu muncă silnică. La noi specula nu numai că se tolerează atât de public cât şi de autorităţi, dar a ajuns azi să fie şi amnestiabilă.

Considerăm mişcarea Camerilor de comerţ ca o acţiune nedemnă de prestigiul şi rostul lor şi suntem siguri că guvernul va şti să ise opue cu toată tăria

In ajutorul Industriei ardelene

— Iniţiativa din capitală —

Am publicat în nenumărate rânduri amănunte asupra nevoiei ce se simte ca întreprinderile comerciale, industriale, şi bancare din Ardeal, să fie ajutate în vederea naţionalizărei lor.

In legătură cu aceasta, zilele trecute au fost convocaţi la Banca naţională fruntaşii principalelor instituţiuni de credit din întreaga ţară. Din cele discutate cu acest prilej, reesă lămurit că majoritatea întreprinderilor din A r d e a l sunt finanţate şi în prezent de instituţiuni de credit din afară. Părerea unanimă a fost că această stare de lucruri trebuie să înceteze, fiincă toţi cei prezenţi privind chestiunea din punctul de vedere al naţionalizărei fabricilor, au ajuns la concluzia că atunci când finanţa streină şi cu deosebire cea din Ungaria, încurajează industria din Ardeal, este imposibil ca să nu condiţioneze acordarea creditelor de anumite clauze în legătură cu apărarea intereselor statului căruia aparţin creditorii.

După informaţiunile pe care le avem din capitală, părerea reprezentului Băncei naţionale a fost că instituţiile noaste de credit nu vor putea lucra cu folos în opera de naţionalizare, dacă nu se vor asocia între ele. Această soluţie găsită potrivită cu situaţia a rămas să fie pusă în practică de către o comisiune alcătuită în acest scop.

Credem nimerit ca lucrările acestei comisiuni să se extindă nu numai în ceia ce priveşte acordarea de credite şi naţionalizarea industriei, dar acum ar fi cel mai nimerit prilej ca să se ia în discuţie şi chestiunea depozitelor băncilor ardelene rămase în păstrarea instituţiilor de credit din Budapesta.

Se ştie că în prezent Băncile din Ardeal sunt viu preocupate de această chestiune. Chiar zilele trecute o parte din băncile din Arad au făcut noui intervenţii în această privinţă la Budapesta, însă fără ca ele să fi condus la rezultate pozitive. Ar fi de dorit ca acum când se agită ideia cooperărei tuturor instituţiilor noastre de credit între ele în vederea naţionalizărei industriei, să se ridice la ordinea zilei din nou chestiunea depozitelor de la Băncile din Budapesta, pentru a se găsi modalităţile potrivite cu rezolvirea completă şi favorabilă a dezideratelor bancherilor ardeleni. Dar, pentru aceasta nu-i destul numai iniţiativa privată, ci e neaparată nevoie de intervenţia statului, cu atât mai mult cu cât este vorba de un litigiu a cărui tranşare nu se poate realiza decât în baza tratatului de la Trianon.

Blănuri poţi procura avantajos la blănarul JANKY Cluj, Strada Universităţii No. 1.

Lloyd 873 2126

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . . Lei 500.— 4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Şedinţele parlamentului

CAMERA

Şedinţa de ieri a Camerei s'a deschis la 3 fără un sfert. Pe banca ministerială, domnii miniştri Văitoianu, Duca, Vintilă Brătianu, Mărzescu, Mărdărescu şi Cozma.

Deputatul naţionaiist Toni întreabă dacă numărul cel mare de evacuări de chiriaşi e provocat de art. 5 din legea Florescu, articol propus de dl Iorga. Mai mulţi deputaţi fac diferite comunicări la care răspunde dl Vintilă Brătianu.

Deputatul Mateiu face o interpelare în chestia discursului ţinut în camera ungară de deputatul Szilagyi în chestia încoronării dela Alba-Iulia.

Dl Iorga întrerupe spunând că Ardelenii se mănâncă între ei făcând nenorocirea ţării.

Deputatul Iosif Sandor (din Secuime) vorbeşte în chestia iridentei maghiare şi declară că dorinţa minorităţei maghiare este să conlucreze cu Românii, dl Gavril Tripon (liberal ardelean) într'un lung discurs arată că partidul naţional din Ardeal se crede singurul reprezentant al Ardealului. Şefii partidului naţional au scris o glorioasă pagină şi au avut merite în trecut, dar astăzi partidul se află în contrazicere cu sufletul ardelenesc, care nu vrea să se izoleze. Şefii partidului naţional se unesc azi cu Ungurii.

Şi sub stăpânirea maghiară — continuă oratorul — au fost în Ardeal alegeri violente, dar naţionaliştii nu s'au retras din parlamentul ungar. Dl Vaida a fost dat afară din parlamentul ungar, totuşi şefii Partidului Naţional nu s'au abţinut dela lucrările parlamentului ungar.

Dl Tripon blamează apoi abţinerea Partidului Naţional dela încoronare.

Mai mulţi deputaţi propun afişarea discursului domnului Gavril Tripon.

Dl Leonte Moldovan, spune că manifestul Partidului Naţional a adus apă la moara Ungurilor.

Deputatul Bugnariu declară că vorbeşte în numele muncitorilor români din Ardeal, spunând că tricolorul înfipt în Ardeal va rămâne în veci acolo.

Dl ministru de externe, Duca, spune că deputaţii naţionalişti au furnizat argumente Ungurilor şi deaceia Partidul Naţional îi-şi va trage consecinţele. Relativ la discursul deputatului Szilágyi, în parlamentul ungar, care a spus că Unguri vor încerca toate mijloacele ca să schimbe graniţele, dl Duca declară că va cerceta dacă într'adevăr s'au rostit aceste cuvinte în parlamentul ungar. Deocamdată răspunsul la discursul deputatul Szilágyi este dispreţul nostru.

Ministrul de interne dl Văitoianu citeşte apoi decretul de închidere a sezlunei extraordinare.

SENATUL

Şedinţa de eri a Senatului s'a deschis la 3 şi ½. A prezidat dl Ferichide. Pe banca ministerială: D-nii miniştri Vintilă Brătianu, Al. Constantinescu, generalul Moşoiu şi Inculeţ.

Senatorul ungur, Ernő Balázs îi-şi exprimă regretul pentru faptul că s'au interpretat rău declaraţiile făcute eri cu privire la legea care prevede sporul pentru funcţionari.

Dr. Hasnas citeşte cererea ligei chiriaşilor ca să se suspende evacuările.

Dl Cohalsky (Basarabean) declară că e revoltat de necinstea d-lor Stere şi nepatriotismul d-lor Lupu şi Mihalache şi spune că se înscrie în partidul d-lui Inculeţ din Basarabia.

Dl Ministru Moşoiu răspunde la interpelarea senatorului Eracîdi cu privire la deraierile dela CFR. Ministrul spune că toate accidentele şi deraierile se datoresc unor mâini criminale. Faptul că la un pod s'au găsit şuruburile scoase, confirmă o asemenea presupunere. Dl Ministru declară că s'au luat toate măsurile pentru evitarea deraierilor şi oricăror accidente pe căile ferate.

Dl Ministru Alexandru Constantinescu vorbeşte în chestia legei agrare.

Senatorul Păcuraru atacă Partidul Naţional acuzându-l că a făcut apel la guvernul maghiar şi protestează contra abţinerei naţionaliştilor dela încoronare.

Dl Ministru al instrucţiunei publice Dr. Angheleşcu explică că a dat instrucţiuni comisiunilor şcolare de a nu lua taxe mai mari de cât 500 lei pentru cursul inferior şi 800 lei pentru cursur superior secundar.

Protopopul Popovici din Lugoj citeşte o moţiune prin care veştejeşte atitudinea Partidului Naţional şi declară că se solidarizează cu protestul senatorului Păcuraru.

Se votează legea pentr fixarea membrilor comisiunei interimale rurale, proporţional cu numărul populaţiunei.

Senatorul profesor Rocoviţă cere să se invite toate casele de editură din vechiul regat ca să trimită câte un exemplar din toate publicaţiile ce le editează la toate bibliotecile existente în provinciile subjugate.

Dl Priministru I. I. C. Brătianu citeşte apoi decretul de închidere a seziunei extraordinare a parlamentului (A. T. R.)

Concertul violonistului Popa Grama

Eri seara a avut loc la Teatrul Naţional din localitate concertul violonistului Popa Grama,

Programul bogat şi bine ales a pus în evidenţă realele calităţi ale tânărului violonist. Concertul de Mendelsohn a fost executat cu multă artă şi pricepere techică. Dl Popa Grama este una din cele mai frumoase promisiuni ale artei noastre. Temperament, şimţ muzical şi îndemânare a dovedit că are din prisosinţă. Vremea va aduce şi perfecţiunea technică care să dea siguranţa exprimării, cam şovăitoare astăzi.

Cele două ore petrecute în sala prea goală a Teatrului Naţional ni-au umplut sufetul de nădejdi îndreptăţite.

O bună remarcă pentu u acompaniamentul dlui Mathias Csanyi.

Dela Consiliul de Război

Procesul Col. Dospinescu

Ziua IV-a

Ca de obiceiu şedinţa se deschide la ora 9 a. m. Apărarea cere consiliului să dispună aducerea martorilor absenţi; consiliul admite şi totodată dă ordin telegrafic plutonierului Juriş din Gherla să se prezinte de urgenţă la Cluj, unde e citat ca martor.

Com. Reg. Permanent roagă pe dl. Preşedinte, a dispune numirea unei comisii medicale, care să hotărască dacă starea acuzatului maior Popovici, care continuă a fi suferind, îi permite sau nu asistarea la şedinţe. Propunerea e admisă. Se continuă ascultarea martorilor.

S. Rotbart, funcţ. comerc. din Satu Mare, afirmă că n'a dat nimărui vre-o sumă de bani spre a fi scutit de armată.

Caboş Victor, comerciant din Satu Mare, declară că a dat diferite mărfuri Colonelului Dospinescu, spre a obţine o locuinţă însă acesta neputându-l servi, i-a plătit mărfurile.

Dr. Rosenfeld Adolf din Satu Mare, afirmă cum a dat 1500 lei lui Herşcovici pentru a obţine o locuinţă şi cum de abia după şase săptămâni a căpătat o cameră dela Comenduirea Pieţei.

Schonfeld Eugen, din Satu Mare şi cumnat cu Herşcov. declară sub prestare de jurământ şi afirmă unele fapte cari se contrazic în totul cu cele arătate de informatorul Herşcov.

Kaşa Ludovik, comerciant de coloniale în Satu Mare, şi actual proprietar al imobilului ocupat de Dospinescu în acel oraş, declară că a rugat pe Colonel să-i dea cel puţin o cameră şi'n schimb el să-i dea marfă gratis; mai declară că peste cât-va timp a stricat învoiala cu Colonelul şi totodată recunoaşte cum acesta i-a plătit o mare parte din marfă consumată.

Apărarea relevă câte-va puncte din depoziţia martorului ce scot în evidenţă ura cu cari depune. Consiliul ia notă.

După amiază, trebuind să se întrunească comisia medicală însărcinată a se pronunţa asupra stărei acuzatului maior Popovici, şedinţa a fost amânată până azi la orele 8½ a. m.

Rep.

Nici când şi nicăirea
nu s'au putut căpăta gata
paltoane, pardesiuri
şi vestminte bărbăteşti aşa bune ca acuma la firma
Katz si Mendel
Cluj, Piaţa Unirei No. 10
Asortiment mare de ştofe.

Marele
Magazin de Bijouterie
H. S. BRAUNFELD
1786 din firma
Fenyő şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 15 în localul fost D. S. Raftopol
Este asortat în permanenţa cu:
Bijouterii fine. Ceasornice de precisiune. Argintărie.
Preţurile cele mai moderate Telefon interurban 643

Ultime informaţii

(Prin fir special dela coresp. nostru din Bucureşti)

Ora 2 p m

Amânările de incorporare pentru studii

Marele Stat Major a dispus ca întreg personalul dela CFR să fie scutit anul acesta de concentrări.

Ministrul de război a aprobat amânarea pentru incorporarea în armată, din cauză de studiu, şi a studenţilor şi a elevilor din clasa 7-a de liceu, precum şi a celora dela şcolile normale din clasa 5-a şi a 6-a. Actele vor trebui să fie prezentate Ministerului de război până la 1 Noemvrie.

Urmărirea teroriştilor unguri

Din Constanţa se anunţă că Siguranţa urmăreşte un grup de 20 de persoane, în majoritate unguri, strecuraţi clandestin în ţară şi făcând parte din organizaţia teroristă din Budapesta. Siguranţa cercetează şi în alte oraşe unde s'au semnalat elemente streine primejdioase.

Desmintirea acordului naţionaliştilor cu democraţii

Dl Xeni, fost ministru, desminte prin ziarul „Lupta" informaţia „Indreptârei" care anunţase stabilirea unui acord între partidul naţional şi partidul democrat.

Accident de cale ferată în Basarabia

Din Iaşi se anunţă că trenul de marfă No. 5701 plecat din Iaşi spre Chişinău ar fi deraiat în apropiere de Ghidighi. Patruzprezece vagoane de marfă au fost răsturnate şi linia s'a stricat pe o distanţă de 150 metri. Victime omeneşti n'au fost.

Unificarea administrativă Redactarea definitivă a anteproectului de lege

Membrii comisiunei parlamentare care redactează anteproectul teformei administrative s'au întrunit azi dimineaţă sub preşedinţia dlui Ministru Văitoianu, care a citit textul anteproectului. Comisiunea se va întruni peste 12 zile când se va redacta definitiv anteproectul care va fi supus apoi Consiliului de miniştri pentru prezentarea lui în Parlament. Anteproectul tinde să scoată comunele şi judeţele de sub tutela Centralui, ne mai rămânând în seama statului decât interesele de ordin general.

Cea mai nouă senzaţie a Clujului!
Mare vânzare din cauza muntări magazinului cu preţurile cele mai reduse la
REGELE PĂLĂRIILOR
Piaţa Unirii 17
Pentru oficianţi se face rabat special!
Aceasta
Până la terminarea stocului
Magazinul se va muta în luna Noemvrie în Piaţa Unirii No. 24
— (fost localul Jeszenszky) —
Lloyd 1689 2306

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34
Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel
Telefon No. 401 şi 290.
Loyd 2721 1553

Testamentul lui Carol de Habsburg

Se anunță din Viena că la tribunalul circumscripției 1 se va desbate în curând chestiunea testamentului lui Carol al IV.

Testamentul, care va forma obiectul dezbaterilor, va fi cel făcut recent în insulele Madere.

Carol de Habsburg a făcut în acest testament o mărturisire de credință și amintește de lupta pentru coroana Ungariei ca despre cea mai sfântă datorie a familiei sale, iar recâștigarea acestei coroane o consideră drept întâiul pas spre reconstituirea monarhiei habsburgice.

Carol a lăsat cu limbă de moarte prințului Otto ca să continue munca începută și toată viața să și-o jertfească în scopul de a reînvia domnia Habsburgilor la Dunăre.

In acest testament, Carol își recunoaște și greșelile sale. Își reamintește că n'a avut destulă bărbăție când cu prăbușirea Austro-Ungariei, iar mai târziu a fost jucat de fățărnicia câtorva diplomați unguri.

Aici vizează pe Windischgraetz, Beniczhy și Rakovszky cari l'au sfătuit să facă cele două călătorii în Ungaria în timpul cel mai inoportun. Despre Andrassy, Gratz și mai ales despre Apponnyi își amintește cu multă recunoștință.

In cronicile sale din Funchal, Carol de Habsburg se plângea împotriva soartei și punea toată încrederea în D-zeu. Atinge însă și cheștia tentativelor sale de a recâștiga tronul și nu se miră de loc că Horthy i s'a împotrivit, fiind convins că Horthy a fost determinat de politica externă a statelor vecine ca să-l întâmpine cu armele la Tihany.

Mai interesantă este partea în care declară că protestul Înțelegerii a fost remis după ce înaintarea spe Budapesta a eșuat definitiv.

Viața muncitorească

Tratativele de împăciuire între lucrătorii pantofari din Timișoara și patronii lor n'au stabilit nici o înțelegere între părți.

Cum conflictul nu intră în prevederile art. 16 cu arbitraj obligatoriu, lucrătorii au declarat grevă.

Tot la Timișoara se urmează tratative de conciliere între lucrătorii tâmplari și întreprinderile industriale respective.

Se crede că conflictul va fi aplanat.

*

La 27 Octombrie încep la Reșița tratative de împăciuire pentru încheerea unui noi contract colectiv de muncă între uniunea muncitorilor în fier și metal, sindicatul metalurgiștilor dela Reșița, Uniunea muncitorilor din industria minieră și domeniile dela Reșița.

La aceste tratative va lua parte și delegatul ministerului muncii.

*

La Arad s'au început tratative de împăciuire între muncitori și direcția societății pentru exploatarea pădurilor, întru cât vechiul contract colelectiv de muncă a expirat.

*

Intre lucrători și direcțiunea fabricei de ghete „Germol" din Satu-Mare s'au ținut tratative de împăciuire pentru rezolvirea unui conflict.

Cum tratativele n'au condus la stabilirea unei înțelegeri, conflictul a fost deferit unei comisiuni de arbitraj, care și-a început eri lăcrările.

Lucrătorii continuă lucrul și se crede că diferendul va fi aplanat.

*

Din pricina suspendării lucrului într'o secțiune a fabricei de bere Czell din Brașov, direcțiunea a concediat o parte din lucrători. Ceilalți muncitori s'au solidarizat cu cei concediați, cerând reprimirea lor în lucru. Ministrul muncii a intervenit pentru aplanarea conflictului.

Pe intervalul de timp de la 1 Aprilie până la 30 Iulie 1922 cele 20 oficii de plasare ale ministerului muncii, care funcționează în principalele centre industriale din țară, au plasat peste 8000 muncitori de toate categoriile.

*

O statistică asupra conflictelor de muncă și a lock-outurilor

De la 1 Iunie la 31 Decembrie 1921 s'au produs 537 conflicte de muncă neurmate de grevă în diferite întreprinderi industriale, dintre care 4 la cele ale Statului.

La aceste conflicte au luat parte 27220 salariați din totalul de 29410 angajați în aceste întreprinderi adică un procent de 92,22.

In aceste 537 intreprinderi se găseau 16613 salariați sindicalizați adică 56 la sută.

Proporția salariaților sindicalizați cari au luat parte la conflicte este 97 la sută.

Conflictele s'au ivit din pricina insuficienței salariilor, au fost aplanate, în cea mai mare parte prin împăciuire și aproape două treimi au avut rezultate satisfăcătoare în parte pentru salariați.

*

Pe același interval de timp, Iunie — Decembrie 1921, s'au declarat 23 lock-outuri în întreprinderile din Transilvania.

Numai unul singur a fost la întreprinderile Statului Lock-outurile s'au ivit pentru că patronii nu puteau să facă față salariilor cerute de lucrători.

Numărul salariaților rămași fără lucru din această cauză a fost de 5802 din totalul de 6484 angajați în întreprinderile de mai sus.

Ramura industrială cea mai atinsă de lock-out-uri a fost aceea a lemnului unde au existat 15 conflicte.

In general conflictele au fost aplanate prin arbitraj și au avut rezulate satisfăcătoare pentru ambele părți.

Răspândiți „Infrățirea"

Am deschis

în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public

Cu stimă

2283 **Maria Gacser.**

VITE ALTOITE

Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioară și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă

FR. CASPARI MEDIAS

Catalog la cerere. 2204

CARBUNI DE PIATRA

și ceea transportează prompt, sau prenotează pentru transport mai târziu în pozițiuni de vagoane sau magi

Sigismund Kohn

Cluj, Str. Barițiu 10. Telefon 259

Radio 2269 2142

Dr. IOAN PAUL

MEDIC DENTIST

Cluj, Strada Eminescu (Fadrusz) 8. Consult. 11—1 și 3—7. pentru toți funcționarii publici și particulari precum și familiile lor. 1253

Se lucrează în rate lunare.

Uzina electrică a orașului

Conducerea societății „GAZ"

CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.

(Palatul Széky)

Telefon No. 40.

Execută instalații electrice și transmisiuni de curent. Recomandă liferă instalații de motoare electrice. Lampadare și materiale pentru instalații permamente în depozit. 148

CARTEA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ CU CAPITAL DE 25.000.000 LE

BUCUREȘTI

INSTALAȚIUNI MODERNE DE ARTE GRAFICE

TIPOGRAFIE

LITOGRAFIE

Secția fotografica „FOTOGLOB"

ZINCOGRAFIE

TURNATORIE

— LEGATORIE ȘI — LINIATURA MECANICA

INSTITUTELE DE DESFACERE

Stabiliment industrial pentru confecțiuni de hârtie și carton. Liniatura mecanică. Fabricațiune specială de registre de comptabilitate.

Caete de școală, Carnete și orice fel de alte lucrări liniaturi speciale. — Blocuri de desemn, Repertoare alfabetice, Bibliorhapte, Mape de dosare, Dosare Stolzenberg. Albume și orice lucrări de legă- **Fabricațiune de pliculi** comerciale, torie de cărți. oficiale și ori ce alte mărimi și formate uzitate și după comandă. — Cassete de hârtie de scrisori în diferite formate, feluri și calități obicinuite, albe, colorate și de lux.

Bilete de logodnă. Invitații de nuntă

CARTONAJE

p. farmacii, confiserii și alte articole industriale.

Asortiment complect de cărți de Școală, Pedagogice, Literare, Științifice, Juridice, etc. Reviste Literare, Jurnale Politice și de Mode, românești și în limbi străine.

ARTICOLE DE BIUROU și PAPETARIE Călimări și garnituri complecte pentru Biouri, Genți de piele, Agende pentru advocați și de biurou, Albume, Notese, Creioane mecanice, Registre de Contabilitate, etc., etc.

Ateliere moderne pentru pozări individuale, mări riri fotografice nelimitate în dimensiune, executare în negru, sepia, aquarell și ulei, plăci de email in alferabile pentru monumente. Reportaj fotografic continuu a evenimentelor din toată țară în fine tot ce se înrudește cu această branșe

Toate materialele necesare Cancelariilor. Articole de desemn și de pictură.

CENTRALA: Bulevardul Academiei 3

SEDII: C. Sfetea, Calea Moșilor 62-64 și Calea Victoriei 68 Ionnițiu, Str. Selari 12, Rasidescu, Str. Paris 16. Fotoglob Bul. Academiei 3. — SUCURSALA: CLUJ, Piața Unirei 7 TIMISOARA, Piața Tepeș-Vodă. 2 — IAȘI, Str. Lăpușneanu 1.

Căldări de fiert rachiu aranjamente

de fabrică de spirt, întreprind toiselul de repărări pentru mașini cu preț moderat.

Telefon 12—82.

IOAN SANISLO 2020

Telefon 12—82.

comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă

Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Programul conferinței orientale dela Lausanne

Delegații celor 8 state vor semna tratatul de face. Romănia va lua parte la negocieri. Statul strâmtorilor. Protocolul va rămânea „deschis"

Lucrările conferinței de pace, fixată pe ziua de 13 Noembrie a. c. la Lausanne, vor fi astfel regulate:

Tratatul de pace propriu zis va fi redactat de delegații a 8 state și anume: Anglia, Franța, Italia, Japonia, Romănia, Jugoslavia, Grecia și Turcia. Bulgaria va fi ascultată în ce privește chestiunile ce interesează această țară (ieșirea la Marea Egee).

Inainte de semnarea tratatului, puterile cari vor lua parte la conferință, vor regula, printr'un act, regimul strâmtorilor.

In aceste negociori, cari vor fi, ca și în 1856, separate de negocierile relative la condițiile păcei, vor fi reprezentate toate statele riverane ale mării Negre.

Actul relativ la noul statut al strâmtorilor va intra în vigoare, ca și tratatul de pace, de îndată ce el va fi ratificat de contractanți, sau de către o parte din contractanți.

Guvernul German și deprecierea mărcii

— Discuții între partide —

Deprecierea continuă a mărcii a produs unele divergințe de vederi între membrii guvernului german. Socialiștii, prin intermediarul ministrului Schmidt, care este reprezentantul lor în guvern au cerut ca decretul relativ la comerțul devizelor să fie observat cu mai multă strictețe. Partidele burgheze se opun la această tendință.

Socialiștii mai cer confiscarea tuturor produselor alimentare și vânzarea lor pe prețuri fixate dinainte. Ei reclamă aceste măsuri din cauza sporirei considerabile a prețului grâului și din cauză că Germania este în imposibilitate de a importa grâu din străinătate prin faptul că marca germană a ajuns la un nivel atât de scăzut. Cancelarul Wirth a discutat eri pe larg aceste chestiuni cu șefii de partide.

Socialiștii au declarat că vor demisiona din guvern, în caz când cererile lor n'ar fi admise. O hotărâre definitivă nu va fi luată înainte ca activitatea parlamentară să reînceapă, căci dieta a luat vacanță timp de două săptămâni. Tot în urma unei cereri a socialiștilor, cancelarul a renunțat la marele discurs ce avea de gând să-l țină la dietă. Socialiștii vor redacta un program amănunțit pe care îl vor supune guvernului și partidelor burgheze. Dacă nu se va ajunge la un acord asupra acestui program, criza va isbucni în curând.

Președintele dietei germane Loebe și toți vice-președinții au vizitat eri după amiază pe președintele Ebert, pentru a-i comunica rezultatul votului, care prelungește funcțiunile sale. Loebe a rugat pe Ebert să-și păstreze mai departe funcțiunile. Ebert a mulțumit pentru încrederea ce i s'a manifestat și s'a declarat gata să-și continue funcțiunile.

Citiți pag. 8-a

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu

PROFESOARĂ prepară elevi de la stat și particulari curs primar și secundar. Adresați scris la ziar Dudescu. 2296

Vânzări și Cumpărări

DE VÂNZARE 200 buc. Scaune noi din lemne de fag, 12 buc. Mese cu scaune din stejar pentru copii de școală, 100 buc. Leagăne de păpuși și 100 buc. Tupoane. Str. Horea 47 etagiu I. 2300

DE VÂNDUT costume de dame, mătasă puțin uzate și noi, preț convenabil. A se interesa Calea Regele Ferdinand 30, etaj II la stânga.

CĂȚĂI rasă adeverată lup de vândut str. Hășdău (Kökert) 25.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

...erse:

SE PRIMESC abonamente pentru ...t bun ardelenesc. Adresa Strada ...ală No. 5 parter 3.

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj îl declar nul în mâna ori cui sar găsi.

Birtalan Géza
Str. Dragalina 23
Cluj.

Am pierdut biletul de recrutare impreuna cu mai multe acte emis de cercul de recrutare Cluj, îl declar nul în mâna ori cui s'ar găsi.

Augustich Ferenc
Str. Regală 21.
Cluj.

Efectuează asemnări în streinătate în modul cel mai convenabil.

Banca Mobiliară
Soc. An.
Cluj, vis-a-vis de palatul Urania. Telefon 169 și 725

◆

Cumpără și vinde soiu de monete streine. Concurențe împrumuturi pe efecte, depuneri cu camătă zi de zi mai mare.
Lloyd 605 1819

Nr. 16659—1922.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică că proximul târg de țară în orașul Arad se va începe cu ziua de 3 Noembrie și va dura până la 7 Noembrie 1922.

In ziua de 3 Noembrie se va ține târg de mărfuri și vite cu capite crepate.

La 4 Noembrie adecă Sâmbătă se va ține târg de mărfuri și exlusiv de cai iar la 5, 6 și 7 Noembrie adecă Dumineca, Luni și Marți se va putea ține exlusiv numai târg de mărfuri.

Așezarea mărfurilor în târg se va face din partea ant. com. circ. I.

Arad, din ședința consiliul comunal al orașului cu drept de municipiu ținută la 21 Octombrie 1922.

2322 CONSILIUL ORAȘULUI ARAD.

Ministerul sănătăți publice, al muncii și ocrotirilor sociale
Inspectoratul General Sanitar din Ardeal
Serviciul de Economat.

No. 22675 25 Oct. 1922.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 15 Noemvrie 1922 orele 10, să va ține licitație publică în Cabinetul Inspectorului General Sanitar din Cluj, Calea Victoriei 27, în conformitate cu legea Contabilității publice art. 72—83, pentru confecționarea aranjamentului pe seama Sanatorului de tuberculoși din Aiud județul Alba-Inferioară.

Condițiunile sunt prevăzute în caetul de sarcine depus la Serviciul de Economat str. Gen. Grigorescu 47-49.

Inspectorul General Sanitar al Ardealului,
2321 Dr. GANE.

In grădina de iarnă a hotelului CENTRAL dau reprezentanții senzaționale **Myriam Barka, Olga si Teddy.** Inceputul la 9 oare seara. Lloyd 1010 2222-1

Article frumoase de droguerie au sosit la parfumeria **D'or** Cluj, Piața Unirii No. 5. 1385

!! După cererea generală !!

am adus din nou în circulație în calitatea neîntrecută renumita și favorita noastra bere nutritoare

„HERCULES"

specialitatea bruna din malți dublu, care se găsește în sticle și cu paharul în toate prăvăliile privitoare. Deasemenea și excelentă noastră bere deschisă

„MONOSTOR"

Fabrica de bere **CZELL** din Mănăștur CLUJ. 2216

Publicațiune.

Pentru furnizarea combustibilului necesar (Koks) pentru încălzirea centrală a Institutului „Pasteur" în decursul lunilor Noembrie 1922 până în Aprilie 1923, în interesul Art. 72—83 din legea Comptabilității Publice să publică concurs, pe baza ofertelor înaintate.

Licitație se va ține în 28 Octombrie a. c. la orele 4 p. m. în biroul Administrativ al Institutului. Informațiuni se dau zilnic între orele 3—6 p. m.

2238 **Direcțiunea Institutului „Pasteur".**

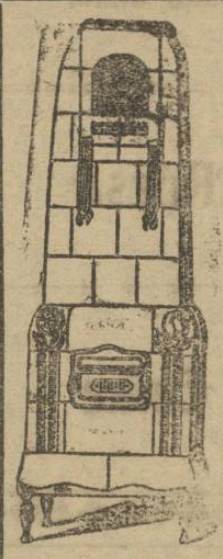

Descoperire Nouă

Cu Lei 3·20 se poate încălzi o cameră în mărime de 100 m³ cu sobele sistemul nostru ținând căldura timp de 24 ore.

Economie

Nu trebue mai mult de 1 kgr. lemne pentru încălzit un spațiu de 10 m³.

Ori și cine se poate convinge vizitând magazinul meu de sobe. □ Sobă de probă dându-se explicațiuni imediat în ori și ce oră din zi.

1393

Văd. TAMÁSY JOZSEFNÉ Mare Magaziu cu sobe de porcelan și Teracotă. **Cluj,** Strada Moților No. 7

L. C. Harótmuth si Karol Majers fii.

D-lor AGRICULTORI

Cele mai bune arături se fac cu

Auto-Tractorul ROMEO

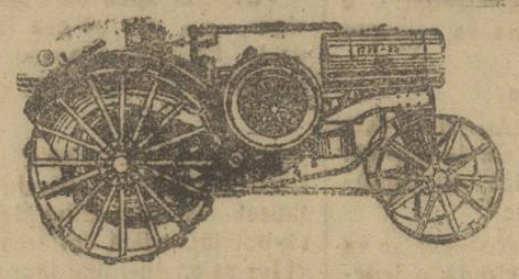

CEA MAI PERFECTA CEA MAI CONVENABILA MASINA pentru FACUT ARATURI

lucreaza ușor cu plugul sau automatic cu trei brazdare
atingand MAXIMUM de LUCRU cu MINIMUM de CHELTUELI

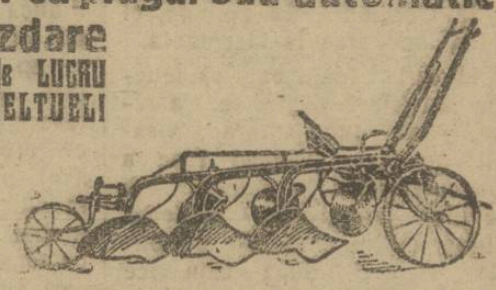

Catalogul și condițiunile de vânzare se cere la:
Reprezentanța Generală PIERRE E. KIRSCHEN
București, Calea Victoriei No. 43, Etajul III. 2285

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima
CLUJ

Din BUCURESTI
Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN
CORD și R. U. CONTINENTAL

Reprezentanța Generală A.

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobanților No. 18. CLUJ.

Pentru vizitatorii Clujului și cei din localitate.

Rubrica comercianților bine asortați care servesc bine și eftin

Restaurante

Rest. Orașului
Grădinei, Str. Regina Maria

Pferschi

Central

Coloniale

„COLOMBO"
Coloniale, delicatese,
proprietar IONEL ALDICA
CLUJ.

Atlantica

Droguerii

Viorelia
Parfumerie și Droguerie
Piața Unirii.

Rózsa

Emke

Manufactură

Luca Niculescu

Missir
Str. Memorandului 11
Stofe, mătăsuri,
încălțăminte, etc.

Barza

Ghete

Turul

Vasile Bindea
Fabricant de ghete
Palatul consumul Funcționarilor

Coafor

Pascu & Co.
Coaforul Teatrului Național
Piața Unirei 23.

Instalatii

Firma Universum
Th. Orban & M. Anghel
Strada Bob No. 5.

Automobile

Leonida
Str. Regina Maria 10.

Un cuvânt cuminte Ungariei

— Declarațiile generalului Conrad —

Lumea își aduce cu plăcere aminte de generalul Conrad von Hötzendorf, care, deși dușman al nostru, s'a purtat totdeauna ca un desăvârșit cavaler.

Bătut odată cu patria sa, el a tras o dungă sub trecutul său, și-a încheiat socoteala cu el și nu se mai ocupă amănunțit cu politica.

Totuși un gazetar a pătruns la dânsul și l-a întrebat: ce crede despre patria sa, despre Austria?

Conrad a răspuns:

1. Chestiunea Austriei este aceea a anexării sale la o grupă teritorială economică, cu ajutorul căreia să-trăiască.

2. La care grupare deci se va adăuga Austria? Ori la o federație a vechilor țări austriace, ori la Germania. Ca german, el preferă anexarea la Germania.

Cei cari nădăjduesc că federația austriacă-veche se va reface, sunt, după Conrad, visătorii pe care vechea idee a *„confederațiunii dunărene"* îi ține încă fermecați — confederațiune ce nu mai este cu putință — ci, după cum zice Conrad:

„Evenimentele au arătat, că Cehii, Românii, Jugoslavii nu vor mai accepta niciodată un Habsburg și că, prin urmare speranțele de acest gen sunt închipuiri".

Este *sănătos* că generalul Conrad o spune aceasta așa de precis.

După marele general este, așadar, un vis, a mai crede că resturile austriace pot fi încopciate înc într'o federație cu România, Cehia. etc.

Mai mult. El nu crede nici în necesitatea unor apropieri economice intime; țările acestea (România, etc.) stau economicește atât de bine încât nevoia lor economică nu le poate apropia de ideia nici unei confederații economice. Ele au cel mult interes, ca relațiuni vamale și comerciale favorabile să se întreție cu vechia Austrie.

Generalul Conrad înțelege dar că istoria și-a spus cuvântul său definitiv, când, sdrobind Austro-Ungaria, a constituit state care pot intra în relații economice însă fără nici o stirbire sau îngreunare a situației lor politice independente.

Cuvântul spus de Conrad, desigur, nu va plăcea la Budapesta. El însemnează o invitare la renunțări dureroase.

•

Caracteristic pentru sinceritatea părerilor generalului este faptul că nici chiar descrierea războiului, adică scrierea memoriilor sale, nu-i mai face plăcere. Dacă le termină, le termină fiindcă le-a început la îndemnul prietenilor săi. Mai bucuros — spune el — s'ar retrage la țară, să guste natura și să citească istorie și filozofie, deoarece întâmplările ce le-ar înșira sunt părți dintr'un mare proces mondial care nu se mai întoarce înapoi și care numai filosoficeșe mai poate fi privit de cei cari au luat parte la el! Conrad este un renunțător în fața formalității împlinite definitiv. În fața schimbărilor istorice, el ia cea mai inteligentă atitudine care este și cea mai firească.

Ungaria — vede? înțelege?

Ov. Bogdan.

Pretutindeni

în Ardeal

se citește

ziarul INFRĂȚIREA

Revista presei maghiare

Parlamentarismul român

In numărul său de aseară, confratele „Ellenzek" vorbind despre actuala sesiune parlamentară și despre parlamentarismul român are cuvinte de hulă la adresa vieții noastre parlaamentare din trecut și pledează pentru un parlamentarism modern necesitat de mărirea teritorului statului român.

Nu știm, dacă confratele s'a gândit, scrilnd acestea, să facă o comparație între viața parlamentară dela București și cea dela Budapesta.

De se gândea la aceasta și nu i-ar lipsi obiectivitatea, ar fi descoperit, că în timp ce acest parlamentarism al României a ilustrat prin figuri de calibru mondial — parlamentarismul maghiar, în afară de personalitățile ilustre, a avut ca element predominant elementele bătăioase, pe care nu le-a cerut în tot trecutul său, viața parlamentară a Românilor.

Juriile de arbitri

Semnalasem — a trecut aproape un an de atunci — o inițiativă a conducătorilor unguri de aici, menită să discrediteze justiția română. E vorba de acei arbitri, pe care vroia „Unirea maghiară" să'i instituească din sânul său pentru judecarea diferendelor din re Unguri.

Instituirea comisiei acestei s'a făcut numai spre a se desconsidera justiția română. Au dovedit-o aceasta acele înverșunate atacuri ale presei maghiare de aici, adresate justiției românești, concomitent cu înființarea comisiei de arbitri unguri. Această comisie, după cum arătam atunci, urma să interzică tuturor ungurilor cetățeni români, de a se judeca în fața judecătorilor statului român.

Gestul era îndreptat prin urmare deadreptul împotriva idei de stat și nu este deci de mirare, că nu s'a permis ființarea acestei comisiuni ungurești.

Chestiunea aceasta este acum din nou pusă de către „Keleti Ujság", care găsește necesară înființarea comisiei de arbitri pentru motivul, că justiția română nu are judecători destui și pentrucă minoritățile ar avea dreptul de a se judeca în limba lor, așa după cum ar face o comisia de arbitri.

Repetăm: înființarea comisiunii acesteia ar fi din partea Ungurilor de aici un gest contra statului, întâi de toate pentru faptul, că ea, dupăcum se preconizează n'ar îngădui statului român derepturi judiciare asupra cetățenilor minoritari, ceeace este absurd.

Totodată este și o inițiativă potrivnică individului din minoritate pentrucă, răpindu-i-se voința, i s'ar impune ca judecători pe cei cari i-ar vrea dl baron Iosika și celalalți inspiratori ai lui „Ellenzék".

Altceva de zis nu socotim necesar.

Expulzarea muncitorilor streini.

Măsurile luate de siguranța generală a Statului împotriva streinilor indezirabili continuă să preocupe presa minorității maghiare deși într'o mai mică măsură. Ne amintim, că cu ocazia Incoronării, aceste ziare scriau zilnic pagini întregi, împotriva siguranței. Ne explicăm acum de ce: acești indezirabili de cari trebula curățită țara, nu sunt toți complotatori de speța celor judecați de curțile marțiale, ci mulți dintre ei, deghizați și ajunși la locuri înalte, de propagatori ai culturii maghiare, de organizatori ai opiriei publice maghiare, odată plecați de aici, se punea capăt celei mai primejdioase dintre armele de conspirare: propagandei subversive prin mijloacele culturii.

Ori, măsura siguranței generale a statului avea să lovească și în acești streini ne îndoelnic indezirabili.

Aducând din nou în discuție chestiunea acesta, confratele „Keleti Ujság" protestează împotriva expulzărilor muncitorilor streini.

Ne sunt fără îndoială necesare brațele de lucru, mai cu seamă cele specialiste. Dar nu putem uita, că printre muncitorii streini veniți aici, sunt mulți primejdioși. Ne gândim numai la greva dela fabrica „Astra" din Arad și la instigațiunile dela căile ferate și de la mine.

Apreciem, ca și confratele maghiar, ultima dispoziție ce s'a adus în această chestiune: aceea, de a se centralizala la ministerul muncii toate chestiunile în legătură cu expulsarea muncitorilor. Se va putea prin aceasta să se exercite un mai eficace control și este o ușurare și pentru muncitorii streini.

Fondată la anul 1685 Piața Unirii 32. Telefon No. 124

Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești

Alexandru Anca Cluj,

Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții. Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

Tipărit cu mașina rotative Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Upsetc Nou 625-626, 638, 639

Anul III. No. 646 — 8 pagini 1 LEU 8 pagini — Marți 31 Octombrie 1922

Infrăți[illegible]

74 „Transilvania Nr. de schimb Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI și AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU
Telefon: C T I A No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN — — — — — — LEI 180
„ 6 LUNI — — — — — — 90 „
„ 3 „ — — — — — — 45 „
„ 1 AN Pentru autorități 240 „

Sentimentul legalității în vechiul regat și în ținuturile alipite

Un ziar din București, comentând un articol recent al ziaristului englez Scotus Viator, articol care dovedește, dacă nu reacredință. cel puțin o greșită informare asupra stărilor politice din România, scrie că deosebirea de concepție în ceiace privește respectul legilor dintre noile provincii și vechiul regat este cauza „situațiuuei îngrijitoare și turburatoare dela noi."

Nu vom discuta acum dacă realmente situațiunea noastră internă este „îngrijitoare și turburătoare." Vom stărui numai asupra afirmațiunei, pe care de altfel am auzit o strigată cu violență deseori de către regionaliști, că între lumea din vechiul regat și între noile provincii există o adâncă deosebire de mentalitate în privința legalității. Că adecă regimul maghiar pentru Ardeal, regimul austriac pentru Bucovina și regimul rusesc pentru Basarabia au învățat pe locuitorii acestor ținuturi să poarte un profund respect legei. Pentru împilator caș pentru asuprit legea era lege și nimeni n'ar fi îndrăznit să nesocotească legea sau se încerce o ocolire a ei. Cată vreme în vechiul regat, deși trăind sub imperiul unor legi democratice și drepte, legalitatea n'a fost o realitate. Bunul-plac și abuzul au înăbușit orice respect pentru lege. Vechiul regat a stat sub stăpânirea ilegalității.

Aceste afirmațiuni sunt cu totul greșite. Cei cari le aruncă dovedesc sau necunoașterea împrejurărilor din provinciile alipite și a luptei dusă cu deosebire de elementul românesc împotriva stăpânirilor streine sau o tendință de a discredita vechiul regat, ceiace înseamnă discreditarea statului român.

Căci nu trebuie să se uite un lucru: lupta dusă de românii din ținuturile astăzi libere împotriva regimurilor streine n'a fost numai o luptă națională, ci a fost și o luptă împotriva ilegalităților pe cari le săvârșea o administrație și un regim strein.

De câte ori însuși partidul național, care proslăvește astăzi amintirea „legalității" din vremea stăpânirii maghiare, n'a ridicat odinioară energice proteste împotriva poliției ungurești care abuza de forța ei pentru a împiedeca orice manifestare românească îngăduită de legile fostei monarhii? De câte ori acelaș partid n'a strigat împotriva justiției maghiare, care fără a ține seamă de dreptate și de lege, nedreptățea pe români și favoriza pe unguri? De câte ori presa românească din Ardeal n'a protestat împotriva abuzurilor pe cari zilnic le săvârșea administrația maghiară împotriva elementului românesc?

Dar ce-au fost toate alegerile — pentru a intra și în politică — făcute sub stăpânirea maghiară, decât strigătoare ilegalități? Zeci de ani, deaîndul, voința marei majorități a populației Ardealului nu s'a putut manifesta din cauză că administrația maghiară falsifica rezultatul alegerilor. Nu era deajuns că legea era nedreaptă; administrația intervenea și eluda legea prin abuz.

Întregul edificiu legal al Ungariei era imoral căci el stabilea deosebiri nu numai între naționalități ci și între clase. Nu era deci un sistem legal ci un sistem de privilegii. Și un astfel de sistem nu poate a înfățișa nici o valoare simbolică și nici una morală.

Aproape aceiași situațiune era și în Bucovina, unde regimul austriac având același temei, avea și aceiași procedare.

Cât despre Basarabia nici nu se poate vorbi de legalitate întrucât regimul sub care trăia Rusia nu cunoaștea legea. Voința puterii executive și bunul plac al administrației era lege. Iar justiția se făcea încă primitiv.

In atari condițiuni sentimentul legalității n'avea de ce să se desvolte mai mult decât în vechiul regat. Acesta a avut un regim legal incontestabil mai drept și prin urmare superior celor maghiar și rusesc. Aplicațiunea legilor s'a făcut ca pretutindeni. Și ca pretutindeni s'au săvârșit desigur abuzuri sau nedreptăți. Dar a afirma că vechiul regat a trăit în ilegalitate și că prin urmare lumea de acolo nu cunoaște respectul legii și n'are sentimentul legalității înseamnă a asvârli o calomnie. Și această calomnie e dintre acelea pe care le-au folosit mai mult defăimători vechiului regat și potrivnicii unirii.

„Datoria mai presus de toate"

Cu prilejul marelui act al încoronării, academicianul Robert de Flers, prieten al țării noastre și unul din acei prieteni care cunoscându-ne în ceasuri de durere ne-a înțeles și ne-a iubit mai mult — a scris în „Le Figaro" un cald și prea frumos articol.

Și după ce într'o puternică viziune evocă toată gloria și toate nădejdile legate de numele Albaluliei, distinsul scriitor francez amintește cuvintele pe cari i le-a spus regele Ferdinand împărtășindu-i clipele de restriște prin care a trecut până în ziua când trăgând spada împotriva Germaniei, România s'a angajat pe calea realizării idealului național

„Când m'am urcat pe tron, a spus Regele, gândul rolului pe care România trebuia să-l joace în marele conflict, n'a încetat să mă urmărească. Aceasta era marea datorie de care nu puteam și nu trebuia să mă dau în lături. Câte lupte, câte sbuciumări sufletești. Dela început mi-am impus această regulă de conștiință: să fac abstracție de mine însumi, să nu țin seamă nici de origina mea, nici de familie, și să nu văd decât România, să nu mă gândesc decât la ea, să nu lucrez decât pentru ea. Nu în aceasta stă oare onoarea unui rege? Când am dobândit convingerea că România fiind de rasă și de vocație latină, trebuia să se alăture de Franța, de Anglia și de Italia, unde o chema interesul ei — nu interesul ei provizoriu, ci interesul ei permanent, istoric, — când am fost sigur că neîndeplinind această misiune, ea devenea ceiace fusese așa de multă vreme vasala unei alte puteri și că nimicea tot ceiace nobletea și mărirea unei țări, — am simțit o mare întărire sufletească, deoarece vedeam limpede calea de urmat. Dar în acelaș timp am simțit o mare întristare, căci înțelegeam că această cale mă îndepărta pentru totdeauna de familia mea, de prietenii mei de altădată, de afecțiunile mele din copilărie..... A fost în mine o luptă între conștiința și inima mea.... Conștiința a învins. Așa trebuie să fie. Și atunci cum să nu fi păstrat nădejdea să învinș pe un Mackensen, de vreme ce învinsesem în mine un Hohenzollern?

„Cât de curioasă e viața! Un mare număr de ofițeri cari luptă împotriva trupelor mele, au fost camarazii mei de regiment. Cunosc bine pe Mackensen care locuește astăzi în palatul meu din București. Adversarii mei cred că toate acestea trebuiau să creeze legături Regelui României. Nu știu ei oare că datoriile noastre au o erarhie care nu e la alegerea noastră, și că aceia care mi se impunea, era să-mi apăr țara, să-i asigur independența în prezent și mărirea în viitor? Germanii spun: „Germania mai presus de toate". Eu am zis: „Datoria mai presus de toate".

Acestea sunt cuvintele pe cari le reamintește d. Robert de Flers. Și nici nu se putea face un elogiu mai frumos Regelui, decât aducând aminte aceste cuvinte ale Sale. Ele dovedesc o atât de uriașă forță morală, o atât de adâncă înțelegere a datoriei, o atât de „mândră energie" — cum spune d-l Robert de Flers, încât par a veni dela unul din acei eroi antici în fața amintirii cărora se închină istoria.

Într'o vreme și într'o lume a cărei morală cunoaște din ce în ce mai puțin porunca datoriei, cuvântul Regelui Ferdinand rămâne prin marea dovadă de conștiință a datoriei pe care a dat-o un pilduitor îndemn. Pumând deasupra oricăror legături, deasupra oricăror afecțiuni, datoria față de națiunea peste care domnește, Regele, ni-a arătat, prin fapta sa, ceiace suntem datori, fiecare dintre noi, Patriei.

Reforma financiară

Unificarea contribuțiilor directe și impozitul pe venitul global

Expunerea d-lui ministru de finanțe V. I. Brătianu

— „Toți cetățenii României-Mari trebue să plătească aceleași impozite" — „Nu politică pur fiscală, ci desvoltarea economică" — „Să nu stânjenim desvoltarea producției naționale, ci din belșugul general să iasă belșugul Statului" —

In alte articole ale numărului de față comentăm principiile cari călăuzesc politica financiară a actualului ministru de finanțe, dl Vintilă Brătianu, așa cum ea se desprinde din recentele comunicări făcute de D-sa presei din București.

In rândurile de mai la vale, dăm în rezumat, însăși expunerea pe care d. ministru de finanțe a făcut-o reprezentanților presei, cu privire la ante-proectul de lege pentru unificarea contribuțiilor directe și pentru înființarea impozitului pe venitul global.

Oportunitatea reformei

Chiar titlul anteproectului arată ținta care se urmărește: Unificarea contribuțiunilor directe.

In adevăr prima necesitate care se prezintă, mai mult decât interesele pur fiscale, este nevoia imperioasă ca toți cetățenii României-Mari să fie impuși la aceleași impozite. E de prisos să se mai stăruiască asupra faptului că e indispensabil pentru consolidarea noastră națională ca cetățenii din Transilvania, Basarabia și Bucovina, să nu se simtă nedreptățiți, plătind alte impozite decât cei din Regatul cel vechiu.

O reformă așa de importantă, a adăugat d-l ministru de finanțe, ar fi trebuit să ceară și un timp mai îndelungat, și mai multă liniște, — adică să nu fie realizată într'un moment de deschilibru al valorilor ca acel de azi; de asemenea ar fi trebuit să fie bazată pe date statistice mai mult sau mai puțin exacte. Nu am avut însă decât simple indicațiuni, căci s'au consultat patru statistici diferite, întocmite cu tendințe deosebite de fostele stăpâniri streine. Apoi chiar situația administrativă a creiat dificultăți, căci nu numai s'au creiat noui județe, dar, în preajma granițelor, și comune noi, alipite.

Dar nevoia unificărei e atât de imperioasă în cât nu putem, — oricari ar fi greutățile de trecut, — întârzia aceasta unificare.

De aceea am vrut să apară dela început scopul principal al reformei: unificare contribuțiunilor directe din România-Mare.

In afară de această considerațiune principală sunt și altele cari îndreptățesc întocmirea acestei reforme.

Un sistem nou

In nici una din provinciile liberate sau în vechiul Regat nu găsim un sistem de impozite corăspunzător nevoilor actuale pe care, influențându-l în tot cuprinsul țărei, să ajungem la unificare.

In vechiul Regat avem impozite foarte vechi, cari n'au mai fost modificate de 30 de ani; în Bucovina și Ardeal avem de asemenea impuneri învechite, iar începuturile foarte timide de modernizare sunt făcute în spiritul unui stat ca Austro-Ungaria.

Prin urmare, odată cu unificarea trebuia să ne preocupe și o modernizare a sistemului nostru de impozite, ținând seama de evoluțiunea realizată în genere în politica de impunere a Statelor moderne mai cu seamă dela război încoace.

In sfârșit, o considerațiune importantă în legătură cu sarcinele Statului era ca această reformă — desigur radicală — să fie astfel întocmită încât să nu aducă un desechilicru bugetar când departe de a putea scădea cheltuelile Statului, trebue să le mai sporim încă.

In mod principial, când se aduce o chestiune așa de mare ca aceea a impozitelor directe, și cu tendința ca ele să aibă un rol mai important decât până acuma, trebue să se precizeze care e politica financiară generală a Statului român întregit și care trebue să fie politica de impunere, adică rolul diferitelor impozite, fie directe, fie indirecte.

Politică mai mult economică, de cât fiscală

Care e politică financiară normală și firească a Statului român? se întreabă dl ministru de finanțe.

Din fericire, răspunde d-sa, din cauza bogățiilor naturale ale țărei noastre, și a situației sale în genere, putem face-o politică mai largă, nu atât bazată exclusiv pe interese pur fiscale, cât pe însăși desvoltarea și progresul bogățiilor țărei.

Putem să nu avem în vedere atât urmărirea fiscalității exclusive, cât principiul larg ca din belșugul general să reiasă belșugul Statului.

Cu alte cuvinte trebue să urmărim o politică financiară pe baze economice, nu pe fiscalitate, pe cote ridicate de impunere.

De altfel, dacă privim puțin în trecutul Statului nostru, această politică apare foarte limpede în Regatul cel vechi, unde impozitele n'au fost modificate încă dela războiul Independenței. Monopolurile Statului, impozitele directe și indirecte sunt aproape, în liniile lor mari, cele cari erau la 1877.

Cum se alimenta bugetul? Serviciile publice, domeniile Statului și monopolurile de

producţiune (tutun, sare, chibrituri), dădeau cam 50 la sută din veniturile totale ale bugetului.

Iar creşterea cheltuelilor unui buget — care la 1866 era cam de 100 milioane, pentru a ajunge înainte de războiu cam la 700 milioane, — era falimentată atât prin creşterea corăspunzătoare a impozitelor cât şi prin desvoltarea bogăţiei generale. In acest trecut, deci putem vedea şi soluţiunile pentru viitor.

Aşa dar politica financiară a Statului român trebue să fie nu numai o politică de impozite, ci şi de creare de venituri, de desvoltare a unei producţii mai puternice, pentru ca din beneficiile ei să iasă prosperitatea financiară a Statului.

Odată pusă această bază, reese clar politica de impunere pe care trebue să o adoptăm pentru viitor,

Principala bază a impozitelor nu trebue să fie numai fiscalitatea ci şi alte consideraţiuni de cât cele fiscale.

Un exemplu se poate da cu căile noastre ferate. Ele nu sunt luate şi exploatate de Stat numai ca să-i aducă venituri bugetare, ci sunt considerate ca un mare instrument pentru propăşirea economică a ţărei, pentru nevoile apărărei naţionale etc.

Impozitele directe şi indirecte

Impozitele sunt de două feluri: directe şi indirecte. Este evident că trebue să facem un pas puternic înainte, căci am rămas înapoi cu organizaţia lor.

Impozitele directe sunt preferabile. De ce? Pentru că ele dau Statului mai multă siguranţă în încasări, un venit mai fix de cât cele indirecte, cu cât averea particulară dintr'un stat se consolidează. Din punct de vedere social, economic, este în interesul obştesc ca să se ia o parte corăspunzătoare din această consolidare, pentru satisfacerea nevoilor de ordin general ale Statului.

Cu cât într'un Stat consolidarea averilor este mai înaintată, cu atâta impozitele directe sunt mai indicate. Intr'un Stat nou la începutul organizărei sale, nu găseşti averi consolidate şi nu poţi pune impozite directe.

Prin urmare rolul acestor impozite e o urmare a vechimei Statului.

Nu cred însă, a zis dl ministru de finanţe, că în politica de impunere a unui Stat în condiţiunile în cari se găseşte ţara noastră, vom putea renunţa la impozitele indirecte. Inadevăr, sunt unele din ele cari nu sunt puse în interes pur fiscal; aşa de pildă taxele pe alcool au un caracter nu numai fiscal, ci mai ales social şi igienic, de restricţie a băuturilor vătămătoare sănătăţei. Apoi taxele vamale sunt direct legate de desvoltarea industriei naţionale.

O ţară ca a noastră, unde avem materie primă din belşug, nu poate lăsa industria fără taxe vamale ocrotitoare, — în afară de orice preocupare fiscală. Taxele vamale sunt deci un impozit cu caracter mai mult economic de cât fiscal. Trebue să punem în valoare bogăţiile noastre moarte dar şi pe cele vii, pe cari le avem, sub formă de lucrători, iniţiative etc.

Ceea ce trebue însă făcut într'o politică cuminte de impunere, este ca să se reducă taxele cari apasă asupra produselor de prima necesitate,

In această privinţă, taxa asupra zahărului, a petrolului, a uleiurilor, s'a redus mult de când cu reforma accizelor.

A rămas taxa pe cifra de afaceri ce izbeşte unele articole de prima necesitate. O să revizuim această lege care are, după părerea noastră, o bază antieconomică. Trebue să o transformăm exclusiv într'o taxă asupra luxului. N'am putut face aceasta până acuma, pentru că legea era aplicare şi dădea Statului un venit care trebuia înlocuit.

Bogăţia generală e bogăţia statului

V'am dat deunăzi câteva explicaţiuni cu privire la consolidarea bugetară. E drept că avem nevoie să nu reducem veniturile Statului, dar nu cred că situaţiunea financiară apasă aşa de mult încât să avem, în reforma ce o pregătim, preocupări exclusiv fiscale. Totul este să păstrăm cel puţin sumele de cari azi dispune Statul. Sunt în situaţiunea fericită a unui ministru de finanţe care îşi poate permite să studieze o reformă aşa de mare fără să aibă exclusiv preocuparea echilibrului financiar şi a chestiunei pur fiscale.

Iată ducem o politică financiară cuminte, dată fiind desvoltarea progresivă a bogăţiei naţionale, nu va fi nevoe să se sporească cotele de impunere, ci Statul va avea încasări mai mari prin însu-şi sporul bogăţiei generale.

Consolidarea averilor

Revenind la impozitele directe dl ministru de finanţe a arătat că ele trebue să ţină seama, de consolidarea averilor. Azi putem face o reformă generală cu lacest caracter, deşi n'am ajuns la o consolidare complectă. Avem însă ramuri de activitate economică în plină desvoltare.

Acum 30 de ani nu s'ar fi putut pune asemenea impozite căci ele nu s'ar fi putut aşeza de cât pe veniturile agricole, pe munca agricolă şi pe salariaţii Statului.

Azi avem averi mobiliare cari pot conta, s'au sporit foarte mult proprietăţile clădite, avem industrie, mai cu seamă în Ardeal, care intră ca factor de producţiune important, împreună cu comerţul, iar în toate ramurile profesioniştilor avem o bază de organizaţie modernă.

De fapt, o impunere cuminte se face pe viaţa economică, agricolă, pe clădiri, pe muncă, pe averea mobiliară, pe comerţ şi industrie.

Desigur, averea se consolidează, dar România Mare este este într'un moment de totală prefacere, de aceea o reformă fiscală trebue astfel făcută ca să nu stânjenească desvoltarea bogăţiei generale.

In ceeace priveşte producţiunea agricolă, reforma agrară este chemată să aducă după sine cu totul alte condiţiuni ca până azi Sunt azi, după războiu, rămăşiţe de pământ ale proprietarilor mari cari sau transformat în adevărale ferme agricole, cu o cultură intensivă. Cunosc ecareturi clădite pentru exploatarea a 5000 pogoane, cari nu mai sunt suficiente pentru exploatarea a 300 pogoane! Trebuesc acum locuinţe pentru lucrători, grajduri pentru vite, etc., căci ţăranul îşi păstrează braţele şi vitele pentru propriul său pământ. Iată dar că se introduc variaţiuni de cultură noi, în afară de desvoltarea generală a agriculturei.

Suntem într'un punct de evoluţiune complectă a producţiunei agricole. Apoi, Statul nostru ia un caracter industrial pe care nu-l avea înainte, de care trebue să se ţină seamă în legiuirea cea nouă, pentru a nu-i stânjeni desvoltarea.

Desvoltarea economiei naţionale

In ce condiţiuni se face această reformă, legată de situaţia Statului nostru? Trebue să ţinem seamă că o reformă care izbeşte de fapt toate veniturile producţiunei, să nu-i paralizeze devoltarea.

Aci pare să fie greşala reformei d-lui Titulescu.

Vorbind despre această reformă, rămasă neaplicată, dl ministru de finanţe arată că se uitase să se prevadă veniturile comunelor şi judeţelor. Or, ele nu mai sunt azi ca în evul mediu celule de sine stătătoare — de multe ori în luptă cu Statul — ci organisme de viaţă locală, ale căror nevoi trebuesc împlinite, mai ales în vederea descentralizărei administrative.

Azi situaţia e anormală. In Basarabia, de pildă, Statul ia 25 bani la pogonul de pământ, dar Zemstva ia 25 lei. Iar volosta 8—10 lei. Sunt impozite fără nici o legătură între ele. In Ardeal se constată până la 700 la sută impozite suplimentare. Nu se poate trata, deci, chestiunea impozitelor, independent de veniturile comunelor şi judeţelor, ci totul trebueşte coordonat.

In reforma dlui Titulescu chestiunea comunelor şi judeţelor rămăsese în suspensiune. Dacă nu se lasă acestor organisme resurse îndestulătoare, descentralizarea administrativă nu va putea fi reală.

Impozite elementare şi venitul global

Cari sunt impozitele propuse?

1. Impozitul pe veniturile proprietăţilor agricole.
2. Pe cele clădite.
3. Pe venturile valorilor mobiliare.
4. Pe veniturile comerciale şi industriale.
5. Impzitul pe salarii.
6. Impozitul pe veniturile din profesiuni şi ocupaţiuni neimpuse la celelalte impozite.
7. In sfârşit impozitul progresiv pe venitul global.

In concepţiunea noastră este ca toate aceste impozite să formeze un tot armonic, ele sunt legate de fapt între ele şi pe cote, dar în deosebi scopul lor final este stabilirea venitului global.

S'a simplificat totul, atât în interesul fiscului, cât şi pentru că într'o ţară în care se introduce pentru prima oară impozitul pe venit, nu avem făcută educaţiunea contribuabilului, nici aparatul fiscal pentru un impozit prea complicat. De aceea s'a voit ca impozitul pe venitul global să iasă în mod firesc din celelalte impozite elementare.

Pentru ca să nu aducem un desechilibru în buget, trebue să ne bazăm pe impozitele elementare, cari sunt mai cunoscute, dar cu tendinţa de a le moderniza şi cu timpul a fi înlocuite cu singurul impozit progresiv pe venitul global.

Comunele şi judeţele vor avea o cotă asupra veniturilor cari au un caracter local. Comunelor am vrea să le dăm din impozitele pe case, iar judeţelor din cele pe veniturile agricole. Tendinţa este ca încetul cu încetul partea statului să scadă din impozitele locale şi ea să treacă în folosul administraţiilor comunale şi judeţene, cum e de pildă în Germania.

Statul şă-şi păstreze sursele cu caracter mai general, cum e venitul global, vămile, monopolurile, etc. Nu putem face acum acest lucru, dar tedinţa modernă aceasta este.

Constatările

In ceeace priveşte constatările, ele s'au simplificat, şi, în principiu, impozitele elementare adunate la un loc să formeze impozitul pe venitul global.

Idealul ar fi ca contribuabilul să nu facă nici o declaraţie, decât numai să enumere impozitele elementare cu cari e impus, şi printr'o simplă operaţie de adunare să se vadă venitul global la care va fi supus.

Simplificarea aceasta era necesară şi din consideraţia că e vorba de un impozit care se pune pentru întâia oară, şi pentru că nu dispunem de un personal fiscal care să poată aplica un impozit prea complicat, cum era acela al d-lui Titulescu.

Chestiunea cotelor de impunere

Se va găsi poate cineva că în acest anteproect nu apar cotele, a remarcat dl ministru de finanţe.

Am crezut că e mai bine să fie fixate de comisiunea de legislaţie fiscală. Sunt ramuri de venituri cari pot să dea cote mai mari. Munca omului însă, de pildă nu este încă acumulatoare de averi, şi cotele nu ar putea fi mari. N'am crezut că trebue să fixăm cotele, înnainte ca, de acord cu comisiunea financiară, să discutăm chestiunea. Inadevăr, cotele depind de bazele chiar ale impunerei, de scutirile şi scăderile ce se vor face şi de impunerea acestora legate de descentralizarea administrativă.

Dl ministru de finanţe a anunţat că s'a suprimat cu totul impozitul asupra exploatărilor agricole (cedula C. din legea Titulescu), luat după legea Caillaux din Franţa, căci, fiind suprapus peste impozitul pe renta pământului, ridica prea mult cota. Astfel, împreună cu partea judeţelor şi comunelor, impozitul ar fi fost peste 30 la sută, ceeace e prea mult.

Vorbind de sistemul adoptat în ce priveşte constatările veniturilor el se va face după aparente (chirie, comparaţii, etc.) când e vorba de micii meseriaşi, industriaşi, pe când industriaşii şi comercianţii mari, societăţile, după bilanţuri.

Dar ce rol dăm impozitului pe venitul global? El are de scop să aducă la un impozit unic general, bineînţeles când averea va fi consolidată, lăsând administraţiilor locale pe cele elementare. Lucrul nu se poate face acuma, în desechilibrarea actuală, dar el există în proiectul Costinescu.

Impozitul global, încă odată, a stăruit dl ministru de finanţe, trebue să reiasă în mod simplu şi firesc, fără să se recurgă la acea „închizaţie fiscală" atât de nesimpatică.

In al treilea rând cotele ridicate trebue puse numai acolo unde e belşug. De aceea nu luăm impozit pe venitul global până la 9000 lei şi unele impozite vor fi aşa de mici încât nu vor avea decât un caracter statistic, pentru a urmări averea în evoluţia ei. Unele sunt chiar de jum. la sută.

In sfârşit trebue prevăzută de asemenea o degrevare puternică pentru cei cari au sarcini de familie.

Nici Rockefeller, nici Lenin

Dar pe lângă rolul lui fiscal şi cel economic un impozit trebue să aibă şi un rol social. Care este rolul unei impuneri în fenomenul aglomerărei averilor? Sunt două politici de urmat. E aceea a lui Rockefeller, adică aglomerarea averilor în mâna câtorva şi aceea a lui Lenin, confiscarea lor. Le consider pe amândouă tot aşa de primejdioase.

Rolul unei impuneri pe venitul total este de a lupta contra aglomerărei averilor. Deasemenea un impozit asupra supravalorei bunurilor ar trebui introdus şi la noi. Iată de pildă proprietarul unui loc viran, a cărui valoare creşte fără nici o muncă depusă din parte-i. Nu e drept să plătească un impozit asupra supravaloarei acestui bun?

Chestii de procedură

Acestea fiind directivele generale ale proiectului, trecem la câteva chestiuni de procedură.

E mai întâi chestiunea constatărilor. Am căutat prin anteproect să dăm contribuabilului un drept de apărare mai eficace, să caracterizăm mai bine care e rolul justiţiei şi care e acela al administraţiei fiscale în fixarea acestor constatări.

In toate comisiunile de impunere contribuabilii vor fi reprezentanţi, aşa încât ele nu mai au un caracter fiscal. Impunerea nu mai trebue să fie exclusiv a ministerului de finanţe şi ea trebue să iasă din discuţiunea diferitelor interese în joc.

Deasemenea s'a separat cu totul chestiunea administraţiei fiscale de aceea a rolului justiţiei.

Apelurile şi recursurile contra impunerilor până la un venit de 15.000 lei se vor judeca de judecătorii şi tribunale locale, iar cele mai mari de o comisiune centrală. Astfel ţăranul din Hotin sau Maramureş nu va mai fi silit să vie pentru un mic interes tocmai la Bucureşti, la Curtea de Casaţie, ca azi.

Corective necesare

Ne ocupăm, a adăugat dl ministru de finanţe, de pregătirea aparatului fiscal care să aplice reforma. Nu ne facem iluzii că în 3—4 luni vom putea pregăti un personal perfect, dar cu încetul vom ajunge la formarea personalului necesar.

O consideraţiune de ordin general este că proectul de reformă se face într'un moment de absolut desechilibru al valorilor. Astfel se are în considerare că recensământul se face sub un regim de inflaţiune monetară. In ziua când această inflaţie va scădea, toţi contribuabilii se vor vedea impuşi la sume prea mari. In cursul celor 5 ani cât recensământul e în vigoare, prin modificarea schimbului se va micşora valoarea averei impuse. Ar fi o foarte mare primejdie pentru veniturile Statului în ziua când schimbul se va ameliora. De aceea trebue o politică prudentă şi în privinţa aceasta.

De aceea s'au introdus două corective în proect. După doi ani de la aplicare se va putea schimba impunerea proporţional cu ameliorarea schimbului, iar pentru unele averi se poate reduce evaluarea cu 20 la sută.

Consideraţii generale

Ca consideraţii generale o lege făcută în aceste condiţiuni anormale a cărei urgenţă e impusă în primul rând prin faptul unificărei, nu trebue considerată ca o lege complect definitivă, ci ca un prim pas către o sporire a veniturilor din impozitele directe; peste tot unde intră în joc evaluările ele vor trebui să fie modificate, odată cu schimbarea ce se va produce în situaţia generală a pieţei noastre monetare.

Nu v'am vorbit de loc de ce ar putea produce Statului această reformă, nu m'a preocupat în întocmirea ei chestiunea fiscală, ci numai să nu scădem cu nimic veniturile Statului şi să facem o parte dreaptă administraţiilor locale.

Un venit sporit al Statului provine din două împrejurări: 1. Faptului că de 10 ani nu s'a făcut nici o evaluare a materiei imposabile. Astfel pogonul care era evaluat la 15 lei venit, produce azi de zece ori atât. Creşterea materiei imposabile e simţitoare. 2. Va creşte venitul Statului din impozitul pe venitul global, şi produsul lui va putea servi pentru cheltuelile speciale lăsate de războiu.

Proectul va fi prezentat parlamentului în viitoarea sesiune ordinară, pentru ca să o putem avea în aplicare la începutul lui 1923, pentru ca la 1 Aprilie viitor să putem înscrie veniturile corespunzătoare în budget. Budgetul va fi întocmit pe 9 luni pentru ca la 1 Ianuarie 1924 să putem aplica bugetul întocmit pe anul calendaristic, ce corespunde şi cu statisticile şi cu condiţiunile ţărei noastre.

Cu aceasta dl ministru de finanţe a încheiat interesanta sa expunere.

REP.

Reversul monetei naționaliste

Patriotism de circumstanță — Cazul dela încoronare | i apelul „Gazetei Transilvaniei" pentru o în r..nire publică —

Mâne, Duminică, partidul național continuând politica sa de învrăjbire și agitațiuni, va ține la Brașov o adunare publică. Liber e partidul național să ție oricâte adunări va voi, numai să aibă cine asculta vorbele înveninate ale d-lui Vaida și cuvintele înăcrite ale d-lui Maniu. Din manifestul-invitație publicat în oficiosul naționalist, scoatem însă următoarea frază, care denotă întreaga stare de spirit a conducătorilor partidului național.

„Coborâtori ai luptătorilor cari au luat parte la toate mișcările mari ale neamului nostru ridicativă la înălțimea înaintașilor nostri și faceți să se sguduie cetatea Brașovului de entuziasmul, de voința și hotărârea voastră.

„Așezați aci la mijlocul României Mari dați pilda sfintei și sublimei iubiri de neam, de țară și Tron și arătați că temelia acestei țări trebuie să se așeze pe cinstirea de legi și pe dreptate".

Nu știm cum, dar parcă ni-am fi așteptat la un asemenea apel în zilele când se pregătiau serbările încoronării. Atunci însă partidul național tăcea, iar oficioasele „respective" găsiau să facă tot felul de cancanuri doar vor știrbi măreția zilei.

E destul să amintim că în acele zile când cu argumentele manifestului partidului național, deputatul ungur Szilágyi se pregătia să sbie re în Parlamentul din Budapesta că românii *ardeleni* au refuzat să ia parte la încoronare și nu mai pot de dor după stăpânire Ungurească, ziarele partidului național publicau că țăranii au fost duși cu plată la încoronare, iar primarii au defilat cu amenințarea amenzii de 5000 lei în desagă.

Minciuni desigur, dar minciuna prinde și ticăloșia rămâne ticăloșie.

Cetind însă rândurile citate mai sus, îndurerarea ți-e și mai mare când afli că dacă ele n'au fost scrise pentru încoronare se pot scrie fără pic de rușine pentru motive ca cele ce urmează:

„Și prin voința voastră hotărâtă, prin rânduiala minții și a purtării voastre și prin puterea glasului vostru faceți ca să se prăbușească nelegiuita guvernare de azi, aducând în fruntea țării pe oamenii încercați în marile lupte din trecut, pe cei iubiți și doriți de voi".

Este ma mult decât neîndoios că partidul național patriotismul nu-i poate servi decât în scopurile sale politice, și că el dispare îndată ce nu poate fi imediat folositor.

Desinteresarea patriotică nu e încă cunoscută în rândurile demagogiei naționaliste: cazul de la încoronare e tipic, apelul citat din „Gazeta Transilvaniei" este reversul fidel al monetei.

Repercusiunea calomniilor

Este o constatare dureroasă, că unele partide și grupări politice prin sistemul de continuă calomnie și de asiduă ponegrire a Statului și instituțiilor lui, dă un neașteptat prilej dușmanilor din afară și-a întemeiat bârfelile aduse țării contra noastră.

Am luat act cu resemnarea prevederei, cum deputatul Szilágyi și-a întemeiat bârfelile aduse țării noastre pe comunicatele și declarațiile rușinoase ale așa zisului partid național din Ardeal. Declarațiile acestui partid că minoritățile sunt subjugate în Statul nostru, că există o prăpastie adâncă între cele două lumi: a Ardealului și a vechiului regat, au fost speculate în parlamentul maghiar cu abilitatea prevăzută; și spre rușinea partidului național, dacă insinuările că minoritățile n'au participat la istoricul act al încoronării se pot spulbera prin dovezi peremtorii, nu putem avea replică la evidentele manifestări anti-naționale consacrate prin acte ce flutură în mâna dușmanului, operă de tristă memorie a unui partid care numai cu numele e românesc.

Și atunci, cu toată condamnabila atitudine a Camerei maghiare față de Statul românesc cu care se pretinde în relații de prietenie, spiritul de obiectivitate ne obligă să constatăm că între cele două greșeli, aceia a partidului național este cea de neiertat. In adevăr autorii provocărilor maghiare sunt scuzați oarecum de convingerea că în modul acesta își pot servi țara, dar oamenii partidului național nu pot avea nici odată scuza trădării intereselor de neam.

Paralel cu acțiunea nefastă a naționaliștilor ardeleni, partidul demagogiei țărăniste și al afecțiunilor internaționale își desvoltă cu o inconștientă conștiinciozitate programul care are ca deviză discreditul țării și servirea intereselor străine.

Campaniile pe cari unele ziare străine fals informate asupra situației politice din România, le întreprind contra Statului nostru, sunt alimentate de internaționalismul țărănist în plăcuta tovărășie a partizanilor regionalismului ardelean. Nereușind să-și câștige simpatia opiniei publice românești, ci din contră să-și atragă bine meritata sa blamare pentru sentimentele lor ne-românești, aceste două grupări politice miloase acum sprijinul străinătății. Și se găsesc de sigur oameni de rea credință sau creduli în etalarea infamiilor celor două partide, chiar în țările prietene nouă care să ia prin presă atitudinea ostilă țării noastre. Iată deci unde duce acțiunea inconștientă și primejdioasă a unei părți din opoziție... Nesatisfăcuți de modul cum ponegrește și discreditează țara prin mijloacele ce le utilizează acasă la noi, cere acum și ajutorul străinătății!

Dacă principiile partidului național și țărănist se bat cap în cap din toate punctele de vedere, se înțeleg în schimb de minune și aceste două partide, când e vorba de a întreprinde o acțiune comună prin care să-și batjocorească țara.

Desigur că la acest unic punct comun se gândesc, când încearcă o colaborare politică...

Plăci de geamuri, damigene, cadre de tablouri, măsuri verificate, furnizează cu prețuri moderate
Frații Ausländer
Cluj, Piața M. Viteazul 39
Telefon 954. 1582

Insemnătatea noui reforme financiare

Opera de consolidare și normalizare capătă ființă. Principiile democratice ale reformei dlui Vintilă Brătianu. Unificarea financiară și modernizarea sistemului. Echitatea repartizării obligațiilor către Stat. Rolul social al reformei

Expozeul făcut de dl Vintilă Brătianu presii cu prilejul pregătirei reformei financiare și fiscale are darul să spulbere în primul rând toate încercările opoziției de a arunca discredit asupra guvernului în general și asupra ministerului de finanțe în special. Reforma pregătită de dl Vintilă Brătianu corespunde atât necesităților democratice ale vremii cât și nevoilor imediate ale țării.

In primul rând trebuia rezolvată chestiunea unificării impozitelor. Un firesc spirit de justețe impune ca toți fiii acestei țări să plătească în mod egal obligațiunile bănești către stat. Cele două guverne cari s'au perindat la cârma țării după unire până la venirea guvernului actual, n'au făcut nimic pentru rezolvirea acestei primordiale probleme. Guvernul Vaida cât a stat la putere nu s'a gândit la unificare. E în destul cunoscută măsura prohibitivă a dlui Bontescu față de vechiul regat, ca și dezordinea care a domnit la ministerul finanțelor sub ministeriotul dlui Vlad.

Abia după căderea dela putere a guvernului Vaida, partidul național s'a gândit la problema unificării, dar și atunci numai pentru a se opune din răsputeri oricărei încercări de unificare. Din această chestiune partidul național și-a făcut o admirabilă platformă electorală, căreia i se preta de minune politica sa de duplicitate. Astfel nu arare ori s'au văzut fruntași ai acestui partid protestând în potriva faptului că ardelenii plătesc dări mai mari decât cetățenii vechiului regat, deși partidul național n'a făcut nimic cât a stat la putere iar când a fost în opoziție sub guvernul Averescu s'a pus de-a curmezișul oricărei încercării e unificare.

Firește că acum în urmă guvernul liberal era învinuit de această stare. Faptele însă vin să dovedească contrariu afirmațiunilor mișelești ale demagogilor partidului național. Unificarea impozitelor se va face după cele mai civilizate și democratice norme. Din cele patru feluri de legislație fiscală actualmente în vigoare în România, proectul întocmit de dl Vintilă Brătianu a ales tot ce era mai bun, mai modern și mai conform cu viața noastră socială, întocmind totul într'un întreg perfect armonic. Legea astfel concepută nu noate fi decât o garanție mai mult pentru prosperitatea României în viitor și normalizarea ei astăzi.

Dar valoarea de căpetenie a reformei dlui Vintilă Brătianu rezidă în concepția pe cât de originală, pe atât de echilibrată care stă la baza viitoarei noastre legislațiuni financiare și fiscale. In expozeul făcut presii ministrul finanțelor a lămurit că

„România are nevoie de o politică financiară pe baze economice, iar nu de o politică fiscală bazată pe cote".

Dela acest principiu se detașează deosebirea fundamentală dintre legea dlui Titulescu și cea de acum a dlui Brătianu.

Dl Titulescu săvârșise greșala de a reduce veniturile Statului la dări sub diferite forme și taxe incasate. Legea sa ar fi putut aduce în primii ani de aplicare venituri însemnate, sistemul însă ar fi dus la o micșorare din an în an a acestor venituri, datorită faptului că se baza pe incertitudini financiare.

După principiul dlui Brătianu se creiază Statului o sursă de venit stabilă din fiscul strict necesar (șase forme de impozite) și se urmărește cu atenție contribuția bogățiilor naturale ale țării la însăși avuția națională. România, în urma împroprietăririi țăranilor tinde să iasă din categorisirea de țară „eminamente agricolă", industria și comerțul vor lua o întinsă desvoltare. De aceasta nu poate să rămână strein legiuitorul de astăzi al așezărilor viitoare. Cu legea astfel întocmită obligațiunile bănești ale cetățenilor față de Stat sunt cu mult ușurate, iar tezaurul public va fi contiinuu și bine alimentat de către resursele economice ale legii.

Dacă pentru viitorul nostru economic și financiar legea domnului Vintilă Brătianu este singura chezășie de progres, pentru demagogia politică ieșită din războiu ea este o adevărată nenorocire. Această demagogie își făcuse din reforma financiară una din cele mai importante plattforme electorale. Cu rea credință sau din pură ignoranță se aruncau dela înălțimea tuturor tribunelor oratorice cele mai ciudate soluții financiare. Domnul Vintilă Brătianu a arătat în expunerea sa cât de greșite s'au dovedit cele două concepții extremiste în materie de finanțe: capitalismul egoist al politicei lui Rockefeller și comunismul distrugător al lui Lenin.

O politică financiară democrată trebue se stabilească un just echilibru între aceste două extreme, iar legea dlui Vintilă Brătianu rezolvă admirabil chestiunea repartiției obligațiunilor către stat după puterea de productivitate (deci de venit) a fiecărui cetățean în parte. Cotele se vor repartiza graduat, neînsemnate pentru veniturile mici și mijlocii, urcând până la 35 la sută pentru veniturile mari și deci mai ușor realizate.

Cu acest sistem se vor împiedeca aglomerațiunile de capitaluri mari în câteva mâni evitându-se neplăcerile sistemului Rockefeller, dar se va scuti societatea românească de urmările fatale ale sistemului Lenin.

In acelaș timp se va păstra instituția capitalului mijlociu și rulant care este baza oricărui posibilități de progres real într'o societate democratică.

O învinuire întemeiată

D. Iuliu Maniu în declarațiile făcute ziarului „Adevărul" își exprimă mirarea de învinuirea ce se aduce partidului național de a fi alarmat streinătatea asupra situației politice interne de la noi.

Fără a ne ocupa de expunerea d-lui I. I. C. Brătianu, la care se referă șeful partidului național, noi afirmăm că oricine ar avea dreptul să învinuiască partidul național, că în lupta lui pentru a-și apăra interesele, n'a cruțat nici un mijloc, chiar și pe acel de a apela la ajutorul streinătății.

Și ne bazăm afirmațiunile noastre atât pe cele publicate de ziarul „Patria", cât și pe amănuntele publicate în ziarele streine. In legătură cu aceasta ne amintim perfect, că în campania eletorală, oficiosul partidului național în loc să fi dus o luptă de principii și idei menite să contribuie la apararea intereselor țării, dimpotrivă tot timpul n'a făcut decât să recurgă la tot felul de amenințări și insinuațiuni. Astfel sunt încă recente în mintea tuturor articolele „Patriei", care întrezăreau posibilitatea unui „scandal european„ în cazul când dezideratele politice ale partidului național nu vor fi aduse la îndeplinire. Fapt caracteristic al acestor lamentațiuni și amenințări era că ele apăreau în preajma ținerei conferinței de la Genova. Când această atitudine a conducătorilor partidului național e cunoscută îndeobște, fiecare dintre noi e îndreptățit să-l acuze, că intenționează de a recurge la ajutor strein.

Dar o dovadă mai evidentă, că streinătatea era informată asupra atitudinei partidului național, rezultă din articolele ziarelor streine, care în repetate rânduri s'au ocupat de situația politică din țara noastră. Așa de pildă „Journal des Debats", referindu-se la un raport publicat de presa sovietică, afirma că propaganda bolșevică poate găsi în România un teren prielnic, datorită concepției politice a partidului național. Acelaș ziar ocupându-se de situația politică din provinciile din nou alipite în statele succesoare, în constatările lui, confirma starea de nemulțumire a fruntașilor ardeleni față de noul lor stat.

Acestea sunt fapte care nu pot suferi nici o dezmințire și care în nici un caz nu ar putea scuti partidul național de responzabilitate în fața opiniei publice românești.

Salonul de mode pentru dame
MOLDOVAN
s'a mutat în Piața Unirii 10
Execută prompt și cu prețuri avantajoasă ori ce lucrare după cele mai noi modele Engleze și Franceze.
Lloyd 1085 2327

Informaţii

Consistorul superior bisericesc a fost convocat pe ziua de 15 Noembrie în sesiune ordinară de toamnă, iar Sfântul Sinod pe ziua de 22 Noembrie.

*

Dl profesor dr. Cantacuzino a fost însărcinat de guvern să semneze convenţia sanitară cu Polonia.

*

Printr'un ordin al direcţiunei generale C. F. R. au fost anulate toate ordinele de încărcare cu precădere date de ministerul de comunicaţii, de regionale sau de direcţiunea generală.

*

Intors în Franţa, mareşalul Foch a declarat: „Păstrez o micătoare amintire de calda primire ce mi s'a făcut în România şi sunt convins că prietenia franco-română este realitate absolută pe care se poate bizui."

*

Guvernul iugoslav a făcut cunoscut, guvernului român că a desfiinţat permisele speciale cari se cereau pentru navigabilitatea pe canalul Bega şi Dunărea în porţiunea ce aparţine Iugoslaviei.

*

Dl Ioan Opriş, a fost numit pretor la plasa Cristur (Odorhei) în locul d-lui Ioan Ghilezan, demisionat.

*

Dl Ioan Gridan a fost numit asesor I la sedria orfanală a judeţului Tret-Scaune, în locul vacant.

*

Dl Tiberiu Oprea a fost numit subsecretar ministerial cl. VIII, gr. I. în locul vacant, repartizându-se cu serviciul la direcţiunea administraţiei judeţene şi comunale din ministerul de interne.

*

Adunarea de ieri a Camerei de Comerţ din Arad a hotărât să intervină la ministerul respectiv pentru a se lua din mâna oficiilor vamale vămuirea coletelor postale şi a se încredinţa, după sistemul vechi, poştei.

*

Mâine, Duminecă, la orele 10 a. m. se va ţinea la primărie adunarea extraordinară a asociaţiei locale a inginerilor.

*

Intr'o comună de lângă Sovata s'a descoperit un izvor de gaz metan cu ocazia săpăturilor unei fântâni.

*

Serul antisifilitic „Trepol" al profesorului Levaditi, probat cu deosebit succes la Paris şi Berlin, a fost acum trimis şi la Oradea-Mare pentru a se face încercări cu el. Informaţiunea care ne anunţă aceasta afirmă, că în curând „Trepolul" va fi trimis şi Clinicei din localitate.

Se aduce la cunoştinţa tuturor streinilor că conform ordinelor superioare, cererile pentru rămânerea în ţară trebuesc să fie înaintate pe cale ierarhică, adică Serviciilor sau Brigăzilor de Siguranţă din oraşele unde domiciliază.

Cei cari nu se vor conforma şi vor înainta cererile direct la Inspectoratul General de Siguranţă ori la Minister vor fi consideraţi ca contravenienţi la legea pentru controlul streinilor şi după ce vor fi pedepsiţi vor fi invitaţi să părăsească ţara.

*

Pentru copiii săraci defectuoşi în vorbire se va deschide un curs gratuit în Institutul surdomuţilor, în Calea Dorobanţilor Nr. 38.

Deschiderea cursurilor se va face Mercuri 1 Noemvrie dela 2 şi jumătate până la 3 şi jumătate.

*

Dr. GHEORGHE GÂRDA, avocat în Făget, deputatul Fagetului, caută *Candidat de avocat.*

■

Baia „Diana" este deschisă Miercuri şi Vineri pentru dame Marţi, Joi, Sâmbătă şi Duminecă pentru domni. Băi sunt zilnic; afară de Luni. 33

■

Numai Doamnele şi Domnişoarele au acces la Salonul de Coafură şi Manicură. PASCU & ERDELYI, Cluj, Piaţa Unirei 23 (în pasaj).

■

Dr. Lăzărescu, şef-medic al Casei Cercuale, Specialist în boale interne şi Venerice Consultă între orele 3—5 şi 7—8 p. m. Str. Iuliu Maniu 40. 439

*

In oraşul nostru iarăşi să pot căpăta

Specialităţi de lichieruri Zwack,

Unicum,
Cacao-chouva,
Cocktail,
Ivette,
Chypre,
Gin, etc., etc.

în calitatea originală

şi cunoscută din timp normal. □

2237

*

Uzinele „BABI" Werk

RAPAPORT JOZSEF, Fabrică de mobile de fier-bronz şi căruciore pentru copii. Timişoara, strada Moţilor Nrul 1. (1563)

CIORAPII Lloyd 147 1690

Fraţilor SANDOR

sunt de cea mai bună calitate Cluj, Calea Regele Ferdinand 1

Nici când şi nicăirea

nu s'au putut căpăta gata

paltoane, pardesiuri

şi vestminte bărbăteşti aşa bune ca acuma la firma 2286

Katz si Mendel

Cluj, Piaţa Unirei No. 10

Asortiment mare de Ştofe.

Saci, Musamale

Cumparare. ♦ Vânzare.

Institut de imprumut.

Atelier de reparatie.

2186

IZSÓ ALBALA

Timişoara II., Piaţa Traian 2

Adr. telegr.: ALBALA Timişoara-Fabrica.

Mare asortiment de blănarii şi paltoane de toamnă şi iarnă pentru dame la firma

Diamantstein si Moskovics

Cluj, Calea Reg. Ferdinand fost Wesselényi Miklós 25 (vis-a-vis cu posta) 2032

Pentru comercianţi, la comandă mai însemnată reducere de preţuri

„Kristály"

fabrică de spalat cu aburi, şi de văpsit Cluj.

văpseşte şi curăţă, lână, mătasă, materii de bumbac, tort şi blănuri. □ Pachetele postale să expediază regulat Telefon 500.

Lloyd 557 1811

Cum s'a produs noua explozie dela Lupeni

Panica în regiune — Răspunderile

Asupra nenorocirii dela Lupeni, primăm următoarele amănunte:

Marţi 24 crt. la orele 3 d. a. câteva echipe de lucrători în număr de 127, au intrat în mina „Ilona".

O grupă izolată, de nouă oameni, a intrat în galeria No. 3.

La orele 3.20 şeful echipei a eşit din mină.

In intervalul acesta, lucrătorii au făcut să explodeze dinamita.

Cum cantitatea gazului metan era în mină foarte mare, scânteile produse de dinamită, au provocat o explozie.

Norocul a făcut ca cei 127 lucrători, să se afle în galeriile suprapuse la 60 metri deasupra şi ca aceste galerii să nu aibă contact între ele.

*

In primul moment s'a crezut că toţi minerii sunt pierduţi.

Panica

Vestea nenorocirii s'a întins ca fulgerul în toată regiunea.

In câte-va minute au venit la locul nenorocirii toţi lucrătorii celor lalte mine.

Toată lumea de prin prejur fusese cuprinsă de o groaznică panică.

Peste o oră lucrătorii din mina No. 2 au eşit la suprafaţă.

*

A doua zi la 7 dimineaţa au fost scoşi din mine cadavrele complect carbonizate a 8 lucrători.

Ei formau cea mai bună echipă din Lupeni.

In urma lor rămân 3 văduve şi 10 copii.

Răspunderile

In urma primelor cercetări, ancheta a stabilit că explozia se datoreşte neglijenţei personalului technic, însărcinat cu luarea de măsuri contra accidentelor.

Această explozie fiind a treia în curs de câte-va luni şi în care timp nu s'au luat măsuri pentru asigurarea vieţii muncitorilor, aceştia au hotărât să nu mai intre în mine până ce nu se vor lua măsuri suficiente.

Hotărârea a fost comunicată tuturor muncitorilor minieri.

Inmormântarea victimelor

Ancheta se face de către procurorul din Deva şi inspectorul general al minelor.

Eri Vineri la orele 1 d. a. a avut loc înmormântarea victimelor.

Lucrul a fost suspendat în toată regiunea de pe valea Jiului.

Să cumpărăm 1733 dela Drogueria

„EMKE"

Proprietarul firmei: Barkóczy Alexandru.

Preţuri eftine. Mare asortiment. Serviciu regulat.

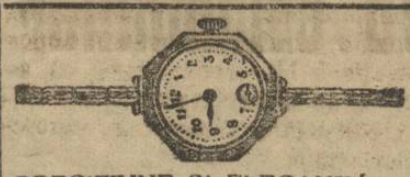

„LONGINES"

Ceasornice de buzunar

Ceasornice-brăţară

— în argint, aur, platină —

PRECIZIUNE ŞI ELEGANTĂ CELE MAI NOI MODELE

Se găsesc de vânzare numai la

Fenyő & Braunfeld

Bijoutieri

CLUJ, Piata Unirii. — Telefon 643 şi 850.

In curând apare la CLUJ

„CULISELE"

Revistă de Teatru, Muzică şi Arte frumoase, în limbele română şi ungară.

Director: LEONARD PAUKEROW.

Reclama 2421

2324

CORON BLEU

(de alabăstrit rufele)

Albrastu mirositor Cerneală, vopsea pentru stampile, lac în toate culorile. Hârtie pentru stârpirea mustelor. Vopsele pentru padiment. 1357

Calitate garantată.

Cele mai eftine preţuri.

„LUXOR"

Cluj. 12-97

1290-3

Lemne de foc transportate la domiciliu: 4 metri amestecate . . . . . Lei 500.—
4 metri fag sau stejar despicate Lei 650.—

Dela Consiliul de Război

Procesul Col. Dospinescu

Ziua V-a

Ședința se deschide la ora 8 și jum. a. m. Martorii Lăpușan și Vulcan, ambii agenți de siguranță la Satu-Mare, declară că au arestat pe Herșcovici, dar el a evadat fără să-i fi înlesnit cineva fuga.

Wlatinschi Ștefan, comerciant de sticlărie din Satu-Mare, declară că anul trecut, autoritățile îi închiseseră magazinul, pentrucă vânduse catenelei „Victoria" niște pahare cu inscripția: „Nicăeri nu se trăește mai bine ca în Ungaria". După 14 zile, dând 1000 lei colonelul Dospinescu, a putut să-și deschidă magazinul.

Weiss Elemer, din Satul-Mare, afirmă că a dat niște mobilă cu împrumut domnului colonel, pe cari nu i-a dat-o în aceiaș stare.

Dl Ferenț, primarul orașului Satu-Mare, declară că domnul Dospinescu ca membru al comisiei de cuartiruire n'a făcut niciodată vr'o intervenție pentru cineva.

Mereț Iosef, afirmă că a dat 3200 lei lui Wasservogel pentru scutirea fiului său de recrutare. Nu știe dacă acesta a dat banii cuiva și nici pe maiorul Popovici nu-l cunoaște.

Hormoroș Ghiula a dat 5000 lei lui Wasservogel spre a fi trecut dela artilerie la călărași cu schimbul. Cine a luat banii nu știe.

Stolnici, brutar din Satu-Mare, spune că atunci când a fost închis la comenduire a dat 10 000 lei garanție lui Dospinescu spre a fi eliberat. Peste cătva timp garanția i-a fost restituită.

Donar Ștefan și Sibok declară că au dat 1500 lei acuzatului maior Popovici spre a putea, primul să capete un pașaport.

Martorii Muscă, Kerteș, Em. Endre și Iacopovici declară, că au dat bani unui individ Janek spre a fi scutiți de Recrutare. Ne fiind scutiți și-au primit fiecare banii înapoi.

Solay declară, că a fost scutit de armată, însă n'a dat nimănui un ban. Grefierul Lt Popovici citește depozițiile martorilor absenți, Rosenfeld, Koloman, Pop Victor, Plotonier Chițulescu și Wasservogel soldat, telefonist la comenduire, cari între altele spune că Herscovici avea intrarea liberă ori când în biroul d-lui Colonel.

Martorii apărării.

Judecător Macedonescu, declară că a cunoscut pe col. Dospinescu destul de bine și nu poate să creadă cele ce i se impută.

Mai spune că cele arătate de Ludovic Comșa (proprietarul lui Dospinescu) d-lui G-l Petala în reclamație, nu pot fi considerate decât o calomnie.

Col. Petrovicescu, afirmă că Comșa n'a dat nici un ban lui Dospinescu pentru a i se da locuința.

D-l G-l Butunoiu fost Cdt al gărnizoanei S. M. afirmă, că tot timpul cât a stat în acel oraș nu i-a reclamat nimeni pe Col. Dospinescu, din contră toți i-l lăudau. Mai adaugă că Col. Dospinescu este un excelent militar.

D-l Medic Maior Califariu. In desele vizite medicale făcute de subsemnatul în lagăr, n'am auzit pe cineva să se plângă contra Col. Dospinescu.

Totdeauna când am cerut ceva în interesul serviciului dela Dospinescu am fost imediat satisfăcut, fapt ce m-a făcut să recunosc în d-sa pe adevăratul militar.

Dl Col. Cernăuțeanu T. declară că a rugat pe col. Dospinescu să libereze doi deținuți din lagăr, N'a servit și n'a primit încă nici un ban pentru acest lucru. Nu cred în acuzațiile ce i se aduc, deoarece tot timpul a dat probe de mult cavalerism.

Dl Col. Weber din Satu Mare spune că tot timpul Col. Dospinescu a fost simpatizat de populație pentru felul său de a se comporta. Nimeni nu s'a plâns vre'o dată contra d-sale. Faptul că azi e la bara acuzării n'o atribui decât unor calomniatori. Azi la ora 8 jumătate a. m. ședința va continua urmând a fi ascultat General Anastasiu.

*

Tot în legătură cu acest proces primim în ultimul moment o telegramă de la dl Colonel Abegg, com. brigăzii 44 de infanterie, prin care d-sa desmințe declarația ce ar fi făcut-o la proces și inserată și în darea noastră de seamă din Nr. 644, cum că d-sa „nu crede în acuzările aduse lui Dospinescu".

Rep.

Succesele unui cântăreț român la Budapesta

După informațiuni din Budapesta tenorul român **Mihail Nasta** repurtează succese strălucite pe scena operei din capitala maghiară, în „Aida". Buna primire pe care i-o face publicul este inexplicabilă, fiind poate primul român, căruia Budapesta îi aduce ovațiuni. Nu credem însă, că acest început înseamnă o mai înțelegătoare atitudine a Budapestei față de noi.

Comemorarea lui Molière la Cluj

Facultatea de filosofie și litere locală a luat inițiativa sărbătorirei tricentenarului nașterii lui Molière printr'un festival ce va avea loc Sâmbătă 4 Noembrie ora 8 p. m. în sala Teatrului Național cu următorul program:

1. O cuvântare ocazională ținută de dl prof. Oprescu.
2. O cuvântare ocazională ținută de dl prof. X. Auger.
3. Incoronarea bustului lui Molière.
4. „Vicleniile lui Scapin" piesă.

Prețurile biletelor vor fi cele obișnuite.

Uniforme scolare, Raglanuri

au sosit în mari cantități diferite la

1588

M. Neumann

Cluj, Piața Unirii No. 14

Telefon 431

Ultime informații

(Prin fir special dela coresp. nostru din București)

Ora 2 p m

In urma ploilor, Direcțiunea Generală a C. F. R. a luat dispoziționea, ca trenurile de persoane pentru Predeal, Brașov, Oradea-Mare să treacă podul dela Valea-Largă prin împingere. — Trenurile accelerate 9 și 10 să fie îndrumate pe linia Piatra-Olt—Sibiu—Copșanică. Trenul expres, care pleacă Duminica din București va porni pe linia Craiova—Timișoara—Arad. Trenurile de marfă nu vor merge de cât până la Comarnic.

■

Azi a sosit la București marele financiar Zaharoff. El este bolnav. Tot la București se află și financiarul englez Chaudel, un alt membru al grupului financiar cu care s'a încheiat consolidarea bonurilor de tezaur.

Ministru Românie la Paris, d. Victor Antonescu rămâne în Capitală încă câtva timp. Toate acestea se pun în legătură cu contractarea unui împrumut englez pentru refacerea căilor ferate române.

*

Vizita primministrului bulgar Stambulinsky la București se interpretează în cercurile diplomatice în senzul că Bulgaria are intențiunea să intre în Mica-Antantă.

Se afirmă că guvernul cehoslovac a admis în principiu intrarea Bulgariei în Mica-Antantă. In acest sens se vor face demersurile necesare la București. Din București, Stambulinsky va pleca la Belgrad.

■

Guvernul român a fost înștiințat azi dimineață că în Cadrilater au fost prinse și arestate numeroase bande de comitagli. Arestările s'cu făcut în urma măsurilor energice luate de autorități care cred că au stârpit de data aceasta bandele din Cadrilater.

*

Comisarul sovietelor pentru afacerile externe, Cicerin a declarat la Varșovia că alianța româno-polonă provoacă îngrijorare la Moscova, căci această alianță un caracter ostil față de Rusia soviet.

*

Oficiosul bolșevic „Isvestia anunță că guvernul sovietic a propus României încheierea unui pact de neagresiune. Până în prezent guvernul român nu a răspuns la această propunere.

*

Paris. — Azi s-au trimes invitațiuni pentru apropiata conferență orientală care va avea loc la Lausanne, la 13 Noembrie. Vor participa între alte state și România, Jugoslavia, guvernele din Constantinopol și din Angora.

Sosirea Reginei Elisabeta la Atena

La sosirea reginei Elisabeta a greciei, noul prim ministru elen într-o alocuțiune ținută la gară a urat bun sosit reginei, sfătuind-o să amintească regelui că este un suveran constituțional.

Femeile din Atena au făcut Reginei o primire entuziastă.

*

Constantinopol. — Se anunță descoperirea unui complot politic la Atena.

In legătură cu această descoperire a fost expulzat din Atena de către guvernul revoluționar prințul Andrei, fratele ex-regelui Constantin, iar foștii miniștri Baltazis și Valdikis au fost arestați.

O altă telegramă, anunță însă că în urma mandatului comisiunei de anchetă a responsabilității de război, prințul Andrei a fost arestat. El va fi închis în palatul prințului Nicolae.

*

Constantinopol — Din Angora sosește știrea ca ministrul de externe kemalist Jufus-Kemal și-a dat demisia.

Succesorul lui De Facta

Roma — Guvernul italian și-a dat demisia, pentru că fascistii au amenințat că vor porni contra Romei. Succesorul primministrului demisionat de Facta va fi Giolitti, Dânsul tratează de 2 săptămâni cu fasciștii. Octogenarul bărbat de stat este gata să-și ia răspunderea situației grele din țară.

*

Constantinopol — Hamid Bey a declarat guvernului turcesc din Constantinopol că guvernul din Angora nu va recunoaște plățile făcute de guvernele sultanului.

*

Londra — Regele Angliei a semnat astăzi proclamația prin care disolvă parlamentul.

Irlanda de sus nu va mai fi reprezentată în viitorul parlament.

Un consulat cehoslovac la Oradea-Mare

Știri din Praga ne informează, că negustorii cehoslovaci, în urma unei anchete întreprinse în România, au început demersuri la guvernul lor pentru înființarea unui consulat cehoslovac la Oradea-Mare și a unui depozit liber de vamă la Cluj.

Se capătă și engros!!!

Jucării pentru copii, lucruri pentru decor și articole de manufactură. Au sosit mare asortiment de recvizite școlare

La firma Eisenstädter Fülöp și soți,

CLUJ, Strada Regina Maria (fost Deák Ferencz) No. 13

1812 **Se capătă și engros!!!**

Fratii Deutsch

casă internațională de expedițiune.

Fondata in 1904.

CLUJ, Piața Unirii 26. WIEN, Rotensturmstrasse 27. BUDAPESTA Rákóczi-ut 6.

BRAȘOV, Purzengasse. ORADEA-MARE, Str. Rákóczy 24. ORȘOVA, Cheiul Dunări. ARAD, Str. Gheorge Lazar (Simonyi-utca) 13

In schimbul unor depuneri fixe angajam spediții la termen din UNGARIA—AUSTRIA—GERMANIA și CEHOSLOVACIA în ROMÂNIA și viceversa.

Expoziturî și reprezentanțe în toate orașele mai mari din Europa și la toate gările de frontieră române, maghiară și austriece. **Are cel mai vechi birou de control al hârtiilor de trăsură din România. Corespondență română, germană, maghiară.**

Lloyd 956 2110

Prima fabrică de ghips, (ipsos), îngrășământ artificial de pământ și produse chimice

I. KRAMER

AGHIRIȘ jud. Cojocna.

PRODUCE: Ghips pentru modele la fabrici de țiglă
Ghips pentru pardosel.
Ghips pentru forme dentistice.
Ghips de stacatură (de edificat).
Ghips Albastru pentru figuri și obiecte de artă.
Ghips crud pentru diferite întrebuințări.
Ghips pentru îngrășământul pământului.

2057 **CIMENT ENGLEZESC.**

Familia Virgil Chirțiescu are nemărginita durere a anunța perderea iubitului lor fiu

Victor

săvârșit din viață el în 27 Octombrie 1922 în vârstă numai de un an.

Inmormântarea va avea loc la Cimitirul din Cluj Duminecă 29 crt. ora 3 p. m.

100 kg. fag sau stejar despicat tăiate Lei 40
100 kg. lemne mestecate . . . . . Lei 34

Depozitul de lemne Mauritiu Frenkel

Telefon No. 401 și 290.

Loyd 2721 1553

Noui dispoziţiuni pentru descărcarea mărfurilor Cfr.

Incepând dela 15 Oct. s'au pus în aplicare nouile dispoziţiuni pentru descărcarea mărfurilor la CFR, dispoziţiuni ce modifică regimul aplicat până acum care a creiat multe nemulţumiri prin monopolul înfiinţat de direcţiunea generală CFR în avantaju! diverşilor concesionari de camionaj.

Modificarea dispoziţiunilor ante are e cuprinsă în art. VI care spune:

Toate mărfurile sosite, de mică iuţeală şi de mică iuţeală, de clasa I şi clasa II, coletele cu timbre de francare şi mărfurile adresate „Gara-restant", se descarcă obligator de CFR şi vor fi transportate la domiciliul destinătarilor prin serviciul de camionaj CFR, unde există un astfel de serviciu.

Destinatarii pot să-şi ridice singuri mărfurile sau să se servească de alţi întreprinzători de comionaj decât acei ai căei fiaie dacă vor cere înscris staţiuni acest lucru. Semnătura din cerere trebuie legalizată. Ce erea se va face odată pentru totdeauna, iar nu pentru fiecare transport în parte.

Destinatarii cari nu-şi vor ridica mărfurile în timpul liber de magazinaj prevăzut de tarif, pierd pentru totdeauna dreptul de a-şi ridica singuri mărfurile, cari vor fi date din officiu serviciului de camionaj CFR, spre a fi transportate la domiciliul destinatarilor, iar cele ce nu se pot elibera vor fi tratate conform § 61 din regulamentul de transport.

In staţiunile unde nu există serviciul de camionaj CFR, mărfurile de mai sus, dacă nu vor fi ridicate de destinatari în termenul prevăzut de tarif, se vor trata conform regulamentului de transport.

Timpul fixat pentru descărcare şi ridicare (punctul 10 se suspendă în zilele de Dumineca şi sărbătorile legale.

Pentru durata operaţiunii vamale, fie la frontieră, fie la destinaţie, se fixează timpul liber de locaţie de 24 ore. Vagoanele încărcate cari vor sta la frontieră, import şi export, mai mult de 24 ore din cauza vămuirii se vor impune la taxe de locaţiune de 100 lei de vagon pe zi.

După cum se vede şi noulle dispoziţiuni menţin obligaţia nedreaptă ce se impune comercianţilor şi caselor de expediţie de a plăti taxa de locaţiune de 100 lei pe zi chiar când vama reţine vagonul nedescărcat sau marfa în magazie.

Noulle dispoziţiuni cuprind şi eventuala revenire la cele anterioare, pe cale de decizie ministerială, dacă aplicarea noului regim va prilejui abuzuri.

Nr. 26040 şi 26161—1922

Publicaţie de licitaţiune.

Spre cunoştinţa generală să publică, că în ziua de 7. Noemvrie oara 11 a. m. se va ţinea licitaţiune publica cu oferta închise; pentru darea în intreprindere a lucrărilor de văpsit dela laboratoarele de igiena din str. Bălcescu No. 6.

Tot în aceeaş zi se va ţinea licitaţiune la oara 12 a. m. şi pentru darea în intreprindere a lucrărilor de reparaţie ce sunt a se executa la spitalul judeţan Aiud.

Ofertele se pot înainta până la 7 Noemvrie oara 11 a. m. la Divizia technică igienica (Inst. Pasteur), unde se vor deschide.

Pentru licitaţiune sunt în vigoare art. 72-85 din legea Contabilităţii publice.

Informaţiuni mai detailate se pot primi la Divizia Technică Igienică în oarele de lucru, iar pentru reparaţiunile ce sunt a se executa la spitalul judeţan Aiud, se pot primi şi la Direcţiunea acelui spital.

Cluj, la 25 Octomvrie 1922.

Inspector General: Dr. GANE m. p. — Şeful Diviziei Tech.: Ing. IVASCU m. p.

2326

ADMINISTRAŢIA UNIVERSITĂŢEI DIN CLUJ.

No. 129—1922 Adm. Univ.

Licitatiune.

In conformitate cu ordinul Rectorului Univ. No. 1937 din 26 Septemvrie 1922 şi conform dispoziţiunilor art. 48 din legea asupra contabilităţii publice să pune în vânzare cu licitaţie publică cazanul vechi, care a fost scos dela Institutul de Anatomie.

Licitaţiunea se va face la 4 Noemvrie 1922 ora 10 a. m. în Institutul de Anatomie al Univ. din Str. Babeş.

Reflectanţii pot cerceta cazanul între orele oficiale la susnumitul institut.

Cluj, la 20 Octombrie 1922.

2302 Administratorul Univ. **C. Mureşan.**

195 Lei Duzina Panglici p. Masini de Scris
în toate dimens. copiative şi necopiative
De vânzare in asortiment în
„Select" International Machine Company
Str. Clemenceau No. 11 (Corăbiei). Telefon 34-44
Strada Episcopiei No. 1 (sub Athenée Palace). — Telefon 59—83
Se fac expediţiuni şi'n provincie 231

Higiena şi Frumuseţea
Veţi avea în totdeauna **un ten curat şi alb, o pielita moale şi fina.**
Vă veţi păstra **tinereţea şi frumuseţea** întrebuinţând la **toaleta D-V.**
neîntrecuta 2214
Crème Simon
PARIS
IN TIMPUL IERNII ea este fără pereche contra PIELII INĂSPRITE, CRAPATE ŞI A DEGERATURILOR.
PUDRA si SAPUN

Uzoni & Tana
Intreprindere electrotechnică şi de specialităţi.
CLUJ, Strada Iuliu Maniu 17
Telefon 210
Intreprindere aranjamente electrice.
Totfelul de reparări electrotechnice curăţiri şi transformări pentru maşini de scris şi maşini de birou, maşini de fiert şi vase de încălzit pe lângă preţurile cele mai avantajoase.
Se pot căpăta rechizite, părţi şi benzi pentru maşini de scris. 2294

Blănuri pregătite artistic.

Modeluri originale!
2080
LOUIS DERI
CLUJ, STR. MEMORANDULUI No. 3

La magazia de modă
EUGEN SZABO
Cluj
Str. Reg. Ferdinand No. 5
mare vânzare de
Flanel bun pentru haine Lei 33·—
Parchet Lei 31·—
Flanel tenis lat Lei 31·—
Stofă de lână dublă Lei 75·—
Stofă de lână de 140 cm. lată Lei 95·-
Stofă bună pentru paltoane 140 cm. lată Lei 225·—
Plüs lat de Silschin pentru paltoane Lei 550·—
Stofă engleză pentru bărbaţi 150 cm. lată Lei 135·—
Mare asortiment de stofe, mătăsuri şi çatifea
2161

Preţuri fixe şi solide!!
La magazinul de mode
NICOLAE VOITH
Piaţa Unirei 14.
Seviot bleumarin pentru institute Lei 125·—
Stofă pentru paltoane lat. 140 cm. . . Lei 195·—
Barchet de Goldberger cu diferite desenuri Lei 51·—
Broboadă (şal) de lână Lei 37·—
Sifon nesorobit. cal. de bună Lei 37·—
Plapome cloth în toate culorile.
Flanele pentru tenis ori ce calitate.
Mare asortimente de căptuşală pentru paltoane.
Catifia şi mătasă
Mătăsuri în toate culorile.
Lingerie pentru dame.
Preţuri fixe şi solide!!
2161

Mica publicitate

Vânzări și Cumpărări

VILĂ FRUMOASĂ cu 4 camere, bucătărie, baie, antișambră și dependințe, grădină cu flori și totfeliul de pomi roditori, de vânzare în str. Andrei Mureșan. Cumpărătorul o poate ocupa imediat. Informațiuni dă biroul Dr. Iuga, str. Iuliu Maniu 3. Et. I. Totacolo și alte case de vânzare în străzile Vlaicu, Memorandului, Drăgălina.

CĂȚĂI rasă adeverată lup de vândut str. Hășdău (Kökert) 25.

Închirieri:

CAUT CAMERĂ mobilată. Plătesc bine, ofer și avantagii. Adresa la ziar sub V. P.

Diverse:

SE PRIMESC abonamente pentru vipt bun ardelenesc. Adresa Strada Regală No. 5 partier 3.

Am deschis

în Str. Iuliu Maniu No. 1 în localul fostei tutungerii sub conducerea lui Alexandru Böszörményi **salon de coafat** și de manicür pentru dame aranjat modern. Rog sprijinul Onoratului public

Cu stimă

2283 **Maria Gacser.**

Prima fabrica Ardeleană de juvaere

Cluj, Str. Xenopol (Szappan-u.)
Telefon 213.

Ține constant în depozit lanțuri, fabricat propriu, inele, brătare etc. Execută tot felul de lucrări de această branșă, transformează și repară.

Aur de dentistică și forosturi! Sârmă și placă de aur și argint. Schimb de zdrobituri de aur. 1845 Lloyd 641

Industria Sârmei S. A.

Centrala: Cluj, Calea Victoriei 29 (căsuța postală 12).
Telefon: 347.
Adrs. telegr: Ferrum.
Fabrica: Ghiriș-Arieș (Gara: Câmpia Turzii) Linia de garaj propr.

Produce zilnic 2 vagoane sârmă și cuie.

„AGRICOLA"

Societate Anonimă de asigurări generale din București.

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ pentru Transilvania, Maramureș și Crișana,

CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 11.

Agenții Principale deja înființate:

Cluj, în regie proprii.
Oradea-Mare, Banca Hillinger și Illyés.
Satu-Mare, Banca Română S. A.
Brașov, Brașovul S. A.
Târgul-Mureș, Petru Pototzky.
Bistrița, Suc. Bancii Marosvásárhelyi Takarékpénztár R. T.
Zălău, Ludovic Porjesz.
Déva, Dr. Nicolae Meskó.
Sibiu, Creditul Technic Transilvaneau S. A.
Aiud, Fennichel Lázár.
Lupeni. Fried Mayer.
Sft. Gheorge, Dr. A. Kupferstich
Ujoară, Banca Ardeleana.
Sighi. Marmației, Suc. Banca Română S. A.
Simleul Silvaniei, In regie proprie
Dej, Keresztes Géza.

Se primesc asigurări contra incendiului, grindinei, accidentelor corporale, răspunderi civile contra terților și toate combinațiunile de asigurări asupra vieței cu primele și în condițiunile cele mai avantajoase. 1433

Candelabre electrice

1446

dela cele mai simple până la cele mai impodobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple până la cele mai improdobite, deasemenea tot felul de materiale călcătoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 și 220 volți se pot cumpăra la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Soc. pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vând en gros și en detail, la revânzători se dă favor în prețuri.

AU SOSIT

mese de scris americane

de prima calitate și

cărucioare pentru copii

la magazia de mobile

Adalbert Fischer & Co.

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 61

Totacolo se pot căpăta prânzătoare și dormitoare cu prețurile cele mai reduse. 2207

Pentru cumpărarea de pălări ieftine și moderne să cercetați

salonul de pălării

Fehér

Str. Memorandului 21
în edificiul „Redout".

Totaici se transformă după moda cea mai nouă din Viena pălării de catifea velour și pastă.
Lloyd 1024 2209

!! După cererea generală !!

am adus din nou în circulație în calitatea neîntrecută renumita și favorita noastra bere nutritoară

„HERCULES"

specialitatea bruna din malți dublu, care se găsește în sticle și cu paharul în toate prăvăliile privitoare. Deasemenea și excelentă noastră bere deschisă

„MONOSTOR"

Fabrica de bere CZELL din Mănăștur CLUJ. 2216

În grădina de iarnă a hotelului Central joacă Myriam Barka și Teddy duetul de dans oriental **„Opium tango"** și noul program slager.

Începere la oara 9 seara.

Lloyd 1010 2222-2

Diana Franzbranntwein

invincibil.

Original numai cu etichetă DIANA. 2210

S'a deschis Măcelăria „VICTORIA"

Societate Anonimă nou renovată sub conducere specială,

2313

în Strada Regina Maria 9, unde se găsește peste zi carne proaspătă mezeluri și alte specialități de carne.

S'a deschis S'a deschis

Dans de parchet

Seara să petrece cel mai bine în localul

DACIA-BAR

cel mai distins loc de distracție a Clujului. Program variat. Cele mai delicate beuturi de bar.
Radio 2532. 1948

Pensionul

din Strada Regală No. 5 servește vipt de casă foarte bun pe lânga prețuri moderate. 2102

D-lor AGRICULTORI

Cele mai bune arături se fac cu

Auto-Tractorul ROMEO

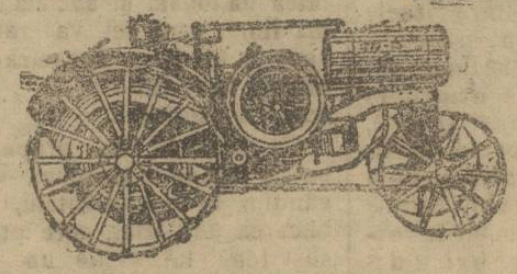

CEA MAI PERFECTA CEA MAI CONVENABILA MASINA pentru FACUT ARATURI

lucreaza ușor cu plugul sau automatic cu trei brazdare
atingand MAXIMUM de LUCRU cu MINIMUM de CHELTUELI

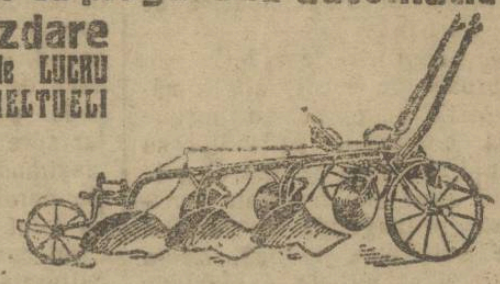

Catalogul și condițiunile de vânzare se cere la:
Reprezentanța Generală PIERRE E. KIRSCHEN
București, Calea Victoriei No. 43, Etajul III. 2285

AUTO-MECANICA S. R. A. LEONIDA & Co. UNITE

Soc. Anonima

CLUJ

Reprezentanța Generală A.

Din BUCURESTI

Stoc. Permanent de Cauciucuri CABLE MICHLIN

CORD și R. U. CONTINENTAL

Prețuri escepționale de eftine.

2223

CLUJ, Strada Regina Maria No. 10. și Calea Dorobantilor No. 18. CLUJ.

„Asociația de propagandă pentru Solidaritatea Națională și Socială a Românilor"

CHEMARE

După cum am anunțat zilele trecute, la inițiativa luată de mai mulți intelectuali, s'au pus în Cluj bazele unei „Asociații de propagandă pentru solidaritatea națională și socială a Românilor", care are de scop să contrabalanseze nenorocita politică de învrăjbire a neamului pe care cu atâta stăruință și patimă o duce în Ardeal Partidul național.

Publicăm în rândurile de mai la vale, manifestul acestei asociații, și dorim ca el să'și găsească ecou în primul rând în sufletele acelora la cari sentimentul răspunderii față de neam și de viitorul lui pare să se fi anemiat cu desăvârșire.

Trecem prin vremuri grele.

O simplă privire împrejur ajunge ca să ni-o arăte.

La răsărit, la Apus, la Miazăzi, duhul pierzător al anarhiei sbucium sufletele vecinilor. Pe ferestrele casei noastre se văd cum joacă luminile roșii ale Saturnaliilor comuniste și cum pândesc în umbră fantomele tragice ale Nedreptății seculare, ce nu se poate deprinde cu gândul că i a apus pe vecie steaua.

Și, în acest timp, când toată iubirea noastră de Neam, toată capacitatea noastră de muncă și de jertfă abia ar fi de ajuns spre a face față greutăților, ce se petrece în propria noastră casă, în mâna ta casă părintească ce ne adăpostește, în sfârșit pe toți, laolaltă și liberi?

Există, oare, acea coeziune de granit, mai tare ca toate valurile și vânturile, între membrii aceleiași familii naționale, acea organică „simbioză" între clasele ce alcătuiesc împreună marea ființă morală care e neamul românesc? Există acea invincibilă solidaritate națională și socială, fără de care nu se poate închipui păstrarea și prosperarea unui popor și unui Stat ca al nostru? Este acel nobil simțimânt de respect, de adânc și nemărginit devotament religios față de simbolul însuși al vieții noastre de Stat. Coroana?

Din nenorocire, e altfel.

Aproape nu e colț al României-Mari, unde, să nu mișune speța odioasă a patrioților cu condiți, unde să nu rotească gârgâunii celor mai deșănțate și criminale propagande subversive, unde naivitatea și inexperiența poporului să nu fie exploatate, odată cu munca și punga lui, unde glasuri care nu sunt ecoul nici unei conștiințe să nu răsune sgomotos ori să nu șoptească perfid, zădărând răni, asmuțind ambiții, aprinzând patimi, unde demonul urii și zizaniei să nu samene din belșug neghina lui în brazda pregătită cu atâta sudoare și stropită cu aghiasma sfântă a sângelui, cercând să sfâșie unitatea sufletului românesc, otrăvind relațiile dintre copii aceleiași Patrii, aruncându-i ca dușmani fără cruțare pe unii asupra altora, în chiar ciasul primejdiilor, în care unirea, concordia lor e mai imperios necesară. Și, jalnică încununare a unei situații, pe care Istoria o va osândi cu aceiași asprime, cu care o osândește astăzi, indignată, conștiința Românimei întregi, la Alba-Iulia, în clipa însăși a Incoronării Suveranilor, spectacolul respingător al prefacerii unui act național și istoric de o unică măreție într'o meschină controversă politică și confesională.

Antagonisme sociale, rivalități politice, dihonii confesionale, pe lângă toată pulberea nesfârșită a dușmăniilor personale, cu irespirabila atmosferă de „regionalism" fără orizont, de suspiciune și neîncredere reciprocă între „Ardeleni" și „Regățeni", iată unde suntem.

Și Țara — Țara cum rămâne? Și noi — cu asemenea rânduială — unde mergem?

Aceste grave și penibile întrebări ni le-am pus, o seamă de Români din Cluj, Români din Ardeal, cari știm că „dincoace" nu sunt numai virtuți și îngeri, Români din Vechiul Regat, cari știm că „dincolo" nu sunt numai păcate și duhuri necurate și ne-am zis, în cugetul nostru înflorat, că avem o datorie mare de îndeplinit: să pornim o mișcare de luminare a conștiinții publice românești din Ardeal, asupra elementelor ce — mai presus de toate divergințele politice, confesionale și sociale — ne leagă indisolubil la olaltă, ca moștenitori ai aceluiași trecut și chezași ai aceluiași viitor național, cum și asupra foloaselor însăși ce pot rezulta — pentru civilizația și buna stare materială a poporului nostru — din înlăturarea cauzelor ce ne desbină, spre bucuria și profitul vrăjmașilor noștri firești. Iar pentruca această intenție a noastră să nu rămână plutind în lumea abstractă a idealului, am hotărât, în același timp constituirea în Cluj a unei „Asociații de propagandă pentru solidaritatea națională și socială a Românilor", care se va ramifica, apoi în filiale și organizații similare, în toate orașele și Ținuturile României.

Ca mijloace de propagandă, putem spune depeacum, că ne gândim, în rândul întâiu, la publicarea unui ziar, care prin însuși tonul lui, să fie un exemplu de obiectivitate și cuviință, în mijlocul atmosferei de invective și trivialități a presei de partid, o foaie de cultură națională, de orientare morală și educație politică prin excelență, iar spre a da mișcării noastre maximum de prestigiu și garanție morală, am decis a ne adresa d-lui profesor N. Iorga, a cărui covârșitoare personalitate culturală, al cărui incomparabil ascendent moral și patriotism fără pată sunt mai presus de ori ce contestație, cu rugămintea de a accepta presidenția ei de onoare.

In numele acestei „Asociațiuni" deci, adresăm o călduroasă chemare tuturor Românilor din Transilvania, cari înțeleg necesitatea unei politici de iubire omenească, românească și creștinească între frații de același neam, unei politici a conștiinței naționale și a echilibrului social, și cari sunt dispuși să închine o parte din munca lor acestor scopuri mântuitoare, rugându-i, să trimeată de urgență adesiunea dlor la secretariatul „Asociației" în Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 7.

In numele „Asociației de propagandă pentru solidaritatea națională și socială a Românilor".

Cluj, 22 Octomvrie 1922.

I. Paul, prof. univ. Sextil Pușcariu, prof. univ. V. Bogrea, prof. univ. Fl. Ștefănescu Goangă, prof. univ. Nic. Drăganu, prof. univ. Dan Rădulescu, prof. univ. G. Voițești, prof. univ. G. Vâlsan, prof. univ. P. Grimm, prof. univ. N. Bogdan, directorul liceului „Regina Maria" Cluj. V. Lazar, prof. școala normală. Dr Iuliu P. Mureșanu, advocat. N. Ghidionescu, prof. univ. Pavel Roșca, directorul școalei normale de învățători. Emil Panaitescu, prof. univ. I. Constantinescu Delabaia, publicist-director. Dr Vas. Caba, fost deputat. Dr A. Neguș. N. Georgescu-Tistu, publicist și profesor. M. Ciutea, fost prefect-advocat. Iustin Ilieșu, publicist. Ioan Stănescu-Papa, artist dramatic, profesor la Conservator.

(Urmează multe alte iscălituri).

Toate ziarele românești sunt rugate să reproducă această „Chemare".

Noul șef al guvernului britanic: Bonar Law

— Notițe biografice —

Dl Bonar Law, noul șef al guvernului britanic, e un parlamentar experimentat.

Mare industriaș, specializat în metalurgie, el a fost ales în parlamentul din 1900.

Dl Bonar Law a atras atențiunea lumei politice prin discursurile sale interesante și a intrat în guvernul dela 1902—1905, ca ministru de comerț. In 1906 el a pierdut scaunul său din Camera Comunelor, dar, puțin timp după aceea, în același an, a fost ales deputat de alegătorii din Dulwich. El a apărat cu talent reforma vamală. Dela 1911 la 1918, Bonard Law a reprezentat circumscripția electorală Booth; iar în 1918 a obținut o mare majoritate la Glascow.

Intre timp, el a succedat dlui Balfour, în 1911, ca „leader" al partidului unionist. A fost ministru al colonilor dela 1915—1916 și cancelar al finanțelor dela 1916—1919.

Dl Bonar Law e „lord rector" al universității din Glascow și — amănunt curios — va fi colegul dlui Poincaré, nu numai în calitatea sa de prim-ministru, dar și prin titlul său universitar onorific, decernat primului-ministru francez de aceeași universitate.

Șeful guvernului britanic e un om prudent, cumpănit, constant în vederile sale, care a manifestat totdeauna amicale dispoziții pentru Franța.

Cea mai fină crema pentru ghete
Lloyd 981 2219

Fondată la anul 1685
Piața Unirii 32. Telefon No. 124
Marea fabrică românească ardeleană de clopote patentate și ornate bisericești
Alexandru Anca Cluj,
Inainte succesorii lui E. Andrasofszky

Clopot patentat

Unica fabrică în țară care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrasofszky care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții. Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. Inainte de face comandă ori unde, cereți informațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. 2215

CREMA DE GHETE A LUMEI DISTINSE
Lloyd 858 2079

VITE ALTOITE
Vițe Amerikane (port altoi) în calitatea superioară și garantând pentru veritabilitatea soiurilor oferă
FR. CASPARI MEDIAS
Catalog la cerere. 2204

Căldări de fiert rachiu aranjamente
de fabrică de spirt, întreprind totfelul de repărări pentru mașini cu preț moderat.
Telefon 12—82.
IOAN SANISLO 2020
Telefon 12—82.
comerciant tecnic, mare întreprindere de arămărie, electrică și conducte de apă
Cluj, Piața Ștefan-cel-Mare 17—18.

Cea mai nouă senzație a Clujului!
Din cauza muntări magazinului Se vinde cu prețurile cele mai reduse la
PĂLĂRIILOR
Piața Unirii 17
Pentru oficianți se face rabat special! Aceasta
Până la terminarea stocului
Magazinul se va muta în luna Noemvrie în Piața Unirii No. 24
— (fost localul Jeszenszky) —
Lloyd 1609 2306

Tiparit cu masina rotativa Cartea Românească „Cosinzeana" institut de arte grafice. Cluj.